



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

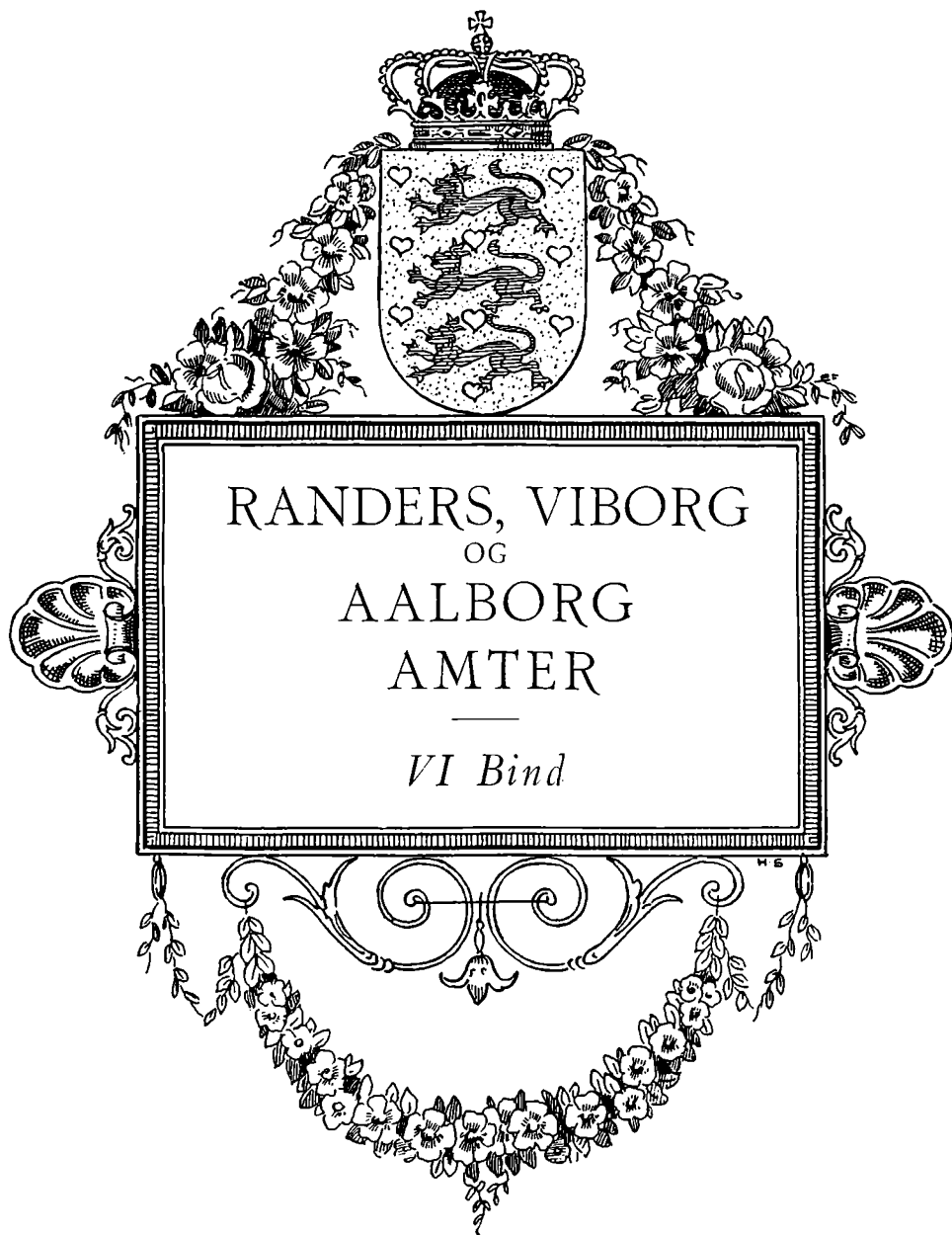
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

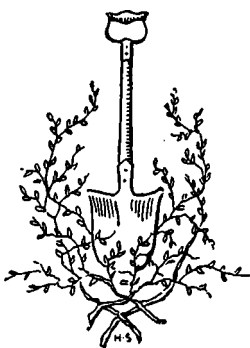




STØRRE DANSKE LANDBRUG

STATISTISK,
TOPOGRAFISK, HISTORISK
HAANDBOG

UDARBEJDET AF
FORSTANDER J. J. HANSEN
TIDLIGERE LANDBOSKOLEN VED LYNGBY



FORLAG: ALEX. KAPPEL OG V. RICHTER FRIIS
KØBENHAVN 1934

*Kortbilag fra Geodætisk Institut
Luftfotografier taget af Nordisk Luft-Foto
Bogtryk og Clichéer leveret fra
Dyva & Jeppesen A/S*

*Eneret for Luftfotografiene:
»Større danske Landbrug«*



RANDERS
AMT

RANDERS AMT

Randers Amt er det midterste af de 5 Amter, der danner den østlige Del af Nørrejylland fra den tidligere Grænse mod Syd til Sønderjylland til Grenens Nordspids Nord for Skagen; Amtet, som altsaa mod Øst med Halvøen Djursland begrænses af Kattegat, grænser mod Nord til Mariager Fjord og Hindsted Hrd. i Aalborg Amt, ligesom det ganske kort med sit nordvestlige Hjørne støder til Gislum Hrd. i dette. Mod Vest grænser det til Viborg Amt og har her Grænse sammen med 5 af Herrederne i dette (Rinds, Nørlyng, Sønderlyng, Middelsom og Houlbjerg Herreder), delvis skilt fra disse ved Skals Aa og en Del af Gudenaen, samt mod Sydvest til de 3 af Herrederne i Aarhus Amt, Sabro, V. Lisbjerg og Hasle, og mod Syd til Kattegat (Kalø- samt Ebeltoft Vig og Aarhusbugten).

Det er 2466,8 km² (246,679 ha) stort, og det hører saaledes til de mindste af de 9 Amter i Nørrejylland, idet kun Vejle og Thisted Amter er mindre; Øerne Anholt og Hjelm hører under Amtet. Hvad Størrelsen af Amtets Skovareal angaar, da svarer dette med sine godt 20,000 ha til Middel for hele Landet, nemlig 8,1 pCt.; af dette bestaar henimod Halvdelen af Naaletræ, og det er disse Skove og Plantager, hvoraf en stor Del er plantet i de 2 sidste Slægtled, der bidrager til, at Amtets Skovareal er blevet saa stort. Disse Plantager, af hvilke over 250 staa under Hedeselskabets Tilsyn, er jølgelig plantet paa det daarlige Areal samt ofte paa de bakkede Jorder i Amtet, og dette medfører, at Tallet for Gennemsnits-Boniteten højnes for den øvrige Jord i Herrederne og Sognene.

Amtet er ikke særlig rigt paa Søer og Ferskvandsarealer, der ialt kun indtager 2058 ha, skønt vort Lands største Vandløb baade i Længde og Vandføring, Gudenaen, har en stor Del af sit nedre Løb inden for Amtet, efter at den er løbet ud af Silkeborg-Søerne; den danner da Skel mellem Aarhus og Viborg Amter og senere mellem de 2 Herreder Middelsom og Sønderlyng i Viborg Amt, hvorefter den naar Grænsen af Randers Amt ved Løngaa; derfra og til Randers danner den nu Skel mellem de 2 sidstnævnte Amter, hvorefter Aaen lidt før Randers glider ind i dette Amt, som den gennemløber paa en Strækning af 30 km med sit sidste brede, meget vandførende Løb, omgivet af de store frugtbare Gudena-Enge, til den løber ud i Kattegat mellem Udbyhøj og Søndring.

Af Søerne skal lige nævnes den lange smalle 354 ha store Glenstrup Sø i den nordlige Del af Amtet paa Grænsen mellem Onsild og Nørhald Hrd., idet denne er kendt for sin store Fiskerigdom og sin store Dybde (54 m); den er saaledes næst efter den bekendte Furesø den dybeste af vort Lands øvrige Søer, og i Betragtning af de ret høje Bakker, som for største Delen omgiver dens Bredder, er denne Egns Terræforhold meget ujævne.

Af Landvindinger i Tidens Løb inden for Amtet ved Tørlægning og Inddæmning maa først og fremmest nævnes Kolindsund paa Djursland, en lang Havarm, der i ældre Tider strakte sig fra Kattegat ind Syd om Grenaa og videre mod Vest til Kolind, hvor den optog Vandet fra Ryom, Korup og Maarup Aaer. I Stenaldertiden laa denne Egn (Grenaa) ca. 7 m lavere end nu i Forhold til Strandbredden, og den nordlige Del af Djursland var da en Ø, idet der fra Randers Fjord ved Grund Fjord og Uggelkuse strakte sig et Sund ind over Allingaebro mod Syd over Gl. Estrup, Vest om Avning og mod Syd og Sydøst over Pindstrup Mose og videre mod Øst, Syd om Ryomgaard til Kolind. Nu i vor Tid for ca. 2 Slægtled siden, i 1872, da Tørlæg-

ningen af Kolindsund paabegyndtes, var dette en ca. 2370 ha stor Indsø, som strakte sig mod Øst fra Kolind og optog Overfladevandet fra det omliggende højere Land og fra de 3 forannævnte Aaløb, hvilket Vand atter fandt Afløb fra den østlige Del af Sundet til Kattegat, gennem Gren-Aa, der løber Syd om Byen af samme Navn og ud i Havet.

Inden den egentlige Tørlægning ved Pumpning og Sluseanlæg kunde begynde, blev det 17—18 km lange smalle Sund omgærdet af gravede Landkanaler, som skulde optage Overfladevandet fra de Sundet omgivende Arealer og føre dette videre til Havet; paa langt den største Strækning er disse 2 Kanaler, én paa hver Side af Sundet, knap nok 1 km fjernet fra hinanden; kun i den vestlige Del af Sundet hen imod Byen Kolind var Sundet ca. 3 km bredt.

Skønt den tørlagte Søbund efter Arbejdets Fuldførelse for den allerstørste Dels Vedkommende var overordentlig frugtbar kalkrig Dyndjord, blev Tørlægningen, som de fleste af den Slags Foretagender i vort Land, desuagtet ikke nogen god Forretning økonomisk, idet de medgaaede Anlægskapitaler næsten altid er blevet saa store, at de ved Driften af de indvundne Arealer endda meget store Afgrøder ikke har kunnet forrente de anvendte Kapitaler med en taalelig Rente, skønt de til Arbejdets Fuldførelse medgaaede Arbejdsenheder, grundet paa Arbejdsdagens Længde og den lave Arbejds løn, var meget billige i Sammenligning med nu. Dertil kommer, at de fleste af den Slags større Arbejder gerne er blevet dyrere end beregnet, grundet paa uforudsete Vanskeligheder og indtrufne Uheld, hvoraf en Del maaske kan tilskrives manglende Erfaring. For Kolindsunds Vedkommende medgik der for det til Formaålet dannede Aktieselskab fra 1872, da de første Arbejder paabegyndtes, til Tørlægningen i 1879 nogenlunde var fuldført, 2,445,000 Kr., af hvilken Sum dog en Del var anvendt til Indkøb af enkelte tilstødende Ejendomme, som det viste sig formaalstjenligt at købe. Den oprindelige Aktiekapital, 1,350,000 Kr., strakte altsaa ikke til.

Til Beskyttelse mod Oversvømmelse fra Havet af de store Engarealer i Udbyner Sogn Syd for Munden af Mariager Fjord mellem Overgaard og Sødringholm er der i 1907—08 under Hedeselskabets Ledelse opført en ca. 7 km lang, godt 2,5 m høj Dæmning langs Havet fra et Punkt Nord—Nordøst for Afbyggergaarden Arensborg mod Sydøst og Syd til Sødringholm Skov til stor Gavn for et Engareal paa ca. 1720 ha, og samtidig blev Vandløbene gennem Engene til Havet reguleret. Det hele Anlæg kostede ca. 100,000 Kr.

Af udtørrede Søer i Amtet maa nævnes Halssø i Nr. Hørning Sogn mellem denne By og Essenbæk, den ret store Korup Sø i Bregned Sogn og Gerrild Sø i Gerrild Sogn begge paa Djursland ca. 4 km Nordøst for Rønne, tørlagt af et Interessentskab, samt Vænge Sø nær Kattegat i den nordøstlige Del af Halvøen Helgenæs (Helgenæs Sogn, ligeledes Djursland). Af andre Inddæmninger maa nævnes Hollandsbjerg Holme Nord for Grund Fjord, der er gjort landfast med Landet indenfor.

Endvidere er der i Randers Amt som i de øvrige af Landets Amter i de godt 4 Slægtled, der er henrundet siden de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarh., gennemført mange nyttige Grundforbedringer i større og mindre Landbrug ved Opdyrkning af Moser, lave sumpede Kærstrækninger, gjort mulige ved en bedre Oprensning af de offentlige Vandløb, andre Steder ved Nedlægning af enkelte af Amtets mange Vandmøller, ligesom Hedeselskabet ofte har bistaet med Raad og Daad, hvor det gjaldt om at faa Vandstanden sænket til Gavn for mindre eller større vandlidende Engarealer langs de mange Aaløb, og derved er Arealet af gode Enge vokset meget betydeligt i sidste Halvdel af forrige Aarh., i de 27 Aar fra 1861—88 med godt 3700 ha eller med 17—18 pCt.

En ved Hedeselskabets Bistand i den nyere Tid foretaget Grundforbedring af Engene langs Gudenaen, dels mellem Randers og Langaa ved Væth, dels Øst for Randers ved Tjæreby har ligeledes kostet vel meget i Forhold til de vundne Fordele for de paagældende Lodsejere, hvilket særlig føles i en Krisetid som den nuværende; ligesom ved Kolindsund stødte her ogsaa uforudsete Vanskeligheder til, men hertil kom

yderligere, at de anvendte Arbejdsenheder nu var betydelig dyrere end for 45—50 Aar siden.

Med de forannævnte ved Hedeselskabets Bistand udførte Grundforbedringsarbejder ved Afvanding og Inddigning har Selskabet i indeværende Aarh. i Randers Amt, foruden en Del mindre, planlagt 47 større Foretagender vedrørende Vandstands- og Vandløbsreguleringer, Afvandings-, Udtørrings- og Inddignings-Arbejder og bistaaet ved disses Udførelse for et interesseret Areal paa ca. 11,500 ha, udført for et samlet Beløb af ca. 2,250,000 Kr.

Hvad Jordbundsforholdene og Jordernes Frugtbarhed angaar, kommer Randers nær efter Aarhus Amt i saa Henseende, idet der efter Matrikel-Ansættelsen af Landets Jorder i 1844 i Gennemsnit gaar 9,4 ha til 1 Td. Hrtk. Vilde vi regne Gennemsnittallet ud nu, efter at en stor Del af de daarligste Jorder siden da er tilplantet med Naaletræ, faar vi Tallet 9,1, idet Ferskvandsarealer og Arealer med Skov jo fradrages det samlede Areal, ligesom Skovskylshrtk. fradrages Amtets samlede Hartkorn inden Beregningen.

Ligesom i de øvrige jydsk Amter er Frugtbarhedsforholdene inden for Amtet ret forskellige, men herredsviis er Forskellen dog mindre end f. Eks. i Aarhus og Vejle Amter, idet ingen af Herrederne i Amtet efter Boniteringen, hvad Frugtbarheden angaar, kommer helt paa Højde med de 4 frugtbare Herreder Nng, Hads, Hasle og V. Lisbjerg i Aarhus Amt og de 4 frugtbare Herreder Elbo, Bjerger, Holmans og Hatting i Vejle Amt, men paa den anden Side har Amtet inden for sine Grænser heller ikke saa store Strækninger af simpel ufrugtbar Jord, som Aarhus har i Vrads (det største af Amtets Herreder) og Vejle Amt inden for Nørvang Hrd. (det største af Amtets Herreder), hvor Jorden i den store vestlige Del af dette er meget ufrugtbar.

For øvrigt er det gjort gældende, at Jorderne i Randers Amt som Helhed er boniteret lidt højere, end Frugtbarheden svarer til sammenlignet med de fleste andre Amter.

Af de 11 Herreder i Randers Amt er den gennemsnitlige Frugtbarhed størst i Støvring Hrd. med 5,2 ha til 1 Td. Hrtk., derefter følger Galten med 6,9, Ø. Lisbjerg med 7, Gerlev med 8,8, Nørhald med 9,5, Sønderhald med 9,6, Rougsø med 9,9, Sønder Hrd. med 11,1, Mols med 11,2, Nørre Herred med 12 og Onsild Hrd. med 13,3 ha i Gennemsnit til 1 Td. Hrtk.

Undersøger vi paa samme Maade Frugtbarheden i Amtets 137 Sogne, da kommer Sognene Albæk og Gimming i Støvring Hrd., Egaa og Hjortshøj i Ø. Lisbjerg samt Voldby og Karleby i Nørre Hrd. højst i Frugtbarhed med kun 5 ha i Gennemsnit til 1 Td. Hrtk. I de 2 førstnævnte Sogne er der endda meget store Engstrækninger, i Albæk Sogn er endog Halvdelen af Arealet Eng, men det er de frugtbare Gudenaenge, der boniteredes højt ved Matrikuleringen, fordi de allerede da gav meget og godt Hø, som gør sig gældende her. Derefter følger med fra 5,2—5,4 ha til 1 Td. Hrtk. Sognene Dronningborg Landsogn, Randers Sct. Peders- og Randers Sct. Mortens Sogn samt Dalbyover og Mygind og med fra 5,5—5,9 ha Sognene Bregned, Skødstrup, Støvring, Vigerslev, Mellerup, Voldum og Vejlbj. I Sognene Harridslev, Rud, Lem, Værum, Egense, Ø. Tørslev, Aarslev og Roelse gaar der fra 6—6,4 ha til 1 Td. Hrtk. og i Sognene Raasted og Ørum i Galten Hrd., Galten, Mørke, Skader, Kristrup, Borup, Haslund og Nr. Hørning samt i Enslev i Nørre Hrd. fra 6,6—6,9. Derefter følger med fra 7,0—7,9 ha til 1 Td. Hrtk. Sognene Ødum, Vorup, Hammelev, Gl. Grenaa Landsogn, Vissing, Hadsbjerg, Todbjerg, Gerlev, Skjørring, Ølst samt Tved i Nørhald Hrd. og V. Alling, Halling, Hornslet, Kovsted, Mejlby, Dalbynder samt Enslev i Gerlev Hrd.; med fra 8—8,9 ha Sognene Kastbjerg (i Gerlev Hrd.), Lyngby, Grenaa, Linde, Vejlbj, Lime, Estruplund, Raaby, Hald, Vivild, Ø. Alling, Krogsbæk, Holbæk, Knebel, Villersø og Tved i Mols Hrd. samt Lavrbjerg, Faarup, Fausing og Spentrup i Galten Hrd. Med fra 9,0—9,9 ha Sognene Lerbjerg, Essenbæk, Kærby, Virring, Hvilsager, Kolind, Sdr. Onsild, Koed, Søby, Hoed, Torsager, Asfærg samt Hem. Med fra 10—10,9 ha Ørsted, Glenstrup, Albøge, Falslev, Homaa, Udby-

neder og Aalsø; fra 11—11,9 Sognene Rosmus, Tøstrup, Gerrild, Kastbjerg (i Nr. Hrd.), Voer, Vistoft, Agri, Rimsø og Hyllested; fra 12—12,5 V. Tørsløv, Gassum, Ginnerup og Vindblæs; fra 13—13,5 Sognene Helgenæs, Feldballe, Mariager By- og Landsogn, Tirstrup samt Udby; fra 14,3—14,9 Sognene Draaby, Sem, Sødring og Skellerup. Fra 15,0—15,6 Sognene Ebeltoft, Svenstrup, Nødager, Hobro, Nørager, Nr. Onsild og Ebdrup; mellem 16,3—16,8 Sognene Sdr. Hornum, Avning og Gesing; med 17,3—17,9 Glæsborg, Skarresø, Fuglslev, Ørum (i Nørre Herred) og Nimtofte; desuden Hemmed med godt 18 ha, Marie Magdalene med 26,5, Snæbum med 21,5 og Fjellerup Sogn med ca. 25 ha til 1 Td. Hrtk.

Øen Anholt, der hører under Nørre Hrd., udgør ét Sogn; Øen, som er 2175 ha stor, er meget ufrugtbar, idet de 85 pCt. er Klitter og Stenmarker, hvortil yderligere kommer en Del Hedejord og Lyngbakker samt en Del Skov. Ialt er Jorderne boniteret med 10 Td. Hrtk.

Den 60 ha store Ø Hjelm hører under Ebeltoft Landdistrikt.

Hvad Jordernes Udskiftning af Fællesskabet angaar under de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarh., blev denne af de samme Aarsager som i saa mange andre Egne af Landet ikke udført rosværdigt, idet der blev udflyttet alt for faa Gaarde, ja i mange Byer slet ingen, idet alle var bange for at komme ud at bo paa de saakaldte Udmarksjorder langt uden for Landsbyen, selv om de fik tildelt et betydeligt større Areal til Gaarden, thi disse Jorder var mange Steder opfyldt af Sten, Træstød og Vandansamlinger, og det vilde derfor kræve et betydeligt Arbejde, inden de blev rigtig tjenlige til Dyrkning, ligesom de aldrig havde faaet Gødning. Som Eksempel kan nævnes, at en Gaardmand i Landsbyen Torsager i Ø. Lisbjerg Hrd., paa hvem Loddet var faldet, at han skulde udflytte sin Gaard, gav sin Nabo 200 Rd. for, at han skulde udflytte sin Gaard i Stedet for. For øvrigt oplevede de begge at se, hvor fejlagtig en Opfattelse Datiden havde haft m. H. t. Udflytningen, idet sidstnævnte Gaardmand, foruden det betydelig større Areal, han fik tildelt, samt de 200 Rd. tillige opnaaede de mange andre Fordele, som Udflytningen førte med sig i det lange Løb, saaledes navnlig den kortere Afstand til Jorden, ligesom denne som oftest laa mere samlet. I det 19de Aarh., efter at Landbruget var kommet over den haarde Landbrugskrise i 1820'erne, er der derfor ogsaa omkring i Amtet udflyttet mange Gaarde siden, en Bevægelse, der er fortsat helt til Aarhundredets Slutning op imod vort Slægtled.

Den saakaldte »Stjerneudskiftning« (se Indledningen til Holbæk Amt, Bd. I, S. 715) blev derfor meget anvendt, hvilket tydeligt præger Markernes Form den Dag i Dag, selv om der er bødnet noget paa de værste Ulemper deraf i Tidens Løb ved Mageskifter og Gaarddelinger; navnlig i større Landsbyer ses det tydeligt, som f. Eks. i Ørsted i Rougsø Hrd. og i Hald i Nørhald Hrd.

Andre Steder, hvor Naturforholdene, f. Eks. Moser og Engstrækninger, hindrede en regelmæssig Stjerneudskiftning, blev Jorderne udskjttet i lange — som Regel med parallelle Skel — smalle Strimler i Retning fra de 2 af Byens Sider. Som Eksempel herpaa kan nævnes Landsbyen Asfærg i Nørhald Hrd., hvor Jorderne til den enkelte Gaard fik en Længde af ca. 2 km, medens Bredden kun var 100 a 125 m.

Endelig medførte den daarlige, lidet gennemtænkte Udskiftning, at Gaardene i mange Byer fik deres Jorder tildelt paa alt for mange Steder; i Landsbyerne Lerbjerg og Jebjerg i Galten Hrd. var der saaledes Gaarde, hvis Jorder efter Udskiftningen laa paa indtil 15 forskellige Steder. I Landsbyerne Deiret og Tved i Mols Hrd. laa Lodderne til de enkelte Gaarde paa 10 a 12 forskellige Steder og i mange andre Byer i Amtet paa 6 a 7 forskellige Steder. Husmændene, der fik Jord tildelt som Vederlag for den Græsningsret, de havde haft paa Byens Overdrev til en Ko og nogle Faar — en Ret, de nu mistede ved Overdrevets Udskiftning — fik hyppigt denne Jord tildelt paa Udmarken ude ved Sognegrænsen, og idet de til at begynde med blev boende i Landsbyen ligesom Gaardmændene, fik de ofte henvend 1½ a 2½ km ud til Lodden. Som Eksempel skal lige anføres, at i den store Landsby Vrinders i Roelse

Sogn, Mols Hrd., blev der allerede foretaget en Udskiftning i 1756, men denne blev lavet om under de store Landboreformer et Slægtled senere. Samtidig — omkring 1750 — foranledigede den daværende Ejer af Løvenholm, Kancellird. Hans Fønss, at Fæstebønderne paa Godset fik deres Jorder noget bedre fordelt indbyrdes.

Ved Bortsalget af det Kongen (Kronen) tilhørende Gods ved Auktion paa Randers Raadstue d. 3. Juli 1765, det saakaldte »Dronningborg'ske Rytterdistrikt«, der laa inden for de 5 Herreder Nørhald, Støvring, Galten, Ø. Lisbjerg og Sønderhald, købte Fæstebønderne godt Halvdelen af Fæstegodset, ca. 1105 Td. Hrtk., af 2161 Td., saaledes i Byerne Asfærg, Kovsted, Spentrup, Hastrup, Jennum, Hvidsten, Linde, Lindegarde, Kondrup, Raasted, Svejstrup, Borup, Bjergby, Gimming, Tjæreby, Harridslev, Lindebjerg, Vestrup, Mellerup, Haslund, Tebbestrup, Erslev og Søby. Prisen var fra 50 a 75 til 150 Rd. Cour. pr. Td. Hrtk. (1 Rd. Courant = 3 Kr. 25 Øre). Det var dog kun enkelte af Gaardene i Raasted, der var nede i en Pris af 50 Rd. pr. Td. Hrtk., ligesom det kun var en Del af Gaardene i Asfærg, der gik for 75 Rd. Købesummen for det meste af Bøndergodset laa omkring 100 Rd. Cour. pr. Td. Hrtk. I Lindebjerg betaltes Gaardene med 120, i Gimming og Harridslev med 125 Rd., i Haslund (de dyreste af de Gaarde, som Fæsterne købte) med 150 Rd. Cour. Albæk Mølle med 4 Td. 4 Skp. 3 Fdk. Hrtk. købtes af Fæsteren for ialt 302 Rd. Cour., medens 83 Td. 4 Skp. 3 Fdk. Hrtk. Bønderfæstegods i Albæk købtes af en Mand ved Navn Stjernhjem for 101 Rd. Cour. pr. Td. Hrtk.

Af særlige Forhold, der kan være Grund til at pege paa, f. Eks. i Sammenligning med de 2 Syd for liggende Amter Aarhus og Vejle, hvilke 2 Amter sammen med Randers ofte betegnes som det sydøstlige Jylland, maa nævnes det store Engareal i Randers Amt, 8,5 a 9 pCt. af hele Arealet, mod 4,5 a 5 pCt. i de 2 andre Amter, og foran er allerede nævnt, at en Del af disse Enge, saaledes Gudena-Engene, er meget frugtbare. Disse Enge har bidraget til, at Hesteavlens har haft gunstige Vilkaar fra gl. Tid i Amtet, og netop fra Sognene Øst for Randers langs Gudenaen har Hestene været kendt for deres Størrelse og Anseelse.

Et gammelt Ord inden for Landbruget siger, at »Engene er Agerjordens Moder«, ud fra den Betragtning, at Høet fra Engene Aar efter Aar opfodres paa Besættningerne om Vinteren og derefter fjøres paa Agerjorden som Gødning, men dette Ord kan ogsaa vendes om, idet Overfladevandet gennem Aarhundreder ved Regnskyl og Tøbrud er slydt fra den højere liggende Agerjord ud over de lave flade Enge, førende Plantenæringsstoffer med fra hine til disse.

Endvidere kan anføres, at hvad Antallet af oprettede Statshusmandsbrug angaar, siden den første Lov desangaaende traadte i Kraft (Lov af 24. Marts 1899), da har Randers Amt hidtil ligget forrest af Landets samtlige Amter, idet der til Dato er oprettet over 2000 saadanne Brug inden for Amtet.

I ældre Tid var Amtet forholdsvis rigt paa store Herregaarde, men i sidste Halvdel af det 18de Aarh., da Tankerne om Reformen inden for Landbruget begyndte at dæmre i Samfundet, opstod der en Bevægelse i Jylland, som medførte, at over Halvdelen af Herregaardene i Amtet blev mere eller mindre udparcelleret, saa den tilbageværende Hovedparcels Areal og Hrtk. formindskedes betydeligt, mange ned til Halvdelen, en Del ned til en Trediedel af det tidligere, og enkelte udparcelleredes og forsvandt fuldstændig som Herregaarde. Denne Bevægelse, der begyndte i Ringkøbing Amt i 1760, skyldtes her Fæstebøndernes Initiativ, men senere, efterhaanden som den bredte sig videre til de øvrige nordjydske Amter, blev den mere og mere præget af Spekulation og Forretning, og her kom det i høj Grad til at gaa ud over Skovene. Dette og noget lignende Forhold i visse andre Egne af Landet medførte, at vi fik Fredskovs-Forordningen af 27. September 1806, idet Bondevennen, Grev Christian Ditlev Frederik Reventlow, Christianssøde, som ubestridt var vor kyndigste Forstmand i sit Slægtled, gennem denne fik sat en Stopper for den for vore Skove yderst skadelige Bevægelse, idet vort Lands Skovareal var gaaet helt ned til

vel knap 4 pCt. af Landets Areal, medens det 50 Aar tidligere vistnok var det dobbelte eller ca. 8 pCt. ligesom nu.

For Randers Amts Vedkommende begyndte Bevægelsen i 1772 med Bjellerup Ladegaard og ophørte ca. 1806, Aaret efter at den nævnte Forordning om Fredskovsforpligtelse var udstedt; efter 1772 kom Dronningborg, Mariager Kloster, Fuglsø, Demstrup, Trudsholm, Støvringgaard, Frisenvold, Bruusgaard, Løjstrup, Tustrup, Essenbæk Ladegaard, Hevringholm, Sorvad, Østergaard, Vedø, Ryomgaard, Høgholm, Rugaard, Møllerup, Kollerup, Bogensholm, Iisgaard, Qvelstrup m. fl., af hvilke enkelte var til Auktion med Udparcellering for Øje mere end én Gang; med Undtagelse af Støvringgaard, Demstrup, Tustrup og Møllerup gik de fleste af disse Gaarde ned til et Tiliggende mellem 20 og 30 Td. Hrtk.

Da det rygtedes, at en saadan Forordning var under Opsejling, fik Spekulanterne særlig travlt; Aaret før blev der saaledes fjeldet en hel Skov med 6000 Fv. Træ paa Meilgaard, og Vesterskoven til Mariager Kloster blev endog fjeldet, efter at Forordningen var udstedt, men ikke publiceret.

I nærværende og de følgende Bind er benyttet Tallene fra Ejendomsskyldvurderingen pr. 1. Januar 1932; da der i de 4 første Bind, som omhandler større Landbrug paa Øerne, er benyttet Tallene for Ejendomsskyldvurderingen pr. 1. Januar 1927, er de tilsvarende Tal for Gaardene i Jylland tilføjet i Klamme bag ved Tallene fra den ny Vurdering i 1932.

I nærværende Bind vil Læserne finde, at der under Omtalen af Besætningen paa Gaarden saa vidt muligt er givet Oplysning om et nyt Forhold, nemlig Antal Svinekort, der er tildelt hver Gaard.

Ved Svinetællingen den 15. Januar 1932 viste det sig, at Landet havde en Svinebestand paa 5,487,000 Svin alt ialt, det største Tal, vi nogen Sinde har haft.

Med de Vanskeligheder, som vore 2 Hovedkunder England og Tyskland, og for Flæskets Vedkommende særlig England, beredte os, hvad Afsætningen af vort Landbrugs Produkter angik, som Følge af Verdenskrisen, særlig efter Overenskomsten i Ottawa mellem England og dets Dominions, blev der i April 1933 af Repræsentanter for England og Danmark vedtaget en Handelsaftale, hvorefter vi fik Ret til at levere mindst 62 pCt. af Storbritanniens samlede Tilførsel af Bacon og Skinker. Denne Kontingentering medførte, at vi for at regulere Produktionen og Udførslen af Flæsk fik vor nuværende Svinekort-Ordning.

Da denne — der forhaabentlig ikke vil vare ved til evig Tid — traadte i Kraft omtrent samtidig med, at Udarbejdelsen af 6. Bind paabegyndtes, har Redaktionen ment, at det for kommende Slægter kunde have historisk Interesse at kunne finde talræssige Oplysninger om, hvor meget Svineholdet paa de i Værket medtagne større Landbrug maatte indskrænkes, dels som Følge af den Kontingentering, England krævede, og dels som Følge af den Maade, hvorpaa Svinekort-Ordningen blev gennemført af vore nuværende Myndigheder.

(De paagældende Tal for Svinekort fremtræder først for Gaardene i de sidst behandlede Herreder i Randers Amt.)

Hvad Beregningen af Skatten til Amtskommunerne angaar efter det i Indledningen til Bd. I, S. 15—16 meddelte Eksempel paa Grundlag af en Landejendoms Ejendomsskyldværdi og Jordværdi samt den i den paagældende Amtsraadskreds vedtagne Grundskyldpromille og vedtagne skattefrie Fradrag (dette er nu i selve Loven fastsat til 5000 Kr. pr. Ejendom), maa der nu yderligere henvises til Reglerne i Lov af 20. Maj 1933 om kommunale Ejendomsskatte (se Bind V, Indledningen til Aarhus Amt, Side 446—47).

*Grundskyldpromillen og almindeligt skattefrit Fradrag ved Beregning af
Kommuneskatten i Kommunerne i Randers Amt.*

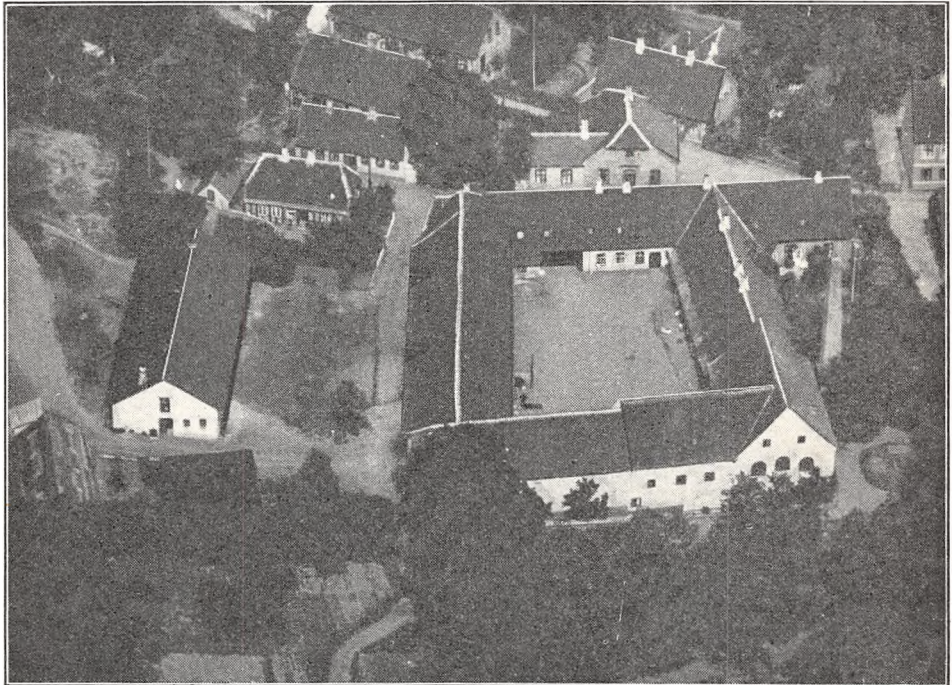
(Se nærværende Bind, Side 14, og Indledningen til Frederiksborg Amt, Bind I, Side 15—16, samt Indledningen til Aarhus Amt, Bind V, Side 446—47.)

Hvad Beregningen af Amtsskatten for den enkelte Ejendom i Randers Amt angaar, da var Grundskyldpromillen for Randers Amtsradsreds for 1933—34 0,84 og det alm. skattefri Afdrag pr. Ejendom ifl. Loven 5000 Kr., saa længe ovennævnte Lov gælder.

Kommune	Grundskyld- promille	Alm. skattefrit Fradrag pr. Ejendom	Kommune	Grundskyld- promille	Alm. skattefrit Fradrag pr. Ejendom
Aalsø-Hoed	10.67	3.000	Lyngby	15.60	4.000
Agri-Egens	10.70	4.000	Mariager Landsogn	16.00	4.000
Albøge	12.00	4.000	Marie Magdalene-Koed	10.00	4.000
Anholt	5.40	3.000	Mygind-Krogsbæk-		
Asfærg-Faarup	12.80	4.000	Skørring	9.00	4.000
Borup	10.20	4.000	Mørke	10.92	4.000
Dalbyneder-Dalbyover	8.50	3.000	Nimtofte-Tøstrup	12.32	4.000
Draaby	8.40	3.000	Nødager	10.40	4.000
Dronningborg Landsogn	11.14	5.000	Nr. Aarslev-Hørning	8.00	4.000
Ebeltoft Kbst. Landd.	8.38	3.000	Nr. Galten-Vissing	9.20	4.000
Falslev-Vindblæs	21.00	5.000	Raaby-Sødring	12.40	4.000
Favsing-Avning	12.40	4.000	Rimsø-Kastbjerg	9.00	3.000
Feldballe	7.00	3.000	Skellerup	10.00	4.000
Fjellerup-Glåsberg	12.00	3.000	Skødstrup	7.50	5.000
Gammelsohn	19.60	5.000	Spentrup-Gassum	13.00	4.500
Gerlev-Enslev	13.30	3.500	Støvring-Møllerup	12.00	5.000
Gerrild-Hemmed	12.80	4.000	Søby-Skader-Halling	8.00	5.000
Gesing-Nørager	14.00	3.000	Sdr. Onsild-Nr. Onsild	8.80	5.000
Gimming-Lem	7.40	4.000	Tirstrup-Fuglslev	10.60	3.000
Ginnerup	10.80	3.000	Tødberg-Mejlby	9.20	4.000
Glenstrup	10.32	3.000	Torsager-Bregned	10.80	4.000
Hald-Kærby	8.00	5.000	Tved	4.00	3.000
Hammelev-Enslev	9.10	4.000	Tvede-Linde	8.00	4.000
Harridslev-Albæk	11.30	4.000	Udbyneder-Kastbjerg	11.60	3.000
Haslum-Ølst	10.00	3.000	Veggerslev-Villersø	10.70	3.000
Helgenæs	7.20	3.000	Vejlby-Homaa	8.40	4.000
Hem-Sem	12.00	5.000	V. Tørslev-Svenstrup	18.00	4.000
Hjortshøj-Egaa	12.80	4.000	Virring-Essenbæk	13.00	4.000
Holbæk-Udby	7.80	4.000	Vistoft	9.30	3.000
Hornslet	14.80	5.000	Vivild-Vejlby	12.56	3.000
Hvilsager-Lime	10.00	4.000	Voer-Estruplund	15.79	4.000
Hvornum-Snæbum	9.83	3.000	Voldum-Rud	9.20	4.000
Hyllested-Rosmus	12.84	3.000	Vorup ¹⁾	17.20	5.000
Karlby-Voldby	10.40	4.000	Værum-Ørum	10.00	4.000
Knebel-Roelse	6.60	3.000	Ødum-Hadbjerg	11.60	3.000
Kolind-Ebdrup-Skarresø	10.30	4.000	Ørsted	9.70	4.000
Kovsted-Raasted	7.18	4.000	Ørum	16.00	4.000
Kristrup ¹⁾	11.20	5.000	Ø. og V. Alling	8.00	4.000
Lavrbjerg-Lerbjerg	11.20	4.000	Ø. Tørslev	8.60	4.500

¹⁾ Kommunen har inden 1. Januar 1927 vedtaget Grundstigningsskyld.

ONSILD HERRED



Bryggergaarden.

BRYGGERGAARDEN, Mariager Købstad og Komm., Onsild Hrd., Retskredsen for Mariager Købstad og Gerlev-Onsild Herreder (undtagen Glenstrup, Sdr. Onsild, Nr. Onsild, Hvorum, Snæbum og Skellerup Sogn) (i det følgende kaldet Mariager Retskr.), Randers A., Ejer Prpt. Chr. J. Schwensen, Postfb. og nærmeste St. Mariager, Afst. 300 m (til St.), Tlf. Mariager 4.

Matr.-Nr. 103a m. fl. af Mariager, 33a m. fl. af Mariager Markjorder og 11 m. fl. af Mariager Kloster, samlet Areal 104,8 ha, deraf 76 Ager, 27,8 Skov og 1 Have, Gaardsplads m. m., Hrtk. 9 Td. 7 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. (Gaarden) og 1 Skp. 0 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. (Skoven); Ejdkv. 155,000 Kr. (150,000), Jordv. 87,000 Kr. (88,700); Bygn. er fors. i Købst. alm. Brandf. for 118,200 Kr.; Lys og Kraft fra Mariager Elektricitetsv.

Bryggergaarden ligger i Mariager By; Jorderne, der er samlet Vest og Syd for Gaarden og Byen, bestaar af god Sandmuld paa Grusunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1914—16. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen overvejende Bøg.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Byg, 2. Blandsæd, 3. Kaalroer, 4. Byg, 5.—6.—7. Lucerne, 8. Kartoffler og Roer. Uden for Driften henligger 22 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Forbruget af Kunstgødning er stærkt vekslende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rødt dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift om Formiddagen; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3910 kg med knap 162 kg Smør, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Mariager Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer, og der er hidtil leveret ca. 450 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 6 Faar, og Fjerkraeholdet er ca. 70 Høns.

Bryggergaarden har hvidpuksede, teglhængte, overvejende grundmurede Bygninger, der danner en 4-længet lukket Gaard. Hovedbygningen, som ligger mod Nord til Teglgade, har en Forlængelse mod Øst, den indeholder en god Lejlighed. Længen over for denne mod Syd, af hvilken en Del er opført af Bindingsværk, rummer Magasin, Hestestald og Garage. Af de 2 Sidelænger er der Kostald i den vestlige, der er sammenbygget med Hovedbygningen ved en Indkørselsport til Gaarden; den østlige rummer Økonomilejlighed nærmest Hovedbygningen, medens den sydlige Del (det tidligere Bryggeri) nu indeholder Magasin m. m. Desuden Vest for Gaarden en Vognport samt 2 Svinestalde, den ene af Træ, den anden af Grundmur med Trætrimpel, disse 3 Bygninger er alle tækket med Tagpap. Endvidere i Marken en Trælade, tækket med Straa og Tagpap. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører 4 Huse til Ejendommen. Bryggeriet er nedlagt for længere Tid tilbage. Haven ligger dels Øst, dels Syd for Gaarden.

Bryggergaarden ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Jørg. E. Sorvad, hvis Slægt havde ejet den i en lang Aarrække. Efter hans Død overtoges den af Enken, Fru Sorvad, som i 1848 overdrog den til Sønnen, senere Konsul C. W. Sorvad; han afstod den senere til sin Svigersøn Viggo Dresing, der i 1901 afstod den med 44 ha til sin Svigersøn, den nuværende Ejer. I 1908 er der derefter tillagt ca. 60,8 ha fra Mariager Kloster, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

MARIAGER KLOSTERS HOVEDGAARD, Mariager Landsogn, Onsild Hrd., Randers A., der i Begyndelsen af indeværende Aarh. ejedes af C. Møller, havde da et Areal af 266 ha med ca. 21½ Td. Hrtk. Senere er der udstykket betydelige Arealer af dens Jorder, saaledes til et Statshusmandsbrug i 1903, og senere, 1908, er der yderligere oprettet 10 saadanne, foruden at der samme Aar blev lagt 60,8 ha fra Gaarden til Bryggergaarden paa Teglgade. Under den tidligere Mariager Klosters Hovedgaard, som ejes af S. S. Vestergaard, Randrup, og er forpagtet ud, hører nu kun ca. 17 ha Jord, der tidligere har været drevet under Købmandsgaarden paa Østergade, det nuværende Højskolehotel, medens Klosters Forpagterbolig er udlejet og Kostalden indrettet til Heste- og Svinestald, Lade, Garage m. m.

TORNHOLT, Hem Sogn, Hem-Sem Komm., Onsild Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejere Fru Bernth og Prpt. Chr. J. Schwensen, Bryggergaarden, Postfb. og nærmeste St. Mariager, Afst. 4 km, Tlf. Skrødstrup 3 (Skovfogedn.).

Matr.-Nr. 32 m. fl. af Skrødstrup, samlet Areal 275 ha, deraf 22 Ager, 22 Eng og Græsningsjord, 230 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 3 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 114,000 Kr. (118,000), Jordv. 62,000 Kr. (65,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 42,800 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Tornholt ligger i den nordvestlige Side af Skrødstrup Skov, 2 km Nord-Nordvest for Skrødstrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er af meget uensartet Bonitet, dels paa Ler- og Sand-, dels paa Tørvebund, hele Arealet indhængnet til Løsdrift. Af Skoven er 55 ha bevokset med Bøg, Resten med Naaletræ.

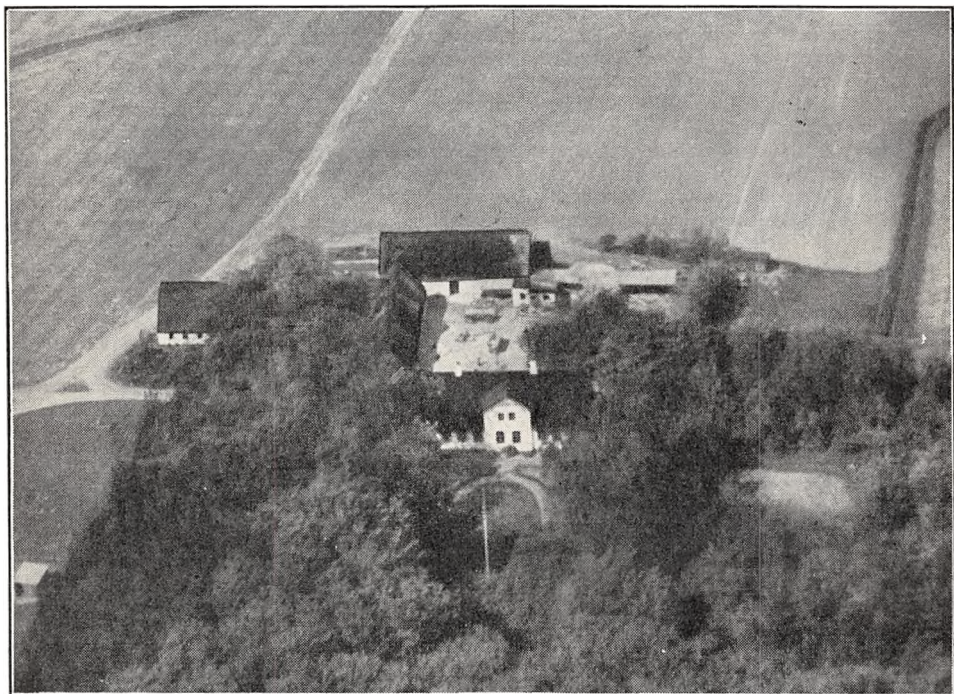
Gaarden drives af Ejerne ved Skovfoged P. Kirk-Andersen; Jorden dyrkes i føl-

gende 7 Marks Drift: 1. Byg, 2. Blandsæd, 3. Kaalroer, 4. Havre, 5.—6. Kløver og Græs, 7. Runkelroer. Forbruget af Kunstgødning er meget vekslende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 12 Malkekøer, 1 Tyr og 35—40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Mariager Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer, og der leveres ca. 70 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Tornholt har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der er tækket med Tagpap, ligger mod Syd til Haven, som ligger Sydøst for Hovedbygningen. Af de straatækte



Tornholt.

Avlsbygninger er den vestlige Sidelænge (Gaarden er aaben mod Øst) opført af Bindingsværk, den rummer Værelser til Medhjælpere, Indkørselsport til Gaarden, Vognport samt Heste- og Kostald, af hvilke sidstnævnte fortsætter sig i en vestlig Sidelænge, som tillige indeholder Svinstald. Mod Nord over for Hovedbygningen ligger Laden, der til den nordlige Side er udvidet med et Halvtag, som rummer Vognport og Brændehus; til den østlige Gavlf af Laden er tilbygget en Længe, der rummer Savværk, hvilket ligesom Halvtaget er tækket med Pandeplader; desuden er der ind mod Gaarden opført et Motorhus. Der benyttes Dieselmotor som Drivkraft for de stationære Maskiner, og foruden Savværk har Gaarden eget Vandværk.

Til Gaarden hører 2 mindre Ejendomme Kielstruplund med 11,5 ha og Bakkegaard med 15,5 ha; disse, som er bortforpagtet, er særskilt vurderet, og Arealerne er ikke medregnet i Tornholt's Areal.

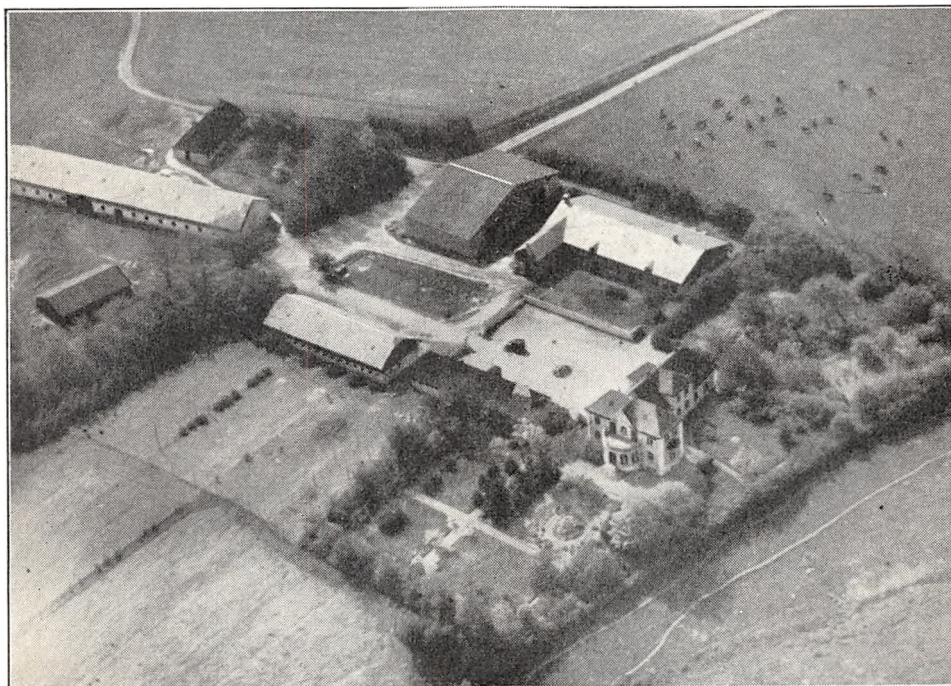
Tornholt ejedes ved Aarhundredskiftet af Kmhr. Grevenkop-Castenskiold, der i 1906 solgte den til Viggo Dresing; efter hans Død i 1929 overtoges Gaarden af en Datter og en Svigersøn, de nuværende Ejere. I 1931 er der tilkøbt ca. 15,5 ha.

EDDERUP SKOVGAARD, Sem Sogn, Hem-Sem Komm., Onsild Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. godt $5\frac{1}{2}$ km og 10 km til Mariager samt til Hadsund N, Tlf. Havndal 14 u.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Edderup, samlet Areal 230,6 ha, deraf 99,3 Ager, 8,3 Eng,

88 Skov, 33 Hede og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 110,000 Kr. (120,000), Jordv. 68,500 Kr. (68,500); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 103,600 Kr., Løsporet i »Danmark« for 85,000 Kr.; Lys og Kraft til mindre Motorer fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Edderup Skovgaard ligger i Edderup By ca. $5\frac{1}{2}$ km Vest for Havndal og $\frac{1}{2}$ km Nord for Vejen Havndal—Mariager; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 30 ha god dyb Lermuld paa Kalkunderlag (Takst 18—14) og 69 ha Sandmuld paa sandblandet Ler-, Sand- og Grusunderlag. Terrænet er for Lerjordens Vedkommende nærmest fladt, for Sandjordens stærkt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Lerjorden er drænet, Sandjorden derimod ikke, der er formentlig merglet fra ældre Tid,



Edderup Skovgaard.

og hele Arealet er i Aarene 1920—32 nymerglet fra eget Mergelleje. Engen er god Lavmose, afvandet, kultiveret og indhegnet til Løsdrift. Af Skoven er 11 ha bevokset med Bøg og 55 ha med Gran, medens 22 ha er Plantage.

Lerjorden — 30 ha — dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Kløver og Græs. Sandjorden dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Rug, 2. Kartoffler, 3. Ærter—Blandsæd, 4. Lupiner til Frø. Uden for Driften henligger 27 ha med vedvarende Græs, og Resten af Arealet — 9 ha — dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 20 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine (Benzona), og Mælken leveres til Havndal Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 1 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 9 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er 150—200 Høns.

Edderup Skovgaard har grundmurede nye Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, som ogsaa strækker sig Øst og Vest for denne, bestaar af en Hovedfløj, der har gennemgaaende Frontspids og ved den østlige Gavl en gennemgaaende Tværføj i 2 Etager, som mod Øst har Frontspids samt fremspringende buet Karnap med Altan. Hovedbygningen, der er ombygget og restaureret i 1916, er tækket med Sten, den indeholder en stor og god Lejlighed. Avlsbygningerne, som overvejende har Tag af Pandeplader, ligger noget spredt; Sydvest for Hovedbygningen, nærmest denne, ligger Kostalden og Syd for denne Laden som 2 vestlige Sidelænger, begge opført efter en Brand i 1931. Kostalden, der har Trætrimpel, har en Udbygning mod Øst, som rummer Kølerum til Mælken og Laden, den har Sider af Pandeplader. Over for disse som 2 østlige Sidelænger ligger en Længe (tækket med Tagpap), der rummer Vognport m. m., medens den sydlige Længe rummer Hestestald og Hønsehus. Desuden Syd for Indkørselsvejen et Savværk samt en Svinestald med muret Trimpel; Svine- og Hestestalden er opført i 1926. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. I Staldene er der brandfri Loftter, dækket med Ler. Foruden et Savværk hører der et Hus til Gaarden samt en mindre Ejendom paa ca. 11 ha, denne, der er bortforpagtet, er særskilt vurderet, ligesom Arealet heller ikke er medregnet i forannævnte Areal. Paa Gaardens Jord ligger to fredede Kæmpehøje.

Edderup Skovgaard er med sin nuværende Størrelse dannet i 1916 af Grosserer Oluf H. Schmidt ved Sammenlægning af 5 Gaarde og 2 mindre Ejendomme; han solgte i 1923 Gaarden til Pius Natkiewitz, der i 1925 solgte den til Johs. Johansen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1930 for 210,000 Kr.

SEMBYGAARD, Sem By og Sogn, Hem-Sem Komm., Onsild Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. J. Chr. Petersen, Postfb. og nærmeste St. Mariager, Afst. $7\frac{1}{2}$ km, Tlf. Skrådstrup 11.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Sembygaard, samlet Areal 177 ha, deraf 85 Ager, 16,5 Eng, 6,5 Plantage, 68 Hede og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdkv. 86,000 Kr. (88,000), Jordv. 55,300 Kr. (56,800). (I disse Tal er ikke indbefattet 40,7 ha, der tilkøbtes i Foraaret 1933, deraf 6,5 ha Plantage og 34,2 ha Hede); Bygn. er fors. i »Vermund« for 51,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Sembygaard ligger $\frac{1}{2}$ km Vest for Sem By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Grusunderlag, 27 ha er opdyrket Hede. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, kun en mindre Del af Jorden er drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og delvis nymerglet i Aarene 1925—32. Engen er af god Bonitet, nærmest Lavmose, Skovens Bevoksning Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 46 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Kærbybro Andelsmejeri ved Kærby.

Der holdes som Regel 7 jydsk Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 220 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 60 Høns.

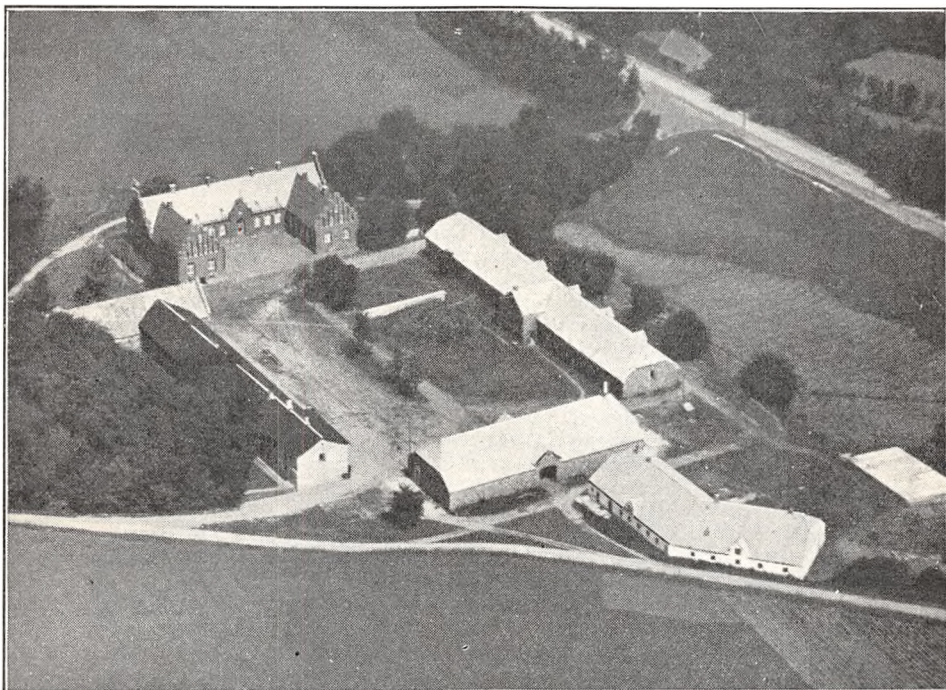
Sembygaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den gl. Have, har gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten, den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlsænger er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den nordlige Sidelænge og Kostald i den sydlige, som fra den østlige Ende er udvidet med en Sidelænge mod Syd, der rummer Ko- og Svinestald; denne, som har muret Trimpel, er tækket med Pandeplader. Den vestlige Længe rummer Lade, og i Vinklen mellem denne og Kostalden staar Gaardens Vindmotor. Desuden Syd for Gaarden en Svinestald af Træ, tækket med Tagpap, Nord for Gaarden et Hønsehus med Tag af Pandeplader og Nord for Hovedbygningen et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Eternit. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, i Kostalden er der ildfast Loft af Monier, Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn m. m., og der hører et Hus til Ejendommen.

Sembygaard er dannet i 1876 af 3 Fæstegaarde under Hovedgaarden Kellerup, som Ejeren af denne J. H. Brask sammenlagde, efter at Bygningerne paa disse var brændt. Efter at der var opført Bygninger, overdrog han Gaarden til sin Broder Carl Brask, der i 1901 forpagtede den bort til sin Svigersøn Peter Haagen Aarup fra Svenstrup Hovgaard; i 1907 overtog han

den som Ejer og solgte den derefter i 1908 til Niels Jensen, Essenbæk Ladegaard, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1909. I 1933 er der tilkøbt 6,5 ha Plantage og 34,2 ha Hede, ialt 40,7 ha, hvorved Gaarden kom op paa sin nuværende Størrelse, men dette Areal er ikke medindbefattet i de ovenfor nævnte Tal for Areal, Hrtk. og Vurdering.

KELLERUP HOVEDGAARD, Svenstrup Sogn, Vester Tørslev-Svenstrup Komm., Onsild Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Godsejer E. C. A. Neergaard-Petersen, Ouegaard pr. Hadsund, Postfb. og nærmeste St. True, Afst. 4 km og godt 6 km til Mariager, Tlf. Mariager 100 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kellerup Hovedgaard og 1 af Kvottrup Mølle, samlet Areal



Kellerup Hovedgaard.

177,5 ha, deraf 90,4 Ager, 13,8 Eng, 55 Plantage, 11 Søj, 2,3 Have og Gaardsplads og 5 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 9 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 113,000 Kr. (122,000), Jordv. 56,400 Kr. (60,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 242,000 Kr., Løsporet i Nye Danske af 1864 for 105,000 Kr.; Lys samt Kraft til mindre Motorer fra eget Elektricitetsv. (Vandmøllen).

Kellerup Hovedgaard ligger 6 km Syd for Mariager ved Landevejen til Randers; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Grusunderlag, 39 ha er nyopdyrket Hede. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1926—30. Af Engarealet er Halvdelen af god Bonitet, Resten lidt vandlidende; Underlaget er dels Dynd, dels sandblandet Ler. Af Skoven er 11 ha bevokset med blandet Løvtræ og 44 ha med Gran.

Gaarden drives af Ejerens Søn, Forpagter C. Neergaard-Petersen; grundet paa Udstykning (se nedenfor) er Sædskiftet endnu ikke helt fastlagt, men Driften er alm. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 50 Kalig. og 60 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 52 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer,

er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Mariager Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer, og der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Kellerup Hovedgaard har store gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven og Søen, er opført i 1887—88; den bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje, bygget af røde Sten og tækket med Skifer, under den vestlige Sidefløj er der Kælder, og alle Fløjene har takkede Gavle med Blindinger; den indeholder en stor og herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Forpagterboligen, der danner den sydlige Del af den vestlige Sidelænge af Avlsbygningerne, er opført af Grundmur i 2 Etager og tækket med Tagpap ligesom denne. De 3 Avlslænger, som ligger frit og sammen med Hovedbygningen danner en firelænget Gaard, er opført af Kampesten; af disse rummer den vestlige Sidelænge Vognport, Brænderum samt Økonomilejlighed op mod Forpagterboligen. Fra den nordlige Ende af denne Længe udgaar Hestestalden som en Sidelænge mod Vest, tækket med Cementsten ligesom de 2 andre Avlslænger; af disse er der Kostald i den østlige Sidelænge og Lade i Længen mod Syd. Desuden Syd for Laden en grundmuret Svinestald, 2 Længer, der danner en stump Vinkel og har Tag af Cementsten, og Vest for Gaarden et Hønsehus, tækket med Tagpap. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, der anvendes Dampkraft til Tærskning, og der hører en Smedie, 2 Huse samt en Vandmølle med Beboelse til Ejendommen; Vandmøllen formaler Sæd til Gaardens eget Forbrug og en Del Korn for de omboende i Egnen, ligesom Vandkraften benyttes til Fremstilling af Elektricitet til Gaardens eget Brug. Gaarden ligger meget kønt paa en Landtunge i Kellerup Sø.

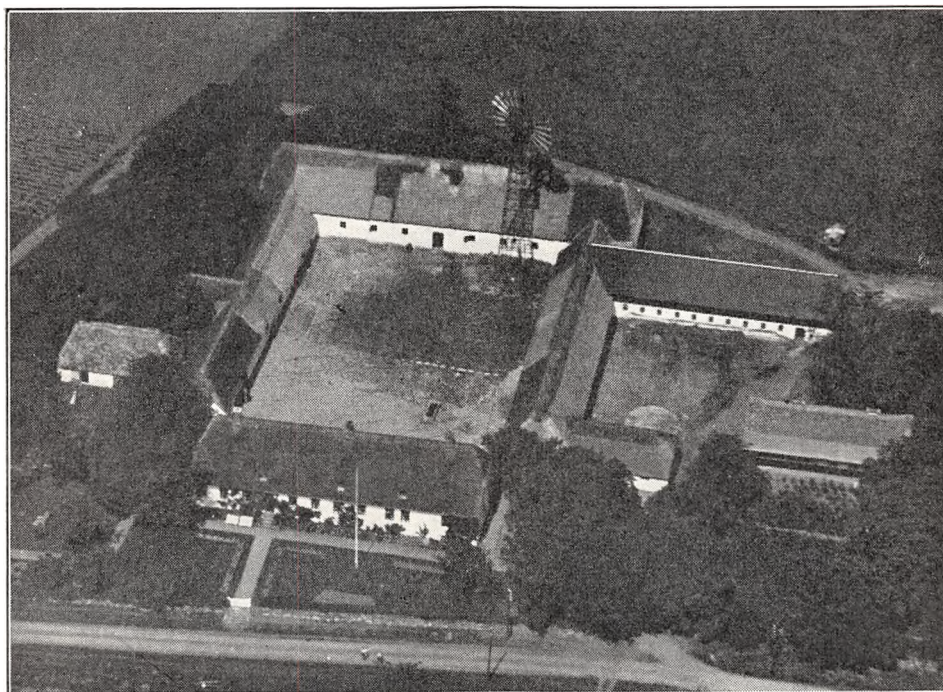
Kellerup nævnes allerede i det 14de Aarh., den ejedes da af Jens Ubbesen. Af senere Ejere nævnes Thomas Jensen, Jens Thomesen og Jep Hegedal. I 1511 ejedes den af Chr. Kruse og i 1541 af Sønnen, Landsdommer Peder Kruse. Efter hans Død i 1562 nævnes Jørg. Bernekov som Ejer og efter dennes Død i 1567 Henr. Gyldenstjerne. I 1579 mageskiftede han Kellerup til Frederik d. Anden, som Aaret efter mageskiftede den med en Del Gods (Mølle, 13 Gaarde og nogle Bol) til Knud Mogensen Løvenbalk. Derefter ejedes den af Erik Høg, efter hvis Død i 1612 Broderen Chr. Høg senere, i 1627, solgte den til Enevold Seefeld. I 1632 mageskiftede han den tillige med Svenstrup Hovgaard til Axel Urne, der var gift med Anne Rodsteen, og de ejede endnu Kellerup i 1647. I 1654—55 solgte Knud Rodsteens Enke, Else Vind, og øvrige Arvinger derefter Gaarden til Medarvingen Claus Dyre til Sindinggaard, der i 1678 solgte den med 12 Td. Hrtk., Mølle og en Del Gods, ialt 103 Td. Hrtk., til Borgm. i Randers Joh. Steenbek, efter hvis Død i 1696 den senere ejedes af Kommercerd. Hans Benzon til Sohngaardsholm. Han solgte i 1715 Kellerup med 11 Td. Hrtk., Mølle og Gods, ialt 29 Td. Hrtk., for 3000 Rd. til Fuldm. Jens Andersen Brask, der lod Borggravene tilkaste, ligesom han afbrød Byen Kellerup og lagde dennes Jorder ind under Gaarden. Efter hans Død i 1747 overtoges den af Enken, Sidsel Cathr. Hostrup; ved hendes Død i 1771 skødede Arvingerne den med 17 Td. Hrtk., 40 Td. Tiendehrtk. og 220 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 20,000 Rd. til Sønnen Rasm. Alb. Brask, efter hvis Død i 1800 den overtoges af Sønnen Jens Andr. B.; ved hans Død i 1818 overtoges den af Enken Kirstine B., f. Ring, som i 1838 solgte den til Forv. Chr. Juul. Han, der døde i 1848, testamenterede Kellerup (som i 1850 med det tilhørende Gods havde ialt 283 Td. Hrtk.) til C. J. H. Brask. Efter hans Død i 1906 købtes Gaarden af et Konsortium, der kort efter solgte den for 210,000 Kr. til E. J. Kieler (780 ha, deraf 205 Ager, 12 Mose, 300 Skov, 210 Hede, 23 Sø og 55 Have, Park og Gaardsplads med godt 33 Td. Hrtk., medens Konsortiet beholdt 6 Fæstegaarde, 13 Lejehuse, 2 Kirker og Møller). Han solgte i 1917 Gaarden til Prpt. Buchtrup, der i 1918 solgte den for 1 Mill. Kr. til Premierløjtnant C. F. E. v. Holstein-Rathlou, efter hvis Død samme Aar den overtoges af Broderen, Premierløjtn. F. H. A. N. R. v. H.-R., som i 1921 udstykkede 165 ha til 20 Statshusmandsbrug. Efter ham overtoges den i 1922 af Vicekonsul Fr. Johansen, Mariager, der i 1925 solgte Gaarden til H. Grue. I Foraaret 1928 overtog Johansen den igen, hvorefter der i 1927 yderligere oprettedes 10 Statshusmandsbrug, og han solgte derefter Gaarden Oktbr. 1930 til den nuværende Ejer.

SVENSTRUP HOVGAARD, Svenstrup By og Sogn, Vester Tørslev-Svenstrup Komm., Onsild Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Jens Balling, Postfb. og nærmeste St. True, Afst. 200 m og 7 km til Mariager, Tlf. Mariager 59.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Svenstrup, samlet Areal 130,7 ha, deraf 99 Ager, 16,7 Eng, 5,5 Skov, 1,5 Have og Gaardsplads og 8 ha Indhegning med Græs og Lyng, Hrtk. 8 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (82,000), Jordv. 53,200 Kr.

(53,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 63,000 Kr., Løvsøret i »Himmerland« for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Svenstrup Hovgaard ligger i den vestlige Side af Svenstrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, væsentlig paa sandblandet Lerunderlag, ca. 50 ha er opdyrket i Aarene 1928—32. Der gaar et Dalstrøg gennem Marken, og denne falder med store Skraaninger mod den nævnte Lavning, men ellers er Terrænet ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, der er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1925—30. Af Engarealet er 11 ha Lavmose og 5,7 ha Dyndjord med noget Rørskår (True Sø). Skovens Bevoksning er Gran.



Svenstrup Hovgaard.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift, men paa Grund af Hedeopdyrkningen er Sædskiftet endnu ikke helt fastlagt; 11 ha henligger med vedvarende Græs til Løvsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 40 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løvsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kronen« i Svenstrup.

Der holdes som Regel 8 jydsk Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg, ellers 1 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Svenstrup Hovgaard har hvidpudsede, overvejende grundmurede, ældre, men gode Bygninger, tækket med Rør. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, som grænser ud til Sognevejen, indeholder en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger ligger Laden mod Nord over for Hovedbygningen. Den vestlige Sidelænge, som indeholder Vognport og Hestestald, er opført af Bindingsværk og har en kort Udbygning mod Vest; den østlige Sidelænge indeholder Ko- og Svinestald, der hver er udvidet i en Sidelænge mod Øst, af hvilke Kostalden har Trætrimpel og er tækket med Tagpap. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald, opført af Træ,

og Vest for et Brændehus, opført af Bindingsværk, begge tækket med Rør. Inde i Gaarden i Vinklen mellem Laden og Kostalden staar Gaardens Vindmotor, der leverer Drivkraft til Kværn m. m. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der er Lynafleder efter Netsystemet paa Hovedbygningen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der Udsigt mod Syd til True over Engdraget med Afløbet fra Glenstrup Sø.

Svenstrup Hovgaard ejedes i Slutningen af det 15de Aarh. inden for Slægten Juel og senere, omkring Midten af det 16de Aarh., inden for Slægten Munk, fra hvilken en Datter, Birgitte Lauridsdatter M., bragte den til sin Mand Tyge Kruse til »Vinge«. Efter disse tilhørte den senere deres 3 Sønner, Christoffer, Laurids og Enevold Kruse, af hvilke sidstnævnte døde i 1621; hans Datter Karen bragte den derefter til sin Mand, Rigsrd. Oluf Parsberg, der i 1629, da Gaarden var lagt øde af Wallensteins Tropper, solgte den til Enevold Seefeld, som i 2 Aar tidligere ogsaa havde købt Kellerup. Den havde nu Ejere fælles med denne Gaard, men var i 1661, da den beboedes af 3 Bønder, endnu delvis øde; den havde paa dette Tidspunkt 24 Td. Hrtk. I 1666 (se Kellerup Hovedgaard) pantsatte Ejeren Claus Dyre Gaarden til Fru Ide Lunge, og senere, i 1675, pantsatte hans Svigerinde, Jomfru Ingeborg Rodsteen, den for 200 Rd. til Søren Winter i Mariager. Nogle Aar senere kom den til Kronen, som bortforpagtede den og senere, 1696, udlagde den med 12½ Td. Hrtk. til Ryttergods. I Begyndelsen af det 18de Aarh. beboedes den af Jægerm. Joh. Chr. v. Zepelin, hvorefter Frederik d. Fjerde i 1722 solgte den til G. D. Levetzau paa Tjele, som Aaret efter solgte den til Forp. Jens Mortensen, Holbækgård, der samme Aar solgte den som Bondegaard til Dines Petersen i Randers. I 1755 solgte dennes Søn Peder Dinesen til Bækmark og Holmegaard og Forp. Niels Randrup Halvde'len af Svenstrup Hovgaard (6 Td. Hrtk.) til førstnævntes Broder Chr. Jensen, der sad paa Gaarden og formentlig ejede den anden Halvdel. Gaarden tilhørte derefter i 1778 Mikkel Christensen og Jens Brask (gift med Edel Christensdatter), rimeligvis Chr. Jensens Søn og Svigersøn. Efter Jens Brask's Død i 1785 overtoges Gaarden af Sønnen Jens B. og efter hans Død i 1844 af Sønnen Jens Jensen B., som allerede døde i 1849. Senere, i 1867, kom Gaarden til Svigersønnen Poul S. Aarup, efter hvis Død den i 1912 overtoges af Enken, der senere afstod den til Sønnen. Han frasolgte en Del Ager og Æng, ialt 55 ha, til 3 Statshuse, hvorefter han i 1917 el. -18 solgte Gaarden, og den var nu en Del i Handelen (ejedes saaledes af Bankdirektør J. Kold og Brdr.ne Herlufsen), til den i 1920 købtes af N. Christensen-Dalsgaard. Efter ham overtoges den i 1928 af Konsul T. Johansen, Mariager. Af ham købte Prpt. P. Jensen den samme Aar. I 1934 overtoges Gaarden paany af Konsul Johansen, og af ham købte den nuværende Ejer den i Februar samme Aar for 104,000 Kr.

FREDENSLUND, Hobro Købstad og Komm., Onsild Hrd., Retskredsen for Hobro Købstad, Gislum og Rinds Herreder med Glenstrup, Sdr. Onsild, Nr. Onsild, Hvornum, Snæbium og Skellerup Sogne af Gerlev-Onsild Herreder (i det følgende kaldet Hobro Retskr.), Randers A., Ejer Prpt. S. Funder, Postfb. og nærmeste St. Hobro, Afst. 2½ km, Tlf. Hobro 248.

Matr.-Nr. 71 m. fl. af Hobro, samlet Areal 83 ha, deraf 82 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 7 Skp. 2 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 133,000 Kr. (135,000), Jordv. 88,400 Kr. (92,500); Bygn. er fors. i Købst. alm. Brandf. for 76,190 Kr.; Lys og Kraft fra Hobro Elektricitetsv.

Fredenslund ligger ca. 1 km Syd for Hobro ved Landevejen til Randers; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er kun stedvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1925.

Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af en Del Havesager; Forbruget af Kunstgødning er meget vekslende efter Afgrøderne Art.

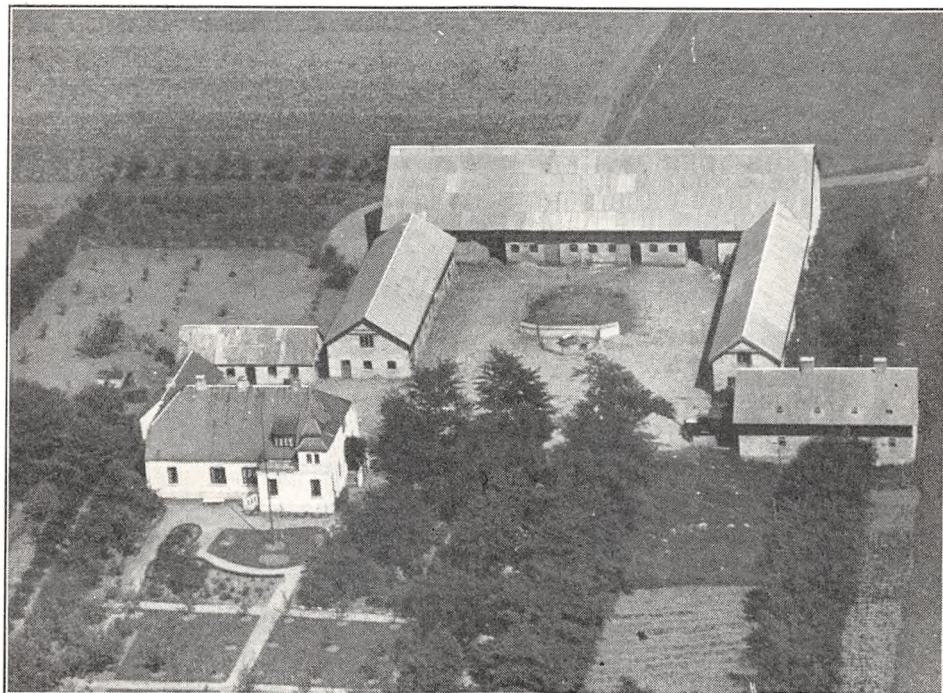
Kvægbesætningen er en Handelsbesætning, der svinger meget i Tal, alt efter Indkøb, Salg og Konjunkturer, for Tiden fra 20 til 75 Dyr; Mælken sælges fra egne Vogne i Hobro.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der leveres ca. 160 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Fredenslund har grundmurede gode Bygninger. Den skifertækte hvidpudsede Hovedbygning, der er opført i 1910, ligger paralelt med Landevejen lidt Øst for denne, den har en tilbygget Karnap med Altan og et lille Taarn mod Vest til Haven, som grænser ud til Landevejen; den indeholder en stor og god Lejlighed. Avslængerne, som er bygget i 1928 efter en Brand, har Trætrimpel og Tag af Asbest, de danner en 3-længet Gaard, aaben mod Vest til Landevejen.

Af disse rummer den nordlige fritliggende Længe en Beboelse, Værelser til Folkene, Vognport, Hønsehuse samt en mindre Kostald. Af de 2 andre, som er sammenbygget i Vinkel, er der Lade og Kostald i Længen mod Øst og Hestestald i den sydlige; endvidere Vest for Hestestalden i Retningen Syd—Nord en Svinestald og mellem Hovedbygningen og den nordlige Sidelænge 2 Længer (tækket med Pandeplader), af hvilke den ene rummer Vadskehus, den anden Slagtehus m. m. I Staldene er der ildfaste Lofter af Lægter, dækket med Ler. Gaarden ligger højt, og der er fra denne Udsigt over Onsild Aadal samt mod Nord til Hobro Fjord.

Fredenslund er dannet i indeværende Aarh. af den nuværende Ejer, som i 1901 — efter at have været Forpagter i 8 Aar af den Sydøst for liggende Gaard Louisendal — købte godt 43 ha af dennes Jord; senere tilkøbtes et endnu større Areal af forskellige Parceller af Hobro Markjorder, saa Arealet blev paa ca. 110 ha. Han opførte dernæst Bygninger, hvor Gaarden nu er beliggende nær op til Landevejen, og gav den Navnet »Fredenslund«; senere, ca. 1925, er der frasolgt Jord til 4 Statshusmandsbrug, hvorved Ejendommen fik sit nuværende Areal.



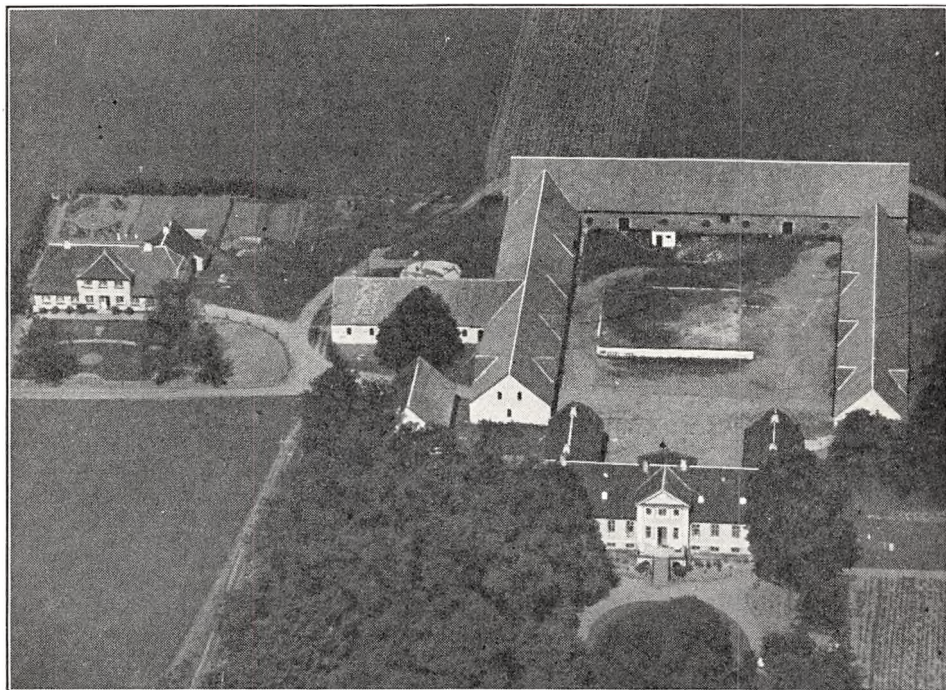
Fredenslund.

LOUISENDAL, Hobro Købstads Markjorder, Onsild Hrd., Randers A., ligger ca. 3 km Sydøst for Hobro, Øst for Landevejen Hobro—Randers; den ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af Jacob Emil Sørensen og havde et Tilliggende af over 300 ha. Efter Gaardens Brand i 1893 opførtes der Bygninger igen, men samtidig deltes Gaarden, idet der opførtes Bygninger i Ydermarken til en selvstændig Ejendom (se Gaarden Fredenslund). Louisendal var da i 8 Aar forpagtet ud til S. Funder, den nuværende Ejer af Fredenslund. I 1901, da sidstnævnte rejste fra Louisendal og overtog Fredenslund, købte han yderligere godt 43 ha af Louisendal's Jord, og kort efter frasolgtes 60 ha samt 2 Huse, paa hvilken Lod Køberen oprettede Gaarden »Skovluden«, som nu efter Salg af Jord til 2 Statshuse er en Gaard paa ca. 44 ha. I 1906 solgtes Louisendal derefter til L. Pedersen, og da der i 1924 yderligere er udstykket Jord fra Ejendommen til 10 Statshuse, er Louisendal en mindre Ejendom paa ca. 28 ha.

SKOVSGAARD, Skellerup Sogn og Komm., Onsild Hrd., Hobro Retskr., Randers A., Ejerinde Fruerne Eickhoff og Ella Granqvist, begge f. Tesdorpf, Postfb. og nærmeste St. Hobro, Afst. 5 km, Tlf. Skellerup 8 (Bestyreren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Skovsgaard og 23 af Skellerup, samlet Areal 232,8 ha, deraf 110 Ager, 69 Skov, 51,8 Forstrand og Bakker og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 157,000 Kr. (163,600), Jordv. 78,000 Kr. (84,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 135,000 Kr., Løsporet i »Ver-mund« for 80,000 Kr.; Lys fra Hobro Elektricitetsv.

Skovsgaard ligger godt 1 km Nord for Skellerup By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er to Trediedele god Muldjord og Resten let Sandjord, alt paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er for Agermarkens Vedkommende ret jævnt, for Skovens meget bakket, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1918. Skovens Bevoksning er Løvtræ og lidt Gran.



Skovsgaard.

Gaarden drives af Ejerinderne ved Bestyrer J. Chr. Stokvad; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5.—6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 40 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 138 kg aarlig, Mælken leveres til Hobro Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Skovsgaard har gode rummelige Bygninger. Den anselige teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje, sammenbygget til en 3-længet Gaard, aaben mod Nord til Avlsbygningerne. Hovedfløjen, som har høj Kælder, Terrasse samt høj Trappe til Haven, har gennemgaaende Frontspids, den indeholder en stor og herskabelig Lejlighed. Af de 3 Avlslænger, der har Tag af Cementsten, er der Gennemkørselsport i de 2 Sidelænger. Af disse er den østlige fritliggende Længe opført af Kamp ligesom den nordlige Længe, Laden, den rummer Vognport og Hestestald; den vestlige Sidelænge, som er opført af

Beton, er sammenbygget i Vinkel med Laden, den indeholder Kostald, og fra denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Vest. Desuden Vest for Gaarden en teglhængt Bestyrerbolig, 2 Fløje sammenbygget i Vinkel, af hvilke Hovedfløjen har Frontspids mod Syd. I Ko- og Hestestalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, der benyttes Petroleumsmotor som stationær Kraft, og der hører et Hus med 4,4 ha til Ejendommen; dette, som ligger i Skoven, er indbefattet i foranstaaende Tal. Ejendommen ligger meget kønt, og der er fra denne Udsigt over Fjorden.

Skovsgaard er dannet af Borgmester i Mariager Hans Nielsen Drostrup til Kollerup, som i 1648—52 fik nogle Jorder af Kronen, derunder noget Skov, hvorefter Gaarden fik Navn; han øgede dernæst Gaardens Størrelse med Jord fra en Del af de ham tilhørende Bønderfæstegaarde. Efter hans Død i 1684 overtoges den af Enken, Else Heldvad, ved hvis Død i 1710 den kom til Peder Jensen, Vint Mølle. Fra ham købtes den i 1733 for 4000 Rd. af hans Svoger, Borgmester Ditl. Eggers i Aarhus, med 10½ Td. Hrtk., 11 Td. Tiendehrtk. og 51 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Efter hans Død overtoges den af Enken, Maren Jensdatter, Vint Mølle, der i 1740 solgte den til Forv. H. Thornsohn. Efter ham ejedes den senere af Datteren, Christence Friis T., Enke efter P. Borre til Hjortshøjlund, og i 1764 af Chrf. Rougtved til Odden, som i 1770 solgte den ved Auktion tillige med Skellerup Kirke m. m. til Niels Kirketerp. Kort efter ejedes den af Fr. Chr. Lanng, der i 1773 solgte den til Kmrjk. Hans Benzon. I 1777 solgte han den for 14,000 Rd. til sin Fader, Konferensrd. Johs. Benzon, Sohngaardsholm, som kort efter solgte den til Poul Møller, Tranum Strandgaard. Efter hans Død i 1785 solgte Enken, Johanne Færs, i 1786 Gaarden for 10,000 Rd. til sin Fuldmægtig N. S. Wirenfeld. Senere, i 1798, ejedes den af Forp. M. F. Blegvad, Mariager Kloster, der i 1812 tillige med Kirken overdrog den til sin Svigersøn J. Christensen til Ørndrup. Han solgte den i 1820 med 8 Td. Hrtk. og 7 Huse for 3400 Rbd. Sølv til Møller Th. Sørensen, hvorefter den Aaret efter gik over til Landsinspektør Sim. Jørgensen. Han solgte den i 1823 til Fr. Jørg. Schuchardt, som i 1828 solgte den for 3400 Rbd. Sølv til exam. jur. Fr. Friis. Senere ejedes den af Overkrigskommisær J. M. Secher, Julianeholm, A. Em. Hansen, Rademacher og P. Pashen og derefter af Hfjm. Aug. Th. Schütte til Bygholm, der i 1860 købte den for 38,000 Rd. Han solgte den i 1875 med 13 Td. Hrtk. for 120,000 Kr. til Forp. Laursen, men maatte senere overtage den igen, hvorefter han i 1878 solgte den til Kapt. J. E. Bluhme. I 1919 solgte han den til nu afdøde Kmrh. Ad. Tesdorpf, Pandebjerg, hvis nulevende Hustru, Enke-Kmhr.-inde Agnes Tesdorpf, f. Bruun, er en Søsterdatter af Kapt. Bluhme, og han overdrog den derefter til sine 3 Døtre Tove, Karen Margrete og Ella Tesdorpf, af hvilke førstnævnte senere er afgaaet ved Døden, medens de to sidstnævnte, de nuværende Ejerinder, er gift henholdsvis Eickhoff og Granqvist.

ANDRUPGAARD, Skellerup Sogn og Komm., Onsild Hrd., Randers A., Postfb. og nærmeste St. Hobro, Afst. 6 km, er nu næsten helt udstykket, idet der kun er en Hovedparcel tilbage paa ca. 30 ha. Gaarden ligger højt ½ km Nord for Glenstrup Sø med køn Udsigt over denne; i Læplantningen og Haven Syd for Gaarden ligger en gl. Kæmpehøj, »Kvindehøj«.

Andrupgaard, Matr.-Nr. 1a m. fl. af Andrup, var tidligere paa 120 ha; Gaarden ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Sørensen fra Hobro, der i 1858 udflyttede den fra Andrup til dens nuværende Plads. Han solgte den i 1870 til Firmaet Réé i Hamburg, som senere solgte til Bro. Han solgte Gaarden til Thomas Jensen, der i 1894 solgte den til Pedersen; han solgte den i 1904 til N. Christensen, som i 1907 solgte den til Thomsen fra Aarhus, der kort efter solgte den til Laursen, og af ham købte Jens Laustsen Møller i 1909 Gaarden.

I 1924 blev der fra Andrupgaard udstykket 5 Statshusmandsbrug og i 1929 3, alle efter de gl. Husmandslove, foruden at der er solgt enkelte andre Parceller, ialt ca. 90 ha eller de tre Fjerdedele af Gaardens oprindelige Areal.

GAARD I SDR. ONSILD By og Sogn, Sdr. Onsild-Nr. Onsild Komm., Onsild Hrd., Hobro Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Jens Jensen, Postfb. og nærmeste St. Onsild, Afst. 1 km og 8½ km til Hobro, Tlf. Sdr. Onsild 17.

Matr.-Nr. 14a m. fl. af Sdr. Onsild og 1ab m. fl. af Engene, samlet Areal 85,5 ha, deraf 57 Ager, 27,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 3 Skp. o Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 69,500 Kr. (85,000), Jordv. 45,500 Kr. (51,500); Bygn. er fors.

i Landbygn. Brandf. for 49,500 Kr., Løvsøret i Jydsk Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Kongsvad Møllens Elektricitetsv.

Gaarden ligger i Sdr. Onsild By, Syd for Landevejen Hobro—Viborg, som gaar gennem Byen; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen undtagen Engen, som ligger ca. 2 km fra denne, bestaar af middelgod Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—24. Engen er god Lavmose, Kultureng, som kan dyrkes (indhegnet til Løvsdrift).

Jorden dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer og Kartofler, 3. Havre, 4. Kløver og Græs, 5. Byg og Blandsæd. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Sædager ved Onsild St.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, dels af jydsk, dels af Frederiksborg-Race, deraf for Øjeblikket 1 Frederiksborg- og 2 jydsk Følhopper, kaaret i 1. Kl., samt 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 16—18 Tillægssøer, men er nu kun paa 8; der leveres ca. 70 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 165 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 14a i Sdr. Onsild har velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har Terrasse eller aaben Veranda samt en lille Udbygning mod Syd til Haven og gennemgaaende Frontspids; den er tækket med Cementsten i Teglfacoon og indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avislænger rummer den vestlige Sidelænge Bryggers, Værelser til Folkene, Værksted og Hestestald, den er opført i 1921, har muret Trimpel og Tag af Cementsten. Af de 2 andre Længer, som er tækket med Straa, er den østlige Sidelænge opført af Bindingsværk, den rummer Kostald, og fra den sydlige Ende udgaar en Svinestald som en Sidelænge mod Øst; denne, der er opført i 1909, har muret Trimpel og er tækket med Tagpap. Gennem den nordlige Længe, Laden, er der Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen. Desuden Øst for Hovedbygningen en Svinestald og Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, begge tækket med Cementsten. Der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden, som undertiden benævnes »Ellishøjgaard«, har været Fæste under Trinderup, hvorfra Chr. Ellishøj købte den til Selveje i Begyndelsen af forrige Aarh. I 1855 overdrog han Gaarden til Sønnen Jens Ibsen E., efter hvis Død Enken Kristine, f. Hansen, ægtede senere Folketingsmand Chr. Hansen. Efter hans Død i 1880 overtog hun atter Gaarden, som hun i 1880 overdrog til Sønnen, senere Sognefoged Chr. Ellishøj Ibsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1903. I 1916 er der tilkøbt ca. 8,3 ha, dels Ager, dels Eng fra Præstegaarden. I den kønne gl. Have staar der et meget stort Akacietræ, og i 1920 er der i Haven privat rejst en Genforeningssten, hvorpaa er indhugget Tallene 1864—1920; Stenen, der er en meget smuk Natursten, fandtes i Haven 1920 som Overligger over et gammelt Gravkammer, og der er tinglæst en Deklaration, som paa lægger den nuværende og fremtidige Ejere af Gaarden at værne og hygge om Stenen, der ikke maa fjernes.

VESTERGAARD, Nr. Onsild By og Sogn, Sdr. Onsild-Nr. Onsild Komm., Onsild Hrd., Hobro Retskr., Randers A., Ejer Niels Jensen, Postfb. og nærmeste St. Onsild, Afst. 5 km og 6½ km til Hobro, Tlf. Nr. Onsild 17.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Nr. Onsild og 1b af Hvornum, samlet Areal 120,3 ha, deraf 71,5 Ager, 11 Eng, 22 Skov, 1 Mose, 1 Hede, 1 Have og Gaardsplads og 2,8 ha ubenyttet Areal, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 78,000 Kr. (80,000), Jordv. 50,000 Kr. (51,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 52,700 Kr.; Lys og Kraft fra Hobro Elektricitetsv.

Vestergaard ligger godt 1 km Vest for Nr. Onsild By ved Vejen til Sdr. Hvornum; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 12 ha, som ligger godt ½ km fra det øvrige Areal, er noget uensartede, dels god Muldjord paa sandblandet Lerunderlag, dels god Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, dog med Hældning dels mod Syd, dels mod Nord, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er kun stedvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920—30. Engen er god Lavmose til Slæt og Løvsdrift, Skovens Bevoksning Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i ret fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 10 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 135 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Sædager« ved Onsild St.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket flere stambogsførte og højtpræmierede Følhopper af jydsk Race, samt 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg. Der leveres ca. 70 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 10 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vestergaard har gode grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, er tækket med Skifer, den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avls-længer, som er opført af røde Sten og tækket med Pukkelplader, er der Kostald i den vestlige Sidelænge og Værksted, Indkørselsport til Gaarden, Vognport, Hestestald og Værelser til Folkene i den østlige; den sydlige Længe, Laden, har Kørelø paa langs. Desuden Syd for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, opført af Bindingsværk, og Nord for et Brændehus, opført af Kamp, begge med Tag af Pandeplader. Desuden Vest for Hovedbygningen en Svinestald med Trætrimpel og Tag af Pukkelplader. Gaarden har Lynafleder efter Netsystemet, og i Svine-stalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger.

Vestergaard er en gl. Slægtsgaard, som har været i Slægtens Besiddelse i en længere Aar-række. Den var Fæstegaard under Vivebrogaard til 1795, da den daværende Fæster Niels Jensen købte den til Selveje til sin Søn Jens Nielsen; han afstod den i 1825 til Sønnen Niels Jensen, der i 1880 overdrog den til sin Svigersøn Anders Jespersen, og efter ham overtoges den i 1896 af Stedsønnen, senere Sognefoged Niels Jensen, den nuværende Ejer. I 1919—20 er der frasolgt ca. 8,3 ha Eng.

TRINDERUP, Snæbum Sogn, Hvornum-Snæbum Komm., Onsild Hrd., Hobro Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Laurits Ulrik la Cour, Postfb. og nærmeste St. Onsild, Afst. godt 5 km og 9 km til Hobro, Tlf. Nr. Onsild 8.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Trinderup, 1b af Nr. Onsild og 29b af Sdr. Onsild, samlet Areal 385 ha, deraf 165 Ager, 55 Eng og Kær, 160 Skov og 5 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 18 Td.; Ejdskv. 155,000 Kr. (170,000), Jordv. 104,000 Kr. (100,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 150,000 Kr., Løsoret i Nye Danske af 1864 for 130,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Trinderup ligger ca. 5 km Nord for Onsild St. lige ved Jernbanen Hobro—Randers med offentlig Vej forbi Ejendommen fra Snæbum til Nr. og Sdr. Onsild; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af ret ensartet god Sandmuld, væsentlig paa grusblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Engen er efter en foretaget Grundforbedring i forrige Aarh. ved Sænkning af Vandstanden i Aaen, Grøftegravning og Planering blevet af god Bonitet, dels Lavmose, dels Dyndjord til Slæt og Løsdrift. Skoven er af ret god Bonitet, Bevoksningen Bøg, Eg og Gran.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Rug, 3. Roer og Kartoffler, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 20 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

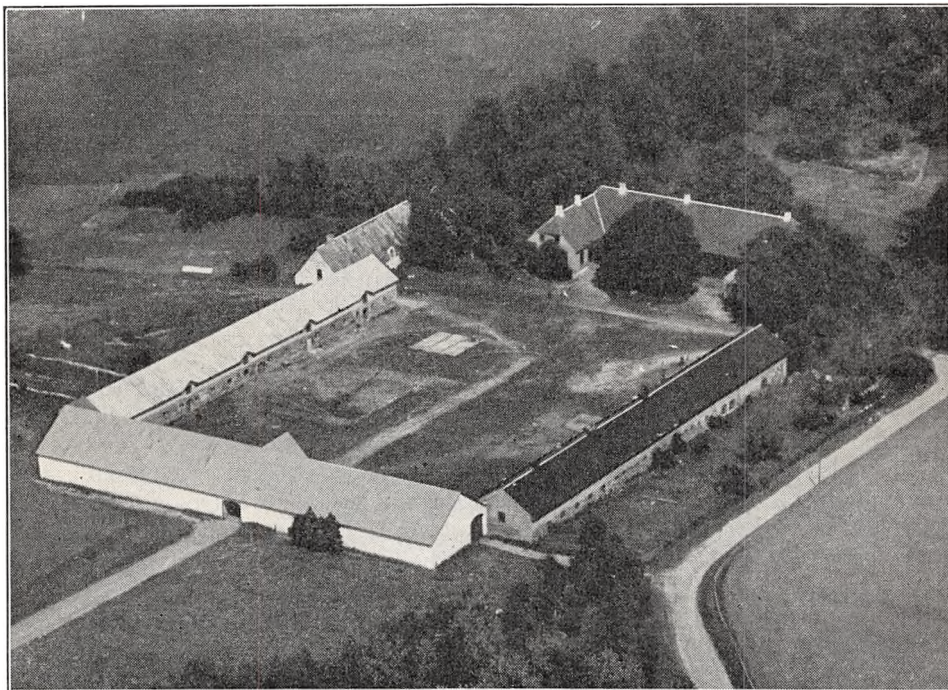
Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af blandet Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb; der er hidtil græsfeedet ca. 100 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 300 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Sædager« ved Onsild St.

Der holdes som Regel 12 jydsk Arbejdsheste og for Øjeblikket 7—8 Plage og Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Der holdes 22 Moderfaar.

Trinderup har grundmurede, store gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der er opført i 1861, ligger mod Øst til den store Have, som grænser til Banelinien. Den bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje og indeholder en stor og hyggelig Lejlighed. Af de 3 fritliggende

Avslænger, der danner en 4-længet Gaard sammen med Hovedbygningen, har de 2 Sidelænger muret Trimpel; den sydlige, som rummer Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald, er opført efter en Brand i 1911, den er tækket med Tagpap, og den sydlige Væg er opført af Kamp. De 2 andre Længer, der har Tag af Pandeplader, brændte atter i 1926 og er saaledes nyopførte; af disse er der Kostald i den nordlige Sidelænge og Lade i Længen mod Vest; denne, som har Indkørselsport til Gaarden, har Kørelø på langs. Desuden Nord for Gaarden en Svine-stald, opført dels af Grundmur, dels af Kamp og tækket med Spaan og Tagpap. I Staldene er der ildfaste Lofter af Lægter, dækket med Ler, og der hører 5 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger ret lavt, men kønt og lunt, skærmet af høje Bakker, navnlig fra Vest.

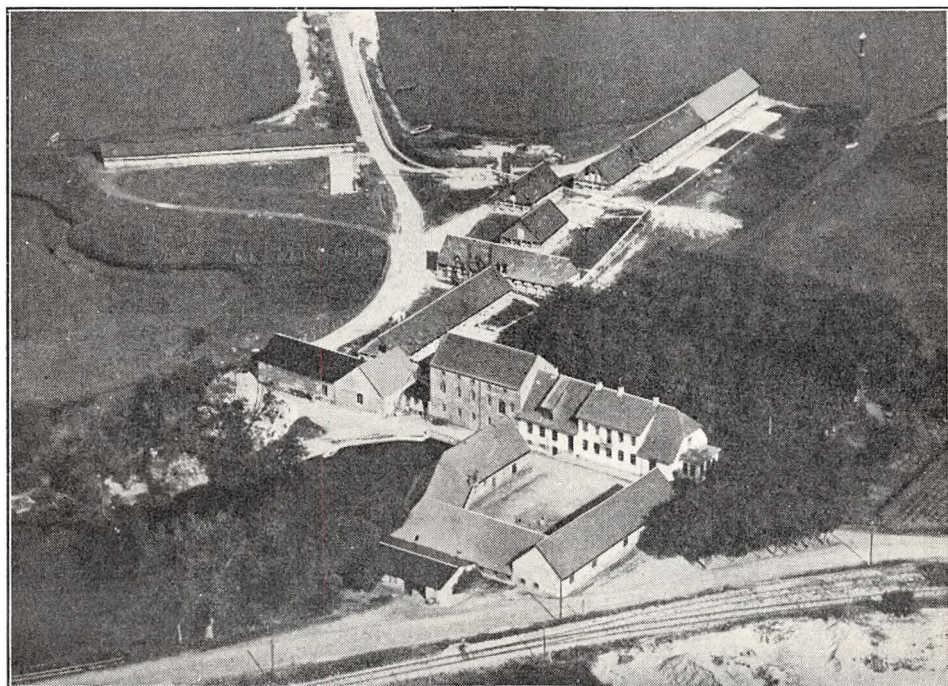
Trinderup er en gl. Hovedgaard, som træder frem i Historien i første Halvdel af det 15de Aarh., den ejedes da af Niels Ged, der på Erik af Pommerns Tid overdrog den til det nærliggende Benediktiner-Kloster ved Glenstrup Sø. Da dette grundet på Forfald kort efter op-



Trinderup.

hørte, gik Klostergodset over til det af Bergittiner-Munkene i Maribo Kloster oprettede Mariager Kloster. Ca. 3 Slægtled senere kom Gaarden til Poul Stigsen af Hvideslægten og ved Giftermaal til Slægten Griis. I 1656 solgte Palle Griis den til Erik Grubbe til Tjele, den havde da 16 Td. Hrtk., men kort efter, under Svenskekrigen 1658—60 blev Trinderup vistnok afbrændt og lagt øde. Senere bragte Datteren, den berygtede Marie Grubbe, der blev gift med Ulrik Frederik Gyldenløve, den til sin senere Ægtefælle Palle Dyrre, som i 1700 solgte den med 13 Td. Hrtk. og noget Gods til Forv. på Mariager Kloster Fr. Olufsen, hvis Enke, Mette Sørensdatter, i 1730 solgte den med 89 Td. Bønderfæstegods for 5000 Rd. til senere Major Fr. v. Muderspach. Efter hans Død i 1745 overtoges den af Enken, Fru Anne Helvig, f. Marsvin, efter hvis Død i 1763 den Aaret efter overtoges af Sønnen, Kapt. C. Chr. v. M., med 13 Td. Hrtk., 25 Td. Tiendehrtk. og 141 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 14,000 Rd. Efter hans Død i 1787 solgte Enken, Mette Marie Bachmann, Gaarden til Laur. Ring, efter hvis Død i 1793 den overtoges af Enken, Margr. Lauridsdatter, og efter hendes Død i 1798 af Sønnen, Jens Ring, for 29,000 Rd; han opdyrkede en stor Del af Heden. Da han døde ugift i 1837, solgte Boet den med 13, 35 og 135 Td. Hrtk. for 20,000 Rd. Sølv og en aarlig Afgift af 6 Td. Korn til M. P. Vandborg. Efter hans Død i 1859 overtoges den af Enken Johanne, f. Steenild, der i 1881 overdrog den med 17½ Td. Hrtk. (intet Gods) for 100,000 Kr. til sin Svigersøn, Landstingsmand H. C. D. la Cour, som opdyrkede godt 50 ha af Heden til Ager samt tilplantede den daarligste og mest bakkede Del af Heden til Skov og Plantager. I 1919 overdrog han Trinderup for 195,000 Kr. til 2 Sønner, der havde haft Gaarden i Forpagtning, Mathias Dornonville de la Cour, som døde i 1923, og L. U. Dornonville de la Cour, den nuværende Ejer.

GERLEV HERRED



Aa Mølle.

AA MØLLE, Vindblæs Sogn, Falslev-Vindblæs Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Poul Bang, Postfb. og nærmeste St. Hadsund, Afst. 3 km (dog ligger Aa Mølle Trinbræt med Vigespor umiddelbart op ad Gaarden) og 10 km til Mariager, Tlf. Hadsund 58.

Matr.-Nr. 3 af Blæsborg, 50 m. fl. af Norup og 10 m. fl. af Assens, samlet Areal 66,2 ha, deraf 33 Ager, 2,7 Eng, 11 Skov og Plantage, 18 Indhegning og Forstrand og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 3 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 92,000 Kr. (90,000), Jordv. 39,000 Kr. (38,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 170,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Vandmøllen).

Aa Mølle ligger 3 km Syd for Hadsund ved Vejen fra Hadsund over Assens til Mariager lige ud mod Mariager Fjord, hvor Kastbjerg Aa løber ud i denne; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af lettere Jord paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er noget kuperet, stedvis bakket, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er kun delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i Aarene 1920—30 stedvis nymerglet. Engen er Lavmose langs Kastbjerg Aa. Af Skovens Bevoksning er Halvdelen Bøg, Resten Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5.—6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf., 10 Kalig. og 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 18 Malkekøer, 1 Tyr og 16 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; Mælken leveres til Assens Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der leveres 80—100 Slagterisvin om Aaret; Pattedgrisene indkøbes. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Ænder, Gæs og Kalkuner.

Aa Mølle har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store Have, har en aaben Veranda ved den østlige Gavl og en stor bred, gennemgaaende Frontspids eller Kvist; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Tag af Eternit, er den vestlige Sidelænge opført af Kamp, den rummer Værelser og Hestestald, hvilke 2 Afsnit danner en stump Vinkel til hinanden. Af de 2 andre Længer er der Garage og Lade i den østlige Sidelænge og Ko- og Svinestald i Længen mod Syd. Desuden Syd for Avlsbygningerne et Møddinghus, tækket med Tagpap, Vest for Mølledammen en Længe — en Vognport — tækket med Asbest, og til Sydsiden af denne et Hønsehus, bygget som Halvtag og med Tag af Pandeplader. Endvidere er der til den vestlige Gavl af Hovedbygningen tilbygget mod Vest en 2-Etages Møllebygning, opført af Kamp og tækket med Tegl; denne er atter fra den vestlige Gavl ved en Mellebygning forbundet med en Bygning, opført af Kamp og tækket med Eternit; i denne er der indrettet Kridtslemmeri, og fra dette udgaar der mod Vest en Lagerbygning til det slemmede Kridt, den er opført af Træ og tækket med Tagpap. Foruden Kridtslemmeriet, som producerer slemmet Kridt til Malerbrug, Kit m. m., hører der til Ejendommen en Grusgrav, hvorfra der sælges betydelige Mængder Vej- og Bygningsgrus, og Vandmøllen drives som Handelsmølleri. Til Ejendommen hører foruden et Hus med 2 Lejligheder, der har egen Have, en Havn ved Fjorden med Udskebningssted samt Vige- spor fra Holdepladsen til Gaarden. Ejendommen ligger meget kønt tæt Syd for Fjorden med Udsigt over denne mod Nord.

Aa Mølle er en gl. Ejendom, som i Middelalderen hørte sammen med Gaarden Kragelund (se denne), der ligger godt 1½ km Syd for. Den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Poul Madsen, som havde købt den i 1849; han afstod den i 1881 til sin Svigersøn Laurs Rasmussen, der i 1905 overdrog den til sin Søn, den nuværende Ejer. I 1918 er der tilkøbt 8,3 ha.

KRAGELUND, Norup By, Vindblæs Sogn, Falslev-Vindblæs Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. C. L. Ægidius, Postfb. og nærm. St. Norup, Afst. 300 m, 5 km til Ndr. Hadsund og 10 km til Mariager, Tlf. Cementcentralen 38.

Matr.-Nr. 12 af Kragelund, 3a m. fl. af Norup, 11a af Falslev og 7a af Edderup, samlet Areal 78,8 ha, deraf 68,5 Ager, 3,3 Eng, 5,5 Plantage og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1¾ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (85,000), Jordv. 51,000 Kr. (52,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 54,840 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Kragelund ligger lige Vest for Norup By, 300 m fra Stationen; af Jorderne er 56 ha samlet ved Gaarden, Resten ligger ca. 3 km fra denne i Hem-Sem Kommune; de 56 ha er god dyb Muldjord paa sandblandet Lerunderlag, Resten Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1915—25. Engen er god Haardbundseng, Plantagens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift med et 2-aarigt Græsleje; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 30—40 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørdelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Haabet« i Norup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og der leveres ca. 130 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kragelund har gode Bygninger, overvejende tækket med Straa. Den trefløjede Hovedbygning, der ligger mod Vest til den store Have, som ogsaa strækker sig Syd for Gaarden, er opført af Bindingsværk, bygget i 1840; den indeholder en stor og god Lejlighed. Den sydlige Sidelænge rummer Værelser. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er der Lade i Længen mod Øst, som ligeledes er opført af Bindingsværk, en mindre Del af Taget til Gaarden er af Asbest. Af de 2 Sidelænger er der Hestestald og Hønsehus i den sydlige Sidelænge, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, og Ko- og Svinestald i den nordlige, sidstnævnte forlænget en Del mod Øst. Desuden Syd for Gaarden en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner, den er opført af Beton og tækket med Pandelader. I Ko- og Svinestalden er Loftet af Lægter, dækket med Ler. Gaarden ligger kønt.

Kragelund er en gl. Gaard, der allerede nævnes i Begyndelsen af det 14de Aarh., den var da i adelig Besiddelse og ejedes af Jep Flæp. I 1328 tildømtes den Kongens Drost Peder Vendelbo, senere nævnes Ejere af Slægterne Thot, Munk og Brock, men de historiske Efterretninger om Gaarden synes at være lidt usikre i det 15de Aarh. I 1494 solgte Axel Lagesen Brock den til Oluf Friis, efter hvem den arvedes af Søstersønnen Laur. Munk, hvis 2 Sønner faldt under Syvaarskrigen i 1565. Senere ejedes den af Apoteker Daniel Calow i Aalborg, dennes Svigerinde Kirsten Hansdatter fra 1684 og fra 1688 af Jomfru F. Amalie Pentz, der ægtede Amtmd. Ove Lange til Falkensten. Som Enke solgte hun i 1697 Gaarden med 10 Td. Hrtk., 32 Td. Tiendehrtk. og 18 Td. Bønderfæstegods til Skolemester Hans Hansen, som i 1702 solgte den til Assessor Bent Winter, Visborggaard. I 1718 solgte dennes Arvinger den til Pastor P. Chr. Piper i Udbyneder, der i 1721 solgte den med ialt 32 Td. Hrtk. for 1700 Rd. i 8 Skillings-Stykker og 40 Rd. i danske Kr. til Niels Pedersen, Nøragergaard. Efter hans Død i 1735 ægtede Enken, Maren Pedersdatter Thaarup, i 1736 Jørg. Hornbech. Af senere Ejere nævnes Forp. Hans Tørsleff, Pastor Jokum Klog i Vindblæs, Pastor Hans Rosenkilde i Brøndum, dennes Enke, Anna D. Stevelin, og derefter Chr. Blegvad, efter hvem den overtoges af Svigersønnen Jens Kjeldsen. I 1824 overdrog han den med 9 Td. Hrtk. for 300 Rd. til sin Søn J. Chr. Kjeldsen, der i 1840 byggede Hovedbygningen og i 1851 Laden. Efter hans Død i 1873 ejedes Gaarden senere af Dan. Wad, som i 1877 solgte den med 64 ha Ager og Eng, 17 Hede, 12¼ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 75,000 Kr. til Hans Peter Hansen, Bejerholm, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1915.

I de senere Aar er der solgt enkelte Byggegrunde, ialt ca. 1 ha.

CHARLOTTENDAL, Udbyneder Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. K. Petersen, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. 4½ km, 14 til Ndr. Hadsund, 18 til Mariager og 29 km til Randers, Tlf. Udbyneder 6.

Matr.-Nr. 9a m. fl. af Udbyneder, samlet Areal 153,4 ha, deraf 145,2 Ager, 5,5 Eng og 2,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 6 Skp. 1 Fdk. ¾ Alb.; Ejdkv. 117,000 Kr. (130,000), Jordv. 76,400 Kr. (85,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 85,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Charlottendal ligger ca. 1 km Nord for Udbyneder By ved Vejen til Overgaard; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden i en langstrakt Firkant mod Øst, er Halvdelen god dyb Muldjord paa sandblandet Lerunderlag, Resten Kærjord, sort Jord paa Klægunderlag efter Hedeselskabets Betegnelse. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (dog er Kærjorden udgrøftet), der kalkes for Tiden et Areal hvert Aar. Engen er Haardbundseng paa Klægunderlag.

Jorden dyrkes i tre forskellige 6 Marks Drifter (ret fri); Roearealet ligger nærmest Gaarden. Forbruget af Kunstgødning er stærkt vekslende efter Afgrødernes Art.

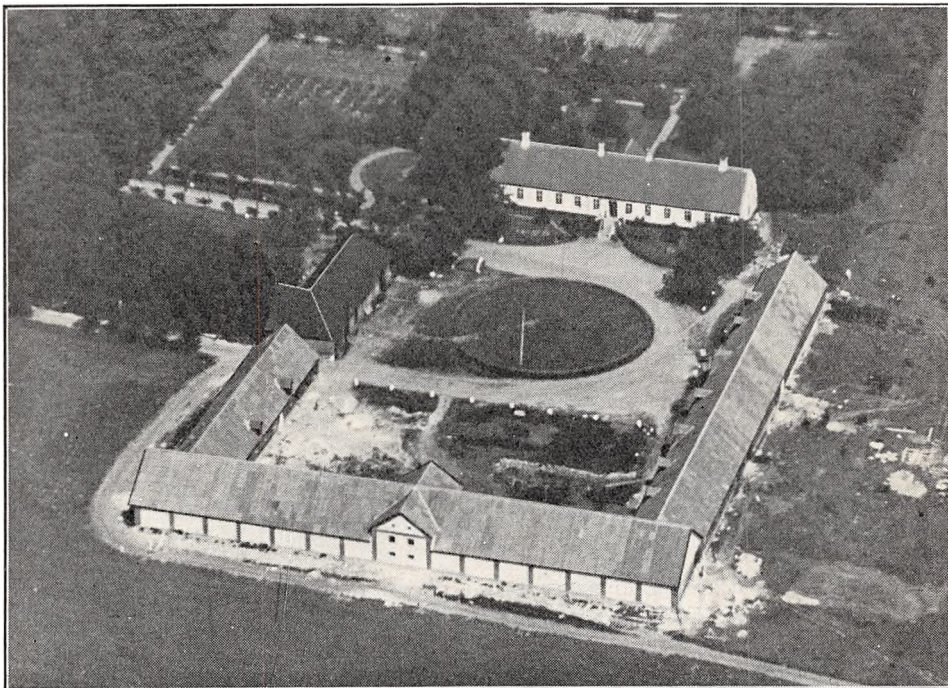
Kvægbesætningen, der bestaar af 50—60 Malkekøer, 1 Tyr og 50—60 Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Haastofte« i Udbyneder.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 ifolede Følhopper, men intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 300 Høns.

Charlottendal har grundmurede, store gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store Have, har Frontspids til denne, høj Trappe til Gaarden og Tegltag; den indeholder en stor god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avslænger, som har Tag af Asbest, er opført efter en Brand i 1932. I disse er der Lade i Længen mod Syd, Kostald og Svinestald

i den østlige Sidelænge og Hestestald i den vestlige, Nord for hvilken der ligger en fritliggende Længe, tækket med Tagpap, den rummer Værelser til Folkene, Vognport, Brænderum m. m. I Staldene er der Loft af Jernbjælker og Lægter, dækket med Ler, der er indlagt Vand fra Kommunens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Charlottendal er en Afbyggergaard fra Overgaard, oprettet i 1805 af den daværende Ejer af denne, Major, senere Kmhr. Fr. von Arenstorff, efter at han i 1801 havde frasolgt Fuglsøgaard, og han opkaldte den ny Gaard efter sin Hustru J. M. Charlotte, f. Jermiin. Senere overdroges den med $17\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. til den ældste Søn, Jagtjunker M. G. Cathincus von Arenstorff. Ca. 1850 forøgede han den til 29 Td. Hrtk. ved Parceller fra Avlsgaarden Frederikshøj, som han havde ejet. Han solgte i 1856 Charlottendal for 172,000 Kr. til sin Svoger T. Jermiin, men overtog den senere igen, hvorefter han i 1868 solgte den med $32\frac{3}{4}$ Td. Hrtk. for 120,000 Kr. til Ritm. Allan Dahl, Bjørnsholm; han solgte den i 1876 med ca. 350



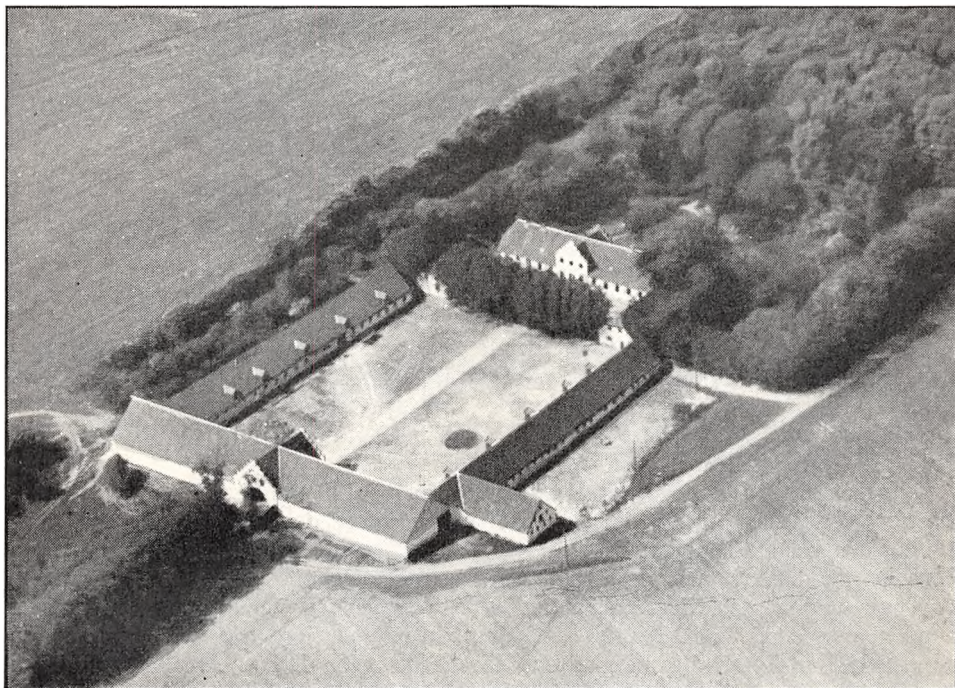
Charlottendal.

ha, deraf ca. 210 Eng og Syltgræs, ca. 33 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 180,000 Kr. til Prpt. Hansen, Mariedal ved Kbhvn. Han mageskiftede den senere til F. Riegels, efter hvem den i 1879 ved Tvangsauktion igen overtoges af Prpt. Hansen (for 101,000 Kr. samt Omkostninger). Senere ejedes den af Kommercerd. Heymann, derefter af Laur. Petersen, efter hvem den overtoges af et Konsortium, som solgte den for 70,000 Kr. til Chr. Christensen, Esbjerg; han solgte den til Mikkel Jørgensen, der i 1904 solgte den til N. Jensen Kjær, der var da frasolgt ca. 100 ha Eng og Ager med ca. 9 Td. Hrtk.; han solgte den ca. 1909 til Vester, som faa Aar efter solgte den til N. Krarup, der yderligere frasolgte en hel Del Jord, hvorved Gaarden kom ned paa ca. 200 ha med knap 20 Td. Hrtk. I 1914 solgte han derefter Hovedparcellen for 165,000 Kr. til H. Sørensen og H. Andersen, og Gaarden var nu jævnlig i Handelen, ligesom der stadig frasolgtes Jord. I 1917 ejedes den af Iversen, der solgte den med ca. 170 ha samt Besætn. for 315,000 Kr. Senere ejedes den af Fogh, Jørgensen og Nielsen, og ved Fogedudlægsskøde overtoges den derefter for 139,000 Kr. af A. H. Pedersen, som i 1932 solgte den til Jensen og Støttrup, der efter en Brand opførte de nuværende Avlsbygninger; de solgte derefter i Decbr. 1932 Gaarden til dens nuværende Ejer.

FUGLSØ, Udbyneder Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. E. M. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. $2\frac{1}{2}$ km, 12 til Ndr. Hadsund, $16\frac{1}{2}$ til Mariager og 28 km til Randers, Tlf. Havndal 38.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Fuglsø, samlet Areal 132,4 ha, deraf 61,1 Ager, 44 Eng, 22 Skov, 1,5 Sø og 3,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 13 Td.; Ejdskv. 100,000 Kr. (122,600), Jordv. 67,000 Kr. (80,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 95,256 Kr., Løsporet i »Danmark« for 54,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Fuglsø ligger ca. 2½ km Nord for Havndal By, 1 km Nordvest for Klattrup, hvorfra Vej fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Muldjord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), og der er merglet fra ældre Tid. Engen er afvandret ved Grøfter og kan dyrkes (overvejende Humusjord). Skoven



Fuglsø.

er ligeledes af god Bonitet, Bevoksningen er blandet Løvtræ, Bøg, Eg, El samt Gran.

Jorden dyrkes i ret fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 50 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 26 ikælvede Kvier samt nogle Kalve, er dels af jydsk, dels af hollandsk Race, den agtes fremtidig fornyet ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Havndal Andelsmejeri; indtil 1865 holdtes der kun Stude paa Gaarden.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 9 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 225 Høns samt en Del Ænder og Gæs.

Fuglsø har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje; den er hvidpudset, tækket med Tegl, Hovedfløjen med gennemgaaende Frontspids, der har takkede Gavle, og den indeholder en stor og køn Lejlighed; i Sidefløjene er der Værelser. De 3 nye sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Skifer, er opført i 1932—33 efter en Brand; i disse er der Ko- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, Hestestald, Vognport, Hønsehus og Mølleri i den østlige, der fra sidstnævnte er udvidet med en Sidelænge — en Svinestald — mod Øst, og Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Der er Jernbjælker

i Staldene, i Svinestalden med murede Hvælvinger, i de øvrige med Træløft. Gaarden ligger meget kønt med Udsigt fra Hovedbygningen over Mariager Fjord.

Fuglsø var ved Matriklen og Hartkornsansættelsen paa Christian d. Femtes Tid (1683—88) en Landsby med 5 Fæstegaarde med 42 Td. Hrtk., som hørte under Overgaard; i 1720 nedbrød dennes daværende Ejer, Etatsrd. Fr. v. Arenstorff, Gaardene og oprettede Avlsgaarden Fuglsøgaarden af disse Jorder, hvilket Sønnen af samme Navn fik Christian d. Sjettes Anerkendelse af i 1742. I 1801 solgte Arenstorffs Sønnesøn Fuglsø med 28½ Td. Hrtk., 17 Td. Tiendehrtk. og 50 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Løjtnant Poul Poulsen for 22,000 Rd.; han solgte den i 1824 kort før sin Død tillige med Kastbjerg Kirke og 5 Huse for 9000 Rbd. Sølv til Vinhdl. Didr. Thaarup, Kbhvn. Senere, i 1834, ejedes Gaarden af Rasm. Smith, fra 1839 af Overkrigskommisær P. Chr. Folsach, fra 1859 af Laur. Aagaard og fra 1862 af P. Klitgaard, efter hvis Død i 1867 den overtoges af Enken, som i 1874 solgte den med ca. 220 ha, 24½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. samt en mindre Gaard med 2½ Td. Hrtk. og 5 Huse til Forp. H. H. Jørgensen, Villestrup, for 145,000 Kr. I 1911 overdrog han den til sin Søn Laur. Jørgensen, der i 1926 frasolgte ca. 60 ha til 9 Statshuse (oprettet efter den gl. Husmandslov); han solgte derefter Fuglsø ca. 1929 til Salling, efter hvem den overtoges af Jydsk Land-Hypotekforening, som i Begyndelsen af 1931 solgte den til Frk. Roed-Müller, Charlottenlund (ca. 130 ha, Besætn. og Invt.) for 146,000 Kr. (i hvis Besiddelsestid Gaarden brændte). Hun solgte den i Aug. 1932 til Jens Mikkelsen, Jensen og Støttrup, der opførte de nuværende Avlsbygninger, hvorefter de i Maj 1933 solgte Gaarden til den nuværende Ejer.

OVERGAARD, Udbyneder Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Godsejer Aa. Ancker, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. godt 5 km, til Ndr. Hadsund 15, til Mariager 19 og til Randers godt 31 km, Tlf. Ejeren (hemmeligt Nr.) og Udbyneder 33 (Godsforvalteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Overgaard, samlet Areal 1236,2 ha, deraf 665,2 Ager, 330 Eng, 230 Skov og 11 Have, Park og Gaardsplads, Hrtk. 107 Td. 1 Skp. 2 Fdk. ½ Alb.; Ejdkv. 650,000 Kr. (700,000), Jordv. 517,900 Kr. (515,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 513,000 Kr., Løstøret i »Baltica« for 566,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Dieselmotor).

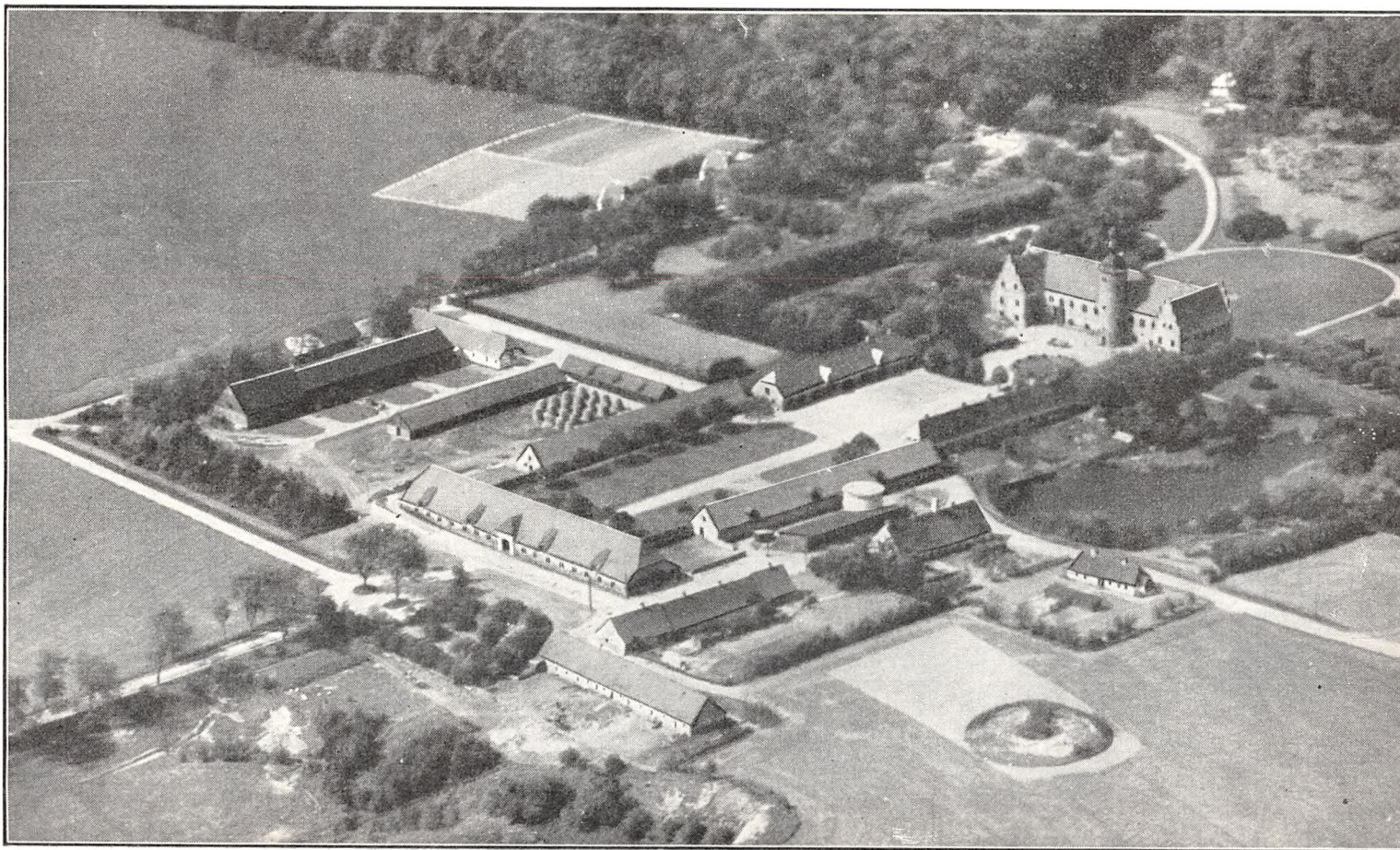
Overgaard ligger ca. 5½ km Nordøst for Havndal By og St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, og som grænser til Mariager Fjord og Kattegat, er noget uensartede; den saakaldte Højmark — ca. 195 ha — er for største Delen god Lermuld paa Lerunderlag, den lavere Jord — ca. 470 ha — er ifl. Hedeselskabets Betegnelse Engkær paa sandblandet Klæg og Sandunderlag. Terrænet er omkring Gaarden noget kuperet, men ellers fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er for største Delen drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og en Del af Arealet er kalket i Aarene 1920—33. Af Engen er Halvdelen Natureng, hvoraf ca. 55 ha dyrkes, Resten inddæmmet Areal, overvejende paa Sandunderlag. Af Skoven er 55 ha bevokset med Løvtræ (mest Bøg) og 275 ha med Gran.

Gaarden drives af Ejeren ved Overforvalter J. Prah; Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Kartoffler, 6. Byg, 7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 900 Sække Superf., 300 Kalig. og 600 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 4 Tyre og 100 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er af 1. Aars Kvier 159 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Haastofte« i Udbyneder.

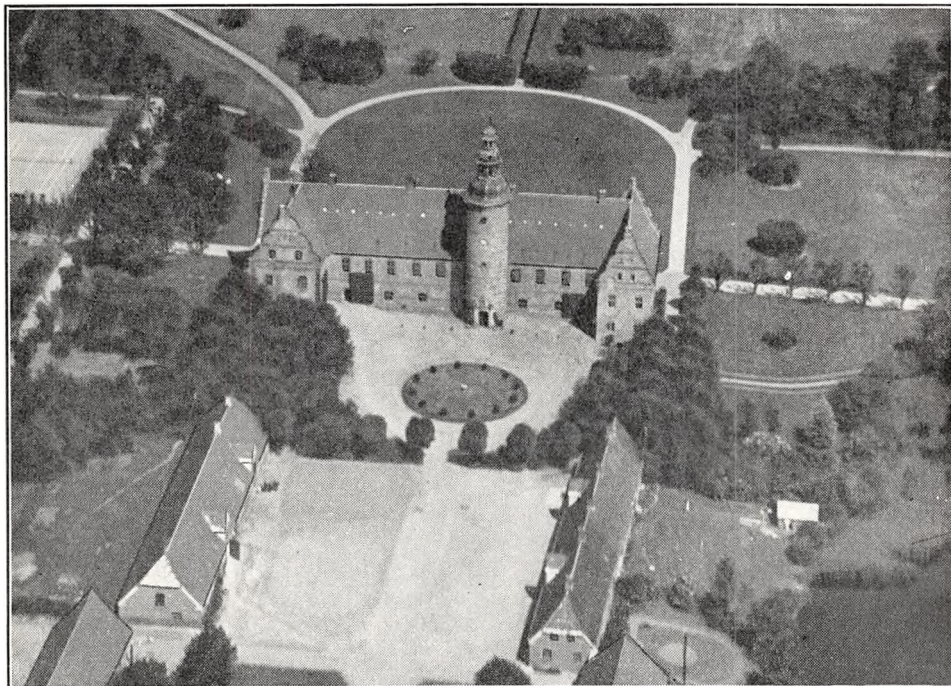
Der holdes som Regel 34 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes 4 Tractorer. Svinebesætningen er for Tiden 40 Tillægsspøer, og der leveres ca. 600 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 100 Moderfaar. Fjerkræholdet er kun mindre (til Brug paa Gaarden).

Overgaard Hovedbygning (Slottet) ligger mod Nord til den store Park og Have, som gaar over i Skoven; den bestaar af en 61 m lang Hovedfløj, der sammen med 2 korte Sidefløje omslutter Borggaarden, som er aaben mod Syd; den er opført i 2 Etager, har svungne Gavle og Tegtag, og foran Hovedfløjen har denne mod Syd et 30 m



Overgaard Slot og Avlsgaard.

højt, slankt, rundt Vindeltrappetaarn med kobbertækt Spir. Den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Hovedbygningen, der er opført i Aarene 1545—47 af Gaardens Grundlægger, den kendte Jørgen Lykke, var da langt aneligere, idet Fløjene dengang havde en Etage — en Vægtergang — mere; denne er vistnok nedbrudt i sidste Halvdel af det 17de Aarh., ligesom Østfløjen, der er den ældst opførte, da var 37 m længere end nu og havde et Trappetaarn til Gaarden. Samtidig nedbrødes vistnok ogsaa den oprindelige Vestfløj, medens den nuværende Vestfløj antagelig først er opført i Begyndelsen af det 18de Aarh., mulig samtidig med at Taarnet omkring 1730 fik sin nuværende Højde og Tegltaget paa Hovedfløjen fornyedes med blaa glaserede Tegl. Murene, som i Hovedfløjen er 1½ m tykke, er opført af røde Munkeste. Hovedbygningen, der aldrig har været omgivet af Grave, har heller ikke haft gl. Kældere; den er restaureret i 1911—12.



Overgaard Slot.

Syd for Hovedbygningen, mellem denne og Avlsgaarden, ligger over for hinanden 2 parallel Længer, tækket med glaserede Tegl, af hvilke den mod Øst rummer Godsforvalterbolig, i hvilken der ligeledes er indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder, samt Bolig for Avlsforvalteren. I Længen mod Vest er der Herskabsstald og Garage.

Af Avlsgaardens Længer, af hvilke de 3 fritliggende teglhængte Hovedlænger omslutter Gaardspladsen og ligger symmetrisk i Førhold til Borggaarden, er der Kostald med Roerum i hver Ende i Længen mod Syd, gennem hvilken der fra Syd er Gennemkørselsport til Gaarden; Kostalden er ved en Mur forbundet med hver af Gavlene paa de 2 Sidelænger, af hvilke den østlige rummer Hestestald og den vestlige Hestebokse m. m. samt Ungkvægstald. Desuden Vest for Avlsbygningerne 5 Længer, en teglhængt Lade af Bindingsværk samt 4 Længer af Træ, nemlig en Lade, tækket med Tagpap, en Svinestald med Straatag samt 2 Brøndehuse, det ene tækket med Straa, det andet med Pukkelplader. Øst for Avlslængerne endvidere et rundt Vandtaarn samt en Vognport, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap, og Øst for disse en lang teglhængt Længe af Kamp, som indeholder Smedie samt Boliger, og Syd for denne en Svinestald af samme Byggemaade. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, der benyttes Dampkraft til Tærskning, Gaarden har egen Smedie samt 5 Huse med Bolig til 10 Familier, og paa Gaarden Arensborg, som er lagt ind under Gaarden, er der Hejselade samt Bolig til 4 Familier.

Overgaard hører ikke til de ældste af vore Hovedgaarde, idet den først er dannet lidt før Midten af det 16de Aarh. af Jørg. Lykke, en Søn af Peder Lykke til Demstrup, hvis Moder var en Datter fra den gl. Gaard Visborggaard Nord for Mariager Fjord; i 1545 fik han ved

Mageskifte med Kronen 12 Gaarde, 2 Bol samt et Færgested beliggende i Byerne i det store Udbyneder Sogn, og ved Nedlæggelse af de 5 af disse dannede han en foreløbig Hovedgaardsmark, som senere øgedes betydeligt ved nye Nedlæggelser. 2 Aar senere paabegyndte han derefter Opførelsen af Gaarden (se Bygningerne). Jørgen Lykke, der i sin Ungdom havde rejst meget i Udlandet, blev en rig Mand, dels ved Arv fra sin Fader, dels med sin Hustru Beate Brahe fra Tostrup (Christianssæde). I 1549 fik han Birkeret til Gaarden, ligesom han stadig øgede Godset ved Køb og Mageskifter. Ved hans Død i 1583 arvedes Godset af Sønnen, Rigsrd. Henrik L., der ligeledes øgede Gaardens Tilliggender. Ved hans Død i 1611 og 2 Sønners Død faa Aar efter blev det Sønnen Frands — den rige Frands Lykke — som førte Godset videre; efter hans Død i 1655 overtoges Overgaard af Datteren Christene Lykke, medens Broderen, den senere ulykkelige Kai Lykke, der ved sit Overmod og sin Pragtlyst mindede en Del om Oldefaderen, fik andre af Faderens mange Godser. I 1655 bragte hun Overgaard til sin Mand, Oberst Frans Brockenhuus til Sebbekloster, og da han døde allerede 5 Aar senere, solgte hun i 1661 Gaard og Gods, der var blevet slemt forgældet under Krigen med Sverige, til Rentemester Chrf. Gabel. Allerede i Oktbr. solgte han det igen til Mecklenborgeren, Oberst Fr. v. Arenstorff, som en Maaned senere ægtede Christene Lykke. Efter hans Død i 1689 overtog hans Hustru af 2. Ægteskab, Augusta Elisab. Rumohr, Gaarden, som hun i 1710 med Tiender og Gods (114, 103 og 715 Td. Hrtk.) afstod for 49,000 Rd. til Stedsønnen, Etatsrd. Fr. v. Arenstorff, der paa Grund af store Godskøb Nord for Fjorden, Havnø, Visborggaard og Refsnæs, store Byggeudgifter samt de fattige Tider nær var gaaet fallit. Ved hans Død i 1739 overtoges O. af Sønnen, senere Konferensrd. og Landsdommer Fr. v. A., som i 1743 ved Skiftet overtog Gaarden for 53,500 Rd., hvorefter han ved Salg af Bøndergods, saaledes i 1751 149½ Td. Bønderfæstegods for 7500 Rd., til sin Nabo, Landsdommer Peder Marsvin til Trudsholm, samt Gaarden Refsnæs fik Gælden en Del nedbragt. Ved hans Død i 1762 overtoges Godset af Enken, Fru Øllegaard Sophie Ide Rantzau, der ved Skifte i 1775 overdrog O. med 115, 72 og 448 Td. Hrtk. samt Fuglsø (se denne) med 29 Td. Hrtk. til Sønnen, Etatsrd. Fr. Chr. v. Arenstorff. Efter hans Død i 1793 overtog Sønnen, Major, Kmhr. Fr. v. A. ved Skiftet i 1798 O. for 127,500 Rd., hvorefter han Aaret efter solgte Gaard og Gods til Ejendomsspekulanten, Kmhr., Amtmd. P. S. Fønss og Prokurator E. L. Müller; han købte dog kort efter Gaard og Gods igen, hvorefter han i 1801 frasolgte Fuglsø, ligesom han solgte en stor Del af Bønderfæstegodset til Selveje. Derefter oprettede han i 1805 Afbyggergaardene Arensborg og Charlottental samt i 1807 Overgaards Mølle, ligesom han ombyggede Avlsbygningerne paa Overgaard. Til disse Byggeforetagender anvendte han Materialet fra Sidefløjene af Hovedbygningen, som han forkortede, saaledes som disse nu staar. I 1835 oprettede han derefter Overgaard til et Fideikommiss med 140½ Td. Hrtk. Efter hans Død i 1844 overtoges dette af Enken, Joh. Marie Charlotte Jermiin, der fik Tilladelse til at bortsælge Resten af Bøndergodset; Fideikommisset overtoges derefter af Sønnen, cand. jur. Johs. Fr. v. A., efter hvis Død i 1873 det overtoges af hans Søn, Hfjm. Fr. v. A. I 1910 solgtes Overgaard med 103, 36 og 1 Td. Hrtk. for 550,000 Kr. til Hfjm. A. F. H. Castenschiold, som i 1923 solgte O. for 1,225,000 Kr. til P. Horn. Senere overtoges O. derefter af Jydsk Land-Hypotekforening, af hvem den nuværende Ejer en Tid efter købte den for 861,000 Kr. Gaarden Julianeholm, der tidligere har været drevet selvstændigt, er nu nedlagt, idet Jorderne drives under Overgaard.

VALDAL, Udbyneder By og Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer N. J. N. Hvirvelkær, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. 2½ km, 11 til Ndr. Hadsund, 15 til Mariager og 25 km til Randers, Tlf. Havndal 96.

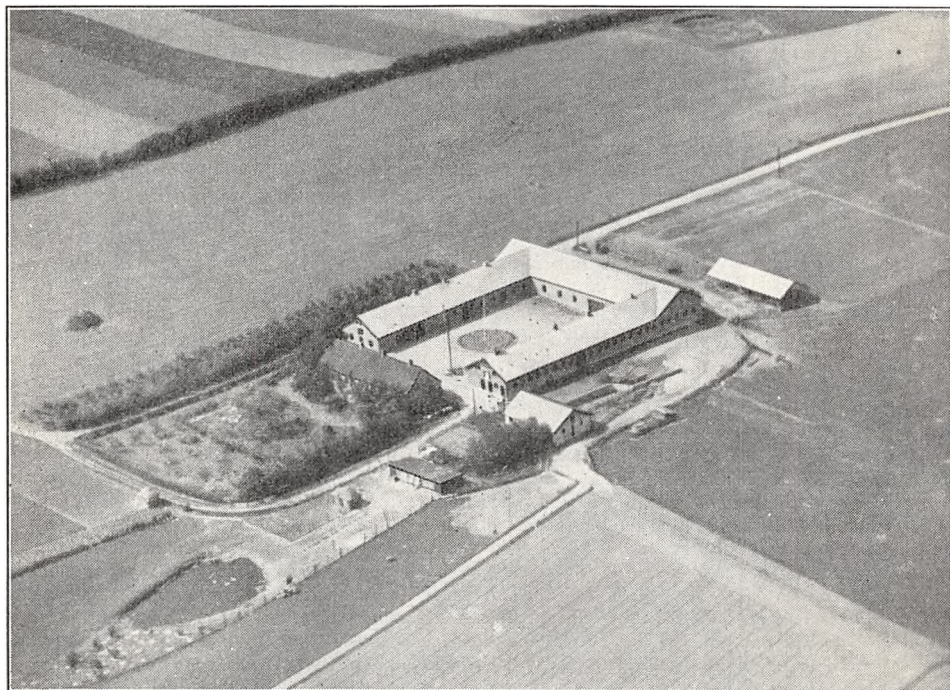
Matr.-Nr. 8a m. fl. af Udbyneder, samlet Areal 62 ha, deraf 45 Ager, 6 Eng, 0,6 Skov, 1,9 Græsningsjord, 7,5 Hede og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 73,000 Kr. (85,000), Jordv. 44,300 Kr. (50,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 58,000 Kr., Løsporet i »Vermund« for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Valdal ligger ca. 1 km Syd for Udbyover By, hvoriga Vej fører til Ejendommen; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 2 km, og Heden, som ligger 3½ km fra Ejendommen, er 39,5 ha god Lermuld paa Kalk- og Lerunderlag og 5,5 ha Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er stedvis let kuperet, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og der er i Aarene 1925—30 nymerglet fra eget Mergelleje. Engen er sandblandet Humusjord paa Sand- og Klægunderlag, drænet og kultiveret, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes intensivt i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg,

4. $\frac{1}{2}$ Hvidkløver til Frø og $\frac{1}{2}$ Havre, 5. Runkelroer, 6. Havre, 7. Byg, 8. Kløver og Græs. Der avles lidt Frø af Hvidkløver, og uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs; disse Græsmarker er af særlig god Bonitet og har været besøgt af den internationale Græsmarks-Sektion. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 35—40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race (Stambesætning), den fornyes ved eget Tillæg og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; alle Kalve tillægges, og der sælges navnlig Tyrekalve som Avlsdyr; af og til indkøbes en ny Avlsholder af fin Afstamning; Køerne kommer hver Dag Vinteren igennem ud i et Kvarter a $\frac{1}{2}$ Time i en Ind-



Valdal.

hegning ved Gaarden; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 5761 kg med 4,35 pCt. Fedt og 281 kg Smør, Mælken leveres til Havndal Andelsmejeri, hvorfra den sælges som Børnemælk, hvorfor Producenten faar en Overpris af 4 Øre pr. Liter.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 25 Tillægssøer, og der leveres 4—500 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns (hvide Italienerne) med ca. 500 Kyllinger aarlig.

Valdal har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har aaben Veranda til denne og er tækket med Tegl; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Bad. De 3 sammenbyggede Avlslænger er opført efter en Brand i 1927, bygget af røde Sten, har muret Trimpel, Tag af Asbest og er ualmindelig velindrettede. I den vestlige Sidelænge er der Værelser til Medhjælperne, Materialrum, Garage og Stald til Søer og Heste, i den østlige Ko- og Svinestald, sidstnævnte i 2 Etager, og Lade samt en Del af Kostalden i Længen mod Nord. Desuden Øst for Gaarden en Stald til Søerne, tækket med Asbest, et Hønsehus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap, og et nyopført Redskabs- og Maskinhus, ligeledes af Træ og tækket med Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger (af hule Hvelvingsten), Selvvanding i Kostalden og Indretning til Selv-

fodring i Svinestalden og i Gaarden en Vindmotor, der leverer Drivkraft til Vandværket m. m. Ejendommen er i alle Henseender i ualmindelig god Drift.

Valdal ejedes i forrige Aarh. af Peder Chr. Toft Pedersen, som siden overdrog den til sin Svigersøn Peder Nielsen Velling; han solgte den til M. Jørgensen og L. Skifter, der kort efter, i 1907, solgte den til Frands Marius Frandsen fra Gerlev, som samtidig tilkøbte ca. 19 ha. Senere, under Verdenskrigen, kom Gaarden i Handelen og skiftede Ejer gentagne Gange, og den var under de af Krigen skabte Højkonjunkturer helt oppe i en Pris af 185,000 Kr. Efter Krigen ejedes den en Tid af Jatschack, der i 1921 solgte den for 156,000 Kr. til Chr. Jensen, som i 1923 solgte den til A. Hollesen Basse, af hvem den nuværende Ejer købte den i Febr. 1925 for 134,500 Kr.

VEJLBJERGGGAARD, Bjerre By, Udbyneder Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. K. S. Erhardi, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. godt 6 km, 16 til Ndr. Hadsund og 20 km til Mariager, Tlf. Udbyneder 19.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Bjerre, samlet Areal 135 ha, deraf 83 Ager, 45,5 Eng, 5,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 7 Skp. 0 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (87,000), Jordv. 46,000 Kr. (61,800); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 83,000 Kr., Løspøret i Nye Danske af 1864 for 107,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Vejlbjerggaard ligger i den sydlige Side af Bjerre By; af Jorderne er 83 ha samlet ved Gaarden, Resten ligger ca. 1 km fra denne; Jorden er middelgod Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er gennemmerglet og stedvis kalket af den nuværende Ejer; Engen er god Haardbundseng paa Klægunderlag, Skovens Bevoksning Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af forskellige Eng-Græsser; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 20 Kalig. og 70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 42 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rødt dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Haastofte« i Udbyneder.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage og Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Der holdes 10 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 30 Høns.

Vejlbjerggaard har grundmurede gode Bygninger, tækket med Tegl. Den lange Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven med en aaben Veranda til denne, har Kælder under Halvdelen af Bygningen; den indeholder en stor Lejlighed. Avlsbygningerne, som er bygget efter en Brand i 1925, er opført af røde Sten. Af disse rummer den vestlige Sidelænge Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, fra hvilken der udgaar en Sidelænge af Træ mod Vest; denne rummer Svinestald og er tækket med Tagpap. Fra den østlige Sidelænge, Kostalden, udgaar der paa lignende Maade en Sidelænge — en Svinestald — mod Øst; den nordlige Længe, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, indeholder Lade. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, og der hører et Hus til Ejendommen.

Vejlbjerggaard ejedes i forrige Aarh. af Poulin Back, senere af Just Madsen og derefter af Mathias Andersen. Efter ham overtoges den i 1855 af Jac. Anker Erikstrup, som ca. 1912 overdrog den til Sønnen C. Erikstrup, der solgte den under Verdenskrigen. Gaarden var nu en Del i Handelen, hvorefter den i 1920 købtes af et Konsortium, bestaaende af Forp. C. Nymann m. fl., og af dette købte den nuværende Ejer den i 1926.

VELLINGGAARD, Udbyover By, Udbyneder Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Jens Okholm, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. 1½ km, 14 til Mariager og 24½ km til Randers, Tlf. Havndal 23.

Matr.-Nr. 9a m. fl. af Udbyover og 19 af Trudsholm, samlet Areal 65,5 ha, der-

af 55,3 Ager, 8,8 Eng og 1,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 87,000 Kr. (95,000), Jordv. 60,200 Kr. (69,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 67,000 Kr., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 80,500 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Vellinggaard ligger ca. 1½ km Syd for Havndal By ved Vejen herfra til Dalbyover; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 2 km fra denne ved Trudsholm, bestaar af god dyb Lermuld paa kalkblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket i Aarene 1920—30. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Byg, 6. Roer, 7. Byg, 8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Uden for Driften dyrkes 1 ha med Lucerne, og 7,7 ha henligger med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ung kreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Havndal Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Ænder og Gæs.

Vellinggaard har grundmurede store Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, har høj Kælder og Trappe, aaben Veranda til Haven, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den rummer en stor og god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avls-længer, som er opført efter en Brand i 1912, har Trimpel af Træ. Af disse er den østlige Sidelænge, Kostalden, tækket med Asbest, de 2 andre med Tagpap; den vestlige Sidelænge rummer Maskiner og Redskaber, Vognport, Værelser til Folkene, Hestestald samt Stald til Søer og den sydlige Længe Lade. Desuden Øst for Gaarden en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Pandeplader, den indeholder Vognport samt Maskin- og Redskabshus, og Øst for Hovedbygningen et Hønseshus, bygget som Halvtag af Træ og tækket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, og endvidere hører der til Ejendommen Bygningerne fra en i 1913 tilkøbt Ejendom paa 4,4 ha, disse er nu indrettet til en Fodermesterbolig samt til Svinestald og Redskabsrum. Gaarden ligger kønt.

Vellinggaard er dannet i 1829 af Sognepræsten Jak. Bie, der med kgl. Bevilling sammenlagde 2 Gaarde med tilsammen 13 Td. Hrtk., og han opkaldte derefter Gaarden efter sin Hustru, som var født Velling. Senere ejedes den af Sønnen R. W. Bie og efter hans Død i 1844 af Enken Ellen Margr., f. Bering, og senere af hendes Svoger Fr. Bie. Efter hans Død i 1869 solgte hans Enke den samme Aar med ca. 11 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 76,000 Kr. til J. P. Voigt, Sjælland, efter hvis Død i 1881 den overtoges af Enken, som i 1884 solgte den for 86,500 Kr. med ca. 12 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. til Forp. Clausen, Svanholm, Sjælland. I 1886 solgtes den for 60,000 Kr. til P. Leth, Ingerslevgaard, der i 1887 solgte den til Godsejer Ahnfeldt, St. Rugtved (Vendsyssel) med Besætn. og Invt. for 62,250 Kr. Senere ejedes Gaarden af Godsejer J. Schwensen, Trudsholm, som i 1906 solgte den til Mikkel Jørgensen, Udbyneder (med Besætn.) for 90,000 Kr. Senere solgtes den til P. Aarum, der i 1913 solgte den med 65 ha, ca. 11 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 83,000 Kr. til A. Andersen og P. Skipper. De solgte den samme Aar til S. Tækker-Petersen, der i 1932 afstod den for 116,000 Kr. til sin Svigersøn, den nuværende Ejer, som havde haft den i Forp. siden 1929.

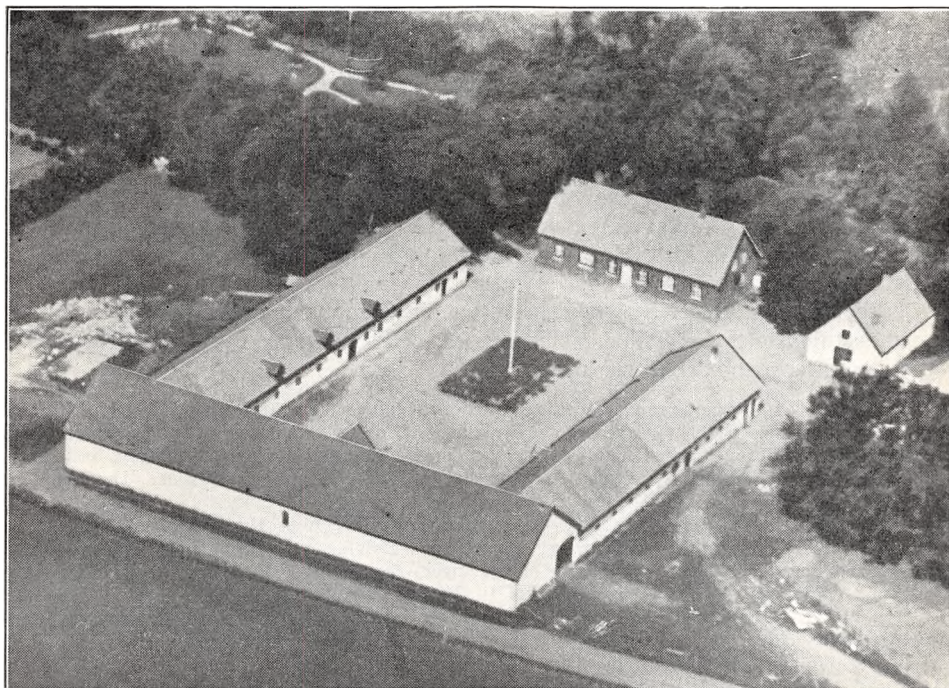
AMALIEGAARD, Kastbjerg By og Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Vissing-Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. 4½ km, 14 til Mariager og 20 km til Randers, Tlf. Stangerum 1.

Matr.-Nr. 16a m. fl. af Kastbjerg, samlet Areal 87,7 ha, deraf 76,8 Ager, 9,4 Eng og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 0 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 105,000 Kr. (110,000), Jordv. 76,700 Kr. (80,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,950 Kr., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 118,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Amaliegaard ligger ca. 2 km Syd for Kastbjerg By ved Landevejen Randers—Hadsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 14 km fra denne i Udbyneder Kær, bestaar af god Lermuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er mærglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymærglet i Aarene 1920—30. Engen er Haardbundseng (sandblandet Ler), gl. Havbund, som for Tiden dyrkes.

Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af lidt Frø (Hvidkløver); af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 140 Sække Superf., 40 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50—60 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkrea-



Amaliegaard.

turer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Havndal Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 jyske Arbejdsheste, og der tillægges aarlig 2—3 Føl. Svinebesætningen har hidtil været 35 Tillægssøer, og der er leveret ca. 500 Slagtersvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Amaliegaard har grundmurede, nye gode Bygninger med Tag af Cementsten. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, har Kvist og aaben Veranda til denne; den indeholder en god Beboelse. De sammenbyggede hvidpudsede Avlsbygninger, som har Trimpel af Træ, er opført i 1913. Af disse er der Lade i Længen mod Syd, Kostald i den vestlige Sidelænge, Heste- samt Svinestald og Fodermesterbolig i den østlige, de 2 sidstnævnte Afsnit er tilbygget i 1917. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald samt en Længe, der rummer Bryggers og Vadskehus, begge Længer af samme Byggemaade som Avlsbygningerne. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

Amaliegaard ejedes i forrige Aarh. af N. Eriksen, der i 1899 solgte den til Laur. Jørgensen. Senere ejedes den af Chr. Lassen, som opførte Avlsbygningerne, han solgte den i 1915 til H. Hedemann, der i 1917 solgte den til K. Kjærsgaard; han solgte den til P. Groesen-Petersen, som i 1929 solgte den til Jensen Stenslund, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1930.

BJØRNHØJGAARD, Kastbjerg By og Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer T. H. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. $4\frac{1}{2}$ km og ca. $22\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Stangerum 8.

Matr.-Nr. 15a m. fl. af Kastbjerg, samlet Areal 90,2 ha, deraf 77,7 Ager, 11,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 0 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 95,000 Kr. (115,000), Jordv. 64,000 Kr. (89,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 58,000 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 64,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bjørnhøjgaard ligger godt 2 km Syd for Kastbjerg By, ca. 500 m Øst for Landevejen Randers—Hadsund, hvorfra Vej fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 7 km fra denne i Bjerre, bestaar af god Muldjord paa kalkblandet Underlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet først i 1920'erne. Engen er Haandbundseng, som kan dyrkes, men af noget vekslende Bonitet.

Jordens Drift er endnu ikke helt fastlagt af den nuværende Ejer; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 25 Kalig. og 75 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 141 kg aarlig, Mælken leveres til Havndal Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres 150—160 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bjørnhøjgaard har grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Straatag. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har muret Trimpel og Tag af Pandeplader, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i den sydlige Længe. Desuden Vest for Gaarden Syd for Indkørselsvejen en Fodermesterbolig samt en Svinestald, bygget i 2 Etag'er, begge med Tag af Cementsten, og Øst for Hovedbygningen et Brændehus af Kamp, tækket med Cementsten, samt et Hønsehus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, og der hører et Hus til Ejendommen.

Bjørnhøjgaard ejedes i forrige Aarh. af Steenstrup og senere af Riisager, efter hvem den overtoges af Buchtrup. I 1905 købtes Gaarden af J. Schou, og senere kom den en Del i Handelen. Ved Verdenskrigens Slutning ejedes den af Fr. Jappe, der i 1920 solgte den til P. C. Rørsgaard; han solgte den i 1922 til N. A. M. Olsen Mølgaard, som senere afstod den til sin Søn O. Mølgaard. Kort efter, i 1931, solgte han den til A/S »Merkur«, af hvilket den nuværende Ejer købte den i Oktbr. 1933.

ENGKÆR, Kastbjerg By og Sogn, Udbyneder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejerinde Enkefru Bolette Kjeldsen, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. 3 km, 10 til Ndr. Hadsund og 11 km til Mariager, Tlf. Havndal 49.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Kastbjerg, samlet Areal 54,6 ha, deraf 37,1 Ager, 16,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 1 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 78,000 Kr. (86,000), Jordv. 51,500 Kr. (56,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 56,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Engkær ligger i den vestlige Side af Kastbjerg By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger $1\frac{1}{2}$ —2 km fra denne, bestaar af god Muldjord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er af god Bonitet, dels Lavmose-, dels Haardbundseng, hele Arealet kultiveret og afvandet.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Runkelroer, 3. Byg, 4.

Havre, 5. Kaalroer, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 20 Kalig. og 15 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 4000 kg aarlig med 165—170 kg Smør, Mælken leveres til Havndal Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste af jydsk Race, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 16 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 6 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Engkær har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger tækket med Straa; af disse er der Kostald i den vestlige Sidelænge og Rum til forskelligt samt Hestestald i den østlige. Den sydlige Længe, som har Tag af Cementsten, rummer Lade, Vognport og Roerum; gennem denne er der Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Vest for Hovedbygningen et straaetækt Brændehus og Vest for dette et Hønselhus, bygget som Halvtag og tækket med Pandplader. Endvidere Vest for Gaarden Bygningerne til en tilkøbt Gaard, af hvilke det straaetækte Stuehus, der ligger mod Nord, er opført af Bindingsværk, det yder nu Bolig for Gaardens Fodermester. Af de 3 sammenbyggede grundmurede Avlslænger er der Svinestald i den østlige Sidelænge, Ungkvæg i Længen mod Syd, begge tækket med Straa, og Lade i den vestlige Sidelænge; denne, som har Trimpel af Træ, er tækket med Tagpap. Desuden Vest for Stuehuset en straaetækt Stublade. Der er Lynafleder efter Netsystemet paa Hovedbygningen.

Engkær ejedes i Slutningen af forrige Aarh. af Kristen Povlsen, der i Sommeren 1895 solgte den til Christen Jensen Kjeldsen; han tilkøbte i 1909 den ovenfor nævnte mindre Gaard med 15 ha. Efter hans Død i 1919 overtoges Engkær af Hustruen, den nuværende Ejerinde.

TRUDSHOLM, Kastbjerg Sogn, Udbynder-Kastbjerg Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Godsejer J. Schwensen, Postfb. og nærmeste St. Havndal, Afst. 1½ km, 8 til Ndr. Hadsund, 13 til Mariager og ca. 25 km til Randers, Tlf. Havndal 72.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Trudsholm, samlet Areal 438,6 ha, deraf 78,5 Ager, 88 Eng, 156 Skov og Plantage, 41,2 Mose, 34,4 Hede, 8,8 Have og Gaardsplads samt 5,4 ha Veje m. m. og 26,3 ha under Forpagterhusene, Hrtk. 26 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 202,200 Kr. (233,900), Jordv. 140,100 Kr. (168,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 189,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Trudsholm ligger 1 km Vest for Havndal By ved Landevejen Randers—Hadsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 33 ha Løvskov, som ligger 4 km fra denne i Vindblæs Sogn, er meget uensartede, dog nærmest Sandmuld paa noget vekslende, dog overvejende Sandunderlag. Terrænet er stærkt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet i Aarene 1915—30. Engen er drænet og kultiveret, dels Lavmose, dels Kærjord; en Del dyrkes, og Resten anvendes til Løsdrift. Af Skoven er 33 ha bevokset med Løvtræ og 123 ha med Naaletræ.

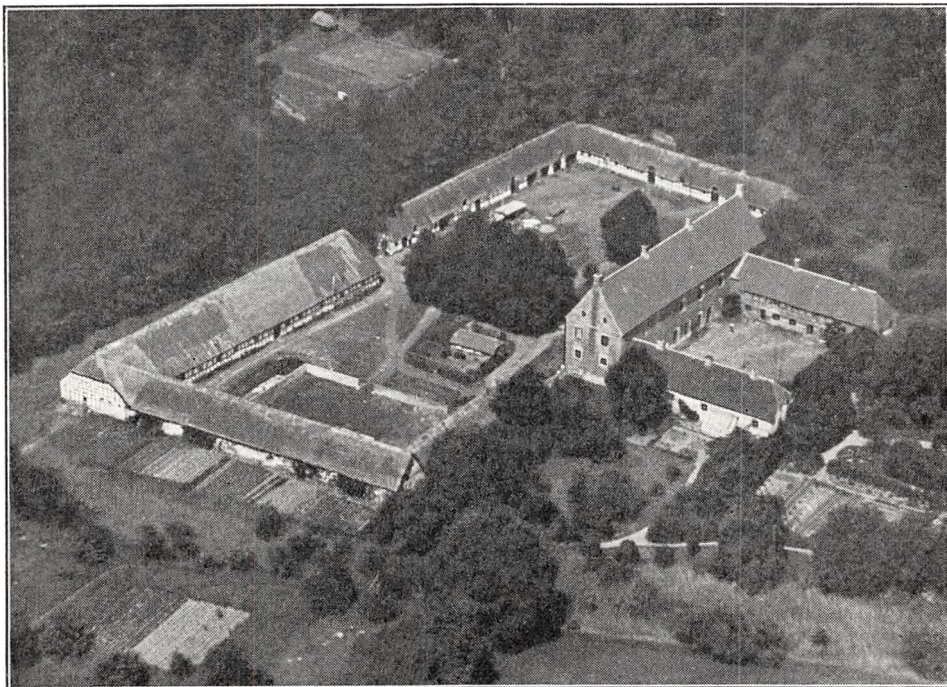
Gaarden drives af Ejeren ved Sønnen, Ingeniør Chr. Schwensen; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Vintersæd, 2. Roer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Roer, 6. Byg, 7. Blandsæd, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 110 Sække Superf., 60 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 55 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; hidtil er der holdt ca. 50 Korthorns-Stude, der indkøbes som Kalve og opfedes til 3 Aars Alderen (nærmest Græsfedning); den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, Mælken leveres til Havndal Andelsmejeri. Gaarden har stadig holdt en hel Del Stude, ogsaa i den nyeste Tid.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, og der drives lidt Tillæg (ca. 1 Føl aarlig). Svinebesætningen er for Tiden 32 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om

Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Der holdes 9 Faar; Fjerkræholdet er kun mindre (til Gaardens Brug).

Trudsholm gl. Hovedbygning bestaar af den anselige 46 m lange Hovedfløj, der ligger mod Vest til Avlsgaarden, og 2 mindre Sidefløje, med hvilke den danner en 3-længet Borggaard, aaben mod Øst. De gl. Borggrave om Gaarden er nu delvis tilgroet. Hovedfløjen, som er opført i 1654 af Kjeld Krag, hviler paa en høj Sokkel af Granitkvadre, er opført af Munkesten i 2 Etager og med indtil 1 Meter svære Mure. Den har Kælder med hvælvede Fangehuller, Gennemkørselsport med Ur over noget Syd for Bygningens Midte, ved hvilken der til Gaarden tidligere har staaet et Trappetaarn. Af de 2 svagere Sidefløje er der Rester i den nordlige fra Rigsmarsk Otto Krumpens Tid; i denne, som har Trimpel af Bindingsværk, er der nu indrettet Økonomi og Vadskehus, medens den sydlige Sidefløj rummer Værelser. Hovedbygningen er tækket med Tegl, og Hovedfløjen rummer en stor god Bolig.



Trudsholm.

Den gl. Avlsgaard, der sammen med Hovedfløjen omslutter den store Ladegaard, er overvejende opført af hvidpudset Egebindingværk og tækket med Straa. Den er delt i en nordlig og en sydlig Halvdel med Indkørsel mod Vest fra Landevejen og formenes opført af Peder Marsvin, formodentlig lidt før Midten af det 18de Aarh. Den nordlige Længe, som ved en Mur er forbundet med den nordlige Gavlf af Hovedfløjen, rummer Værelser til Folkene og Hestestald og den vestlige, med hvilken den er sammenbygget, Vognporte, Studestald og Rum til forskelligt; i den sydlige Halvdel, som bestaar af 3 Fløje, er der Lade i Længen mod Vest, Kostald i den sydlige og Ungkvæg i den østlige Sidelænge, som ved en Mur er forbundet med den sydlige Gavlf af Hovedbygningen; Ko- og Ungkvægstalden er opført af Grundmur. Desuden inde paa Gaardspladsen et teglhængt Hønseshus og Nordvest for Gaarden 2 Svinestalde, den ene af Træ med Tag af Asbest, den anden af Grundmur, tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 6 Forpagterhuse med tilsammen 26,3 ha — indbefattet i Gaardens Areal — samt et Hus uden Jord til Ejendommen. Det ældste Trudsholm har ligget paa en Holm i Engdraget ca. 1½ km Nordøst for den nuværende Gaard, og en tidligere Hovedgaard »Skøttrup« i Sognet er vistnok underlagt den nuværende Gaard. Gaarden ligger kønt og idyllisk sammen med sin store Have.

Trudsholm er en gl. Hovedgaard, som nævnes i 1381 paa Dronning Margretes Tid; den ejedes da af Mogens Jensen, der var faldet i Fangenskab, mulig hos Hanseaterne, med en Del af sine Mænd, og som da foreløbig overdrog Gaard og Gods til Christian Vendelbo, for at denne kunde faa ham fri eller udløst af Fangenskab (Chr. Vendelbo var Svigersøn af den mægtige Niels Bugge paa Hald og mulig en Søn af Valdemar Atterdags kendte Drost Peder

Vendelbo). Fra 1387 beholdt Chr. Vendelbo derefter Trudsholm som sin Ejendom, uden at nogen gjorde Indsigelse; hans Datter Else bragte den vistnok til sin Mand Axel Jepsen Thott, Støvringgaard, hvorefter den i 1481 med deres Sønnedatter Ellen Jepsdatter kom til hendes Mand Jørg. Pedersen Krumpen, der var Foged paa det rige Mariager Kloster. Efter ham ejedes den af deres Søn, den bekendte Rigsmarsk Otto Krumpen, der døde i 1569 som Slægtens sidste Mand (se Hovedbygningen). Trudsholm arvedes nu af Jacob Høg, som var en Sønnesøn af Otto Krumpens Søster Johanne K. til Eskjær, og han udkøbte i 1576 en Arvepart i Gaarden, der tilhørte Jomfru Berete Rosenkrantz. Ved hans Død i 1610 gik Gaarden over til Sønnen Just Høg, hvis Enke, Anne Rantzau, i 1623 solgte T. til Landsdommer Niels Krag. Ved hans Død i 1650 (Gaarden havde i 1638 72 Td. Hrtk.) arvedes den af Sønnen, Landsdommer Kjeld Krag (se Hovedbygningen), efter hvis Død i 1673 Enken, Fru Sophie Krabbe Iversdatter, i 1693 overdrog T. med Gods (ialt 307 Td. Hrtk.) til Otto Marsvin, som hun havde ægtet. Efter hans Død i 1725 overtoges den af Enken af andet Ægteskab, Fru Helene Marie Hovenbek (med 66, 26 og 276 Td. Hrtk.) og ved hendes Død i 1726 af Stedsønnen, Etatsrd., Landsdommer Peder Marsvin (se Avlsbygningerne); han, der i 1751 tilkøbte 140½ Td. Hrtk. Bønderfæstegods fra Overgaard, døde barnløs i 1758, og Enken, Regitze Sophie Reetz, testamenterede nu før sin Død i 1760 T. til en Slægting, Frk. Hedv. Margr. v. Raben, der samme Aar ægtede Kmhr. Erik Rosenkrantz Baron Holck-Holckenhavn. Deres Datter Sophie Dorothea Holck bragte den i 1792 til sin Mand Tycho von Arenstorff, Dronningborg, som i 1800 lod Fæstegodset i Kastbjerg og Vindblæs Sogne udskifte af Fællesskabet. I 1804 solgte han T. for 95,000 Rd. med 55, 61 og 306 Td. Hrtk. til Landværnsskapt. Niels Secher, der frasolgte ca. 100 Td. Bønderfæstegods til Selveje, hvorefter han samme Aar solgte T. for 108,085 Rd. til sin Svoger, Provst Ole Ankersen Secher, som i 1805 fik Tilladelse til fra Hovedgaarden at frasælge 8 Parceller med ialt 11 Td. Hrtk., hvorefter han i 1808, da Gaarden var gaaet over i de ufri Gaardes Klasse, solgte den til Peder Mørch Secher. I de følgende Aar fortsattes der med Bortsalg af Bønderfæstegods til Selveje, og i 1827 var alt afhændet. Ved hans Død i 1831 solgtes T. til Tiendekommissær H. P. Neergaard, som i 1844 solgte Gaarden med 36 Td. Hrtk. til G. H. Koch, tidligere Gartner paa Frijsenborg; han drev Gaarden fortrinligt. Ved hans Død i 1871 overtoges den af Sønnen, cand. jur. C. J. Koch, der ikke helt besad sin Faders Dygtighed; han gik dybere og dybere i Gæld, og mellem de 16 Prioritetshavere var bl. a. den senere bekendte Politiker, Overretssagfører P. A. Alberti, som lod sig Trudsholm udlægge, et Forhold, hans politiske Modstandere senere benyttede til Angreb paa ham. I 1879 købtes den ved 4. Tvangsauktion med 34¼ Td. Hrtk., Dalbyover Kirke med ca. 26 Td. Tiendehrtk. samt en Del Besætn. og Invt. for 170,000 Kr. af Vekselmægler Emil Johannsen, Kbhvn., efter hvem den i 1885 paa Tvangsauktion købtes af den nuværende Ejer.

I de forløbne Aar er der siden tilplantet betydelige Arealer af den Jord, der mindst egner sig til Agerbrug, ligesom der i Begyndelsen af indeværende Aarh. er frasolgt ca. 55 ha, dels til 3 Husmandsbrug, dels til omboende Naboer.

VESTERVANG, Dalbyneder By og Sogn, Dalbyneder-Dalbyover Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Chr. Svendsen, Postfb. Havndal, nærmeste St. Dalbyover, Afst. knap 2 km og 23½ km til Randers, Tlf. Dalbyover 15.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Dalbyneder, 14d m. fl. af Dalbyover og 1bt af Demstrup, samlet Areal 68,4 ha, deraf 50,9 Ager, 16,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 2½ Alb.; Ejdkv. 95,000 Kr. (102,000), Jordv. 64,900 Kr. (67,000); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Vestervang ligger ca. 1 km Syd for Dalbyneder By ved Vejen til Dalbyover; af Jorderne er 39,5 ha af Agermarken samlet ved Gaarden, Resten af Agerjorden ligger 3 km fra denne; af Engen ligger 5,5 ha 3½ km og 11 ha 6 km fra Ejendommen; de 39,5 ha er god dyb Muldjord paa Lerunderlag, de 11,5 ha lav Jord, Kærjord paa Klæg- og Sandunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet først i 1920'erne. Engen er Lavmose til Slæt og Løsdrift.

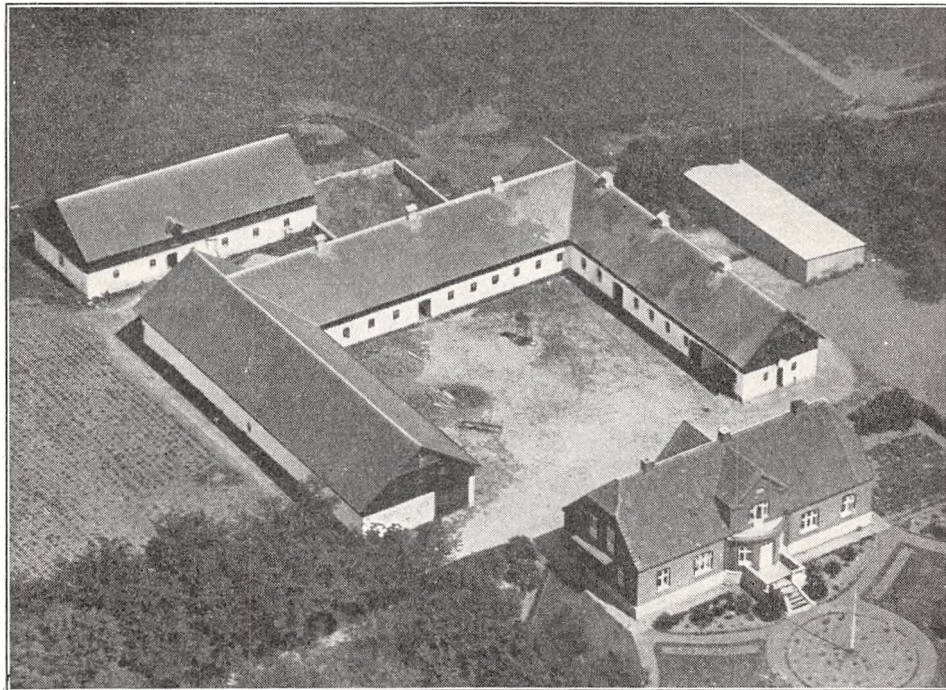
Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Runkelroer, 3. Havre, 4.—5. Kløver og Græs, 6. Kaalroer, 7. Byg, 8. Havre. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 25 Kalig. og 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 36 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kronborg« i Dalbyover.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 9 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Vestervang, der er udflyttet fra Dalbyneder i 1861, har grundmurede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1914. Hovedbygningen, som ligger mod Syd til Haven, har en rundbuet, fremspringende Karnap samt en aaben Altan til denne, gennemgaende Frontspids og Tegltag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede hvidpudsede Avlslænger, som har Trimpel af Træ og Tag af Eternit, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den østlige Sidelænge, Lade i den vest-



Vestervang.

lige og Kostald i Længen mod Nord. Desuden Nord for Gaarden en Svinestald af samme Byggemaade og Øst for et Redskabs- og Maskinhus, bygget som Halvtag af Pandeplader. Gaarden ligger kønt. I Staldene er der støbte ildfaste Lofter, og der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

Vestervang, der har været Fæstegaard under Sødringholm, ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Jens Futting, efter hvis Død Enken senere ægtede Christen Andersen; han overdrog den ca. 1872 til sin Søn Anders Chr. Christensen, som i Decbr. 1894 afstod den til sin Svigersøn Peder Christensen Svendsen, efter hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog den i 1920.

Der er i 1915 tilkøbt 7,7 og i 1916 3,9 ha.

DALBYGAARD, Dalbyover By og Sogn, Dalbyneder-Dalbyover Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Andr. R. Andersen, Postfb. og nærmeste St. Dalbyover, Afst. $\frac{1}{2}$ km, 15 til Mariager og 22 km til Randers, Tlf. Dalbyover 9.

Matr.-Nr. 8a m. fl. af Dalbyover, 23e m. fl. af Raaby og 10ag af Sem, samlet Areal 60,7 ha, deraf 51 Ager, 8,2 Eng, 0,5 Tørvemose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 3 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 82,000 Kr. (93,000), Jordv. 58,400

Kr. (62,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 58,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Dalbygaard ligger i den østlige Side af Dalbyover By ved Vejen til Dalbyneder; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Eng og Mose, som ligger ca. 4 km fra denne, bestaar af stærk Lermuld paa Ler- og Kalkunderlag. Terrænet er ret jævnt (3—4 ha dog let kuperet), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket i Aarene 1915—33. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Roer, 6. Havre, 7. Byg, 8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 180 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kronborg« i Dalbyover.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 Følhopper, og der drives noget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 60 Høns.

Dalbygaard har grundmurede, noget ældre, men velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, har en aaben Veranda ved den vestlige Gavl, Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger er der Hestestald, Værelser til Folkene, Vognport og Hønsehus i den vestlige Sidelænge, Svinestald i den østlige og Lade samt Kostald i Længen mod Syd, sidstnævnte forlænget mod Øst ud over Svinestalden. Desuden Øst for Hovedbygningen en Bygning, som rummer Vadske- og Brændehus, og Syd for Gaarden en straaetækt Lade, støbt af Beton, bygget i 1912. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

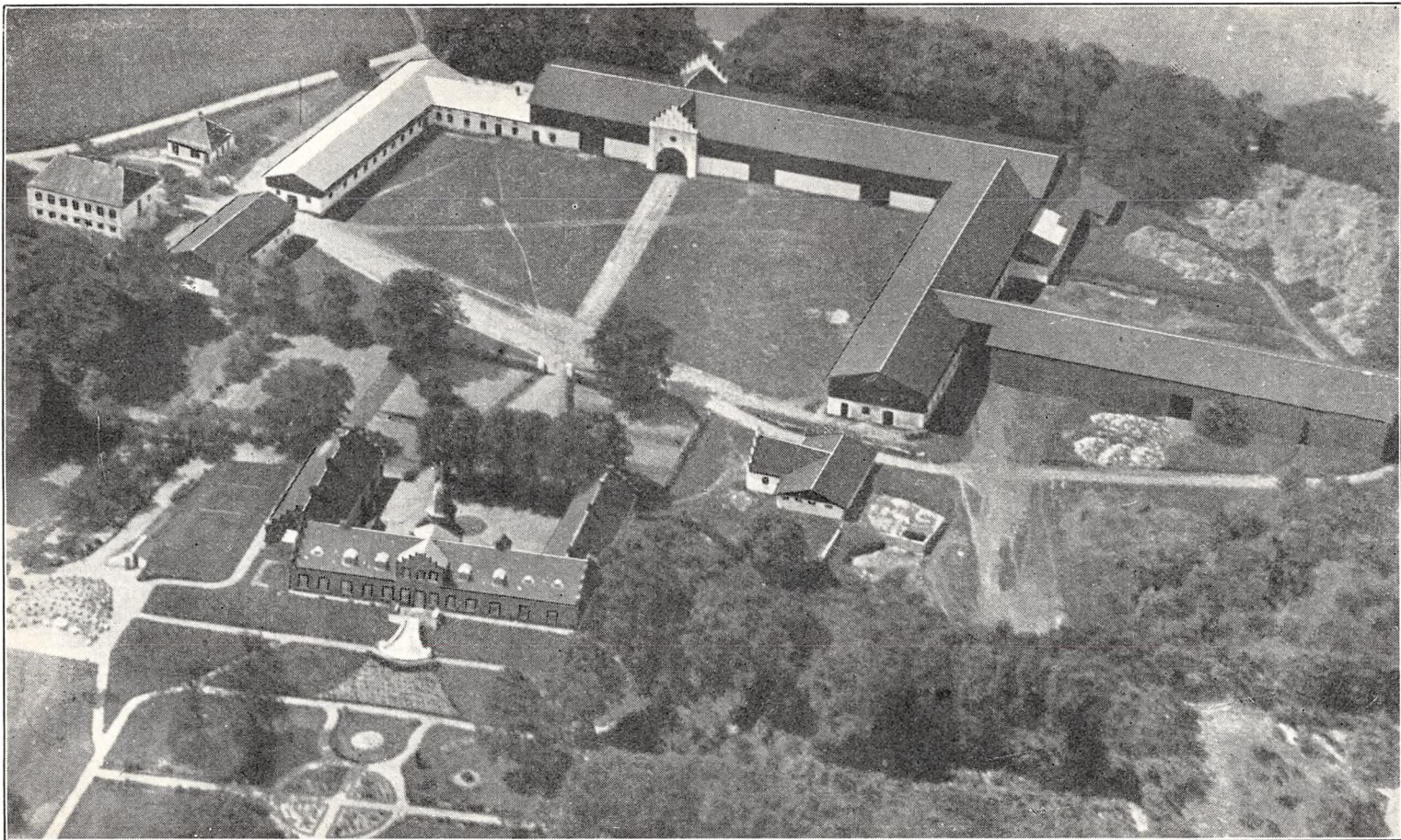
Dalbygaard er en gl. Selvejergaard, der i over Hundrede Aar ejedes inden for den samme Slægt; et Medlem af denne, en dygtig Landmand, som af sin Samtid kaldtes »Vagtmesteren«, ejede den i første Halvdel af forrige Aarh., og Gaarden kaldtes derfor i en lang Aarrække for »Vagtmestergaarden«; han overdrog den til sin Søn Henr. Rasmussen, der senere afstod den til sin Søn Rasm. Rasmussen; han solgte den i 1903 til Niels Pedersen Lassen, som øgede Gaardens Areal ved Tilkøb af 22 ha i 1907—08. I 1911 solgte han Gaarden til Jørg. Frederiksen, der i 1914 solgte den til den nuværende Ejer, hvis Bedstefader var en Broder til forannævnte Ejer Rasm. Rasmussen.

DEMSTRUP, Raaby Sogn, Raaby-Sødring Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Kaptajn V. Høegh-Guldberg, Thygeslund pr. Hadsund, Postfb. Havndal, nærmeste St. Dalbyover, Afst. godt $3\frac{1}{2}$ km og $24\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Dalbyover 16 (Inspektøren).

Matr.-Nr. 1a af Demstrup og 1d af Raaby, samlet Areal 342,6 ha, deraf 193 Ager, 100 Eng, 44 Skov og 5,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 35 Td. o Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdkv. 330,000 Kr. (375,000), Jordv. 218,200 Kr. (248,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 253,890 Kr., Løstret i Nye danske af 1864 for 152,300 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Raaoliemotor).

Demstrup ligger ved Vejen, som fra Dalbyover fører til Landevejen Randers—Udbyhøj; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, er 89 ha god Lermuld paa Lerunderlag, 22 ha Sandjord paa Sandunderlag og 82 ha sandblandet Humusjord. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der kalkes for Tiden et Areal aarlig, dels med Kalkmergel fra Dalbyover, dels med Gødningskalk. Engen er overvejende Tørvejord paa Sandbund, udgrøftet med enkelte Dræn og i øvrigt afvandet ved Pumpning. Skovens Bevoksning er hovedsagelig Gran og Fyr med lidt Eg og Bøg.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør Fr. Thye; Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 200 Kalig. og 300 Sække Kvælstofg.



Demstrup.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100—120 Malkekøer, 4 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race; Besætningen er nyindkøbt paa Fyn og derfor mindre end normalt, den agtes fornyet ved eget Tillæg og er tuberkelfri, Kørerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Sødring Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 22 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 16 Følhopper samt en Belgier-Hingst; der drives noget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer og 1 Orne, og der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Demstrup har grundmurede, gode velholdte Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store Have med aaben Terrasse til denne, bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje med takkede Gavle; Gaarden er aaben mod Vest mod Avlsgaarden. Hovedfløjen, som er ombygget 1865, har gennemgaende Frontspids, ligeledes med takkede Gavle, og et Taarn til Gaarden med et kobbertækt Spir; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. I den nordlige Sidefløj, som først er opført i 1900, er der Kontor og i den sydlige Økonomilejlighed.

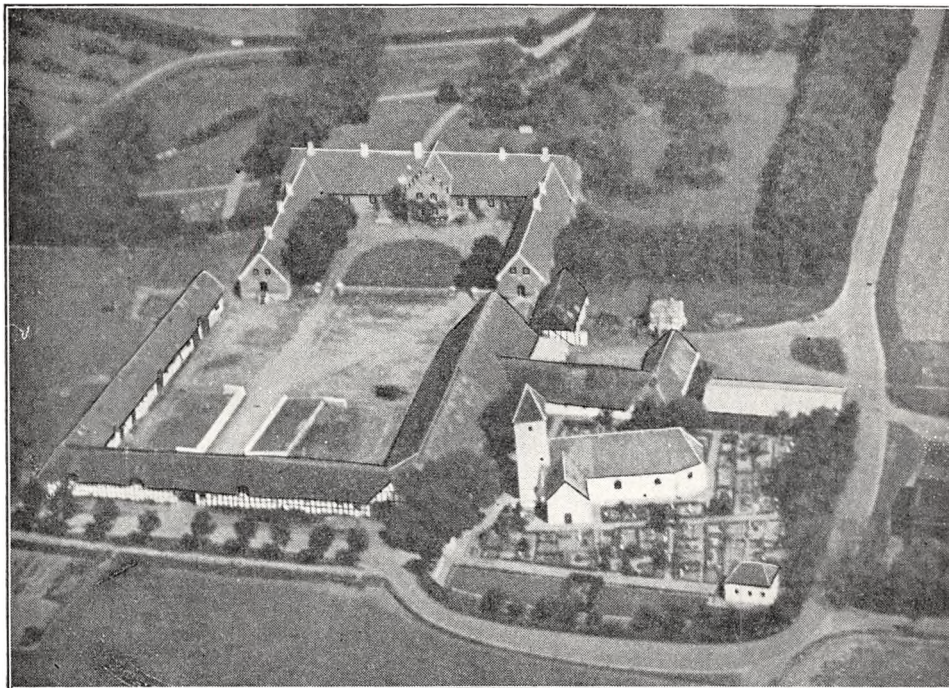
Avlsbygningerne, af hvilke de 3 Hovedlænger er sammenbygget i en 3-længet Gaard, har Trætrimpel og er overvejende tækket med Tagpap. Af disse er der Kostald i den nordlige Sidelænge, fra hvilken der mod Nord udgaar en Sidelænge — en Trælade — der er tækket med Pandeplader mod Vest og Tagpap mod Øst ligesom den vestlige Længe, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen; fra den sydlige Ende af Laden fortsætter en lavere Længe mod Syd, der rummer Værelser til Folkene og Magasin, den er tækket med Pandeplader ligesom den sydlige Sidelænge, Hestestalden, med hvilken den er sammenbygget i Vinkel, og Øst for Hestestalden i Flugt med denne ligger en Svinestald af samme Byggemaade. Desuden Sydvest for Gaarden 2 Halvtagsbygninger, en Vognport, tækket med Tagpap, og en Redskabs- og Maskinbygning samt Vognport, tækket med Pandeplader. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælke og murede Hvælvinger, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Endvidere Syd for Gaarden en Forpagterbolig i 2 Etager og Vest for denne en Fodermesterbolig samt Nord for Hovedbygningen en T-formet Bygning, der rummer Herskabsstald og Garage; alle disse er tækket med Tagpap. Desuden hører der en Villa samt 4 Huse med Bolig til 7 Familier til Ejendommen. Gaarden ligger kønt og lunt i Læ for Vestenvinden og med Udsigt over det ejendommelige Landskab i Øst mod Havet samt i nordlig og sydlig Retning.

Demstrup nævnes allerede i 1416, den ejedes da af Erik Nielsen (Gyldenstjerne) til Timgaard, senere af en Søn og derefter af dennes Søn Abraham Eriksen K., der i 1516 solgte den til den rige Peder Lykke til Hverringe, Havnø og Nørlund m. fl., kendt fra Oprøret i Jylland i 1523, hvor han sammen med Tyge Krabbe samlede en Folkehær mod Kongen, Christian d. Anden, paa 10,000 Mand. Efter hans Død i 1535 overtoges Gaarden af hans Enke af andet Ægteskab, Fru Kirsten Høeg, ved hvis Død i 1542 Datteren, Anne Lykke, bragte den til sin Mand, Rigsrd. Anders Bille til Søholm, og efter hans Død i 1555 til sin anden Mand, Rigsmarsk Otto Krumpen, som hun ogsaa overlevede. Demstrup kom derefter til Rigsadmiral Peder Munk til Estvadgaard, efter hvis Død i 1623 Enken, Fru Sophie Brahe, i 1625 solgte den til Gert Rantzau til Gesingholm (se Sødringholm). Demstrup, som i 1665 havde 77½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 469 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, var nu forenet med denne Gaard til 1742, da Greve Fr. Chr. Danneskiold-Samsøe solgte Demstrup med 78 Td. Hrtk., Sødringholm med 28 samt 42 Td. Tiendehtk. og 491 Td. Bønderfæstegods til Kancellird. Hans Eilersen Steinfeldt; han solgte i 1775 D. med 78, 31 og 339 Td. Hrtk. til Kmrdr. Matth. Poulsen Secher, der ogsaa ejede Sødringholm. Efter at have overført en Del af Demstrups Hovedgaardshrtk. til Sødringholm, solgte han i 1790 D. med 56 Td. Hrtk. uden Gods for 9000 Rd. til Forv. N. Bach. Han solgte den i 1803 for 25,000 Rd. til Forp. O. Esmarch paa Estrup, hvorefter den i 1805 ejedes af A. M. Berg, Sødringholm, som i 1810 overdrog D. tillige med Dalbynder Kirke for 36,200 Rd. til sin Søn J. M. Berg, fra hvem den ved Tvangsauktion under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne kom til Stiftsøvrigheden i Aarhus. Denne solgte den i 1830 til Bergs Søn R. S. Berg, der i 1839 solgte den for 34,000 Rd. til Kmrdr., Grosserer G. J. W. Borup. Senere, i 1850, ejedes Gaarden med 40 Td. Hrtk. og 8 Huse af C. Chr. Bloch, derefter af C. L. Johansen, som i 1856 afhændede den tillige med Besætn. for 108,000 Rd. til Bertelsen fra Kbhvn., der kort efter solgte den for 135,000 Rd. til I. M. Wildau, Kbhvn., fra hvem den atter overtoges af C. L. Johansen. I 1862 købtes den af Godsejer, Folketingsmand P. A. A. Hage, efter hvis Død i 1872 den overtoges af Enken Vilhelmine, f. Faber, som i 1876 solgte den med ca. 35 Td. Hrtk. for 220,000 Kr. til Forp. E. Olsen. Derefter ejedes den af S. Olsen, fra hvem den i 1900 for 125,000 Kr. overtoges af de Spanjer'ske Legater. Af disse købtes den kort efter af A. Hovgaard, der i 1924 solgte den med 342 ha for 600,000 Kr. til Arkitekt J. L. Meulengracht. Senere maatte Hovgaard overtage den igen, og han solgte den derefter i 1932 til den nuværende Ejer for 320,000 Kr.

SØDRINGHOLM, Sødtring By og Sogn, Raaby-Sødtring Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Godsejer C. C. Branth, Postfb. Havndal, nærmeste St. Dalbyover, Afst. $7\frac{1}{2}$ km og 28 km til Randers, Tlf. Udbyhøj 6.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Sødtringholm, samlet Areal 606,8 ha, deraf 138 Ager, 95 Eng og Kær, 276 Skov, 3 Have og Gaardsplads og 94,8 Hede og andre Arealer, Hrtk. 28 Td. 7 Skp. o Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 200,000 Kr. (211,700) (heri Skoven med 50,000 Kr.), Jordv. 135,000 Kr. (93,700) (heri Skoven med 20,000 Kr.); Bygn. er fors. for 199,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Sødtringholm ligger i den østlige Side af Sødtring By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er meget uensartede, dog overvejende sandblandet Muldjord paa Sand- og



Sødtringholm.

Klægunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar. Engen er Haardbundseng paa Klægunderlag, Skovens Bevoksning Bøg, Eg, Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i fri Drift; ca. 20 ha drives aarlig med Kartofler. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 60 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er dels af hollandsk, dels af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Sødtring Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 13 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattedrise sælges. (Soholdet har tidligere været større). Der holdes 340 Moderfaar; Fjerkraeholdet er kun mindre (til Gaardens Brug).

Sødtringholm har ældre, men velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store Have, er opført efter en Brand i 1752; den bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje, opført af Grundmur og tækket med Tegl, den østlige Sidefløj dog af Bindingsværk. Ho-

vedfløjen, som har gennemgaaende Frontspids (den til Gaarden med Fremspring) takkede Gavle samt et Taarn ved den vestlige Side, indeholder en stor Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. I den vestlige Sideløjt er der Værelser og i den østlige Folkestue og Magasin; Borggaarden er ved en Mur skilt fra Avlsgaarden. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avls-længer er af Egebindingsværk og overvejende tækket med Straa. I disse er der Kostald i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, Hestestald, Vognport og Hønsehus i den vestlige Sidelænge og Lade i den østlige, fra hvilken Svinestalden udgaar som en Sidelænge mod Øst, der fra den østlige Ende igen har en kort Sidelænge mod Nord. Desuden Øst for Gaarden et teglhængt Redskabs- og Maskinhus, opført af Træ, og ved den nordlige Ende af Laden en mindre Svinestald, tækket med Pandepalser, samt længere Øst for Gaarden en stor Trælade, tækket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, der hører en Skovfogedbolig til Skoven samt 4 Huse til Ejendommen. I Haven er der Rester af Borggrave. Gaarden ligger kønt. (Efter Sagnoverlevering er Søndring Kirke, der ligger op til Gaarden Øst for denne opført paa Erik Ejegods Tid af Gaardens — Søndringborgs — daværende Ejerinde, Jomfru Gundelil).

Sødringholm er en gl. Gaard, som i det 13de Aarh. tilhørte Øm Kloster; senere, i 1248, ejedes den af Biskop Johs. Jude. I 1491 var Søren Munk Foged paa Gaarden. Den nuværende Hovedgaard menes dog oprettet af Hans Stygge, Holbækgaard, der i 1544 af Kronen fik overdraget 21 Gaarde i Søndring Sogn, efter hvem S. overtoges af Datteren Anne og hendes Mand, Lage Brockenhuus, hvilket Ægteskab var barnløst. Derefter tilhørte den Rigsadmiral Peder Munk, Estvadgaard, efter hvis Død i 1623 Enken, Fru Sophie Brahe, i 1625 solgte den til Statholder Gert Rantzau. Ved hans Død i 1627 tilfaldt den Sønnen, Grev Chr. R., og efter hans Død i 1663 dennes Søn, Grev Ditl. Rantzau. Den 1. Maj 1674 fik han Gaarden, som i 1662 havde 30 Td. Hrtk. og 122 Td. Hrtk. Gods, samt sine andre 2 Hovedgaarde, Demstrup og Gesingholm, oprettet til Grevskabet »Løvenholm«, der ved hans Død i 1697 gik over til hans ældste Søn Chr. Ditl. Rantzau; da han senere, i 1721, grundet paa Arvestridigheder m. m. blev skudt paa sin yngre Broders Foranledning, inddrog Kong Frederik d. Fjerde i 1726 Grevskabet, som Christian d. Sjette senere, i 1732, forlenede til Grev Fr. Chr. Danneskiold-Samsøe. I 1742 fik han Tilladelse til at nedlægge Grevskabet, og han solgte nu samme Aar Sødringholm til Kancellird. Hans Eilersen Steinfeldt, der i 1744 solgte Gaarden med 29, 12 og 200 Td. Hrtk. til Pastor Niels Secher, som opførte den nuværende Hovedbygning (se denne). Efter hans Død i 1768 overtoges Gaarden af Enken Joh. Marie Anchersen, efter hvis Død i 1775 den overtoges af Sønnen, Kmr. Matth. Poulsen Secher (ialt 307 Td. Hrtk., deraf 25 Tiendehrtk.) for 20,002½ Rd. samt 2000 Rd. Legatpenge. Efter hans Død overtoges den af Enken Adolfine Sophie Müller, der i 1800 solgte den med 30 Td. Hrtk. samt 26 Td. af Demstrup's Hovedgaardstakst, som var overflyttet til Sødringholm af hendes afdøde Mand, 56 Td. Tiendehrtk., 325 Td. Bønderfæstegods samt Demstrup's 219 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 114,500 Rd. til et Konsortium, der i 1802 solgte Gaarden med 29, 13 og 298 Td. Hrtk. for 64,325 Rd. til Anders M. Berg. Han solgte Sødringholm i 1807 til Overkrigskommissær M. P. Secher, efter hvis Død i 1831 den overtoges af Enken M. Soph., f. Secher. Efter hende ejedes den af Krigsr. Jens Rahbek, fra 1850 af Oberstløjtn. F. G. v. Müller og fra 1855 af C. F. H. Holsten, der tilplantede store Arealer af den lettere Jord. I 1906, Aaret før sin Død, overdrog han Gaarden til sin Svigersøn V. A. P. H. v. Buchwaldt, efter hvis Død i 1924 Enkefru Buchwaldt solgte den til Skovrider C. C. Branth, den nuværende Ejer.

HEDEGAARD, Ø. Tørslev By, Sogn og Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Anders J. Bach, Postfb. og nærmeste St. Ø. Tørslev og Dalbyover, Afst. 2½ km, 19 til Mariager og 20 km til Randers, Tlf. Ø. Tørslev 45.

Matr.-Nr. 25a m. fl. af Ø. Tørslev og 8c af Sem, samlet Areal 48,5 ha, deraf 38,7 Ager, 7 Eng, 1,8 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 72,700 Kr. (78,000), Jordv. 46,700 Kr. (50,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 45,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Hedegaard ligger godt 2 km Nord for Ø. Tørslev By ved Vejen til Dalbyover; Agermarken er samlet ved Gaarden, medens Engen ligger 5 og Mosen 7 km fra denne ved Sem; Agerjorden er overvejende god Muldjord paa Lerunderlag, en Del dog Muldjord paa Grusunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet i de senere Aar. Engen er god Dyndeng.

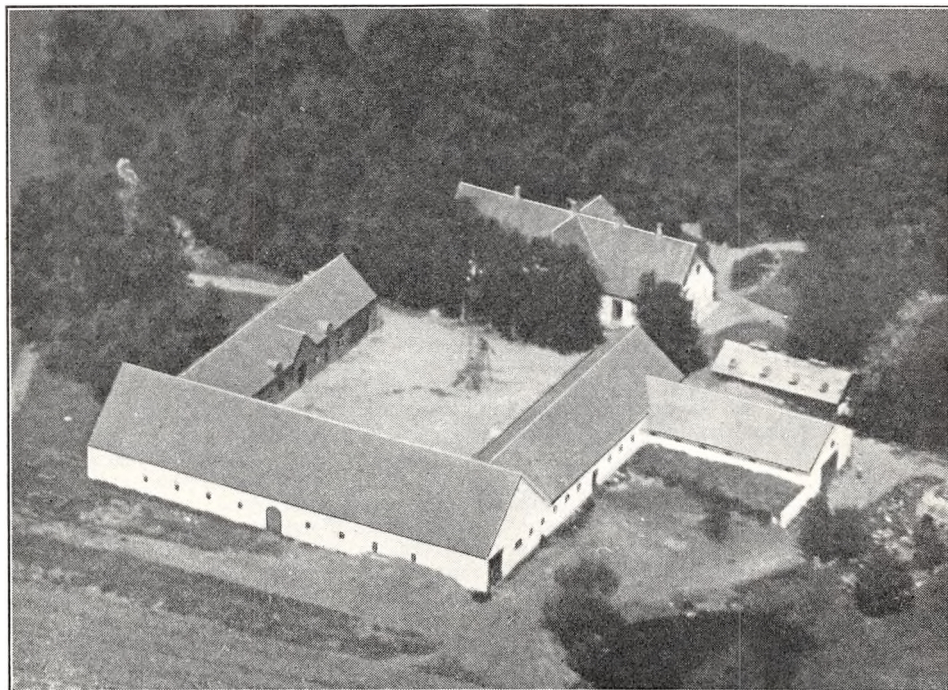
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning er noget forskelligt.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreatu-

rer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Ø. Tørslev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattedrise indkøbes. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Hedegaard har grundmurede, gode nye Bygninger. Hovedbygningen der ligger mod Nord til Haven, er tækket med Skifer, den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avls-længer er Laden, der ligger mod Syd, bygget i 1926, den er tækket med Cementsten ligesom den vestlige Sidelænge, der er opført i 1925; denne, som rummer Hestestald, Værelser til Folkene, Vognport samt Rum til forskelligt, har muret Trimpel ligesom den østlige Sidelænge, der



Vestergaard.

har Tag af Eternit og indeholder Ko- og Svinestald. I Heste- og Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, og Gaarden har eget Vandværk samt en Vindmotor, der leverer Drivkraft til dette m. m. Til Gaarden hører en Grusgrav, hvorfra der leveres betydelige Grusmængder som Vejmateriale. Paa Marken findes en Kæmpehøj, »Grønhøj«, fra Oldtiden.

Hedegaard har været Fæste under Sødringholm og senere under Gesinggaard. I første Halvdel af forrige Aarh. havde Niels Christensen Ahm den i Fæste, og han afløstes i 1848 af sin Svoger Jens Jensen Bach, som i Decmb. 1881 købte Gaarden til Selveje for 23,000 Kr. I 1898 afstod han den derefter til Sønnen, den nuværende Ejer.

VESTERGAARD, Ø. Tørslev By, Sogn og Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer K. M. Vadgaard, Postfb. og nærmeste St. Ø. Tørslev, Afst. 1 km, 16½ til Mariager og 19½ km til Randers, Tlf. Ø. Tørslev 11.

Matr.-Nr. 26a m. fl. af Ø. Tørslev og 9k af Sødring, samlet Areal 76 ha, deraf 62 Ager, 13 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 92,000 Kr. (102,000), Jordv. 64,600 Kr. (72,000); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 74,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for ca. 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Vestergaard ligger ca. 2 km Nordvest for Ø. Tørslev By ved Vejen herfra til Stangerum; Agermarken er samlet ved Gaarden, af Engen ligger 4,4 ha ved Ø. Tørslev ud til Randers Fjord og 8,6 ha ved Sødring; Agerjorden er god Lermuld paa Kalkunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket af den nuværende Ejer i Aarene 1919—33. Af Engarealet er 4,4 ha god Dyndeng (Fjordengen) og 8,6 ha mindre værdifuld Sandeng (gl. Havbund).

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger 11 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 34 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 203 kg aarlig, Mælken leveres til Ø. Tørslev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, deraf for Tiden 7 jydsk Følhopper og 2 Hingste, alle Hopperne stambogsførte og højst præmierede, samt for Øjeblikket 4 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 9 Tillægssøer, og der leveres 170—180 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Vestergaard har grundmurede, overvejende hvidpudsede Bygninger, tækket med Cementsten. Hovedbygningen, der ligger mod Nord, har gennemgaaende Frontspids, den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført efter en Brand i 1922, er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge og Kostald i den østlige, fra hvilken en Svinestald, tækket med Pandeplader, udgaar som en Sidelænge mod Øst. Den sydlige Længe rummer Lade. Desuden Øst for Hovedbygningen en ny Svinestald af Træ, tækket med Tagpap. I Ko- og Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Gaarden har eget Vandværk, der drives ved en Vindmotor, som staar midt i Gaarden, og der hører et Hus til Ejendommen.

Vestergaard, som tidligere har været noget større, ca. 98 ha, har været en Del i Handelen. Den ejedes i forrige Aarh. af Pabst, senere af Spang og derefter i en Del Aar af Vinding; han solgte den i 1900 til Rasmus Vester. I 1911 solgtes den derefter til Anton Dahl, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1919. I 1923 er der frasolgt 12 ha til 2 Statshusmandsbrug, og i Forvejen var der i indeværende Aarh. frasolgt nogle faa ha mere.

HAMMERGAARD, Gerlev By og Sogn, Gerlev-Enslev Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Alfred Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Gerlev, Afst. ca. $\frac{1}{2}$ km, $12\frac{1}{2}$ til Mariager og $16\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Gerlev 38.

Matr.-Nr. 18a m. fl. af Gerlev, samlet Areal 44,1 ha, deraf 38,7 Ager, 4,4 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdkv. 76,500 Kr. (85,000), Jordv. 48,200 Kr. (51,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,900 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Hammergaard ligger i den nordlige Side af Gerlev By, Øst for Landevejen Randers—Hadsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, Nord for denne, undtagen Engen, som ligger ca. 1 km fra Ejendommen i Gerlev Kær, bestaar af god Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet i Aarene 1918—27. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift, og uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf., 5 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Gerlev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges 1 a 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der leveres ca. 120 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattedrise indkøbes. Der holdes 3 Faar og 1 Væder.

Hammergaard har store, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, er opført af Bindingsværk til Haven, har Frontspids mod Syd til Gaarden og er tækket med Cementsten; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Tag af Pandeplader, er der Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden; Laden er udvidet med en Forlængelse mod Øst, som har Sider og Tag af Pandeplader. Af de 2 Sidelænger er den vestlige, der rummer Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, opført af Bindingsværk, medens den østlige indeholder Kostald. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald, ligeledes med Tag af Pandeplader. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, som ligger paa Gaardens Mark paa en tidligere Oldtidshøj, »Hammerhøj«, hvorefter Gaarden rimeligvis har Navn.

Hammergaard er dannet omkring Midten af forrige Aarh. ved Sammenlægning af de 2 Hammergaarde (Matr.-Nr. 18a og 19a), der tidligere havde været Fæste under Støvringgaard Kloster. Den ejedes da af Rasm. Pedersen, efter hvis Død den overtoges af Enken Ane Margrethe Schifter. I 1871 overdrog hun Gaarden til sin Stedsøn Marius Rasmussen, som i 1892 solgte den til Poul Pedersen, der i Oktbr. 1929 afstod den til sin Søn, den nuværende Ejer.

NØRAGERGAARD, Gerlev By og Sogn, Gerlev-Enslev Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Peder Johnsen, Postfb. og nærmeste St. Gerlev, Afst. ca. 2½ km, ca. 15 til Mariager og ca. 19 km til Randers, Tlf. Gerlev 3.

Matr.-Nr. 25a af Gerlev, samlet Areal 57 ha, deraf 44 Ager, 12 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 1 Skp. 0 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 76,500 Kr. (85,000), Jordv. 48,600 Kr. (50,200); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 50,000 Kr., Løspøret i samme Selskab for 76,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højssp.).

Nøragergaard ligger ca. 2 km Nordøst for Gerlev By ved Vejen til Dalbyover; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der mergles aarlig et Areal, saa der er ingen Kalktrang. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Havre el. Byg, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 25 Sække Superf., 10 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 176 kg aarlig, Mælken leveres til Gerlev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer, og der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Nøragergaard har grundmurede, gode nye Bygninger, tækket med Cementsten. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 1920; den har høj Kælder og Trappe samt Frontspids mod Syd; den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Kostald i den østlige Sidelænge, Heste- og Svinestald i den vestlige og Lade i Længen mod Syd. De 3 Længer er opført henholdsvis 1907, 1911 og 1914. Desuden Øst for Hovedbygningen et straatækt Beboelseshus af Bindingsværk og til den vestlige Ende af dette et Hønsehus af Træ, tækket med Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Gaarden har eget Vandværk samt Vindmotor til Drivkraft, opført i 1911, og der hører et Hus til Ejendommen.

Nøragergaard har været Fæste under Støvringgaard Kloster, hvorfra den købtes til Selveje for 800 Rd. under de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarh., og samtidig udflyttedes den fra Byen til sin nuværende Plads. Derefter ejedes den af Niels Nørager, efter hvem den overtoges af Laurs Rasmussen Schifter. Efter hans Død i 1858 overtoges den af Sønnen Chr. Schifter; Gaarden var da paa 12 Td. Hrtk., men i 1859 fraskiltes der ved en Arv en Ejendom med ca. 3 Td. Hrtk. til en Søster. Efter Chr. Shifters Død i 1874 ægtede Enken senere Peter S. Johnsen, som i 1918 afstod Gaarden til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1933 er der frasolgt 2,5 ha Eng.

NØRLANGGAARD, Gerlev By og Sogn, Gerlev-Enslev Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Joh. Peter Rasbech, Postfb. og nærmeste St. Gerlev, Afst. 2 km, 14½ til Mariager og 18½ km til Randers, Tlf. Gerlev 24.

Matr.-Nr. 24 m. fl. af Gerlev og 111 m. fl. af Enslev, samlet Areal 46,1 ha, deraf 41,2 Ager, 3,9 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 74,700 Kr. (83,000), Jordv. 43,500 Kr. (46,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 53,320 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Nørlanggaard ligger Nordøst for Gerlev By ved Vejen til Dalbyover; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 2 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—25. Engen er af god Bonitet, dels Lavmose-, dels Haardbundseng.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 10 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Gerlev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Nørlanggaard har grundmurede, store gode Bygninger. Den teglhængte anselige Hovedbygning, der er opført i 1865, ligger mod Nord til Haven med Veranda til denne; den har Frontspids mod Syd til Gaarden og rummer en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straa-tækte Avslænger er der Lade i Længen mod Syd, Kostald i den vestlige Sidelænge og Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald i den østlige; fra sidstnævnte udgaar en Sidelænge mod Øst, som rummer Maskiner, Redskaber og Garage, og fra den nordlige Gavl udgaar en Forlængelse mod Nord, en Halvtagsbygning, der rummer Bryggers, disse 2 sidstnævnte har begge Tag af Cementsten. Endvidere Vest for Gaarden en ny Svinestald med Tag af Pandeplader (opført i 1928) samt et Hønsehus, tækket med Tagpap, begge opført af Træ. Til Gaarden hører et Hus samt en hollandsk Vindmølle, der er forpagtet ud, og Gaarden har eget Vandværk med Drivkraft fra Møllen. Gaarden ligger ved sin smukke gl. Have, som indeholder mange gode Frugttræer.

Nørlanggaard ejedes omkring Midten af forr. Aarh. af Grdj. Olsen, der i 1855 solgte den til Fr. Chr. Rasbech, efter hvis Død den overtoges af Hustruen Marie Rasbech; hun overdrog den i 1904 til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1917 er der tilkøbt en Lod paa ca. 5 ha tillige med en paa denne liggende Ladebygning.

VINDBYLUND, Gerlev Sogn, Gerlev-Enslev Komm., Gerlev Hrd., Mariager Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Søren Schultz, Postfb. og nærmeste St. Gerlev, Afst. 2 km, 14½ til Mariager og 18½ km til Randers, Tlf. Gerlev 1.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Vindbylund, 9b m. fl. af Gerlev og 2c af Enslev, samlet Areal 83,3 ha, deraf 82,3 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 96,300 Kr. (106,000), Jordv. 54,400 Kr. (61,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsoret i »Vermund« for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

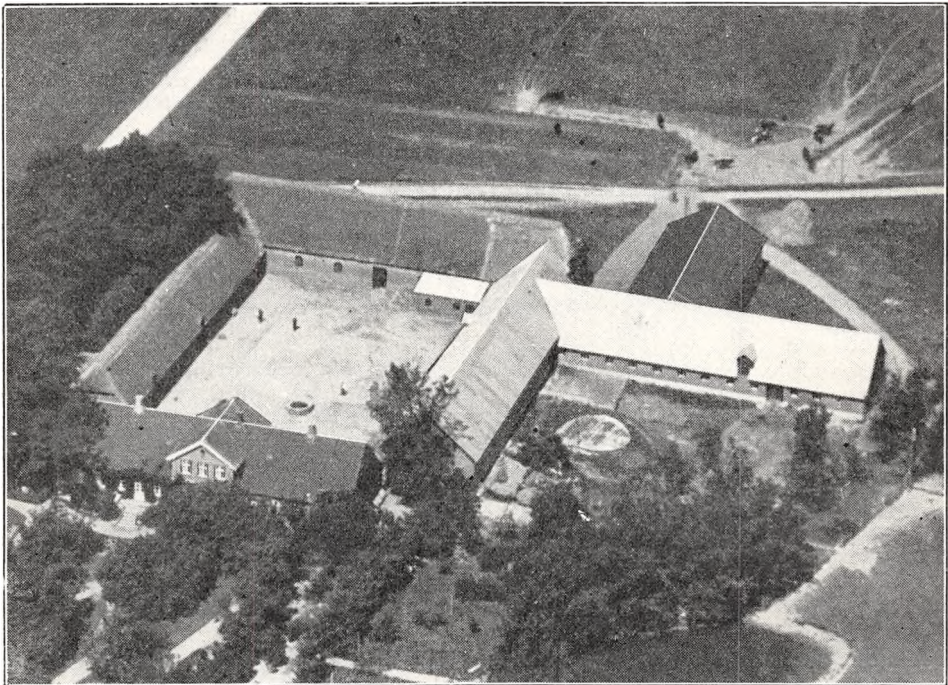
Vindbylund ligger ca. 2 km Nord for Gerlev St. ved Vejen, som fra Landevejen Randers—Hadsund fører til Enslev; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er højtliggende, men jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og i de senere Aar stedvis kalket, saa der er ingen Kalktrang.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Der avles en Del Frø af Hvidkløver,

Engsvingel og Rajgræs (11 ha til Frø), og 24 ha henligger med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf., 25 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, der malkes med Maskine (Hinmann), og Mælken leveres til Gerlev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin



Vindbylund.

om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Vindbylund har grundmurede gode Bygninger, opført i 1890. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne gl. Have, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Vognport, Hestestald og Værelser til Folkene i den vestlige Sidelænge, der er tækket med Straa ligesom den nordlige Længe, Laden; til sidstnævnte er der ind mod Gaarden ved den østlige Ende opført et Grisehus, et Halvtag, tækket med Pandeplader, og til den vestlige Ende af Laden er tilbygget et Maskin- og Redskabshus. Den østlige Sidelænge indeholder Svinestald, og fra den nordlige Del af denne udgaar Kostalden som en Sidelænge mod Øst; Svine- og Kostalden, der er opført i 1923, har begge Tag af Pandeplader, og fra Kostalden udgaar atter en Sidelænge mod Nord, en Lade, tækket med Spaan og Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk med en Vindmotor som Drivkraft, og der hører et Hus til Ejendommen.

Vindbylund ejedes i forrige Aarh. af Jens Jensen, efter hvis Død den overtoges af Enken Johanne Jensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1902 med ca. 80 ha, 10½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 55,000 Kr.

NØRHOLD HERRED

MØLGAARD, Glenstrup Sogn og Komm., Nørhald Hrd., Retskredsen for Rougsø Herred og en Del af Sønderhald Herred med Nørhald, Støvring og Galten Herreder, Tingsted: Randers (i det følgende kaldet Rougsø Hrd.s Retskr.), Randers A., Ejer Prpt. J. H. Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Onsild, Afst. 4 km og 6 km til Hobro, Tlf. Handest 36.

Matr.-Nr. 1a af Mølgaard og 3a af Kongsvad Mølle, samlet Areal 60,5 ha, deraf 57 Ager, 2,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 3 Skp. 3 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 75,000 Kr. (76,000), Jordv. 49,500 Kr. (48,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 48,600 Kr., Løsøret i »Danmark« for 86,000 Kr.; Lys og Kraft fra Kongsvad Mølles Elektricitetsv.

Mølgaard ligger ved Kongsvad Mølle knap 1 km Vest for Landevejen Randers—Hobro ved Vejen, som fra Landevejen fører til Sdr. Onsild; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i Aarene 1917—30 nymerglet af den nuværende Ejer.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede og Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5.—6. Kløver og Græs, 7. Byg, 8. Blandsæd. Uden for Driften henligger 4,5 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 37 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Sædager« i Sdr. Onsild.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattedrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Mølgaard har nye, gode Bygninger, opført efter en Brand i 1916, de har Tag af Cementsten. Hovedbygningen, der ligger mod Nordøst til Haven, har lav Frontspids mod Syd til Gaarden over Indgangsdøren; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme og Bad. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige og Kostald i den vestlige Sidelænge. Længen mod Syd, som er opført af Kamp, rummer Lade. Desuden Vest for Hovedbygningen en Svinestald, opført dels af Kamp, de's af Grundmur og tækket med Cementsten, Syd for Gaarden en Hjelms, tækket med Pandeplader, og Øst for Hovedbygningen et Hønseshus med Sider og Tag af Pandeplader. I Ko- og Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger lunt og smukt i en Dalsænkning ved Kongsvad Mølle Aa, skærmet ved Læplantning og af de skovklædte Bakker mod Vest.

Mølgaard er i sin Tid udskilt fra den nærliggende Kongsvad Mølle, den ejedes i 1843 af Fr. Jørgensen. Ca. 1867 købtes den af Andr. Brask, der i 1897 solgte den til Hans Pedersen; han solgte den i Novbr. 1911 til A. Thorup, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1913.

MOETOFT, Asfærg By og Sogn, Asfærg-Faarup Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. A. Olsen, Postfb. og nærmeste St. Faarup, Afst. 5½ km og 12½ km til Randers, Tlf. Asfærg 5.

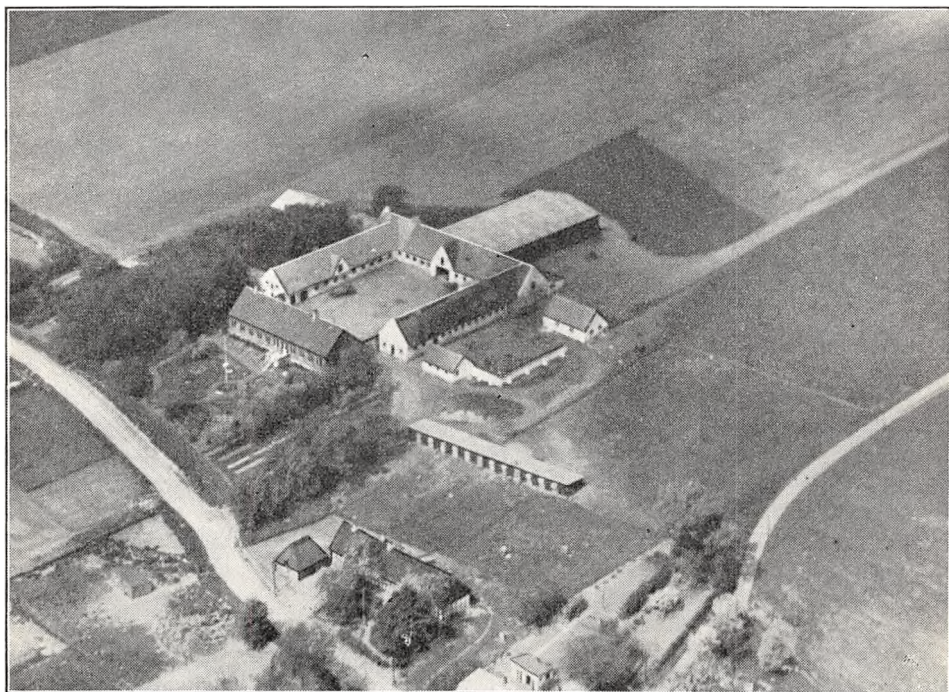
Matr.-Nr. 8a m. fl. af Asfærg, samlet Areal 57,7 ha, deraf 54,5 Ager, 2,2 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 3 Skp. 3 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 72,000 Kr. (75,000), Jordv. 49,000 Kr. (52,100); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 54,000 Kr.,

Løsporet i samme Selskab for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Moetoft ligger i den vestlige Side af Asfærg By ved Vejen til Ejstrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket af den nuværende Ejer i Aarene 1924—33. Engen er Lavmose, indhegnet til Løsdrift.

Jorden dyrkes i ret fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf. og 30 Sække Kvælstofg. (til Roerne).

Kvægbesætningen, der bestaar af 75 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer,



Moetoft.

er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 158 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

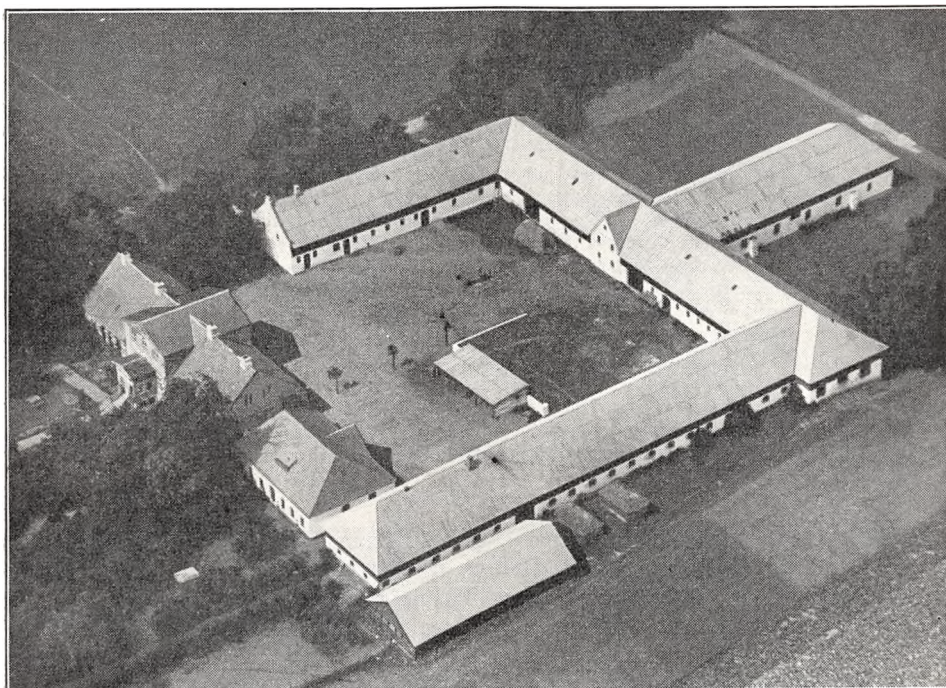
Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er i 1932 leveret 3600 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 400 Høns (hv. Italianere).

Moetoft har grundmurede, store velindrettede Bygninger, delvis nybyggede og restaurerede af den nuværende Ejer. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven med aaben Veranda til denne, er tækket med Cementsten, den indeholder en stor smuk Lejlighed med indlagt Bad. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den vestlige Sidelænge tækket med Eternit, den rummer Værelser til Folkene og Hestestald; den østlige Sidelænge, Kostalden, har Tag af Straa, medens den nordlige Længe, som har Tag af Straa og Pandeplader, rummer Mølleri og Svinestald, sidstnævnte udvidet med en Forlængelse mod Vest, der har Tag af Asbest. Fra den nordlige Længe, som tillige har Gennemkørselsport, udgaar en Sidelænge mod Nord, en Trælade, tækket med Pandeplader, endvidere er der til Nordsiden af Mølleriets samt til den nordlige Ende af Kostalden opført en Halvtagsbygning, som rummer Roehus og Vognport. Desuden Øst for Gaarden 2 Svinestalde, overvejende tækket med Cementsten, samt et Hønsehuse, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader, og Vest for Gaarden en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Pandeplader, den rummer Redskaber, Maskiner, Vognport og Brænde. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Moetoft, som har hørt under Dronningborg Rytterdistrikt, købtes til Selveje i 1766. Senere ejedes den i flere Slægtled af Familien Krogh. I 1899 solgte Søren Krogh den til Otto Chr. Wulff fra Salling, der i 1912 solgte den til Jacob Karl Bak. Efter hans Død i 1916 solgtes Gaarden til P. Chr. Jensen, som ejede den til 1924, hvorefter den købtes af den nuværende Ejer for 130,000 Kr.

SVALLINGGAARD, Asfærg By og Sogn, Asfærg-Faarup Komm., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Niels J. Mark, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. $4\frac{1}{2}$ km og 10 km til Randers, Tlf. Raasted 11.

Matr.-Nr. 18a m. fl. af Asfærg, samlet Areal 123 ha, deraf 103,2 Ager, 6,6 Eng, 2,2 Mose, 10 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 2 Alb.;



Svallinggaard.

Ejdskv. 160,000 Kr. (174,000), Jordv. 111,000 Kr. (118,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr., Løsporet i »Vermund« for 112,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Svallinggaard ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km Sydøst for Asfærg By ved Vejen forbi Blegvadgaard til Raasted; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb, let Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid, og der er Kalkleje paa Gaardens Mark, saa der tilføres stadig Kalk, hvor det skønnes nødvendigt. Engen er god Haardbundseng, indhegnet til Løsdrift. Af Skoven er 1,7 ha bevokset med Løvtræ og 8,3 ha med Gran.

Jorden dyrkes i en alm. 9 Marks Drift, deraf 2 Skifter med Roer, 5 med Korn og 2 med Kløver og Græs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 30 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Mælkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer og 1 Orne; der leveres ca. 300 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Svallinggaard har store anselige Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1846, ligger mod Syd til den gl. Have, til hvilken den har en lukket Veranda; den har Kælder under Halvdelen af Bygningen, en stor gennemgaaende Frontspids, Skifertag, er bygget af røde Sten og indeholder en stor og herskabelig Lejlighed paa 14 Værelser med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avslænger, der er opført efter en Brand i 1925, er moderne og velindrettede med Trætrimpel samt Tag af Asbest. Af disse er der Værksted, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige samt Lade og Kostald i Længen mod Nord, Laden er udvidet med en Sidelænge mod Nord; Laden, i hvilken der tillige er indrettet Magasin, har Frontspids til Gaarden, og i den østlige Ende af Kostalden er der indrettet Roerum. Desuden Øst for Gaarden en ny Svinestald af Træ, der ligesom en Vognport inde i Gaarden har Tag af Pandeplader; endvidere mellem Hovedbygningen og den østlige Sidelænge en Bygning, som rummer Garage og Hønsehus, den har Tag af Cementsten. I Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, i Ko- og Svinestalden af Rafter, dækket med Ler. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 3 Huse til Ejendommen; Gaarden ligger kønt.

Svallinggaard, der tidligere har hørt under Dronningborg Rytterdistrikt, købtes ved Auktionen i 1765 over dette af D. Kirketerp; han solgte den i 1771 til Chr. Rasmussen, efter hvis Død Enken i 1782 solgte den til Chr. Jensen Lang, hvis Plejedatter i 1803 bragte den til sin Mand Jens Ibsen Kaas; han øgede i 1805 Gaarden med flere Td. Hrtk. Efter hans Død i 1822 overtoges den af Enken Else Marie, f. Bjerregaard, der drev Gaarden i de følgende meget vanskelige Aar under Krisen. I 1829 ægtede hun Kapt. J. Chr. Borberg, som døde i 1835, og Enken drev derefter Gaarden til 1838, da den solgtes til Jørg. Mørk Secher; han overdrog den i 1868 til sin Svigersøn Peder Schmidt, som i 1891 solgte den til Gustav Binnebalde fra Horsensegnen for 88,000 Kr. Han solgte den i 1894 til Chr. Petersen, af hvem den nuværende Ejer, som tidligere havde haft Mejlbjerggaard, købte den i Oktbr. 1906 med godt 110 ha, 13½ Td. Hrtk., Besætn., Invt. og Avl for 88,000 Kr. To Huse og 8,8 ha, der tidligere var solgt fra Ejendommen, er tilbagekøbt i 1917, og i 1926 er der tilkøbt 12,7 ha, som tidligere har hørt under Østervang, hvorved Svallinggaard fik sin nuværende Størrelse.

ØSTERVANG, Asfærg Sogn, Asfærg-Faarup Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Per Hansen, Postfb. Spentrup, nærmeste St. Bjerregrav, Afst. 5 km og 10½ km til Randers, Tlf. Asfærg 30.

Matr.-Nr. 17a m. fl. af Asfærg, samlet Areal 88,3 ha, deraf 71,3 Ager, 2,8 Eng, 3,8 Skov, 8,8 Mose og Græsningsjord og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 99,000 Kr. (115,000), Jordv. 66,600 Kr. (71,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 62,460 Kr., Løstøret i General Accident Fire & Life Assur. Corp. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Østervang ligger godt 1 km Sydøst for Asfærg By ved Vejen til Raasted; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger ca. 1 km fra denne, er 50 ha god Lermuld paa Lerunderlag, Resten — ca. 21 ha — god Sandmuld, ligeledes paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid, og der er i 1933—34 kalket, hvor det var nødvendigt. Engen er gl. Lavmose, drænet og kultiveret (indhegnet til Løsdrift), Skovens Bevoksning Gran.

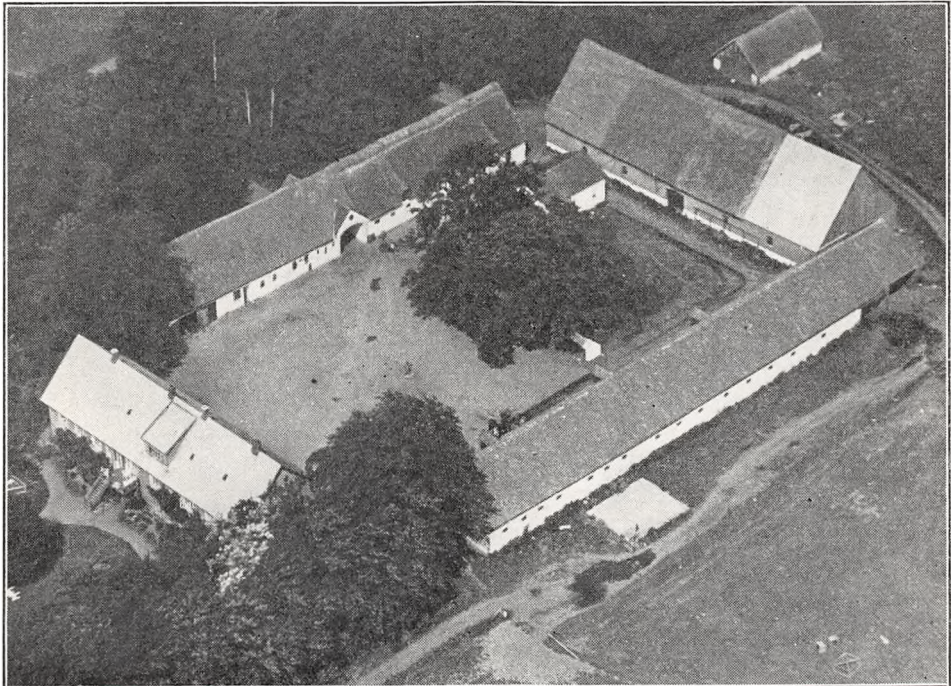
Jorden dyrkes i følgende 10 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Rajgræs til Frø og Roefrø, 5. Byg el. Havre, 6. Roer, 7. Byg, 8. Havre, 9.—10. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 5,5 ha af Agermarken med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 25 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45—50 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden

10 Tillægssøer; der er i 1932 leveret 750 Slagterisvin, de øvrige Pattede grise indkøbt. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Østervang har grundmurede gode Bygninger. Den store anelige Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store gamle Have, har aaben Veranda til denne, høj Kælder, i hvilken der er Værelser til Folkene m. m., og Tag af Eternit. Af de 3 fritliggende hvidpudsede Avslængere er der Lade i den straatækte Længe mod Nord. Af de teglhængte Sidelængere rummer den vestlige, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, Heste- og Svinestald samt Garage og den østlige, som er forbundet med Hovedbygningen ved en Mur, Ko- og Svinestald. Desuden inde i Gaarden en mindre, teglhængt Bygning, der rummer Mølleri, og til hvis sydlige Gavl der er tilbygget et Brændehus, opført af Bindingsværk og tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen.



Østervang.

men; tidligere har der hørt et Teglværk til Gaarden, men det blev nedlagt omkring Aarhundredskiftet.

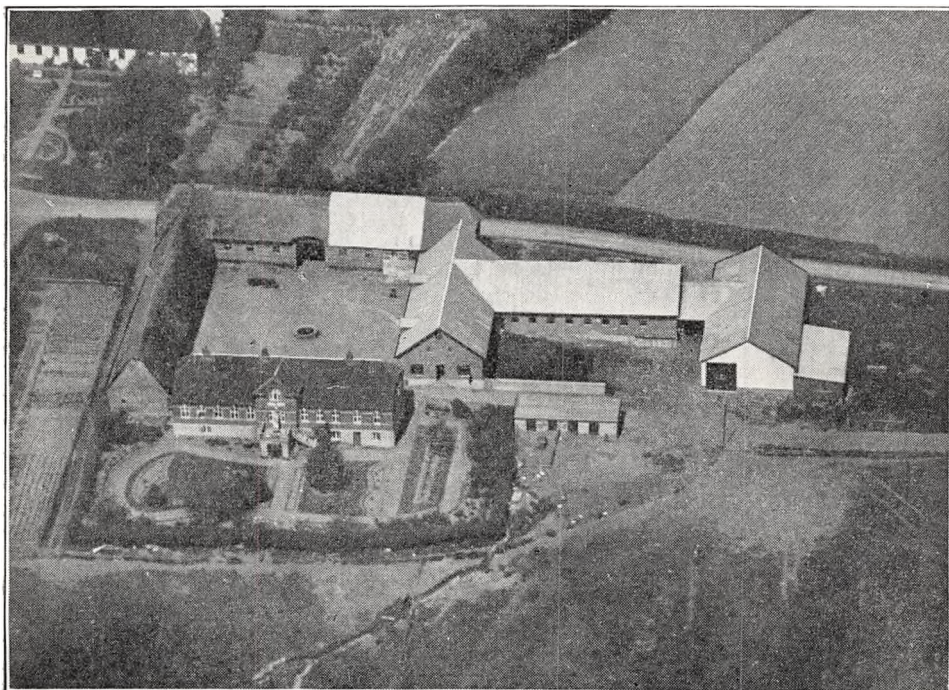
Østervang ejedes i forrige Aarh. af Prpt. Rosborg, som i 1876 solgte den til Fabrikant V. Th. Buchtrup, Randers, for 95,000 Kr. (der medfulgte 55 Køer og 8 Heste); han solgte den i 1906 for 102,000 Kr. til Chr. Andersen, den var da paa 110 ha; han solgte den i 1908 til et Konsortium, Nielsen og Buhl i Randers, som frasolgte ca. 30 ha, hvorefter de i 1909 solgte Gaarden til I. C. Jensen, efter hvem den April 1912 paa Auktion købtes af A. Brøchner, Spentrupgaard; han solgte den i 1915 til Christensen, der i 1918 solgte den til N. Skjødt. I 1923 solgte han den til H. Ohrt, som Aaret efter solgte den til K. A. M. Stenbjørn, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1929.

KLITGAARD, Faarup By og Sogn, Asfærg-Faarup Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Jens Dyrby, Postfb. og nærmeste St. Faarup, Afst. 1 km og 15 km til Randers, Tlf. Faarup 13.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Faarup, samlet Areal 76 ha, deraf 46 Ager, 19,2 Eng, 10 Skov og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 87,000 Kr. (95,000), Jordv. 63,000 Kr. (64,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 62,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Klitgaard ligger i den østlige Side af Faarup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Skoven, som ligger ca. 4 km fra denne, er noget uensartede, største Delen dog god Lermuld paa Lerunderlag, 2—3 ha er Sandjord. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i Aarene 1930—33 tillige stedvis nymerglet. Engen, der ligger Syd for Gaarden, er dels Lavmose-, dels Haardbundseng, god kultiveret Eng, som kan dyrkes (delvis til Løsdrift), Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 8 Skifter, men Sædsiftet er endnu ikke helt fastlagt. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf., 20 Kalig. og 15 Sække Kvælstofg.



Klitgaard.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Andelsmejeriet »Central« i Faarup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Klitgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har høj Kælder mod Syd, idet den ligger paa et mod Syd til Faarup Enge skraanende Terræn; den har aaben Veranda til Haven, 2 smaa Frontspidser mod Nord til Gaarden og Tegltag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme. Fra Hovedbygningen er der køn Udsigt mod Syd over det store Engdrag. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er der Svinestald og Mølleri i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Byvejen; den er tækket med Straa ligesom den vestlige Sidelænge, som er opført af Bindingsværk og rummer Hestestald og Garage m. m. Den østlige Sidelænge, der rummer Værelser til Folkene og Kostald, er fra den nordlige Ende udvidet med en Sidelænge mod Øst, som har Trimpel af Træ, og sidstnævnte Kostaldlænge er atter ved en mellemliggende Port forbundet med en Ladelænge i Retningen Syd—Nord. Disse 3 Længer har alle

Tag af Pandeplader ligesom en Halvtagsbygning, et Redskabs- og Maskinhus, der er opført til Vestsiden af den sydlige Ende af Laden. Desuden Vest for Hovedbygningen et Hønsehus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker med Loft af Gran, dækket med Ler, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører et Hus til Gaarden.

Klitgaard har været Fæste under Skern Hovedgaard pr. Ulstrup i Viborg Amt, hvorfra den i 1779 købtes til Selveje af den daværende Fæster Laurs Klit. Efter hans Død overtoges den af Enken Maren, f. Andersen, som i 1794 solgte den til Chr. Petersen. Han overdrog den senere til Sønnen Laust Klit, efter hvis Død i 1831 Enken, Kirstine Marie, overtog Gaarden og i 1841 ægtede Jens Andersen Qvortrup. I 1862 overdrog han Gaarden til N. Chr. Møller, Kærby i Gerlev Hrd., der ægtede Maren Laust Klit, en Datter af forannævnte Laust Klit. Efter Møllers Død i 1895 overtoges Gaarden af Sønnen Jens Nielsen Møller, som i 1929 solgte Ejendommen til Chr. Eriksen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1930. Ca. 1928 er der fra-solgt ca. 7 ha til et Statshusmandsbrug.

ALKÆRGAARD, Kousted By og Sogn, Kousted-Raasted Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Bertel Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. godt 2 km og 11½ km til Randers, Tlf. Kousted 11.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Kousted, samlet Areal 60,7 ha, deraf 47,9 Ager, 11 Eng, 0,8 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 78,000 Kr. (84,000), Jordv. 55,600 Kr. (56,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løsdret i Jydsk Brandf. for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Alkærgaard ligger i den østlige Side af Kousted By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 1 km fra denne, er ca. 38 ha god ensartet Lermuld paa Lerunderlag, medens 10 ha er meget uensartet Jord, nærmest Sandmuld paa stærkt vekslende Underlag. Terrænet er for de 38 ha's Vedkommende fladt, for de 10 ha's noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—32. Engen er god Lavmose, kultiveret og afvandet (delvis indhegnet til Løsdrift), Skovens Bevoksning Gran.

De 38 ha (Lerjorden) dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer, Sukkerroer og Kartoffler, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. De 10 ha dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kartoffler, 3. Havre, 4. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 3,5 ha af Agermarken med vedvarende Græs. Af Kunstgødn. anv. aarlig ca. 110 S. Superf., 40 Kalig. og 50 S. Kvælstg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er i 1932 leveret 130 Slagterisvin, de øvrige Pattegrise solgtes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

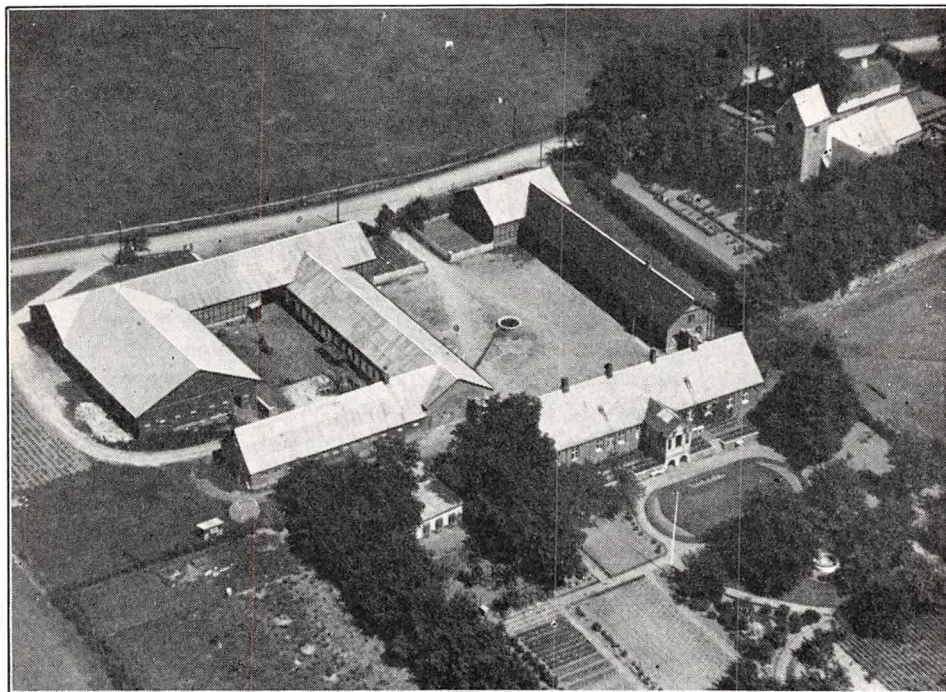
Alkærgaard har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Nord til den kønne gl. Have, har Veranda til denne; den rummer en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Svinestald i Længen mod Syd; denne er tækket med Straa ligesom den vestlige Sidelænge, som rummer Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald. Den østlige Sidelænge, der har Trætrimpel og Tag af Pandeplader, rummer Lade og Kostald. Desuden Øst for Gaarden en straatækt Svinestald, som er udvidet med en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Asbest, ved den sydlige Gavl og Øst for Hovedbygningen en straatækt Stublade. I Kostalden er der brandfrit Loft af Lægter, dækket med Ler, og der er indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Alkærgaard, som ogsaa er kaldet Veggergaard, har været Fæstegaard under Dronningborg Rytterdistrikt, hvorfra den solgtes i 1789 til de 3 Søskende Bodil Johanne, Niels og Ane Randrup for 980 Rd. I 1831 ægtede førstnævnte Anders Andersen Vegger, der overtog Gaarden. Efter Hustruens Død ægtede han senere Ane Christensdatter fra Lem, og i 1880 overtog deres Søn, senere Amdsraadsmedlem og Sognefoged Anders Chr. Andersen Vegger, Gaarden; han solgte den i 1917 til Jens Stensgaard, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1924. I 1913 er Gardens Areal øget med 19,3 ha, som tilkøbtes fra Koustedgaard.

(Anders Andersen Vegger, hvis Fader var kommet til Kousted fra Veggergaarden i Skivum Sogn Syd for Nibe, købte senere i Kousted Sogn et Stykke Hede, som han opdyrkede og opførte Bygninger paa til en Gaard, han kaldte Jetsmark, fordi Familien stammede fra Jetsmark i Vendsyssel).

KOUSTEDGAARD, Kousted By og Sogn, Kousted-Raasted Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Blichert, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. 2 km og ca. 10 km til Randers, Tlf. Kousted 1.

Matr.-Nr. 8a m. fl. af Kousted, samlet Areal 71,9 ha, deraf 56,6 Ager, 11 Eng, 3,3 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv.



Koustedgaard.

90,000 Kr. (94,000), Jordv. 65,000 Kr. (64,200); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 69,000 Kr., Løsøret i samme Selskab for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Koustedgaard, der er den sydligste Gaard i Kousted By, ligger tæt Vest for Kirken; af Jorderne ligger 38 ha Agerjord Nord for Byen, Resten er samlet ved Gaarden; ca. 48 ha er god Lermuld paa Lerunderlag, medens 8—9 ha er Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er dels fladt, dels let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er dyndblandet Tørvejord, afvandt og kultiveret samt delvis indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift, af og til med lidt Frøavl: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. 12 ha dyrkes dog i en ret fri 4 Marks Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 30 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre,

Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 156 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 1 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 16 Tillægssøer, og der leveres ca. 260 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Koustedgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den skifertækte Hovedbygning, der ligger mod Syd til den velholdte Have, har lukket Veranda til denne; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed. Af Avlsbygningerne har de 2 Sidelænger muret Trimpel; af disse rummer den østlige Længe, som er tækket med Tagpap, Bolig til Fodermesteren, Værelser til Folkene og Hestestald og i en kort Sidelænge mod Vest fra den nordlige Ende Redskabs- og Maskinrum. Fra den vestlige Sidelænge, Kostalden, der er ombygget i 1930, udgaar ligeledes en kort Sidelænge, en Ungkvægstald, saa der mellem disse dannes en aaben Indkørsel til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Fra Kostalden udgaar dernæst mod Vest 2 Sidelænger, af hvilke den sydlige rummer Svinestald og den nordlige Lade; denne, der er af Bindingsværk ligesom Ungkvægstalden og Redskabshuset, er atter udvidet mod Syd fra den vestlige Ende, hvorved der dannes en firelænget Gaard, hvis Længer alle er tækket med Pandeplader. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og foruden Fodermesterboligen hører der et Hus til Ejendommen.

Koustedgaard var i en lang Aarrække en gl. Slægtsgaard inden for Familien Bonde. Et Par Aar før Verdenskrigen begyndte, solgte Niels Bonde den til M. Therkelsen, som ejede den til 1916, og den skiftede nu Ejer et Par Gange, til den købtes af Mikkel Jørgensen, der kort efter, i 1921, solgte den til den nuværende Ejer. Fra Gaarden, som oprindeligt var paa 75 ha, frasolgtes omkring 1908—09 Jord til 4 Statshuse og i 1913 yderligere 29 ha, men samme Aar tilkøbtes ca. 38,5 ha af Jorden fra Præstegaarden, hvorved Koustedgaard fik sit nuværende Areal.

BIRKEMOSEGAARD, Hastrup By, Spentrup Sogn, Spentrup-Gassum Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A. Ejer Prpt. J. Th. Christensen, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Afst. 2½ km og 10 km til Randers, Tlf. Spentrup 1.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Hastrup og 7e m. fl. af Spentrup, samlet Areal 117 ha, deraf 104,9 Ager, 6,6 Eng, 3,3 Skov og 2,2 Have og Gaardsplads, Hntk. 10 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdkv. 135,000 Kr. (148,000), Jordv. 94,300 Kr. (97,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 95,700 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Birkemosegaard ligger knap 1 km Nordøst for Hastrup By; der er Hovedindkørsel fra Landevejen Randers—Mariager, men der er ogsaa Vej til Ejendommen fra Vejen Hastrup—Spentrup; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er to Trediedele god Lermuld paa Lerunderlag, Resten lidt lettere Jord, ligeledes paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet i 1915 og eftermerglet i 1933—34. Engen er god Haardbundseng, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i en 7 og en 5 Marks Drift, Sædkifterne er følgende: I 1. Hvede, 2. Havre, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Rug, 7. Kløver og Græs. II 1. Rug, 2. Grøntfoder, 3. Roer og Kartofler, 4. Havre, 5. Græsfrø. Uden for Driften henligger 25 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 140 Sække Superf., 50 Kalig. og 140 Sække Kvælstofg.

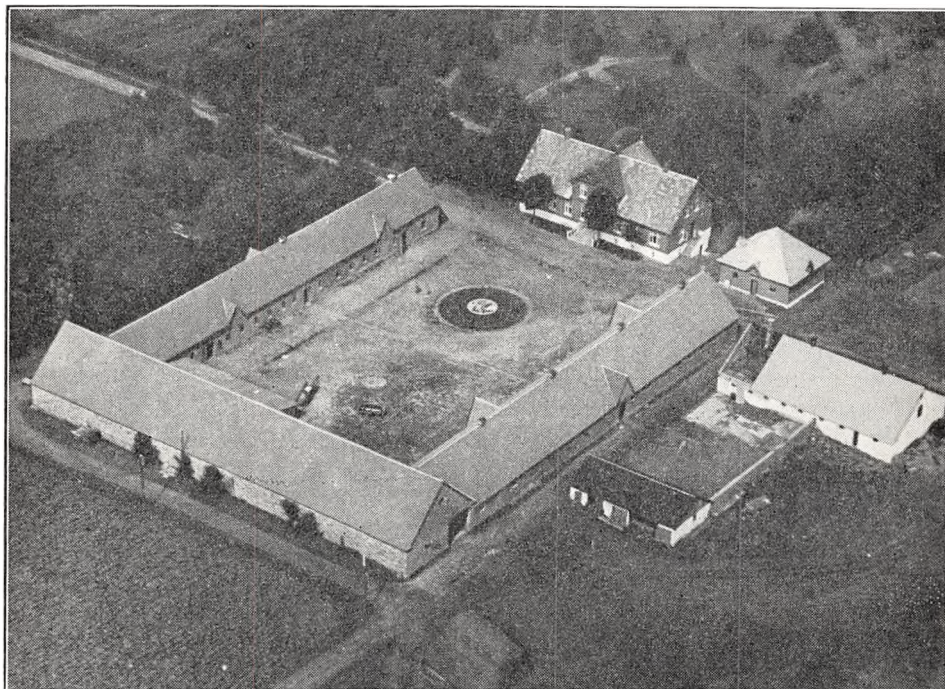
Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Spentrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 8 Følhopper, samt 4 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 170 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Birkemosegaard har anselige, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, har muret Veranda og Altan til denne, Kælder under største Delen af Bygningerne, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten; den rummer en god Bolig. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført i 1893—95, har Tag af Eternit. Af

disse er Længen mod Syd, Laden, opført af Kamp, og til denne er der ind mod Gaarden ved den vestlige Ende opført en Vognport som Halvtag, tækket med Pandeplader. I de 2 Sidelænger er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den vestlige og Kostald i den østlige. Desuden Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Tagpap, samt en Svinestald med Tag af Pandeplader og Tagpap og Øst for Hovedbygningen et Hønsehus, tækket med Cementsten. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Birkemosegaard ejedes i forrige Aarh. af Niels Mogens Pedersen, efter hvem den senere overtoges af P. Madsen; efter hans Død overtoges den af Enken, som i 1910 solgte den til Søren Brogaard; han solgte den i 1925 til Søren Thomsen, der kort efter afhændede den igen, og den skiftede nu Ejer nogle Gange, hvorefter den overtoges af Jydsk Land-Hypotekforening, og af denne købte den nuværende Ejer den i 1932. I 1917 er der frasolgt 2,7 ha.



Birkemosegaard.

BISAGERGAARD, Jennum By, Spentrup Sogn, Spentrup-Gassum Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Anders Espensen, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Afst. 1 km og 9 km til Randers, Tlf. Spentrup 31.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Jennum, samlet Areal 66,7 ha, deraf 64,2 Ager, 0,5 Mose, 0,5 Veje og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1 $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 92,000 Kr. (94,000), Jordv. 58,000 Kr. (58,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 51,000 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 71,700 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bisagergaard ligger i den nordlige Side af Jennum By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 55,7 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 11 ha lidt lettere Jord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gøningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1914—21.

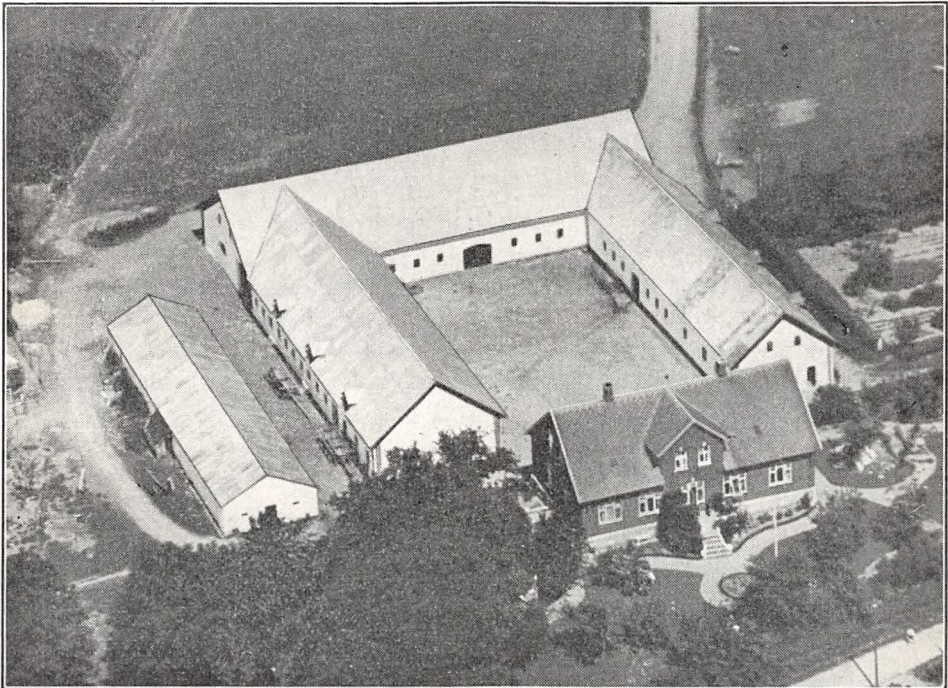
Jorden dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30—40 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ung-

kreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Spentrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 165 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 5 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 300 Høns.

Bisagergaard har nye, gode Bygninger. Den grundmurede Hovedbygning, der er opført i 1913, ligger mod Syd til den kønne gl. Have; den har Kælder under det meste af Bygningen, Frontspids og Veranda til Haven og Tag af Eternit; den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede hvidpudsede Avslænger, som er støbt af Beton og har muret Trimpel, ligger



Bisagergaard.

Laden mod Nord, den er opført i 1908 ligesom den vestlige Sidelænge, Kostalden, begge tækket med Pandeplader. Den østlige Sidelænge, der har Tag af Cementsten, er opført i 1917, den har Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald. Desuden Vest for Gaarden et Møddinghus (tækket med Pandeplader), i hvilket der i den sydlige Ende er indrettet Garage, i den nordlige Redskabs- og Maskinrum, og Vest for dette et Hønsehuse, opført af Træ og tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og støbte Hvalvinger. Endvidere ligger Vest for Gaarden 3 straatækte Længer af en i 1917 tilkøbt mindre Gaard; i Stuehuset til denne er der nu indrettet Bolig til 2 Familier, medens de 2 andre benyttes til Brænderum og Svinestald, sidstnævnte opført af Grundmur, de 2 andre af Bindingsværk (ikke med paa Billedet).

Bisagergaard har, saa vidt vides, været Fæste under det Dronningborg'ske Rytterdistrikt, hvorfra den saa er købt til Selveje i 1765. Den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Laurs Thygesen fra Gimming, der købte den ca. 1852; han overdrog den i 1870'erne til Sønnen Jens Thygesen, efter hvis Død ca. 1895 den overtoges af Enken Ane, f. Andersen. Hun solgte den i 1897 til Anders Pedersen fra Bjergby, af hvem den nuværende Ejer, som tidligere har ejet Kollerupgaard i Asfærg, købte den i Dec. 1906, den var da kun paa godt 51 ha. I 1917 er der tilkøbt en mindre Gaard paa 16,5 ha, af hvilke de 15,5 blev lagt ind under Bisagergaard, hvorved denne fik sin nuværende Størrelse.

HASTRUPGAARD, Hastrup By, Spentrup Sogn, Spentrup-Gassum Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Løjtnant A. de Neergaard, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Afst. 3 km og ca. 10 km til Randers, Tlf. Spentrup 5.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Hastrup og 4c af Spentrup, samlet Areal 63,3 ha, deraf 59,6 Ager, 2,2 Eng, 0,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. o Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdkv. 84,000 Kr. (87,000), Jordv. 54,000 Kr. (54,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 62,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 110,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Hastrupgaard ligger i den sydøstlige Side af Hastrup By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er to Trediedele god Lermuld paa Lerunderlag, Resten Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, og der er merglet i Aarene 1910—12. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning Bøg.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift; der er 1 Skifte med benyttet Brak, 1 med Roer og 2 Skifter med Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken sælges fra egen Vogn i Randers.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og 1 Mælkehest samt for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; Pattegrisene sælges. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hastrupgaard har gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, er opført af Bindingsværk og tækket med Cementsten, og i 1924 er der opført en Veranda til Haven samt paaført en Frontspids mod Syd til Gaarden; den indeholder en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Længer, som er opført af Kamp, er den sydlige Længe, Laden, tækket med Straa. Af de 2 Sidelænger, der er tækket med Tagpap, er der Kostald i den østlige Sidelænge og Hestestald, Vognport og Svinestald i den vestlige. Desuden Øst for Gaarden et straa-tækt Redskabs- og Maskinhus, opført af Bindingsværk. Der hører et Hus til Ejendommen.

Hastrupgaard ejedes fra ca. 1850 af Ditlev Bie, som i 1870 solgte den for 50,000 Kr. til Sophus Marius Erichsen, Frydenlund ved Aarhus (godt 63 ha med 8 Td. Hrtk., til Dels drænede Jorder, samt Invt. og største Delen af Besætningen); han solgte den i 1912 til Prpt. Krogh, og den skiftede derefter Ejer adskillige Gange i de følgende Aar og under Verdenskrigen. I 1917 ejedes den af Prpt. Skjødt, der samme Aar solgte den for 140,000 Kr. med Besætn. og Invt. til H. Hansen og J. P. Jensen. I 1919 købtes den af Edv. Justesen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1924. I 1918 blev der frasolgt 2,8 ha.

KIRKEMOSEGAARD, Spentrup By og Sogn, Spentrup-Gassum Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer N. Mogensen Chr. Klit, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Afst. 1 km og 9½ km til Randers, Tlf. Spentrup 48.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Spentrup, samlet Areal 55,7 ha, deraf 51 Ager, 3,9 Eng og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 77,000 Kr. (80,000), Jordv. 49,000 Kr. (48,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,650 Kr., Løsøret i »Vermund« for ca. 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

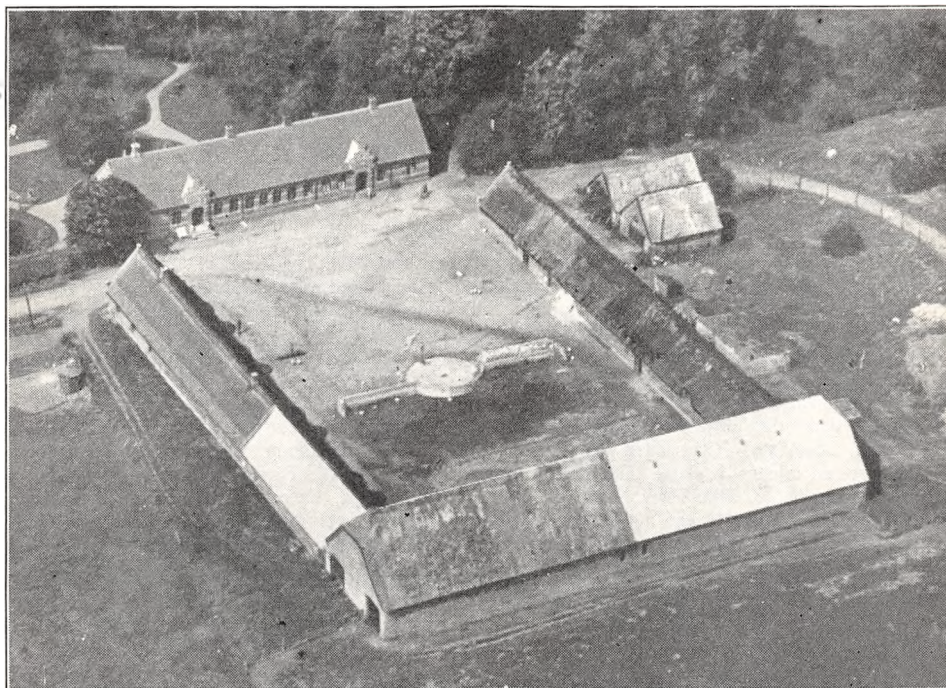
Kirkemosegaard ligger ca. 400 m Syd for Spentrup Kirke; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 4,5 ha, som ligger ca. ½ km fra denne, er lidt uensartede, dog overvejende god Muldjord paa Grusunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1912—32. Engen er Lavmose, indhegnet til Løsdrift.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Kaalroer, 4. Byg, 5. Runkelroer, 6. Havre, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og 35 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Fredensborg« i Hvidsten.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 2 Føl af eget Tillæg. Der leveres ca. 90 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 1 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Kirkemosegaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har svungne Gavle og Skifertag; den indeholder en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som dels er nybyggede, dels ombygget af den nuværende Ejer, har Tag af



Risagergaard.

Cementsten. Af Længerne er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige og Lade i Længen mod Nord; desuden Øst for Gaarden en Hjem, tækket med Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Kirkemosegaard, som har været Fæste under Dronningborg Rytterdistrikt, købtes til Selveje i 1765 for 557 Rd. 78 Sk. af Mads Lasse, der senere solgte den for 565 Rd. til Peder Madsen fra Hastrup. I 1796 solgte han den til Chr. Sørensen Skouboe, som i 1805 overdrog den til sin Svigersøn Chr. Jensen Skouboe. Efter hans Død i 1829 ægtede Enken, Karen Jensdatter, senere J. Chr. Jacobsen fra Sdr. Onsild; efter hendes Død giftede han sig med Maren Christensdatter, og da hun blev Enke, ægtede hun i 1845 Mads Christensen fra Borup. I 1878 afstod han Gaarden til sin Søn Jens Chr. Madsen, som i 1908 skødede den til sin Søsterdatter M. Petrea Pedersen, der samme Aar ægtede den nuværende Ejer. I 1908 frasolgtes der 2,2 ha fra Gaarden.

RISAGERGAARD, Spentrup Sogn, Spentrup-Gassum Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Landstingsmand, Prpt. I. R. Poulsen, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Afst. 4 km og 10 km til Randers, Tlf. Spentrup 21.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hastrup, samlet Areal 126,1 ha, deraf 111,1 Ager, 11 Eng,

1,8 Skov og 2,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 150,500 Kr. (165,000), Jordv. 110,500 Kr. (114,800); Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Risagergaard ligger knap 1 km Vest for Hastrup By ved Vejen til Asfærg, hvorfra der er Indkørsel til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet og merglet fra 1870—88 og nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er god Lavmose, indhegnet til Løsdrift, Skoven er Løvskov i Forbindelse med Haven.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Græsfrø, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Uden for Driften hemliggør 22 ha med vedvarende Græs til Løsdrift.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Spentrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 160 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Risagergaard har grundmurede gode Bygninger, opført i 1870—71 paa Gaardens nuværende Plads. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Vest til den store gl. Have, har aaben Veranda til denne, 2 smaa Frontspidser med takkede Gavle mod Øst til Gaarden og Tegtag; den indeholder en stor køn Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede straatakte Længer (Straataget erstattes efterhaanden af Pandeplader) er der Garage, Værelser til Folkene, Svine- og Hestestald i den sydlige Sidelænge, Kostald og Hønsehus i den nordlige og Lade (en dobbelt Kørelade, støbt af Beton) i Længen mod Øst. Desuden Nord for Gaarden 2 straatakte Længer, opført af Kamp, af hvilke den ene har Rum til forskelligt, medens den anden rummer Redskaber, Maskiner og Vognport. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen; Gaarden ligger kønt.

Risagergaard ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af A. Faurschou, som solgte den i 1869 med 111 ha, 14 Td. Hrtk. samt delvis Besætn. (43 Stk. Kvæg, nogle Heste samt Vogne, Plove og Harver) for 68,400 Kr. til senere Kreditforeningsdirektør N. Chr. Poulsen fra Qvelstrup; Gaarden var da i gammeldags Drift og i ret maadelig Forfatning med gl. Bygninger og udrænede og umerglede Jorder; i indeværende Aarh. er der tilkøbt 15 ha. I 1916 overtoges Gaarden af Sønnen, den nuværende Ejer, som havde haft den i Forp. siden 1910.

SPENTRUPGAARD, Spentrup By og Sogn, Spentrup-Gassum Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Kristen L. P. Bedsted, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Afst. 2 km og 11 km til Randers, Tlf. Spentrup 2.

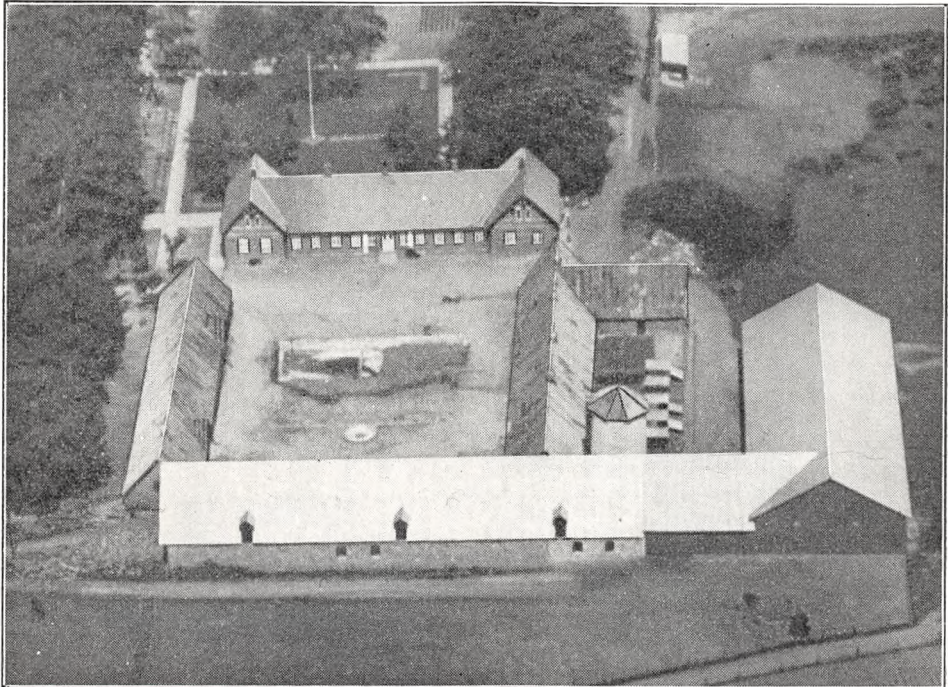
Matr.-Nr. 8a af Spentrup, samlet Areal 73,9 ha, deraf 61,4 Ager, 6,6 Eng, 4,4 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 0 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 88,000 Kr. (86,500), Jordv. 55,000 Kr. (56,400); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 76,400 Kr., Løspret i samme Selskab for 84,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Spentrupgaard ligger ca. 1½ km Nordøst for Spentrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, bestaar af let Lermuld paa noget uensartet Undergrund, dog nærmest sandblandet Ler (lidt muldfattig Jord). Terrænet er højtliggende, men jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. 30 ha er nymerglet i 1925. Af Engen er Halvdelen Lavmose-, Resten Haardbundseng, særdeles god Kultureng, som er indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. ½ Runkelroer og ½ Lupiner og Havre i Blanding til Ensilage, 3. ½ Hvede og ½ Byg, 4. Kaalroer, 5. Byg, 6. Blandsæd, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 50 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Mælkekøer, 1 Tyr og 38 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3800 kg med 3,85 pCt. Fedt og 164 kg Smør, Mælken leveres til Spentrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 2 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer og 1 Orne af dansk Landrace, og der leveres ca. 170 Slakterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 1000 Høns, dels hvide Wyandottes, dels hvide Italienere samt Krydsninger af disse Racer til Æglægning.



Spentrupgaard.

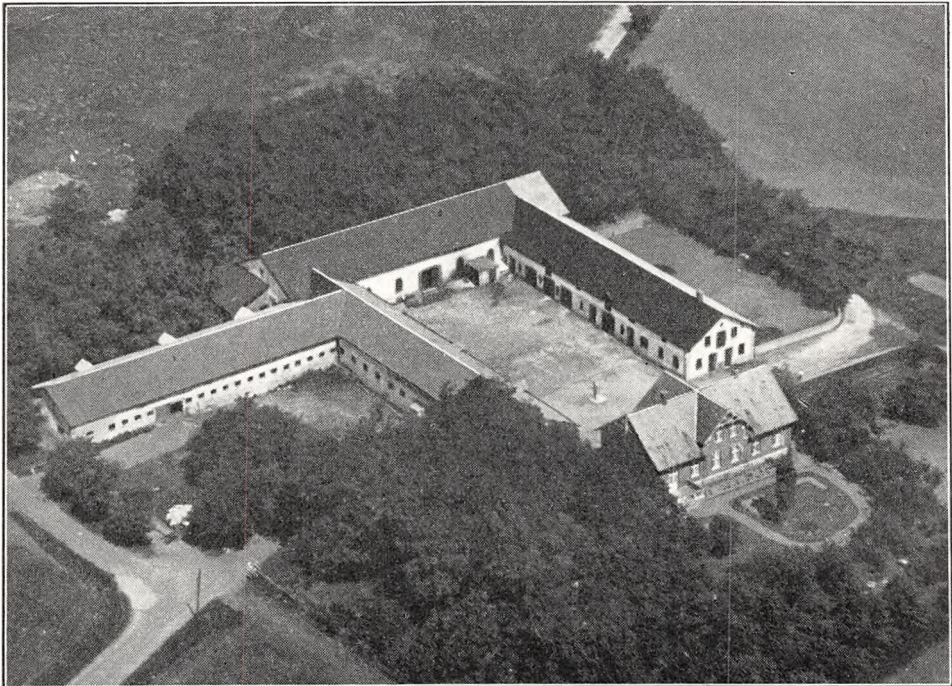
Spentrupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, bestaar af en Hovedfløj, der ved hver Ende har en kort, gennemgaaende Tværføj; den har Tag af Eternit og indeholder en stor Lejlighed paa 13 Værelser med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 Avslænger, som er tækket med Pandeplader, ligger den vestlige Sidelænge frit, den rummer Værksted, Vognport, Hønsehus og Hestestald og den østlige Ko- og Svinestald, sidstnævnte udvidet med en Sidelænge mod Øst. Den sydlige Længe, Laden, der er sammenbygget i Vinkel med Kostalden, er opført af Kamp, den er tækket med Tagpap til Gaarden og er fra den østlige Gavl forlænget med en Trælade mod Øst, som igen er udvidet og sammenbygget med en Sidelænge mod Nord, der tillige rummer Magasin. Desuden Øst for Hovedbygningen en Halvtagsbygning af Træ, som rummer Stald til Søer (ikke med paa Billedet) og Nord for denne et stort Hønsehus, ligeledes opført af Træ og bygget som Halvtag, begge med Tag af Pandeplader ligesom de øvrige Avlsbygninger. Gaarden har eget Vandværk, der drives ved Elektricitet, samt en Silo, støbt af Beton, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der vid Udsigt over Eggen. Den store gl. Have indeholder mange Frugttræer.

Spentrupgaard ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Hans Hansen, efter hvem den overtoges af Sagfører Elle, Randers; han solgte den i 1886 med 75 ha, 8 Td. Hrtk. og nye Bygninger for 48,600 Kr. til A. N. Brøchner fra Vejle-Eggen, der i 1910 solgte den med samme Areal samt Besætn. og Invt. for 70,000 Kr. til Forp. Friis. Saa vidt vides solgte han kort efter Gaarden til Prpt. Svendstrup, som under Verdenskrigen solgte den til et Konsortium; dette

solgte den senere til Blichfeldt-Jørgensen, der 1921 solgte den til Forstkandidat Salskov Iversen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1924 for 137,000 Kr. Gaarden var under de skiftende Ejere blevet en Del forsømt, baade Jord og Bygninger, navnlig Paptagene.

RANDRUPGAARD, Gassum Sogn, Spentrup-Gassum Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. S. S. Vestergaard, Postfb. Spentrup, nærmeste St. True, Afst. 4 km, 10 til Mariager og 16½ km til Randers, Tlf. Asfærg 42.

Matr.-Nr. 1 af Randrup, samlet Areal 155,5 ha, deraf 99 Ager, 16,5 Eng, 38



Randrupgaard.

Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. 0 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 128,000 Kr. (140,000), Jordv. 85,600 Kr. (88,000); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 116,000 Kr., Løvsøret i »Vermund« for 78,200 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Randrupgaard ligger i det saakaldte Randrup (ingen egentlig By) ca. 2 km Vest for Landevejen Randers—Mariager ved Vejen herfra til Kaatrup og Asfærg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Lersamt Sand- og Grusunderlag (lidt lavtliggende Jord i Forhold til Terrænet Nord for). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (største Delen er dog uden Dræn), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1924. Engen er god Lavmose, kultiveret og afvandet (Tørveskær), Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. ½ Helbrak og ½ Runkelroer, 2. ½ Hvede og ½ Byg, 3. ½ Byg og ½ Rug, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre. Uden for Driften henligger 44 ha med vedvarende Græs til Løvsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreatu-

rer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Fredensborg« i Hvidsten.

Der holdes som Regel 8 jydsk Arbejdsheste, og der tillægges 2—3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 110 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Randrupgaard har store gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, er opført af Grundmur, har gennemgaaende Frontspids og er tækket med Skifer; den har en aaben Veranda mod Syd til Haven og indeholder en god Lejlighed. Avlsbygningerne, som er opført i 1909—10, er støbt af Beton, er hvidpudsede, har muret Trimpel og er overvejende tækket med Eternit, den nordlige Længe, Laden, er tækket med Tagpap. I de 2 Sidelænger er der Bryggers, Værelser til Folkene, Vognport og Svinestald i den østlige Sidelænge, som til Gaarden er tækket med Tagpap, den vestlige Sidelænge rummer Heste- og Kostald, sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Vest; den nordlige Side af denne er tækket med Pandeplader. Til det nordvestlige Hjørne af Laden er opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner, den er støbt af Beton og tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og betonstøbte Lofter, der benyttes Petroleumsmotor som stationær Kraft, og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen.

Randrupgaard (kaldes ogsaa Neder Randrup) ejedes i forrige Aarh. af M. K. Pontoppidan, som solgte den til C. Glenstrup, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1880 for 60,000 Kr. (godt 155 ha med 8¼ Td. Hrtk. samt Besætn. og Invt.)

BIESMINDE, Hald By og Sogn, Hald-Kærby Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer P. F. Jensen, Postfb. og nærmeste St. Hald, Afst. godt 2 km og 12 km til Randers.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Hald og 29 af Linde, samlet Areal 92,1 ha, deraf 76,3 Ager, 3,8 Skov, 11 Hede og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 102,000 Kr. (112,000), Jordv. 76,000 Kr. (77,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 59,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Biesminde ligger i den østlige Side af Hald By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Heden, som ligger ca. 2 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, og der er merglet fra ældre Tid. Skovens Bevoksning er blandet.

Jorden dyrkes i en 9 Marks Drift uden Græs i Sædskiftet, men med Avl af en Del Frø af Rajgræs, Hundegræs og Hvidkløver. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes nærmest ved Indkøb (Besætningen er ret ny efter Gaardens Brand); der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Hald Andelsmejeri.

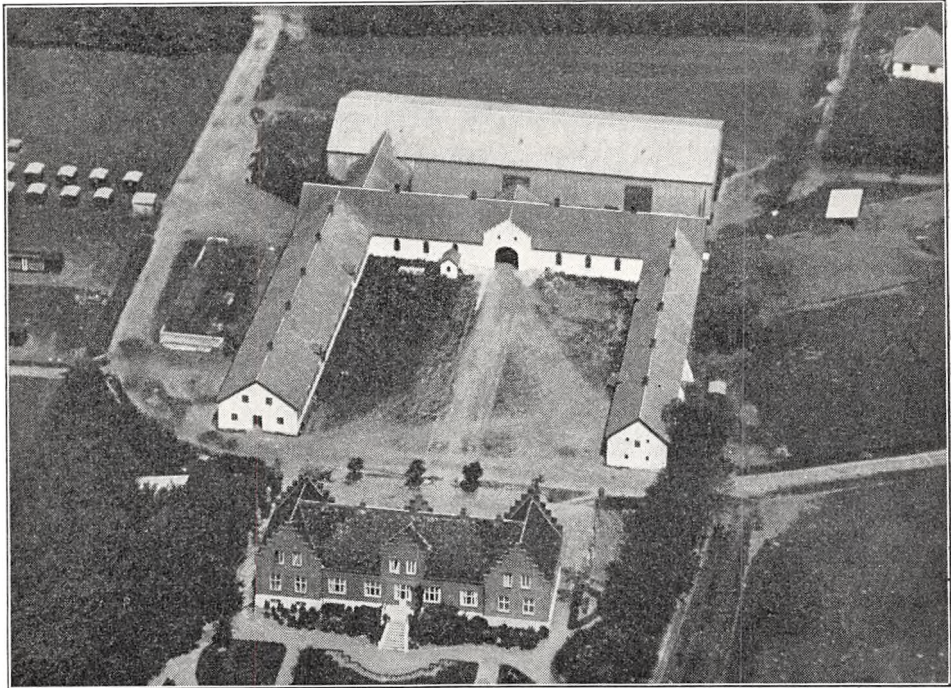
Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin aarlig og sælges en Del drægtige Gylte. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Biesminde har en ældre Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, den er opført af Bindingsværk og tækket med Rør. De 3 sammenbyggede Avlslænger er nye, opført efter en Brand i 1932, bygget af Grundmur og tækket med Pandeplader. Af disse er der Kostald i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport fra Vejen gennem Byen, Ko- og Svinestald i den østlige Sidelænge og Lade i den brede vestlige Sidelænge, i hvilken der ind mod Gaarden tillige er indrettet Værelser til Folkene samt Hestestald. Laden, som har Trimpel af Pandeplader, er fra den nordlige Ende udvidet med en kort Sidelænge mod Vest. Desuden Vest for Hovedbygningen et Maskin- og Redskabshus, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap, og Øst for en Bygning med Tag af Cementsten, den rummer Hønse- og Vadskehus. I Ko- og

Svinestalden er der ildfast Loft af Jernbjælker med Rafter, dækket med Ler, og der er indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Biesminde ejedes i første Halvdel af forrige Aarh., fra 1837, af P. Bie, efter hvem den i 1882 overtoges af Sønnen Niels Jac. Anker Bie; i 1911 solgte han den til Jens Hjorth-Jensen (Gaarden var da kun paa godt 79 ha med knap 10 Td. Hrtk.), af hvem den nuværende Ejer købte den i 1929. I 1918 tilkøbte Hjorth-Jensen 13 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

DANNEVANG, Hald By og Sogn, Hald-Kærby Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. H. Pagter Helles, Postfb. og nærmeste St. Hald, Afst. 3 km og 11½ km til Randers, Tlf. Hald 32.



Dannevang.

Matr.-Nr. 9a m. fl. af Hald og 7q m. fl. af Jennum, samlet Areal 132,9 ha (samt 12,7 ha Skov, som er særskilt vurderet), deraf 119,6 Ager, 8,3 Eng og 5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 6 Skp. 2 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 160,000 Kr. (175,000), Jordv. 114,000 Kr. (120,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr., Løspret i »Danske Phønix« for 116,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Dannevang ligger godt 1 km Sydvest for Hald By med Indkørsel fra Landevejen Randers—Hadsund; Jorderne er samlet ved Gaarden, dog ligger Skovarealet (Frisenvold Skov) ca. 20 km fra denne; af Agermarken er 80 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 40 ha Muldjord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid samt stedvis nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er god Lavmose, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning Bøg og Ask.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med lidt Frøavl af Hvidkløver: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. ½ Runkelroer og ½ Frø og Kartoffler, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 25 ha med vedv. Græs. Af Kunstgødning anv. aarlig ca. 175 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af hollandsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3878 kg, Mælken leveres til Hald Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der leveres ca. 300 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattedrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Dannevang har grundmurede gode Bygninger. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, har Kælder under en Del af Bygningen. Hovedbygning er opført af røde Sten, har Tag af sortglaserede Tegl og bestaar af en Hovedfløj, som ved hver Ende har en kort, gennemgaaende Tværføj med takkede Gavle ligesom den gennemgaaende Frontspids paa Hovedfløjen (der er en aaben Terrasse til Haven); den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avslænger har muret Trimpel og Tag af Cementsten. Af Længerne er der Værelser til Folkene og Kostald i den vestlige Sidelænge, Vognport, Heste- og Svinestald i den østlige og Lade i Længen mod Nord, der nu delvis er indrettet til Svinestald. Gennem den nordlige Længe er der en Gennemkørselsport, over hvilken der hvælver sig en gennemgaaende Portal med takkede Gavle. Desuden Nord for Gaarden en stor Lade, opført helt af Pandeplader; denne er hen mod den vestlige Ende ud for Kostalden forbundet med den tidligere Lade ved en Mellem- eller Forbindelsesgang. I Kostalden er der Jernbjælker og støbte Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Dannevang ejedes i forrige Aarh. af Høegh, som omkring 1860 sammenlagde den af Jord fra 3 Gaarde. Senere ejedes den af Sagfører Barlag m. fl., der i 1900 solgte den med 69 ha, 10 Td. Hrtk. samt Besætn. for 40,000 Kr. til Slagtermester Hans Nielsen, Aalborg. Endvidere nævnes som Ejer Harder, der solgte den til Jacobsen; han solgte i 1906 Gaarden til Niels Martinus Vestergaard, som i 1912 afhændede den til Anders Andersen, der samme Aar købte en Gaard mere og lagde sammen med Dannevang, hvorved denne fik sin nuværende Størrelse, ligesom han opførte Bygningerne. Han solgte Ejendommen i 1922, og der handlede nu et Par Gange med denne, til Christen Møller i 1924 solgte den til Niels Ebbesen Kloppenborg Skrumsager, som i 1928 mageskiftede sig Skoven til for en Eng, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1930.

JOHNSMINDE, Hald By og Sogn, Hald-Kærby Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejerinde Enkefru Maren Skjødt, Postfb. og nærmeste St. Hald, Afst. godt 2 km og 12 km til Randers.

Matr.-Nr. 24a m. fl. af Hald og 11f af Sødtring, samlet Areal 74,5 ha, deraf 50 Ager, 9,9 Eng, 7,5 Plantage, 6,6 Hede og Mose og 0,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. o Skp. o Fdk. 1¼ Alb.; Ejdkv. 82,000 Kr. (84,700), Jordv. 53,000 Kr. (54,700); Bygn. er fors. i Landbygning. Brandf. for 49,990 Kr., Løsoeret i Jydsk Brandf. for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Johnsminde ligger i den østlige Side af Hald By; Agermarken er samlet Nord for Gaarden, medens Hede og Mose ligger 3—4 km og Engen ca. 20 km fra Ejendommen ved Sødtring; Agermarken er god Lermuld paa grusblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og til Dels nymerglet i Aarene 1928—30. Engen er gl. Strandbund (Sandbund) til Løsdrift, Plantagens Bevoksning Bjergfyr.

Gaarden drives siden 1931 af Ejerindens Søn, Forpagter Chr. Johnsen Skjødt; Jorden dyrkes dels i en 9 Marks Drift (ca. 30 ha), dels i en 6 Marks Drift (20 ha), Sædskifterne er følgende: I 1. Helbrak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. II 1. Havre, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5.—6. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf., 6 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 23 Malkekøer, 1 Tyr og 24 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; der malkes med Maskine (Benzona), og Mælken leveres til Hald Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Der er hidtil

leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Johnsminde har grundmurede gode, nye Bygninger, opført efter en Brand i 1926. Hovedbygningen, der ligger mod Nord, er opført af røde Sten, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten i Teglfacon; den indeholder en stor god Beboelse med moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Tag af Cementsten, ligger Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen, mod Syd; den østlige Sidelænge rummer Hønseshus, Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, den vestlige Ko- og Svinestald. I Heste- og Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, i Svinestalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, og Gaarden har indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Johnsminde er en gl. Slægtsgaard, som i Slutningen af det 18de Aarh., fra 1787, under de store Landboreformer ejedes af Karen Christensdatter, der ægtede Christen Nielsen fra Asfærg. I 1830 overtoges den af deres Søn John Christensen, som i 1870 afstod den til Sønnen Christen Johnsen; han overdrog den i 1901 til sin Svigersøn Peder Christensen Skjødt, efter hvis Død i Aug. 1933 den overtoges af Enken, den nuværende Ejerinde.

MOSTRUPGAARD, Hald Sogn, Hald-Kærby Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Niels Jensen, Postfb. og nærmeste St. Hald, Afst. ca. 1 km og 15 km til Randers.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Mostrupgaard, samlet Areal 56 ha, deraf 53 Ager, 2 Hede og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 5 Td.; Ejdskv. 70,000 Kr. (90,000), Jordv. 52,000 Kr. (65,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,900 Kr., Løsporet i Gl. Skanderborg A. Brandf. for 30,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Mostrupgaard ligger ca. 1 km Vest for Hald St. ved Vejen til Gassum; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er Halvdelen Lermuld og Resten Sandmuld, hele Arealet paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og stedvis nymerglet i de sidste Aar.

Jorden dyrkes i fri Drift; et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 15 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 20 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 135 kg aarlig, Mælken leveres til Hald Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der leveres ca. 85 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Mostrupgaard har grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har aaben Veranda og Kvist til denne, opført af røde Sten og har Tag af Cementsten; den rummer en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede hvidpudsede, straatækte Avlslænger er ældre, men velholdte; af disse er der Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Svinestald i den østlige og Kostald, Gennemkørselsport og Lade m. m. i Længen mod Nord, som er udvidet med en Sidelænge mod Nord, opført af Kamp og tækket med Straa paa den ene og Pandeplader paa den anden Side. Desuden Øst for Hovedbygningen en Vognport, en Halvtagsbygning med Tag af Pandeplader. Der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, og der benyttes en Petroleumsmotor som stationær Kraft.

Mostrupgaard var i flere Slægtled, helt tilbage til det 19de Aarh., en Slægtsgaard inden for Familien Winther til 1866, da Knud Winther afhændede den til E. Hvolbøll, til Gaarden hørte da et Hus med ca. 6 ha. Han overdrog den i 1903 til J. C. Jensen, som senere afhændede den til Beyer. Gaarden var derefter en Del i Handelen, til den i 1925 købtes af Peter Mikkelsen Kjærsgaard, efter hvem den ved Auktion i 1926 overtoges af Odder Landbobank, og af denne købte den nuværende Ejer den i 1927. Gaarden var da paa 95 ha, men i 1930 blev der fraskilt ca. 39 ha, paa hvilket Areal der opførtes en Gaard, »Ny Mostrupgaard«, som frasolgtes, hvorved Mostrupgaard fik sin nuværende Størrelse.

STORGAARDEN, Hald By og Sogn, Hald-Kærby Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer H. C. Storgaard, Postfb. og nærmeste St. Hald, Afst. godt 2 km og 12 km til Randers.

Matr.-Nr. 16a m. fl. af Hald, samlet Areal 59,1 ha, deraf 50,4 Ager, 7,7 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 85,000 Kr. (88,000), Jordv. 56,800 Kr. (57,700); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 49,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Storgaarden ligger i den sydlige Side af Hald By; Jorderne, hvoraf 44 ha er samlet ved Gaarden, medens Resten — 15 ha — ligger 3 km Vest for denne, bestaar af god dybmuldet Jord paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1910—16. Skovens Bevoksning er Naaletræ.

Gaarden drives siden 1927 af Ejerens Søn, Forpagter Chr. Storgaard; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 13 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 15 Kalig. og 35 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Hald Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 1 Følhoppe; der lægges 1 Føl aarlig. Der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 3 Faar, og Fjærkræholdet er ca. 100 Høns.

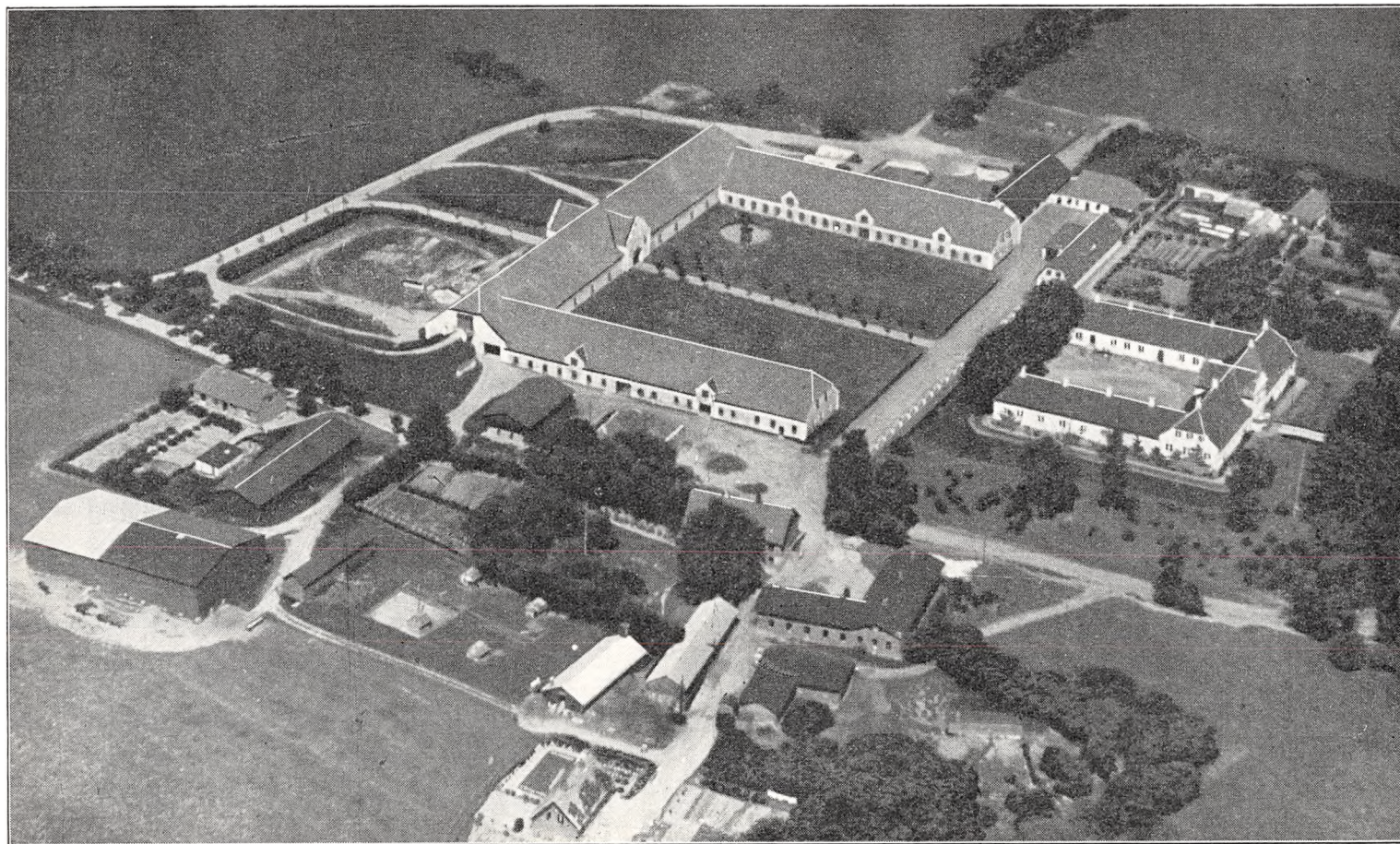
Storgaarden har grundmurede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1906. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har Tag af Cementsten, den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Tag af Eternit, er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord; denne er udvidet med en Sidelænge mod Nord, helt opført af Pandeplader. Desuden Vest for Gaarden 2 Længer, sammenbygget i Vinkel, af hvilke den ene, en Svinestald, er tækket med Pandeplader, den anden, et Møddinghus, tækket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk; Gaarden har Lynafleder efter Netsystemet. I Kostalden er der ildfast Loft af Jernbjælker og Beton, og der hører et Hus til Ejendommen.

Storgaarden ejedes i forrige Aarh. af Hans Andersen, efter hvem den overtoges af Sønnen Christen Andersen Christensen; han overdrog den senere til Sønnen Jens Christensen Storgaard, som i 1886 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer.

GJESSINGGAARD, Tvede Sogn, Tvede-Linde Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Hfjm., Løjtnant, Landbrugskand. Chr. v. Folsach, Postfb. Randers, nærmeste St. Ø. Tørslev, Afst. 4½ km og 14 km til Randers, Tlf. Ø. Tørslev 2a (Ejeren) og 2b (Inspektøren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Gjessinggaard, 1a m. fl. af Skalmstrup, 1a m. fl. af Tvede, 3b af Hald og 1 m. fl. af Ilshøj (Gaarden), 1d m. fl. af Gjessinggaard og 21 af Lindbjerg (Skoven), samlet Areal 508,1 ha, deraf 329 Ager, 55,3 Eng, 115,3 Skov, 5,5 Have og Gaardsplads og 3 ha andre Arealer, Hrtk. 59 Td. 6 Skp. 0 Fdk. 0 Alb. (Gaarden), 3 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 2 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb. Skovskuldshrtk. (Skoven); Ejdskv. 450,000 Kr. (483,000) (Gaarden) og 45,000 Kr. (45,000) (Skoven), Jordv. 300,000 Kr. (310,000) (Gaarden) og 27,000 Kr. (27,000) (Skoven); Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gjessinggaard ligger ca. 300 m Øst for Landevejen Randers—Udbyhøj; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og 110 ha er kalket i Aarene 1920—30. Engen er af god Bonitet, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning overvejende Bøg, dog med en Del Gran.



Gjesinggaard.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør M. Østergaard; Jorden dyrkes dels i en 8 Marks, dels i en 6 Marks Drift; uden for Driften henligger Arealer med varedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig 4—500 Sække Superf. og 300 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer af Korhorns- og 50 af rød dansk Malke race, 5 Tyre og 150 Stkr. Ungkreaturer, fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 130 kg aarlig, Mælken leveres til Ø. Tørslev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 24 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Der er i 1932 leveret 880 Slagterisvin; Pattegrisene leveres fra andre af Ejerenes Gaarde. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gjessinggaard Hovedbygning, der er opført i 1747, er omgivet af Grave, i hvilke Vandet er opstemmet fra Tvede Aa; den ligger mod Øst til Parken, der ogsaa strækker sig mod Nord, og bestaar af en Hovedfløj, som sammenbygget med 2 Sidefløje omslutter Borggaarden, der er aaben mod Vest mod Avlsgaarden. Hovedfløjen, der er opført af Grundmur, er hvidpudset og tækket med Tegl ligesom de 2 Sidelænger; den hviler paa en Sokkel af Kampesten og har Kælder, gennemgaaende Frontspids med svungne Gavle samt en aaben Terrasse mod Øst til Haven (de 2 Sidelænger, der er opført af Bindingsværk, er skalmurede); den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Over Gravene fører Broer mod Øst til Parken og mod Vest til Avlsgaarden. Fra Hovedbygningen er der smuk Udsigt mod Syd og Øst over Aadalen og mod Øst til Engene og Randers Fjord.

Avlsbygningerne, som overvejende er opført af Grundmur, bestaar først af de 3 sammenbyggede teglhængte Hovedlænger, opført i 1915 efter en Brand, foraarsaget ved Lynnedslag. Af disse ligger den store Lade mod Vest; denne, der paa Midten har Gennemkørselsport til Gaarden, har en gennemgaaende Frontspids med svungne Gavle over Porthvælvingen. I de 2 Sidelænger er der Heste- og Svinestald i den sydlige og Kostald i den nordlige. Desuden Øst for Enden af Kostalden en teglhængt Længe af Bindingsværk, som rummer Herskabsstald m. m., og Nord for Kostalden en Vinkelbygning, af hvilken den ene Længe, der rummer Ungkvægstald, er tækket med Tagpap, den anden, en teglhængt Længe af Bindingsværk, Rum til forskelligt. Desuden Syd for Gaarden en teglhængt Inspektørbølig, 2 Vinkelbygninger, tækket med Tagpap, af hvilke den ene rummer Værelser til Medhjælpere m. m., den anden Svinestald, og Vest for disse 2 Svinestalde mere, begge tækket med Asbest, den ene opført af Træ. Endvidere Vest for disse 4 Længer, en Lade, et Maskin- og Redskabshus, begge opført af Træ og tækket med Tagpap, samt et Beboelseshus, og Nord for Vejen mellem denne og Heste- og Svinestalden en teglhængt Smedie af Bindingsværk samt en Længe, som rummer Vognport og Rum til Maskiner, den er opført af Træ og tækket med Tagpap. I Heste- og Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk ved Hjælp af en Stødhævert, og foruden Smedien hører der 5 Huse til Ejendommen.

Gjessinggaard er en gl. Gaard, men hvorvidt det er den Ejendom, som beboedes af Torkel Geysa, én af Svend Estridsens Høvdinge, kan ikke historisk bevises. Snorre Sturlason beretter i sin »Heimskringla«, at den norske Konge Harald Haarderaade i Aaret 1048 under sine Kampe med Svend Estridsen sejlede ind i Gudenaalen og plyndrede Høvdingen Geysas Gaard; historisk træder Gaarden først sikkert frem fra 1473, da den ejedes af Lensmanden paa Kalø Oluf Friis (i Tvede fandtes da 3 adelige Sædegaarde mere, nemlig Hungstrup, Tvedegaard og Bjerregaard); han ejede ogsaa Kragelund ved Hadsund. Da han, der var af Slægten Munk, døde barnløs ved Aaret 1500, gik Gjessinggaard over til en Halvsøster, Fru Birgitte Ottesdatter til Hungstrup, og senere til dennes Søn Otto Munk, dennes Søn Niels M. og derefter til hans Søn Christen M., som døde 1612. Efter ham arvedes den af Søsteren Kirstine M. (Enke efter Henr. Krag til Trinderup), der i 1618 solgte G. til Rigsrd. Iver Juul til Villestrup, som i 1621 ogsaa købte Hungstrup, hvis Bygninger blev nedrevet og Jorden lagt ind under Gjessinggaard. Efter ham arvedes Gaarden af Sønnen, Rigsrd. Malte Juul, der døde 1648, og hvis Datter Margrete J. i 1661 bragte Gaarden til sin Mand, Friherre Mourids Putbus (Podebusk) til Einsiedelsborg. Efter hans Død i 1700 solgte Datteren, Anna S. v. P., den i 1713 med 87 Td. Hrtk. og 313 Td. Bønderfæstegods til Kancellird. Gothard Braem, der adledes samme Aar (en Søn af Biskop Braem i Aarhus); han døde barnløs i 1733, Gaarden var da saa forældet, at Arvingerne ikke vilde vedgaa Arv og Gæld, og den købtes da (vistnok i 1734) af Amtsförv. Hans Folsach, en dygtig Mand, som i 1747 byggede Hovedbygningen og i 1749 udnævntes til Etatsrd. Efter hans Død i 1758 overtoges den i 1759 af Sønnen Christian Michael F., der i 1760 ophøjedes i Adelsstanden; han, som ligeledes var en dygtig Landmand, udnævntes ogsaa til Etatsrd; han døde i 1799, men havde allerede i 1793 overdraget G. til Sønnen, senere Generalkrigskommissær og Kmhr. Hans von Folsach, med 87 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 158 Td. Tiendehrtk. og 470 Td. Bønderfæstegods. Efter hans Død i 1830 overtoges G. af hans 2 Sønner Johannes og Hans af hans 2. Ægteskab (han havde været

gift med Johanne Margr. Secher og senere efter hendes Død med Søsteren Margr. S.). I 1838 blev Johs. von Folsach Eneejer, medens Broderen købte Ristrup i Sabro Hrd. (se denne). Johs. v. F., der var ugift, udnævntes senere til Hfjm.; han afløste Hoveriet i 1851—52 og ejede G. i 48 Aar til sin Død i 1878. Gaarden arvedes nu af Hfjm. Frederik von F. (en Søn af hans ældre Halvbroder P. Chr. von F.), som i 1874 havde købt Ristrup efter sin Halvonkel Hans v. F.; han afhændede den største Del af Bønderfæstegodset til Arvefæste (det havde været bortfæstet til meget smaa Afgifter), hvorefter han i 1894 (7 Aar før sin Død) overdrog Gjessinggaard til sin Søn, den nuværende Ejer. Dønne, der har tilkøbt ca. 128 ha og derved afrundet Gaardens Tilliggende, har frasolgt det meste af det resterende Gods, merglet Jorderne og drænet en Del af disse, stensat Voldgravene m. m. og opført de hensigtsmæssige nye Avlsbygninger efter Branden i 1915.

LANGAGERGAARD, Tvede By og Sogn, Tvede-Linde Komm., Nørhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Morten Thomsen, Postfb. Randers, nærmeste St. Ø. Tørslev, Afst. 5 km og 13 km til Randers, Tlf. Tvede 7.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Tvede, samlet Areal 67,3 ha, deraf 58 Ager, 5,5 Eng, 2,8 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 6 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 82,000 Kr. (90,000), Jordv. 56,000 Kr. (60,000); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 47,734 Kr., Løsrøret i samme Selskab for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Langagergaard ligger $\frac{1}{2}$ km Nordvest for Tvede By ved Vejen til Hald; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Skoven, som ligger ca. $\frac{1}{2}$ km fra denne, er noget uensartede, dog overvejende Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er en Del kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og 17 ha er nymerglet i Aarene 1925—32. Engen er af god Bonitet, dels Lavmose-, dels Haardbundsend, Skovens Bevoksning Bøg, Eg og Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7.—8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf. og 25 Sække Kvælstofg.

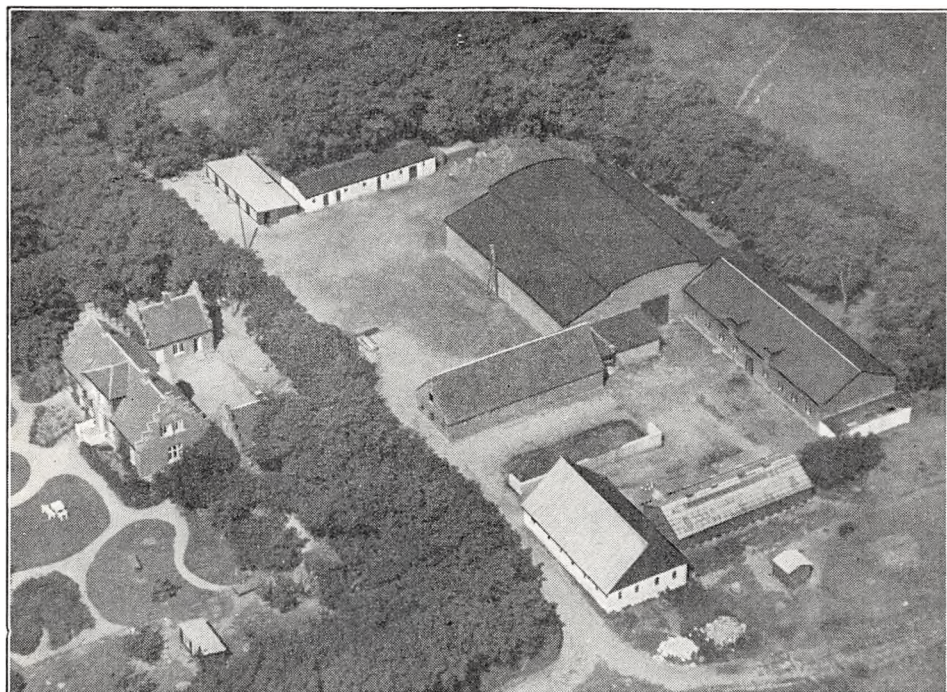
Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kronjyden« i Støvring.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der leveres 140—150 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Langagergaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den gl. Have, har Veranda eller Terrasse til denne, lav gennemgaaende Frontspids, Tag af Cementsten og Kælder under Halvdelen af Bygningen; den indeholder en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Lade i den straatækte Længe mod Vest, Værelser til Folkene og Hestestald i den nordlige Sidelænge og Ko- samt Svinestald i den sydlige; disse er begge tækket med Pandeplader. Desuden Vest for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap, samt et straatækt Redskabs- og Maskinhus. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert; fra Gaarden, der ligger højt, er der vid Udsigt over Omegnen.

Langagergaard ejedes ved Aarhundredets Begyndelse af A. C. Andersen, som i 1907 tilkøbte ca. 11,5 ha; han solgte den i 1913, og samtidig fraskiltes 4,4 ha Eng. Gaarden skiftede nu Ejer nogle Gange, til den under Verdenskrigen købtes af Chr. Larsen; han havde den knap et Aar, hvorefter han i 1917 solgte den til J. Thomsen, der i 1921 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1919 er der yderligere frasolgt en Tørvemose paa ca. 2,8 ha.

STØVRING HERRED



Højslet.

HØJSLET, Randers Markjorder, Randers Købstad og Komm., Støvring Hrd., Randers Købst. Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Niels Jensen, Postfb. og nærmeste St., Randers, Afst. 4½ km (til Lem St. paa Randers—Hadsund-Banen dog knap 2 km), Tlf. Randers 1075.

Matr.-Nr. 341 m. fl. af Randers, samlet Areal 65,9 ha, deraf 64,4 Ager og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 140,000 Kr. (150,000), Jordv. 94,200 Kr. (109,000); Bygn. er fors. i Købst. alm. Brandf. for 96,000 Kr., Løstøret i »Vermund« for 79,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Højslet ligger ca. 4½ km Nord for Randers ved Landevejen til Mariager; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, 16 ha er nymerglet i 1916 og 15 ha i Aarene 1918—23.

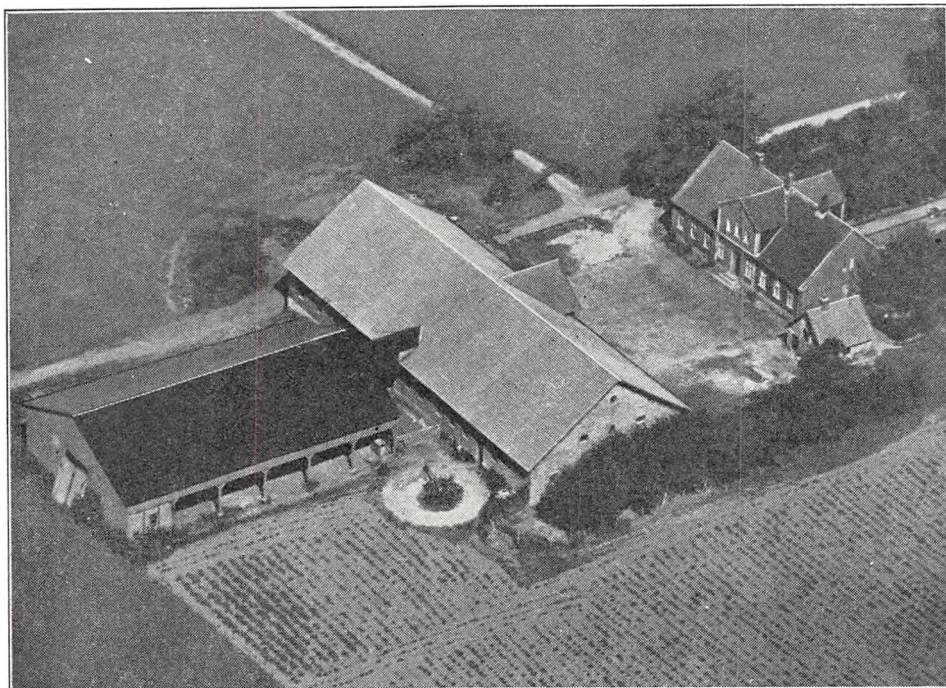
Jorden dyrkes i nærmest fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og 75—80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3100 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 160 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 400 Høns (brune Italianere).

Højslet har gode, overvejende grundmurede Bygninger, for største Delen opført i 1898—99. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, bestaar af en Hovedfløj samt 2 mindre Sidefløje mod Nord; den er bygget af røde Sten, har Tegltag og takkede Gavle, Hovedfløjen med Frontspids samt en aaben Veranda eller Terrasse mod Syd til Haven, en lille Frontspids til Gaarden og Kælder under en Del af Bygningen; den indeholder en stor og køn Lejlighed. Af de 2 Sidefløje rummer den vestlige Økonomilejlighed og den østlige Værelser og Garage.



Kjærsminde.

Af Avlsbygningerne, som overvejende er tækket med Tagpap, ligger den brede Ladebygning mod Nord; den har Vægge af Pandeplader, og fra den østlige Gavl er Kostalden tilbygget som en Længe mod Øst med et Roehus som Halvtag ved den østlige Gavl, og der dannes derved ligesom 2 Gaarde, idet en teglhængt Længe, der indeholder Værelser til Folkene og Hestestald, er fælles som Sidelænge for begge disse. For Enden af denne og Laden er opført et Maskin- og Redskabshus af Træ; den østlige Sidelænge i Forhold til Kostalden rummer Svinestald, den er opført af Træ, og Syd for denne, som en sydlig Sidelænge, ligger en Svinestald mere, hvidpudset og tækket med Tagpap og Pandeplader. Den vestlige Sidelænge i Forhold til Laden rummer Brænde- og Hønsehus og Syd for denne et Hønsehus mere, som er opført af Træ. I Kostalden er Loftet af Lægter, dækket med Ler, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Nær ved Gaarden ligger den fredede Oldtidshøj »Markmandshøj«.

Højslet ejedes i forrige Aarh. af M. Jørgensen, som i 1898 solgte den til H. T. Petersen; han tilkøbte en Del mere Jord af Byen og opførte Bygninger, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1916. I 1918 er der yderligere tilkøbt ca. 7,7 ha, hvorved Højslet har faaet sin nuværende Størrelse.

KJÆRSMINDE, Randers Markjorder, Randers Købstad og Komm., Støvring Hrd., Randers Købst. Retskr., Randers A., Ejer Chr. Andersen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt 2 km, Tlf. Randers 1737.

Matr.-Nr. 553a m. fl. af Randers; samlet Areal 38,6 ha, deraf 36,5 Ager, 1,6 Eng og 0,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 5 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 135,000 Kr. (140,000), Jordv. 104,000 Kr. (109,000); Bygn. er fors. i Købst. alm. Brandf. for 60,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Kjærsminde ligger tæt Nordvest for Randers Sydvest for Landevejen til Hobro, hvorfra en Vej paa 200 m fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er Haardbundseng.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der anvendes for Tiden ingen Kunstgødning.

Kvægbesætningen, der bestaar af 15 Malkekøer, 1 Tyr og 15 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg; Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Kjærsminde har grundmurede nye, gode Bygninger, opført efter en Brand i 1921. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har gennemgaaende Frontspids og Tegtag, og som en kort fritliggende Sidelænge ligger et Vadskehus Sydøst for denne. Af Avlsbygningerne ligger Staldlængen over for Hovedbygningen mod Syd, den har muret Trimpel samt Tag af Cementsten ligesom Vadskehuset og rummer Ko-, Svine- og Hestestald samt Værksted og Hønsehus; den er forbundet i T-Form mod Syd med en Hjem, tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er indlagt Vand fra Randers Vandværk.

Kjærsminde, ogsaa kaldet »Kjærsminde Vestervang«, ejedes i forrige Aarh. af M. Kjær; han overdrog den i 1883 til sin Svigersøn, den nuværende Ejer, som siden har tilkøbt ca. 27 ha, hvorved Gaarden kom op paa sin nuværende Størrelse.

LANGEVANG, Randers Markjorder, Randers Købstad og Komm., Støvring Hrd., Randers Købst. Retskr., Randers A., Ejer Randers Kommune, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 3 km, Tlf. Randers 610 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 41a m. fl. af Randers, samlet Areal 99,5 ha (plus 30,5 ha, som er særskilt vurderet), deraf 128 Ager og 2 Have og Gaardsplads (desuden drives under Gaarden 47 ha Lej jord), Hrtk. 19 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 1/2 Alb.; Ejdskv. 250,000 Kr. (270,000), Jordv. 200,000 Kr. (213,400); Bygn. er fors. i Købst. alm. Brandf. for 150,000 Kr., Løsporet i »Vermund« for 145,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Langevang ligger Nord for Randers ved Landevejen til Mariager; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet i de senere Aar.

Gaarden drives siden 1. Marts 1933 af Forpagter E. Jørgensen, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl; af Kunstgødning er det Hensigten at anvende ca. 200 Sække Superf. samt en Del Kali- og Kvælstofg. aarlig.

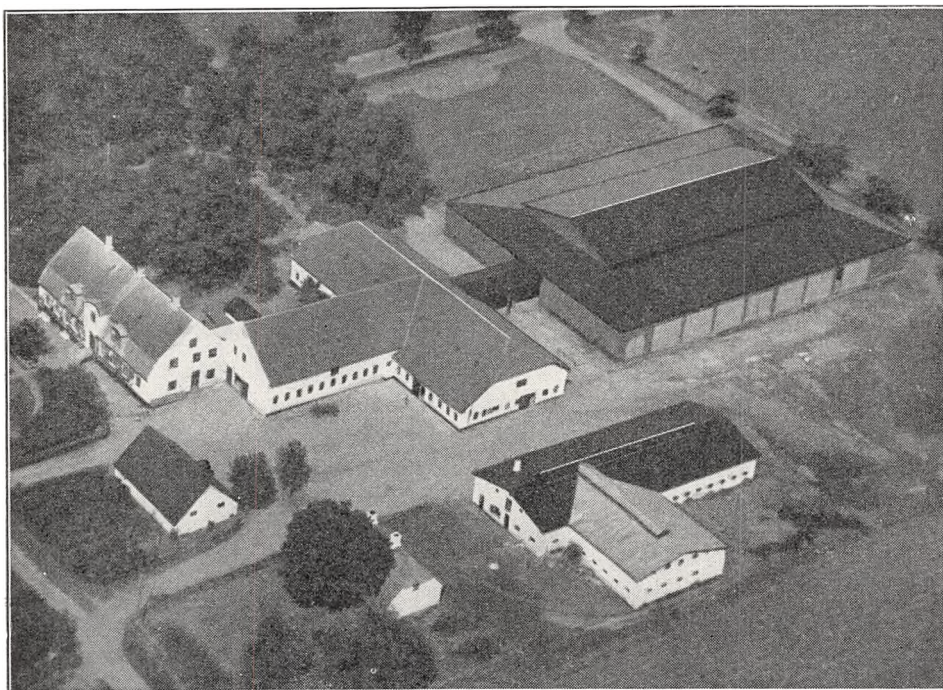
Kvægbesætningen, der bestaar af 10 indkøbte Malkekøer, er af blandet Race (Gaarden drives til Dels som kvægløst Landbrug); Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 18 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 50 Tillægssøer; der leveres ca. 400 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Langevang har grundmurede nye Bygninger, opført efter en Brand i 1919. Hovedbygningen, der ligger mod Sydøst (i Forhold til Avlsbygningerne) nær Landevejen, er omgivet af Haven paa de 3 Sider; den har høj Sokkel, Kælder med frembygget Forstue ved den vestlige Gavl, Frontspids mod Syd, Mansard og Tag af Eternit; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad. Af Avlsbygningerne ligger Hestestalden som en østlig Sidelænge med den nordlige Gavl sammenbygget i T-Form med Kostalden, de har begge muret Trimpel og Tag

af Cementsten. Desuden Øst for disse en Svinestald, tækket med Tagpap og udvidet mod Øst med en kort Sidelænge, som har Tag af Pandeplader. Endvidere Nord for Køstalden en Lade, tækket med Asbest, samt et Redskabs- og Maskinhus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader, alle 3 opført af Træ. Desuden Øst for Hovedbygningen en Længe med Tag af Asbest, den rummer Værelser til Folkene, samt en Bygning, som rummer Garage m. m. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Langevang ejedes omkring Aarhundredskiftet af Etatsrd. J. C. M. Ankerstjerne, der i 1906 solgte den med ca. 7 ha til J. Gerstrøm, som i de følgende Aar tilkøbte det øvrige Areal; han solgte ca. 1917 Gaarden til Fru Rothaus Olsen, efter hvem den i 1932 overtoges af Jydsk Land-Hypotekforening, af hvem Randers Kommune købte den Decbr. 1932.



Langevang.

BJELLERUP LADEGAARD, Dronningborg Landsogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejere Sagfører Aa. Bek m. fl., Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 2½ km, Tlf. Randers 2431 (Forpagteren).

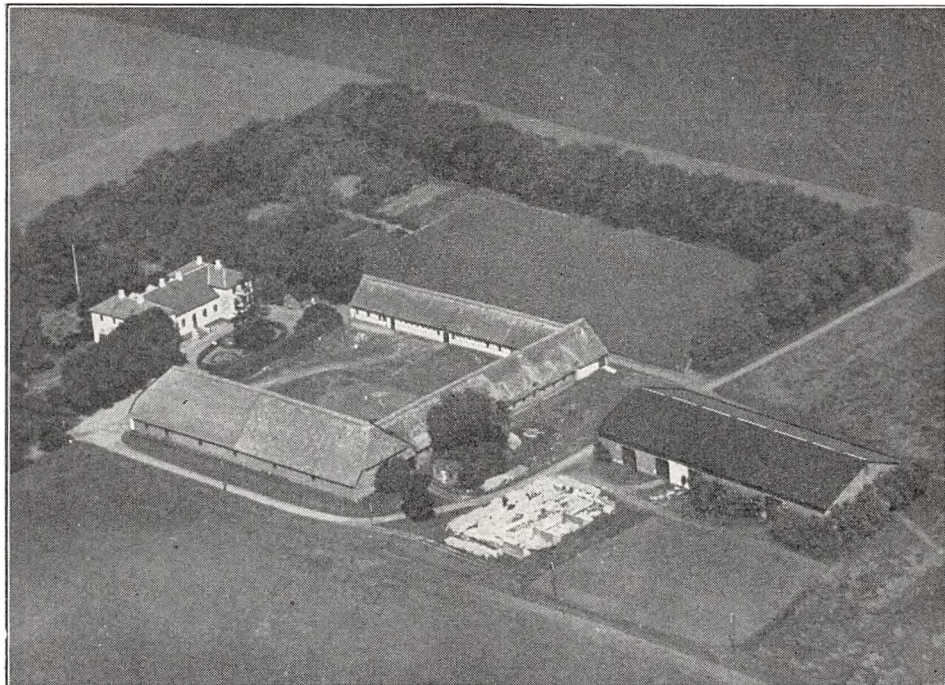
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Bjellerup, samlet Areal 65,1 ha, deraf 48,5 Ager, 14 Eng og 2,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 16 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 180,000 Kr. (176,000), Jordv. 132,800 Kr. (124,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 150,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bjellerup Ladegaard ligger tæt ved Randers Bygrænse knap 1 km Nord for Landevejen Randers—Udbyhøj, hvorfra Vej fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden (Engen støder op til Agermarken), bestaar af god, lidt stærk Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er dyndblandet Tørvejord, Arealet er inddiget og afvandet.

Gaarden drives siden 1. Marts 1933 af Forpagter J. Petersen, Forpagtningen er 7-aarig; Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af forskellige Sorter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 50 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Der er ingen Kvægbesætning. Som Regel holdes der 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Føl af eget Tillæg. Der er ingen Svinebesætning; Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Bjellerup Ladegaard har grundmuret hvidpudset Hovedbygning, der ligger mod Vest til Haven; den er opført i 1877—78 og bestaar af en Hovedfløj med en kort, gennemgaaende Tværfløj i 2 Etager ved hver Ende, af hvilke den sydlige har Veranda mod Syd. I Hovedbygningen, som har høj Kælder og Skifertag, er der indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder; den er for største Delen lejet ud til Beboelse, dog bor Gaardens Forpagter i den nordlige Tværfløj. Af de sammenbyggede straatækte Avislænger er de 2 Sidelænger opført af Bindingsværk og Længen mod Øst, Kostalden, af Grundmur. Af Sidelængerne rummer den nordlige Værelser til Folkene m. m. og Hestestald og den sydlige Lade, Sydsiden af denne er ogsaa opført af Grund-



Bjellerup Ladegaard.

mur. Desuden Øst for Gaarden en grundmuret Lade, tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, og der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk. Den store gl. Have strækker sig ogsaa Nord for Gaarden, og fra Ejendommen, som ligger højt og kønt, er der Udsigt mod Syd over Randers Fjord og Engene.

Bjellerup Ladegaard hørte i Middelalderen ligesom Landsbyen af samme Navn under Mariager Kloster. Efter Reformationen kom dette senere, i 1552, til Kronen, og Gaarden blev nu Ladegaard til Dronningborg Slot (se Dronningborg), der senere blev lagt ind under Dronningborg Rytterdistrikt. Ved dettes Ophævelse i 1765 blev Godset solgt ved Auktion, og Kbmd. Jens R. Bay sen., Randers, købte da 3 Parceller af Hovedgaardstaksten til Bjellerup Ladegaard og Mariager Kloster, ialt $28\frac{1}{2}$ Td. Hrtk., samt 64 Td. Hrtk. Bøndergods for $13,597\frac{1}{2}$ Rd. og oprettede af dette den nuværende Bjellerup Ladegaard. Senere, i 1778, ejedes den af Hans W. Randrup, som i 1795 fik Tilladelse til at sælge 4 Td. Hrtk. fra Gaarden. Efter hans Død i 1799 ægtede Enken, Helene J. Bredsdorff, Joh. Fr. Nielsen. Senere ejedes Gaarden af Gerh. Fæsting, Godset var da frasolgt; han fik i 1806 Tilladelse til at udparcellere Ejendommen i 36 Parceller, saa han selv beholdt en Hovedparcel med 17 Td. Hrtk. Efter hans Død i 1808 ægtede Enken, Severine Møller, i 1809 Tiendekommissær H. H. Broch, efter hvis Død i 1855 Gaarden overtoges af Sønnen L. B. F. Broch; han solgte den i 1875 med 110 ha, 26 Td. Hrtk., Besætn., Invt. og Avl for 172,000 Kr. til N. Mogensen Haslund, der i 1896 solgte den for 165,000 Kr. til Grosserer, Etatsrd. J. C. Ankerstjerne. Efter hans Død i 1913 købtes den af Randers Amts Husholdningsselskab, som efter at have frasolgt 11 ha i 1918 solgte Gaarden til

et Konsortium, de nuværende Besiddere. Et Teglværk, som Grosserer Ankerstjerne havde anlagt, blev nedbrudt i 1922, da Leret var mindre godt og besværligt at komme til. Ved Salg af Villagrunde mindskes Arealet stadig.

DRONNINGBORG, Dronningborg Landsogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, cand. jur. Hilmer Stilling, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. $3\frac{1}{2}$ km, Tlf. Randers 112.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Dronningborg, 10d af Tjæreby og 3f m. fl. af Ginning, samlet Areal 154,5 ha, deraf 98,5 Ager, 11 Eng, 41 Skov og 4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 27 Td. 4 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 216,700 Kr. (234,000), Jordv. 142,700 Kr. (152,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 170,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Dronningborg ligger Nordøst for Randers knap 1 km Nord for Landevejen Randers—Udbyhøj, en gl. Allé fører ind til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km fra denne ved Randers Fjord, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og i de senere Aar stedvis nymerglet. Engen er Dyndeng paa Kalk- og Lerunderlag, inddiget, afvandet og indhegnet til Løsdrift. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen blandet Løvtræ.

Gaarden drives af Ejeren med en Søn J. Stilling som Forvalter; Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift, deraf 1 Skifte med Brak, 5 Skifter med Korn og 2 med Kløver og Græs; der avles ikke Roer, og ca. 28 ha er udlagt med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 60 Sække Kalig. og en Del Kvælstofg., men Forbruget veksler stærkt efter Afgrøderne Art.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri og sælges som Børnemælk.

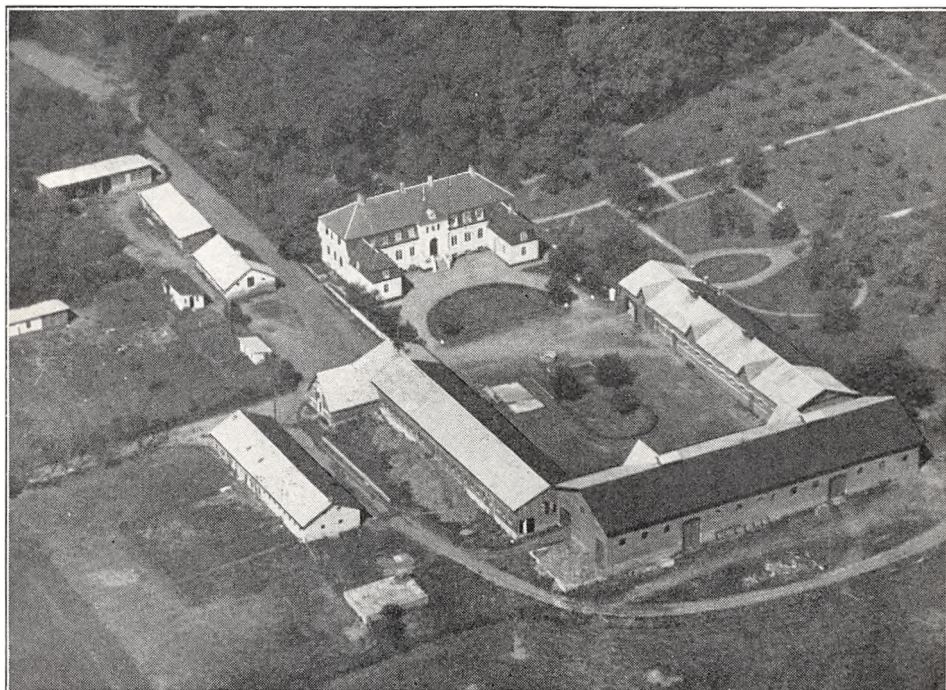
Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Der er i 1932 leveret ca. 300 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Dronningborg har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest, bestaar af en Hovedfløj og 2 mindre Sidefløje, som danner en 3-længet Gaard, aaben mod Øst til Avlsgaarden. Hovedfløjen har Kælder, Frontspids mod Øst til Gaarden og en Granittrappe med Terrasse mod Vest til Haven. Hovedbygningen, der har Mansard paa alle 3 Fløje, har Tag af glaserede Tegl mod Vest, men Tag af alm. Tegl mod Øst samt paa Sidefløjene; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsbygningerne, som danner en 3-længet, sammenbygget Gaard, er tækket dels med Pandeplader, dels med Tagpap. Af disse er der Garage, Vognport og Hestestald i den nordlige Side-længe og Kostald i den sydlige, der er udvidet med en kort Sidelænge mod Syd, som indeholder Kølerum til Mælken. Længen mod Øst rummer Lade; til den sydlige Gavl af denne er der i 1933 tilbygget en Hjelm. Desuden Syd for Avlsbygningerne en Svinestald, af hvilken en Del er opført af Kamp, den har Tag af Pandeplader og Tagpap; endvidere Syd for Hovedbygningen og Vest for Indkørsels-Alléen en Magasinbygning samt et Brændehus og en Vognport, begge af Træ og alle tækket med Pandeplader, og 2 Hønsehuse, bygget som Halvtag, det ene af Bindingsværk, tækket med Tagpap, og det andet med Tag af Pandeplader. I Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører 3 Huse til Ejendommen, fra hvilken der stadig sælges Byggegrunde. Den könne store, parklignende Have, som ligger Nord og Vest for Gaarden, grænser mod Nord til Skoven, og hele Ejendommen er hegnet med Vildthejn. Gaarden ligger højt og smukt med Udsigt over Omegnen, over Randers Fjord og Engene.

Dronningborgs Historie gaar tilbage til den katolske Tid, idet det gl. Graabrødrekloster efter Reformationen blev inddraget af Kronen og omdannet til en Gaard, som fra ca. 1544 blev kaldt »Randersgaard«, eller »Vor Gaard i Randers«; fra ca. 1550 ændredes Navnet til Dronningborg, og Gaarden benyttedes jævnlig af Kongen som Slot. I 1552 blev dernæst Bjellerup Ladegaard (se denne), der havde hørt under Mariager Kloster, lagt ind under Slottet som Ladegaard for dette. Efter Christian d. Tredies Død i 1559 havde Enkedronning Dorothea

det som Livgeding til sin Død i 1571, hvorefter det atter kom ind under Kronen. Af den senere Tids Lensmænd skal nævnes den bekendte Eske Brok fra Gl. Estrup, som i sine bekendte Dagbøger omtaler Slottet og Byen flere Gange. Under Rigets daarlige Finanstilstand efter Krigen med Sverige 1658—60 og ved Enevældens Indførelse afhændede Kronen i 1661 (med Ret til Indløsning) Dronningborg Slot med Bjellerup Ladegaard med 50 Td. Hrtk. samt 1291 Td. Hrtk. Gods for 69,237 Rd. (med adelig Frihed) til nogle af sine mange Kreditorer, Lukas v. Spreckelsens Enke Anna med Arvinger m. fl. Senere, i 1710, kom Ejendommen for 90,000 Rd. fra disse til Assessor Peder Thøgersen Lassen til Rødslet, fra hvem Kongen i 1711 gjorde sin Indløsningsret gældende, og nogle Aar senere blev Slottet derefter nedbrudt og Godset lagt ind under det da oprettede Dronningborg Rytterdistrikt. I 1765 ophævedes dette igen, hvorefter Godset bortsolgtes ved Auktion, og paa denne købte Kbmd., Etatsrd. Ditlev Kirketerp en Del Parceller, ialt 53½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 102 Td. Tiendehrtk. og 374 Td. Hrtk.



Dronningborg.

Bønderfæstegods, for 60,605 Rd. Paa dette Areal, hvoraf en Del havde hørt under Mariager Kloster, opførte han derpaa Bygninger til en Gaard, som han gav det gl. Navn »Dronningborg«. I 1775 solgte han Ejendommen for 70,000 Rd. med 63, 102 og 304 Td. Hrtk. til Major, Kmhr. Chr. Fr. Juel, som i 1784 afhændede den til Sukkerrafinadør N. Ammitzbøll. I 1803 overdrog han den til Oberst T. v. Arenstorff til Trudsholm (Godset var frasolgt i 1784), der udstykkede en stor Del af selve Gaarden. Hovedparcellen med 23 Td. Hrtk. tilhørte derefter i 1850 Landsvæsenskommissær, Kmrd. N. Langballe, efter hvis Død i 1870 den gik over til Sønnen H. F. M. Langballe. Ved hans Død i 1907 solgtes Ejendommen for 230,000 Kr. med ca. 90 ha Ager, 20 Eng og 33 ha Skov med 26¼ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. samt et Teglværk og 5 Lejehuse til et Konsortium, af hvilket den nuværende Ejer købte Ejendommen samme Aar. Det øvrige Areal er senere tilkøbt.

RAHRSEJE, Dronningborg Landsogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrds. Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Niels P. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt 3½ km, Tlf. Randers 1043.

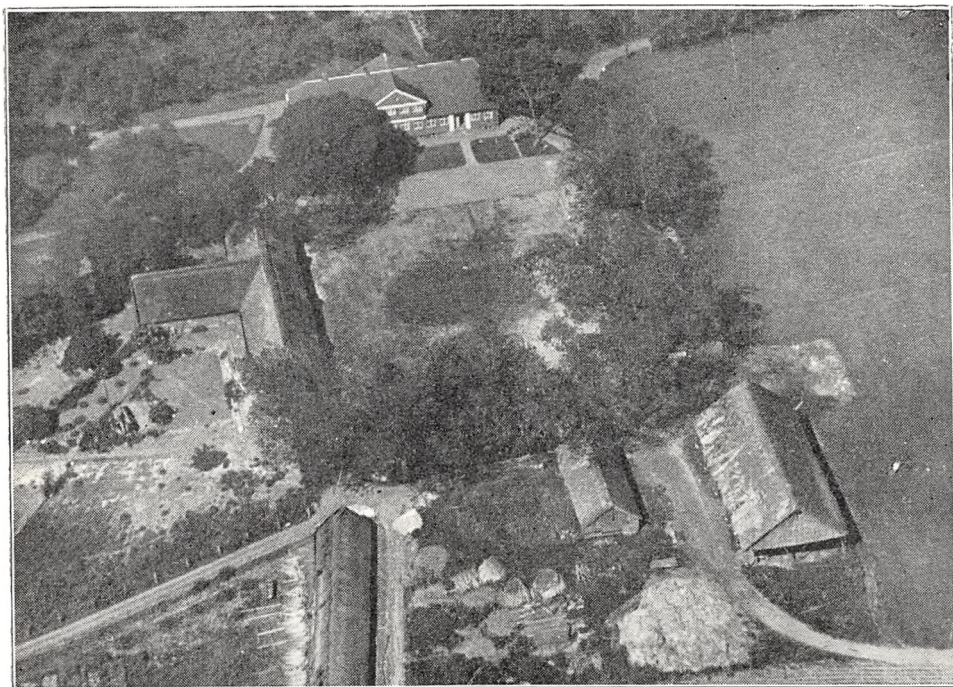
Matr.-Nr. 3a m. fl. af Dronningborg og 2a m. fl. af Tjæreby, samlet Areal 66 ha, deraf 58 Ager, 6,6 Eng og 1,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 16 Td. 1 Skp. o Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 108,000 Kr. (115,000), Jordv. 77,800 Kr. (80,600); Bygn. er fors.

i Landbygn. Brandf. for 95,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Rahrseje ligger ca. 4 km fra Randers, ca. 100 m Syd for Landevejen til Udbyhøj, hvorfra en Allé fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og i de senere Aar stedvis nymerglet. Engen er Dyndjord paa Kalkunderlag ved Randers Fjord.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Roer, Raj- og Hundegræs; Forbruget af Kunstgødning er vekslende efter Afgrødernes Art.

Kvægbesætningen er for Tiden kun 4 Malkekøer; Mælken anvendes i Hushold-



Rahrseje.

ningen. Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Til-læg. Der er ingen Svinebesætning; Fjerkræholdet er ca. 400 Høns.

Rahrseje har grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den store Have (ikke helt solret), har Kælder under hele Huset, gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den indeholder en stor Lejlighed. De 3 fritliggende Avlslænger, som er ældre, er tækket med Straa; af disse er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den nordlige Sidelænge, Kostald i den sydlige, der er udvidet med en Sidelænge, en Svinestald, mod Syd og Lade i Længen mod Øst. Desuden Øst for Gaarden en Hjelms, et Redskabs- og Maskinhus og et Hønsehus, alle af Træ og tækket med Straa. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert.

Rahrseje ejedes i forrige Aarh. af Chr. Alstrup; af ham købte den nuværende Ejer den i 1894, den var da kun paa 37 ha. Ca. 1910 tilkøbtes derefter en Nabogaard med 55 ha, af hvilke de ca. 29 blev lagt ind under Rahrseje, medens det øvrige Areal solgtes, og Gaarden kom derved op paa sin nuværende Størrelse.

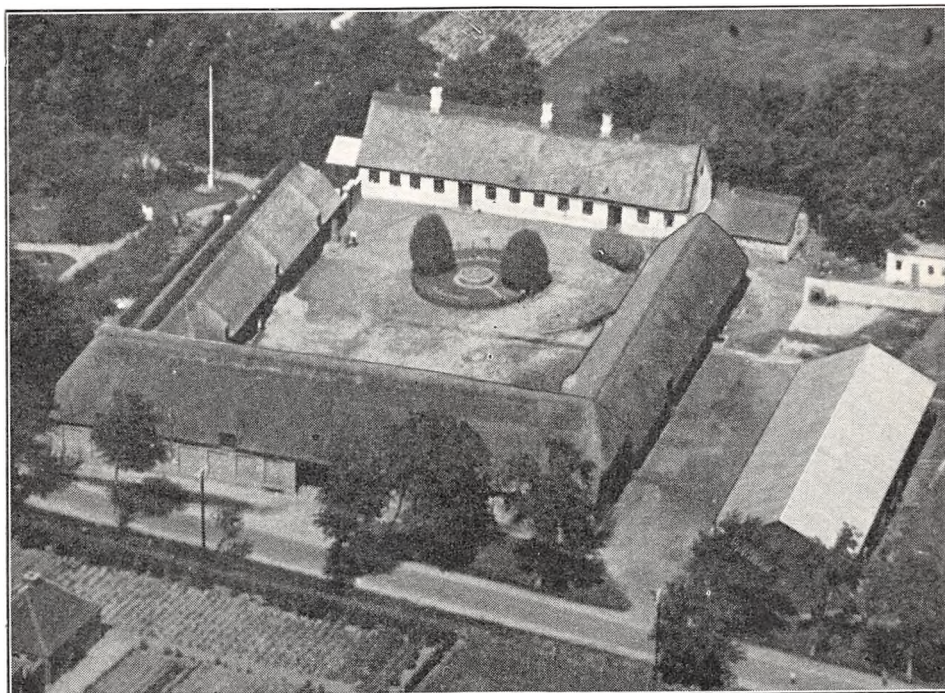
BJERGBYGAARD, Bjergby By, Borup Sogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. A. Wegger, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Aft. 3½ km og 7 km til Randers, Tlf. Bjergby 15.

Matr.-Nr. 6a og 7a m. fl. af Bjergby, samlet Areal 63 ha, deraf 56,5 Ager, 5,5

Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 100,000 Kr. (109,000), Jordv. 72,300 Kr. (79,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 52,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 85,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bjergbygaard ligger i den østlige Side af Bjergby By; Jorderne, der er samlet Syd for Gaarden paa begge Sider af Landevejen til Randers, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt med svag Hældning mod Syd, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1910—20.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5.



Bjergbygaard.

Havre, 6.—7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 12 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegnise indkøbes. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bjergbygaard har grundmurede Bygninger, tækket med Rør og Straa. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, har Veranda ved den vestlige Gavl; den indeholder en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. I de 2 Sidelænger er der Vognport, Værelser til Folkene samt Heste- og Svinestald i den vestlige og Ko- og Svinestald samt Roerum i den østlige. Desuden Øst for Hovedbygningen en Hjelm med Tag af Pandepalder og Øst for Hovedbygningen et straaetækt Brændehus af Kamp samt et Hønsehuse, bygget

som Halvtag og tækket med Pandeplader. Der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Bjergbygaard ejedes i forrige Aarh. af Jens Iversen Lang, efter hvem den i 1887 overtoges af Mikkel Jørgensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1906. I 1928 er der frasolgt 0,4 ha til en Skole.

BJERGBY VESTERGAARD, Bjergby By, Borup Sogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. M. C. Winther, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Afst. godt $3\frac{1}{2}$ km og $7\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Bjergby 4.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Bjergby, samlet Areal 60,4 ha, deraf 55,6 Ager, 2,8 Eng, 1 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. 3 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 73,000 Kr. (79,000), Jordv. 49,800 Kr. (54,100); Bygn. er fors. i »Vermund« for 59,000 Kr., Løspret i Jydsk Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bjergby Vestergaard ligger, som Navnet angiver, i den vestlige Side af Bjergby By; af Jorderne er ca. 40 ha samlet ved Gaarden, nærmest Sydvest for denne, Resten — ca. 20 ha (opdyrket Hede) — ligger Nordvest for Ejendommen; Jorden er god kraftig Muldjord, overvejende paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. Halvdelen af Arealet er nymerglet i Aarene 1913—25 af den nuværende Ejer. Engen er god Lavmose, for største Delen beliggende ved Kousted Aa og indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaaalroer, 3. Byg, 4. Bland-sæd, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 115 Sække Superf., 10 Kalig. og 50—60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4—6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bjergby Vestergaard har grundmurede gode Bygninger, opført i 1884. Den skifertækte Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, har aaben Veranda til denne; den rummer en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Svine- og Kostald i den vestlige (sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Vest) og Lade i Længen mod Syd; denne er udvidet med en Sidelænge mod Syd, der er opført af Træ og tækket med Tagpap ligesom et Hønsehus Vest for Hovedbygningen. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Gaarden ligger højt og frit med vid Udsigt over Omegnen.

Bjergby Vestergaard, som ogsaa er kaldt Winthershaab, har hørt under Dronningborg Rytterdistrikt, hvorfra den efter dettes Ophævelse købtes til Selveje i 1766, saa vidt vides af den daværende Fæster Christen Hansen. I 1808 overdrog han den for 200 Rd. til sin Søn Chr. Christensen Hansen, der i 1845 afstod den til sin Svigersøn Mads Christensen Winther fra Nabogaarden Winthersminde; han overdrog den i 1883 til Sønnen Kristen Madsen Winther, som i 1913 afstod den til sin Søn, den nuværende Ejer.

EGEGAARD, Helsted By, Borup Sogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Søren Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 4 km, Tlf. Randers 550.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Helsted, samlet Areal 79,4 ha, deraf 78,4 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 2 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 130,000 Kr. (140,000), Jordv. 95,000 Kr. (102,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

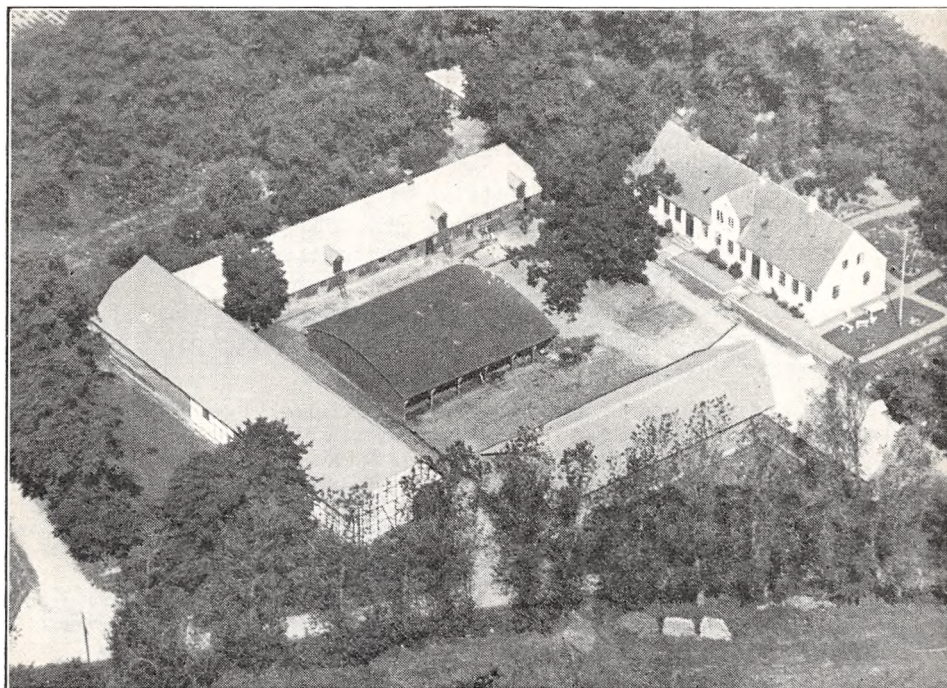
Egegaard ligger i den nordlige Side af Helsted By med Indkørsel fra Landevejen Randers—Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Muld-

jord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er kun delvis drænet, men afvander sig selv (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og stedvis nymerglet i de senere Aar.

Gaarden drives delvis som kvægløst Landbrug; Jorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 14 indkøbte Køer, er en blandet Besætning; Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 jyske Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 stambogsførte og præmierede Følhopper; der drives en Del Tillæg. Svinebesætningen er for



Egegaard.

Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er 50—100 Høns.

Egegaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder et stor og god Lejlighed. Af Avslængerne rummer den østlige fritliggende Sidelænge, som har muret Trimpel og Tag af Asbest, Værelser til Folkene, Vognport m. m.; fra den nordlige Ende af denne udgaar Hestestalden som en Sidelænge mod Øst, den har Tag af Pandeplader. Af de 2 andre Længer, der er tækket med Pandeplader og sammenbygget i Vinkel, er der Ko- og Svinestald i den vestlige Sidelænge og Lade i Længen mod Syd, denne er for største Delen opført af hvidpudset Bindingsværk. (Paa Billedet ses en lav Bygning, et Møddinghus, inde paa Gaardspladsen, dette er nu nedbrudt). Desuden Vest for Hovedbygningen et Hønsehus af Træ, tækket med Pandeplader. Gaarden, som er omgivet af Læplantning, ligger kønt sammen med sin gl. Have.

Egegaard købtes i 1902 af den nuværende Ejer.

GAARD I BJERGBY BY, Borup Sogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retsskr., Randers A., Ejer Kr. Hansen Støvring, Postfb. og nærmeste St. Spentrup, Afst. godt $3\frac{1}{2}$ km og ca. 7 km til Randers, Tlf. Bjergby 6.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Bjergby og 7b af Asfærg, samlet Areal 59,3 ha, deraf 50 Ager, 8,3 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 4 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 75,000 Kr. (82,000), Jordv. 50,100 Kr. (55,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 59,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden er den sydligste i Bjergby By; af Jorderne er 35 ha samlet Syd for Ejendommen, 22 ha ligger Nord for denne og 1 ha Eng 7 km fra Gaarden i Asfærg; Jorden Syd for Ejendommen er god dyb Lermuld paa Lerunderlag, Jorden Nord for er Lermuld, men mere muldfattig paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt med svag Hældning mod Syd, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1910—15. Engen er afvandet og drænet Lavmose.

Jorden dyrkes dels i en 9 Marks, dels i en 7 Marks Drift, Sædskifterne er følgende: I. 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. II. (Jorden Nord for Gaarden) 1. Byg, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3—4 Plage af eget Tillæg. Der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret; Grisene tillægges paa Gaarden. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 5a i Bjergby har straaetækte, delvis grundmurede Bygninger, opført i 1861. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har Veranda til denne og Kælder under en Del af Huset; den indeholder en rummelig Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avslængere ligger Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, mod Nord over for Hovedbygningen. I de 2 Sidelængere, som er opført af Bindingsværk, er der Vognport, Hønsehus, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige og Ko- og Svinestald i den østlige. Desuden Øst for Gaarden en Hjelm, tækket med Pandeplader, opført i 1925. Der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Gaarden, som jævnlig kaldtes »Støvringminde«, er en gl. Slægtsgaard, der har været i Slægtens Besiddelse, længe før den i 1766 købtes af den daværende Fæster til fri Ejendom fra Dronningborg Rytterdistrikt. Senere, i 1785, ejedes den af Sønnen Knud Sørensen Støvring, som under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne overdrog den til Sønnen Chr. Sørensen Støvring; han afstod den i 1884 til Sønnen Søren Christensen Støvring, der i 1921 overdrog den til sin Søn, den nuværende Ejer.

GAARD I BORUP BY, Sogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Peder Sørensen Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 6 $\frac{1}{2}$ km, Tlf. Raasted 12.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Borup, samlet Areal 48,4 ha, deraf 46 Ager, 1,4 Eng og Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 3 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (83,000), Jordv. 50,000 Kr. (51,900); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 61,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 78,500 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden ligger i den vestlige Side af Borup By lige ved Vejen herfra til Landevejen Randers—Hobro; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen undtagen Tørve-mosen, som ligger 3 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag (Takst 16—14). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet af den nuværende Ejer i Aarene 1915—30. Mosen er Tørvmose.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift, deraf 2 Skifter med Roer og 2 med

Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer og 1 Tyr (intet Tillæg), er en blandet Besætning, som fornyes ved Indkøb; der fedes ca. 10 Kvier aarlig paa Græs; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 4a m. fl. af Borup har grundmurede nye Bygninger, opført efter en Brand i 1927. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har Kælder under en Del af Huset, aaben Veranda til Haven, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder; Øst for Hovedbygningen, forbundet ved denne med en Mur, ligger en teglhængt, mindre Bygning, som rummer Brænde- og Hønsehus. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, der har Trimpel af Træ og Tag af Asbest, er der Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen; Laden har en Forlængelse mod Vest, og til den nordlige Side af denne er opført en Halvtagsbygning af Træ til Redskaber og Maskiner. Af de 2 Sidelænger er der Garage, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige og Kostald i den østlige; fra den nordlige Ende af denne sidste udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Øst, og denne har atter en Sidelænge mod Syd. I Ko- og Hestestalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt sammen med sin gl. Have.

Gaarden (der er kaldt Lindegaard) har hørt under Dronningborg Rytterdistrikt, efter hvis Ophævelse i 1765 den købtes til Selveje i 1766. I Slutningen af det 18de Aarh. ejedes den af Mads Mogensen, som ca. 1840 overdrog den til sin Svigersøn Knud Hansen fra Helsted; han solgte den ca. 1850 til Rasm. Kjær fra Nielstrup i Voldum Sogn, der i 1890 afstod den til sin Svigersøn Jørg. Kjær Mikkelsen, Randers, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1897. Gaarden var da paa ca. 38,5 ha, men senere er Arealet øget ved Køb, Salg og Magelæg til det nuværende, samtidig med at Jorderne er blevet mere samlet om Gaarden.

HELSTEDGAARD, Helsted By, Borup Sogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Johs. Mogensen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt 3 km, Tlf. Randers 1172 (Bestyreren).

Matr.-Nr. 11a m. fl. af Helsted, 8a m. fl. af Hornbæk og 53 m. fl. af Randers Markjorder, samlet Areal 189 ha, deraf 128 Ager, 59,5 Eng (hvoraf de 55 ha er særskilt vurderet) og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 24 Td. 1 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 340,000 Kr. (335,000), Jordv. 165,100 Kr. (183,000); Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Helstedgaard ligger $\frac{1}{2}$ km Sydøst for Helsted By ved Landevejen Randers—Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen de 55 ha Eng, som ligger ca. 35 km fra denne ved Havndal, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet og merglet. Af Engarealet er 4,5 ha ved Gaarden god Haardbundseng, medens Engen ved Havndal er Strandeng, som bortlejes til Græsning.

Gaarden drives ved Bestyrer M. Terkelsen; Jorden dyrkes i fri Drift; Forbruget af Kunstgødning veksler efter Afgrødernes Art.

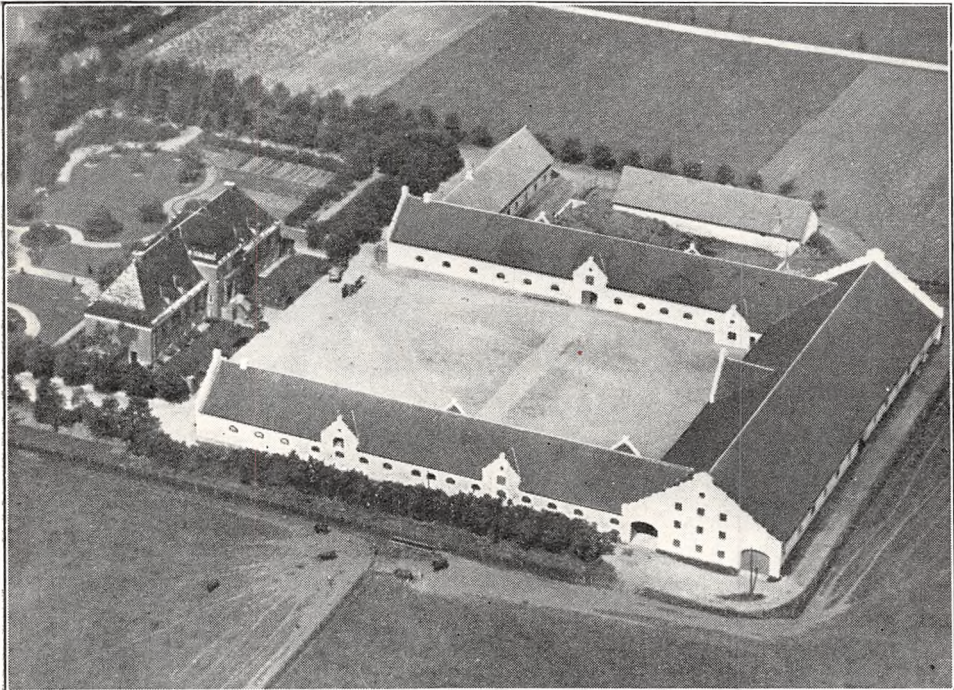
Kvægbesætningen, der bestaar af 55 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Randers Mælkeforsyning (privat).

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 325 Svin om Aaret. Fjerkræholdet er 20 Høns.

Helstedgaard har grundmurede nye, anselige Bygninger, opført i Aarene 1917—19. Hovedbygningen, der ligger mod Sydvest til den store Have, som grænser ud til Chausséen, har Kælder under hele Bygningen, et højt (kort), noget fremspringende Midterparti i 2 Etager, gennemgaaende Frontspids, Terrasse til Haven og Tag af glaserede Tegl; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede

hvidpudsede, teglhængte Avslænger, som har lige (svungne) Gavle, er der Lade i Længen mod Nordøst over for Hovedbygningen; i begge Ender af Laden er der indrettet Magasin. Af de 2 Sidelænger er der Hestestald og Vognport i den østlige og Kostald samt Værelser til Folkene i den vestlige; fra den sydlige Ende af denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Vest. Desuden Vest for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Cementtagsten. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Der er Smedie paa Gaarden, og der hører et Hus til Ejendommen; endvidere er der Bolig til en Familie i Bygningerne af en af de sammenkøbte Gaarde (»Fiskergaarden«).

Helstedgaard er dannet i den nyere Tid af den tidligere Ejer Chr. Rasmussen, som i 1916 af Sehested Kjærgaard købte Fiskergaarden med ca. 51 ha, senere Ejendommen Grønlyst med ca. 24 ha foruden en Del andre tilkøbte Arealer, ligesom han opførte de nuværende anseelige, velindrettede Bygninger. Senere tilkøbtes de 55 ha Eng ved Havndal ud mod Mariager Fjord,



Helstedgaard.

hvorved Gaarden naaede sin nuværende Størrelse, denne Eng er særskilt vurderet. I 1933 solgte han Gaarden til Købmand P. Bentzon, og af hans Dødsbo købte den nuværende Ejer den i Efteraaret 1933.

HOVMARK, Kondrup By, Borup Sogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Simoni Mortensen, Postfb. Randers, nærmeste St. Bjerregrav, Afst. 4 km og 9 km til Randers, Tlf. Raasted 15.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Kondrup og 64 af Asfærg, samlet Areal 110,3 ha, deraf 107 Ager, 1,6 Mose og 1,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 3/4 Alb.; Ejdkv. 136,000 Kr. (148,000), Jordv. 99,000 Kr. (108,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

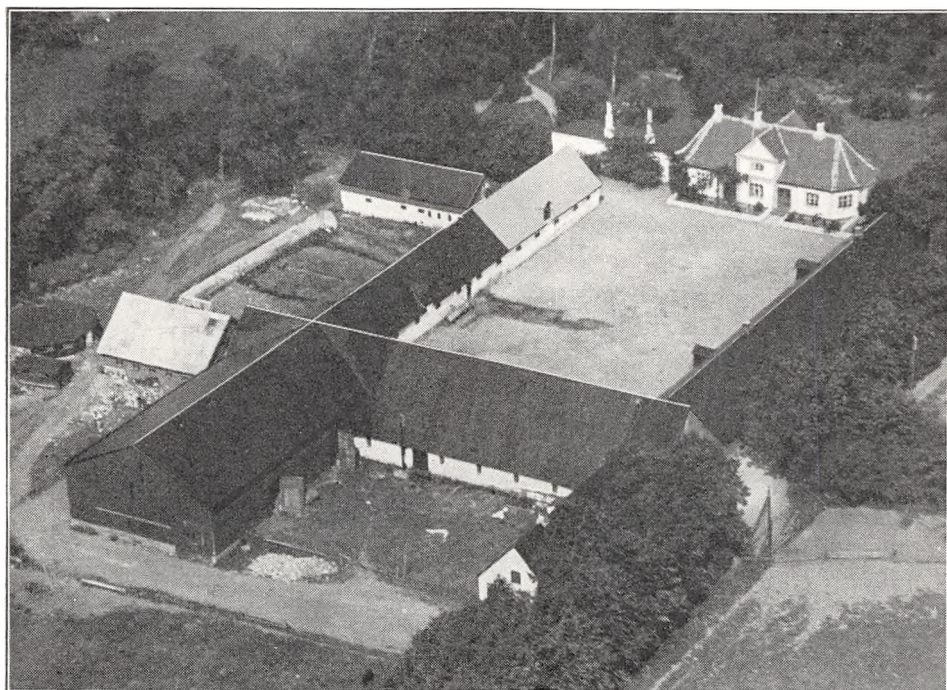
Hovmark ligger i Kondrup By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger ca. 4 km fra denne i Asfærg, er Halvdelen god Lermuld paa Lerunderlag, Resten god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet og merglet.

Jorden dyrkes i fri Drift; Forbruget af Kunstgødning er alm.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

Hovmark har gode grundmurede, overvejende hvidpudsede Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i Villastil, ligger mod Nord til Haven, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed med moderne Bekvemmeligheder. Til den vestlige Gavl af denne er der tilbygget en Halvtagsbygning, tækket med Tagpap, den inde-



Hovmark.

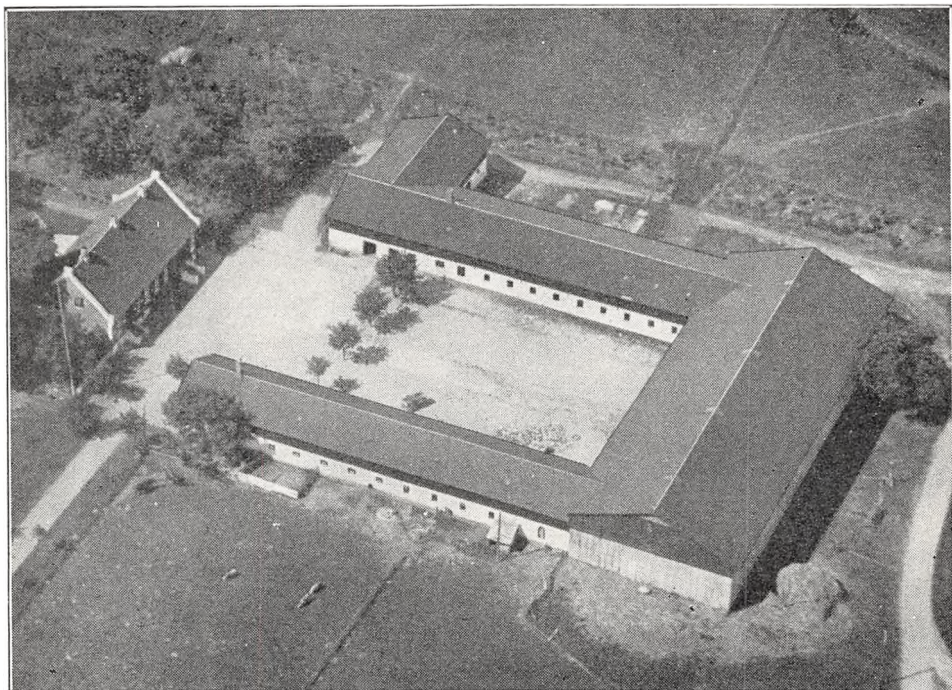
holder Køkken m. m. Avlsbygningerne, som er opført efter en Brand ved Aarhundredskiftet, er alle tækket med Tagpap. Af de 3 Hovedlænger, der er sammenbygget til en 3-længet Gaard, er der Værelser til Folkene, Vognport, Svine- og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Syd, som fra den vestlige Ende er udvidet med en Sidelænge, en Trælade, mod Syd. Desuden Syd for Gaarden en Længe, der rummer en Fodermesterbolig og Rum til Redskaber og Maskiner, Vest for Gaarden 2 Svinestalde, af hvilke den ene er en rund Træbygning, samt en Længe, der har Trætrimpel, og som rummer Brænde og Materiel samt Magasin paa Loftet. Der er Lynafleder efter Netsystemet, i Ko- og Hestestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Hovmark hed tidligere Frederikkesminde. Omkring Midten af forrige Aarh. — den havde da 13½ Td. Hrtk. — ejedes den af senere Kmr. A. Faurschou; han tilkøbte en Del Jord og solgte i 1868 Gaarden med 16 Td. Hrtk. for 51,000 Rd. til R. S. Schmidt. Han solgte den i 1874 til H. B. Brammer, som i 1884 afhændede den for 124,000 Kr. til Inspektør Krohn, efter hvem den overtoges af Landmandsbanken. I 1890 afhændede denne Gaarden under Navnet Hovmark med 15 Td. Hrtk., Besætn., Invt. og Avl for 88,000 Kr. til Forv. Kastrup; han solgte den i 1894 for 82,000 Kr. til Prpt. Roulund, der i 1894 solgte den for samme Sum med 15 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. til Fr. Laursen, Fjerritslev. Han solgte den i 1899 til Prpt. Hartmann, som Aaret efter solgte den til Kontrolassistent Th. Dalberg Miller, Sangstrup ved Grenaa (110 ha, godt 15 Td. Hrtk., delvis Besætn. for 87,000 Kr.); Miller, der havde den en Del Aar, solgte den senere til K. Thomsen, som i 1917 solgte den til Kaj Axel Holmen, Hjørring. Efter

Holmen, der havde den i en Del Aar, ejedes den af A. C. Sørensen, men blev siden 1930 drevet af Randers Korn- og Foderstofforretning ved Bestyrer; den 9. Februar 1934 købtes Gaarden af Prpt. P. Helles for 187,000 Kr.; han solgte den i Maj Maaned samme Aar til Forvalter Simoni Mortensen, den nuværende Ejer, for 208,000 Kr.

HØJMARK, Helsted By, Borup Sogn og Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. A. H. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. ca. 4 km, Tlf. Randers 542.

Matr.-Nr. 13 og 22 m. fl. af Helsted og 53 m. fl. af Randers Markjorder, samlet Areal 80,2 ha, deraf 78,5 Ager og 1,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. o Skp.



Højmark.

2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 125,200 Kr. (140,000), Jordv. 90,200 Kr. (104,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 78,000 Kr., Løsporet i »National« for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Højmark ligger ca. 1 km Øst for Helsted By ved den offentlige Vej fra Randers til Borup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (god sund Jord), og der er merglet grundigt i 1915.

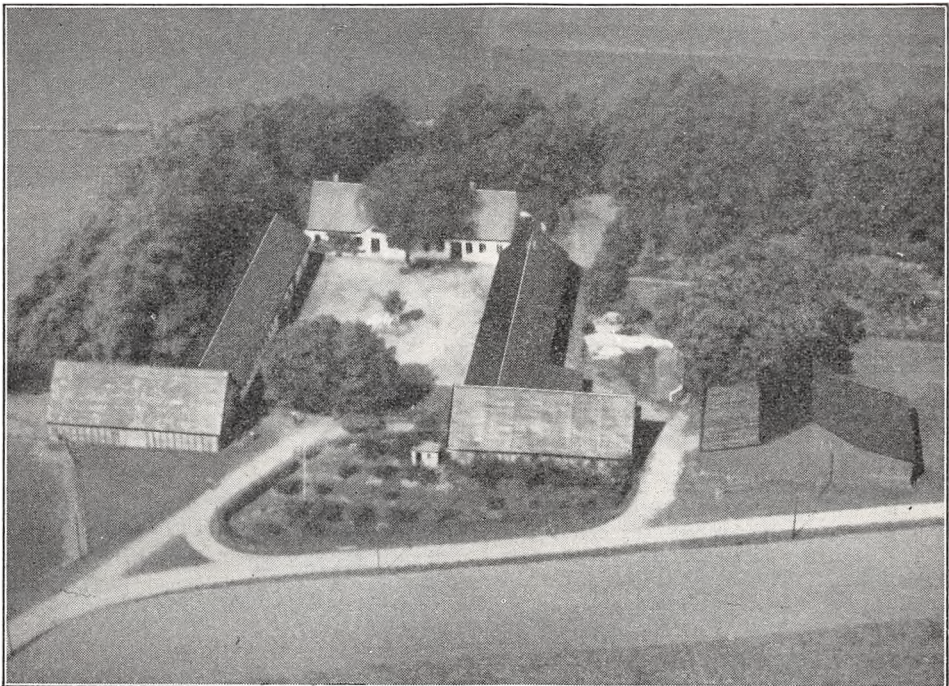
43 ha dyrkes i en 6 Marks og 27 ha i en 7 Marks Drift; desuden henligger 8,5 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 40 Kalig. og 35 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar med 411 Kraftfoder-Enheder pr. Ko 3696 kg med 4,14 pCt. Fedt og 171 kg Smør, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svine-

besætningen er for Tiden 14—15 Tillægssøer, og der leveres 150—200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Højmark har gode grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne gl. Have, til hvilken den har en lukket Veranda, er tækket med Tegl; den indeholder en stor køn Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avls-længer, som er opført efter en Brand i 1918, har Trætrimpel og er tækket med Tagpap; af disse rummer den østlige Sidelænge Fodermesterbolig, Værelser til Folkene, Vognport og Svine-stald, den vestlige Ko- og Hestestald, sidstnævnte udvidet fra den sydlige Ende i en Sidelænge mod Vest. Den nordlige Længe, der rummer Lade, har Vægge af Bølgeblik. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektri-citet.



Blegvadgaard.

Højmark ejedes omkring Aarhundredskiftet af Ingvar Thordal, der i 1905 solgte den til Povl Buhl; den havde da knap 50 ha med godt 6 Td. Hrtk., senere er det øvrige Areal til-købt. Under Verdenskrigen kom Gaarden i Handelen, og siden har den haft mange Ejere. Den ejedes under Verdenskrigen af Forp. Georg Petersen, Støvringgaard, som i 1918 solgte den til Tage Stilling, der havde den ca. 8 Aar, hvorefter den overtoges af dennes Svigerfader J. Ger-strøm; han solgte den kort efter til Godsejer Hviid, der havde den i 3—4 Aar, hvorefter han i 1929 solgte den til Sognefoged A. Rasmussen, af hvem den nuværende Ejer købte den i Februar 1932.

BLEGVADGAARD, Raasted Sogn, Kovsted-Raasted Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. B. Jensen, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. 4 km og 9½ km til Randers, Tlf. Raasted 9.

Matr.-Nr. 1a af Blegvadgaard, 22a af Raasted og 22k af Bjerregrav, samlet Areal 52,5 ha, deraf 43,3 Ager, 7,1 Eng, 1,1 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 85,000 Kr. (88,000), Jordv. 56,000 Kr. (57,700); Bygn. er fors. i »Vermund« for 60,000 Kr., Løsøret i samme Selskab for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Blegvadgaard ligger ca. 1½ km Nord for Raasted By, hvorfra offentlig Vej fører

forbi Gaarden og videre til Svallinggaard og Asfærg; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen undtagen 1 ha Eng, som ligger ca. 4 km fra denne i Bjerregrav Mose, bestaar af god sund Muldjord, dels Ler-, dels Grusmuld paa Ler- og Grusunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men avander sig selv (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1907—12. Af Engen er 6 ha god Haardbunds- og 1 ha Lavmoseeng, hele Arealet indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning Bøg.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. $\frac{1}{2}$ Hvede og $\frac{1}{2}$ Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften dyrkes 2,5 ha med Lucerne, og 13 ha henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Blegvadgaard har overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Nord til den gl. Have, som ogsaa strækker sig Øst og Vest for Gaarden, har aaben Veranda til denne, lav Frontspids mod Syd til Gaarden og Tegtag; den indeholder en god Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne (Gaarden er aaben mod Syd) indeholder den vestlige Sidelænge Hønsehus, Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, den østlige Kostald; fra den sydlige Ende af denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Øst, og paa lignende Maade udgaar Laden fra den sydlige Ende af Hestestalden som en Sidelænge mod Vest; Laden og Svinestalden, der begge er opført af Bindingsværk med Gavle af Kamp, er ligesom en Trælade Øst for Gaarden og de øvrige Avlsbygninger tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Gaarden ligger kønt Syd for Kovsted Aa.

Blegvadgaard, der har hørt under Dronningborg Rytterdistrikt, hvorfra den købtes til Selveje i 1766 ved Bortsalg af Godset under dette, er en gl. Slægtsgaard; den købtes da af Fæsteren Peder Nielsen, som siden overdrog den til Sønnen Jens Pedersen Blegvad. Han afstod den senere til sin Plejedatter Kirsten Nielsen Jensen, der i 1868 overdrog den til sin Brodersøn Jens Chr. Jensen, som i 1915 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer. Gennem Aarene er der baade tilkøbt og solgt Jord, og for en Del Aar siden havde Gaarden 12 $\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. I 1927 frasolgtes saaledes 6 ha til et Statshusmandsbrug.

KRAGSAGER, Kondrup By, Raasted Sogn, Kovsted-Raasted Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Søren C. Stenz, Postfb. Randers, nærmeste St. Bjerregrav, Afst. godt 3 $\frac{1}{2}$ km og 8 $\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Raasted 22.

Matr.-Nr. 12a m. fl. af Kondrup, 2f af Borup, 55a af Asfærg og 8c af Bjerregrav, samlet Areal 47,4 ha, deraf 44,4 Ager, 0,5 Eng, 1,5 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; Ejdkv. 76,000 Kr. (78,000), Jordv. 53,200 Kr. (53,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 58,000 Kr., Løspret i Jydsk Brandf. for 48,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Kragsager ligger i den nordvestlige Side af Kondrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Muldjord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, dog noget bølgeformet, nærmest med lidt Fald mod Syd, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1907—15. Engen er Dyndjord.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med Avl af lidt Roefrø: 1. Hvede, 2. Runkelroer og Kartofler, 3. Byg, 4.—5. Kløver og Græs, 6. Havre, 7. Kaalroer, 8. Byg. Uden for Driften henligger 6 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., lidt Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer,

er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Kragsager har hvidpudsede store, gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have, har stor gennemgaaende Frontspids; den er restaureret i 1919 og rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er Ladden, som ligger mod Nord, bygget i 1917, den har Trimpel af Træ og er tækket med Tegl. Af de 2 Sidelænger er den østlige, Ko- og Svinestalden, bygget i 1910, den har Tag af Cementsten; den vestlige Sidelænge, der rummer Hestestald og Vognport, er opført af Bindingsværk i 1845 efter Gaardens Brand. Desuden Øst for Hovedbygningen og Gaarden et Hønseshus, et Redskabs- og Maskinhus samt et Brændehus, som tillige rummer Værksted, alle 3 tækket med Straa. Der er Lynafleder efter Netsystemet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Kragsager er en gl. Slægtsgaard, som har været Fæste under Dronningborg Rytterdistrikt, hvorfra den købtes til Selveje i 1766; Peter Knudsen fra Bjergby er den ældst kendte Ejer af Gaarden. Han afstod den senere til Svigersønnen Jens Jensen Pedersen, der ogsaa ejede Koldkildegaard, og han overdrog den atter til sin Svigersøn Niels Christensen Stenz fra Svejstrup. Efter hans Død i 1900 overtog Enken Gaarden, som hun i 1907 afstod til Sønnen, den nuværende Ejer.

RAASTED VESTERGAARD, Raasted By og Sogn, Kovsted-Raasted Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer P. Chr. Jensen, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. ca. 2 km og godt 8½ km til Randers, Tlf. Raasted 56.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Raasted, 6b m. fl. af Terp og 1n af Bjerregrav, samlet Areal 57,9 ha, deraf 50,8 Ager, 3,9 Eng, 2,2 Plantage og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 85,000 Kr. (90,000), Jordv. 57,800 Kr. (57,900); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 52,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Raasted Vestergaard ligger ca. ½ km Vest for Raasted By ved Vejen til Bjerregrav St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen en Parcel paa ca. 0,3 ha, som ligger ca. 4 km fra denne i Bjerregrav Mose, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men afvander sig selv (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet omkring 1930. Af Engen er 3,6 ha Haardbunds- og 0,3 ha Lavmoseeng, de 3,6 ha indhegnet til Løsdrift. Skoven er blandet Løvskov.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 10 Sække Kvælstof.

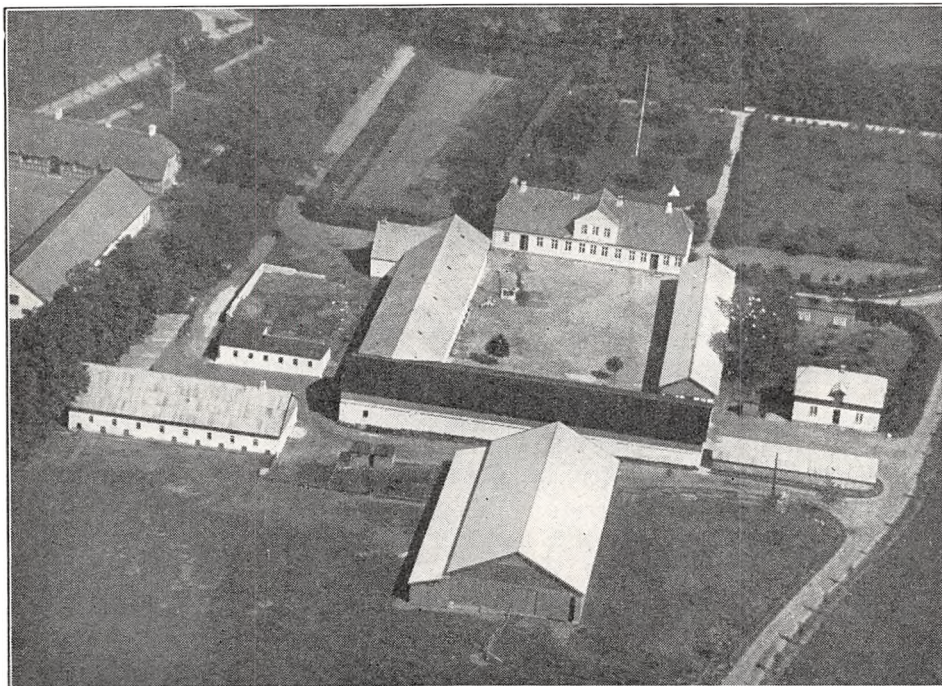
Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer, og der leveres ca. 180 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Raasted Vestergaard har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte anselige Hovedbygning, der er opført i 1894, da Gaarden udflyttedes fra Raasted til sin nuværende Plads, ligger mod Øst til den gl. Have, til hvilken den har Veranda; den rummer en god Bolig. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avlslænger, som er opført i 1903 efter en Brand, har Trimpel af Træ og er tækket med Tagpap. Af disse er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den sydlige Sidelænge, Kostald samt Svinestald paa Loftet over Køerne i den nordlige og Lade i Længen mod Vest, der fra den sydlige Ende er udvidet med en Sidelænge af Træ, tækket

med Tagpap. Desuden Syd for Gaarden en ny Svinestald af Træ, tækket med Pandeplader, og Nord for Gaarden et Hus, der rummer Brænde m. m., bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Gaarden ligger kønt.

Raasted Vestergaard har været Fæste under Dronningborg Rytterdistrikt, hvorfra den købtes til Selveje i 1766, saa vidt vides af den daværende Fæster, som siden overdrog den til sin Søn Jens Vestergaard; han afstod den senere til sin Søn Morten Vestergaard, der i 1855 overdrog den til sin Svigersøn Anders Venning Jensen, efter hvis Død i 1890 Enken, Karen V., overtog Gaarden, som hun i Novbr. 1892 solgte til Søren Jensen Hjorth, Gaarden var da kun paa ca. 41 ha. Han tilkøbte senere i Aarene før Verdenskrigen ca. 12 ha, hvorefter han i 1925 mageskiftede Gaarden til den nuværende Ejer.



Svejstrupgaard.

SVEJSTRUPGAARD, Svejstrup By, Raasted Sogn, Kovsted-Raasted Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. S. E. Hjortkjær, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. $3\frac{1}{2}$ km og 6 km til Randers, Tlf. Raasted 65.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Svejstrup, samlet Areal 132,4 ha, deraf 110,6 Ager, 13,7 Eng, 3,3 Plantage, 2,7 Mose, 1,6 Have og Gaardsplads og 0,5 ha Veje m. m., Hrtk. 15 Td. o Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; Ejdiskv. 132,000 Kr. (132,000), Jordv. 92,200 Kr. (92,800); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 110,000 Kr., Løspøret i »Danmark« for 95,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Svejstrupgaard ligger i den østlige Side af Svejstrup By; af Jorderne er 95 ha samlet Øst og Syd for Gaarden, Resten — ca. 36 ha — ligger samlet Vest for Ejendommen; Jorden er god mild Muldjord (Sandmuld) paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet i Aarene 1923—30. Engen er god Lavmose, indhegnet til Løsdrift, Plantagens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i en 10 Marks Drift (eller to sammenhængende 5 Marks Drifter) med lidt Frøavl af Rødkløver og Runkelroer, Sædsiftet er følgende: 1. Hvede,

2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs, 6. Hvede, 7. Roer, 8. Byg, 9. Havre, 10. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 25 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 175 Sække Superf., 50 Kalig. og 60—70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60—70 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rødt dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 130 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 3—4 Følhopper, og der tillægges ca. 3 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Svejstrupgaard har gode, overvejende hvidpudsede, grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store Have, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten; den indeholder en stor Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlslængerne, som har Trimpel af Træ, er den østlige fritliggende Længe, der rummer Hestestald og Garage, opført af Bindingsværk og tækket med Asbest. Af de 2 andre, som er opført af Grundmur og sammenbygget i Vinkel, er Længen mod Syd, Laden, tækket med Tagpap og den vestlige Sidelænge, der rummer Kostald, med Cementtagsten; denne er ved den nordlige Ende udvidet med en kort Sidelænge mod Vest. Desuden Vest for Gaarden en Ungkvægstald, tækket med Tagpap, en Svinestald med Trimpel af Træ samt en Bygning, som rummer Maskiner og Vognport, opført af Træ og bygget som Halvtag, de 2 sidste med Tag af Pandeplader; Syd for Gaarden en Trælade, der langs den vestlige Side er udvidet med et Redskabs- og Maskinrum, begge tækket med Asbest. Endvidere Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, der tillige rummer Vognport, en Bygning, som rummer Værelser til Medhjælperne samt Magasin paa Loftet, og et Hønsehus af Træ; disse har Tag henholdsvis af Pandeplader, Asbest og Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Svejstrupgaard ejedes omkring Midten af forrige Aarh., fra 1848, af Jens Nielsen Hjorth, som i 1881 afhændede den til J. Breckling fra Gersdorffslund; han solgte den i 1914 med ca. 87 ha, med Besætn. og Invt. for 90,000 Kr. til Grdj. Munkholm, men denne Handel maa formentlig være gaaet tilbage, thi Aaret efter solgte Breckling Ejendommen for 75,000 Kr. med Besætn. og Avl til et Konsortium. Senere ejedes den af M. Hjorth, der i 1922 solgte den til Gustav Knipschildt, og af ham købte dennes Svoger, den nuværende Ejer, Gaarden i 1923. Han købte dels samme Aar, dels i 1925 ca. 40 ha fra Nabogaarde, hvoraf 17,6 ha tidligere har hørt til Svejstrupgaard, men var frasolgt under Krigsaarene af det forannævnte Konsortium.

VEGGERSLUND (tidligere ST. HEDEGAARD), Raasted Sogn, Kovsted-Raasted Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Jens Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. godt $\frac{1}{2}$ km og $9\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Raasted 37.

Matr.-Nr. 1a af Hedegaard, 20a af Raasted og 1d m. fl. af Bjerregrav, samlet Areal 73,9 ha, deraf 56,4 Ager, 7,7 Eng, 8,3 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 2 Skp. 1 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (83,000), Jordv. 52,700 Kr. (53,500); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 65,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 65,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Veggerslund ligger knapt 1 km Sydøst for Bjerregrav St., hvorfra Vej fører til og forbi Ejendommen; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er ca. 49,4 ha god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag og 7 ha lettere Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og 44 ha er nymerglet i Aarene 1926—30. Engen er dels god Lavmose-, dels god Haardbundseng, hele Arealet indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning overvejende Gran, dog med en Del Løvtræ.

Jorden dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 12 ha med vedvarende Græs til Løs-

drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 35 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 34 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 155 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« i Raasted.

Der holdes som Regel 7 jyske Arbejdsheste (alle gule), deraf for Øjeblikket 3 Følhopper; der drives noget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 15—16 Tillægssøer, og der er i 1932 leveret 220 Slagterisvin. Fjerkræholdet er ca. 60 Høns.

Veggerslund har grundmurede gode Bygninger. Den ny Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have, har Frontspids og Altan til denne, Kælder under en Del af Bygningen samt Tegltag; den rummer en god Bolig med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Trimpel og Tag af Cementsten, er der Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Øst for Gaarden et straaetekt Hus af Bindingsværk, som rummer Redskaber og Maskiner. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt.

Veggerslund, der tidligere kaldtes St. Hedegaard, har som Fæstegaard hørt under Dronningborg Rytterdistrikt, hvorfra den købtes til Selveje den 6. Maj 1766 for 262 Rd. og 18 Sk. af den daværende Fæster Søren Christensen Winther. Efter hans Død i 1787 overtoges den af Enken, Barbare Mogensdatter, der i 1788 ægtede Rasm. Andersen Venning fra Bjerregrav; han afstod den i 1818 til sin Søn Anders Rasmussen Venning, som i 1874 overdrog den til sin Søn Peder Chr. Andersen. Da han var ugift, testamenterede han siden Gaarden til sin Brodersøn Niels Rasmussen; i 1916 solgte han Gaarden, som dermed gik ud af Slægtens Besiddelse, til sin Nevø P. Bugge Vegger, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1926.

GAARD I GIMMING BY og Sogn, Gimming-Lem Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Anders Rasmussen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 5½ km (til Gimming Holdeplads dog kun 1 km).

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Gimming og 10a m. fl. af Tustrup Enge, samlet Areal 51 ha, deraf 45 Ager, 4,4 Eng, 0,6 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. o Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (88,600), Jordv. 54,600 Kr. (60,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,800 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden ligger i den sydlige Side af Gimming By, Øst for Vejen til Tjæreby; af Jorderne er 38 ha samlet ved Ejendommen, Syd for denne, 7 ha ligger Nord for Byen og Gaarden, medens Engen ligger 2 km fra denne ved Randers Fjord; Agermarken bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er kun stedvis drænet, men afvander i øvrigt sig selv (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og stedvis nymerglet omkring 1920. Engen er Dyndjord paa Kalk- og Lerunderlag, inddiget og kultiveret, Skovens Bevoksning overvejende Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Runkelroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs, 6. Havre, 7. Kaalroer, 8. Byg. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 10 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveres ca. 130 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 7a m. fl. har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, har lukket Veranda til denne, høj Sokkel, Kælder under en Del af Bygningen og Tag af Cementsten. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Lade i Længen mod

Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen; Laden er tækket med Straa ligesom den østlige Sidelænge, der rummer Vognport, Værelser til Folkene, Hønsehus og Hestestald. Den vestlige Sidelænge indeholder Ko- og Svinestald og er tækket med Tagpap ligesom en mindre Svinestald ved den sydlige Del af Længen. I Stalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger.

Gaarden ejedes i forrige Aarh. af Jens Nielsen Ladekarl, som havde overtaget den efter sine Forældre; han overdrog den i 1905 til sin Svigersøn Niels Thomsen, af hvem den nuværende Ejer mageskiftede sig Gaarden til i 1916, den var da paa ca. 67 ha, men ved Byttehandelen blev der taget ca. 14 ha fra, og endvidere har den nuværende Ejer i 1927 frasolgt 1,3 ha Eng til en Husmand, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

SIGVANSGAARD, Gimming By og Sogn, Gimming-Lem Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Niels Olsen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 6 km (til Gimming Holdeplads dog kun 1 km), Tlf. Harridslev 21.

Matr.-Nr. 18a m. fl. af Gimming, samlet Areal 51,8 ha, deraf 50,8 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. o Skp. o Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 75,000 Kr. (70,000), Jordv. 53,500 Kr. (48,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 46,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Sigvansgaard ligger i den nordøstlige Side af Gimming By; af Jorderne er ca. 41,4 ha samlet ved Gaarden, medens ca. 9,4 ha ligger ca. 1½ km fra denne, Syd for Landevejen Randers-Udbyhøj; Jorden er god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1922—32.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6. Havre, 7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger 16,5 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig 30—45 Sække Superf., 4 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 34 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg, dels ved indkøbte Tyre, dels ved Forenings-Tyr, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveres ca. 180 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

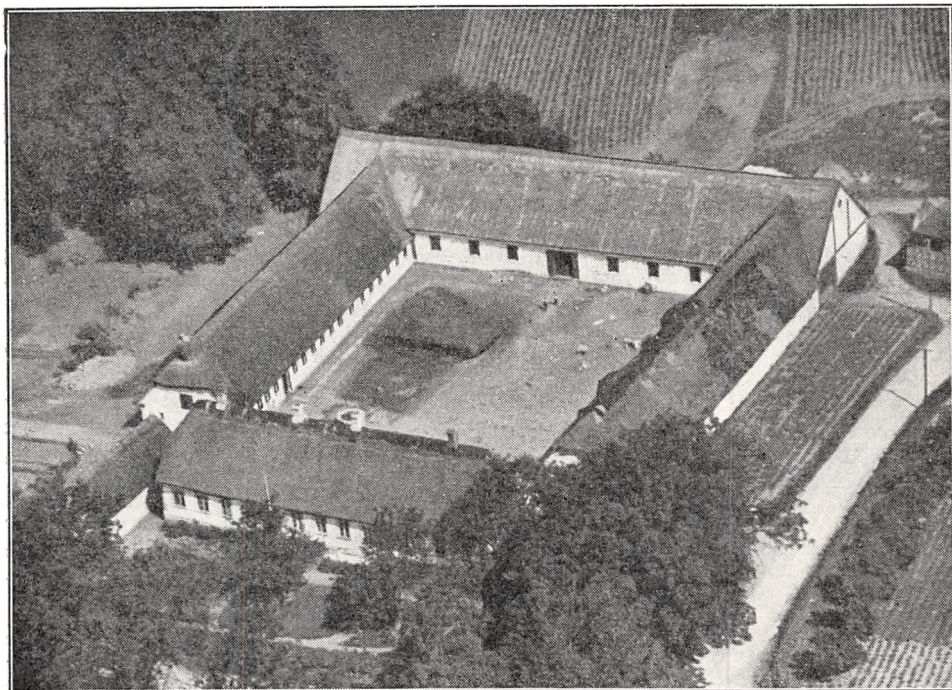
Sigvansgaard har gode, nye hvidpudsede Bygninger, der ved Gaardens Vækst stadig er øget ved Tilbygninger. Hovedbygningen, som ligger mod Syd til den kønne Have, har Frontspids samt aaben Veranda til denne, Kælder under en Del af Bygningen, Tag af Cementsten og en Tilbygning ved den vestlige Gav; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme. Af de 3 sammenbyggede Avislænger, der har muret Trimpe og overvejende Tag af Pandeplader, er der Hestestald, Værelser til Folkene og en Gennemkørsel i den østlige Sidelænge og Svinestald, Vognport, Garage og Vadskehus i den vestlige, Svinestalden udvidet i en Sidelænge mod Vest. Den lange Længe mod Nord, paa hvilken en Del af Taget endnu er Tagpap, indeholder Kostald; denne er forlænget mod Vest med en Trælade, tækket med Tagpap. Desuden Nord for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus med Sider og Tag af Pandeplader og Syd for Gaarden et Hønsehus samt Gaardens Vindmotor. I Kostalden er der ildfaste Løfter af Beton. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Sigvansgaard, som er dannet ved Sammenkøb af Jord, var i 1912 kun paa ca. 11 ha, den ejedes da af P. Mogensen, der oprindelig opførte de første Bygninger, og de øvrige Arealer er derefter tilkøbt senere; han solgte i 1917 Gaarden til Fr. B. Møller, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1924. Senere er der i 1929 tilkøbt 9,4 ha, men samtidig frasolgt ca. 2 ha Eng, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

SKJØDTSMINDE, Tjæreby By, Gimming Sogn, Gimming-Lem Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Jens Sloth, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 5 km, Tlf. Vestrup 14.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Tjæreby, samlet Areal 81 ha, deraf 27,5 Ager, 22 inddæmmede Areal, 22 Eng, 8,7 Fjordeng og Rørskår og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 16 Td. 3 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 97,000 Kr. (112,000), Jordv. 69,700 Kr. (82,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 66,290 Kr., Løvsøret i Nye Danske af 1864 for ca. 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Skjødtsminde er den vestligste Gaard i Tjæreby By; af Jorderne er ca. 56 ha samlet ved Ejendommen, Resten ligger ca. 1 km fra denne; Agermarken bestaar af



Skjødtsminde.

god dyb Lermuld, det inddæmmede Areal er Dyndjord paa et Underlag af Kalk og Strandskaller. Agermarken er let kuperet, det øvrige Areal jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet af den nuværende Ejer i Aarene 1928—32. De 22 ha Eng er dels Dyndeng, dels af mere blandet Beskaffenhed paa Kalk- og Lerunderlag, Fjordengen er af mindre god Bonitet (vandlidende).

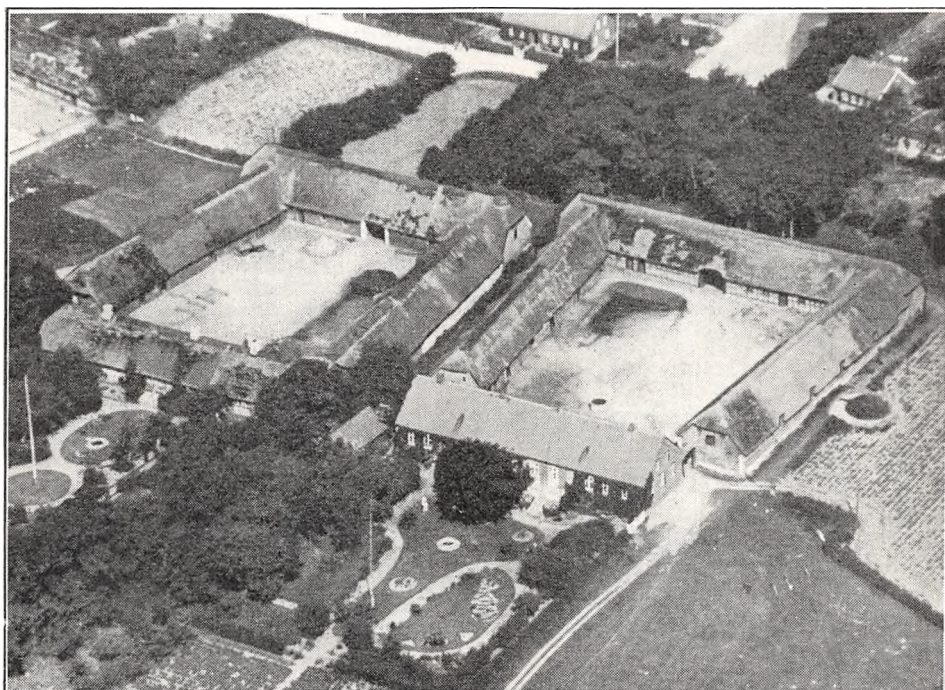
Den gamle Agermark dyrkes i følgende 5 Marks Drift med nogen Frøavl af Hvidkløver og forskellige Græsarter: 1. $\frac{1}{2}$ Hvede og $\frac{1}{2}$ Byg, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Græs- og Hvidkløverfrø. Det inddæmmede Areal dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig 130—140 Sække Superf., lidt Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malkerace, den fornyes overvejende ved Indkøb, Kjerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 indkøbte Plage. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der leveres ca. 130 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Skjødtsminde har grundmurede hvidpudsede Bygninger, tækket med Rør. Af disse ligger Hovedbygningen mod Syd til Haven, der grænser ud mod Landevejen; den rummer en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avislænger er der Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald samt Værksted i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Nordøst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, opført af Bindingsværk, Vest for Hovedbygningen en Svinestald (begge tækket med Rør) og Vest for Gaarden en Hjelm af Pandplader, opført i 1933. Bygningerne har Lynafleder efter Netsystemet, der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden er der Udsigt over Randers Fjord og Engene.

Skjødtsminde var i 200 Aar en gl. Slægtsgaard, som i mange Slægtled nedarvedes fra Fader til Søn. Før Midten af det 18de Aarh. ejedes den af Anders Skjødt, der i 1758 overdrog den til Sønnen Niels S.; han afstod den i 1791 til sin Søn Søren Nielsen S., som i 1833 overdrog



Tjærbylund.

den til Sønnen Niels Sørensen S. I 1875 afstod han den til Sønnen Anders Nielsen S., af hvem Sønnen Niels Nielsen S. overtog den i April 1920. Han solgte i 1927 ca. 7,5 ha, hvorefter han i April 1928 solgte Gaarden til den nuværende Ejer.

TJÆRBYLUND, Tjæreby By, Gimming Sogn, Gimming-Lem Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. C. A. Dupont-Mogensen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt 5 km, Tlf. Vestrup 8.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Vestrup og 5a m. fl. af Tustrup Enge, samlet Areal 67,3 ha, deraf 41,8 Ager, 16,5 inddæmmede Areal, 8 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 90,000 Kr. (101,000), Jordv. 67,000 Kr. (74,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 52,500 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 58,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Tjærbylund ligger midt i Tjæreby By Syd for Vejen gennem denne; af Jorderne er ca. 33 ha samlet Nord for Gaarden og Byen, Resten ligger ca. 1 km Sydøst for Ejendommen; den gl. Agermark bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag, medens det inddæmmede Areal er Dyndjord paa Kalkunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er ikke drænet, men afvander sig selv,

der er merglet fra ældre Tid og i Aarene 1928—32 tillige stedvis nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er Fjordeng, Dyndjord paa Kalk- og Lerunderlag, indhegnet til Løsdrift.

Den gl. Agermark dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre. Det inddæmmede Areal dyrkes med Havre og Græs; der avles noget Frø af forsk. Sorter. Af Kunstg. anv. aarl. ca. 100 S. Superf., 15-20 Kalig. og 40 S. Kvælstg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Tjærebylund har grundmuret Hovedbygning, der ligger mod Syd til den kønne Have, har Terrasse eller aaben Veranda til denne, høj Sokkel og Skifertag; den indeholder en stor og køn Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som er tækket med Rør, rummer den østlige Side-længe, der er opført af Grundmur, Vognport, Svine- og Hestestald, Værelser til Folkene og Hønsesus. Af de 2 andre, der er opført af Bindingsværk, rummer den vestlige Sidelænge Ko- og Svinestald og den nordlige Lade, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Desuden Vest for Hovedbygningen et Brændehus, opført af Grundmur og tækket med Cementsten. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk.

Tjærebylund ejedes i forrige Aarh. af Niels Christensen Møller, som i 1905 overdrog den til sin Svigersøn Niels Sørensen Skjødt; han frasolgte i 1927 ca. 3,9 ha Ager og solgte derefter Gaarden i 1928 til den nuværende Ejer.

TJÆREBY OVERGAARD, Tjæreby By, Gimming Sogn, Gimming-Lem Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Kristen Kjeldsen Sørensen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 5 km, Tlf. Vestrup 19.

Matr.-Nr. 9a m. fl. af Tjæreby og 4b af Dronningborg, samlet Areal 76,1 ha, deraf 39 Ager, 17,6 inddæmmede Areal, 13 Eng, 1 Have og Gaardsplads og 5,5 ha med Rør og Siv, Hrtk. 15 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 95,000 Kr. (110,000), Jordv. 71,600 Kr. (83,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,000 Kr., Løstøret i Jydsk Brandf. for ca. 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Tjæreby Overgaard ligger i den nordlige Side af Tjæreby By; af Agermarken er ca. 22 ha samlet ved Gaarden, 17 ha ligger 1 km fra denne, og Engen samt det inddæmmede Areal ligger 2—3 km fra Ejendommen; den gl. Agermark er god dyb Lermuld paa Lerunderlag, medens det inddæmmede Areal er dyndblandet Tørvejord paa Kalk- og Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, der er drænet, hvor det tiltrængtes, og der er nymerglet i Aarene 1912—14. Engen er Lavmose.

Den gl. Agermark dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Det inddæmmede Areal dyrkes med Havre og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

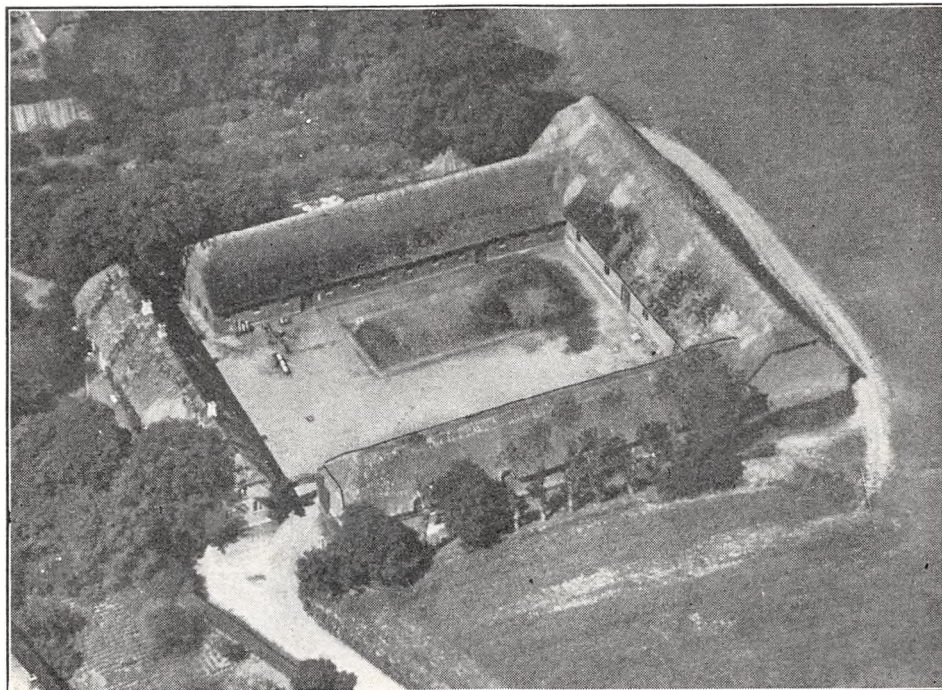
Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Føl af eget Tillæg. Der leveres ca. 110 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Tjæreby Overgaard har ældre, men gode Bygninger, tækket med Rør. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er opført af Bindingsværk. De 3 sammenbyggede Avslænger er op-

ført af Grundmur. Af disse rummer den østlige Sidelænge Vognport, Værelser til Folkene, Hestestald og Hønsehus, den vestlige Ko- og Svinestald og Længen mod Nord Lade. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger.

Tjæreby Overgaard er en gl. Slægtsgaard; den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Kr. Jensen Kjeldsen, som i 1886 overdrog den til sin Svigersøn Jonas Jensen Sørensen, af hvem den nuværende Ejer overtog den i 1914. I Aarenes Løb er der afgivet 0,5 ha til Diget ved Fjorden, og et lignende Areal er frasolgt.

HARRIDSLEVGAARD, Harridslev By og Sogn, Harridslev-Albæk Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. K. Tvedegaard, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. $7\frac{1}{2}$ km, Tlf. Harridslev 6.



Tjæreby Overgaard.

Matr.-Nr. 13a m. fl. af Harridslev og 19c m. fl. af Lindbjerg, samlet Areal 60,7 ha, deraf 59 Ager, 0,7 Plantage og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 0 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 94,000 Kr. (104,000), Jordv. 68,600 Kr. (76,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 40,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Harridslevgaard ligger i den vestlige Side af Harridslev By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 7 ha, som ligger samlet ca. $\frac{1}{2}$ km fra denne, består af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Plantagens Bevoksning er Gran.

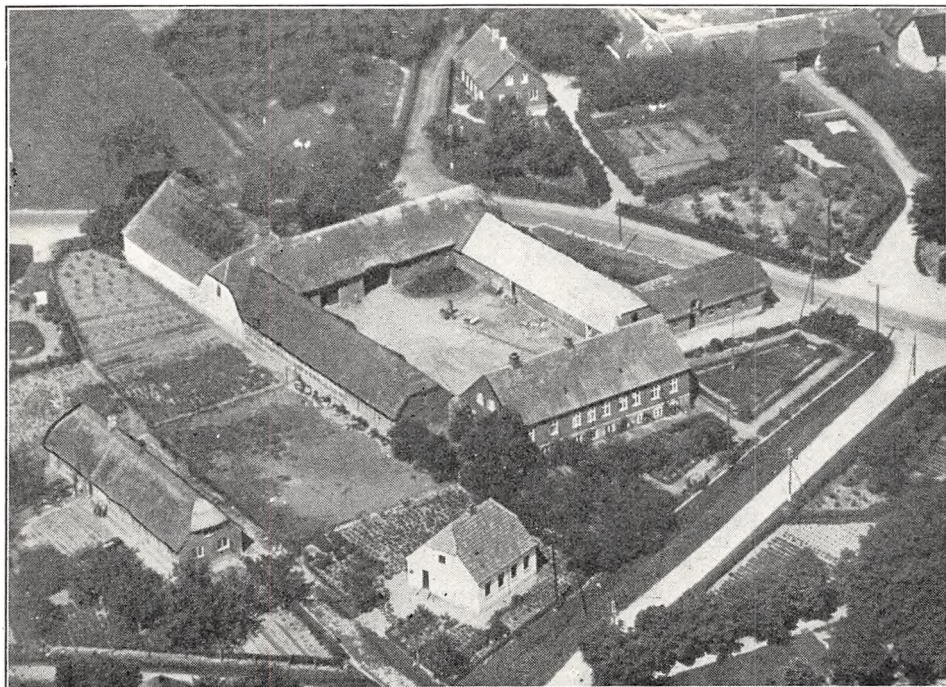
Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 10 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der består af 33 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydisk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kronjyden« i Støvring.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper, samt 3 Føl af eget Tillæg. Der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret; Patterisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Harridslevgaard har velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven og har høj Kælder til denne samt Skifertag, er opført i 1894, den rummer en stor og god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den sydlige Sidelænge opført af Bindingsværk og tækket med Straa, bygget i 1881, den rummer Hestestald, Værelser til Folkene, Garage og Hønsehus. Af de 2 andre, som har Tag af Pandeplader til Gaarden og Straa udadtil, rummer den nordlige Sidelænge Kostald, og fra den østlige Ende af



Harridslevgaard.

denne udgaar den straaetækte Svinestald som en Sidelænge mod Nord. Den vestlige Længe, gennem hvilken der er Indkørselsport fra Vejen gennem Byen, rummer Kostald og Lade, af hvilke sidstnævnte er udvidet fra den sydlige Ende med en straaetækt Sidelænge mod Vest, denne Længe er opført i 1883.

Harridslevgaard ejedes i forrige Aarh. af P. Ørum, efter hvem den i 1904 overtoges af Anton Mikkelsen; han solgte den i 1907 med 46,3 ha for 62,500 Kr. til Markus Hansen (fra Als, Sønderjylland), af hvem den nuværende Ejer købte den i 1910. Senere, i 1915, er der tilkøbt en Gaard paa 11 ha, og i 1922 foretoges der et Magelæg, hvorved Arealet øgedes med ca. 3,4 ha, samtidig med at Jorderne kom til at ligge mere bekvemt for Gaarden, og denne fik derved sin nuværende Størrelse.

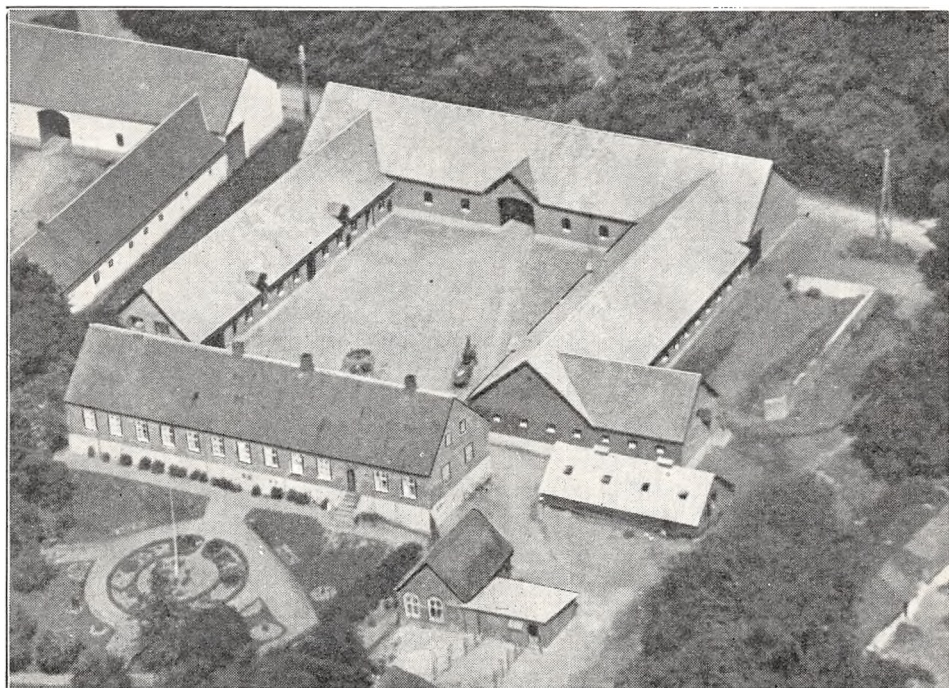
BUGGESHOLM, Vestrup By, Albæk Sogn, Harridslev-Albæk Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Chr. Bugge Skjødt, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt $7\frac{1}{2}$ km, Tlf. Vestrup 15.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Vestrup og 69 m. fl. af Kongensholm, samlet Areal 47,4 ha, deraf 24,4 Ager, 22 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; Ejdkv. 72,000 Kr. (86,000), Jordv. 42,500 Kr. (54,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Buggesholm ligger midt i Vestrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, Nord for denne, undtagen Engen, som ligger paa 4 Steder Syd for Ejendommen, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men afvander sig selv, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1923—30. Engen er Dyndjord paa Blaaler-Underlag, inddiget og afvandet; Arealet dyrkes skiftevis med Korn og udlægges med Græs.

Gaarden drives siden 1928 af Ejerens Søn, Forpagter N. Bugge Skjødt; Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af Korn og Roer paa Agerjorden. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf. og 10 Sække Kvælstofg. (til Hvede og Roer).

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer,



Buggesholm.

er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nyvang« i Vestrup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 12 Tillægssøer (for Tiden kun 6); der er i 1932 leveret ca. 260 Slagterisvin. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Buggesholm har nye grundmurede Bygninger, opført efter en Brand i 1919. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har høj Sokkel, Kælder under en Del af Bygningen og Skifertag; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avls-længer, som har muret Trimpel og Tag af Cementsten, er der Heste- og Svinestald samt Vognport med Værelser ovenpaa over sidstnævnte til Folkene i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige, fra hvis sydlige Ende Svinestalden udgaar som en Sidelænge mod Øst, og Lade i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Desuden Syd for Gaarden og Øst for Haven en Svinestald og et Hønsehus af Træ, begge tækket med Pandeplader (den vestlige Del af Hønsehuset dog med Rør) samt et Redskabs- og Maskinhus, opført af Bindingsværk og tækket med Rør. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk. Der er køn Udsigt fra Gaarden mod Syd over Randers Fjord og Engene.

Buggesholm har været Fæste under Dronningborg Rytterdistrikt, hvorfra den købtes til fri

Ejendom i 1766, vistnok af den daværende Fæster inden for Slægten Madsen. Senere ejedes den af Niels Madsen (vistnok en Søn af Køberen), som overdrog den til sin Svigersøn Christen Kjeldsen. Han solgte den ca. 1863 til Jens Rasmussen fra Hvalløse i Galten Hrd., der ca. 1870 solgte den til Søren Nielsen Skjødt, Skjødtsminde i Tjæreby; han afstod den i 1890 til sin Søn Niels Sørensen S., af hvem den nuværende Ejer købte den i 1912.

GAARD I ALBÆK BY og Sogn, Harridslev-Albæk Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer N. Chr. Christensen Møller, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 9 km, Tlf. Vestrup 28.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Albæk og 121a m. fl. af Kongensholm; samlet Areal 63,4 ha, deraf 31 Ager, 31,4 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 81,300 Kr. (96,000), Jordv. 53,300 Kr. (65,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 45,590 Kr., Løstøret i Jydsk Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden ligger i Albæk By lige Syd for Kirken; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen undtagen Engen, som ligger paa 3 Steder Syd for denne, bestaar af god dyb Muldjord paa Lerunderlag, dog er 4 ha Sandmuld paa Grusunderlag. Terrænet er fladt, naar undtages de nævnte 4 ha Sandmuld, der er noget kuperet (antagelig gl. Fjordbrinker), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er frugtbar dyndblandet Jord paa Underlag af Strandskaller, inddiget og afvandet.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. ½ Hvede og ½ Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Kløver og Græs. Den inddigede Jord drives med Havre og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nyvang« i Vestrup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og der leveres ca. 120 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 125 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 10a m. fl. af Albæk har gode Bygninger, tækket med Rør. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er opført af Bindingsværk og er ældre, men velholdt. De 3 sammenbyggede Avlslænger er opført efter en Brand i 1900; af disse er der Vognport, Værelser til Folkene, Svine- og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Desuden Øst for Hovedbygningen en Svinestald af Træ, tækket med Rør, samt et Hønsehus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden, som er en gl. Slægtsgaard, ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af N. Chr. Møller, der i 1875 overdrog den til Sønnen Chr. N. Møller. I 1915 tilkøbte han ca. 6,6 ha, men ved Uddybningen af Randers Fjord er der fragaaet ca. 2,5 ha Eng, hvorved Gaarden har faaet sit nuværende Areal. Han afstod den i 1916 til Sønnen, den nuværende Ejer.

GAARD I VESTRUP BY, Albæk Sogn, Harridslev-Albæk Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Rasmus Skjødt, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 7½ km, Tlf. Vestrup 10.

Matr.-Nr. 2 m. fl. af Vestrup og 102 m. fl. af Kongensholm, samlet Areal 55,4 ha, deraf 31,4 Ager, 22 Eng, 1 Plantage og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 3 Skp. 1 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 78,300 Kr. (94,400), Jordv. 51,300 Kr. (65,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 57,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden ligger i Vestrup By (Nr. 2 i Byen, naar man kommer fra Tjæreby); Agermarken ligger Nordvest for Ejendommen, Engen Syd for denne; Jorden er god dyb

Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet, men afvander for en stor Del sig selv, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1910. Engen er af god Bonitet, afvandet, kultiveret og inddiget, dels Dynd-, dels Humusjord paa Lerunderlag, Plantagens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i en ret fri 9 Marks Drift med lidt Frøavl; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf. og lidt Kalig. samt Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nyvang« i Vestrup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 2 m. fl. har delvis ældre, men gode Bygninger, tækket med Rør. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har 2 aabne Verandaer til denne; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er den østlige Sidelænge, Kostalden, ligeledes opført af Grundmur; den vestlige, der rummer Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald samt Vognport, er opført af Bindingsværk ligesom den nordlige Længe, Laden, gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Desuden Vest for Hovedbygningen et Redskabs- og Maskinhus med Tag og Sider af Rør. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk. Fra Gaarden er der køn Udsigt mod Syd over Randers Fjord og Engene.

Gaarden er en gl. Slægtsgaard, som har været i Familiens Besiddelse i flere Slægtled. Den ejedes i Begyndelsen af indeværende Aarh. af Jens Sørensen Skjødt, der havde overtaget den efter sine Forældre; han frasolgte i 1926 ca. 7 ha til et Statshusmandsbrug og afstod i 1932 Gaarden til Sønnen, den nuværende Ejer.

GAARD I VESTRUP BY, Albæk Sogn, Harridslev-Albæk Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Fr. Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt $7\frac{1}{2}$ km, Tlf. Vestrup 16.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Vestrup, samlet Areal 61,2 ha, deraf 30,2 Ager, 30 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 4 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 79,800 Kr. (96,000), Jordv. 53,800 Kr. (69,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden er den næstsidste i Vestrup By i Retning mod Albæk; Agermarken er samlet ved Ejendommen, Nord for denne, Engen ligger Syd for Gaarden paa flere Steder; Agerjorden er god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men afvander sig selv, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er af god Bonitet, dyndblandet Tørvejord paa Blaaler-Underlag, afvandet og inddiget.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 15 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhornsrace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser for største Delen i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nyvang« i Vestrup.

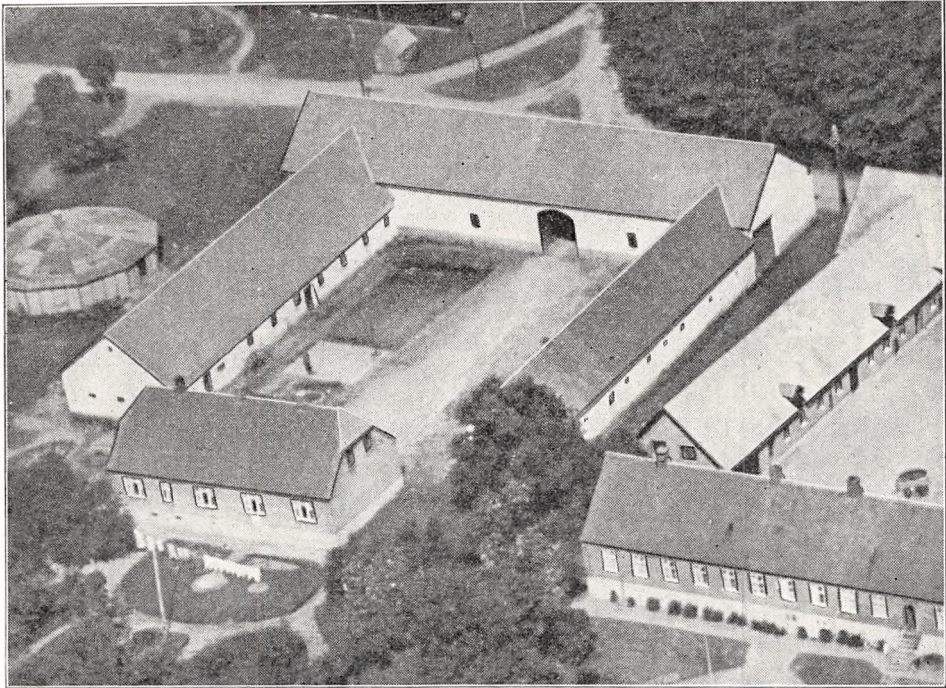
Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper, samt 2 Føl af eget Tillæg. Der er i 1932 leveret ca. 200 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbt. Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 5a har ældre, men gode Bygninger, overvejende opført af Bindingsværk og tækket med Rør. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne hyggelige Have, indeholder en stor Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige, som er opført af Grundmur, og Lade i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Desuden Øst for Gaarden et teglhængt Hus, der rummer Brænde og Høns, en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Sten, som rummer Maskiner og Vognport, samt et Redskabs-

og Maskinhus, opført af Bindingsværk og tækket med Rør. Der er Lynafleder efter Netsystemet paa Bygningen. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører en Villa til Ejendommen. Der er fra Gaarden køn Udsigt mod Syd over Randers Fjord og Gudena-Engene.

Gaarden ejedes i forrige Aarh. af Christen Madsen, som senere afstod den til Sønnen Mads Christensen; han overdrog den i 1879 til sin Svigersøn Niels Chr. Møller, der i 1916 afstod den til sin Svigersøn, den nuværende Ejer.

TORNHOLT, Vestrup By, Albæk Sogn, Harridslev-Albæk Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Harald Jensen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt $7\frac{1}{2}$ km.



Tornholt.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Vestrup, samlet Areal 44,7 ha, deraf 27,2 Ager, 16,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 69,000 Kr. (81,000), Jordv. 43,200 Kr. (51,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 55,000 Kr., Løsporet i »London« for 33,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Tornholt ligger midt i Vestrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, Agermarken Nord og Engen Syd for denne, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Bortset fra en enkelt Bakke er Terrænet jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet, men afvander i øvrigt sig selv, der er merglet fra ældre Tid, og lidt er stedvis nymerglet i de senere Aar. Engen er frugtbar dyndblandet Tørvejord paa Blaaler-Underlag af god Bonitet, afvandet og inddiget.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf. og 10 Sække Kvælstofg. (til Roerne).

Kvægbesætningen, der bestaar af 5 Malkekøer, 1 Tyr og 10 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nyvang« i Vestrup.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Baaede til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Tornholt har grundmurede nye, gode Bygninger med Tag af Cementsten, opført efter en Brand i 1926. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har muret Veranda el. Terrasse til denne (ikke med paa Billedet), høj Sokkel og Kælder. Af de 3 sammenbyggede hvidpudsede Avlslænger, som har muret Trimpel, er der Garage, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den vestlige samt Lade i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Desuden Vest for Gaarden en rund Svinestald af Asbest samt et Hønsehus af Træ, begge tækket med Tagpap. I Ko- og Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk. Fra Gaarden er der køn Udsigt mod Syd over Randers Fjord og Engene.

Tornholt, som har været Fæste under Dronningborg Rytterdistrikt, hvorfra den købtes til fri Ejendom i 1766, har været ejet inden for den Slægt Møller, der besidder flere af Gaardene i Egnen. Da den sidste Ejer døde ung i 1858 fra sine mindreaarige Børn, blev Gaarden solgt ved Auktion for 34,000 Kr. uden Besætning; den købtes da af Bang, som i 1866 solgte den til Niels Kragh fra Tjæreby med godt 19 Td. Hrtk. samt Besætn. for 59,000 Kr.; han solgte den i 1898 til Theodor Torup fra Mols, der ejede den i en Del Aar. Senere ejedes den af C. Henriksen, der i 1925 solgte den til M. P. Skjødt; han solgte den i 1926 til Chr. Christensen, efter hvem den overtoges af Jydsk Land-Hypotekforening, og af denne købte den nuværende Ejer den i Decbr. 1932.

VESTRUPGAARD, Vestrup By, Albæk Sogn, Harridslev-Albæk Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Niels Chr. Møller, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. ca. 7½ km, Tlf. Vestrup 1.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vestrup, 17 af Tustrup Enge og 114 af Kongensholme, samlet Areal 65,1 ha, deraf 36,6 Ager, 27,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 78,700 Kr. (95,000), Jordv. 53,700 Kr. (71,000); Bygn. er fors. i Landbyg. Brandf. for 48,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Vestrupgaard er den vestligste Gaard i Vestrup By; Agermarken er samlet Vest for Ejendommen, medens Engen ligger Syd for denne; Agermarken er god dyb Ler-muld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men afvander sig selv, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—25. Engen er af god Bonitet, kultiveret, afvandet og inddiget; det meste er Dyndjord, dog er en Del blandet med Tørvejord, Underlaget er Ler.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 2 Tyre og 33 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nyvang« i Vestrup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper, og der drives noget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

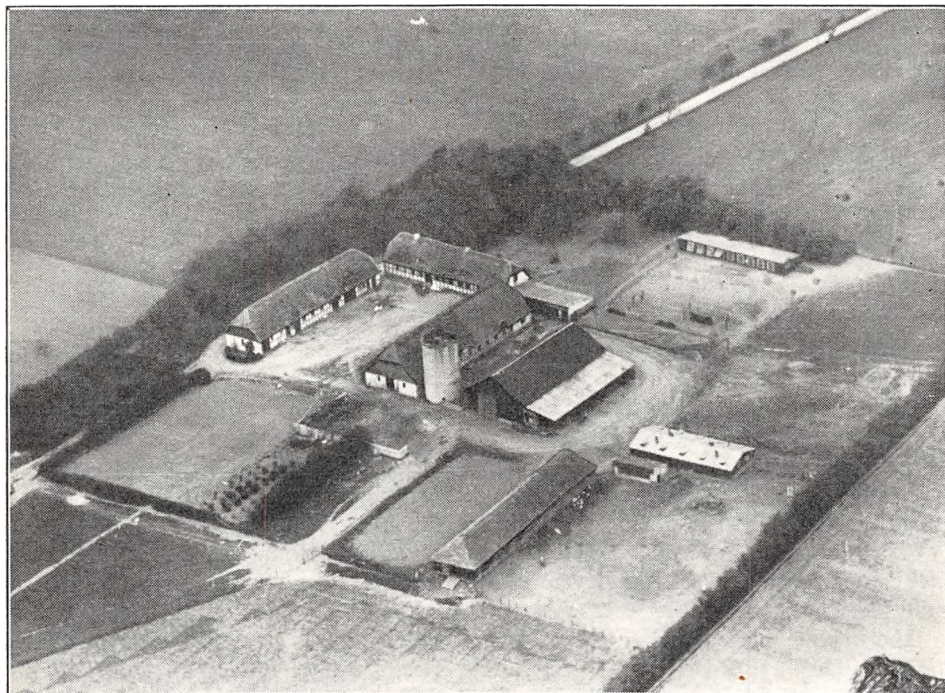
Vestrupgaard har overvejende ældre, men gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er opført af Bindingsværk og tækket med Rør. Af de 3 sammenbyggede straa-tækte Avlslænger er der Lade i den grundmurede Længe mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Af de 2 Sidelænger, som er opført af Bindingsværk, er der Værelser til Folkene, Hestestald og Vognport i den vestlige og Ko- og Svinestald i den østlige. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk. Fra Gaarden er der køn Udsigt mod Syd over Randers Fjord og Engene.

Vestrupgaard er en gl. Slægtsgaard inden for Slægten Lang; den ejedes i forrige Aarh. af Niels Jensen Lang, som i 1887 havde overtaget den efter sin Svigerfader Chr. Christensen; han overdrog den i 1905 til sin Svigersøn, den nuværende Ejer.

HALVAGERGAARD, Støvring By og Sogn, Støvring-Møllerup Komm., Støvring Hrd., Rouslø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. C. A. Poulsen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 9 km, Tlf. Støvring 7.

Matr.-Nr. 20a af Støvring og 1c af Harridslev, samlet Areal 56 ha, deraf 51,5 Ager, 3,8 Eng og 0,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 79,800 Kr. (87,000), Jordv. 64,400 Kr. (67,600); Bygn. er fors. i Landbyggn. Brandf. for 33,000 Kr., Løspøret i »National« for 73,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Halvagergaard ligger godt 1 km Vest for Støvring By ca. 100 m Syd for Vejen til Harridslev, hvorfra der er Indkørsel til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved



Halvagergaard.

Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 3 km fra denne ved Randers Fjord, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er højtliggende, men fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1929—32. Engen er god Græsningseng (Dyndjord), indhegnet til Løsdrift.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Blandsæd, 6. Roer, 7. Byg, 8. Havre, 9. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 12 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 24 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 4302 kg med 3,83 pCt. Fedt og 183 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kronjyden« i Støvring.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 1 Hingst, samt 1 Plag og 1 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slag-

terisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Der holdes 18 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 400 Høns (hvide Italienerne).

Halvagergaard har overvejende ældre, men gode straatækte Bygninger af Bindingsværk. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, rummer en god køn Bolig; den er fra den østlige Gavl forlænget med en Tilbygning, som rummer Bryggers m. m. Af Avlslængerne (Gaarden er aaben mod Syd) rummer den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald og den østlige Kostald, op til hvilken der ved den østlige Side er opført en rund Silo af Beton, denne benyttes dog ikke. Desuden Øst for Gaarden en Trælade, til hvis østlige Side der er opført en Halvtagsbygning til Vogne, begge med Tag af Pandeplader. Endvidere Øst for denne 3 Svinestalde, de 2 opført af Træ og tækket med henholdsvis Straa og Pandeplader; den tredje, der er af Grundmur, er ligesom et Hønsehus af Træ Øst for Hovedbygningen bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Fra Gaarden, der ligger ret højt og kønt, er der vid Udsigt over Omegnen og ind mod Randers.

Halvagergaard ejedes i forrige Aarh. af Synnestvedt, som i 1885 solgte den til Niels Nikolaj Thomsen, der tilkøbte ca. 27,5 ha. I 1912 solgte han Gaarden med godt 56 ha for 68,000 Kr. til Folketingsmand P. Bjerre, og Gaarden var nu en hel Del i Handelen under Verdenskrigen. I 1922 solgte Hjorth-Møller den til Hans Christensen Bøggild, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1928 uden Besætn. for 108,000 Kr.

STØVRINGGAARD KLOSTER, Støvring Sogn, Støvring-Møllerup Komm., Støvring Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer: en selvejende Institution, Postfb. Møllerup pr. Randers, nærmeste St. Randers, Afst. godt 12½ km, Tlf. Støvring ved Randers 11 (Slottet), 9 (Forpagteren) og 8 (Skovrideren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Støvringgaard, 1d m. fl. af Aastrup og 12d af Tvede, samlet Areal 460,2 ha, deraf 143 Ager, 28 Eng, 286 Skov og 3,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 31 Td. o Skp. o Fdk. ¼ Alb. (Gaarden) og 2 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb. (Skoven); Ejdkv. 265,000 Kr. (280,000) (Gaarden, heraf Slottet 44,000 Kr.) og 171,300 Kr. (200,000) (Skoven), Jordv. 129,300 (120,000) (Gaarden, heraf Slottet 4000 Kr.) og 93,300 Kr. (130,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 400,000 Kr., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

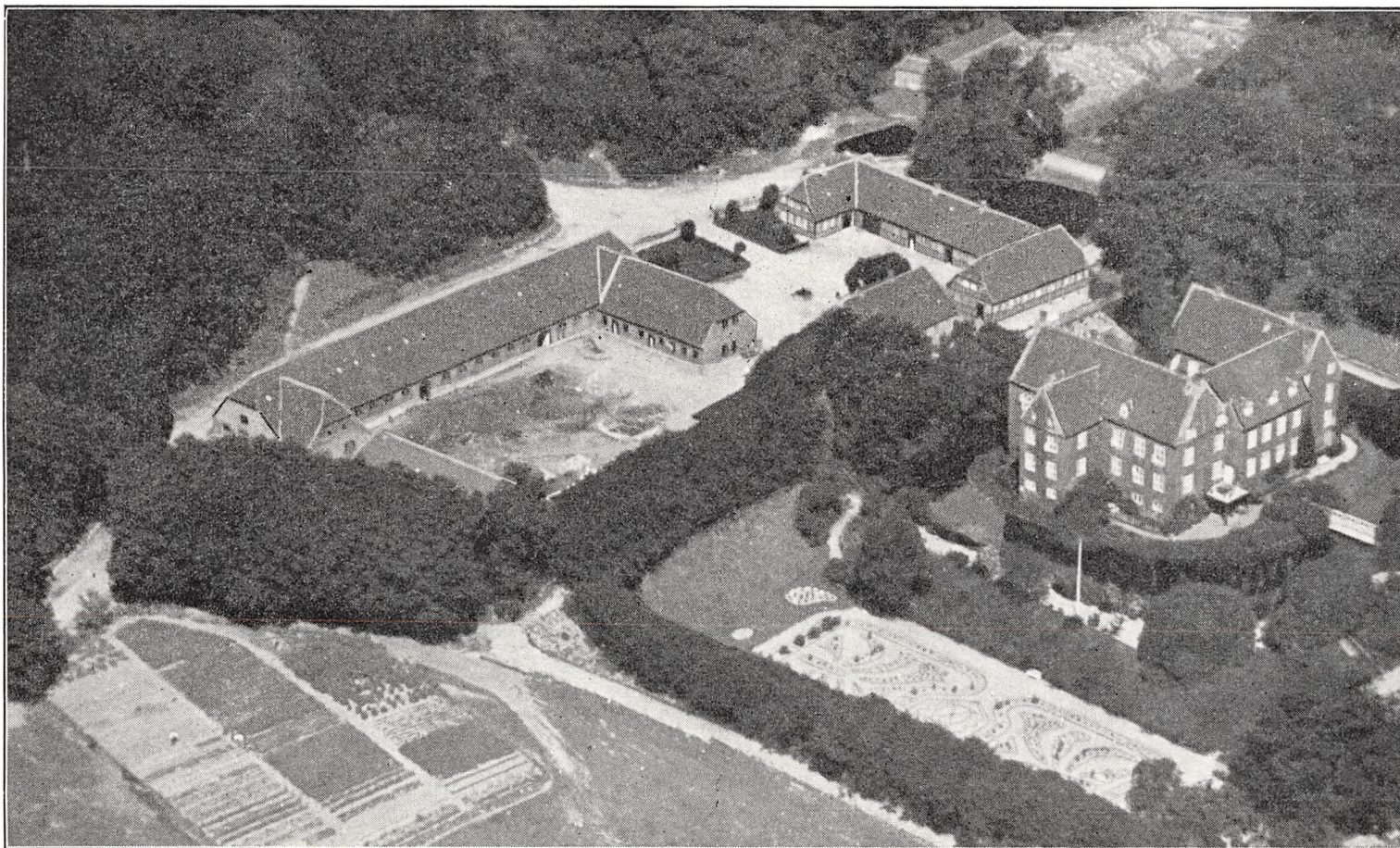
Støvringgaard ligger ca. 2 km Øst for Støvring By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 15 ha stærk Lerjord paa Lerunderlag, 44 ha god Muldjord paa Sand- og Grusunderlag og 84 ha let Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er for Agermarkens Vedkommende ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (største Delen dog ikke drænet), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1923—33. Engen er Haardbundseng paa Klægunderlag (lidt vandlidende), indhegnet til Løsdrift. Skoven drives under Klostret af Skovrider C. Poulsen; af Skovarealet er 170 ha bevokset med Bøg, 30 med Eg, 26 med blandet Løvtræ og 40 ha med Naaletræ, medens Resten er Tjenestejord.

Avlsgaarden drives siden 1. April 1923 af Forpagter F. G. Petersen, Forpagtningen er 10-aarig; Jorden dyrkes i en ret fri 9 Marks Drift; 20 ha henligger med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 30—40 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60—70 Malkekøer, 2 Tyre og 40—50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kronjyden« i Støvring.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil opdrættet og solgt 400—600 Gylte om Aaret og leveret 200—250 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 20 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Støvringgaard anselige Hovedbygning er helt omgivet af Voldgrave; den bestaar af 4 Fløje, opført af røde Munkesten i 2 Etager over Kælderen og tækket med Tegl. Ældst er vistnok den



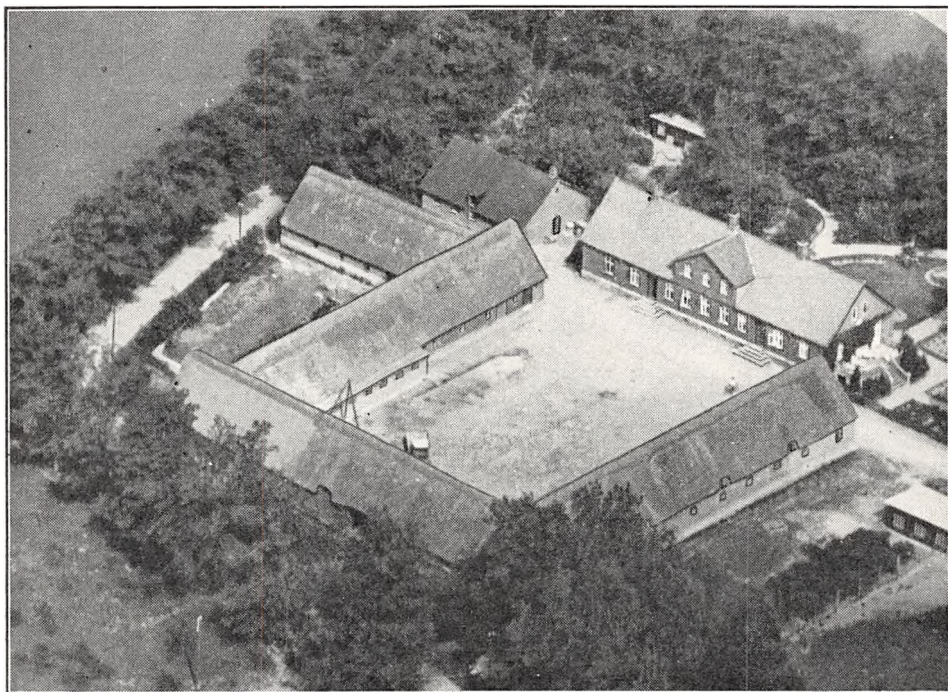
Støvringgaard Kloster.

nordlige Fløj, der er bygget ca. 1600 og ligesom den østlige Fløj, som er opført kort efter, hviler paa en Sokkel af Kampesten. I 1622 opførtes den sydlige Fløj, der hviler paa en Sokkel af tilhugne Granitkvadre og har hvælvede Kældere, og samtidig opførtes fra denne mod Nord den korte Vestfløj, som afsluttedes ved den nordlige Gavl med en taarnagtig Udbygning, saaledes at der mellem denne og Nordfløjen er Indkørsel til Borggaarden ad den murede Bro over Voldgraven. I 1630 tilbyggedes dernæst den korte Korsfløj, der udgaar mod Syd fra den sydlige Fløj. I Østfløjen findes i 2. Stokværk Kapellet, i hvilket (siden Frederik d. Femtes Tid) Sognepræsten holder Gudstjeneste; det er først indrettet ca. 1740, samtidig med at Hovedbygningen restaureredes (i den nyere Tid er der indlagt Centralvarme og Bad). Samtidig opførtes ogsaa en Del af Ladegaardens Bygninger, saaledes den teglhængte 3-længede Bygning af Bindingsværk, der ligger Nord for Indkørselsvejen, den østlige og den nordlige Længe i 2 Etager; denne Bygning benyttes af Klosteret. Syd for denne og Indkørselsvejen, Vest for Voldgravene og Slottet, ligger den énlængede Forpagterbolig, der har et stort Kvistparti mod Vest; den er opført af Grundmur og tækket med Tegl ligesom den egentlige Avlsgaard, der ligger Sydvest for Forpagterboligen. Af dennes Længer rummer den lange vestlige Længe Heste- og Kostald, fra hvis nordlige Ende den korte Nordfløj, der rummer Garage og Værelser til Folkene, udgaar som en Sidelænge mod Øst. Paa lignende Maade udgaar fra den sydlige Ende af Kostalden en kort Sidefløj mod Øst, som rummer Roehus, medens den egentlige Sydfløj rummer Svinestald. Mod Øst er Avlsgaarden afgrænset af 2 fritliggende Bygninger, der ligger i Flugt med Forpagterboligen, og af hvilke den sydlige, en Svinestald af Træ, er tækket med Asbest, medens den nordlige, der rummer forskelligt, er bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Desuden Øst for Gaarden et Hønsehuse af Træ, tækket med Tagpap ligesom en Halvtagsbygning, en Vognport, Syd for denne. I Ko- og Hestestalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Desuden hører til Skovene en Skovridergaard med ca. 5,5 ha. Støvringgaard ligger kønt mellem Nørre- og Sønderkov paa Skrænten ud mod de store frugtbare Gudena-Enge langs Randers Fjord.

Støvringgaard nævnes allerede i 1319, den ejedes da af Palne Jensen, som førte Lillie-Juul'ernes Vaaben. En Datter af ham ægtede den mægtige Niels Bugge, hvis Datter Eline bragte Gaarden til sin Mand Christian Vendelboe. Deres Datter Else bragte den til sin Mand Axel Jepsen (Thott) og efter hans Død til sin 2. Mand Lyder Holck; efter Hustruens Død gik Gaarden over til Jep Axelsen Thott, en Søn af hendes første Ægteskab, og han afstod den senere til sin Søn Axel Jepsen Thott, der ægtede Margr. Andersdatter Bjørn fra Stenalt Syd for Fjorden. Efter begges Død 1491 og 1500 kom der Arvestrid om Støvringgaard, som nu arvedes af hendes Brødre, deriblandt Rigsrd. Jac. Andersen Bjørn. Efter hans Død ca. 1525 sad Hustruen med Gaarden i mange Aar, hvorefter en Datter Dorthe, der var 2 Gange gift, bragte den til sine 2 Mænd, men da hun ingen Børn efterlod sig, arvedes Støvringgaard af en Kusines Børn, den senere berømte Kansler Niels Kaas og Broderen Erik Kaas til Lindbjerg, idet denne Kusine var gift med Niels Kaas til Taarupgaard. Efter begges Død arvedes Gaarden af Eriks 2 Sønner Niels Kaas til Birkelse og Mogens Kaas, af hvilke sidstnævnte, som ogsaa ejede Restrup og Gudumlund m. fl., i 1614 udkøbte Broderen og derved blev Enejer, og han opførte nu Hovedbygningen, dog havde Broderen mulig allerede ladet Nordfløjen opføre. Den rige Mogens Kaas, der blev Rigsrd. i 1624, døde i 1656, og Støvringgaard deltes nu mellem hans 3 Sønner og 4 Døtre, hvis Kreditorer, Thomas Fuiren og Erkebisp Hans Svanes Arvinger, først overtog den afdøde Søn Erik Kaas' Part, ligesom Generalmajor H. Løvenhielm ved Indførsel i 1680 ogsaa fik en Part i Gaarden. Senere blev Højesteretsassessor, Friherre Diderik Fuiren vistnok Enejer, og efter hans Død i 1686 overtoges Gaarden af Enken Margr., f. Ejlers, som øgede Gaardens Tilliggende. Ved hendes Død i 1708 gik den over til Datteren, Baronesse Christine Fuiren, der var gift med Gehejmerd. Jens Harboe; han døde i 1709, og da Ægteskabet var barnløst, oprettede Enken ved Testamente i 1735 før sin Død samme Aar Støvringgaard til et Jomfrukloster for Døtre af Mænd inden for de 5 første Rangklasser. (Gaarden havde senere, i 1778, 40½ Td. Hrtk., desuden 17 Td. Hrtk. af Bjellerup Ladegaard, 68 Td. Tiendehrtk. og 459 Td. Hrtk. Bønderfæstegods samt af rede Penge 43,956 Rd. Cour. og 15,200 Rd. i Kr.); Klosters Fundats stadfæstedes i 1745, men først i 1760 indviedes Klosteret som saadant. Ved dette, hvis Direktion bestaar af Stiftamtmanden og Biskoppen over Aarhus Stift, er der ansat en Godsforvalter.

I 1860'erne begyndte Bortsalget af Bønderfæstegodset, der, som Tallet foran viser, var ret betydeligt, idet Direktionen i 1765 ved Auktionen over Fæstegodset under Dronningborg Rytterdistrikt havde købt for over 20,000 Rd. af dette, nemlig en stor Del af Engene i Albæk Sogn samt en hel Del Gaarde og Huse i Harridslev. Ved Afhændelsen af Fæstegodset voksede Klosters Kapitalformue betydeligt, og denne var i 1927 1,774,844 Kr.

GALTEN HERRED



Amstrupgaard.

AMSTRUPGAARD, Haslund Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Alfred Broch, Postfb. og nærmeste St. (Strøm-
men) Randers, Afst. 6 km, Tlf. Haslund 6.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Amstrupgaard, 18a m. fl. af Haslund og 1a m. fl. af Paderup, samlet Areal 75 ha, deraf 71 Ager, 1,5 Skov, 1 Mose og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 5 Skp. o Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 127,000 Kr. (140,000), Jordv. 88,900 Kr. (93,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,930 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 98,600 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Amstrupgaard ligger $6\frac{1}{2}$ km Syd for Randers med Indkørsel fra Landevejen Randers—Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger ca. 5 km fra denne, består af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. 33 ha er stedvis kalket i de senere Aar. Mosen er Tørvemose, Skovens Bevoksning overvejende Bøg.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift med nogen Frøavl af Hundegræs og Roer:
1. Havre, 2. Kaalroer, 3.—4. Byg, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og

Græs, 9. Hundegræs til Frø. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 15 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 173 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket flere kaarede og præmierede Følhopper af jydsk Race, samt 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er i 1932 leveret ca. 300 Slagterisvin, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Amstrupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har Kælder under en Del af Bygningen, aaben Veranda til Haven ved den østlige Gavl, Frontspids mod Syd til Gaarden og Skifertag; den indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede straaetakte Avslænger rummer den østlige Sidelænge Værelser til Folkene, Garage og Hestestald, den vestlige Kostald; fra denne, hvis vestlige Side er opført af Kampesten, udgaar mod Vest en Sidelænge, som rummer Maskiner og Redskaber; den sydlige Længe indeholder Svinestald. Desuden Vest for Hovedbygningen en Svinestald, Vest for Gaarden en Hjelms, opført i 1933, Øst for et Hønsehus, bygget som Halvtag og opført af Træ ligesom et Hønsehus i Haven Nord for Gaarden, disse 4 Bygninger er alle tækket med Pandeplader. Endvidere Nordvest for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved den lille Skov; den store Have indeholder mange Frugtræer, og fra Gaarden er der Udsigt til Randers.

Amstrupgaard er en gl. Slægtsgaard, ejet inden for Slægten Amstrup; den ejedes i forrige Aarh. af P. Sørensen Amstrup, som overtog den i 1882 efter sine Forældre; han overdrog den i 1910 til sin Svigersøn, den nuværende Ejer, den var da kun paa ca. 55 ha. I 1916 er der tilkøbt ca. 21,5 ha Ager fra Engelsholm, og samme Aar solgtes 2,7 ha i Kristrup Enge, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

EGELUND, Tebbestrup By, Haslund Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Chr. Nic. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 3½ km, Tlf. Haslund 41.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Tebbestrup og 24 af Øen, samlet Areal 47 ha, deraf 34,5 Ager, 11 Eng, 1 Skov og 0,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdkv. 77,000 Kr. (79,000), Jordv. 45,600 Kr. (48,300); Bygn. er fors. i »Vermund« for 49,000 Kr., Løsøret i samme Selskab for 42,600 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Egelund ligger i den nordlige Side af Tebbestrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger paa 3 Steder 4—5 km fra denne, bestaar af god dybmuldet Jord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god. Jorden er ikke drænet, der er merglet omkring 1900. Engen er god Haardbundseng, delvis indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning overvejende Eg.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 30 Sække Superf. og 15 Sække Kvælstofg.

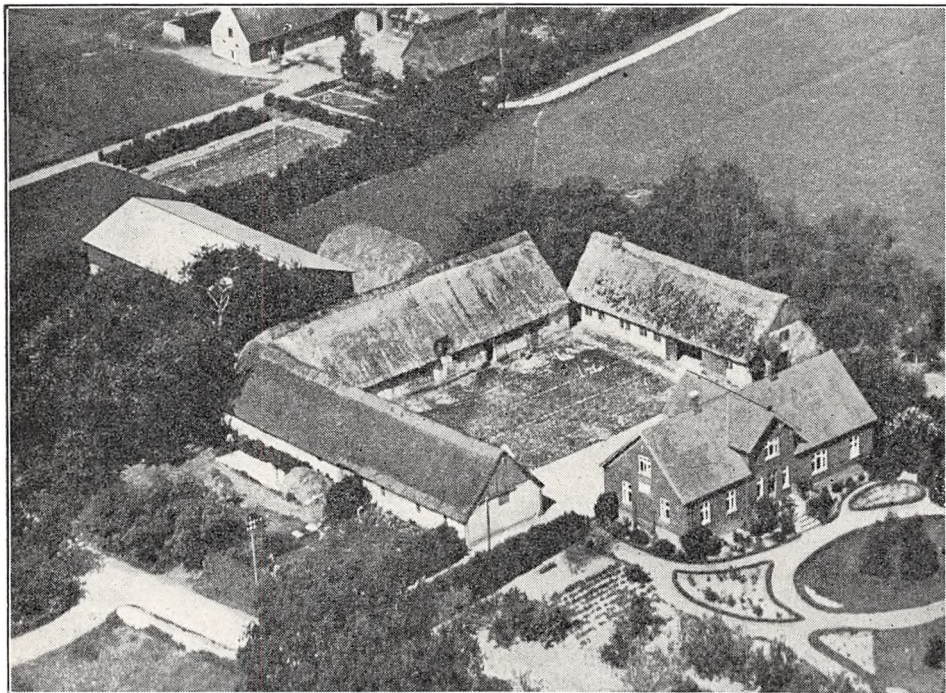
Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der leveres ca. 80 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Egelund har overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1912, ligger mod Øst til Haven, den har en aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids

og Tag af Cementsten; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 straatækte Avslænger rummer den nordlige Længe, som er opført i 1856, Værelser til Folkene, Vognport og Hønsehus m. m. Af de 2 andre, der delvis er støbt af Beton, er den vestlige Længe, Kostalden, bygget i 1907 og den sydlige Sidelænge, Heste- og Svinestalden, i 1898. Desuden Vest for Gaarden en Lade med Vægge af Bølgeblik og Trætrimpel og Syd for denne et Redskabs- og Maskinhus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader ligesom Laden. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk. Fra Gaarden er der smuk Udsigt mod Vest over Gudenaan og Engene samt mod Nordøst til Randers.

Egelund ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Niels Skovgaard, den var da kun paa godt 22 ha; han afstod den til Sønnen Søren Skovgaard, som senere overdrog den til sin Søn Niels Sørensen Skovgaard, der i 1884 solgte den til Nicolaj Nielsen, Gaarden var da paa godt 30 ha; han tilkøbte i 1908 ca. 11 ha fra en Nabogaard og i 1916 5,7 ha, hvorved Gaarden



Egelund.

fik sin nuværende Størrelse. Ejendommen overtoges derefter i 1933 af Sønnen, den nuværende Ejer.

ENGELSHOLM, Haslund Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. L. J. Laursen, Postfb. og nærmeste St. (Strømmen) Randers, Afst. 6 km, Tlf. Haslund 10.

Matr.-Nr. 18a m. fl. af Haslund og 17b af Paderup, samlet Areal 69,5 ha plus $\frac{1}{11}$ af en Skov (ca. 2,2 ha), som er særskilt vurderet, deraf 68 Ager og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 1 Skp. 0 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 106,100 Kr. (115,000), Jordv. 74,100 Kr. (80,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

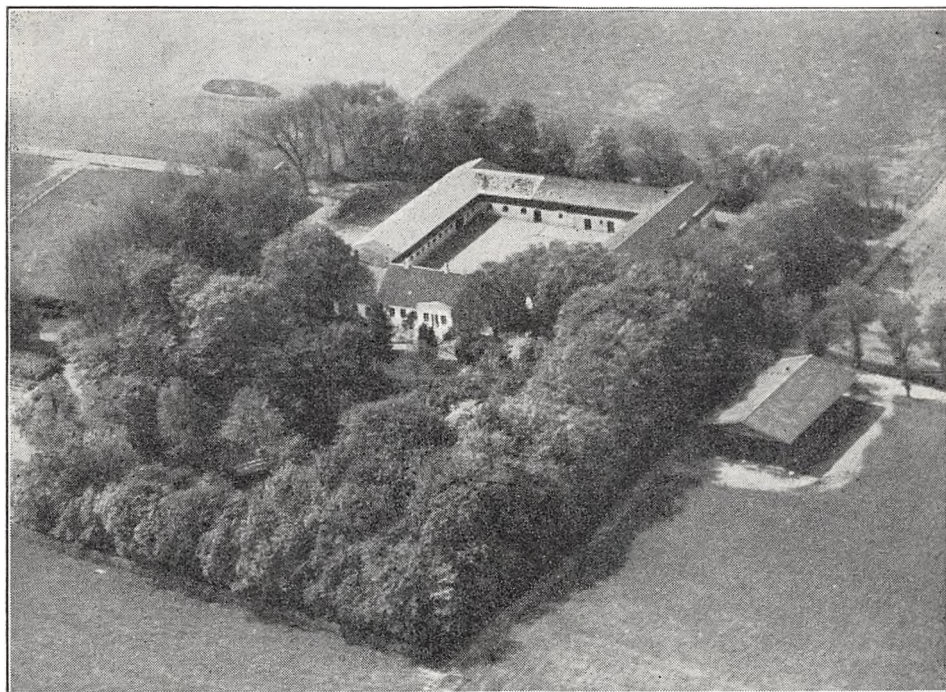
Engelsholm ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km Øst for Haslund By ved Vejen herfra til Landevejen Randers—Silkeborg, en Allé paa ca. 200 m fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er højtliggende, men ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. Halvdelen er merglet og kalket i de senere Aar. Skovens Bevoksning er Bøg.

Jorden dyrkes i en ret fri 8 Marks Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes.

Engelsholm har grundmurede store, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store gl. Have, har aaben Veranda til denne, en lav gennemgaaende Frontspids til Gaar-



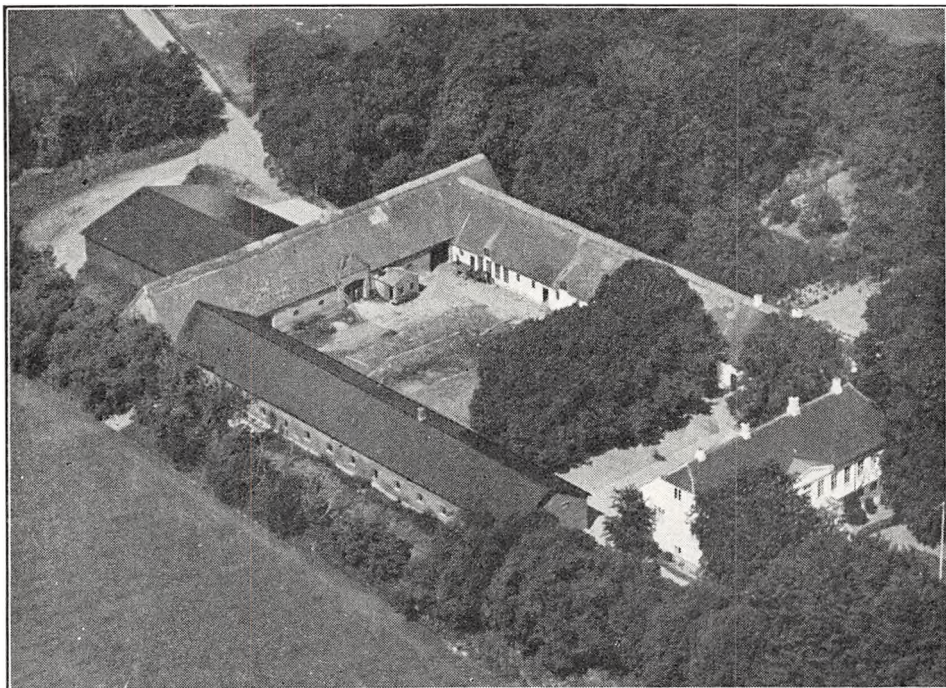
Engelsholm.

den med takket Gavll og Tegltag; den rummer en god Lejlighed med indlagt Bad. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har Trætrimpel og tidligere alle var tækket med Tagpap, er der Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald i Længen mod Vest, Lade i den nordlige og Kostald i den sydlige Sidelænge, der tillige har Gennemkørselsport samt Værelser i den østlige Ende; den er her sammenbygget med en kort Længe, som er tilbygget til den sydlige Gavll af Hovedbygningen, og som rummer Bryggers. Paa Kostalden er Paptaget erstattet med Pandeplader, og det samme gælder om en Del af Taget til Gaarden paa den vestlige Længe. Desuden Syd for Gaarden en ældre straatækt Svinestald, opført af Kamp, og Nordøst for Gaarden en Hjelms, tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk med en Vindmotor som Drivkraft, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger ret højt, er der mod Nord Udsigt til Randers.

Engelsholm (den nuværende) er omkring 1860 udskilt fra Gaarden Frederiksdal (se denne) af dennes daværende Ejer P. H. Kassel. Senere ejedes den af I. Lassen, som i 1869 solgte den med godt 73 ha, ca. 12 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 82,000 Kr. til H. Levy, Horsens; han tilkøbte en Del mere Jord og solgte derefter Gaarden i 1899 med 17½ Td. Hrtk., Besætn., Invt. og Avl for 156,000 Kr. til Forp., senere Amdsraadsmedlem A. Andersen; han solgte i 1912 Gaarden med 111 ha, ca. 18 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 147,000 Kr. til Inspektør H. Branth, der frasolgte godt 39 ha, deraf 13 ha til Store Haslundgaard og 21,5 ha til Amstrupgaard, hvorefter han solgte Engelsholm til den nuværende Ejer.

FREDERIKSDAL, Haslund Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Chr. Nors, Postfb. og nærmeste St. (Strømmen) Randers, Afst. ca. 5 km, Tlf. Haslund 11.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Sdr. Borup, 7 af Vorup, 9f m. fl. af Haslund, 17a af Paderup, 1b m. fl. af Staatum og 10h af Hinge, samlet Areal 90,5 ha, deraf 75,7 Ager, 6,6 Plantage, 1 Mose, 2,2 Have og Gaardsplads og 5 ha Græsningsjord, Hrtk. ca. 16 Td.; Ejdskv. 135,000 Kr. (160,000), Jordv. 89,600 Kr. (97,000). Disse Tal bliver dog noget lavere som Følge af Bortsalg af 6,6 ha Ager i 1933. Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 100,000 Kr., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 110,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).



Frederiksdal.

Frederiksdal ligger ca. 5 km Syd for Randers, 200 m Vest for Landevejen Randers—Aarhus, hvorfra en Allé fører til Ejendommen; Agermarken er samlet ved Gaarden, Mosen ligger i Paderup, Plantagen i Staatum ca. 2 km fra Ejendommen og Græsningsjorden i Hinge 4 km fra denne; ca. 60 ha er god dyb Lermuld paa Lerunderlag og 16 ha Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar, saa der er ingen Kalktrang. Plantagens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 40 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40—46 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er dels af rød dansk Malkerace (mest), dels af Korhorns-Race, den fornyes overvejende ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine, og Mælken leveres til Strømmen Mejeri ved Randers (privat).

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage og Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægsøer, og der leveres ca. 240 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 125 Høns.

Frederiksdal har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede anselige Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store gl. Have, har Veranda eller Terrasse med høj Trappe til denne, lav gennemgaaende Frontspids, Tegltag samt høj Kælder med Økonomilejlighed; Hovedbygning indeholder en stor herskabelig Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger rummer den sydlige Sidelænge, som har muret Trimpel og er tækket med Tagpap, Ko- og Svinestald, den nordlige, der er hvidpudset, Værelser til Folkene samt Stald til Heste og Søer, den er tækket med Straa ligesom den vestlige Længe, Laden, i hvilken der i den nordlige Ende er indrettet Magasin og Mølleri; Laden er udvidet med en Sidelænge af Træ mod Vest, og til Nordsiden af denne er opført et Redskabs- og Maskinhus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører en Smedie samt et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden, som er omgivet af Læplantning, ligger meget kønt.

Frederiksdal var i Begyndelsen af forrige Aarh. en alm. Bondegaard paa 7 Td. Hrtk., den hed da Engelsholm. Den ejedes af exam. jur., Boghandler Fr. Smith i Randers, der i 1830 byggede en Hovedbygning og i 1845 ved Tilkøb øgede Gaardens Tilliggende til 22 Td. Hrtk. I 1856 solgte han den for 124,000 Kr. til H. Kirketerp, som i 1857 mageskiftede den, vurderet til 158,000 Kr., med Drammelstrupgaard (denne vurderet til 90,000 Kr.), til dennes Ejer P. H. Kassel; han udskilte senere en Gaard fra Ejendommen, den nuværende Engelsholm (se denne) og solgte senere, i 1863, Frederiksdal for 69,000 Kr. til A. K. Houmann, der samme Aar solgte den til Etatsrd., cand. jur. F. Hvass, den kendte Personalhistoriker; han tilkøbte senere fra Haslund Præstegaard godt 23 ha og solgte i 1877 Frederiksdal for 108,000 til L. Klitgaard. I 1896 overtogtes den af den tidligere Ejers Enke, Etatsraadinde Hvass, som i 1898 solgte den til Søren Hansen for 80,000 Kr. Kr.; han solgte den i 1907 med 85,5 ha for 115,000 Kr. til J. V. Effsen, der tilkøbte en Del mere Jord. Han solgte i 1917 Frederiksdal med ca. 100 ha, 18 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 222,000 Kr. til V. Henriksen, og Gaarden var nu en Del i Handelen de følgende Aar til meget høje Priser; den ejedes saaledes af A. C. Stenbjørn og senere af Chr. Mogensen, hvorefter den i 1923 købtes af N. Nielsen for 278,000 Kr., og af ham købte den nuværende Ejer den i 1927 med 99,3 ha for 211,000 Kr. I 1929 er der solgt 2,2 ha Eng ved Randers Fjord til Opfyldning og Regulering ved Fjorden, og i 1933 er der frasolgt 6,6 ha til Carlsberg Teglværk for 41,000 Kr.; af Gaardens Areal er der endnu godt 13 ha, som i Undergrunden indeholder godt Teglværksler.

STORE HASLUNDGAARD (tidligere Thomasdal), Haslund By og Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer O. Chr. Sørensen, Postfb. og nærmeste St. (Strømmen) Randers, Afst. 5 km, Tlf. Haslund 26.

Matr.-Nr. 17a m. fl. af Haslund, 15a m. fl. af Øen og ru af Paderup, samlet Areal 64 ha, deraf 53,7 Ager, 4,4 Eng, 4,4 Skov, 0,5 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. o Skp. 1 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 85,000 Kr. (85,000), Jordv. 55,800 Kr. (55,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 49,900 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 45,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Store Haslundgaard ligger knap ½ km Syd for Haslund Kirke; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Skoven, som ligger 1 km, og Engen, som ligger 6 km fra Ejendommen, bestaar af god Lermuld (dog stedvis ret stærk) paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og til Dels nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er god Haardbundseng ved Gudenaen, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning dels Bøg, dels Gran.

Jorden dyrkes i ret fri Drift; ca. 6,5 ha af Agermarken henligger med vedvarende Græs. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 80 Sk. Superf., 10 Kalig. og 15 Sk. Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket 1 stambogsført Følhopper, og der tillægges 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 9 Tillægssøer; der er i 1932 leveret ca. 250 Slagterisvin, de øvrige Pattegrise indkøbtes. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Store Haslundgaard har grundmuret Hovedbygning, opført i 1874, da Gaarden efter en Brand udflyttedes til sin nuværende Plads; den ligger mod Syd til Haven og har aaben Veranda eller

Terrasse til denne, 2 smaa Frontspidser mod Nord til Gaarden og Tag af Tegl; den indeholder en god Lejlighed med Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 nye sammenbyggede Avlslænger er bygget efter en Brand i 1932, i Hovedsagen paa de gl. Mure; de er opført af røde Sten, har muret Trimpel og Tag af Eternit. Af Længerne er der Lade i den mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, Kostald i den vestlige Sidelænge og i den østlige Mølleri samt Heste- og Svinestald, sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Øst, og til Vestsiden af Hestestalden er der opført en Vognport, et Halvtag af Træ, tækket med Tagpap. Desuden Vest for Hovedbygningen et Hus, som rummer Høns og Brænde og Øst for ét, der indeholder Værksted m. m., begge tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker, i Heste- og Kostalden med murede Hvælvinger, i Svinestalden med Brædder, dækket med Ler. Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører et Hus med 3 Lejligheder til Ejendommen.

Store Haslundgaard har været Fæste under Stamhuset Bidstrup, hvorfra den købtes til Selveje i 1844 af Peder Nielsen Raf. Efter hans Død overtoges den af Enken, Maren Pedersdatter, som i 1869 afstod den til sin Svigersøn Thomas Pedersen; han overdrog den i 1907 til Sønnen Peder Th. Pedersen, Gaarden var da kun paa 51 ha; han tilkøbte i 1916 fra Engesholm ca. 13 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse. For øvrigt er der, siden denne købtes til Selveje, dels solgt, dels tilkøbt Jord, hvorved Ejendommen er kommet til at ligge nærmere ved Byen. I 1930 solgte Pedersen Gaarden for 119,000 Kr. uden Besætn. og Avl til den nuværende Ejer.

ASKILDRUPGAARD, Askildrup By, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Bernhard Rasmussen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. ca. $7\frac{1}{2}$ km, Tlf. Ølst 17.

Matr.-Nr. 1a af Askildrup, 3c m. fl. af Ølst og 1 af Hinge, samlet Areal 75 ha, deraf 45 Ager, 1 Eng, 5,5 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 22,5 ha Græsningsjord, Hrtk. 6 Td. 1 Skp. 0 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 77,000 Kr. (82,000), Jordv. 55,000 Kr. (59,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,570 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Askildrupgaard ligger i den sydøstlige Side af Askildrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er god Lernuld paa Lerunderlag. Terrænet er for Agermarkens Vedkommende ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket af den nuværende Ejer i Aarene 1915—30. Engen er Haardbundseng. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Byg, 4. Roer, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 5 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og 2 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 500 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

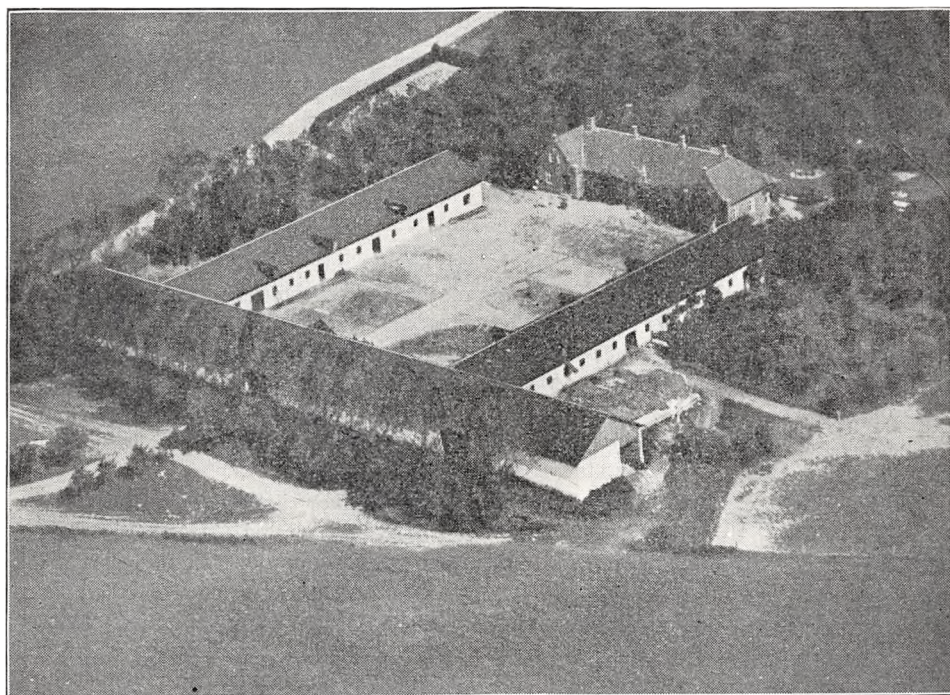
Askildrupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger, der danner en 3-længet sammenbygget Gaard, aaben mod Øst. Hovedbygningen, som ligger mod Nord til Haven, har aaben Veranda til denne og Tegltag, den vestlige Ende, der rummer Værelser, er dog tækket med Tagpap. Længen mod Vest, som rummer Heste- og Svinestald, har Indkørselsport til Gaarden, den er tækket med Pandeplader ligesom den sydlige Længe, Kostalden, der er opført af Bindingsværk. Endvidere Vest for Gaarden en Svinestald, som tillige rummer Hønseshus, den er tækket med Cementsten, og Syd for Gaarden en Lade, der tillige rummer Magasin og Mølleri (den er mod Nord tækket med Pandeplader og mod Syd med Tagpap) og Syd for denne en Lade, opført i 1904, den har Tag og Sider af Pandeplader. Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører et Hus til Ejendommen.

Askildrupgaard ejedes fra 1854 af N. Nielsen Mørk, som i 1869 solgte den til N. H. Boyes Enke, den var da kun paa ca. 33 ha; i 1871 overdrog hun den til Grosserer Boye, der til-

købte ca. 22 ha; han solgte i 1905 Gaarden til et Konsortium, af hvilket den nuværende Ejer købte den i 1912. I 1916 er der tilkøbt ca. 19,5 ha, hvorved Ejendommen fik sin nuværende Størrelse.

BIRKEHOLM, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. H. Davidsen Hansen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. ca. 9 km, Tlf. Ølst 15.

Matr.-Nr. 4 m. fl. af Bruusgaard og 19b m. fl. af Ølst, samlet Areal 96,5 ha, deraf 86,2 Ager, 5 Eng, 3,8 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 4 Skp. 3 Fdk. o Alb.; Ejdskv. 135,600 Kr. (150,000), Jordv. 92,600 Kr. (98,300);



Birkeholm.

Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for ca. 90,000 Kr., Løsporet i »Vermund« for ca. 85,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Birkeholm ligger ca. 1½ km Øst for Ølst By, 200 m Øst for Vejen, som fra Randers forbi Bruusgaard fører til Robdrup og Klausholm; af Jorderne er ca. 81 ha samlet ved Gaarden, Resten — ca. 14 ha — ligger 2 km fra denne i Ølst; Jorden er god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ, dog overvejende Bøg.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 30 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 46 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, og der drives lidt Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden

9 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Birkeholm har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har aaben Veranda til denne, Kælder under en Del af Bygningen, en lille Frontspids med takket Gavl mod Syd til Gaarden over Indgangsdøren samt ved hver Ende et kort Fremspring mod Syd; den indeholder en stor god Bolig. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført efter en Brand, har muret Trimpel og er tækket med Tagpap. Af disse rummer den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald, Kværnum og Vognport, den østlige Fodermesterbolig og Kostald samt Svinestald over sidstnævnte og Længen mod Syd Lade, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen ad en ca. 250 m køn Rønneallé. Desuden Nord for Hovedbygningen et Bindingsværkshus, tækket med Tagpap (det gl. Mejeri), der nu benyttes som Vadskehus. I Staldene er der ildfaste Lofter, støbt af Beton, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger kønt ved sin gl. smukke Have, der mod Nord gaar over i den lille Skov, er der mod Sydøst Udsigt over Engene langs Mølleaaen.

Birkeholm er dannet af en Parcel, udstykket fra Bruusgaard (se denne og Gaardens Matr.-Nr.); den hed oprindeligt Havgard til ca. 1850, da Navnet ændredes til det nuværende. Den ejedes en Aarrække af Dan Søndergaard, en Søn fra Bruusgaard, som i 1853 overdrog den til en Brodersøn fra Kærbygaard P. S. Søndergaard; han solgte den i 1896 med 13 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 93,250 Kr. til Forv. R. S. Petersen, en Søn fra Eriksborg, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1923.

BRUUSGAARD, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. V. Sørensen, Postfb. og nærmeste St. (Strømmen) Randers, Afst. godt $7\frac{1}{2}$ km, Tlf. Aarslev 12.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Bruusgaard og 1c af Staantum, samlet Areal 172,7 ha, deraf 133 Ager, 16,5 Eng, 21 Skov og 2,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 20 Td. 3 Skp. 1 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 199,100 Kr. (180,000), Jordv. 129,100 Kr. (130,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 172,975 Kr., Løsporet i »Danmark« for 150,000 Kr.; Lys fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bruusgaard ligger ca. 8 km Sydøst for Randers, hvorfra Vej fører forbi Ejendommen og videre til Robdrup; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er ca. tre Fjerdedele af Agermarken god dybmuldet Jord paa sandblandet Lerunderlag (dog lidt vekslende), Resten er lettere Jord paa Grusunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i 1929. Engen er af god Bonitet, dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng, indhegnet til Løsdrift. Skoven er ligeledes af god Bonitet; 10 ha er bevokset med Bøg og 11 ha med Gran.

Den lermuldede Jord dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Rajgræs. Den lettere Jord dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer og Kartofler, 3. Byg, 4. Havre. Uden for Driften henligger 17 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 70 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

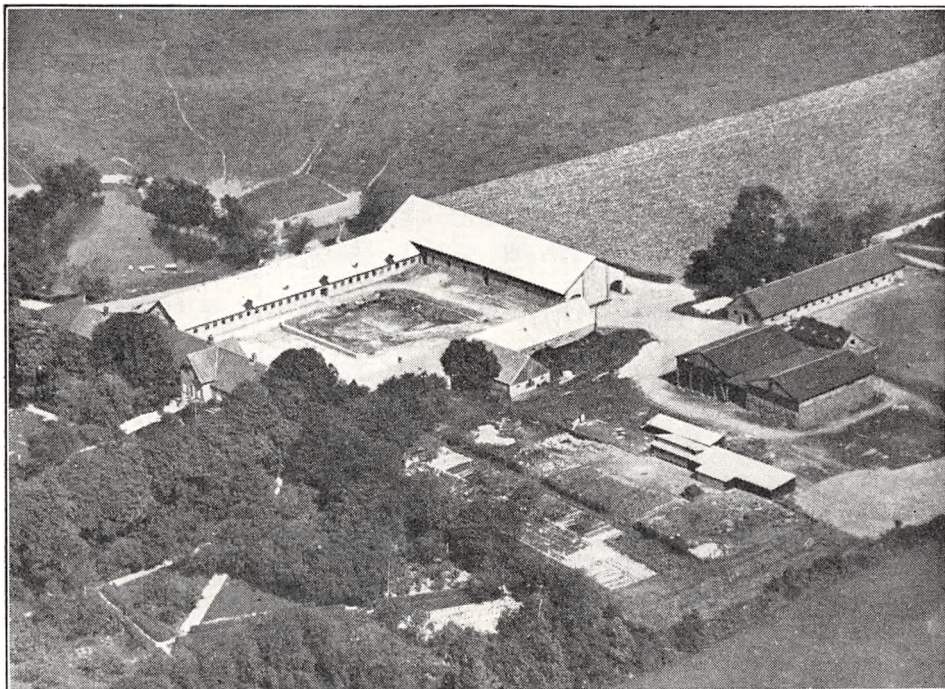
Kvægbesætningen, der bestaar af 75 Malkekøer, 3 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Moselund« ved Vilstrup.

Der holdes som Regel 13 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, men intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 23 Tillægssøer; der er hidtil leveret godt 500 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 130 Høns.

Bruusgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende fremspringende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor og herskabelig Lejlighed. Fra den vestlige Gavl er der tilbygget en Forlængelse, som rummer Bryggers samt Værelser til Medhjælperne. Af Avlslængerne er den østlige Sidelænge, Kostalden, sammenbygget i Vinkel med den nordlige Længe, Laden, en dobbelt Kørelade med Trætrimpel og opført af Kamp, de er begge tækket med Asbest. Den østlige fritliggende Sidelænge, som er opført af Kamp og tækket med Cementtagsten, indeholder Ga-

rage, Værelser til Folkene, Hestestald, Mølleri og Svinestald, Hestestalden udvidet i en Side-længe mod Øst. Af de øvrige (fritliggende) Avslængere, der alle er tækket med Tagpap, ligger en Ungkvægstald, opført af Kamp, Vest for Hovedbygningen og Øst for Gaarden 2 Svinestalde, den ene af Træ, en Dobbeltthjelm, samt en Halvtagsbygning, der rummer Maskin-, Redskabs- og Hønseshus, og op til dette et Savværk til eget Brug, alle opført af Træ og bygget som Halvtage. I Kostalden er der ildfaste Loftter af Lægter, dækket med Ler. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 2 Huse samt en hollandsk Vindmølle til Ejendommen. (En Vandmølle, der staar endnu, bruges ikke længer). Bruusgaard, som ligger noget lavt Nord for Bruusgaard Mølleaa, ligger kønt omgivet af Skov og den gl., store, smukke Have.

Bruusgaard er en gl. Gaard, der allerede nævnes i 1393, den ejedes da af Christiern Jensen, senere, fra 1408—58, af Niels Munk; derefter ejedes den af Sønnen Anders Munk, hvis Datter Maren M. bragte den til sin Mand Mikkel Krabbe til Tandrup. Deres Datter Anne K. blev



Bruusgaard.

gift med Jon Madsen (Viffert) til Thorstedlund, hvis Søn Niels Jonssen, som døde ugift i 1595, vistnok opførte en Hovedbygning omgivet af Grave, og hvis Borgplads endnu ses i Haven. Gaarden gik nu over til en Fætter Niels Krabbe og senere til dennes Sønner Lucas og Kjeld Krabbe. Efter sidstnævntes Død i 1612 ejedes den af Jens Juel, hvis Datter Elsebe Juel var gift med Ove Juel, og deres Datter Dorte Juel bragte den til sin Mand Rud. v. Offenbergh. I 1678 gjorde Marie Worm, Enke efter Kommissær Peder Lassen, Indførsel i Gaarden, der i 1679 tilskødedes hende med 72 Td. Hrtk. af Fru Elsebe; Marie Worm ægtede i 1680 General Math. Mumsen til Saltø, og de solgte i 1695 Bruusgaard med 40 Td. Hrtk., 30 Td. Tiende-hrtk. og en Del Fæstegods til Oberst Holger Rosenkrantz, efter hvis Død i 1704 den overtoges af Enken Anne Brahe; efter hendes Død i 1722 overtoges Gaarden af Sønnen, Søkapt. Niels R., der i 1744 solgte den med 50 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 14 Td. Tiendehrtk. og 208 Td. Bønderhrtk. til Grev Conr. Dittl. Reventlow, som lagde den ind under Stamhuset Frisenvold. I 1798 tillod Kongen, at Stamhuset ophævedes, og Aaret efter, at Bruusgaard maatte beholde sin Hovedgaardsfrihed, efter at Bøndergodset var frasolgt. Ejeren, Grev H. A. Hardenberg-Reventlow, udstykkede derefter en Del af Gaarden, hvorefter han i 1799 solgte den tilbageværende Hovedparcel med 43 Td. Hrtk. og 23 Td. Tiendehrtk. m. m. for 18,500 Rd. C. til Forp. Hans Jordhøj og Skovrider Ulrik Thomsen Jæger. De solgte den kort efter (uden Tiender) for 19,500 Rd. C. til Baron J. Krag-Juel-Vind til Stensballegaard, der i 1801 solgte den til S. Søndergaard; han opførte en ny Hovedbygning og fortsatte med Bortsalg af Jord fra Gaarden. I 1847 solgte han Bruusgaard med 20 Td. Hrtk. til C. E. Bay, som i 1848 afhændede den til Rasm. Faurshou; han solgte den i 1852 med 20 Td. Hrtk. til J. P. Hansen,

efter hvis Død i 1864 Enken i 1866 ægtede Jakob Møller. I 1886 overtoges Gaarden af Sted-
sønnen Alfred Hansen, der i 1889 ombyggede den gl. Hovedbygning, som var opført i Begyn-
delsen af Aarhundredet. Endvidere øgede han Gaardens Areal ved Tilkøb af ca. 55 ha fra
Eriksborg, da denne Gaard delvis udstykkedes ca. 1912, hvorved Bruusgaard blev paa godt
250 ha med 31 Td. Hrtk. I 1924 frasolgte Jord til 3 Statshusmandsbrug og i 1926 yderligere
10 (ialt 71 ha), og Gaarden kom derved med paa sin nuværende Størrelse. I 1927 solgte Alfr.
Hansen Gaarden til Kaj Brødsgaard, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1930.

CARLSLUND, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s
Retskr., Randers A., Ejer N. Laursen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 6 km,
Tlf. Sdr. Borup 1.

Matr.-Nr. 17a m. fl. af Askildrup, samlet Areal 56,6 ha, deraf 36,2 Ager, 3,9
Eng, 15 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 4 Td. 2 Skp. o Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb.;
Ejdskv. 80,000 Kr. (86,000), Jordv. 39,700 Kr. (45,200); Bygn. er fors. i Land-
bygn. Brandf. for 56,000 Kr., Løvsøret i »Vermund« for 50,000 Kr.; Lys og Kraft
fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Carlslund ligger ca. 1 km Nord for Askildrup By ved Landevejen Randers—Aar-
hus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger $\frac{1}{2}$ km fra
denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og
Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealen
er nymerglet og kalket i Aarene 1920—30. Engen er god Lavmose, indhegnet til Løs-
drift. Skovens Bevoksning Bøg og Gran (stor Skov).

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Bland-
sæd, 5. Kløver og Græs, 6. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger 6,6 ha af
Agermarken med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække
Superf., 10 Kalig. og 10—15 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 22 Stkr. Ungkreaturer,
er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte
Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150
kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden
6 Tillægssøer og 1 Orne, og der er i 1932 leveret ca. 150 Slagterisvin. Fjerkræ-
holdet er ca. 100 Høns.

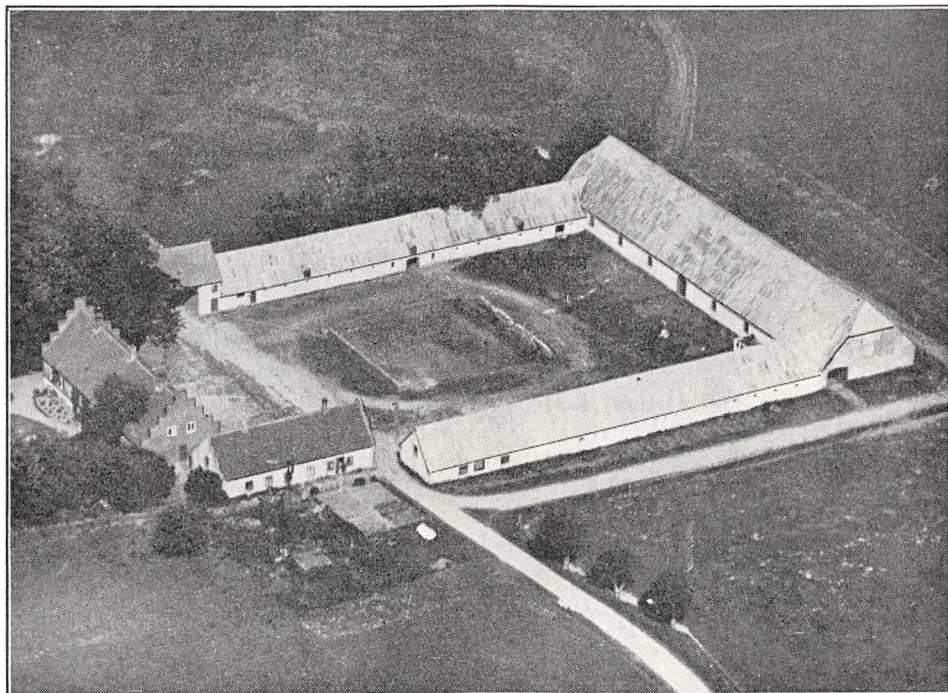
Carlslund har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Ha-
ven, bestaar af en Hovedfløj i 2 Afdelinger, som ved den østlige Gavl har en gennemgaaende
Tværføj i 2 Etager; den er tækket med Skifer, den vestlige (lavere) Halvdel af Hovedfløjen
dog med Tegl; Hovedbygn. indeholder en stor og herskabelig Lejlighed. Af Avlsbygningerne
(Gaarden er aaben mod Syd) indeholder den vestlige Sidelænge Garage, Værelser til Folkene
og Hestestald, den er mod Vest tækket med Pandplader og til Gaarden med Rør ligesom den
østlige Sidelænge, Kostalden; fra den sydlige Ende af denne er der i 1933 opført en Lade
som en Sidelænge mod Øst, denne, der har Trætrimpel, er tækket med Pandplader. Desuden
Syd for denne en Svinestald, tækket med Tagpap; fra den vestlige Gavl af denne er der mod
Vest opført et Hønsehus, en Halvtagsbygning, tækket med Asbest. Endvidere Nordvest for
Hovedbygningen et straatækt Brænde- og opført af Bindingsværk. I Svinestalden er der Jern-
bjælker og murede Hvalvinger, og der er indlagt Vand fra Carlslund-Borup Vandværk. Ejen-
dommen, fra hvilken der er køn Udsigt mod Nord til Randers, ligger smukt i Skoven med sin
store, velholdte, parklignende Have, som indeholder mange Frugttræer. Fra Gaarden gaar der
en Allé gennem Skoven ud til Landevejen.

Carlslund ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Prpt. Helsen, som i 1863 solgte den
med godt 56 ha, ca. 5 Td. Hrtk. samt en Del Invt. for 50,000 Kr. til H. C. Thalbitzer. Senere
ejedes den af Prpt. Tronhjem, der i 1878 solgte Gaarden med 58 ha (deraf 14 ha god Bøge-
skov), Besætn. og Invt. for 47,000 Kr. til I. O. Kjeldsen; han solgte den i 1883 med Besætn.
og Invt. til J. Sørensen Møller, Bruusgaard, som i 1907 solgte den for 63,000 Kr. til Jens
Sørensen fra Aarslev; han solgte den i 1915 til L. N. Engsig, der i 1918 afhændede den til
P. V. Henriksen; han solgte i 1926 Gaarden til Chr. Thomsen, af hvem den nuværende Ejer
købte den i 1927.

ERIKSBORG, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. $7\frac{1}{2}$ km, Tlf. Aarslev 4.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Bruusgaard, 44 af Aarslev og 39 af Assentoft, samlet Areal 85 ha, deraf 83 Ager og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 7 Skp. 2 Fdk. o Alb.; Ejdskv. 108,000 Kr. (125,000), Jordv. 68,700 Kr. (81,000). Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Eriksborg ligger ca. 8 km Sydøst for Randers, $\frac{1}{2}$ km Øst for Vejen Randers-Nr. Aarslev, hvorfra Vej fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Muldjord, dels paa sandblandet Ler-, dels paa Grusunderlag. Ter-



Eriksborg.

rænet er højtliggende og let kuperet, Kultur og Gødningskraft noget mangelfuld, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid.

Jorden dyrkes i fri Drift; der er i de sidste Aar ikke anvendt Kunstgødning.

Kvægbesætningen, der bestaar af 18 Malkekøer, 2 Tyre og 7 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Moselund« ved Vilstrup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 23 Fedesvin.

Eriksborg har grundmuret Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have; den er opført i 1857, har takkede Gavle ligesom en mindre Frontspids mod Nord til Gaarden og Tegltag; den indeholder en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlsbygninger, som har Tag af Pandeplader, er opført af Kamp og Murene berappede og hvidpudsede. Af disse er der Lade i Længen mod Nord, Materialrum, Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge og Kostald samt Indkørselsport i den vestlige; desuden i den sydlige Del (Syd for Porten), som er i 2 Etager, Mølleri og Magasin. Endvidere Øst for Hovedbygningen en teglhængt Bygning, der indeholder Fodermesterbolig og Værelser til Folkene, og Øst for denne en Vindmotor, som leverer Drivkraft til Gaardens Vandværk. Der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner.

Eriksborg er dannet af én af de fraskilte Parceller fra Bruusgaard (se denne og Gaardens Matr.-Nr.). Den tilhørte fra 1805 Landværns-kapt. E. Paulsen og efter hans Død i 1826 Sønnen V. C. Paulsen, der i 1844 og 1850 øgede Gaardens Tilliggende til 14 Td. Hrtk.; han solgte den i 1859 tilligemed Gaarden Granborg, ialt 177 ha Ager og Eng (fri Hovedgaardstakst), Besætn. og Invt. (deribl. 50 Stude, 26 Køer og 1 Tyr) for 130,000 Kr. samt Omkostningerne til Forp. A. Kruse-Houmann; han solgte $\frac{3}{4}$ Aar senere Gaardene for 144,000 Kr. til P. Sophus Petersen fra Slagelse, der i 1867 afhændede de 2 Gaarde (ialt med 20 Td. Hrtk.) til Jørg. A. Petersen, Ebeltoft. Han solgte Eriksborg (de 2 Gaarde) i 1909 med 177 ha og 10 $\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. for 150,000 Kr. til Dyrlæge Grønlund, som faa Aar efter solgte den til et Konsortium, af hvis Medlemmer A. Andersen fra Favsing derefter udstykkede en Del af Ejendommen, deraf ca. 55 ha til Bruusgaard, hvorefter han i 1912 solgte Gaarden med 97 ha (uden Besætn.) for 105,000 Kr. til P. Sørensen. Senere skiftede Gaarden atter Ejer, og der fraskiltes yderligere 12 ha. Derefter ejedes den af K. Støvring, der i 1924 solgte den til Hans Falch, efter hvem Jydsk Land-Hypotekforening overtog den i Sommeren 1933, hvorefter Hypotekforeningen Oktober 1933 solgte Gaarden for 121,900 Kr. til den nuværende Ejer.

GAARD I ROBDRUP BY, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer H. Chr. Hansen, Postfb. og nærmeste St. (Strøm-men) Randers, Afst. 10 km, Tlf. Ølst 14.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Robdrup, samlet Areal 57,2 ha, deraf 44,4 Ager, 11 Eng, 0,8 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 83,200 Kr. (88,000), Jordv. 57,200 Kr. (60,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,900 Kr., Løsdret i »Danmark« for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetv. (Højsp.).

Gaarden ligger i den vestlige Side af Robdrup By; Agermarken er samlet Vest for Ejendommen, Engen ligger Nordøst for denne; ca. Halvdelen af Agermarken er god Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er dels nærmest fladt, dels noget kuperet (den sandmuldede Jord), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1915—16. Engen er kultiveret Lavmose, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede el. Havre, 2. Runkelroer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Kaalroer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 11 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; desuden græsledes ca. 20 indkøbte Stude aarlig paa Engen; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, for Øjeblikket 7 jydsk Følhopper, alle kaarede og stambogsførte, samt 4 Plage og 4 Føl af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 1 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 1 m. fl. af Robdrup har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, som indeholder mange Frugttræer, har aaben Veranda til denne, Frontspids mod Syd til Gaarden og Skifertag; den indeholder en stor god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlslænger, der er tækket med Tagpap, er opført i 1906. Af disse er der Vognport, Værelser til Folkene, Hestestald og Mølleri i den vestlige Sidelænge, Kostald og Røhus samt Svinestald paa Loftet i Halvdelen og Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen. Desuden Vest for Hovedbygningen et teglhængt Fodermøsterhus og Øst for et straaet Hus af Bindingsværk, som rummer Maskiner, Redskaber og Brænde, og Øst for Gaarden et Hønselus, bygget som Halvtag og tækket med Asbest. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger; Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden, som har været Fæste under Clausholm, købtes til Selveje i Begyndelsen af forrige Aarh. I 1841 overdrog Michel Knudsen den til Sønnen Knud Michelsen, der senere afstod

den til sin Svigersøn Morten Hansen. Han overdrog den i 1895 til Sønnen Knud Christian Hansen, den senere bekendte dygtige Heste- og Hingsteopdrætter, efter hvis Død i 1924 Gaarden overtoges af Hustruen Maren Marie, f. Nielsen. I 1928 overdrog hun den til Sønnen, den nuværende Ejer.

GAARD I ROBDRUP BY, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Jørgen Lange, Postfb. og nærmeste St. (Strømmen) Randers, Afst. 10 km, Tlf. Ølst 13.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Robdrup og 7a af Bruusgaard, samlet Areal 60,8 ha, deraf 46,8 Ager, 12 Eng, 1 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 0 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 84,000 Kr. (94,000), Jordv. 58,500 Kr. (65,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 93,000 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden er den sydligste Gaard i Robdrup By; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen undtagen ca. 4,5 ha, som ligger ca. 1 km fra denne, bestaar af god Ler-muld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og stedvis nymerglet i de senere Aar. Engen er dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng, drænet, kultiveret og indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. 1/2 Brak og 1/2 Roer, 2. 1/2 Hvede og 1/2 Byg, 3. Kaaeroer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græs-ser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket 5 stambogsførte Følhopper, samt 2 Plage og 1 Føl af eget Tillæg; der er tidligere solgt flere kostbare Hingstplage og -Føl. Der leveres ca. 125 Slagterisvin om Aaret; Patte-grisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 4a m. fl. af Robdrup har gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, er opført af Bindingsværk og tækket med Rør; den er i 1931 udvidet mod Nord til Haven, og den indeholder en god Bolig. De 3 nye sammenbyggede Avls-længer, som har muret Trimpel og Tag af Cementsten, er opført i 1917 efter en Brand. Af disse rummer den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene og Hestestald, den østlige Kostald og Vognport og den sydlige Længe Lade; gennem denne er der Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Øst for Hovedbygningen et straaetekt Hus af Bindingsværk, der rummer Brænde og Værksted, samt en straaetekt Svinestald og Øst for Gaarden en Hjelms og Vogn-port. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger af Molérsten, og der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden er en gl. Slætsgaard, som har været i Fæste under Clausholm, hvorfra den købtes til Selveje i 1809 for 4300 Rd. af Søren Nielsen; han afstod den senere til sin Stedsøns Datter Karen Marie Nielsen, der i 1839 ægtede Jørgen Lange fra Gl. Ølstvad. Han afstod Gaarden i 1879 til sin Søn Hans Lange, den senere bekendte Hesteopdrætter, og i 1931 overdrog han Gaarden til sin Søn, den nuværende Ejer.

GINNERUPGAARD, Ginnerup By, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer J. Jensen, Postfb. og nærmeste St. (Strøm-men) Randers, Afst. ca. 11 km, Tlf. Ølst 39.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Ginnerup og 10b af Staantum, samlet Areal 48,8 ha, deraf 45,2 Ager, 2 Eng, 0,5 Skov, 0,3 Mose og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 4 Skp. 3 Fdk. 1/2 Alb.; Ejdskv. 77,000 Kr. (81,000), Jordv. 52,500 Kr. (55,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 48,000 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 58,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Ginnerupgaard ligger i Ginnerup By Vest for Vejen gennem Byen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, Nord for denne, undtagen Mosen, som ligger 6 km fra Ejen-

dommen i Staatum, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt med nogen Hældning mod Syd til Gaarden, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1923—24. Engen er god Haarbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs samt Timothé til Slæt. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 15 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 27 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 165 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægsøer; der leveres ca. 180 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ginnerupgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er opført i 1876 og tækket med Skifer; den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som overvejende er tækket med Straa, er der Vognport, Værelser til Folkene, Værksted og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige, der langs Vestsiden er udvidet med en smal Tilbygning, tækket med Tagpap, og Lade i Længen mod Nord; denne, der har Trimpel af Træ, er tækket med Pandplader til Gaarden. Desuden Vest for Kostalden en Svinestald, tækket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører et Fodermesterhus til Ejendommen.

Ginnerupgaard ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Knud Mogensen, som senere afstod den til sin Søn Mogens Knudsen. Efter hans Død ægtede Enken, Dorthea Lovise Mortensdatter, i 1856 Jens Peder Nielsen, der senere, efter Hustruens Død, ægtede Mette Kirstine, f. Nielsen; efter Mandens Død overdrog hun senere Gaarden til sin Svigersøn N. Christensen Nielsen, som i 1902 tilkøbte 6,6 ha. Ved hans Død i 1919 overtoges Gaarden af Enken, der ca. 1922 solgte den til Marius Mortensen; han solgte den i 1924 til Løjtn. A. Brøchner, som ejede den i 3½ Aar. Senere ejedes den af J. C. Ernst, af hvem den nuværende Ejer erhvervede den i Aug. 1929 ved et Mageskifte. Ginnerupgaard vurderedes da til 132,000 Kr.

HØGSTEDGAARD, Askildrup By, Ølst Sogn, Haslund-Ølst Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Secher, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. ca. 7½ km, Tlf. Ølst 7.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Askildrup, 15d af Haslund og 2h m. fl. af Ølst, samlet Areal 71,4 ha, deraf 54,5 Ager, 4,4 Skov, 1,5 Have og Gaardsplads og 11 ha Græsningsjord, Hrtk. 8 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdkv. 92,000 Kr. (100,000), Jordv. 64,900 Kr. (69,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 74,000 Kr., Løsoeret i Jydsk Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Høgstedgaard ligger i den sydvestlige Side af Askildrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 2,5 ha, som ligger Øst for Landevejen, og de 11 ha Græsningsjord, som ligger i Ølst 2 km fra Ejendommen, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet to Gange af den nuværende Ejer. Skovens Bevoksning er overvejende Bøg, dog med en Del Eg.

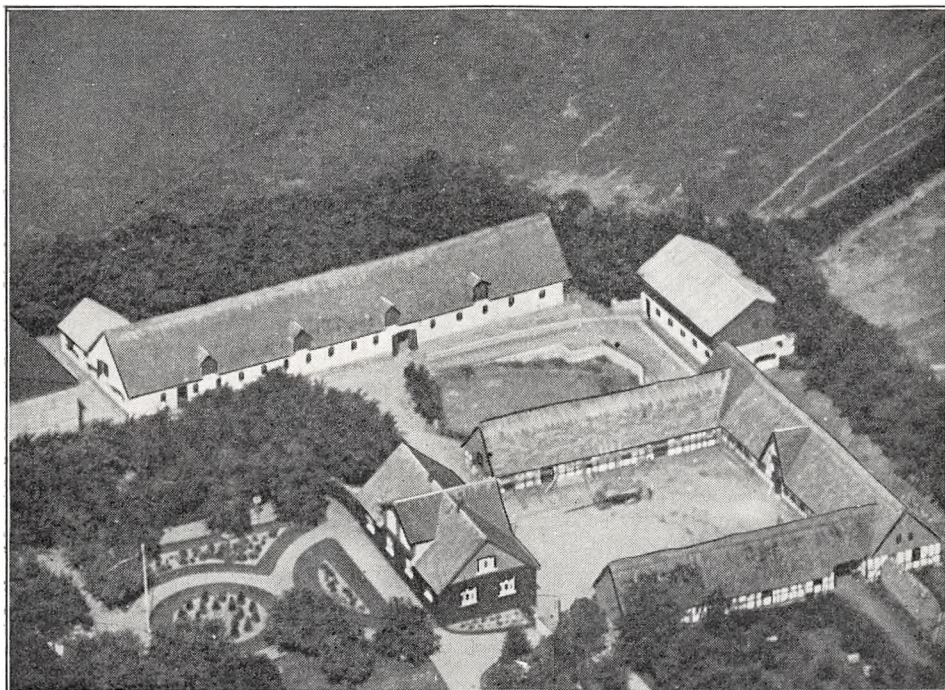
Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 11 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30 Kalig. og 75 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30—40 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og

er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 185 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Andelsmejeri som Børnemælk.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3—4 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 580 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Høgstedgaard har gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1899, ligger mod Syd til den store Have; den har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den rummer en god Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført af hvidpudset Bindingsværk med malede Stolper, er tækket med



Høgstedgaard.

Rør. Af de 3 Længer er der Hestestald i den vestlige Sidelænge, Vognport m. m. i den østlige og i Længen mod Nord Værelser til Folkene og Mølleri samt Magasin paa Loftet. Desuden Vest for Gaarden 3 fritliggende Længer, af hvilke den nordlige, der rummer Svinestald, er opført i 1927, den har Trætrimpel, Tag af Pandeplader og er hvidpudset ligesom den lange rørtækte Længe, som er opført i 1907 og rummer Ko- og Svinestald samt Roehus i en kort Sidelænge mod Vest; sydligst en Lade, opført i 1912, den har Sider af Bølgeblik og er tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører et Hus til Ejendommen.

Høgstedgaard ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af Poul Smed, som overdrog Gaarden til sin Svigersøn Peter Teglgaard; han solgte den i Begyndelsen af 1840'erne til H. Jensen Høg, efter hvem den senere overtoges af Sønnen Jens Hansen Høg. Han solgte i 1893 Gaarden (den var da kun paa ca. 26,5 ha) til den nuværende Ejer, der senere i Aarenes Løb har tilkøbt det øvrige Areal, ialt 45 ha, saaledes i 1906 en mindre Gaard med 15,5 ha. I den store kønne Have, som indeholder mange Frugttræer, har Ejeren i 1920 rejst en stor, smuk Natursten, paa hvilken der er indhugget følgende:

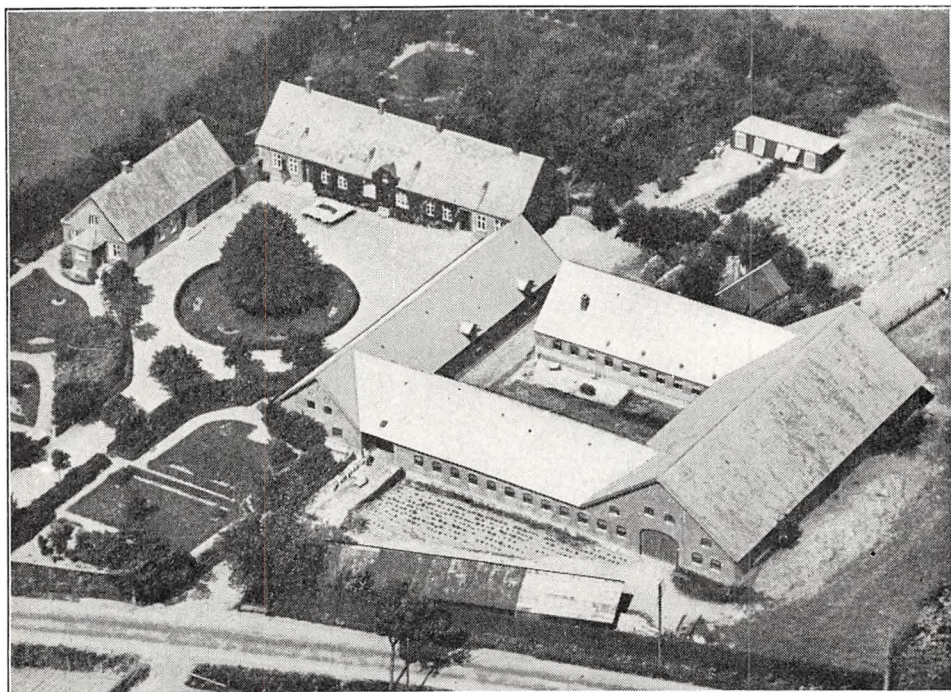
S. og N. Secher.

1920 regerede Jøderne i Danmark,
men varm og glad vor Tak gaar frem,
for hver Dansk vi fik hjem.
Trofast beder Hjertet om,
Haab for dem, som ikke kom.

VÆRUMGAARD, Værum By og Sogn, Værum-Ørum Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Rasmus Bonde, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt 8 km.

Matr.-Nr. 28a m. fl. af Værum, 26 m. fl. af Engene og 49 af Jebjerg, samlet Areal 69,5 ha, deraf 49 Ager, 12 Eng, 6,5 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 1 ha Veje m. m., Hrtk. 13 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 104,000 Kr. (110,000), Jordv. 64,000 Kr. (70,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 65,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 65,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Værumgaard ligger ca. 100 m Syd for Værum By ved Landevejen Randers—Silkeborg; Agermarken og Skoven er samlet ved Gaarden, medens Engen ligger paa



Værumgaard.

2 Steder, dels 1½, dels 4 km fra Ejendommen; Agermarken er god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er af god Bonitet, overvejende Haardbunds-, dog ogsaa en Del Lavmoseeng, hele Arealet indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning er Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i ret fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf., 12 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 36 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr), Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko var sidste Aar 179,6 kg, Mælken leveres til Værum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 jydsk Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 præmierede Følhopper; der drives noget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Værumgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har Veranda til denne, en lav Frontspids mod Syd og Skifertag; den rummer en stor

og køn Beboelse. Avlsbygningerne, som er opført og restaureret efter en Brand i 1917, danner en firelænget Gaard Sydøst for Hovedbygningen, tækket med Cementsten og med muret Trimpe. Af disse er der Heste- og Ungkvægstald i Længen mod Vest, Lade i den østlige, Kostald i Længen med Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, og Svinestald i Længen mod Nord. Desuden mod Vest som en fritliggende vestlig Sidelænge til Hovedbygningen en Længe, opført i 1917, den rummer Værelser og Vognport og har Tag af Cementsten. Endvidere Nord for Gaarden et Hønsehus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader, samt et Brændehus, opført af Bindingsværk, det er tækket med Tagpap ligesom en Halvtagsbygning af Træ Syd for Gaarden, som rummer Vogne, Maskiner og Redskaber. I Heste- og en Del af Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, i Resten af Kostalden samt i Svinestalden af Lægter, dækket med Ler. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk. Den kønne Have, som ogsaa strækker sig Syd for Gaarden, indeholder mange Frugttræer.

Værumgaard, der har været Fæste under Frisenvold, er en gl. Slægtsgaard, som har været drevet af Slægten Bonde siden 1794. I 1801 købte Mikkel Jensen Bonde den til Selveje, og han overdrog den i 1816 til sin Svigersøn Mikkel Sørensen Bonde. I 1848 afstod han den til Sønnen Mikkel Mikkelsen Bonde, efter hvis Død den overtoges af Hustruen; hun afstod den i 1875 til Sønnen Chr. M. Bonde, der i 1922 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer. Gaarden var tidligere paa godt 80 ha, men i 1916 fraskiltes der ca. 12,5 ha, som overtoges af en Søn, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

CHRISTIANSLUND, Ørum Sogn, Værum-Ørum Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. R. A. Jørgensen, Postfb. Randers, nærmeste St. Langaa, Afst. ca. 6 km og 9 km til Randers, Tlf. Værum 2.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Frisenvold og 44 m. fl. af Jebjerg, samlet Areal 157 ha, deraf 107 Ager, 17,5 Eng, 30 Skov og 2,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 25 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 225,600 Kr. (255,000), Jordv. 130,300 Kr. (152,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 178,940 Kr., Løsporet i »London« for ca. 150,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Christianslund ligger godt 1 km Øst for Ørum Kirke ved Vejen, som fra Væth fører forbi Kirken og videre til Værum; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undertagen Engen, som ligger 2 km fra denne, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet, og der er ingen Kalktrang. Engen, som ligger ved Gudena, er god Haardbundseng, dels til Kornavl, dels til Græsning; Areallet afvandes ved Pumpning. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen overvejende Bøg.

Jordens Drift er endnu ikke fastlagt efter Ejerskiftet fornylig; af Kunstgødning er det Hensigten fremtidig at anvende ca. 400 Sække Superf., 150 Kalig. og 300 Sække Kvælstofg. aarlig.

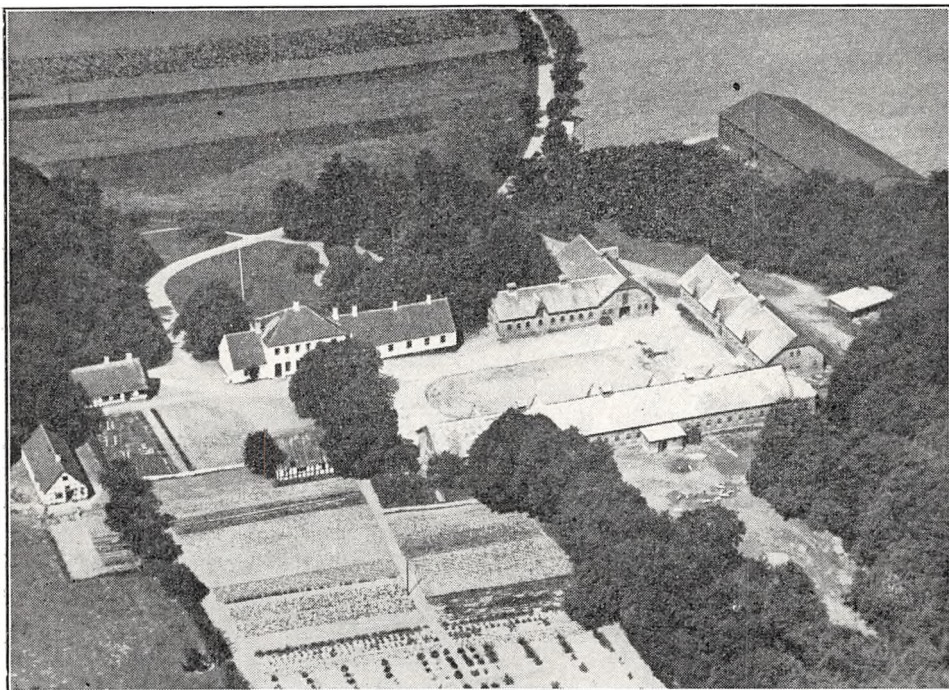
Kvægbesætningen, der bestaar af 60—70 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Møllers Mejeri i Randers (privat).

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 21 Tillægssøer, og der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 600 Høns (hvide Italienerne).

Christianslund har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede teglhængte Hovedbygning, der er opført i 1835, ligger mod Vest til den store Have, som ogsaa strækker sig Øst og Syd for Gaarden (et Parti af Hovedbygningen, opført i 1881, er i 2 Etager); den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad. Af de nye Avlsbygninger, der har muret Trimpe og Tag af Eternit, ligger Hestestalden, 2 Længer sammenbygget i Vinkel, Nord for Hovedbygningen; over for disse ligger den lange Kostald, som afgrænser Gaardspladsen mod Øst, medens Svinestalden afgrænser den mod Nord, Svinestalden har mod Syd til Gaarden en Frontspids med Ur. Desuden Syd for Kostalden og Hovedbygningen 4 mindre Længer, opført af Bindingsværk og overvejende tækket med Straa, de rummer Bolig for Forvalter, Fodermester, Elever samt forskelligt, og Nord for Gaarden en Halvtagsbygning, der rummer Vognport, samt Nord for Vejen til Værum en Trælade, tækket med Tagpap. I Staldene er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, der er indlagt Vand fra Væth Vandværk, og der hører 3 Huse til

Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt og kønt omgivet af Haven og Skoven, er der smuk Udsigt mod Vest.

Christianslund er udstykket fra Frisenvold i 1798, da Grev C. H. A. Hardenberg-Reventlow fik Tilladelse til at ophæve dette Stamhus (se Frisenvold); Frisenvold købtes da af Forp. A. Strøyer, der samme Aar paa Auktion solgte Christianslund med 20 Td. Hrtk. for 11,010 Rd. til Ritm., Baron V. Rosenkrantz. Efter hans Død i 1823 solgtes Gaarden Aaret efter paa Auktion for 22,093 Rbd. Sølv og 21 Rbd. Sedler og Tegn til Broderen, Baron H. Rosenkrantz. Han solgte den i 1831 for 10,000 Rbd. Sølv og 5000 Rbd. Sedler til Prokurator, Forp. L. Ostfeld. Efter hans Død i 1856 solgtes den i 1858 ved 4. Auktion for 58,600 Rd. med 160 ha, 22 Td. Hrtk. til C. A. V. Christensen, som i 1876 afhændede den for 240,000 Kr. til Hfjm., Greve Chr. B. Reventlow, der i 1896 solgte den med 22 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 175,000 Kr. til Hfjm. A. E. C. F. Løvenskiold, Fossum, Norge. Han solgte den i 1908 med ca.



Christianslund.

150 ha, 22½ Td. Hrtk. for 192,400 Kr. til Plantageejer C. Harrold Brodersen fra Louisiana, men denne Handel gik senere tilbage, og i 1910 solgte Løvenskiold Gaarden til Rud. Heilmann; han solgte den til Søren Bach, der i 1920 solgte den til C. L. G. Stapel, som gav 660,000 Kr. for Gaarden uden Besætn. og Invt.; han tilkøbte senere 11 ha fra Ørumgaard for ca. 40,000 Kr. I Begyndelsen af 1933 overtoges Christianslund af Jydsk Land-Hypotekforening, af hvem den nuværende Ejer købte den i Aug. 1933.

JEBJERGGAARD, Jebjerg By, Ørum Sogn, Værum-Ørum Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Chr. Holbo, Postfb. og nærmeste St. Langaa, Afst. 4 km og ca. 10 km til Randers, Tlf. Jebjerg 25.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Jebjerg, samlet Areal 47,1 ha, deraf 43,9 Ager, 2,2 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 78,000 Kr. (78,000), Jordv. 44,800 Kr. (44,300); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 52,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 51,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Jebjerggaard ligger i den sydvestlige Side af Jebjerg By; af Jorderne er 33 ha samlet ved Gaarden, Resten ligger ca. 1 km fra denne; Jorden er god Lermuld paa

Lerunderlag, dog er 13 ha ret stærk Lerjord. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, 13 ha (Lerjorden) er drænet, Resten ikke (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i Aarene 1930—33. Skovens Bevoksning er blandet.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf., 12 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Langaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 18 Tillægssøer, og der leveres ca. 300 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Jebjerggaard har grundmurede gode Bygninger, opført af røde Sten. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, har høj Granitsokkel med Kælder under en Del af Huset, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har muret Trimpel og Tag af Cementsten, er der Kostald i Længen mod Vest, Svinestald i den nordlige Sidelænge og Hestestald i den sydlige, der hvilken der mod Syd udgaar en Sidelænge, som indeholder Bolig for Fodermesteren. Desuden Vest for Gaarden en Lade med Sider og Tag af Pandeplader og Syd for en Længe, tækket med Cementsten, den rummer Vognport, Maskiner og Redskaber. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der er Bolig paa Gaarden for Fodermesteren.

Jebjerggaard er med sin nuværende Størrelse dannet ved Sammenkøb af Jord af Georg Hansen (tidligere Store Lundegaard) væsentlig under Verdenskrigen, ligesom han opførte de nuværende Bygninger i de dyre Aar; han solgte i 1918 Gaarden til Chr. Hviid Nielsen, som i 1924 solgte den til Enkefru Anna Poulsen. Hun solgte den i 1928 til O. Pedersen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1930.

LUNDBJERG, Ørum Sogn, Værum-Ørum Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Christensen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 6 km, Tlf. Værum 12.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Frisenvold og 1a m. fl. af Engene, samlet Areal 143,4 ha, deraf 86 Ager, 22 Eng, 33 Skov og 2,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 122,700 Kr. (125,000), Jordv. 72,700 Kr. (78,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 92,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Lundbjerg ligger ca. 6 km Sydvest for Randers ved Vejen fra Tebbestrup til Jebjerg og Væth: Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, middelhødt Muldjord paa Ler- og Grusunderlag. Terrænet er en Del kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar. Engen er af god Bonitet, Haardbundseng paa Ler- og Sandunderlag, delvis drænet. Skoven er ligeledes af god Bonitet, Bevoksningen Bøg og Gran.

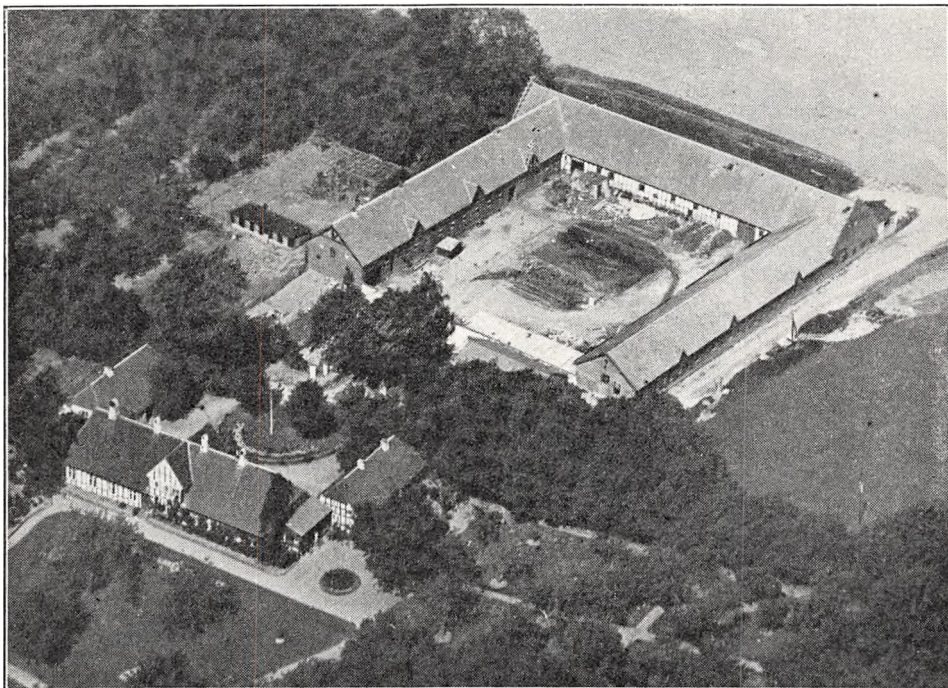
Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af en Del Grønsager og Kartoffler; et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 160 Sække Superf., 50 Kalig. og 90 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 65 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Strømmen Mejeri ved Randers (privat).

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Lastbil til Transportbrug. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 1 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Lundbjerg Hovedbygning, der ligger mod Sydøst til Haven, bestaar af en Hovedfløj med 2 mindre Sidefløje; den er opført af hvidpudset Bindingsværk og tækket med Tegl. Hovedfløjen har Veranda ved den østlige Gavl, gennemgaaende Frontspids med et Ur i den, der vender til

Gaarden, den indeholder en stor Lejlighed. Af de 2 Sidefløje rummer den østlige Garage og Værelser, den vestlige, som er opført af Grundmur, Bryggers og Vadskehus. De 3 sammenbyggede Avslænger ligger Nordvest for Sognevejen; af de 2 Sidefløje, der har muret Trimpel og Tag af Cementsten, er der Kostald i den østlige Sidelænge og Garage, Svine- og Hestestald i den vestlige; den nordlige, Laden, er nybygget, idet den er opført i 1933, siden Fotografiet blev taget, den har Tag af Pandeplader. Desuden fra den sydlige Ende af Kostalden en Sidelænge ind mod Gaarden, en ny Svinestald af Træ med Tag af Eternit, fra hvilken en Mur udgaar mod Vest over til den vestlige Sidelænge, og mellem sidstnævnte og Vejen en Bygning, tækket med Pandeplader, den rummer Kartoffelkælder og forskelligt. Endvidere Vest for Gaarden et Hønsehus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. I Ko- og Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og til Ejendommen hører 2 Huse med Bolig til 3 Familier. Gaarden ligger kønt ved sin store Have, som grænser til Skoven.



Lundbjerg.

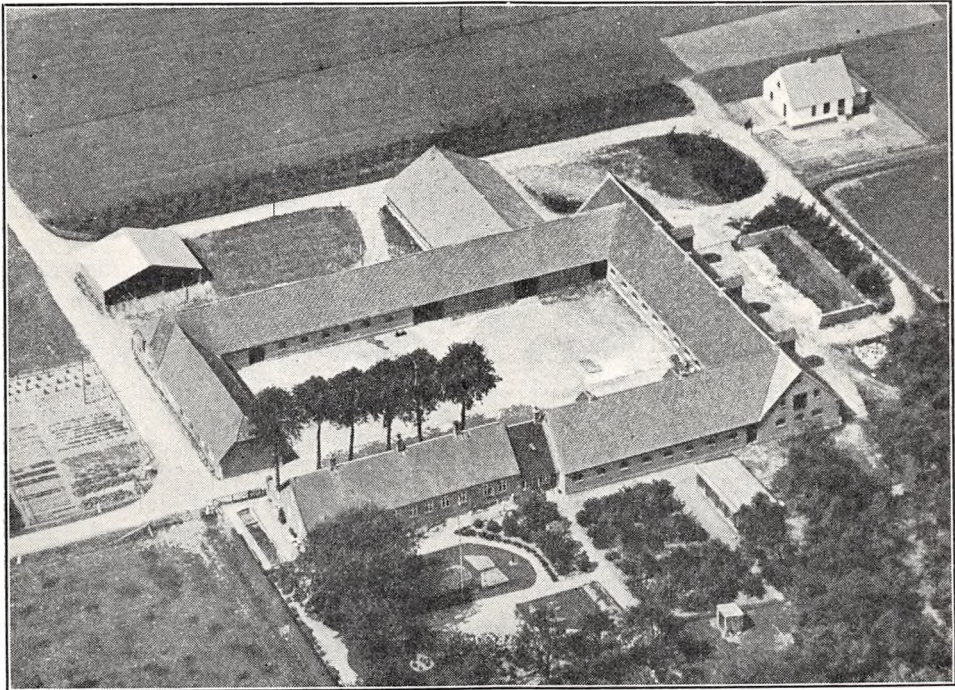
Lundbjerg er oprettet i 1708, da Stamhuset Frisenvold (se Frisenvold) ophævedes af Ejeren, senere dansk Lensgreve C. H. A. Hardenberg-Reventlow, der solgte Gaarden til Forp. Andr. Strøyer; han udskilte da en Del Parceller fra Frisenvold, af hvilke han selv beholdt Lundbjerg. Senere ejedes Gaarden af Amtsstuefuldmægtig J. T. Jensen, Rasm. Faurshou, og fra 1861 af Løjtn. O. C. H. Müller. Efter ham overtoges den af Grosserer Klamke, som i 1808 solgte den med ca. 150 ha, ca. 12 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 68,000 Kr. til Fabrikant S. A. W. Houmann; han solgte senere Gaarden til H. Hansen og Svendsen, der i 1906 solgte den for 58,000 Kr. med Invt. og største Delen af Besætn. til Prpt. Jacobsen fra Sønderjylland. Han solgte den i 1918 for 236,000 Kr. til Prpt. Boel, som tilkøbte ca. 5,5 ha; han solgte i 1921 Lundbjerg til Chr. Fjelde, der i 1923 afhændede Gaarden til L. Schack-Eyber, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1926.

STORE LUNDGAARD, Jebjerg By, Ørum Sogn, Værum-Ørum Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Th. Jensen, Postfb. Langaa, nærmeste St. Lavrbjerg og Langaa, Afst. godt 4½ km og ca. 11 km til Randers, Tlf. Jebjerg 7.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Jebjerg, samlet Areal 70,6 ha, deraf 55,2 Ager, 2,2 Skov, 12,2 Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.;

Ejdskv. 105,000 Kr. (100,000), Jordv. 61,800 Kr. (62,800); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 71,000 Kr., Løstret i Gl. Skanderborg A. Brandf. for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Store Lundgaard ligger ca. 1 km Sydvest for Jebjerg By med Indkørsel fra Landevejen Randers—Silkeborg; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Skoven, som ligger ca. 1½ km fra denne, er Halvdelen ret svær Lerjord paa Lerunderlag og Resten god dyb Muldjord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, 30 ha er kalket i de senere Aar, og 16 ha kalkes i 1934. Skovens Bevoksning er blandet Løvtræ.



Store Lundgaard.

Lerjorden dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Byg el. Blandsæd, 4. Kløver og Timothé, 5. Havre. Den øvrige Agermark dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaauroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Havre, 6. Runkelroer og Kartofler, 7. Byg, 8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 11 ha af Agermarken med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 140 Sække Superf., 30 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38—40 Malkekøer, 2 Tyre og 30—35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Værum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage og Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes, Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Store Lundgaard har velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, er tækket med Skifer, den indeholder en stor køn Lejlighed med Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder; den er fra den nordlige Gavl ved en kort

Mellebygning, som rummer Bryggers, forbundet med en kort østlig Længe — en Svinestald — af Avlsbygningerne. Af disse er der Brænderum og Værelser til Folkene i den sydlige Sidelænge, denne er opført af Bindingsværk og har Tag af Cementsten ligesom Længen mod Vest, der indeholder Hestestald og Lade; Hestestalden er ombygget og restaureret i 1929. Laden, som er af Bindingsværk, er udvidet med en Sidelænge mod Vest, ligeledes af Bindingsværk og tækket med Cementsten; den nordlige Sidelænge, der rummer Kostald og Roehus, er opført i 1929, Taget af Forskallingsbrædder med Tagpap, som igen er dækket med Tegl. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Desuden Vest for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, der har Sider og Tag af Pandeplader. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Fodermesterhus til Ejendommen. Fra Gaarden, der ligger kønt, er der vid Udsigt, navnlig mod Nord.

Store Lundgaard er dannet ved Sammenlægning af 2 Gaarde; den ejedes i forrige Aarh. af Prpt. Bøttern, som i 1879 solgte den til Mikkel Jørgensen; han solgte den i 1884 til Tiburtz Strange, der i 1909 solgte den med 87 ha, 14 Td. Hrtk. for 99,000 Kr. til Prpt. Gruuse. Den var nu en Del i Handelen de følgende Aar og under Verdenskrigen. I 1913 købtes den af Georg Hansen, der solgte den i 1915; endvidere blev der i disse Aar frasolgt godt 16 ha, og Gaarden var derefter oppe i en Pris af 230,000 Kr. Senere ejedes den af Gerh. Mogensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1923, til Dels uden Besætn. for 152,000 Kr.

ULLITSGAARD, Jebjerg By, Ørum Sogn, Værum-Ørum Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Niels Jensen, Postfb. og nærmeste St. Langaa, Afst. $3\frac{1}{2}$ km og godt $10\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Jebjerg 5.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Jebjerg, 39 af Rødsteder og $\frac{1}{2}$ af 38 af Værum Enge, samlet Areal 53,9 ha, deraf 39,2 Ager, 2,2 Eng, 11 Græsningsjord og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 5 Skp. o Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 74,000 Kr. (74,000), Jordv. 44,400 Kr. (44,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 62,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Ullitsgaard ligger knap 1 km Sydvest for Jebjerg By med Vej til Ejendommen fra Vejen Jebjerg—Langaa; af Jorderne er ca. 35 ha samlet ved Gaarden, Resten — 17,5 ha — ligger 1 km fra denne, Engen ved Gudena; Jorden er god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1920—30. Engen er god Haardbundseng.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift med Avl af lidt Frø: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5.—6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 75 Sække Superf., 20 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Langaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 400 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

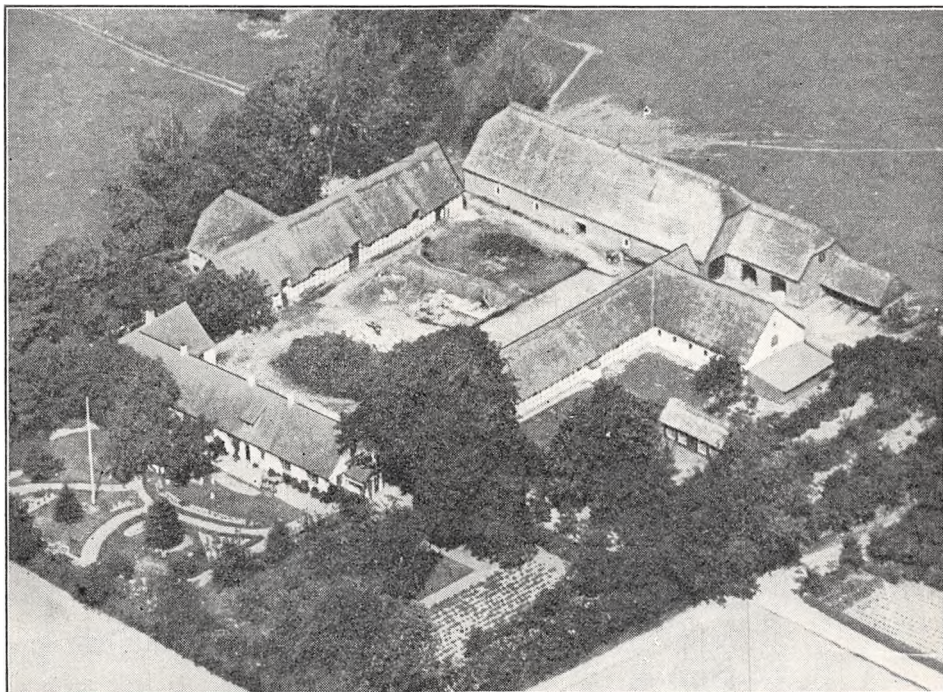
Ullitsgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 1882, da Gaarden udflyttedes fra Jebjerg til sin nuværende Plads; den er tækket med Skifer og indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger ligger Laden mod Syd over for Hovedbygningen, den har Tag af Cementsten og er forlænget mod Øst ved en Tilbygning med Sider og Tag af Pandeplader. Af de øvrige Længer, som har Tag af Pandeplader, er der Kostald i den østlige Sidelænge, og fra den nordlige Ende af denne udgaar en Sidelænge mod Øst, en Svinestald i 2 Etag. Den vestlige Sidelænge rummer Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald; fra denne udgaar en Sidelænge — en Svinestald — mod Vest. Desuden Vest for Gaarden en Længe, opført af Træ og tækket med Tagpap, den rummer Vognport samt Maskin- og Redskabsrum. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk med en Vindmotor som Drivkraft, der benyttes Petroleums-motor som Drivkraft for de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen. Den ældre store Have indeholder mange Frugttræer.

Ullitsgaard har været Fæste under Frisenvold, hvorfra den købtes til Selveje i Juni 1798 af Fæsteren Jens Laursen for 1050 Rd. (samme Aar, som Stamhuset ophævedes); han afstod

den til Svigersønnen Søren Nielsen, efter hvis Død Enken, Mariane Jensdatter, senere ægtede Niels Jensen. I 1875 afstod han Gaarden til Jens Levring Laursen Høeg, som i 1909 overdrog den til Sønnen J. Levring Høeg, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1913.

ØRUMGAARD, Ørum Sogn, Værum-Ørum Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Chr. Krøyer, Postfb. og nærmeste St. Langaa, Afst. $5\frac{1}{2}$ km og $8\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Væth 9.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Frisenvold, samlet Areal 69,4 ha, deraf 51 Ager, 15,4 Eng, 2 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 1 Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb.;



Ørumgaard.

Ejdskv. 94,000 Kr. (114,000), Jordv. 66,700 Kr. (85,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 70,000 Kr., Løsoret i »Danmark« for ca. 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Ørumgaard ligger ca. 200 m Nord for Ørum Kirke ved Vejen, som fra Jebjerg fører forbi Kirken og Ejendommen over Tebbestrup til Randers; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Muldjord paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt med svag Hældning mod Nordvest, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og lidt er kalket af den nuværende Ejer. Engen er god Haardbundseng, hvoraf en Del er dyrket, Skovens Bevoksning Bøg og Eg.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaaeroer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 45 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar ca. 3800 kg med 152 kg Smør, Mælken leveres til Langaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svine-

besætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ørumgaard har velholdte, overvejende hvidpudsede ældre Bygninger. Den teglhangte Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, som ogsaa strækker sig Øst for Gaarden, er opført af Grundmur; den har en lukket Veranda ved den østlige Gavl samt 2 korte Sidefløje, den indeholder en god stor Beboelse. Af Avlsbygningerne, som er tækket med Straa, er de 2 Sidelænger opført af Bindingsværk. Af disse er der Kostald i den vestlige, der er udvidet med en kort Sidelænge mod Vest; den østlige, som ved en Indkørselsport til Gaarden er forbundet med den østlige Sidefløj af Hovedbygningen, rummer Værelser til Folkene samt Heste- og Svinestald, af hvilke sidstnævnte fra den nordlige Ende er udvidet med en Sidelænge mod Øst; til den østlige Gavl af denne er der atter opført et Halvtag af Træ, tækket med Pandeplader, det rummer Redskaber og Maskiner. Længen mod Nord, Laden, er opført af Grundmur; til den østlige Gavl af denne er opført en Vognport; endvidere Øst for Gaarden et straaetækt Hønsehus af Træ. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk. Gaarden ligger kønt sammen med Haven, som grænser til den lille Skov.

Ørumgaard er oprettet paa en Parcel af Frisenvold (se denne), da Stamhuset Frisenvold ophævedes i 1798. En Parcel med 13 Td. Hrtk. købtes da af Andr. Dyhr (tidligere Trustrup), der solgte den for 7000 Rd. til sin Svigersøn H. Andersen. Efter hans Død overtoges Gaarden af Hustruen Johanne Marie, f. Dyhr, og en Stedsøn J. Dupont; de solgte i 1832 Gaarden med 16 Td. Hrtk. til L. S. Buus, efter hvis Død i 1879 den overtoges af Sønnen J. A. Buus. Han solgte den i 1897 til Hfjm. Adam E. C. F. Løvenskiold til Nabogaarden Christianslund (81 ha fortrinlig Jord med 18 Td. Hrtk., Invt. og det meste af Besætn.) for 110,000 Kr. I 1910 solgte han den til Landvæsenskommissær J. Blach, der i 1919 afstod den til Sønnen Frode Blach; han frasolgte i 1924 11 ha til C. G. L. Stapel, Christianslund, og solgte derefter i 1928 Gaarden til den nuværende Ejer.

FRISENVOLD, Matr.-Nr. 1a m. fl. af Frisenvold i Ørum Sogn, Galten Hrd., Randers A., laa Øst for Gudenaen 7 km Sydvest for Randers; den hed i Middelalderen Tordrup Slot, senere Torupgaard; det gl. Voldsted ligger Vest for Frisenvold nærmere Gudenaen. Gaarden fremtræder i Historien i 1310, den ejedes da af Joh. Niclesøn, men kom kort efter over til Marsk Stigs Efterkommere. Af senere Ejere maa nævnes Kong Valdemar Atterdag, Dronning Margrete og de efter hende følgende Konger, der holdt Høvedsmænd paa Slottet, af hvilke kan nævnes Peder Lykke (se under Demstrup, S. 49) og Rigshofm. Mogens Gjøre (se under Clausholm, S. 161). Efter at Slottet var nedbrændt ca. 1550, blev Frisenvold i Slutningen af det 16de Aarh. lagt ind under Dronningborg Len. Efter Enevældens Indførelse i 1660 solgte Kronen i 1661 Ejendommen, som deltes i 3 Gaarde med tilsammen 69 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 858 Td. Hrtk. Bønderfæstegods samt Birkeret og Laksegaard i Gudenaen for 43,266 Rd. til Gehejmerd. Mogens Friis (se Frijsenborg, Bind V, S. 586); han fik den oprettet til en Sædegaard med Navnet Frisenvold og i 1672 til et Baroni af samme Navn, der dog ophævedes igen i 1683, idet Grev Friis' Enke af andet Ægteskab maatte afstaa Baroniet til Kongen paa sin Søns Vegne paa Grund af Gæld. Kongen mageskiftede det derefter i 1684 tillige med Hovedgaarden Løjstrup til sin Storkansler Conrad Reventlow. I 1731 oprettede dennes Søn, Grev Chr. Dtl. R., og Svigerdatter det til et Stamhus med ialt 2049 Td. Hrtk., under hvilket Hovedgaarden Bruusgaard yderligere henlagdes i 1744. Senere kom Stamhuset til Sønne-Sønne-Datteren, den smukke og livslystne Juliane Frederikke Christiane R., som var gift med den bekendte tyske Fyrste og Statskansler C. A. Hardenberg-Reventlow. Efter hendes Død i 1793 (5 Aar efter, at Ægteskabet var opløst) overtoges Stamhuset af deres Søn C. H. A. Hardenberg-Reventlow, der i 1798 fik Bevilling til at ophæve Stamhuset, hvorefter han solgte Frisenvold til Forp. Andr. Strøyer, som straks tog fat paa at udstykke Gaarden. I den nyere Tid er Gaarden mest knyttet til Slægten Preetzmann, der købte den i 1853. I 1924 solgte Landbrugskand., Jægerm. S. F. J. Preetzmann Avlsbygningerne samt 127 ha med ca. 19 Td. Hrtk. for 300,000 Kr. til et Konsortium, medens han selv beholdt Hovedbygningen (Bindingsværk med Tegltag) med ca. 11 ha og ca. 12

ha Skov; Konsortiet udstykkede samme Aar Ejendommen i 17 Statshusmandsbrug og i 1925 yderligere 2 efter den gl. Husmandslov.

Frisenvold Birk nedlagdes i 1819. Frisenvold Laksegaard, der allerede er nævnt i Mogens Friis' Skøde i 1661, købtes i 1898 for 153,978 Kr. af Staten, som indrettede den til Forsøgsstation; denne nedlagdes igen i 1914.

Det gl. kgl. Slot, senere adelig Hovedgaard, derefter Hovedsædet i et Baroni, senere i et Stamhus, og hvortil saa mange historiske Navne inden for vort Lands Historie er knyttet, lever nu kun i Historien, efter at en ny Tid er rykket frem.

BAKKÆRGAARD, Lavrbjerg By og Sogn, Lavrbjerg-Lerbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer H. P. Hansen, Postfb. og nærmeste St. Lavrbjerg, Afst. godt $2\frac{1}{2}$ km og 12 km til Randers, Tlf. Lavrbjerg 35.

Matr.-Nr. 9a m. fl. af Lavrbjerg, 1k af Løjstrup og 7i m. fl. af Jøbjerg, samlet Areal 86,6 ha, deraf 67,9 Ager, 3,9 Skov, 13,8 Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 3 Skp. 0 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 82,000 Kr. (90,000), Jordv. 60,100 Kr. (63,800); Bygn. er fors. i »Vermund« for 65,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 65,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bakkærgaard ligger ca. 3 km Nord for Lavrbjerg By ved Landevejen til Randers; af Agermarken er 60 ha samlet ved Gaarden, 8 ha og Græsningsjorden ligger $1\frac{1}{2}$ km Nordøst for denne og Skoven 2 km fra Ejendommen; Jorden er god Muldjord paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1915—25. Skovens Bevoksning er overvejende Bøg, dog med lidt Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre. Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 159 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kongstrup« i Lavrbjerg.

Der holdes som Regel 8 jyske Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket flere præmierede, og der tillægges ca. 3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægsøer; der er hidtil leveret ca. 230 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bakkærgaard har grundmuret Hovedbygning, der ligger mod Nord til den gl. Have med Veranda til denne; den er tækket med Tegl og har 2 smaa Frontspidser mod Syd til Gaarden over de 2 Indgangsdøre; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straaatækte Avlslænger, som er opført af Bindingsværk, er der Gennemkørselsport i de 2 Sidelænger. Af disse rummer den vestlige Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, den østlige Kostald og Hønseshus, medens der er Lade i Længen mod Syd. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald og en Bygning, der rummer Svinestald samt Redskåber og Maskiner, begge opført af Grundmur og tækket med Straa, og Syd for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap. Der hører et Hus til Ejendommen.

Bakkærgaard ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh., fra 1818, af Jens Eriksen, hvis Familie ejede den i en lang Aarrække. Omkring Aarhundredskiftet ejedes den af Simon Rasmussen, som i 1901 solgte den til den nuværende Ejer, Gaarden var da kun paa ca. 77 ha. Omkring 1908—09 tilkøbtes 6 ha, men samtidig frasolgtes en Eng, og i 1914 tilkøbtes yderligere godt 8 ha fra St. Løjstrup, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

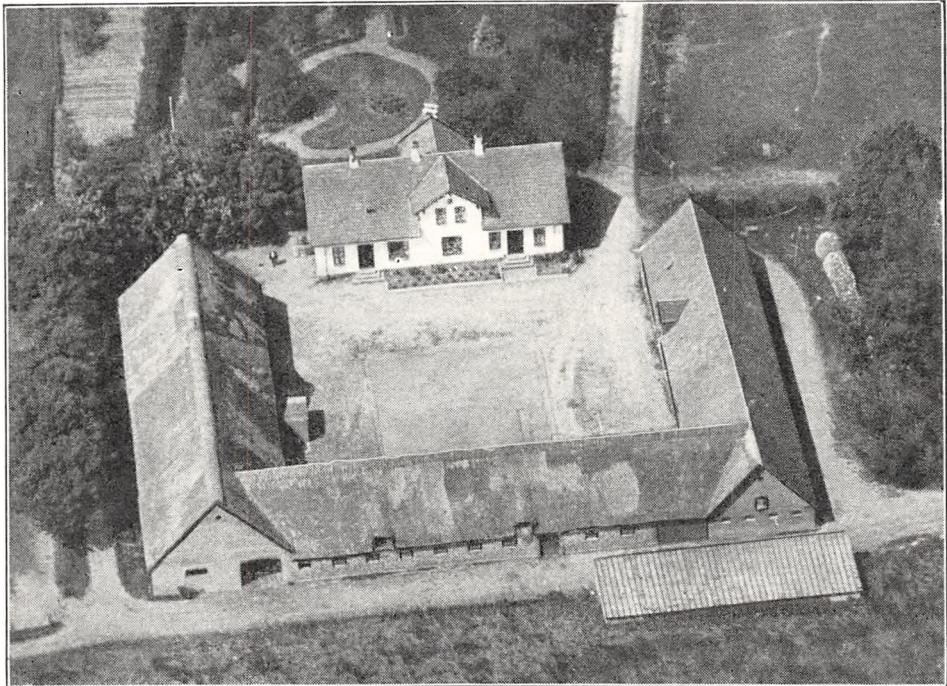
KARMARK, Lavrbjerg By og Sogn, Lavrbjerg-Lerbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Mogens Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Lavrbjerg, Afst. godt 2 km og $13\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Lavrbjerg 30.

Matr.-Nr. 11a m. fl. af Lavrbjerg, 1c af Essendrup og 8v m. fl. af Svejstrup, samlet Areal 62,6 ha, deraf 56 Ager, 4,4 Eng, 1 Skov, 0,5 Mose og 0,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 85,400 Kr. (90,000),

Jordv. 60,500 Kr. (63,100); Bygn. er fors. i »Vermund« for 53,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Karmark ligger ca. 2 km Nordøst for Lavrbjerg St. med offentlig Vej forbi Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 7,7 ha, som ligger ca. 1½ km fra denne i Lerbjerg Sogn, bestaar af god ensartet Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1900—08. Engen er god Haardbundseng, som kan pløjes, Skovens Bevoksning Bøg.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Engsvingel og Rajgræs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf. og 50 Sække Kvælstofg.



Karmark.

Kvægbesætningen, der bestaar af 16 Malkekøer, 1 Tyr og 16 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken lev. til Andelsmejeriet »Kongstrup« v. Lavrbjerg.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg; der er tidligere opdrættet mange Hingste paa Gaarden, bl. a. »Karmark Høvding«. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer, og der leveres ca. 35 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Karmark har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Vest til den kønne Have, har Karnap med Altan til denne, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er den nordlige Sidelænge ligeledes tækket med Cementsten, den rummer Værelser til Folkene, Vognport samt Heste- og Svinestald. Af de 2 andre Længer, som er tækket med Rør, er der Lade i den sydlige Sidelænge og Kostald i Længen mod Øst. Desuden Øst for Gaarden et Møddinghus, støbt af Beton og tækket med Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, og der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

Karmark ejedes i forrige Aarh. af Jørgen Nielsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i Jan. 1898; Gaarden var da noget mindre, men i indeværende Aarh. er der tilkøbt en Del Jord, sidst i 1916, da der tilkøbtes 7,7 ha, der ligger i Lerbjerg Sogn.

LØJSTRUP HOVEDGAARD, Lavrbjerg Sogn, Lavrbjerg-Lerbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Grosserer H. C. Broge, Postfb. og nærmeste St. Lavrbjerg, Afst. 3½ km (dog kun 1 km over Gudenaæn til Langaa) og 13 km til Randers, Tlf. Lavrbjerg 15 (Hovedbygningen), 55 (Køkkenet) og 2 (Inspektøren).

Matr.-Nr. 1e m. fl. af Løjstrup og 5al m. fl. af Langaa, samlet Areal 166 ha, deraf 12 Ager, 11 Eng, 125 Skov, 12 Frugtplantage, 3 Have og Gaardsplads og 3 ha andre Arealer, Hrtk. 5 Td. 7 Skp. 3 Fdk. ½ Alb. (Gaarden) og 1 Td. 4 Skp. 0 Fdk. 1 Alb. (Skoven); Ejdskv. 164,400 Kr. (147,600), Jordv. 60,500 Kr. (66,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 145,650 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Løjstrup Hovedgaard ligger ca. 3½ km Nord for Lavrbjerg St. lige over for Langaa St.; Jorderne er samlet ved Gaarden, dog ligger ca. 17,6 ha paa den modsatte Side af Gudenaæn i Viborg Amt; Jorden er sandmuldet Jord paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er for Agermarkens Vedkommende jævnt, for Skovens bakket, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet i 1932. Engen er kultiveret Lavmose. Skoven er af ret god Bonitet; to Trediedele er bevokset med Bøg, Resten med Gran.

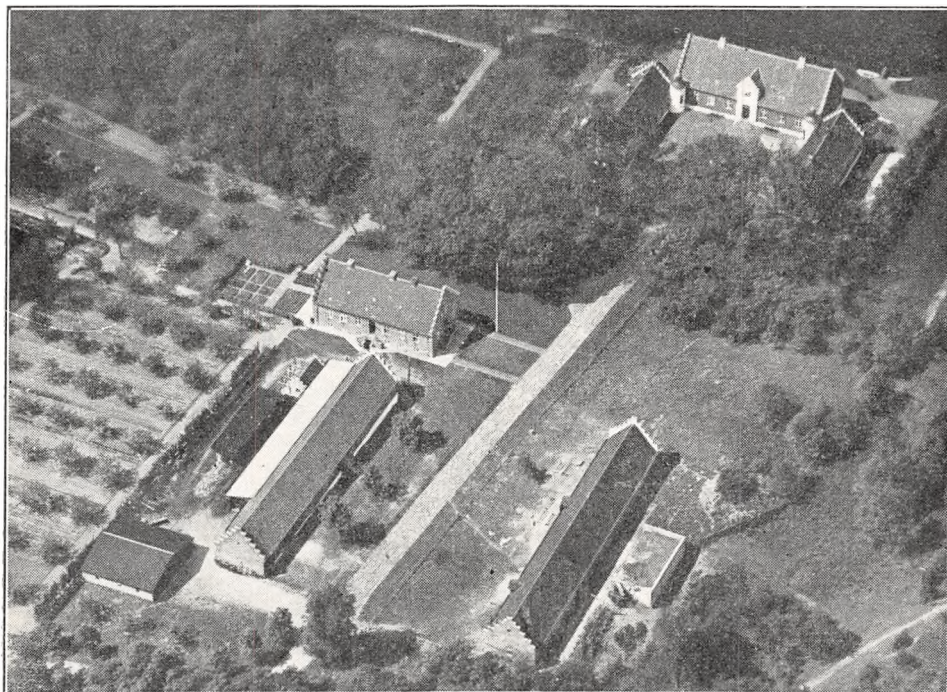
Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør N. Petersen; Jorden dyrkes i fri Drift. Der anvendes ingen Kunstgødning.

Kvægbesætningen er 3 Malkekøer af rød dansk Malke race; Mælken anvendes i Husholdningen. Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg. Af Svin holdes kun til Brug i Husholdningen; Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Løjstrup Hovedgaard har grundmuret 3-fløjet Hovedbygning, en Hovedfløj og 2 Sidefløje, der ligger mod Vest mod Gudenaæn, omgivet af Have, Park og Skov. Den er bygget i 1843—45, opført af røde Sten i én Etage med takkede Gavle og tækket med Tegl. Hovedfløjen, som har aaben Veranda mod Vest til Haven og Gudenaæn, har høj Kælder, Frontspids mod Øst til Gaarden, i hvis 2 Hjørner, hvor Hovedfløjen støder til Sidefløjen, er opført et rundt hvidpudset Taarn. Hovedbygningen er, ligesom Løjstrup gl. Hovedbygning i den senere Middelalder var, omgivet af Grave. I den nordlige Sidefløj er der indrettet Køkken, i den sydlige Gæsteværelser; i den herskabelige Lejlighed i Hovedbygningen er der indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Inspektørboligen, der ligesom de grundmurede Avlsbygninger ligger Øst for Hovedbygningen, er opført i 1928; den har høj Kælder, Tegltag og indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Øst for Inspektørboligen, paa begge Sider af Indkørselsvejen, ligger mod Nord Staldlængen, der tillige rummer Hønsehus og er tækket med Tegl ligesom Laden, der ligger lige over for Syd for Vejen; begge har takkede Gavle ligesom Inspektørboligen. Desuden Syd for Laden en Garage og et Brænde- hus, begge tækket med Tagpap, samt et teglhængt Hundehus (ogsaa med trapeformede Gavle). Til Sydsiden af Laden er opført en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører en Opsynsmands-Bolig til Ejendommen. Gaarden, som ligger nær Gudenaæn, ligger meget kønt, den benyttes som Lyst- og Jagtgaard.

Løjstrup nævnes allerede i 1344, den ejedes da af Niels Jensen og i 1399 af Jens Nielsen, formodentlig en Søn. I 1408 var den gaaet over til Slægten Sommer og ejedes af Christen Sommer (mulig en Svigersøn), senere af Sønnen Oluf Sommer til Gjendrup (Foussingø). Efter ham synes Løjstrup at være gaaet over til Slægten Sandberg, nemlig til Chr. Sandberg til Qvelstrup og Isgaard paa Djursland, rimeligvis en Svigersøn, da Hustruen hed Anna Sommer. Derefter gik Løjstrup over til Sønnen Anders S. og dennes Søn Mads Sandberg, som døde i 1597; dennes Enke, Sophie Rostrup, ægtede senere Steen Brahe, hvorefter deres Svigersøn Fr. Reertz i 1636 solgte Løjstrup til Jac. Grubbe (faa Aar i Forvejen havde han købt Løjstrup af Mads Sandbergs Broder Ulrik S. og af Mourits Stygge). Grubbe solgte i 1637 Gaarden til Oluf Parsberg (se Frijsenborg), efter hvis Død i 1661 Svigersønnen, Generalkrigskommissær Otto Pogwitsch til Saltø, der i 1662 solgte Gaarden med 24 Td. Hrtk. samt 29 Gaarde og Bol, Bønderfæstegods m. m. til Mogens Friis, som i 1672 lagde den (med 41 Td. Hrtk.) ind under Friherreskabet Frisenvold. I 1683 gik dette over til Kongen, der Aaret efter mageskiftede det til Storkansler, Grev Conr. Reventlow. I 1703 overdrog han Friherreskabet og Kalø samt Løjstrup, som da havde 56 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 92 Td. Tiendehrtk. og 217 Td. Bønderhrtk., til sin Svigerdatter Benedicte Margr. Brockdorff, der i 1731 sammen med sin Mand, Grev Chr. Ditl. Reventlow, oprettede Stamhuset Frisenvold, under hvilket Løjstrup blev lagt. I 1798 blev dette ophævet ved kgl. Bevilling, og Ejeren, Grev C. H. A. Hardenberg-Reventlow, udstykkede derefter Løjstrup ned til 56 Td. Hrtk., deraf 4½ Td. Skovskylid og 3 Td. Mølle-

skyld. I 1799 solgte han derefter Hovedparcellen med 15 Td. Hrtk. for 10,733 Rd. til Landinspekt. Joh. Fr. Wesenberg, efter hvem Gaarden allerede i 1801 med 22 Td. Hrtk. gik over til Kapt. G. de Lichtenberg til Bidstrup. Efter hans Død i 1842 gik den over til Sønnen, Jægerm. Fr. de L., efter hvis Død i 1886 Arvingerne i 1889 solgte Gaarden med 295 ha, 33 Td. Hrtk., uden Besætn. og Invt. for 135,000 Kr. til C. Thorup, Anderstrup (en større Parcel var da frasolgt); han fortsatte med Gaardens Udstyknng og fraskilte i 1899 Gaarden Gerhardtstlyst (nu St. Løjstrup — se denne) med 25 Td. Hrtk., som han selv beholdt, og solgte samme Aar Løjstrup for 75,000 Kr. til E. Müller. Han solgte i 1905 Gaarden med 130 ha, 6 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. til Axel A. Branth, der i 1911 solgte den til S. Jessen, Bønstrupgaard. I 1916 solgte han den med Besætn. og Invt. for 126,000 Kr., til Overskovfoged Petersen, som samme Aar solgte den til Direktør C. Rømer. I de følgende Aar blev der kostet en Del paa Ejendommen, dels ved Nybygninger, dels ved Tilkøb af en Del Jord, saaledes



Løjstrup.

i 1928 17,6 ha Vest for Gudenaen i Viborg Amt. Ved Dir. Rømers Død i 1932 overtoges Løjstrup af Enken, Fru Severine Rømer, og ved hendes Død i 1933 arvedes Gaarden tilligemed Over Løjstrup og Løjstrup Nygaard af Fru Rømers Nevø, den nuværende Ejer.

OVER LØJSTRUP, Lavrbjerg Sogn, Lavrbjerg-Lerbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Grosserer H. C. Broge, Postfb. og nærmeste St. Lavrbjerg, Afst. godt 2½ km og 14 km til Randers, Tlf. Lavrbjerg 30.

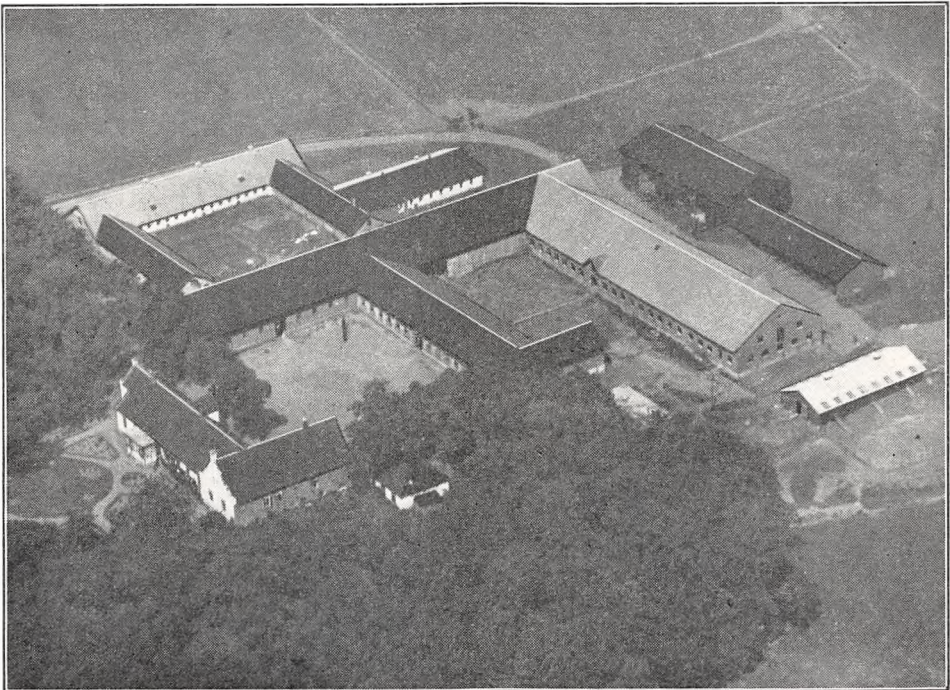
Matr.-Nr. 2a m. fl. af Løjstrup og 43b af Hovlbjerg, samlet Areal 169,6 ha, deraf 140 Ager, 27 Eng og 2,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 29 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 238,500 Kr. (260,000), Jordv. 141,900 Kr. (150,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 224,330 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Over Løjstrup ligger ca. 2½ km Nord for Lavrbjerg By med Indkørsel ad en Allé fra Vejen til Væth; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger godt 1 km fra denne ved Gudenaen, bestaar af god mild Lermuld, overvejende paa Ler-, dog stedvis ogsaa paa sandblandet Ler- og Grusunderlag. Terrænet

er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1924—25. Engen er Lavmose, dels til Slæt, dels til Løsdrift.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør S. Skjerlund; Jorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstg. anv. aarl. ca. 250 Sække Superf., 100 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Langaa Andelsmejeri.

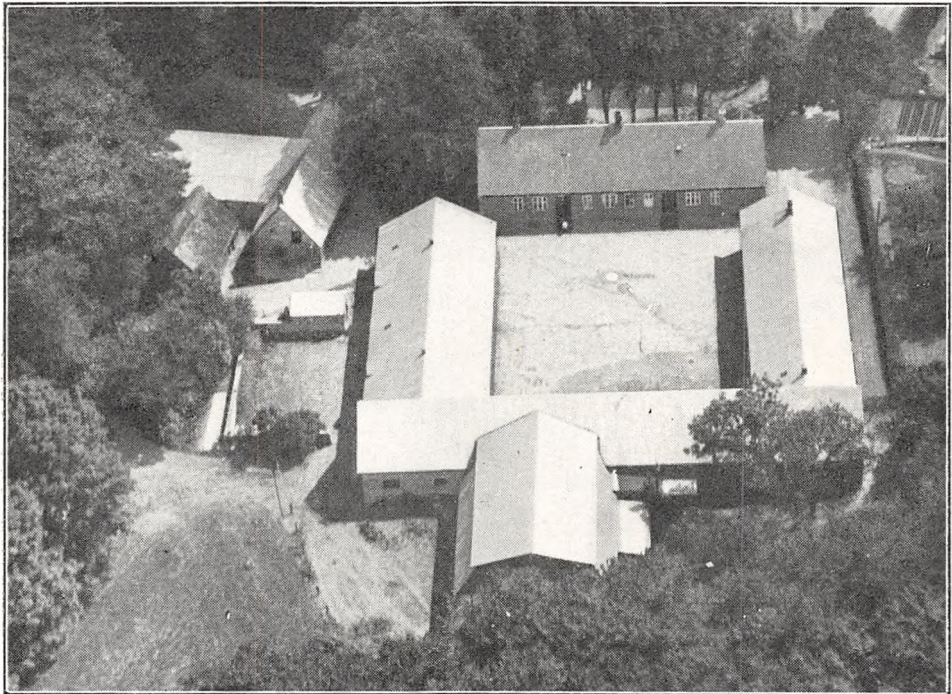


Over Løjstrup.

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4—5 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12—14 Tillægssøer, og der leveres 8—900 Slagterisvin om Aaret; Gaarden har Forsøgsstation og Avlscenter for Svin saavel af Yorkshire- som dansk Landrace, Forsøgene ledes af Forsøgslaboratoriet.

Over Løjstrup har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have, bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel, den egentlige Hovedfløj og en østlig Sidefløj, som rummer Værelser. Hovedfløjen, der har Veranda til Haven og Frontspids mod Nord til Gaarden, indeholder en god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne er 3 af Hovedlængerne sammenbygget i H-Form; af disse er der Ungkvægstald i Længen, der forbinder de 2 Sidelænger, Vognport, Heste- og Kalvestald i den østlige Længe og Lade samt Roehus i den nordlige Ende af den vestlige Sidelænge, fra hvilken den store brede Kostald udgaar som en Sidelænge mod Øst; i den østlige Del af denne er der tillige en mindre Svinestald. Desuden Vest for Laden en stor Svinestald, 4 Længer, af hvilke de 3 er sammenbygget til en 3-længet Gaard, aaben mod Øst mod Laden, medens den 4. Længe udgaar fra den nordlige Sidelænge som en Sidelænge mod Nord. Desuden Øst for Avlsbygningerne en ny Svinestald af Træ, tækket med Asbest, samt et Hønsehus. Avlsbygningerne er siden Fotograferingen tækket med Pandeplader over Paptaget. Desuden Nord for Kostalden en Vognport samt en Trælade. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 3 Huse med 5 Lejligheder til Ejendommen.

Over Løjstrup er udskilt fra Løjstrup Hovedgaard (se denne) i 1799, da Grev Hardenberg-Reventlow efter Ophævelsen af Stamhuset Frisenvold udstykkede en Del af Løjstrup. Over Løjstrup ejedes i 1834 med 8 Td. Hrtk. af L. Jørgensen, derefter i 1839 af G. C. Faith, som kort efter solgte den for 50,000 Kr. til A. Jahnsen; han solgte den i 1857 med ca. 84 ha, 11 Td. Hrtk., Invt. samt det meste af Besætn. for 72,000 Kr. til Ole Kaee. Han solgte den i 1868 med Besætn. (med Undtagelse af 2 Heste) og Invt. for 78,600 Kr. til D. S. M. M. Buhman, der senere solgte den til N. Skjødt. Efter hans Død overtoges den af Enkefru Skjødt, som i 1904 solgte den med 115 ha, ca. 15 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 92,000 Kr. samt Omkostninger til E. C. A. L. Thierry; han solgte den i 1909 med samme Areal samt Besætn. og Invt. for 130,000 Kr. til Forp. V. Villadsen, der i 1918 solgte den med ca. 135 ha samt Besætn. for 300,000 Kr. til Direktør Chr. Rømer. Denne tilkøbte kort efter 2 Statshusmandsbrug med ca. 12 ha og i 1924 ca. 23 ha fra Store Løjstrup, foruden at han i Aarenes Løb



Nørskovgaard.

af Hensyn til Driften af sine Ejendomme har byttet en Del om paa Jorderne til disse, hvorved Over Løjstrup har faaet sin nuværende Størrelse. Ved hans Død i 1932 overtoges Gaarden af Enken, Fru Severine Rømer, og ved hendes Død i 1933 arvedes den tillige med Løjstrup Hovedgaard (se denne) samt Løjstrup Nygaard, der har ca. 17 ha Ager og Eng, af en Nevø, den nuværende Ejer.

NØRSKOVGAARD, Lavrbjerg Sogn, Lavrbjerg-Lerbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer N. M. Høeg, Postfb. og nærmeste St. Langaa, Afst. 2½ km og 12 km til Randers, Tlf. Jebjerg 9.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Løjstrup, samlet Areal 97,1 ha, deraf 48,8 Ager, 8,8 Eng, 33 Skov, 5,5 Mose og Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 2 Skp. 1 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 92,800 Kr. (95,800), Jordv. 70,100 Kr. (61,100); Bygn. er fors. i »Vermund« for 52,000 Kr., Løvsøret i samme Selskab for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Nørskovgaard ligger 2 km Øst for Langaa med Indkørsel fra Vejen Væth—Lavrbjerg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld, til Dels paa Lerunderlag, dog er 10 ha Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er jævnt,

Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og 17 ha er nymerglet i Aarene 1925—32. Engen er god Haardbundseng, Halvdelen indhegnet til Løsdrift. Skovarealet er stærkt kuperet, Bevoksningen overvejende Bøg.

Jorden dyrkes i ret fri Drift; et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 20 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, det er en Stambesætning, som fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, og som staar under Tilsyn af Foreningen af jydsk Landboforeninger; der sælges en Del Avlsdyr, navnlig Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar af hele Besætningen 4128 kg med 4,08 pCt. Fedt og 189 kg Smør, Mælken leveres til Langaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Nørskovgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den gl. Have, har lille Frontspids til denne og Skifertag; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har muret Trimpel og Tag af Pandeplader, er Laden samt Ydervæggene af de 2 Sidelænger opført af Kampesten. Af Sidelængerne er der Værelser til Folkene og Hestestald i den sydlige og Kostald i den nordlige; Laden, der ligger mod Vest, er udvidet med en Sidelænge mod Vest, denne er opført af Bindingsværk, har Trimpel af Træ og Tag af Pandeplader. Desuden Nord for Gaarden en Bygning, opført i omvendt T-Form, den rummer Svinestald, Stald til Gaardens Søer samt Garage og Værksted og er tækket med Pandeplader ligesom Gaardens Smedie, der er opført af Bindingsværk. Endvidere en straaetækt Vognport, opført af Træ ligesom et Redskabs- og Maskinhus, der har Tag af Cementsten ligesom et Tørvehus Øst for Svinestalden; Øst for disse og Gaarden desuden et straaetækt Røgeri (Kølle) samt et Hønsehus, opført af Træ og tækket med Pandeplader. I Heste- og Kostalden er der Jernbjælker og Monierloft, i Svinestalden Loft af Gran, dækket med Ler. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger meget smukt i Skovbrynet.

Nørskovgaard er i 1798 udskilt fra Løjstrup Hovedgaard (se denne), da Grev C. H. A. Hardenberg-Reventlow, efter at Stamhuset Frisenvold i 1798 var ophævet, begyndte at udstykke Løjstrup (se Matr.-Nr.); Nørskovgaard købtes da af Peter Jensen Hviid, som i 1825 afstod den til Sønnen Peter P. Hviid. Han overdrog den i 1857 til sin Søn P. F. S. Hviid, efter hvis Død Enken i 1885 ægtede Søren Petersen; han overdrog i 1929 Gaarden til sin Svigersøn, den nuværende Ejer, der havde haft Gaarden i Forpagning siden 1919.

I 1922 er der i Haven rejst en stor smuk Natursten, hvorpaa staar indhugget:

Nørskovgaard købt fra Løjstrup	
og bygget 1798	
af P. J. Hviid og Mette M. Pedersen	
i Eje til 1825	
P. P. Hviid og Ane K. Pedersen	
1825—1857	
P. F. S. Hviid	} 1857—1885
S. Petersen	} og Karen Petersen
	} 1885—1929

ST. LØJSTRUP (tidligere Gerhardtstlyst), Lavrbjerg Sogn, Lavrbjerg-Lerbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer H. G. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Lavrbjerg, Afst. 3 km og 13 km til Randers, Tlf. Lavrbjerg 23.

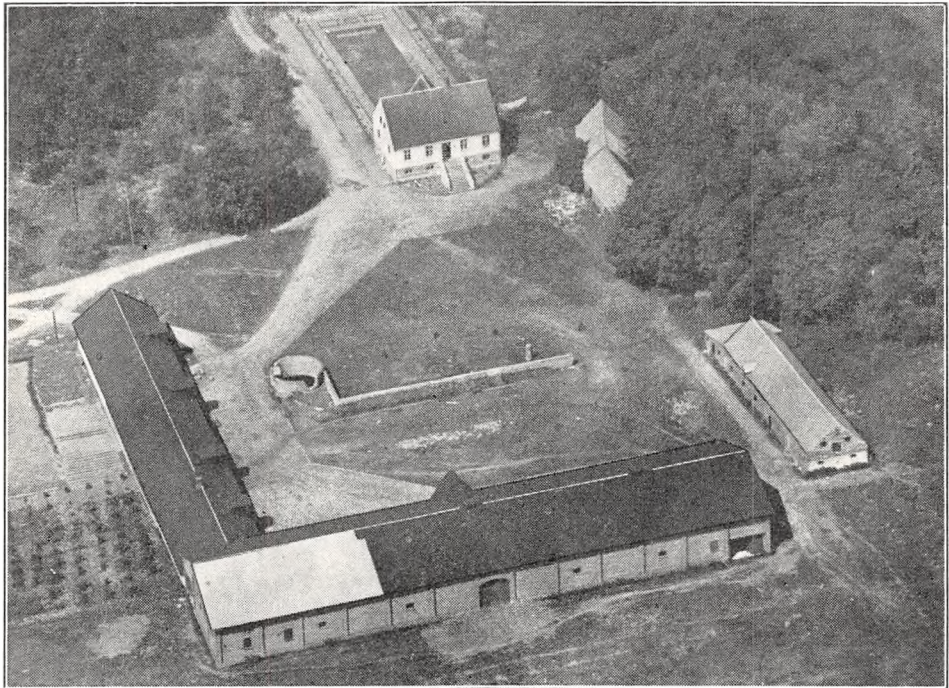
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Løjstrup Hovedgaard og 11d m. fl. af Lavrbjerg, samlet Areal 63,2 ha, deraf 61 Ager og 2,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 4 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 65,000 Kr. (72,000), Jordv. 33,800 Kr. (37,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løstret i »Danmark« for 30,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

St. Løjstrup ligger ca. 3 km Nord for Lavrbjerg St. med Indkørsel fra Vejen Lavrbjerg—Væth; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 10 ha, som ligger ca.

3 km fra denne i Linkær, er noget uensartede, største Delen dog god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i 1933—34.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3700 kg aarlig, Mælken leveres til Langaa Andelsmejeri.



St. Løjstrup.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 80 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

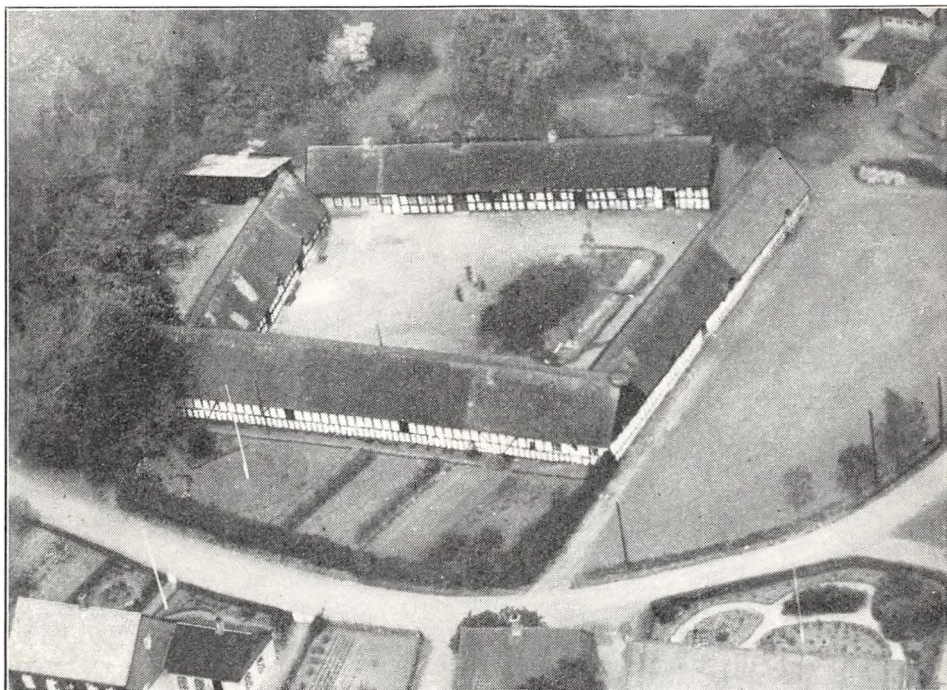
St. Løjstrup har gode grundmurede Brygninger. Den lille Hovedbygning, der ligger mod Vest til Haven, har aaben Veranda til denne, høj Kælder (med Værelser i denne til Folkene) og Tegltag. Af Avlsbygningerne er den nordlige fritliggende Sidelænge, Hestestalden, tækket med Sten; af de 2 andre, der er sammenbygget i Vinkel, har muret Trimpel og er tækket med Tagpap, er der Ko- og Svinestald i Længen mod Syd og Lade i Længen mod Vest (paa en Del af denne er Taget dog nu af Pandeplader). Desuden Nord for Hovedbygningen en Vogndør samt et Brændehus, sidstnævnte opført af Bindingsværk, begge med Tag af Cementsten. Der er indlagt Vand overalt.

St. Løjstrup, som tidligere hed Gerhardtslyst, udskiltes i 1899 fra Løjstrup Hovedgaard af dennes Ejer C. Thorup (se Løjstrup Hovedgaard); han beholdt den nyoprettede Gaard, som han dog allerede i 1902 solgte til Dyrslæge M. Jacobsen, Hobro, med 163 ha, 25½ Td. Hrtk.; Jacobsen tog senere fat paa Gaardens Udstyknings og frasolgte saaledes i 1914 ca. 8,3 ha til Nabogaarden Bakkærgaard, i 1924 23 ha til Over Løjstrup og i 1927 ca. 33 ha til 5 Statshusmandsbrug, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

LERBJERGGAARD, Lerbjerg By og Sogn, Lavrbjerg-Lerbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer H. Rytter-Hansen, Postfb. og nærmeste St. Lerbjerg, Afst. 50 m og 15 km til Randers, Tlf. Lerbjerg 7.

Matr.-Nr. 10a af Lerbjerg, samlet Areal 102 ha, deraf 55 Ager, 27,5 Eng, 13 Skov, 5,5 Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. o Skp. 1 Fdk. 34 Alb.; Ejdskv. 75,000 Kr. (78,000), Jordv. 54,300 Kr. (55,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 39,784 Kr., Løvsøret i Jydsk Brandf. for 48,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Lerbjerggaard ligger i den vestlige Side af Lerbjerg By lige Nord for Stationen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, Vest for denne (Agermarken og Engen adskilt



Lerbjerggaard.

ved Jernbanen), bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i 1933—34. Engen er god Haardbundseng, for en Del til Slæt, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning Bøg (Storskov).

Jorden dyrkes i en ret fri 8 Marks Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Hadsten Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 belgiske Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 1 Hingst og 4 Følhopper, hvoraf de 3 er kaarede, samt 4 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattedrise indkøbes. Der holdes 20 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 90 Høns.

Lerbjerggaard har gl. straatækte, velholdte Bygninger, overvejende opført af Egebindingsværk, Stuehuset, der ligger mod Nord til Haven, dog delvis af Grundmur. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Heste- og Kostald i den østlige Sidelænge, ombygget i 1870, Svinstald i den vestlige og Lade (opført i 1805) i Længen mod Syd. Desuden Vest for Stuehuset en

Halvtagsbygning af Træ, tækket med Pandeplader, den rummer Maskiner og Redskaber. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

Lerbjerggaard var i mange Aar en gl. Slægtsgaard, der har været Fæste under Frijsborg, hvorfra den (vistnok i Slutningen af det 18de Aarh.) overdroges til Christen Møller, som havde været Kusk hos Besidderen af Grevskabet. Efter hans Død overtoges Gaarden af Enken, der i Begyndelsen af 1830'erne giftede sig igen samt overdrog Ejendommen til Christen Pedersen Møller. I 1876 afstod han den til en Stedsøn Niels Christensen Møller, efter hvis Død den overtoges af Enken, der i 1902 afstod den til Sønnen Chr. Christensen Møller. Ved hans Død i 1931 overtoges Gaarden af Viborg Amts Kreditforening, af hvem den nuværende Ejer købte den samme Aar.

LILHOLM, Lerbjerg By og Sogn, Lavrbjerg-Lerbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Thomas Chr. Thomsen, Postfb. og nærmeste St. Lerbjerg, Afst. 1½ km og 14½ km til Randers, Tlf. Lerbjerg 10.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Lerbjerg og 35 m. fl. af Vissing, samlet Areal 49,1 ha, deraf 37,3 Ager, 11 Eng og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 0 Skp. 2 Fdk. 1¾ Alb.; Ejdskv. 82,000 Kr. (89,000), Jordv. 50,900 Kr. (55,300); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 39,000 Kr., Løseøret i samme Selskab for 45,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Lilholm ligger ca. 1½ km Nordøst for Lerbjerg By og St. ved Vejen til Vissing; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1915—16. Engen er noget sur og vandlidende (Humusjord), indhegnet til Løsdrift.

Jorden dyrkes i en ret fri 7 Marks Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60—70 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28—30 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig med 170 kg Smør, der malkes med Maskine (Manus), og Mælken leveres til Vissing Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket 1 Hingst og 4 Følhopper, hvoraf flere er præmierede og 2 stambogførte, samt 1 Plag og 4 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 1 Tillægssø; der leveres ca. 170 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 4 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lilholm har grundmurede gode Bygninger, opført af røde Sten. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, som grænser ud til Sognevejen, er tækket med Skiifer. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avslænger er der Garage, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige (opført i 1908) og Lade i Længen mod Syd. Desuden Øst for Hovedbygningen en straaetækt Svinestald, opført dels af Kamp, dels af Bindingsværk. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, og der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk. Der er i 1914 tilkøbt en Naboejendom med ca. 12,5 ha, som er lagt ind under Gaarden. I Stuehuset til denne er der Bolig til en Familie, medens Udhusene rummer Svinestald samt Redskaber og Maskiner. Gaarden er udflyttet fra Lerbjerg vistnok ved Udsiftningen af Jordfællesskabet under de store Landboreformer.

Lilholm ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Nielse Frederiksen, der i 1870 afstod den til sin Søn Jens Peter Nielsen Houmann; efter hans Død overtoges den af Datteren Eline Houmann, som i 1911 bragte den til sin Mand, den nuværende Ejer.

ERSLEVGAARD, Erslev By, Galten Sogn, Galten-Vissing Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Hans Friis, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. ca. 5½ km og godt 12 km til Randers, Tlf. Galten 7.

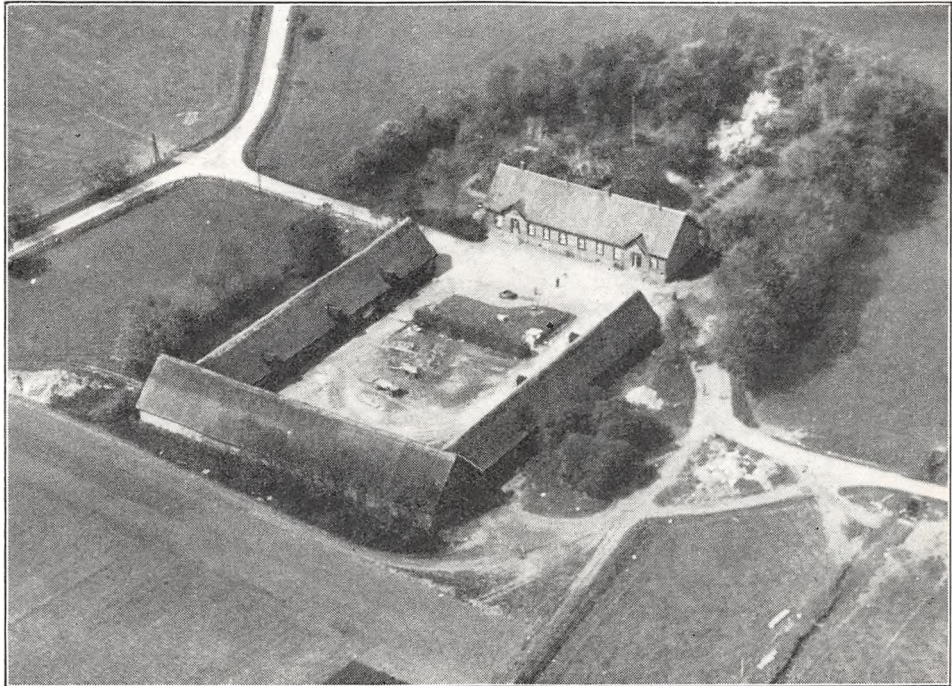
Matr.-Nr. 9a m. fl. af Erslev, samlet Areal 57,4 ha, deraf 56,4 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 74,000 Kr. (77,500),

Jordv. 52,500 Kr. (55,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løspøret i »Vermund« for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Erslevgaard ligger ca. 300 m Øst for Erslev By ved Vejen til Rud Kirke; Jorden, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet 1925—26.

Jorden dyrkes i en ret fri 9 Marks Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 40—50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, dog ind-



Erslevgaard.

købes der enkelte Dyr, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 175 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Englund« i Galten.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges 1 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer, og der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

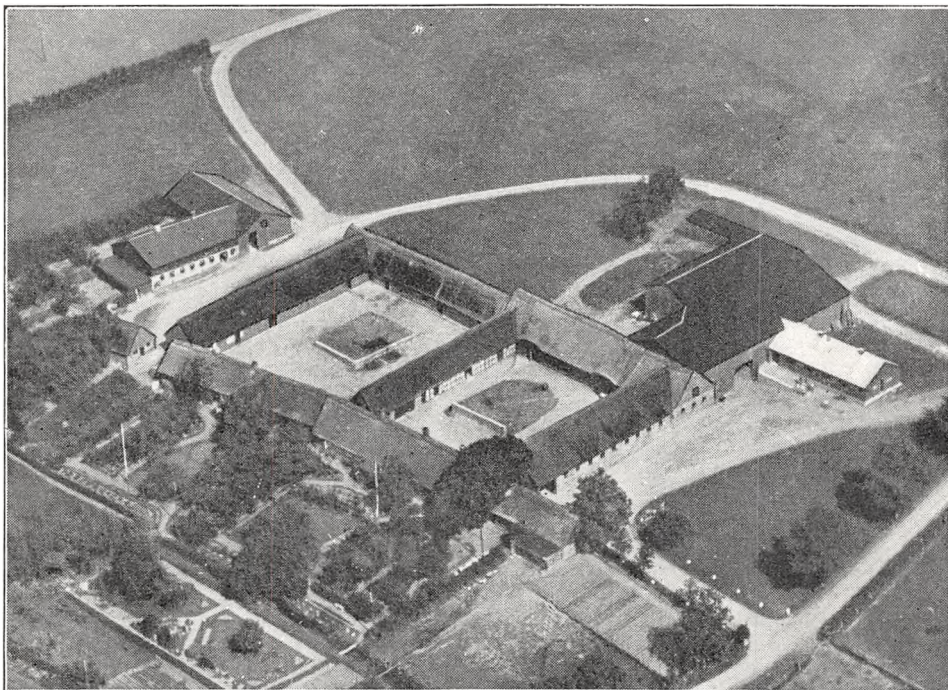
Erslevgaard har gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nordvest til Haven, er opført af Grundmur paa Kampestenssokkel, har 2 smaa Frontspidser til Gaarden, én til Haven, og Tegltag; den rummer en stor køn Lejlighed. De 3 sammenbyggede straatækte Avlslænger er opført af Kamp, den østlige Sidelænge, Laden, som ligger over for Hovedbygningen, dog af Grundmur mod Vest. Af de 2 Sidelænger er der Heste- og Kostald i den sydlige og Svinestald, Vognport m. m. i Længen mod Nord. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk. Gaarden ligger frit og kønt med sin gl. smukke Have.

Erslevgaard ejedes i forrige Aarh. af Prpt. Hincke, som i 1882 solgte den med godt 78 ha, 10½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 97,000 Kr. til Forp. Vesterbye, Aldrup. Senere ejedes den af Landbrugsk. Thorsen, der i 1905 solgte den til S. Laursen, Taarup pr. Avning (godt 78 ha, 10½ Td. Hrtk., men uden Besætn., Invt. og Avl, for 64,000 Kr.). Det var Køberens Hensigt at udstykke Gaarden, men kort efter solgte han den til Niels Pedersen, Tved paa Mols; han solgte den ca. 1918 til et Konsortium, der fraselgte ca. 22 ha og derefter i 1919 afhændede Gaarden til K. Kristensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i Aug. 1927 for 132,500 Kr.

Paa Gaardens Mark (paa »Kirkeageren«) stod i Middelalderen Erslev Kirke, men da den paa Christian d. Tredies Tid var lukket og ikke benyttedes, gav Kongen i 1553 sin Lensmand paa Dronningborg Slot ved Randers Tilladelse til at nedbryde Kirken og anvende Materialerne til Opførelse af en Mølle ved Slottet.

GAARD I ERSLEV BY, Galten Sogn, Galten-Vissing Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Niels Ogstrup, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. ca. 5 km og 12 km til Randers, Tlf. Galten 6.

Matr.-Nr. 8a m. fl. af Erslev, samlet Areal 72 ha, deraf 64,5 Ager, 5,5 Eng, 1 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 3 Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 104,000



Prpt. Niels Ogstrups Gaard i Erslev By.

Kr. (115,000), Jordv. 79,800 Kr. (85,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 42,840 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 79,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden ligger i den nordøstlige Side af Erslev By; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen, Nordøst for denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i 1918—19. Engen er god Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i to 7 Marks Drifter med nogen Frøavl af Runkel- og Kaalroer samt Hvidkløver, Sædkifterne er følgende: I (34 ha) 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6. Havre, 7. Kløver og Græs. II (16,5 ha) 1. Brak, 2. Kaalroer. Sukkerroefrø, 3. Byg, 4. Havre, 5.—6. Lucerne, 7. Hvede. Uden for Driften henligger 16 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race (Stambesætning), den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og en Forenings-Tyr og er for en Del renset for Tuberkulose, Køerne

græsser i Løsdrift, der sælges en Del Avlsdyr, navnlig Tyre; den gennemsnitlige Smørtydelse pr. Ko er 200—230 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Englund« i Galten.

Der holdes som Regel 7 jydsk Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 15—20 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 8a m. fl. af Erslev har velholdte, overvejende ældre straatækte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har aaben Veranda til denne; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den vestlige Sidelænge, som rummer Værelser til Folkene, Garage og Svinestald, ligeledes opført af Bindingsværk, disse 2 Længer er opført i Aarene 1842—50. Af de 2 andre, der er opført af Grundmur, rummer den østlige Sidelænge Heste- og Kostald, gennem denne Længe, hvis udvendige Væg er af Kampesten, er der Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen; Længen mod Nord rummer Kostald. Fra den østlige Ende af denne udgaar mod Nord en Sidelænge — en Trælade — som er udvidet med en Tvillinglade ved den vestlige Side, og fra den østlige Side af Laden udgaar en Svinestald, en Sidelænge mod Øst, ligeledes opført af Træ; Laderne er tækket med Tagpap, Svinestalden med Pandeplader. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

Gaarden er en gl. Selvejgaard og Helgaard (i Modsætning til en Halvgaard), der i sidste Halvdel af det 16de Aarh. (i 1579) ejedes af Poul Madsen. I 1662 ejedes den af Rasm. Rasmussen Balle, en Søn af Herredsfoged Rasm. R. Balle i Sabro. I de fattige svære Tider i de følgende nærmeste Slægtled blev Gaarden delt og blev Fæste under Stamhuset Frisen vold. Da dette ophævedes i 1798, købte den daværende Fæster Steffen Christensen (af Slægten Steffensen) Gaarden til Selveje igen; han afstod den i 1807 til Sønnen Christen Steffensen, hvis Sønner i 1843 solgte den til Niels Jensen Ogstrup. I 1894 overdrog han den til sin Søn N. P. N. Ogstrup, som i 1931 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer. Gaarden var i ældre Tid kun paa ca. 35 ha, men i Tidens Løb er der tilkøbt et lignende Areal, saaledes i 1912 en Nabogaard paa ca. 16 ha og i de sidste Aar under Verdenskrigen forskellige Arealer, hvorved Gaarden har faaet sin nuværende Størrelse.

GAARD I HINGE BY, Galten Sogn, Galten-Vissing Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer N. J. K. M. Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. godt 5 km og 11 km til Randers, Tlf. Galten 4.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Hinge, 4c m. fl. af Galten, 3b m. fl. af Vinterslev og 24f af Vissing, samlet Areal 55,9 ha, deraf 48 Ager, 3,9 Eng, 3 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdkv. 73,000 Kr. (77,000), Jordv. 49,600 Kr. (52,400); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 75,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 79,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden ligger i den sydøstlige Side af Hinge By; Jorderne er delt i to omtrent lige store Parter, hvoraf den ene ligger Nord for Ejendommen og Byen, den anden Syd for, medens Skoven ligger 5 km fra Gaarden ved Hadsten; Jorden er god, men stærk Lermuld paa Lerunderlag. Agermarken er ret jævn, men med Stigning fra Byen saavel mod Syd som mod Nord, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1914. Engen er god Haardbundseng, Skovens Bevoksning Bøg.

Jorden dyrkes i følgende 3 Marks Drift: 1. Byg, 2. Havre, 3. Roer. Uden for Driften henligger 11 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3750 kg aarlig med 170 kg Smør, der malkes med Maskine (Omega), og Mælken leveres til Andelsmejeriet »Englund« i Galten.

Der holdes som Regel 9 jydsk Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 5 Følhopper, samt 2 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Der er i 1932 leveret 750 Slagterisvin; Patterisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 4a m. fl. af Hinge har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er opført i 1887; den har høj Sokkel, Veranda til Haven og Skifer-

tag; den indeholder en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Trætrimpel og er tækket med Tagpap, er opført efter en Brand i 1900. Af disse er der Garage med Værelser ovenpaa til Folkene samt Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige, fra hvilken der mod Øst udgaar en Sidelænge til Kalve og Opdræt, og Lade i Længen mod Nord; denne, hvis nordre Væg er af Kamp med muret Trimpel, er udvidet fra den vestre Gavl med en kort Sidelænge mod Syd, tækket med Pandeplader, og fra den østlige Gavl er opført en Forlængelse mod Øst, et Redskabs- og Maskinhus af Træ, tækket med Pandeplader. Desuden Øst for Hovedbygningen et Hønse- og Brændehus samt en Svinestald i 2 Fløje — den ene af Træ — sammenbygget i Vinkel og tækket med Pandeplader. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Gaarden, som er en gl. Slægtsgaard, har været i Slægten siden 1557; den har været Fæstegaard under Stamhuset Frisenvold, hvorfra den købtes til Selveje i 1798 af Fæsteren Kristen Jensen, da Stamhuset ophævedes. I 1662 havde Peder Mortensen den i Fæste, og ved hans Død i 1680 overtog Enken, Karen Jensdatter, Gaardens Drift til sin Død i 1701. Den overtoges da af Svigersønnen Rasm. Balle fra Erslev, efter hvem den overtoges af Sønnen Jens Pedersen, Fader til forannævnte Kristen Jensen, der købte Gaarden i 1798. Sidstnævnte overdrog den senere til sin Svigersøn Poul Knudsen fra Robdrup, som i 1844 afstod den til sin Søn Knud Poulsen, der samtidig afstod en Udlod paa 15,5 ha til en ældre Broder Kristen Poulsen. I 1875 overtoges Gaarden af Knud Poulsens Søn Poul Knudsen, som i 1906 overdrog den til sin Søn, den nuværende Ejer. I 1915 er der tilkøbt en mindre Ejendom paa 12,5 ha; denne, hvis Bygninger er nedrevne, er selvstændig vurderet og Jorderne udlagt til vedvarende Græs; Arealet, der drives fra Gaarden, er ikke indbefattet i de 55,9 ha.

GAARD I HINGE BY, Galten Sogn, Galten-Vissing Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer A. V. Fisker, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. godt 5 km og 11 km til Randers, Tlf. Galten 2.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Hinge og 52 af Vissing, samlet Areal 61,8 ha, deraf 49,2 Ager, 7,2 Eng, 4,4 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (86,000), Jordv. 56,400 Kr. (61,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 89,700 Kr., Løsdret i Jydsk Brandf. for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden ligger i den vestlige Side af Hinge By; Jorderne, der er samlet Vest og Nordvest for Ejendommen mellem Byen og Landevejen Hadsten—Randers, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Marken er ret jævn, dog er den nordlige Del stærkt faldende mod Syd til Dalen, hvor Byen ligger, men det er jævnt Fald uden Bakker, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1913—14. Engen er Haardbundseng (Vandingseng) af god Bonitet, Skovens Bevoksning dels Bøg, dels Gran samt 1,5 ha med Ellekrat paa sur Bund.

Af Jorderne dyrkes 22 ha i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Runkelroer, 4.—5. Havre, 6.—7.—8. Kløver og Græs. 18 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Hvede, 3. Byg, 4.—5. Havre, 6.—7.—8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 9 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 185 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Englund« i Galten.

Der holdes som Regel 7 jydsk Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, samt 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveres ca. 125 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 6a af Hinge har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger har de 2 Sidelænger muret Trimpel; den østlige, som er tækket med Cementsten, indeholder Vognport, Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald, den vestlige Ko-, Kalve og Svinestald; den har Tag af

Pandeplader ligesom den nordlige, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Vest for Hovedbygningen et Hus af Bindingsværk, tækket med Tagpap. I Kostalden er der ildfast Loft af Monier, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden er en gl. Slægtsgaard, som har været i Familiens Besiddelse siden 1825. Den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Sognefoged Anders W. Fisker, der i 1864 afstod den til Sønnen Kristen Fisker. I 1894 overdrog han den til Sønnen, den nuværende Ejer.

HINGEGAARD, Hinge By, Galten Sogn, Galten-Vissing Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer A. Mohr, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. godt 5 km og 11 km til Randers, Tlf. Galten 11.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Hinge, samlet Areal 73,1 ha, deraf 66 Ager, 3,3 Eng, 2,8 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 78,000 Kr. (83,000), Jordv. 56,900 Kr. (60,400); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Hingegaard ligger i den østlige Side af Hinge By; af Jorderne er ca. 55 ha samlet Nord for Gaarden og Byen, Resten ligger Sydøst for Ejendommen; Jorden bestaar af god, ret stærk Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er højtliggende og let kuperet med stærk Stigning fra Byen op til Marken Nord for Gaarden, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1914. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i ret fri Drift; 33 ha henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 15 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 2 Tyre og 65 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørdelse pr. Ko er ca. 180 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Englund« i Galten.

Der holdes som Regel 10 jydsk Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 6 stambogsførte Følhopper, samt 6 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 75 Høns.

Hingegaard har grundmurede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1900. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til Haven, som grænser ud til Vejen gennem Byen, har Veranda til denne; den har høj Sokkel, Kælder under en Del af Bygningen og Skifertag; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Trimpel af Træ og Tag af Pandeplader, er der Vognport med Værelser ovenover til Folkene samt Hestestald og Lade i den sydlige Sidelænge (denne har muret Trimpel mod Syd) og Svine- samt Kostald i den nordlige, som mod Nord er tækket med Tagpap. Den østlige Længe, der rummer Ko- og Svinestald samt Lade, har en Sidebygning mod Øst, som rummer Redskaber og Maskiner. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Hingegaard ejedes i forrige Aarh. af M. Sørensen Amstrup, i hvis Familie den havde været i over Hundrede Aar; han solgte den i 1907 med ca. 74 ha for 81,000 Kr. til Aug. Nielsen, Tvingstrup ved Horsens, som i 1910 solgte den til Valdemar Ejlersen; han solgte den i 1913 til Johs. Mohr, der i 1929 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer.

ENGVANG, Vissing By og Sogn, Galten-Vissing Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer I. C. Jensen, Postfb. og nærmeste St. Lerbjerg, Afst. 3 km og 12 km til Randers, Tlf. Vissing 9.

Matr.-Nr. 11a m. fl. af Vissing, samlet Areal 58,5 ha, deraf 38,2 Ager, 3,3 Eng, 9,4 Skov, 6,6 Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. o Skp. o Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 74,700 Kr. (85,000), Jordv. 49,700 Kr. (57,300); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 48,000 Kr., Løsøret i samme Selskab for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Engvang ligger ca. 150 m Øst for Vissing By ved Vejen til Landevejen Randers—Skanderborg; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Skoven, som ligger

1 km fra denne, er ca. Halvdelen Lermuld paa Lerunderlag og Resten Sandmuld paa Grusunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1915. Engen er god Lavmose, indhænet til Løsdrift. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Roer, 2. Byg, 3. Havre, 4. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 4,5 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 20 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Vissing Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, og der drives lidt Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Engvang har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den gl. Have, er opført i 1855, da Gaarden udflyttedes fra Byen til sin nuværende Plads; den har Veranda til Haven, er tækket med Tagpap og rummer en god Lejlighed med indlagt Bad. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er ombygget, siden Gaarden udflyttedes, er overvejende tækket med Tagpap. Af disse er der Kostald i Længen mod Vest; denne, gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Sognevejen, har muret Trimpel. Af de 2 Sidelænger er der Garage, Værelser til Folkene og Hestestald i den nordlige Sidelænge og Lade i den sydlige; denne, som har Tag af Pandeplader mod Syd, er udvidet med en Tilbygning i Bredden ind mod Gaarden. Desuden Nord for Gaarden en Svinestald med Trætrimpel og et Hønsehus af Træ, begge tækket med Tagpap, samt et Redskabs- og Maskinhus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. Der er Lynafleder efter Netsystemet, i Ko- og Svinestalden Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der er indrettet en Bolig for Fodermesteren i den vestlige Længe Syd for Indkørselsporten.

Engvang ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Jens Koch, efter hvis Død Enken senere ægtede Rasmus Hvid; han afstod i 1850 Gaarden til sin Svigersøn Jens Nielsen, som i 1887 overdrog den til Sønnen Niels Nielsen Hvid. I 1910 afstod han den til sin Søn, den nuværende Ejer, Gaarden var da paa ca. 44 ha, og i de forløbne Aar var der dels tilkøbt, dels frasolgt Jord. Han tilkøbte kort efter godt 14,5 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

RANDERSGAARD, Vissing By og Sogn, Galten-Vissing Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Petersen, Postfb. og nærmeste St. Lerbjerg, Afst. knap 3 km og 12½ km til Randers, Tlf. Vissing 8.

Matr.-Nr. 12a m. fl. af Vissing og 21 m. fl. af Lerbjerg, samlet Areal 87,2 ha, deraf 72,5 Ager, 8,2 Eng, 5,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 6 Skp. 0 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 110,000 Kr. (120,400), Jordv. 82,400 Kr. (90,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 73,630 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Randersgaard ligger i den østlige Side af Vissing By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 16,5 ha og Skoven, som ligger ca. 1½ km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt undtagen de 16,5 ha ved Skoven, der er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid, og 35 ha er nymerglet af den nuværende Ejer i Aarene 1925—30. Engen er god Haardbundseng; Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen blandet.

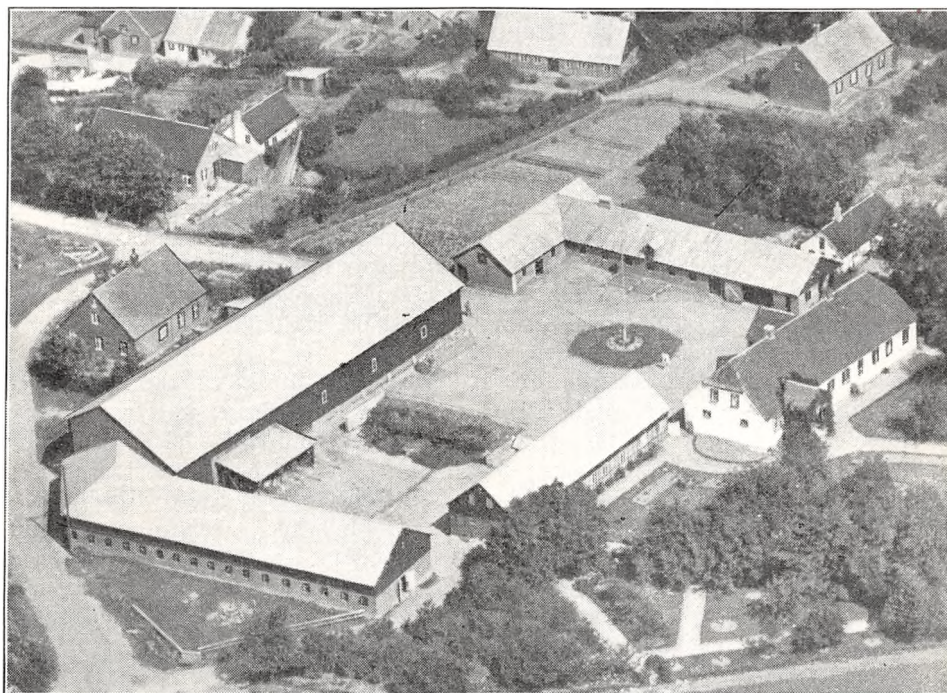
Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6. Havre, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35—50 Køer og 1 Tyr (ingen Ungkreaturer), er af blandet Race (Handelsbesætning), den fornyes ved Indkøb; Mælken leveres til Vissing Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 belgiske Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 6 præmierede

og stambogsførte Følhopper, og der tillægges 5—6 Føl aarlig. Der leveres ca. 400 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Randersgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Øst til Haven, er opført i 1860, har Veranda til Haven, Frontspids mod Vest til Gaarden og Tegtag; den indeholder en stor køn Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne, som er tækket med Pandeplader, ligger Sydvest for Hovedbygningen 3 Længer, af hvilke den østlige, der ligger frit, er opført af Bindingsværk; den rummer Værelser til Folkene og Hestestald og har Trætrimpel ligesom Længen mod Syd, som er bygget i 1911 og rummer Kostald og Roehus. Mod Vest er denne sammenbygget i Vinkel med den vestlige Længe, en Lade af Træ. Endvidere Nord for disse og Indkørslen til Gaarden en Svinestald, 2 Længer sammenbygget i Vinkel, og som tillige rum-



Randersgaard.

mer Garage. Desuden Nord for denne et Vadskehus, tækket med Tagpap, og Vest for Laden en Fodermesterbolig med Tag af Cementsten. I Ko- og Svinestalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og foruden Fodermesterboligen hører der et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved sin gl. Have i den østlige Side af Vissing By.

Randersgaard, der har været Fæste under Frisenvold, købtes til Selveje omkring Midten af det 18de Aarh. af Lars Pedersen, som havde været Skriver paa Stamhuset; han delte senere Gaarden mellem sine 2 Sønner, af hvilke Peder Chr. Larsen fik Hovedparcellen. Han afstod den senere til sin Søn Jesper Pedersen, der i 1874 overdrog den til sin Svigersøn Peder Sørensen. Han overdrog den Sommeren 1908 til sin Nevø Carl Adolf Nielsen, Gaarden var da kun paa 39 ha med godt 6¼ Td. Hrtk.; han tilkøbte i 1917 ca. 32 ha, Matr.-Nr. 12 m. fl., og solgte derefter Gaarden i 1919 til A. J. Breinholdt, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1922, Gaarden var da kun paa ca. 70,5 ha. I 1924 er der tilkøbt en Nabogaard, Pilgaard, med ca. 19 ha, hvoraf de 16,5 ha er lagt under Randersgaard, medens 2,5 ha hører til Pilgaard og er særskilt vurderet og skyldsat.

CLAUSHOLM, Voldum Sogn, Voldum-Rud Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Hfjm., Lensbaron H. Berner-Schilden-Holsten, Langesø, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 13—14 km, Tlf. Voldum 40 (Slottet), 6 (Forpagteren) og 7 (Slotsgartneren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Voldum og 3 m. fl. af Voldum Enge (Gaarden), Del af 1a af Clausholm, 2 m. fl. af Sofie Amaliegaard, Del af 16a af Søby, 1c m. fl. af Estrupgaarde og 461 af Kragstrup (Skoven), samlet Areal 1031,7 ha, deraf 87,2 Slot og Park, 207 Ager, 62 Eng, 667 Skov, 3 Have og Gaardsplads til Avlsgaarden og 5,5 ha Veje og Hegn, Hrtk. 4 Td. 5 Skp. o Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. (Slot og Park), 79 Td. 5 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. (Gaarden), 13 Td. 1 Skp. 1 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 13 Td. 4 Skp. o Fdk. o Alb. Skovskylldshrtk. (Skoven); Ejdskv. 120,600 Kr. (140,000) (Slot og Park), 385,000 Kr. (553,000) (Gaarden) og 324,700 Kr. (400,000) (Skoven), Jordv. 42,600 Kr. (55,000) (Slot og Park), 284,500 Kr. (403,600) (Gaarden) og 180,300 Kr. (215,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 850,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 387,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Clausholm ligger 13—14 km Sydøst for Randers ved Vejen fra Nr. Aarslev til Voldum; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Skoven, som ligger i flere adskilte Parter, er noget uensartede, dog overvejende god dyb Muldjord paa Kalk-, Ler- og Sandunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er mænglet fra ældre Tid og i de senere Aar stedvis nymænglet. Engen er af god Bonitet, dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng. Af Skoven er 321 ha bevokset med Bøg, 42 med Eg, 78 med blandet Løvtræ og 178 ha med Naaletræ. Under Skovdistriktet hører Skovridergaarden og »Sophienlund« (ca. 67 ha), som er bortforpagtet, og endvidere 2 Skovfogedboliger. Skovens Drift ledes af Skovrider H. C. F. V. Nielsen, Egelund pr. Katterød; Slotsgartner J. F. Hansen er tilsynsførende med Godset.

Gaardens Avlsbrug drives siden 1920 af Forpagter A. Brask; ca. 180 ha af Agermarken dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. 24 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Kartoffler, 5. Havre, 6.—7.—8. Lucerne. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 500 Sække Superf., 200 Kalig. og 225 Sække Kvælstofg.

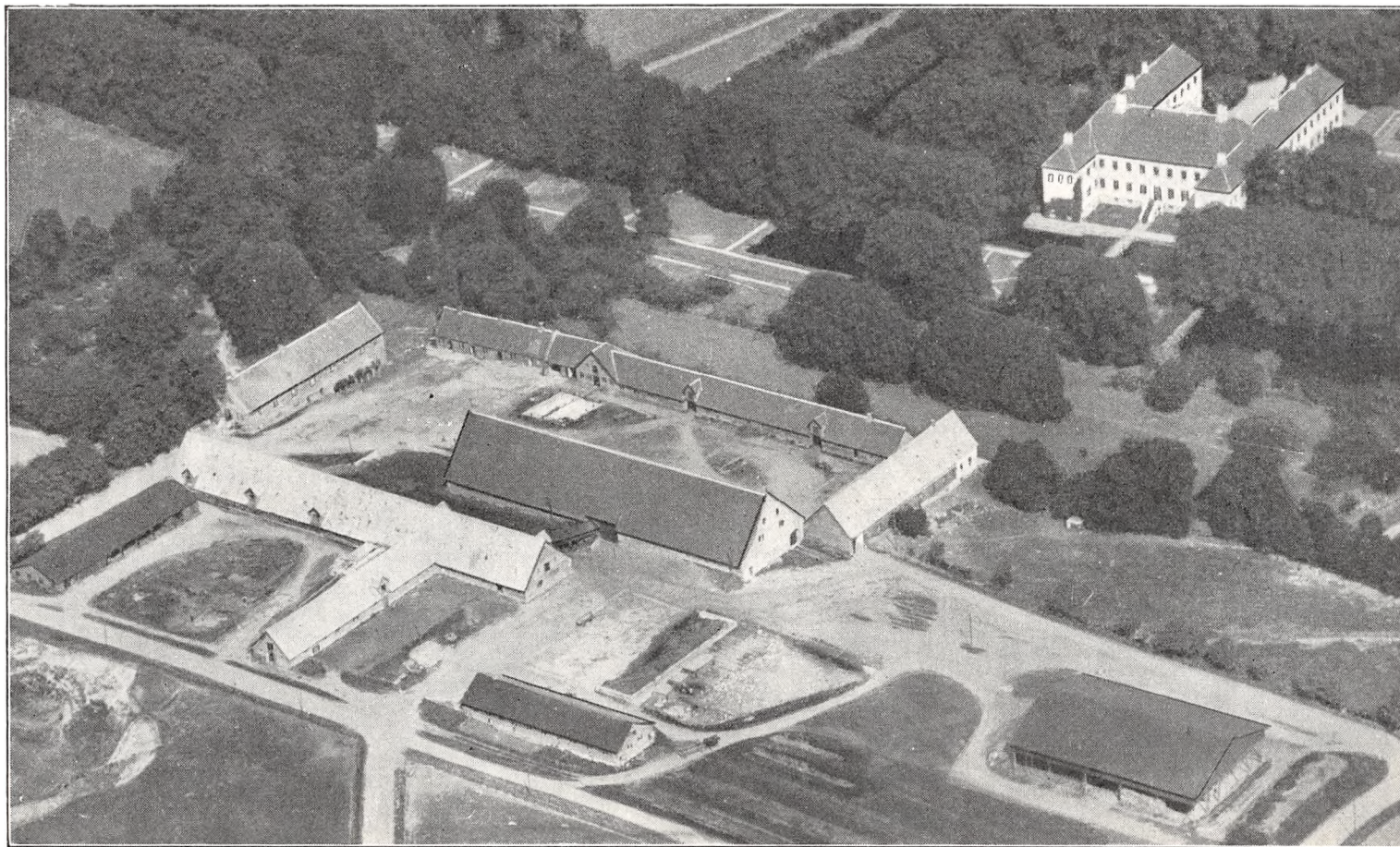
Af Kvægbesætningen, der bestaar af 180—200 Malkekøer, 4 Tyre og 140 Stkr. Ungkreaturer, er Halvdelen af rød dansk Malkerace, medens den anden Halvdel er en Blanding af jydsk og Korthorns-Race, Besætningen fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Hadsten Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 22 Arbejdsheste, og der tillægges 2—3 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde (mest) og stationær Brug.

Svinebesætningen er for Tiden 50 Tillægssøer; der leveres ca. 600 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Clausholm Hovedbygning (Slot) er opført i Slutningen af det 17de Aarh. af Storkansler Conrad Reventlow paa samme Plads og delvis paa de samme Fundamenter, der tidligere bar de af Axel Lagesen og Mogens Gjøre opførte Bygninger. Slottet, der bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, som danner en 3-fløjet Gaard, aaben mod Nord, er opført af hvidpudset Grundmur i 2 Etager over hvælvede Kældere paa en Sokkel af Granit og er tækket med Tegl. Hovedfløjen, der ligger mod Syd, har til Gaarden et bredt fremspringende Midterparti (Midtrisalit) med Hovedindgangsdøren (hvortil den høje Stentræppe fører op), over hvilken Storkanslerens Buste ses i Relief, og over det hele en bred Frontspids med Ur. I 1722—23 forlængede Frederik d. Fjerde de 2 Sidefløje 10 m mod Syd ud over Hovedfløjen ved Materialer fra Dronningborg og Ryomgaard. Slottet er omgivet af en vandfyldt Borggrav, over hvilken der fører en Bro mod Nord og én mod Syd. Broen mod Nord, der tidligere var en Vindebro, fører over til den af Frederik d. Fjerde ombyggede Ridestaldgaard, 2 teglhængte Vinkelbygninger, af hvilke de 2 Længer er parallelle, og gennem hvilke der er Porte. Den vestlige af disse Fløje er nu Bolig for Slotsgartneren. Det hele Bygningsanlæg ligger kønt med Lindealléer og omgivet af Have og Park paa alle Sider. Den Holm, Borggaarden ligger paa, har i Middelalderen været endnu mere omgivet af Eng- og Mosedrag; Borggaarden ligger ret lavt i Forhold til Lade- eller Avisgaarden.

Avlsgaarden, som ligger Syd for Hovedbygningen og Haven, var tidligere af Bindingsværk, men blev af Frederik d. Fjerde ombygget til Grundmur. Af dennes Længer danner de 3 Hovedlænger en 4-længet Gaard med den teglhængte Forpagterbygning, der ligger mod Vest, denne



Clausholm Slot og Avlsgaard.

har ligeledes høj Kælder. Af Avlsbygningerne er den østlige tækket med Cementsten, den rummer Forvalterbolig, Værelser til Elever m. m. samt Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen (fra Aarslev). Af de 2 Sidelænger, som er tækket med Tegl, er der Fodermesterbolig, Værelser til Folkene og Stald til Søer og Heste i den nordlige og Lade i den sydlige; paa Østgavlen af denne samt paa Sydgvængen af Østfløjen staar Frederik d. Fjerdes Navnetræk. Desuden Syd for Avlsgaarden Kostalden, der ligesom en Sidelænge fra denne mod Syd, som indeholder Stald til Ungkvæg og Søer, er tækket med Cementsten. Endvidere en Svinestald, tækket med Tagpap, en ny mindre Stald til Søer, opført af Træ med Tag af Asbest, en Længe, der rummer Vognport m. m. og Smedie, tækket med Tagpap (Vognporten opført af Træ), og Vest for denne en Længe af Træ med Tag af Asbest. Desuden Øst for Gaarden en Hjem, tækket med Tagpap. Til Ejendommen hører en Vandmølle med Beboelse, Mølleriet er dog nu nedlagt (en Smedie), 3 Huse med 5 Lejligheder foruden 3 Lejligheder paa Gaarden. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og i Ko- og Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Laden er indrettet til Hejselade.

Et Ferskvandsfiskeri-Anlæg (Ørreder), som hører til Ejendommen, er bortforpagtet.

Clausholm nævnes allerede i Historien før Midten af det 14de Aarh. Den ejedes da af Ove Nielsen Panter (en forlængst uddød Adelslægt) fra 1314—48 og efter ham af Sønnen Lage Ovesen, som var én af Hovedmændene i det jydsk Oprør mod Valdemar Atterdag i 1368 og tidligere havde været Uven med Kongen, hvorfor Clausholm efter Historien blev belejret og indtaget i 1359. Hans Datter Ide Ovesen bragte Clausholm til sin Mand Jens Jensen Brock, der i 1404 blev dræbt af Jens Nielsen Løvenbalk til Avnsbjerg (se Avnsbjerg). Senere ejedes Clausholm af Sønnen Lage Jensen, under hvem den brændte 2 Gange, og efter hans Død i 1435 af Sønnen Axel Lagesen, som døde i 1498. Hans Datter, Pernille Brock, var gift med Albrecht Engelbrechts Bydelsbach. Da deres Søn Laur. Bydelsbach faldt paa Kong Hans' uheldige Tog til Ditmarsken i 1500 som Slægtens sidste Mand, bragte Søsteren Mette Bydelsbach Clausholm til sin Mand, den senere saa bekendte Rigsrd. og Rigsmarsk Mogens Gjøre. Ligesom den tidligere Ejer Axel Lagesen byggede han paa Clausholm og øgede Bønderfæstegodset betydeligt; han, der ejede mange Herregaarde omkring i Landet, tjente under 4 Konger. Mogens G. var en rig Mand, der nød et godt Skudsmaal, ligesom han under Grevens Fejde fik standset Bondeoprøret foran Gudenaen, saa dette kun bredte sig Sydvest for denne. Mogens Gjøre, der af Moder Sigbrit kaldtes »den jydsk Konge«, døde i 1544, og Clausholm deltes nu mellem Sønnen Albert G., gift med Anne Rosenkrantz, og Datteren Eline G., gift med Mourids Olufsen Krognos (se Bregentved). Navnlig efter at de 2 Mænd var døde, henholdsvis i 1558 og 1550, kom de 2 Svigerinder meget daarligt ud af det med hinanden. Efter Eline Gjøre's Død i 1565 gik hendes Part af Clausholm over til Sønnen Oluf Mouridsen Krognos, der var gift med den bekendte Anna Hardenberg, Frederik d. Andens Ungdoms-Elskede. Efter hans Død i 1573 nævnes Chrif. Gjøre som Ejer af Clausholm og efter hans Død i 1584 Peder Brahe, som var gift med en Margr. Gjøre, en Datter af den ovenfor nævnte Albert G. Efter Brahes Død i 1610 bragte deres Datter, Mette Brahe, Clausholm til sin Mand Otte Marsvin til Dybek i Skaane. Efter hans Død i 1647 bragte deres Datter Gaarden til sin Mand, Oberst Hans Friis, der under Svenskekrigen i 1658—60 forsvarede Gaarden mod Svenskerne. Efter Hustruens og Datterens Død i 1678 og -79 delte han Clausholm med Svigersønnen, Brigader Joh. Rantzau, Bramminge, der i 1684 gjorde Indførsel i Gaarden for 40,440 Rd., som Svigerfaderen var ham skyldig. Allerede i 1683 overdrog Rantzau denne Renterettighed til Storkansler Conrad Reventlow, der i 1686 af Højesteret fik tilkendt Clausholm med 95 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 1028 Td. Hrtk. Bønderfæstegods samt 5 Kirker for en Vurderingssum af 46,568 Rd.

Efter Reventlows Død i 1708 overtoges Clausholm af Enken, Sophie Amalie Hahn (Datter af Overjægerm. V. J. Hahn), hans 2. Hustru, som i 1718 solgte Godset til Frederik d. Fjerde med 151 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 13 Td. Skovskylds- og 4 Td. Mølleskyldshrtk. samt 88 Td. Tiendehrtk. og 931 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. (I 1712 havde Kongen fra Clausholm bortført hendes yngste Datter, den bekendte Anna Sophie Reventlow, som han lod vie til sin venstre Haand og efter Dronning Louises Død i 1721 til sin højre Haand som Dronning). Efter Kongens Død i 1730 overtog hun Clausholm, hvortil hun blev forvist af Christian d. Sjette. Efter hendes Død i 1743 solgtes Gaarden Aaret efter ved Auktion for 61,000 Rd. til Justitsrd. Chr. v. d. Maase, efter hvis Død i 1753 den overtoges af Enken Magdalene S., f. Numsen. Saavel i hans som hendes Besiddelsestid var der bitre Stridigheder med Fæstebønderne om Hoveriarbejdet, et Forhold, der førte til Proces. Efter hendes Død i 1758 solgte Arvingerne Gaarden med 195, 88 og 949 Td. Hrtk. for 80,000 Rd. til Gehejmerd. Math. Vilh. Huitfeldt, som tog fat paa Landboreformerne for Bønderne, udskiftede Jorderne af Fællesskabet og afløste Hoveriet, dette ingenlunde til Tilfredshed for alle Bønderne. I 1800 solgte han Gaarden med 195, 88 og 1126 Td. Hrtk. for 250,000 Rd. til sin Svigersøn, Gehejmekonferensrd. Hans Heinrich Friccus v. Schilden, der i 1805 antog Navnet v. Schilden-Huitfeldt; han, som ogsaa ejede Godser i Holsten, oprettede 2 Fideikommis'er, ét i Holsten af Godset Haseldorf og i 1810 ét i Jylland af Clausholm og Afbyggersgaarden Schildenseje, der var udskilt fra Clausholm efter Hoveriets Afløsning, samt Sophie Amaliegaard, en Gaard, der var dannet af Storkansler Reventlow af 2 Gaarde. Hedegaard og Elkærgaard, og opkaldt efter hans Hustru. Efter hans Død

i 1816 overtoges Fideikommis'et af Enken Frederikke Juliane v. Schilden og efter hendes Død i 1819 (Ægteskabet var barnløst) af hans Broderdatter Rosalie v. Schilden, gift (anden Gang) med preussisk Major C. R. A. v. Oppen, optaget i dansk Adel i 1834. Han oprettede et stort Schäferi paa Clausholm med ca. 2000 Faar. Da Hustruen senere, i 1859, arvede det holstenske Fideikommis efter sin barnløse Søster, overlod de Clausholm til Kmhr.-inde Sophie Magdalene Berner-Schilden, f. Baronesse Holsten (Datter af en yngre afdød Søster), der senere efter sin Faders Død arvede Baroniet Holstenshuus (se Holstenshuus, Bd. III, S. 228), hvorefter hun og hendes Mand fik friherrelig Titel og Navnet Berner-Schilden-Holsten. De foretog store Forbedringer med Restaurering og Nybygninger og fortsatte med Bortsalget af Bøndergodset. Efter at de i 1885 flyttede til Langesø paa Fyn, har Clausholm ikke siden været regelmæssigt beboet. Efter hendes Død i 1906 overtoges Clausholm af Sønnen, Baron Adam Chr. Berner-Schilden-Holsten. I Septbr. 1922 kom Fideikommis'et under Administration.

(I sit Værk: »Beskrivelse over Agerdyrkningsens Tilstand i Nørrejylland«, der udkom 1808 —12, kalder Prof. i Landøkonomi ved Universitetet Gr. O. B. Begtrup Clausholm for »en ypperlig Ejendom, som kan tilvisse ansees for den bedste Herregaard i Jylland«). Der var da et Kalkværk til Gaarden.

Til Fideikommis'et Clausholm (det von Schilden'ske jydsk Fideikommis) hørte Hovedgaarden Clausholm samt Avlsgaarden Schildenseje og Sophie Amaliegaard med ca. 191 Td. Hrtk., heraf fri Jord ca. 150 Td., indtaget til Skov 23 Td., Bøndergods 17 Td., Fideikommis-Kapitalerne udgjorde 1,500,000 Kr., Jordtilliggendet 1560 Td. Ld. og Skovarealet 1163 Td. Ld.

Den 21. Decbr. 1925 overgik Fideikommis'et til Lensbaron A. C. Berner-Schilden-Holstens fri Ejendom. Til Staten betales i Afgift 629,000 Kr., og til Successorerne blev hensat 975,000 Kr.

I Anledning af Lensaflysningen blev der i Henhold til Lensloven afgivet følgende Jordarealer:

Fra 1. April 1926 et Areal af Hvalløsevide, Matr.-Nr. 5b m. fl. af Voldum By, og Matr.-Nr. 7b m. fl. af Hvalløse By, Voldum Sogn, ialt 14,82 ha, der vurderedes til 10,550 Kr. og udstykkedes i 2 selvstændige Husmandsbrug.

Fra 1. April 1927 et Areal af Løjstrup Hovedgaard, Lavrbjerg Sogn, ialt 31,82 ha, foruden Vej, der vurderedes til 29,150 Kr. og udstykkedes i 4 selvstændige Husmandsbrug.

Et Areal af Clausholm Hovedgaard, ialt 36,79 ha, foruden Vej og Vandløb, der vurderedes til 39,000 Kr. og udstykkedes i 5 selvstændige Husmandsbrug.

Et Areal af Gaarden Schildenseje, ialt 63,4 ha, der vurderedes til 63,200 Kr. og udstykkedes i 8 selvstændige Husmandsbrug.

Fra 1. Oktober 1927 et Areal af Clausholm Hovedgaard paa 7,9 ha, der vurderedes til 9,100 Kr. og udstykkedes til ét selvstændigt Husmandsbrug.

Fra 1. April 1929 et Areal af Clausholm Hovedgaard paa 74,1 ha samt 460 m² til Vej, der vurderedes til 107,000 Kr. og udstykkedes i 11 selvstændige Husmandsbrug.

SCHILDENSEJE, Voldum Sogn, Voldum-Rud Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Hfjm., Lensbaron H. Berner-Schilden-Holsten, Langesø, Postfb. Randers, nærmeste St. Hornslet, Afst. ca. 12 km og 15 km til Randers, Tlf. Lime 27 (Forpagterne).

Matr.-Nr. Del af 1a m. fl. af Clausholm, samlet Areal 174,3 ha, deraf 150,3 Ager, 22 Eng og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 32 Td. o Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 190,000 Kr. (243,000), Jordv. 165,200 Kr. (178,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 140,000 Kr., Løsrøret i Nye Danske af 1864 for 110,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Schildenseje ligger ca. 2 km Øst for Clausholm i Udkanten af Mygind Skov og med Vej til Ejendommen fra Vejen Clausholm—Rigtrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 2 km fra denne, bestaar af god Lermuld, overvejende paa Kalkunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet omkring Aar 1900. Engen er god Lavmose, indhegnet til Løsdrift.

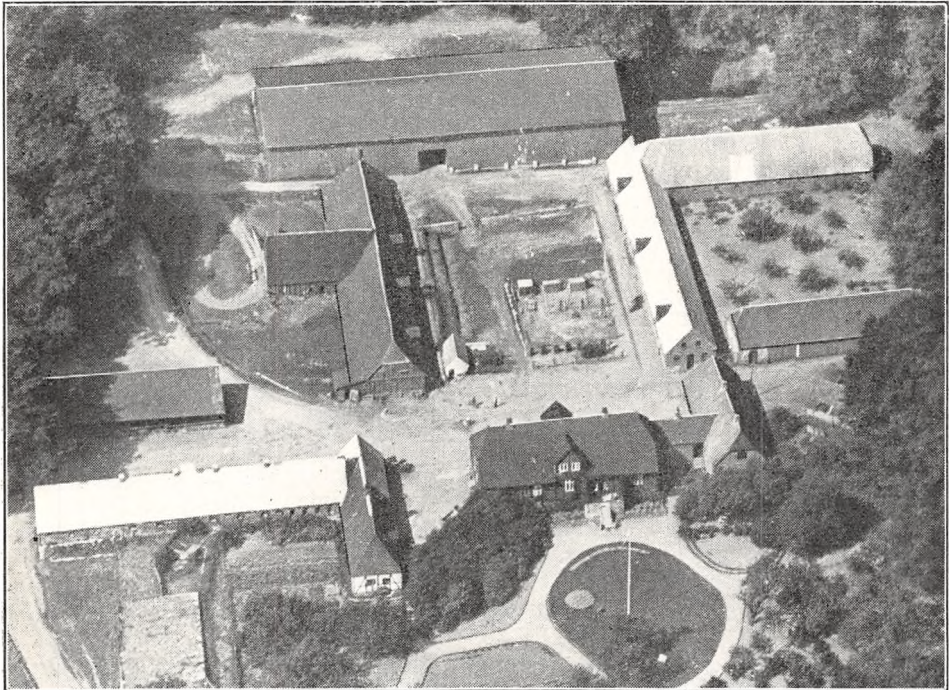
Gaarden drives siden 1. April 1933 af Forpagterne, Brødrene A. og O. Jørgensen; Jorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 50 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 3 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkecerce, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre,

Kørerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Schildenseje har ældre velholdte Bygninger. Hovedbygningen (Forpagterboligen), der er opført af Bindingsværk og tækket med Tagpap, ligger mod Øst til Haven; den har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og ved den nordlige Gavl en kort Mellenbygning, forbundet i Vinkel med en grundmuret Længe, tækket med Cementsten; denne rummer Værelser til Medhjælperne. Af Avlsbygningerne er der Kostald i den sydlige Sidelænge; denne, som er opført



Schildenseje.

af Bindingsværk, er udvidet mod Syd med en kort Sidelænge, der rummer Roehus. Kostalden er tækket med Tagpap mod Nord til Gaarden og med Pandeplader mod Syd ligesom Roehuset. Den nordlige Sidelænge, Hestestalden, er opført af Grundmur og tækket med Asbest; fra den vestlige Ende af derne udgaar en grundmuret Sidelænge mod Nord, en Ungkvægstald med Tag af Cementsten. Laden, der ligger frit mod Vest, er bygget af Træ og tækket med Pandeplader. Desuden Syd for Hovedbygningen den gl. Mejeribygning, som er opført af hvidpudset Bindingsværk og overvejende tækket med Tagpap; fra denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Syd, den er opført af Kamp og er tækket med Asbest. Endvidere Vest for denne en Vognport med Tag af Cementsten ligesom en Længe Nord for Gaarden, der foruden Vognport rummer Redskaber og Maskiner. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Vindmotor, og der hører en Smedie samt et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Schildenseje ligger kønt i det sydøstlige Hjørne af Mygind Skov.

Schildenseje er som meddelt under Clausholm (se denne) udskilt som en Afbyggergaard fra denne i Begyndelsen af forrige Aarh. ca. 1808—09. Da Ejeren af Clausholm, Gehejmerd. Math. Vilh. Huitfeldt, under de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarh. havde indskrænket og delvis afløst Hoveriet, viste det sig vanskeligt at drive Clausholm i én Drift med sine 1200 Td. Ld. Ager og Eng, $135\frac{2}{3}$ Td. Hrtk., og hans Svigersøn, Gehejmerd. H. H. F. v. Schilden, der overtog Clausholm i 1800, fraskilte da de følgende Aar de længst fraliggende Jorder ($2\frac{1}{2}$ a 3 km fra Gaarden) Syd for Mygind Skov, og som mod Øst grænsede til Rosenholm Aa, ca. 370 Td. Ld. Ager og 60 Td. Ld. Eng med $42\frac{1}{2}$ Td. Hrtk., og oprettede en ny Avlsgaard, som han gav Navnet Schildenseje.

Efter at Fideikommi'set Clausholm var ophævet i Decbr. 1925, blev der fra April 1927 fra Schildenseje afgivet et Areal paa 63,4 ha, der udstykkedes i 8 Husmandsbrug, og Gaarden fik da sin nuværende Størrelse.

MELLEM-MØLLE, Voldum Sogn, Voldum-Rud Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Poul Winther, Postfb. Randers, nærmeste St. Hornslet, Afst. 8½ km og 17 km til Randers, Tlf. Lime 12.

Matr.-Nr. 1b m. fl. af Lime, 34 af Mygind, 6a m. fl. af Faarup, 7f m. fl. af Karlby og 1y m. fl. af Clausholm, samlet Areal 47 ha, deraf 42 Ager, 2,8 Eng, 1,2 Mose, 1 Have og Gaardsplads og ca. 8 ha Mølledam, Hrtk. 6 Td. 4 Skp. 0 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 75,000 Kr. (85,500), Jordv. 42,000 Kr. (45,500); Bygn. er fors. i »Vermund« for 63,500 Kr., Løsporet i samme Selskab for 69,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetstv. (Vandmøllen).

Mellem-Mølle ligger ved Vejen fra Lime til Skader; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Kalkunderlag, Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet to Gange, sidst i Aarene 1924—28. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkraturer, er af jydsk Race (gl. Stambesætning), den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; desuden fedes aarlig ca. 20 indkøbte Stude; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 5273 kg med 4,04 pCt. Fedt og 239 kg Smør, Mælken leveres til Skørring Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, for Øjeblikket alle stambogsførte og højt præmierede Følhopper af jydsk Race, samt 17 Hingstplage og Føl, dels af eget Tillæg, dels indkøbte; endvidere anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er i 1932 leveret 390 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

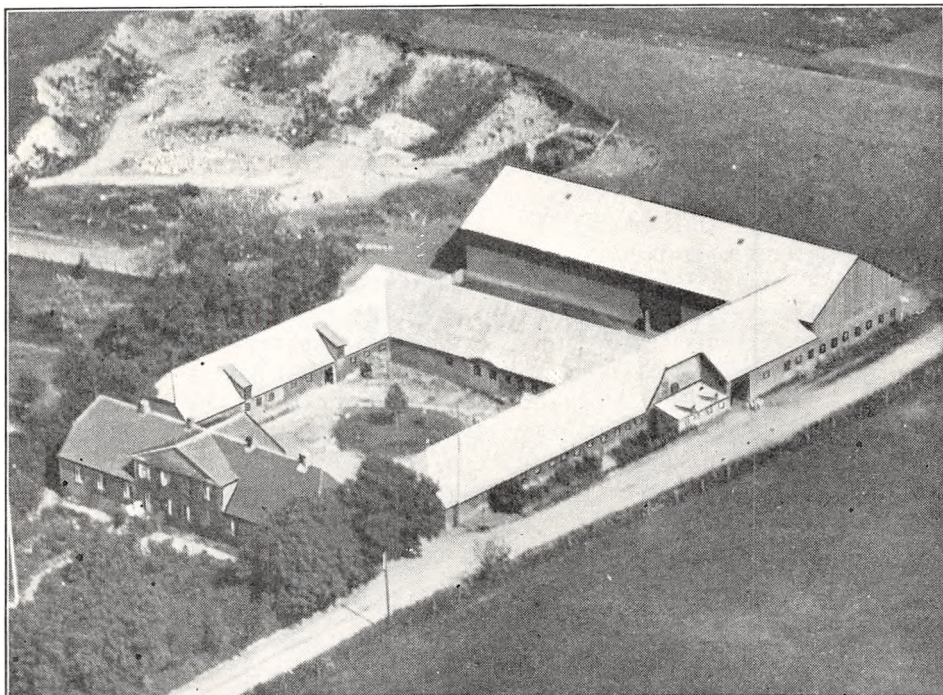
Mellem-Mølle har grundmuret Hovedbygning, bygget i 1897; den ligger mod Sydøst til Sognevejen og har Frontspids til denne; den har høj Kælder og Sokkel, Tag af Cementsten og rummer en stor køn Lejlighed. Af Avlsbygningerne, som overvejende er tækket med Pandeplader, ligger mod Nordøst paralelt med Aaen en Længe vinkelret paa Hovedbygningen, den rummer fra Sydøst mod Nordvest Vandmølle, Fede-, Kalve- og Hestestald og er opført dels af Grundmur, dels af Kamp og Bindingsværk. Møllen, der har Vandkraft fra Rosenholm Aa, er i 2 Etager, bygget i 1892. Fra Midten af Længen fra den nordlige Ende af Fedestalden udgaar den grundmurede Kostald som en Sidelænge mod Sydvest, den har muret Trimpel og Svinestald paa Loftet, og fra den nordlige Ende af Hestestalden udgaar den straatækte Lade som en Sidelænge mod Sydvest, og Bygningsplanen ser da saaledes ud: 3. Låden, der er udvidet med en kort Sidelænge mod Nord, er opført af Bindingsværk ligesom Heste- og Kalvestalden. Desuden Nord for Gaarden en straatækt Svinestald, opført af Kamp, og ude i Marken en Lade, opført af Spaan og tækket med Tagpap. I Ko- og Fedestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen samt Vandmøllen, der har Turbineanlæg; den er bortforpagtet til Ejerens Svoger, Møller P. Blaabjerg, Mygind. Ejendommen ligger lunt og kønt ved Aaen og sin kønne Have.

Mellem-Mølle nævnes allerede i 1416, den hed da »Swenstorp Bromøllnæ«, og den var blandt det Gods, som Jens Nielsen Løvenbalk til Avnsbjerg skænkede til et Alter i Aarhus Domkirke for at sone sit Drab paa Jens Jensen Brock til Clausholm, en Søn af Rigsrd. og Drot Jens Andersen Brock til Gl. Estrup. Senere hørte Møllen under Clausholm. Dens nuværende Navn stammer fra det 17de Aarh., den var da henlagt til Hørning Hospital; fra dette blev den ca. 1741 tilskødet dens daværende Fæster. I den nyere Tid har den i en lang Aarrække tilhørt Slægten Winther. Den ejedes i forrige Aarh. af Martinus Winther, som havde overtaget den i 1885, og han overdrog den i 1924 til sin Søn, den nuværende Ejer.

ØRNSBJERGGAARD, Hvalløse By, Voldum Sogn, Voldum-Rud Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 13 km, Tlf. Voldum 27.

Matr.-Nr. 3a og 5a m. fl. af Hvalløse, samlet Areal 88,3 ha, deraf 63,4 Ager. 18,3 Eng, 0,6 Skov, 4 Mose, 1 Have og Gaardsplads og 1 ha Veje o. lign., Hrtk. 14 Td. o Skp. o Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 108,000 Kr. (120,000), Jordv. 79,200 Kr. (88,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 64,500 Kr., Løspret i Jydsk Brandf. for 87,550 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Ørnsbjerggaard ligger i den nordlige Del af Hvalløse By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, dog overvejende god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. Halvdelen er i 1920'erne nymerglet fra eget Mergel-
leje, saa der er ingen Kalktrang. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning Gran.



Ørnsbjerggaard.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift, af og til med nogen Frøavl; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 30 Kalig. og 35—40 Sække Salp.

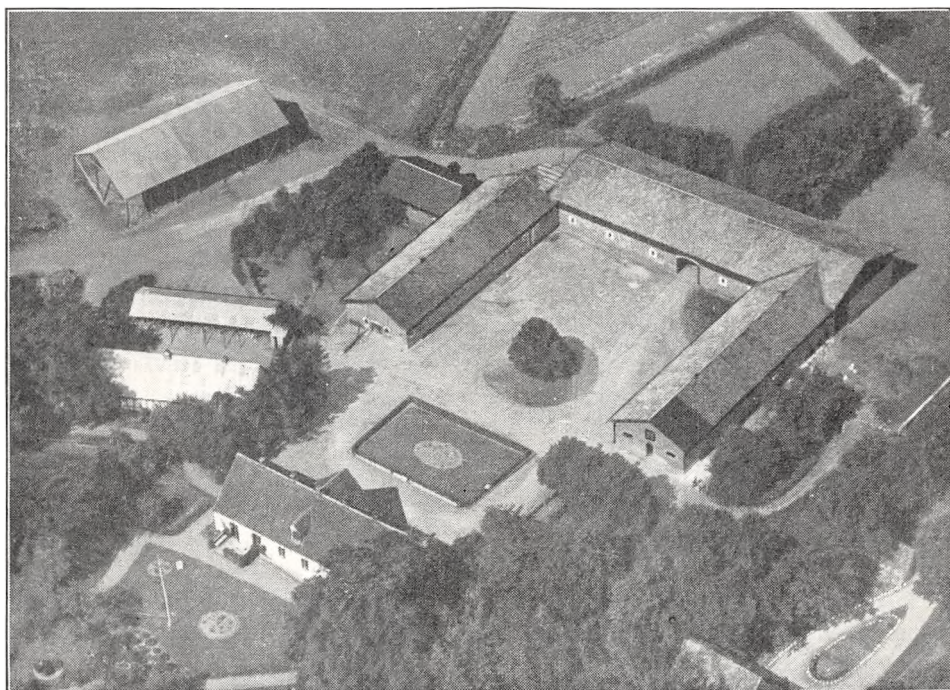
Kvægbesætningen, der bestaar af 42 Malkekøer, 1 Tyr og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 143 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer, og der er i 1932 leveret ca. 200 Slagterisvin. Fjerkræholdet er ca. 300 Høns.

Ørnsbjerggaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har gennemgaaende stor Frontspids og Tegltag; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har Tag af Pandeplader, rummer den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene m. m. og Hestestald, den østlige Vognport og Svinestald og Længen mod Nord Ungkvægstald samt Rum til forskelligt; til den nordlige Ende af Svinestalden er mod Øst opført et Halvtag til Roehus, og fra dette og den nordlige Ende af Svinestalden udgaar Kostalden, adskilt fra Svinestalden ved en Gennemkørselsport, som en Forlængelse mod Nord, og fra hvis nordlige Ende Gaardens Lade udgaar som en Sidelænge mod Vest. Denne, der har Trætrimpel, er tillige med Kostalden opført i 1919, begge tækket med Cementsten

Der er Lynafleder efter Netsystemet og eget Vandværk, som drives ved Elektricitet; i Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen. Til Gaarden hører endvidere en Grusgrav, hvorfra der sælges betydelige Mængder af Vejmaterialer.

Ørnsbjerggaard har været Fæste under Clausholm, hvorfra den daværende Fæster Niels Sørensens, der havde overtaget den i Fæste ca. 1840 efter sin Fader Søren Mogensens, købte den til Selveje i Begyndelsen af 1870'erne. Efter en Brand i 1879 flyttede han Gaarden til dens nuværende Plads, Gaarden var da kun paa ca. 52 ha med ca. 7,3 Td. Hrtk. Han afstod den i 1887 til sin Søn Søren Nielsen, efter hvis Død i 1904 den overtoges af Hustruen Kristiane Nielsen, der i 1915 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1918 er der tilkøbt en Nabogaard, Matr.-Nr. 5a, med 36,5 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.



Alstrupgaard.

ALSTRUPGAARD, Rud Sogn, Voldum-Rud Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Carl Suhr Kirketerp, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. ca. 6 km og 12½ km til Randers, Tlf. Galten 16.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Alstrupgaard, 9e m. fl. af Erslev og 1b af Hallendrup, samlet Areal 140,1 ha, deraf 131 Ager, 1 Eng, 4,4 Skov, 1,7 Have og Gaardsplads og 2 ha Mølledam og Veje, Hrtk. 24 Td. o Skp. o Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 173,400 Kr. (200,000), Jordv. 123,400 Kr. (135,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 142,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 138,000 Kr.; Lys fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Alstrupgaard ligger ca. ½ km Vest for Landevejen Randers—Aarhus ved Vejen, som fra Rud Kirke fører til Erslev; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der mergesles for Tiden et Areal hvert Aar, saaledes at Halvdelen er nymerglet i Aarene 1923—33. Engen er Haardbundseng, Skovens Bevoksning Eg, Ask og El.

Jorden dyrkes i fri Drift, af og til med nogen Frøavl; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 56 Malkekøer, 1 Tyr og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 13 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 15 Tillægssøer, og der er leveret 240—250 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 135 Høns.

Alstrupgaard har store gode Bygninger, opført efter en Brand i 1903. Hovedbygningen, der ligger mod Sydøst til den store Have, er opført af Grundmur, har høj Kælder, Frontspids til Gaarden og Tegtag; den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har Tag af Pandeplader og Trætrimpel, er Kostalden, den nordøstlige Sidelænge, opført af Grundmur. Af de 2 andre, der er bygget af Kamp, er der Lade i Længen mod Nordvest, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen; Sidelængen over for Kostalden rummer Heste- og Svinestald, af hvilke sidstnævnte er udvidet i en Sidelænge mod Sydvest, som tillige indeholder Redskaber og Maskiner. Desuden Vest for Gaarden en Hjel, en Vognport samt en Bindingsværksbygning, der rummer Værelser til Folkene og Materiel, alle 3 tækket med Pandeplader. Øst for Hovedbygningen en Vandmølle, som hører til Ejendommen, samt en Bolig, der hører til denne. Endvidere hører til Ejendommen et Hus med 2 Lejligheder samt en mindre Gaard, paa hvilken der er Bolig til 2 Familier, medens Avlsbygningerne er indrettet til Ungkvæg- og Svinestald. Der drives Handelsmølleri fra Vandmøllen, og der benyttes Lokomobil som Drivkraft for de faste Maskiner. Ejendommen ligger kønt i en Lavning, omgivet af Haven og Skoven.

Alstrupgaard er en gl. Hovedgaard, som allerede nævnes i 1406, den tilhørte da Essenbæk Kloster. Senere, i 1631, hørte den tillige med Vandmøllen under Dronningborg, hvorfra Kronen i 1661 overdrog den til Oberst Hans Friis til Clausholm. Gaarden, der tidligere havde 23 Td. Hrtk., var i 1744 kun paa 15 Td. Senere blev den delt i 2 Gaarde, af hvilke Pastor L. C. Buhmann i Voldum i 1826 under Landbrugskrisen fik Tilladelse til at drive den ene og Vandmøllen i én Drift. Efter ham overtoges den med 13 Td. Hrtk. og 2½ Td. Mølleskyldshrtk. af Sønnen Vilh. Buhmann og senere, i 1859, af H. G. Roedsted, som i 1877 fik Tilladelse til at øge Ejendommens Hrtk. til 22½ Td. Efter hans Død overtoges den af Enken Dorthea R., f. Poulsen, fra Rolsgaard, efter hvem den i 1909 overtoges af Sønnen J. R. Roedsted, af hvem den ruværende Ejer købte den i 1912 med 129 ha, 22½ Td. Hrtk., Besætn. og Avl for 178,000 Kr. samt en aarlig Bygafgift til Clausholm. I 1918 tilkøbtes der godt 10 ha fra Erslevgaard, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

HØJHOLT, Hallendrup By, Rud Sogn, Voldum-Rud Komm., Galtens Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer R. Kjeldsen, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. 8½ km og 12 km til Randers.

Matr.-Nr. 2a af Hallendrup, samlet Areal 55,7 ha, deraf 52,2 Ager, 1,5 Eng, 1 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 87,000 Kr. (95,000), Jordv. 59,000 Kr. (63,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Højholt ligger i Hallendrup By; af Jorderne er 40 ha samlet ved Gaarden, medens 15,5 ha ligger Nord for Byen; Jorden er god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet omkring 1920. Engen er Haardbundsen, Skovens Bevoksning Bøg og Elm.

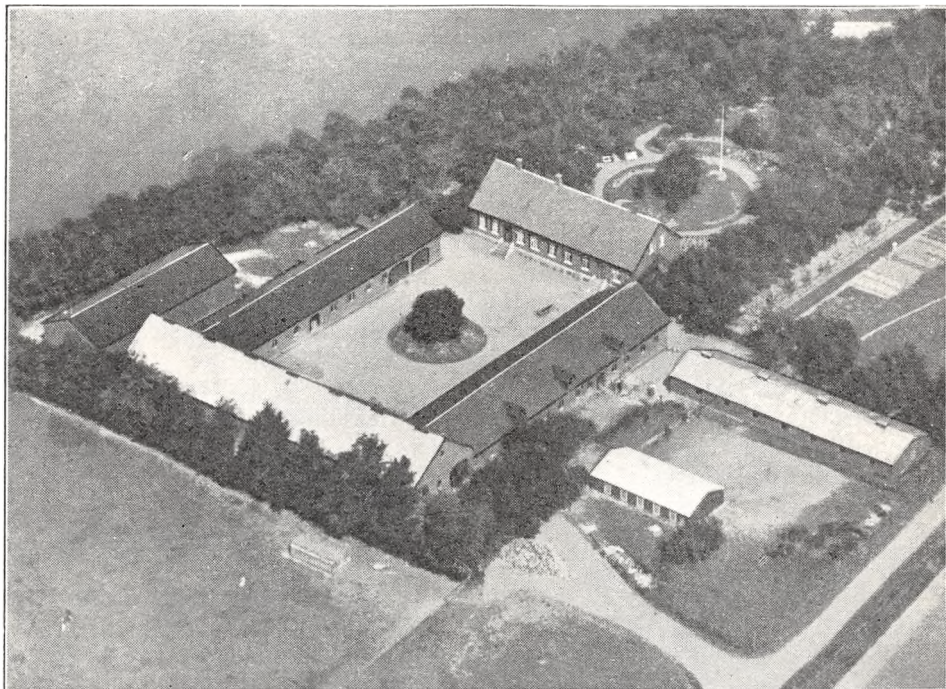
Jorden dyrkes i en alm. 9 Marks Drift; der er 2 Skifter med Roer, 3 med Byg, 3 med Havre og 1 Skifte med Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 15,5 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper, men intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer; der er hidtil leveret 4—500 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Højholt har grundmurede gode, anselige Bygninger, opført efter en Brand i 1906; før denne laa Gaarden inde i Byen. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har høj Sokkel, Kælder under en Del af Huset, aaben Veranda til Haven og Skifertag; den indeholder en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avslænger har muret Trimpel og er tækket med Tagpap; af disse er der Ko- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Hestestald og Vognport med Værelser til Folkene over sidstnævnte i den vestlige og Lade i Længen mod Syd; denne har Tag af Pandeplader mod Syd. Desuden Vest for Gaarden en Lade, tækket med Tagpap, Øst for en ny Svinestald med Tag af Pandeplader samt et Hønsehus, tækket med Asbest, alle 3 opført af Træ. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden er omgivet af Læplantning.

Højholt ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Jens Kjeldsen Pedersen, som havde over-



Højholt.

taget den efter sine Forældre; ca. 1870 overdrog han den til Sønnen Peder Kjeldsen Jensen, der i 1903 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer.

SKOVLUND, Hallendrup By, Rud Sogn, Voldum-Rud Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Søren Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. $8\frac{1}{2}$ km og 12 km til Randers.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hallendrup, 3b af Alstrupgaard og 9b af Erslev, samlet Areal 64,5 ha, deraf 55 Ager, 2,5 Eng, 6 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (86,500), Jordv. 60,400 Kr. (64,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,900 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Skovlund ligger i den nordvestlige Side af Hallendrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1909—20. Engen er Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 10 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Enighed« i Nielstrup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 120 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 120 Høns.

Skovlund har velholdte, overvejende grundmurede, straatækte ældre Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 1854 af Bindingsværk, men senere, i 1905, er Siden til Gaarden underbygget med Grundmur. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, hvoraf en Del af Muren er støbt af Cement, er der Værelser til Folkene, Hestestald og Vognport i den vestlige Sidelænge, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, Ko- og Svinestald i den østlige, som har Trimpel af Træ, og Lade i Længen mod Syd. Desuden Vest for Gaarden en Hjelms, der har Tag af Pandeplader ligesom et Brændehus, opført af Kamp, Øst for Hovedbygningen og Øst for Gaarden et Hønsehuse af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden, som er omgivet af Læplantning, ligger hyggeligt Syd for den lille Skov.

Skovlund ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Chr. Hougaard, fra hvem den i Jan. 1844 købtes paa Tvangsauktion for 12,000 Kr. af Niels Nielsen. Efter hans Død i 1902 overtoges den af Hustruen Else Marie Nielsen, f. Sørensen, efter hvem den i 1913 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

DAMGAARD, Ødum Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer S. M. Bjerregaard, Postfb. Aarhus, nærmeste St. Hadsten, Afst. godt 7 km, til Aarhus ca. 18½ og til Randers 18½ km.

Matr.-Nr. 1a af Astrup, 1h m. fl. af Ødum og 11c m. fl. af Røved, samlet Areal 55 ha, deraf 53,6 Ager, 0,4 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 85,600 Kr. (90,500), Jordv. 61,600 Kr. (65,500); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 50,000 Kr., Løsoeret i Gl. Skanderborg A. Brandf. for 88,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Damgaard ligger knap 1 km Øst for Ødum By ved Vejen til Røved; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1925—30. Skovens Bevoksning er Bøg.

Jorden dyrkes i følgende 10 Marks Drift med stor Avl af Lucerne: 1. Hvede, 2. Bælgsæd, 3. Runkelroer, 4. Byg, 5.—6.—7. Lucerne, 8. Kaalroer, 9. Byg, 10. Havre. Uden for Driften henligger 8 ha med vedvarende Græs. Der er de sidste 4 Aar ikke anvendt Kunstgødning.

Kvægbesætningen, der er tuberkelfri, bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, den er af rød dansk Malke race og fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 200 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

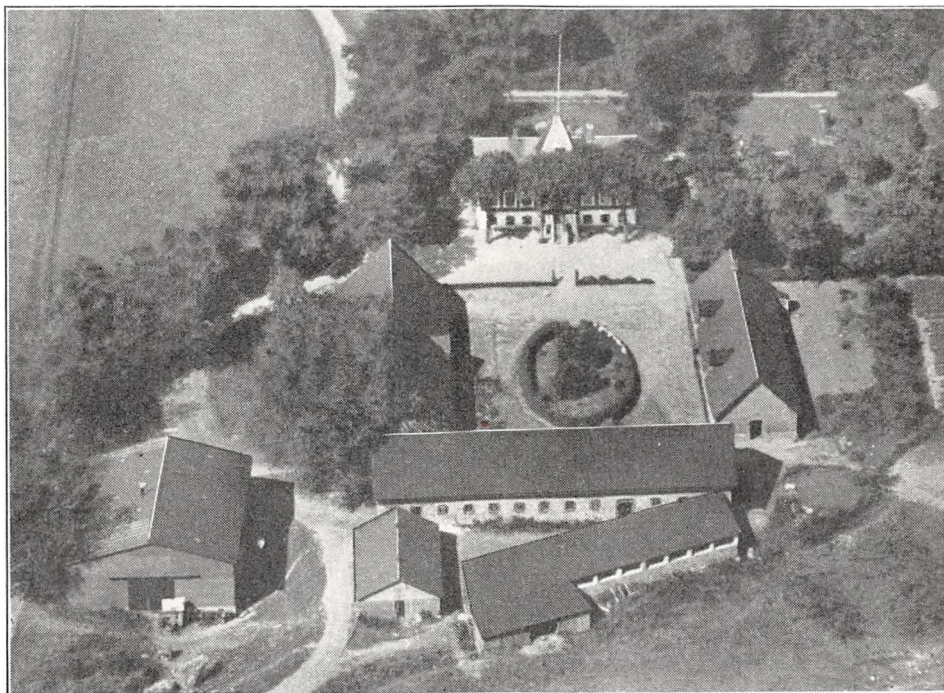
Der holdes som Regel 6 jydsk Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 5 Følhopper, men for Tiden dog intet Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 20—30 Tillægssøer, og der er leveret ca. 500 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er 2—300 Høns.

Damgaard har grundmuret ny Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, som grænser ud til Sognevejen; den har Frontspids mod Syd til Gaarden, Skifertag og indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som er ældre og tækket med Straa, er de 2 Sidelænger opført af Grundmur. Af disse er der Kostald i den østlige og Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge. Den sydlige Sidelænge, der rummer Stald til Søer og Mølleri samt Svinestald, er opført dels af Bindingsværk, dels af Træ (en Del af Svinestalden); fra Sydsiden af denne udgaar en Sidelænge mod Syd, en Trælade med en høj støbt Sokkel og med Tag af Pandeplader ligesom en Hjelms, der udgaar i Vinkel fra den sydlige Ende af Laden som en Sidelænge mod Øst. Desuden Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, opført af Grundmur og med Tag af Cementsten, en Vognport og et Møddinghus, begge tækket med Tagpap, og Vest for Gaarden et straatækt Hønsehuse af Bindingsværk. Der er eget

Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt og frit, er der vid Udsigt mod Syd.

Damgaard er dannet i 1889, da den udskiltes fra Astrupgaard, som tidligere havde været Fæste under Clausholm, den var da kun paa ca. 38 ha; den solgtes i 1906 til Jens Brøste Olesen, der i 1911 overdrog den til Sønnen Andr. Olesen. Af ham købte den nuværende Ejer den i 1916. I 1922 er der tilkøbt 15,5 ha.

EBBESTRUPGAARD, Røved By, Ødum Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. H. Jørgensen, Postfb. Aarhus, nærmeste St. Hadsten, Afst. 10 km, til Aarhus 20 og til Randers 21 km, Tlf. Hal-
ling 17.



Ebbstrupgaard.

Matr.-Nr. 1a af Røved, samlet Areal 82,7 ha, deraf 71,9 Ager, 3,3 Eng, 6 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 0,5 ha Veje, Hrtk. 11 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 90,400 Kr. (103,000), Jordv. 70,400 Kr. (77,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsdret i »Danmark« for 68,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Ebbstrupgaard ligger ca. 1½ km Nordøst for Røved By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 50 ha god Lermuld paa Lerunderlag og ca. 22 ha god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag (»Kvæg«). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. 30 ha er kalket af den nuværende Ejer i Aarene 1920—30. Engen er Haardbundseng, indhegnet til Løsdrift. Af Skoven er to Trediedele bevokset med Gran, Resten med Eg, Ask og El.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10—15 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadsbjerg.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er i 1932 leveret 212 Slagterisvin; Pattedrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ebbestrupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har høj Kælder, høj Trappe, et mindre Taarn til Gaarden og Skifertag; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 fritliggende Avslænger, som er tækket med Tagpap, er der Hestestald i den østlige Sidelænge og Lade i den vestlige, der er opført af Kamp; den sydlige Længe, Kostalden, er opført af Kamp mod Syd. Desuden Syd for Gaarden en Trælade, en Svinestald samt et Møddinghus, til hvis Sydside der er opført et Halvtag af Træ til Redskaber og Maskiner, disse Bygninger er alle tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, men noget afsides.

Ebbestrupgaard er en gl. Gaard, som allerede nævnes i 1468, den overtoges da af Peter Hvid i Sdr. Borup, der fik den ved Skifte med sin Svoger Nis Prip. I 1661 udlagde Kronen den tillige med en Del mere Gods paa Egnen, saaledes Haraldslund, til én af sine mange Kreditorer, Storkansleren Gabriel Marselis. I sidste Halvdel af det 18de Aarh. (i 1770) hørte den med 11 Td. Hrtk. under Clausholm. I 1834 ejedes den af D. Søndergaard, senere af R. Laursen og i 1848 af C. H. Ladehoff. Derefter til 1856 af Kmr. Cl. Ladehoff, som solgte den med 84 ha og en Del Besætn. for 52,000 Kr. til Forv. Bredstrup, Carlslund. I 1860 ejedes den af V. Tøttrup, efter hvem den i 1867 ved 4. Auktion solgtes for 43,100 Kr. med 83 ha, en Vandmølle, Besætn. og Invt. til Kmr. Erichsen og Interessenter. Senere overtoges den af Ullerup, der i 1874 solgte den med største Delen af Besætn. og Invt. til Forv. Vissing, Kjeldgaard, for 71,000 Kr. Han mageskiftede den i 1881 for Hvilsholm Vand- og Vindmølle paa Fyn, denne vurderet til 32,000 Kr., Ebbestrupgaard med Besætn. til 70,000 Kr., til J. Andersen, som i 1882 solgte den for 74,000 Kr. til Tønning. Han solgte den senere til Rasmussen, der i 1887 solgte den for 54,750 Kr. til Erik Andresen, Blegind. Han solgte den i 1891 med Besætn. for 68,000 Kr. til Forp. P. Poulsen, Ringsted, der solgte den til Buhl; han solgte den i 1902 med ca. 83 ha, 11⁵/₈ Td. Hrtk., en Vandmølle og et Hus for 80,000 Kr. til Premierløjtn. Mart. Petersen, som i 1912 solgte den med Besætn. for 110,000 Kr. til N. Sørensen, der i 1916 solgte den med Besætn. for 165,000 Kr. til Th. Langballe og Rosted. Disse solgte den kort efter til Blaabjerg, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1917. Den forannævnte Vandmølle hører endnu med til Ejendommen.

ELGAARD, Røved By, Ødum Sogn, Ødum-Hadsbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hdr.s Retskr., Randers A., Ejer Niels Ødum Jensen, Postfb. Aarhus, nærmeste St. Hadsten, Afst. ca. 8½ km, til Aarhus 18 og til Randers 19½ km.

Matr.-Nr. 5a af Røved, samlet Areal 63,4 ha, deraf 55,6 Ager, 2,7 Eng, 1,6 Skov, 1,5 Mose, 1 Have og Gaardsplads og 1 ha Veje o. lign., Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 1¾ Alb.; Ejdskv. 76,900 (89,000), Jordv. 58,900 Kr. (63,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 44,900 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 59,000 Kr.; Lys og Kraft fra Aarhus-, Randers-Kaløvig-Egnens Elektricitetsv. (i det følgende kaldet A. R. K. E.

Elgaard ligger i Røved By; af Jorderne er 47 ha samlet ved Gaarden, ca. 15 ha ligger ca. ½ km fra denne i Retning af Ødum og Mosen 3 km fra Ejendommen; 40 ha er god Lermuld paa Lerunderlag, 15,5 ha Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er ret jævnt (den østlige Del af Marken falder dog ret stærkt mod Øst ned til Nibæk), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er Lavmose, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet.

Gaarden drives siden 1929 af Forpagter J. Christensen, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af lidt Frø. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 5—6 Kalig. og 40 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3800 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadsbjerg.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg.

Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Elgaard har overvejende grundmurede, delvis ældre, men gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1854, ligger mod Syd til Haven, som grænser til Vejen gennem Byen; den er tækket med Straa. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den vestlige Sidelænge opført af Bindingsværk og tækket med Straa, den rummer Værelser til Folkene samt Stald til Heste og Søer. Af de 2 andre Længer, som har Tag af Pandeplader, er den østlige Sidelænge, Kostalden, af Grundmur; Længen mod Nord, en Lade af Træ, er opført i 1905. Desuden Øst for Gaarden og Hovedbygningen et Hønsehus og et Brændehus, begge opført af Træ og bygget som Halvtag, Hønsehuset tækket med Tagpap, Brændehuset med Pandeplader ligesom en grundmuret Svinestald. Der hører et Hus til Ejendommen.

Elgaard har været Fæstegaard under Clausholm, hvorfra den solgtes til fri Ejendom (med en aarlig Bygafgift) i Begyndelsen af forrige Aarh. (ca. 1810—12), den ejedes da af Niels Laurisen; han overdrog den i 1851 til sin Søn Niels Nielsen Snog, efter hvis Død den overtoges af Enken, der senere ægtede Jens Chr. Nielsen. Efter hans Død overtog hun atter Driften af Gaarden, som ved hendes Død i 1894 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

GAARD I ASTRUP BY, Ødum Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejerinde Frk. Mette Marie Mogensen, Postfb. Aarhus, nærmeste St. Hadsten, Afst. 7½ km, til Randers 17½ og til Aarhus 19 km, Tlf. Spørring 16.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Astrup og 13 af Ødum, samlet Areal 56,3 ha, deraf 55,3 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 4 Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 85,200 Kr. (90,800), Jordv. 61,200 Kr. (62,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gaarden ligger ca. ½ km Sydvest for Astrup By ved Vejen til Ødum; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen, bestaar af god dyb Muldjord paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920'erne.

Gaarden drives af Ejerinden ved Bestyrer Chr. Møller Christensen; Jorden dyrkes i fri Drift med 9 Skifter, og uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstg. anv. aarl. ca. 50 S. Superf., 10 Kalig., 10 S. Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 26 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 175 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 1 Føl aarlig. Der leveres ca. 70 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

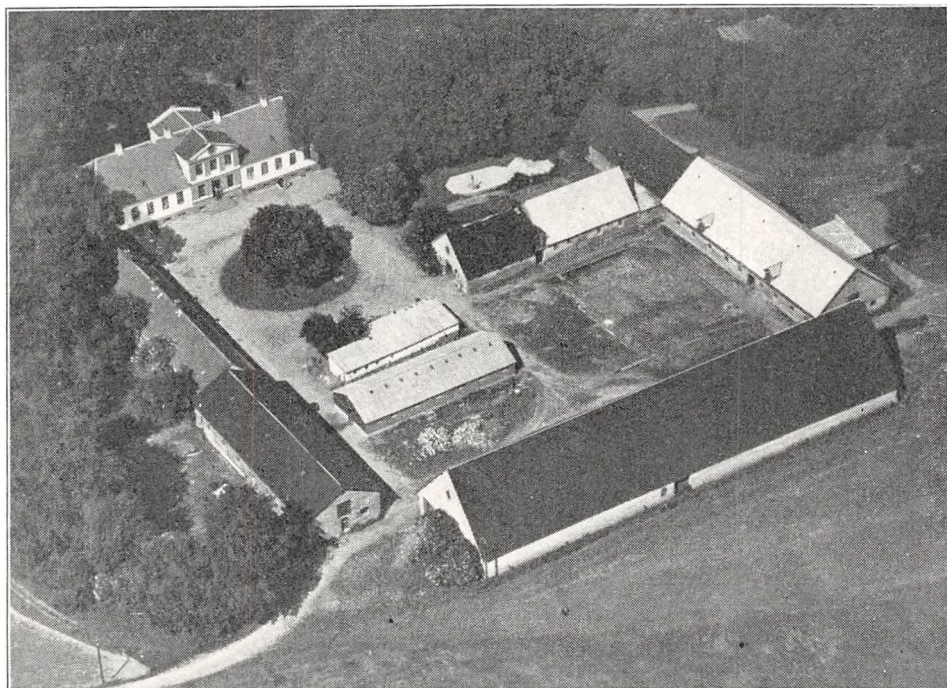
Gaard Matr.-Nr. 2a af Astrup har grundmurede gode Bygninger, opført i 1885 efter en Brand ved Lynnedslag. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, er tækket med Skifer. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Tagpap, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige, fra hvis nordlige Ende der i 1897 er opført en Svinestald som en Sidelænge mod Øst, og Lade i Længen mod Syd. Der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden, som er skærmet ved Læplantning for Vestenvinden, ligger højt og frit med Udsigt over Omegnen.

Gaarden er en gl. Slægtsgaard, der i første Halvdel af forrige Aarh. ejedes af Rasm. Frandsen, som saa vidt vides havde overtaget den efter sine Forældre; han udflyttede Gaarden fra Astrup By i 1815. Sidst i 1840'erne overdrog han den til sin Søn Mogens Rasmussen, der efter Gaardens Brand i 1885 flyttede den lidt længere mod Sydvest til dens nuværende Plads. Efter hans Død overtoges den af Hustruen, som i 1896 overdrog den til sine 2 Døtre Kirstine og Mette Marie Mogensen, af hvilke sidstnævnte blev Eneejerinde ved Søsterens Død i 1908.

HARALDSMARK, Ødum Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer S. Chr. A. Brask, Postfb. Aarhus, nærmeste St. Hadsten, Afst. 6½ km, til Aarhus 18 og til Randers 19½ km, Tlf. Spørring 7 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 7b m. fl. af Ødum og 5a m. fl. af Taastrup, samlet Areal 183,6 ha, deraf 154 Ager, 8,2 Eng, 8,2 Skov, 11 Græsningsjord og 2,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 22 Td. 1 Skp. 3 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 190,000 Kr. (210,000), Jordv. 140,500 Kr. (153,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 125,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 200,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Haraldsmark ligger 2 km Syd for Ødum By, Vej fører til Ejendommen fra Spørring og fra Vejen Taastrup—Grundfør; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 110 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 44 ha mildere Jord, Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Den Del af Agermarken, som er under Plov, er ret jævn, hvorimod Arealet, der er udlagt med vedvarende Græs, er stærkt kuperet,



Haraldsmark.

Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og delvis nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er god Haandbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

Gaarden drives siden 1919 af Ejerens Søn, Forpagter K. Brask; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Havre, 5. Byg, 6. Kløver og Græs, 7. Grønjordsbyg. Uden for Driften henligger 38 ha med vedvarende Græs. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 230 Sække Superf., 20 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

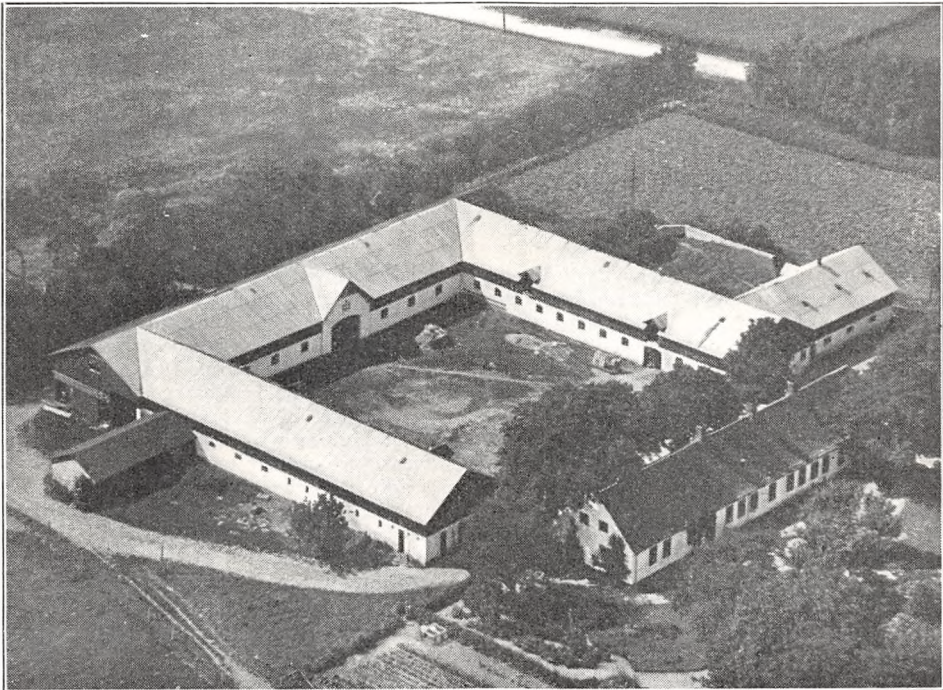
Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes desuden aarlig 50—100 Stkr. Korthorns-Kvæg, som indkøbes; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bogenhøj« i Spørring.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der leveres ca. 270 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Haraldsmark har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, som grænser til Skoven, har Kælder under hele Bygningen, stor gennem-

gaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed. Af Avlsbygningerne er den vestlige Sidelænge i 2 Afsnit, af hvilke det nordlige rummer Fodermesterbolig, Værelser til Folkene og Vognport og det sydlige Kostald; denne der har Trætrimpel, er tækket med Tagpap ligesom den sydlige Længe, Laden. Den østlige Sidelænge, der rummer Kostald, har Trætrimpel og Tag dels af Eternit, dels af Tagpap; fra denne Længe udgaar Hestestalden som en Sidelænge mod Vest ind mod Gaardspladsen. Desuden inde i Gaarden en Svinestald med Sider og Tag af Asbest og parallelt med denne en Halvtagsbygning, tækket med Tagpap ligesom Hestestalden, den rummer Hønsehuse og Vognport. I Kostalden er der ildfast Loft af Beton, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger meget kønt, omgivet af Haven og Skoven.

Haraldsmark er en Afbyggergaard fra Ejendommen Haraldslund, der ligger 2 km Sydvest for denne i Grundfør Sogn i Aarhus Amt, og som var blevet lagt øde under Svenskekrigen 1658—



Højstrup.

60; Navnet skal hidrøre fra en Bondegaard »Harild«, der ligedele henlaa som øde. Haraldsmark er først fraskilt omkring Midten af forrige Aarh. af Landbrugsskoleforstander N. Bygom Chr. Krarup, som i 1840 havde flyttet sin Landbrugsskole fra Gaarden Frijsendal til Haraldslund (se Bd. V, S. 489—90); han afhændede senere Haraldsmark med 14 Td. Hrtk. til Prpt. Frisch, der tilkøbte 2 Gaarde i Taastrup og opførte Hovedbygningen. Af hans Fallitbo købtes Gaarden 1858 ved 5. Auktion for 142,000 Kr. af V. A. Sundorph, Kbhvn., som i 1872 solgte den for 182,000 Kr. til Prpt. Møller, Sølyst, Skanderborg. Efter hans Død solgte Enkefru Møller den i 1874 med 173 ha, ca. 22 Td. Hrtk., 6 Huse, Besætn., Invt. og Avl for 204,000 Kr. til Forp. V. Terndrup, der i 1875 solgte den for 220,000 Kr. til R. Dreyer fra Sønderjylland. Han mageskiftede den i 1879 for Ejendommene Kjærsgaard og Linalyst ved Nibe samt 135,000 Kr. til Løjtn. G. F. Weinschenck, som i 1883 solgte Haraldsmark med Besætn. og Invt. til Forv. A. Friis, Lillerup, efter hvem Gaarden i 1888 købtes ved 4. Auktion af den nuværende Ejer for 99,650 Kr. samt ca. 18,000 Kr. i Restancer, Renter og Omkostninger.

HØJSTRUP, Røved By, Ødum Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Andr. Mienert Chr. Andreasen, Postfb. Aarhus, nærmeste St. Hadsten, Afst. 8 km, til Aarhus 18 og til Randers godt 19 km.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Røved, samlet Areal 64,8 ha, deraf 61,6 Ager, 2,2 Mose og

1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. o Skp. o Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdkv. 97,600 Kr. (102,000), Jordv. 72,600 Kr. (74,500); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 56,000 Kr., Løsøret i »London« for 58,150 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Højstrup ligger ca. 200 m Vest for Røved By ved Vejen til Ødum; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger 2 km fra denne, bestaar af god dyb Muldjord paa Lerunderlag. Terrænet er fladt med svag Hældning mod Syd, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1925.

Jorden dyrkes i fri Drift; et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 10—20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var i 1932 4219 kg med 3,78 pCt. Fedt og 178 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 1 Føl aarlig. Der leveres ca. 300 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Højstrup har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, er tækket med Tegl; den rummer en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avslænger har Trætrimpel og Tag af Pandeplader. Af disse er der Brænderum, Garage, Værelser til Folkene og Hestestald i den sydlige Sidelænge, fra hvilken der udgaar en Sidelænge mod Syd; denne, som indeholder Vognport, er opført af Træ og tækket med Tagpap. Den nordlige Sidelænge rummer Kostald, og fra dennes østlige Ende udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Nord; Længen mod Vest indeholder Lade, hvis vestlige Væg er opført af Træ. I Ko- og Svinestalden er der ildfast Loft af Monier, og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt og kønt, er der vid Udsigt, navnlig mod Syd.

Højstrup, der tidligere hed »Kristenseje«, ejedes i forrige Aarh. af Bay, som i 1882 solgte den med 69 ha, $11\frac{3}{8}$ Td. Hrtk. med Besætn. og Invt. for 94,500 Kr. til Løjtn. Overgaard fra Thy. Han solgte den senere til Bille, der i 1888 solgte den med 69 ha, $11\frac{5}{8}$ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 80,000 Kr. til Forv., senere Folketingsmand Peder Jak. Kokholm Bjerre. Han solgte den i 1910 (men forbeholdt sig ca. 4 ha) med Besætn. og Invt. for 91,600 Kr. til F. Pedersen, Borupgaard, der i 1911 solgte den med Besætn. for 100,000 Kr. til Forp. Martin Baand, Dyrhavegaard, Samsø, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1917.

NEDERGAARD, Røved By, Ødum Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Jørgen Blach, Postfb. Aarhus, nærmeste St. Hadsten, Afst. godt 9 km, til Aarhus 19 og til Randers $20\frac{1}{2}$ km.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Røved og 16 af Halling, samlet Areal 66,8 ha, deraf 53,3 Ager, 11 Skov, 1,5 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdkv. 91,700 Kr. (98,000), Jordv. 67,700 Kr. (68,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 69,800 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 60,400 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Nedergaard ligger ca. $\frac{1}{2}$ km Sydøst for Røved By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger 2 km, og Skoven, som ligger 3 km fra Ejendommen i Halling Sogn, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt med svag Hældning mod Sydøst, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1915. Skoven er af god Bonitet og slagbar, Halvdelen bevokset med Bøg, Resten med Gran.

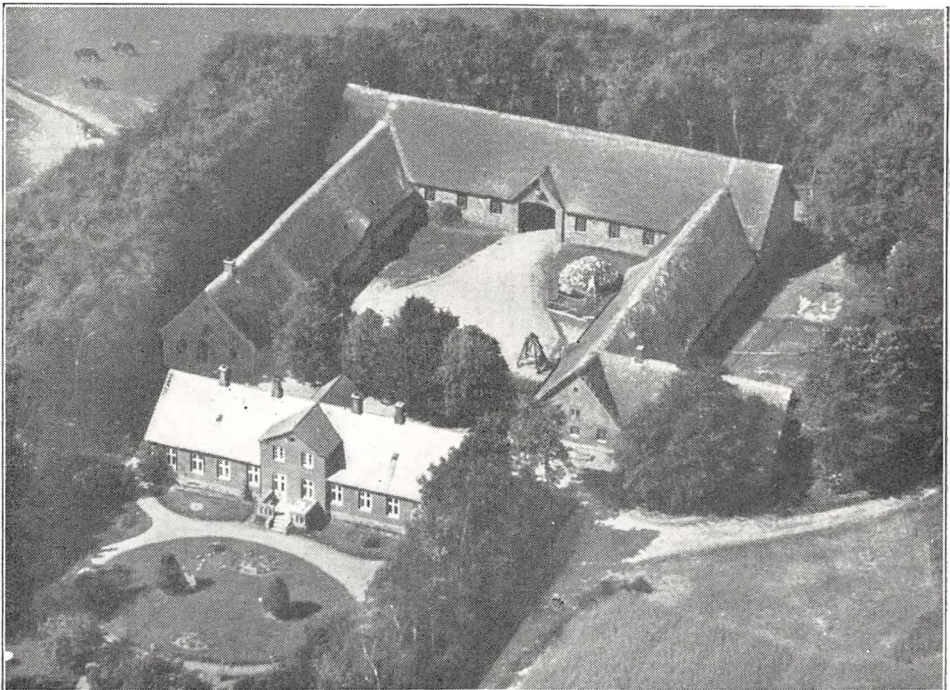
Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Uden for Driiften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 38 Stkr. Ungkreaturer,

er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadsbjerg.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste af jydsk Race og for Øjeblikket 2—3 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 140 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Nedergaard har gode Bygninger, opført i 1890, da Gaarden udflyttedes fra Byen. Hovedbygningen, der er opført af Grundmur og tækket med Skifer, ligger mod Syd til Haven; den har aaben Veranda til denne, Kælder under en Del af Bygningen, gennemgaaende Frontspids, og den indeholder en stor Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straatækte Avslængere er den vestlige Sidelænge opført af Bindingsværk, den rummer Værelser til Folkene, Vognport samt Stald til Heste og Søer; den østlige, som er af Grundmur, indeholder Kostald, og fra den sydlige



Nedergaard.

Ende af denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Øst. Den nordlige Længe, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, er opført af Kamp. Desuden Nordøst for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap. I Kostalden er der ildfast Loft af murede Hvælvinger paa Træbjælker, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Nedergaard er en gl. Slægtsgaard, som har været ejet inden for Slægten Møller i en lang Aarrække og er gaaet i Arv paa Spindesiden op til den nyere Tid. Den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Søren Møller, der i 1875 afstod den til Svigersønnen J. Blach; han afstod den i 1914 til Sønnen, den nuværende Ejer.

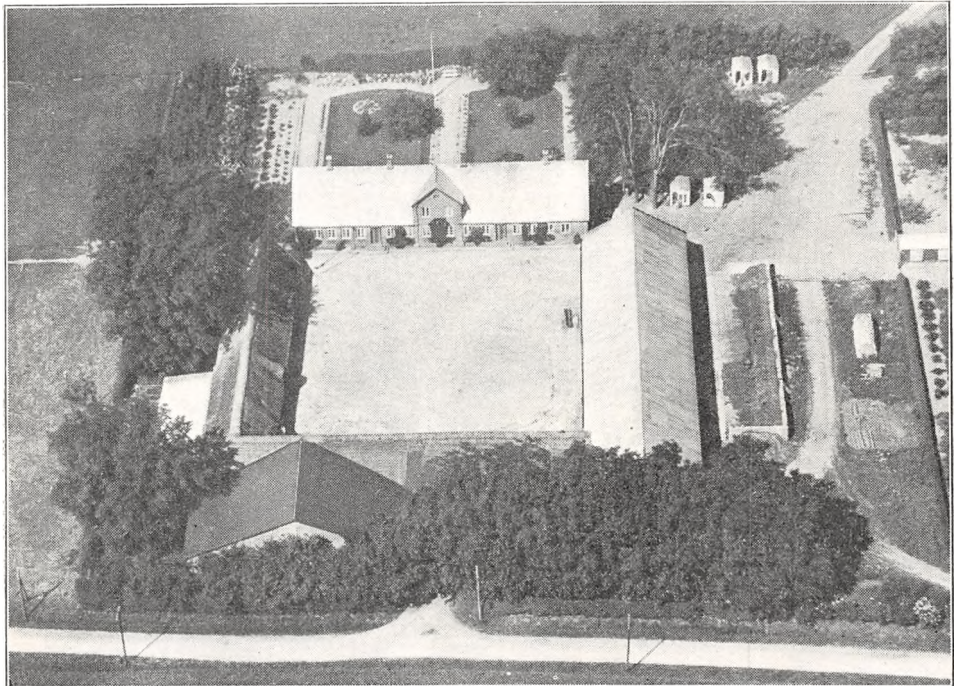
SELLINGGAARD, Selling By, Ødum Sogn, Ødum-Hadsbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Ludvigsen, Postfb. og nærmeste St. Madsten, Afst. 4 km og 18 km til Randers, Tlf. Selling 7.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Selling, samlet Areal 69,8 ha, deraf 60,1 Ager, 5,5 Eng, 1 Skov, 2,2 Mose og Kær og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 4 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 90,700 Kr. (103,600), Jordv. 65,700 Kr. (78,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 53,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 47,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Sellinggaard ligger i den sydøstlige Side af Selling By; Jorderne, hvoraf ca. 53 ha er samlet ved Gaarden, medens Resten ligger $\frac{3}{4}$ km Syd for denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1924—27. Engen er god Haardbundseng, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Byg, 2. Runkelroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kaalroer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 14 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. samt lidt Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer,



Sellinggaard.

er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 175 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadsbjerg.

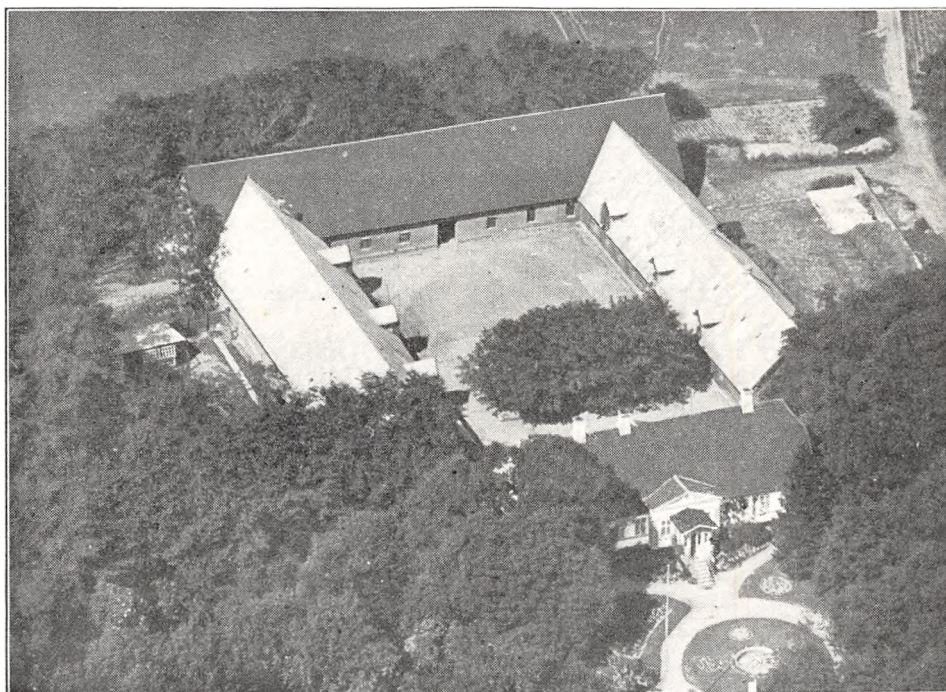
Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er i 1932 leveret ca. 600 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbt. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Sellinggaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den vestlige Sidelænge opført af Bindingsværk, den er tækket med Straa til Gaarden og med Pandeplader mod Vest, den rummer Værelser til Folkene, Vognport, Stald til Søer samt Heste- og Svinestald, sidstnævnte udvidet mod Vest med en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Asbest. Af de 2 andre Længer, som er opført af Grundmur, har den østlige Sidelænge, der rummer Svine- og Kostald, Trætrimpel og Tag af Pandeplader; den sydlige straatækte Længe, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, rummer Kostald, Mølleri og Lade, af hvilke sidstnævnte er udvidet med en Sidelænge mod Syd, tækket med Tagpap. Desuden Øst for Gaarden et Hønsehus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader, og Øst for Hovedbygningen et Maskin- og Redskabshus af Træ, tækket med Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen.

Sellinggaard ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af Grd. Nielsen, efter hvem den over-

toges af Svigersønnen Peter Jensen Møller. Efter hans Død i 1903 overtoges den af Hustruen Dorteia Marie Møller og efter hendes Død i 1911 af Datteren, Frk. Ane Marie Jensen. Senere ejedes Gaarden af Th. Thomsen, Toghale ved Tønder; efter hans Død ved en Ulykke ved Juletid 1933 overtoges Gaarden af hans Hustru, Fru Ingeborg Thomsen, der 1. Februar 1934 solgte Gaarden til sin Nevø, den daværende Forpagter P. Ludvigsen for 130,000 Kr.

TAASTRUPGAARD, Taastrup By, Ødum Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejerinde Enkefru Helene Blach, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. godt $5\frac{1}{2}$ km, til Aarhus 18 og godt $19\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Spørring 20 (Forpagteren).



Taastrupgaard.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Taastrup og 6c af Ødum, samlet Areal 88,8 ha, deraf 83 Ager, 1 Eng, 2 Skov, 2 Plantage og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. o Skp. o Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdkv. 118,000 Kr. (134,000), Jordv. 79,000 Kr. (88,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 92,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 75,000 Kr.; Lys samt Kraft til mindre Motorer fra eget Elektricitetsv., drevet af Vandet i Spørring Aa.

Taastrupgaard ligger i Taastrup By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er fem Sjettedele stærk Lermuld paa Lerunderlag, Resten lettere Jord. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Midten af 1920'erne. Engen er Haardbundseng; Skovens Bevoksning er Løvtræ, Plantagens 30 Aar gl. Gran.

Gaarden drives siden 1921 af Ejerindens Søn, Forpagter E. Møllerup Blach; Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs, og der er endnu 1 Skifte uden for det alm. Sædskitte. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 140 Sække Superf., 30 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 52 Malkekøer, 3 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer,

er af Jersey-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre og er turberkelfri, Kørerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var i 1932 2072 kg med 6,44 pCt. Fedt og 166 kg Smør, Mælken leveres til Hadsten Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 20 Tillægssøer; der er leveret ca. 600 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise er indkøbt. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Taastrupgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1855, ligger mod Syd til den gl. Have, har lukket Veranda til denne, Kælder under det meste af Bygningen, en lav gennemgaaende Frontspids med Frembygning og Skifertag; den indeholder en stor Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avslængere er opført i 1888; af disse er de 2 Sidelængere tækket med Pandeplader, den nordlige Længe, Laden, er tækket med Tagpap mod Nord og Pandeplader til Gaarden. Af de 2 Sidelængere rummer den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald, den østlige Kostald, fra hvilken en Sidelænge mod Øst rummer Svinestald. Desuden Øst for Hovedbygningen en Vognport, tækket med Tagpap, og Vest for Gaarden et Hønsehus med Asbesttag, begge opført af Træ og bygget som Halvtag. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, i Hestestalden ildfast Loft af 2 Lag Brædder med Ler imellem. Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, der benyttes Petroleumsmotor til Drivkraft for de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen.

Taastrupgaard (ogsaa kaldet Blachsgaard) er dannet i 1845 af Politikeren, Stænderdeputeret Jørgen M. Blach ved Sammenlægning af 4 Gaarde med ialt 17 Td. Hrtk.; han overdrog den i 1866 for 80,000 Kr. til sin Søn J. Møllerup Blach, efter hvem den i 1892 overtoges af Svigersønnen, Landbrugsk. Niels Foghsgaard. Han solgte den i 1911 til sin Svoger Laur. Blach, efter hvis Død i 1919 den overtoges af Hustruen, den nuværende Ejerinde.

VÆLDEGAARD, Røved By, Ødum Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Sognefoged S. N. Rasmussen, Postfb. Aarhus, nærmeste St. Hadsten, Afst. ca. 8½ km, til Aarhus 18 og til Randers 19½ km.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Røved, samlet Areal 48,5 ha, deraf 44 Ager, 1,5 Eng, 1 Skov, 1 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 3 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 76,800 Kr. (79,000), Jordv. 51,000 Kr. (54,000); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 49,900 Kr., Løspøret i samme Selskab for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Vældegaard ligger i Røved By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen og Skoven, som ligger ca. 1½ km fra denne, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt med Fald mod Syd, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920'erne. Engen er god Haardbundseng, Skovens Bevoksning Bøg.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift; uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 10 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der leveres ca. 180 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vældegaard har grundmurede gode Bygninger, opført af røde Sten. Hovedbygningen, der er opført i 1867, ligger mod Syd til Haven, den er tækket med Tegl og rummer en god Bolig. De 3 sammenbyggede Avslængere, som er opført efter en Brand i 1931, har Trætrimpel og Tag af Asbest. Af disse rummer den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald, over hvilke der er Magasin paa Loftet, samt Svinestald, den østlige Kostald og Længen mod Nord Lade, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. I Staldene er der Jernbjælker, i Kostalden med murede Hvælvinger, i Heste- og Svinestalden med Træloft. Der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der vid Udsigt mod Syd.

Vældegaard, der har været Fæstegaard under Clausholm, er en gl. Slægtsgaard. Omkring Midten af det 18de Aarh. havde Peder Andersen den i Fæste, han overdrog den i 1780 til Sønnen Rasm. Pedersen, som købte den til Selveje Juleaftensdag 1810. Han afstod den i 1813 til Sønnen Peder Rasmussen, der i 1849 overdrog den til sin Søn Rasm. Pedersen, og han afstod den i 1883 til Sønnen, den nuværende Ejer. Vældegaard var tidligere ca. 12 ha større, men den forrige Ejer frasolgte ca. 13,3 ha, og den nuværende har tilkøbt godt 1 ha Eng, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

BAKKELY, Hadbjerg By og Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. A. Grosen, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. godt 3½ km og 15½ km til Randers, Tlf. Hadbjerg 6.

Matr.-Nr. 17a m. fl. af Hadbjerg, samlet Areal 50,8 ha, deraf 47,3 Ager, 0,5 Skov, 2 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 3 Skp. 0 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 83,100 Kr. (88,000), Jordv. 59,100 Kr. (65,000); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 63,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 82,400 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bakkely ligger i den sydlige Side af Hadbjerg By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med stort Husdyrhold; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 50 Sække Kalig.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, det er en højtpræmieret Stambesætning, som fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr), Køerne græsser i Løsdrift; der sælges mange Avlsdyr; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var i 1932 4949 kg med 4,04 pCt. Fedt og 224 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er i 1932 leveret 1170 Slagterisvin; Pattedrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Bakkely har grundmurede velindrettede, gode Bygninger. Den skifertækte Hovedbygning, der ligger mod Vest til den kønne Have, er opført i 1887, den indeholder en god Bolig. Af de 3 sammenhængende Avlslænger er den sydlige Sidelænge vistnok bygget samme Aar som Hovedbygningen; den rummer Heste- og Svinestald, og til den vestlige Gavl af denne er tilbygget en Halvtagsbygning, som rummer Garage. Den nordlige Sidelænge er opført i 1906 og den østlige Længe Laden, der tillige rummer Mølleri og Gennemkørselsport, i 1912 ligesom en Udvidelse af Laden, en Sidelænge mod Øst. I Flugt med Hestestaldlængen er endvidere opført en Sidelænge eller Forlængelse mod Øst, opført af Træ, den rummer Maskiner, Redskaber og Vognport; Avlsbygningerne er alle tækket med Pandeplader. Desuden Nord for Gaarden en ny Svinestald af Træ ligesom et Hønsehuse, bygget som Halvtag, de er begge tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen.

Bakkely var i mange Aar en Slægtsgaard, som ejedes inden for en Slægt Jensen. I 1900 overdrog Jens Jensen den til sin Svigersøn C. G. Adolf Horn. Han solgte den i 1911 til Peter Martin Helligsøe, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1914 (51 ha for 94,000 Kr.). I de forløbne Aar siden er der foretaget forskellige Tilbygninger og Ændringer af en Del af Bygningerne, ligesom der er lagt nye Tage paa en Del af disse.

BONNESHOLM, Hadbjerg By og Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer C. Winther, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. 3½ km og 15½ km til Randers, Tlf. Hadbjerg 2.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Hadbjerg, samlet Areal 46,9 ha, deraf 44,2 Ager, 1,7 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 79,200 Kr. (88,800), Jordv. 52,200 Kr. (52,800); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 82,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bonnesholm ligger ca. 100 m Sydvest for Hadbjerg By; Jorderne, der er samlet

ved Gaarden, bestaar af god mild Lermuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—25. Engen er Lavmose.

Jorden dyrkes i en alm. 7 Marks Drift; Sædsnittet er dog endnu ikke helt fastlagt. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 85 Sække Superf., 5 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr), Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 20 Tillægssøer, og der er leveret 2—300 Slagtersvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bonnesholm har grundmurede gode, anselige Bygninger, opført i 1901, da Gaarden udflyttedes fra Byen til sin nuværende Plads. Hovedbygningen, der ligger mod Nordøst til Haven, har lukket Veranda til denne, lav Frontspids mod Vest til Gaarden og Skifertag; den indeholder en god Beboelse med indlagt Centralvarme. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har Trætrimpel og er tækket med Tagpap, er der Hestestald og Vognport med Værelser til Folkene over sidstnævnte i den nordlige Sidelænge, Kostald i den sydlige og Lade i Længen mod Vest over for Hovedbygningen. Desuden Syd for Gaarden et Brændehus og en Svinestald, der har muret Trimpel, begge tækket med Tagpap; til den sydlige Side af Svinestalden er denne udvidet med et Halvtag af Bindingsværk og Tag af Pandeplader; i dette rummes tillige Hønsesus. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Ejendommen ligger frit, omgivet af Have og Læplantning.

Bonnesholm har været Fæste under Clausholm, hvorfra den købtes til fri Ejendom i 1810 af den daværende Fæster Laurs Laursen. Han afstod den i 1832 til sin Svigersøn Rasm. Bonnesen, efter hvis Død den overtoges af Hustruen, Maren Nielsdatter, der i 1890 afstod den til Sønnen Martinus Bonnesen. Efter hans Død i 1912 overtoges den af Hustruen Annine Bonnesen, f. Ogstrup, som senere overdrog den til Sønnen Rasm. Bonnesen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1930.

HADBJERGGAARD, Hadbjerg By og Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Th. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. 3½ km og 15½ km til Randers, Tlf. Hadbjerg 5.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hadbjerg, samlet Areal 50,7 ha, deraf 47,5 Ager, 2,2 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 10 Td.; Ejdskv. 80,600 Kr. (87,000), Jordv. 57,600 Kr. (62,000); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 56,620 Kr., Løsoret i samme Selskab for 117,500 Kr.; Lys og Kraft fra fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Hadbjerggaard ligger i den sydlige Side af Hadbjerg By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 5,5 ha, som ligger ca. 1 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1914—25. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 16 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 30 Sække Kalig.

Kvægbesætningen, der bestaar af 47 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr), Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 224 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 11 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket 6 stambogsførte og præmierede Følhopper, 3 Hingste paa 2½ Aar og 2 paa 1½ Aar samt 5 Hingstføl, dels af eget Tillæg, dels indkøbte; indenfor hesteavlinteresserede Kredse er Hadbjerggaard i den nuværende Ejers Besiddelse blevet meget kendt, idet

der opdrættes mange Hingste paa Gaarden. Der er hidtil leveret ca. 1600 Slagterisvin om Aaret; Pattedrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hadbjerggaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1877, ligger mod Nord til Haven og har Terrasse til denne samt Skifertag; den rummer en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avslænger har de 2 Sidelænger Trimpel af Træ. Af disse er den østlige Sidelænge, som indeholder Hestestald m. m., bygget i 1877, den vestlige i 1908; denne, der har muret Trimpel mod Vest, rummer Hingstebokse og Mølleri og har Vindmotor paa Tagrygningen. Længen mod Syd, som er bygget i 1906, rummer Kostalden; denne er fra den vestlige Gavl ved en kort Mellebygning forbundet med en Trælade Vest for Gaarden, den har Tag af Pandeplader ligesom Kostalden og den vestlige Sidelænge. Desuden Syd for Gaarden 3 Svinestalde, af hvilke de 2 er tækket med Tagpap. Af disse er den ene sammenbygget i Vinkel med den tredje Stald, der er opført af Grundmur og tækket med Straa. Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn m. m. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og i Stuehuset fra en tilkøbt Gaard er der indrettet 2 Lejligheder. Gaarden ligger kønt ved sin gl. Have, som er rig paa Frugttræer, og er omgivet af Læplantning; gennem Haven løber et mindre Vandløb, der kommer fra en Kilde i Branddammen Øst for Gaarden, dette forsvinder igen ned i Jorden ca. ½ km Sydvest for Gaarden.

Hadbjerggaard var i ældre Tid Anneksgaard til St. Mortens Sognekald i Randers. Den overtoges i 1860 af senere Sognefoged Søren Rasmussen, der fik den efter sine Svigerforældre, i hvis Slægts Besiddelse den havde været i en meget lang Aarrække. Han solgte den i 1902 til Chr. Vilh. Bech, den var da kun paa ca. 35 ha. Bech tilkøbte i 1906 Nabogaarden med godt 23 ha og frasolgte derefter i 1908 en Udmark paa godt 15 ha, hvorved Gaardens Marker kom til at ligger samlet Syd for Gaarden. I 1914 solgte han denne med 42,5 ha til N. Nielsen, som i 1916 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1918 købte denne en Gaard, af hvilke 6 ha lagdes ind under Hadbjerggaard, og i 1930 er der yderligere tilkøbt ca. 2,2 ha, hvorved Gaarden har faaet sin nuværende Størrelse.

HØJVANG, Hadbjerg By og Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Niels Arens Fisker, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. ca. 4 km og 15½ km til Randers, Tlf. Hadbjerg 10.

Matr.-Nr. 12a og 8a af Hadbjerg, samlet Areal 44,7 ha, deraf 41,7 Ager, 1,7 Eng, 0,3 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 77,100 Kr. (84,000), Jordv. 53,100 Kr. (58,800); Bygn. er fors. i »Vermund« for 50,000 Kr.; Løsporet i samme Selskab for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Højvang ligger i den østlige Side af Hadbjerg By lige Øst for Kirken; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. Halvdelen er nymerglet i 1920'erne. Engen er drænet Lavmose, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i en alm. 7 Marks Drift; der er 2 Skifter med Roer, 4 med Korn og 1 Skifte med Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 15 Sække Kalig.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, det er en højt præmieret Stambesætning, som fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr), Køerne græsser i Løsdrift og er ude hver Dag Aaret rundt; der sælges en Del Avlsdyr, navnlig Tyre; den gennemsnitlige Smørdelse pr. Ko har i mange Aar været ca. 200 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret; Pattedrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Højvang har grundmurede gode Bygninger, opført i 1879 efter en Brand (den laa tidligere længere mod Nord, men efter en Brand 1859 flyttedes den til sin nuværende Plads Øst for Kirken). Hovedbygningen, der ligger mod Vest til Haven, har lukket Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og er tækket med Tagpap. Af de 3 sammenbyggede Avslænger rummer den sydlige Sidelænge, som ligeledes er tækket med Tagpap, Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald. Af de 2 andre, der har Tag af Cementsten, er der Svine- og Kostald i den nordlige Sidelænge, sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Nord, som danner en Forlængelse af

den østlige Længe, Laden; sidstnævnte, der har Vindmotor paa Rygningen, rummer tillige Mølleri. Denne Længe er udvidet med en Sidelænge mod Vest, en Trælade, tækket med Pandeplader, til hvis Sydside der er opført et Halvtag af Træ til Vognport, Maskiner og Redskaber. Desuden Nord for Gaarden et Vadskehus, tækket med Tagpap. Der er Lynafleder efter Netsystemet paa Hovedbygningen og Jernbjælker og murede Hvælvinger i Kostalden; Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger højt og kønt, omgivet af Haven og Læplantning.

Højvang ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Geert Eriksen Møller, efter hvis Død den overtoges af Enken Maren, f. Nielsen; hun afstod den senere til Sønnen Niels Nielsen Geertsen, af hvem den nuværende Ejer købte den April 1900. I 1906 købtes Næbogaarden, Matr.-Nr. 8a, af hvis Areal der tillagdes Højvang 27 ha, men samtidig frasolgtes den Del af Jorden, som laa længst borte, for at lette Gaardens Drift. Endvidere er der i 1910 tilkøbt 2,5 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

KOLLERUP, Hadbjerg Sogn, Ødum-Hadbjerg Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Løjtnant Harald Mark, Postfb. og nærmeste St. Hadsten, Afst. godt $1\frac{1}{2}$ km og $17\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Hadsten 74 (Ejeren) og 76 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kollerup og 5b af Hadsten, samlet Areal 188,5 ha, deraf 143 Ager, 15 Eng, 26,5 Skov, 2,5 Have og Gaardsplads og 1,5 ha andre Arealer, Hrtk. 22 Td. 3 Skp. 0 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 224,400 Kr. (237,000), Jordv. 136,400 Kr. (152,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 181,200 Kr., Løsoret i Nye Danske for 155,000 Kr.; Lys fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Kollerup ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km Sydøst for Hadsten; Agermarken, der er samlet ved Gaarden, bestaar for største Delen af god dyb Lermuld paa Lerunderlag, den saakaldte Nedermark er dog af lettere Beskaffenhed (Sandmuld). Terrænet er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, ca. Halvdelen er nymerglet i 1927, og der er ingen Kalktrang. Engen er kultiveret Lavmose. Skoven er stor slagbar Skov, Bevoksningen Bøg, Gran, El og en Del Fyr, to Trediedele Løvskov og en Trediedel Naaleskov.

Gaarden drives siden 25. April 1933 til 15. Marts 1942 af Forpagter H. J. Baden; Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift med Avl af en Del Frø: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger forskellige Arealer, bl. a. til Frø, foruden et Areal med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf. og desuden »Suppe« fra Hadsten Andels-Svineslagteriets Destruktionsanstalt.

Kvægbesætningen, der bestaar af 90 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Hadsten Mejeri (privat).

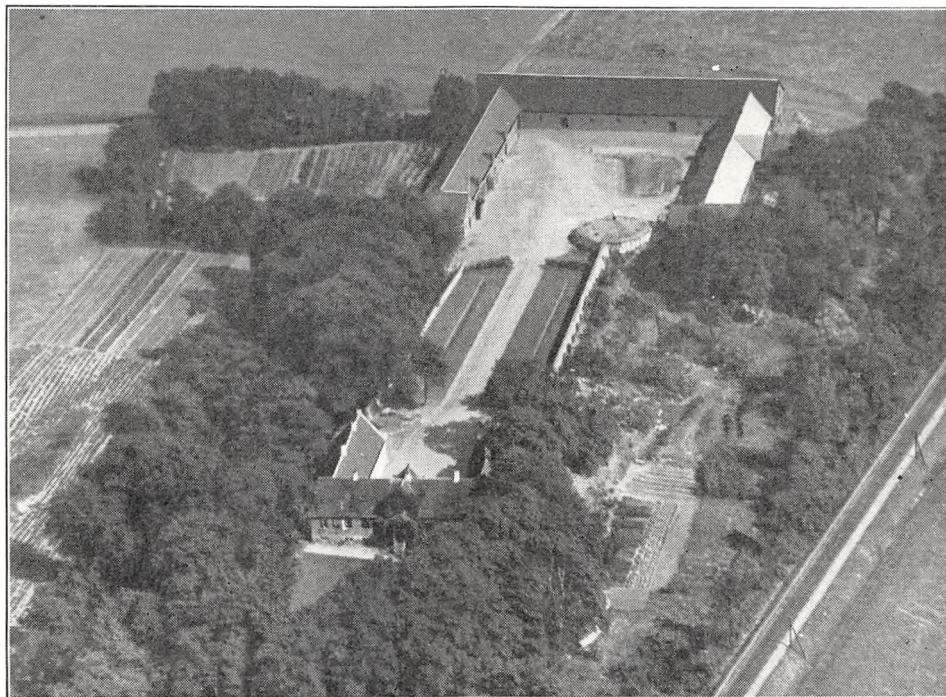
Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 16 Tillægssøer, og der leveres 250—260 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kollerup har grundmuret 3-fløjet Hovedbygning, der bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje, opført omkring Midten af forrige Aarh. Den er i ét Stokværk, har Kælder under hele Huset, Veranda til Haven, gennemgaaende Frontspids og Tegtag. Hovedbygningen, som ligger godt 150 m Nordvest for Avlsgaarden paa en Halvø, der paa de 3 Sider er omgivet af Volde og Grave, er ikke opført solret, idet Hovedfløjen ligger mod Nordvest. Mellem Hovedbygningen og Avlsgaarden er opført 2 Mure i Flugt med Sidefløjen, der ligesom forbinder de 2 Bygningsanlæg og er omgivet af Bevoksning eller Anlæg, som staar i Forbindelse med den gl. terrasseformede Have; Hovedbygn. indeholder en stor og herskabelig Beboelse. I den sydlige Del og Sidefløj er der indrettet Forpagterbolig; i denne er der indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsbygningerne bestaar af 3 sammenbyggede Længer med Gaarden aaben mod Borggaard; den er opført efter en Brand i 1899, bygget af røde Sten, har muret Trimpel og er tækket med Tagpap. Længen mod Sydøst over for Hovedbygningen rummer Lade, den sydlige Side-

længe (langs Banen) indeholder Kostald, fra hvilken der mod Syd udgaar 2 Sidelænger, en Ungkvæg- og en Svinestald. Den nordlige Sidelænge rummer Værelser til Folkene, Smedie, Vognport og Hestestald samt Indkørselsport til Gaarden; til den vestlige Ende af Længen er tilbygget en Vognport af Træ, bygget som Halvtæg og tækket med Tagpap. Desuden Vest for Kostalden en rund Svinestald, opført af Asbest og tækket med Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og foruden Smedien hører der 3 Huse samt Kollerup Vandmølle (i hvilken der tillige benyttes Dieselmotor som Drivkraft) til Ejendommen; Vandmøllen, der indtil Nytaar 1942 er bortforpagtet til M. Madsen, er af Grundmur i 2 Etager, opført i 1872. Gaarden ligger kønt lige ved Banelinien Randers—Aarhus.

Kollerup er en gl. Gaard, som allerede fremtræder i Historien paa Erik Menveds Tid; den ejedes i 1313 af Anders Pedersen. Ca. 1340 kom den til Slægten Udsen og ejedes da af Sorte



Kollerup.

Jens Lagesen, der menes at være blandt de Adelsmænd, som var med til at undsige Grev Gert. Efter ham overtoges den af Sønnen Lage Jensen, der døde barnløs. Kollerup gik nu over til hans Søster Karen, der var gift med Mads Jensen (Munk) til Visborggaard, efter hvem den gik over til Sønnen Jens Madsen, som døde i 1501. Forinden havde Datteren Julie M. og hendes Mand Lars Lunov dog overtaget Kollerup (i 1503 nævnes Jens Lunov — mulig en Søn — i Forbindelse med Gaarden). En anden Datter Benedikte M., gift med Niels Christensen (Tørnekrannds) havde dog vistnok samtidig Part i Gaarden, thi senere nævnes deres Sønner til Kollerup, Mikkil Nielsen, der døde i 1552, og Erik Nielsen, der døde i 1561. Derefter bragte sidstnævntes Datter, Maren, Kollerup til sin Mand Hartvig Juel til Palsgaard, og deres Datter Ingeborg Juel (der døde i 1615) bragte Gaarden til sin Mand Manderup Parsberg, senere Rigsrd. og Høvedsmand paa Aalborghus. Da Ægteparret var barnløst, kom Gaarden ved hans Død i 1625 til hendes Fætter Thomas Juel til Estrup (i 1638 ansattes Kollerup til 42 Td. Hrtk.). Da han døde barnløs i 1647, gik den over til en Søsterdatter Dorthe Abildgaard, Enke i sit andet Ægteskab efter Wenzel Rothkirch, Lensmand paa Antvorskov. Under de urolige og fattige Tider, som fulgte med Krigen med Sverige i 1658—60, førte Kollerup en noget omtumlet Tilværelse. Den købtes i disse Aar af Mogens Friis til Faurskov (der oprettede Grevskabet Frijnsborg); han solgte den i 1662 (den havde da i vor første Matrikel 38 Td. Hrtk. samt 338 Td. Hrtk. Bønderfæstegods) til Kronen, som samtidig udlagde den til Rigsadmiral Ove Gjeddes Arvinger, der i 1663 mageskiftede den til (ovenfor nævnte) Mogens Friis, som afhændede den til Landsrets-Notarius Marcus Kohlblad i Hamburg. I 1666 solgte han Kollerup til Hans Nielsen Drostrup til Skovsgaard, efter hvem den overtoges af Sønnen, Borgmester i Mariager, Kancel-

lisekretær Niels D. Efter ham, der døde i 1675, overtoges den af Enken og en Datter Karen, som var gift med Magister E. J. Ejleritz; sidstnævnte, der i 1689 havde overtaget Svigermoderens Part i Gaarden, solgte i 1692 Kollerup til Storkansler, Grev Conrad Reventlow til Clausholm, som overdrog den til sin uægte Søn Ditl. Revenfeldt (senere Generalmajor og Chef for Livgarden til Hest). Han solgte den i 1715 til Erik Baggesen Giørup, der i 1745, Aaret før sin Død, testamenterede Gaarden til Erica Cath. Sommer, som i 1747 ægtede Jac. Tryde og efter hans Død i 1752 Christen True til Baggesvogn. Han solgte i 1754 Kollerup med 25 og 76 Td. Hrtk. til Grev Chr. Friis til Frijsenborg, der i 1760 i sit Testamente bestemte, at den bestandig skulde følge Grevskabet. Desuagtet solgte Grevinde Krag-Juel-Vind-Frijs den i 1802 (med 25 og 226 Td. Hrik.) ved offentlig Auktion for 66,850 Rd. til Kbmd. i Randers Hans Chr. Hansen, som ogsaa ejede Haraldslund. Han solgte i 1803 Kollerup med 25 og 116 Td. Hrtk. for 46,315 Rd. til Gaardens Forp. Anders Sjelle (der fik Tilladelse til at udstykke den i 14 Parceller). Ca. 1812 kom den til Generalkrigskommissær Johs. Dahl, som i 1819 solgte den til Forv. A. Bay, Clausholm. Efter hans Død i 1820 overtoges den af Enken, A. Cathr. Thorsen, fra hvem den under den haarde Landbrugskrise købtes paa Auktion for 5300 Rbd. rede Sølv af Bagge Lihme. Senere ejedes den (i 1836) af H. Tørsleff (med 18½ Td. Hrtk.), derefter af Chr. Hollesen, der opførte den nuværende Hovedbygning, og fra ca. 1847 igen af Kmrdr. H. Tørsleff. Efter ham overtoges den af Sønnen, som ombyggede Vandmøllen; han solgte i 1889 Gaarden med 194 ha, ca. 23 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 160,000 Kr. til Mathias Juel Hviid, efter hvis Død i 1922 den arvedes af hans Plejesøn P. Andr. Fabricius, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1931.

HALLING NEDERGAARD, Halling By og Sogn, Søby-Skader-Halling Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Søren Blach, Postfb. Randers, nærmeste St. Hadsten og Hornslet, Afst. 10 km og 20½ km til Randers.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Halling, samlet Areal 54,6 ha, deraf 52,6 Ager, 0,5 Eng, 0,5 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 82,000 Kr. (86,000), Jordv. 55,800 Kr. (57,500); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 49,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Halling Nedergaard ligger ca. 100 m Syd for Halling By ved Vejen til Røved; Jorderne, der er samlet Syd for Gaarden, bestaar af god Muldjord paa Lerunderlag. Terrænet er fladt med nogen Hældning mod Syd, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1922. Engen er Haardbundseng (Vandingseng).

Største Delen af Agermarken dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Staldfoder, Roer m. m., 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Roer, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. 8,8 ha dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig 60—80 Sække Superf., 15 Kalig. og 25—30 Sække Kvelstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 4100 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der er hidtil leveret indtil 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Halling Nedergaard har grundmurede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1911. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den kønne Have, bestaar af 2 Fløje, en Hovedfløj, som mod Syd har en kort gennemgaaende Tværføj; der er Kælder under en Del af Huset og Tag af Cementsten; den indeholder en stor og god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlslænger er tækket med Tagpap, de 2 Sidelænger med Trætrimpel. Af disse er der Ko- og Svinestald i den sydlige og Værelser til Folkene, Vognport og Mølleri samt Heste- og Svinestald i Længen mod Nord; den østlige Længe, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, rummer Lade, den vestlige Mur af denne er af Grundmur nederst og Træ øverst. Desuden Syd for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Cementsten, og Nord for et Hønsehus, støbt af Beton og tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hivælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen; den er omgivet af Læplantning.

Halling Nedergaard, som har været Fæste under Clausholm, ejedes i forrige Aarh. af Niels Christensen; han solgte den til Peder Chr. Rasmussen, der i 1904 solgte den til Gaarden hø-

rende Skov paa ca. 4 ha. I 1905 solgte han Gaarden til Niels Thomsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i Marts 1905. I 1910 er der tilkøbt 0,8 ha og i 1921 ca. 4,8 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

HØJGAARD, Halling By og Sogn, Søby-Skader-Halling Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer R. Kjær Poulsen, Postfb. Randers, nærmeste St. Hadsten, Afst. ca. 9½ km og 20 km til Randers.

Matr.-Nr. 5a af Halling, samlet Areal 57,4 ha, deraf 54,2 Ager, 2,2 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 0 Skp. 3 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 76,000 Kr. (80,000), Jordv. 55,800 Kr. (57,300); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Højgaard ligger ½ km Vest for Halling By ved Vejen til Langskov; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, nærmest fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet, der er merglet fra ældre Tid og til Dels nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er Lavmose.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift med lidt Frøavl af Rajgræs og Runkelroer; et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 50—60 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af blandet Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadbjerg.

Der holdes som Regel 6—7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Der er i 1932 leveret 250 Slagterisvin; Pattedrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Højgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger, opført i 1895, da Gaarden udflyttedes fra Byen. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, som grænser ud til Sognevejen, er tækket med Skifer; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede straatækte Avls-længer er der Værelser til Folkene, Garage, Svine- og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige og Lade i Længen mod Nord, denne er opført af Træ. Desuden Øst for Gaarden en Længe af Træ, tækket med Tagpap, den rummer Hønsehus, Vognport og Rum til forskelligt.

Højgaard er en gl. Slægtsgaard. Den ejedes i forrige Aarh. af Rasmus Poulsen, som havde overtaget den efter sine Forældre i 1895; han overdrog den i 1922 til Sønnen, den nuværende Ejer, men beholdt selv den til Gaarden hørende Skov, ca. 14,5 ha.

VILLENDRUPGAARD, Villendrup By, Halling Sogn, Søby-Skader-Halling Komm., Galten Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Kr. I. Sørensen, Postfb. Randers, nærmeste St. Hornslet, Afst. 9 km og godt 21 km til Randers, Tlf. Halling 2.

Matr.-Nr. 3 m. fl. af Villendrup, samlet Areal 71,7 ha, deraf 65,2 Ager, 5,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 83,000 Kr. (89,000), Jordv. 56,600 Kr. (57,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 56,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Villendrupgaard ligger i Villendrup By; af Jorderne, der er samlet Øst og Nord for Gaarden, er 40 ha god Muldjord paa Lerunderlag og 25 ha lav, kold Jord (sort Jord) paa Sandunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1922—32. Engen er god Haardbundseng, som kan dyrkes.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaalroer, 3. Havre, 4. Byg, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 20 Kalig. og 40—50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 3 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer,

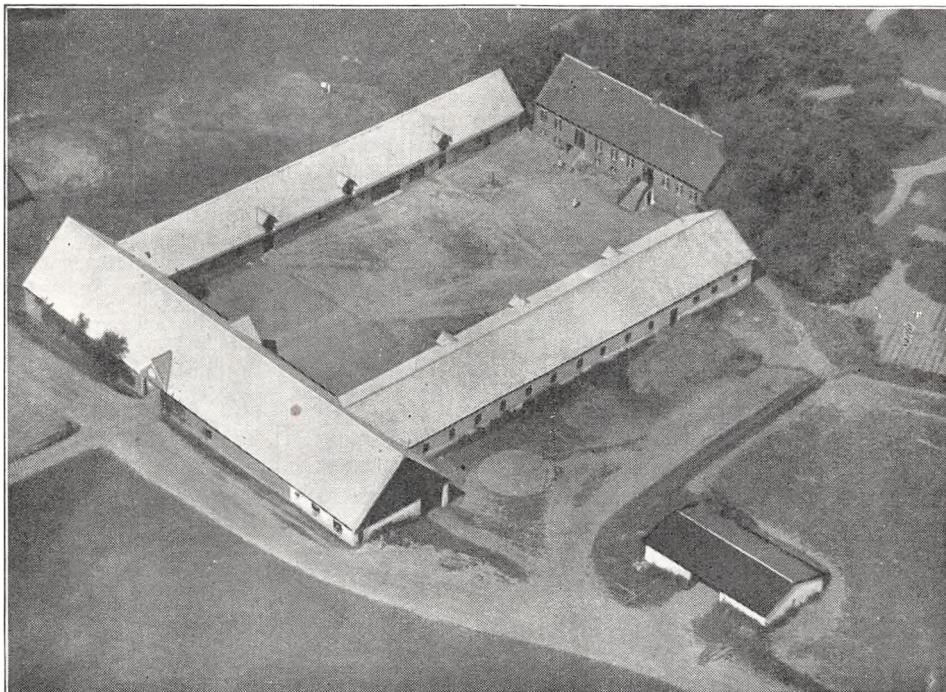
er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 142 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Hadsbjerg.

Der holdes som Regel 8—9 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der leveres ca. 400 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Villendrupgaard har et ældre straatakt Stuehus af Bindingsværk, opført i 1855, det ligger mod Øst til Haven. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er den sydlige Sidelænge ligeledes ældre og tækket med Straa, den er opført dels af Bindingsværk, dels af Grundmur (Hestestalden), medens Væggen mod Syd er støbt af Beton; den rummer Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald. Den nordlige Sidelænge, Kostalden, rummer Svinestald paa Loftet over Køerne, den er opført i 1930 og er bygget af Grundmur med Trimpel og Tag af Asbest. Den vestlige Længe, Laden, som er opført i 1903, er støbt af Beton og tækket med Pandeplader, den er udvidet mod Vest med en kort Sidelænge med Sider og Tag af Pandeplader. Desuden Nord for Hovedbygningen et straatakt Bindingsværkshus, der rummer Brænde- og Hønsehus. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Villendrupgaard har været Fæstegaard under Clausholm, hvorfra den købtes til fri Ejendom i første Halvdel af forrige Aarh., vistnok af den daværende Besidder Niels Poulsen. Efter ham overtoges den af dennes Nevø Rasm. Møller Rasmussen, der i 1844 afstod den til Sønnen Rasm. Rasmussen Møller. Han tilkøbte i 1870 en Naboejendom, hvis Jorder blev lagt under Gaarden, medens Stuehuset indrettedes til Fodermesterbolig. Efter hans Død i 1871 overtog Enken Gaarden, som hun i April 1888 overdrog til sin Svigersøn Niels Sørensen, der i 1922 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer.

ROUGSØ HERRED



Frøholm.

FRØHOLM, Holbæk By og Sogn, Holbæk-Udby Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. S. Munk, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 9 km og ca. 28 km til Randers (over Voer Færge 21 km), Tlf. Holbæk 19.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Holbæk, 4a af Lille Sjørup og 49b af Ørsted, samlet Areal 107 ha, deraf 95 Ager, 10,5 Eng og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 5 Skp. 0 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 126,000 Kr. (140,000), Jordv. 89,100 Kr. (100,000); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 80,000 Kr., Løsporet i »London« for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Frøholm ligger godt 1 km Syd for Holbæk By ved Vejen til Allingaabro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger $2\frac{1}{2}$ km fra denne ved Randers Fjord, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1934. Engen er dyndblandet Jord, som dyrkes.

Jorden dyrkes i fri Drift med lidt Frøavl; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 30 Kalig. og 75 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bos« i Holbæk.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket 1 Hingst og flere præmierede Følhopper, samt 1 Kørehest og 1 Plag af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Frøholm har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord—Nordvest til den store Have, har høj Kælder og Tegltag, den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har muret Trimpel og Tag af Cementsten, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige og Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Vest for Gaarden en Svinestald af Træ og Øst for et Redskabs- og Maskinhus, begge tækket med Tagpap, og Øst for Hovedbygningen et Hønsehus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Frøholm, der tidligere kaldtes Holbæk Møllegaard, ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af N. F. Skifter; efter hans og Hustruens Død solgte Arvingerne den i 1878 med 74 ha, ca. 10 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 94,000 Kr. til S. M. Sørensen; han tilkøbte senere en Del Jord og solgte i 1915 Gaarden med godt 88 ha, 12²/₃ Td. Hrtk. for 162,000 Kr. til K. Just. Den kom nu en Del i Handelen under Verdenskrigen, ligesom der tilkøbtes lidt mere Jord. Senere ejedes den af Søren Skjødt, der i 1918 solgte den til Karl Jensen. I 1927 solgtes den til Chr. Albek, efter hvem den i 1931 overtoges af Jydsk Land-Hypotekforening; i August 1932 solgte denne den for 126,000 Kr. til Aage Jessen, af hvem den nuværende Ejer købte den i August 1933 for 185,000 Kr.

HOLBÆKGAARD, Holbæk Sogn, Holbæk-Udby Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Statens Jordlovsudvalg, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 12¹/₂ km og 31¹/₂ km til Randers (over Voer Færgested 22 km), Tlf. Holbæk 55 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 24 og 25 af Holbækgaard Hovedgaard, samlet Areal 114,4 ha, deraf 102,4 Ager, 10 Eng og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 3 Skp. 2 Fdk. ³/₄ Alb.; Ejdskv. 92,000 Kr., Jordv. 61,700 Kr.; Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 115,840 Kr., Løsoret i samme Selskab for 47,200 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

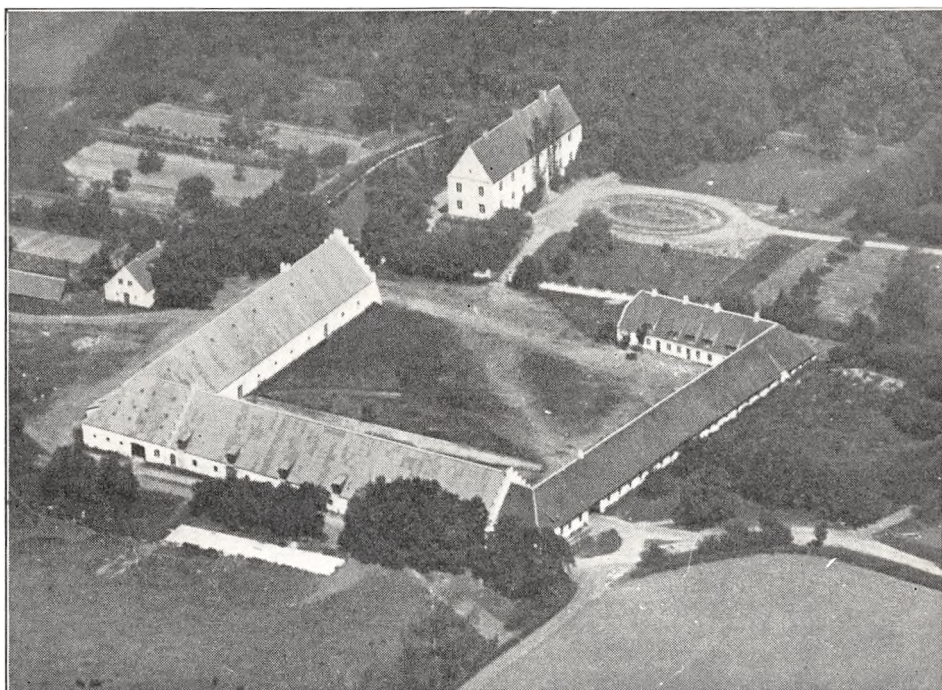
Holbækgaard ligger godt 1¹/₂ km Nordvest for Holbæk By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, er noget uensartede, 58,4 ha er Lermuld paa Lerunderlag (lav, tung Jord) og 44 ha sandmuldet Jord, dels paa Ler-, dels paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, den sandmuldede Jord er delvis drænet, den lave Jord er afgrøftet og afvandes ved Pumpning; der er merglet fra ældre Tid, og der er stedvis kalket i de senere Aar, saa der er ingen Kalktrang. Engen er Strandeng uden for en Dæmning.

Gaarden drives siden 1. April 1933 af Forpagter H. Vadgaard; Jorden dyrkes i fri Drift, den lave Jord for sig og den sandmuldede ligeledes for sig; der avles Frø af Runkelroer og Rød- og Hvidkløver. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 34 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace (nylig indkøbt), Besætningen vil efterhaanden blive øget til 50 Malkekøer og vil blive fornyet ved eget Tillæg; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bos« i Holbæk.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket 7 Følhopper, af hvilke flere er stambogsførte og præmierede, samt 10 Plage og Føl af eget Tillæg og en 2 Aars Hingst; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveredes sidste Aar ca. 300 Slagterisvin. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Ænder, Gæs og Kalkuner.

Holbækgaard Hovedbygning, der ligger Nord for Avlsgaarden til Parken, bestaar af en Længe i Retningen Syd—Nord; den er opført af hvidpudset Grundmur i 2 Etag'er over en Kælder, er tækket med Tegl og til Dels omgivet af Grave; den er opført i 2 Afsnit, af hvilke det sydligste er det ældste og vistnok opført i 1560'erne af den daværende Ejer Hans Stygge, medens den større nordlige Del er opført i 1645 af Christen Skeel, som tillige opførte et firkantet Vindeltrappe-Taarn med Spir ved den østlige Side af Bygningen, hvor de 2 Afsnit støder sammen; dette er dog forlængst nedrevet, ligesom Bygningens Indre i den nyere Tid er ombygget og indrettet til en hensigtsmæssig og god Beboelse. Af de 4 sammenbyggede grundmurede Avlslænger er der Forpagterbolig i den korte nordlige Længe, der mod Øst er sammenbygget i Vinkel med den østlige Side-længe; denne, som rummer Heste- og Svinestald, har tillige Indkørselsport til Gaarden, den er tækket med Tegl ligesom Forpagterboligen. Af de 2 andre Længer, der har takkede Gavle og Tag af Asbest, er der Kostald, Magasin og Rum til Spandevadsk i Læn-



Holbækgaard.

gen mod Syd og Lade i Længen mod Vest, til hvis Vestside der er opført et Halvtag til Vognport. Desuden Vest for Gaarden en teglhængt Bygning, som rummer en Lejlighed og Rum til Maskiner og Redskaber, samt et Brændehus, tækket med Cementsten. Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde til Staldene. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Holbækgaard nævnes allerede i 1396 i et gl. Dokument, som nu er forsvundet, og hvorefter den kendte Kammersevend Rane Jonsen skulde have ejet eller boet paa Gaarden, men før hans Tid nævnes Præsten Hr. Bonde, Ridderen Poul Magnussen (Munk) og dennes Søn Johs. Poulsen (1325—53). I 1362 nævnes Kanniken Johs. Sommer, senere Peder Sested og Jac. Bort som Ejer af Gaarden. I en Strid om Gaarden i Begyndelsen af det 15de Aarh. dømte Erik af Pommern i 1408, at Bispen i Aarhus skulde have alt det Gods, som Johs. Poulsen havde i Holbæk; efter dette skulde Striden om Gaarden være af ældre Dato. I de følgende Slægtled holdt Aarhus-Bisperne Lensmænd paa Gaarden (i en Række Aar af Slægten Munk), til Gaarden efter Reformationen blev inddraget af Kronen. I 1540 forlænte Christian den Tredie den til Hans Stygge (se under Hovedbygningen), der i 1544 købte den for 13,583 Mark tillige med 44 Bøndergaarde, deraf 12 i Holbæk Sogn, 8 i Udby og 24 Nord for Fjorden i Sødring Sogn, af hvilke han vistnok senere dannede den nuværende Hovedgaard Sødringholm. Efter hans Død i 1568 arvedes Holbækgaard af Sønnen Mourids Stygge, efter hvis Død i 1604 Enken, Anne Lykke, senere, i 1613, solgte den til Albert Skeel til Foussingø. Efter hans Død i 1639 arvedes den med 50 Td. Hrtk. af Sønnen, den rige, senere bekendte Rigsrd. Christen Skeel, efter hvis Død i 1659 den arvedes af Datteren, den dygtige Berte Skeel, som senere bragte den til sin

Mand, Generalløjtn. Niels Rosenkrantz (sammen med Søhelten Niels Juels Enke, Margr. Ulfeldt, oprettede hun i 1699 Roskilde adelige Jomfrukloster af den gl. »Sortebrødregaard«). Efter Mandens Død i 1676 oprettede hun i 1700 Holbækgaard til Stamhus for sin Slægt og fik i 1701 Birkerettighed til dette, hvilken først ophævedes i 1852. Efter hendes Død i 1720 arvedes Stamhuset efter hendes Bestemmelse af hendes forældreløse Broderdatter Charlotte Amalie Skeel fra Foussingø, hvis Mand, den bekendte Gehejmerd. Chr. Ludv. v. Plessen, i 1727 med kgl. Tilladelse solgte dette med 58 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 28 Td. Tiendehrtk. og 393 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Etatsrd. Axel Bille til Ørumgaard. Efter hans Død i 1739 overtoges Godset af Enken Sophie Seefeld, i hvis Besiddelsestid i 1746 det meste af Kvæget paa Gaarden og Godset døde af Kvægpest. I 1751 overdrog hun Stamhuset til sin Søn, Gehejmerd. Henr. Bille- (Brahe), fra hvem denne Slægtsgren nedstammer. Han solgte Ejendommen i 1765 for 28,000 Rd. til Konsistorialrd. Joh. Ernst R. Tegder i Skødstrup, i hvis Besiddelsestid Kvægpesten i 1771 bortrev ca. 70 Stkr. Kvæg. Efter hans Død i 1779 solgte Enken Aaret efter Gaarden med 58, 26 og 334 Td. Hrtk. for 41,000 Rd. til Sukkerraffinadør Hans Ammitzbøll (senere Ejer af Avnsbjerg); han var en dygtig Landmand, der lettede Bøndernes Hoveri og lod Jorderne i Byerne Holbæk og Lille Sjørup udskifte af Fællesskabet. I 1791 skødede han Gaarden for 52,000 Rd. til sin Fætter, Kapt. Rasm. Ammitzbøll, som i 1793 fortsatte med Udskiftningen af Gaardene i Udby; han var ligeledes en dygtig Landmand, der drev Studedefning. I 1797 fik han kgl. Bevilling til at bortsælge Fæstegodset, uden at Gaarden mistede sin Hovedgaardsfrihed, men denne Bevilling forspildtes i 1806, da Betingelserne, der knyttede sig til denne, ikke blev overholdt. Ved den ny Matrikulering i 1844 blev Gaardens ca. 50 Td. fri Hrtk. nedsat til 34. Han døde i 1850, ca. 85 Aar gl., efter at have ejet Gaarden i 59 Aar. Skønt der var mange Børn, hvoraf flere var dygtige Landmænd, gik Gaarden dog ud af Slægtens Besiddelse, idet den med 34 Td. Hrtk., 2 Kirker og en Del Fæstegods solgtes for 72,000 Rd. til Forstkandidat, senere Etatsrd. A. T. H. Mourier-Petersen og Th. Neergaard, af hvilke førstnævnte 2 Aar senere blev Eneejer; han var en meget dygtig Landmand, som drev Gaarden fortrinligt, han udviklede og dannede en anset jydsk Kvægstamme paa Gaarden, ligesom han var meget anset for sit Arbejde med at forbedre den jydsk Hest. Han ombyggede og opførte de nuværende Avlsbygninger og øgede Skovarealet ved at tilplante en Del af de mindre gode Jorder med Naaletræ, ligesom han bortsolgte Resten af Fæstegodset til Selveje. Han, der døde i 1912 paa Edelsborg ved Skanderborg, solgte i 1893 Holbækgaard med Holbæk og Udby Kirker, 372 ha, 38 Td. Hrtk. samt Besætn. for 300,000 Kr. til Fideikommis-Besidder, senere Hfjm. Harald Herm. Quistgaard (senere Hfjm. v. Rehling-Quistgaard). I 1908 solgte han Gaarden med 382 ha, 39 Td. Hrtk. til Jægern. Adolf Julianus Hastrup til Hjortholm (Langeland). Efter hans Død i 1914 købtes den af Bankdirektør N. P. Christensen og efter ham af A. C. Sørensen. I 1917 købtes den af Direktør J. Th. Suhr Schouboe, som ejede den til ca. 1928, da den overtoges af Handelsbanken i København. Denne solgte senere Skoven, der ligger Nord for Gaarden, 41 ha Skov, et Hus (med 2 Lejligheder) med 1,4 ha Have og Gaardsplads, ialt med godt 2¹/₈ Td. Hrtk., Ejdskv. 30,000 Kr., Jordv. 10,400 Kr. for 35,000 Kr. til Forstkand. P. Salskov Iversen. Avlsgaarden solgte Handelsbanken derefter til Statens Jordlovsudvalg, 292 ha, hvoraf Vej 5,4 ha, tilligemed de paa Jorden staaende Bygninger for 345,780 Kr. 91 Øre. Af dette Areal er Stamparcellen tillige med Bygningerne, ca. 110,4 ha, (indbefattet Vej) bortforpagtet (se ovenfor), medens Restarealet fra 1. April 1931 er udstykket og afhændet i 21 Lodder til selvstændige Husmandsbrug (efter Jordloven 1919) samt 2 Tillægsparceller til bestaaende Jordbrug.

INGERSLEVGAAARD, Holbæk Sogn, Holbæk-Udby Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. W. Christensen, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 13 km og 32 km til Randers (over Voer Færgested ca. 25 km), Tlf. Holbæk 12.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Ingerslev, samlet Areal 113,5 ha, deraf 97,8 Ager, 12 Eng, 2,2 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 16 Td. o Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 140,000 Kr. (172,000), Jordv. 96,000 Kr. (115,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 85,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

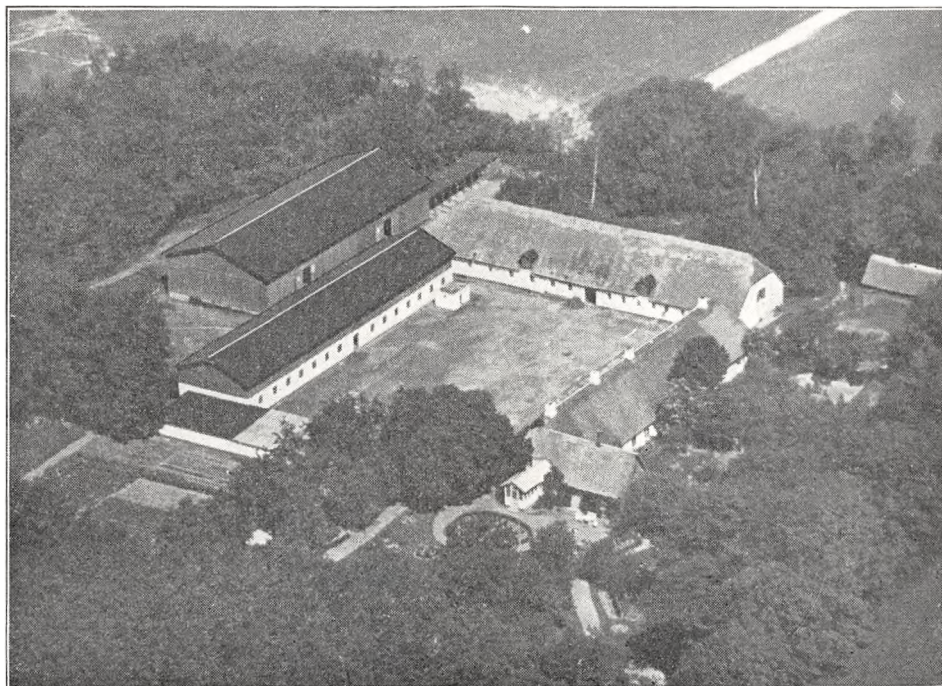
Ingerslevgaard ligger knap 1/2 km Vest for Ingerslev By ved Vejen til Holbæk; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 1/2 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og stedvis kalket af den nuværende Ejer. Engen er Strandeng ved Kattegat, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af Hundegræs, Engsvingel, Rød- og Hvidkløver; af Kunstg. anv. aarlig ca. 100 Sække Superf. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50—55 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bos« i Holbæk.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der drives lidt Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 15—20 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ingerslevgaard har grundmurede hvidpudsede Bygninger. Den straatækte Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store gl. Have, har Veranda ved den sydlige Gavl samt en kort Sidelænge mod Øst til Haven; den indeholder en køn Lejlighed. Af de fritliggende Avslængere er den



Ingerslevgaard.

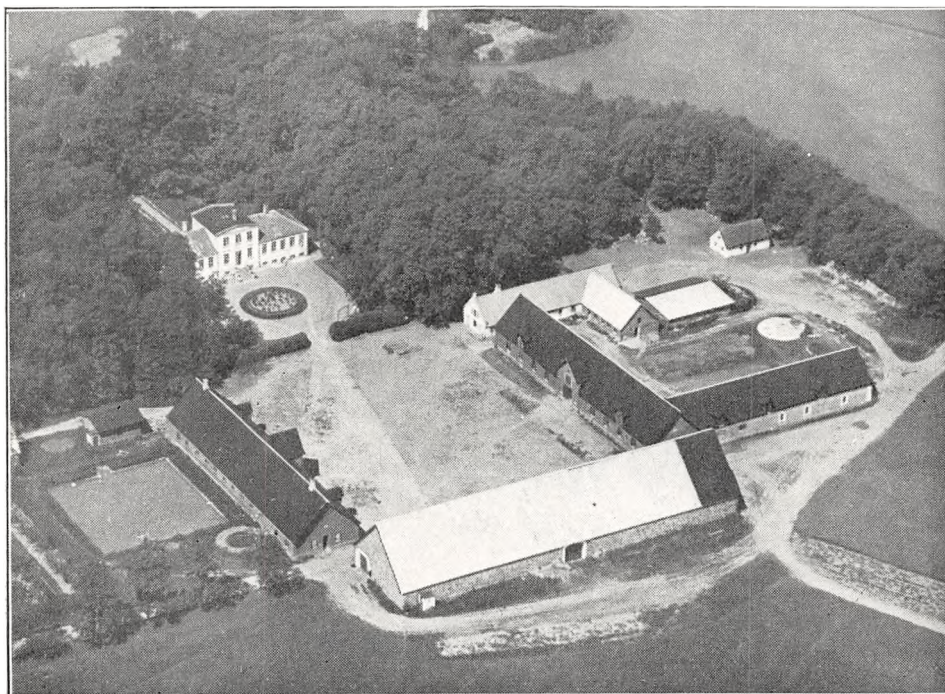
nordlige Sidelænge, som rummer Heste- og Svinestald, tækket med Straa. Den sydlige (mindre) Sidelænge, der rummer Vognport, er bygget som Halvtag og overvejende tækket med Pandepalader; Længen mod Vest, Kostalden, har Trimpel af Træ, den er opført i 1911 ligesom en Trælade Vest for Gaarden, begge tækket med Tagpap ligesom en Vognport, opført til den nordlige Gavl af Laden. Desuden Nord for Hovedbygningen et Hus, som rummer Brænde m. m. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt.

Ingerslevgaard er dannet i 1843 af den daværende Ejer af Holbækgaard, Kapt. Rasm. Ammitzbøl, som med kgl. Bevilling fik Tilladelse til at sammenlægge 2 Gaarde samt et Bolssted, ialt 19 Td. Hrtk. Senere frasolgtes en Del af Jorden, og ved Ammitzbøll's Død i 1850 kom Gaarden med ca. 16 Td. Hrtk. til Ditol. Bremer, der i 1895 overdrog den til sin Svigersøn C. V. A. Christensen fra Nissumgaard. Han solgte den i 1906 med godt 112 ha, ca. 16 Td. Hrtk. for 115,000 Kr. til Inspektør Will. Christensen, Hofmangave, den nuværende Ejer. I 1931 er der frasolgt godt 23 ha, som var tilkøbt tidligere.

UDBYGAARD, Udby By og Sogn, Holbæk-Udby Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. S. Aa. Elnegaard, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 14 km og 33 km til Randers (over Voer Færgested 26 km), Tlf. Holbæk 44.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Udby, samlet Areal 187 ha, deraf 110 Ager, 27 Eng, 2,5 Have og Gaardsplads, 44 ha Forstrand og Græsningsjord og 3,5 ha andre Arealer, Hrtk. 18 Td. 4 Skp. 3 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 168,000 Kr. (185,000), Jordv. 113,500 Kr. (121,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 113,000 Kr., Løsøret i »London« for 120,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Udbygaard ligger knap 1 km Øst for Udby By; af Jorderne er 100 ha samlet ved Gaarden. Engen ligger ved Randers Fjord og Græsningsjorden med Strandengen ved Kattedagat; de 100 ha er god Lermuld paa Lerunderlag, medens 10 ha af Agermarken er Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og



Udbygaard.

Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er af middelgod Bonitet.

Jorden dyrkes i fri Drift; der er 8 Skifter, og ca. 25 ha dyrkes med Frø af forskellige Sorter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 25 Kalig. og 150—200 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 127 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bos« i Holbæk.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 22 Tillægssøer; Pattedrisene sælges. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Udbygaard har grundmurede gode Bygninger. Den herskabelige Hovedbygning, der ligger mod Vest til den gl. Have, har høj Kælder under hele Bygningen med Økonomi i denne, høj, stor, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme. Af de fritliggende Avlslænger rummer den sydlige Sidelænge Værelser til Folkene og Hestestald, den er tækket med Tagpap ligesom den nordlige Sidelænge, Kostalden, som fra den østlige Ende er udvidet i en Sidelænge mod Nord. Den østlige Længe, en Køre-

lade af Kamp, er nu overvejende tækket med Pandeplader. Svinestalden, der ligger Vest og Nord for Kostalden, bestaar af 2 Længer, tækket med Asbest og sammenbygget i Vinkel; i den sydlige Ende af den ene Længe er der indrettet Vadskehus. Desuden Syd for Gaarden en Garage, tækket med Tagpap, og Nord for Gaarden en Vognport med Tag dels af Pandeplader, dels af Tagpap, samt et Hønsehus, tækket med Cementsten. Der hører 2 Huse til Ejendommen. Fra en Udsigtshøj i den store Have er der køn Udsigt over Randers Fjord og Kattegat.

Udbygaard er dannet af Cecilie Margr. Brockenhuus af Gods, som hun i 1850 havde arvet efter sin Fader, Kapt. Rasm. Ammitzbøll til Holbækgård. Efter hendes Død i 1876 overtoges den med 18 Td. Hrtk. af Sønnen C. R. B. C. Brockenhuus, f. paa Gl. Ryomgaard. I 1920 solgtes den til Komtesse Elisabeth Schimmelmänn, der bragte den til sin Mand, Greve, Premierløjtn. H. B. C. Eiler Brockenhuus-Schack; af disse købte Prpt. Halvor Hansen i 1922 Gaarden, som han i 1934 solgte til Forvalter Elnegaard, Hvidkilde, den nuværende Ejer.

ESTRUP LUND, Estruplund Sogn, Voer-Estruplund Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Kaptajn, Kmhr. W. Krieger, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 11 km og 30 km til Randers, Tlf. Store Sjørup 14 (Ejeren) og 15 (Inspektøren).

Matr.-Nr. 12 m. fl. af Estruplund, samlet Areal 376 ha, deraf 210 Ager, 106 Skov, 5 Have og Gaardsplads og 55 ha Strandeng og Græsningsjord, Hrtk. 34 Td. 0 Skp. 1 Fdk. ½ Alb.; Ejdkv. 328,000 Kr. (375,000), Jordv. 218,500 Kr. (236,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 350,000 Kr., Løsporet i »London« for 192,500 Kr., der er desuden en Korttidforsikring paa 20,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

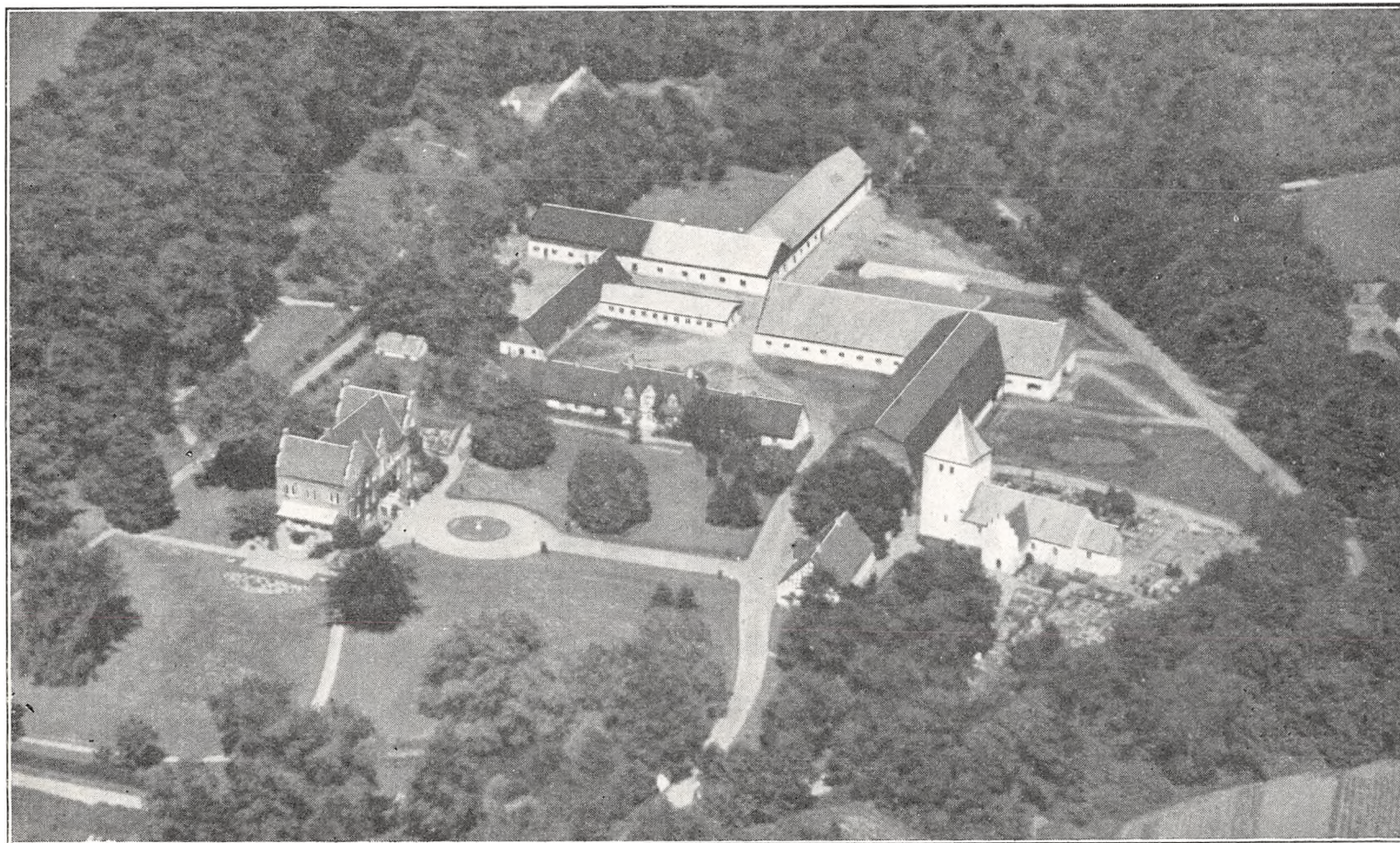
Estruplund ligger lige ved Estruplund Kirke ved Vejen Store Sjørup—Ingerslev; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 192 ha svær Lermuld paa Lerunderlag og 18 ha Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er særdeles veldrænet, der er merglet fra ældre Tid (den første Mergling og Dræning fandt Sted i Aarene 1854—66), disse Grundforbedringer lettede i høj Grad Behandlingen af den stive Lerjord, en Reolpløjning i Aarene 1867—74 syntes derimod nærmest at skade, i alt Fald Bygafrøderne; for Tiden kalkes der 1 Skifte aarlig. Engarealet er Strandeng og vedvarende Græsgange ved Kattegat, dette Areal, som tidligere var bevokset med Krat og Buske, opfyldt af Træer, bevokset med Halvgræsser, Mos o. lign., af og til om Vinteren overskyldt af Havet, der førte Tang ind paa Arealet og næsten var ufremkommeligt for Mennesker, blev inddiget fra 1859, hvorefter der toges fat paa Kultivering og Opdyrkning. Skovens Bevoksning er dels blandet Løvtræ, dels Granplantage.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør J. Østergaard Tolbøll; Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift med nogen Frøavl af Sukker- og Runkelroer: 1. Hvede, 2. Roer, 3.—4. Byg, 5. ½ Roer og ½ Frø, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 360 Sække Superf., 100 Kalig og 200 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 130 Malkekøer, 3 Tyre og 90 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace (gl. Stambesætning), den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode fynske Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3670 kg med 4,07 pCt. Fedt og 160 kg Smør, Mælken leveres til Hevring Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 22 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Hingste, samt 10 Plage af eget Tillæg. Der er i 1932 leveret 750 Slagterisvin; Grisene leveres fra Tørslevgaard. Der holdes 30 Faar og 1 Væder, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Estruplund Hovedbygning, der er restaureret og opført i 1916, ligger Sydvest for Gaarden ved den store Have; den ligger i Syd—Nord og bestaar af en Hovedfløj, som ved hver Ende har en kort gennemgaaende Tværføj, den har høj Kælder med 2 Etager over denne og har gennemgaaende Frontspids med svungne Gavle ligesom paa de 2 Tværføjle; den indeholder en herskabelig Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Nordøst for denne ligger den grundmurede Inspektørbolig, som har gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den har ved hver Ende en lavere Tilbygning, opført af Bindingsværk og tækket med Tagpap, den mod Øst indeholder



Estruplund.

Elevværelser, den vestlige Økonomilejlighed. Avlsbygningerne, der overvejende er nye, er moderne indrettede, særlig Kostalden. Af disse ligger den teglhængte Herskabsstald Øst for Hovedbygningen, den er ved en Mur forbundet med den Nord for liggende Lade (den østlige Sidelænge), som er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Længe, Kostalden, denne er opført i 1923, har Tag af Cementsten, Laden af Tagpap. Vest for Kostalden ligger Svinestalden, 2 Længer sammenbygget i Vinkel, den ene tækket med Tagpap, medens den anden, der er opført af cementpudsede pressede Halmplader, har Tag af Pandeplader. Desuden Nord for Svinestalden 2 Længer med Trætrimpel og sammenbygget i Vinkel; af disse rummer den ene Længe, som har Tag af Cementsten, Heste- og Kalvestald, den anden Ungkvægstald (tækket med Asbest) samt Magasin, Hønseshus m. m. (tækket med Tagpap). Endvidere Øst for Sognevejen mellem St. Sjørup og Ingerslev en Hjelm, tækket med Tagpap, og i hvis nordlige Ende, som er opført af Grundmur, der er indrettet Magasin; Syd for Hjelmene en Vognport, opført af Træ og tækket med Pandeplader samt 2 Redskabs- og Maskinhuse, opført af Træ og tækket med Tagpap. Gaarden ligger kønt med vid Udsigt over Havet.

Estruplund nævnes i 1499, da Erik Ottesen Rosenkrantz udlagde en Del Gods til sin afdøde Søn Holgers Børn, deriblandt en Del i Estrup og en Skov »Esdorplund«, og her dannedes senere en Herregaard, som i Begyndelsen af det 17de Aarh., i 1609, ejedes af Anders Jørgensen Friis. Senere ejedes den af Eske Brock, efter hvis Død i 1625 den gik over til Svigersønnen Frands Lykke til Overgaard, den var da paa 16 Td. Hrtk., og den benyttedes af ham som Ladegaard til Hevringholm; han afbrød og lagde 2 Bøndergaarde mere under Gaarden. Efter hans Død i 1655 arvedes Gaarden af Sønnen Kai Lykke (se Bd. III, S. 246—48 under Brahetrolleborg). Efter at Kronen i 1661 havde konfiskeret hans mange Godser, overdrog den i 1662 Estruplund til Herredsfoged Peder Gad i Bjeverskov Hrd. for 2514 Rd. Efter hans Død i 1668 solgte Arvingerne Gaarden til Knud Jensen, og i 1680 solgte Maren Jensdatter den med 16 Td. Hrtk. og 3 Gaarde for 2090 Rd. til Generaløjtn. Joh. Rantzau, Bramminge. I 1689 ejedes den af Laur. Eriksen Vraae, efter hvis Død i 1712 den overtoges af Enken, Else Eskildsdatter, der i 1723 solgte den med 34 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 215 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Justitsrd. Jac. Kaalund. Efter hans Død i 1744 solgtes den Aaret efter ved Auktion for 11,720 Rd. Sølvs i 8 og 10 Skillingstykker til Kancellirid. H. Eilersen Steinfeld til Demstrup, som overdrog Budet til Forp. paa Mariager Kloster Hans Vincentsen Tørslev. Han overdrog kort for sin Død i 1765 Gaarden til sin ældste Søn Lars Chr. T., efter hvis Død i 1783 Enken, Anne Margr. Schifter, i 1785 solgte Estruplund med 33 og 215 Td. Hrtk. for 30,000 Rd. til Chr. Møller, Aaløkkegaard. Han overlod den kort før sin Død i 1787 til Sønnen Hans Adolf M. for 25,000 Rd. Efter hans Død i 1791 solgtes den paa Auktion med 34 og 204 Td. Hrtk. for 38,100 Rd. til Grev Preben Brahe-Schack, som med kgl. Bevilling lagde den ind under Stamhuset Stenalt. Efter at dette i 1805 var ophævet, solgte han i 1806 Estruplund for 98,000 Rd. til Kapt. J. C. Mylius til Bjørnholm, der i 1810 solgte en Del af Bøndergodset. I 1851 afstod han Gaarden med ialt 175 Td. Hrtk. for 80,000 Rd. til Sønnen, Kmjr. S. W. V. Mylius, som i 1853 solgte den med 32 og 25 Td. Hrtk. for 120,000 Rd. til Brygger K. Müller og Kapt. Fr. Buchwald til Anneberggaard. I 1854 solgte de den for 81,045 Rd. til sidstnævntes Søn, Løjtn. J. Chr. Buchwald, efter hvem Sparekassen »Bikuben« i 1899 overtog den ved Tvangsauktion for 219,500 Kr. I 1902 solgte »Bikuben« Gaarden for 250,000 Kr. til Kmjr. J. H. Krieger til Iisgaard, og fra dennes Konkursbo solgtes den i 1911 ved Auktion for 300,600 Kr. til Partikulier C. F. Lehrmann, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1912 for 370,000 Kr.

TØRSLEVGAAARD, Estruplund Sogn, Voer-Estruplund Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Kaptajn, Kmhr. W. Krieger, Estruplund, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 10 km og 29 km til Randers, Tlf. Holbæk 7 (Avlsgaarden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Tørslev, samlet Areal 138,5 ha, deraf 136 Ager, 1 Mose og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 17 Td. 3 Skp. o Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 178,000 Kr. (212,000), Jordv. 128,300 Kr. (148,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr., Løsoret i »London« for 64,000 Kr., der er desuden en Korttidsforsikring paa 25,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

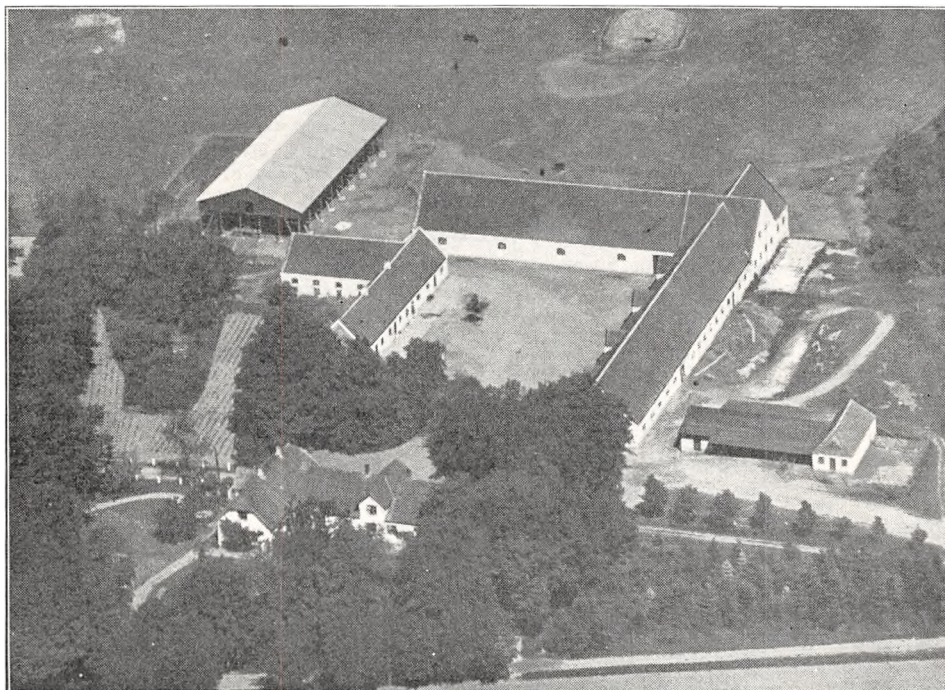
Tørslevgaard ligger 2 km Nord for Tørslev By ved Vejen til Holbæk; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Muldjord paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der kalkes for Tiden 1 Skifte aarlig.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør J. Østergaard Tolbøll, Estruplund; Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift med Avl af lidt Frø af Runkelroer: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Byg, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 1

Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 75 Kalig. og 175 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode fynske Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko, der alle er 1., 2. og 3. Aars Kvier, var sidste Aar 3650 kg med 4,16 pCt. Fedt og 166 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bos« i Holbæk.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 60 Tillægssøer; Grisene er hidtil blevet opfedet paa Estruplund. Fjerkræholdet er ca. 125 Høns.



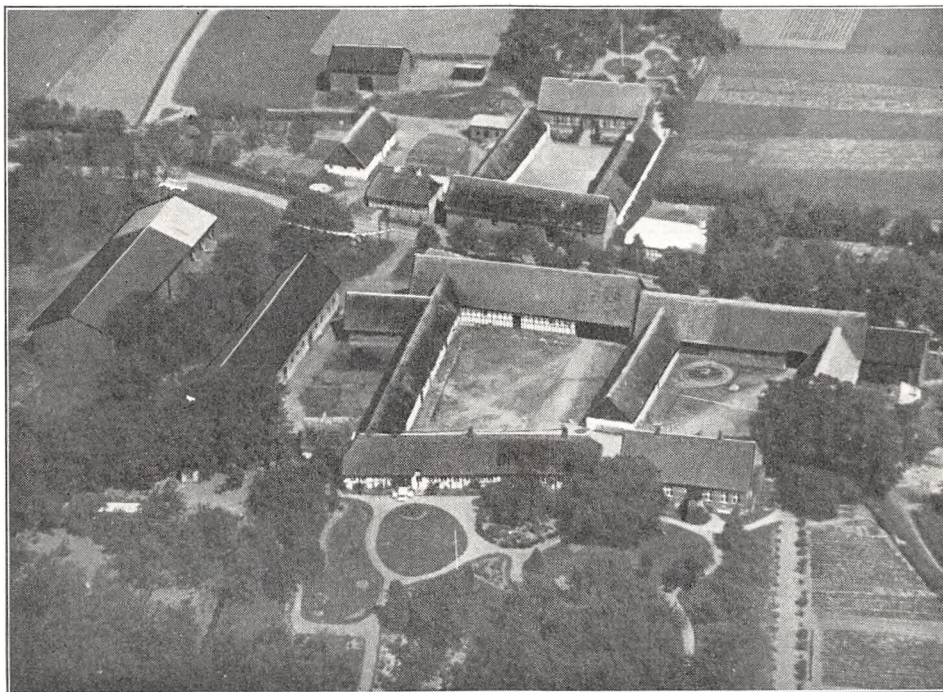
Tørslevgaard.

Tørslevgaard har grundmurede, hvidpudsede, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel; af disse, som er tækket med Cementsten, har den egentlige Hovedfløj, der ligger i Øst—Vest, gennemgaaende Frontspids, den rummer Forpagterbolig og Økonomilejlighed. Sidefløjen, som har Frontspids mod Vest, beboes for Tiden af en Broder til Ejeren. Avslængerne, der overvejende er tækket med Tegl, er opført efter en Brand i 1921. Af disse er der Ko- og Hestestald i den østlige Sidelænge, som er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Længe, Laden. Den østlige (mindre) Sidelænge, der ligger frit, rummer Værelser til Folkene samt Stald til Søer, den er udvidet i en Sidelænge mod Vest. Desuden Nordvest for Gaarden en Hjelm med Tag af Pandeplader og Øst for et Redskabs- og Maskinhus; dette, der er opført dels af Træ, dels af Grundmur, er tækket med Tagpap og har ved den østlige Gavl en kort gennemgaaende teglhængt Tværfløj, som rummer Hønseshus. I Ko- og Hestestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Tørslevgaard var tidligere en gl. adelig Sædegaard. Den ejedes i sidste Halvdel af det 15de Aarh., fra 1455—68, af Niels Henriksen Prip og i 1477 af Maren Torbensdatter. Senere, ved Aarhundredskiftet, ejedes den af Erik Ottesen Rosenkrantz (se Estruplund), som i 1499 udlagde Gaarden tillige med en Del andet Gods til sin Søn Holgers Børn. I 1610 nævnes Fru Kirsten Munk som Ejerinde og senere Fru Anne Mund; derefter ejedes Gaarden af den rige Frands Lykke til Overgaard, der i 1633 mageskiftede den til Kronen. I de følgende fattige Tider gik det ned ad Bakke med Gaarden som med saa mange andre af Landets større Gaarde. Omkring Midten af forrige Aarh. ejedes den af V. H. Müller, senere, i 1860, af Niels Møller, som i 1863

solgte den med ca. 18 Td. Hrtk. og en Del Besætn. for 54,000 Rd. til Nic. C. S. Petersen, Cathrinedal. Han solgte den i 1874 med godt 130 ha, 17¼ Td. Hrtk., Besætn., Invt. og Avl for 140,000 Kr. til P. Vestberg. Senere ejedes den af Sagfører Chr. J. Madsen, Kbhvn., der kort efter solgte den til W. Groth, Aagaardsholm i Salling. Han solgte den i 1906 med 130 ha, 17¼ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 101,000 Kr. til Chr. Laursen Bøss, af hvis Arvinger den nuværende Ejer købte den i 1917 med 231 ha, 17¼ Td. Hrtk. for 250,000 Kr.

LUNDBALLEGAARD, Ingerslev By, Estruplund Sogn, Voer-Estruplund Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Chr. Gæmelke, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 13 km og 32 km til Randers (over Voer Færgested 25 km), Tlf. Holbæk 1.



Lundballegaard.

Matr.-Nr. 13a m. fl. af Ingerslev, samlet Areal 141,2 ha, deraf 110 Ager, 2,7 Eng, 5,5 Skov, 1,5 Have og Gaardsplads og 21,5 ha Forstrand og Græsningsjord, Hrtk. 18 Td. 6 Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 170,000 Kr. (190,000), Jordv. 125,100 Kr. (137,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Lundballegaard ligger i den sydlige Side af Ingerslev By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 98 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 12 ha lettere Jord, Sandmuld ved Havet. Terrænet er stedvis let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet og merglet og i de senere Aar tillige stedvis kalket. Engen er Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

Gaarden drives af Ejeren ved Forvalter J. Secher: Jorden dyrkes i en ret fri 9 Marks Drift med nogen Frøavl af forskellige Sorter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 55 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, (deraf 20 Malkekøer af rød dansk Malke race paa Boigaarden, der har samme Ejere), er af jydsk Race, Besætningerne fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den

gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er for begge Besætninger 129 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bos« i Holbæk.

Der holdes som Regel 11 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 Følhopper, men intet Tillæg, samt 1 »Islænder«. Svinebesætningen er for Tiden 9 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lundballegaard har overvejende ældre straaetækte Bygninger, opført af hvidpudset Bindingsværk. Af de 3 sammenbyggede Længer ligger Hovedbygningen mod Syd til den gl. kønne Have, den er ved en Indkørselsport sammenbygget med den vestlige Sidelænge, som rummer Brændehus, Værelser til Folkene og Kalvestald; denne er udvidet med en Sidelænge — en Ungkvægstald — mod Vest. Den nordlige Længe, Laden, har Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Desuden Øst for Gaarden en Længe, der rummer Kostald; denne, som er støbt af Beton, har Trætrimpel og Tag af Pandeplader (paa Billedet af Tagpap) og Vest for Kostalden en Trælade, tækket med Tagpap, denne er ved den nordlige Gavl forlænget med en Hjelmed Tag af Pandeplader. Gaarden er aaben mod Øst mod en i 1911 tilkøbt Gaard ved Navn »Boigaarden«. Af dennes Bygninger, der overvejende er opført af Grundmur, ligger Hovedbygningen mod Syd til Haven; Hovedbygningen, som har Tag af Cementsten og Frontspids mod Nord til Gaarden, rummer nu Forvalterbolig og Værelser til Folkene. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger er der Kostald i den vestlige Sidelænge, Svinestald i den østlige og Hestestald samt Mølleri i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen; denne Længe, der er opført af Bindingsværk til Gaarden, er ved den østlige Gavl forlænget med en kort Tilbygning, en Trælade, tækket med Tagpap. En tredje Gaard, »Brokgaarden«, paa ca. 20 ha er tilkøbt noget tidligere; af dennes Bygninger er kun Stuehuset, der er indrettet til 3 Lejligheder, samt et Udhus tilbage. I Kostalden paa Lundballegaard er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen.

Lundballegaard ejedes i forrige Aarh. af Fritz Georg Gæmelke, som i 1863 havde overtaget den efter sin Fader, der havde købt den i 1859; han tilkøbte i Begyndelsen af indeværende Aarh. »Brokgaarden« med ca. 20 ha og overdrog derefter i 1909 Ejendommen med 95 ha med godt 12 Td. Hrtk. til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1911 tilkøbte han yderligere Nabo-gaarden »Boigaarden« med ca. 47 ha, hvorved Ejendommen fik sin nuværende Størrelse.

TØRSLEV SØNDERGAARD, Tørslev By, Estruplund Sogn, Voer-Estruplund Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. L. Regner Rasmussen, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaaero, Afst. 7½ km og 26½ km til Randers, Tlf. Store Sjørup 7.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Tørslev, samlet Areal 78,3 ha, deraf 63 Ager, 6,6 Kærjord, 1 Have og Gaardsplads og 7,7 ha Græsningsjord ved Stranden, Hrtk. 9 Td. o Skp. o Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 85,000 Kr. (89,000), Jordv. 59,200 Kr. (60,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løsoeret i Husmands-Brandkassen for 69,800 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetstv. (Højsp.).

Tørslev Søndergaard ligger i den sydlige Side af Tørslev By; Agermarken er samlet ved Gaarden, medens Kærjorden ligger ved Ørsted og Græsningsjorden ved Kattogat; Agermarken bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag, Kærjorden er drænet og kultiveret, og Græsningsjorden er dels Strandeng, dels lettere Jord. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket af den nuværende Ejer.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 35 Kalig. og 70—80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 46 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, Mælken leveres til Ørsted Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage, dels af eget Tillæg, dels indkøbte. Der er i 1932 leveret 560 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Der holdes 20 Faar og 2 Vædere; Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Tørslev Søndergaard har ældre gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning bestaar af en Hovedfløj og en vestlig Sidefløj; den ligger mod Nord til Haven, Hovedfløjen med aaben Veranda til denne, Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; Hovedbygning indeholder en god Lejlighed og i Sidefløjen Bolig til en gift Medhjælper. De 3 sammenbyggede Avlsbygninger er tækket med Straa. Af disse er der Lade i Længen mod Syd, Kostald i den vestlige Sidelænge og Hestestald samt Vognport m. m. i den østlige, som delvis er opført af Bindingsværk; denne er bygget i 1850, Laden og Kostalden i 1878. Endvidere Vest for Gaarden en nyere Svinestald, opført i 2 Etager med Trætrimpel og Tag af Cementsten, og til den nordlige Side af denne er opført en Halvtagsbygning af Pandeplader til Redskaber og Maskiner. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Tørslev Søndergaard var i henved tre Hundrede Aar en gl. Slægtsgaard, som oprindeligt var Fæstegaard under Frijsenborg. Den ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af Peder Skriver, der overdrog den til Sønnen Rasm. Rasmussen Skriver; han afstod den senere til Sønnen Jac. Rasmussen Skriver, som i 1896 overdrog den til Sønnen Martinus Jacobsen Skriver. Han afstod den i 1925 til Sønnen Aage Skriver, der i 1928 solgte den til Ole Pedersen, hvorved Gaarden gled ud af Slægtens Eje, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1929.

KÆRGAARD, Ørsted By, Sogn og Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer J. C. S. Bendt, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaebro, Afst. 5 km og 24 km til Randers, Tlf. Ørsted 92.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Ørsted, samlet Areal 61,8 ha, deraf 30,5 Ager, 30 Kærjord og 1,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 74,000 Kr. (72,000), Jordv. 51,000 Kr. (48,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 57,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 49,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Kærgaard ligger i den nordlige Side af Ørsted By; af Jorderne er 26 ha samlet ved Gaarden, medens Kærjorden og 4,5 ha Sandjord ligger 1½ km fra denne; de 26 ha er god Lermuld paa Lerunderlag, 4,5 ha er Sandmuld paa Sandunderlag, og Kærjorden er dyndblandet Jord, som er drænet og kultiveret. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), og der er merglet fra ældre Tid.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf., 30 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsporet; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Ørsted Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 400 Høns.

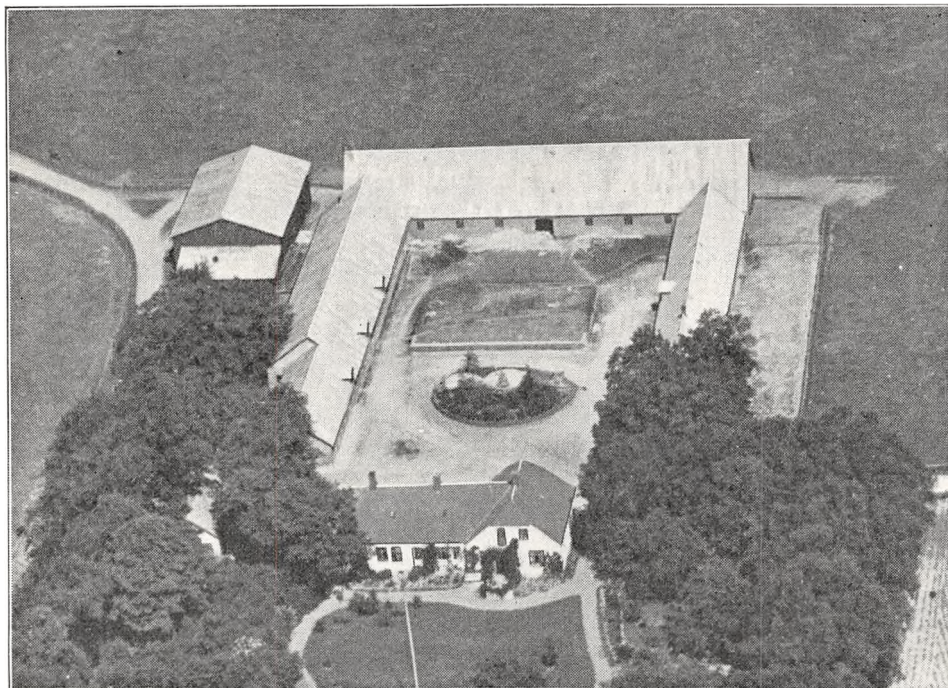
Kærgaard har grundmurede gode Bygninger, opført i 1881. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have, har Udbygning med Frontspids til denne; den indeholder en god stor Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger ligger Laden mod Nord over for Hovedbygningen. Af de 2 Sidelænger er der Kostald i den vestlige Sidelænge og Heste- og Svinestald i den østlige, til hvilken der er tilbygget 2 Sidelænger mod Øst, en Svinestald af Træ samt et Redskabs- og Maskinhus, opført af Spaan, begge tækket med Tagpap. Endvidere Syd for Haven et Hønseshus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra Ørsted Vandværk.

Kærgaard er den tidligere Ørsted Fattiggård, som ejedes af Ørsted Kommune; denne solgte i 1908 Ejendommen til Landbrugskandidat Jens Chr. Pedersen, der med Støtte af Egnens Beboere indrettede den til en Landbrugsskole og opførte en Skolebygning. Under Verdenskrigen, ca. 1916, standsede Skolen sin Virksomhed som saadan, og den nyopførte Skolebygning nedreves igen. Efter J. C. Pedersen, som havde tilkøbt ca. 11 ha Kærjord, overtoges Ejendommen i 1922 af Korn- og Foderstofkompagniet i Aarhus, af hvilket den nuværende Ejer købte den i 1924.

LANGTOFTEGAARD, Ørsted By, Sogn og Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. A. C. Pedersen, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Alling-aabro, Afst. godt $6\frac{1}{2}$ km og 26 km til Randers, Tlf. Ørsted 33.

Matr.-Nr. 20 m. fl. af Ørsted, samlet Areal 75,5 ha, deraf 64,5 Ager, 9 Eng, 1 Have og Gaardsplads og 1 ha Veje m. m., Hrtk. 9 Td. o Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 100,000 Kr. (112,000), Jordv. 68,200 Kr. (67,700); Bygn. er fors. i »Vermund« for 75,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 115,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Langtoftegaard ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km Nord for Ørsted By ved Vejen til Holbæk; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 4 km fra denne, be-



Langtoftegaard.

staar af god stærk Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og stedvis kalket i de senere Aar. Engarealet i Ørsted Enge er af udmærket Beskaffenhed (humusblandet Jord).

Jorden dyrkes i fri Drift; der er 9 Skifter, og der avles en Del Frø af Engsvingel og Rødkløver. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

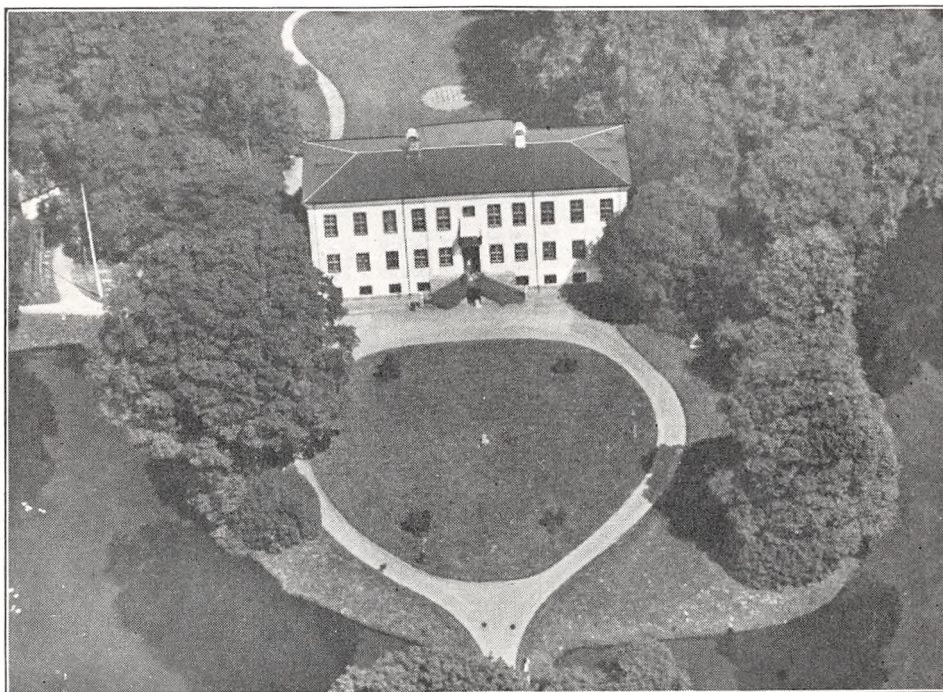
Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 4000 kg aarlig, Mælken leveres til Ørsted Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 30 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Langtoftegaard har grundmurede nye, velindrettede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, er opført i 1912; denne, som er tækket med Cementsten, bestaar af en Hovedfløj, der ved den østlige Gavl har en kort gennemgaaende Tværflyj med

Veranda og Altan ved den sydlige Gavl; Hovedbyggn. indeholder en stor Lejlighed med indlagt Centralvarme og Bad. De 3 sammenbyggede Avslænger er opført af røde Sten og tækket med Pandeplader. Af disse er den vestlige Sidelænge, der rummer Ko- og Svinestald, opført i 1921, den østlige Sidelænge indeholder Værelser til Folkene, Svine- og Hestestald og Længen mod Nord Lade. Desuden Vest for Gaarden en Trælade, tækket med Pandeplader; til denne er der ved den sydlige Gavl opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner; endvidere Vest for Hovedbygningen et teglhængt Hønsehus. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, i Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen.

Langtoftegaard ejedes i forrige Aarh. af N. Baggesen, som afhændede den til R. Nygaard; han solgte den i 1887 til P. Pedersen, der i 1917 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1929 er der solgt 4,4 ha til en Nabo.



Stenalt Hovedbygning.

STENALT, Ørsted Sogn og Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Hfjm. Jørgen Chr. Bruun's Dødsbo, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 6 km og 25 km til Randers, Tlf. Ørsted 5 (Hovedbygningen), 16 (Forpagteren) og 73 (Skovfogden).

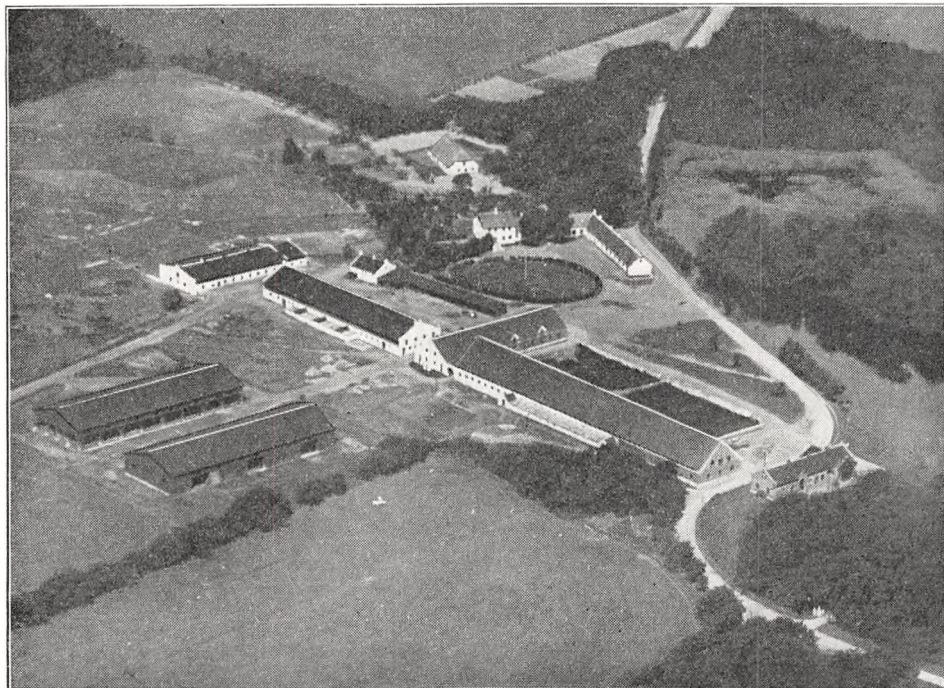
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Stenalt (Gaarden), 1b m. fl. af Stenalt, 30k m. fl. af Ørsted, 19e m. fl. af Hollandsbjerg og 23b m. fl. af Voer (Skoven), samlet Areal 735,4 ha, deraf 420,1 Ager, 121 Eng, 183,8 Skov, 5,5 Have og Gaardsplads og 5 ha til Hønseri, Hrtk. 69 Td. 6 Skp. 0 Fdk. 1 Alb. (Gaarden) og 3 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb. (Skoven); Ejdskv. 560,000 Kr. (570,000) (Gaarden) og 39,800 Kr. (40,000) (Skoven), Jordv. 410,000 Kr. (400,000) (Gaarden) og 23,600 Kr. (20,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 368,000 Kr., Løsoret i »Danmark« for ca. 250,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Stenalt ligger 3 km Vest for Ørsted By ved Vejen til Vorre; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, overvejende god Muldjord paa Sandunderlag, en Del er lav Jord af middelgod Bonitet. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1932. Af Engarealet er 66 ha udgrøftet Fjordeng, Dyndjord paa Lerunderlag, som

dyrkes, og 55 ha Fjordeng, som drives under Christianslund, der har samme Ejer. Af Skoven er ca. 81 ha bevokset med Løvtræ og 85 ha med Naaletræ; Skovens Drift forestaas af Skovfoged Chr. Therkildsen.

Gaarden drives siden 1916 af Forpagter E. Blach; Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 500 Sække Superf., 400 Kalig. og 500 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 200 Malkekøer, 4 Tyre og 120 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 4000 kg aarlig med 160 kg Smør, Mælken leveres til Ørsted Andelsmejeri.



Stenalt Avlsgaard.

Der holdes som Regel 38 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er ingen Svinebesætning. Gaarden har Avlscenter for Statens Fjerkræudvalg og staar som Nr. 10 blandt de 30 forskellige Centre; Bestanden er for Tiden 1700 Høns (hvide Italienere); hver Høne har i 1933 i Gennemsnit lagt 201 Æg.

Stenalt Hovedbygning ligger Nordøst for Avlsgaarden i kønne Omgivelser — omgivet af Vand og Eng — i den vestlige Del af Stenalt Skov; den er opført i Begyndelsen af forrige Aarh. og bestaar af en Længe i Retningen Øst—Vest, opført af hvidpudset Grundmur, med høj Kælder i to Etager og med fladt Tag; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed.

Af Avlsgaardens Bygninger ligger Forpagterboligen Nordvest for Avlsbygningerne; den sydlige Del, som er i to Etager, har Kælder. Forpagterboligen indeholder en god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder, en Sidelænge mod Øst fra den nordlige Ende rummer Elefværelser; de er begge tækket med Skifer og er opført af hvidpudset Grundmur ligesom de fleste af Avlsbygningerne. Af disse, der er tækket med Tagpap undtagen Heste- og Kostalden, ligger Syd og Øst for Forpagterbygningen en Bolig for Forvalteren samt en Vognport, opført af Træ, og Syd for disse en Svine- og en Ungkvægstald, begge med Trimpel af Træ, Øst for disse Heste- og Kostald, 2 Længer, sammenbygget i Vinkel og tækket med Tegl, og Øst for disse en Længe, som hører til Hovedbygningen; desuden Syd for Staldene en Lade af Træ samt en Hjem. Avlsbygningerne, der har været hærget af Brand baade i 1913 og 1921, er gode og nye. Bygningerne til Avlscentret for Fjerkræ ligger Vest for Forpagterboligen. Gaarden

har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, i Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører 6 Huse med 12 Lejligheder til Ejendommen.

Stenalt, hvilket Navn formentlig kommer af Stenholt, er en gammel Gaard, der allerede fremtræder i Historien omkring Midten af det 14de Aarh., den ejedes da af Stig Andersen (af Hvide-Slægten) til Bjørnholm. Efter hans Død i 1369 synes den at være kommen til Bo Leigel, som i 1375 solgte den til Jens Muus. Efter ham arvedes den af 2 Sønner Laur. Muus og Strange Muus, af hvilke sidstnævnte i 1432 overdrog Broderen sin Andel, hvorefter denne Aaret efter tog Laashævd paa Gaarden; da han døde uden Sønner, overtoges Stenalt af Datteren Anne Lauridsdatter, der bragte den til sin Mand Anders Jakobsen Bjørn. Efter hans Død i 1490 arvedes den af Sønnen Bjørn Andersen Bjørn (kendt fra Drabet paa Rigshofmester Poul Laxmand paa Højbro d. 22 Juni 1502 sammen med Lensmanden paa Ørum Slot Ebbe Strangesen, der i Historien angives som Hovedmanden). Efter Bjørn ejedes Gaarden af Sønnen Henrik, der døde ca. 1541, og Anders Bjørnsen, derefter af dennes Søn, Rigsrd. Bjørn Andersen (den Yngre), efter hvis Død i 1581 den arvedes af Sønnen Jak. Bjørn, der døde i 1596 som Slægtens sidste Mand. Enken, Anne Krabbe, ejede derefter Gaarden sammen med 2 Svogre; efter hendes Død i 1618 solgtes den til Enevold Kruse, Hjermeslevgaard, ved hvis Død i 1621 den overtoges af Enken, Else Marsvin. Efter hendes Død i 1632 arvedes den af Sønnesønnen Tyge Tygesen Kruse (Stenalt havde i 1638 72 Td. Hrtk.). Ved hans Død i 1649 arvedes den af Moderen Karen Sehested, der bragte den til sin Mand i 2. Ægteskab Jørg. Seefeld, Visborggaard. Ved hans Død i 1666 arvedes Stenalt af Sønnen Chr. Seefeld, som i 1683 fik Bevilling til at lægge Elstrupgaard i Gesing ind under Gaarden og dennes Hovedgaardstakst. Ved hans Død i 1685 arvedes den af Enken og Sønnen, Kapt. Mogens S., der i 1713 solgte den med 81 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 111 Td. Tiendehtk. samt Bønderfæstegods til Svogeren, Etatsrd. Axel Bille til Holbækggaard, som i 1730 fik den ind under Holbækggaards Birketing. Efter hans Død i 1739 overtoges Stenalt af Enken Sophie Seefeld, der i 1751 overdrog den med 94, 123 og 399 Td. Hrtk. til sin ældste Søn, Landsdommer, Etatsrd. Kn. Bille; inden hans Død i 1785 bragte Datteren Ida Skeel-Bille Halvdelen af Stenalt til sin Mand, Grev Fr. Chr. Schack til Stamhuset Giesegaard, som i 1768 af Svigerinden, Sophie Seefeld B., og Svogeren, Major Axel Rosenkrantz, købte deres Halvpart, hvorefter han senere, i 1787, oprettede Stenalt til et Stamhus (med 80, 111 og 442 Td. Hrtk.), og i hvilket Gaarden Estruplund (se denne) indlemmedes i 1802, for Sønnen, Grev Preben Brahe-Schack. Efter Faderens Død i 1790 overtog han Stamhuset, som han ved kgl. Bevilling i 1805 fik Lov til at afhænde mod at oprette en Fideikommis-Kapital paa 125,000 Rd. I 1810 solgtes Stenalt derefter med ca. 600 Td. Hrtk. for 300,000 Rd. til Generalkrigskommissær Bern Holm i Christianssand; han solgte i 1812 Gaarden for 615,000 Rd. til senere Gehejmerd. Fr. S. Raben til Beldringe, der i 1815 solgte den med 593 Td. Hrtk. for 215,000 Rd. Sølvsærdi til Etatsrd. H. J. Hansen til Bramstrup. Under Landbrugskrisen afstod han i 1823 Ejendommen ved Tvangsauktion med 80, 59 og 441 Td. Hrtk. for 76,500 Rbd. Sølvs til General Frans Chr. Bülow, som i 1824 solgte den til Højesteretsadvokat Jens Laasby Rottbøll. Efter ham, der døde samme Aar, solgte Dødsboet den i 1825 til Stænderdeputeret, Etatsrd. Malthé Bruun Nyegaard, der i 1842 solgte Stenalt med Gods for 227,000 Rd. til fhv. Kapelmusikus P. Chr. Bruun. I 1847 overdrog han Gaarden til Sønnen, Kmhr., Hfjm. Bruun (den havde i 1850 65 og 265 Td. Hrtk.), ved hvis Død i 1906 den overtoges af Enken Christiane M., f. Komtesse Scheel; ved hendes Død i 1910 overtoges Stenalt af Sønnen, Hfjm. J. C. Bruun og efter hans Død i Sommeren 1934 af Dødsboet.

CHRISTIANSLUND, Ørsted Sogn og Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Hfjm. Jørgen Chr. Bruun's Dødsbo, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 6 km og godt 24½ km til Randers, Tlf. Ørsted 32 (Inspektøren).

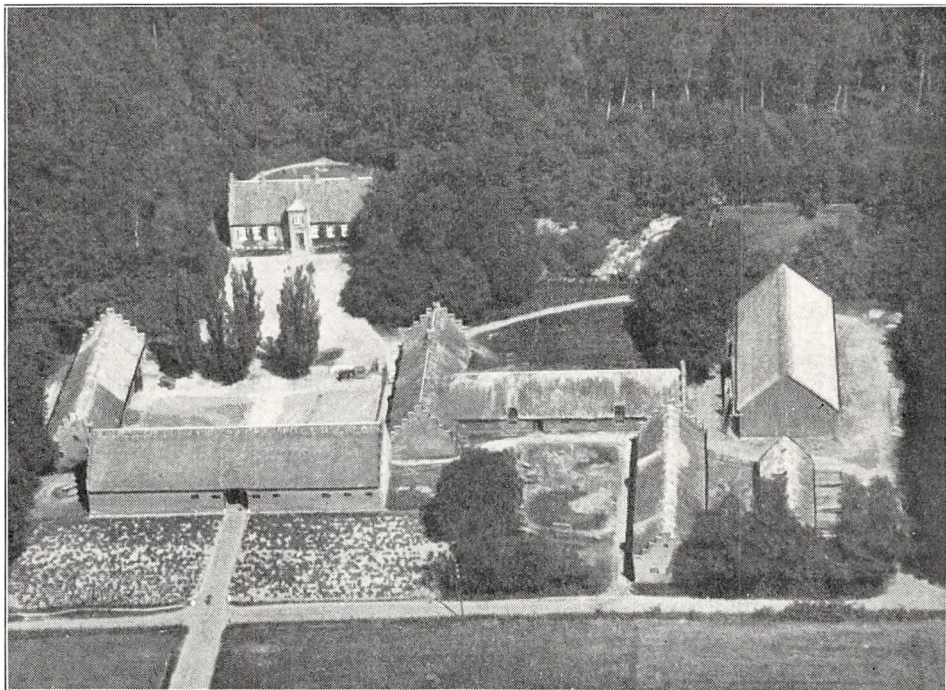
Matr.-Nr. 19a m. fl. af Ørsted, samlet Areal 118 ha, deraf 55,2 Ager, 60,8 Eng og Kær og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 95,000 Kr. (105,000), Jordv. 59,500 Kr. (63,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 96,220 Kr., Løsoret i »Danmark« for ca. 100,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Christianslund ligger ca. 1 km Vest for Ørsted By ved Vejen til Hollandsbjerg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Eng og Kær, som ligger 4—5 km fra denne, bestaar overvejende af Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag, ca. 8,5 ha er dog lav Jord paa hvid Havsand. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet (de 8,5 ha udgrøftet), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1912—30. Eng- og Kærarealet er af god Bonitet, Underlaget Ler og Sand.

Gaarden drives ved Inspektør Th. Hansen; Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af Runkelroer og Turnips. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 15 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 75 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Ørsted Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der indkøbes et Par Føl aarlig. Der er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne holdes kun til Brug i Husholdningen.



Christianslund.

Christianslund har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven i nogen Afstand fra Avlsbygningerne og omgivet af Skoven, er opført i 1866; den har takkede Gavle, Tegltag og et frembygget firkantet Taarn med Spir mod Syd til Gaarden. De 3 fritliggende Avlslænger har takkede Gavle og Rørtag. Af disse ligger Laden mod Syd, og gennem denne er der Indkørselsport til Gaarden; den vestlige Sidelænge rummer Hestestald og Vognport og den østlige Værelser til Folkene og Kostald, hvilken sidste er udvidet med en Sidelænge mod Øst. Desuden Øst for Gaarden en Kostald, en Svinestald og Nord for denne en Lade, de 2 sidstnævnte opført af Træ og alle 3 tækket med Rør. Der benyttes Damp som Drivkraft til de faste Maskiner, der er Træbjælker og murede Hvælvinger i den ene Kostald, og der hører 4 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger smukt i den sydlige Del af Stenalt Skov.

Christianslund er oprettet i 1866 af en nedlagt Fæstegaard, og Arealet er senere udvidet; den blev derved paa 150 ha med godt 15% Td. Hrtk., men kort efter Verdenskrigen, ca. 1920, udstykkedes ca. 38 ha fra Gaarden, dels til et Statshusmandsbrug, dels til forskellige Naboer, foruden at der fraskiltes Jord til en lille Ejendom med 11 ha, og Gaarden fik derved sin nuværende Størrelse.

ØRSTED PRÆSTEGAARD, Ørsted By, Sogn og Komm., Rougsø Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Ørsted Kommune ved Menighedsraadet, Postfb. Ørsted, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 4½ km og 23½ km til Randers, Tlf. Ørsted 43 (Præsten).

Matr.-Nr. 1a af Ørsted, samlet Areal 41 ha, deraf 22 Ager, ca. 18 Eng og Mose og godt 1 Have og Gaardsplads Hrtk. ca. 5 Td.; Ejdskv. 75,000 Kr. (107,000), Jordv. 41,800 Kr. (67,000); Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Ørsted Præstegaard ligger i den sydøstlige Side af Ørsted By lige ved Kirken; af Jorderne er 8 ha Agermark samt Eng og Mose samlet ved Gaarden, medens Resten — ca. 14 ha — ligger samlet Nordøst for denne; 14 ha er god Lermuld paa Lerunderlag og 8 ha Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid. Engen er god Lavmose, dog er de ca. 5 ha uden væsentlig Værdi.

Gaarden drives siden 1929 af Forpagter C. Christensen; Jorden dyrkes i ret fri Drift. Forbruget af Kunstgødning er stærkt vekslende efter Afgrødernes Art.

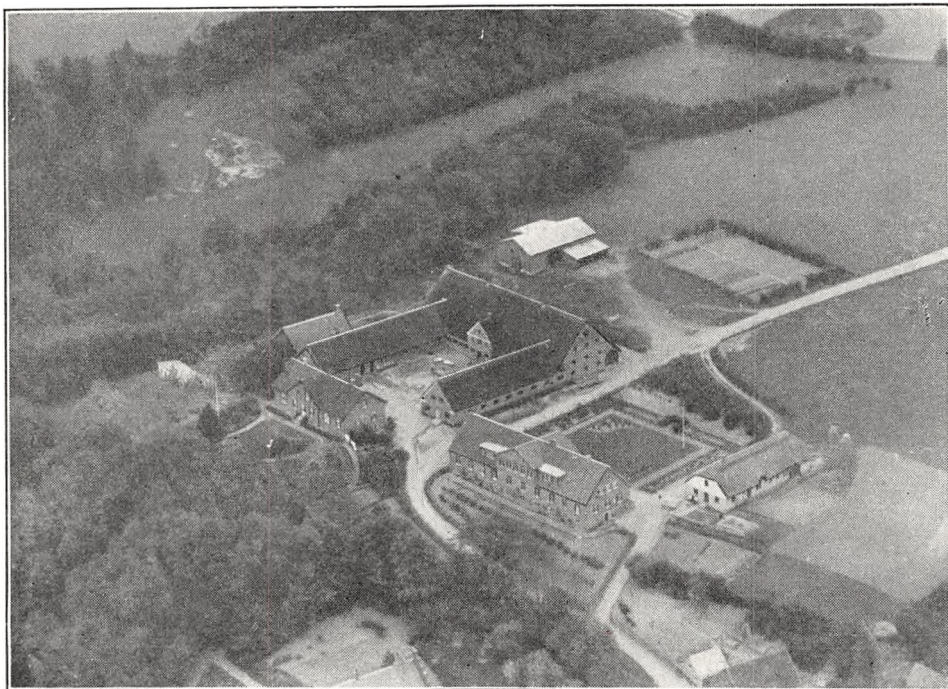
Kvægbesætningen, der bestaar af 18 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Ørsted Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer, og der er hidtil leveret ca. 90 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 60 Høns.

Ørsted Præstegaard har grundmurede velholdte Bygninger, opført efter en Brand i 1899. Den anselige Hovedbygning (Præsteboligen), der ligger mod Syd til Haven, har 2 smaa Frontspidser mod Nord til Gaarden og Tegtag. Af de øvrige Bygninger ligger Forpagterboligen som en fritliggende Sidelænge mod Vest; denne, der er opført i 1908, er tækket med Cementsten, og den rummer foruden Bolig en Vognport, Værelser til Folkene og et Værelse, i hvilket Konfirmanderne samles til Forberedelse. Af Avlsbygningerne ligger Hestestalden som en østlig Sidelænge, denne er med den nordlige Gavl sammenbygget i Vinkel med Kostalden, en Længe mod Nord, der i hver Ende tillige rummer Svinestald. Hestestaldlængen indeholder i den sydlige Del tillige Rum, som hører Præsteboligen til. Desuden Øst for Hovedbygningen en Trælade, tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Ørsted Præstegaard havde tidligere et Tilliggende af ca. 84 ha, hvoraf godt Halvdelen var Ager, Resten Eng, Kær og Mose, men i 1928 udstykkedes ca. 44 ha til 4 Statshusmandsbrug og 2 Tillægsparceller, hvorved Præstegaarden fik sit nuværende Areal.

SØNDERHALD HERRED



Dalagergaard.

DALAGERGAARD, Virring By og Sogn, Virring-Essenbæk Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. C. E. Carstensen, Postfb. og nærmeste St. Uggelhuse, Afst. $4\frac{1}{2}$ km og godt 14 km til Randers, Tlf. Langkastrup 36.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Virring, samlet Areal 68,8 ha, deraf 46,6 Ager, 18 Eng, 2,2 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 1 Skp. o Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 83,000 Kr. (95,000), Jordv. 54,500 Kr. (61,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,000 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Dalagergaard ligger i den nordvestlige Side af Virring By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, nærmest Nord og Øst for denne, bestaar af god Sandmuld paa noget vekslende Underlag, fra Ler til Grus. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, Nymergling er paabegyndt i 1932, og der mergles for Tiden ca. 8 ha om Aaret. Engen er god Haardbundseng paa Blaaler-Underlag, delvis indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet.

35 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Blandsæd, 3. Havre, 4. Roer, 5. Byg, 6. Blandsæd, 7. Byg, 8. Roer. 9 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Rug, 2. Kartofler, 3. Havre, 4. Roer, 5. Havre, 6.—7.—8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 2,5 ha af Agermarken med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf., 30—35 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 1 Tyr og 42 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre (samt ved Forenings-Tyr) og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkely« ved Tammestrup.

Der holdes som Regel 6 jydsk Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 25 Tillægssøer; der leveres ca. 125 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Der holdes 4 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Dalagergaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. velholdte Have, har høj Sokkel, Kælder under Halvdelen af Huset, gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den indeholder en stor køn Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslængere, som er opført af røde Sten og har Tag af Cementsten, er der Værelser til Folkene, Værksted, Vognport og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade 1 Længen mod Nord; denne, der er indrettet til Svinestald mod Syd ind til Gaarden, er mod Nord opført af Bindingsværk med malede Stolper. Laden og Hestestaldlængen er opført i 1928, og samtidig blev Kostalden restaureret. Desuden Nord for Gaarden en Trælade, til hvis nordlige Halvdel der ved hver Side er opført et Halvtag af Træ til Vogne, Redskaber og Maskiner, alt tækket med Pandeplader. Der er Lynafleder efter Netsystemet paa Hovedbygningen, i Heste- og Svinestalden Jernbjælker og murede Hvalvinger; Gaarden har Negblæser samt eget Vandværk, der virker ved Stødhævert. Gaarden ligger høj og kønt.

Dalagergaard har tidligere været Fæste under Gl. Estrup, og i Slutningen af det 17de Aarh. (i 1697) havde Jens Jørgensen den i Fæste. I første Halvdel af det 18de Aarh. havde Jørg. Madsen den i Fæste, og efter hans Død overtoges den af Enken; hun købte den til fri Ejendom i 1853 og ægtede samme Aar Anders Peter Nielsen, der Novbr. 1890 afstod Gaarden til Sønnen Niels Severin Andersen Frandsen, den var da betydelig mindre med kun 5¼ Td. Hrtk. I Slutningen af Verdenskrigen tilkøbtes ca. 33 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse, og i 1927 købtes den derefter af den nuværende Ejer.

KIRKEGAARD, Fløjstrup By, Virring Sogn, Virring-Essenbæk Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Niels Jensen, Postfb. og nærmeste St. Uggelhuse, Afst. 8 km og 15½ km til Randers, Tlf. V. Alling 10.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Fløjstrup, samlet Areal 66,2 ha, deraf 43,2 Ager, 22 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. 3 Fdk. ¾ Alb.; Ejdkv. 84,000 Kr. (88,000), Jordv. 54.400 Kr. (58,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 60,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Kirkegaard ligger ved Vejen, som fra V. Alling fører til Hørning, i det saakaldte Fløjstrup (ingen egentlig By); Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 15,5 ha Eng, som ligger 2 km Øst for denne, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er jævnt med Hældning mod Syd mod Alling Aa, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og største Delen af Arealet er nymerglet af den nuværende Ejer i første Halvdel af 1920'erne. Engen er god Haardbundseng paa Blaaler-Underlag, drænet og kultiveret.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med Avl af Hundegræsfrø: 1. Vintersæd, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Kløver og Græs, 7. Hundegræs, 8. Havre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30 Kalig. og 50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer,

er af jydsk Race, den fornyes overvejende ved eget Tillæg, Kørerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørtydelse pr. Ko er ca. 165 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkely« ved Tammestrup.

Der holdes som Regel 7 jydsk Arbejdsheste, deraf flere stambogsførte og kaarede Følhopper, og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg, og der er tillagt, opdrættet og solgt flere betydelige Avlsdyr, deriblandt flere gode og ansete Hingste efter Hingsten »Hørning Høvding«. Der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Kirkegaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en god stor Bolig. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sideløje, Vognport, Svine- og Kostald i den østlige (Kostalden udvidet i en Sideløje mod Øst) og Lade i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Sognevejen; Laden er udvidet mod Øst fra den østlige Gavl med en Hjem, tækket med Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Gaarden er skærmet med rigelig Læplantning.

Kirkegaard, der har været Fæste under Gl. Estrup og vistnok købt til fri Ejendom i 1853, har tidligere været Anneksgaard til Præstegaarden, deraf Navnet. Dens ældst kendte Ejer Niels Christensen Kirkegaard udflyttede den i 1873 fra Fløjstrup By til den nuværende Plads 1 km Vest for Byen. Efter hans Død, vistnok Aaret efter, overtoges Gaarden af Hustruen, som i 1883 overdrog den til sin Svigersøn Peder Ladefoged Jensen fra Drastrupgaard, efter hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog den i 1917. Der er i 1909 frasolgt 2,8 ha Eng og i 1917 et lignende Engareal.

DRASTRUPGAARD, Drastrup By, Essenbæk Sogn, Virring-Essenbæk Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Anders Rasmussen, Postfb. og nærmeste St. Volk Mølle, Afst. godt 1 km og 9½ km til Randers, Tlf. Assentoft 2.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Drastrup og 6b m. fl. af Tammestrup, samlet Areal 107 ha, deraf 67,5 Ager, 22 Eng, 16,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 102,000 Kr. (112,000), Jordv. 71,000 Kr. (79,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 69,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Drastrupgaard ligger i den nordlige Side af Drastrup By; Jorderne, der er samlet Nord og Syd for Gaarden og Byen, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og ca. 40 ha er kalket i Aarene 1928—32. Engen er god Haardbundseng ved Randers Fjord; Arealet er inddiget og kan dyrkes. Skovens Bevoksning er 20—40 Aar gl. Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af forskellige Sorter; Forbruget af Kunstgødning er meget vekslende efter Afgrødernes Art.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørtydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkely« ved Tammestrup.

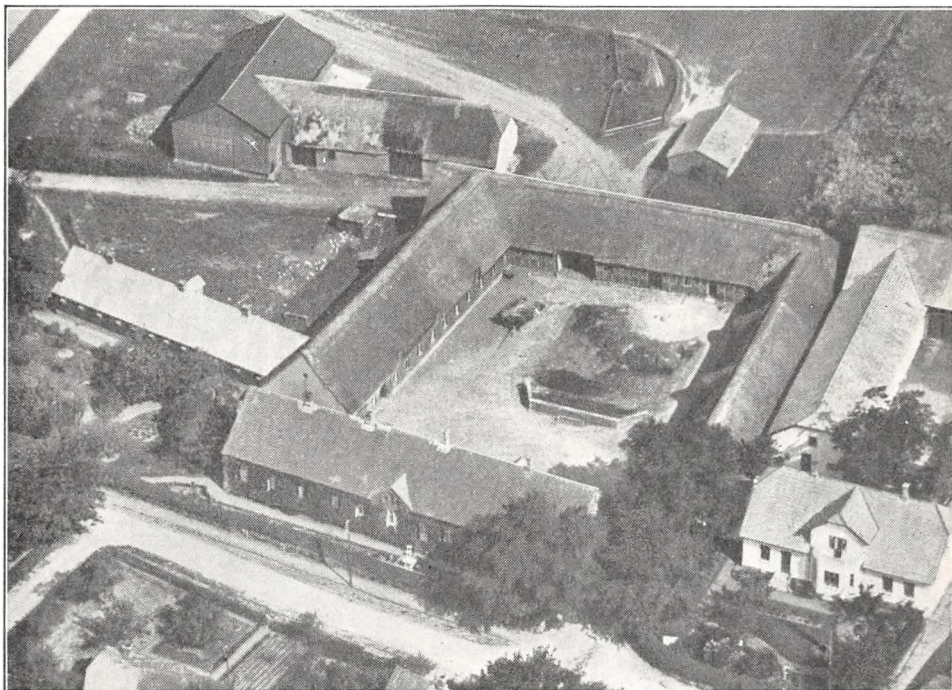
Der holdes som Regel 8 jydsk Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket flere stambogsførte Følhopper, og der tillægges 2—3 Føl aarlig. Der leveres ca. 300 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Drastrupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den anelige Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, har lille Frontspids til denne, 2 smaa saadanne mod Nord til Gaarden og Tegltag; den er opført i 1873 og indeholder en god stor Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger er der Vognport og Hestestald i den østlige Sideløje, Kostald i den vestlige, til hvilken er Svinestald af Træ, opført i 1927, er tilbygget som en Sideløje mod Vest. Den nordlige Løje, Laden, som er opført af Bindingsværk, rummer Værelser m. m. samt Roerum, og gennem denne er der Indkørselsport til Gaarden. Desuden Vest for Gaarden en straaetækt Lade, der i I—Form er sammenbygget med en Trælade, tækket med Tagpap. Endvidere Nord for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus af Træ, tækket med Cement-

sten, og til den sydlige Gavlf af Hestestaldlængen er opført et Høsehus med Tag af Cementsten. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Drastrupgaard ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Jens Sørensen, som senere overdrog den til Sønnen Niels Jensen; efter hans Død overtoges den af Hustruen, der i 1894 afstod den til sin Evigersøn Lauers Rasmussen, af hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog den i 1920.

ESSENBÆK LADEGAARDE, Essenbæk Sogn, Virring-Essenbæk Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt., Løjtnant P. Petersen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. 6½ km, Tlf. Assentoft 6.



Drastrupgaard.

Matr.-Nr. 1a af Ladegaarden, samlet Areal 85,5 ha, deraf 56,5 Ager, 22 Eng, 1 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 5 ha Veje og ubenyttet Areal, Hrtk. 10 Td. o Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdkv. 92,000 Kr. (100,000), Jordv. 62,300 Kr. (64,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 95,590 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højssp.).

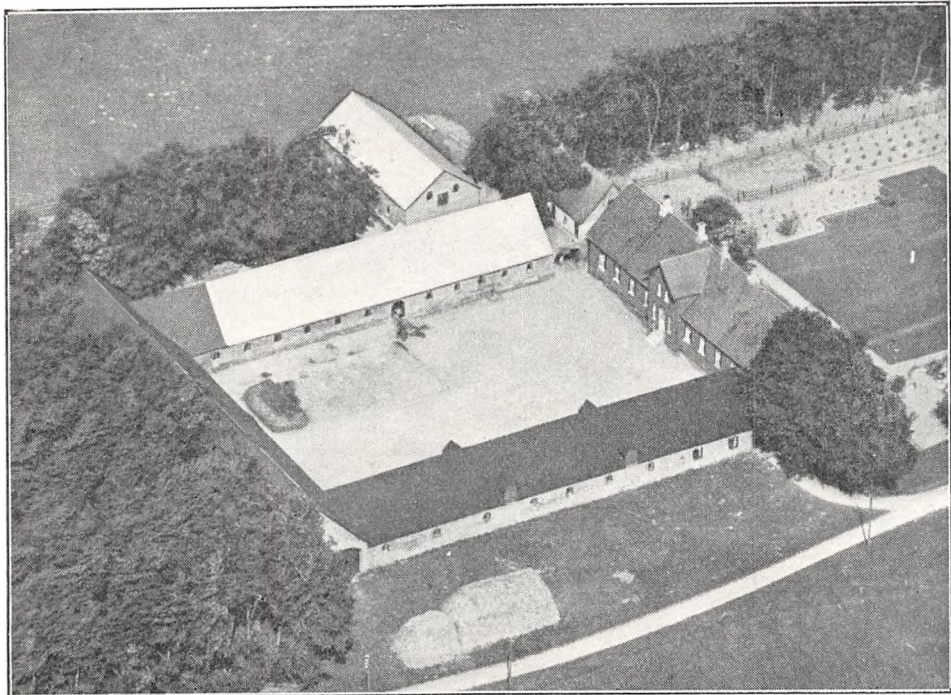
Essenbæk Ladegaarde ligger ca. 6 km Øst for Randers, Nord for Landevejen Randers—Grenaa; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af god Sandmuld paa Ler-, sandblandet Ler- og Grusunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1922—32. Engen er god sund Tørveeng, indgrøftet til Løsdrift. Af Skovens Bevoksning er Halvdelen blandet Løvtræ, Resten Gran.

36 ha af Agermarken dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Havre, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Hundegræs til Frø, 10,5 ha dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Havre, 2 Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 10 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 35 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 20 Malkekøer, 1 Tyr og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, enkelte Ungstude græsfedes; Mælken leveres til Romalt Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 7—8 Arbejdsheste af jydsk Race, og der drives af og til noget Tillæg. Der leveres ca. 60 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Essenbæk Ladegaarde har grundmurede gode Bygninger, opført i 1884. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den kønne Have, har aaben Veranda til denne, Frontspids mod Syd til Gaarden, høj Sokkel, Kælder under den vestlige Del og Skifertag; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som nu er tækket med Pandeplader (tid-



Essenbæk Ladegaarde.

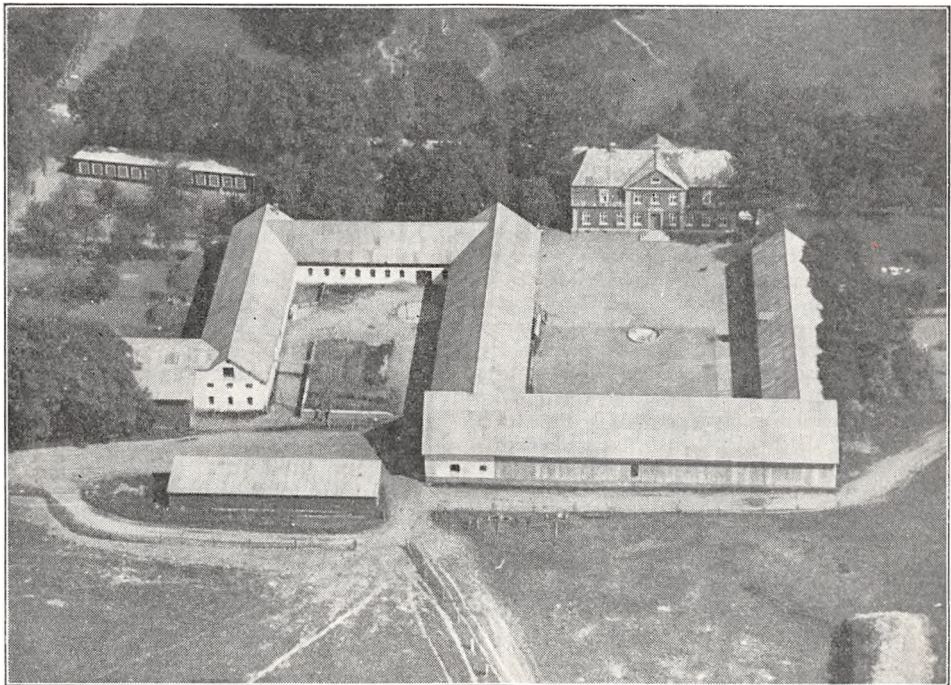
ligere med Tagpap), er der Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den vestlige og Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen. Desuden Nordøst for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap, og Vest for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus med Magasin paa Loftet, tækket med Pandeplader ligesom et Hønse- og Brændehus Vest for Hovedbygningen. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

Essenbæk Ladegaarde er Resten af Ladegaarden til det gl. Essenbæk Kloster, der vistnok har ligget paa en Landtunge ca. 1½ km mod Nordøst, nærmere Fjorden, hvor der endnu er Spor af Ruiner. Det var oprettet i første Halvdel af det 12te Aarh. af Stig Hvide, en Svigersøn af Knud Lavard, og erhvervede i Tidens Løb meget Gods i en Mængde Sogne, navnlig i den østlige og nordøstlige Del af Randers Amt. Ved Reformationen inddroges Kloret med Gods af Kronen, som lagde det ind under Dronningborg Len. I 1661 skødede Frederik d. Tredie Essenbækgaard og Essenbæk Ladegaard samt en Del Bøndergods til Oberst Hans Friis til Clausholm, der i 1695 afstod Stamhuset Hevringholm samt Essenbæk Ladegaard med 32 Td. Hrtk. samt 421 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, som i 1726 blev lagt ind under Stamhuset. Efter at dette var nedlagt i 1782, solgtes Essenbæk Ladegaard med 30½ Td. Hrtk. og Hovedgaarden Tustrup (se denne) for 71,000 Rd. til Generalauditør Chr. Kallager, der i 1787 solgte Gaardene til Justitsrd. P. S. Fønss og Borgm. Joh. Fr. Carøe i Randers; de solgte samme Aar Essenbæk Ladegaard med 31½ Td. Hrtk. for 5,100 Rd. til Nis Christensen Kutsch, som frasolgte en Del Parceller, hvorved Hovedparcellen kom ned paa 20 Td. Hrtk., og senere udstykkedes yderligere en Del Parceller fra Gaarden. Om Ejerforholdene i disse Aar synes der at være nogen

Uemighed. I 1789 angives det, at Ejeren hed Peter Bang, harf efterfulgtes senere af sin Søn Jens Petersen, der afstod Gaarden til Sønnen Jørg. Peter Jensen. I 1872 overdrog han den til Sønnen Jens Anton Petersen, som i 1910 frasolgte 8 ha Eng, og efter ham overtog Sønnen, den nuværende Ejer, den i 1919.

SOFIEKLOSTER, Essenbæk Sogn, Virring-Essenbæk Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Pagter Helles, Postfb. og nærmeste St. Volk Mølle, Afst. 3 km og godt $6\frac{1}{2}$ km til Randers, Tlf. Assentoft 7.

Matr.-Nr. 51 m. fl. af Klostergaard, 3d m. fl. af Ladegaarden og 49b m. fl. af Assentoft, samlet Areal 143 ha, deraf 99,7 Ager, 28,6 Eng, 10,4 Skov, 1 Mose og 3,3



Sofiekloster.

Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 4 Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdkv. 150,000 Kr. (168,000), Jordv. 88,100 Kr. (94,400); Bygn. er fors. i »Vermund« for 126,069 Kr., Løspret i »Danmark« for 115,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Sofiekloster ligger godt 6 km Øst for Randers, Syd for Lændevejen Randers—Grenaa; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 16,5 ha Eng, som ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km fra denne ved Randers Fjord, bestaar overvejende af god Lermuld paa Lerunderlag, dog er ca. 16 ha sandmuldet Jord paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1924—26. De 16,5 ha Eng ved Randers Fjord er inddiget og kan dyrkes; 12 ha Eng er Lavmose, dels til Slæt, dels til Løspdrift. Af Skoven er 7,6 ha bevokset med Gran, Resten med blandet Løvtræ.

Gaarden drives af Ejeren med en Søn Sigfred Helles som Forvalter; Lerjorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer og Kartoffler, 6. Byg, 7. $\frac{1}{2}$ Kløver og Græs og $\frac{1}{2}$ Sneglebæg og Rajgræs i Blanding til Frø. Sandjorden dyrkes med Ærter, Rug, Kartoffler og Havre, og uden

for Driften henligger 20 hæ med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 65 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, Mælken leveres til Romalt Mejeri (privat) og videresælges i Randers.

Der holdes som Regel 10 jydsk Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 5 Følhopper, samt 3 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer, og der er i 1932 leveret 220 Slagterisvin. Der holdes 3 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Sofiekloster har grundmurede gode, nye Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, som grænser ud til og langs med Landevejen, er opført af røde Sten og restaureret i 1923; den har Kælder under en Del af Huset, gennemgaaende Frontspids, Mansard, Tag af glaserede Tegl samt Veranda ved den østlige Gavl; den indeholder en stor og køn Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Avlsbygningerne, der overvejende er opført i 1912, er bygget af hvidpudset Grundmur med muret Trimpel og tækket med Pandeplader. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Lade og Roerum i Længen mod Syd, hvis sydlige Væg for største Delen er beklædt med Bølgeblik, Værelser til Folkene, Vognport, Smedie og Mølleri m. m. i den østlige Sidelænge og Kostald i den vestlige. Fra den nordlige Ende af denne udgaar Hestestalden som en Sidelænge mod Vest, og fra den vestlige Ende af denne udgaar en Sidelænge mod Syd, en Svine- og Ungkvægstald med Svinestald over Loftet i sidstnævnte, opført i 1921, hvorved der dannes en Gaard mere, aaben mod Syd. Samtidig opførtes der fra Ungkvægstalden som en Sidelænge mod Vest en Trælade, tækket med Pukkelpilader. Endvidere Syd for Gaarden en Vognport af Træ med Tag af Pandeplader, ligeledes opført i 1921, og Nordvest for Gaarden et nyt Hønseshus, opført af Træ og tækket med Asbest. I Ko- og Ungkvægstalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, der er eget Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger højt og kønt med vid og smuk Udsigt, navnlig mod Nord til Randers Fjord og over denne til Landet Nord for.

Sofiekloster er sandsynligvis en Del af den gl. Ladegaard til Essenbæk Kloster (se Essenbæk Ladegaarde). Den ejedes ved Aarhundredskiftet af N. Rasmussen, efter hvis Død den overtoges af Enken, Fru Benedikte Rasmussen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1911, den var da paa ca. 63,5 ha. Køberen, der ejede en Nabogaard (Matr.-Nr. 3d af Ladegaarde), som var overtaget i 1905 efter Svigerfaderen Peter Søby Jensen, hvis Slægt havde ejet denne i en lang Aarrække, lagde derefter ca. 3,5 ha af denne sammen med Sofiekloster. I 1913 tilkøbtes dernæst ca. 11 ha samt i 1916 Nabogaarden »Gyldenlund«, fra hvilken der yderligere lagdes ca. 4,5 ha til Sofiekloster, foruden at der i Aarenes Løb er tilkøbt enkelte Smaaparceller, hvorved Gaarden har faaet sin nuværende Størrelse.

(Gyldenlund, der er paa ca. 16,5 ha, er særskilt skyldsæt og vurderet og drives særskilt).

TAMMESTRUPGAARD, Essenbæk Sogn, Virring-Essenbæk Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Carl M. Jensen, Postfb. og nærmeste St. Volk Mølle, Afst. 3 km og 10½ km til Randers, Tlf. Assentoft 9.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Tammestrup, samlet Areal 71,7 ha, deraf 55,2 Ager, 6 Eng, 8,3 Skov og 2,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 0 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 84,000 Kr. (96,000), Jordv. 51,800 Kr. (56,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 69,000 Kr., Løssøret i »Danmark« for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Tammestrupgaard ligger ca. 3 km Sydøst for Volk Mølle St., Syd for Landevejen Randers—Grenaa og Øst for Landevejen til Ebeltoft med Vej til Ejendommen fra begge disse Landeveje; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 4 km fra denne ved Randers Fjord, er lidt uensartede, største Delen — ca. 46,7 ha — dog god Lermuld paa Lerunderlag, 8,5 ha er lettere Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. 18 ha er kalket af den nuværende Ejer i Aarene 1925—30. Engen er god Haardbundseng; Arealet er inddiget og kan dyrkes. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkel-

roer, 5. Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 20 Kalig. og 15 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig med 150 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkely« ved Tammestrup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste (Oldenborgere), deraf for Øjeblikket 3 kaarede Følhopper samt 2 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Tammestrupgaard har grundmurede gode Bygninger. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store gl. Have, har aaben Veranda til denne, høj Kælder, gennemgaaende Frontspids (den til Gaarden med et kort Fremspring) og Skifertag; den indeholder en stor køn Lejlighed med moderne Bekvemligheder. Af Avslængerne ligger den østlige Sidelænge frit, den rummer Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald. Af de 2 andre, som er sammenbygget i T-Form og har Trætrimpel, er der Ko- og Svinestald i den vestlige Sidelænge (Svinestalden, til hvis Gavl der er opført et Hønsehus af Træ, bygget som Halvtag, er i 2 Etager) og Lade i Længen mod Nord, til hvis østlige Gavl der er opført et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Tagpap; de 3 Længer har tidligere haft Tag af Tagpap, men herover er der nu paa nær Ladens Nordside yderligere lagt Cementsten. Desuden Nord for Gaarden en Hjelm med Paptag. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden ligger hyggeligt og kønt.

Tammestrupgaard ejedes ved Aarhundredskiftet af C. F. Lehrmann. Efter en Brand i 1904, efter hvilken kun Hovedbygningen og en Svinestald stod tilbage, solgte han den til et Konsortium, som kort efter afhændede den til A. Kruse for 64,500 Kr., 139 ha med 12½ Td. Hrtk. (efter Meddelelse i Pressen); han frasolgte senere ca. 55 ha, hvorefter han i 1912 solgte Gaarden for 115,000 Kr. med 104 ha samt Besætn. til Otto C. Andersen. Han tilkøbte i 1922 22 ha, men frasolgte derefter i 1923 54 ha til 7 Statshusmandsbrug, oprettet efter de gl. Husmandslove, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal, og samme Aar afhændede han den til den nuværende Ejer.

GL. ESTRUP AVLSGAARD, Favsing Sogn, Favsing-Avning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer Fr. Legarth, Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. 2½ km og 20 km til Randers, Tlf. Avning 7.

Matr.-Nr. 1a af Gl. Estrup, 1 af Liltved og 3 m. fl. af Favsing Enge, samlet Areal 394,3 ha, deraf 326 Ager, 55 Eng, 8,3 Skov, 5 Have og Gaardsplads samt Øen Kare Holm i Randers Fjord; desuden hører til Gaarden ca. 90 ha Eng i Holbæk Sogn, som er særskilt vurderet; Hrtk. 54 Td. o Skp. o Fdk. 1¾ Alb.; Ejdskv. 350,000 Kr. (386,000), Jordv. 255,500 Kr. (266,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 400,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gl. Estrup Avlsgaard ligger 2 km Vest for Avning St. ved Landevejen Randers—Grenaa; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 144 ha god Lermuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag, 100 ha ret lav, men god Lermuld, ligeledes paa Lerunderlag og 82 ha lettere Jord, Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er overvejende jævnt, til Dels fladt, dog bortset fra 44 ha, som er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1927—33. Engen er af god Bonitet, dyndblandet Jord paa Blaaler, dog ogsaa en Del paa Tørvebund, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 500 Sække Superf., 250 Kalig. og 300 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 180 Malkekøer, 5 Tyre og 100 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes overvejende ved eget Tillæg, dog indkøbes der en Del Dyr, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Avning Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 20 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 35 Tillægssøer, og der leveres 3—400 Slagterisvin om Aaret. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Gl. Estrup Avlsgaard har grundmurede, teglhængte Bygninger. Hovedbygningen, den tidligere Forpagterbolig, der ligger Vest for Slottet, Øst for og i Flugt med den sydlige Sidelænge af den 3-fløjede Avlsgaard, er i 2 Etager og prydet med Renaissancegavle; den indeholder en herskabelig Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført i 1874 efter en Brand, rummer den sydlige Sidelænge Værelser til Folkene, den nordlige Mølleri, Magasin, Gennemkørselsport og Kostald (sidstnævnte tækket med Tagpap mod Nord), og i Længen mod Vest er der ligeledes Kostald. Endvidere Nord for Gaarden en Ungkvægstald samt en Svinestald, sidstnævnte med Trætrimpel og tækket med Tagpap. De øvrige Avlsbygninger, der er opført af Munkesten ca. Aar 1600, ligger Syd for Gaarden i Retningen Syd—Nord, som en lang Længe i 3 Afsnit; af disse rummer de 2 sydlige Afsnit Lade, det nordlige Stald til Søer og Hestestald, mellem hvilke der paa Midten af Bygningen er Indkørselsport til Avlsgaarden og til Slottet (Muséet); Portalen over Indkørselsporten har Renaissancegavle ligesom flere af Avlsbygningerne. Desuden Øst for Laden en Længe i Retningen Øst—Vest med et rundt Trappetaarn ved det nordøstlige Hjørne; den rummer Garage, Vognport og Gartnerbolig, foruden at der nu er indrettet en Restauration her (for de Besøgende, der kommer for at se Muséet); en Bygning af Træ Syd for denne rummer Brænde. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, i Kostalden er der murede Hvælvinger paa Træbjælker, der er Lynafleder paa Hovedbygningen og den sydlige Sidelænge af Avlsbygningerne, og der hører 9 Huse til Avlsgaarden.

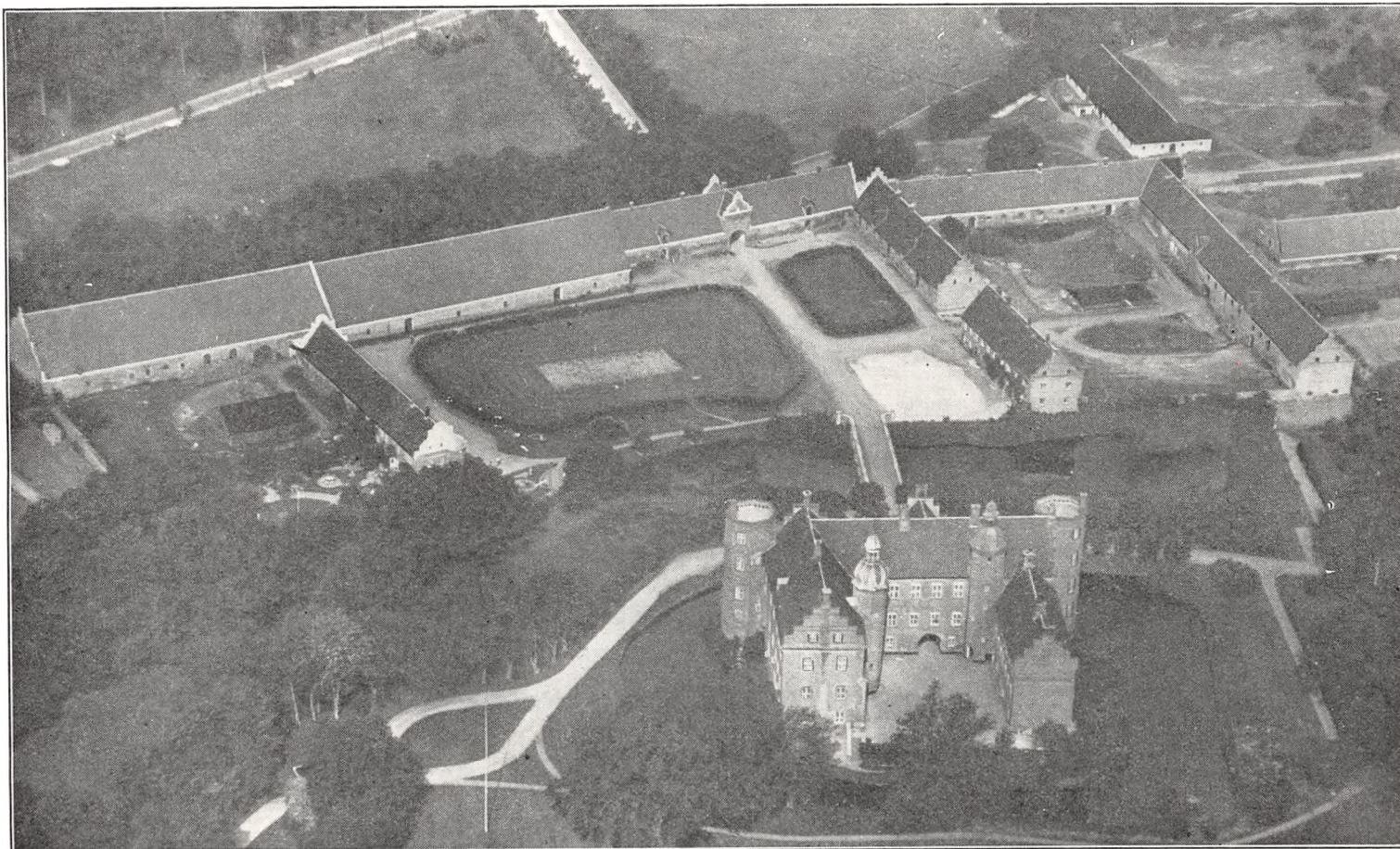
Om Historien se under Gl. Estrup Hovedbygning (Slottet, Muséet). Den nuværende Ejer købte Gl. Estrup i 1926 af Grev Christen Scheel's Dødsbo for 1 Mill. Kr. Af Skovene til Godset medfulgte kun de 160 ha, der laa nær ved og omkring Hovedgaarden, Vest for Alling Aa, og denne Skov afhændedes i 1928 til Godsejer V. Uttental.

GL. ESTRUP HOVEDBYGNING (Slot), »Jyllands Herregaards-Museum«, er en selvejende Institution under Undervisningsministeriet, stiftet som et national-historisk Muséum for Jylland; Muséums- eller Hovedbygningen er skænket af Godsejer V. Uttental, medens Restaurering, Vedligeholdelse og Drift bekostes af Staten i Forbindelse med Amts- og Sognekommuner i Jylland samt af privat kgl. Fundats af 29. Jan. 1930. Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. 2½ km og 20 km til Randers, Tlf. Avning 1.

Matr.-Nr. 2a af Gl. Estrup, Areal 12,7 ha (Slot og Park), Hrtk. 1 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 1¾ Alb.; Ejdk. 50,000 Kr. (64,000), Jordv. 5,700 Kr. (14,000); Brandforsikringssum 450,000 Kr.

Gl. Estrup Hovedbygning bestaar af 3 Fløje, som danner en 3-længet sammenbygget Borggaard, aaben mod Øst mod Alling Aa, opført i 2 Etager og tækket med Tegl; den er omgivet af Grave, og foran Hovedfløjen findes yderligere mod Vest en bred Grav, over hvilken der fører en muret Bro mod Vest til Avlsgaarden. Af Fløjene er Hovedfløjen mod Vest den ældste; hvormaa og af hvem Borgens Bygninger oprindelig er grundlagt vides ikke, men den voldsomme og ustyrige Lave Brok, der døde i 1503, menes at have bygget de ældste Dele af den nuværende Vestfløj paa Kong Hans' Tid i Slutningen af det 15de Aarh. paa Grunden af ældre middelalderlige Bygningsrester, hvor Murværket af de tilbageværende Kældere er 2—3 Meter tykke; Murene over Granitsoklen er her opført af store røde Munkesten. Senere — i Begyndelsen af det 17de Aarh. — tilføjede Sønnesønsønnen, Rigsrd. Eske Brok, en Etage mere, opførte de 2 ottekantede Hjørnetaarne mod Syd- og Nordvest i fire Etager, øverst med et fladt Tag bag et muret Brystværn, ligesom han gennembrød Fløjen med den nuværende Indkørselsport med det taarnagtige Fremspring, hvis Trappegavl mod Vest er prydet med Blindinger. Han ombyggede ogsaa den sydlige Fløj, som vistnok var opført af Oldmoderen, Kirsten Pedersdatter Høeg, førte den op i Højde med Hovedfløjen og opførte det ottekantede Trappetaarn ind mod Gaarden; ligeledes byggede han Nordfløjen med Bibeholdelse af en Del af det ældre Murværk, og i Borggaarden i Vinklen mellem Vestfløjen og denne, der er noget smallere og lavere end de to andre, opførte han et lignende ottekantet Trappetaarn. Endvidere byggede han i Begyndelsen af det 17de Aarh. ved Bygmester Mattus de under Avlsgaarden omtalte ældre Bygninger. Senere ombyggede Svigersønnen, Rigsmarsken Jørgen Skeel, vistnok den sydlige Fløj og opførte Spir paa de 2 Taarne med Blytækning, ligesom dennes Søn, den rige Christen Skeel, ombyggede Nordfløjen (da kaldet Komtessefløjen). De svungne Gavle fra den ældre Tid er senere blevet ændret til de nuværende Trappegavle.

Gl. Estrup ligger smukt Øst for det Højdedrag, der strækker sig fra Gudenaas ved Randers



Gl. Estrup Hovedbygning (Slot) og Avlsgaard.

mod Øst, hvor det afsluttes med det høje Helligbjerg, ved hvis Fod Gaarden ligger mellem dette og Engdraget ved Alling Aa (en tidligere Fjordarm fra Randers Fjord, der strakte sig mod Syd og stod i Forbindelse med det nu udtørrede Kolindsund). Parken ligger Nord for Slottet.

Gl. Estrup, som i Middelalderen kaldtes Essendorp eller Essendrop, hører til vore ældste Herregaarde; den nævnes vistnok allerede ca. 1330, da den skal have tilhørt Iver Nielsen (Rosenkrantz); mere sikkert fremtræder den i 1340 ved Forliget mellem Grev Gert's to Sønner (efter Faderens Drab) og Junker Valdemar (Valdemar Atterdag), hvor hine bl. a. maatte love at tilbagegive Essendrop til Anders Jensen. Efter hans Død ca. 1355 overtoges Gaarden af Enken, Johanne Brok, der hørte til en da mægtig Slægt, som havde antaget dette Slægtsnavn paa Erik Menveds Tid. Efter Drabet af den mægtige Niels Bugge paa Hald i 1359, et Drab, der tilskreves Kongen, sluttede hun sig til det jydsk Oprør mod Kongen, og Essendorp blev da indtaget og ødelagt af denne ligesom flere andre jydsk Adelsborge. Efter hendes Død i 1372 overtoges Gaarden af Sønnen Jens Andersen Brock, Lensmand paa Bygholm og senere Rigets Drost, der i 1386 havde Besøg af Kong Oluf og i 1397 var med i Kalmar til at underskrive Unionsbrevet mellem de tre nordiske Riger; han ejede flere andre Herregaarde, bl. a. Vemmetofte paa Sjælland, som han havde faaet med sin Hustru, ligesom han havde Kalø og Tranekær i Forlening. Da hans Søn Jens Jensen (Brock), der havde tilgiftet sig Clausholm (se denne) i 1404 blev dræbt af Rigsrd. og Landsdommer for Nørrejylland Jens Nielsen (Løvenbalk) til Avnsbjerg, arvedes Essendorp ved Jens Andersens Død i 1408 af Sønnensønne Eske Jensen, der antog Oldemoderens Slægtsnavn Brock. Som Lensmand paa Aalborghus var han i 1441 med til at nedslaa Nordjyderne Oprør under Christoffer af Bayern, som han havde været med til at indkalde; han faldt her i Slaget paa Sct. Jørgensbjerg d. 3. Maj 1441, og Sagnet meddeler, at Bønderne, der hadede ham, huggede hans Lig i 7 Stykker, som fordeltes til de 7 Herreder i Vendsyssel. Gaarden overtoges nu af Enken, Ellen Henriksdatter Gyldenstjerne, der allerede inden sin Død i 1472 overdrog den til Sønnen Lave Brock; denne, som er nævnt foran under Beskrivelsen af Bygningerne, besad i høj Grad sin Slægts ustyrlige og voldsomme Sind. I 15 Aar — fra 1460-75 — laa han i aaben Krig med sin Nabo, Christian d. Førstes Rigshofmester Otte Nielsen Rosenkrantz til Hevringholm og dennes Søn Erik Ottesen R. til Bjørnholm (den mægtige Hvide-Æts gl. Slægtsgaard) efter de for slige Fejder gældende Regler, som med Rigsraadets Billigelse var udstedt af Kongen. Sidstnævnte Gaard belejrede han med sine Mænd, og i 1468 dræbte han med egen Haand den velhavende Randers-Købmand Niels Paaske, fordi denne holdt med Otte Nielsen R. I 1475 fik Kongen endelig Forsoning mellem Parterne. Ligeledes var han jævnlig i Proces med forskellige paa Eggen om Fiskerettigheder o. lign. Han øgede Bønderfæstegodset til Gaarden, tilkøbte Øen Kare Holm i Randers Fjord og fik i 1469 oprettet Estrup Birk, der senere udvidedes til ogsaa at omfatte andre Godser, som var kommet til Essendorp; dette ophævedes først i 1849. Arild Huitfeldt nævner, at Lave Brock faldt paa Kong Hans' uheldige Tog til Ditmarsken i 1500, men dette er urigtigt; han døde først i 1503, hvorefter Gaarden overtoges af Enken, Kirsten Pedersdatter Høeg, som senere ægtede Peder Lykke til Demstrup (se denne Gaard). I 1529 overtoges Essendorp (de to Trediedele) af Sønnen Niels Brock og en Trediedel af Søsteren Ide og dennes Mand Truid Ulfstand. I ca. Hundrede Aar havde disse 2 Familier og deres Efterkommere nu Bo paa Gaarden, hvilket jævnlig medførte Stridigheder. Niels Brock deltog i Grevens Fejde, idet han under Anførsel af Holger Rosenkrantz til Boller var med i Slaget ved Svenstrup Syd for Aalborg den 16. Oktbr. 1534 mod Skipper Clement og de oprørske Bønder; her blev han taget til Fange og døde nogle Maaneder senere. Gaarden overtoges derefter af Hustruen Jytte, f. Pødebusk (fra Vosborg). I 1541 ægtede hun Knud Gyldenstjerne til Aagaard, tidligere katolsk Biskop over Fyns Stift, kendt fra den tvivlsomme Rolle, han spillede ved Tilfangetagelsen af sin gamle Herre Christian d. Anden i 1532. Af Niels Brocks Børn fik Sønnen Lave Essendorp og Vemmetofte, men han flyttede først ind paa Fædrenegaarden i 1559, da Stedfaderen blev forlenet med Vestervig Kloster og flyttede dertil med Moderen, Essendorp var da meget forfalden overalt. Han var ligesom Farfaderen Lave B. indviklet i stadige Processer, dog mest vedrørende Vemmetofte. I de følgende Aar modtog han af Kongen forskellige Forleninger, og han deltog derefter i den nordiske Syvaarskrig, hvor han den 20. Oktober 1565 var med i Slaget ved Axetorne; han deltog her i det voldsomme Rytterangreb, som afgjorde Slaget til Danskernes Fordel, men han blev haardt saaret og døde i Halmstad kort efter. Brock'ernes Part i Essendorp overtoges nu af Enken Margrete, f. Bille, der styrede Gaarden, til Ægteparrets 2 Sønner var vokset op og under disses Studier i Udlandet. Her døde den ældste, Niels, og den yngste, Eske Brock, kom nu hjem og overtog Gaarden i 1580 i 20-Aars Alderen; omtrent samtidig ændredes Gaardens Navn til Gl. Estrup til Forskel fra Gaarden Estrup i Ribe Amt. Han, der var meget virksom, blev hjemme paa Gl. Estrup og passede Bedriften, øgede Bønderfæstegodset ved Køb og Mageskifter og øgede samtidig lidt efter lidt baade sin Anseelse og Rigdom. I 1585 udkøbte han for 4000 Daler sine Slægtninge af Gaarden, saa han blev Enejer af dennes Bygninger. I 1595 arvede han Vemmetofte efter Moderen, hvor han nogle Aar senere ved Køb ligeledes blev Enejer af Gaard og Gods. I 1596 blev han Medlem af Rigsraadet og kort efter forlenet med Dronningborg Len; senere tilkøbte han sig ogsaa sine Slægtninges Medejendomsret

til Gl. Estrup Hrtk. I 1608 købte han Hevringholm for 50,000 Rd., Nielstrup for 14,000 Rd. samt Rygaard og senere Estruplund, ligesom han ejede Godser i Skaane. De store Byggearbejder, han foretog paa Gl. Estrup, er omtalt foran. Han er navnlig kendt gennem sine Dagbøger, af hvilke der er fundet 9, ført fra 1604 til 1622; af disse fremgaar det, hvorledes han solgte Korn og Stude til Holland. Han var efter sin Broders Død den sidste Mand inden for Slægten, og da han i sit Ægteskab foruden 3 Døtre kun havde Sønnen Lave, der døde i Paris 1622, 22 Aar gl., gik Slægten paa Mandssiden i Graven med ham, da han døde i 1625 (Brock'erne havde almindelig kun haft faa Børn i deres Ægteskab). Gl. Estrup arvedes nu af den ældste Datter Jytte, som bragte den til sin Mand Jørgen Skeel fra Frisenvold, den senere Rigsmarsk, der ejede Sostrup (Benzon), Skærvad, Ørbækgaard og Ulstrup og var Lensmand paa Kalø. (Den yngste Datter Lisbet arvede Gaardene Hevringholm, Skern Hovedgaard o. fl. og bragte disse til sin Mand, den rige Frands Lykke til Overgaard, med hvem hun blev Moder til den overmodige, men ulykkelige Kai Lykke). Jørgen Skeel, der ogsaa byggede paa Gl. Estrup, døde allerede i 1631, og Gaarden arvedes nu og overtoges af Sønnen Christen Skeel, efter at han var vendt hjem fra sin langvarige Uddannelse og Ophold i Udlandet; han, som med sin Hustru, Birgitte Rosenkrantz, fik Part i Krænkerup (Hardenberg), Rosenlund, Nørregaard og Kærstrup, fik med Rette Tilnavnet »den Rige«; Ravnholt paa Fyn erhvervede han ved Køb. Som Højesteretsdommer blev han i 1676 af Kongen beskikket som Dommer over Griffenfeld, og han var her den eneste af de 11 Dommere, der ikke vilde underskrive Dødsdommen. Christian d. Femte skal da have sagt til ham: »Give Gud, vi havde mange Skeel'er, Du er en ærlig Mand«. Efter hans Død paa Ulstrup i 1688 arvede Sønnen Jørgen S. de jydsk og lollandske Godser, medens Søsteren fik Tølløse og Ravnholt. Jørg. Skeel, der ligeledes havde faaet en god omhyggelig Opdragelse, døde allerede i 1695, og de mange Godser overtoges nu af Enken Benedicte Margr., f. Brockdorff; hun købte samme Aar Gaarden Viskum af Kronen, og i 1697 oprettede hun nu efter sin afdøde Mand's Ønske af Gl. Estrup med tilhørende Jordegods et Stamhus for sin Søn Christen Skeel Jørgensen, som var født efter Faderens Død. Til dette hørte 1629 Td. Hrtk. ialt, nemlig foruden ca. 113 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst 155 Td. Tiendehrtk. af de forskellige Tiender, 32 Td. Mølleskyldshrtk. og 1293 Td. Ager og Engs Hrtk. og 35 Td. Skovskylvld af Bønderfæstegods samt de 2 Øer Kare Holm og Marsk Stigs Ø Hjelm. I 1700, da den 22-aarige Enke ægtede Greve Chr. Ditl. Reventlow (en Søn af Storkansleren Conr. R. og Halvbroder til Anna Sophie R., Frederik d. Fjerdes senere Dronning), medbragte hun de 3 lollandske Gaarde, der senere gik ind i Stamhuset Krænkerup og senere, i 1815, i Grevskabet Hardenberg, da dette blev oprettet, medens Kærstrup var mageskiftet bort for Tølløse. Efter at Stamhuset Gl. Estrup var overtaget af Sønnen Christen S., blev han i 1721 optaget i den danske Grevestand, hvorefter han i 1725 oprettede Grevskabet »Scheel« med Hovedgaarden Sostrup (Benzon) som Hovedsæde. Han døde allerede i 1731 — i en ung Alder ligesom Faderen — og hans eneste Søn Jørg. Scheel, der kun var 12 Aar gl. ved Faderens Død, overtog først noget før Moderens Død i 1740 Styret af Stamhuset; han, der ændrede Familienavnet til Scheel, blev 23 Aar gl. Assessor i Højesteret, senere Overstaldmester hos Christian d. Syvende, Medlem af Overskattedirektionen og af Direktionen for Den kgl. Veterinærskole m. m.; han byggede Ridehus og indrettede Ridebane paa Gl. Estrup, oprettede et Stutteri paa Øen Hjelm, anlagde Haven i fransk Stil Nord for Slottet og byggede de 2 murede Broer over Gravene Vest for dette. Da hans eneste Søn Christen Scheel døde ung i 1771, kun 28 Aar gl., som Gesandt i Rusland, vor da vigtigste Gesandtskabspost (efter et Rygte forgivet af G. Orlof, Kejserinden Katharinas Elsker, som i den smukke, statelige Gesandt saa en Rival til Kejserindens Gunst), gik Stamhuset Gl. Estrup og Grevskabet Scheel ved Jørg. Scheels Død i 1786 over til den da 18-aarige Sønnesøn Jørgen Scheel; denne, der i endnu højere Grad end Bedstefaderen, som allerede havde bortsolgt 4 af Gaardene, levede højt over Evne, kom snart i økonomiske Vanskeligheder, og da han til sidst ikke kunde laane mere, fulgte han Bedstefaderens Eksempel og solgte væk af Gaardene, først Ulstrup og senere Skern Hovedgaard og Karmark, der var tilkøbt i 1721 (Bedstefaderen havde som nævnt allerede frasolgt 4 Gaarde, deriblandt Himmestrup, Viskum og Østergaard), men under Landbrugskrisen i 1820'erne brød det sammen for Jørgen Scheel, efter at han havde afholdt Auktioner over Indbo og solgt væk af Sølvtøj og Fæstegods, og i 1823 lod Regeringen Grevskabet Scheel gaa til Auktion for resterende Skatter. Efter hans Død paa Hellerup i 1825 overtog den ældste Søn Christen Scheel af Fortidens Rigdom kun det forgældede Stamhus Gl. Estrup, og han bragte efterhaanden i de opadgaaende Tider de økonomiske Forhold paa Fode igen. Ved hans Død i 1844 overtoges Stamhuset af Enken Christiane, f. Pind, og ved hendes Død i 1855 af Sønnen, Grev Jørgen Scheel; han restaurerede Slottet, nedrev en østlig Fløj, der var opført af Bindingsværk, og opførte i Stedet for den nuværende Mur, som afgrænser Borggaarden mod Øst. Endvidere frasolgte han det meste af Bønderfæstegods til fri Ejendom og forøgede Skovarealet ved Tilplantning af en Del af den mindre gode Jord, ligesom han efter en Brand i 1874 af en Del af Ladegaardens Bygninger opførte disse igen med Benyttelse af de gl. Mure. Ved hans Død i 1889 overtoges Stamhuset af Enken Christiane, f. Munk (efter § 5 i Erektionsbrevet kunde Stamherren tillade sin Enke dette, saa længe hun forblev ugift), dette var dog under Administration de følgende Aar, og ved hendes Død i 1918 overtoges det af den ældste Søn, Grev Christen Scheel.

I Henhold til Lensloven overgik Stamhuset d. 7. Juli 1921 til Grev Christen Scheel's private Ejendom; det bestod da af ca. 97 Td. Hrtk. fri Jord, godt 14 Td. Skovskylshrtk. og 39 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, i Bankaktier 13,400 Kr. og i Fideikommis-Kapitaler ca. 1,700,000 Kr. Det samlede Areal var ca. 3843 Td. Ld., deraf under Hovedgaarden ca. 740, Forpagtergaarden Christensminde ca. 300, Øen Kare Holm i Randers Fjord ca. 175, Øen Højlm ca. 108, en Tørve-mose i Marie Magdalene Sogn ca. 300, Fæstegaarde ca. 820 og Skov godt 1400 Td. Ld.

Til Staten betales der en Afgift af 722,000 Kr., medens der til Successorerne blev hensat 1,156,000 Kr.

I Henhold til Lenslovens Bestemmelser blev der dernæst fra 1. April 1922 afgivet et Areal af Gl. Estrup Hovedgaard paa 47,44 ha, der vurderedes til 45,600 Kr. og udstykkedes til Op-rettelse af 7 Statshusmandsbrug.

Fra 1. April 1929 blev der afgivet et Areal af Gl. Estrup Hovedgaard paa 60,68 ha, der vurderedes til 63,800 Kr., og fra Matr.-Nr. 4a m. fl. af Liltved By et Areal paa 22 ha, der vurderedes til 17,600 Kr. De to sidstnævnte Arealer udstykkedes i 6 Statshusmandsbrug og 7 Tillægsparceller.

Den gl. Hovedgaard Gl. Estrup er mærkelig ved, at den i næsten 600 Aar aldrig har skiftet Ejer ved Salg, men kun ved Arv. Den gl. Adelslægt Brock ejede den i ca. 300 Aar, fra 1330'erne, da Grev Gert en Tid havde forjaget Ejeren Anders Jensen Brock, til 1625, da Slæg-tens sidste Mand, Rigsrd. Eske Brock, tog Slægtens Vaaben med sig i Graven; hans ældste Datter Jytte bragte den til sin Mand, den senere Rigsmarsk Jørgen Skeel, og denne Slægt besad derefter Gaarden i 300 Aar i 9 Slægtled, der stadig skiftede med Navnene Jørgen og Christen Scheel. Ingen af vore andre gl. Gaarde kan opvise en lignende Historie.

Derefter gled den gl. Gaard ind i en ny historisk Tidsperiode, hvor Staten i Kraft af Lens-loven af 4. Oktbr. 1919, som senere godkendtes af Højesteret, greb ind i den sidste Besidders Ejendomsret og Gaardens Historie. Siden 1688 ved Christian den Femtes Matrikel havde selve Hovedgaarden bevaret det samme Hrtk., ca. 98 Td. Ager og Engs Hrtk. fri Hovedgaardstakst og 14½ Td. Skovskylshrtk.

Efter Grev Christen Scheels Død i 1926 solgte hans Dødsbo samme Aar som meddelt under Gl. Estrup Avlsgaard denne til Fr. Legarth for 1 Mill. Kr. I Handelen medfulgte Slottet og det vestlige Skovdistrikt, der senere begge solgtes til Godsejer V. Uttental, Løvenholm, (Svigersøn til den afdøde Lensgreve), der — som meddelt foran — skænkede Slottet til dets nuværende For-maal.

GL. ESTRUP SKOVE OG SKOVRIDERGAARD, Ejer Godsejer V. Uttental, Lø-venholm, Tlf. Avning 22 (Skovrideren).

Matr.-Nr. 1f m. fl. af Gl. Estrup, 36 m. fl. af Avning, 19a m. fl. af Taarup og 22a af Klemstrupgaard, samlet Areal 602 ha, Hrtk. 4 Td. 5 Skp. o Fdk. ¼ Alb. Ager og Engs Hrtk. og ca. 12 Td. Skovskylshrtk.; Ejdskv. 375,400 Kr. (385,000), Jordv. 210,500 Kr. (228,000).

Af Skovarealet ligger de 160 ha Vest for Alling Aa omkring Gl. Estrup og de 442 ha Øst for Aaen, hvor Skoven grænser til Løvenholm og Eldrupgaard Skov-distrikter.

Af Skoven er ca. 216 ha bevokset med Bøg, 11 med Eg, 91 med blandet Løvtræ og 252 ha med Naaletræ, medens ca. 32 ha er ubevokset Areal; Skovens Drift ledes af Skovrider Poul Jensen.

Skovridergaarden, der ligger i Skoven 2 km Øst for Avning St., bestaar af 3 fritliggende Fløje, som danner en 3-længet Gaard, aaben mod Vest. Af Længerne ligger Hovedbygningen mod Øst til Haven, den er opført af Grundmur og tækket med Tegl, medens de 2 straatækte Sidelænger er opført af Bindingsværk. Foruden Skovridergaarden hører der et Skovfogedsted samt 4 Huse til Skoven.

Til Skovdistriktet hører endvidere en Gaard paa 22 ha, et Hus med 10 ha, ét med 7 og 2 Huse, hver med 2,2 ha Jord, samt 28 ha Eng, men disse er særskilt vurderet.

Af Skovene, der har hørt under det nu ophævede Stamhus Gl. Estrup, købtes det østlige større Distrikt i 1927 af den nuværende Ejer, Aaret efter at Dødsboet efter afdøde Grev Christen Scheel havde afhændet Gl. Estrup Hovedbygning og Avlsgaard samt det vestlige Distrikt til Godsejer Fr. Legarth, og af ham købte Godsejer V. Uttental i 1928 det vestlige Distrikt, hvor-ved Skovene til det tidligere Stamhus atter blev samlet paa én Haand.

GL. ESTRUP MØLLE, Favsing Sogn, Favsing-Avning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. F. Werchmeister, Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. 2 km og 20½ km til Randers, Tlf. Avning 4.

Matr.-Nr. 10 m. fl. af Gl. Estrup og 12 am af Avning, samlet Areal 138 ha, deraf 55 Ager, 57,2 Eng, 24,8 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 91,000 Kr. (83,000), Jordv. 75,400 Kr. (64,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 48,840 Kr., Løvsøret i »Vermund« for 55,000 Kr.; Lys fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Gl. Estrup Mølle ligger ca. 2 km Vest for Avning St., 200 m Syd for Landevejen Randers—Grenaa; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af lettere Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er antagelig merglet fra ældre Tid og i Aarene 1926—32 delvis kalket af den nuværende Ejer. Engen er af god Bonitet, Humusjord paa Blaaler-Underlag. Skoven er ligeledes af god Bonitet, Bevoksningen hovedsagelig Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift, af og til med lidt Frøavl og til Stadighed med ret stor Kartoffelavl; af Kunstg. anv. aarl. ca. 100 S. Superf., 50 Kalig., og 50 S. Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løvsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er godt 100 kg aarlig, Mælken leveres til Avning Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægsøer, og der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gl. Estrup Mølle har overvejende ældre straatækte Bygninger, opført af Bindingsværk. Hovedbygningen, der er opført i 2 Etag, ligger mod Nord til Haven; den bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i omvendt T-Form, af hvilke den sydlige Længe, som rummer en god stor Beboelse med indlagt Bad, er opført af Grundmur og tækket med Skifer; den anden Længe, der indeholder Økonomilejlighed og Værelser, er beklædt med og tækket med Spaan. Af de 3 fritliggende Avlslænger ligger en nyopført Kostald mod Syd, den er bygget af Træ og tækket med Eternit. Af de 2 Sidelænger er der Kostald i den østlige og Hestestald samt Værelser i den vestlige. Desuden Øst for Avlsbygningerne en Hjem samt en Længe, som rummer Redskaber og Maskiner, og til hvis sydlige Ende der er opført et Halvtag, en Vognport, tækket med Tagpap, og Syd for 2 Svinestalde, den ene opført af Træ og tækket med Tagpap. Endvidere Vest for Hovedbygningen den gl. Vandmølle, der nu rummer Brænde og Magasin, idet Møllen som saadan forlængst er nedlagt. Der er Lynafleder paa Hovedbygningen, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Skoven.

Gl. Estrup Mølle, der tidligere har været Bolig for Godsforvalteren paa Gl. Estrup, solgtes i 1926 af Grev Christen Scheels Dødsbo til den nuværende Ejer, en Søn af den tidligere Godsforvalter, og samtidig blev der yderligere fra Gl. Estrup tilkøbt godt 55 ha.

LILTVED VESTERGAARD, Liltved By, Favsing Sogn, Favsing-Avning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Karl Gustav Elkjær, Postfb. og nærmeste St. Allingaabro, Afst. 5 km og 17½ km til Randers, Tlf. Favsing 30.

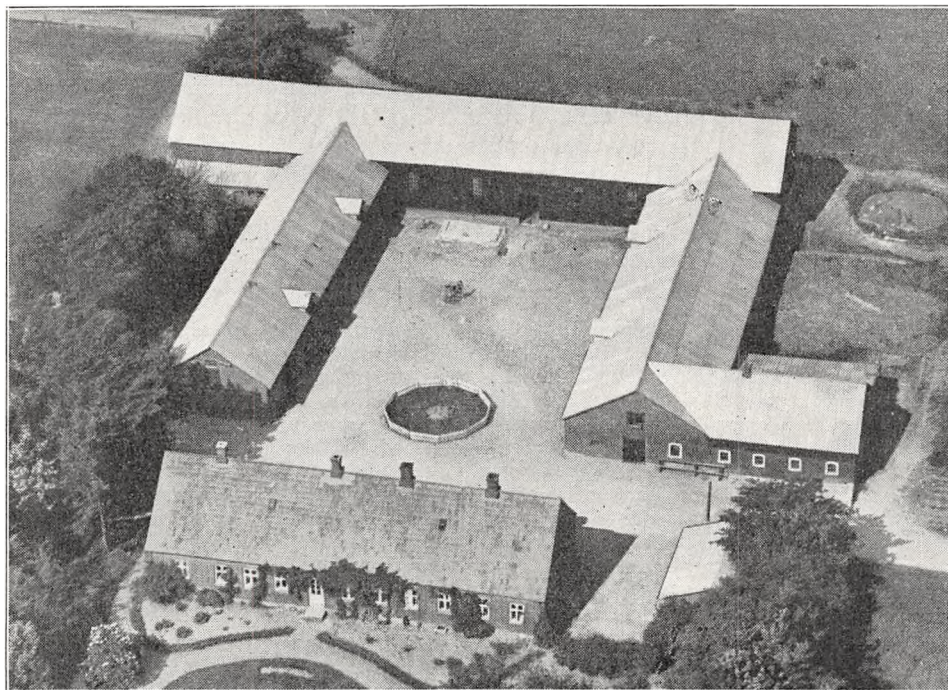
Matr.-Nr. 2a m. fl. af Liltved, samlet Areal 89,5 ha, deraf 71 Ager, 17,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 86,000 Kr. (100,000), Jordv. 65,900 Kr. (75,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løvsøret ligeledes for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Liltved Vestergaard ligger ca. 1½ km Vest for Liltved By ved Vejen til Favsing; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 45 ha god Muldjord paa Lerunderlag, 16 ha Sandmuld paa Sandunderlag og 11 ha Sandbakker, udlagt til Græs. Terrænet er for Lerjordens Vedkommende jævnt, for Sandjordens let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden bliver nu drænet, hvor det tiltrænges (en stor Del er sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, men Jorden trænger stedvis til Kalk. Engen er af god Bonitet, humusblandet Jord paa Blaaler-Underlag.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer, 6. Havre, 7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 15 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Favsing Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7—8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10—12 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 25 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 60 Høns.



Liltved Vestergaard.

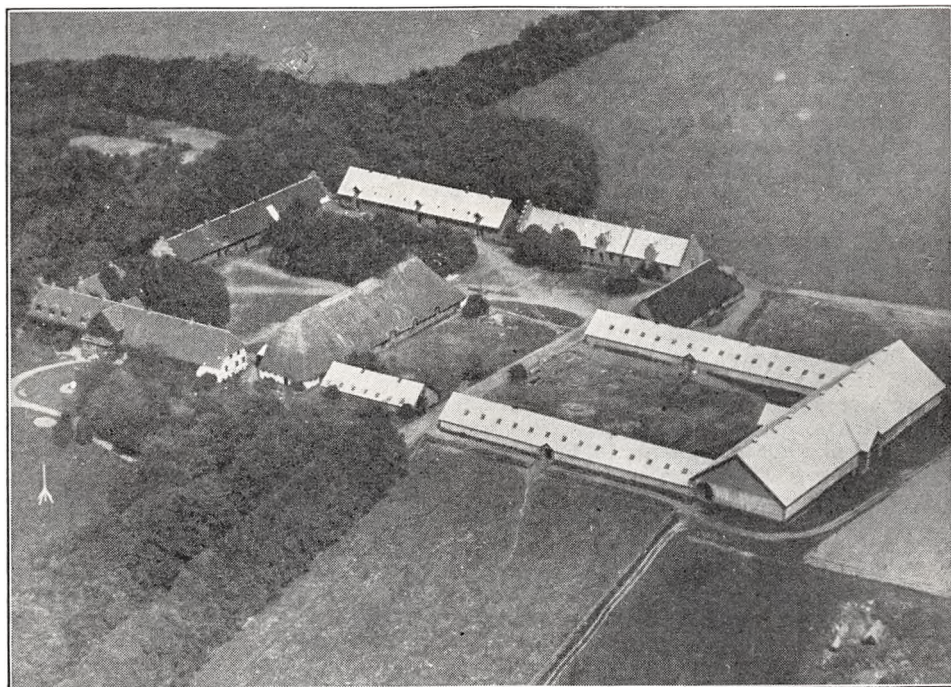
Liltved Vestergaard har gode, velindrettede, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, er tækket med Cementsten, den indeholder en god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avslænger har Tag af Pandeplader, og af de 2 Sidelænger, som har Trætrimpel, er der Værelser til Folkene, Svine- og Hestestald i den sydlige og Kostald i den nordlige, fra hvilken Svinestalden udgaar som en Sidelænge mod Nord; Ladelængen, der ligger mod Vest, er opført af Træ, den er forlænget mod Syd, og til Østsiden af denne Forlængelse er der bygget et Halvtag til Vognport. Desuden Nord for Hovedbygningen en Træbygning, med Tag af Pandeplader, den rummer Brænde m. m. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Liltved Vestergaard er oprettet og bygget i 1903 paa Jord, som tidligere hørte til Gaardene i Liltved. Den dreves derefter som Forpagtergaard under Gl. Estrup, til dennes Ejer Fr. Legarth i 1927 solgte den med ca. 111 ha til Løjtnant G. Petersen. Efter ham overtoges den i 1930 af Jydsk Land-Hypotekforening, der senere frasolgte ca. 22 ha, hvorefter den afhændede Gaarden i August 1932 til den nuværende Ejer ved en Byttehandel.

HEVRINGHOLM, Vivild Sogn, Vivild-Vejlby Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Knudsen, Postfb. Vivild, nærmeste St. Al-lingaabro, Afst. 11 km og 30½ km til Randers, Tlf. Vivild 73.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hevringholm, samlet Areal 335,4 ha, deraf 133 Ager, 50 Eng, 44 Skov, 9 Have og Gaardsplads og 99,4 ha Hede og Forstrand, Hrtk. 18 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 190,000 Kr. (210,000), Jordv. 137,000 Kr. (130,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 230,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 140,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Hevringholm ligger ca. 3 km Nord for Vivild By ved Vejen til Stranden, 1 km fra denne; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, og som grænser til Kattegat, er 88 ha god mild Lermuld paa Lerunderlag og 45 ha Sandjord af forskellig Bonitet. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og i Aarene 1924—33 kalket med Kildekalk fra eget Kalkleje. En-



Hevringholm.

gen er Dyndjord paa et Underlag af Blaaler og Muslingeskaller (gl. Fjordbund), Skovens Bevoksning Bøg, Ask og Naaletræ, overvejende Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. $\frac{1}{2}$ Byg og $\frac{1}{2}$ Blandsæd, 5. Roer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 110 Malkekøer, 3 Tyre og 85 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret 150—200 Slagterisvin aarlig (Pattegrisene for en Del indkøbt); der er for 1934 tildelt Gaarden 87 Svinekort. Der holdes 21 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hevringholm Hovedbygning, der ligger Vest og Syd for Avisbygningerne op til Vejen, som fører til Stranden, er opført i Begyndelsen af forrige Aarh. af den daværende Ejer, Kmhr. P. S. Fønss; den bestaar af en Længe i Retningen Øst—Vest, opført i én Etage og tækket med Tegl, har lukket Veranda mod Syd til Haven, gennemgaaende Frontspids og er overvejende

opført af Grundmur, dog er Midterpartiet mod Nord til Gaarden med Frontspidsen af Egebindingsværk; Hovedbyggn. indeholder en herskabelig Beboelse (den er til Dels opført af Materiale fra den gl. 3-længede Hovedbygning, der var i 2 Etager over hvælvede Kældere, opført af Frands Lykke til Overgaard, og som laa i Engdraget Øst for Hevring Aa, 2 km Sydvest for den nuværende Gaard). Senere, i 1870, er opført en mindre, vestlig Sidelænge, som rummer Værelser.

Af de øvrige Bygninger, der overvejende er opført af Grundmur, ligger Forpagterboligen Nord og Øst for Hovedbygningen, den har takkede Gavle, 3 smaa Frontspidser mod Syd og Tag af Cementsten; i den østlige Del af denne findes Gaardens gl. Mejeri. Længen Vest for denne (over for Hovedbygningen), som har Tag af Pandeplader, rummer Værksted, Værelser til Folkene og Vognport m. m.; Hestestalden, der ligger som en vestlig Sidelænge langs Vejen, har takkede Gavle og Paptag, der nu snart er ombyttet med Pandeplader, og over for denne mod Øst ligger en gl. straatækt Lade med højt Tagparti, den er opført af Bindingsværk mod Vest, Grundmur mod Øst og har Vindmotor paa Rygningen; paa en Egestolpe i Laden er indhugget Aarstallet 1310. Endvidere Øst for disse en 3-længet Gaard, aaben mod Vest og tækket med Pandeplader paa de gl. Paptage. Af disse Længer rummer den østlige Lade, den nordlige Sidelænge Kostald og den sydlige Ungkvægstald. Desuden Vest for sidstnævnte en Svinestald, opført af Kamp og ligeledes tækket med Pandeplader paa det gl. Paptag, og Nord for Kostalden en Vognport, tækket med Tagpap. I begge Kvægstalde samt Svinestalden er der murede Spidsbuer og Ovenlys, og Laden er en Jernbuelade uden Bjælker og Stolper (Arkitekt Knud Borings System). Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn og Valseværk. Der hører 2 Huse til Ejendommen og desuden i Heden et Stenbrud eller Grusgrav, hvorfra der sælges betydelige Mængder Sten og Grus til Vejmateriale.

Hevringholm er det gl. Stamsæde for den senere talrige Adelsslægt Rosenkrantz. Gaarden nævnes allerede under Valdemar Atterdag, og af Ejere i sidste Halvdel af det 14de Aarh. nævnes i 1355 Erik Nielsen, i 1356—69 Rigsrd. Iver Nielsen, hvis første Hustru var en Datter af den bekendte sønderjydske Adelsmand, Drost Claus Limbek, og hans anden Hustru Datter af Stig Andersen af den mægtige Hvideslægt (begge disse saavel som Svigersønnen nævnes senere som Deltagere i Oprøret mod Kongen) og 1361—77 Jens Nielsen (disse 3 var Brødre); derefter Rigsrd. Niels Iversen, fra 1401 Iver Nielsen og i 1411 Niels Jensen til Tange, hvilke to sidste var Søner henholdsvis af de to forannævnte Iver og Jens Nielsen. Gaarden ejedes derefter af den bekendte Hofmester Otto Nielsen (Søn af Niels Jensen til Tange), kendt bl. a. fra sin mangeaarige Fejde med sin stridbare Nabo paa Gl. Estrup Lage Eskesen Brock (se Gl. Estrup). I 1466 overlod han sin Arvepart i Hevringholm til sin Broder Anders Stygge Nielsen, efter hvem Sønnen Eiler Styggesen ejede Gaarden i 1515 og vistnok til sin Død ca. 1535. Det var i Aarene omkring Reformationen, at Adelen skulde antage Familienavne. For øvrigt var det ret almindeligt i hine Tider, at Søkende og Medlemmer af Sidelinierne havde Arveparter i Slægtens Gaarde, og dette gjaldt ogsaa Hevringholm. Ved Børnenes Skifte i 1552 kom Gaarden til Sønnen Erik R., da han døde barnløs i 1564, til Broderen Peder og ved hans Død i 1570 til Broderen Stygge R., der døde i 1571; han var den sidste Ejer af denne Linie, idet hans Datter Kirsten Rosenkrantz i 1582 bragte Gaarden til sin Mand Niels Skram til Urup. Efter hans Død i 1601 solgte Datteren Elsebe Skram, som var gift med Eske Bille til Svanholm, i 1608 Hevringholm med 81 Bøndergaarde og 40 Huse til Eske Brock til Gl. Estrup for 50,000 Rd. Efter hans Død i 1625 som den sidste Mand af sin Slægt bragte hans yngste Datter Lisbet Brock Hevringholm til sin Mand, den rige Frands Lykke til Overgaard, der skaffede Birkeret til Gaarden (ophørte ca. 1800); i 1638 regnedes Hevringholm til 72 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst. Efter hans Død i 1655 arvedes Gaarden af Sønnen, den overmodige Kai Lykke, efter hvis Sammenstød med Kongen og Dronningen samt paafølgende Domfældelse (se Bind III, S. 246—48, Brahetrolleborg) Godset konfiskeredes og udstykkedes, dog med Indløsningsret for dem, som senere blev Ejere af Gaarden. I 1664 mageskiftedes Godset derefter for Holmegaard paa Sjælland til Oluf Daa, der udlagde Gaarden som Mødrenearv til sine tre Søner i Stedet for Eskebjerg paa Fyn. De solgte derefter i 1667 Hevringholm til Oberst Hans Friis til Clausholm, hvilket Salg gav Anledning til en Proces mellem Oluf Daa og Sønerne, hvilken ved Højesteretsdom afgjordes til disses Fordel. Han indløste Bøndergodset, fik Gaarden oprettet til en komplet Hovedgaard og oprettede den derefter til et Stamhus med 79 og 356 Td. Hrtk.; i 1695 overdrog han dette tillige med Essenbæk Ladegaard, som havde 32 og 431 Td. Hrtk., til en Brodersøn, Oberst Chr. Friis, der i 1711 efter sin Broder Gregers Friis' Død tillige arvede Tustrup. I 1726 lagde han derefter — for at opfylde sin Farbroders Ønske — de 2 sidstnævnte Gaarde ind under Stamhuset. Ved hans Død Aaret efter arvedes Stamhuset af en Dattersøn (af Farbroderen), Generalløjtn. Chr. Rantzau-Friis, og da han døde barnløs i 1731, kom det efter en langvarig Proces mellem Familierne Below og Beck til Oberstløjtn. Joakim Beck, som derefter antog Navnet Beck-Friis. Efter hans Død i 1762 arvedes det af Sønnen, Grev Joakim B.-F., der i 1782 fik Tilladelse til at ophæve Stamhuset og derefter i 1783 solgte det ved Auktion med 79 og 363 Td. Hrtk. for 34,840 Rd. til Laur. Sørensen, Hevring Mølle. I 1794 fik han kgl. Bevilling til at sælge Godset uden Tab af Hovedgaardens Frihed, og samme Aar udstykkede han Gaarden i 7 Parceller,

hvorefter han i 1796 solgte den med 62 og 134 Td. Hrtk. for 35,260 Rd. til senere Kmhr., Amtmd. P. S. Fønss til Løvenholm, der fortsatte med Gaardens Udparcellering, saaledes Gaardene Julianeholm og Marienborg, solgte Resten af Bøndergodset, nedbrød den gl. af Frands Lykke ca. 1650 opførte 3-længede Hovedbygning og opførte den nuværende nærmere Stranden. Denne, som en Tid kaldtes Ny Hevringholm, solgte han derefter i 1813 med 35 Td. Hrtk. for 24,000 Rbd. Sølvværdi og 35,000 Rd. Cour. til Frands Blegvad; denne Handel gik imidlertid i Stykker, og i 1824 under Landbrugs-krisen overtoges Gaarden paa Tvangsauktion for 7070 Rbd. Sølv af Direktionen for Aalborg Hospital. Denne solgte i 1828 Hevringholm for 16,000 Rbd. Sølv til Mogens Chr. Kjeldsen, som i 1855 overdrog den til sin Søn Chr. M. Kjeldsen og Svigersøn, Læge N. E. Zimmermand. Efter sidstnævntes Død i 1861 solgtes Gaarden i 1862 med 563 ha, 40 Td. Hrtk. for 164,000 Rd. til cand. W. C. Olsen, Kbhvn., der overdrog den til Morten Olsen. Efter hans Død i 1910 overtog Hustruen, Enkefru Gerda, f. Heckscher, Gaarden, som hun i 1915 solgte med 570 ha, 41 Td. Hrtk. til J. Skriver Pedersen; han solgte den nogle Maaneder efter til Jensen, der i 1916 solgte den til Jac. Nielsen Dideriksen (nu Isaklund); han solgte den i 1921 til et Konsortium, der i 1922 udstykkede Jord fra Gaarden til 17 Stats-husmandsbrug, hver paa ca. 6,1 ha, efter de gl. Husmandslove, ligesom der frasolgtes Jord til andre, hvorefter den nuværende Ejer samme Aar købte Gaarden af Konsortiet.

JULIANEHOLM, Vivild Sogn, Vivild-Vejlby Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. C. A. Jessen-Friis, Postfb. og nærmeste St. Allingaabro, Afst. 10 km og 29½ km til Randers, Tlf. Vivild 6 (Ejeren) og 67 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Hevringholm, 3a m. fl. af Lystrup og 19a af Løvenholm, samlet Areal 190 ha, deraf 137,5 Ager, 50,5 Eng og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 30 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 220,000 Kr. (246,000), Jordv. 166,400 Kr. (156,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 170,620 Kr., Løsporet i »Danmark« for 175,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Julianeholm ligger ca. 1½ km Nord for Vivild By ved Vejen til Hevring; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er største Delen god Lermuld paa Lerunderlag, ca. 19 ha er lav Jord, Sandjord paa Mergelunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i 1933—34. Engen er overvejende Haardbundseng, Jorden for en Del dyndblandet (gl. Fjordbund).

Gaarden drives siden 1. April 1933 af Forpagter H. Lidegaard; Jorden dyrkes i en alm. 7 Marks Drift, deraf 1 Skifte med Roer og 1 med Kløver og Græs, i øvrigt fri Drift med en Del Frøavl af Runkelroer, Timothé, Hvid- og Rødkløver. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 100 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

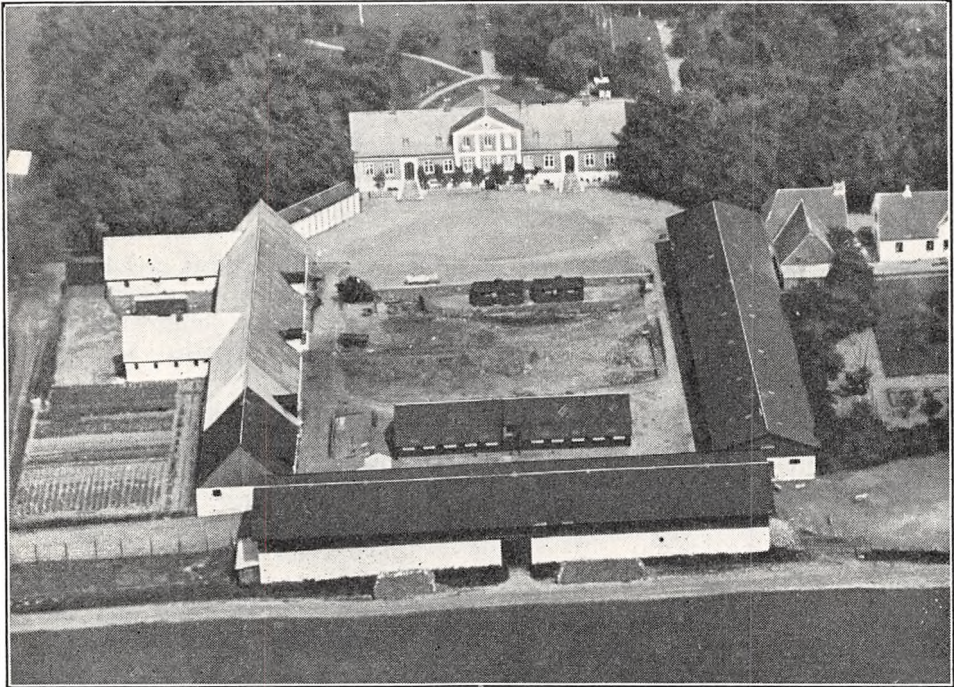
Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer (Antallet agtes øget til 80), 3 Tyre og 75 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er under stadig Dyrlæg kontrol; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Mælkeforsyning (privat).

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor til stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Patterise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Julianeholm har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Nord til den gl. kønne Have, har høj Kælder, stor gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en stor og god Lejlighed. Forpagterboligen, som ligger Øst for Hovedbygningen, Syd for Indkørselsvejen, har Frontspids mod Syd, er hvidpudset og tækket med Tegl ligesom et Tørvehus Øst for og et Vadskehus Vest for Forpagterboligen; til den sydlige Side af Vadskehuset er igen tilbygget en Mejeribygn. Af Avlslængerne er der Kostald i den vestlige Sidelænge, der er udvidet med 2 korte Sidelænger mod Vest til Ungkvæget; den er tækket med Pandelader, og mellem Længen og Hovedbygningen er der opført en Garage, tækket med Tagpap. Af de andre 2 Længer, som er opført i 1910 efter en Brand, er den sydlige, Laden, opført af Kamp, den har Trætrimpel og er tækket med Tagpap ligesom den østlige Sidelænge; denne, der er støbt af Beton, rummer Værelser til Folkene, Hestestald, Vognport og Svinestald samt Magasin paa en Del af Loftet. Endvidere inde i Gaarden, Nord for Laden,

en Svinestald af Træ, Øst for Laden en Hjelm, tækket med Tagpap ligesom Svinestalden, og Øst for Gaarden en Vognport, tækket med Pandeplader (ligesom Tørvehuset er denne ikke med paa Billedet). Der er Vandværk til Kostalden, og der hører 4 Huse til Ejendommen; Gaarden ligger kønt.

Julianeholm er dannet i Begyndelsen af forrige Aarh., udstykket fra Hevringholm af dennes Ejer, Kmhr. Peter Severin Fønss; han solgte den i 1813 (Skødet først udstedt 1817) med 10 Td. Hrtk. og Parcelen Marienborg med 13 Td. Hrtk. for 16,000 Rbd. (Sølvværdi) og 14,000 Rd. Cour. til J. L. Fauschou, som i 1815 solgte den m. m. for 50,000 Rbd. (Navneværdi) og 17,285 Rbd. (Sølvværdi) til Jens Worre. I 1816 solgte han Julianeholm med 18 Td. Hrtk. og 10 Huse (begge de sidste Skøder fra 1819) til Kmhr. Fønss' fraskilte Hustru Nicoline Anne Marie, f. Ring, fra hvem den under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne solgtes i 1824 ved Tvangsauktion for 4500 Rbd. Sølv til A. Hviid til Sorvad og ovennævnte Fauschou, der kort



Julianeholm.

efter udkøbte Hviid og i 1827 solgte Julianeholm med 19 Td. Hrtk. m. m. for 12,000 Rbd. Sølv og 1000 Rbd. Sedler til Overkrigskommisær Jørg. Mørch Secher (tidl. Østergaard). Han solgte i 1838 Gaarden m. m. for 26,000 Rbd. Sølv til P. Chrf. Neergaard (senere Avnsbjerg); han afhændede den med 27 Td. Hrtk. til N. Friis, som tilplantede en hel Del af den daarligste Jord og derefter i 1866 solgte Gaarden for 140,000 Kr. til én af sine Sønner Adolf Friis, der fortsatte det af Faderen paabegyndte Arbejde med Tilplantning af den daarlige Jord. Efter hans Død overtoges Julianeholm af Enken, Mariane Friis, f. Jessen, som senere overdrog den til Sønnen, den kendte Landmand N. C. A. Jessen-Friis, den nuværende Ejer.

I 1918 solgte han ca. 88 ha Skov og Hede, deriblandt Kærhus Plantage i Nørager Sogn (ca. 33 ha), til den ny Ejer af Løvenholm, Hfjm. Ove Vind til Sanderumgaard og Bækkeskov, og senere — i 1920 — tilkøbtes der 13 ha fra Hevringholm, hvorved Julianeholm fik sit nuværende Areal.

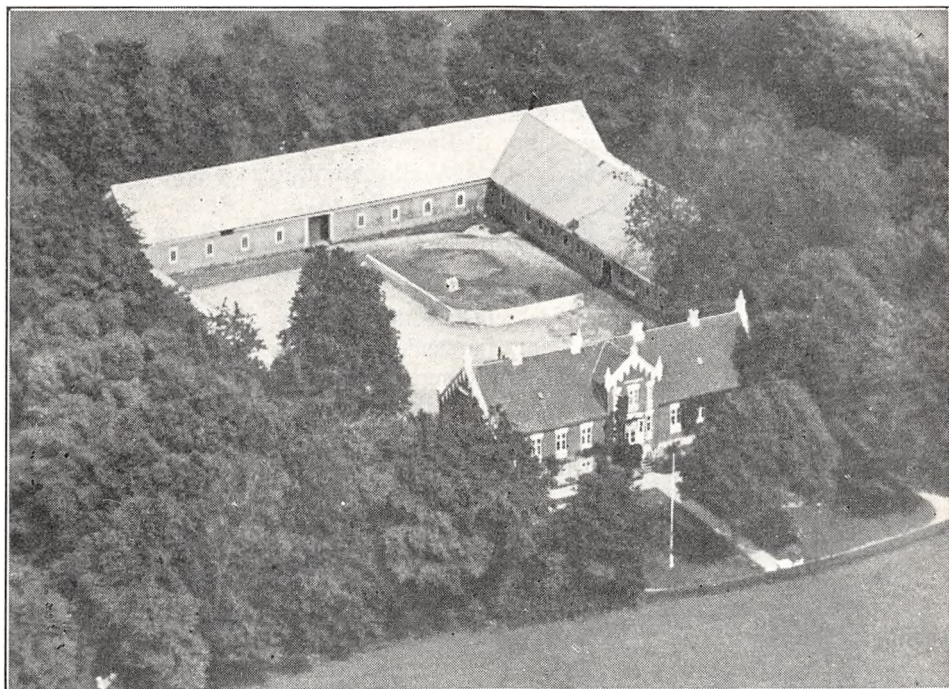
VIDTSKUE, Lystrup By, Vivild Sogn, Vivild-Vejlby Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. A. Zachø, Postfb. Vivild, nærmeste St. Allingaabro, Afst. 14 km, 31½ til Grenaa og godt 33½ km til Randers, Tlf. Lystrup 24.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Lystrup og 8 m. fl. af Hevringholm, samlet Areal 64 ha, deraf 51 Ager, 6,6 Eng, 2,2 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 3,2 ha Forstrand, Hrtk.

9 Td. o Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (85,000), Jordv. 55,300 Kr. (58,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 52,200 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Vidtskue ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km Nord for Lystrup By ved Vejen til Stranden; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 3 km fra denne ved Julianeholm, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet af den nuværende Ejer i Aarene 1927—33. Engen er af god Bonitet, humusblandet Jord, Skovens Bevoksning Gran og El.

Jorden dyrkes dels i en 7, dels i en 8 Marks Drift, Sædskifterne er følgende: I 1.



Vidtskue.

Havre, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6.—7. Kløver og Græs. II 1. Havre, 2 Byg, 3. Rodfrugter, 4. Byg, 5. Roer, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., lidt Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Frontspids til denne, en mindre do. mod Nord til Gaarden, høj Kælder, lige (prydede) Gavle og Tegltag; den er bygget i 1861 og rummer en stor køn Lejlighed. Af de 3 Avslænger er den østlige Sidelænge tækket med Bølgeblik, den indeholder Ko- og Svine-stald og er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Længe, Laden; den vestlige Sidelænge, som er opført i 1933, rummer Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald, den er tækket med Pandeplader ligesom Laden. Desuden Vest for Gaarden et Maskinhus med Vægge af Spaan og

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage af eget Tillæg. Der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vidtskue har grundmurede gode Bygninger. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have, har Frontspids til denne, en mindre do. mod Nord til Gaarden, høj Kælder, lige (prydede) Gavle og Tegltag; den er bygget i 1861 og rummer en stor køn Lejlighed. Af de 3 Avslænger er den østlige Sidelænge tækket med Bølgeblik, den indeholder Ko- og Svine-stald og er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Længe, Laden; den vestlige Sidelænge, som er opført i 1933, rummer Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald, den er tækket med Pandeplader ligesom Laden. Desuden Vest for Gaarden et Maskinhus med Vægge af Spaan og

Tag af Pandeplader, Nordvest for Gaarden et straaetækt Redskabshus, opført af Kamp, samt en tidligere Hestestald, opført af støbte Vægge, den benyttes nu til forskelligt. I Ko- og Svinestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger højt, og som Navnet antyder, er der vid Udsigt i alle Retninger, mod Nord ud over Havet.

Vidtskue ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Gustav Jensen, den var da noget mindre og laa inde i Lystrup By. Efter en Brand i 1857 udflyttede han den til den nuværende Plads og tilkøbte endvidere en Del Parceller til Gaarden; han solgte den i 1899 med ca. 66 ha, $9\frac{3}{8}$ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 60,000 Kr. til Godsinspektør Chr. Ph. Werchmeister paa Gl. Estrup, som i 1906 solgte den til tidligere Forv. paa Estruplund T. M. Friis Andersen (Andersen, der havde bygget Hotellet ved Allingaabro, som han solgte i 1899, var fra Vassingerød i Frederiksborg Amt og var kommet til Egnen i 1872 som Forvalter paa Rolsøgaard); han afstod i 1918 Gaarden til Sønnen L. T. Andersen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1927.

DAMGAARD, Allestrup By, Vejlbj Sogn, Vivild-Vejlbj Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Jens Skovgaard Worre, Postfb. og nærmeste St. Allingaabro, Afst. $4\frac{1}{2}$ km og 24 km til Randers, Tlf. Tøjstrup 22.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Allestrup og 39a af Vejlbj, samlet Areal 53,5 ha, deraf 28,5 Ager, 24 Kærjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 5 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 74,000 Kr. (76,000), Jordv. 47,700 Kr. (48,400); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 49,000 Kr., Løsoret i samme Selskab for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Damgaard ligger i den nordøstlige Side af Allestrup By; Agermarken er samlet ved Gaarden, af Kærjorden ligger 20,7 ha samlet $\frac{1}{2}$ km fra Ejendommen, medens 3,3 ha ligger 2 km fra denne ved Vejlbj; Agermarken bestaar af god Sandmuld paa Lerunderlag, Kærjorden er dyndblandet Jord, ligeledes paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920.

Jorden dyrkes i fri Drift, af og til med nogen Frøavl af Hundegræs, Rajgræs og Engsvingel. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 5 Kalig. og 30—40 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser delvis i Løsdrift; Mælken leveres til Allingaabro Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der drives af og til noget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der leveres 180—200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Damgaard har grundmurede store, gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1884, ligger mod Nord til Haven; den har 2 smaa Frontspidser mod Syd til Gaarden, Veranda ved den vestlige Gavl og Skifertag; den rummer en stor og god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført efter en Brand i 1923, har Trætrimpel og Tag af Eternit. Af disse er der Lade i Længen mod Syd, Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge og Kostald i den østlige. Desuden ved den nordlige Gavl af denne — lidt ud til Øst — en Svinestald. I Staldene er der Jernbjælker og Lofter af Beton, og Gaarden har Vand fra Byens Vandværk.

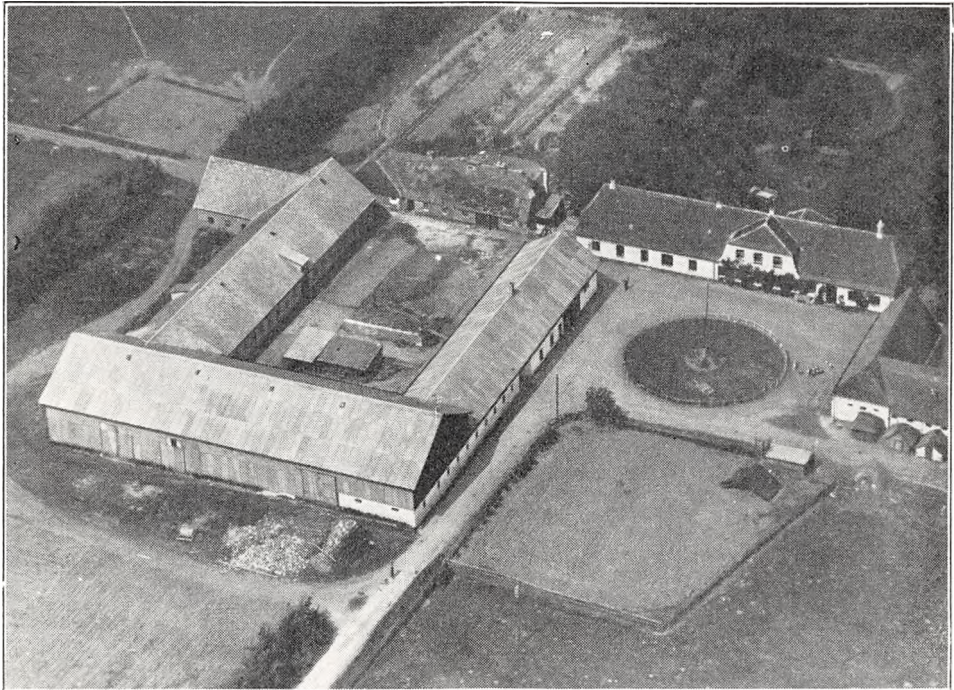
Damgaard, som tidligere har været Fæste under Gl. Estrup, ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Peder Ladefoged, der havde købt den til fri Ejendom, og samtidig frikøbte han ogsaa Nabogaarden, den nuværende Allestruggaard, som han overdrog til en Søn. Efter hans Død i 1860'erne overtog Enken Damgaard, som hun i 1870'erne afstod til sin Søn Carl Peder- sen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1892. Der er i 1906 frasolgt en Eng paa 2,2 ha ved Vejlbj.

JULIELUND, Allestrup By, Vejlbj Sogn, Vivild-Vejlbj Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Chr. P. Højlund, Postfb. og nærmeste St. Allingaabro, Afst. ca. $4\frac{1}{2}$ km og 24 km til Randers, Tlf. Tøjstrup 1.

Matr.-Nr. 1a og 1c af Julielund, samlet Areal 94,3 ha, deraf 47 Ager, 41,8 Kær.

4,3 Skov og 1,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 102,000 Kr. (110,000), Jordv. 72,000 Kr. (72,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 79,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 76,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Julielund ligger ca. ½ km Nordvest for Allestrup By ved Vejen til Allingaabro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 25 ha, som ligger knap 1 km fra denne, bestaar dels af lerblandet Sandmuld, dels af alm. Sandmuld, Underlaget er næsten overalt Ler og Taksterne fra 16 til 4; Kærjorden er dels Lavmose, dels humusblandet Dyndjord, hele Arealet paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er



Julielund.

merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1912—20. Skoven ligger i Forbindelse med Haven, Bevoksningen er overvejende Ask.

Den højtliggende Jord drives udelukkende med Roer, Kartofler og Lucerne, medens den lavtliggende henligger med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 75 Sække Superf., 40 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

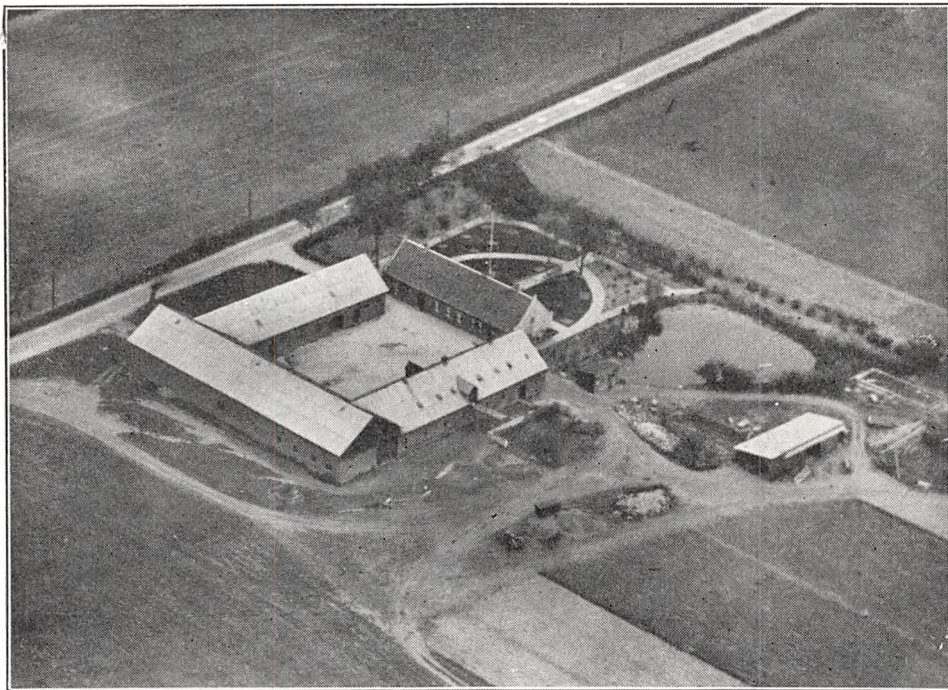
Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 1 Tyr og 40—45 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 197 kg aarlig, Mælken leveres til Vivild Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 15—18 Til-lægssøer, og der leveres ca. 200 Slakterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 75 Høns.

Julielund har grundmurede store Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Nordøst til den gl. Have, som grænser til Skoven mod Nord, har gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor køn Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder (Frontspidsen er tilbygget i 1930 samtidig med Hovedbygningens Restau-

ring). Af Avlsbygningerne ligger Vest for Hovedbygningen som en fritliggende nordlig Længe til de 3 sammenbyggede Avlslænger en straatækt Bygning, der rummer Svinestald og Brændehus. Af Avlslængerne er den sydlige Længe, Laden, opført med Sider og Tag af Bølgeblik, bygget i 1913 ligesom den østlige Sidelænge, som rummer Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald; denne, der ligeledes er tækket med Bølgeblik, har Trimpel af Træ. Den vestlige Sidelænge, Kostalden, har muret Trimpel, Tag af Eternit og er fra den nordlige Ende udvidet med en kort Sidelænge mod Vest, som rummer Ungkvægstald. Desuden Øst for Gaarden 2 sammenbyggede hvidpudsede, straatækte Længer, som indeholder Svinestald. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Julielund hed indtil ca. 1810 »Kærgaard«. Under dette Navn ejedes den i Begyndelsen af det 17de Aarh. af Jens Bang. For to Hundrede Aar siden — i 1734 — ejedes den af Niels Hegedal, efter hvis Død i 1740 den gik over til Just Holst; han solgte den 1753 med 13 Td. Hrtk.



Sparregaard.

og 81 Td. Bønderfæstegods til Krigsrd. Jac. Adler til Østergaard. Senere kom den under Løvenholm, hvorfra Birkedommer N. Juul erhvervede den og i 1803 testamenterede den til sin Søster Edel Marie Juul, gift med H. J. Benning (Skødet fra Ejeren af Løvenholm, Kmhr. P. S. Fønss, er fra 1809, og omtrent samtidig ændredes Gaardens Navn til det nuværende), den var da paa 13 Td. Hrtk. Ved sin Død i 1814 overdrog hun den til N. Clausen, som i 1820 solgte den til P. B. Holm. Fra ham købtes den i 1830 paa Auktion for 4500 Rbd. Sølv af Forp. paa Tjele J. Pind, efter hvis Død i 1836 Datteren Elisab. Bolette P. bragte den til sin Mand, Forv. J. Jespersen, og efter hans Død i 1844 Aaret efter til sin anden Mand Chr. Høilund. Han afstod den i 1879 til sin Søn F. Høilund, efter hvis Død i 1887 den overtoges af Enken Johanne Louise H., og efter hendes overtoges den i 1911 af Sønnen, den nuværende Ejer.

SPARREGAARD, Allestrup By, Vejlbj Sogn, Vivild-Vejlbj Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Johan Legarth, Postfb. og nærmeste St. Allingaabro, Afst. ca. $3\frac{1}{2}$ km og 23 km til Randers.

Matr.-Nr. 13a m. fl. af Allestrup og 1b af Julielund, samlet Areal 85,5 ha, deraf 51 Ager, 31 Eng og Kær, 2,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 4 Skp. 3 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 70,000 Kr. (76,000), Jordv. 47,600 Kr. (48,000); Bygn.

er fors. i Landbygn. Brandf. for 39,670 Kr., Løsøret i »Danske Phønix« for 50,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Sparregaard ligger ca. 3½ km Nordøst for Allingaabro ved Vejen til Allestrup; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 5,5 ha Eng, som ligger 3 km fra denne ved Allingaabro, er største Delen god Sandmuld paa Lerunderlag, 11 ha er lettere Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), og der er merglet i 1930—31. Engen er overvejende god Haardbundseng, 8,3 ha er dog drænet og kultiveret Kærjord, som dyrkes. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 167 kg aarlig, Mælken leveres til Allingaabro Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Sparregaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1877, ligger mod Nordøst til Haven, den er fornylig tækket med Tegl (tidligere Paptag); den rummer en god Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført i 1908 efter en Brand i 1907, har muret Trimpel, og Paptaget erstattes nu efterhaanden med Pandeplader. Af Længerne rummer den nordvestlige Sidelænge Hestestald, Værelser til Folkene, Brænderum m. m., den sydlige Kostald og Længen mod Vest Lade og Ungkvægstald. Endvidere Syd for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, opført af Træ og tækket med Asbest. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk med en Petroleumsmotor som Drivkraft, og der hører et Hus til Ejendommen.

Sparregaard købtes saa vidt vides til Selveje under de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarh. (mulig ogsaa det er en gl. Selvejergaard), samtidig med at den udflyttedes fra Vejlbj til sin nuværende Plads. Den ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af Søren Sparre, efter hvis Død Enken Birthe S. senere ægtede Jens Mortensen; han overdrog i 1869 Gaarden til sin Søn Søren Jensen, efter hvis Død i 1881 den overtoges af Enken Ane Margr., f. Nikolajsen. Hun ægtede Aaret efter Niels Pedersen, som i 1912 overdrog Gaarden til sin Plejesøn Nikolaj Nikolajsen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1930 for 95,000 Kr. uden Besætn. og Korn til Overtagelse Marts 1931.

TØJSTRUPGAARD, Tøjstrup By, Vejlbj Sogn, Vivild-Vejlbj Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Peder Pedersen Frandsen, Postfb og nærmeste St. Allingaabro, Afst. 4 km og ca. 20 km til Randers, Tlf. Tøjstrup 5.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Tøjstrup, 48 af Vejlbj og 12r af Avning, samlet Areal 68,4 ha, deraf 41,2 Ager, 5,5 Eng, 0,8 Skov, 20 Kær og 0,9 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 5 Skp. 0 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 84,000 Kr. (88,000), Jordv. 54,600 Kr. (54,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 48,960 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Tøjstrupgaard ligger i den østlige Side af Tøjstrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Eng og Kær, som ligger 2—3 km fra denne, bestaar af god Muldjord paa noget blandet Underlag, Ler, sandblandet Ler og Sand. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet i Aarene 1910—20. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundseng; Kærjorden kan dyrkes. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 45 Sække Superf. samt lidt Kalig. og Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreatu-

rer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Allingaabro Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Tøjstrupgaard har gode, overvejende grundmurede nye Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er tækket med Skifer. Af Avlsbygningerne ligger Nordøst for Hovedbygningen 2 Længer, opført i 1917 efter en Brand i 1916; de er sammenbygget i Vinkel, har muret Trimpel og Tag af Eternit. Desuden Øst for Hovedbygningen som en sydlig Sidelænge en straatækt Bygning, som rummer Hønsegaard, Maskiner og Redskaber, og endvidere som en vestlig Sidelænge i nogen Afstand fra de øvrige Avlsbygninger, saa der fra Hovedbygningen er fri Udsigt mod Nord til Landevejen, en straatækt Længe af Bindingsværk, der rummer Værelser til Folkene og Hestestald; den har ved den nordlige Ende en kort Sidelænge mod Øst, som rummer Vognport. I Ko- og Svinestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en artesisk Boring.

Tøjstrupgaard er dannet ved Sammenlægning af de to Ejendomme Tøjstruplund og Tøjstrup Østergaard, af hvilke den nuværende Ejer købte den ene i 1894, den anden, der var paa ca. 43 ha, købtes af Naboer Jørg. P. Christensen ca. 1912; da dennes Bygninger brændte i 1916, blev de nye Bygninger opført, saa Bygningerne nu fremtræder som én Gaard.

KÆRHAVEGAARD, Sdr. Gesing By, Gesing Sogn, Gesing-Nørager Komm., Sønnerhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Søren Skriver, Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. ca. 5 km og 27½ km til Randers, Tlf. Gesing 3.

Matr.-Nr. 4 m. fl. af Sdr. Gesing, 110 m. fl. af Nr. Gesing og 3 af Stadsborg, samlet Areal 93,7 ha, deraf 77 Ager, 12,4 Eng, 3,3 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdkv. 86,000 Kr. (95,000), Jordv. 56,700 Kr. (59,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løstøret i Jydsk Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Kærhavegaard ligger i den vestlige Side af Sdr. Gesing By ved Vejen til Tøjstrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der mergles for Tiden aarlig et Areal. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks, dog ret fri Drift med nogen Frøavl af forskellige Sorter; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., lidt Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 42 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Gesing Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Kærhavegaard har overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger Nord for Vejen gennem Byen, er tækket med Tegl. Øst for denne en Svinestald med 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel, opført af Bindingsværk og tækket med Straa ligesom en Længe ved Siden af, som rummer Vadske-, Hønse- og Brændehus. De 3 sammenbyggede Avlslænger, der ligger Syd for Vejen, er ligeledes tækket med Straa. Af disse rummer den vestlige Sidelænge Hestestald og Rum til forskelligt, den østlige Kostald og Længen mod Syd Lade. Desuden Vest for Gaarden en straatækt Vognport, opført af Bindingsværk, og Øst for et Hønsehus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Der hører et Hus til Ejendommen.

Kærhavegaard ejedes i forrige Aarh. af Ehrenreich og senere af Terndrup, som i 1906 solgte den til P. M. Skriver, Ommestrup, i Forening med Sønnen, den nuværende Ejer. Efter Faderens Død i 1925 er Sønnen i 1933 blevet Eneejer af Gaarden.

LØVENHOLM, Gesing Sogn, Gesing-Nørager Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer Vald. Uttental, Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. 6 km og godt 28 km til Randers, Tlf. Gesing 30 (Ejeren), 5 (Forpagteren) og Avning 22 (Skovrideren).

Matr.-Nr. 1a af Løvenholm, 1 af Sorvad, 1b m. fl. af Nr. Gesing og 137 m. fl. af Ørsted (Gaarden), 1b af Løvenholm og 1 af Jordballe (Skoven), samlet Areal 1457,1 ha, deraf 6 Slot og Park, 221 Ager, 55 Eng, 1172 Skov og 3,1 Have og Gaardsplads til Avlsgaarden, Hrtk. 40 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 2¼ Alb. (Slot og Avlsgaard), 9 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 1¾ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 17 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskuldshrtk. (Skoven); Ejdskv. 50,000 Kr. (60,000) (Slottet), 215,000 Kr. (200,000) Avlsgaarden) og 269,000 Kr. (240,000) (Skoven), Jordv. 4800 (4800) (Slottet) 144,600 Kr. (124,000) (Avlsgaarden) og 155,500 Kr. (132,000) (Skoven); Slottet er fors. for 220,000 Kr., Avlsgaardens Bygn. for 220,000 Kr., Løsoret i »Nord og Syd« for 168,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Løvenholm ligger ca. 1 km Øst for Sdr. Gesing By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 6 km fra denne i Ørsted Enge, bestaar af sandmuldet Jord paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—33. Den kultiverede Eng er af god Bonitet, dyndblandet Jord paa Blaaler- og Sandunderlag (se Gaardens Historie). Af Skoven er 128 ha bevokset med Bøg, 70 med Eg, 144 med blandet Løvtræ og 478 med Naaetræ, medens 352 ha er ubevokset Areal; Skovens Drift ledes af Skovrider Poul Jensen, Gl. Estrup Skovridergaard.

Gaarden drives af Forpagter N. Petersen; Jorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 100 Kalig. og 250—300 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 116 Malkekøer, 4 Tyre og 100 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 2900 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Mælkeforsyning (privat).

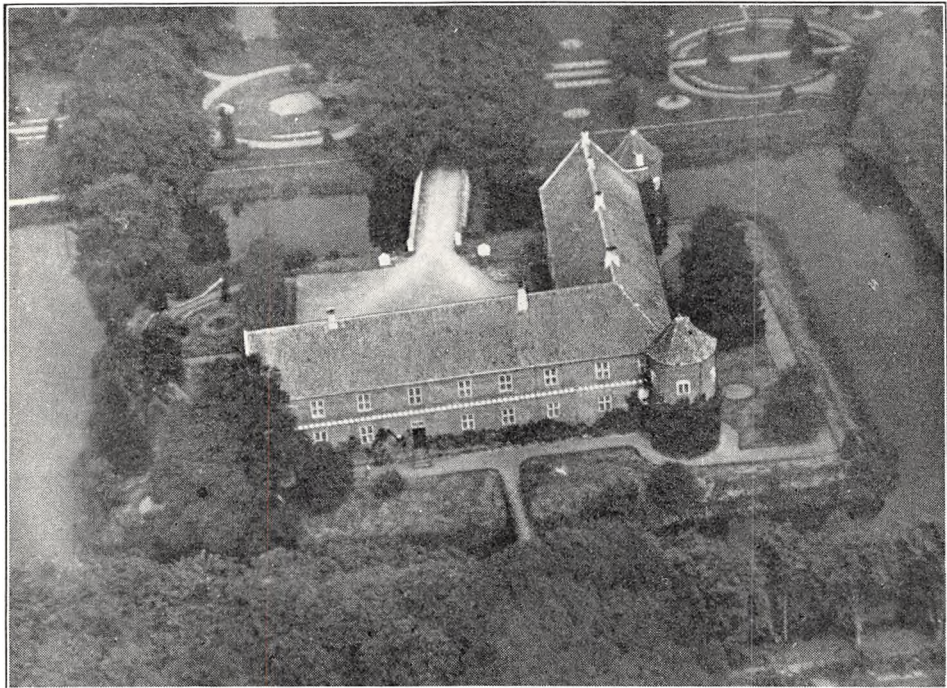
Der holdes som Regel 18 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde (mest) og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 30 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 150 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Løvenholm Hovedbygning (Slot) ligger paa en Ø, omgivet af Grave, Syd for Avlsgaarden, den bestaar af 2 Fløje, en sydlig og en østlig, sammenbygget i Vinkel, opført af røde Munkesten i 2 Etager med Kælder under Østfløjen og tækket med Tegl. Østfløjen, der er opført ca. 1576, har 2 svære runde Taarne ved de 2 Hjørner mod Nord og Sydøst, medens et Vindeltrappetaarn ind mod Gaarden nu er nedrevet; Sydfløjen, som er yngre, er bygget ca. 1630. Det sydlige Taarn, der staar udvendig, hvor de 2 Fløje støder sammen, er opført i 1642. Taarnene, der oprindelig havde Kuppelspir, har nu alm. flad Blytækning. De høje Murflader paa de 2 Fløje brydes mellem de 2 Etager ved en Rundbuefrise, som er svagt udkraget; en vestlig og en nordlig Længe, der vistnok har været paatænkt, er aldrig blevet opført. I 1901 lod den daværende Ejer, Etatsrd. P. Bornholdt fra Riga, Hovedbygningen underkaste en gennemgribende Restaurering ved Kmhr. F. Meldahl; den indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Af Avlsgaardens Bygninger, som overvejende er opført af Grundmur og tækket med Tegl, ligger Forpagterboligen mellem Hovedbygningen og de 3 sammenbyggede Hovedlænger af Avisbygningerne ud for Enden af den østlige Sidelænge af disse; den er opført af Kamp og rummer en god Lejlighed, ligeledes med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 Avlslænger, som er opført omkring Midten af forrige Aarh. efter en Brand, er der Lade i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden og Slottet, Heste- og Herskabsstald i den vestlige Sidelænge og Kostald i den østlige, der nær Laden er udvidet med en Sidelænge mod Øst, som tillige rummer en Beboelse (under Opførelse); Øst for den sydlige Ende af Kostalden ses Gaardens runde Vandtaarn samt en Længe, der rummer Værelser m. m., og Syd for Forpagterboligen et teglhængt Redskabs- og Maskinhus. Endvidere Øst for Gaarden (fra Syd mod Nord) en Svinestald, en Vognport, opført af Bindingsværk, samt en ny Længe, som

i det høje Midterparti rummer Magasin, medens den i de 2 andre Partier, der er opført af Træ, rummer Ungkvægstald i den sydlige Del og Svinestald i den nordlige. Der er eget Vandværk, som drives ved Electricitet, og i Kostalden er der ildfast Loft af murede Hvælvinger paa Træbjælker. Til Slottet hører Gartner- og Chaufførbolig, til Avlsgaarden en ældre Smedie og 5 Huse og til Skoven en Skovfogedbolig og 13 Huse.

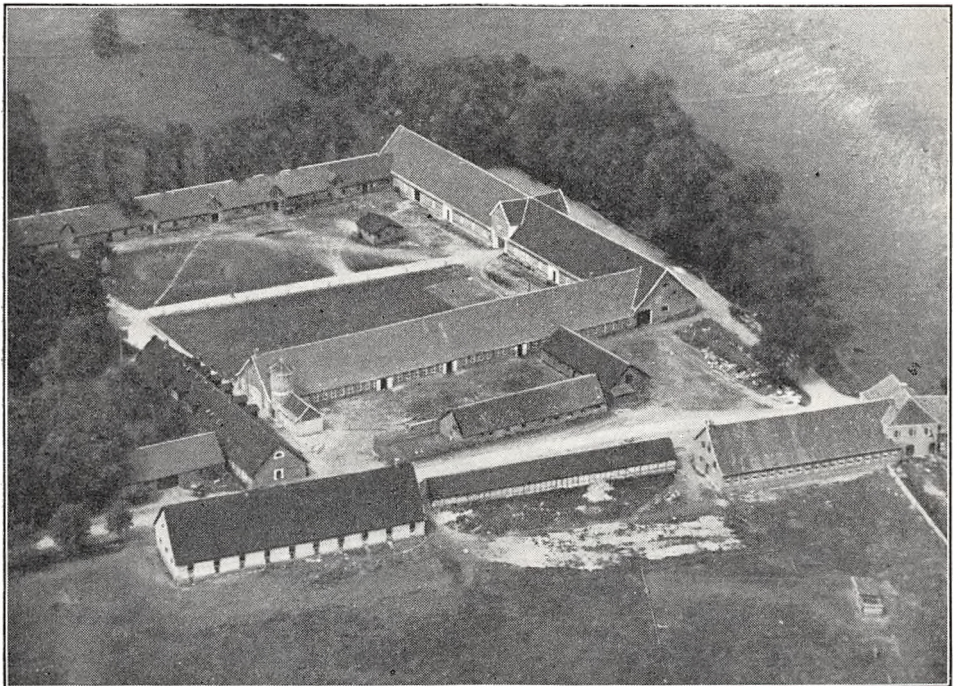
Løvenholm hed i ældre Tid Gesingholm, og den nævnes allerede i Historien under Christoffer af Bayern i 1445, da Gaarden tillige med 5 Bol erhvervedes af Essenbæk Kloster (se Essenbæk Ladegaarde) fra St. Hans Kloster i Viborg. Førstnævnte Kloster, der var viet til Benediktiner-Munkeordenen, ejede en Mængde Gods paa Djursland. Ved Reformationen i 1536 inddroges det ligesom det øvrige katolske Gods af Kronen, der lagde Kloret under Dronningborg Len, medens den ansete luthersk-sindede Rigsrd. og Rigsmarsk Erik Eriksen Banner til Kokkedal og Asdal i Vendsyssel fik Gesingholm, om ved Køb eller Gave vides ikke, men under



Løvenholm Slot.

Grevens Fejde, hvor hans to Gaarde i Vendsyssel, i alt Fald Kokkedal, gik op i Luer, var det ham, der sammen med Mogens Gjød til Clausholm reddede Østjylland fra Brand og Plyndring ved at standse Skipper Clement ved Gudenaen (Slægten uddøde i 1713 med Kapt. Niels Banner). Banner, som ogsaa ejede Højris paa Mors og Rygaard paa Sjælland, grundlagde Gesingholm til en adelig Sædegaard. Efter hans Død i 1554 overtoges Gaarden af Sønnen Anders Eriksen Banner, der opførte Hovedbygningens Østfløj. Ved hans Død i 1583 overtoges Gaarden af Sønnen Erik Banner og efter dennes Død (ugift) i 1597 af Broderen Otto B. I 1608 var han i Underhandling med sin Nabo Eske Brock til Gl. Estrup om Salg af Gesingholm, hvilket ses af Brocks bekendte Dagbøger, men Handelen gik ikke i Orden, og Aaret efter — 1609 — solgte Otto B. saa Gaarden til Frands Rantzau, hvis 4 Sønner i 1616 solgte den til Farbroderen Gert Rantzau til Breitenburg i Holsten (Frans og Gert R. var Sønnesønner af den dygtige Feltherre Joh. R., der slog Grevens Fejde ned, og Sønner af dennes Søn, den rige Henrik R. til Breitenburg, som, da en Del af Guldet og Sølvet fra Amerika begynde at strømme hertil omkring Midten af og i sidste Halvdel af det 16de Aarh., byggede Herregaarde »i Snesevis«). Efter Gert Rantzaus Død i 1627 arvedes Gesingholm af Sønnen, senere Overstatholder og Rigsgreve Chr. R., der i 1637 fik Løvenholm, som i 1638 ansattes til 60 Td. Hrtk., oprettet til et Birk, ligesom Gaardens gl. Navn ændredes til det nuværende efter »Løven« i Rantzau'ernes Vaabenskjold; han opførte Sydfløjen. Efter hans Død i 1663 arvedes Løvenholm af Sønnen Ditlev R., der med sine store Jordegodser i Holsten regnedes for sit Slægtleds rigeste Jorddrot i det danske Rige (han ejede ogsaa Demstrup og Sødtringholm i Gerlev Hrd., Eskjær i Salling — denne havde han dog kun i Pant for Laan — og Skovgaard i Koldinghus Amt); han udnævntes til dansk Greve i 1671, og med

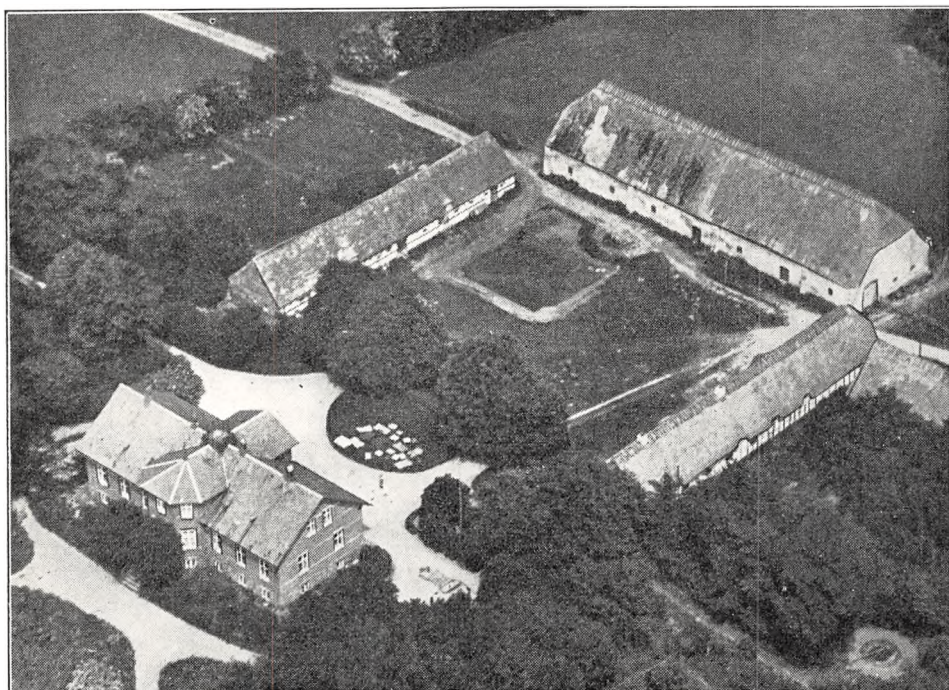
kgl. Bevilling oprettede han da i 1674 af de nævnte 5 Gaarde med Bøndergods Grevskabet Løvenholm med 1850 Td. Hrtk. (dette manglede altsaa 650 Td. Hrtk. i at være komplet). Efter hans Død i 1697 arvedes Grevskabet, Rigs-grevskabet i Holsten og alle Godserne af den ældste Søn Chr. Ditl. R. (se Skovgaard, Bd. V, S. 163—64). Paa Grund af sit vanskelige Sind kom han paa Kant med Frederik d. Fjerde, der gentagne Gange konfiskerede Grevskabet, og Rantzau tillod sig nu baade hos Kongen af Preussen og i sin Egenskab af tysk Rigsgreve at søge Hjælp hos den kejserlige Kammer-Ret mod Frederik d. Fjerde; endvidere var han paa Kant med sin yngre Broder Vilh. Ad. R., som han vilde formene den Broderen tilkommende Arv, og denne Strid endte med, at Chr. Ditl. R. i 1721 paa en Snejpejagt i Holsten dræbtes ved et Snigskud, vistnok paa sin Broders Foranledning. Sidstnævnte, der blev indstillet til Dødsstraf, dømtes til livsvarigt Fængsel, i hvilket han døde i 1734, og da den dræbte ældre Broder var ugift, tilfaldt Grevskabet Løvenholm Kongen (Kronen) som inddrog det i 1726. I 1732 op-



Løvenholm Avlsgaard.

rettede Christian d. Sjette Grevskabet igen og overdrog det til den 10-aarige Grev Fr. Chr. Danneskiold-Samsøe. Da de økonomiske Forhold var vanskelige, fik dennes Formynder, Grev Fr. D.-S., i 1739 kgl. Tilladelse til at sælge Skovgaard (se foran) og i 1742 Demstrup og Sødringholm samt Ret til at ophæve Grevskabet, hvorefter selve Hovedgaarden Løvenholm i 1743 solgtes til Besidderens Broder, Grev Ulrik Ad. D.-S. (ved kgl. Bevilling i 1752 bestemtes det dog, at Løvenholm Hovedgaard fremdeles skulde benævnes Grevskab, et Navn, den beholdt til 1828, da den i Slutningen af den strenge Landbrugskrise overtoges af Staten for Skatterestancer). Efter Danneskiold-Samsøes Død i 1751 solgte Enkegrevinden Gaarden for 40,000 Rd. til Regimentskvartermester Søren Hansen Seidelin til Refstrup, der i 1752 solgte den til Kmrdr. Niels Basse til Hindsgavl; han overdrog den i 1756 til sin Svigersøn, Kancellirid. Hans Fønss, som drev Gaarden stærkt frem, inddigede Markerne og forbedrede Bygningerne. Han afstod den i 1783 med 67 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, Skovskuld 17, Afbyggere 18, Tiender 33 og Bønderfæstegods 614 Td. Hrtk., hvoraf 20 Td. under Afbyggergaarden Sorvad, for 74,000 Rd. til Sønnen Peter Severin Fønss, senere adlet og udnævnt til Kmhr. og Amtmd. Han, der ligesom Faderen var en meget dygtig og virksom Mand, kom ligesom en hel Del andre i disse Aar ind paa Ejendomshandler og Godsspekulationer, og i 1796 fik han Bevilling til at bortsælge Bøndergodset m. m., uden at Hovedgaarden mistede sin Frihed (denne tabtes dog i 1820); han, der ogsaa ejede Hevringholm m. m., udskilte fra de store Gaarde en Del Afbyggergaarde, som det imidlertid kneb for ham at faa solgt. Sorvad solgtes dog i 1804, ligesom han solgte Halvdelen af Bønderfæstegodset til Selveje. Fønss, der var en meget godgørende Mand, gavnede sit Amt paa mange Maader; som Amtmand virkede han for gode Veje og

Broer, Ungdommens Oplæring og Uddannelse, Smugkroernes Afskaffelse m. m., men de mange Ofre, han personlig bragte herfor, medførte, at han i 1811 (Skøde 1814) maatte sælge Løvenholm, som købtes med 86, 33 og 307 Td. Hrtk. af et Konsortium for 430,000 Rd.; dette solgte Gaarden i 1817 for 180,000 Rd. til Etatsrd. H. J. Hansen til Bramstrup, der 10 Aar senere maatte afstaa den til Staten for Skatterestancer, og samtidig ophævedes Løvenholm Birk. I 1831 afhændede Staten Løvenholm med 50 Td. Ager og Engs Hrtk. Hovedgaardstakst, 17½ Td. Skovskylshrtk., 33 Td. Tiendehrtk. og 62 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 16,465 Rbd. til Arvingerne efter Etatsrd. Saabye (ét af Konsortiets Medlemmer) og Skibskapt. Krøyer, der i 1833 solgte Gaarden for 30,000 Rbd. Sølv til H. Frelsen, Flensborg; Bygningerne var da forsikret for 35,500 Rd., og Arealet var ialt 1725 ha Ager, Eng, Skov, Mose, Hede, Have og Gaardsplads. Efter forgæves at have søgt at afhænde den ved Auktion solgte han i 1836 Løvenholm for 40,000 Rd. til Forp. Chr. Pind paa Gl. Estrup, som opførte de nuværende Avlsbygning-



Eldrupgaard.

ger. Efter hans Død i 1855 overtoges den af Enken Laura, f. Faith, der i 1872 solgte den med Afbyggergaarde, Besætn., Invt., Fæste- og Lejehuse, Nielstrup Møller, Gesing og Nørager Kirker med Kirketiender samt Gesing Kirketiende for 464,000 Kr. til Konsul L. U. la Cour. Han solgte i Novbr. 1887 Løvenholm med Afbyggergaarde, Fæstegods, Møller, Tiender, Høst, Besætn. og Inventar for 520,000 Kr. (med 80,000 Kr. Udbetaling) til senere Landstingsmd., Hfjm. Chr. A. J. Neergaard, Nakskov Ladegaard. Efter hans Død i 1901 solgtes Løvenholm ved 2. Tvangsauktion med Kirker og Tiender, et Teglværk, en Vand- og Vindmølle samt 4½ Td. Fæstegods til Etatsrd., Skibsmægler N. P. Bornholdt, Riga, der underkastede den forfaldne Hovedbygning en Hovedreparation (se foran), beplantede ca. 140 ha af den daarligste Jord, kultiverede ca. 50 ha tidligere daarlig Eng og opdyrkede ca. 100 ha af Heden; han solgte i 1918 Gaarden (nogle Maaneder før han maatte flygte fra sin store blomstrende Virksomhed i Riga for Bolschevikerne) for 2,250,000 til Hfjm. O. H. C. Vind til Sanderumgaard, som tilkøbte ca. 66 ha Skov (se Julianeholm). I 1919 solgte han Løvenholm for 1,950,000 Kr. med henimod 1950 ha, deraf godt 240 ha Ager, 55 Eng, ca. 1175 Skov med Skovmoser, Afbyggergaarden Georgsminde med godt 300 ha, en Del mindre Forpagtergaarde og Huse, Nielstrup Mølle, et Savværk, et Teglværk samt Gesing og Nørager Kirke) til Hfjm., Greve W. E. C. Schimmelmann, tidligere Bygholm, der frasolgte Afbyggergaarden Georgsminde (se denne) til et Konsortium. Senere blev Godset stillet til Tvangsauktion, paa hvilken det i Septbr. 1929 købtes af den nuværende Ejer.

ELDRUPGAARD, Gesing Sogn, Gesing-Nørager Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer Vald. Uttental, Løvenholm, Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. 5 km og 27½ km til Randers, Tlf. Avning 15.

Matr.-Nr. 1. m. fl. af Eldrupgaard, 1of af Sdr. Gesing, 19am af Taarup, 1a m. fl. af Marie Magdalene og 9h m. fl. af Ørsted, samlet Areal 422,8 ha, deraf 50 Ager, 364 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 7,8 ha Mose og andre Arealer, Hrtk. 15 Td. 0 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 184,800 Kr. (193,000), Jordv. 103,600 Kr. (100,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 90,000 Kr., Løvsøret i »Nord og Syd« for 17,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Eldrupgaard ligger ved Vejen, som fra Gesing fører til Landevejen Randers—Grenaa; Jorderne er samlet ved Gaarden; Agermarken bestaar overvejende af stærk Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget bakket, Kultur og Gødningskraft alm. god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1934. Af Skovarealet er 85 ha bevokset med Bøg, 8 med Eg, 4 med blandet Løvtræ og 200 ha med Naaletræ, medens 67 ha er ubevokset; Skovens Drift ledes af Skovrider Poul Jensen, Gl. Estrupgaard Skovridergaard.

Gaarden er bortforpagtet til Forpagter N. Petersen, Løvenholm, og drives sammen med denne Gaard (se denne); Jorden dyrkes i fri Drift.

Eldrupgaard har en grundmuret, anselig skifertækt Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven; den har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids, af hvilke den mod Syd til Haven er udividet med en Karnap; den indeholder en stor Lejlighed, som dels er lejet ud, dels beboes af en Skovfoged. Af de 3 fritliggende straaetækte, hvidpudsede Avslænger er de 2 Sidelænger ældre og opført af Bindingsværk. Af disse rummer den østlige Sidelænge Hestestald m. m. og den vestlige Kostald; Længen mod Nord, Laden, er opført af Grundmur. Desuden Øst for Gaarden en straaetækt Svinestald, opført af Kamp. Der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt og lunt i Skovbrynet mellem Eldrup og Taarup Skove.

Eldrupgaard nævnes allerede i 1683, da den med kgl. Bevilling blev lagt ind under Stenalt's Hovedgaardstakst, dog naaede den ikke at blive skattefri; siden har den hørt under Stenalt til 1930, da dennes daværende Ejer, Hfjm. J. Chr. Bruun, solgte den til den nuværende Ejer.

GEORGSMINDE, en Afbyggergaard fra Løvenholm, Matr.-Nr. 8a m. fl. af Løvenholm, ligger 9 km Øst for Avning St., Øst for Løvenholm Skove og ca. 1 km Nord for Landevejen Randers—Grenaa; den er nu paa ca. 57 ha, men var tidligere paa ca. 311 ha, Hrtk. 2 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb., og havde efter Ejendomsskyldvurderingen af 1920 en Ejdskv. af 182,000 Kr. og en Jordv. af 131,700 Kr.

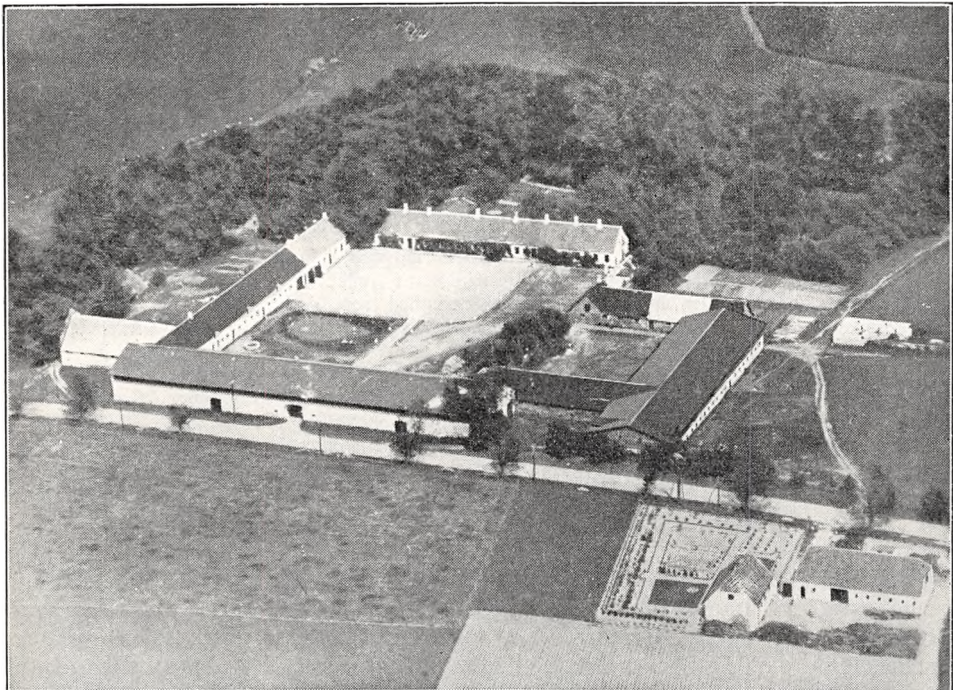
I 1925 solgte Ejeren af Løvenholm, Grev W. Schimmelman, Georgsminde til Udstykning til Staten repræsenteret ved sin Tillidsmand, Næstformand i De samvirkende jyske Husmandsforeninger, nu afdøde Husejer Paulin Husum, Faarup, og samme Aar udstykkedes og oprettedes efter de gl. Husmandslove 17 selvstændige Statshusmandsbrug og i 1926 yderligere 6 Brug med i Gennemsnit 10,5 a 13,2 ha til hvert Brug. Da Jorden er ualmindelig slet af Bonitet, vistnok den daarligste større Gaard, der nogen Sinde er overladt til Husmændene, de fleste Steder med et tykt Lag Al mellem Over- og Undergrund, Terrænet fladt, saa Vandets Afledning efter en Vinter med stor Nedbør er vanskelig, endvidere plaget af sen Nattefrost Foraar og Sommer, har disse Husmænds økonomiske Stilling, trods gentagen Hjælp paa flere Maader, været yderst vanskelig.

Hvad Jordens Bonitet angaar, da gaar der i Gennemsnit godt 103 ha (188 Td. Ld.) paa 1 Td. Hrtk.

SORVAD, Gesing Sogn, Gesing-Nørager Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Henrik Andreassen, Postfb. og nærmeste St. Allingaaero, Afst. 5½ km og 24½ km til Randers, Tlf. Vivild 7.

Matr.-Nr. 2a og 3a af Sorvad, samlet Areal 57,1 ha, deraf 34,5 Ager, 11 Eng, 10 Skov og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 3 Skp. 0 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 82,000 Kr. (220,000), Jordv. 41,800 Kr. (144,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr., Løvsøret i Nye Danske af 1864 for 64,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Sorvad ligger ved Landevejen mellem Allestrup og Vivild; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er to Trediedele god Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft alm. god (i 1870'erne blev der gennemført en Dybpløjning i Brakskiftet); Jorden er drænet i første Halvdel af 1860'erne, men da denne blev mindre godt udført, maatte en Del af Drænledningerne omlægges i 1870'erne; der er merglet med Kalkmergel fra midt i Halvtredserne til midt i Treserne i forrige Aarh., og begge Grundforbedringer viste god Nytte; der er nu merglet igen sidst i 1920'erne. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning overvejende Bøg.



Sorvad.

Jorden dyrkes i fri Drift; Forbruget af Kunstgødning er stærkt vekslende efter Afgrødemnes Art.

Kvægbesætningen, der bestaar af 22 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Vivild Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, og der tillægges 1 Føl aarlig. Svinebesætningen har hidtil været 16 Tillægssøer, og Pattedrisene er blevet solgt; Besætn. er nu 9 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til ca. 70 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Sorvad har grundmurede hvidpudsede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, er opført i 1804 og i 1854—55; den har en kort Udbygning mod Nord til Haven og er tækket med Tagpap mod Nord og Tegl mod Syd til Gaarden; den indeholder en stor Beboelse. Af de 3 Avlslænger, som overvejende er tækket med Tagpap (oprindelig Spaan), er der Ko- og Svinestald i den fritliggende Sidelænge mod Øst, bygget i 1873, den har Trætrimpel og lavt Tag. Af de 2 andre Længer, som er sammenbygget i Vinkel, er der Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, og Hestestald, Hønseshus, Mølleri, Garage og Værelser til Folkene samt Magasin paa Loftet i den vestlige Sidelænge; denne, der har muret Trimpel, er tækket med Tegl over den nordlige Del. (De øvrige Bygnin-

ger, som ses paa Fotografiet, er nu nedrevet, og dog er de tilbageværende mere end rigelige til Gaardens nuværende Areal). I Ko- og Svinestalden er der ildfast Loft af Lægter med Ler, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Sorvad (ingen Hovedgaard) var ved vor første Matrikel i 1662—64 efter Enevældens Indførelse 2 Gaarde, hver med $11\frac{3}{4}$ Td. Hrtk., der hørte under Gesingholm (det nuværende Løvenholm), idet dennes Ejer Anders Banner havde erhvervet disse ca. 1570 ved Mageskifte med Aarhus Domkapitel. I 1744 blev disse ved kgl. Bevilling samlet af Grev U. Ad. Danneskiold-Samsøe, Løvenholm, til en Ladegaard med 19 Td. Hrtk., som den senere Ejer af Løvenholm, Kmhr., Amtmd. P. S. Fønss, i 1804 solgte med 37 Td. Hrtk. for 24,600 Rd. og 200 Dukater til A. Hviid. Han solgte i 1830 Sorvad til sin Søn P. Hviid, der i de godt 40 Aar, han ejede Gaarden, drev den som »Studegaard« med Fedning af Studene paa Græs om Sommeren; han afhændede den i 1872 for 150,000 Rd. med 256 ha, 41 Td. Hrtk., en Del Besætn. og Invt. til Grev C. H. C. Moltke, Lystrup. I 1903 solgte han Gaarden til sin Søn, Grev E. Moltke, for 175,000 Kr. (256 ha, 41 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. samt en Mølle og et Teglværk). Han solgte i 1905 Sorvad med samme Tilbehør for 220,000 Kr. til Kmjkr. M. A. Greagh-Bornholdt (en Søn fra Løvenholm), der i 1921 solgte den for 500,000 Kr. til et Konsortium, som samme Aar udstykkede 106 ha til 17 Statshusmandsbrug (efter den gl. Husmandslov). I 1923 solgte Konsortiet derefter Hovedparcellen og det øvrige til den nuværende Ejer, der i 1929 yderligere har udstykket ca. 91,6 ha til 14 Statshusmandsbrug, hvorved Gaarden har faaet sin nuværende Størrelse.

HAVAGERGAARD, Mogenstrup By, Nørager Sogn, Gesing-Nørager Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Valdemar Møller, Postfb. Vivild, nærmeste St. Allingaebro, Afst. 14 km, ca. 30 til Grenaa og 34 km til Randers.

Matr.-Nr. 3b m. fl. af Mogenstrup, samlet Areal 56,3 ha, deraf 55 Ager, 0,5 Eng og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 2 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 80,000 Kr. (86,000), Jordv. 57,400 Kr. (59,100); Bygn. er fors. i »Vermund« for 54,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Havagergaard ligger ved Vejen mellem Mogenstrup og Rygaard; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt med Hældning mod Havet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920'erne. Engen er Lavmose.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Avl af Græs- og Kløverfrø; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 15 Kalig. og 50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 20 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg; Mælken leveres til Vivild Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er i de senere Aar leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Ænder, Gæs og Kalkuner.

Havagergaard har gode Bygninger. Den grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, har gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avlslænger, som har Trætrimpel og er tækket med Tagpap, er støbt af Beton. Af disse er der Værelser til Folkene, Heste-, Svine- og Kostald i den østlige Sidelænge (sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Øst med muret Trimpel og Tag af Pandeplader) og Vognport, Svinestald og Mølleri i den vestlige samt Lade i Længen mod Nord; denne er fra den østlige Gavl udvidet med en Hjelm, tækket med Cementsten. Desuden Øst for Hovedbygningen et Hus med Tag af Cementsten, det rummer Vadske- og Brændehus, og endvidere et Hønsehus, opført af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden er der vid Udsigt over Havet.

Havagergaard, som i 1837 er udflyttet til sin nuværende Plads, er udskilt samme Aar fra en større Gaard paa Mogenstrup Mark, der var Fæste under Løvenholm og vistnok var købt til fri Ejendom i 1822. Den ejedes i 1837 af Jens Bager, som senere afstod den til sin Søn af samme Navn; han mageskiftede den senere med en Gaard paa Lystrup Mark, Dyrholmgaard, der tilhørte Søren Chr. Klausen. I 1901 solgte han Havagergaard til Frederik Møller fra Karby, som i 1905 solgte den til Broderen, den nuværende Ejer. I 1912 er der tilkøbt ca. 27 ha fra en Nabogaard, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

JOHANNELUND, Matr.-Nr. 7a og 6b af Rygaarde, laa $13\frac{1}{2}$ km Nordøst for Allingaabro St., 1 km Syd for Stranden i Nørager Sogn, Sønderhald Hrd., Randers Amt.

Gaarden, der ejedes af Chr. Nielsen, havde et Areal af $86\frac{1}{2}$ ha, ca. 13 Td. Hrtk. og var ved Ejendomsskyldvurderingen i 1924 vurderet til 99,000 Kr. og 67,400 Kr. Jordværdi. I 1926 solgte Ejeren Gaarden til Udstykning, hvorefter den samme Aar udstykkedes i 7 Statshusmandsbrug, hver paa ca. 6,6 ha, efter den gl. Husmandslov, og der blev saa en Hovedparcel tilbage paa 22 ha Ager og Eng samt 16,5 ha Skov.



Fjeld.

FJELD, Marie Magdalene Sogn, Marie Magdalene-Koed Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Kmhr. Adam Estrup's Dødsbo, Postfb. og nærmeste St. Pindstrup, Afst. $1\frac{1}{2}$ km og 29 km til Randers, Tlf. Pindstrup 3 (Hovedbygningen) og Ryomgaard 28 (Forstassistenten).

Matr.-Nr. 6a af Pindstrup og 21e af Klemstrup, samlet Areal 834 ha, deraf 12 Ager, 26 Eng, 617 Skov, 129 Mose, 1 Have og Gaardsplads og 49 ha andre Arealer, Hrtk. 13 Td. 7 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 3 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 0 Alb. Skovskylshrtk.; Ejdskv. 328,000 Kr. (330,000), Jordv. 174,400 Kr. (167,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 66,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Fjeld ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km Nordøst for Pindstrup St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar nærmest af Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er formentlig merglet fra gl. Tid. Engen er Lavmose. Af Skoven er 125 ha bevokset med Bøg, 165 med Eg, 22 med blandet Løvtræ og 165 ha med Naaletræ; Driften ledes af Forstassistent H. Rasmussen.

Agerbruget er bortforpagtet til L. Jensen Lauesen; Driften er alm.

Kvægbesætningen, der bestaar af 5 Malkekøer og 4 Stkr. Ungkreaturer, er af

rød dansk Malckerace, den fornyes ved eget Tillæg; Mælken leveres til Ryomgaard Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 2 Arbejdsheste. Der leveres ca. 15 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Fjeld Hovedbygning har høj Sokkel, støbt af Beton, Kælder, Vægge af Træ, Frontspids mod Syd og Tegtag; en Forlængelse eller Tilbygning mod Øst er ligeledes opført af Træ; Hovedbygning. indeholder en stor god Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Avlsbygningerne, der ligger Vest for Hovedbygningen, bestaar af 2 Længer, sammenbygget i Vinkel; af disse rummer den grundmurede Hovedlænge Beboelse m. m., den anden Ko- og Hestestald. Desuden Nord for denne en Lade samt en Halvtagsbygning til Værksted m. m., begge opført af Træ og tækket med Tagpap. Til Ejendommen hører en Skyttebolig. Fjeld ligger lunt og kønt i Sydsiden af Skovbrynet.

(Gaarden Klemstrup, Matr.-Nr. 206 m. fl. af Klemstrup, der ligger godt 2 km længere mod Øst—Sydøst, har samme Ejer; den har et Tilliggende af 106,5 ha med 9¼ Td. Hrtk., Ejdskv. 68,000 Kr., Jordv. 54,200 Kr. og gode Bygninger).

Fjeld (d. e. Fællesskov) har Navn efter de store gl. Skove i Marie Magdalene Sogn, som i den senere Middelalder hørte til Hevringholm, hvorfra dennes Ejer Otte Nielsen Rosenkrantz lagde den ind under Bjørnholm. Ved Ejerskifter og ved Udskiftning af Fællesskabet kom Dele af Skoven senere under Gl. Estrup, Holbækgaard, Ryomgaard og Stenalt; i Tidens Løb blev det store Skovareal nu efterhaanden slemt medtaget ved Krige, Ildsvaade, Skovtyverier og hensynsløs Hugst, saa da senere Konsejlspræsident J. B. S. Estrup købte Skovene i 1855—62, var der kun godt ca. 200 ha dækket med Skov. De kom nu under forstmæssig Behandling, og i Løbet af en Del Aar tilplantedes der ca. 400 ha med Naaletræ som Forkultur for Løvtræ, Eg og Bøg senere, og i Løbet af de følgende Aartier skiftede Arealet Udseende og Karakter som Løn for Anstrengelserne. I 1907 overdrog Estrup derefter Skovene og sine øvrige Ejendomme i Sognet til sin næstældste Søn, Kmhr. Adam Estrup; efter hans Død i Sommeren 1934 ejes Gaarden nu af Dødsboet.

FREDERIKSLUND, Marie Magdalene Sogn, Marie Magdalene-Koed Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retsskr., Randers A., Ejer Prpt. Rud. Laursen, Postfb. og nærmeste St. Ryomgaard, Afst. ca. 4 km, til Grenaa 24 og til Randers 34 km, Tlf. Nimtofte 23.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Ryomgaard, 1a m. fl. af Kærende og 22d af Attrup, samlet Areal 169,4 ha, deraf 138,9 Ager, 22 Eng, 5,5 Skov, 1,5 Mose og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 135,000 Kr. (155,000), Jordv. 107,400 Kr. (109,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsdøret i »Danmark« for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Frederikslund ligger ca. 4 km Nord for Ryomgaard ved Vejen til Nimtofte; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Klægunderlag. Terrænet er dels jævnt, dels let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, kun et mindre Areal er drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og ca. 30 ha er nymerglet af den nuværende Ejer i Aarene 1920—30. Engen er god Lavmose, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning Bøg.

Af Agermarken dyrkes to Trediedele i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede el. Byg, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6. Kløver og Græs. Det øvrige Areal dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs. Der avles lidt Kløverirø. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 60 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

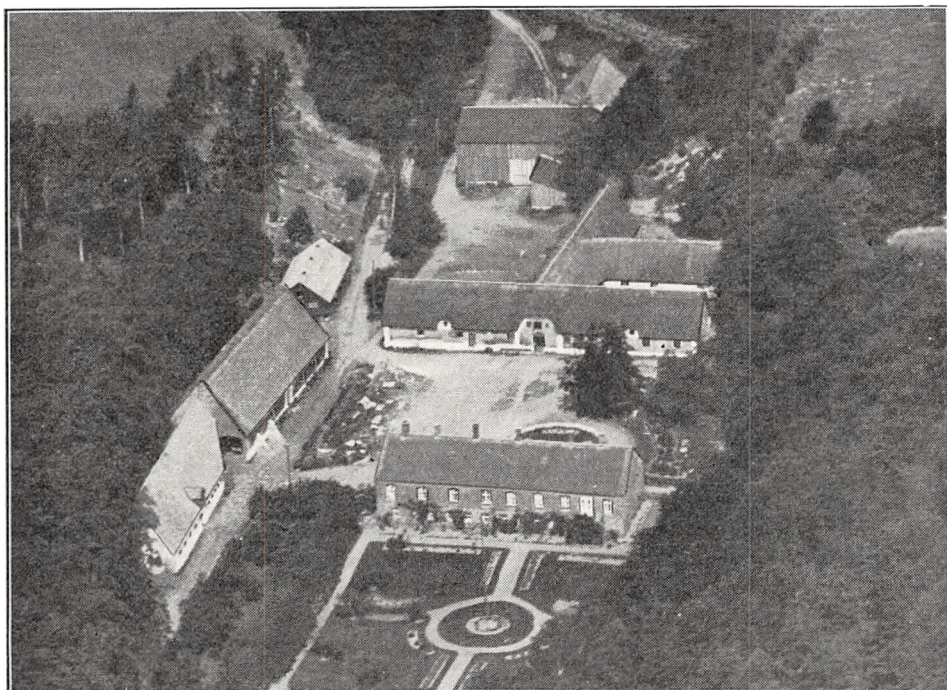
Kvægbesætningen, der bestaar af 55 Malkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malckerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig (unge Køer), Mælken leveres til Nimtofte Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der leveres ca. 300 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 90 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Frederikslund har overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, har høj Kælder og Tegtag; den rummer en stor og god Beboelse med ind-

lagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne ligger Syd for Hovedbygningen Hestestald og Lade, sammenbygget i hinandens Forlængelse, Hestestalden tækket med Cementsten, Laden med Straa, og Vest for Laden en Svinestald, opført af Træ og tækket med Tagpap. Desuden Vest for Hovedbygningen — parallelt med denne — en Længe, som rummer Ungkvæg- og Svinestald, og fra hvis Midte Kostalden udgaar som en Sidelænge mod Vest; fra Nordsiden af denne udgaar atter en Sidelænge mod Nord, der rummer Stald til Søer. Endvidere Vest for Staldene en Lade, der er opført af Træ og tækket med Tagpap ligesom en mindre Sidelænge mod Øst fra denne, der rummer Plads til Maskiner og Redskaber. Desuden mod Vest fra Laden en grundmuret, straatækt Sidelænge, som indeholder Faarestald. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt i en Lavning omgivet af Have og Skov.

Frederikslund, som tidligere hed Kragelund, ejedes i forrige Aarh. af Christiani; han solgte



Frederikslund.

den i 1874 til senere Jægerm. J. H. P. G. Eckmann, Kbhvn. Han solgte i 1906 Gaarden med 223 ha, med ca. 8½ Td. Hrtk. til Forp. Andresen fra Balskov, der samme Aar frasolgte ca. 100 ha af den daarligste Jord til Jens Hjortshøj, Vejlbj, som opførte Bygninger paa Arealet, der fik Gaardens gl. Navn »Kragelund«. Andresen solgte derefter i 1914 Frederikslund med ca. 126 ha med delvis Besætn. og Invt. for 125,500 Kr. til Partikulier C. Sørensen, som overdrog den til P. Rask. Af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1918, og samme Aar tilkøbtes der ca. 42,5 ha, der tidligere havde hørt til Ny Ryomgaard, hvorved Ejendommen fik sin nuværende Størrelse.

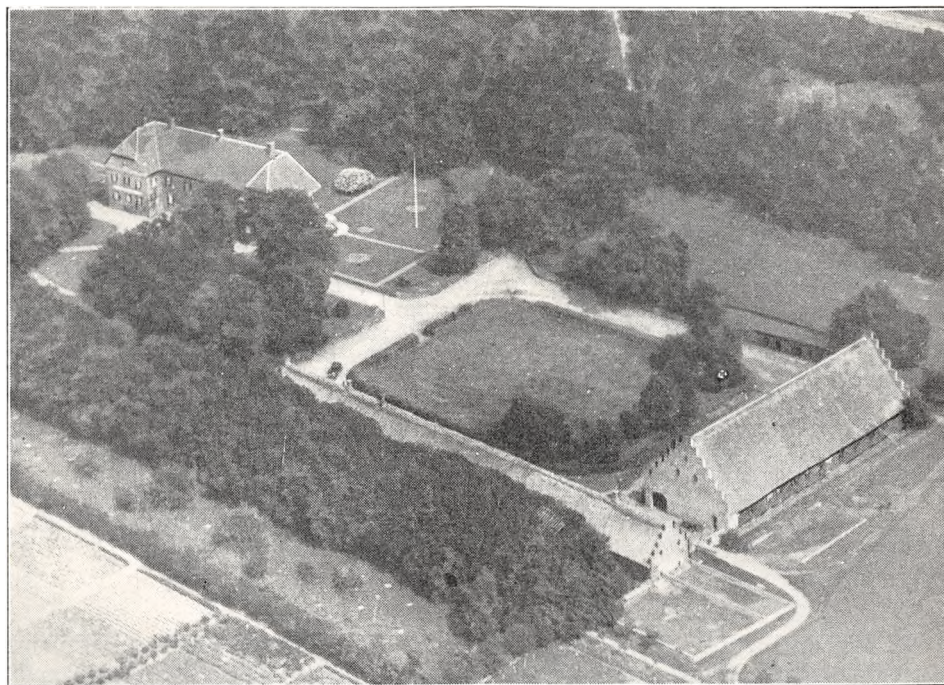
GL. RYOMGAARD, Marie Magdalene Sogn, Marie Magdalene-Koed Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Lensgreve Jørgen C. Scheel, Postfb. og nærmeste St. Ryomgaard, Afst. 100 m, til Grenaa 25½ km og til Randers 30½ km, Tlf. Ryomgaard 1.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ryomgaard, 5c af Pindstrup, 3c af Mariehøj, 21a af Attrup og 24g af Klemstrup, samlet Areal 92 ha, deraf 60 Ager, 19,5 Eng, 10 Skov og 2,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 108,000 Kr. (120,000), Jordv. 52,400 Kr. (57,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for

204,910 Kr., Løvsøret i »Baltica« for 60,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Vandmøllen), Kraft fra A. R. K. E.

Gl. Ryomgaard ligger umiddelbart Syd for Ryomgaard St.; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er største Delen gl. Søbund, humusblandet Kærjord paa kalkblandet Klæg. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og i de senere Aar er der stedvis eftermerglet. Engen er humusblandet Dyndeng, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

Gaarden drives af Ejeren ved Forvalter T. W. Christiansen; Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af en Del Frø og Sukkerroer til Ryomgaard Cikoriefabrik. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 40 Kalig. og 5 Sække Kvælstofg.



Gl. Ryomgaard.

Kvægbesætningen, der bestaar af 16 Malkekøer, 1 Tyr og 12 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3800 kg aarlig, Mælken leveres til Ryomgaard Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 10—12 Tillægssøer; der leveres ca. 30 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Gl. Ryomgaard Hovedbygning, der ligger paa en Holm, næsten helt omgivet af Eng- og Kærstrækninger ved Ryom Aa, er ikke omgivet af Grave. Den bestaar nu af en Hovedfløj i Retningen Øst—Vest, opført af Munkesten paa en Sokkel af Kamp, er i 2 Etager, har hvælvede Kældere og er tækket med Tegl; den har mod Syd 2 korte Sidefløje, af hvilke den østlige tidligere har været betydelig længere. Et ottekantet Taarn ved det nordøstlige Hjørne samt et rundt Trappetaarn paa Sydsiden nær Indgangsdøren er ligeledes nedrevet. Hovedbygningen indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemligheder. Gaarden ligger kønt, omgivet af Have og Park.

Avlsbygningerne, der ligger Øst for Hovedbygningen, bestaar af 2 fritliggende straatækte Hovedlænger med Trappegavle og opført af Munkesten; af disse rummer den lange Længe mod Syd, som er opført i 1635, Forvalterbolig, Værelser til Folkene, Garage samt Heste-, Ko- og Svinestald og Længen mod Øst Lade, den er bygget i 1633. Desuden en mindre, nordlig

Længe, opført af Træ og tækket med Tagpap, den rummer Maskiner og Redskaber samt Hønselus. Der er Bolig paa Gaarden til en gift Forvalter, og der hører en Vandmølle med Beboelse til Ejendommen.

Ryomgaard ejedes i Slutningen af det 16de Aarh. af Landsdommer Mogens Pallesen Juel, som vistnok havde faaet den med sin Hustru Birgitte Eriksdatter Rosenkrantz. Efter hans Død i 1605 overdrog hun den Aaret efter til sin Broder Børge R. til Ørup, der samme Aar overdrog den til Axel Galt. I Aarene 1613—18 synes Gaarden at være ejet af Gude Galde til Gunderupgaard og derefter af Enevold Kruse til Kellerup og Stenalt. Efter hans Død i 1621 overtoges den af Enken, Else Marsvin, der døde i 1632, og derefter af Sønnen Jørg. Kruse, som saa vidt vides opførte Hovedbygningen i 1642—43. Efter hans Død i 1666 fragik hans Arvinger Arv og Gæld. Derefter kom Gaarden til Gehejmerd. Otto Pogwisch til Saltø, der i 1672 skødede den med 58 Td. Hrtk. og Kaldsret til Marie Magdalene Kirke til lect. theol. Laur. Bording. Efter hans Død i 1677 overtoges Gaarden af Enken, Ingeb. Broberg, som i 1683 mod at betale 2367 Rd. fik kgl. Bevilling til, at Jorderne (med 59 Td. Hrtk.) til den afbrudte By Ryom, hvis Bygninger var nedbrændt, og som tidligere var lagt under Ryomgaard, maatte have samme Privilegier som denne. Efter Sønnen, Dr. Rasm. Bordings Død i 1703 og Moderens Død i 1709 skødede deres Arvinger, Justitsræderne Povl Glud og Hans Nansen, i 1713 Ryomgaard med 63 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 343 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til deres Svoger, Etatsrd. Peder Fogh, som i 1750 testamenterede den til sin Søstersøn Jørg. Fogh Wilster. Efter hans Død i 1756 ægtede Enken, Anne Margr. Galten, Aaret efter Oberstløjtn. Palle Kragh Hoff til Høgholm, der ændrede Hovedbygningen til dens nuværende Skikkelse. Efter hans Død i 1798 købte Sønnen, Landsdommer Henr. Mule Hoff til Silkeborg, i 1799 Ryomgaard med 63, 75 og 329 Td. Hrtk. paa Auktion for 92,100 Rd.; han fik i 1801 kgl. Bevilling til at bortsælge Godset, uden at Hovedgaarden mistede sin Frihed og 1804 Tilladelse til at udstykke Gaarden, og han solgte da samme Aar, efter at der var udstykket 2 større Parceller »Carlsruhe« (nu Ny Ryomgaard, se denne) og »Marienhof« (se denne) Hovedparcellen, Gl. Ryomgaard, med 29 Td. Hrtk., en Vandmølle samt 2 Huse for 55,000 Rd. til Peter Marcussen Wodschou, der i 1811 solgte Gaarden med 35 Td. Hrtk. for 140,000 Rd. til Overauditør A. R. C. Brockenhuus og J. M. Holler, af hvilke sidstnævnte solgte den i 1817 for 82,688 Rbd. Navneværdi til Wodschou igen. Efter hans Død i 1824 købtes Gl. Ryomgaard i 1825 paa Auktion af P. V. Brockenhuus, fra hvem den i 1834 overgik til Th. Carstensen; han solgte den i 1854 med 30 Td. Hrtk. til C. Mourier-Petersen, som senere tilkøbte de 2 ovenfor nævnte, ca. 1804 fraskilte, større Parceller (Gaarde). I 1902 solgte han den samlede Ejendom for 335,000 Kr. til Kmhr. C. V. Castenskiold, der overdrog den til Sønnen, nuværende Hfjm. A. F. H. Castenskiold; han frasolgte i 1912 Gaarden Marienhof (se denne), hvorefter han samme Aar solgte Gl. Ryomgaard til den nuværende Ejer. (Sælgeren, Hfjm. A. F. H. Castenskiold, beholdt derimod Ny Ryomgaard (se denne) til 1914, da han solgte den for 165,000 Kr. til A. Glavind og A. Andersen).

NY RYOMGAARD, Marie Magdalene Sogn, Marie Magdalene-Koed Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. M. Foged, Postfb. og nærmeste St. Ryomgaard, Afst. 2 km, til Grenaa 23½ og til Randers 30½ km, Tlf. Ryomgaard 11.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Ryomgaard, 1b af Kærende og 22a m. fl. af Attrup, samlet Areal 173,8 ha, deraf 109 Ager, 22 Eng, 38 Skov, 3 Mose og 1,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 7 Skp. 0 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 136,000 Kr. (145,000), Jordv. 96,800 Kr. (99,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 58,440 Kr., Løsporet i »Vermund« for 62,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Ny Ryomgaard ligger godt 2 km Nordøst for Ryomgaard St., ca. 600 m Øst for Vejen til Nimtofte med Indkørsel fra denne Vej; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af middelgod Muldjord paa Lerunderlag (Klæg). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og næsten hele Arealet er nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er god Lavmose. Skoven er af god Bonitet; 22 ha er bevokset med Bøg og 16 ha med Gran.

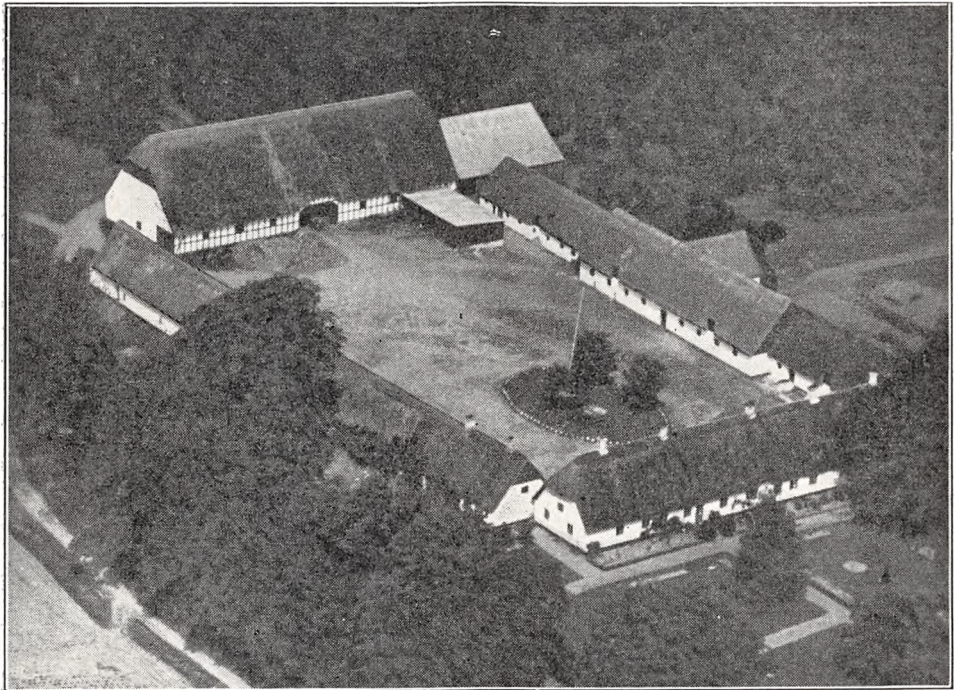
Jorden dyrkes i fri Drift, af og til med nogen Frøavl; der avles desuden Sukkerroer til Ryomgaard Cikoriefabrik. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 60 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkecerce, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køer

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Ryomgaard Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 170 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ny Ryomgaard har velholdte, overvejende ældre, grundmurede, hvidpudsede, straatækte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, rummer en stor god Beboelse. Af de 3 fritliggende Avslænger rummer den sydlige Sidelænge Fodermesterbolig, Værelser til Elever, Maskin- og Redskabsrum, Tørvehus, Garage og Hestestald, den nordlige Svine- og Ko-



Ny Ryomgaard.

stald (sidstnævnte i det bredere Midterparti), som er udvidet med en kort Sidelænge mod Nord, der rummer Kalvestald. Længen mod Vest, som er opført af Bindingsværk, og gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, rummer Lade; til den nordlige Ende af denne er der tilbygget en Trælade. Desuden inde i Gaarden op mod Laden en Halvtagsbygning af Træ, der er tækket med Pandeplader ligesom Træladen, den rummer Vognport og Hønsehus. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert med en Petroleumsmotor som Hjælpekraft. Foruden Fodermesterboligen hører der 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger lunt og kønt i det sydlige Skovbryn af Koed Skov.

Ny Ryomgaard er udskilt fra Gl. Ryomgaard som en Parcel af denne i Begyndelsen af forrige Aarh., ca. 1804. Den kaldtes da »Carlsruhe«, vistnok opkaldt af Ejeren, Landsdommer Henr. Mule Hoff, efter dennes Søn Carl, der døde i 1804 (ca. 1820 ændredes Navnet til det nuværende). I 1806 solgte Hoff den med 7 Td. Hrtk. for 20,000 Rd. til P. M. Wodschou, Gl. Ryomgaard (se denne); han øgede Gaardens Areal til 10 Td. Hrtk., hvorefter Ejendommen i 1820 solgtes paa Tvangsauktion tillige med 11 Huse med tilsammen 4 Td. Hrtk. for 3700 Rbd. Sølv til Raadm., Kancellird. P. M. Gleerup i Aalborg. Han solgte i 1822 Gaarden til Kn. P. Monrad, som ejede den til ca. 1869 (i 1850 havde den 15 Td. Hrtk. og de 14 Huse, der hørte til Gaarden, tilsammen 8 Td. Hrtk.), da han solgte den til R. Østergaard. I 1871 solgte Østergaard den for 50,000 Rd. med ca. 210 ha til C. H. Mourier-Petersen, Gl. Ryomgaard, som i 1902 solgte de 2 Ejendomme samt Marienhof til Kmhr. C. V. B. Castenskiold. I 1914 solgte dennes Søn, Hfjm. A. F. H. Castenskiold, Ny Ryomgaard for 165,000 Kr. til A. Glavind og A. Andersen; Gaarden var da paa ca. 336 ha, idet der var lagt en Del Jord til

den fra Gl. Ryomgaard. De solgte Ny Ryomgaard til et Konsortium, der havde Gaarden i 1½ Aar, og som udstykkede og frasolgte hen imod Halvdelen af Gaardens Areal, saaledes en Skov paa 54 ha og 2 Huse, endvidere 35 samt 13 ha (mest Skov og Mose) til omboende Naboer samt 42,5 ha, som i 1918 købtes til Frederikslund (se denne). I 1916 solgte de derefter Gaarden til den nuværende Ejer.

MARIENHOF, der 1906—07 havde godt 160 ha med ca. 13½ Td. Hrtk., var i Begyndelsen af forrige Aarh. — ca. 1804 — udskilt fra Gl. Ryomgaard (se denne) af dennes daværende Ejer, Landsdommer Henr. Mule Hoff, der opkaldte den efter sin 2. Hustru Anne Marie, f. Wodschou, den havde da 12 Td. Hrtk.; ligesom Ny Ryomgaard blev den under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne solgt ved Tvangsauktion. I Løbet af Aarhundredet havde den flere forskellige Ejere, indtil Ejeren af Gl. Ryomgaard C. H. Mourier-Petersen igen samlede de 3 Ejendomme, idet han købte baade Marienhof og Ny Ryomgaard. I 1902 solgte han de 3 Gaarde samlet, efter at have ejet dem i et Slægtled, og i 1912 solgte den ny Ejer, Hfjm. A. F. H. Castenskiold, Marienhof med 15 Td. Hrtk. for 130,000 Kr. til Landbrugskandidat E. Fabricius, som i 1917 solgte Gaarden til Kn. Just. I 1921 tog han fat paa Ejendommens Udstykning, idet der ved Randers Amts Udstykningsforening dette Aar oprettedes 6 Statshusmandsbrug, hver paa 6,6 a 7 ha, og i 1925 af Resten af Arealet yderligere 24 af samme Størrelse, alle udstykket efter den gl. Husmandslov; der blev derefter en Hovedparcel tilbage paa ca. 14 ha.

MARGRETHENLUND i Marie Magdalene Sogn er ligeledes udstykket til Statshusmandsbrug i indeværende Aarh. af Randers Amts Udstykningeforening, idet der i 1904 oprettedes ét saadant, i 1907 5 Stkr., i 1908 4 Stkr. og i 1911 1 Stk., ialt 11 Statshusmandsbrug, alle oprettet efter den gl. Husmandslov.

SIVESTED ODDE, Koed Sogn, Marie Magdalene-Koed Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Petersen, Postfb. og nærmeste St. Kolind, Afst. 3½ km og 19 km til Grenaa, Tlf. Sivested 26.

Matr.-Nr. 1, 2 og 3 af Kolindsund, samlet Areal 193 ha, deraf 164,5 Ager, 22 Eng, 5,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. intet; Ejdskv. 191,700 Kr., Jordv. 166,300 Kr.; Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr.; Lys fra A. R. K. E.

Sivested Odde ligger i Kolindsund ca. 3½ km Nordøst for Kolind St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af dyndblandet Jord paa kalkholdig Bund (gl. Søbund). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men afvander sig selv, der er ikke merglet eller kalket. Engen er god Dyndeng, Skovens Bevoksning El.

Jorden dyrkes i fri Drift, overvejende med Avl af Havre og Byg samt Rapgræs til Frø; af Kunstgødning anvendes en Del Superf. efter Afgrødernes Art (ingen Kvælstofg.)

Der er ingen Kvægbesætning. Som Regel holdes der 12 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes 2 Tractorer baade til Markarbejde og stationær Brug. Af Svin holdes kun til Brug i Husholdningen, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

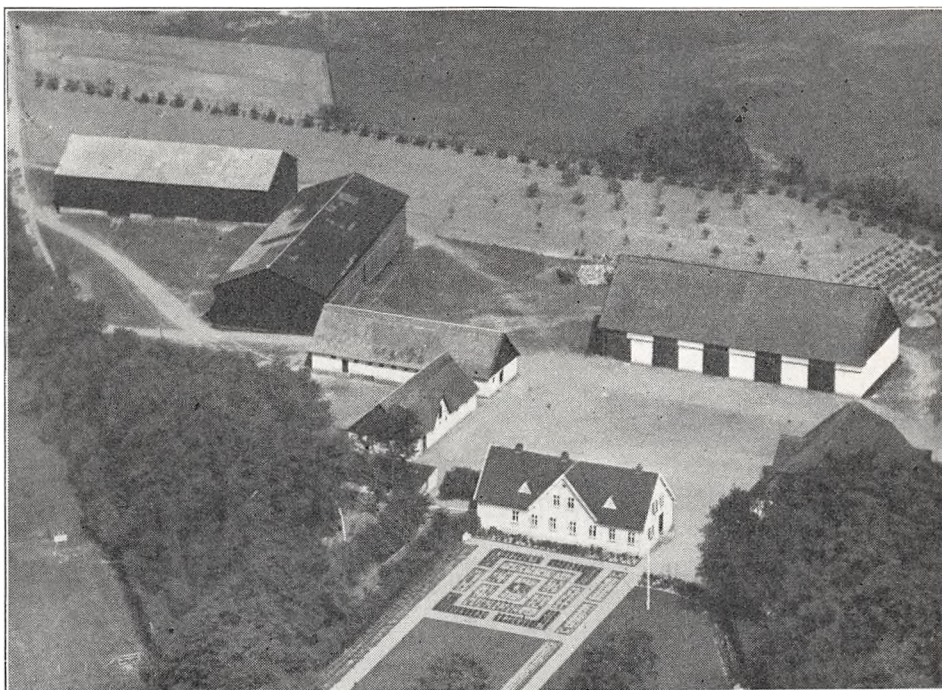
Sivested Odde har hvidpudsede gode Bygninger, støbt af Kalkbeton. Den teglhængte, hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, har Frontspids til denne. Af de fritliggende straatækte Avlslænger er der Lade i Længen mod Nord, Garage, Værelser til Folkene og Magasin i den østlige Sidelænge og Ko- og Svinestald i den vestlige, til hvilken slutter sig den straatækte fritliggende Hestestald som en Sidelænge mod Vest. Desuden Vest for Hovedbygningen et Vadskehus og Nordvest for Gaarden 2 Trælader, af hvilke den ene er tækket med Tagpap ligesom Vadskehuset, den anden med Eternit. Endvidere er der i 1933 Nord for Hestestalden mellem de 2 Lader opført et Hønsehus af Træ med Tag af Pandeplader (ikke med paa Billedet). Gaarden har eget Vandværk, og der hører 5 Huse til Ejendommen; denne, som ligger

paa en fremspringende Odde i den nordvestlige Del af det udtørrede Kolindsund, ligger kønt.

Sivested Odde tilhørte tidligere A/S »Kolindsund« (se Indledningen) og var alm. forpagtet ud; Gaarden er endnu ikke sat i Hrtk. I 1921 købte den nuværende Ejer den med ca. 128 ha af Aktieselskabet, og i 1929 tilkøbtes yderligere 65 ha af Nabogaarden Vedø, hvorved Ejendommen fik sit nuværende Areal.

STADSBORG, Koed Sogn, Marie Magdalene-Koed Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer M. Andersen, Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. 8 km, til Grenaa 24½ og til Randers 30 km.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Stadsborg og 6b m. fl. af Grønholt, samlet Areal 273 ha.



Sivested Odde.

deraf 126 Ager, 91 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 55 ha Lyngjord, Mose og af-drevet Skov, som nu er under Opdyrkning, Hrtk. 2 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 85,000 Kr. (85,000), Jordv. 65,800 Kr. (69,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 104,000 Kr., Løstret i »Vermund« for 80,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Stadsborg ligger ca. 8 km Øst for Avning By, en privat Vej fører til Ejendommen mod Syd fra Landevejen Randers—Grenaa; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er meget uensartede, største Delen af Agermarken dog Lermuld paa Lerunderlag (gl. Skov- og Hedejord). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, og der er merglet i Aarene 1918—33. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen Bøg og Birk samt en Del Gran.

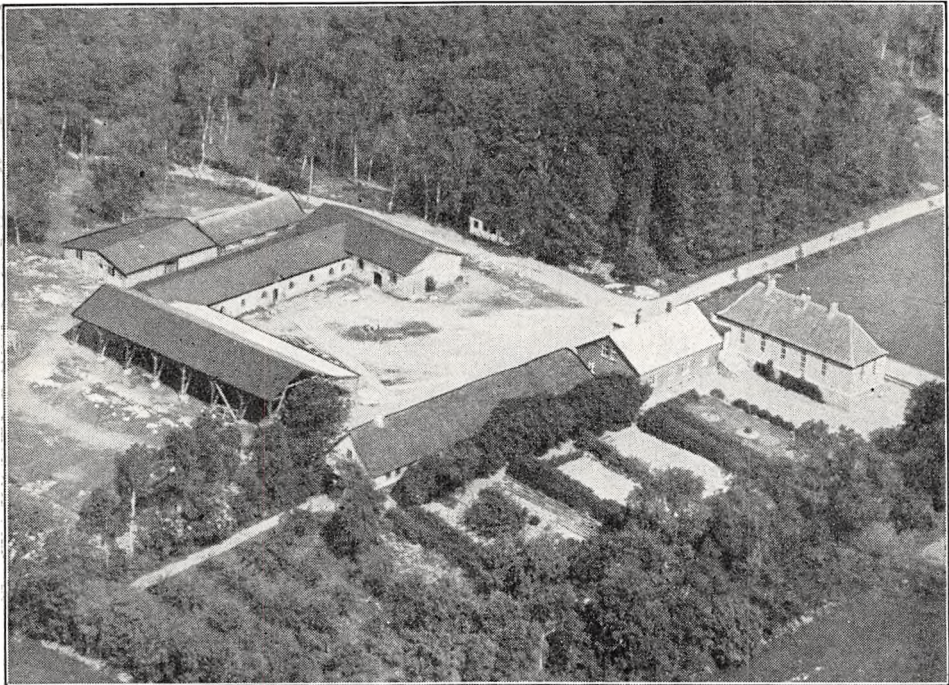
Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs, 6. Havre, 7. Blandsæd. Der avles Sukkerroer til Ryomgaard Cikoriefabrik, og uden for Driften henligger ca. 39 ha med vedvarende Græs til Løstret. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 240 Sække Superf., 30 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer.

er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Kjøerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3800 kg aarlig, Mælken leveres til Nimtofte Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægs-søer og 1 Orne, og der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Stadsborg har gode Bygninger, overvejende opført af Grundmur og Kamp. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til Haven, bestaar af 2 Fløje, som ligger i Vinkel til hinanden (ikke sammenbygget). Af disse har den egentlige Hovedbygning, der ligger i Øst—Vest, Kælder under



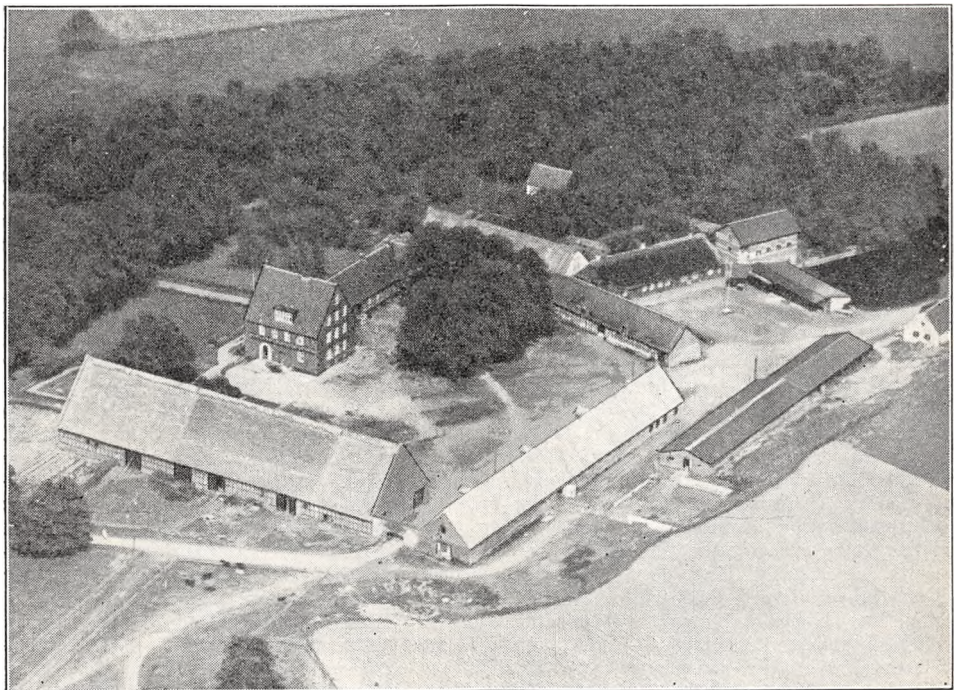
Stadsborg.

hele Bygningen og Tegtag, den anden Fløj, som har Frontspids mod Vest og Tag af Pandeplader, rummer Soveværelser og Økonomi; Hovedbygningen rummer en god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne ligger Syd for Hovedbygningen en straatækt Længe, der er opført af Grundmur ligesom Hovedbygningen, den rummer Vognport, Værelser til Folkene og Brænderum, og Vest for Hovedbygningen 2 Fløje, opført af Kamp og sammenbygget i Vinkel, af hvilke den ene rummer Kostald, den anden Hestestald, de er tækket med Tagpap ligesom en Hjelm Syd for Staldene. Desuden Vest for Staldene og Hjelm 2 Svinestalde i hinandens Forlængelse, den ene af Træ og tækket med Straa, den anden af Kamp og tækket med Tagpap ligesom en Bygning Syd for Svinestalden, der rummer Vognport, Redskaber og Maskiner. Endvidere Nord for Gaarden et teglhængt Hønsehus. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger.

Stadsborg har formentlig hørt under Løvenholm, men hvornaar den er købt til fri Ejendom vides ikke. Den ejedes i forrige Aarh. af Dyrlæge Lisberg, efter hvem den ejedes af Entreprenør Vilh. Hoffmann, som opførte en Del af de nuværende Bygninger; han solgte Gaarden til C. Sørensen, der i 1912 solgte den for 115,000 Kr. til N. Rasmussen, tidligere Knivholt i Vendsyssel. Han solgte i 1917 Stadsborg for 180,000 Kr. til J. P. Petersen, Munke Mølle. I 1927 solgte han den til H. C. Petersen, efter hvem han senere som ufyldstgjort Panthaver maatte overtage den igen, hvorefter han samme Aar solgte den til den nuværende Ejer.

VEDØ HOVEDGAARD, Koed Sogn, Marie Magdalene-Koed Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Kaptajn G. Rosen-crone von Benzon, Hellerup, Postfb. og nærmeste St. Kolind, Afst. $2\frac{1}{2}$ km, til Grenaa 20 og til Randers 41 km, Tlf. Kolind 11 (Inspektøren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vedø Hovedgaard, samlet Areal 150,5 ha, deraf 59 Ager, 29,5 Eng, 59,5 Skov og 2,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 16 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; samlet Ejdskv. 125,000 Kr. (229,000), heraf for Skoven 21,600 (28,000), Jordv. 56,800 Kr. (146,000), heraf for Skoven 5400 Kr. (10,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 72,000 Kr.; der er Installation til Lys og Kraft fra A. R. K. E., men den anvendes ikke for Tiden.



Vedø Hovedgaard.

Vedø ligger $2\frac{1}{2}$ km Nord for Kolind St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Grusmuld paa Grusunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og ældre Folk paa Egnen har senere meddelt, at Merglingen øgede Kornafgrøderne betydeligt i en Aarrække. Engen er af god Bonitet, 22 ha Haardbunds- og 7,5 ha Dyndeng. Dybpløjning indtil 12 a 14 Tommer af den tørlagte Jord i Sundet viste en udmærket Virkning baade paa Korn- og Græsafgrøder. Af Skovens Bevoksning er tre Femtedele Bøg, Resten Gran.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør S. Undall-Behrend; Jorden dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Vintersæd, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 52 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af Jersey-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko kan ikke opgives, da det er en ret ny Besætning; Mælken hældes paa Flasker paa Gaarden og sælges fra egne Vogne i Randers.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg; desuden anvendes Selvbinder og en Tractor til stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer, og der leveres ca. 130 Slagterisvin om Aaret. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Vedø Hovedgaard har overvejende ældre gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der bestaar af 3 Fløje, ligger mod Vest til Have og Park; den egentlige Hovedfløj, som er i 2 Etager, er opført af Grundmur nederst, medens 1. Etage er af Bindingsværk; den indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Fra den nordlige Side af Hovedfløjen udgaar en Længe mod Nord, der rummer Inspektørbolig; denne er sammenbygget i omvendt T-Form med Hovedbygningen, og fra den nordlige Ende udgaar atter en Sidelænge mod Øst, som rummer Værelser, Mejeri og Garage, begge opført af Bindingsværk og tækket med Tegl. Af Avlsbygningerne afgrænses Gaardspladsen mod Syd af en straatækt Bindingsværks-Længe, der rummer Lade og Hestestald, og mod Øst af en grundmuret Længe, tækket med Pandep.lader, og som indeholder Kostald og i den nordlige Ende en Fodermesterbolig. Desuden Øst og Nord for sidstnævnte — Øst for Vejen — en Svinestald, opført af hvidpudset Grundmur og tækket med Tegl ligesom Vognporten Syd for, medens Svinestalden, der er sammenbygget med denne, er opført af Træ og har Tag af Jernplader. Af de 6 Bygninger, der ses paa Billedet Nord for Gaarden, er de 2 ældre straatækte Længer nærmest Inspektørboligen og Længen med Garage m. m. nedrevet, siden Billedet blev taget. Af de andre 4 er der Bolig for Mølleren i den ældre straatækte Længe af Bindingsværk, Vandmølle i den 2-Etages grundmurede Bygning mod Nord (tækket med Tagpap), Savværk i den lave Bygning Øst for denne og Hønsehus i det lille teglhængte, hvidpudsede Bindingsværkshus, der ligger mod Vest inde mellem Træerne. Gaarden har eget Vandværk med Vand fra artesisk Boring. Foruden Fodermesterbolig paa Gaarden hører der en Smedie samt 2 Huse til Ejendommen. Vandmøllen og Møllerboligen samt Savværket er bortforpagtet.

Vedø ejedes omkring Midten af det 16de Aarh. af A. Christensen Sandberg til Qvelstrup, efter hvis Død i 1567 den overtoges af Enken, Gjertrud Krabbe. (Sønnen Tyge S. døde i 1587). Efter Fru Gjertruds Død i 1602 sad Sønnens Enke, Ellen Rostrup, med Gaarden. Senere ejedes den en kort Tid af Gert Bryske, der var gift med en Datter, Kirsten, af Tyge S.; deres Datter, Jomfru Abel Bryske, fik i 1631—32 Gaarden af Ulrik Sandberg og Fru Sophie Rostrup. Derefter ejedes Vedø af Rigsrd. Fr. Reedtz, som døde i 1659, og senere af Sønnen, Amtmd. Jørgen R., der døde i 1682. I 1685 skødede Formynderen for dennes mindreårige Børn Vedø til Edv. Holst i Kbhvn., som havde Pant i Gaarden; han overdrog den derefter til E. Henningsen og A. Christensen, der i 1687 delte Vedø og Godsset i to ens Parter mellem sig. Efter sidstnævntes Død overdrog hans Arvinger i 1692 deres Part til førstnævnte, efter hvis Død Enken, Anne Svendsdatter, delte Gaard og Gods (22 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 74 Td. Tiendehtk. og 214 Td. Hrtk. Bønderfæstegods) mellem sine Børn af 1. Ægteskab, Anders Nic. Behr, der var Præst i Feldeballe, og Nille Marie Behr; sidstnævnte ægtede senere Konsistorialrd., Mag. Fr. Thomesen, Lyngby, som udkøbte Svogeren. Efter Thomesens Død i 1734 overtoges Vedø af Enken, der i 1758 — Aaret før sin Død — testamenterede Gaarden til sine afdøde Sønners Halvbroders Sønnedatter Nille O. Reinfranc og hendes Forlovede Henr. Jacobi Boesen, der var Fuldmægtig paa Gaarden (Tiende-Hrtk. var nu øget til 74 Td. og Bønderfæstegodsset til 262 Td. Hrtk.). Efter hans Død skødede hun Vedø med 22, 55 og 265 Td. Hrtk. samt Sjørupgaard med 8 Td. Hrtk. for 33,440 Rd. til Oberstløjtn. Palle Kragh Hoff til Ryomgaard, som i 1786 fik kgl. Bevilling til at nedlægge Byen Vede, der laa tæt Nord for Gaarden, og hvorefter denne har Navn. I 1795 solgte han Vedø med 22, 59 og 270 Td. Hrtk., Sjørupgaard med 8 og Tøstrup Præstegaard med 6 Td. Hrtk. for 48,745 Rd. til Rasm. Christensen til Østergaard, der fik Bevilling til at afhænde Godsset, uden at Hovedgaarden mistede sin Frihed. Efter hans Død i 1803 overtoges Vedø af Enken, Elisab. Thorbjørnsen, som i 1811 solgte Gaarden, der nu var ukomplet, for 74,312 Rd. til Baron Jørg. Rosenkrantz til Sophiendal. Under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne afstod han i 1824 Vedø tillige med Koed Kirke for 14,000 Rbd. Sølv til Kapt. N. J. Kastrup. Efter hans Død Aaret efter overtoges Gaarden af Enken Christiane Fr., f. Sahlgreen, der i 1855 solgte den til Tiendekommissær, Krigsassessor J. B. Secher, som i 1847 overdrog Gaarden med 38 Td. Hrtk. samt Koed Kirke for 30,000 Rd. til sin Søn A. J. Secher; han solgte den i 1872 (med Tiende) for 132,000 Rd. til A/S »Kolindsund«, som i 1884 solgte den med Besætn. og Avl for 315,000 Kr. til Forv. Henn. Mar. Møller. I en Beretning om Gaarden meddeler han, at Vedø, der tidligere var en ret daarlig Gaard, nu, efter at de 55 ha af det udtørrede Sund er kommet til Gaarden, er blevet en helt god Ejendom. Laden, som var bygget i 1860, kunde tidligere rumme hele Gaardens Avl baade af Korn og Hø, medens der nu i gode Aar er lige saa meget udenfor som inde i Laden. I 1907 frasolgte han ca. 182 ha til et Konsortium, der udstykkede dette Areal i 22 Statshusmandsbrug, hvorefter Resten af Gaarden, 18 Td. Hrtk., i 1909 ved Auktion overtoges for 183,200 Kr. af A. C. Petersen, som i 1916 solgte Vedø med ca. 220 ha, deraf en Del Jord i det udtørrede Kolindsund, samt Besætn., Invt. og Avl til Landbrugskand. Carl Petersen. Senere overtoges Gaarden af Møllejejer J. P. Petersen, Munke Mølle, der i 1921 mageskiftede den til V. B.

Høyer Kruse for en Ejendom i Brændekilde paa Fyn (95 ha). I 1927 solgte han Vedø til J. Hansen, som i 1929 frasolgte 65 ha af Jorden i Kolindsund til P. Petersen, Sivested Odde. April 1933 overtoges Vedø derefter af Jydsk Land-Hypotekforening, af hvilken den nuværende Ejer købte den i Septbr. 1933 for 148,000 Kr.

RINGGAARD, Ring By, Ø. Alling Sogn, Ø. Alling-V. Alling Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer P. Andersen, Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. $3\frac{1}{2}$ km og 23 km til Randers, Tlf. Ø. Alling 37.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ring, samlet Areal 71,4 ha, deraf 41,3 Ager, 8,8 Eng, 16,4 Kærjord, 3,9 Plantage og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 4 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 74,000 Kr. (77,500), Jordv. 50,800 Kr. (53,700); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 59,000 Kr.; Lys samt Kraft til mindre Motorer fra eget Elektricitetsv. (Vandkraft).

Ringgaard ligger lidt Syd for Ring By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 22 ha god Muldjord paa Ler- og Klægunderlag, Resten lettere Muldjord paa Sandunderlag. Terrænet er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet næsten overalt, der er merglet i Begyndelsen af dette Aarh. og i de senere Aar stedvis nymerglet. Engen er sandblandet Humusjord paa Sandunderlag, Kærjorden Sandjord paa Sandunderlag. Plantagens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaauroer, 3. Havre, 4. Vintersæd, 5. Runkelroer, 6 Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf., 30 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3439 kg med 3,75 pCt. Fedt og godt 144 kg Smør, Mælken leveres til Ø. Alling Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 120 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ringgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den kønne Have, har lukket Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket dels med Straa, dels med Pandeplader, er den sydlige Sidelænge, Kostalden, støbt af Beton; fra den nordlige Sidelænge, der rummer Værelser til Folkene og Hestestald, udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Nord. Gennem den vestlige Længe, Laden, er der Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Nord for Gaarden en Trælade, tækket med Pandeplader, og Nord for Hovedbygningen en Længe, som rummer Hønseshus og Garage; denne, der er støbt af Beton, er tækket henholdsvis med Tagpap og Cementtagsten. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, der benyttes Petroleumsmotor som stationær Kraft, der benyttes Vandkraft til Kværn samt en Del til Tærskning, og der hører et Hus til Ejendommen.

Ringgaard, som har været Fæstegaard under Stamhuset Gl. Estrup, købtes i 1830'erne til Selveje af Sognefoged Niels Simonsen; han solgte den til Kmrdr. Kjær, der, efter at Bygningerne var brændt i 1833, solgte Gaarden til Arkitekt Kiilsgaard. Denne og Broderen Karl Kiilsgaard opførte atter Bygninger paa Gaarden samt merglede og dræned Jorderne, hvorefter sidstnævnte blev Eneejer af Ejendommen. I 1877 solgtes Gaarden til Hollesen, som i 1887 solgte den til H. Krogh. I 1896 solgte han Ringgaard til H. Lautrup, der i 1901 solgte den til Rasm. Pedersen, af hvem den nuværende Ejer købte den samme Aar. Der er i 1906—07 frasolgt ca. 1,5 ha Ager og i 1917 8,8 ha Tørvejord.

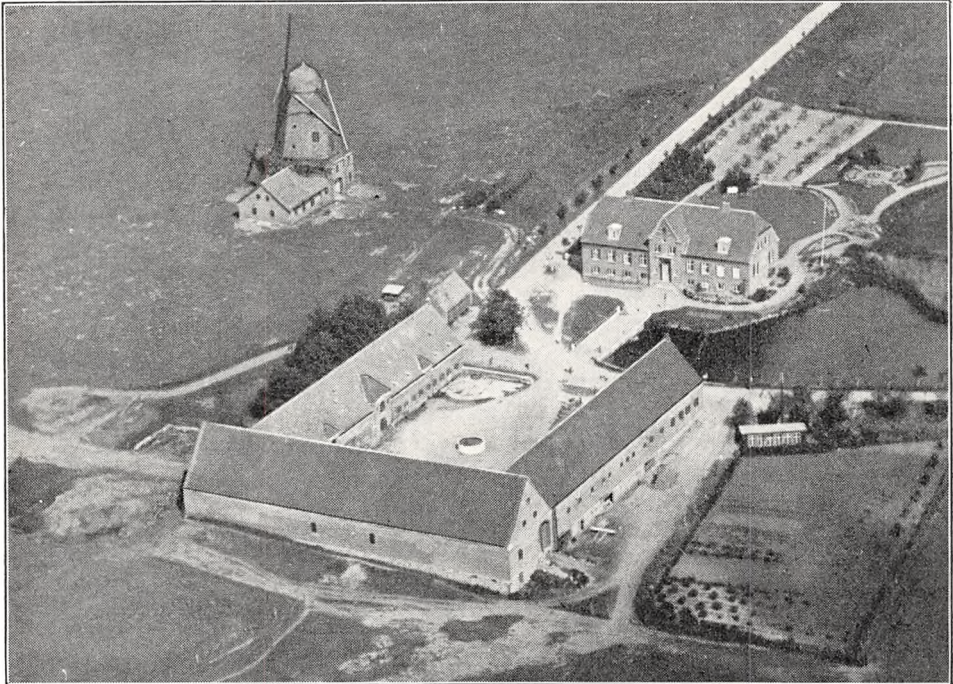
AARSLEV MØLLE, Aarslev By og Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. E. Koch, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. $11\frac{1}{2}$ km (til Strømmen St. godt $9\frac{1}{2}$ km), Tlf. Aarslev 8.

Matr.-Nr. 15a m. fl. af Aarslev, samlet Areal 101 ha, deraf 74,8 Ager, 21 Eng, 2,5 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 1,7 ha Veje, Mølledam m. m., Hrtk. 18 Td. 2

Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 155,000 Kr. (170,000), Jordv. 90,600 Kr. (93,900); Bygn. er fors. i »Vermund« for 105,000 Kr., Løsoeret i Jydsk Brandf. for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Aarslev Mølle ligger $\frac{1}{2}$ km Sydøst for Aarslev By ved Vejen til Clausholm og med Indkørsel fra denne Vej; af Jorderne er ca. 55 ha samlet ved Gaarden, Resten ligger samlet Vest for Aarslev By; Jorden er god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet fra eget Mergelleje i Aarene 1915—25. Engen er god Lavmose paa Blaaler-Underlag, Skovens Bevoksning overvejende Bøg.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5.



Aarslev Mølle.

Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 6 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken lev. til Andelsmejeriet »Moselund« ved Vilstrup.

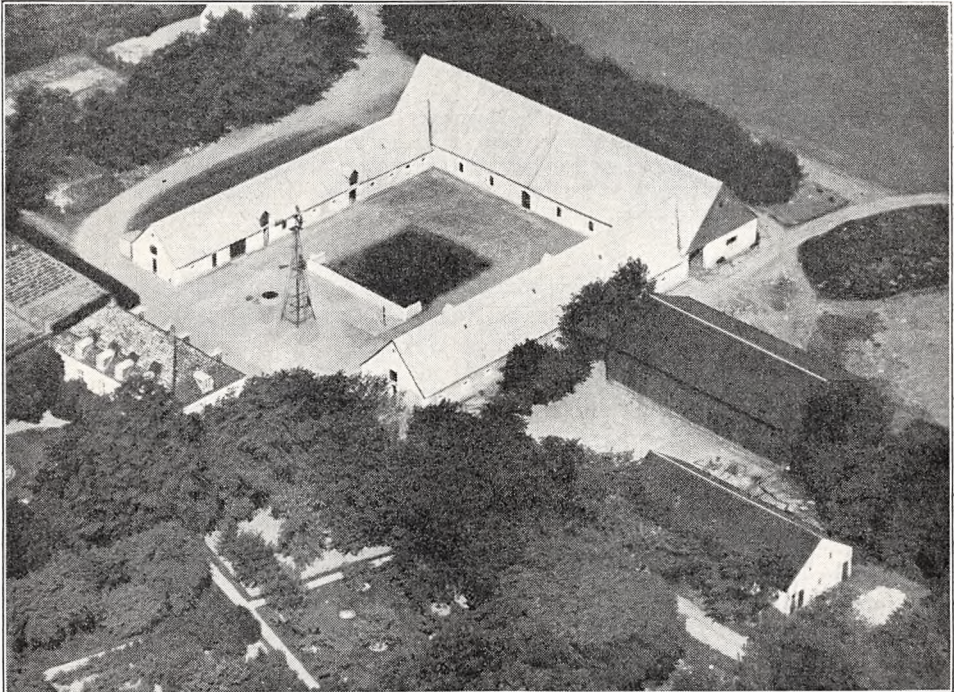
Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er i 1933 leveret 230 Slagterisvin, de øvrige Pattegrise indkøbtes. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Aarslev Mølle har grundmurede gode, nye teglhængte Bygninger, opført i 1921—23 efter en Brand i 1921. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven med en muret aaben Veranda til denne, har høj Kælder og gennemgaaende Frontspids; den indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har muret Trimpel, er der Værelser til Folkene, Hestestald, Vognport samt Maskinrum under Hestestalden i den østlige Sidelænge, Kostald med Svinestald paa Loftet i den vestlige og Lade i Længen mod Syd. Desuden Øst for Gaarden (Syd for Mølledammen og Indkørselsvejen) en Vandmølle. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og foruden Vandmøllen hører der et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt Nord for de store Engdrag langs Alling Aa.

Aarslev Mølle er en gl. Slægtsejendom, der i forrige Aarh. ejedes af M. Møller, hvis Slægt havde besiddet den i en lang Aarrække; han overdrog den senere til Sønnen Jens Morits Møller, som i 1906 afstod den til Svigersønnen, den nuværende Ejer. Gaarden var da betydelig mindre, men i 1911 tilkøbtes 8,8 ha og i 1915 18,7 ha, hvorved Ejendommen efterhaanden har faaet sin nuværende Størrelse.

EISTRUPGAARD, Aarslev Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Chr. Johansen, Postfb. Randers, nærmeste St. Volk Mølle, Afst. 6 km og godt 10 km til Randers, Tlf. Aarslev 5.

Matr.-Nr. 43a m. fl. af Aarslev og 31 af Gundestrup, samlet Areal 113,7 ha, deraf 111 Ager, 1 Mose og 1,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 17 Td. o Skp. 2 Fdk. o Alb.;



Eistrupgaard.

Ejdskv. 150,000 Kr. (160,000), Jordv. 109,900 Kr. (114,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 73,800 Kr., Løstret i »Danmark« for 98,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Eistrupgaard ligger godt 1½ km Nordøst for Aarslev By ved Vejen herfra til Assentoft; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 94 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 17 ha lettere Jord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—30.

Jorden dyrkes i fri Drift; der avles en Del Frø af Rajgræs, Hvidkløver, Runkelroer og Gulerødder. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Kø var sidste Aar ca. 3100 kg med 137 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Moselund« ved Vilstrup.

Der holdes som Regel 11 Arbejdsheste og for Øjeblikket 5 Plage og Føl af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 500 Slagterisvin om Aaret; Pattedgrisene indkøbes. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Eistrupgaard har en grundmuret, hvidpudset anselig Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven; den har Kviste og Tag af glaserede Tegl og rummer en stor køn Beboelse. De 3 sammenbyggede Avlslænger er opført i 1878, Murene af Kampesten og hvidpudsede og Taget af Pandeplader; af disse er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Øst for Gaarden en grundmuret Svinestald med Trætrimpel samt Magasin paa Loftet og en Lade af Træ, begge tækket med Tagpap. Endvidere inde i Gaarden en Vindmotor, som leverer Drivkraft til Vandværket. Der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden og den gl. Have er skærmet ved Læplantning.

Eistrupgaard hørte tidligere under Tustrup, den havde i 1770 12½ Td. Hrtk.; senere blev den drevet af Peder Jordhøj, der døde i 1790. I 1824 ejedes den af P. Schytte, efter hvis Død i 1826 den overtoges af Enken, som i 1828 ægtede Chr. Ostenfeldt. Han ejede Gaarden til ca. 1855, da den overtoges af Stedsønnen H. P. Schytte; han solgte den i 1879 til senere Justitsrd. Otto Høy, Pindsminde, I. A. Petersen, Eriksborg og M. Møller, Aarslev Mølle, for 100,000 Kr., hvorefter førstnævnte 2 Aar senere — i 1881 — overtog Gaarden som Eneejer for 130,000 Kr. med Besætn. og Invt. Han afstod den i 1907 til Sønnen S. Høy, som i 1910 solgte den med 101 ha, ca. 14 Td. Hrtk. for 124,000 Kr. til Brødrene Iversen. Den var nu en Del i Handelen (i 1913 tilkøbtes der ca. 20 ha Ager, men frasolgtes ca. 5,5 ha Eng) og ejedes senere af Kbmd. A. Christensen, C. Nyman og A. Skjødt; sidstnævnte solgte den i 1915 til A. Klinge, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1924 for 275,000 Kr.

ISAGERGAARD, Aarslev By og Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer A. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. ca. 10 km (til Strømmen St. 8½ km), Tlf. Aarslev 16.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Aarslev, samlet Areal 47,2 ha, deraf 43,7 Ager, 2,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdkv. 88,000 Kr. (85,000), Jordv. 53,500 Kr. (53,200); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 49,000 Kr., Løspøret i »Danmark« for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Isagergaard ligger godt 1 km Nordvest for Aarslev By, ca. 200 m Vest for Vejen fra Aarslev til Aarslevhede og Eriksholm; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet først i 1920'erne. Skovens Bevoksning er Eg og Gran.

Jorden dyrkes i en ret fri 7 Marks Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og 30—40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 193 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Moselund« ved Vilstrup.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer, og der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 4 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

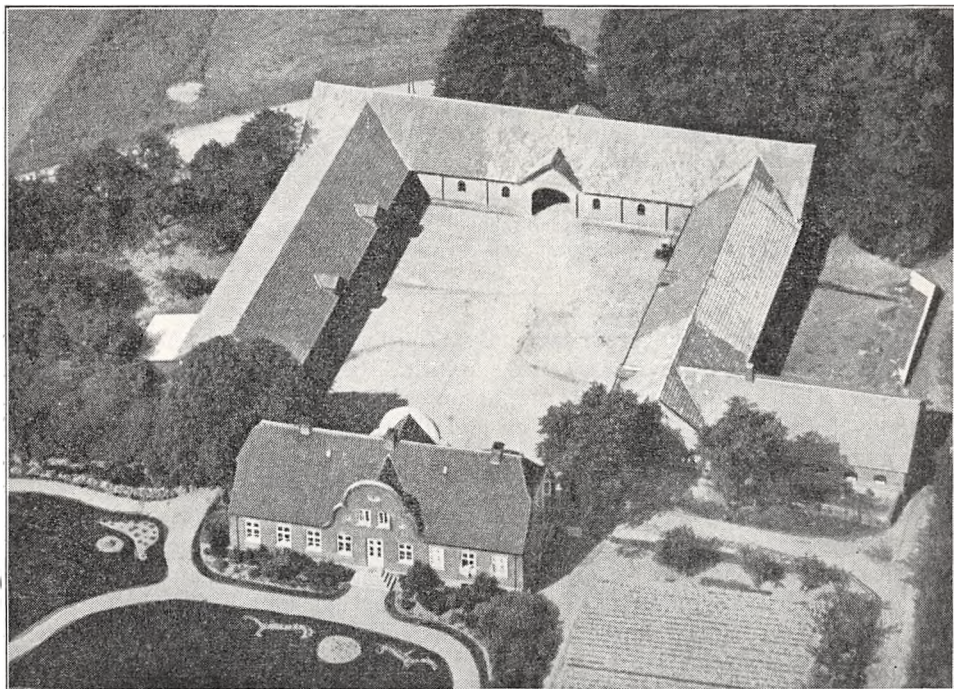
Isagergaard har grundmurede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1913. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, har Frontspids mod Vest til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avlslænger har muret Trimpel og Tag af Pandeplader. Af Længerne er der Værelser til Folkene og Hestestald i den sydlige Sidelænge, Kostald i den nordlige og Lade i Længen mod Vest; denne er ved den sydlige Ende udvidet med en Sidelænge af Træ. Desuden Nord for Gaarden en Svinestald med Trætrimpel og Tag af Pandeplader, et Redskabs- og Maskinhus med Sider og Tag af Pandeplader samt et Brændehus af Træ med Tag af Cementsten. Der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Isagergaard har været Fæstegaard under Clausholm, hvorfra den i 1872 købtes til Arvefæste af den daværende Fæster Søren Mariager, hvis Slægt havde haft Gaarden i Fæste i en længere Aarrække. Gaarden kom senere en Del i Handelen (efter en Brand i 1887 udflyttedes den til sin nuværende Plads), til den købtes af Mads Leth Pedersen. Han solgte den i 1904 til Vald.

A. E. Dose, den var da paa godt 47 ha med 10½ Td. Hrtk.; han solgte og mageskiftede noget med en Del af Jorden, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1926.

ELGAARDSMINDE, Fløjstrup By, Hørning Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Knud Rasmussen, Postfb. og nærmeste St. Uggehuse, Afst. 6½ km og godt 15 km til Randers, Tlf. Hørning 19.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Fløjstrup og 4g m. fl. af Moeskær, samlet Areal 97,4 ha, deraf 78,5 Ager, 8,3 Eng, 9 Skov og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 6 Skp.



Elgaardsminde.

o Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 128,000 Kr. (140,000), Jordv. 80,400 Kr. (86,300); Bygn. er fors. i »Vermund« for 80,000 Kr., Løstøret i samme Selskab for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Elgaardsminde ligger ca. 1 km Nordvest for Fløjstrup By ved Vejen til Moeskær; Agermarken og 2 ha Skov er samlet ved Gaarden, Resten af Skoven og Engarealet ligger 2½ km fra denne; 67,5 ha af Agermarken er god Muldjord og 11 ha sandmuldet Jord, Underlaget for største Delen Ler, dog lidt skiftende. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1914—20. Af Engarealet er 2 ha Haardbundseng, Resten Kærjord (Lavmose); hele Arealet er kultiveret og kan dyrkes. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af Hvidkløver og Runkelroer; 9 ha henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 26 Malkekøer og 34 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr), Køerne græsser

i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 200 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkehøj« ved Tammestrup.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Elgaardsminde har grundmurede nye, gode Bygninger, opført i Aarene 1917—23. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den indeholder en god Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avlslænger har Tag af Cementsten og muret Trimpel. Af disse er der Hestestald, Vognport, Værelser til Folkene, Redskabs- samt Brænderum i den sydlige Sidelænge og Kostald i den nordlige, fra hvis østlige Længe Svinestalden udgaar som en Sidelænge mod Nord. Den vestlige Længe, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, rummer Lade. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Fra Gaarden, der ligger kønt, omgivet af sin store Have og Læplantning, er der vid Udsigt.

Elgaardsminde har været Fæste under Gl. Estrup, hvorfra den købtes til fri Ejendom i 1859, og Ejeren Anders Elgaard udflyttede den derefter i 1864 fra Fløjstrup By til dens nuværende Plads, ligesom han ved Magelæg fik Jorden noget mere samlet. I Begyndelsen af 1880'erne solgte han Gaarden til Jens Raaballe Sørensen, der i 1912 solgte den til Rasm. Peter Rasmussen, den var da kun paa ca. 45 ha med 7 Td. Hrtk. Samtidig blev der tillagt 9 ha Skov fra Køberens Fødegaard i Fløjstrup, som han tidligere havde ejet, og i 1915 tilkøbtes yderligere 44 ha fra Raaballegaard, hvorved Elgaardsminde fik sin nuværende Størrelse; Rasmussen afstod derefter i 1929 Gaarden til Sønnen, den nuværende Ejer.

KROGSAGERGAARD, Krogsgager By, Hørning Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Chr. Cilleborg, Postfb. og nærmeste St. Uggelhuse, Afst. 6 km og 13 km til Randers, Tlf. Hørning 7.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Krogsgager og 4l af Moeskær, samlet Areal 53 ha, deraf 49,8 Ager, 2,2 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 7 Skp. 2 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 87,000 Kr. (92,000), Jordv. 53,300 Kr. (55,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Krogsgagergaard ligger i den østlige Side af Krogsgager By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, dels Øst, dels Sydøst for denne, er noget uensartede, største Delen dog god Lermuld paa Kalkunderlag. Terrænet er en Del kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet, og det øvrige Areal afvander sig selv, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er nymerglet i de senere Aar af den nuværende Ejer. Engen er god Lavmose, indhegnet til Løsdrift.

Jorden dyrkes i ret fri Drift; 11 ha henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Forbruget af Kunstgødning er alm.

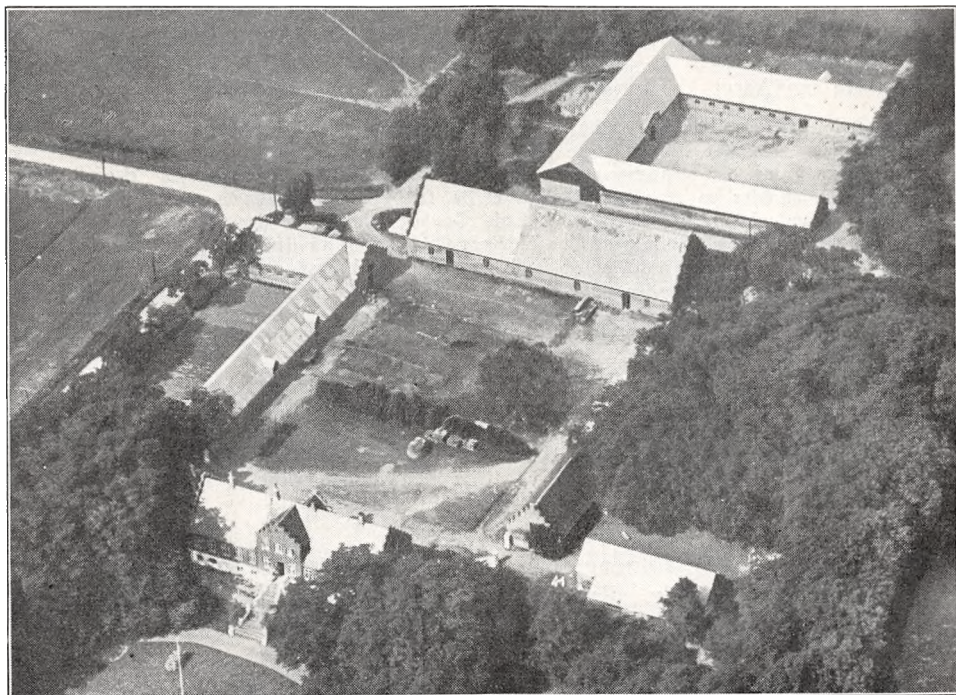
Kvægbesætningen, der bestaar af 25—30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr) og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; der sælges en Del Avlsdyr; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 4811 kg med 3,92 pCt. Fedt og 211 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkehøj« ved Tammestrup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper præmieret med 1. Præmie, samt 2 Plage og 1 Føl af eget Tillæg. Der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Der holdes 1 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Krogsgagergaard har grundmurede velholdte Bygninger. Den skifertækte Hovedbygning, der har Kælder, ligger mod Syd til den gl. Have; den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Rør, er der Kostald i den østlige Sidelænge, Hestestald, Værelser til Folkene og Garage i den vestlige og Lade samt Svinestald i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen; fra den vestlige Gavl af Laden er denne udvidet med en Tilbygning, en Sidelænge mod Nord; denne, der er opført af Grundmur mod Øst og Træv mod Vest, er tækket med Pandeplader. Desuden Vest for Gaarden et Hønsehus, bygget som Halvtag og opført af Træv, og Øst for et Redskabs- og Maskinhus,

der har Trimpel af Træ og ligesom Hønehuset er tækket med Pandeplader. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, i Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen.

Krogsagergaard er opført i 1887, og samtidig flyttedes den sin egen Længe længere mod Øst; Gaarden, der har været Fæste under Gl. Estrup, solgtes til fri Ejendom i 1853 til Jens Andersen, som senere overdrog den til Sønnen Anders Jensen. Efter hans Død overtog Enken Ane Jensen Gaarden, som hun i 1901 solgte til Forv. Poul la Cour fra Hammel, den var da kun paa godt 43 ha; han solgte den i April 1905 til Rasm. Rasmussen Møller, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1914. Samtidig blev der tillagt ca. 16 ha fra en Nabogaard, som Køberen ejede, og dernæst frasolgte ca. 6 ha af det længst fraliggende af Krogsagergaards Areal, hvorved denne fik sin nuværende Størrelse.



Pindsminde.

PINDSMINDE, Hørning Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Forstander A. T. Høy, Jægerspris, Postfb. og nærmeste St. Volk Mølle, Afst. $6\frac{1}{2}$ km og 12 km til Randers, Tlf. Hørning 1 (Inspektøren).

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Gundestrup, 41a m. fl. af Hørning, 5a m. fl. af Tustrup og 8 af Essenbækgaard, samlet Areal 93,7 ha, deraf 84,2 Ager, 7,5 Eng og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 18 Td. o Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdkv. 150,000 Kr. (160,000), Jordv. 102,800 Kr. (109,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 97,600 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 74,800 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Pindsminde ligger ca. 1 km Vest for Hørning By; Agermarken er samlet ved Gaarden, medens 4,4 ha af Engen ligger 3 km fra Ejendommen ved Alling Aa og Resten — 3,1 ha — 9 km fra Gaarden ved Randers Fjord; af Agermarken er ca. 70 ha god Lermuld paa Kalkunderlag og 14 ha lettere Jord paa vekslende Underlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (god sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, en Del er stedvis merglet i de senere Aar, og der eftermergles for Tiden, hvor det tiltrænges. Engen er dels Lavmose ved Alling

Aa, dels Haardbundseng paa Blaaler-Underlag ved Randers Fjord, begge Arealer anvendes til Løsdrift.

Gaarden drives af Ejeren ved en Brodersøn, Inspektør L. Høy; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med lidt Frøavl af Runkelroer og enkelte andre Sorter: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 30 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er dels af Korthorns-, dels af rød dansk Malkerace, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkehøj« ved Tammestrup.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste af jydsk Race, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 170 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise købes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Pindsminde har grundmurede velholdte Bygninger. Den skifertækte herskabelige Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store Have, har høj Kælder, som rummer Folkeværelser og Økonomilejlighed, og den gennemgaaende Frontspids har takkede Gavle ligesom Hovedbygningen; denne indeholder en stor køn Lejlighed. De fritliggende Avlslænger, der overvejende er tækket med Pandeplader, har ligeledes takkede Gavle. Af disse er der Kostald i den sydlige Sidelænge, som i 1929 er udvidet med en Sidelænge mod Syd fra den vestlige Ende, Hestestald, Vognport og Magasin i den nordlige og Lade i Længen mod Vest, der er tækket med Cementsten. Desuden Nord for Gaarden en Svinestald, opført af Kampesten og med Tag af Pandeplader, samt et Redskabs- og Maskinhus, opført af Pandeplader. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 4 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Læplantning og den gl. Have.

Pindsminde er dannet i 1860 af Andr. Pind til Tustrup ved Sammenlægning af 3 Fæstegaarde; den overtoges i 1863 af Pinds Svigersøn, senere Justitsrd. O. Høy (se Eistrupgaard), som i 1907 solgte Gaarden med 19 Td. Hrtk. til sin Søn, cand. theol. A. T. Høy (nuværende Forstander paa Jægerspris Stiftelse) og Datter, Fru K. M. Hansen; af disse er førstnævnte nu Eneejer. I 1926 er der frasolgt ca. 15 ha til 2 Statshusmandsbrug.

RAABALLEGAARD, Hørning Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer Chr. Brask, Haraldsmark pr. Hadsten, Postfb. og nærmeste St. Uggelhuse, Afst. 5 km og 15 km til Randers, Tlf. Hørning 18 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a af Raaballegaard og 7g m. fl. af Fløjstrup, samlet Areal 107,3 ha, deraf 64 Ager, 38,8 Kær, 2,5 Have og Gaardsplads og 2 ha Veje og Hegn, Hrtk. 13 Td. 7 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 130,000 Kr. (143,000), Jordv. 85,300 Kr. (92,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 88,800 Kr., Løsøret i »Danmark« for 98,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

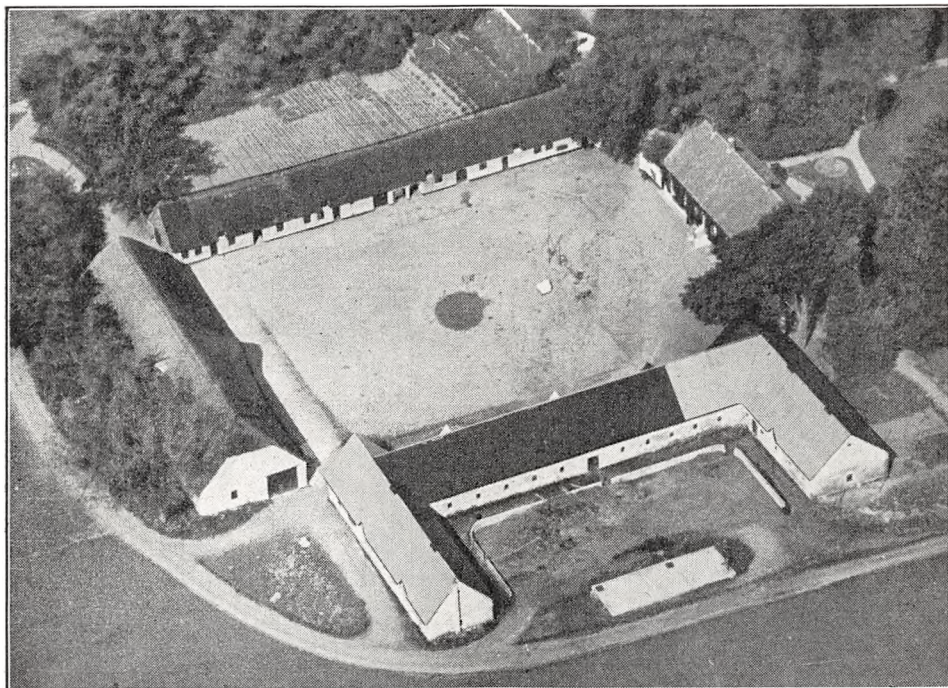
Raaballegaard ligger godt 1 km Syd for Virring By ved Vejen til Moeskær og Hørning; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Grusunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet i Aarene 1875—85, der er merglet i 1850'erne og kalket i Aarene omkring 1925. Kærjorden, der er kultiveret med Paakørsel af Sand, har Blaaler-Underlag, dog er en Del Tørvejord med Tørveskær, men ligeledes paa Blaaler-Underlag.

Gaarden er siden 1. November 1922 bortforpagtet til Ejeren Svigersøn, Forpagter Chr. Undall-Behrend; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Runkelroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kaalroer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 165 Sække Superf., 35 Kalig. og 50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 1 Tyr og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Favsing Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der drives af og til lidt Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 16 Tillægssøer, og der er i 1932 leveret 275 Slakterisvin. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Raaballegaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store, kønne gl. Have, har høj Kælder og Tegtag; den indeholder en stor og god Beboelse. Af de 3 Avslænger ligger Laden mod Syd over for Hovedbygningen, den er tækket med Straa ligesom den vestlige Sidelænge, der indeholder Værelser til Folkene, Vognport, Hønse-, Kalve- samt Brændehus. Den østlige Sidelænge, som har Trimpel af Træ og Tag af Pandeplader, rummer Kostald; fra den nordlige Ende af denne udgaar Hestestalden som en Sidelænge mod Øst og fra den sydlige Ende paa lignende Maade Gaardens Svinestald. Desuden Vest for Gaarden en straatækt Længe, der rummer Stald til Gaardens Søer. Fra de 2 sydlige Hjørner af



Raaballegaard.

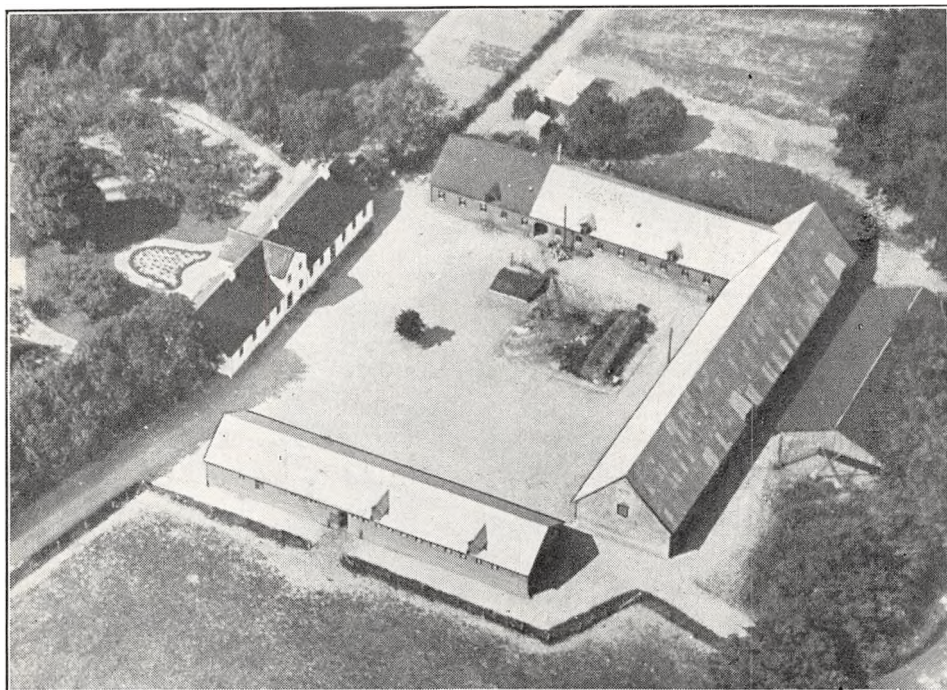
Hovedbygningen er opført en Mur hen mod de 2 Sidelænger af Avlsbygningerne. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger og i Heste- og Svinestalden lignende, som hviler paa Træbjælker. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører en Smedie samt et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden ligger kønt.

Raaballegaard var tidligere en hoverifri Fæstegaard under Gl. Estrup, hvorfra den købtes til Selveje i 1853 af Fæsteren Chr. Udstrup; han solgte den kort efter til S. F. C. Teisner, der i 1861 solgte den tillige med Gaardens Teglværk samt Besætn. og Invt. for 130,000 Kr. til Kapt. Fr. Zwergius (samtidig solgte denne sin Gaard Nybrogaard ved Kongens Lyngby (Sjælland), ogsaa med Besætn. og Invt., for 44,000 Kr. til Teisner). Efter Kaptajnens Død solgte Enkefru Zwergius i 1871 Raaballegaard med Besætn. og Invt. for 136,000 Kr. til S. Simonson (Rugaard, Fyn), som, efter at have ryddet en stor Del af Tørveengene for Elle og Ellestubbe, udgrøftede Arealet og paaførte Sand. I 1884 solgte han derefter Gaarden med 155 ha, 21 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 187,500 Kr. til Baron Bille-Brahe, Lundbæk. Paa Begæring af Overformyndieriet solgtes den derefter i 1884 (ved 4. Auktion) med godt 20% Td. Hrtk., Besætn., Invt., Avl samt Gaardens Teglværk for 105,025 Kr. til Lensgreve B. Wedell-Wedellsborg, der samme Aar solgte den for 120,000 Kr. til J. P. J. la Cour, Ny Ryomgaard; han drev Gaarden stærkt frem. Efter hans Død i 1892 solgte Enkefru la Cour den samme Aar med 155 ha, Besætn. og Invt. samt et Teglværk (der producerede ca. 300,000 Sten aarlig) for 130,000 Kr. til Chr. Siim-Jensen, Kbhvn., som i 1902 solgte den med 155 ha, ca. 21 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 128,000 Kr. til Dyrlæge C. P. F. Winther, Silkeborg. Han frasolgte ca. 15 ha og solgte derefter i 1908 Gaarden med Besætn. for 135,000 Kr. til Mikkel Jør-

gensen, Vellinggaard, der Aaret efter solgte den til A. P. Boye; han solgte den i 1916 med 140 ha samt Besætn. for 225,000 Kr. til J. P. Jensen og Inspektør Hansen, som frasolgte ca. 44 ha til Elgaardsminde, hvorefter de solgte Gaarden til Marinus Marcussen, der senere tilkøbte 11 ha. Efter ham overtoges den i 1922 af Andelsbanken, og af denne købte den nuværende Ejer den Novbr. samme Aar.

RAVNHOLT, Hørning Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Kr. Kudahl, Postfb. og nærmeste St. Volk Mølle, Afst. 6½ km og 12 km til Randers, Tlf. Hørning 10.

Matr.-Nr. 3a af Gundestrup og 8l af Lund, samlet Areal 66,5 ha, deraf 63,5 Ager,



Ravnholt.

0,5 Mose, 1,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 92,000 Kr. (98,000), Jordv. 60,900 Kr. (65,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Ravnholt ligger ca. 1½ km Vest for Hørning By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet af den nuværende Ejer i Aarene 1922—30. Skovens Bevoksning er blandet.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 40 Kalig. og 60—70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkehøj« ved Tammestrup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf for Øjeblikket flere stambogsførte og præmierede Følhopper, samt 7 Plage og Føl af eget Tillæg. Svine-

besætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leværet ca. 500 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ravnholt har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, som støder til Skoven mod Vest, har gennemgaaende Frontspids, Tegtag mod Nord til Gaarden og af Cementsten mod Syd til Haven; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 Avls-længer, som har Tag af Pandeplader, er den østlige fritliggende Længe opført i 1928, den rummer Værelser til Folkene, Garage og Vognport samt Hestestald. Af de 2 andre, der er sammenbygget i Vinkel, er den vestlige Sidelænge opført i 1911, den rummer Ko- og Svinestald, sidstnævnte i 2 Etager, og Længen mod Nord Lade. Desuden Nord for Gaarden en Hjem, tækket med Tagpap. I Kostalden er der ildfaste støbte Lofter, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger kønt, omgivet af Have og Skov, er der smuk Udsigt mod Syd over det store Engdrag langs Alling Aa mod Clæusholm og Mygind Skov.

Ravnholt var i mange Aar en Slægtsgaard, der tilhørte Slægten Levinsen, indtil Niels Levinsens Enke solgte den ca. 1909 til Knud Just; han solgte den ca. 1910 til S. J. H. Overgaard (nu Højbygaard ved Ormslev), som i 1912 solgte den med ca. 70 ha, 11½ Td. Hrtk. for 105,000 Kr. til Forv. la Cour, Søbygaard. I 1916 solgte han den med delvis Besætn. for 125,000 Kr. til S. Deichmann, der frasolgte ca. 3 ha Eng, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1922.

TUSTRUP, Hørning Sogn, Nr. Aarslev-Hørning Komm., Sønderhald Hrd., Rougsø Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Greve C. F. Knuth, Postfb. Randers, nærmeste St. Volk Mølle, Afst. 8 km og 12½ km til Randers, Tlf. Aarslev 14.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Tustrup og 10 af Gundestrup, samlet Areal 291,3 ha, deraf 218,8 Ager, 44 Eng, 23 Skov og 5,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 45 Td. o Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 340,000 Kr. (355,000), Jordv. 237,000 Kr. (234,600); Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

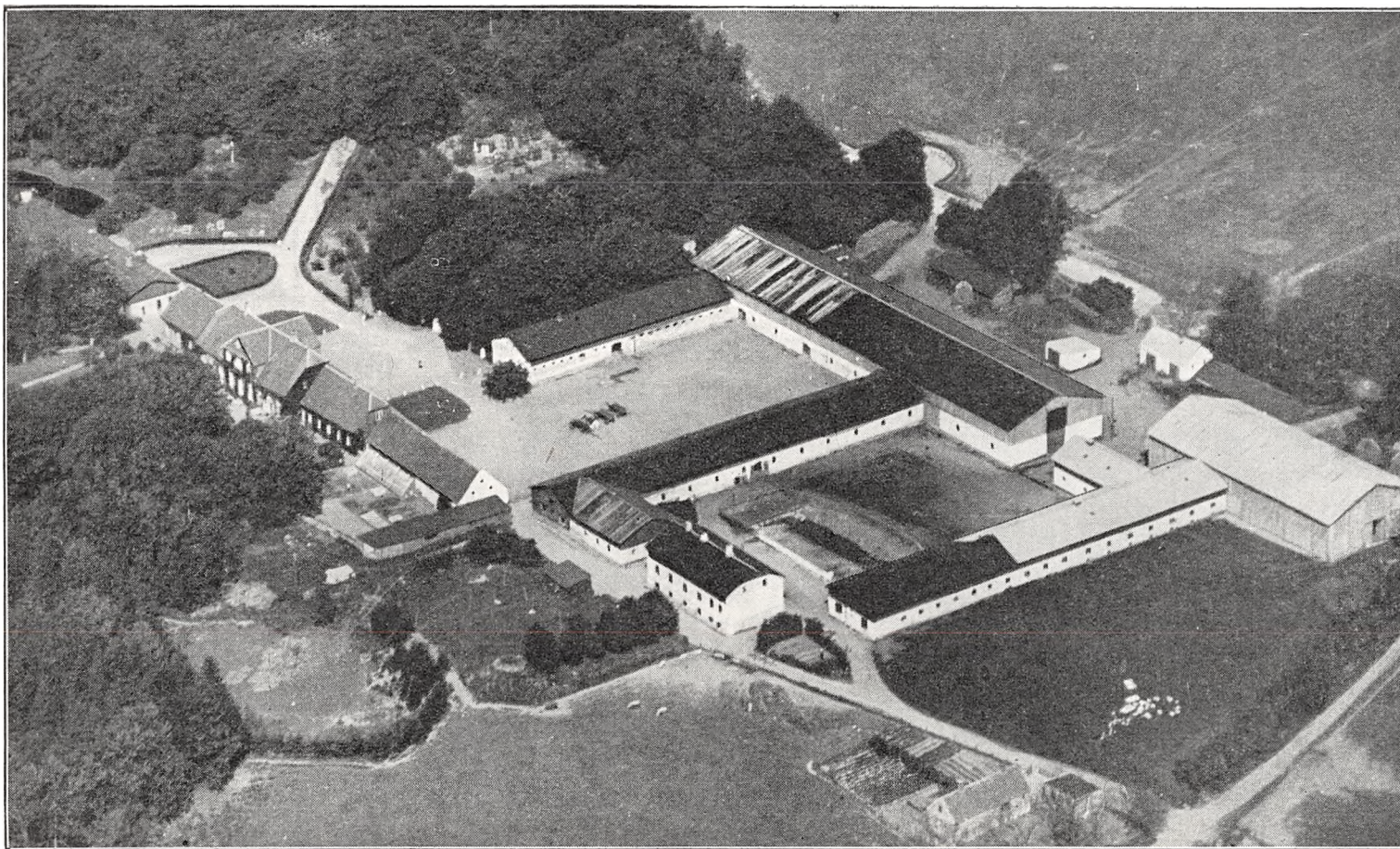
Tustrup ligger ca. 2 km Syd for Hørning By nær Alling Aa med offentlig Vej forbi Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, største Delen er god Lermuld paa Lerunderlag, ca. 55 ha er lettere Jord paa Sand- og Grusunderlag (god dybmuldet Jord). Terrænet er overvejende jævnt med noget Fald mod Syd, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1923—30 af den nuværende Ejer. Engen er god Lavmose, kultiveret, afvandet og indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning hovedsagelig Gran.

Gaarden drives af Ejeren ved Forvalter J. Lohmann; Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Hundegræs, Rajgræs og andre Sorter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 100 Kalig. og 215 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der består af 108 Malkekøer, 3 Tyre og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af rødd dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3527 kg med godt 145 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Birkehøj« ved Tammestrup.

Der holdes som Regel 19 Arbejdsheste af jydsk Race, og der tillagdes i Fjor 5 Føl; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Drift. Der leveres nu ca. 350 Slagterisvin om Aaret; der har tidligere været holdt 35 Tillægssøer, og Pattegrisene solgtes da. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns samt en Del Ænder, Gæs og Kalkuner.

Tustrup har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have og Park, er opført i 1809; den består af en Længe, opført i én Etage med en stor gennemgaaende Frontspids og Skifertag; i 1862 er den udvidet i Længden, idet der til hver af Gavlene er tilbygget en kort Sidefløj. Hovedbygningen indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder ligesom Økonomibygningen, der ligger længere mod Øst og er opført i 2 Etager, tækket med Tagpap. De hvidpudsede Avsbygninger er opført efter en Brand i 1904. De 3 sammenbyggede Længer har Trimpel, dels af Træ, dels af Bølgeblik og er tækket med Tagpap. Af disse er der Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige, som fra den sydlige Ende har en kort Sidelænge — en Kalvestald — mod Øst og Lade i Længen mod Nord; denne, hvis nordlige Væg er af Bølgeblik, har en



Tustrup.

Forlængelse mod Øst, der rummer Magasin. Endvidere Øst for Gaarden en Længe, som rummer Svine- og Ungkvægstald, førstnævnte udvidet med en Sidelænge mod Vest, der rummer Stald til Søer. Denne Længe, som har Trætrimpel og overvejende er tækket med Pandelplader, er mod Nord sammenbygget i T-Form med en Lade, der har Sider og Tag af Bølgeblik. Desuden Nord for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, opført af Træ og tækket med Tagpap, en Smedie, som tillige rummer Tømrerværksted, samt en Tractorbygning, begge tækket med Asbest, og et Savskæreri, opført af Træ og tækket med Tagpap. Endvidere Vest for Hovedbygningen en Garage- og Magasinbygning, tækket med Tagpap, Øst for Hovedbygningen en teglhængt Vognport, til hvis Sydside der er opført et Drivhus, et Tørvehus, opført af Træ og tækket med Tagpap, samt et Fodermesterhus. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og foruden en Smedie og Tømrerværksted hører der 7 Huse med Bolig til 9 Familier til Ejendommen; denne, der ligger ret lavt paa Grænsen mellem Højmarken og Engdraget, ligger kønt, omgivet af Haven og Plantninger.

Tustrup var tidligere en Landsby, som Frederik d. Tredie skænkede til Oberst Hans Friis til Clausholm, og Gaarden hører saaledes til vore yngre Herregaarde. I 1657 oprettede Friis af 3 Gaarde og nogle andre Jorder en Hovedgaard med ca. 30½ Td. Hrtk., hvortil han lagde en Del Bønderfæstegods fra Clausholm. I 1695 — 2 Aar før sin Død — afstod han Tustrup med 73 Td. Hrtk. og 393 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til en Brodersøn, Oberstløjtn. Gregers Friis, efter hvis Død i 1711 Gaarden arvedes af Broderen, Oberst Chr. Friis, som i 1726 lagde den ind under Stamhuset Hevringholm (se Hevringholm). Den fulgte nu dette, til Stamhuset ophævedes i 1782, hvorefter Tustrup i 1784 solgtes med 73 Td. Hrtk. (og Essenbæk Ladegaard med 30½ Td. Hrtk.) samt 709 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, der hørte til, for 71,000 Rd. til Generalauditør Chr. Kallager til Meilgaard. I 1787 solgte han begge Gaarde med Tjender og Bønderfæstegods (73, 30½ og 703 Td. Hrtk.) for 75,000 Rd. til Amtmd., Kmhr. P. S. Fønss til Løvenholm og Borgmester Joh. Fr. Carøe i Randers, der samme Aar solgte Tustrup med 73 og 270 Td. Hrtk. for 35,000 Rd. til Anders Dyhr; han fik i 1789 Tilladelse til at sælge Bønderfæstegodset og udstykke Gaarden, uden at den tilbageblevne Hovedparcel mistede sin Hovedgaardsfrihed, og han solgte derefter i 1795 Tustrup Østergaard med 23 Td. Hrtk. for 6,525 Rd. til A. S. Møller. Efter hans Død i 1805 ægtede Enken Anna Levinsen i 1806 Skipper Laur. P. Dienstmann, som i 1810 solgte Tustrup med 19 Td. Hrtk. for 21,100 Rd. til Baron Holg. Rosenkrantz. En anden Parcel med 11½ Td. Hrtk. solgte A. Dyhr i 1792 for 3,263 Rd. til A. Christensen Møller fra Gundestrup og en tredie af samme Størrelse og til samme Pris til Chr. Petersen Refsbeck; disse 2 sidstnævnte Parceller samlede senere af Kapt. Erik Paulsen (til Eriksborg i Ølst Sogn), der i 1808 solgte dem til H. H. J. v. Schilden-Huitfeldt til Clausholm, som Aaret efter solgte dem for 18,000 Rd. til forannævnte Baron Holg. Rosenkrantz. I 1833 solgte han Tustrup med 40 Td. Hrtk. for 29,000 Rd. til Forp. A. Pind, ved hvis Død i 1860 Gaarden overtoges af Sønnen, senere Jægerm. J. Pind; han solgte den i 1898 med ca. 300 ha, 45¼ Td. Hrtk. for 314,000 Kr. til Herm. Løvenskjold fra Norge, der i 1905 solgte den med samme Areal og Hrtk. for 310,000 Kr. til Landbrugskandidat Niels Fr. Johansen, Karmark Mølle. I 1911 solgte han Tustrup med godt 300 ha for 325,000 Kr. til P. Horn, som i 1914 solgte den for 380,000 Kr. til Alex Hvass. Efter hans Død i 1922 solgte Enkefru Hvass Gaarden til H. Ehnhuus, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1923 for 580,000 Kr.

BANGSBO, Bendstrup By, Hvilsager Sogn, Hvilsager-Lime Komm., Sønderhald Hrd., Retskredsen for Øster Lisbjerg med en Del af Sønderhald Herred (i det følgende kaldet Hornslet Retskr.), Randers A., Ejer Anders Bang, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. 5 km og 21 km til Randers, Tlf. Bendstrup 11.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Bendstrup, samlet Areal 50,5 ha, deraf 37,5 Ager, 11 Eng, 1 Plantage og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 82,000 Kr. (90,000), Jordv. 56,800 Kr. (62,700); Bygn. er fors. i »Vermund« for 49,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Bangsbo ligger knap 1 km Nordvest for Bendstrup By ved Landevejen Rønde—Randers; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1917—32. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning Løv- og Naaletræ (Gran).

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning er alm.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30—34 Malkekøer, 2 Tyre og 32 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Skørring Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 6 Følhopper, og en Del Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 5 Faar (Oxforddown), og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bangsbo har grundmurede velbyggede, gode Bygninger, opført i 1889, da Gaarden udflyttedes fra Bendstrup til sin nuværende Plads. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har Frontspids med Altan til denne og er tækket med Skifer; den indeholder en stor køn Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger har den østlige Sidelænge muret Trimpel og Tag af Pandeplader, den rummer Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald; den vestlige, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen, rummer Kostald og et mindre Rum til forskelligt, medens Længen mod Nord indeholder Kostald og Lade, sidstnævnte med en Forlængelse mod Øst, til hvilken der som en Sidelænge mod Syd er tilbygget en Trælade, tækket med Tagpap. Desuden Nord for Gaarden 2 Svinestalde, der støder til hinanden i Vinkel, den ene opført af Beton, den anden af Træ, begge tækket med Asbest. Gaarden har Lynafleder efter Netsystemet, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, i Kostalden Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen; denne ligger kønt, omgivet af Haven og et Læbælte.

Bangsbo er en gl. Slægtsgaard, der ligesom Gaardene i Bendstrup har været Fæstegaard under Skaføgaard. I sidste Halvdel af forrige Aarh. havde Peder Nielsen den i Fæste; han var en dygtig Mand, som uden Hjælp ombyggede Gaarden, hvorfor den daværende Ejer af Skaføgaard, Landvæsenskommisær Niels Behr, belønnede ham med en Sølvske med Inskription i Præmie (se Skaføgaard), denne Sølvske ejes endnu af Familien. Han afstod senere Fæstet til sin Søn Niels Pedersen Thygesen, der i 1833 efterfulgtes af sin Søn Adam Nielsen Thygesen, som senere købte Gaarden til fri Ejendom; han overdrog den i 1879 til sin Svigersøn Mads Andersen Bang fra Viborghus i Marie Magdalene Sogn, efter hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog Gaarden i 1906, den var da kun paa ca. 37 ha, men senere er Arealet øget ved Køb og Magelæg, hvorved Gaarden har faaet sin nuværende Størrelse, samtidig med at Jorden kom til at ligge bekvemt for Gaardens Drift.

DALSGAARD, Hvilsager Sogn, Hvilsager-Lime Komm., Sønderhald Hrd., Hornslet Hrd.s Retskr., Randers A., Ejer Prpt. J. Kiil, Postfb. og nærmeste St. Avning, Afst. 5 km og 25 km til Randers, Tlf. Ø. Alling 55.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Dalsgaard, 2b af Bøjen, 6a af Kastrup og 7a m. fl. af Ring, samlet Areal 148,1 ha, deraf 120,5 Ager, 19,3 Skov, 5,5 Mose og 2,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. o Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 148,000 Kr. (165,000), Jordv. 92,500 Kr. (103,000); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 78,000 Kr., Løsøret i samme Selskab for 125,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Dalsgaard ligger 4½ km Syd for Avning St. ved Vejen herfra over Ring til Hvilsager; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, ca. Halvdelen er Lermuld (stedvis ret stærk) paa Lerunderlag, Resten dels Sandjord, dels moseagtig Jord. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Skovens Bevoksning er Bøg og Gran.

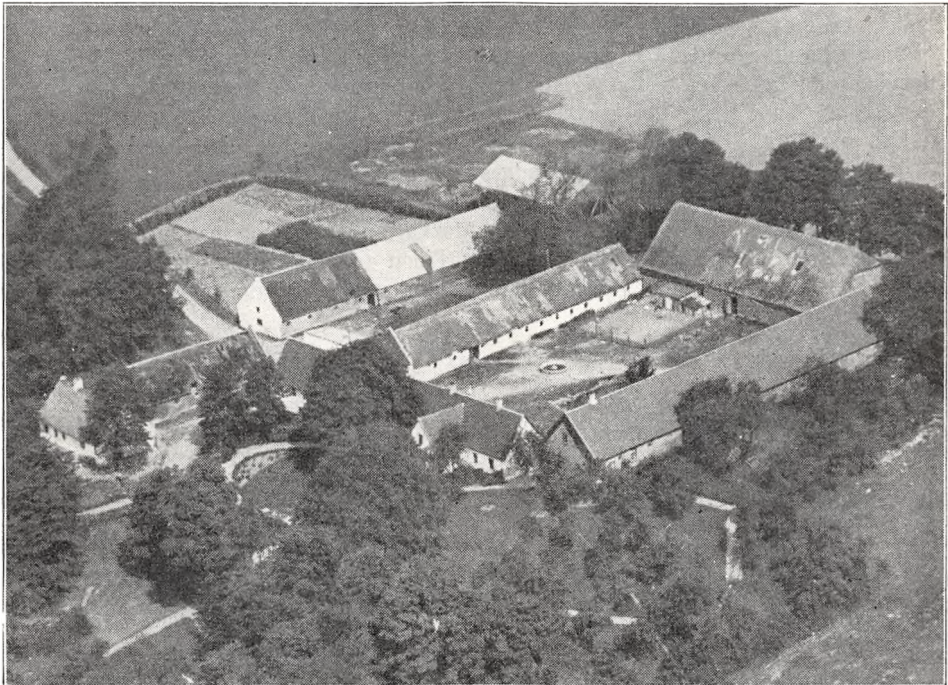
65 ha dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Byg, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs, 6. Grønjordshavre. 30,5 ha dyrkes i fri Drift, og 25 ha henligger med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 30—40 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af død dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Ø. Alling Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der leveres 225—250 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Dalsgaard har gode grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, har en kort Udbygning med Frontspids og en aaben Terrasse til denne, den er tækket med Tegl mod Syd og med Tagpap mod Nord til Gaarden. Hovedbygningen, som rummer en stor Lejlighed, er sammenbygget i Vinkel med den vestlige Sidelænge, gennem hvil-

ken der er Indkørselsport til Gaarden; denne Længe, der rummer Svinestald, er hvidpudset og tækket med Straa, men siden Gaarden blev fotograferet, er Straataget erstattet med Pandeplader til Gaarden. Af de 2 andre Længer, som danne den 4-længede Gaard, er der Værelser til Folkene, Hestestald og Vognport samt Magasin paa Loftet i den østlige Sidelænge, der ligesom Hovedbygningen har Tegltag udadtil og Tagpap ind mod Gaarden; Længen mod Nord, Laden, der ligeledes ligger frit, er overvejende tækket med Straa. Desuden Vest for Gaarden en Kostald, tækket dels med Pandeplader, dels med Straa, en Hjelm samt en Vognport, bygget som Halvtag, de 2 sidste med Tag af Pandeplader, og Syd for Gaarden og Sognevejen til Ø. Alling en straatækt Fodermesterbolig, fra hvilken der udgaar en Sidelænge mod Nord, som rummer Svinestald. Gaarden har eget Vandværk, der virker ved Stødhævert, og der hører 2 Huse til Ejendommen; fra Gaarden, som ligger højt, er der vid Udsigt, navnlig mod Øst, og til de store Skove i Nordøst.



Dalsgaard.

Dalsgaard er en gl. Gaard, som allerede nævnes i 1472, den hørte da under Stenalt. I 1662, da vor første Matrikel var under Bearbejdelse, var den en Bondegaard med 12 Td. Hrtk., den hørte da ligesom i 1770 under Holbækgaard. Derefter ejedes den af Laurs Sørensen Dalsgaard, efter hvis Død i 1803 den overtoges af Enken, der i 1807 afstod den til Sønnen Niels Lund Dalsgaard. Efter hans Død Aaret efter solgtes den ved Auktion til Peder Brendstrup, som senere overdrog den til sin Søn Anders B. I 1846 kom den derefter til Stænderdeputeret, exam. jur. P. J. Poulsen, og senere til Sønnen C. Th. Poulsen, som i 1897 solgte den med 20 Td. Hrtk., et Teglværk, en Vindmølle samt Besætn. og Invt. for 101,000 Kr. til J. M. J. Brøgger. Han solgte den i 1906 med 192 ha (20 Td. Hrtk.), deraf 44 ha Eng og ca. 23 ha Skov, for 120,000 Kr. til Mejeribestyrer Aug. Faarvang, Horsens; han frasolgte kort efter de ca. 44 ha Eng, og solgte i 1922 Gaarden til N. L. Nygaard, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1925 for 258,000 Kr.

SKAFØGAARD, Hvilsager Sogn, Hvilsager-Lime Komm., Sønderhald Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, cand. theol. Jacob Estrup, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. 5 km (3 til Pindstrup St.) og 28 km til Randers, Tlf. Pindstrup 10 (Ejeren) og 24 (Overforvalteren).

Matr.-Nr. 2b m. fl. af Hvilsager og 3b m. fl. af Termestrup, samlet Areal 826,3 ha, deraf 378 Ager, 165 Eng, 230 Skov, 27 Søj og Mose, 16,3 Have og Gaards-

plads og 10 ha andre Arealer, Hrtk. 58 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 540,000 Kr. (600,000), Jordv. 394,500 Kr. (400,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 340,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Skaftøgaard ligger 5 km Nordøst for Mørke St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af sandmuldet Jord paa Ler-, sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er drænet og kultiveret Lavmose. Skovens Drift ledes af Forstassistent H. Rasmussen, Tlf. Ryomgaard 28.

Gaarden drives af Ejeren ved Overforvalter E. Westergaard; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Vintersæd, 3. Byg, 4. $\frac{1}{2}$ Rodfrugter og $\frac{1}{2}$ Havre, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 86 Malkekøer, 4 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer (desuden 60 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer paa Højholt, der har samme Ejer), er af jydsk Race, dels sort-, dels graabroget, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken sælges til Mørke Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 13 Arbejdsheste (desuden 12 paa Højholt), intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen (der findes paa Højholt), er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 250 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 42 Faar og 2 Vædere; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

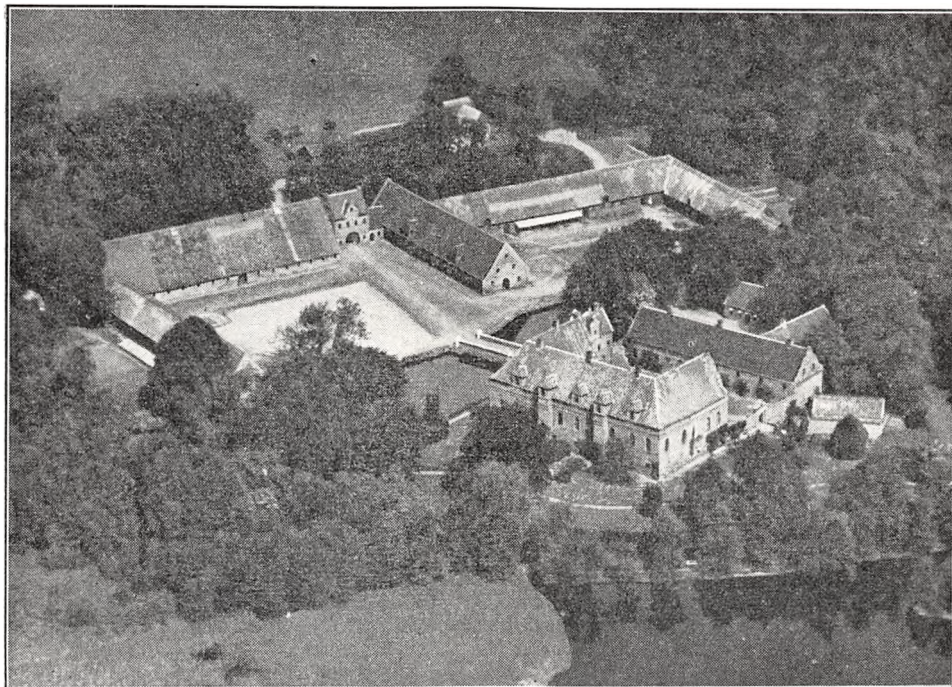
Skaftøgaard gamle Hovedbygning, der ligger paa en Ø, omgivet af Grave, er bygget af røde Munkesten; den bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, opført i én Etage over en høj, for største Delen hvælvet, Kælder; Fløjene, der danner en aaben Gaard mod Nord-Nordøst, har Sokkel af Granitkvadre ind mod Gaarden — udadtil af utilhugne Sten — og er tækket med Tegl. Den lange Hovedfløj, som har Facade mod Sydvest (ingen af Gaardens Bygninger ligger solret), har 5 Kviste, af hvilke de 2 har Fremspring med Karnap paa Muren. Den vestlige Sidefløj har mod Vest — mod Avlsgaarden — en lignende, der nu er Urtaarn, men i ældre Tid gjorde Tjeneste som »Hemmelighed«, og den østlige Sidefløj er mod Øst prydet med en Hængekarnap; endvidere har Hoved- eller Midterfløjen paa Midten mod Nord til Borggaarden en svær Karnap, i hvilken en Hovedtrappe fører op til Sals-Etagen, og Hovedbygningens Grundplan ligner saaledes et E. Det høje Tag træder særlig frem ved de høje svungne Gavle mod Nord paa de 2 Sidefløje. Over for Hovedfløjen mod Nord — i nogen Afstand fra Borggaarden — ligger en Længe parallelt med Hovedbygningen og af samme Længde som denne; denne, der ligeledes er tækket med Tegl og har svungne Gavle, rummer Forvalterbolig (tidligere Forpagterbolig) og Økonomilejlighed, og i en Sidelænge mod Nord er der Værelser til Medhjælper. Mellem Gavlene paa Hovedbygningens 2 Sidefløje og Forpagterboligen afgrænses Borggaarden mod Øst og Vest ved en Brandmur, Rester af en tidligere Ringmur, og foran i denne Mur er der mod Vest opført en ejendommelig Portbygning, gennem hvilken der er Indkørselsport til Borggaarden; denne Bygning, som er i 2 Etager, har 2 firkantede Taarne paa Hjørnerne mod Broen over Borggraven og mod Avlsgaarden et rundt Vindeltrappetaarn ved det sydlige Hjørne mod Borggaarden, alle 3 tækket med en Kuppel af Bly. Paa Borgøen ligger endvidere Nord for Forpagterboligen et Vadskehus og Øst for denne et Drivhus.

Avlsgaardens Bygninger ligger Vest for Hovedbygningen; til disse er der ligeledes Indkørsel gennem en kort Portbygning i 2 Etager, tækket med Tegl. Mod Syd fra denne ligger den grundmurede, rørtækte Lade, opført af røde Munkesten og Egetømmer i 1579 af Jørgen Rosenkrantz, og fra den sydlige Ende af Laden som en Sidelænge mod Øst hans Øksnestald, der havde Plads til 110 Staldstude, den er nu omdannet til Herskabsstald, Vognport og Faarestald; disse Bygninger var opført, før Rosenkrantz byggede Hovedbygningen. Af andre Ting fra Jørgen Rosenkrantz' Tid paa Skaftøgaard, som har overlevet Tidens Slid, maa nævnes hans store sjældne, udskaarne Skab af Egetræ. De øvrige Avlsbygninger ligger Nord for Portbygningen og Laden, 3 Længer, der er sammenbygget til en 3-længet Gaard, aaben mod Øst. Af disse er Længen mod Vest, Kostalden, som er i Flugt med Portbygningen og Laden, opført af Bindingsværk, den er tækket med Rør ligesom den nordlige Sidelænge, der indeholder Ungkvæg- og Svine-stald; denne er — undtagen 2 korte Endepartier — opført af Grundmur ligesom den sydlige teglhængte Sidelænge, Hestestalden. Endvidere Vest for Kostalden en Længe, der rummer Vognport (opført af Bindingsværk og tækket med Rør) og Redskaber og Maskiner (bygget af Træ og tækket med Tagpap). Der hører 9 Huse til Ejendommen samt 3 mindre Forpagtergaarde, hver paa ca. 22 ha; disse 3 Ejendomme er dog særskilt vurderet og skyldsat. Endvidere hører

Afbyggergaarden Højholt, der ligger Sydvest for Gaarden, Vest for Vejen til Mørke, til Skaføgaard; som meddelt foran er der Besætning paa Gaarden, men den drives under Hovedgaarden og er vurderet sammen med denne. Bygningerne bestaar foruden af en Fodermesterbolig af 2 grundmurede Længer, Stald og Lade, tækket med Rør, samt en Trælade, tækket med Tagpap.

Skaføgaard ligger Syd for Pindstrup Mose i det lave Terræn, en Dalsænkning som tidligere har været Hav; fra Naturens Side hører Jorderne ikke til de særlig frugtbare, men Gaarden ligger kønt, omgivet af Sø og Skov, Plantninger, som skyldes dens forrige mangeaarige Ejer J. B. S. Estrup.

Skaføgaard kan vistnok henføres til sidste Halvdel af det 15de Aarh., da Hofmester Otte Nielsen Rosenkrantz (Hevringholm og Bjørnholm m. fl.) i 1450 erhvervede en Gaard i Egnen ved Landsbyen Skabø eller Skaby. Efter hans Død i 1477 havde Sønnen Erik Ottesen R. til



Skaføgaard.

Bjørnholm (se under Gl. Estrup om hans og Faderens Strid med den egenraadige Lave Brock) to sammenbyggede Ejendomme ved Skabø. I 1499, 4 Aar før sin Død, udlagde han to Gaarde til sin 1496 afdøde Søn Holgers Børn, deriblandt Sønnesønnen Otte Holgersen R., senere Rigsrd. og Ejer af Boller m. fl. Gaarde. Efter hans og Hustruens pludselige Død af Pest i Lybeck i 1525 arvedes Gaardene i Skabø senere ved Skiftet af den yngste Søn, den senere berømte Regeringsraad Jørgen Ottesen Rosenkrantz, som ved Forældrenes Død kun var 2 Aar gl. I 1551 omtaler han sin Gaard i Skaby, der tidligere var to Bøndergaarde. Han tog nu fat paa Rydning og Opdyrkning af Jorderne, som han yderligere forøgede, og opførte derefter — som nævnt ovenfor — Bygn., Lade og Stald i 1579 og i 1580—82 Borggaardens Hovedfløj og formodentlig ligeledes de 2 Sidefløje. Efter hans Død i 1596 overtoges Gaarden af Enken, Dorte Lange, efter hvis Død i 1613 den arvedes af Sønnen, Rigsrd. og Teolog Holger R. (med Tilnavnet »den Lærde«) til Rosenholm (paa Skiftet blev Skaføgaard ansat til 39 Td. Hrtk.); han udvidede Godset med Byerne Bendstrup og Bøjen. Under de kejserlige Troppers Besættelse af Jylland under Tredivaarskrigen i 1627—29 led Gaarden meget, og senere maatte han af økonomiske Grunde sælge Ravnholt paa Fyn og sin Part i Løgismose (se Bd. III, S. 127—29). Ved hans Død i 1642 overtoges Skaføgaard af Sønnen Gunde R., der havde haft den i Forpagtning siden 1632, idet Faderen stadig boede paa Rosenholm. Skønt rigt gift med sin Slægtning Pernille R. forværredes hans økonomiske Forhold stadig, idet han var en daarlig Økonom; han, der i 1645 for Tilgodehavende havde erhvervet Vindinggaard (Fuirendal) — se Bd. II, S. 559 — maatte i 1646 sælge Fæstegodset i Bøjen By (afhændedes til Chr. Rantzau, Løvenholm), og Aaret efter nøjdes han til at sælge selve Skaføgaard med 327 Td. Hrtk., 2 Møller og Skov med Olden

til 1756 Svin, den Gaard, som hans Bedstefader havde dannet; Køberen var den rige Steen Bilde til Kærsgaard. I Krigen med Sverige 1658—60 blev hans økonomiske Forhold ogsaa ødelagt, og i 1663 solgte han Gaarden til sin Svigersøn, Grev Henr. Ditl. Holck, der igen samlede det meste af det Gods til Gaarden, som Gunde R. havde maattet sælge. Holck, der blev haardt saaret i den skaanske Krig, døde paa Skaføgaard i 1681, og hans Enke Mette Bilde sad nu med Gaarden og kæmpede med svære økonomiske Vanskeligheder til 1710, da hun solgte den til Thom. Nicolai Behr. Skaføgaard, som ved Christian d. Femtes Matrikel af 1688 havde 49 Td. Hrtk. Ager og Eng, Skov 7 og Mølle $8\frac{1}{2}$ af fri Jord og af Bøndergods 102 Td. Hrtk. Ager og Eng, Skov 15 og Mølle $3\frac{1}{2}$, var saaledes efter samme Konges Forordning af 16. Decbr. 1682 en komplet Sædegaard. Skønt det var vanskelige Tider økonomisk, øgede han dog Godset og naaede at blive en velstaaende Mand ved et godt Landbrug, stærk Hugst i Skovene, jævne Krav til Livet, men store Krav til Fæstebønderne. Ved hans Død i 1749 overtoges Skaføgaard af Sønnen, senere Landvæsenkommisær Niels Behr, som ligeledes øgede Godset betydeligt og var en dygtig Landmand; han fremmede Fæstebøndernes Landbrug ved Belønninger, der opdyrkedes ny Jord, og i 1768 udtørrede han Skafø Sø. Han døde i 1778, og Aaret efter overtoges Gaarden af Sønnen Poul Marcussen Behr, der tog fat paa Landboreformerne og fik Godsets Byer udskiftet af Fællesskabet, ligesom han fik optaget Kort over Gaard og Gods. Ved hans Død i 1786 overtoges Gaarden af Enken Anna, f. Mørch, der frasolgte 92 Td. Hrtk. eller største Delen af det Gods, som hendes afdøde Mands Fader og Bedstefader havde købt, og i 1796 solgte hun derefter Gaarden for 60,000 Rd. til sin Søstersøn Jørg. Mørch Secher, efter at Slægten Behr havde ejet og drevet den godt i 86 Aar; Secher, der var fra Skaarupgaard, blev ogsaa en meget dygtig Landmand, anset af høje og lave paa Egnen. Han forbedrede noget de forhuggede Skove og førte Skaføgaard og sine Bønder gennem de vanskelige Tider fra Statsbankerotten i 1813 til Landbrugskrisens Ophør i 1828, ligesom han afløste Høveriet. Han sad med Gaarden i 55 Aar, og efter hans Død i 1852 solgte Enken derefter Gaarden med 55 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, Hvilsager og Holmene Skove samt 2 Bøndergaarde i Termestrup med $15\frac{1}{4}$ Td. Hrtk. til den senere kendte Politiker, Statsmand og Konsejlsprædent Jacob Brønnum Scavenius Estrup for 72,000 Rd. (det øvrige Bøndergods solgtes senere til Selveje, dels af Fru Secher, dels af hendes Arvinger). Køberen, der ogsaa ejede Kongsdal paa Sjælland, havde i 3 Aar ejet Gl. Kirstineberg m. m. paa Falster, som han solgte i 1851 (se Bd. IV, S. 636—37). Skønt der paa Skaføgaard havde siddet dygtige Landmænd som Ejere siden 1710 eller i 142 Aar, var der dog nok at tage fat paa for en dygtig og virksom Ejer, Landbruget stod jo foran en ny Tid. Estrup opdyrkede ny Jord, merglede og dræned, tog Dyrkning af Rodfrugter ind i Sædskiftet, anskaffede nye fremkomne Redskaber og Maskiner og tilplantede straks ca. 45 ha af den allerdaarligste Jord, senere yderligere over 100 ha, væsentligst med Naaletræ, og gik lidt efter lidt fra Studehold over til Mejeridrift. I 1855 opførte han Gaarden Højholt (se foran) med et Tilliggende af de 140 ha af tidligere Skovjord, der var ryddet for over Hundrede Aar siden og nu delvis var bevokset med Lyng, og senere — i 1880'erne — tog han fat paa ved Afvanding, Dræning og Mergling at kultivere et omtrent lige saa stort Areal af daarlig Eng. Derved øgedes Høets Kvalitet og i Særdeleshed Mængden meget betydeligt, hvorfor det blev nødvendigt at udvide Besætningen stærkt, og dette medførte atter Krav om Udvidelse og Ombygning af Avlsgaarden. Af Hensyn til Omgivelsernes Skønhed, samtidig med at Haven blev omlagt, udvidet og omgivet med Plantninger, dannede han atter den i 1768 udtørrede Skafø Sø; da de sidst foregaaende Ejere ikke havde haft nogen dybere Pietet eller Forstaaelse af Hovedbygningens Arkitektur, som ved en Del foretagne Ændringer var blevet noget forvokset, tog Estrup fat paa at føre denne tilbage til dens gl. Stil fra Jørgen Rosenkrantz' Tid. Til sine mange Byggearbejder anlagde han et Teglværk, der nu er nedlagt, og her blev der ogsaa senere fremstillet Munkesten til Brug ved Hovedbygningen. Efter at have siddet med Skaføgaard i 55 Aar og selv drevet den med stor Dygtighed i de 47 overdrog han i 1907 — 6 Aar før sin Død — Gaarden til Sønnen, den nuværende Ejer.

HELDAGERGAARD, Andi By, Skørning Sogn, Mygind-Krogsbæk-Skørning Komm., Sønderhald Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Emil A. Jensen, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. $6\frac{1}{2}$ km og 21 km til Randers, Tlf. Bendstrup 6.

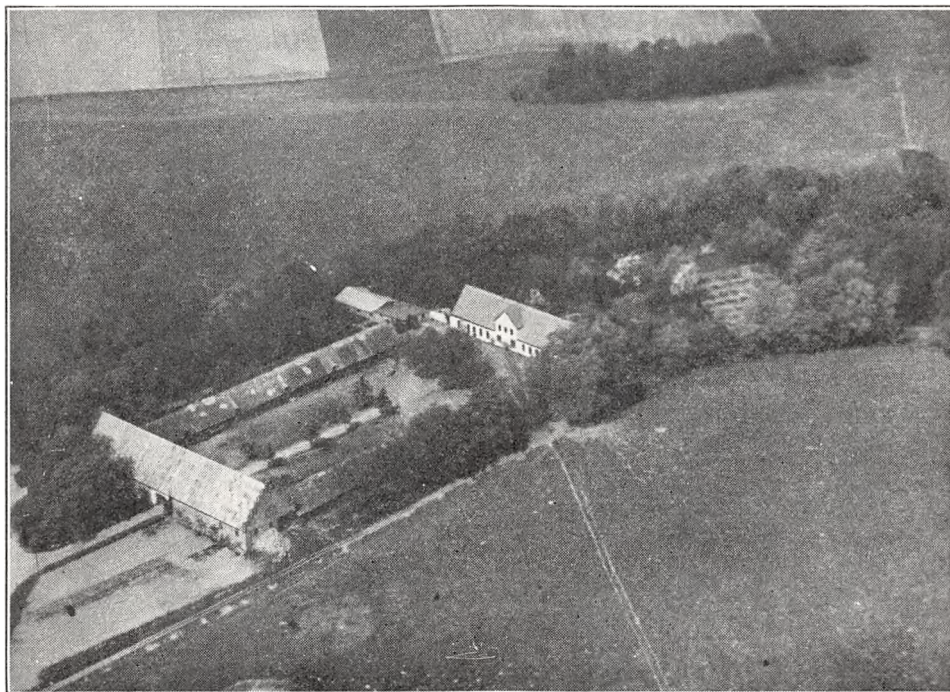
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Andi, samlet Areal 60,3 ha, deraf 52,3 Ager, 5,5 Eng, 1,5 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 5 Skp. 3 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdkv. 85,500 Kr. (76,000), Jordv. 55,300 Kr. (56,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Heldagergaard ligger i den sydlige Side af Andi By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i 1915—30 nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er god Haardbundseng.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning er almindeligt. Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser delvis i Løsdrift; Mælken leveres til Skørring Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6—7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Heldagergaard har grundmurede gode Bygninger, opført af røde Sten. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, har en lille Frontspids og høj Trappe til denne samt Tag af Cementsten; den indeholder en stor og god Lejlighed. De 3 sammenbyggede nye Avls-



Borupgaard.

længer, som er opført efter en Brand i 1931, har Trætrimpel og Tag af Eternit. Af disse er der Hestestald, Garage, Vognport og Rum til forskelligt (med Værelser til Folkene paa Loftet over de sidstnævnte Rum) i den vestlige Sidelænge og Kostald i den østlige, fra hvilken Svinstalden udgaar som en Sidelænge mod Øst; den nordlige Længe, Laden, har Indkørselsport til Gaarden. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Heldagergaard er en gl. Slægtsgaard, som har været Fæste under Gl. Estrup. I Begyndelsen af forrige Aarh. havde Niels Rasmussen Qvist den i Fæste; efter hans Død overtoges den af Enken, Maren Thomasdatter, der i 1825 afstod den til Sønnen Gotfred Nielsen, som købte den til fri Ejendom. Han overdrog den i 1853 til Svigersønnen Mads Jensen fra Søby, efter hvem den i 1903 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, Søn af Faderens andet Ægteskab.

BORUPGAARD, Krogsbæk Sogn, Mygind-Krogsbæk-Skørring Komm., Sønderhald Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Holger Bøgeskov, Postfb. og nærmeste St. Hornslet, Afst. 4 km og 24½ km til Randers, Tlf. Karlby 17.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Borupgaard, samlet Areal 56,3 ha, deraf 45,3 Ager, 8,8 Eng og 2,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 0 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv.

75,000 Kr. (80,000), Jordv. 50,800 Kr. (53,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 67,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Borupgaard ligger ca. 4 km Nordvest for Hornslet St. ved Vejen til Søby; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag (Hvedejord). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1918—20. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger en Trediedel af Agermarken med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Andelsmejeriet »Elkærslund« i Hornslet.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 1 Hingst og 4 Følhopper, alle af jydsk Race, samt 2 Plage af eget Tillæg. Der er hidtil leveret 5-600 Slagterisvin om Aaret (Pattegrise indkøbes), men Gaarden har nu kun Kort til 100 Svin. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

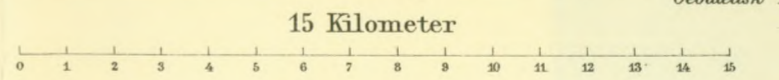
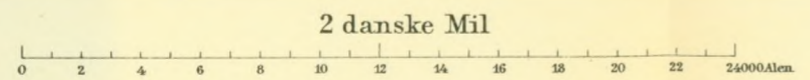
Borupgaard har store, overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store gl. Have, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en stor Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avislænger er de 2 Sidelænger tækket med Straa. Af disse rummer den østlige, som er opført af Bindingsværk, Værelser til Folkene, Hestestald, Hønsehus og Garage, den vestlige Ko- og Svinestald; Laden, der ligger mod Syd, og gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, har takkede Gavle og Tag af Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har eget Vandværk, der virker ved Stødhævert, og som tillige forsyner Byen Karlbj med Vand. Gaarden ligger højt og kønt.

Borupgaard ejedes ved Aarhundredskiftet af v. Sperling, der i 1902 mageskiftede den til Direktør Christensen og Muremester Mikkelsen, Aarhus, Gaarden havde da ca. 84 ha med 10¼ Td. Hrtk., Aaret efter købtes den af Frands Petersen, Maegaard, og i de følgende Aar frasolgtes nu ca. 28 ha eller en Trediedel af Arealet, hvorefter han i 1913 solgte Gaarden til den nuværende Ejer.



Skælskott 1921

Geodetisk Institut, København 1934. Eftertryk forbydes.



Aarhus Stift

- Aarhus Amt
 - II Sabro Herred
 - (Viborg Herred)
 - IV Framlev
 - VIII Vrads
- Viborg Amt
 - X Lynggaard Herred
 - XI Hids
 - XII Houlbjerg
- Randers Amt
 - I Nørreherred
 - IV Stjorting Herred
 - V Galten

Ribe Stift

- Ringkjøbing Amt - (Aarh. Herred)
- I Hammerum Herred
- III Ginding

Viborg Stift

- Aalborg Amt - (Aars Herred)
 - III Gislum
 - IV Hvidebøl Herred
 - (Hullum)
- Viborg Amt
 - I Salling-Nørre Herred
 - II Hvidebøl
 - III Harre
 - (Riding)
 - V Ejend Herred
 - VI Viborg Købstad
 - VII Nørlyng
 - VIII Middelsom Herred
 - IX Sønderyng

☉ Kibstad eller Handelsplads
 ☊ Landby
 ☋ Hovedsogns Kirke
 + Kirke eller Kapel
 □ Guard over 40 Tdr. Bk., Slot etc.
 □ Guard mellem 20 og 40 Tdr. Bk.
 • Mindre, bekræftet Guard
 • Mindre, ikke bekræftet Guard
 • Bekræftet Hus
 • Ikke bekræftet Hus
 § Vejmærke
 ○ Vandmølle
 ○ Buis eller Voldsted
 ♣ Fyr
 ▲ Triangulær Station (Tr-St)

Højde- og Dybdelinier
 15 Meter
 10 Meter
 5 Meter
 4 Meter
 3 Meter

De med blåt Skrift anførte Herreder findes ikke paa dette Blad.

De med blåt Skrift anførte Herreder findes ikke paa dette Blad.

ØSTER LISBJERG HERRED

HVIDTVEDGAARD, Thorsager Sogn, Thorsager-Bregned Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer C. F. Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Thorsager, Afst. 6½ km, til Ebeltoft 20 og til Randers 37 km, Tlf. Rønde 23b.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hvidtvedgaard og 1b m. fl. af Thorsager, samlet Areal 126,9 ha, deraf 55,9 Ager, 15,5 Eng, 47 Plantage, 1 Mose, 1,5 Have og Gaardsplads og 6 ha Græsningsjord, Hrtk. 6 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 89,500 Kr. (94,000), Jordv. 55,500 Kr. (59,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 44,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 51,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Hvidtvedgaard ligger 4 km Sydøst for Thorsager By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 17,9 ha Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag og 38 ha Mosejord, belagt med ca. 12 cm dybt Sand (foretaget i Aarene 1895—1905). Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Mosejorden er drænet og afvandet, Sandjorden er derimod ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1930. Engen er god Lavmose, Plantagens Bevoksning Naaletræ i Alderen 50—30 Aar.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 50 Kalig. og lidt Kvælstofg. til Roerne (Jorden er i sig selv meget kvælstofholdig).

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kaløvig« i Rønde.

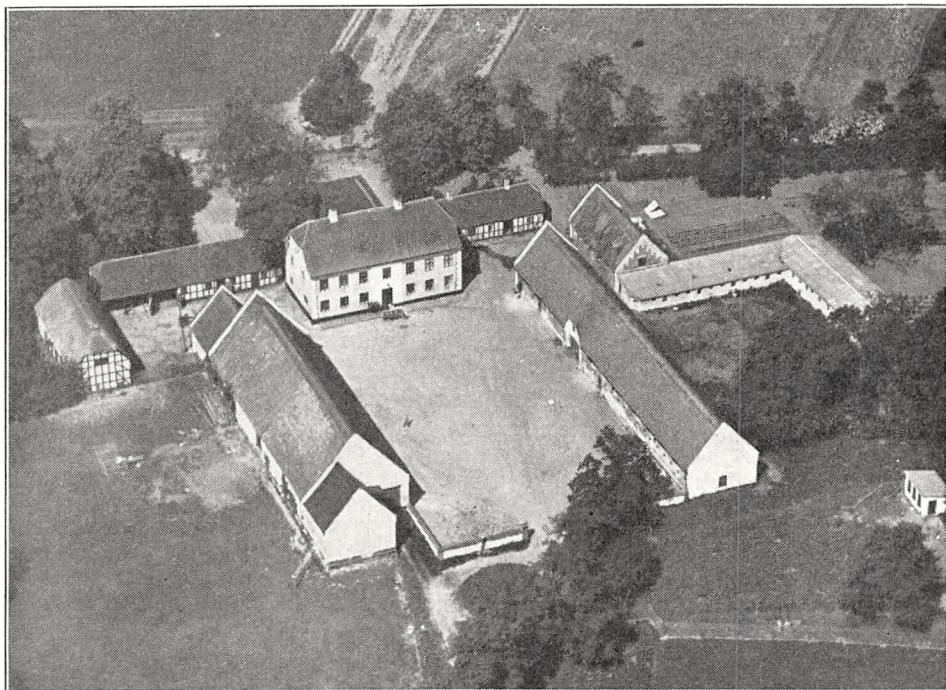
Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 Følhopper, samt 6 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen har hidtil været 40 Tillægssøer, og Pattegrisene er blevet solgt; Besætn. er nu 10 Søer, og der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hvidtvedgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger, opført i 1911 efter en Brand. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store Have, har Frontspids til denne, 2 do. til Gaarden, Kælder under en Del af Huset og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 Avlslænger, som har Tag af Pandeplader, ligger den vestlige Sidelænge frit, den er støbt af Beton, har muret Trimpel og rummer Værelser til Folkene, Vognport, Svinestald og Hønsehus. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er den sydlige Længe, Laden, opført af Kamp; den østlige Sidelænge, som har muret Trimpel, rummer Ko- og Hestestald. Desuden Syd for Gaarden en Bygning, støbt af Beton og tækket med Pandeplader, den indeholder Vognport samt Rum til Maskiner og Redskaber. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i Heste- og Kostald, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt.

Hvidtvedgaard ejedes i den senere Middelalder af Kronen, som i 1580 overdrog den til Aarhus Domkapitel (ved vor første Matrikel 1662—64 havde den 21 Td. Hrtk. foruden Skoven, der regnedes til 42 Svins Olden); Domkapitlet overdrog senere Gaarden til Frederik d. Tredies Søn Ulrik Fr. Gyldenløve. Senere kom den til Grev Mogens Frijs til Frijsenborg, der i 1674 overdrog den til Bjørn Albrechtsen i Ebeltoft; hans Enke bragte den senere til Henr. Poulsen, og den kom nu i Slutningen af Aarhundredet til dennes Fætter E. Henriksen til Vedø og hørte derefter sammen med denne Gaard til 1754, da Ejerinden Nille M. Behr (se Vedø Hovedgaard) solgte den for 700 Rd. til Erik Frijsenbergs Enke, Elisab. Andersdatter Østergaard, som i 1765 afstod den for samme Sum til Sønnen Jac. Eriksen Frijsenberg. Han solgte den i 1791 for 1550 Rd. til Kirurg Dines Simesen, Randers; senere ejedes den af Mads Olesen, der i 1798 solgte den for

4200 Rd. til Niels Løvschal, efter hvis Død i 1816 den overtoges af Sønnen Jens L. I 1829 solgte han den til Jens Eegholm, og senere — i 1842 — ejedes den af Brødrene Friis. Der efter ejedes den af G. M. Aagaard og Svogeren, Forv. H. M. Emborg, og af sidstnævnte solgtes den i 1878 med 170 ha, 10 $\frac{1}{4}$ Td. Hrtk. og det meste af Besætn. for 30,000 Kr. til Søren Knudsen, Eriksborg, efter hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog den i 1906.

HANNESMINDE, Følle By, Bregned Sogn, Thorsager-Bregned Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Kudahl, Postfb. Rønde, nærmeste St. Mørke, Afst. 5 km, til Aarhus 25 $\frac{1}{2}$ og til Randers 31 km, Tlf. Rønde 127. Matr.-Nr. 7a m. fl. af Følle, samlet Areal 52,5 ha, deraf 51,5 Ager og 1 Have og



Hannesminde.

Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 92,000 Kr. (98,000), Jordv. 63,400 Kr. (62,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 69,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Hannesminde ligger i den nordlige Side af Følle By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet, der er merglet fra ældre Tid, 2 Marker er nymerglet, og der mergles for Tiden 1 Skifte om Aaret.

Jorden dyrkes i følgende 10 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaaeroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Blandsæd, 8.—9.—10. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf., 15 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Mælkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 149 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kaløvig« i Rønde.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret 300—370 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattedrise købes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hannesminde har store, gode hvidpudsede Bygninger, overvejende opført af Grundmur. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 2 Etager, den indeholder en god Lejlighed med moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne er de 2 Sidclænger — Gaarden er aaben mod Syd — tækket med Straa; af disse er der Ko- og Hestestald i den østlige og Lade i den vestlige. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald, 2 Længer sammenbygget i Vinkel og tækket med Pandplader, og Nord for denne en Svinestald mere, tækket med Straa; endvidere Øst for Gaarden en Længe, som rummer Vadskehus og Værelser til Folkene, og Vest for Hovedbygningen en Længe, der indeholder Vognport og Brøndehus, de er begge tækket med Tegl og er opført af Bindingsværk ligesom et Hønsehus, der ligger Vest for Gaarden, og som tillige rummer Magasin paa Loftet. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Hannesminde er dannet i første Halvdel af forrige Aarh. af P. Chr. Jørgensen, der i 1830 sammenlagde 2 Gaarde med tilsammen 12½ Td. Hrtk., og som han havde købt for 1600 Rbd. Sølv og 16 Rbd. Sedler; i 1847 gav han denne Gaard Navnet Hannesminde, og i 1863 afstod han den til sin Søn Jens Jørgensen for 22,661 Rd. samt en aarlig Aftægt. Han solgte den i 1886 med 52 ha Ager, 9 ha Eng, ca. 13¼ Td. Hrtk. samt Besætn. og Invt. for 70,000 Kr. til Forv. Michaelsen, Randers, der senere frasolgte ca. 8 ha til et Husmandsbrug. I 1905 solgte han Gaarden med ca. 53 ha, Besætn. og Invt. for 63,000 Kr. til Kreditforeningsrepræsentant Knud Just, Mørke, som kort efter solgte den til N. Klove; han solgte den i 1918, og efter at den havde skiftet Ejer endnu en Gang, kom den til Jens Nielsen Kløver, der i 1920 solgte den til K. Wester, af hvem den nuværende Ejer købte den i Decbr. 1928.

KALØ, Bregned Sogn, Thorsager-Bregned Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Freiherr Wilhelm v. Jenisch, Postfb. Rønde, nærmeste St. Mørke, Afst. 9 km, til Aarhus godt 28, til Grenaa 30 og til Randers 35 km, Tlf. Rønde 6 (Avlsgaarden) og 50 (Skovrideren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kalø, 1a m. fl. af Thorsager, 39 af Rønde og 29 af Rostved (Gaarden), 1e m. fl. af Kalø og 57a m. fl. af Thorsager (Skoven), samlet Areal 881 ha, deraf 350 Ager, 96 Eng, 390 Skov, 6,5 Have og Gaardsplads og 38,5 ha andre Arealer (derunder Kalø Slotsruin), Hrtk. 83 Td. 4 Skp. 2 Fdk. ¾ Alb. (Gaarden), 3 Skp. 3 Fdk. 0 Alb. Ager og Engs Hrtk. og 6 Td. 5 Skp. 1 Fdk. ¼ Alb. Skovskylshrtk. (Skoven); Ejdskv. 550,000 Kr. (605,000) (Gaarden) og 320,000 Kr. (360,000) (Skoven); Jordv. 431,000 Kr. (415,000) (Gaarden) og 134,800 Kr. (167,000) (Skoven); Jagtslottet er fors. for 103,000 Kr., Avlsgaardens Bygn. for 440,000 Kr., alt i Landbygn. Brandf., Løvsøret i »Danmark« for 287,000 Kr. plus en Korttidsforsikring; Lys og Kraft til mindre Motorer fra A.R.K.E.

Kalø ligger knap 1 km Øst for Rønde By, Landevejen Grenaa—Aarhus fører gennem Gaarden; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen, er noget uensartede, største Delen god Lermuld paa Lerunderlag, men med enkelte stærkt lerede og enkelte lettere Partier imellem. Terrænet er meget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og Nymergling af hele Arealet er paabegyndt i 1934. Af Engen er 40 ha god Haardbundseng (gl. Havbund) og 56 ha Strandeng. Af Skoven er 360 ha bevokset med Løvtræ, overvejende Bøg, deraf største Delen Storskov, 15 ha er Naaletræ og 15 ha Tjenestejord; Skovens Drift ledes af Skovrider T. Wellendorff.

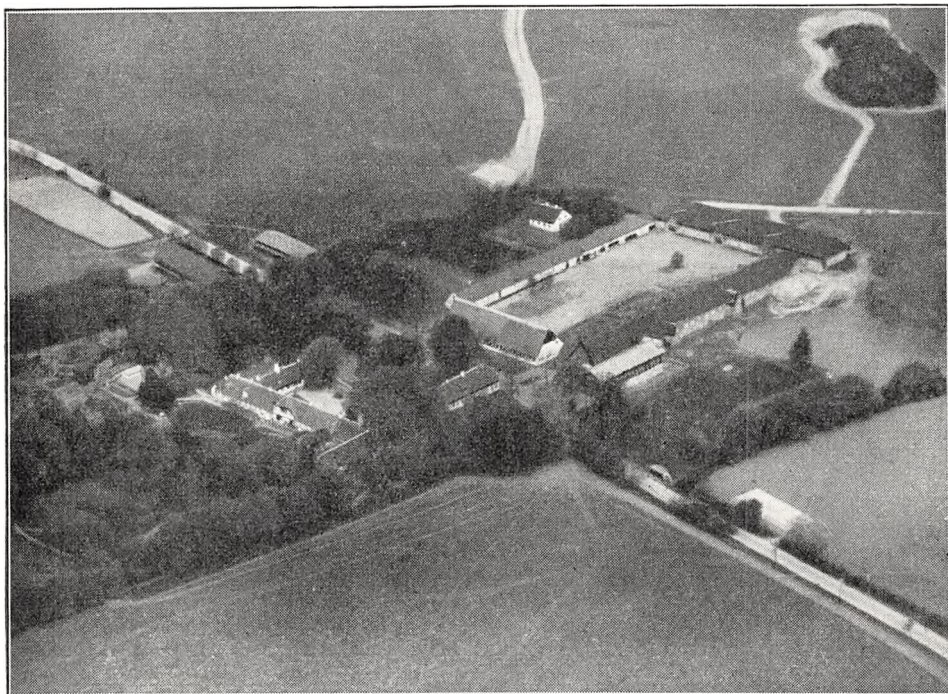
Gaarden og Godset drives af Ejeren med Godsejer F. Lüttichau, Rohden ved Daugaard, som Administrator; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift (50 ha med Roer); ca. 35 ha drives aarlig med Frø af Roer, Græs, Hestebønner, Haveærter m. m. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 500 Sække Superf., 300 Kalig. og 300 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 200 Malkekøer, 5 Tyre og 150 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løvsdrift; der malkes delvis med Maskine (Alfa-Laval); Forsøgslaboratoriet afholder paa Gaarden saavel Fodringsforsøg som Malknings-Forsøg (Maskin- kontra Haandmalkning); den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3200 kg med 3,80 pCt. Fedt og 155 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kaløvig« i Rønde.

Der holdes som Regel 36 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig; des-

uden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 80 Tillægssøer og 4 Orner; der er hidtil leveret ca. 1100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu Kort til 560 Svin aarlig. Der holdes 20 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 250 Høns samt Ænder, Gæs og Kalkuner.

Kalø har velholdte, overvejende ældre Bygninger. Den 3-fløjede Hovedbygning, der beboes af Overforvalter Thygesen, ligger Syd for Landevejen til den store Have; den er vistnok bygget omkring Midten af forrige Aarh. og bestaar af 3 Fløje i ét Stokværk, en Hovedfløj og 2 Sidefløje, opført af hvidpudset Bindingsværk med sorte Stolper og tækket med Tegl (den sydlige Side) og Tagpap; Hovedfløjen, som ligger i Øst—Vest, har gennemg. Frontspids; af de 2 Sidefløje er der Økonomilejlighed i den vestlige. I Flugt med den østlige Sidelænge — Nord for denne og nærmere Landevejen — en grundmuret Længe, tækket med Tagpap, der rummer Funktionærboliger og



Kalø.

Værelser. Af de egentlige Avlsbygninger, som overvejende er opført af Bindingsværk og tækket med Tagpap, ligger der en Kalvestald Øst for sidstnævnte Længe, Vest for Hovedbygningen et Hønsehus m. m. og længere mod Vest — langs Landevejen — en Lade, opført af Kamp, den har Trætrimpel og Tag af Pandeplader. Den egentlige Avlsgaard, der ligger Nord for Landevejen, bestaar af 4 fritliggende Længer, af hvilke den nordlige, Laden, som har Trætrimpel, og den østlige Sidelænge, Kostalden, er opført af Grundmur, den vestlige Sidelænge indeholder Hestestald og Magasin og den sydlige langs Landevejen, en tidligere gl. straatækt Lade, Mølleri og Stald til Søer. Desuden Øst for Kostalden en Svinestald, opført i 1930, bygget i 3 Etager, den nederste af Grundmur, de 2 andre af Træ og Taget af Asbest. Endvidere længere mod Øst en grundmuret Smedie, Vest for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, opført af Kamp med Trætrimpel og Tag af Pandeplader, og i Marken en Trælade med samme Tag, Cementsokkel, Magasin og Hejseværk, den rummer ca. 500 Læs Korn. I Ko- og Svinefedestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Laden er indrettet som Hejselade, der anvendes dog ogsaa Negblæser, og foruden Smedien hører der Karetmagerværksted, 19 Huse samt 10 Forpagtergaarde af forskellig Størrelse, desuden Thorsager Rundkirke og Bregned (Kalø) Kirke, til Ejendommen; disse er særskilt vurderet og skyldsats.

Syd for Hovedbygningen — nærmest Skoven — ligger et Jagtslot eller -pavillon, opført 1898; dette er i 2 Etager, den nederste af Grundmur, den øverste af Bindingsværk og tækket med Tegl. Saavel fra dette som fra Gaarden er der smuk Udsigt over Omegnen og mod Vest til Kalø Ruin og over Kalø Vig helt til Aarhus.

Kalø Ruin (Slot), som ligger paa en Borgbanke paa en Ø i Kalø Vig 3½ km Syd-Sydvest

for Gaarden, er Resterne af den middelalderlige Borg Kalø Slot (se nedenfor), til hvilken den nuværende Hovedgaard da var Ladegaard.

Kalø's (Kalvø) Historie gaar tilbage til Middelalderen, da Erik Menved maatte kæmpe dels med sin Faders Mordere og senere med Adelen og Stormændene om, hvem der skulde raade i Landet. Ogsaa Bønderne gjorde Oprør, og Kalø nævnes da første Gang i 1313, da Bønderne efter Nederlaget maatte opføre den befæstede Borg. 7 Aar senere, i 1320 — Aaret efter Kongens Død — maatte Broderen, den svage Christoffer d. Anden i Henhold til Bestemmelserne i sin Haandfæstning lade den stærke Borg nedrive; den maa dog snart efter være opbygget igen, thi i 1340 var Claus Limbek Høvedsmand paa Slottet. Senere, da Valdemar Atterdag efter Grev Gerts Drab samlede Nørrejylland, blev Fjerdedelen med Kalø først indløst, og i et Dokument er det ansat til 10,000 Mark lødigt Sølv. Senere pantsatte Valdemar Atterdag det til Aarhus Bispestol, hvorfra Datteren, Dronning Margrete, indløste det igen i 1407. Baade



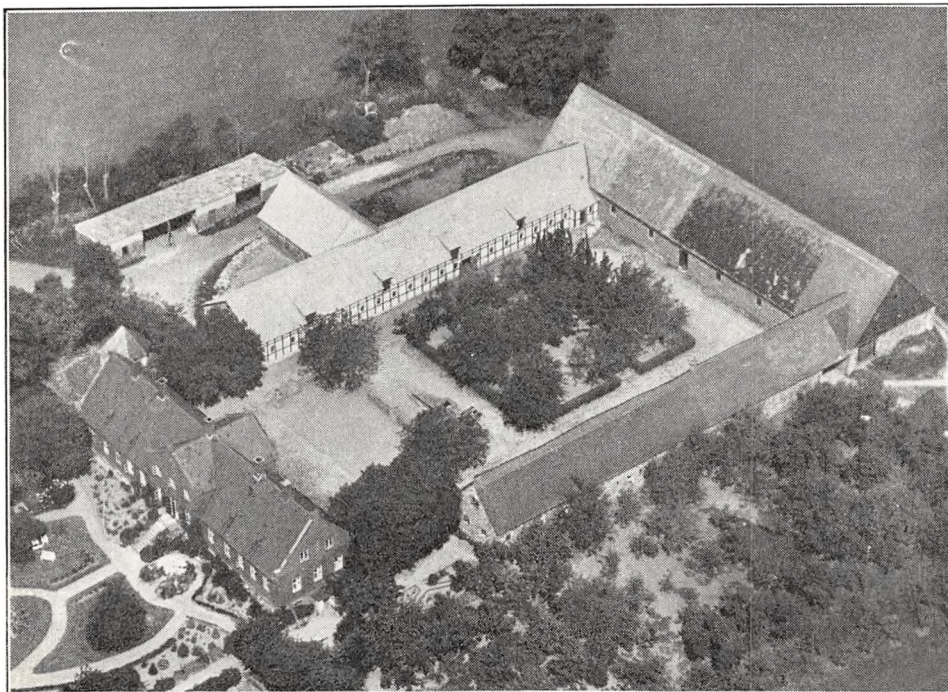
Kalø Slotsruin.

før og efter denne Tid nævnes der nu en Række Høvedsmænd og Lensmænd. Paa Christian d. Andens Tid var Erik Eriksen Banner Lensmand paa Slottet fra 1514 til 1554, og det var under ham, det lykkedes Gustav Vasa at flygte i 1519. Ved Enevældens Indførelse i 1660 blev Lenet inddraget og senere ændret til Kalø Amt, hvorefter Frederik d. Tredie skænkede det til sin Søn Ulrik Fr. Gyldenløve i 1661 med 106 Td. Hrtk., Tiender og 1129 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Efter at have boet der en kort Tid nedrev han i 1672 Bygningerne og førte Materialerne til København, hvor han paa Kongens Nytorv opførte »Gyldenløves Palæ«, det nuværende Charlottenborg. I 1670 kom Ladegaarden tilbage til Kongen igen, der udlagde den til Rytterhold, hvorefter han i 1690 mageskiftede den med 111 Td. Hrtk. og Hovedgaardsfrihed og en Del Gods til Storkansler, Grev Conr. Reventlow, som skaffede Birkeret til Gaarden (ophævet i 1819). I 1703 overdrog han den med 111 Td., 75 og 461 Td. Hrtk. til sin Svigerdatter Benedicte Margr. R., f. Brockdorff, hvorefter hun i 1731 sammen med sin Mand, Grev Chr. Ditl. R., oprettede Stamhuset Frisenvold, hvorunder Kalø med 111 Td. Hrtk., 147 Td. Tiende- og 477 Td. Hrtk. Bønderfæstegods blev henlagt. Da dette i 1798 ifl. Bevilling blev ophævet (se Frisenvold), solgte den daværende Besidder, senere Lensgreve Chr. Heinr. Aug. Hardenberg-Reventlow, i 1803 Kalø til Kbmd. Morten Leemejer, efter hvis Død i 1819 Enken Mette, f. Brendstrup, i 1825 solgte Kalø med Tiender og Gods for 80,000 Rbd. Sølv til Senator M. J. Jenisch i Hamburg, som kort efter overdrog Gaarden til Sønnen, Senator M. J. Jenisch. I 1881 overtoges Kalø af Excellence M. v. Jenisch, efter hvis Død i 1924 Gaarden overtoges af Hustruen, Excellence, Freifrau Thyra v. J., efter hvem den i August 1933 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

RØNDEGAARD, Følle By, Bregned Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. godt 6 km, til Aarhus 25½ og til Randers 32½ km.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Følle, samlet Areal 70,3 ha, deraf 68 Ager, 0,5 Eng, 0,3 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 112,000 Kr. (118,000), Jordv. 77,300 Kr. (76,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Røndeggaard ligger Syd for Følle By og Landevejen Aarhus—Rønde; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre



Røndeggaard.

Tid. Engen er Haardbundseng, Skoven er af god Bonitet, dens Bevoksning bl. Løvtræ.

Jorden dyrkes i en ret fri 9 Marks Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 42 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 172 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kaløvig« i Rønde.

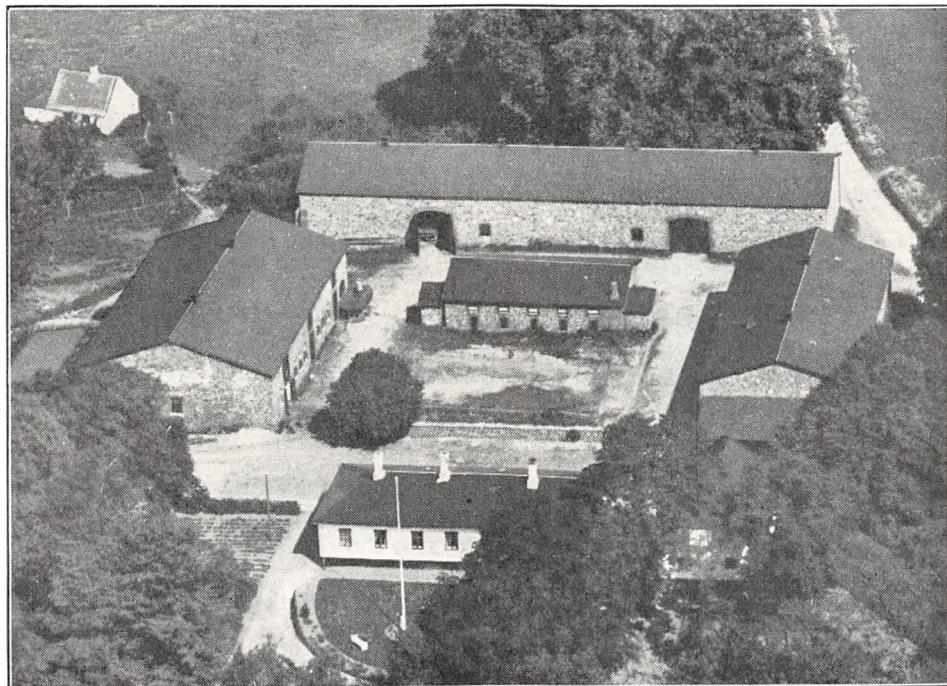
Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 120 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Røndeggaard har store gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en meget stor Lejlighed med en Snes Værelser, indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er Længen mod Nord, Laden, opført af Kamp og har Straatag ligesom den østlige Sidelænge; denne, der rummer Værelser til Folkene, Vognport, Hønsehus, Svinestald og Mølleri, har Indkørselsport til Gaarden og er opført af Bindingsværk med muret Trimpel til Gaarden, medens den udvendige Side samt Gavlen er opført af Kamp. Den vestlige Sidelænge, der rummer Heste- og Kostald, er tækket med Asbest og er ligeledes opført af Kamp udvendig, men af Grundmur til Gaarden (malet som Bindingsværk med sorte Stolper); en Side-

længe fra denne mod Vest er opført af Kamp og tækket med Pandeplader, den indeholder Svinestald. Desuden Vest for Gaarden en grundmuret Længe med Tag af Asbest, den rummer Vognport samt Redskabs- og Maskinrum. I Heste- og Kostalden er der ildfaste støbte Loftter, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt med smuk Udsigt over Kalø Vig.

Røndegård ejedes i forrige Aarh. af Prpt. Jensen, efter hvis Død den overtoges af Enken Bertholine, f. Christensen; hun solgte den saa vidt vides i 1910 til Holger Larsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1922.

BALSKOV, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer, Kmhr., Hfjm., Lensbaron H. C. O. Rosenkrantz, Rosenholm, Postfb. og



Balskov.

nærmeste St. Løgten, Afst. $5\frac{1}{2}$ km, til Aarhus $21\frac{1}{2}$ og til Randers 31 km, Tlf. Rodskov 12.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Balskov, 2a af Ugelbølle og 38p af Mørke, samlet Areal 111,1 ha, deraf 63 Ager, 4,4 Eng, 39,2 Skov, 3 Frugtplantage og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 1 Skp. 3 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 155,000 Kr. (160,000), Jordv. 95,700 Kr. (98,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 129,400 Kr., Løstøret i Arbejdsgivernes Ulykkes- og Brandf. for 58,200 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Balskov ligger ca. 4 km Syd for Mørke By ved Landevejen Aarhus—Grenaa; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 16 ha Lerjord, 31 ha Lermuld paa Lerunderlag og 16 ha Sandmuld paa sandblandet Underlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. 30 ha er nymerglet i Aarene 1928—33 med Kildekalk fra eget Kalkleje. Engen er drænet og kultiveret Lavmose, indhegnet til Løsdrift. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen overvejende Bøg.

Gaarden drives af Ejeren ved Forvalter N. Frandsen; Jorden dyrkes i fri Drift

med lidt Frøavl. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 15 Kalig. og 75 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Vesterkær« ved Rodskov.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 50 Tillægssøer; Pattegrisene leveres til Opfedning paa Rosenholm, der har samme Ejer.

Balskov har stærke, ikke særlig kønne Bygninger, tækket med Tagpap. Den grundmurede hvidpudsede Hovedbygning ligger mod Syd til den store Have, den beboes af Forvalteren, og Øst for Hovedbygningen ligger i Haven en Bygning, som rummer Værelser til Folkene. Avlsbygningerne, der alle ligger frit, er opført af Kamp med Trimpel af samme Materiale. Af disse ligger Laden mod Nord, medens der er Kostald i den vestlige Sidelænge og Hestestald i den østlige, til hvis Ender der er opført en Halvtagsbygning, af hvilke den ene rummer Vognport, den anden Redskaber og Maskiner. Endvidere inde paa Gaardspladsen en Svinestald. Gaarden har Vand fra en Kilde, og der hører et Hus samt et Skovfogedsted til Ejendommen.

Balskov var tidligere 2 Gaarde, hver med 10½ Td. Hrtk.; disse, der efter Matriklen af 1844 kun fik tilsammen 17½ Td. Hrtk., sammenlagdes i 1843 til én Gaard af Baron H. H. Rosenkrantz, og i 1850 lagde dennes Broder, Kmhr. og Hfjm., Baron I. H. C. R., yderligere en Gaard til i Ugelbølle med 6 Td. Hrtk. I 1879 solgte han Balskov for 200,000 Kr. til sin Brodersøn, Kmhr., Hfjm., Baron P. C. Rosenkrantz (fra 1904 Rosenkrantz-Charisius), som i 1893 solgte Gaarden til sin Brodersøn, Baron H. C. O. Rosenkrantz til Røenholm, den nuværende Ejer.

Da Stamhuset Rosenholm (se Rosenholm) i 1921 i Henhold til Lensloven overgik til fri Ejendom, blev der fra Balskov fra April 1922 afgivet til Staten 66,56 ha, der udstykkedes til 9 Statshusmandsbrug, og i 1934 er der yderligere afhændet ca. 46 ha Ager og Eng, af hvilket der skal oprettes 4 Statshusmandsbrug samt tildeles en Del Tillægspareller til allerede bestaaende Brug; der er da kun ca. 23 ha tilbage af Gaardens Areal foruden Haven, Frugtplantagen og Skoven.

GAARD I OMMESTRUP BY, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer F. Basse Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. 3 km, til Aarhus ca. 26½ og til Randers 29 km, Tlf. Mørke 25.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Ommestrup og 38ac af Mørke, samlet Areal 44,4 ha, deraf 42,4 Ager, 1,2 Skov og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 7 Skp. 3 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 150,000 Kr. (125,000), Jordv. 58,800 Kr. (50,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 182,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 50,600 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Gaarden ligger ca. 1 km Sydøst for Ommestrup By ved Landevejen Randers—Ebeltoft med Indkørsel fra denne; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag, ca. 11 ha med Underlag af Teglværksler. Terrænet er dels jævnt, dels noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Skovens Bevoksning er blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 2 Malkekøer og 12 Kalve, er af rød dansk Malke race; Mælken anvendes i Husholdningen.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er i 1932 leveret 180 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 10 m. fl. af Ommestrup har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den kønne Have, har Frontspids til denne og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den nordlige Længe, Laden, og den østlige Sidelænge, som rummer Ko- og Svinestald, tækket med Straa; den vestlige Sidelænge, der indeholder Heste- og Svinestald samt Rum til Maskiner og Redskaber, er i 1933 ombygget, saa den nu har Jernbjælker og murede Hvælvinger samt Tegtag. Desuden Øst for Hovedbygningen og Gaarden en Garage og et Hønsehus, begge tækket med Tegl. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektrik.

citet, og der hører et Teglværk til Ejendommen; dette, der er bygget i 1898, blev i 1908 indrettet med moderne Ringovn, og det har nu en aarlig Produktion af mellem 2 og 2½ Mill. Sten og Rør.

Gaarden tilhørte i første Halvdel af forrige Aarh. Rasm. Nielsen Frost, som i 1836 solgte den til Jørg. Rasmussen; han afstod den i 1882 til sin Søn P. Basse Jørgensen, der i 1923 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer. (Der er i 1911 frasolgt en Eng paa ca. 1 ha).

OMMESTRUPGAARD, Ommestrup By, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Ejnar Sørensen, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. 3 km, til Aarhus ca. 26 og til Randers 29½ km, Tlf. Ugelbølle 34.

Matr.-Nr. 1a af Ommestrup og 5k af Thorsager, samlet Areal 52,4 ha, deraf 46,5 Ager, 1,5 Eng, 2,5 Skov, 1 Mose og 0,9 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb.; Ejdkv. 77,000 Kr. (78,000), Jordv. 47,000 Kr. (48,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,900 Kr., Løvsøret i Jydsk Brandf. for 56,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Ommestrupgaard ligger 1½ km Syd for Ommestrup By; Ager og Skov er samlet ved Gaarden, Engen ligger 2—3 km fra denne og Mosen 6 km fra Ejendommen i Thorsager; Agermarken bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet i Aarene 1910—15. Engen er god Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ og lidt Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; Forbruget af Kunstgødning er kun mindre.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Lykkestrup« i Mørke.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor til stationær Brug samt Selvbinder. Der leveres ca. 80 Slagtersvin om Aaret; Pøttegrisene indkøbes. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Ommestrupgaard har grundmurede nye, store Bygninger. Den anelige lyse Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, har Trappegavle, 2 smaa Frontspidser mod Syd til Gaarden og Tegltag, den rummer en stor Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført efter en Brand i 1933, har muret Trimpel og Tag af Eternit. Af disse er der Værksted, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Syd. Endvidere Syd for Gaarden en Halvtagsbygning med Sider og Tag af Pandeplader, den rummer Redskaber og Maskiner samt Vognport, Vest for Gaarden en Svinestald med muret Trimpel og Tag af Eternit og Øst for Gaarden et Hønsehus, opført af Bindingsværk og tækket med Pandeplader. I Heste- og Kostald er der ildfast Loft af Jernbjælker og murede Hvælvinger.

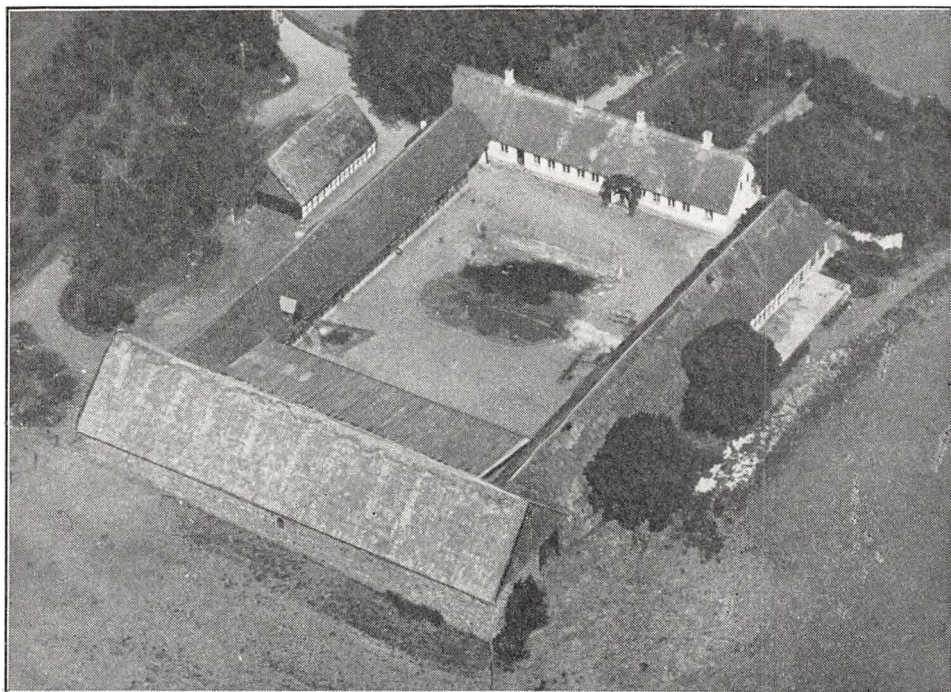
Ommestrupgaard ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af den dygtige Landmand D. Fr. Ladiges, Vosnæsgaard, senere af J. V. Sørensen og efter hans Død af Enken, Edel Kirstine Sørensdatter; derefter fra 1834 af N. Jørgensen, efter hvis Død den overtoges af Enken, som i 1861 solgte den til Chr. J. Sørensen. Efter hans Død i 1899 overtoges Gaarden af Enken, Edel Kirstine Sørensdatter, som i 1910 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer, og samtidig blev der overdraget 15 ha til en anden Søn, hvilket Areal dog stadig drives under Gaarden.

(Ommestrupgaard var i Middelalderen en Hovedgaard, der i 1430 paa Erik af Pommerns Tid tilhørte Ove Ovesen af Slægten Kaas. Senere kom den vistnok til Aarhus Bispestol og fra denne formodentlig ved Reformationen til Kronen. I 1578 mageskiftede denne Gaarden til Jomfru Birger Rosenkrantz til Hevringholm, hvis Broderdatter Kirsten R., en Datter af Broderen Stygge R., arvede sin Faster og i 1582 bragte disse Ejendommen til sin Mand Niels Skram til Urup, en Søn af den navnkundige Søhelt Peder Skram. Efter hans Død i 1601 bragte Datteren Elsebe S. i 1603 sin ubetydelige Mand Esge Bille til Svanholm (Sjælland) ikke mindre end 6 Herregaarde, deriblandt Hevringholm med Ommestrupgaard; da han var en daarlig Økonom, maatte hun, da hun 5 Aar efter blev Enke, sælge Gaardene og levede siden af Naadsensbrød hos Slægtninge; Hevringholm solgte hun samme Aar tillige med Ommestrup til den rige Eske Brock til Gl. Estrup (se denne Gaard). Ommestrupgaard var da — eller blev det maaske først noget senere, da Eske Brocks Dattersøn, den rige og overmodige Kai Lykkes Gods konfiske- redes af Kronen, deriblandt Hevringholm — beboet af 2 Bønder. Ommestrupgaard brændte i 1840, og paa Stedet, hvor den har ligget — en Banke uden Spor af Befæstningsanlæg — er der nu Pløjemark).

OMMESTRUPGAARDE, Ommestrup By, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejere P. M. Skrivers Arvinger, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. godt 3 km, til Aarhus 26 og til Randers 29 km, Tlf. Mørke 9.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Ommestrup og 38t af Mørke, samlet Areal 59 ha, deraf 51 Ager, 4,4 Eng, 2,6 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 2 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 84,000 Kr. (85,000), Jordv. 53,900 Kr. (55,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 48,550 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 79,900 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Ommestrupgaarde ligger 1 km Sydøst for Ommestrup By ved Landevejen Randers—Ebeltoft med Indkørsel fra denne; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, be-



Ommestrupgaard.

staar af god, men stærk Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Af Engarealet er 1,6 ha Haardbundseng og 2,8 ha Lavmose med Tørveskær. Skovens Bevoksning er blandet.

Gaarden drives af Ejerne ved V. K. Skriver, en Søn af den afdøde Ejer; Jorden dyrkes i fri Drift med lidt Frøavl, og sammen med Ommestrupgaard drives Teglværksgaarden (se denne); af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 100 Sække Kvælstofg.

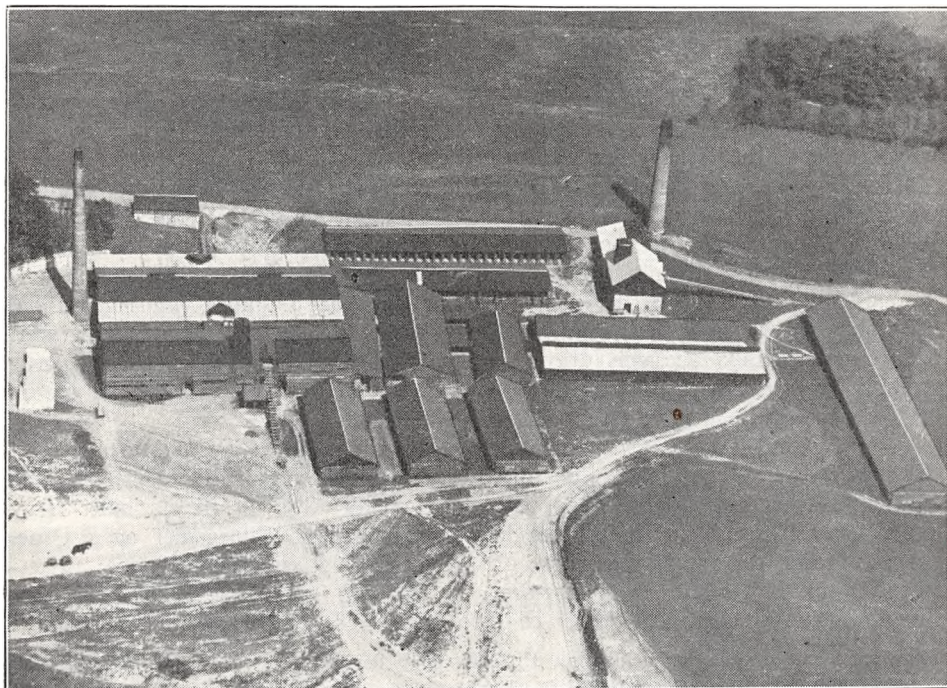
Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 1 Tyr og 15 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 130 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Lykkestrup« i Mørke.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der leveres ca. 130 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 300 Høns.

Ommestrupgaard har ældre velholdte Bygninger, overvejende tækket med Straa. Det hvidpudsede Stuehus, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 1834, det indeholder en Lej-

lighed med 9 Værelser. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger hovedsagelig af Bindingsværk med sorte Stolper. Af Længerne er der Hestestald, Værelser til Folkene m. m. i den vestlige og Ko- og Svinestald i den østlige, af hvilke en Del af Væggene er bygget af Kampesten; den sydlige Længe, Laden, er opført af Kamp, og ind mod Gaarden er der opført et Halvtag til Vogne m. m., dette er ligesom Laden mod Nord tækket med Pandeplader. Desuden Vest for Gaarden et straaetækt Hus af Bindingsværk, som rummer Tørv m. m. samt Maskiner og Redskaber, og Syd for dette et Hønsehus af Træ, tækket med Tagpap. Der hører et Hus til Ejendommen.

Ommestrupgaarde har været i Slægtens Besiddelse siden 1838, da den overtoges af Peter Christensen Skriver, som senere afstod den til Sønnen Morten Petersen S.; i 1891 overdrog han den til Sønnen P. M. Skriver, efter hvis Død i 1925 den overtoges af Arvingerne (Børnene). Se i øvrigt Kærhavegaard i Sdr. Gesing, Sønderhald Hrd.



Teglværksgaarden.

TEGLVÆRKSGAARDEN, Ommestrup By, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejere P. M. Skrivers Arvinger, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. 2 km, til Aarhus 26½ og til Randers 29 km.

Matr.-Nr. 8a m. fl. af Ommestrup, samlet Areal 37,5 ha, deraf 33 Ager og 4,5 ha Teglværk og Lergrave, Hrtk. 7 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 130,000 Kr. (160,000), Jordv. 42,100 Kr. (40,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 270,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Teglværksgaarden ligger ca. 2 km Sydøst for Mørke St. ved Landevejen Randers—Ebeltoft; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, består af god Lermuld paa Lerunderlag (rigeligt Teglværksler). Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid.

Gaarden drives af Ejerne i Forbindelse med Ommestrupgaarde (se denne).

Teglværksgaarden, der har Ejere fælles med Ommestrupgaarde, Matr.-Nr. 2a m. fl. af Ommestrup (se denne), drives som nævnt sammen med denne. I 1892, da afdøde P. M. Skriver købte Ejendommen, var der til Teglværket kun en mindre Højovn, og der var da Bygninger til Gaarden eller Avlsbruget, som hørte sammen med Teglværket. I 1902 brændte Gaardens Bygninger, og siden er Jorden blevet drevet sammen med Ommestrupgaarde, medens Teglværket er blevet moderniseret med Ringovn, og den årlige Produktion ligger nu omkring 2 Mill. Sten

og Rør. I 1908 er der frasolgt 3,3 ha til et Statshusmandsbrug. Der hører 3 Huse til Teglværket samt endvidere 8 Huse, men disse er særskilt vurderet til Ejendomsskyld.

Efter Ejeren P. M. Skrivners Død i 1925 overtoges Ejendommen af Arvingerne.

OVERGAARD, Ugelbølle By, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer R. Udengaard, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. 5½ km, til Aarhus 23½ og til Randers 31½ km, Tlf. Ugelbølle 31.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Ugelbølle, samlet Areal 51 ha, deraf 49 Ager, 1 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 3 Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 86,000 Kr. (86,000), Jordv. 59,000 Kr. (60,700); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 39,900 Kr., Løsporet i samme Selskab for 58,200 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Overgaard ligger i den nordøstlige Side af Ugelbølle By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 1 km fra denne ved Stranden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1934. Engen er Haardbundseng paa Lerunderlag (Kultureng).

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Byg, 2. Havre, 3. Kløverfrø, 4. Hundegræs el. Byg, 5. Hundegræs el. Havre, 6. Roer. Der avles en Del Frø af Hvidkløver og — naar Forholdene er til det — af Hundegræs, og uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Der anvendes ingen Kunstgødning, kun hvis der avles Hundegræs, gødes der med 200 kg Superf. og 300 kg Kvælstofg. pr. ha.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 16 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er 135—150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kaløvig« i Rønede.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 jyske Hingste, samt 1 Plag og 2 Føl af eget Tillæg; der drives endvidere Opdræt af Travheste, Besætningen er som Regel 2 Trav-Følhopper; der anvendes Tractor til stationær Brug samt til Selvbinder. Svinebesætningen har hidtil været 20 Tillægssøer og 1 Orne, og der er leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret samt solgt en Del Pattegrise; Besætningen er for Tiden kun 13 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 87 Svin. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns samt en Del Ænder og Gæs.

Overgaard har grundmuret hvidpudset Hovedbygning, der ligger mod Vest til Haven; den har gennemgaaende Frontspids, Tegltag og indeholder en stor og god Bolig med indlagt Bad. De 3 sammenbyggede Avslænger, som er opført af Bindingsværk og tækket med Straa, er ældre, men gode. Af disse er der Værelser til Folkene, Vognport, Svine- og Hestestald i den sydlige Sidelænge og Kostald i Længen mod Nord; den østlige Sidelænge, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, er udvidet med en Sidelænge, en straatækt Hjelm, mod Øst. Desuden Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus med Sider og Tag af Spaan samt et Hønsehus, bygget som Halvtag og med Tag af Pandeplader. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Overgaard ejedes i forrige Aarh., fra 1891, af Mogens Blach, Ny Løgten, som i 1902 solgte den til Jens Jensen; han solgte den i 1912 med 36 ha til N. P. Udengaard, der i 1917 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer, som i 1919 tilkøbte 16,5 ha. Af dette Areal er der senere igen frasolgt 1,5 ha.

THYKÆR, Bale By, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Chr. L. Øllgaard, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. 3½ km, til Aarhus ca. 23 og til Randers 30 km, Tlf. Rodskov 3.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Bale, samlet Areal 73,9 ha, deraf 71,5 Ager, 1,2 Skov og 1,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 4 Skp. o Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 120,000 Kr. (120,000), Jordv. 78,700 Kr. (83,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

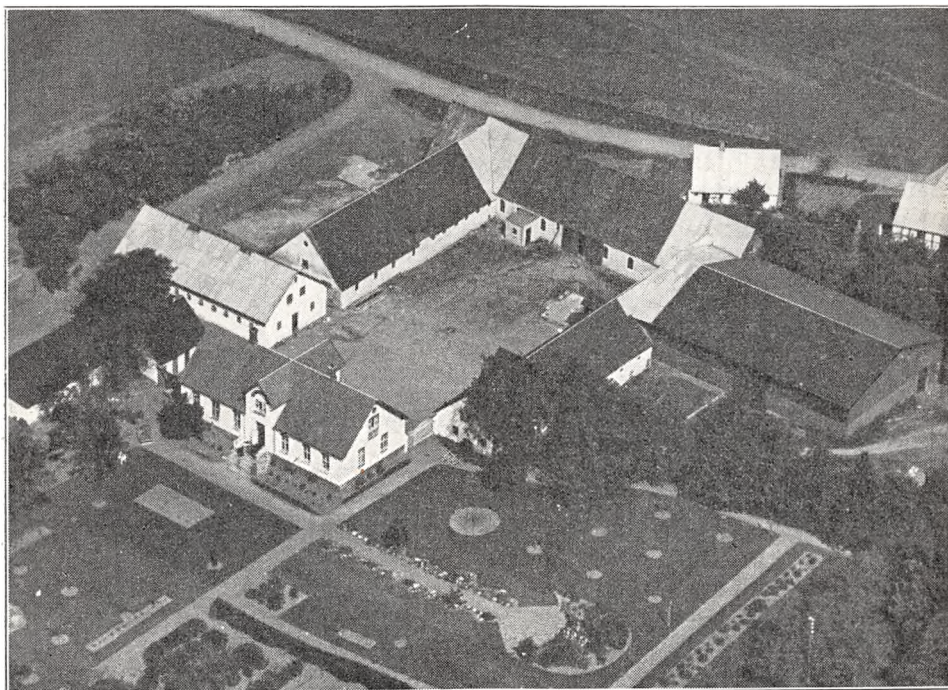
Thykær ligger i Bale By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 55 ha god dyb Lermuld paa Lerunderlag, 11 ha stærk Lerjord og 5,5 ha letmuldet Jord paa

vekslende Underlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1933—34. Skovens Bevoksning er blandet.

Jorden dyrkes i fri Drift med lidt Frøavl af Græs, Roer, Hvidkløver og Gulerødder; af Kunstg. anv. aarlig ca. 125 Sække Superf., 25 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Lykkestrup« i Mørke.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor



Thykær.

baade til Markarbejde og (mest) til stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Thykær har hvidpudsede gode Bygninger. Den grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven med aaben Veranda til denne, er opført i 1905, har Kælder under en Del af Huset, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten; den indeholder en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlslænger er støbt af Beton, og de oprindelige Paptage erstattes nu efterhaanden med Tag af Pandeplader. Af Længerne er den østlige Sidelænge, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, bygget i 1906, den rummer Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, og fra sidstnævnte udgaar en Sidelænge — en Trælade — mod Øst, tækket med Tagpap; den vestlige Sidelænge, Kostalden, og Længen mod Nord, Laden, er bygget i 1896 ligesom en Svinestald, der ligger i Retningen Øst—Vest mellem Hovedbygningen og Kostalden. Desuden Vest for Hovedbygningen en Bygning, der rummer Rullestue og Brændehus, en Vognport, begge tækket med Tagpap, samt et Hønsehus, tækket med Cementsten og bygget som Halvtag ligesom Vognporten. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører et Hus til Ejendommen. Den store gl. Have indeholder mange Frugttrær.

Thykær ejedes i Slutningen af forrige Aarh. af O. R. Winther, der havde købt den i 1895; han solgte den ca. 1910 til Lensbaron H. Rosenkrantz, Rosenholm, som kort efter tilkøbte ca. 9,4 ha. Han solgte den i Slutningen af Verdenskrigen, og Gaarden var nu en Del i Handelen, til den købtes af et Konsortium, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1924.

VESTERSKOVGAARD, Bale By, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer N. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. knap 3 km, til Aarhus 23½ og til Randers 29 km, Tlf. Mørke 57.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Bale, samlet Areal 49,7 ha, deraf 48,5 Ager og 1,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 89,000 Kr. (90,000), Jordv. 62,700 Kr. (63,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løsoret i Nye Danske af 1864 for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Vesterskovgaard ligger 1 km Nordøst for Bale By ved Vejen til Ommestrup og Mørke; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet, formentlig ca. 1920.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 40—50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 20—40 Køer og 10 Stkr. Ungkreaturer, er en indkøbt Handelsbesætning; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Lykkestrup« i Mørke.

Der holdes for Øjeblikket 7 Arbejdsheste, men til Tider op til 20 Handelsheste. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og der leveres ca. 130 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vesterskovgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, som grænser ud til Sognevejen, har gennemgaaende Frontspids og Skifertag. De 3 sammenbyggede Avslænger er opført i 1921. Af disse er der Værelser til Folkene og Svinestald i den nordlige Sidelænge og Ko- og Hestestald i Længen mod Vest, disse, der begge har muret Trimpel, er tækket med Cementsten, medens den sydlige Længe, Laden, som er sammenbygget til den sydlige Ende af Staldlængen i omvendt T-Form, har Trimpel af Træ og Tag af Pandeplader. Desuden Nord for Hovedbygningen en Svinestald, støbt af Beton, et Hønsesamfund samt en Vognport, bygget af Træ og opført som Halvtag, alle 3 tækket med Tagpap. Der er ildfast Loft af Beton i Kostalden, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Gaarden, der ligger højt, er udflyttet fra Bale By i 1876; den ligger ikke ganske solret.

Vesterskovgaard var tidligere Fæste under Rosenholm, hvorfra den i 1870 købtes til fri Ejendom af Peder Sørensen Skovfoged fra Dejrhøj; efter hans Død i 1908 overdrog Enken den i 1909 til Sønnen Søren Skovfoged. Han solgte den i 1923 til Svend Mortensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1926.

ØSTERGAARD, Ugelbølle By, Mørke Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Jens Søren Jensen-Løber, Postfb. og nærmeste St. Mørke, Afst. 5½ km, til Aarhus 23½ og til Randers 31½ km, Tlf. Ugelbølle 13.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Ugelbølle, samlet Areal 38,9 ha, deraf 38 Ager og 0,9 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 0 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 88,000 Kr. (94,600), Jordv. 50,700 Kr. (54,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Østergaard ligger i den østlige Side af Ugelbølle By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet af den nuværende Ejer i Aarene 1910—20.

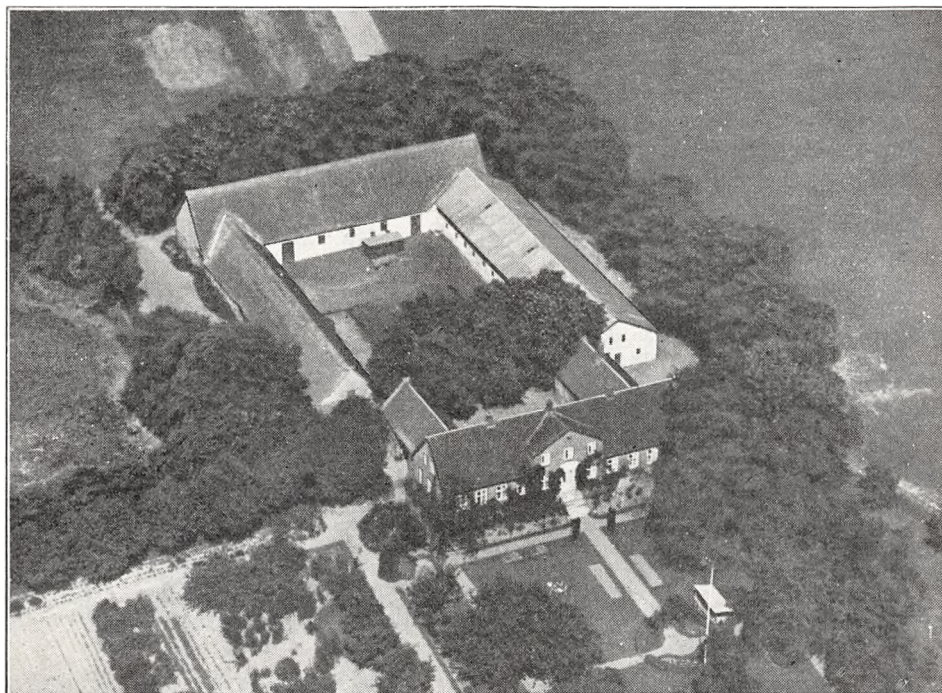
Jorden dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Korn, 2. Frø, 3. Korn, 4. Roer. Der avles en Del Frø af Roer, Kløver og Græs, og uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig 70—80 Sække Superf. og 60—70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 20 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsoret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 149 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Vesterskov« ved Rodskov.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen har hidtil været 50

Tillægssøer med Salg af Pattegrisene; Besætn. er nu 11 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 50 Svin om Aaret. Fjerkørholdet er ca. 200 Høns.

Østergaard har store gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, Sydøst for Gaarden, er bygget i 1917, opført af hvidpudset Grundmur, har gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Det gl. Stuehus, som ligger Vest for dette, er opført af Bindingsværk og tækket med Bølgeblik, det indeholder en Lejlighed samt Værelser til Folkene. Af de 3 Avls-længer er den vestlige fritliggende Sidelænge, der rummer Vognport samt Plads til Redskaber og Maskiner, ogsaa af Bindingsværk med Tag af Bølgeblik, medens de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er opført af Grundmur. Af disse er Længen mod Nord opført i 1927, den rummer Svinestald og er tækket med Asbest; den østlige Sidelænge, Ko- og Heste-



Rodskovgaard.

stalden, har Tag af Cementsten, den er bygget i 1910, og i 1912 er der fra den nordlige Ende tilbygget en Sidelænge mod Øst (i Flugt med den ny Svinestald), en Trælade, tækket med Tagpap. Desuden Øst for Gaarden et Drivhus. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og foruden Lejligheden i det gl. Stuehus hører der et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der køn Udsigt over Kalø Vig.

Østergaard ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af Jens Bang Pedersen, der sidst i 1860'erne samlede Gaarden til dens nuværende Størrelse; han afstod den i 1903 til sin Svigersøn, den nuværende Ejer. Der er i 1903 frasolgt ca. 0,6 ha.

RODSKOVGAARD, Rodskov By, Hornslet Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Løgten, Afst. godt $3\frac{1}{2}$ km, til Aarhus 20 og til Randers 31 km, Tlf. Rodskov 6.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Rodskov og 4a m. fl. af Eskerod, samlet Areal 73,4 ha, deraf 71,4 Ager, 0,5 Mose og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 0 Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 106,300 Kr. (112,000), Jordv. 73,000 Kr. (77,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 69,000 Kr., Løsporet i Gl. Skanderborg A. Brandf. for 74,600 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Rodskovgaard ligger tæt Vest for Rodskov By ved Landevejen Grenaa—Aarhus; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 4 ha, som ligger knap 1 km fra denne, er 56 ha god Lermuld paa Lerunderlag, Resten — ca. 15,4 ha — letmuldet Jord paa noget vekslende sandblandet Underlag. Terrænet er en Del kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og 34 ha er nymerglet i 1925—26.

De 56 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. $\frac{1}{2}$ Brak og $\frac{1}{2}$ Roer, 2. $\frac{1}{2}$ Hvede og $\frac{1}{2}$ Byg, 3. $\frac{1}{2}$ Byg og $\frac{1}{2}$ Hvede, 4. Roer, 5. Byg, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grøn-jordshavre. De 15,4 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Rug, 5. Kartofler, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 15 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 28 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Vesterkær« ved Rodskov.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er i 1932 leveret ca. 400 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Rodskovgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den anseelige Hovedbygning, der ligger mod Øst-Sydpøst til den store Have, er tækket med Tegl; den bestaar af en Hovedfløj med 2 Sidefløje mod Vest, Hovedfløjen med stor Frontspids og høj Trappe til Haven og en mindre Frontspids til Gaarden; den indeholder en stor køn Bolig. Af de 2 Sidefløje rummer den nordlige Værelser og den sydlige Vognport samt Indkørselsport fra Landevejen. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger har den nordlige Sidelænge — Kostalden — Tag af Pandeplader, Trætrimpel og er hvidpudset ligesom den vestlige Længe, Laden; denne samt den sydlige Sidelænge — Heste- og Svinestalden — er tækket med Straa og opført dels af Kamp, dels af Grundmur. Der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der Udsigt ud over Kalø Vig til Mols. Den kønne gl. Have er meget velholdt.

Rodskovgaard ejedes i forrige Aarh. af Jørgen Thomsen, der i 1878 mageskiftede den med ca. 52 ha, 9 Td. Hrtk., gode nye Bygninger, Vurderingssum 85,000 Kr., til I. C. Filtenborg for en Ejendom i Aarhus; han overdrog den kort efter til P. Sveistrup, efter hvis Død den overtoges af Enken Anna S., f. Frederiksen. Hun solgte den i 1910 for 85,000 Kr. til Ejendomshandler J. P. Nielsen, som havde til Hensigt at udstykke Gaarden. Imidlertid afhændede han den til Prpt. Wichmann, der tilkøbte ca. 22 ha, hvorefter han i 1912 solgte den for 112,000 Kr. til P. Hjorth; han solgte den i Efteraaret 1922 for 160,000 Kr. til Bagermester Johs. Mogensens, Aarhus, af hvem den nuværende Ejer købte den i Foraaret 1923 for 180,000 Kr.

RODSKOV STRANDGAARD, Rodskov By, Hornslet Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer E. Eriksen, Postfb. og nærmeste St. Løgten, Afst. $5\frac{1}{2}$ km, til Aarhus 22 og til Randers 33 km, Tlf. Rodskov 7.

Matr.-Nr. 13a m. fl. af Rodskov og 4f m. fl. af Havhusene, samlet Areal 56,1 ha, deraf 52 Ager, 2 Eng, 0,5 Skov og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 6 Skp. 1 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 104,700 Kr. (110,000), Jordv. 58,500 Kr. (61,400); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 107,000 Kr., Løsporet dels i Jydsk Brandf., dels i Det kgl. octr. Brandss.-Co. for ialt 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Rodskov Strandgaard ligger ca. 2 km Sydøst for Rodskov By nær Stranden (Løgten Bugt); Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af ret ensartet mild Muldjord paa Lerunderlag, dog er 3 ha Sandjord paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid (der findes Mergel paa Ejendommen). Engen er Dyndeng (gl. Mølledam), indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i en ret fri 7 Marks Drift; uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 35 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer (agtes forøget til 45-50 Køer), 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den er for største

Delen indkøbt af den nuværende Ejer, men fornyes efterhaanden ved eget Tillæg, Kjørne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Vesterkær« ved Rodskov.

Der holdes som Regel 7 belgiske Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 Følhopper, samt 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 42 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges.

Rodskov Strandgaard har gode, overvejende nye Bygninger, opført dels af Grundmur, dels støbt af Beton, dels opført af Bindingsværk og tækket med Tagpap. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, har Mansard-Etage med Spaan og 2 gennemgaaende Frontspidser med Karnap mod Øst (den nordlige med Altan) og desuden mod Vest til Gaarden et Trappetaarn;



Rodskov Strandgaard.

den indeholder en herskabelig Lejlighed med 11 Værelser og indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Til den nordlige Ende af Hovedbygningen er tilbygget en Forlængelse, ligeledes i 2 Etager, den nederste af Grundmur og den øverste af Bindingsværk, den rummer Økonomilejlighed samt Værelser til Folkene, og til Østsiden er der opført et Drivhus. Af Avlsbygningerne ligger Vest for Hovedbygningen en Længe, som rummer Stald til Søer, i den nordlige Ende en mindre Kostald og i den sydlige Ende Garage, og herfra udgaar Hestestalden som en Sidelænge mod Vest, fra hvilken der atter udgaar en mindre Sidelænge mod Nord, som rummer Værksted og Vognport; Længen, der indeholder Stald til Søerne, er med en nordlig Gavl sammenbygget i T-Form med den egentlige Kostald, som i den vestlige Ende tillige rummer Roehus og her er sammenbygget med en Sidelænge mod Nord, en Svinestald i 2 Etager, tækket med Cementsten. Desuden Nord for Gaarden en Trælade (ikke med paa Billedet) og Nord for Hovedbygningen en Halvtagsbygning, som rummer forskelligt. Der er Stang-Lynafleder paa Hovedbygningen, i Kostalden Jernbjælker og murede Hvælvinger, eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, Selvvandingsanlæg i alle Stalde, og der hører 2 Huse til Ejendommen; denne ligger smukt nær ved Stranden med Udsigt over Kalø Vig til Kalø Ruin. Den store Have, der er kønt anlagt, indeholder ca. 300 Frugttræer.

Rodskov Strandgaard er den tidligere Rodskov Vandmølle, som i Slutningen af forrige Aarh. ejedes af Bech; han solgte den i 1898 til cand. theol. Axel Jarl (senere Strødam), som i 1902—03 opførte Hovedbygningen. Han solgte i 1906 Gaarden til Jens Due, der i Begyndelsen af Verdenskrigen — ca. 1915 — solgte den til Direktør G. A. Horneman (Otto Mønsteds Fabrikker). Han solgte den i 1918 til W. Brüel, efter hvis Død den overtoges af Enkefru Brüel,

som i 1923 solgte den til F. Holste. Efter ham overtoges den i 1931 paa Auktion af Jydsk Land-Hypotekforening som ufyldstgjort Panthaver (Gaarden var da forsømt), og af denne købte den nuværende Ejer den til Maj 1932. Ejendommen er nu snart bragt i god Orden igen.

ROSENHOLM, Hornslet Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer, Kmhr., Hfjm., Lensbaron H. C. O. Rosenkrantz, Postfb. og nærmeste St. Hornslet, Afst. 2 km, til Aarhus 23 og til Randers 27 km, Tlf. Hornslet 10 (Ejeren), 8 (Inspektøren), 97 (Godskontoret) og Karlby 18 (Overskovfogden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Rosenholm (Gaarden), 1f m. fl. af Hornslet, 2b m. fl. af Tendrup, 2b m. fl. af Rodskov og 48c m. fl. af Karlby (Skoven), samlet Areal 903 ha, deraf 287 Ager, 165 Eng og Kær, 443 Skov og 8 Have og Gaardsplads m. m., Hrtk. 65 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2 $\frac{3}{4}$ Alb. (Gaarden), 10 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Ager og Engs Hrtk. og 13 Td. 7 Skp. 0 Fdk. 2 $\frac{1}{2}$ Alb. Skovskylshrtk. (Skoven); Ejdskv. 519,000 Kr. (520,000) (Gaarden) og 224,300 Kr. (280,000) (Skoven); Jordv. 318,800 Kr. (310,000) (Gaarden) og 139,900 Kr. (166,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 788,945 Kr., Løsoret i Arbejdsgivernes Brandf. for 157,400 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Dieselmotor).

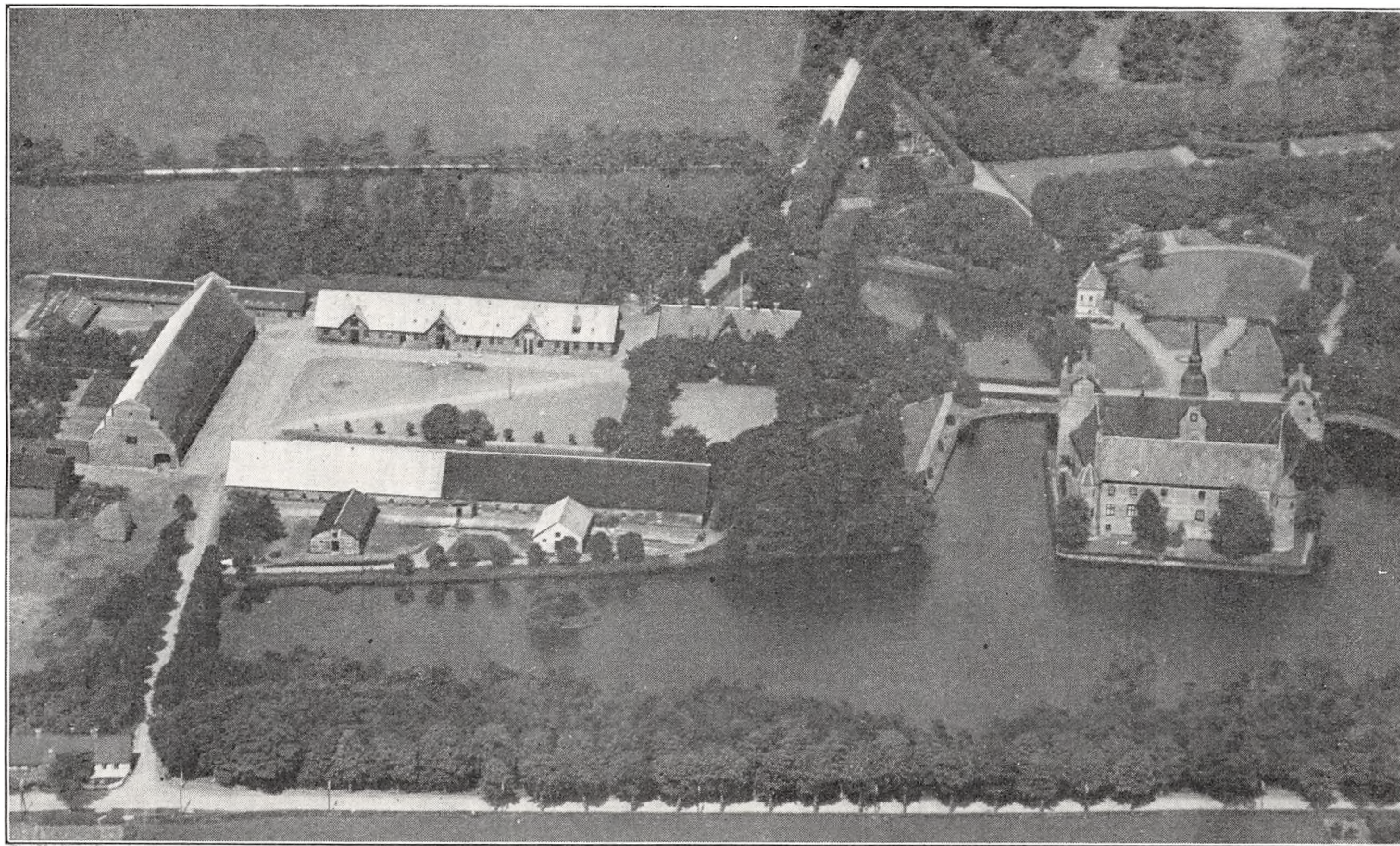
Rosenholm ligger ca. 2 km Nordøst for Hornslet St. ved Vejen til Mørke; Ager og Eng er samlet ved Gaarden, medens Skoven ligger paa flere Steder, noget adskilt; af Agermarken er en Trediedel middelgod Muldjord, en Trediedel lettere Sandmuld og Resten Sandjord, alt paa Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1932—35. Engen er Lavmose med fra 1 til 3 m Tørvejord, den benyttes dels til Slæt, dels til Løsdrift; Engen er for en Del kultiveret, dog paa sine Steder lidt vandlidende. Af Skoven, som er af god Bonitet, er 180 ha bevokset med Bøg, 35 med Eg, 30 med blandet Løvtræ, 170 med Naaletræ, Resten er Tjenestejord, Veje, Hegn m. m.; Skovens Drift ledes af Overskovfoged Chr. Rasmussen.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør N. Nielsen, medens Konsulent J. C. Ellehauge fører Godsregnskabet; Jorden dyrkes i en 8 Marks Drift, deraf 1 $\frac{1}{2}$ Skifte med Roer, $\frac{1}{2}$ Skifte med Kartoffler og 1 med Frø af Rajgræs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 800 Sække Superf., 170 Kalig. og 450 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 170 Malkekøer, 5 Tyre og 130 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar (efter Mund- og Klovsyge for 7. Gang) af hele Besætningen 3578 kg med 4,22 pCt. Fedt og 170 kg Smør, af de normale Køer 3951 kg Mælk med 4,19 pCt. Fedt og 186 kg Smør, Mælken køles paa Gaarden med Frysemaskine og leveres til Andelsmejeriet »De forenede Mejerier« i Aarhus, hvor den tappes paa Flasker og sælges i Byen som Børnemælk.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor i Marken. Pattegrise leveres fra Gaarden Balskov, der har samme Ejer; der er hidtil leveret ca. 1200 Slagterisvin om Aaret, nu leveres ca. 800, deraf ca. 400 med Kort. Af Fjerkræ holdes kun til Brug i Husholdningen.

Rosenholm Hovedbygning (Slot), der er opført i Renæssancestil, ligger paa en Holm eller Ø, omgivet af Grave. Den bestaar af 4 teglhængte Fløje, som omslutter den lukkede Borggaard. Af disse menes Østfløjen at være den ældste, paabegyndt i 1559 af Jørgen Ottesen Rosenkrantz og bygget af røde Munkesten ligesom Vestfløjen, der vistnok er fuldført i 1567. Den østlige Hovedfløj, som har 2 Etager over Kælderen, i hvis sydlige Del der findes et hvælvet Kapel, indrettet i 1604, har 2 lave runde Taarne paa Hjørnerne mod Øst. Den vestlige Fløj, der er noget længere, afsluttes mod Enderne af 2 taarnagtige Pavilloner med 2 Stokværk over Kælderen, den nordlige Pavillon indrettet med Økonomilejlighed. Vestfløjen, som kun er i én Etage over de hvælvede Kældere, har i Modsætning til Østfløjen Sokkel af hugne Granitkvadre og paa Midten mod Vest et slankt Porttaarn (det nuværende kobbertækte Spir opført i 1893) med



Rosenholm.

Indkørselsport til Borggaarden fra den murede Bro over Borggravene. De 2 Hovedfløje har vistnok oprindelig kun været forbundet med 2 Spærremure, som senere er erstattet med de 2 nuværende Fløje, der kun er i ét Stokværk over Kælderen; af disse er den nordligste vistnok allerede opført af Jørgen Rosenkrantz, medens den noget mindre fremtrædende Sydfløj først menes opført omkring Aar 1600 af dennes Søn, den lærde Holger R. Da Port- eller Vestfløjen er en Del længere end Østfløjen, er de 2 Sidelænger ikke parallelle, og Borggaarden har derved Form af et Trapez. Holger Rosenkrantz byggede ligeledes Vest for Slottet en 3-længet Staldgaard, men denne er paa et ejendommeligt Hjørnetaarn (»Perkentavl«) nær nedrevet i Slutningen af forrige Aarh. og Pladsen omdannet til Have og Park (ses paa Billedet Vest for Slottet). Slottet indeholder en stor herskabelig Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder; det ligger noget lavt, men kønt i det fra Naturens Side ejendommelige Terræn.

Ladegaardens Avlsbygninger, der er opført af Grundmur, er ombygget i forrige Aarh.; de ligger Syd for Hovedbygningen med Gaardspladsen aaben mod denne. Af disse ligger som en fritliggende Sidelænge mod Vest Inspektørboligen, der har høj Kælder, Frontspids mod Øst, aaben Veranda mod Vest og Skifertag, ligesom Hovedbygningen er den forsynet med Lynafleder. Syd for og i Flugt med Inspektørboligen ligger en Længe, tækket med Pandeplader og Tagpap, den rummer Elevværelser (indrettet med Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder), Elektricitetsværk og Hestestald; Vest for denne en Længe, som indeholder Bryggers, Værksted og Vognport, og Vest for denne et Brændehus af Træ, begge tækket med Tagpap. Den østlige Sidelænge, der rummer Kostald, er tækket med Straa og Asbest og Øst for denne 2 mindre Bygninger, 2 Kalvestalde med Tag af Asbest og Tagpap; Længen mod Syd, Laden, har Straa-tag mod Nord og Tag af Asbest mod Syd. Til Sydsiden af denne er opført 2 Halvtagsbygninger, tækket med Tagpap; af disse rummer det ene Hønsehuse, det andet, som er bygget af Træ, Redskaber og Maskiner. Desuden Øst for Laden en Trælade, der er tækket med Tagpap ligesom en Svinestald Vest for denne, 2 Længer, sammenbygget i Vinkel, den ene opført af Træ, den anden af Grundmur, begge indrettet med Ovenlys. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Ejendommen har Smedie, og Gaardens Vandværk, der har Vand fra en Boring, drives ved Elektricitet. Foruden Bolig til Inspektøren er der Bolig til Godsforvalter, Gartner, til 3 Skovfogder samt til 12 Arbejderfamilier.

Rosenholm synes at fremtræde i Historien i det 14de Aarh.; Stedet kaldtes da »Holm«, »Holme«, eller »Holmegaard«, og som Ejer nævnes ved Midten af Aarhundredet Ridderen Børge Schlagel og senere — i 1363 — N. Erikson. Derefter nævnes i det følgende Aarh. Slægten Petz, Anders P. i 1416, Enken Mette P. i 1431, Sønnen Laur. P., hvis Datter Marine bragte Gaarden til sin Mand, Byfoged Peder Krabbe i Aarhus fra 1503. Nogle Aar efter — omkring 1511 — erhvervedes den til Aarhus Bispestol af Bispen Niels Clausen (Skade), hvorefter den ved Reformationen inddrogtes af Kronen. I April 1559 mageskiftede Frederik den Anden derefter Rosenholm til senere Rigsrd., den ansatte Jørgen Ottesen Rosenkrantz, der samme Aar begyndte at bygge paa Stedet (se foran), og først nu begynder Gaardens egentlige Historie, idet han gav sin nye Gaard dens nuværende Navn; han øgede Fæstegodset og fik i 1574 Birkeret til Gaarden (denne ophævedes først i 1852). Ved hans Død i 1596 arvedes Rosenholm af hans yngste Søn, senere med Tilnavnet »den Lærde«, Holger Rosenkrantz, som havde studeret Teologi ved flere udenlandske Universiteter. I 1628 opgav han sine mange offentlige Stillinger i Fæderlandets Tjeneste (Rigsrd., Lensmand, Gesandt, Skoleherre paa Sorø) og trak sig tilbage til Rosenholm for at virke som Opdrager for en Flok Unge, adelige og borgerlige, der samledes om ham. Efter hans Død i 1642 overtoges Gaarden af Enken, Sophie Brahe, og senere ved Skiftet af Sønnen, Gehejmerd. Erik R., der fulgte i Faderens Fodspor. Han øgede det store Bibliotek, syslede med Guldmager- og Apotekerkunst, ligesom han ogsaa i Rigets Tjeneste bekæmpede høje Stillinger.

Hvad Rosenholm angaar, da havde Hovedgaarden ved vor første Matrikel i 1664 78 Td. Hrtk. foruden en Mængde Fæstegods. Gennem sine 3 Ægteskaber tilgiftede Erik Rosenkrantz sig dernæst en Mængde Gaarde, saaledes i Jylland Lergrav og Højgholt, paa Lolland Lungholm, Rosenlund og Kærstrup, paa Sjælland Vemmetofte, og endvidere tilkøbte han Nabogaarden Vosnæsgaard samt Linderumgaard i Vendsyssel, ialt ca. 2400 Td. Hrtk. sammen med Rosenholm. Efter hans Død i 1681 overtoges Rosenholm og Vosnæsgaard af Enken, hans tredje Hustru Margr. Krabbe, efter hvis Død i 1716 Rosenholm arvedes af hans Datter Elisabeth R. (af hans andet Ægteskab), idet hun udkøbte Medarvingerne. Ved hendes Død i 1721 arvedes Rosenholm af hendes Datter Hilleborg Gyldenstjerne (af Moderens første Ægteskab), der bragte den til sin Mand, Oberst Christen Trolle, Rygaard, som i 1726 solgte den til sin Hustrus Halv-Morbroder, Statsminister, Gehejmerd. Iver Rosenkrantz, en Søn af Erik R. og Margr. Krabbe (se foran); han, der en Del Aar spillede en betydelig Rolle i Christian d. Sjettes Regering, trak sig, efter at han i 1740 var faldet i Unaade, tilbage til Rosenholm, som han i 1744 oprettede til et Stamhus med 67, 78 og 521 Td. Hrtk. I 1736 havde han af Bale By oprettet Gaarden Balskov (se denne), som nu næsten er helt udstykket i Husmandsbrug. Han restaurerede Oldefaderens Hovedbygning til Rosenholm og anlagde Park og Have. Ved hans Død i 1745 arvedes Stamhuset af Sønnen, senere Statsminister Fr. Chr. R. (se Rygaard og Egholm i Bind I,

S. 326 og 339); ved hans Død i 1802 uddøde Linien Erik R., idet hans eneste Søn Iver R. var død i 1787, og Stamhuset gik nu over til Linien efter Erik R.'s Broder Jørgen R. til Kjeldgaard, hvis Sønnesøns Sønnesøn, Baron Iver R. til Villestrup, var arveberettiget. Han overdrog i 1813 — 2 Aar før sin Død — Stamhuset til Sønnen Chr. R., der døde i 1817, hvorefter det gik over til Broderen Werner R., efter hvis Død i 1823 det arvedes af Broderen Holger R. til Tustrup. Han overdrog det i 1825 under den haarde Landbrugskrise i meget forfalden Tilstand til sin Søn, senere Kmhr. Hans Henr. R.; han, der besad Stamhuset i 54 Aar, bragte efterhaanden dette paa Fode igen økonomisk, han frasolgte Bønderfæstegodset og 2 Vandmøller, hvorved Fideikommis-Kapitalen voksede betydeligt; Jorderne blev merglet og drænet, hvor dette tiltrængtes, og der opførtes nye Avlsbygninger. Da den ældste Søn, Holger R. var død som Legationssekretær i Paris i 1871, arvedes Stamhuset ved Faderens Død i 1870 af Sønnesønnen, nuværende Kmhr., Hfjm., Lensbaron H. C. O. Rosenkrantz, den nuværende Ejer.

I Henhold til Lensloven overgik Stamhuset Rosenholm den 14. Oktbr. 1921 til den nuværende Besidders fri Ejendom; til Stamhuset hørte 97½ Td. Hrtk. af alle Slags, heraf fri Jord 73 Td. og indtaget til Skov 24 Td., Fideikommis-Kapitaler ca. 750,000 Kr. og Skovarealet ca. 780 Td. Ld. Ved Aflysningen til Staten betaltes en Afgift af 391,000 Kr., og til Successorerne blev hensat 626,000 Kr.

Samtidig blev der fra 1. April 1922 fra Rosenholm Hovedgaard stillet et Areal paa 33,8 ha til Raadighed til Udstykning; dette, der vurderedes til 32,520 Kr., udstykkedes i 4 Lodder til selvstændige Statshusmandsbrug. Endvidere fra Gaarden Balskov i Balskovgaarde og Ugelbølle By, Mørke Sogn, et Areal paa 66,56 ha, hvoraf Vej 1,75 ha; dette Areal, som vurderedes til 77,764 Kr. 50 Øre, udstykkedes i 9 Lodder til selvstændige Husmandsbrug.

AASTRUPLUND, Aastrup By, Skødstrup Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer J. E. Sørensen, Postfb. og nærmeste St. Skødstrup, Afst. 2 km, til Aarhus 14 og til Randers 36 km.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Aastrup, samlet Areal 46,6 ha, deraf 44,3 Ager, 1 Eng, 0,3 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 77,500 Kr. (80,000), Jordv. 55,600 Kr. (58,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,000 Kr., Løsporet i »Vermund« for 45,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Aastruplund ligger i den nordøstlige Side af Aastrup By ved Vejen til Studstrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra gl. Tid og stedvis nymerglet i 1925. Engen er Lavmose, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i fri Drift med lidt Frøavl; 4 ha henligger med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf., 5 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af 1 Tyr aarlig, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 145 kg aarlig, Mælken leveres til Skødstrup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; Pattegrisene sælges. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

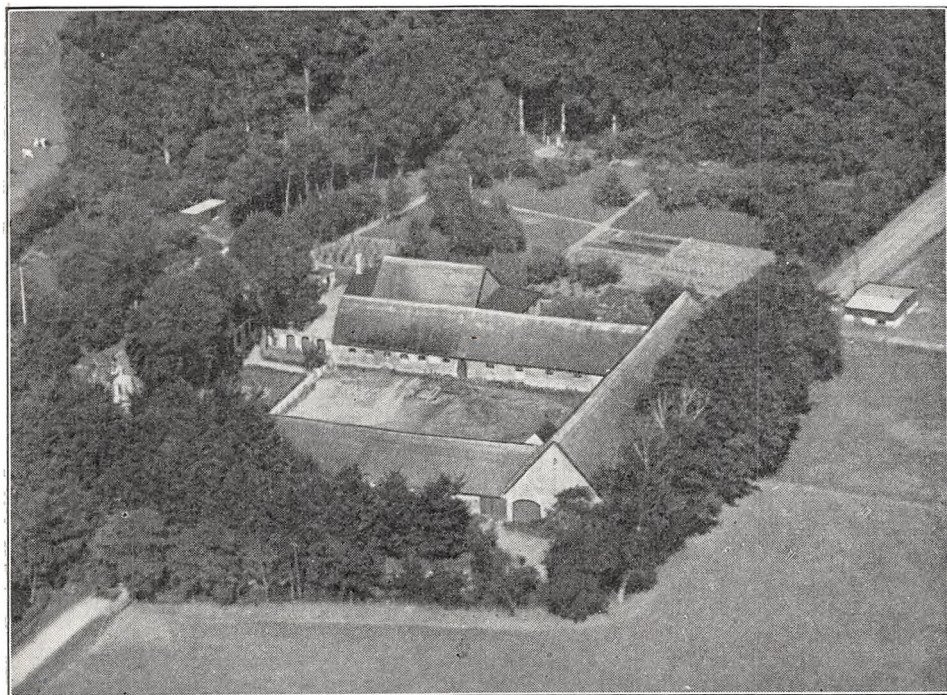
Aastruplund har gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har lav gennemgaaende Frontspids og Skifertag. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som overvejende er opført af Bindingsværk og tækket med Straa, er der Hestestald i Længen mod Nord, Svinstald i den østlige Sidelænge og Kostald i den vestlige; denne, der er opført af Grundmur, har Trætrimpel og delvis Tag af Pandeplader. Desuden Øst for Gaarden en Halvtagsbygning, tækket med Pandeplader, den rummer Hønsehus, Maskin- og Redskabsrum, sidstnævnte opført af Træ. I Kostalden er der Jernbjælker og Loft, støbt af Beton, og der hører 2 Huse med Bolig til 3 Familier til Ejendommen. Den kønne Have indeholder mange Frugttræer. Fra Gaarden, som ligger kønt, er der Udsigt over Kalø Vig til Mols.

Aastruplund ejedes i forrige Aarh. af S. N. Sørensen, efter hvis Død i 1902 den overtoges af Hustruen, Enkefru Kirsten Marie Sørensen, f. Jørgensen; hun solgte i 1914 1,5 ha Eng, men tilkøbte samme Aar 5,5 ha og i 1918 5,5 ha. I 1923 afstod hun Gaarden til Sønnen, den nuværende Ejer, der i 1925 yderligere tilkøbte 14,8 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

BØGELY, Aastrup By, Skødstrup Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. Krause Jensen, Postfb. og nærmeste St. Skødstrup, Afst. 2 km, til Aarhus 14 og til Randers 36 km, Tlf. Skødstrup 8.

Matr.-Nr. 4 m. fl. af Aastrup, samlet Areal 77,2 ha, deraf 66,2 Ager, 4,5 Eng, 5,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 97,800 Kr. (95,000), Jordv. 70,300 Kr. (64,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 75,500 Kr., Løsporet i »Danmark« for 65,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Bøgely ligger i den østlige Side af Aastrup By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 3,3 ha Skov, som ligger ca. 1½ km fra denne i Retning af Stud-



Bøgely.

strup, er Halvdelen god Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drædet, der er merglet fra ældre Tid og stedvis kalket i Aarene 1925—30. Engen er god Haardbundseng, indhegnet til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet, dog overvejende Bøg.

Jorden dyrkes i følgende 10 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Roer, 8. Byg, 9. Havre, 10. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 11 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 40 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 52 Malkekøer, 2 Tyre og 36 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, Mælken sælges til Andelsmejeriet »Vesterbro« i Aarhus.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor til stationær Kraft. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; Pattegrisene sælges. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Bøgely har grundmurede gode Bygninger, opført af gule Sten. Den anelige teglhængte Ho-

vedbygning, der ligger mod Nord til Haven, har aaben Veranda til denne, 2 smaa Frontspidser til Gaarden over Indgangsdøren, de 2 Frontspidser med takkede Gavle ligesom selve Hovedbygningen. Af de 3 sammenbyggede straaatækte Avlslænger er der Lade i Længen mod Syd, Kostald i den østlige Sidelænge og Hestestald, Værelser til Folkene, Vognport samt Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen i den vestlige. Desuden Øst for Hovedbygningen en Bygning, tækket med Tagpap, den rummer Værelser, og til den østlige Gavl af denne er opført en Halvtagsbygning med Sider og Tag af Pandeplader, den rummer Brænde. Endvidere Øst for Gaarden en Svinestald, opført af Kamp og tækket med Straa, den nordlige Ende af denne dog af Grundmur og tækket med Straa. Der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt med sin gl. Have og foran Hovedbygningen et kønt Anlæg til Gaarden. Der er fra Ejendommen Udsigt over Kalø Vig.

Bøgely er en gl. Slægtsgaard, som i forrige Aarh. ejedes af Niels Jensen; han overdrog den i 1892 til sin Søn S. Krause Jensen, efter hvem den i 1930 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, der havde haft den i Forpagtning siden 1922.

HOLMEGAARD, Skødstrup By, Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer N. Helbo, Postfb. og nærmeste St. Skødstrup, Afst. godt 1½ km, til Aarhus 13 og til Randers 32 km, Tlf. Skødstrup 48.

Matr.-Nr. 20 m. fl. af Skødstrup, samlet Areal 47,7 ha, deraf 45,3 Ager, 1,4 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 90,000 Kr. (93,000), Jordv. 55,800 Kr. (58,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 48,000 Kr., Løspøret i samme Selskab for 49,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Holmegaard ligger ca. 1½ km Syd for Skødstrup By, Øst for Landevejen til Aarhus og med Indkørsel fra denne; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, gennemskaaret af Landevejen, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Engen er Lavmose.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs, 6. Havre, 7. Roer, 8. Byg. Uden for Driften henligger 4,5 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 20 Sække Superf. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre. Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Skødstrup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Holmegaard har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, har gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den ligger i nogen Afstand fra Avlsbygningerne med et kønt Anlæg foran til Gaarden og forbundet med de 2 Sidelænger ved en Mur; desuden ved den vestlige Gavl en Tilbygning, som rummer Bryggers. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den østlige Sidelænge tækket med Asbest; den er opført i 1929 og rummer Vognport, Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald. Af de 2 andre Længer, som er tækket med Straa, er der Lade i Længen mod Syd og Kostald i den vestlige Sidelænge, gennem hvilken der endvidere er Indkørselsport til Gaarden fra Hovedlandevejen. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i Kostalden samt Betonloft i Heste- og Svinestald, og der hører et Hus til Ejendommen.

Holmegaard ejedes i forrige Aarh. af Jens Rasmussen og derefter af Thorsen-Lund; han solgte den i 1888 til Jens Nielsen Helbo, efter hvem den i 1918 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

VOSNÆSGAARD, Skødstrup Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Greve Torben Knuth, Postfb. og nærmeste St. Løgten, Afst. 3 km, til Aarhus 19 og til Randers 32—33 km, Tlf. Løgten 40 (Avlsforvalteren), Rodskov 11 (Skovrider og Godsforvalter) og Løgten 10 (Skytten).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vosnæsgaard og 5a af Segalt (Gaarden), 1c m. fl. af Vos-

næsgaard og 2b m. fl. af Eskerød (Skoven), samlet Areal 606,2 ha, deraf 331 Ager, 16,5 Eng, 251 Skov og 7,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 79 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb. (Gaarden), 4 Td. 2 Skp. 0 Fdk. ½ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 3 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Skovskylshrtk. (Skoven); Ejdskv. 590,000 Kr. (600,000) (Gaarden) og 110,000 Kr. (130,000) (Skoven); Jordv. 409,600 Kr. (395,000) (Gaarden) og 60,500 Kr. (66,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 668,800 Kr., Løsporet i »Baltica« for ca. 300,000 Kr.; Lys fra A. R. K. E.

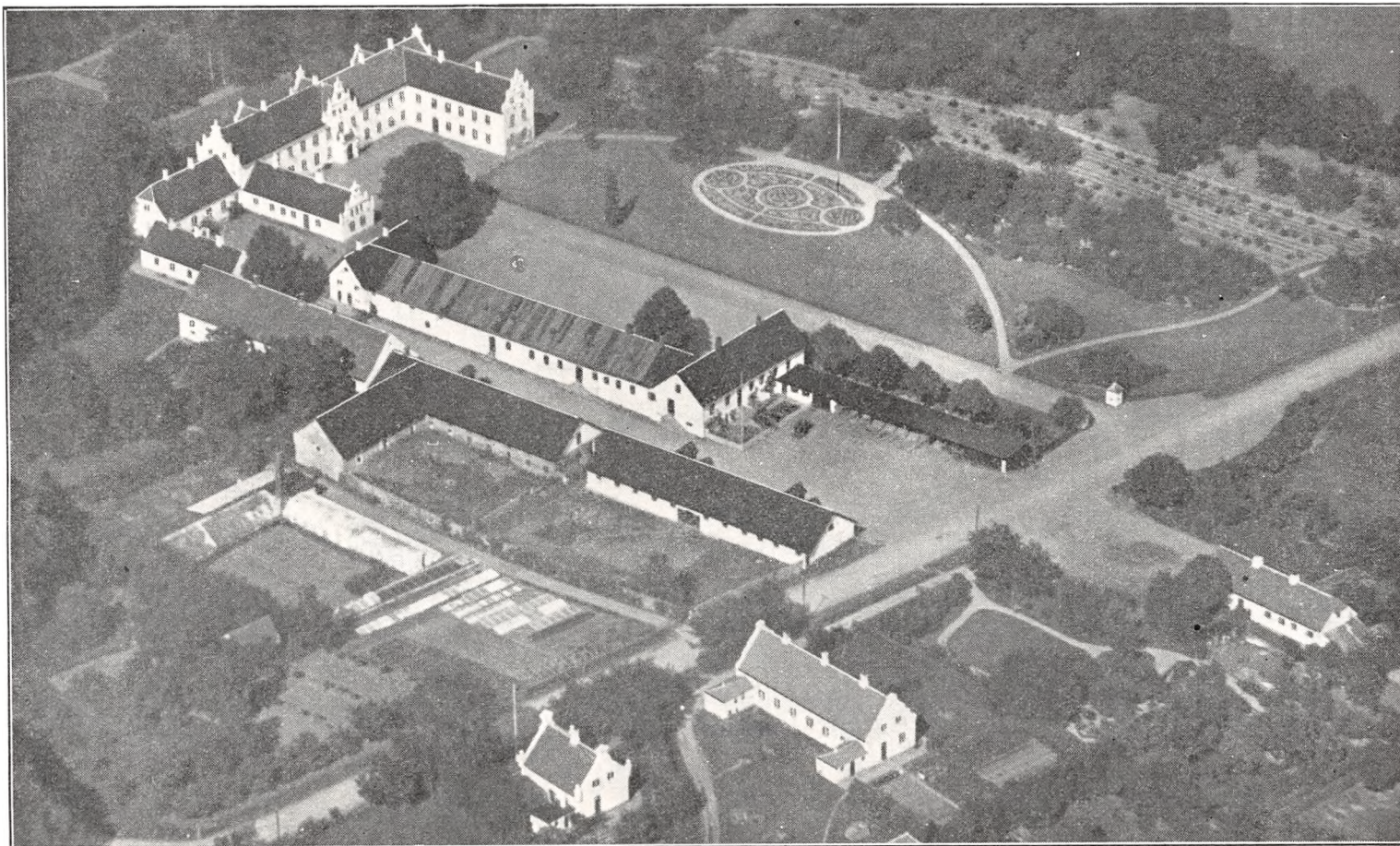
Vosnæsgaard ligger ca. 3 km Øst for Løgten St.; Jorderne er samlet ved Gaarden, og denne er sammen med Studstrupgaard, der har samme Ejer, omgivet af Vildt-hegn; Jorden er noget uensartet, to Trediedele er god dyb Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld paa noget vekslende Underlag fra sandblandet Ler til sort Jord (Sand). Terrænet er en Del bakket, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra gl. Tid, der er kalket i Aarene 1928—32, og der kalkes nu grundigt 1 Skifte aarlig. Af Engen er 10 ha god Haardbunds- og 6,5 ha Strandeng, hele Aarealet indhegnet til Løsdrift. Skoven er god ung Skov, Bevoksningen Bøg og Ask; Skovrider og Godsforvalter er C. F. H. Bagge.

Gaarden drives af Ejeren ved Avlsforvalter P. J. Bay; 260 ha dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Frø. Uden for denne Drift henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. 70 ha dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Ærter, 4.—5. Byg, 6. Havre. Desuden henligger et Areal med Lucerne og Hvidkløver. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 500 Sække Superf., 250 Kalig. og 350—400 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 160 Malkekøer, 4 Tyre og 150 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Stamtyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørdelse pr. Ko er ca. 149 kg aarlig, Mælken sælges til Andelsmejeriet »De forenede Mejerier« i Aarhus.

Der holdes som Regel 26 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes 2 Tractorer baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er i 1932 leveret 310 Slagterisvin; Pattegrisene leveres fra Studstrupgaard (se denne). Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Vosnæsgaard Hovedbygning ligger mod Nord til Parken, der sammen med Skoven omslutter Gaarden paa de 3 Sider. Den bestaar af en 3-fløjet Borggaard, aaben mod Syd Øst om Avls-gaarden, opført i 1897 ved Arkitekt A. Klein, og den afløste da en i 1852 opført grundmuret Hovedbygning, som atter afløste en 3-fløjet Hovedbygning af Bindingsværk, bygget i 1725. Den nuværende Hovedbygning, der er opført af hvidpudset Grundmur, tækket med Tegl, bestaar af en Hovedfløj mod Nord i 2 Etager; denne, som har gennemgaaende Frontspids, har yderligere 3 Frontspidser mod Nord til Haven samt et Frembygning mod Syd med Indgangs-døren under Frontspidsen. De 2 Sidefløje var oprindelig i én Etage, men i 1917 er den østlige forhøjet med en Etage mere; Fløjene har ligesom Frontspidserne lige og prydede Gavle. Hovedbygningen indeholder en meget herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder; til den vestlige Gavl er tilbygget en Fløj, som sammen med en Bygning Vest for Hovedbygningen rummer Bolig for Tjenere og Medhjælpere m. m., de er begge tækket med Tegl. De grundmurede hvidpudsede Avlsbygninger, der overvejende er opført i 1895—96, ligger Syd for og lidt Vest for Hovedbygningen. Af disse rummer den østlige Længe Magasin og Økonomilejlighed; denne har ved den nordlige Gavl en kort gennemgaaende Tværfløj, som rummer Værelser til Folkene, ved den sydlige Gavl en Sidelænge mod Øst, der indeholder Bolig for Avlsforvalteren, og fra den østlige Ende af denne Bygning udgaar atter en Sidelænge mod Syd, en Halvtagsbygning, som rummer Vognport m. m.; disse er alle tækket med Tagpap ligesom en Hestestald samt en Svinestald Vest for disse. Sidstnævnte, der bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel, er atter med den nordlige Gavl sammenbygget med den teglhængte Mejeribygning, og Vest for Avlsbygningerne ses endvidere Drivhusene med Mistbænke. Desuden Syd for Indkørselsvejen en Gartnerbolig og Øst for denne en større Beboelsesbygning; Syd for disse det store Hønsehus, bygget i 1918, og længere mod Øst en Bygning, der rummer en Beboelse samt Smedie, disse Bygninger er alle tækket med Tegl. Endvidere længere mod Øst (ikke med paa Billedet) 2 Bygninger, parallelle med Landevejen, en Lade (nærmest Vejen) og en Kostald, begge opført af Kamp med muret Trimpel, og Øst for disse en Hjelm med Tag af Pandeplader, opført i 1933. I alle Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, belagt med Ler, og der er eget Vandværk, drevet ved Elektricitet og med Vand fra artesisk Boring.



Vosnesgaard.

Foruden Smedien samt Bolig til Gartner, Skytte, Kusk og Tjener hører der 8 Huse med Bolig til 15 Familier til Ejendommen og til Skoven en Skovriderbolig med et Tillæg af 11 ha, der er bortforpagtet, samt et Hus uden Jord og 3 Huse med hver 1,5 ha Jord.

Vosnæsgaard ligger meget smukt, og der er fra Hovedbygningen køn Udsigt over Kalø Vig. Vosnæs fremtræder i Historien i 1486; den var da en mindre Gaard, der ligesom de fleste af vore større Herregaarde voksede sig større og større op gennem Tiderne. Den ejedes dengang af Oluf Jepsen, senere — i 1497 — af Ebbe Strangesen, Moderen Anna Lange og mulig af Broderen Claus Strangesen; derefter ejedes den af dennes Datter, Maren Claudatter S., og hendes Mænd, først Godske Holck og efter dennes Død Morten Svendsen (Orning), som døde i 1574; han øgede Fæstegodset en Del med Gaarde i de omliggende Byer. Efter hende kom Gaarden senere til Broderdatteren Karen Strangesdatter (en Datter af hendes Broder Otto Strangesen), der bragte den til sin Mand Christen Juel til Donslund (Ribe Amt). Efter hans Død den 23. Marts 1608 blev hun bekendt i Historien, fordi hun af én af sin afdøde Mands Venner Chrf. Rosenkrantz til Høgsbro i Sønderjylland blev Genstand for et Udplyndringsforsøg med Hensyn til Gæld og Gods, et Falskneri, som hun paa en Herredag i Horsens i 1609 selv var i Stand til at afsløre (ikke som tidligere meddelt i Historien, at det var Christian d. Fjerde, der gjorde dette ved Hjælp af Vandmærket i Dokumentpapiret — se Vilh. N. Marstrands historiske Væg billede i Christian d. Fjerdens Kapel i Roskilde Domkirke). I Begyndelsen af det 17de Aarh. synes Vosnæs at være kommet til Rigsrd. Alb. Friis til Haraldskær, der døde i 1601, thi hans tre Døtre Anne, Sophie og Lisbeth F., af hvilke sidstnævnte var ugift, nævnes alle som Ejere til Vosnæs, og af hvilke Jomfru Lisbeth synes at have været en ret streng Husbond. Derefter gik Gaarden over til en Søstersøn, Stiftamtmd. Ebbe Gyldenstjerne, som ejede den i 1653; han solgte den til Erik Rosenkrantz, Gaarden havde da ved vor første Matrikel i 1664 63 Td. Hrtk., idet Byerne Vosnæs og Indrup i 1656 var lagt ind under Ejendommen, og i 1668 skaffede han den Birkeret (ophævet i 1819). Efter hans Død i 1677 solgte Børnene i 1682 Gaarden til deres Stedmoder, Fru Margr. Krabbe, efter hvis Død i 1716 Stedsønnen, Gehejmerd. Iver Rosenkrantz, solgte den i 1719 med 70 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 85 Td. Tiende- hrtk. og 514 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, der laa i Sognene omkring Gaarden, til Konferensrd., Amtmd. Joach. Gersdorff, som opførte en ny Hovedbygning. Efter hans Død i 1745 overtoges Gaarden af Sønnen, Konferensrd. Chr. R. G.; ved hans Død i 1757 overtoges den i 1760 (ved Skiftet vurderet til 44,000 Rd.) af Sønnen, Gehejmekonferensrd., Stiftamtmd. Poul Rosenørn G., der ligesom Faderen, Bedste- og Oldefaderen en Tid var Amtmd. over Kalø Amt; han, der var en dygtig Mand, øgede Godset betydeligt, og han besad Vosnæs under de store Landbo- reformer. I 1808, 2 Aar før sin Død, solgte han Gaarden med 70, 85 og 612 Td. Hrtk. m. m. for 495,000 Rd. til Kmrdr. Jørg. Mørch Secher til Skaføgaard, Kapt. Niels Secher og Amtmd. P. S. Fønss, Løvenholm, der frasolgte en stor Del af Bønderfæstegodset; da de 2 sidste, som havde Gaarden i Forpagtning, ikke kunde enes, blev den i 1811 solgt til Ditmer Fr. v. Ladiges (adlet 1827), en Slægtning af den rige Sukkerraffinadør Heinr. L. Efter ham, der var en meget dygtig Landmand, som merglede Gaardens Jorder, overtoges Vosnæs af Sønnen Heinr. v. La- diges. Han solgte den i 1835 til senere Admiral Joh. W. C. Krieger, der i 1852 opførte en ny Hovedbygning. Efter hans Død i 1857 solgte Enken Anne Sophie, f. Rawert, i 1859 Vosnæs for 325,000 Rd. med Besætn. og Invt. til Premierløjtn., Jægerm. J. V. Saxtorph, Frihedslund, Slagelse, som senere solgte Resten af Fæstegodset, dog blev der lagt 2 Gaarde ind under Ho- vedgaarden. Han solgte den i 1869 med Besætn. og Invt. for 400,000 Rd. til Kmhr., Greve Adam C. V. Knuth, Liliendal, hvis Søn, senere Kmhr., Hfjm., Greve G. F. H. Knuth overtog den i 1889 efter at have haft den i Forpagtning siden 1881. Han har siden ombygget hele Gaarden (se under Bygningerne) og forskønnet Omgivelserne og Parken. Efter hans Død i 1927 arvedes Vosnæsgaard af den nuværende Besidder, Greve Torben Knuth, en Sønnesøn fra Liliendal og Søn af Greve Chr. Knuth til Tustrup.

STUDSTRUPGAARD, Studstrup By, Skødstrup Sogn og Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Greve Torben Knuth, Vosnæsgaard, Postfb. og nærmeste St. Løgten, Afst. 2½ km, til Aarhus 16½ og til Randers 32½ km, Tlf. Skødstrup 55 (Bestyreren).

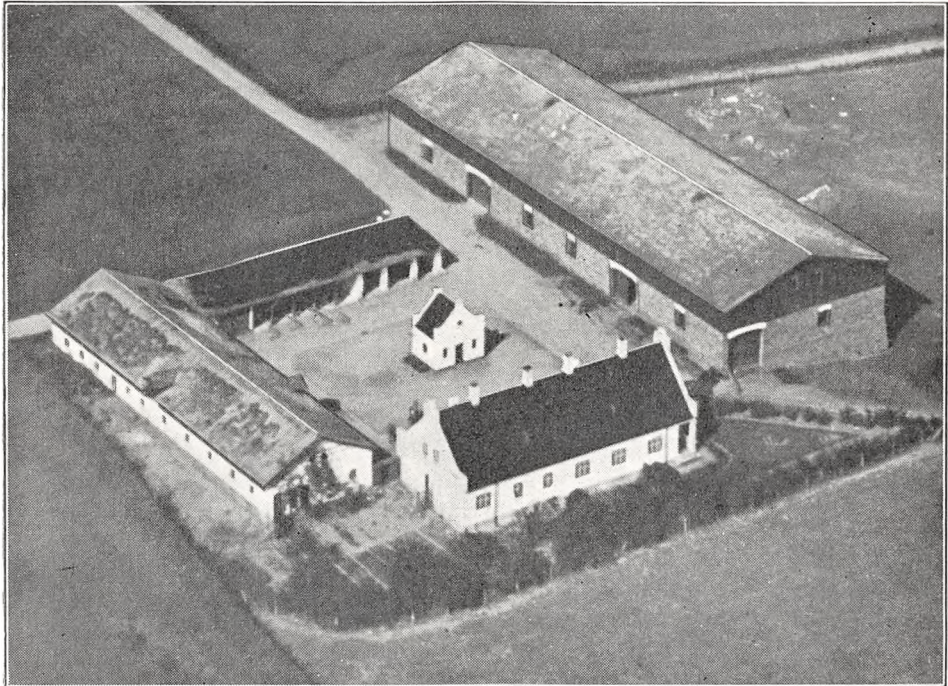
Matr.-Nr. 2a m. fl. af Studstrup, samlet Areal 69,5 ha, deraf 66 Ager, 1,5 Skran- ter og Kratskov, 1 Have og Gaardsplads og 1 ha Veje og Hegn, Hrtk. 11 Td. 1 Skp. 3 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 96,300 Kr. (102,000), Jordv. 67,000 Kr. (68,000); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 91,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Studstrupgaard ligger ½ km Nord for Studstrup By med Indkørsel fra Vejen Stud- trup—Løgten; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god svær Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden

er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der kalkes, hvor det efter Undersøgelse er nødvendigt; der er for Tiden ingen Kalktrang.

Gaarden drives af Ejeren ved Bestyrer H. C. Deichmann; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Kaalroefrø, 3. Hvede, 4. Roer, Ærter m. m., 5. Byg, 6. Kløver og Græs, 7. Hundegræs, 8. Havre. Der avles Frø af Kaalroer, Runkelroer, Kløver og Hundegræs, desuden drives der 8 ha fra Vosnæsgaard under Gaarden. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 60 Kalig. og 170 Sække Kvælstofg.

Der er ingen Kvægbesætning. Som Regel holdes der 7 Arbejdsheste, intet Tillæg, der anvendes en Benzinmotor til stationær Kraft. Svinebesætningen er for Tiden 30



Studstrupgaard.

Tillægssøer; Grisene leveres til Vosnæsgaard (se denne). Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

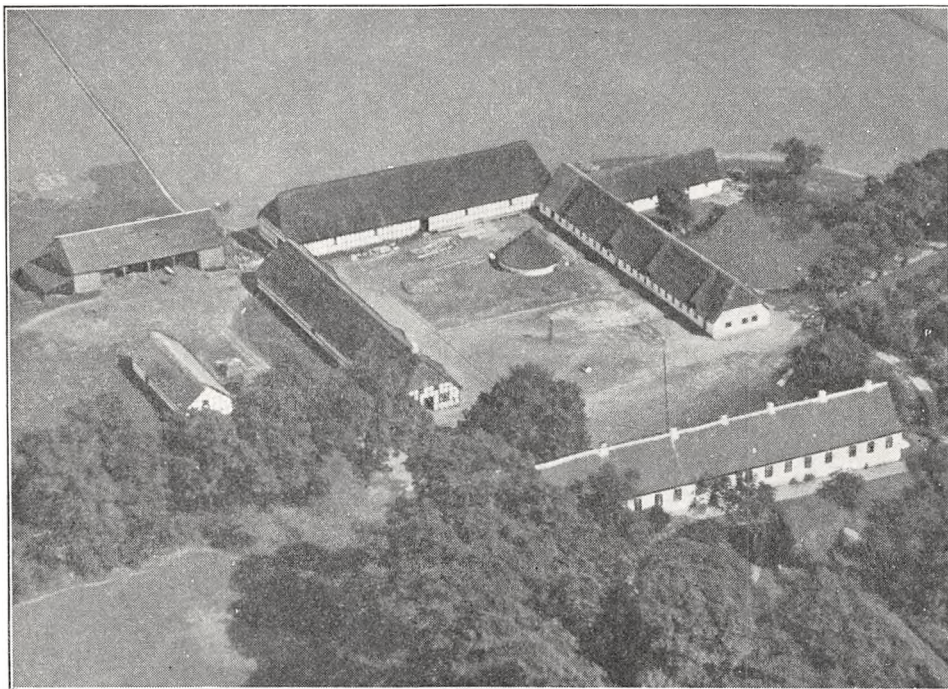
Studstrupgaard har gode, overvejende grundmurede, hvidpudsede Bygninger, der er tækket med Tagpap. Hovedbygningen, som ligger mod Syd til Haven, har lige Gavle samt 2 smaa Frontspidser mod Nord til Gaarden. Af de 3 Avslænger rummer den vestlige Sidelænge, der har Trimpel af Træ, Værelser til Folkene samt Stald til Heste og Søer; den er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Sidelænge, en aaben Halvtagsbygning, som rummer Vognport samt Maskin- og Redskabsrum. Den østlige Sidelænge, Laden, der ligger frit, er opført af hugget Kamp. Desuden midt paa Gaardspladsen et Motorhus. I Staldene er der ildfast Loft af Beton, og der hører et Hus til Gaarden; der er fra denne smuk Udsigt ud over Kalø Vig til Mols.

Studstrupgaard ejedes i forrige Aarh. af S. Chr. Jørgensen, som i 1903 solgte den til Kmhr., Hfjm., Greve G. F. H. Knuth, der senere øgede Areallet med en Del Jord fra Bøndergaarde. Efter hans Død i 1927 arvedes den af den nuværende Ejer af Vosnæsgaard, Greve Torben Knuth.

HJORTSHØJLUND, Hjortshøj By og Sogn, Hjortshøj-Egaa Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Johs. Secher, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. ca. 2 km, til Aarhus 13½ og til Randers 30 km, Tlf. Elsted 10. Matr.-Nr. 6 af Hjortshøjlund og 3 af Elsted, samlet Areal 119 ha, deraf 105,7

Ager, 1,5 Eng, 8,3 Skov, 0,5 Mose og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 25 Td.; Ejdskv. 180,000 Kr. (200,000), Jordv. 127,500 Kr. (160,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 176,000 Kr., Løsoret i »Baltica« for 150,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Hjortshøjlund ligger godt 1 km Nordvest for Hjortshøj St. ved Vejen herfra gennem Hjortshøj By forbi Ejendommen og videre til Grøttrup og Bendstrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, 33 ha er nymerglet i 1925 og 14 ha i 1931. Engen er Haardbundseng. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen overvejende Bøg.



Hjortshøjlund.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. $\frac{1}{2}$ Brak og $\frac{1}{2}$ Roer, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Havre, 8. Byg. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 135 Sække Superf., 20 Kalig. og 110 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 145 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Viruplund« ved Hjortshøj.

Der holdes som Regel 11 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer, og der leveres ca. 130 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 120 Høns.

Hjortshøjlund har gode, velholdte, delvis ældre hvidpudsede Bygninger. Den lange Hovedbygning, der ligger mod Vest til den store Have, er opført dels af Grundmur, dels af Bindingsværk, beklædt med Puds, og tækket med Tegl; den havde tidligere 2 Sidefløje, men disse er nedrevet, og samtidig forlængedes Hovedfløjen; den indeholder en stor køn Bolig. Af de 3 fritliggende straaatækte Avlslænger er der Kostald i den sydlige Sidelænge, der er opført af Grundmur ligesom en sydlig Sidelænge fra denne, der rummer Svinestald. Af de 2 andre Fløje, som er af Bindingsværk, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den nordlige Sidelænge og Lade i Længen mod Øst. Desuden Nord for Gaarden en Hjelm, tækket med Tagpap, denne

har ved den nordlige Ende en teglhængt Halvtagsbygning af Træ til Redskaber og Maskiner; endvidere en straaetekt Længe af Bindingsværk, der rummer Svin og Brænde, samt et grundmuret Hønsehus, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Der hører 4 Huse til Ejendommen; denne ligger meget kønt ved sin store gl. Have, som grænser til Skoven. En gl. Allé fører fra Sognevejen til Ejendommen, og der er fra Gaarden smuk Udsigt over Aarhusbugten.

Hjortshøjlund ejedes ved Begyndelsen af det 18de Aarh. af Jens Pedersen Rask (i et gl. Dokument meddeles, at Niels Mogensen i 1262 skænkede al sin Ejendom paa Hjortshøj Mark til Øm Kloster ved Mossø); han solgte den i 1704 med 5 Td. Hrtk. for 300 Rd. til Jomfru Edel Sehested, som bragte den til sin Mand, Major Otte Lützow. I 1731 solgtes den ved Auktion til Herredsfoged Mikkel Abelsen, der i 1733 solgte den til Kapt. Cai Bertram v. Brockdorff; 9 Aar senere erhvervedes den af Christence Friis Thorsohn, der i 1759 som Enke efter Peder Borre solgte den med 6 Td. Hrtk. Fæstegods for 4,900 Rd. til Amtmd., Baron Chr. R. P. Gersdorff, der i 1768 overdrog den for 5,200 Rd. til Fuldmægtig paa Vosnæsgaard Niels Rhode (senere Borgmester i Aarhus). Han afhændede den i 1771 for 9,200 Rd. til Thomas Secher, som i 1808 afstod den med Gods samt Hjortshøj Kongetiende for 26,000 Rd. til sin Søn Ole Olesen S. Efter hans Død i 1845 solgte Enken Anne S., f. Ammitzbøl, i 1847 Gaarden med 15, 11 og 10 Td. Hrtk. for 37,500 Rd. til Otte Vilh. Synnestvedt, der Aaret i Forvejen havde faaet Bevilling til at lægge Saastrupgaard med 11 Td. Hrtk. i Elsted Sogn sammen med Gaarden; han overførte derefter Købet for 46,000 Rd. til Holger Mag. la Cour, der i 1854 solgte den for 62,500 Rd. til H. Hastrup. Han solgte den i 1856 for 73,000 Rd. til C. J. G. Barner, der i 1860 afhændede den med ca. 130 ha, Besætn. og Invt. for 88,500 Rd. til Kmjkr. H. F. J. P. Folsach; han solgte den i 1874 med 26 Td. Hrtk. for 105,000 Rd. til J. P. Folsach Secher, efter hvem den i 1915 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, som havde haft den i Forpagtning siden 1907. Der er i 1931 frasolgt ca. 6 ha til en Nabo.

KIRSTINEBORG, Hjortshøj By og Sogn, Hjortshøj-Egaa Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Th. Helms, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. $\frac{1}{2}$ km, til Aarhus $11\frac{1}{2}$ og til Randers 32 km, Tlf. Elsted 13.

Matr.-Nr. 4a af Hjortshøj, 4 af Virupskov, 2 m. fl. af Lystrup, 47 m. fl. af Skæring, 6b af Lystrup-Elsted, 3d m. fl. af Elsted og 11f m. fl. af Elev, samlet Areal 94,7 ha, deraf 75,6 Ager, 14,8 Eng, 3,3 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 17 Td. o Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 156,700 Kr. (175,500), Jordv. 108,600 Kr. (120,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 86,000 Kr., Løspøret i »London« for 98,500 Kr. plus en Tillæggsforsikring paa 20,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E

Kirstineborg ligger ca. 300 m Sydvest for Hjortshøj St. ved Vejen herfra til Egaa; Agermarken og 1,6 ha Eng er samlet ved Gaarden, Skoven ligger ca. 1 km fra denne og 13,2 ha Eng 3 km fra Ejendommen ved Lystrup; Agermarken bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt med Hældning mod Syd, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Engen er af god Bonitet, de 1,6 ha ved Gaarden Haardbundseng, de 13,2 ha ved Lystrup er paa Mosebund, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Hvede, 3. Havre, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Kunstgødning anvendes kun som Hjælpegødning.

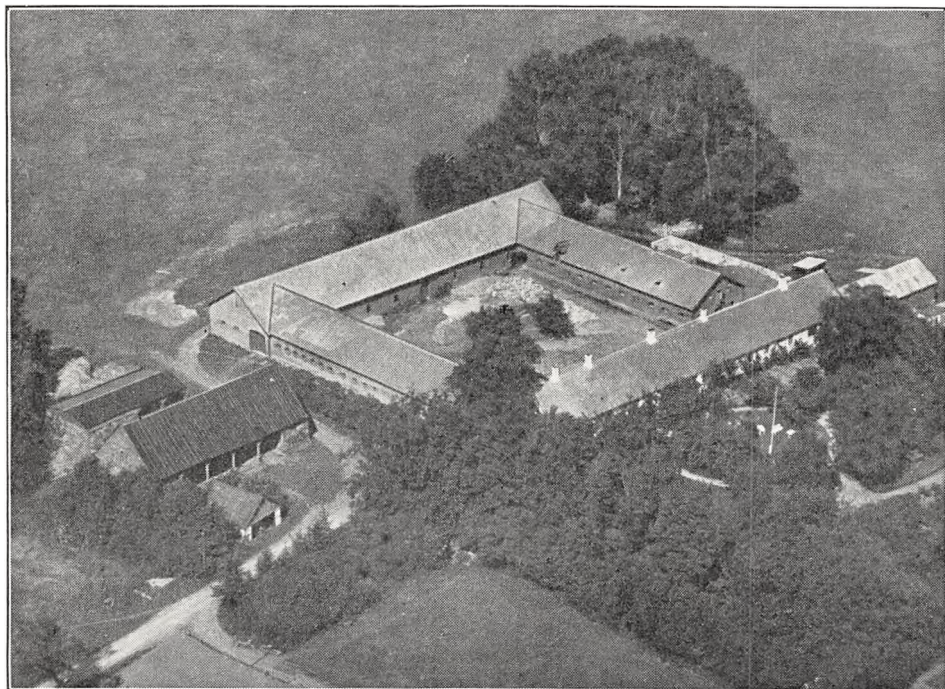
Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte gode Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Viruplund« ved Hjortshøj.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 11 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kirstineborg har grundmurede gode Bygninger. Den store hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, har lukket Veranda til denne og Tag af Cementsten, den indeholder en stor god Bolig paa 16 Værelser. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Eternit, er opført efter en Brand i 1915. Af disse er der Værelser til Folkene og Vognport med Magasin over disse samt Hestestald i den vestlige Sidelænge og Kostald i den østlige med Svinestald paa Loftet i Halvdelen af Længen og Lade i Længen mod Nord. Desuden Øst for

Hovedbygningen en Stald til Søer, opført af Bindingsværk og tækket med Pandeplader, og Vest for Gaarden 2 Hjelme, tækket med Tagpap ligesom et Redskabs- og Maskinhus, bygget af Bindingsværk. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk med Vand fra artesisk Boring, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved sin store gl. Have, omgivet af Læplantning, og der er smuk Udsigt mod Syd over Aarhusbugten og mod Øst over Kalø Vig til Mols.

Kirstineborg ejedes fra 1845 af N. G. Hastrup, der samlede og dannede Ejendommen med dens nuværende Størrelse; han solgte den i 1865, ca. 78 ha med ca. 17 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 44,500 Rd. til Gaardens Forp. F. S. Helms, som i 1897 afstod den til sin Brodersøn, den nuværende Ejer, der i 2 Aar havde haft Gaarden i Forpagtning. Skoven samt 13,2 ha Eng er tilkøbt ca. 1908, men senere er der solgt lidt Jord til Byggegrunde, ligesom der er afgivet en Del Jord til Jernbanen, der gennemskærer Marken.



Kirstineborg.

ØSTERGAARD, Hjortshøj By og Sogn, Hjortshøj-Egaa Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer A. Hastrup, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. 200 m, til Aarhus 12½ km og til Randers 31 km, Tlf. Hjortshøj 2.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Hjortshøj, samlet Areal 41 ha, deraf 36 Ager, 4 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 3 Skp. 3 Fdk. o Alb.; Ejdskv. 87,000 Kr. (98,700), Jordv. 57,100 Kr. (65,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løstret i Jydsk Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Østergaard ligger ca. 200 m Nord for Hjortshøj St. ved Vejen herfra til Hjortshøj By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, består af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Skovens Bevoksning er blandet Løvtræ.

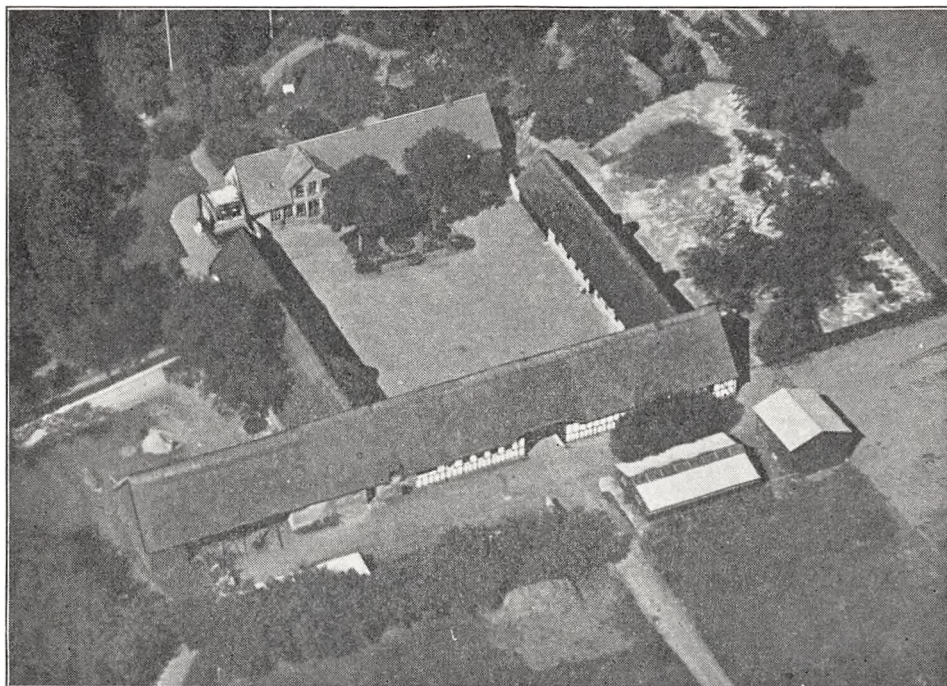
Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6. Havre, 7. Kløver og Græs, 8. Engsvingel til Frø. Uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs til Løsdrift. Forbruget af Kunstgødning er noget vekslende.

Kvægbesætningen, der består af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreatu-

rer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 175 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Viruplund« ved Hjortshøj.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer, og der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Østergaard har gode, velholdte Bygninger. Den grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, som ogsaa strækker sig mod Vest, har muret Veranda med Altan over ved den vestlige Gavl, Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en stor god Bolig med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede straa-



Østergaard.

tækte Avslænger er den vestlige Sidelænge, Kostalden, opført af Grundmur; den har ved den nordlige Ende en Tilbygning af Bindingsværk, der rummer Indkørselsport til Gaarden samt forskelligt. Af de 2 andre Længer, som er opført af Bindingsværk, er der Garage, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge og Lade i Længen mod Syd, der ogsaa har en Gennemkørselsport til Gaarden; som en Forlængelse af Laden udgaar endvidere fra Kostalden en Sidelænge, en Vognport mod Vest. Desuden Syd for Gaarden 3 Bygninger af Træ, en Lade til Strøelse, tækket med Pandeplader, en Svinestald samt en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner, begge tækket med Asbest. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden og den kønne, velholdte Have er omgivet af Læplantning.

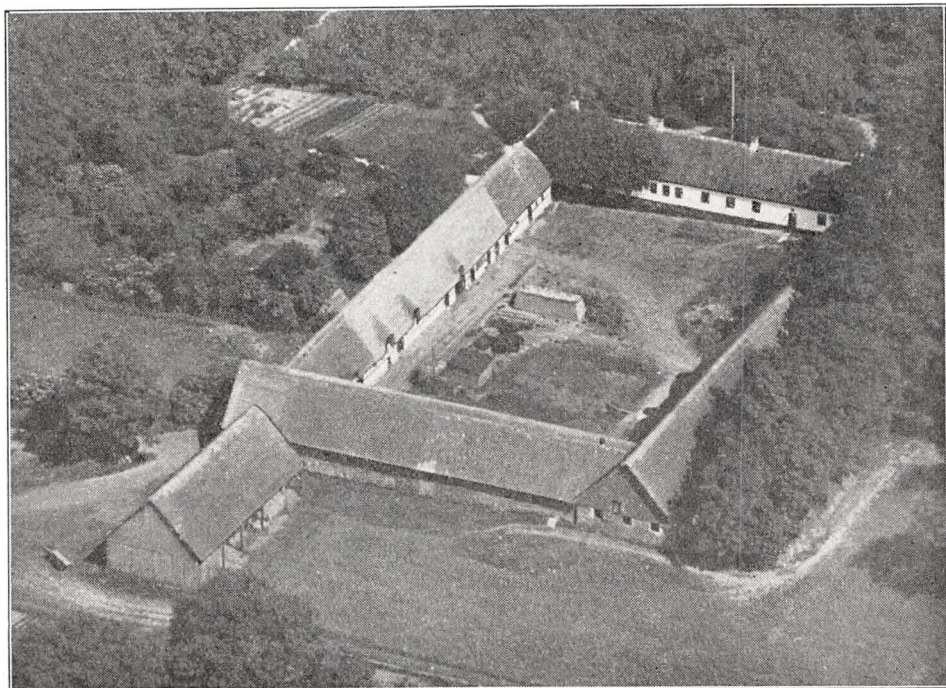
Østergaard er en gl. Slægtsgaard, som i Begyndelsen af forrige Aarh. — fra 1804 — ejedes af Jens Pedersen og senere af Sønnen Søren Jensen; han afstod den til Sønnen Søren Sørensen, der i 1871 afhændede den til sin Svigersøn O. F. Hastrup, efter hvem den i 1909 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

Da der af og til sælges Byggegrunde ved Hjortshøj St., mindskes Gaardens Areal stadig.

SKÆRING MUNKGAARD, Skæring By, Egaa Sogn, Hjortshøj-Egaa Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. L. Schmidt, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. 2 km, til Aarhus 11 og til Randers godt 33 km, Tlf. Skæring 4.

Matr.-Nr. 2 m. fl. af Skæring, samlet Areal 79,5 ha, deraf 51,5 Ager, 2,2 Eng, 24,2 Skov og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 5 Skp. 0 F.dk. 2½ Alb.; Ejdskv. 120,000 Kr. (133,000); Jordv. 81,300 Kr. (94,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 65,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Skæring Munkgaard ligger i den vestlige Side af Skæring By ved Vejen til Hjortshøj; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Engen er Haardbundseng, indhegnet til Løsdrift. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen Bøg og lidt Gran.



Skæring Munkgaard.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 20 Sække Kvælstof og af og til lidt Superf.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er nærmest af Korthorns-Race, dog noget blandet, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Viruplund« ved Hjortshøj.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 7—8 Tillægssøer, og der leveres ca. 140 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Skæring Munkgaard har ældre Bygninger. Den teglhængte, hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Øst-Sydøst til den store Have, er opført af Egebindingsværk efter en Brand i 1728; den indeholder en rummelig Bolig. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger er den nordlige Sidelænge opført af hvidpudset Bindingsværk, den rummer Værelser til Folkene, Rum til forskelligt samt en Gennemkørselsport; den sydlige, som er bygget dels af Kamp, dels af Bindingsværk og har Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, rummer Kostald og Lade og Længen mod Vest, der er opført af Kamp, Heste- og Svinestald samt Vognport. Desuden Vest for Gaarden en straaetækt Hjem. Der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt sammen med sin store gl. Have og omgivet af Læplantning.

Skæring Munkgaard laa i det 16de Aarh. under Skanderborg Slot, og den forleledes i 1588 til Slotsskriver Thomas Jørgensen. I 1630 besad Delefogden den og senere — i 1635—36 — Peder Andersen. I 1661 solgte Kronen den derefter til Rigsrd. Gunde Rosenkrantz (se Skaføggaard), men da han Aaret efter drog til Udlandet fra sine Kreditorer, overtoges den af hans yngre Broder Erik R. til Rosenholm, som ogsaa ejede Vosnæsgaard. Han solgte den i 1669 til Jesper Thygesen til Kirkeholt, én omkring Enevældens Indførelse i 1660 forsvunden gl. Adelsgaard, der laa 6 km nordligere ved Segalt og var oprettet af de to forannævnte Brødres Fader, den lærde Holger Rosenkrantz til Rosenholm, og Overleveringen fortæller, at Jesper Thygesen opførte Bygninger paa Skæring Munkgaard af Materialer fra Kirkeholt. I 1694 solgte hans Søn, Thyge Jespersen til Matstrup og Skaarupgaard, den med 32 Td. Hrtk. samt 58 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Amtsforv. Enev. Randulf, som i 1701 solgte den til Ritmester Frans Conrd. Riise. Efter hans Død i 1707 overtoges den af Enken, Dor. Trane, efter hvis Død i 1711 den paa Auktion købtes for 3748 Rd. af Amtmd., Justitsrd. Hans Nansen. Efter hans Død i 1716 ægtede Enken, Maren Thygesdatter, i 1718 S. Rasm. Randlef (se Forfatteren C. A. Thyregods Novelle »Bondeplageren og Heksen«). Medens han besad Skæring Munkgaard, brændte denne baade i 1727 og 1728. Efter hans Død i 1755 solgtes den i 1756 paa Auktion med 32 og 150 Td. Hrtk. for 12,000 Rd. til Forv. Hans Thornsohn til Skovsgaard ved Hobro, efter hvis Død i 1766 den overtoges af Sønnen Axel T. og efter hans Død 3 Aar senere af dennes Enke, Edel Margr. Bering; hun solgte den i 1775 med 8 og 61 Td. Hrtk. for 8000 Rd. til Anders Speitze (senere Sindinggaard), der i 1777 solgte den for samme Sum til Birkedommer Rasm. Müller (senere Møllerup). Han solgte den i 1793 med 8 og 61 Td. Hrtk. for 14,500 Rd. til Peder Rasmussen Schmidt; han var en meget dygtig Landmand baade i Mark og Stald. De 61 ha Ager og Eng drev han i en 11 Marks Drift, i hvilken der var lagt Vægt paa Rødkløver og Ærter; han havde en Besætn. paa 32 Køer, der ydede mere Smør end Egnens øvrige Besætninger; Sommerstaldfodring benyttede han ogsaa, naar det var nødvendigt. Han dyrkede ogsaa en hel Del Kartofler, men denne Dyrkning maatte han senere indskrænke, da det var vanskeligt at faa Folk til Optagningen, saaledes i 1820; skønt han bød hver 5. Skæppe, meldte der sig ingen til Optagningen, og henvend Halvdelen raadnede i Jorden. Han brugte sine Øjne saa godt inden for sin Bedrift, at han saa tidligt som i Begyndelsen af forrige Aarh. opdagede, at Berberis-Buskene i Hegnene var en farlig Fjende for Rugen. Efter hans Død i 1836 overtoges Gaarden for 10,000 Rd. af Svigersønnen Christen Møller Schmidt, som i 1865 solgte den for 35,000 Rd. til Sønnen, Landvæsenskommissær P. Schmidt. Han fik i 1871 Bevilling til at sammenlægge Skæring Munkgaard med 13 Td. Hrtk. til en Gaard i Skødstrup med 6½ Td. Hrtk.; han, der sad med Skæring Munkgaard i 63 Aar, var en i Jylland meget kendt Mand, der blev betroet en Mængde Tillidshverv; han var saaledes Dommer ved jydsk Kvægskeer i 50 Aar, fra 1866 til 1916. Efter hans Død i 1928, næsten 90 Aar gl., overtoges Gaarden af Sønnen, den nuværende Ejer.

SØLYST, Egaa By og Sogn, Hjortshøj-Egaa Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Jens Busk, Postfb. Hjortshøj, nærmeste St. Lystrup, Afst. ca. 4 km, til Aarhus 8½ og til Randers 34½ km, Tlf. Skæring 6.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Egaa, samlet Areal 31,2 ha, deraf 30,2 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdkv. 67,600 Kr. (73,600), Jordv. 41,600 Kr. (45,600); Bygn. er fors. i »Vermund« for 55,000 Kr., Løsrøret i samme Selskab for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Sølyst ligger ½ km Øst for Egaa By umiddelbart op til Landevejen Aarhus—Grenaa; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, og som mod Øst grænser til Havet, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt med Hældning mod Øst til Kalø Vig, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og 11 ha er nymerglet i 1925.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 20 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »De forenede Mejerier« i Aarhus.

Der holdes som Regel 5 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 1 Følhoppe, og der tillægges 1 Føl aarlig. Der leveres 225—250 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Sølyst har gode, rummelige Bygninger, opført af røde Sten. Den skifertækte Hovedbygning, der ligger mod Vest til Haven, som grænser ud til Landevejen, er opført i 1897, da Gaarden efter en Brand udflyttedes fra Byen til sin nuværende Plads; den har en Frontspids med Frem-spring mod Vest til Haven og en Glasveranda ved den sydlige Gavl; den indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Centralvarme og Bad. De 3 Hovedlænger af Avlsbygningerne, der er opført efter en Brand i 1924, er sammenbygget i H-Form og har Tag af Eternit. Af disse er der Lade i Længen mod Øst samt i Tværlængen og Værelser til Folkene, Heste- og Kostald samt en Tværport med Indkørsel til Laden i den vestlige. Desuden Nord for Gaarden en Svinestald, 2 Længer sammenbygget i Vinkel, den ene tækket med Asbest, den anden med Pandeplader; til Enden af denne er opført en Vognport, der ligesom et Hønsehus er bygget som Halvtag, opført af Træ og tækket med Tagpap. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger kønt, omgivet af Have og Læplantning, er der Udsigt til Aarhus og ud over Havet og mod Øst til Mols.

Sølyst, der er udskilt fra en større Gaard i Hjortshøj, ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af Søren Frandsen, som havde købt den i 1803. Efter hans Død afstod hans Enke, Inger Jensdatter, den i 1827 til sin Steddatters Mand Søren Nielsen fra Vejlbj. Efter hans Død ægtede hans Enke af andet Ægteskab, Ane Nielsdatter fra Todbjerg, i 1848 Niels Sørensen Nielsen fra Vejlbj, efter hvis Død i 1869 hun i 1877 overdrog Gaarden til sin Søn Niels Rasmussen Sørensen, senere kongevalgt Landstingsmand. Han solgte den i 1908 med ca. 30 ha og Besætn. for 54,000 Kr. til P. Blaaberg, Mors, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1923. Der er i Aarenes Løb dels solgt lidt Eng, dels tilkøbt noget Agerjord, hvorved Gaardens Areal er øget lidt i indeværende Aarh.

VIRUPGAARD, Skæring By, Egaa Sogn, Hjortshøj-Egaa Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer J. Krause Kjær, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. 1½ km, til Aarhus 8 og til Randers 33 km, Tlf. Skæring 2.

Matr.-Nr. 15a m. fl. af Skæring og 7 af Virupskov, samlet Areal 42,2 ha, deraf 33 Ager, 8,2 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 4 Skp. 2 Fdk. ½ Alb.; Ejdkv. 78,000 Kr. (85,000), Jordv. 47,000 Kr. (52,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 40,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 58,000 Kr.; Lys og Kraft fra A.R.K.E.

Virupgaard ligger knap 1 km Vest for Skæring By ved Vejen til Hjortshøj; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 5,5 ha Skov, som ligger ca. 3 km fra denne ved Skæring Hede, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Skoven er ung og af god Bonitet, af Bevoksningen er 2,2 ha Løvtræ og 6 ha Gran.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift med Frøavl af Engsvingel: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs, 8. Engsvingel, 9. Havre. Uden for Driften henligger 8 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Jorden er ifl. Forsøg mættet med Fosforsyre, saa der anvendes aarlig kun 8 Sække Superf. og 8 Sække Kalig. til den vedvarende Græsmark samt 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 27 Malkekøer, 1 Tyr og 15 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 155 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Viruplund« ved Hjortshøj.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste og for Øjeblikket en lille Kørehest. Der er i 1932 leveret ca. 300 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Virupgaard har gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Sydøst til Haven, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids, Tag af Cementsten, er opført af røde Sten og bygget i 1901; den indeholder en stor god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Tag af Asbest, er den nordlige Sidelænge støbt af Beton, den indeholder Ko- og Svinestald. Af de 2 andre Længer, som er opført af Bindingsværk, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den sydlige Sidelænge og Lade i Længen mod Vest. Desuden Vest for Gaarden en i 1933 opført Hjelm, tækket med Asbest, samt 2 Halvtagsbygninger, opført af Træ og tækket med Tagpap; af disse rummer den ene Hønsehus, den anden Redskaber og Maskiner.

I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Virupgaard er en gl. Slægtsgaard, som har været i Familiens Eje i flere Slægtled. Den ejedes i forrige Aarh. af Søren Krause, der i 1865 afstod den til sin Svigersøn Peter Kjær; han afstod den i 1876 til Sønnen S. Krause Kjær, efter hvem den i 1932 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, som havde haft den i Forpagtning siden 1927.

BALLEGAARD, Balle By, Todbjerg Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer N. Jensen Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Løgten, Afst. 5 km, til Aarhus 18 og til Randers godt 27 km, Tlf. Linæa 6.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Balle og 9c af Kradbjerg, samlet Areal 54,6 ha, deraf 50,9 Ager, 0,5 Eng, 2,2 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 1/2 Alb.; Ejdskv. 75,600 Kr. (82,000); Jordv. 50,200 Kr. (52,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 45,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Ballegaard ligger i den østlige Side af Balle By ved Vejen til Kradbjerg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 8 ha, som ligger ca. 1 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen, der ligger dels Nord, dels Vest for Gaarden, er Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning varierer stærkt efter Afgrødernes Art.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 1 Tyr og for Tiden 4 Kalve, er af blandet Race, den fornyes ved Indkøb af Kælvekøer; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Lykkesholm« i Vorre.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Ballegaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, er opført i 1912; den har aaben Veranda til Haven, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten. Af de 3 Avlslænger, som er tækket med Straa, er der Ko- og Svinestald i Længen mod Vest, den er støbt af Beton og er sammenbygget i Vinkel med den sydlige Sidelænge; denne, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, indeholder Hestestald og Lade. Den nordlige Sidelænge, som ligger frit, er opført af Bindingsværk, den rummer Værelser til Folkene, Vognport og Svinestald. Desuden Syd for Gaarden og Sognevejen en Hjelm, tækket med Tagpap, samt en straaetækt Bindingsværksbygning, der indeholder en Fodermesterbolig samt Redskabs- og Maskinrum. Der hører et Hus til Ejendommen.

Ballegaard ejedes i Slutningen af det 18de Aarh. af Poul Betro, efter hvis Død Enken solgte den i 1793 til Søren Nielsen. Efter hans Død overtoges den af Sønnen Jens Sørensen Hougaard og efter ham af Jens Iversen, ved hvis Død i 1847 den overtoges af Svigersønnen Søren Jensen fra Haarup; han solgte den i 1874 for 44,000 Kr. uden Besætn. til Søren Poulsen Kjær, der i 1877 solgte den til F. B. Aastrup i Nimtofte. I 1899 overtoges den af Lensbaron H. C. O. Rosenkrantz, Rosenholm, af hvem den i Januar samme Aar solgtes med 56 ha, Besætn. og Invt. for 47,000 Kr. til N. Jensen Jørgensen fra Kradbjerg, den nuværende Ejer.

BENDSTRUPGAARD, Bendstrup By, Todbjerg Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Møller-Jensen, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. godt 4 km, til Aarhus 15 1/2 og til Randers 26 km, Tlf. Hjortshøj 15.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Bendstrup, samlet Areal 68,4 ha, deraf 56,6 Ager, 4,4 Eng, 4,4 Græsningsjord og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 1 1/2 Alb.; Ejdskv. 98,300 Kr. (104,600), Jordv. 69,200 Kr. (73,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 72,000 Kr., Løstøret i Jydsk Brandf. for 65,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

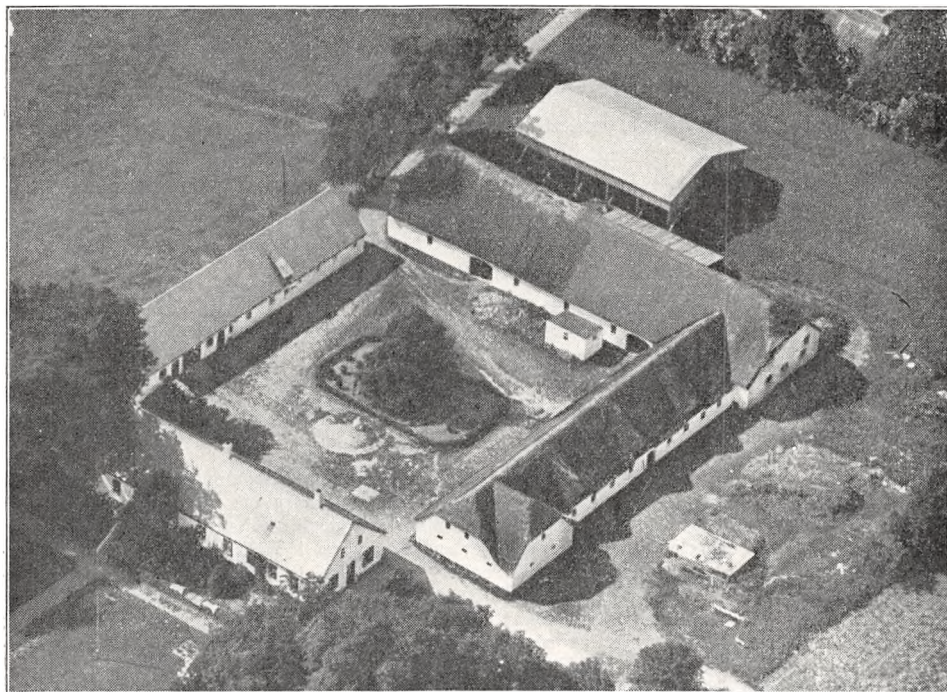
Bendstrupgaard ligger i den sydlige Side af Bendstrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 5 ha, som ligger ca. 1 km fra denne, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag (Hvedejord). Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødnings-

kraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og Jorden er i sig selv meget mergelholdig. Engen er god Haardbundseng, indhegnet til Løsdrift.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 50 Sække Kvalstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 46 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Viruplund« ved Hjortshøj.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er i 1932 leveret 300 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.



Bendstrupgaard.

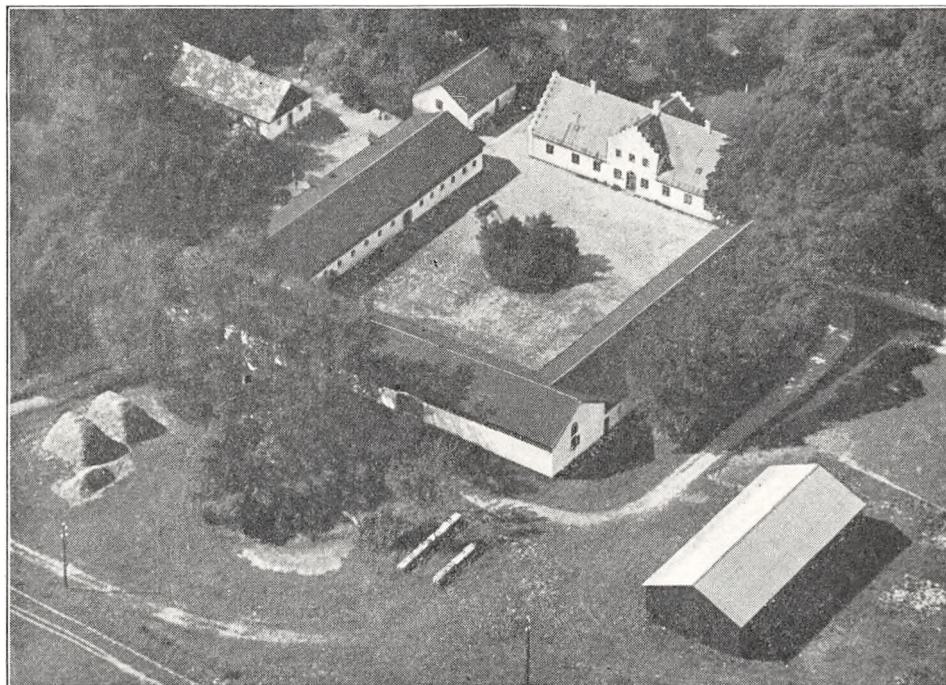
Bendstrupgaard har grundmurede, hvidpudsede, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store gl. Have, har Veranda til denne og er tækket med Skifer; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 Avslænger er den vestlige Sidelænge, som ligger frit, tækket med Pandeplader, den rummer Værelser til Folkene, Vognport og Svinestald; de 2 andre, der er tækket med Straa, er sammenbygget i Vinkel. Af disse er den østlige Sidelænge, Kostalden, opført i 1907, og til den sydlige Gavlf af denne er Hestestalden tilbygget som en kort Sidelænge mod Øst, medens den nordlige Længe rummer Lade, til hvis Nordside der er opført et Halvtag af Pandeplader til Redskaber og Maskiner. Desuden Nord for Gaarden en Hjelm og Øst for Hovedbygningen en Halvtagsbygning, som rummer Hønseshus og Vognport, den er ligesom Hjelmene tækket med Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der er eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, og der hører et Hus til Ejendommen.

Bendstrupgaard ejedes i forrige Aarh. af Hee, som i 1865 solgte den med 69 ha, $13\frac{5}{8}$ Td. Hrtk., en Del Besætn., Invt. og Udbo for 69,000 Kr. til Forv. Gyberg, Sjælland, der senere solgte den til A. P. Sørensen; han solgte den i 1889 med 69 ha, $13\frac{5}{8}$ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 100,000 Kr. til Forv. Bagger, der senere solgte den til Jens Thomsen. Han solgte i 1907 Gaarden med 69 ha, $13\frac{5}{8}$ Td. Hrtk. for 96,100 Kr. til A. Mikkelsen, Herridslevgaard, som solgte den til Levring; han solgte den efter Verdenskrigen, ca. 1920, og den skiftede nu Ejer et Par Gange, til den i 1923 købtes af W. S. Christens for 188,000 Kr., og af ham købte den nuværende Ejer den i 1929 for 138.000 Kr.

EDELSLUND, Linaa By, Todbjerg Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. E. Bredholt, Postfb. og nærmeste St. Løgten, Afst. 6 km, til Aarhus 18 og til Randers 26 km, Tlf. Linaa 11.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Linaa, 3d af Todbjerg, 16 af Haarup og 3c af Krannestrup, samlet Areal 80 ha, deraf 70,5 Ager, 1 Eng, 5,5 Skov, 1 Tørvemose og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 95,900 Kr. (102,000), Jordv. 62,800 Kr. (67,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 78,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 75,000 Kr.; Lys fra A. R. K. E.

Edelslund ligger umiddelbart Vest for Linaa By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Tørvemosen, som ligger 5 km fra denne i Todbjerg, er 34 ha god



Edelslund.

dyb Lermuld paa Lerunderlag og 36,5 ha god Lermuld paa lidt vekslende Underlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1925—27. Engen er Haardbundseng, indhegnet til Løsdrift. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen blandet.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Byg, 3. $\frac{1}{2}$ Kløver og Græs og $\frac{1}{2}$ Roer, 4. $\frac{1}{2}$ Hvede og $\frac{1}{2}$ Byg, 5. Roer, 6. Byg el. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anv. aarlig ca. 100 Sække Superf., og 30 Sække Kvælstofg.

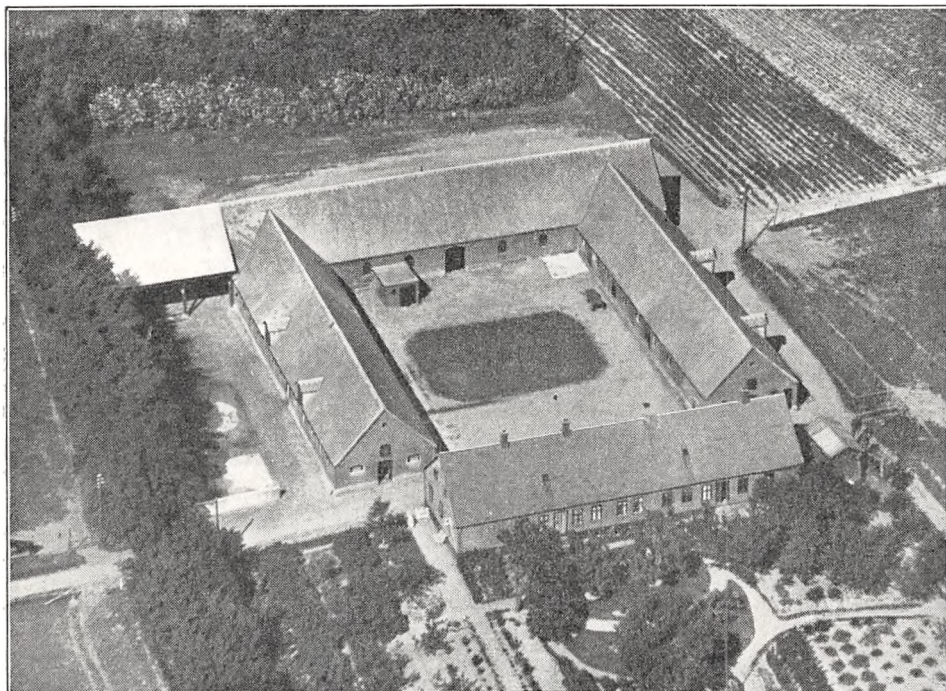
Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Jersey-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 155 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Esbarhus« ved Haarup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 1 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og (mest) til stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der leveres ca. 125 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 65 Høns.

Edelslund har grundmurede, hvidpudsede, velholdte Bygninger. Den skifterte Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, har gennemgaende Frontspids med takkede Gavle lige-

som selve Hovedbygningen; denne rummer en køn Lejlighed paa 11 Værelser. De 3 sammenbyggede Avslænger, der har Trimpel af Træ og er tækket med Tagpap, er opført i 1908. Af disse er der Hestestald og Værelser til Folkene i den østlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den vestlige og Lade samt Stald til Søer og Kalve i Længen mod Syd. Desuden Sydøst for Gaarden en Trælade, tækket med Pandeplader, Vest for Gaarden en Svine- og Ungkvægstald med Tag af Asbest og Vest for Hovedbygningen et Brænde- og Hønsehus, tækket med Tagpap. I Heste- og Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger meget kønt, omgivet af Skov og den store gl. Have, som indeholder mange Frugttræer.

Edelslund ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Rosted, der havde samlet Gaarden. Senere ejedes den af Neergaard, som i 1857 solgte den med 60,5 ha, med Invt. og Besætn., deriblandt 28 store Stude, for 82,000 Kr. til S. Kabell, Hastrupgaard ved Hjørring; han øgede



Haarup Overgaard.

Arealet og solgte i 1865 Gaarden med godt 80 ha, en Vindmølle, Besætn. og Invt. for 91,000 Kr. til Forv. Johs. Secher, Bjørnholm, der senere solgte den til A. B. Dahl. Han solgte den i 1876 med ca. 81 ha, Vindmølle og Bageri for 120,000 Kr. til A. Vognsen Møller, som i 1883 solgte den med 81 ha, Besætn. og Invt. for 122,000 Kr. til Fr. Jacobsen. Denne Handel maa imidlertid være gaaet tilbage, thi i 1886 mageskiftede A. V. Møller Gaarden med godt 81 ha, 10½ Td. Hrtk., en hollandsk Vindmølle og et Bageri for 100,000 Kr. til A. H. Brandenburg fra Sønderjylland. Han solgte den senere til Jørgensen, der kort efter — i 1889 — solgte den med 81 ha, Besætn. og Invt. for 75,000 Kr. til A. Hjørslev. Efter ham ejedes den senere af »Kong Frederik d. Syvendes Stiftelse« (Jægerspris), som i 1893 solgte den til S. K. J. Bredholt, efter hvem den i 1927 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

HAARUP OVERGAARD, Haarup By, Todbjerg Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Ole S. Winther, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. 7 km, til Aarhus 16 og til Randers 24½ km, Tlf. Mejlby 28.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Haarup og 23 af Todbjerg, samlet Areal 65,4 ha, deraf 64,4 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 92,100 Kr. (98,000), Jordv. 60,100 Kr. (64,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for

80,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E. Haarup Overgaard ligger ca. $\frac{1}{2}$ km Nord for Haarup By, 150 m Vest for Vejen til Mejlbj, hvorfra der er Indkørsel til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er lidt uensartede, dog overvejende god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1916—20.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Esbenhus« ved Haarup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Der er i 1932 leveret ca. 290 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbt. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Haarup Overgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er opført i 1869, bygget af røde Sten og tækket med Skifer; den rummer en stor Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avslænger, som er opført efter en Brand i 1893, har muret Trimpe og er tækket med Eternit. Af disse er der Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord; denne er forlænget mod Vest med en tilbygget Træhjelm, tækket med Asbest. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger højt og frit, omgivet af den kønne Have, der indeholder mange Frugttræer.

Haarup Overgaard er en gl. Slægtsgaard, som er udflyttet fra Haarup til sin nuværende Plads i 1868. Den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Ole Rasmussen, der i 1888 afstod den til sin Søn J. P. Olsen. I 1905 forpagtede han den ud til sin Nevø, den nuværende Ejer, som købte den i 1913. Der er i 1914 frasolgt 9,5 ha Eng og i 1916 tilkøbt 11 ha Ager.

SKAARUPGAARD, Todbjerg Sogn, Todbjerg-Mejlbj Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Godsejer M. Sørensen, Postfb. og nærmeste St. Lystrup, Afst. $3\frac{1}{2}$ km, til Aarhus 12 og til Randers $27\frac{1}{2}$ km, Tlf. Elsted 8.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Skaarupgaard og 4a m. fl. af Elsted, samlet Areal 268,1 ha, deraf 197 Ager, 49 Skov, 16,6 ha Mose og Areal med vedvarende Græs og 5,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 43 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 349,600 Kr. (375,000), Jordv. 255,600 Kr. (268,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 259,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for ca. 250,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Skaarupgaard ligger ca. $3\frac{1}{2}$ km Nord for Lystrup St., Vejen fra Lystrup til Todbjerg fører forbi Ejendommen Nord for denne; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen overvejende Bøg.

Jorden dyrkes i fri Drift; der er 8 Skifter, og der avles lidt Frø af Hundegræs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 350 Sække Superf., 100 Kalig. og 250 Sække Kvælstofg.

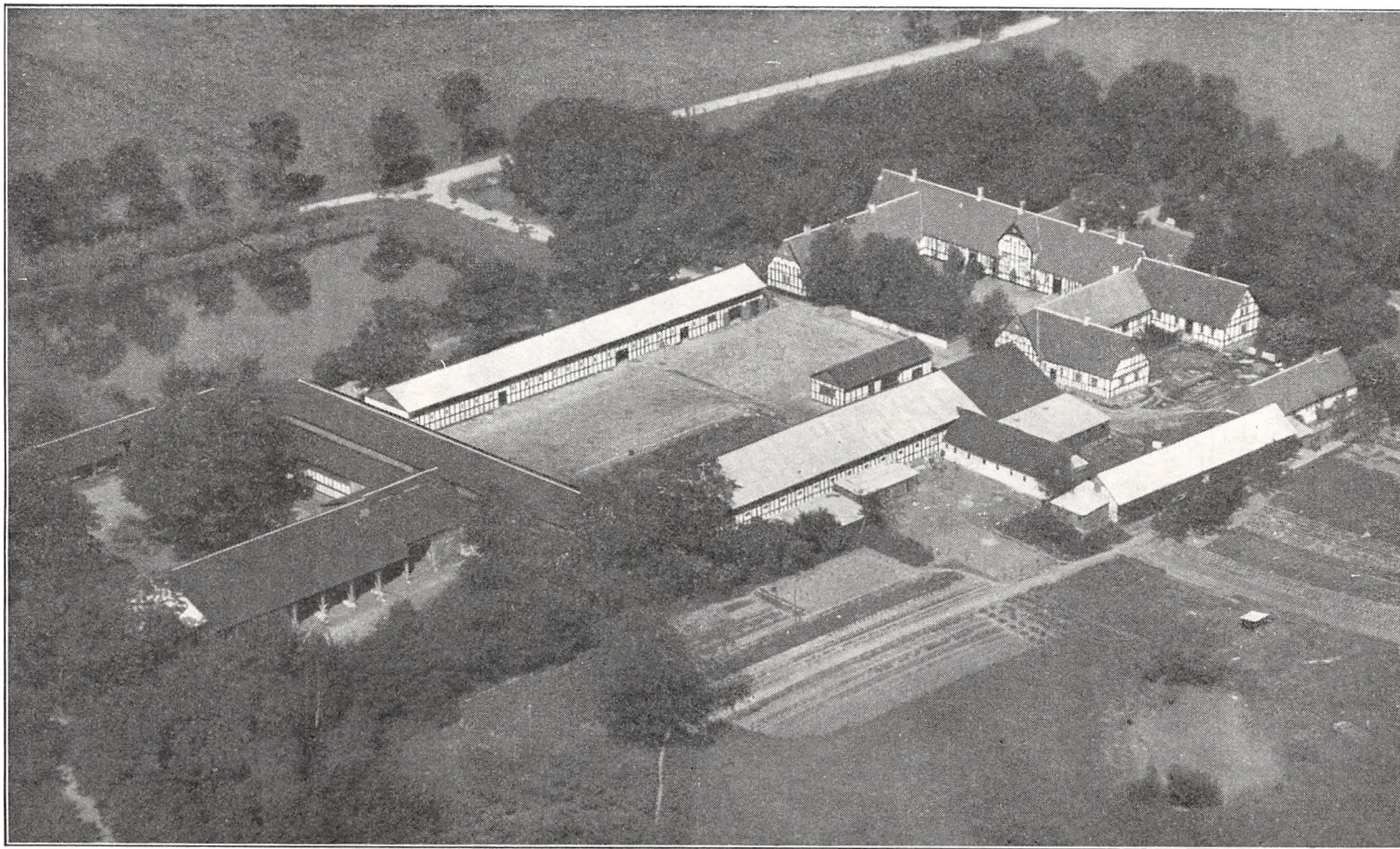
Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes hovedsagelig ved eget Tillæg, dog indkøbes der enkelte Dyr, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3700 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »De forenede Mejerier« i Aarhus.

Der holdes som Regel 18 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægsøer, og der er i 1932 leveret ca. 400 Slagterisvin. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Skaarupgaard har ældre, men gode, velholdte Bygninger, overvejende opført af hvidpudset Egetræsbindingsværk med sortmalede Stolper. Det svære fuldkantede Egetømmer vidner om vore Skoves tidligere Rigdom paa store Ege. Hovedbygningen, der er opført i 1770, er tækket med Tegl; den ligger mod Øst til den store Park og Have, som ogsaa strækker sig Syd for Gaarden, hvor den grænser til Skoven. Den bestaar af en Hovedfløj med gennemgaaende Frontspids og 2 Sidefløje mod Vest, af hvilke den nordlige rummer Værelser, den sydlige Rum til forskelligt; fra sidstnævnte udgaar atter en Sidelænge mod Syd, som indeholder Bryggers m. m. Hovedbygningen, til hvis sydlige Gavl der er tilbygget en Forlængelse, som indeholder Elevværelser, indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne, af hvilke de 3 Hovedlænger danner en 3-længet Gaard, aaben mod Øst mod Hovedbygningen, ligger Laden mod Vest, den er udvidet med en Sidelænge — en Hjem — mod Vest, begge tækket med Tagpap, den vestlige Del af Hjelmen dog med Pandeplader. Af de 2 Sidelænger, der har Trimpel af Træ, rummer den nordlige, som ligger frit, Hestestald, Værelser til Folkene og Garage, den er tækket med Asbest til Gaarden og Tagpap mod Nord. Den sydlige Sidelænge, der er sammenbygget i Vinkel med Laden, rummer Kostald, den er ligeledes tækket med Tagpap mod Nord, men overvejende med Pandeplader mod Syd; den er udvidet med en Sidelænge mod Syd, tækket med Tagpap, og til Sydsiden er endvidere opført en Svinestald og et Hønsehus, begge af Træ, bygget som Halvtag og tækket med henholdsvis Pandeplader og Asbest; endvidere ses Gaardens Ajebeholder nær Laden. Desuden Syd for Gaarden en Svinestald med Tag af Asbest og Tagpap, Øst for denne Gaardens Fodermesterbolig, der er tækket med Tegl, og inde paa Gaardspladsen en Bygning, som rummer Tractor m. m. Endvidere Nord for Hjelmen nær Voldgraven en Længe af Træ, der rummer Vognport samt Redskabs- og Maskinhus, tækket henholdsvis med Tagpap og Pandeplader. Mellem denne og Hjelmen er der Vest for Gaarden (siden denne blev fotograferet) nu opført en Lade med Trætrimpel og Sider og Tag af Pandeplader. Der er et eget Vandværk, som drives ved Vindmotor, og der hører 3 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, og der er fra denne Udsigt over Aarhusbugten.

Skaarupgaard hører ikke til vore ældste Herregaarde, idet den i første Halvdel af det 16de Aarh. var en alm. Bondegaard; den ejedes da af Kronen, og i 1522 gav Christian den Anden Severin Poulsen Livsbrev paa Gaarden. Senere voksede Gaarden, og i det 17de Aarh. laa den med 26 Td. Hrtk. under Kalø Len. I 1654 mageskiftedes den af Kronen til Rigsrd. Gunde Rosenkrantz (se Skaføgaard), som da var Lensmand paa Kalø. Saa vidt vides fik han den i 1661 ophøjet til en fri Gaard. Skønt han var rigt gift, gik det efterhaanden som Følge af fejlagtige Spekulationer ved Godskøb slemt tilbage for ham økonomisk, og ligesom saa mange andre blev han fuldstændig ruineret under Svenskekrigen i 1658—60, under hvilken hans Godser led meget. I 1662 pantsatte han da Skaarupgaard til Henr. Thott, og samme Aar flygtede han til Ulandet for sine mange Kreditorer; i Pontoppidans »Danske Atlas« meddeles herom. »at Skaarupgaard da ved Nattetid blev nedrevet og plyndret af onde Mennesker«. Efter hans Opbud (Fallit) kom Gaarden til Anne Laurence de la Ford, Enke efter Biskop Hans E. Brochmand; dennes Søn H. Brochmand til Kollerup solgte den derefter i 1677 med 38 Td. Hrtk. (uden Gods) til Raadmd. Jens Lassen i Aarhus og Dines P. Winds til Søholt, der straks skødede den til Hans Arenfeldt til Kølskegaard. Mulig maa disse Handler være gaaet tilbage, thi i 1678 solgte Bispens anden Søn, Enevold Brochmand til Hvolgaard, Skaarupgaard til Kammerassessor Jesper N. Huitfeldt, som opførte Gaarden paa den Plads, hvor den nu staar; han solgte den i 1686 med 38 Td. Hrtk. samt 1½ Fæstegaard og 6 Gadehuse for 2600 Rd. til sin Svoger Thyge Jespersen til Mattrup og Skæring Munkgaard, og han tilkøbte nu Tiender og Fæstegods til Gaarden. Efter hans Død i 1706 solgte Enken den i 1709 med 26 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 143 Td. Tiendehtk. og 279 Td. Bønderfæstegods til Etatsrd. Ole Krabbe til Bjerre. Efter hans Død i 1728 overtoges den af Enken Ida Sophie Giedde, der i 1733 solgte den med 26, 173 og 236 Td. Hrtk. til senere Kommercerd. Ole Olesen, efter hvis Død i 1759 den arvedes af hans ugifte Steddatter Edel Nielsdatter Secher. Ved hendes Død i 1768 solgte Boet den Aaret efter med 26, 159 og 306 Td. Hrtk. for 41,227 Rd. til en af Arvingerne, Justitsrd. Peder Nic. Secher, som i 1803 afstod den med 26, 158 og 362 Td. Hrtk. for 160,000 Rd. til sin Søn, Justitsrd. Niels Jørg. Secher. Under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne lod Staten i 1823 Gaarden gaa til Tvangsauktion, ved hvilken den selv overtog den for 69,500 Rbd. Sølv. I 1838 solgte Staten den derefter til Agent N. Nyholm, der frasolgte Godset, hvorefter Gaarden i 1847 overtoges af Chr. Fr. J. Risom (tidligere Skærvad). Efter hans Død Aaret efter ægtede Enken, Andrea Nicoline Stillmann, i 1852 Distriktslæge F. E. Glæsel, Aarhus, efter hvis Død i 1877 Enken atter overtog Gaarden. I 1887 — 2 Aar før sin Død — solgte hun derefter Gaarden med 239 ha, ca. 38 Td. Hrtk. for 310,000 Kr. til Kapt. A. C. P. Jessen, Aalborg, der senere overdrog den til sin Broder, Ing. Hans E. E. Jessen, som øgede Arealet og Hrtk. til det nuværende og restaurerede Hovedbygningen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1919.

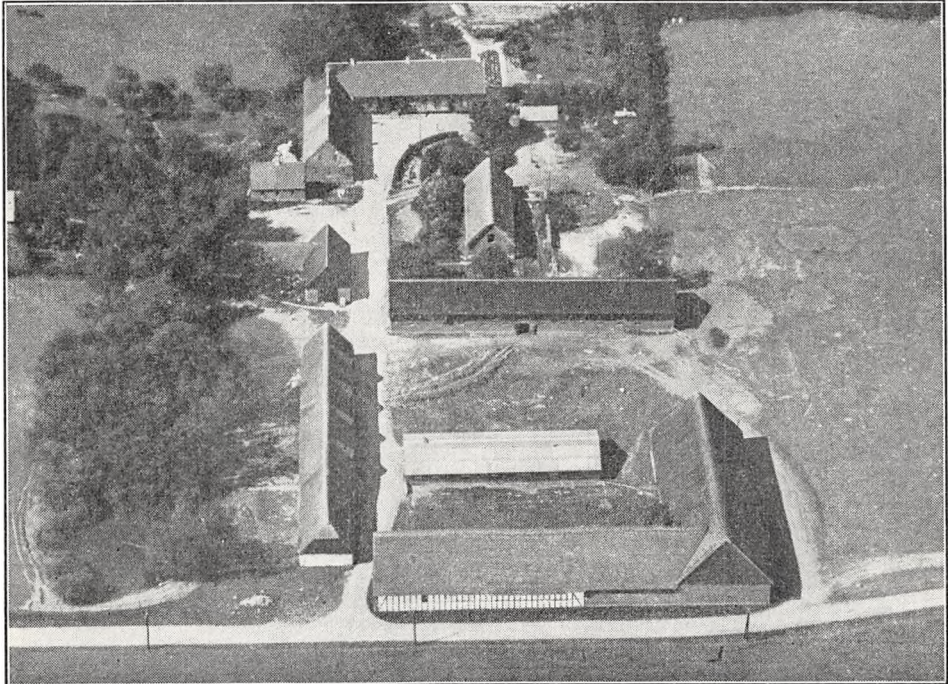
Medens Distriktslæge Glæsel ejede Gaarden, oprettede Landøkonom Janus Balthazar Krarup sammen med Gaardens Forp. I. Helms en Landbrugsskole paa Skaarupgaard i 1855. Krarup kaldte den i Begyndelsen Agerdyrknings-Læreanstalt, senere Institut. Krarup havde siden 1851



Skaarupgaard.

været Førstelærer hos sin Fætter Niels Bygom Christian Krarup ved Landbrugsskolen paa Haraldslund (se Bd. V, S. 489—90), men da dennes Ægteskab opløstes, beholdt Hustruen Gaarden, og Krarup opgav saa Skolen, hvorefter Fætteren som foran nævnt fortsatte Skolen paa Skaarupgaard, hvor den begyndte Novbr. 1855; her virkede den i 11½ Aar til Maj 1867 og var i dette Tidsrum besøgt af 153 Elever, der foruden at modtage Undervisning i Teori tillige fik Undervisning i Landbrugets Praksis ved at deltage i Gaardens Drift, dog var den teoretiske Undervisning den overvejende. Paa Grund af Forpagtningens Ophør i 1867 flyttedes Skolen samme Aar til Daugaarden ved Vejle (Se Bd. V, Side 97—98).

SOPHIE AMALIEGAARD, Todbjerg Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Hfjm., Lensbaron H. Berner-Schilden-



Sophie Amaliegaard.

Holsten, Langesø, Postfb. og nærmeste St. Hornslet, Afst. 4 km og 24 km til Randers, Tlf. Linaa 16 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1 af Sophie Amaliegaard, 1b af Estrupgaard og 16a af Søby, samlet Areal 121,3 ha, deraf 116 Ager, 1,5 Have og Gaardsplads og 3,8 ha Veje m. m., Hrtk. 7 Td. 3 Skp. 3 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 130,000 Kr. (146,500), Jordv. 93,600 Kr. (102,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 135,000 Kr., Løvsøret i Nye Danske af 1864 for 93,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Sophie Amaliegaard ligger ca. 4 km Sydøst for Hornslet St. ved Vejen herfra til Mejlby; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af middelgod Muldjord (for en Del gl. Skovjord), Jorden er lidt muldfattig, Underlaget sandblandet Ler (Kvæg), dog er Jorden bedre, end Hartkornet antyder. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. 14 ha er stedvis kalket af den nuværende Forpagter i Aarene 1920—30.

Gaarden drives siden 1920 af Forpagter M. Nissen, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Dels Brak, dels Blandsæd, 2. Dels Hvede, dels Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5.—6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Uden for

Driften henligger 14 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf. og 200 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af rødd dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 155 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Elkærslund« i Hornslet.

Der holdes som Regel 13 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og (mest) til stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer, og der leveres 275—300 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 2 Faar og 1 Væder, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Sophie Amaliegård har gode, dels ældre, dels nyere Bygninger, overvejende opført af Grundmur. Hovedbygningen, der beboes af Forpagteren, ligger mod Nord til den store Have, den bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel; af disse er Hovedfløjen tækket med Cementsten, medens den anden, som danner en vestlig Sidefløj, er opført af Bindingsværk med grundmurede takkede Gavle og tækket med Tegl; den rummer Værelser m. m. Desuden Sydvest for Hovedbygningen en teglhængt Bygning, der rummer Bryggers. Avlsbygningerne, af hvilke de 4 Hovedlænger danner en 4-længet Gaard, ligger Syd for Indkørslen fra Sognevejen. Af disse ligger længst mod Syd en straatækt Lade, 2 Længer sammenbygget i Vinkel, af hvilke den mod Syd er opført af Bindingsværk; Længen mod Nord, Kostalden, som er tækket med Tagpap, har Trimpel af Træ, medens Længen mod Vest, der rummer Heste- og Svinestald samt Maskiner, er tækket med Straa, en mindre Del af denne er opført af Bindingsværk. Desuden midt paa Gaardspladsen en ny Svinestald, opført af Træ og tækket med Asbest, og Nord for Kostalden en straatækt Længe, som indeholder Ungkvægstald. Endvidere Vest for denne en Bygning med 2 Længer sammenbygget i —I-Form og tækket dels med Tagpap, dels med Straa. Foruden Vognport indeholder denne Mølleri og Tractorhus og Vest for denne en Bygning, tækket med Asbest, den rummer en Beboelseslejlighed. I Kostalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Sophie Amaliegård ligger kønt mellem Landevejen Todbjerg-Søby og Sophie Amaliegård Skov. Den er dannet og oprettet til Ladegaard under Clausholm ca. 1718 ved Sammenlægning af to Gaarde, »Hedegaard« med 6 Td. Hrtk. i Todbjerg Sogn og »Elkærgaard« med 9 Td. Hrtk. i Hornslet Sogn, og opkaldt efter Storkansler Conrad Reventlow's (se Clausholm) Enke Sophie Amalie, f. Hahn (hans anden Hustru), opkaldt efter Frederik d. Tredies Dronning Sophie Amalie og Moder til Dronning Anna Sophie (Reventlow).

TODBJERG OVERGAARD, Todbjerg By og Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer L. Sørensen, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. 5½ km, til Aarhus 14 og til Randers 25 km, Tlf. Todbjerg 3.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Todbjerg, samlet Areal 54,9 ha, deraf 39,5 Ager, 11 Eng, 3,4 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 6 Skp. o Fdk. ¼ Alb.; Ejdkv. 70,600 Kr. (75,600), Jordv. 45,200 Kr. (48,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Todbjerg Overgaard ligger i den sydvestlige Side af Todbjerg By ved Vejen til Thomasminde; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 6,6 ha Eng, som ligger godt 1 km fra denne, er noget uensartede. Terrænet er stærkt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet omkring 1920. Engen er overvejende Haardbundseng, dels kultiveret, dels Natureng, for en Del indhegnet til Løsdrift.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning er kun mindre.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Esbenhus« i Haarup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage samt 1 Føl af eget Tillæg. Der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Todbjerg Overgaard har store gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er opført i 1906; den har høj Sokkel af Granit, er bygget af røde Sten, har stor gennem-

gaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført af Kamp udvendig, har muret Trimpe og er tækket med Cementsten, er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade (opført i 1915) i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Nord for denne og Gaarden en Lade, opført af Kamp og tækket med Tagpap, samt et Redskabs- og Maskinhus, ligeledes af Kamp, men med Tag af Pandplader. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt.

Todbjerg Overgaard har været Fæste under Skaarupgaard, hvorfra den købtes til fri Ejendom ca. 1847, og efter en Brand Aaret efter udflyttedes den da fra Byen til sin nuværende Plads. Den ejedes dengang af Sognefoged og Dannebrogsmænd Niels Rasmussen, som kort efter Købet overdrog den til sin Søn Johs. Nielsen. I 1882 ægtede hans Datter Peder Rasmussen fra Røved, der overtog Gaarden efter Svigerfaderen. Efter Hustruens Død ægtede Peder Rasmussen Ane Marie Nielsen fra Elev, der efter Mandens Død i 1895 ægtede Laurs Sørensen, den nuværende Ejer, i 1898. I de følgende Aar blev Gaarden drevet udmærket frem, og i 1910 blev Bedriften tilkendt 1. Præmie i en Konkurrence mellem hele Markbrug inden for Kaløvig Landboforening, ligesom ogsaa Besætningen baade af Kvæg og Heste hentede Anerkendelse paa Dyrskuer.

BYGBALLE, Mejlby Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. J. Helms, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. godt 10 km, til Aarhus godt 20 og til Randers 21½ km, Tlf. Mejlby 15.

Matr.-Nr. 2 m. fl. af Bygballe, 18b m. fl. af Mejlby og 12c af Karlby, samlet Areal 79,4 ha, deraf 63,9 Ager, 10 Eng og lav Jord, 4,2 Skov, 0,5 Mose og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 115,600 Kr. (123,000), Jordv. 78,000 Kr. (82,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 89,000 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 112,500 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Bygballe ligger ca. 2 km Nord for Mejlby By ved Vejen til Halling; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger ca. 10 km fra denne i Karlby, bestaar af god Muldjord (nærmest Sandmuld), dels paa Ler-, dels paa sandblandet Lerunderlag (Kvæg). Terrænet er nærmest fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), og der er merglet i Aarene 1920—30 fra eget Mergelleje. Engen er god Haardbundseng paa Grusunderlag, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf., 10 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 35—40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre; den gennemsnitlige Smørtyndelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Esbarhus« ved Haarup.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer, og der leveres 160—170 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 115 Høns.

Bygballe har grundmurede gode Bygninger, opført i Aarene 1873—76 og bygget af røde Sten. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, har høj Kælder, Frontspids mod Nord til Gaarden og Tag af Tegl; den indeholder en stor køn Lejlighed paa 12 Værelser. Af de 3 fritliggende Avlslænger, som er tækket med Tagpap, er der Lade i Længen mod Nord, Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge og Kostald i Længen mod Vest, der fra den sydlige Del er udvidet med en Sidelænge mod Vest, tækket med Asbest. Desuden Øst for Hovedbygningen en Længe med Tag af Cementsten, den rummer Hønsehus, Vognport og Brænderum, og Vest for Sognevejen til Halling et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Tagpap ligesom en Hjem, der ligger Nord for Gaarden og Sognevejen til Ogstrupgaard. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden er omgivet af Læplantning.

Bygballe nævnes i 1760'erne i Biskop Erik Pontoppidans »Danske Atlas« som Biugballe By, skønt denne allerede i det 17de Aarh. kun bestod af 2 Gaarde; disse kom senere under Dronningborg Rytterdistrikt (mulig i 1693 samtidig med Kalstrupgaard). Efter dettes Ophævelse i

1765 solgtes de paa Auktionen paa Randers Raadstue den 3. Juli samme Aar med ca. 16½ Td. Hrtk. for ca. 2000 Rd. til Grev Jørg. Scheel til Gl. Estrup, hvorfra de formodentlig af Sønnesønnen af samme Navn er solgt, da han i de vanskelige Aar før og under Landbrugskrisen i 1820'erne — i Begyndelsen af denne — solgte væk af Bøndergodset paa Grund af Armod (se Kalstrupgaard). Omkring Midten af forrige Aarh. ejedes Bygballe af Prpt. Kiær, efter hvis Død den arvedes af en Datter, Frk. V. C. Kiær; hun solgte i 1860 Gaarden for 58,600 Kr. til Forv. A. Petersen fra Tirsbæk, den var da kun paa godt 62 ha med 10¼ Td. Hrtk. og med ældre Bygninger af Bindingsværk. I Købet medfulgte en Del af Besætningen. Petersen tilkøbte en Del Jord, opførte de nuværende Bygninger og solgte i 1887 Gaarden med 76 ha, ca. 12 Td. Hrtk. samt Besætn. og Invt. for 95,000 Kr. til Forv. E. Helms, efter hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog den i 1928.



Bygballe.

KALSTRUPGAARD, Mejlby Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Martin Hagensen, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. godt 10 km (ligeledes godt 10 km til Hadsten og Hornslet), til Aarhus 19½ og til Randers 21 km, Tlf. Mejlby 18.

Matr.-Nr. 1a af Kalstrupgaard og 1a af Bygballegaard, samlet Areal 47,2 ha, deraf 41,3 Ager, 1,6 Eng, 3,3 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 7 Skp. 2 Fdk. ¼ Alb.; Ejdkv. 69,200 Kr. (73,800), Jordv. 42,900 Kr. (43,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,430 Kr., Løsoret i »Danmark« for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Kalstrupgaard ligger knap 2 km Nordvest for Mejlby By med Vej til Ejendommen dels fra Vejen Mejlby—Bygballe, dels fra Vejen Bygballe—Røved, Gaarden ligger lidt af sides; af Jorderne, der er samlet ved Ejendommen, er 35 ha god Muldjord (stedvis dog med lidt tyndt Muldrag) paa sandblandet Lerunderlag, 6,3 ha er Sandjord paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er jævnt, nærmest fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ, overvejende Bøg og Ask.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf., 10 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Godthaab« ved Ødum.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der leveres ca. 130 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Kalstrupgaard har ældre, men gode Bygninger. Den gl. Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, er opført af Egebindingsværk i Aarene 1794—96; den har gennemgaaende Frontspids og er tækket med Straa. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Tagpap, er den vestlige gl. Sidelænge ligeledes opført af Bindingsværk, den rummer Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald og den østlige, der er opført af Grundmur, Ko- og Svinestald. Den nordlige Længe, Laden, gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Sognevejen, er opført dels af Bindingsværk, dels af Træ; den er fra den vestlige Ende udvidet med en Sidelænge mod Nord, opført af Beton, har Trimpel af Træ og Tag af Pandeplader. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger.

Kalstrup ejedes i første Halvdel af det 15de Aarh. af Niels Jonsen i Underup, der i 1450 overdrog den til Essenbæk Kloster. I 1483 gjorde P. Palnesen i Aalsrode Lovhævd paa Gaarden. I 1511 tilhørte den Øm Kloster. I det 17de Aarh. laa den under Kalø Len efter formodentlig at være inddraget af Kronen ved Reformationen. I 1661 solgte Frederik d. Tredie den derefter til den tidligere Lensmand paa Kalø, Rigsrd. Gunde Rosenkrantz (se Skaføgaard), efter hvis Flugt til Udlandet i 1662 den maa være kommet til Broderen Erik R. til Rosenholm, thi han solgte den i 1669 til Jesper Thygesen til Skæring Munkgaard. Senere, i 1687, hørte den med 9 Td. Hrtk. til Skaarupgaard, hvorefter den i 1693 med 6½ Td. Hrtk. blev udlagt til Ryttergods under Dronningborg Rytterdistrikt. Ved Ophævelsen af dette og Auktionen over Godset den 3. Juli 1765 paa Randers Raadstue købtes Kalstrupgaard med ca. 7 Td. Hrtk. for ca. 915 Rd. ialt af Forv. Nørlem. Senere ejedes den af Amtsforv. Jens Thygesen i Aarhus og i 1794 af Prokurator Chr. Westergaard. Efter ham ejedes den af Mads Bygballe, efter hvis Død i 1800 Enken i 1803 ægtede Jens Iversen Lanng. Han solgte den i 1832 til Joh. Hansen, som i 1855 solgte den med 9 Td. Hrtk. for 28,000 Rd. til Mogens Christensen Mohnsen, der øgede Gaarden ved Sammenlægning med sin Fødegård i Bygballe. Efter hans Død i 1890 overtoges den af Enken, efter hvis Død i 1898 den med 108 ha og 16⅞ Td. Hrtk. overtoges af Sønnen J. Chr. Mohnsen. I 1914 solgte han den til Prpt. Petersen, som videresolgte den med 102 ha for 143,000 Kr. til Kaløvig-Egnens Udstykningsforening. Denne udstykkede derefter 44 ha til 11 Statshusmandsbrug samt 2 Tillægsparcer (disse sidste vistnok uden Statslaan), og Hovedparcellen med det nuværende Areal solgtes derefter i 1915 til Søren Johnsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1919.

KRANNESTRUP, Mejlby Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Julius Pedersen, Postfb. Hjortshøj, nærmeste St. Hornslet, Afst. 7½ km, til Aarhus 19½ og til Randers 25 km, Tlf. Mejlby 13.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Krannestrup og 46a af Knagstrup, samlet Areal 183,7 ha, deraf 160 Ager, 22 Skov og 1,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 3 Skp. 1 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 170,900 Kr. (182,000), Jordv. 123,900 Kr. (132,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 117,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Krannestrup ligger ca. 1½ km Nordvest for Mejlby By med offentlig Vej forbi Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag (Jorden er bedre, end Hartkornet antyder). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1910—30. Skoven er af god Bonitet, en Trediedel bevokset med Bøg, en Trediedel med Eg og Resten med Gran.

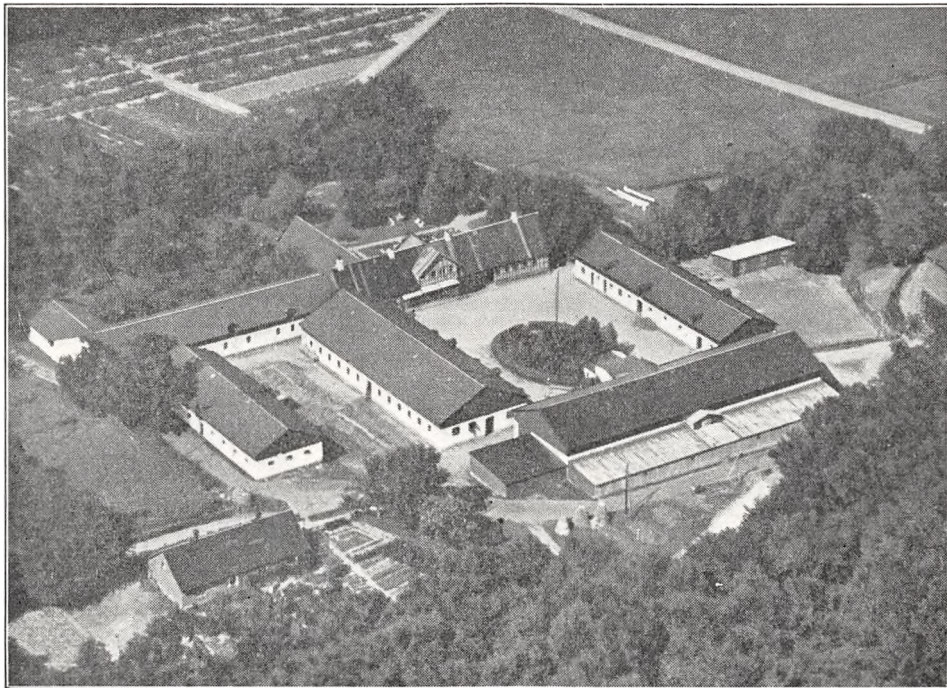
Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3.—4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf. og 50 Sække Kvælstofg.

Af Kvægbesætningen, der bestaar af 90 Malkekøer, 3 Tyre og 80 Stkr. Ungkreatu-

rer, er Halvdelen af jydsk, den anden Halvdel af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Esbenshus« ved Haarup.

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 30 Tillægssøer, og der leveres ca. 350 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Krannestrup har gode Bygninger, overvejende opført af hvidpudset Grundmur. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store Have, er opført af Bindingsværk, har gennemgaaende Frontspids og er tækket med Tagpap; den indeholder en god stor Lejlighed. Til den vestlige Ende er der tilbygget en Sidelænge mod Nord, som rummer Magasin. De velindrettede

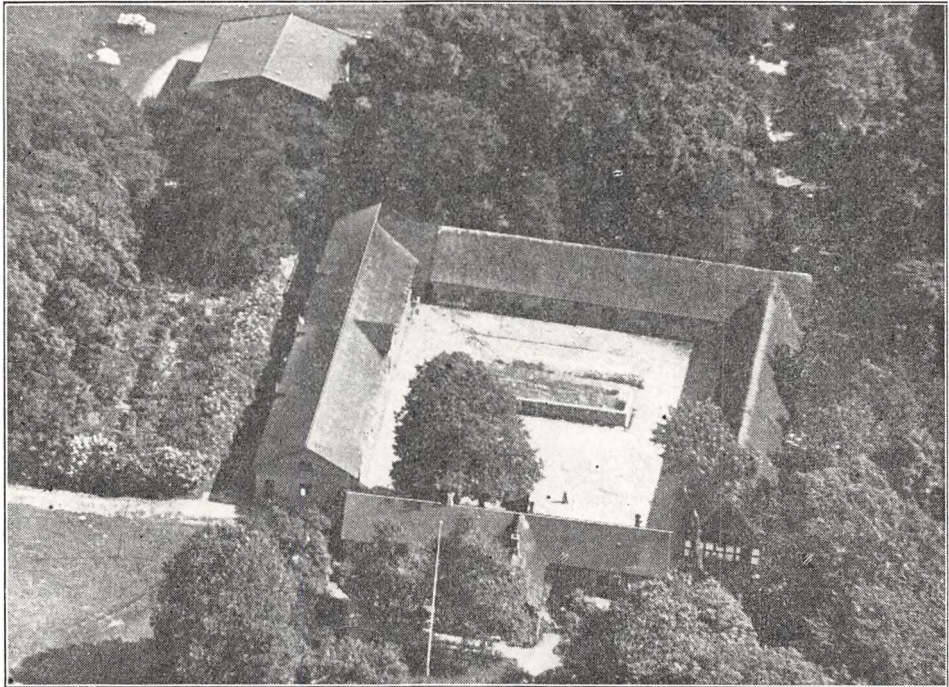


Krannestrup.

Avlsbygninger, som er opført i Aarene 1905—15, har Trimpel af Træ og er tækket med Tagpap. Af de 3 fritliggende Hovedlænger er der Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige, opført i 1905 og støbt af Beton, og Lade i Længen mod Syd, til hvis sydlige Side der er opført en Halvtagsbygning med Sider og Tag af Pandeplader, den rummer Maskiner og Redskaber. Til den nordlige Side er tilbygget et tidligere Motorhus, der nu rummer Garage, og til den vestlige Gavl en Halvtagsbygning, en Vognport af Træ. Desuden Vest for Gaarden en Svinestald i 2 Etager og Vest for Hovedbygningen en Kostald, til hvis vestlige Del der er tilbygget en Sidelænge — en Svinestald — mod Nord. Desuden Syd for Gaarden et Brændehus, en Halvtagsbygning, tækket med Pandeplader, og Øst for Gaarden et Hønsehus af samme Byggemaade samt en Trælade. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt mellem den store smukke Have, der er rig paa Frugttræer, og Skoven Syd for Gaarden.

Krannestrup var omkring Midten af det 15de Aarh. en ubebygget Mark, som ejedes af Christiern og Anders Petz. De skødede den til Otte Nielsen Rosenkrantz til Bjørnholm, hvis Søn Erik R. i 1499 skødede denne samt en hel Del andet Gods (se Skaføgaard) til sin Søn Holgers Børn. Omkring Midten af det 16de Aarh. var der opført Bygninger paa Marken, og Slægten besad nu Ejendommen til 1654, da Rigsrd. Gunde R. mageskiftede Ejendommen til Kronen, men af denne erhvervede han den igen i 1661. Senere ejedes den af Jørg. Bielke til Kærbygaard, der i 1697 afhændede den med 11 Td. Hrtk. til Forp. Niels Nielsen Hjersing til Faursskov, som lagde den under Amdrupgaard. I 1725 kom begge disse Gaarde til Kronen, der lagde

dem ind under Dronningborg Rytterdistrikt. Ved dettes Ophævelse i 1765 og Godsets Bort salg ved Auktion paa Randers Raadstue den 3. Juli samme Aar købtes Krannestrup med godt 10½ Td. Hrtk. for 2280 Rd. af Forpagteren Niels Nielsen Degn, som straks afstod den til Niels Behr, Skaføgaard. Efter hans Død i 1778 overtoges den af Sønnen Poul B., den havde da 11 Td. Hrtk., Tiender 19 og Bønderfæstegods 62 Td. Efter hans Død i 1786 solgte hans Enke, Anna Mørch, i 1792 Gaarden for 5000 Rd. (uden de 62 Td. Hrtk. Bønderfæstegods) til Mads Galten Meulengracht, der i 1802 solgte den for 13,000 Rd. til Jens Jac. Wiid. I 1812 ejedes den af Hans Bech, efter hvis Død i 1821 Enken Aaret efter ægtede Jørg. Pind; han solgte den i 1856 (med 13 Td. Hrtk.) for 62,000 Rd. til J. A. R. Larsen, efter hvis Død i 1862 Enkefru Larsen solgte den med Besætn. for 52,000 Rd., skønt Marken og Bygningerne var betydeligt forbedret, til P. Hviid. Efter ham overtoges den senere af Sønnen A. M. Hviid, efter hvem den overtoges af Kreditforeningen, som kort efter — i 1896 — solgte den med 185 ha, 13¼ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 80,000 Kr. til den nuværende Ejer.



Ogstrupgaard.

OGSTRUPGAARD, Mejlby Sogn, Todbjerg-Mejlby Komm., Ø. Lisbjerg Hrd., Hornslet Retskr., Randers A., Ejer Prpt., Amdsraadsmedlem J. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Hjortshøj, Afst. ca. 10½ km, til Aarhus godt 20 og til Randers 22½ km, Tlf. Mejlby 17.

Matr.-Nr. 1 af Ogstrup og 34 af Mejlby, samlet Areal 113,1 ha, deraf 91,3 Ager, 8,3 Eng, 11 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 1,5 ha Veje og Hegn, Hrtk. 12 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 121,200 Kr. (126,300), Jordv. 86,700 Kr. (92,300); Bygn. er fors. i Landbyggn. Brandf. for 74,180 Kr., Løsøret i »Danmark« for 66,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Ogstrupgaard ligger ca. 2 km Nord for Mejlby By ved Vejen til Knagstrup; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 50 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 41 ha god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag (Kvæg). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og stedvis kalket i Aarene 1920—33. Engen er god Haardbundseng, der efter Slæt anvendes til Løsdrift, Skovens Bevoksning blandet, dog overvejende Ask og Gran.

Gaarden drives af Ejeren ved Sønnen N. P. Ogstrup; de 50 ha dyrkes i følgende

5 Marks Drift (dog henligger 9 ha med vedvarende Græs): 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs. 41 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Brak, 2. Hvede, 3. Byg, 4. Roer, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Forbruger af Kunstgødning er vekslende efter Behovet.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig (unge Køer), Mælken leveres til Andelsmejeriet »Esbenhus« ved Haarup.

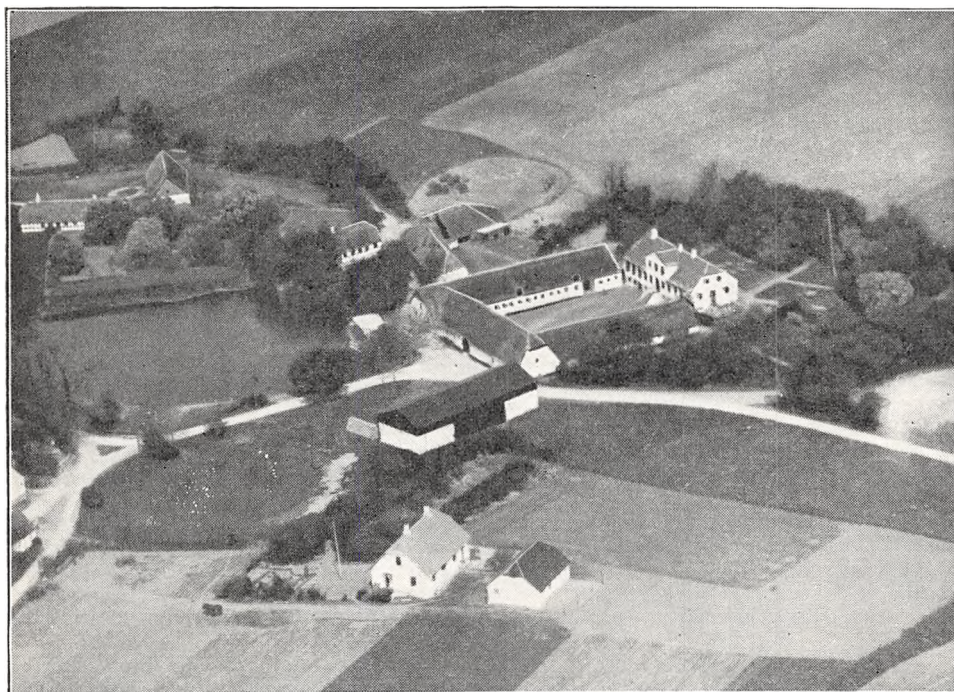
Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper, men intet Tillæg. Der er i 1932 leveret 240 Slagterisvin; Pattegrisene indkøbtes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ogstrupgaard har dels ældre, dels nyere Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven (ikke helt solret), er opført i 1791; den er bygget af Bindingsværk, har Frontspids mod Syd til Gaarden og er tækket med Tagpap (en grundmuret mindre Udbygning mod Nord til Haven er opført senere). Hovedbygning indeholder en stor og køn Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslængere er den sydlige Længe, der rummer Heste- og Svinestald, opført af Kampesten, den er tækket med Straa ligesom den vestlige Sidelænge, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen; denne, der er opført af Bindingsværk, rummer Garage, Brænderum, Magasin og Kværnrud samt Svinestald. Den østlige Sidelænge, som er bygget i 1914, rummer Værelser til Folkene og Kostald, den er opført af Grundmur og har Trætrimpel. Desuden Syd for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap, samt et Maskin- og Redskabshus med Sider af Straa og Tag af Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved sin store gl. Have, omgivet af Læplantning.

Ogstrupgaard nævnes allerede i 1451, den ejedes da af Jon Jensen, som efter alt at dømme var en velhavende Selvejer- eller Storbonde, hvis Fader endog havde været i Stand til at kunne hjælpe Anders Petz til »Holme« (det nuværende Rosenholm) med et Laan; for dette var ydet Pant i Naboejendommen Krannestrup. Dette Pant indløstes senere mod Jon Jensens Ønske af den mægtige Otte Nielsen (Rosenkrantz) til Bjørnholm, som derved synes at have krydset Jon Jensens Planer om at faa Ogstrupgaard hævet op i Storgaardenes Klasse. Omkring 1468 ejedes Ogstrupgaard af Sønnen Peder Jonsen og i 1498 af Jesper Olufsen, mulig en Svigersøn eller nær Slægtning, og Gaarden synes nu af en eller anden Aarsag at være blevet Fæstegaard under Kronen. Som saadan mageskiftede Kong Hans den nu for noget Gods paa Lolland til den bekendte Rigshofmester Mogens Gjõe til Clausholm m. m., efter hvis Død i 1544 den arvedes af Sønnen Falk Gjõe til Skærø. I 1629 laa den som Fæstegaard under Stenalt, men kom i 1682 atter under Clausholm, hvor den nu forblev til 1871, da den købtes til fri Ejendom.

Vi vender derefter tilbage til Fæster Jesper Olufsen omkring Aar 1500, fra hvem Gaarden gik over til Sønnen Oluf Jespersen. Derefter nævnes Jens Jespersen som Fæstebonde paa Ogstrup og i 1606 Peder Frandsen (mulig en Svigersøn); i 1613 Poul Pedersen og i 1635—40 Søren Pedersen, mulig Poul Pedersens Svigersøn (hans Navne Søren Pedersen havde samtidig Nabogaarden Bygballe). Hvorvidt Søren Pedersen, der døde ca. 1675, stammede fra Jon Jensen, kan vel næppe afgøres helt sikkert. Skønt han havde 3 Sønner og 2 Døtre, blev Gaarden dog fæstet til Jens Nielsen Ring, som nævnes i 1677, og efter hvis Død i 1687 den overtoges af Jens Jensen Ring. Efter ham, der døde i 1721, gik den over til Sønnen Niels Jensen Ring, hvis Datter Maren Nielsdatter Ring i 1780 bragte den til sin Mand Niels Christensen fra Drostrup (har bygget Stuehuset). I Begyndelsen af den strenge Landbrugskrise ca. 1819 overtoges Gaarden af Sønnen Niels Nielsen, medens en Broder, der var noget svagelig, købte en Parcel, Matr.-Nr. 34, paa Mejlbj Mark for at bygge en Gaard paa denne. Dette blev dog ikke til noget, og i 1836 blev denne Parcel lagt ind under Ogstrupgaard (se Gaardens Matr.-Nr.), mod at Broderen fik en aarlig Aftægt; han døde i 1838. Efter 30 Aars Samliv døde Niels Nielsen i 1849, og Gaardens Drift overtoges derefter af Enken; hun afstod Gaarden i 1859 til Sønnen Rasm. Marthinus Anton Nielsen, der i 1871 købte den fra Clausholm til fri Ejendom (af de foregaaende 6 Fæstere havde de 3 første været af Slægten Ring og de 3 sidste af Stobdrup-Drostrup-Slægten paa fædrene Side). Hans yngste Datter Ane Inge Nielsine Nielsen, som i 1894 ægtede Jens Pedersen fra Sønderholm ved Kradsbjerg, en gl. Slægt fra Kankbølle, bragte i 1896 Gaarden til sin Mand, den nuværende Ejer.

MOLS HERRED



Ludvigsminde.

LUDVIGSMINDE, Elsegaarde By, Ebeltoft Landdistrikt og Komm., Mols Hrd., Retskredsen for Grenaa Købstad og Ebeltoft Købstad samt Mols Nørre og Sønder Herreder (i det følgende kaldet Grenaa Retskr.), Randers A., Ejer Prpt. H. Rasmussen, Postfb. og nærmeste St. Ebeltoft, Afst. 5 km, Tlf. Ebeltoft 170.

Matr.-Nr. 5a og 6a m. fl. af Elsegaarde, samlet Areal 86,3 ha, deraf 60 Ager, 5 Skov, 1,6 Have og Gaardsplads 7,7 ha inddæmmet Sø og 12 ha med vedvarende Græs, Hrtk. 8 Td. 2 Skp. 1 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 81,000 Kr. (88,700), Jordv. 57,000 Kr. (62,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,500 Kr., Løsporet for 66,000 Kr. og Indboet for 15,000 Kr., alt i »Danmark«; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Ludvigsminde ligger i den nordøstlige Side af Elsegaarde By; Agermarken er samlet ved Gaarden, det øvrige Areal ligger — ligeledes samlet — ca. $1\frac{1}{2}$ km fra denne; Agermarken består af god Muldjord, dels paa Ler- og Mergel-, dels paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1931—32. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen Ask og Elm.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift, deraf 2 Skifter med Roer og 1 Skifte med Kløver og Græs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 14 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, der fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3256 kg med 3,76 pCt. Fedt og godt 136 kg Smør, Mælken leveres til Ebeltoft Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 60 Svin aarlig. Der holdes 14 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Ludvigsminde har grundmurede, gode velholdte Bygninger. Den anelige Hovedbygning, der ligger mod Nord-Nordøst til den store Have, har høj Kælder og Trappe, stor Frontspids mod Syd til Gaarden og Tegtag; den indeholder en stor god Lejlighed med 9 Værelser med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede straaetkede Avls-længer er der Værelser til Medhjælperne, Vognport og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald og Roehus i den vestlige og Lade, Mølleri og Magasin i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen. Desuden Syd for Gaarden en Lade med Trætrimpel og tækket med Tagpap og Vest for 2 Halvtagsbygninger, en Vognport, opført af Kamp og tækket med Pandeplader, samt et Hønsehus, bygget af Træ og tækket med Icopal. Gaarden har Lynafløder efter Netsystemet, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Ludvigsminde ejedes i forrige Aarh. af Rasm. Larsen, senere af Høegh-Guldberg, som i 1903 solgte den til N. Kordt. Ved Tilkøb af Jord øgede han Gaardens Areal betydeligt, saa den i 1907 var paa 86 ha, deraf ca. 22 ha Eng. Han solgte den i 1912 til Bertram Svendsen, der yderligere øgede Arealet ved Køb og Mageskifte. Efter Meddelelse i Pressen solgte han i 1915 Gaarden med 89 ha, Besætn., Invent. og Avl for 137,000 Kr. til Prpt. la Cour (se Rane Ladegaard). Senere ejedes den af G. Mogensen, der købte den i 1923, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1929 for 125,000 Kr.

RANE LADEGAARD, Elsegaarde By, Ebeltoft Landdistrikt og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer S. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Ebeltoft, Afst. 5 km.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Elsegaarde og 11 m. fl. af Ebeltoft Markjorder, samlet Areal 112,9 ha, deraf 55 Ager, 18 Eng og Kær, 38,5 Skov og 1,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 72,000 Kr. (80,000), Jordv. 41,800 Kr. (47,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 40,000 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 38,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Rane Ladegaard ligger i den sydlige Side af Elsegaarde By; af Jorderne er 33 ha samlet ved Gaarden, 11 ha Eng og Kær ligger godt 1 km fra denne i Vestensø og 69 ha Ager og Skov 3 km fra Ejendommen ved Vejen til Ebeltoft; Jorderne er meget uensartede, 20 ha er god Muldjord paa Lerunderlag, Resten lettere Jord af vekslende Bonitet. Terrænet er jævnt ved Gaarden, men i øvrigt stærkt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og 35 ha er nymerglet i 1931. Af Engarealet er de 11 ha i Vestensø Dyndjord, Resten Tørvejord. Skovens Bevoksning er ca. 30 Aar gl. Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning er meget forskelligt efter Afgrøderne Art.

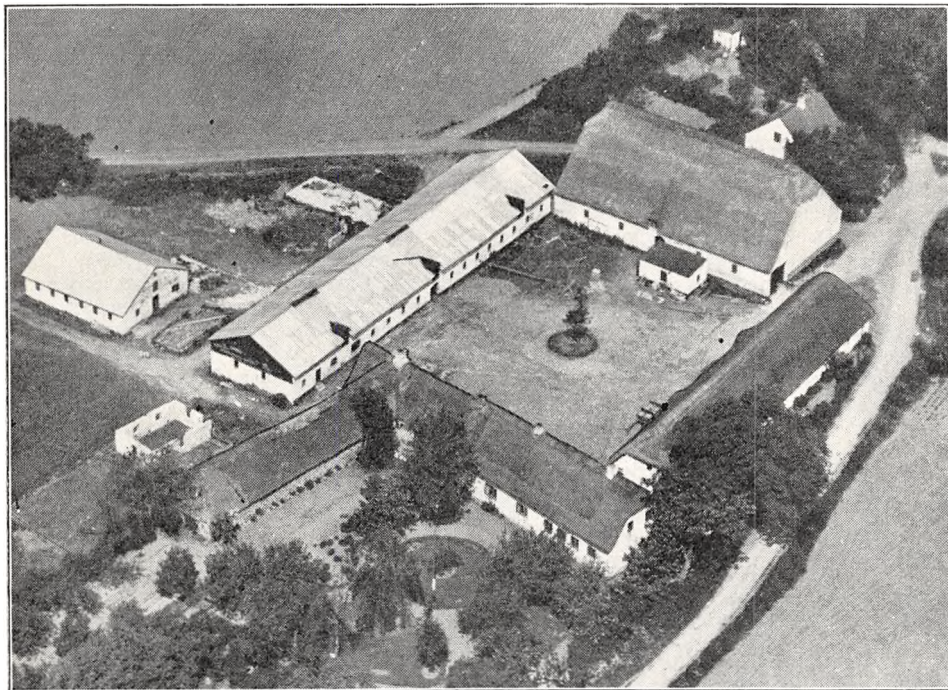
Kvægbesætningen, der bestaar af 25—30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk dels af Korthorns- og dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Ebeltoft Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges 1 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret 60—70 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 40 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 25 Høns.

Rane Ladegaard har hvidpudsede, delvis ældre, overvejende grundmurede, straaetkede Bygninger. Stuehuset, der ligger mod Syd til den store Have, er opført af Grundmur, den vestlige Del

dog af Bindingsværk, og fra denne udgaar mod Syd en Sidelænge, som er opført af Kamp og rummer Brænde m. m. Af de 3 fritliggende Sidelænger rummer den østlige Sidelænge Værelser til Folkene, Hønsesus, Hestestald og Vognport, Længen mod Nord Lade og den vestlige Sidelænge, der har Trætrimpel og Tag af Pandeplader, Kostald. Desuden Vest for Gaarden en Svine-stald, som ligeledes har Tag af Pandeplader, og inde i Gaarden nær Laden et Motorhus, tæk- ket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, der benyttes en Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen.

Rane Ladegaard menes at have Navn efter Kongemorderen Rane Jonsen, som Historien næv- ner blandt Erik Glippings Drabsmænd. Navnet maa dog snarere knyttes til Voldstedet »Rane Ladegaard«, der ligger 2½ km længere mod Syd ved Udløbet af den lille Rans Bæk nær Stranden og Syd for den nu udtørrede Vestensø. Fra denne og over til Øen Hjelm (hvor Marsk Stig havde bygget sin Borg) er der kun 5 km.



Rane Ladegaard.

Den nuværende Rane Ladegaard ejedes i forrige Aarh. med godt 13 Td. Hrtk. fra 1859 af I. H. Bredstrup; han overdrog den i 1899 til Sønnen I. A. H. Bredstrup, den havde da 153 ha med ca. 13½ Td. Hrtk. Han solgte den i 1915 for 135,000 Kr. til Bertram Svendsen, tid- ligere Ludvigsminde. Gaardens Areal øgedes nu de følgende Aar med ca. 60 ha, og i 1923 købtes den derefter af C. Lewring. I 1927 udstykkede han 69 ha til 9 Statshusmandsbrug, op- rettet efter Reglerne i den gl. Husmandslov, hver med et Areal af 7,2 a 8,3 ha, samt en Ejen- dom paa 11 ha (uden Statslaan), foruden at der yderligere frasolgtes 2 Parceller paa tilsam- men 16,5 ha. Senere overtoges Hovedparcellen af Ebeltoft Bank, af hvilken den nuværende Ejer købte den i 1931 ved en Byttehandel.

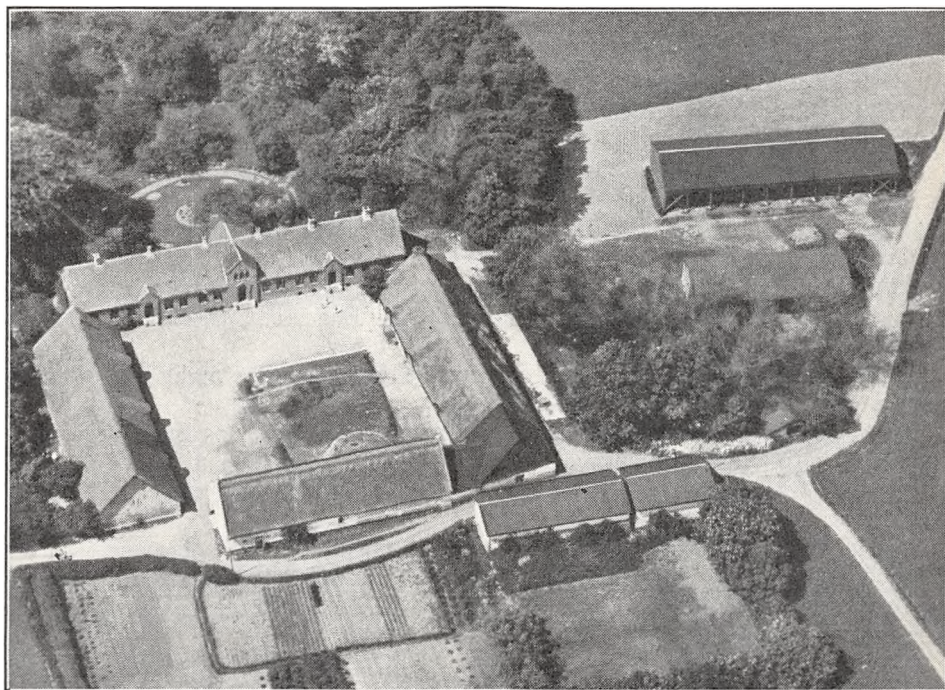
FREDERIKKESMINDE, Draaby Sogn og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Ingeniør I. Lassen la Cour, Helsingborg, Postfb. Ebeltoft, nærmeste St. Skærso, Afst. 1½ km og godt 6½ km til Ebeltoft, Tlf. Holme 2 (Bestyreren).

Matr.-Nr. 2a af Skærso, 38a af Holme og 5g af Gravlev, samlet Areal 91,6 ha, deraf 53 Ager, 37 Kærjord og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. o Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 125,000 Kr. (135,000), Jordv. 86,800 Kr. (94,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 95,800 Kr., Løsofret i »Danmark« for ca. 85,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Frederikkesminde ligger $1\frac{1}{2}$ km Øst for Skærø St. ved Vejen til Holme; Jorjerne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag; Kærjorden, som er afvandet og kultiveret, bestaar dels af Humusjord, dels af sandblandet Humusjord. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet, og der er ingen Kalktrang.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør N. J. Buss; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre el. Hvede, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 15 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 33 Stkr. Ungkreaturer,



Frederikkesminde.

er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3062 kg med 3,56 pCt. Fedt og godt 121 kg Smør, Mælken leveres til Ebeltoft Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 80 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kort til 72 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Frederikkesminde har gode, velholdte Bygninger. Den grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Vest til den store, gl. kønne Have, har gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor Lejlighed. Af de straatækte Avislænger er de 2 Sidelænger opført af Kamp. Af disse rummer den sydlige, som ligger frit, Værelser til Folkene, Hønsehus, Fede- og Hestestald, den nordlige Ko- og Svinestald; Længen mod Øst, der er opført af Grundmur og er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Sidelænge, rummer Lade og Svinestald. Desuden Nord for Gaarden 2 Hjelme og Øst for disse en grundmuret Længe, der indeholder Magasin samt Vognport med Magasin over denne, alle 3 tækket med Tagpap. Gaarden har Vand fra Holme Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Frederikkesminde er i sin Tid udskilt fra Hovedgaarden Skærø, den havde da 27 Td. Hrtk., som ved Matriklen af 1844 reduceredes til 14 Td. I 1809 ejedes den af N. Johnsen og senere af Thøger Kiersgaard Asch, der døde som Præst i Anst 1848; han solgte den i 1818 for 19,000 Rd. rede Sølv til C. C. G. Rosenørn (se Ingvorstrup), de to sidste naaede ikke at faa Skøde

paa Gaarden. I 1825 kom den tillige med Skærsø til L. U. la Cour (se Skærsø), som i 1828 (med Udstykningstilladelse) solgte den for 1300 Rbd. Sølv til J. L. W. Hansen. I 1840 kom den atter til L. U. la Cour og fra 1848 til J. L. Faurschou (se Brendstrupgaard og Brendstrup Hovedgaard, Bind V, Side 475—78); han solgte den i 1856 for 80,000 Kr. til Justitsrd. H. Secher til Bjørnholm, efter hvis Død i 1893 den overtoges af Sønnen P. N. Secher. I 1902 solgte han den til Forp., Landbrugskand. Niels S. Erhardi paa Kongsgaard (92 ha, med 13 Td. Hrtk. for 110,000 Kr.), og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1917.

LILLELYST, Draaby By, Sogn og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Søren Thygesen, Postfb. Ebeltoft, nærmeste St. Skærsø, Afst. godt 2½ km og 4 km til Ebeltoft, Tlf. Draaby 2.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Draaby, samlet Areal 68,5 ha, deraf 51,5 Ager, 5,5 Eng, 2,5 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 8 ha Forstrand, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 0 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 80,000 Kr. (82,000), Jordv. 53,400 Kr. (56,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 56,000 Kr., Løstøret i »Danmark« for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Lillelyst ligger godt ½ km Øst for Draaby By; af Jorderne er 27,5 ha samlet ved Gaarden, andre 27,5 ha ligger 1 km Øst for denne ved Havet og Resten ca. 1½ km fra Ejendommen; Jorden er god Lermuld paa sandblandet Lerunderlag, dog er 5—6 ha Sandjord. Terrænet er ret jævnt (for de 27,5 ha ved Havet fladt), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet i de senere Aar. Engen er Dyndeng, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 10 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, Mælken leveres til Ebeltoft Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 100 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kort til 71 Svin aarlig. Der holdes 12 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lillelyst har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, har høj Kælder og Tag af Cementsten; den indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger ligger Laden mod Vest; den er opført af Bindingsværk og er tækket med Pandeplader udad og Straatag til Gaarden ligesom den sydlige Sidelænge, der rummer Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald. Fra den nordlige Sidelænge, Kostalden, udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Nord, de er begge tækket med Cementsten. Desuden Vest for Gaarden et Redskabs- og Mackinhus, der ligesom en Hjelm Syd for Hovedbygningen er tækket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Lillelyst ejedes i forrige Aarh. af Niels Thygesen, som har dannet Gaarden ved Sammenkøb af Jord; han afstod den i 1909 til Sønnen, den nuværende Ejer. Ejendommen var da kun paa 48,5 ha, medens Resten, de 23 ha, er tilkøbt af den nuværende Ejer ad flere Gange under Verdenskrigen.

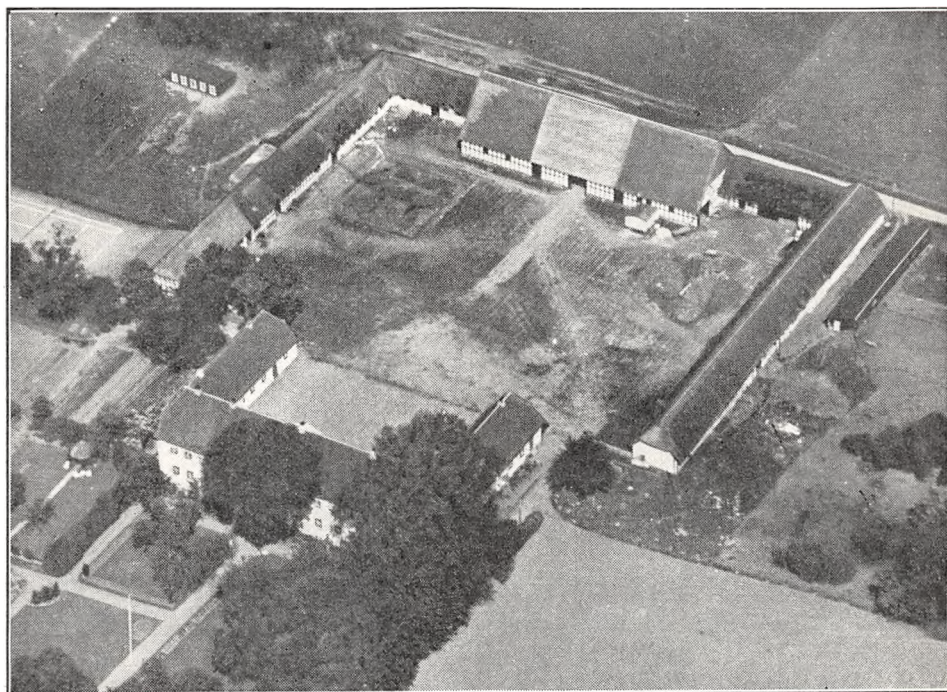
LYNGSBÆKGAARD, Draaby Sogn og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejerinde Enkebaronesse Sophie Gyldenkrone, Postfb. Femmøller, nærmeste St. Ebeltoft, Afst. 8 km, Tlf. Ebeltoft 123.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Lyngsbækgaard, samlet Areal 198 ha, deraf 80 Ager, 116 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdkv. 88,600 Kr. (99,000) (Gaarden) og 31,400 Kr. (36,000) (Skoven), Jordv. 44,300 Kr. (50,000) (Gaarden) og 19,400 Kr. (26,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 200,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Lyngsbækgaard ligger 100 m Vest for Lyngsbæk By ved Vejen til Femmøller; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, 55 ha er god Lermuld paa Lerunderlag og 25 ha Sandmuld paa Sandunderlag (udlagt med vedvarende Græs). Terrænet er meget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—33. Skovens Bevoksning er dels blandet Løvtræ, dels Gran.

Gaarden drives af Ejerinden ved Bestyrer P. Leth Møller; Jorden dyrkes i ret fri Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 25 Kalig. og 70—80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer,



Lyngsbækgaard.

er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 147 kg aarlig, Mælken leveres til Grønfeldt Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer; der er hidtil leveret 230—300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 79 Svin aarlig. Der holdes 35 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 60 Høns.

Lyngsbækgaard har en grundmuret, hvidpudset, teglhængt Hovedbygning, opført i 1784. Den ligger mod Syd til den store Have og bestaar af en Hovedfløj, der sammenbygget med 2 Sidefløje danner en trefløjet Gaard, aaben mod Nord til Avlsgaarden. Hovedfløjen, som er opført i 2 Etager, har høj Kælder og en bred, lav, gennemgaaende Frontspids; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 2 Sidelænger, der kun har én Etage, rummer den østlige Bestyrerbolig, den vestlige Lejlighed til Chauffør. De 3 sammenbyggede straatækte Avslænger, som er ældre, men gode, er opført af hvidpudset Bindingsværk med sorte Stolper. Af disse rummer den vestlige Garage, Værelser til Folkene samt Heste- og Kostald og den østlige Brænde- samt Svine- og Faarerum. Den nordlige Længe, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, er ved en lavere Mellebygning, (der rummer Ungkvægstald), fra den vestlige Gavl sammenbygget med Kostalden og fra den østlige Gavl ved en lignende (som rummer Magasin), sam-

menbygget med Faarestalden. Desuden Øst for Gaarden en Stald til Søer, en Halvtagsbygning, opført af Træ og tækket med Tagpap, og Vest for Gaarden en lignende, der rummer Hønsehus. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, og der hører et Hus til Ejendommen.

Lyngsbækgaard var ved Reformationen en jordegens Gaard (Selvejergaard). Fra 1534—44 var den Bolig for Birkedommer Niels Glad og senere for Søren Glad. I 1578 fik Kjøen Qvitzow kgl. Bevilling til at købe Bonderettigheden i Gaarden, Aaret efter Ret til at lægge en Bøndergaards Avling til og 1587 Skøde paa Kongens Rettigheder i Gaarden, men da han døde barnløs i 1597, overtog Kronen Gaarden fra Arvingerne. I 1661 skænkede Frederik d. Tredie den derefter med 22 Td. Hrtk. sammen med Kalø til sin Søn Ulrik Fr. Gyldenløve, men da den senere sammen med Kalø kom tilbage til Kronen, udlagde Kongen den til Ryttergods. I 1691 overdrog Christian d. Femte den med 16 Td. Hrtk. og 40 Td. Hrtk. Bønderfæstegods og 12 Huse for 1625 Rd. til Rasm. Andersen i Ebeltoft. Senere ejedes den af Byfoged Hans Jacobsen, som opførte en ny Hovedbygning, og derefter af Sønnerne, Magister Hans Hanson, Præst i Knebel, og Magister Jac. Hanson, Præst i Agri. Efter disses Død ejedes den fra 1722 af sidstnævntes Enke og fra ca. 1739 af hendes Søn, Kancelliord. Iver Hanson. Efter hans Død i 1763 overtoges Gaarden af Enken, Marie Elisab. Huitfeldt, der i 1770 skødede den med 16 Td. Hrtk., 12 Td. Skov- og Mølleskyld samt 205 Td. Bøndergods for 24,000 Rd. til sin Søn, Kapt. Jac. Hanson. I 1812 overdrog han den med 3 Tiender og Skovmølle m. m. for 85,000 Rd. til Sønnen, Kapt. Iver Jacob Hanson, fra hvem den i 1820 blev udlagt til Kancelliord. Hornemann og Student Hans Hansons Dødsbo. Aaret efter købtes den af Svogeren Thøger K. Asch (se Frederikkesminde), men den overtoges atter af Kapt. I. J. Hansons Bo, som i 1823 solgte den ved Auktion for 10,000 Rbd. Sølv til Prokurator And. Hansen; efter hans Død i 1831 overtoges den af Enken Karen, f. Rosing, der i 1835 solgte den for 20,000 Rd. til N. S. Mønsted (Fader til Margarinefabrikant Otto Mønsted). Han overdrog den i 1876 med 19½ Td. Hrtk. for 84,000 Kr. til Sønnen H. P. F. Mønsted, som i 1910 afstod den til Sønnen Rasm. Mønsted; han solgte den i 1918 med Afbyggergaardene Svampedam og Parcelgaarden, ialt 358 ha, deraf 150 ha Skov og Plantage (Plantagen Otto Mønsted), 19½ Td. Hrtk., Besætn., Inv. og Avl for 450,000 Kr. til Ejendomshandlerne H. P. Nielsen og Andersen, der 2 Uger senere solgte den for 550,000 Kr. til Veksellerer T. Lehn-Schiøler. Han frasolgte en stor Del af Jorden, hvorefter han i 1920 solgte Gaarden for 200,000 Kr. til den nuværende Ejerinde.

MARIENDAL, Draaby Sogn og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. E. Brendstrup, Postfb. og nærmeste St. Ebeltoft, Afst. 4 km, Tlf. Ebeltoft 37.

Matr.-Nr. 3b m. fl. af Boeslum og 10a m. fl. af Elsegaarde, samlet Areal 134 ha, deraf 125,4 Ager, 3,3 Plantage, 1,5 Have og Gaardsplads og 3,8 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 10 Td. 7 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 98,000 Kr. (100,000), Jordv. 66,000 Kr. (67,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 79,600 Kr., Løsporet i »Danmark« for 93,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Mariendal ligger 4 km Sydøst for Ebeltoft ved Vejen fra Boeslum til Elsegaarde; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er ca. 81 ha god Muldjord paa sandblandet Ler- og Sandunderlag og 44 ha lettere Sandjord paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1932—34. Skovens Bevoksning er Gran og Fyr samt lidt Eg (ung Skov).

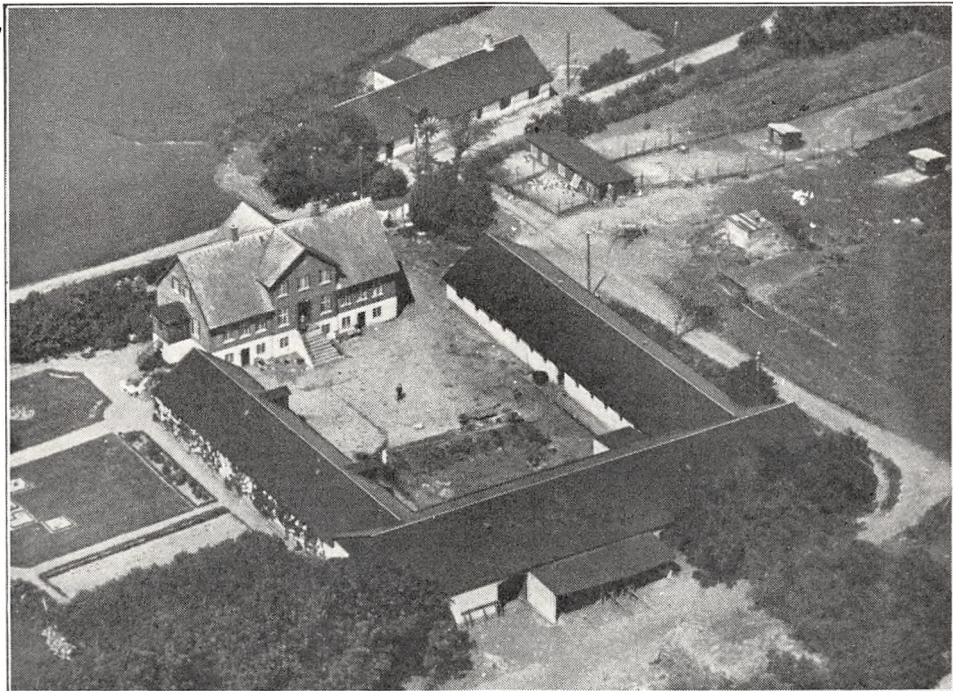
Af Jorderne dyrkes 74 ha i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer og Kartoffler, 6. Byg, 7.—8. Kløver og Græs. Desuden drives aarlig 4 ha med Lucerne, 11 ha med Lupiner og 11 ha med Rug, det øvrige Areal henligger med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 15 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 145 kg aarlig, Mælken leveres til Ebeltoft Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 111 Svin aarlig. Der holdes 12 Faar; Fjerkræ-

holdet er ca. 400 Høns (tværstribede Plymouth Rocks og lyse Sussex) samt Gæs, Ænder og Kalkuner.

Mariendal har gode, velholdte, grundmurede, hvidpudsede Bygninger, opført efter en Brand i 1913. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til Haven, som grænser ud til Sognevejen, har høj Kælder og Trappe, en lukket Veranda ved den sydlige Gavl, gennemgaaende Frontspids og Tag af Eternitskifer; den indeholder en stor køn Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslæng, som er tækket med Tagpap, er der Vognport, Hestestald og Hønsehus i den sydlige Sidelænge, Kostald i den nordlige og Lade i Længen mod Øst, til hvis Østside der er opført en Vognport. Desuden Nord for Hovedbygningen en Vindmotor, Nord for denne et Hønsehus, opført som Halvtag af Træ og tækket med Tagpap, og Vest for dette og Sognevejen en Længe, der indeholder Fodermesterbolig samt Svinestald. I Ko- og Hestestalden samt i en Del af Svinestal-



Mariendal.

den er der ildfaste støbte Loftter, der er eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Mariendal ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Svenstrup, som solgte den til Jørg. Hansen; han solgte den i 1880'erne til Broderen Ludv. Hansen, efter hvis Død den overtoges af Enken. Hun mageskiftede den i 1907 til A. Peter Jørgensen, der i Jan. 1913 overdrog den til Sønnen Dorcheus Jørgensen, Gaarden havde da kun 77 ha; han tilkøbte 23 ha fra en Nabogaard og solgte derefter samme Aar Gaarden til Hestehandler L. U. la Cour med 100 ha, 9½ Td. Hrtk. Han tilkøbte yderligere ca. 34 ha, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal, og i 1922 solgte han den til Apoteker Helver, som i 1924 solgte til Engelbrecht Olsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1925 med en mindre Besætn. for 175,000 Kr.

SKÆRSØ, Draaby Sogn og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Ingeniør Ejnar Schmidt-Jensen, København, Postfb. Ebeltoft, nærmeste St. Skærsø, Afst. 200 m og 5 km til Ebeltoft, Tlf. Holme 4 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Skærsø, 18e m. fl. af Draaby, 22a m. fl. af Egemark og 1e m. fl. af Stubbe, samlet Areal 570 ha, deraf 236 Ager, 61 Eng, 247 Skov, 16 Mose, 4 Have og Gaardsplads og 6 ha andre Arealer, Hrtk. 25 Td. 1 Skp. 1 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 150,400 Kr. (160,000) (Gaarden) og 39,600 Kr. (55,000) (Skoven), Jordv.

99,500 Kr. (104,000) (Gaarden) og 19,800 Kr. (27,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 176,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 89,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Skærø ligger 200 m Nordvest for Skærø St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er meget uensartede, 66 ha er god Lermuld paa Lerunderlag og 170 ha Sandjord. Terrænet er stærkt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1930. Engen er af god Bonitet paa Tørvebund. Af Skoven er 55 ha bevokset med Bøg og 198 ha med Fyr og Gran.

Gaarden drives fra 12. September 1933 af Forpagter J. Westergaard; 66 ha (Lerjorden) dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer og Kartofler, 5. Byg, 6. Kløver og Græs. Det øvrige Areal dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 100 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

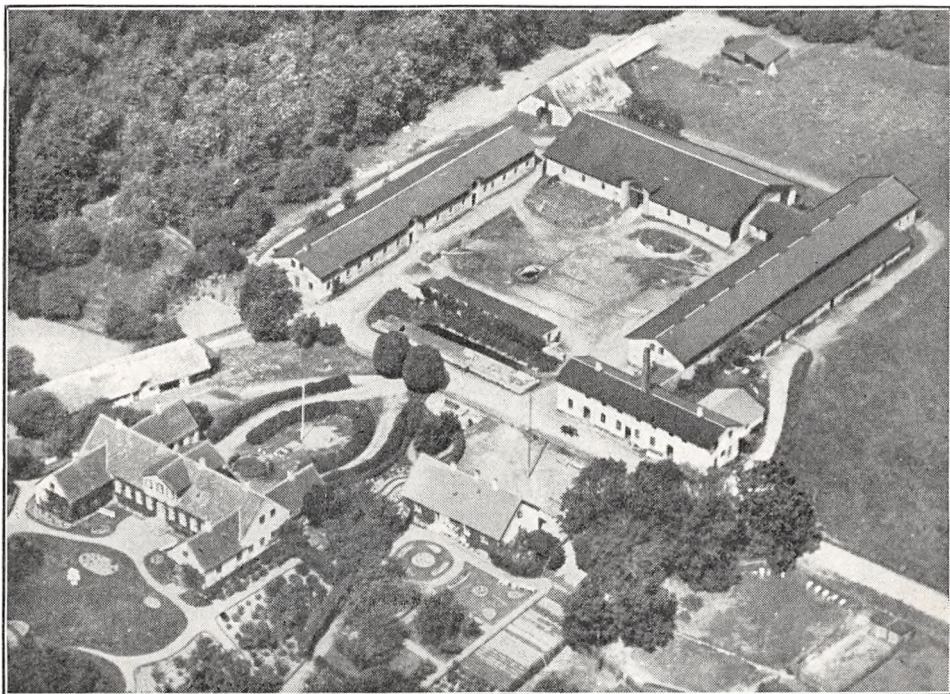
Kvægbesætningen, der bestaar af 65 Malkekøer, 4 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Ebeltoft Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 90 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 80 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Skærø har grundmuret, teglhængt Hovedbygning, opført i 1853. Den ligger mod Syd til den store Have og bestaar af en Hovedfløj, der ved hver Ende har en lang gennemgaaende Tværføj, Hovedfløjen med en stor gennemgaaende Frontspids. Hovedbygning indeholder en stor god Beboelse. Nordøst for denne — nærmere Avlsgaarden — en grundmuret, skifertækt Forpagterbolig, som har Kælder under det meste af Længen, og tilsvarende mod Vest en straatakt, hvidpudset, ældre Længe af Bindingsværk, der rummer Vognport m. m. Gaarden har gode Avlsbygninger, som overvejende er støbt af Beton, hvidpudsede og tækket med Tagpap. Af disse rummer den vestlige fritliggende Længe, der ligesom den østlige har Trætrimpel, en Fodermesterbolig, Svine-, Kalve og Faarestald, den østlige Heste- og Kostald; denne er udvidet med en Halvtagsbygning af samme Byggemateriale. Ved Hestestaldens sydlige Gavl er denne ved en Mellebygning forbundet med den gl. Mejeribygning, over hvilken der er Værelser paa Loftet; denne, der er opført af Grundmur med muret Trimpel, har en Sidelænge mod Nord (det gl. Ishus), tækket med Cementsten; Laden, som afgrænser Gaardspladsen mod Nord, er ved en Mellebygning forbundet med Kostalden. Desuden Nordvest for Laden en ældre straatakt Lade af Bindingsværk, fra hvis nordlige Gavl der er opført en straatakt Svinestald af Træ; længere mod Nord 2 Redskabs- og Maskinhuse, opført af Træ og tækket med Tagpap (af disse er det længst mod Nord beliggende ikke med paa Billedet). Endvidere inde paa Gaardspladsen mod Syd en Vognport, en Halvtagsbygning, støbt af Beton og tækket med Tagpap. Gaarden har eget Vandværk og Savværk, der begge drives ved en Petroleumsmotor, medens der benyttes Damp som Drivkraft til de øvrige faste Maskiner, og foruden Fodermesterboligen paa Gaarden hører der en Smedie samt 5 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt. De brede Grave paa de 3 Sider af Gaarden er næsten opfyldte, ligesom Søen Nord for Gaarden er tilgroet.

Skærø er en gl. Hovedgaard, der i 1343 ejedes af Johs. Magnussen, i 1371 og 1389 ejedes den af Inger Pedersdatter (Basse), vistnok hans Enke, som da var gift med Aage Steeg. Senere kom Gaarden til Medlemmer af Slægten Rosenkrantz, idet den bekendte Rigshofmester Mogens Gjøe til Clausholm arvede Skærø efter sin Moder Mette Rosenkrantz (en Datter af Rigshofmester Erik Ottesen R. til Bjørnholm), og han opførte en Hovedbygning paa Skærø. Efter hans Død i 1544 gik Gaarden over til Sønnen Falk Mogensens G. og efter hans Død i 1554 til dennes Søn Falk Falksens G.; han opførte en Del Bygninger og blandt disse i 1592 en Lade af svært Egetømmer, der efter Overleveringen var skænket ham af Christian d. Fjerde, fordi han i en Turnering havde overvundet en engelsk Ridder. Efter hans Død i 1594 arvedes Skærø af Sønnen af samme Navn. Under ham, der døde barnløs i 1643, gjorde hans Kreditorer Henr. v. der Wisch og Chrf. Gersdorff m. fl. i 1623 Indlæg i Gaarden, og denne skiftede nu de følgende Slægtled fra Haand til Haand inden for Slægterne Pogwisch, Rantzau, Eggertsen, Brdr. ne Rathlou og Just Høg, hvis Søn Jørgen Høg ejede den i 1661, den havde da 25 Td. Hrtk., 18½ Td. Hrtk. Bønderfæstegods og 59 Td. Skovskylshrtk. med Olden til 1416 Svin. I 1679 gjorde hans Kreditor, Landsdommer, Justitsrd. Hans Math. Benzon, Indførsel hos ham for 2035 Rd. og overtog Gaarden, som efter hans Død i 1704 overtoges af Enken Christine B., f. Glud. Hun overdrog den i 1717 med 74 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 111 Td. Tiendehtk. og 296 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 22,590 Rd. til Sønnen Chr. Benzon, der i 1722 oprettede den til et Stamhus med 496 Td. Hrtk. Ved hans Død i 1730 arvedes dette af Søsteren Sophie A. B. og dennes Mand, Gehejmerd., Admiral Andr. Rosenpalm, ved hvis Død i 1754 det gik over til hans Fætter, Stiftamtmd. U. Chr. Nissen. Da han døde ugift i 1756, arvedes Stamhuset af Broderen, Ge-

neralmajor Chr. Siegfr. Nissen-Benzon og ved hans Død i 1763 af Datteren Christine Sophie Nissen og dennes Mand, Oberst J. L. Wauvert-Benzon. Han overdrog det i 1804 til sin Datter Frederikke Christiane W.-B., som med det samme overdrog Stamhusets Administration til sin Søn, Major J. L. Fischer-Benzon, der i 1806 fik Bevilling til at nedlægge Stamhuset. I 1808 solgte han derefter det meste af Bøndergodset og i 1812 selve Hovedgaarden med Afbyggergaarden Frederikkesminde samt Draaby Sogns Konge- og Kirketiende (90 Td. Hrtk.) for 196,000 Rd. til Jens Klitgaard til Bangsbo og Pastor Hans Fønss m. fl. Under den haarde Landbrugs-krise i 1820'erne mistede Klitgaard i 1823 Skærso, som ved Auktion overtoges af den kgl. Kasse for resterende Skatter. Denne solgte den ved Auktion i 1825 tillige med Afbyggergaarden Frederikkesminde for 2400 Rbd. Sølv til den dygtige Landmand Laur. Ulrik la Cour, hvis Broder Holger la Cour i 1827—33 var Medejjer af Gaarden. I 1828 fik Laur. U. la Cour Tilladelse til at udstykke Gaarden (se Frederikkesminde). Skærso, der i de følgende Aar havde 35 Td. Hrtk.,



Skærso.

blev ved Matriklen i 1844 sat til 21 Td. I 1871 afstod la Cour Skærso til to Sønner Niels og J. L. V. la Cour, af hvilke førstnævnte i 1873 solgte sin Part til en yngre Broder, den bekendte Landøkonom, Kapt., Forstander I. C. la Cour, som havde oprettet Landboskolen ved Lyngby. Efter hans Død i 1898 overdrog hans Enke Agathe, f. Barfod, i 1903 sin Part i Skærso til sin forannævnte Svoger J. L. V. la Cour. Ved hans Død i 1912 overtoges Gaarden af Enken Thora, f. Herskind, der samme Aar overdrog den for 230,000 Kr. til Sønnen, Ingeniør J. Lassen Dornonville de la Cour, som senere har øget Gaardens Areal ved Tilkøb.

I Septbr. 1933 solgte han Gaarden for 280,000 Kr. til den nuværende Ejer. (Fysikeren, Prof. Poul la Cour, Askov, var ogsaa en Søn af ovennævnte Laur. U. la Cour, Skærso).

I de forannævnte Arealer under Skærso er medregnet en Gaard paa 55 ha, der for Fremtiden skal drives særskilt og vurderes som en selvstændig Ejendom.

ALDERSHIVILE, Knebel Sogn, Knebel-Rolse Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. V. Buchtrup, Postfb. Knebel, nærmeste St. Ebeltoft, Afst. godt 17 km og ca. 18 km til Mørke, Tlf. Knebel 21.

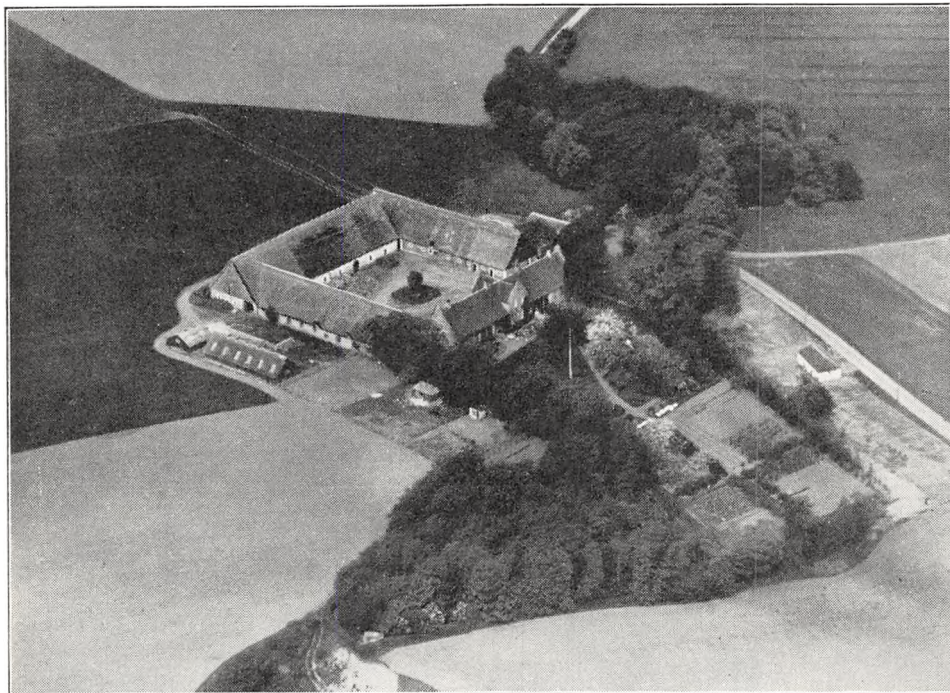
Matr.-Nr. 9 m. fl. af Knebel, samlet Areal 61 ha, deraf 58,5 Ager, 2 Have og Gaardsplads og 0,5 ha Veje og Hegn, Hrtk. 7 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb.; Ejdkv.

90,000 Kr. (90,000), Jordv. 60,100 Kr. (59,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 87,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Aldershvile ligger ved Vejen fra Knebel til Rolsøgaard; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—34.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der avles en Del Kløverfrø, og al Byg sælges som Maltbyg. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer,



Aldershvile.

er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 156 kg aarlig, Mælken leveres til Thorup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen har de sidste 6—7 Aar været ca. 50 Tillægssøer, der er leveret ca. 400 Slagterisvin om Aaret og solgt et lignende Antal Smaagrise: Besætningen er nu 25 Søer, og Gaarden har Kort til 120 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Aldershvile har store gode Bygninger, opført i 1864. Den grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Øst til Haven, har gennemgaaende Frontspids, svungne Gavle og Tegltag; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger tækket med Straa, Længen mod Vest, Laden, som er opført af Kamp, dog med Rør. Den sydlige Sidelænge, der er bygget af Grundmur, rummer Garage, Værelser til Folkene, Svine- og Hestestald og den nordlige, der er støbt af Beton, Kostald, fra hvilken der udgaar en Sidelænge mod Nord, et Brændehus, opført af Kamp og tækket med Pandeplader og Tagpap. Desuden Syd for Gaarden 2 Svinestalde, opført af Træ, den ene til Fedesvin, den anden til Søer, tækket henholdsvis med Tagpap og Straa, og Nord for Gaarden en straatækt Vognport, opført af Kamp. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden ligger kønt med meget smuk Udsigt over Knebel og Kalø Vig til Aarhus.

Aldershvile er oprettet i forrige Aarh. af Poul Poulsen fra Rolsøgaard (se denne Gaard); ved hans Død i 1878 overtoges den af Sønnen Niels Poulsen. I 1907 overdrog han den til sin Svigersøn J. C. Schade, der i 1926 afstod den til Svigersønnen, den nuværende Ejer.

ROLSØGAARD, Rolse Sogn, Knebel-Rolse Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. J. Petersen, Postfb. Knebel, nærmeste St. Ebeltoft, Afst. 17½ km og 18 km til Mørke, Tlf. Vrinders 25.

Matr.-Nr. 1 af Rolsøgaard, samlet Areal 99,3 ha, deraf 85,3 Ager, 4,5 Mose, 2,5 Have og Gaardsplads og 7 ha Forstrand, Hrtk. 15 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 160,000 Kr. (168,000), Jordv. 93,800 Kr. (95,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 170,100 Kr., Løsøret i »National« for 106,000 Kr.; Lys til Hovedbyg. fra A. R. K. E.

Rolsøgaard ligger ca. 2½ km Sydvest for Vrinders paa Odden mellem Knebel Vig og Kaløvig med Vej til Ejendommen saavel fra Vrinders som fra Knebel; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag (stedvis ret svær Lerjord). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet, og der drænes for Tiden, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1934—35. Mosen er opgravet, og den skal nu planeres til Eng.

Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af Hvid- og Rødkløver samt Engsvingel og Rajgræs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 160 Sække Superf., 50—60 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

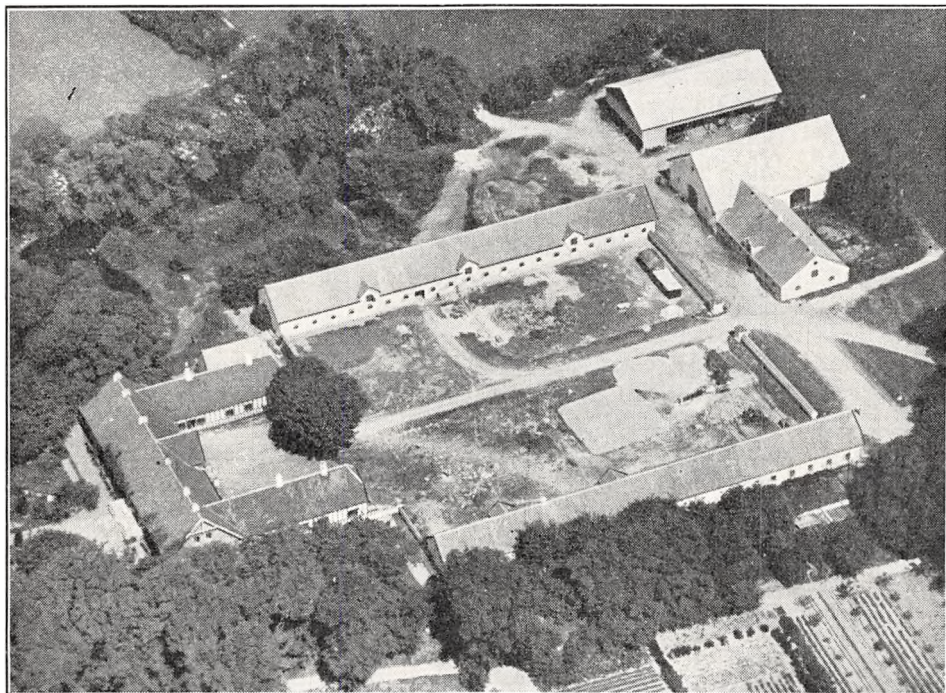
Kvægbesætningen, der bestaar af 48 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 145 kg aarlig, Mælken leveres til Vrinders Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg, der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 380 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 127 Svin aarlig. Der holdes 16 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns samt Ænder, Gæs og Kalkuner.

Rolsøgaard har gode, store, overvejende grundmurede Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd-Sydvest til den store Have, bestaar af en Hovedfløj, opført i 1880, samt 2 Sidefløje af Bindingsværk, bygget i 1922 efter en Brand. Hovedbygning indeholder en stor køn Lejlighed. Af de 2 Sidefløje er der Gæsteværelser i den østlige samt Køkken og Bryggers i den mod Vest. Af Avlsbygningerne rummer den østlige Sidelænge Garager, Stald til Søer, Hestestald, Værelser til Folkene og Magasin med Mølleri og den vestlige Kostald, begge med muret Trimpel og Tag af Cementsten. Gaarden er aaben mod Nord, hvor Gaardspladsen afgrænses ved en Mur med en Indkørsel paa Midten fra Sognevejen. Desuden Nord for Kostalden en Vinkelbygning, af hvilken den ene Længe, en Svinestald, er tækket med Cementsten, den anden, en Lade, med Pandeplader, og Vest for denne en Lade mere, som har Sider og Tag af Pandeplader. Desuden Vest for Hovedbygningen et Hønseshus af Bindingsværk med Tag af Cementsten. Der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger meget kønt, omgivet af den gl. Have, og der er fra Ejendommen prægtig Udsigt ud over Knebel og Kalø Vig mod Aarhus.

Rolsøgaard laa tidligere i en By af samme Navn, denne havde da 6 a 7 Gaarde. Gaarden nævnes allerede i Historien i 1328, den ejedes da af Johs. Hviding. Senere ejedes den af Gunde Nielsen, Sønnen Jørg. Gundersen til Sostrup (Benzon), Søsteren Inger G. og hendes Mand Mikkel Nielsen, deres Datter Margr. Mikkelsdatter (Hvas) og hendes Mand Erik Krag, deres Søn Jørg. Krag, der i 1606, samme Aar som Faderen døde, solgte den til Hans Skade. Han ejede den endnu i 1638, den havde da 31 Td. Hrtk. Fra 1655 ejedes den af hans Svigersøn Vogn Hvas og efter dennes Død i 1662 af Enken Kirsten Skade, fra hvem den gik over til Svogeren Jesper Vognsen til Østergaard i Lyne. Efter hans Død i 1687 overtoges den af Sønnen Jens Vognsen, der i 1689 solgte den tillige med Gods til Svogeren, Ritm. Otto Andr. v. Lindenquist. Han solgte den i 1691 for 40 Rd. pr. Td. Hrtk. af Hovedgaarden, 25 Rd. for de Bøndergaarde, som var i Drift og besat, men kun 12½ Rd. pr. Td. Hrtk. for dem, der var øde, til Enke Bodil Pedersdatter, som senere ægtede Ridefoged Hans Jacobsen til Lyngsbækgaard, til hvem Skødet blev udstedt i 1693. Han øgede Gaardens Tilliggende, den havde da 23½ Td. Hrtk., og med kgl. Bevilling fik han i 1695—96 Tilladelse til at lægge de 5 Gaarde i Rolse By samt en Anneksgaard, ialt 22½ Td. Hrtk., til Rolsøgaard, ligesom han opførte en ny Hovedbygning af

Bindingsværk. Han solgte derefter i 1706 Gaarden med 46 Td. Hrtk. samt Tiender og Gods til Amtmd. Jochum Gersdorff, der døde i 1745. Ved Sønnen, Konferensrd. Chr. G.s Død i 1757 blev Rolsøgaard tillige med Iisgaard og Qvelstrup i 1760 ved Skifte udlagt til dennes Søn, Ritm. Jochum G., som i 1768 solgte Rolsøgaard ved Auktion med 46, 31 og 204 Td. Hrtk. for 27,300 Rd. til Forp. paa Vosnæsgaard Thorn Thornsøhn. Efter hans Død i 1789 solgte Dødsboet i 1790 Rolsøgaard ved Auktion for 30,000 Rd. til Iver Hansen fra Laage, der i 1807 solgte den for 120,000 Rd. til Kapt. Erik Chr. Müller til Møllerup. Han solgte den i 1811 til Stadskapt. i Kbhvn., Vinhandler Lorents Pedersen, som frasolgte det meste af Godset, hvorefter han i 1816 solgte Gaarden for 100,000 Rbd. Navneværdi til Forp. Niels Poulsen. Efter hans Død i 1830 overtoges den af hans Enke, Dorte Dinesdatter, der i 1832 for 9460 Rbd. Sedler og 19,000 Rbd. Sølv overdrog den til sine to Sønner Poul og J. R. Poulsen. Af disse blev førstnævnte i 1844 Eneejer af Gaarden, ligesom han oprettede Nabogaarden Aldershvile (se denne). Ved hans



Rolsøgaard.

Død i 1878 overtoges Rolsøgaard, hvis Hrtk. ved Matriklen af 1844 var blevet nedsat fra 46 til 26½ Td. Hrtk., af Svigersønnen Chr. Ludv. Hansen (en Sønnesøn af forannævnte Iver Hansen). Ved hans Død i 1906 overtoges den af Enken og senere — fra 1912 — af Sønnen Poul Hansen; han frasolgte i 1922 til Jordlovsudvalget 66,8 ha, deraf offentlig Vej 0,6 ha, for 100,000 Kr., hvilket Areal fra 1. April 1923 blev udstykket i 10 selvstændige Statshusmandsbrug samt én Tillægsparcel (i Henhold til Bestemmelserne i Jordlovene), og denne Husmandsby bærer nu Byens gl. Navn Rolsø. I 1926 solgte han dernæst Gaarden, delvis uden Besætn. og Invt., for 225,000 Kr. til den nuværende Ejer.

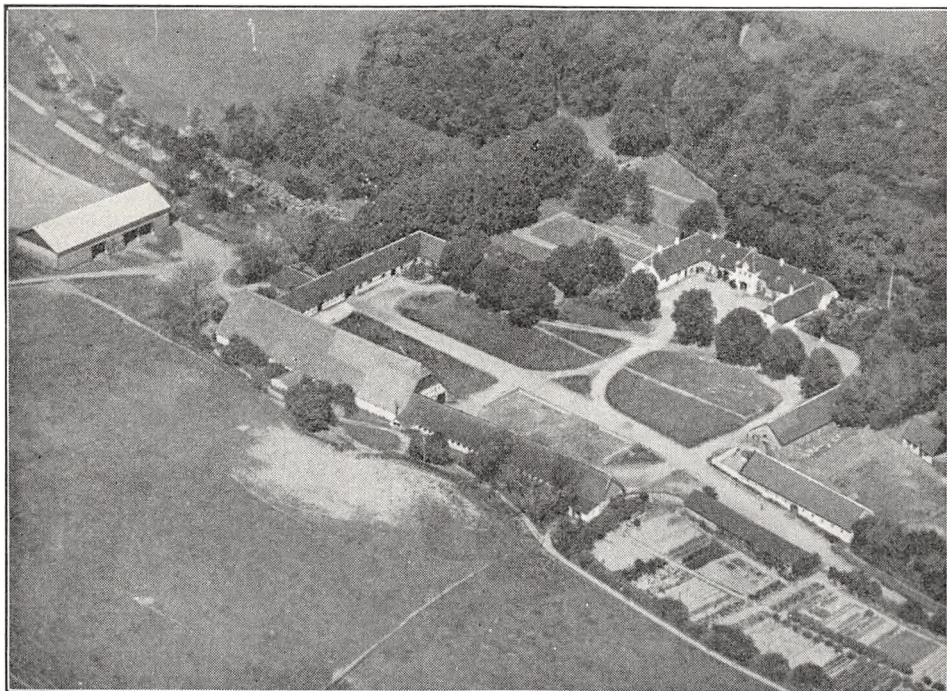
IISGAARD, Tved Sogn og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer Tyge A. Bech, Postfb. Knebel, nærmeste St. Ebeltoft, Afst. 23 km og 28 km til Mørke, Tlf. Knebel 4.

Matr.-Nr. 6c m. fl. af Iisgaard Hovedgaard, samlet Areal 258 ha, deraf 164 Ager, 38,5 Skov, 45 vedvarende Græsningjord, 2,5 Have og Gaardsplads og 8 ha Klit og Forstrand, Hrtk. 25 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 225,000 Kr. (245,000), Jordv. 130,500 Kr. (144,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 234,000 Kr., Løsporet i »London« for 190,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Iisgaard ligger godt 3 km Syd for Tved By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, og som paa en lang Strækning grænser til Havet, er noget uensartede fra stiveste Ler til let Sandjord. Terrænet er bakket, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er delvis nymerglet og kalket i de senere Aar. Af Skovens Bevoksning er Halvdelen Bøg, Resten Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf. og 100—150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 3 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rødt dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre,



Iisgaard.

Kørerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3017 kg med 3,80 pCt. Fedt, Mælken leveres til Thorup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 18 Arbejdsheste og for Øjeblikket 16 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; Pattedgrisene er hidtil blevet solgt, men agtes fremtidig opfedet. Der holdes 30 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Iisgaard har en anseelig grundmuret, hvidpudset, trefløjet, teglhængt Hovedbygning, opført i Slutningen af forrige Aarh., Hoved- eller Midterfløjen med en stor aaben Terrasse mod Nord til Haven og mod Syd til Gaarden et firkantet Taarn med Indgangsdør; Hovedfløjen indeholder en stor smuk Beboelse. Avlsbygningerne, som delvis er ældre, er gode og velholdte. Af disse danner 3 Længer en sammenbygget Gaard, aaben mod Øst med Sognevejen over Gaardspladsen gennem den vestlige Længe og videre til Bjøstrup; denne Længe, som rummer Værelser samt Hestestald (denne udvidet i en Sidelænge mod Vest), er tækket med Tagpap og opført af Bindingsværk med sorte Stolper ligesom den sydlige Sidelænge, Laden, fra hvis østlige Gavl Kostalden fortsætter som en Forlængelse mod Øst; disse er begge tækket med Straa. Den nordlige Sidelænge, der er opført af Kamp og tækket med Tagpap, rummer Magasin m. m. Desuden Vest for disse en Hjelm med Tag af Pandeplader og Øst for Gaarden ved Kostalden en Vogndør af Kamp. Endvidere Nord for Sognevejen en grundmuret Længe, der indeholder Svine- og Ungkvægstald, en Svinestald, bygget af Kamp, samt et Hønsehus, opført af Bindingsværk,

alle 3 tækket med Cementsten ligesom en grundmuret Elevbygning nær Hovedbygningen. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører en Smedie samt 2 Huse med Bolig til 3 Familier til Ejendommen; til denne hører endvidere en Forpagtergaard paa 12 ha, men denne er særskilt vurderet og ikke medregnet i forannævnte Tal.

Iisgaard ligger meget kønt i det bakkede Terræn, omgivet af sin store Have; denne, der grænser til Skoven, er kønt anlagt med Terrasse, ligesom der findes en mindre Sø, og der er fra Ejendommen smuk Udsigt over Begtrup Vig til Helgenæs samt ud over Aarhusbugten. (Voldstedet af den middelalderlige Gaard ligger Øst for Hovedbygningen, og der er endnu Restere af de hvælvede Kældere og de svære Mure).

Iisgaard er en gl. Gaard, som har tilhørt Hvideelægten; senere kom den til Aarhus Bispestol. Fra denne kom den ved Reformationen til Kronen, der i 1544 solgte den for 12,082 Rd. til Anders Christensen Sandberg (se Qvelstrup), og den havde nu i den følgende Tid jævnlig fælles Ejer med denne. Efter hans Død overtoges den af Sønnen Tyge S. og ved hans Død i 1587 af Enken Ellen Rostrup. Senere bragte Datteren Kirsten S. den til sin Mand Gert Bryske til Katholm. I 1638 (den havde da 48 Td. Hrtk.) kom den til dennes Søstersøn Frans Rantzau, som i 1651 tillige med Svogeren Joh. Brockenhuus solgte den til Rigshofm. Jochum Gersdorff. Efter hans Død i 1661 (i 1662 havde Iisgaard 36 Td. Hrtk.) bragte Datteren Dorte G. den til sin Mand, Amtmd., Gehejmerd. Otto Krabbe, der i 1677 mageskiftede den med Gods — ialt 550 Td. Hrtk. — samt 15,000 Rd. med Aakær med ialt 800 Td. Hrtk. til sin Svoger, Rentemester, Amtmd. Chr. Gersdorff (se Bind V, Side 759—60). Efter hans Død i 1725 overtoges den af Sønnen Jochum G., der tillige ejede Qvelstrup og Rolsøgaard. Ved hans Død i 1745 overtoges Gaardene af Sønnen, Konferensrd. Chr. G., ved hvis Død i 1757 de ved Skiftet i 1760 gik over til hans ældste Søn, Ritm. Jochum Gersdorff. I 1773 solgte han Iisgaard med 88. Qvelstrup med 22, Tiender med 26 og Bønderfæstegods med 402 Td. Hrtk. for 50,000 Rd. til Kmr. Ole Marcussen, der efter i 1794 at have faaet kgl. Bevilling til at frasælge Bøndergodset, uden at Hovedgaarden tabte sin Skattefrihed, frasolgte dette de følgende Aar. I 1826 solgte han derefter Iisgaard (med 38 Td. Hrtk.) og Tved Kirke (med 18 Td. Tiendehrtk.) m. m. for 6000 Rbd. Sølv og 6000 Rbd. Sedler til Forp. Chr. Leemeyer paa Kalø. Han solgte i 1828 Iisgaard for 4871 Rbd. Sølv til Niels Pedersen (se Qvelstrup), som i 1857 solgte Gaarden for 200,000 Kr. til Forp. Gust. Claus Krøyer paa Katholm. Gaardens Jorder var da ret uopdyrkede, og ved Matriklen i 1844 var dens Hrtk. nedsat fra 38 til 25½ Td. Han solgte den i 1890 med godt 250 ha, 25 Td. Hrtk., Besætn., Invt. og Avl for 253,000 Kr. til senere Hfjm. J. H. Krieger, efter hvem den i 1911 købtes ved Tvangsauktion af den nuværende Ejer som ufyldstgjort Panthaver for 263,000 Kr.

QVELSTRUP, Tved Sogn og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Aage N. J. Klinge, Postfb. Knebel, nærmeste St. Ebeltoft, Afst. godt 23 km og 27 km til Mørke, Tlf. Dejgret 14.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Qvelstrup, 7b m. fl. af Dejgret og 1a m. fl. af Blaakær, samlet Areal 167,1 ha, deraf 143,4 Ager, 2,7 Eng, 9,4 Skov, 2,2 Have og Gaardsplads og 9,4 ha Forstrand, Hrtk. 22 Td. 3 Skp. 1 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 220,000 Kr. (220,000), Jordv. 151,700 Kr. (152,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 134,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

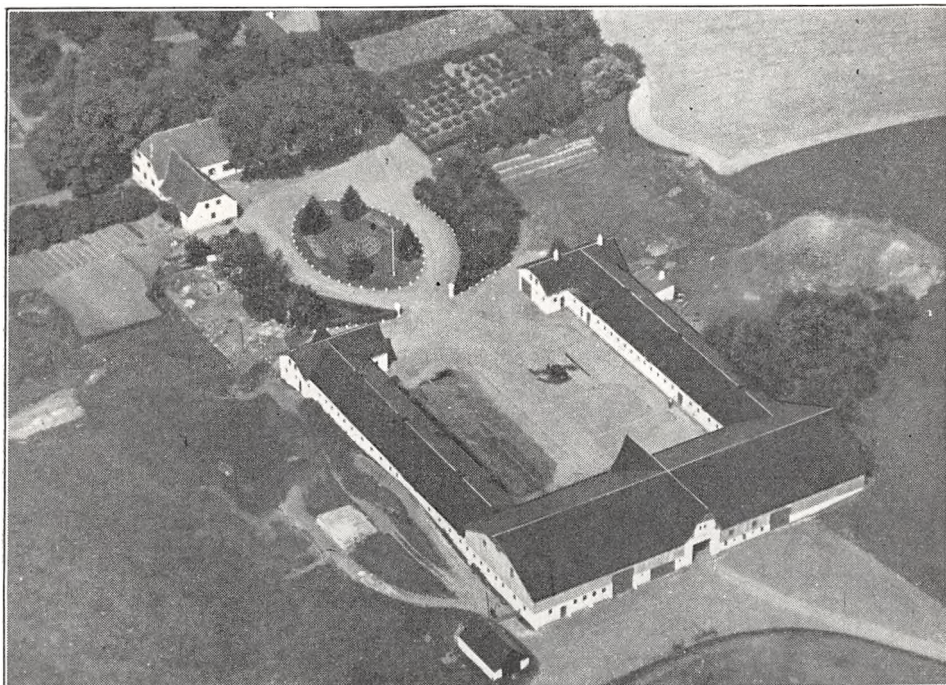
Qvelstrup ligger ca. 3 km Vest for Tved By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa sandblandet Ler- og Grusunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der er nymerglet i Aarene 1933—35. Engen er Lavmose. Af Skoven er 5,5 ha bevokset med Løvtræ og 3,9 ha med Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af Kaalroer, Runkelroer, Hundegræs og tidlig Rødkløver; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 80 Kalig. og 250 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Thorup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; Pattegrisene er hidtil blevet solgt, Gaarden har Kort til 67 Slagterisvin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Qvelstrup har grundmurede, hvidpudsede, velholdte, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den kønne, gl. Have, er opført i 1794; den bestaar af 2 sammenbyggede teglhængte Fløje i ét Stokværk paa høj Sokkel, Hovedfløjen med en lav Frontspids mod Øst til Gaarden; den indeholder en stor god Lejlighed. Sidefløjen, som ligger mod Syd, er lavere og mindre anselig. Foran Hovedbygningen og mellem denne og Avlsgaarden en Række store Lindetræer samt et Anlæg. Avlsbygningerne, der er opført efter en Brand i 1908, (der brændte da en gl. Lade fra Christian den Fjerdes Tid), bestaar af 3 sammenbyggede Længer, tækket med Tagpap. Af de 2 Sidelænger, som har muret Trimpel, rummer den sydlige Kostald, den nordlige Heste- og Svinestald, de har begge ved den vestlige Gavl en kort Tværlænge, af hvilke den sydlige rummer Magasin og Garage, den nordlige Værelser til Folkene og Hønsehus. Længen mod Øst, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, har Trimpel af Bølgeblik.



Qvelstrup.

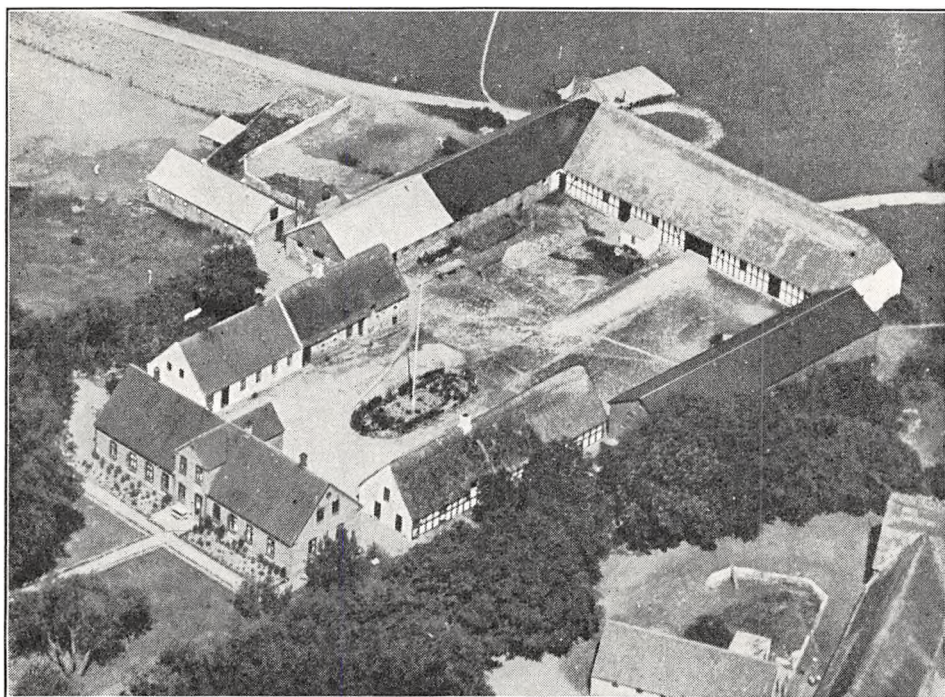
Desuden Syd for Laden et Redskabs- og Maskinhus. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

I den gl. Have ses Rester af Voldstedet og Gravene omkring det gl. Qvelstrup.

Qvelstrup ejedes i Middelalderen inden for Slægten Sandberg, i 1420 af Henr. S., senere af Sønnen Ulrik Sandberg, der døde i 1474, derefter af Rigsrd. Anders Christiernsen, hvis Efterkommere ogsaa antog Navnet Sandberg, og efter ham af Sønnen, Landsdommer Christen Andersen. Ved Arveskiftet efter ham i 1540 gik Gaarden tillige med 14 Gaarde og Bol samt 2 Møller over til Sønnen Anders Christensen Sandberg, ved hvis Død i 1567 den arvedes af Sønnen Ulrik Sandberg til Løjstrup. Da han døde i 1636, arvedes Qvelstrup af Sønnen, Generalmajor Anders Sandberg, der i 1677 døde som Slægtens sidste Mand. Efter ham fik Enken, Ingeborg Krabbe, i 1688 kgl. Bevilling til at sidde skattefrit paa Qvelstrup, der i 1638 havde 36 Td. Hrtk., mod at Gaarden efter hendes Død tilfaldt Kronen. Ved hendes Død i 1692 blev den udlagt til Ryttergods og i 1694 fæstet paa Livstid til Amtmd. Chr. Gersdorff til Iisgaard. I 1720 solgte Kongen den desuagtet for 6392 Rd. til Gersdorff's Søn, Amtmd. Joch. G. til Vosnæsgaard. Efter hans Død i 1745 gik de to Gaarde over til hans Søn, Konferensrd. Chr. G., og efter hans Død i 1757 gik de ved Arveskifte i 1760 over til hans Søn Joch. Gersdorff. I 1773 solgte han de to Gaarde til Kmrdr. Ole Marcussen, der i 1794 fik kgl. Bevilling til at bortsælge Bøndergodset, uden at Qvelstrup tabte sin Hovedgaardsfrihed, og samme Aar solgte han derefter Gaarden med 21½ Td. Hrtk. og 8 Td. Tiendehrtk. for 13,990 Rd. til Ole Nic. Hansen, Kalø. Efter hans Død i 1799 solgte Boet Qvelstrup med 22, 8 og 5 Td. Hrtk. Bøndergods for 20,530 Rd. til Kbm. Hans Chr. Hansen i Randers, som i 1804 solgte den for 28,000 Rd. til

Kystbefalingsmand Erik Rugaard. Under Landbrugskrisen solgtes den derefter ved Tvangsauktion i 1823 fra ham for 10,000 Rbd. Sølvt til det Huitfeldt'ske Fideikommis. I 1834 købtes den for 12,000 Rd. af Niels Pedersen til Iisgaard, der i 1835 øgede dens Jordtilliggende med en Gaard i Blaakær med 6 Td. Hrtk. Han solgte i 1839 Qvelstrup for 22,000 Rd. til Jens Risager Poulsen, efter hvis Død den i 1881 overtoges af Sønnen Chr. S. Poulsen, som havde haft den i Forpagtning siden 1873. Efter hans Død overtoges den af Enken Dorthea P., der i 1921 afstod den til Sønnen N. A. Poulsen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1927 for 303,000 Kr.

(Qvelstrup var endnu sidst i forrige Aarh. en kendt og anset »Fedegaard«, og Gaardens Jorder var derved efterhaanden bragt i stærk Gødningskraft).



Kongsgaard.

KONGSGAARD, Helgenæs Sogn og Komm., Mols Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Aksel Holst, Postfb. Knebel, nærmeste St. Ebeltoft, Afst. ca. 20 km, Tlf. Helgenæs 15.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kongsgaard og 35 af Borup, samlet Areal 72,3 ha, deraf 61,1 Ager, 2,2 Skov, 8 Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 1 Skp. o Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 105,000 Kr. (115,000), Jordv. 54,000 Kr. (55,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 76,000 Kr., Løsoret i Jydsk Brandf. for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Kongsgaard ligger paa den nordvestlige Side af Helgenæs; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag (Hvedejord). Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet i 1870'erne. Skovens Bevoksning er blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstg. anv. aarl. ca. 35 S. Superf. og 20 S. Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 137 kg aarlig, Mælken leveres til Helgenæs Andelsmejeri.

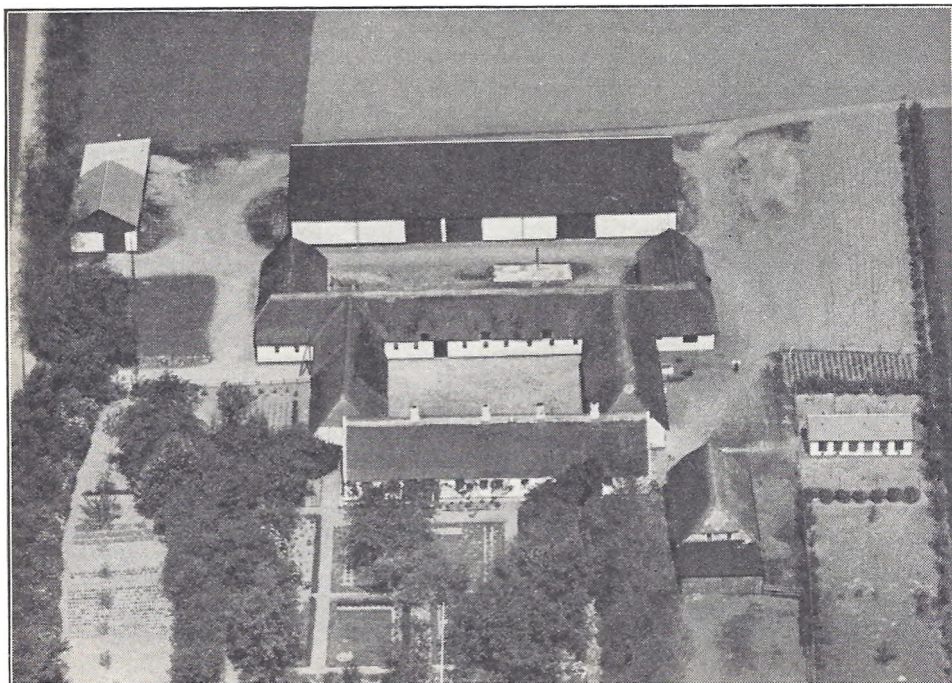
Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges 1—2 Føl aarlig. Svinebesætningen har hidtil været 7—8 Tillægssøer, og der er leveret 150—170 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 87 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Kongsgaard har gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1896, ligger mod Syd til Haven; den har gennemgaaende Frontspids og Tegtag og indeholder en god Lejlighed. Til Hovedbygning slutter sig to fritliggende Sidelænger, af hvilke den mod Vest indeholder en grundmuret, teglhængt Aftægtsbolig og i den nordlige Ende, som er opført af Kamp og tækket med Straa, Værelser til Folkene; den østlige, der er opført af Bindingsværk og tækket med Straa, rummer Garage m. m. samt Vadskehus. Af Avlslængerne er den østlige fritliggende Sidelænge opført af Grundmur, har muret Trimpel og er tækket med Tagpap, der rummer Hestestald, Vognport og Hønskehus. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er den vestlige Sidelænge, Kostalden, opført af Kamp og tækket dels med Pandeplader, dels med Tagpap. Længen mod Nord, Laden, gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Sognevejen, er af Bindingsværk og tækket med Straa. Desuden Vest for Gaarden en Svinestald, bygget af Kamp og tækket med Pandeplader. I Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har Vand fra et fælles Vandværk, og der hører 3 Huse til Ejendommen.

Kongsgaard ligger kønt nær ved Havet. Da der er 2 Gaarde mere i Sognet, som hedder Kongsgaard, kaldes den undertiden Store Kongsgaard.

Kongsgaard formenes at være den samme Gaard, der i den tidlige Middelalder kaldtes Helgenæsgaard, og som Biskop Peder Vognsen i 1203 gav til Sct. Klemens Kirke i Aarhus. Senere indtil ca. 1660 var Halvøen Helgenæs Krongods, og naar Kongen holdt Jagt her, boede de kgl. Jagtbetjente paa Gaarden; den laa da under Kalø Len, og i 1661 skødede Kongen den med 26½ Td. Hrtk. til Lensmanden der, Gunde Rosenkrantz, Skaføgaard. I 1721 ejede Antoinette Rhode i Viborg tre Fjerdedele Part af Gaarden, som hun i 1740 (den var da paa 15 Td. Hrtk. og delt i 2 Gaarde), solgte til Herredsfoged Peder Høeg. I 1741 solgte han den ene for 50 Rd. pr. Td. Hrtk. til Konsistorialassessor Melchior Olufsen Sommerfeldt, der var Præst paa Helgenæs. Efter hans Død i 1763 ejedes de 2 Kongsgaarde m. m., ialt med 40 Td. Hrtk., af hans Enke Mette Pauline, f. Langballe. Efter hendes Død i 1801 solgte hendes Dattersøn N. L. Boserup Ejendommen for 14,300 Rd. til Kapt. Jac. Hansen; Aaret efter ejedes Gaarden af Søren Asch. I 1821 solgtes den ved Auktion for 2350 Rbd. Sølv til J. Smidts Enke til Margretelund, der samme Aar solgte den til Forv. Ole J. Marcussen. Efter hans Død i 1835 ægtede Enken Fuldmægtig U. C. S. Munck, som i 1856 mageskiftede den, vurderet til 36,000 Rd., til C. B. Erhardi, efter hvis Død i 1879 den overtoges af Enken Dorothea J., f. Secher. I 1902 købtes den af Søren P. Holst, der i 1921 overdrog den til sin Søn, den nuværende Ejer, som havde haft Gaarden i Forpagtning siden 1914.

SØNDER HERRED



Aalsrodegaard.

AALSRODEGAARD, Aalsrode By, Aalsø Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. S. N. Bønløkke, Postfb. og nærmeste St. Aalsø, Afst. godt $4\frac{1}{2}$ km, til Grenaa 9 og til Randers 62 km, Tlf. Aalsrode 10.

Matr.-Nr. 5b m. fl. af Aalsrode og 8 m. fl. af Skarn, samlet Areal 96 ha, deraf 82 Ager, 13 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 4 Skp. 0 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 119,000 Kr. (124,000), Jordv. 96,000 Kr. (101,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,000 Kr., Løvsøret i Jydsk Brandf. for 110,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Aalsrodegaard ligger ca. $\frac{1}{2}$ km Syd for Aalsrode By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 2 km fra denne, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet og 55 ha nydrænet i de senere Aar, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—34. Af Engarealet er Halvdelen Lavmose, Resten Dyndjord, som kan dyrkes.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift med nogen Frøavl af Kløver og forskellige Græsser; af Kunstg. anv. aarlig ca. 180 Sække Superf., 80 Kalig. og 175 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Aalsrode Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 145 Svin aarlig; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Aalsrodegaard har gode velholdte Bygninger, overvejende opført af hvidpudset Grundmur og tækket med Straa. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger opført af Bindingsværk. Af disse er der Magasin m. m. i den vestlige og Svinestald i den østlige, medens Længen mod Nord rummer Heste- og Kostald, sidstnævnte udvidet i en kort Sidelænge mod Nord; fra Hestestalden, som findes i den østlige Del af Længen, udgaar der ligeledes en kort Sidelænge mod Nord, den er opført af Bindingsværk og benyttes til Halmfade m. m. Desuden Nord for Gaarden en Lade, tækket med Tagpap, og Vest for denne en Maskin- og Redskabsbygning med Magasin paa Loftet og sammenbygget med en Vognport, bygget som Halvtag, begge tækket med Pandeplader. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger ret højt og frit.

Aalsrodegaard er en gl. Slægtsgaard. Den ejedes fra 1847 af Lars Chr. Bønløkke, efter hvis Død i 1888 den overtoges af Hustruen; i 1905 overdrog hun den til Sønnen Rasm. Bønløkke, som i 1910—11 tilkøbte en Ejendom paa 8,8 ha, men han frasolgte samtidig 1,5 ha; han overdrog i 1924 Gaarden til Sønnen, den nuværende Ejer, der havde haft den i Forpagtning siden 1916.

HESSEL, Aalsø Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer Ove Svendsen, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 3½ km (dog kun 3 km til Aalsø) og 5½ km til Randers, Tlf. Grenaa 49.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hessel, samlet Areal 408 ha, deraf 192 Ager, 190 Eng, 22 Skov og 4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 37 Td. 2 Skp. 0 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 303,000 Kr. (319,000), Jordv. 241,000 Kr. (249,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 180,000 Kr.; Lys fra A. R. K. E.

Hessel ligger 3 km Syd for Grenaa ved Landevejen til Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Engarealet bestaar af dyndblandet Jord (Sundjord). Skovens Bevoksning er Birk og Ask (Skoven er noget forhugget).

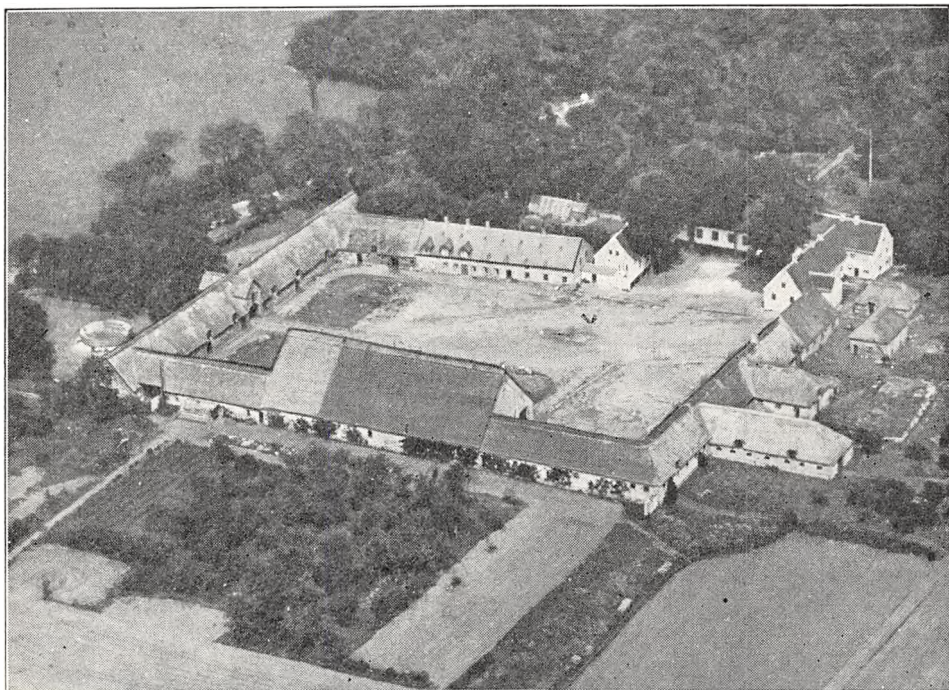
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning er alm.

Der er ingen Kvægbesætning. Som Regel holdes der 20 Arbejdsheste, og der drives lidt Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret (100 Kort); Pattegrisene indkøbes. Der holdes 500 Moderfaar, og Fjerkræholdet er 300—400 Høns.

Hessel Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, bestaar af 3 sammenbyggede hvidpudsede, teglhængte Fløje, som danner en trelænget Gaard, aaben mod Syd. Den er oprindelig opført omkring Midten af det 18de Aarh. og var da af Bindingsværk, men ved en Ombygning i 1802 ændredes Hoved- og Vestfløjen til Grundmur; den rummer en stor Lejlighed. I den østlige Sidelænge er der Værelser m. m. Avlsbygningerne, der overvejende er tækket med Straa, bestaar af 4 sammenbyggede Længer, for største Delen opført af Grundmur. Af disse rummer den skifertækte Del af den nordlige Sidelænge (den tidligere Forpagterbolig) nu Værelser til Folkene og Resten af Længen forskelligt. Den vestlige Længe, som er opført af Kamp, og gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Landevejen, indeholder Kostald; denne fortsætter sig i den lange Længe (Ladelængen) mod Syd, som foruden Kostald og Lade rummer Svinestald i den østlige Del. Den østlige Sidelænge indeholder Garage samt Svine- og Hestestald, der begge er udvidet i en kort Sidelænge mod Øst. Desuden 3 Hjelme, én Syd og 2 Nord for Gaarden, alle 3 tækket med Tagpap, og Øst for Gaarden 2 mindre Bygninger, som rummer forskelligt. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og foruden en Smedie hører der 6 Huse til Gaarden.

Hessel nævnes allerede i 1328, den tilhørte da Niels Swey. I de følgende 3 Aarhundreder ejedes den af Medlemmer inden for Slægterne Kaas, Godow, Rud, Bryske, Sandberg og Krabbe. I 1623 solgtes den til Rigsadmiral Albert Skeel, der nogle Aar i Forvejen ogsaa havde købt

Katholm (se denne). Den havde nu Ejere fælles med Katholm, til Generalløjtn. Jens Maltesen Sehested overdrog Hessel til sin Søn Malte Sehested. Efter hans Død i 1712 ægtede Enken, Anne Kirstine Lange, i 1714 Major Henr. Hoff, som i 1749 overdrog den med 64 Td. Hrtk. og 300 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 18,000 Rd. til sin Søn Malte Sehested Hoff. Efter hans Død i 1760 solgte Enken Anne Meulengracht Schou i 1762 Hessel tillige med Grenaa Mølle til Major J. P. Banner v. Heye, der i 1764 ved Auktion solgte Hessel for 30,300 Rd. til Raadmd. Hans Olufsen i Viborg. Efter hans Død i 1765 solgte Dødsboet Aaret efter Gaarden paa Auktion for 28,600 Rd. til Ritm. Chr. Ehrenreich v. Brockdorff, som i 1769 solgte den for 34,200 Rd. til Forp. Søren Jensen, efter hvis Død i 1786 Enken, Bolette Engelbreth, senere — i 1792 — overdrog den for 31,000 Rd. til sin ældste Søn Otto Chr. Mønsted (senere til Lykkesholm). Han solgte i 1798 Hessel med 64 og 275 Td. Hrtk. samt Grenaa Mølle med 13 Td. Hrtk. for 63,000 Rd. til Landvæsenskommissær, Kmr. Chr. Lang, der i 1835 solgte den til sin Svigersøn



Hessel.

G. D. S. Wedel, og i 1840 solgte han den for 98,000 Rd. rede Sølv til cand. jur. C. G. de Lichtenberg; han frasolgte efterhaanden det meste af Fæstegodset, og ved hans Død i 1868 overtoges Gaarden af Enken Casperine, f. Snell, der i 1889 overdrog den til Sønnen, Løjtn. G. de Lichtenberg. Gaarden var da paa ca. 965 ha, deraf ca. 192 Ager, 170 Eng, 20 Kær, ca. 420 Hede, hvoraf 125 ha var tilplantet og ca. 26 ha opdyrket, 11 ha Have, Park og Gaardsplads foruden en Del selvstændige mindre Landbrug. Han var en dygtig Landmand, der fik Gaardens Enge i god Kultur, ligesom hans Navn er knyttet til Forædlingen af den saakaldte »Grenaa Havre«. I 1918 solgte han Gaarden til et Kontortium, af hvilket den nuværende Ejer senere erhvervede Ejendommen.

Ved Stamhuset Benzon's Overgang til fri Ejendom i 1925 (se Benzon) blev der af Godsejer O. Svendsen fra Hessel solgt 68,4 ha, som vurderedes til 67,000 Kr.; Arealet blev fra 1. April 1925 udstykket i 11 selvstændige Husmandsbrug. I 1928 solgtes yderligere 15,1 ha, deraf godt 0,6 ha Vej, for 27,313 Kr. 57 Øre; dette Areal udstykkedes og afhændedes fra 1. April 1929 i 11 Tillægsparceller til Supplering af de foranævnte 11 selvstændige Brug.

Endvidere er der frasolgt 5 Landejendomme med ialt 110 ha. I 1931 solgtes dernæst til Grenaa By det store Areal af Plantage, Hede og Strand, ialt ca. 450 ha, der ligger Syd for Byen — mellem denne og Hessel — samt mellem Stranden mod Øst og Landevejen mod Vest.

Gaarden Fuglsang, som hørte under Hessel, frasolgtes i 1924 til Udstykning; den udstykkedes da i 11 Husmandsbrug, hver med fra 5,5 til 6,6 ha Ager, 0,5 Eng og 2,8 ha Hede. Derved udstykkedes det meste af Gaardens Areal, men siden er der fra Hessel købt en Del Jord, saa Fuglsang nu har et Areal af 37,5 ha.

KATHOLM, Aalsø Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Kmhr., Hfjm. Holger Collet, Gl. Køgegaard pr. Køge, Postfb. Grenaa, nærmeste St. Aalsø, Afst. 4 km, til Grenaa 7 og til Randers 60 km, Tlf. Aalsrode 20 (Forpagteren) og 3 (Skovrideren) med Døgnforbindelse over Grenaa.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Katholm, 1a m. fl. af Højbjerg og 2 m. fl. af Aalsrode, samlet Areal 1265,9 ha, deraf 432,9 Ager, 53 Eng og Græsningsjord, 770 Skov og 10 Have og Gaardsplads, Hrtk. 58 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. (Gaarden) og 5 Td. 6 Skp. 0 Fdk. ½ Alb. (Skoven); Ejdskv. 420,000 Kr. (461,000) (Gaarden) og 135,600 Kr. (140,000) (Skoven), Jordv. 314,800 Kr. (306,000) (Gaarden) og 78,700 Kr. (81,000) (Skoven); Slottet er fors. for ca. 350,000 Kr., Avlsgaardens Bygn. for 350,000 Kr., alt i Landbygn. Brandf., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 250,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Katholm ligger 4 km Sydøst for Aalsø St. med Vej til Ejendommen fra Aalsø over Højbjerg samt fra Aalsrode; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er meget forskelligartede fra stiv Lerjord til Sandjord, største Delen er dog god Jord, Arealet i sin Helhed maa betegnes som Jord af middelgod Bonitet. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1920—34. Engen er af god Bonitet, hovedsagelig Haardbundseng. Af Skoven er 370 ha bevokset med Bøg og blandet Løvtræ, 290 ha med Naaletræ, 35 ha er Tjenestejord og Resten — 75 ha — Mose, Hede og Klit; Skovens Drift ledes af Ejerens Søn, Løjtnant C. F. Collet.

Gaarden drives siden 15. Marts 1933 af Forpagter P. Horn og Sønner Poul og Erik Horn med Poul Horn som Avlsforvalter, Forpagtningen er 7-aarig; Jorden dyrkes i fri Vekseldrift, der er 9 Skifter, deraf 1 med benyttet Brak, 1 med Roer og 1 med Frø, og uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 500 Sække Superf., 100 Kalig. og 450 Sække Kvælstofg.

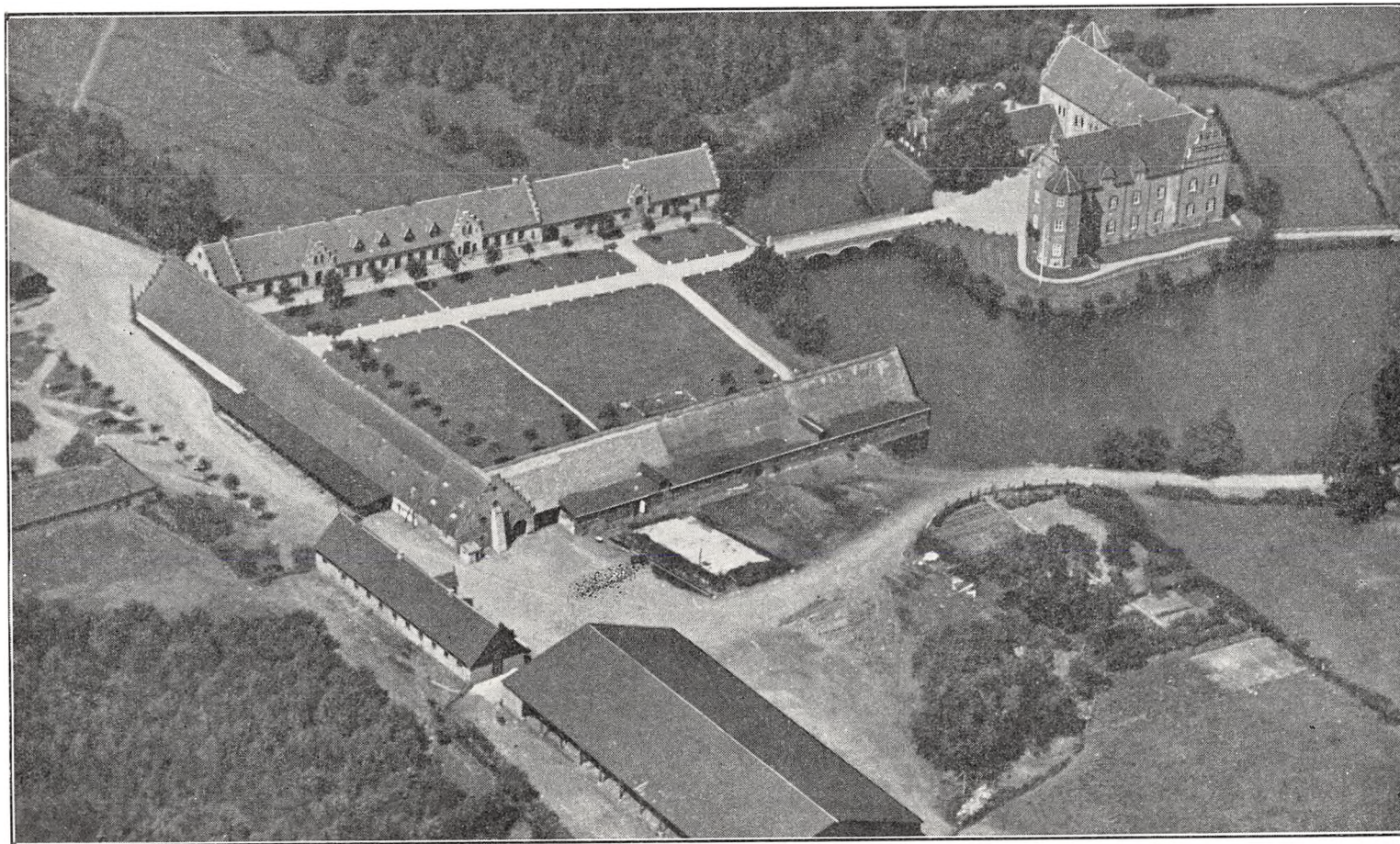
Kvægbesætningen, der bestaar af 220 Malkekøer, 7 Tyre og 100 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser overvejende i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 2900 kg aarlig, Mælken leveres til Grenaa Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 32 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper og 2 Rideheste, og der drives lidt Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug samt Lastbil til Mælke- og anden Transport. Der er forud for 1932 leveret ca. 800 Slagterisvin om Aaret af eget Tillæg, Gaarden har nu Kort til 300 Svin aarlig. Af Fjerkræ holdes kun til Brug i Husholdningen.

Katholm, der ligger mod Nord til den store Park og Have, er bygget paa en Holm i en lille Sø, og fra Borg-Øen fører en Stenbro med murede Hvælvinger over Vandet til den Syd for liggende Lade- eller Avlsgaard. Hovedbygningen, som bestaar af 3 sammenbyggede Fløje med Gaarden aaben mod Syd, er tækket med Tegl. Af de 3 Fløje er Øst- og Nordfløjen de 2 ældste, opført henholdsvis i 1588 og 1591 efter Aarstallene paa Muren at dømme; de er opført af røde Munkesten, har hvælvede delte Kældre, beklædt udvendig med Granitkvadre, over hvilke de hæver sig i 2 Etager, samt øverst et Halstokværk uden Vinduer. Fløjene har hver sit ottekantede Hjørnetaarn, henholdsvis paa det sydøstlige og det nordvestlige Hjørne, prydet med Rundstave paa Hjørnerne, og i Vinklen til Borggaarden et firkantet Trappetaarn. De 2 Fløje, navnlig den nordlige, har prydede Gavle og Østfløjen smaa Kviste med svungne Gavle. Den lave Vestfløj, der er i én Etage, er først opført et Slægtled senere, i 1622.

Hovedbygningen og Gaarden ligger i meget kønne Omgivelser.

Af de 2 sammenbyggede Avlslænger er den sydlige Længe, Laden, opført af Munkesten og bygget i 1618, den østlige Del i 1738; den har takkede Gavle, Straatag, har Magasin i den østlige Ende, og til en Del af Sydsiden er der opført et Halvtag til Vognport, tækket med Tagpap. Den østlige straatækte Sidelænge, som indeholder Kostald, er i hele sin Længde udvidet og gjort bredere ved en smal Tilbygning. Den vestlige teglhængte Sidelænge, der rummer Forpagterbolig (tidligere Økonomilejlighed), Værelser til Medhjælpere samt i den nordlige Ende Herskabsstald med Magasin over, har takkede Gavle; den er opført ca. 1920, og den afløste en gl. Længe, opført i 1619. Gennem denne Længe er der Indkørselsport til Gaarden. Af de øvrige Avlsbygninger ligger Øst og Syd for Gaarden en Hjelms, tækket med Tagpap, en ny teglhængt



Katholm.

Hestestald, opført af Kamp ligesom en 3-længet straaetækt Svinestald længere mod Vest. Desuden Vest for denne (ikke med paa Billedet) en teglhængt, grundmuret Smedie, en Kalve- og en Svinestald, begge af Bindingsværk og tækket med Straa, og Syd for disse en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Pandeplader, der rummer Maskiner, Redskaber og Vogne. Endvidere i Marken Nord for Gaarden en Hjelm, tækket med Pandeplader.

Forpagterboligen rummer en stor Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. I Folkeværelserne er der indlagt Centralvarme. Gaarden har eget Vandværk med en Vindmotor som Drivkraft, der er ildfast Loft i alle Stalde af Lægter, dækket med Ler, og foruden Smedien hører der en Gartnerbolig samt 10 Huse til Ejendommen.

Til Katholm hører yderligere, foruden de særskilt beskrevne Ejendomme Skovlyst, Ramskovgaard og Glatvedgaard nogle mindre Ejendomme med ialt 33 ha samt Aalsø Kirke.

Katholms Historie gaar mulig tilbage til Valdemar Atterdags Tid, idet man har ment, at han under det jydsk Oprør i 1359 indtog baade denne, Gl. Estrup og Clausholm. For Katholm's Vedkommende er der dog ikke Enighed derom. I 1419 ejedes den af Iver Bryske, senere af Slægten Strangesen, og i det 16de Aarh. bragte Anne Klavsdatter Strangesen Gaarden til sin Mand Kristen Fasti, der fik den ophøjet til en Sædegaard; deres Søn Thomas Fasti udvidede Gaardens Tilliggende yderligere og opførte de 2 ældste Fløje. Efter hans Død i 1600 som Slægtens sidste Mand overtog Enken, Christence Gertsdatter Bryske, Gaarden, som ved hendes Død i 1611 arvedes af Broderen Karl Bryske til Langesø (Fyn) og efter hans Død et Par Aar senere af hans 2 ødsle Sønner Gert og Truid Bryske. I 1616 solgte sidstnævnte Katholm til Rigsadmiral Albert Skeel til Foussing og Holbækgaard, der opførte Vestfløjen samt 2 Længer af Ladegaarden (se under Bygningerne). Efter ham arvedes Gaarden af Sønnen Otte Albertsen Skeel og senere efter hans Død og Moderens (Ide, f. Lunge's) Skifte af deres Søn Albert Skeel, Katholm havde da ved vor første Matrikel 60 Td. Hrtk. Efter hans Død i 1667 bragte Datteren Else S. Gaarden til sin Mand, Generalløjtn. Jens Maltesen Sehested, som i 1684 efter Hustruens Død blev Eneejer ved at udkøbe de andre Arvinger (dels sin Svigermoder, Ane Ramels, Part, dels sin Svoger Chr. Reedtz' Part i Katholm). Efter Hustruens Død ægtede Sehested senere Margr. Ramel, og i 1690 solgte de Katholm til Oberst Palle Krag, efter hvis Død i 1723 den paa Auktion i 1724 købtes med 54, 113 og 309 Td. Hrtk. for 21,200 Rd. til Generalmajor Poul Rosenørn til Meilgaard. Efter hans Død i 1737 overtoges den af Enken og senere af Sønnen, Gehejmekonferensrd. Peder Rosenørn, der i 1776 solgte den til sin Slægtning, Kmhr. M. P. O. Rosenørn, Katholm var da en udpræget Studegaard; han gennemførte Landboreformerne med Udskiftningen af Jordfællesskabet og rensede Markerne for en Mængde Sten. I 1802 solgte han Gaard og Gods med 54, 113 og 281 Td. Hrtk. for 127,000 Rd. til Forpagter Jens Jørgensen, Rosenholm, og Prokurator Niels Riis, Klitgaard, af hvilke førstnævnte snart blev Eneejer. I 1813 solgte han Katholm til Kbmnd. i Grenaa Herm. L. Reininghaus, efter hvem han maatte overtage den igen i 1818, og han overdrog den nu til sin Søn Niels Jørgensen (senere til Ingvorstrup) og sin dygtige Svigersøn, Krigsassessor Jac. Bergh-Secher (senere til Vedø). Under den haarde Landbrugskrise maatte de give op, i 1823 overtoges Gaarden ved Auktion for 32,000 Rbd. Sølv af Statskassen, og af denne købtes den i 1830 ved Auktion med 54 Td. Hrtk., 251 Td. Hrtk. Bønderfæstegods samt 3 Tiender og Glatved Kalkværk for 100,200 Rbd. Sølv af Kmhr., Major A. W. Dinesen; han afløste Hoveriet i 1847, afhændede Fæstegodset lidt efter lidt, øgede samtidig Hovedgaardens Tilliggende og tilplantede og udvidede Skovarealet. Ved hans Død i 1876 overtoges Katholm af Sønnen, senere Kmhr., Hfjm. W. L. Dinesen, der fortsatte i Faderens Fodspor med Fremme af Gaardens Drift og Skovenes Forbedring; han ejede Gaarden Stensmark ligesom Faderen, tilkøbte senere Gaarden Skovlyst og restaurerede Hovedbygningen til Katholm. Efter hans Død i 1916 solgte hans Datter af første Ægteskab, Grevinde Agnes Knuth, Vosnæsgaard, Katholm med Gods og Skove til Kmhr., Hfjm. H. P. H. Collet, da til Lundbygaard og Rønnebæksholm, den nuværende Ejer; han tilkøbte Aaret efter en Del mere Eng og bekostede i de følgende Aar et betydeligt Afvandsingsarbejde, hvorved ca. 80 ha tidligere kold og sur Jord omdannedes til Agermark.

RAMSKOVGAARD, Højbjerg By, Aalsø Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Kmhr., Hfjm. Holger Collet, Gl. Køgegaard pr. Køge, Postfb. Grenaa, nærmeste St. Aalsø, Afst. 5 km, til Grenaa 5 og til Randers 58½ km, Tlf. Aalsø 39 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 13b m. fl. af Højbjerg, samlet Areal 63,2 ha, deraf 56,2 Ager, 6 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 7 Skp. 0 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 66,000 Kr. (70,000), Jordv. 56,000 Kr. (56,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 30,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 48,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Ramskovgaard ligger 1½ km Nordøst for Højbjerg By, der er Vej til Ejendommen

saavel fra Højbjerg som fra Landevejen Grenaa—Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Kalkunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid. Engen er Lavmose (lidt sur).

Gaarden drives siden 1917 af Forpagter C. Nielsen; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 10 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre; Mælken leveres til Aalsø Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 120 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu Kort til 70 Svin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ramskovgaard har delvis ældre Bygninger. Stuehuset, der ligger mod Syd til Haven, er udvidet med en Sidelænge mod Syd til denne; det er opført af Bindingsværk ligesom den østlige Sidelænge af Avlsbygningerne, Heste- og Svinestalden. Den vestlige Sidelænge, Kostalden, er ny og opført af Grundmur og Længen mod Nord, som rummer Vognport, Maskiner og Redskaber, af Beton. De fire Længer, der alle ligger frit, er tækket med Straa. Desuden Vest for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap, denne er opført i 1911 ligesom Længen mod Nord. Der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som er omgivet af Læplantning og ligger nær Stranden, er der vid Udsigt over Kattegat.

Ramskovgaard er Forpagtergaard under Katholm.

SKOVLYST, Aalsrode By, Aalsø Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Kmhr., Hfjm. Holger Collet, Gl. Køgegaard pr. Køge, Postfb. og nærmeste St. Aalsø, Afst. 6 km, til Grenaa 9 og til Randers 62 km, Tlf. Aalsrode 4 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 3e m. fl. af Aalsrode, 2d m. fl. af Højbjerg og 1g af Katholm, samlet Areal 168,8 ha, deraf 137 Ager, 30,8 Eng og Areal med vedvarende Græs og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 85,000 Kr. (105,000), Jordv. 69,600 Kr. (82,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsdøret i Nye Danske af 1864 for 40,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Skovlyst ligger godt 1½ km Sydøst for Aalsrode By nær Katholm Skov; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget forskelligartede, gennemgaaende lettere, men god Jord, overvejende paa Grusunderlag; 33 ha er dyrket Kærjord (lav Jord). Terrænet er hovedsagelig jævnt, stedvis dog noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, ca. 27 ha er drænet, men Jorden er sund, der er antagelig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket i Aarene 1932—34 med en Trediedel aarlig. Engen er god Haardbundseng.

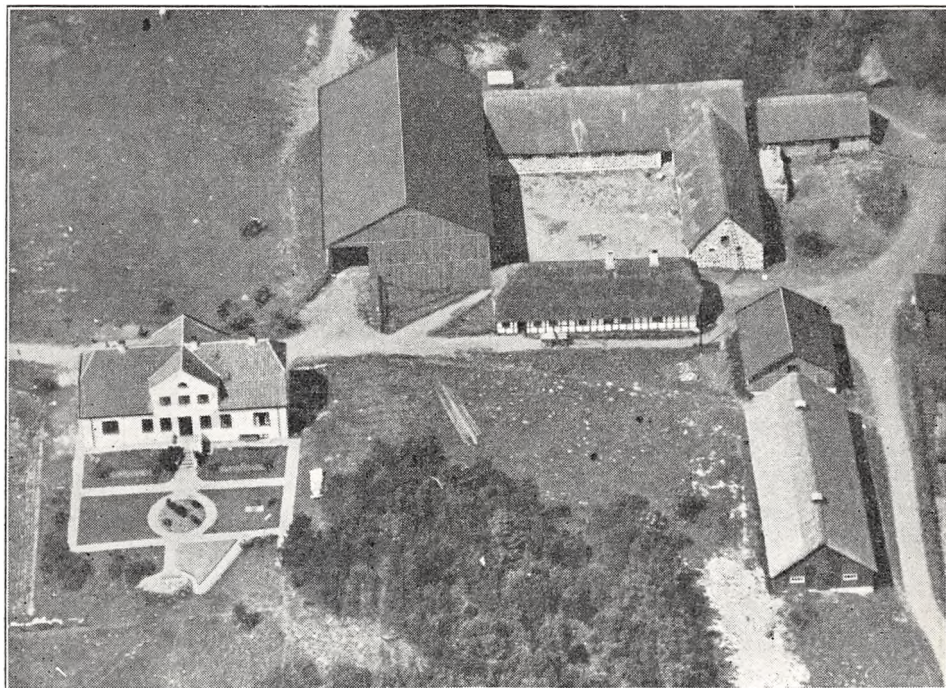
Gaarden er siden 15. Marts 1932 bortforpagtet til Forpagter P. Horn, Katholm, og Sønnen Poul og Ernst Horn, Forpagtningen er 8-aarig; Ernst Horn beboer og driver Gaarden. 104 ha dyrkes i følgende 4 Marks Drift (overskaaret): 1. Korn, 2. Roer og Kartoffler, 3. Korn, 4. Kløver og Græs. De 33 ha Kærjord dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Helbrak, 2.—3. Korn, 4. Roer, 5. Korn, 6. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 100 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved Indsættelse af Køer fra Katholm og er ligesom Besætningen paa denne Gaard tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Grenaa Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og 1 Ridehest, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort

til 70 Svin aarlig. Der holdes ca. 100 Faar, af Fjerkræ kun til Brug i Husholdningen.

Skovlyst har en nyopført grundmuret, hvidpudset Hovedbygning, der ligger Sydøst for Avls-gaarden; den har gennemgaaende Frontspids, Tegltag, aaben Terrasse mod Øst og indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme. Af Avlsbygningerne ligger det tidligere Stuehus frit mod Øst, det er opført af hvidpudset Bindingsværk, tækket med Straa og er nu indrettet til Værelser for Folkene. Af de 3 sammenbyggede egentlige Avlslænger er den nordlige Sidelænge, Hestestalden, og Længen mod Vest, Kostalden, opført af Kampesten og tækket med Straa, medens Længen mod Syd, Laden, er opført af Træ og tækket med Tagpap. Desuden Nord og Nordøst for Gaarden 3 Svinestalde, de 2 bygget af Træ, den ene tækket med Tagpap, den anden med Straa ligesom den tredje Svinestald, der er opført af Kamp. Endvidere Nord for



Skovlyst.

disse et Redskabs- og Maskinhus, bygget som Halvtag, tækket med Tagpap og opført af Træ ligesom en ny straatækt Vognport. Der hører et Hus til Ejendommen.

Skovlyst, som er Forpagtergaard under Katholm, tilkøbtes af dennes forrige Ejer Kmhr., Hfjm. W. L. Dinesen (se Katholm).

KEJSEGAARDEN, Aalsrode By, Aalsø Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Aage N. B. Nikolaisen, Postfb. og nærmeste St. Aalsø, Afst. $3\frac{1}{2}$ km, til Grenaa $8\frac{1}{2}$ og til Randers 61 km, Tlf. Aalsø 1.

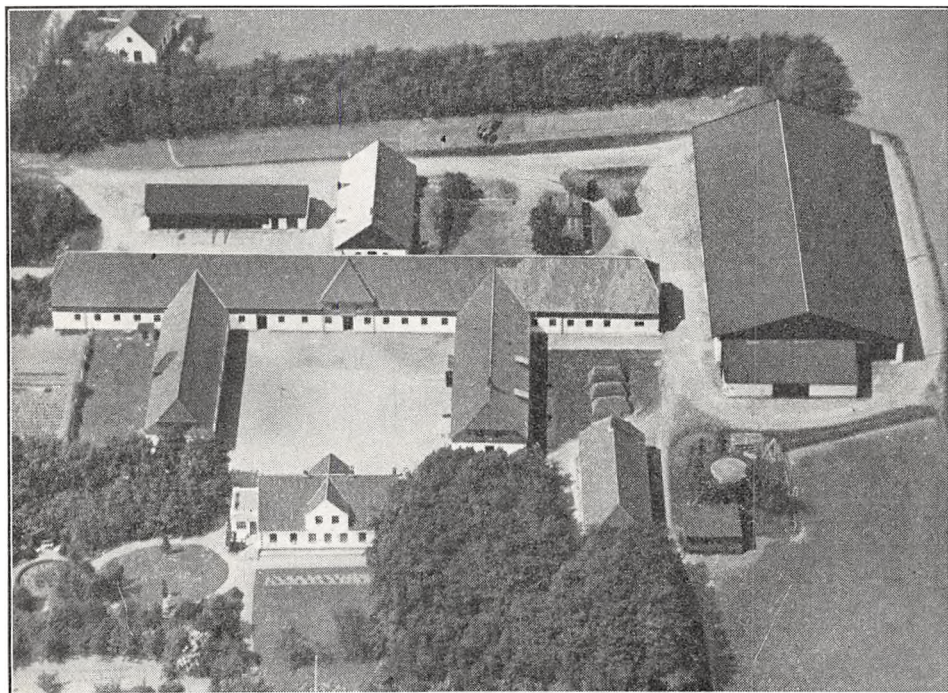
Matr.-Nr. 7a m. fl. af Aalsrode, 3 m. fl. af Skoven og 40b af Homaa, samlet Areal 123,6 ha, deraf 116,5 Ager, 5,5 Eng og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. o Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 165,000 Kr. (175,000), Jordv. 115,300 Kr. (117,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 175,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 150,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Kejsegaarden ligger godt $\frac{1}{2}$ km Vest for Aalsrode By med offentlig Vej gennem Marken og forbi Ejendommen; af Jorderne er 110,5 ha samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, Resten — 13 ha — ligger 2 km fra Ejendommen; Jorden bestaar af god mild Lermuld paa Mergel- og Lerunderlag, 7,5 ha ved Engen er lav

dyndblandet Jord. Terrænet er fladt med svag Hældning mod Syd, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet i Aarene 1912—25, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1927—30. Engen er af god Bonitet (dyndblandet Jord).

Jorden dyrkes intensivt i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs, 6.—7. Græsfrø, 8. Havre. Der er i de sidste 30 Aar dyrket ca. 27,5 ha aarlig med Frø; der drives Fremavl af Saasæd, og ca. Halvdelen af Furagen sælges. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 125 Kalig. og 230 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 47 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer,



Kejsegaarden.

er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre; Mælken leveres til Aalsrode Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 12 jydsk Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 6 stambogsførte og præmierede Følhopper, samt 6 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 525 Slagterisvin om Aaret (de fleste af Pattegrisene indkøbt), Gaarden har nu Kort til 190 Svin aarlig.

Kejsegaarden har grundmurede, hvidpudsede, anelige Bygninger, velholdte og velindrettede. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, har en muret lukket Veranda med Altan ved den sydlige Gavl, ved den nordlige en Tilbygning, som rummer Køkken, gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den rummer en god Bolig med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne, der er opført i 1918—19 efter en Brand, har de 3 sammenbyggede Hovedlænger muret Trimpel og Tag af Tegl. Af de 2 Sidelænger indeholder den sydlige ELEVværelser, den nordlige Strygestue, Vadskehus og Bad til Medhjælperne, Garage og Stald til Søer, begge Længer med Magasin paa Loftet. Den anelige Længe mod Vest, som er forlænget i Syd og Nord ud over de 2 Sidelænger, rummer Ko- og Hestestald. Desuden Nord for Hovedbygningen en teglhængt Bygning, der indeholder Bolig til Forvalter samt Brænde- og Hønseshus; Nord for Gaarden en Lade, tækket med Tagpap, og til hvis østlige Gavl der er opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner. Endvidere Vest for Gaarden en Svinestald, tækket med Pandeplader mod Syd og Tagpap mod Nord; Syd for denne en Vognport

med Trætrimpel og Magasin paa Loftet, den er tækket med Tagpap ligesom 2 Huse af Træ — Stalde til Søer — Nord for Svinestalden. I Heste- og Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger af Molérsten. Gaarden har eget Vandværk med en Vindmotor som Drivkraft, og der hører 4 Huse til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger ret højt og frit, er der fra Hovedbygningen Udsigt over Havet. Den store kønne Have indeholder mange Frugttræer.

Kejsegaarden er i sin nuværende Størrelse i 1911 sammenlagt af 2 Gaarde. Den var oprindelig Fæste under Katholm, hvorfra den købtes til fri Ejendom i 1870'erne af Anders Niensens Enke; hun solgte den nogle Aar senere til Martinus Møller, der ca. 1890 solgte den til Tækker Petersen, af hvem den nuværende Ejer købte den i Slutningen af 1911 (efter Meddelelse i Pressen for 65,000 Kr.). Sidstnævnte, som i 1901 havde overtaget sin Fødegaard, lagde derefter de 2 Gaarde sammen og flyttede op paa Kejsegaard, medens Bygningerne paa Fødegaarden samt ca. 7 ha solgtes til Forpagter Nymann, Katholm.

PETERSMINDE, Aalsø By og Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer H. S. Johnsen, Postfb. og nærmeste St. Aalsø, Afst. 2 km, til Grenaa 5 og til Randers 58½ km, Tlf. Aalsø 9.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Aalsø, 8d af Hessel og 8a af Højbjerg, samlet Areal 64,8 ha, deraf 61 Ager, 3 Eng og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 0 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdkv. 75,000 Kr. (78,000), Jordv. 57,700 Kr. (60,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for ca. 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Petersminde ligger ca. 1 km Nordøst for Aalsø By og har Indkørsel fra Landevejen Grenaa—Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 3 km fra denne ved Grenaa, bestaar af god dybmuldet Jord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Engen er nærmest Lavmose.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 25—30 Kalig. og 40—50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, Mælken leveres til Aalsø Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu Kort til 110 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Petersminde har gode Bygninger. Den teglhængte, grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Vest-Sydvest til den kønne Have, har lav Frontspids til Gaarden samt 2 mindre Sideløje, den indeholder en god Lejlighed. Af de 2 Sideløje er der Fodermesterbolig i den vestlige og Bryggers i den østlige. De 3 sammenbyggede Avslænger er opført af Kamp udvendig og af Grundmur til Gaarden, den vestlige Sidelænge dog af Bindingsværk; denne, som indeholder Værelser til Folkene og Hestestald, er tækket med Cementtagsten ligesom den østlige Sidelænge, Kostalden. Til den nordlige Gavl af Kostalden, som gaar helt igennem, er der opført et grundmuret Roehus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. Den nordlige Længe, der er tækket med Bølgeblik til Gaarden og med Cementsten mod Nord, rummer Svinestald samt i den vestlige Ende Lade, og denne er her udvidet i en Sidelænge mod Nord, en Trælade, tækket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra Aalsø Vandværk, og der er en Bolig paa Gaarden til en gift Fodermester.

Petersminde ejedes ved Aarhundredskiftet af Just. Herm. Andr. Dohm; han solgte den i 1912 til Chr. H. Christensen, som i 1917 tilkøbte ca. 6,6 ha, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1924.

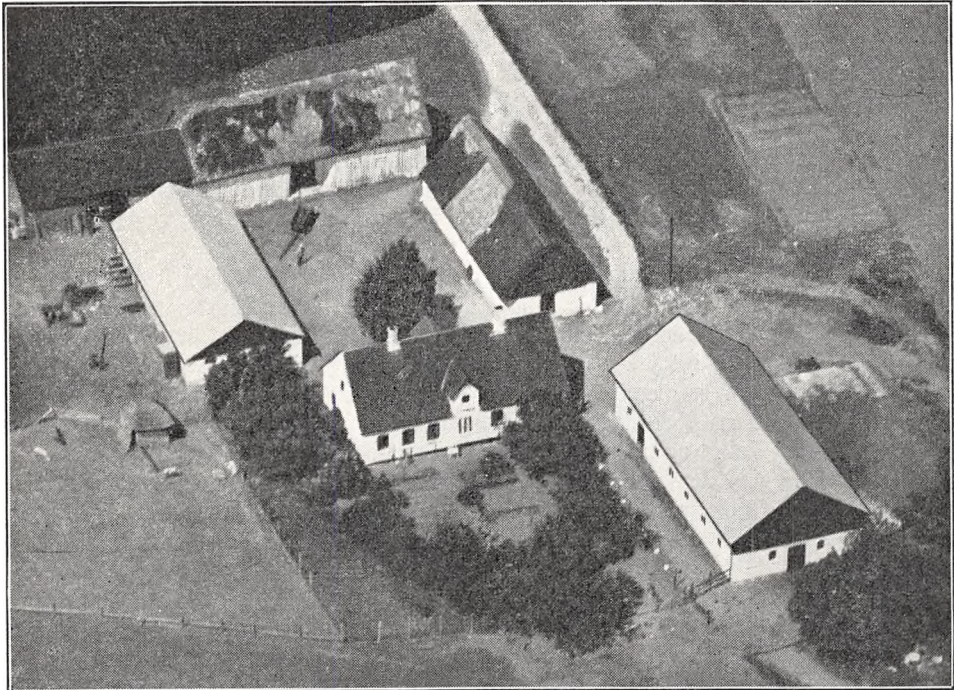
GLATVEDGAARD, Hoed Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Kmhr., Hfjm. Holger Collet, Gl. Køgegaard pr. Køge, Postfb. og nærmeste St. Balle, Afst. 3½ km, til Grenaa godt 13 og til Randers 67 km, Tlf. Balle 52 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 13a m. fl. af Glatved, samlet Areal 90,7 ha, deraf 55 Ager 0,7 Have og

Gaardsplads og 35 ha Kalkgrave, Batterier og Forstrand, Hrtk. 7 Td. 2 Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 43,000 Kr. (Gaarden) og 100,000 Kr. (Kalkbrudet), Jordv. 32,000 Kr. (Gaarden) og 90,000 Kr. (Kalkbrudet); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 41,200 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Glatvedgaard ligger $3\frac{1}{2}$ km Øst for Balle St. ved Vejen fra Glatved til Hoed; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af Stengrus paa Kalkunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er antagelig ikke merglet, og Jorden er stedvis noget kalktrængende.

Gaardens Avisbrug (ikke Kalkbrudet) drives siden 15. Oktober 1930 af Forpagter



Glatvedgaard.

P. Lund, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 45 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 20 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Solvang« i Balle.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, men intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer og 1 Orne; der er i 1932 leveret 80 Slagterisvin, Gaarden har nu Kort til 40 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

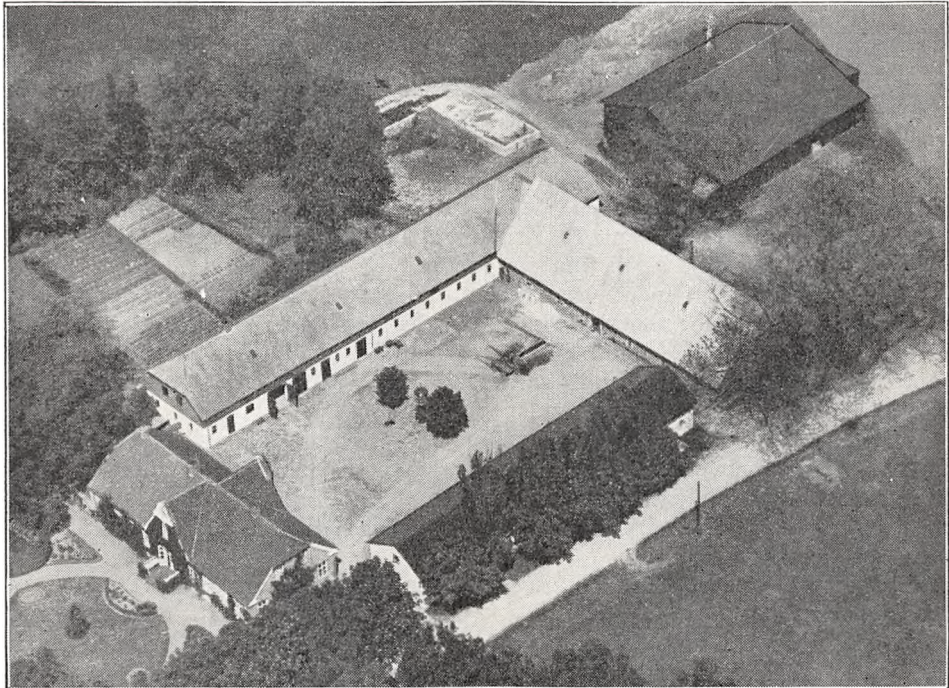
Glatvedgaard har hvidpudsede, overvejende grundmurede nye Bygninger. Hovedbygningen, der er ombygget i 1933, ligger mod Øst til Haven, den har nu kun Frontspids mod Øst til denne og Tag af Cementsten. Af de fritliggende Avslænger er den sydlige Sidelænge tækket med Pandepalder, den rummer Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald; den nordlige ældre Længe indeholder Redskabs- og Maskinrum samt Stald til Søer, den er tækket med Straa ligesom den

vestlige, en Lade, bygget af Træ. Desuden Nordøst for Gaarden en ny Kostald med Træ-trimpel og Tag af Pandeplader.

Glatvedgaard er Forpagtergaard under Katholm. Det er dog kun Avlsbruget, der er bortforpagtet til P. Lund, idet Kalkværket ligesom det til Rugaard hørende er bortforpagtet til »A/S De jydsk Kalkværker«.

HOEDGAARD, Balle By, Hoed Sogn, Aalsø-Hoed Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Aage Buhl, Postfb. og nærmeste St. Balle, Afst. $\frac{1}{2}$ km, til Grenaa 13 og til Randers 67 km, Tlf. Balle 1.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hoed, 15b m. fl. af Homaa og 22b af Balle, samlet Areal 108,1 ha, deraf 91,6 Ager, 13,5 Plantage, 2 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk.



Hoedgaard.

6 Td. 3 Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 112,000 Kr. (122,000), Jordv. 78,800 Kr. (85,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 91,840 Kr., Løvsøret i Jydsk Brandf. for 129,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Hoedgaard ligger i den nordøstlige Side af Balle By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger ca. 3 km fra denne, er 78 ha god Muldjord paa Ler- og Mergelunderlag og 13,6 ha god Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), og der er merglet omkring 1900. Plantagens Bevoksning er ca. 30 Aar gl. Gran.

51,6 ha dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Byg, 2. Havre, 3. Kartofler og Staldfoder, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7. Kløver og Græs. 40 ha dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Smørtylse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Solvang« i Balle.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret 400—450 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu Kort til 150 Svin aarlig; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Hoedgaard har gode, anselige, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der er ombygget i 1916, ligger mod Syd til Haven; den har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en køn og god Bolig med moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne er den fritliggende østlige Sidelænge ombygget i 1913; denne, som rummer Heste- og Svinestald, har muret Trimpel, Asbesttag og er hvidpudset ligesom Sidelængen mod Vest; denne, der er opført i 1918, har muret Trimpel og Tag af Eternit, den indeholder Værelser til Folkene, Garage og Kostald. Den nordlige Længe, Laden, er opført af Kamp og tækket med Pukkelpalader (paalagt i 1925). Desuden Nord for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap. Der er ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler i Kostalden og af Beton i Heste- og Svinestald. Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører 3 Huse til Ejendommen.

Hoedgaard ejedes i forrige Aarh. af P. Davidsen m. fl., der var da et Teglværk til Gaarden; de solgte den i 1868 med Besætn. og Invt. for 64,000 Kr. til Forp. Andr. Peter Buhl, Karleby Præstegaard. Han afstod den i 1913 til Sønnen, den nuværende Ejer (der havde haft Gaarden i Forpagtning siden 1906), og samme Aar tilkøbtes der 33 ha fra en Nabogaard, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

INGVORSTRUP, Vejlbysogn, Vejlbysogn Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. K. Kristensen, Postfb. Grenaa, nærmeste St. Aalsø, Afst. 5 km, til Grenaa 8 og til Randers 50 km.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ingvorstrup, samlet Areal 115,8 ha, deraf 88 Ager, 8,2 Skov, 1 Rørskår, 2,2 Have og Gaardsplads og 16,4 ha Forstrand (Græsningsjord), Hrtk. 13 Td. 4 Skp. 0 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 125,000 Kr. (140,000), Jordv. 85,200 Kr. (90,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Ingvorstrup ligger ca. 3 km Nordvest for Vejlbysogn ved Vejen til Kolindsund; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 55 ha god Stengrus paa sandblandet Lerunderlag og 35 ha Sundjord (Dynd). Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men der er formentlig merglet fra ældre Tid. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; Forbruget af Kunstgødning veksler stærkt efter Afgrøderne Art.

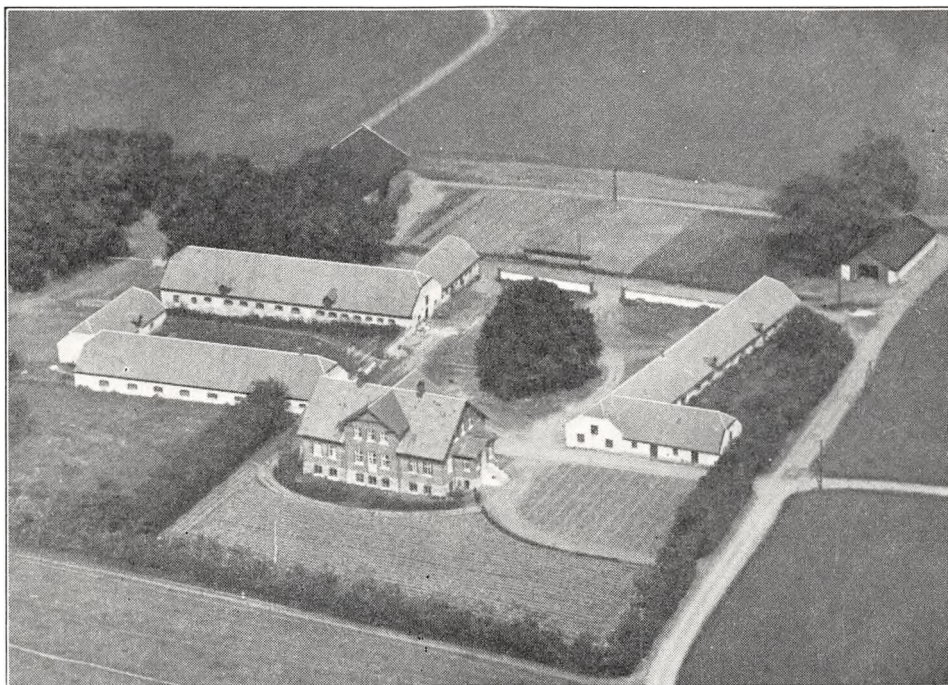
Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Aalsø Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 11 Tillægssøer; der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 54 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 30 Høns.

Ingvorstrup har grundmurede store Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1872, er bygget i Villastil, har meget høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den rummer en stor Lejlighed. Avlsbygningerne, som er opført i 1922, har muret Trimpel og Tag af Cementsten. I Længerne er der Værelser til Folkene, Hestestald og Vognport i den østlige Sidelænge, der fra Vognporten har en kort Sidelænge mod Øst, som rummer Hønseshus og Brænderum. Mod Vest afgrænses Gaardspladsen af 4 Længer, 2 paralele Længer i Retningen Øst—Vest, af hvilke den sydlige rummer Svinestald, den nordlige Kostald; denne er fra den østlige Ende udvidet i en kort Sidelænge mod Nord, medens Mellemmrummet mellem de 2 Stalde er afgrænset mod Vest af en Længe, som rummer Svinestald. Gaarden er aaben mod Nord, og Gaardspladsen afgrænses her af en Mur, der gaar fra Heste- til Kostalden, den har en Gennemkørsel paa Midten. Desuden Nord for Gaarden en Hjelm samt et Redskabs- og Maskinhus, begge tækket med Tagpap. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Ingvorstrup nævnes allerede i første Halvdel af det 15de Aarh., og efter Overleveringen skal den være dannet og have Navn efter Ingvor Beske. Fra 1441 nævnes af Ejere Væbneren Ove Henriksen og Sønnen Ove H., senere, i første Halvdel af det 16de Aarh., Herredsskriver Mikkel Ingvorsen (Fader til Prof. Erasmus Glad), Chr. Lykke og Sønnen Mogens L. I 1662 nævnes Gaarden som en Bondegaard med 19 Td. Hrtk., den ejedes da af Ide Lunge; i 1688 solgte

Margr. Krabbe, Enke efter Erik Rosenkrantz, den til Rasm. Pedersen Møller i Skærvad Mølle. Som saa mange andre Gaarde i de fattige Tider i det 18de Aarh. skiftede den nu Ejer atter og atter; Møller solgte den til Renteskriver Søren Rasmussen, derefter fulgte Peder Lauridsen Begtrup, der solgte den i 1718 med ca. 13 og 14 Td. Hrtk. for 2000 Rd. i Kronemønt og 600 Rd. i 8-Skillingsstykker til Gehejmerd, Palle Krag og Hustru, Hille Trolle, Katholm. Derefter fulgte Løjtn. Jokum Fr. Bille, dennes Enke, som ægtede Mathias Jessen, saa Jochum Lihme (senere Degn i Hinge), hans Moder, Fru Anna Fischer, Kbmnd. i Ebeltoft Isak Hansen Gøe og Forv. Anders Haslund, af hvilke sidstnævnte i 1738 blev Eneejer af baade Gaard (med 12 Td. Hrtk.) og Gods (med 79 Td.). Efter hans Død i 1760 overtoges Gaarden af Enken og efter hendes Død i 1771 af Sønnen, Kbmnd. i Grenaa Jens Severin Haslund. Efter hans Død i 1772 fulgte Vilh. Fr. Fahrenheit, Poul Behr, Skaføgaard, Kmjkr. M. P. O. Rosenørn til Katholm, Knud Høyer (senere Fævejle), O. C. Mønsted til Lykkesholm 1799—1803, dennes Svo-



Ingvorstrup.

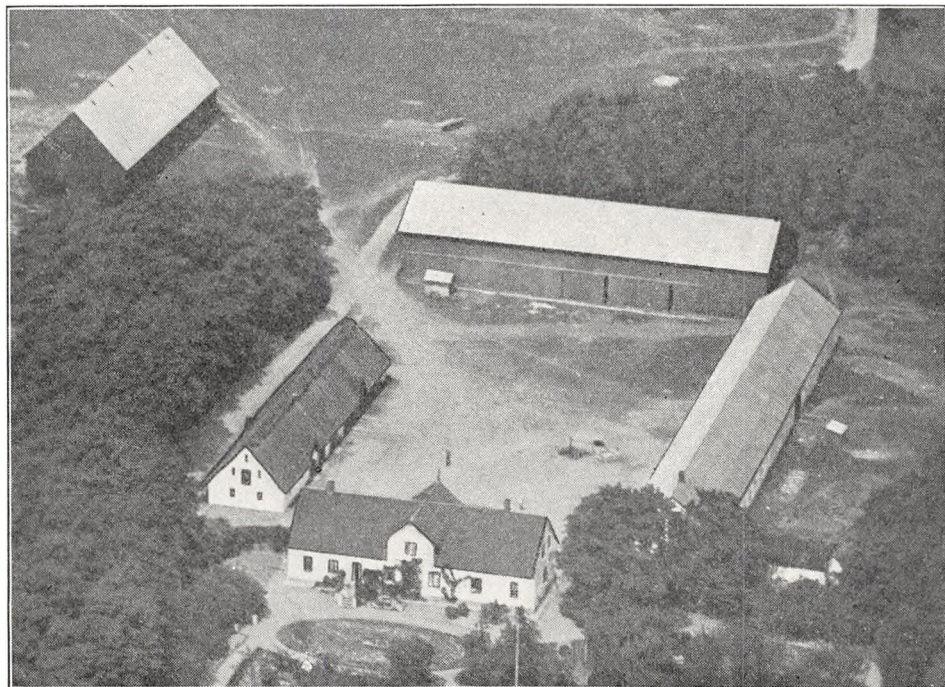
ger P. M. Secher (senere til Trudsholm), dennes Broder Ole S., Hjortshøjlund, Kmrnd. O. Esmarch, tidligere Demstrup, Baron J. E. Adeler (senere til Høgholm), C. C. G. Rosenørn og Vinhandler i Kbhvn. Lorentz Petersen, der i 1826 solgte den til Niels Jørgensen for 5600 Rbd. Sølv. Efter hans Død i 1854 overtoges Gaarden af hans Hustru Hansine Birgitte, f. Borup, som i 1857 solgte den for 82,000 Kr. til Lærer P. S. Kjær fra Bygballe. Han solgte den i 1868 med ca. 120 ha, 19 $\frac{3}{4}$ Td. Hrtk., Besætn. og en Del Invt. for 66,600 Kr. til Jens Hansen Mosegaard af Høberg, der i 1881 solgte den med Besætn. og Invt. for 121,000 Kr. til J. V. R. Møller. I 1891 solgtes Gaarden for 90,000 Kr. til Forp. J. G. Secher, efter hvis Død i 1897 den overtoges af P. N. S. og Herredsfuldm. F. G. Secher. Efter sidstnævntes Død solgtes Ingvorstrup i 1902 ved 2. Tvangsauktion med 120 ha og 19 $\frac{3}{4}$ Td. Hrtk. for 81,300 Kr. til Brdr. Nymann fra Sjørupgaard, af hvilke Jens Nymann i 1914 solgte den med ca. 165 ha (deraf ca. 36 ha »Sundjord«), 20 Td. Hrtk. samt Besætn. for 256,200 Kr. til Ejendomshandler J. P. Nielsen; han udstykkede 7 Huse af Gaardens Areal, og de danner nu Byen Næsby ved Kanalen. I 1915 solgtes Gaarden med Hovedparcellen med en Del Besætn. samt Høsten for 157,000 Kr. til J. E. Heidenheim, der solgte den til S. Spønsen. Senere købtes den af H. Ladefoged, efter hvis Død i 1924 den købtes af den nuværende Ejer.

NÆSGAARD, Vejlbysogn, Vejlbysogn, Vejlbysogn Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejerinde Enkefru Maren Eriksen, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. godt 3 $\frac{1}{2}$ km og 53 km til Randers, Tlf. Enslev 17.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Kolindsund, 11 af Enslev og 2b af Ingvorstrup, samlet Areal 148,9 ha, deraf 147 Ager og 1,9 Have og Gaardsplads, Hrtk. o Td. o Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 152,000 Kr. (185,000), Jordv. 110,600 Kr. (132,500); Bygn. er fors. Landbygn. Brandf. for 89,270 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Næsgaard ligger i den østlige Side af Kolindsund $3\frac{1}{2}$ km Vest for Grenaa; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af udtørret Søbund af Kolindsund (Dyndjord). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er afvandet ved Kanaler og udgrøftet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Gaarden drives af Ejerinden med en Søn Johs. Eriksen som Bestyrer; Jorden dyr-



Næsgaard.

kes i fri Drift med Korn og Frø af forskellige Græsarter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf. og 200 Sække Kvælstofg.

Der holdes kun en enkelt Ko; Mælken anvendes i Husholdningen. Som Regel holdes der 14 Heste og for Øjeblikket 4 Plage og Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, Pattedgrisene er hidtil blevet solgt; Gaarden har nu Kort til 60 Svin aarlig. Der holdes 20 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

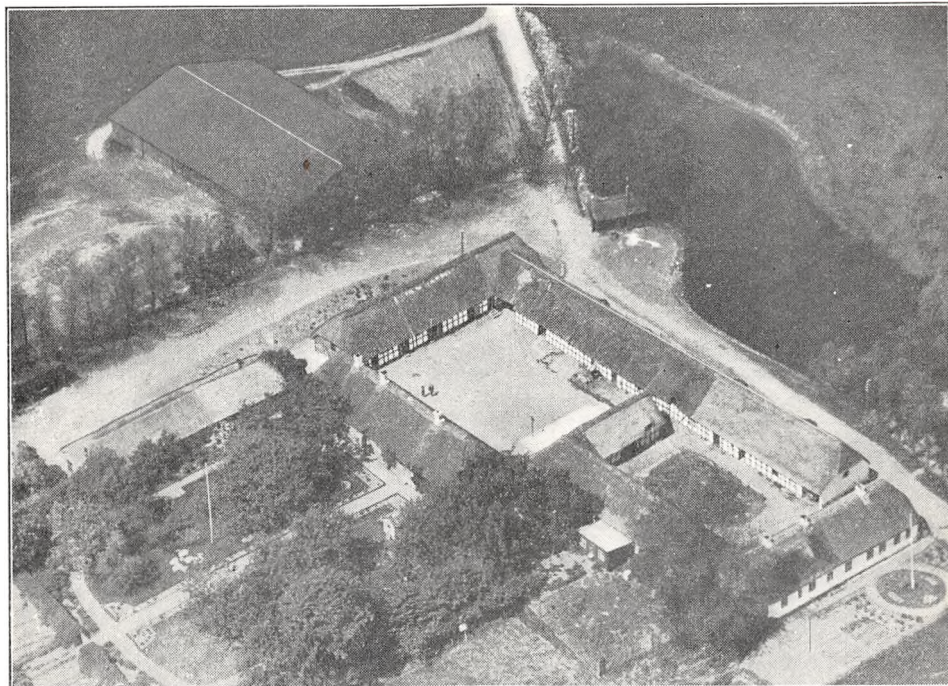
Næsgaard har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd-Sydøst til den store Have, har aaben Veranda eller Terrasse til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed. Af de 3 fritliggende Avlslænger rummer den østlige Sidelænge Værelser til Folkene, Ko- og Svinestald med Magasin paa Loftet; den har Trætrimpel og er tækket med Pandeplader ligesom Længen mod Nord, en Lade, opført af Træ. Den vestlige Længe, som er tækket med Straa, rummer Magasin og Vognport. Desuden Vest for Gaarden en Trælade, tækket dels med Straa, dels med Pandeplader. Der hører 2 Huse til Ejendommen. Den ringe Staldplads hidrører fra, at Ejendommen drives kvægløst. Efter Udtørringen af Kolindsund naaede Myndighederne ikke at faa Jorderne boniteret og sat i Hrtk., idet dette fra 1910 efterhaanden afløstes af Ejendomsskyldværdien som Skattegrundlag, hvortil senere tillige kom Jordværdien.

Næsgaard er en af de Gaarde, der dannedes i det udtørrede Kolindsund. Den var i mange

Aar forpagtet ud til den kendte og dygtige Landmand S. Petersen, der navnlig var kendt som Hesteopdrætter, ligesom han var betroet mange Tillidshverv inden for Landbruget i Aarenes Løb (se Tousgaard i Aarhus Amt, Bind V, Side 468). I 1921 solgte A/S »Kolindsund« Næsgaard til Prpt. M. Eriksen, efter hvis Død i 1928 Enken, den nuværende Ejerinde, overtog Gaarden.

DAMGAARD, Homaa By og Sogn, Vejlbj-Homaa Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Frede Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Aalsø, Afst. godt 3½ km, til Grenaa 9 og til Randers 56 km, Tlf. Aalsø 3.

Matr.-Nr. 20a m. fl. af Homaa og 50 af Grenaa Markjorder, samlet Areal 84 ha, deraf 74,7 Ager, 8,3 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 2¾



Damgaard.

Alb.; Ejdskv. 106,000 Kr. (116,000), Jordv. 81,800 Kr. (86,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 39,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Damgaard ligger ca. 2 km Syd for Homaa By ved Vejen til Balle; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 8 km fra denne ved Grenaa, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, en Del er nymerglet i de senere Aar, og der mergles for Tiden et Areal aarlig. Engen er Haardbundseng (Sortsand).

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Kløver og Græs, 7. Græsfrø, 8. Havre. Der avles en Del Frø af Engsvingel, Hunde- og Rajgræs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 130 Sække Superf., 50 Kalig. og 115 Sække Kvælstofg.

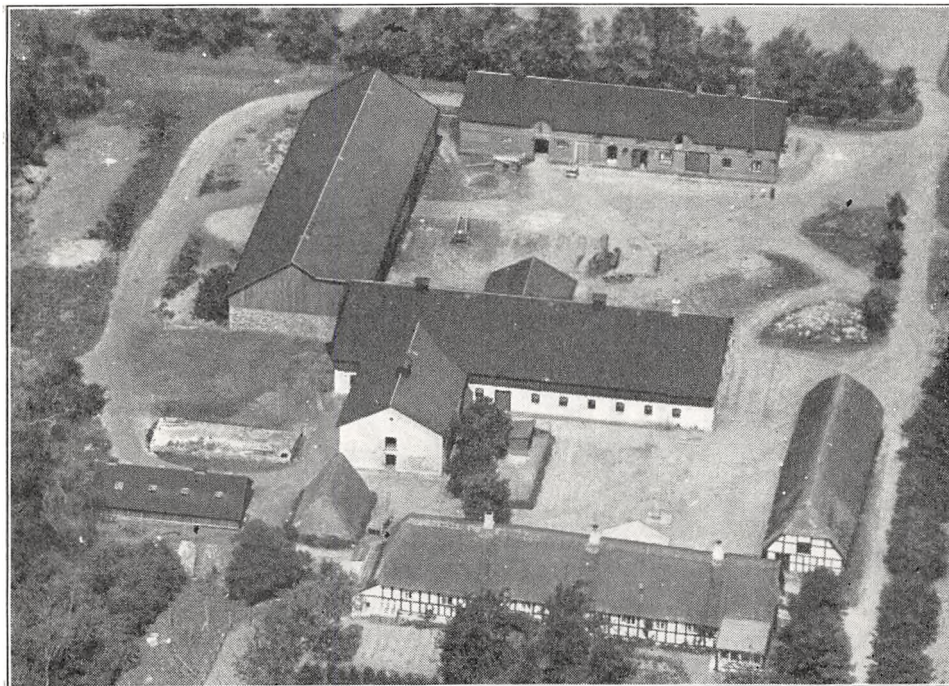
Kvægbesætningen, der bestaar af 27 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3600 kg aarlig, Mælken leveres til Trustrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Der le-

veres ca. 180 Slagterisvin om Aaret; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

Damgaard har velholdte, overvejende ældre, hvidpudsede, straatækte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, er opført af Grundmur ligesom den østlige fritliggende Sidelænge, som rummer Bolig til en gift Medhjælper (Forkarl). Af Avlslængerne, der er opført af Bindingsværk med sorte Stolper, rummer den lange Længe mod Nord langs Sognevejen Kø- og Hestestald, den er sammenbygget i Vinkel med den vestlige Sidelænge, som rummer Værelser til Folkene, Vognport m. m. En Vinkelbygning paa Gaardspladsen mellem de 2 Beboelseshuse rummer Ungkvægstald i den ene Længe og Brænderum i den anden. Desuden Syd for Gaarden en straatækt Svinestald, opført af Kamp, og Vest for Gaarden en ny Trælade, tækket med Tagpap. Gaarden har eget Vandværk med en Vindmotor som Drivkraft.

Damgaard er en gl. Slægtsgaard, der ved Aarhundredskiftet ejedes af Peter Petersen; han



Lundskov.

overdrog Novbr. 1912 Gaarden til sin Søn, den nuværende Ejer, som havde haft Gaarden i Forpagtning fra 1911. Gaarden var oprindelig kun paa 40 ha, men i Aarenes Løb er der tilkøbt en Del Jord, hvorved den efterhaanden har faaet sin nuværende Størrelse.

LUNDSKOV, Lund By, Homaa Sogn, Vejlbj-Homaa Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt., Løjtnant C. G. de Lichtenberg, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. godt 2½ km, til Grenaa 10 og til Randers 56 km, Tlf. Trustrup 41.

Matr.-Nr. 1b m. fl. af Lund, samlet Areal 109,5 ha, deraf 80,5 Ager, 1 Eng, 26,5 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. o Skp. 2 Fdk. o Alb.; Ejdskv. 132,000 Kr. (145,000), Jordv. 93,800 Kr. (100,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Lundskov ligger ca. 1 km Nordvest for Lund, Nord for Jernbanen Trustrup—Grenaa; Jorderne, der er samlet ved Grenaa, bestaar af god mild Muldjord (Sandmuld) paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og den nu-

værende Ejer har i Aarene 1920—30 nymerglet ca. 30 ha. Skovens Bevoksning er Bøg, Ask og Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med lidt Frøavl; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 25 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Trustrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer, og der leveres ca. 120 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lundskov Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, er opført af hvidpudset Bindingsværk og tækket med Straa; den har sortmalede Stolper, ved den østlige Ende en lukket Veranda til Haven og mod Nord en Udbygning til Gaarden; den rummer en stor Lejlighed. De 3 fritliggende Hovedlænger af Avlsbygningerne, som danner en aaben Gaard mod Vest, er tækket med Tagpap, de 2 Sidelænger opført af Grundmur. Af disse er den nordlige bygget i 1806, den har muret Trimpel og rummer en Fodermesterbolig, Værelser til Folkene, Vognport, Mølleri og Hestestald; den sydlige hvidpudsede Sidelænge, der er opført i 1915, rummer Kostald, den har Trætrimpel, og fra Sydsiden udgaar en kort Længe mod Syd, der indeholder Svinestald; Længen mod Vest, Laden, som er opført af Kamp og har Trætrimpel, er ombygget i 1916. Desuden mellem Hovedbygningen og Avlsbygningerne ud til Siden mod Øst en straatækt Længe af Bindingsværk, den rummer forskelligt, og mod Vest en ny Svinestald af Træ, tækket med Tagpap, opført i 1928, samt en ældre mindre Bygning med Straatag, denne benyttes ligeledes til forskelligt. Der er ildfast Loft af Beton i Kostalden, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt.

Lundskov er en Afbyggergaard fra Hessel. Den overtoges i 1894 af Fr. Lichtenberg, efter hvis Død i 1915 den overtoges af Hustruen, Enkefru Emily C. I., f. Jessen; hun afstod den i 1918 til Sønnen, den nuværende Ejer.

LYNGDALSGAARD, Homaa By og Sogn, Vejlbj-Homaa Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. A. Gowertz-Jensen, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. godt 3 km, til Grenaa 9½ og til Randers 56½ km, Tlf. Trustrup 21.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Homaa, samlet Areal 185,4 ha, deraf 171,4 Ager, 8,8 Skov, 1 Mose, 2 Have og Gaardsplads og 2,2 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 14 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb.; Ejdkv. 225,000 Kr. (250,000), Jordv. 161,300 Kr. (170,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 230,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 238,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

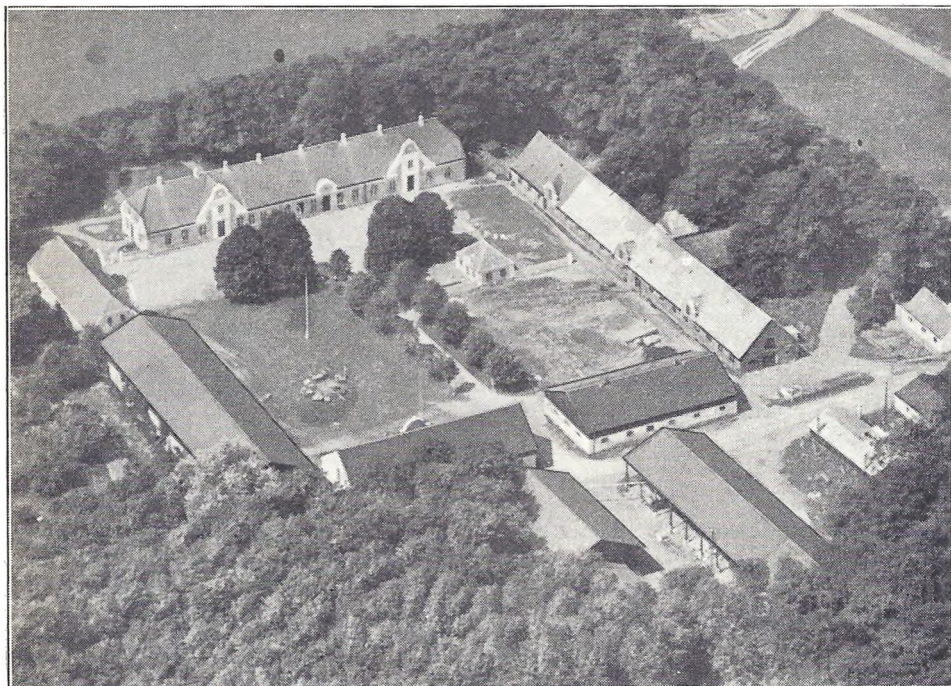
Lyngdalsgaard ligger 1½ km Syd for Homaa By, en privat Vej fører til Ejendommen fra Landevejen Grenaa—Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord (Sandmuld) paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er til Dels drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet og kalket i de senere Aar. Skovens Bevoksning er blandet.

Jorden dyrkes i følgende 10 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5. Blandsæd, 6. Kløver og Græs, 7. Hundegræs, 8. Havre, 9. Byg, 10. Kløver til Slæt. Der avles en Del Frø af Hundegræs, Hvid- og Rødkløver samt Roer. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 150 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 75—80 Malkekøer, 3 Tyre og 40—50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, der malkes med Maskine (Benzona), og Mælken leveres til Trustrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret 500—700 Slagterisvin om Aaret; der leveres nu ca. 250 Stkr. aarlig, Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Lyngdalsgaard har store gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den store Have, har aaben Veranda til denne, 2 Frontspidser mod Øst til Gaarden og Tegtag; den indeholder en stor god Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de fritliggende Avslænger er den nordlige Sidelænge opført af Kamp, den indeholder en Fodermesterbolig, tækket med Tegl, og Kostald samt Roehus med Tag af Asbest, Stalden udvidet i en kort teglhængt Sidelænge mod Nord. Den sydlige Sidelænge, Laden, er tækket med Tagpap og har Trimpel af Træ, og ved den vestlige Ende af denne ligger en Vognport og Garagebygning, som har Magasin paa Loftet. Længen mod Øst er delt i 2, mellem hvilke der er Indkørsel til Gaarden; af disse, der ligesom Laden er tækket med Tagpap og har Trætrimpel, er der Hestestald i den sydlige og Svinestald i den mod Nord. Endvidere Øst for Gaarden 4 Længer, alle tækket med Tagpap, et Redskabs- og Maskinhus, opført af Beton, en ny Svinestald, bygget af Træ, samt 2 Hjelme, og Øst for disse blandt Træerne en Vognport.



Lyngdalsgaard.

Desuden inde i Gaarden et teglhængt Hønsehus og Nord for Kostalden et Roehus med Tag af Asbest. I Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger af Molérsten. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og foruden Fodermesterboligen hører der 4 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Skov og Have.

Lyngdalsgaard er dannet af 3 Gaarde i 1842 af David Pallesen, der samme Aar afhændede den til exam. jur. O. V. Synnestvedt. I 1850 ejedes den af U. C. Munk og fra 1856 af A. C. C. Hinsch, efter hvis Død i 1862 den Aaret efter solgtes af Arvingerne med 107 ha, 15²/₃ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 130,000 Kr. til Forvalter Krohn fra Fyn. Senere overtoges den af Lensgreve F. C. O. Reventlow og E. E. Schaffalitzky de Muckadell, som i 1872 solgte den med Besætn., Invt. og Avl for 174,000 K. til A. F. Gowertz-Jensen. I 1895 overtoges den af Prioritetshaverne, sidstnævnte Lensgreve Schaffalitzky de Muchadell og Lensgreve Chr. E. Reventlow, og af sidstnævnte samt af førstnævntes Enke, Lensgrevinde S. de M., købte den nuværende Ejer i 1905 Gaarden for 95,000 Kr.

RAVNHOLT, Homaa By og Sogn, Vejlbj-Homaa Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer A. J. Schmidt, Postfb. og nærmeste St. Aalsø, Afst. godt 3 km, til Grenaa 9 og til Randers 56 km, Tlf. Aalsø 4.

Matr.-Nr. 22a m. fl. af Homaa, samlet Areal 80 ha, deraf 79 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 4 Td. 5 Skp. 3 Fdk. o Alb.; Ejdskv. 86,000 Kr. (92,000), Jordv.

68,400 Kr. (72,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Ravnholt ligger ca. 2 km Syd for Homaa By, Vej fører til Ejendommen fra Vejen Homaa-Hoed; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 55 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 24 ha lettere Jord paa sandblandet Underlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kartoffler og Kaaeroer, 3.—4. Byg, 5. Sukker- og Runkelroer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs, 8. Engsvingel, 9. Havre. Der avles en Del Frø af Engsvingel og Hvidkløver, ligesom der som nævnt drives Avl af Sukkerroer og Kartoffler. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 45 Kalig. og en Del Kvælstofg. (Forbruget meget vekslende).

Kvægbesætningen, der bestaar af 22 Malkekøer, 1 Tyr og 28 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Trustrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4—6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 175 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise indkøbes. Der holdes 17 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Ravnholt har gode, overvejende straatækte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven med en Udbygning til denne, er tækket med Sten og indeholder en god Lejlighed; den en opført af Grundmur ligesom den sydlige Sidelænge af de 3 sammenbyggede Avslænger; denne, som har muret Trimpel og Tag af Cementsten, rummer Kostald. Den nordlige Sidelænge, der er opført af Bindingsværk, rummer Værelser til Folkene, Garage og Hestestald og Længen mod Vest, en gl. Lade, opført af Kamp, Svinestald. Desuden Vest for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus med Tag af Straa, der gaar helt til Jorden, og Syd for Gaarden og Sognevejen en Trælade, tækket med Tagpap; denne er opført i 1912 og har til Nordsiden 2 Tilbygninger (Halvtage), som rummer Vognport. Gaarden har eget Vandværk, der drives ved en Vindmotor, og der hører et Hus til Ejendommen.

Ravnholt ejedes i forrige Aarh. af Mikkel Rasmussen Konge, efter hvem den i 1864 overtoges af Hans Pedersen Konge; efter ham købtes den i 1908 af Sønnen Marius Pedersen Konge, efter hvis Død i 1909 Enken i 1911 solgte den til den nuværende Ejer. Den var da kun paa 64 ha, men i 1920 er der tilkøbt 16 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

FREDERIKSDAL, Lyngby Sogn og Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Svend Friis, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. 5 km, til Grenaa 13½ og til Randers 46½ km, Tlf. Lyngby 60.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Saldrup, samlet Areal 126,9 ha, deraf 123,3 Ager, 2,6 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 18 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 139,000 Kr. (152,000), Jordv. 102,500 Kr. (110,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 116,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 134,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Frederiksdal ligger 2 km Nordvest for Lyngby By ved Kolindsund; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 83,3 ha god Sandmuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag, 27 ha god stengruset Jord paa sandblandet Lerunderlag og 13 ha Sundjord (Dynd). Terrænet er ret jævnt (Sundjorden flad), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og 30 ha er nymerglet og kalket i de senere Aar. Skovens Bevoksning er blandet Løvtræ og Gran.

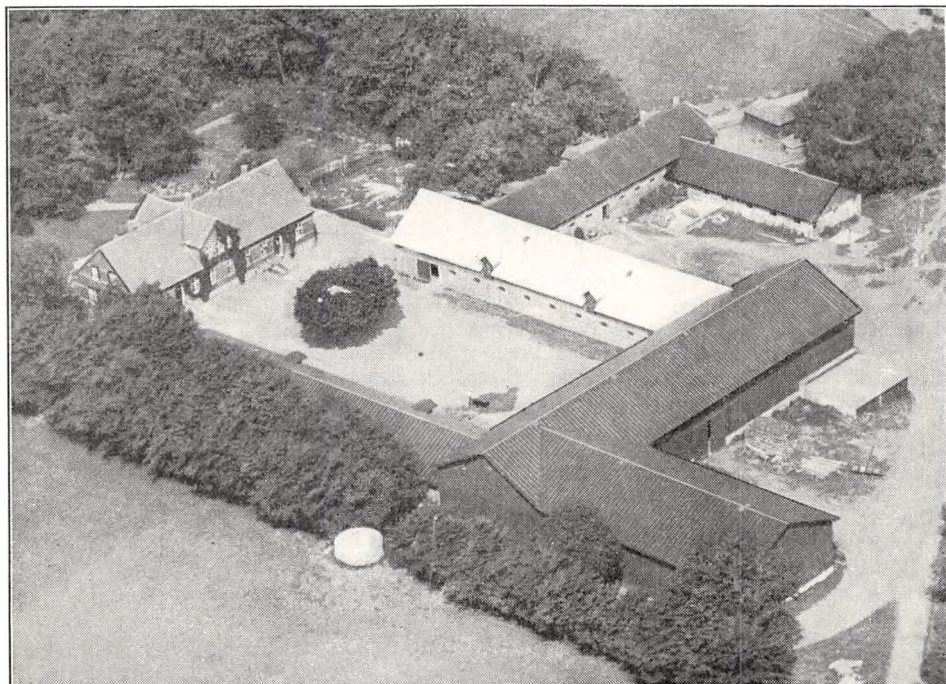
Af Jorden dyrkes 51 ha i følgende 7 Marks Drift, Resten i fri Drift med lidt Frøavl: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 130 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 68 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Lyngby Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret 250—300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu Kort til 144 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Frederiksdal har gode Bygninger, opført efter en Brand i 1902. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til Haven, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.



Frederiksdal.

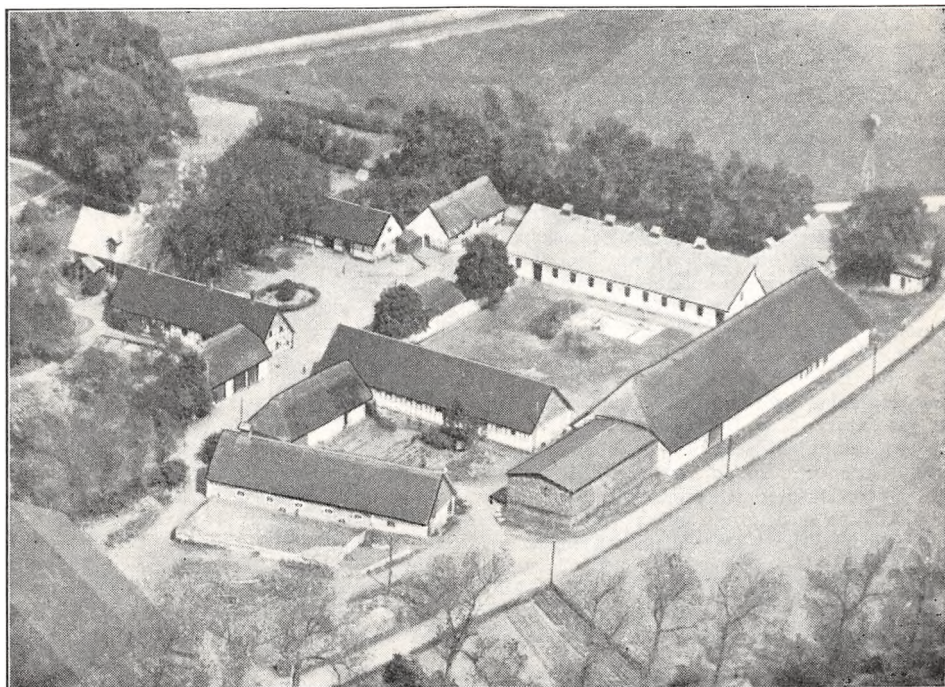
De velindrettede Avlsbygninger er overvejende tækket med Tagpap. Af de 3 sammenbyggede Hovedlænger er de 2 Sidelænger, som har muret Trimpel, opført af tilhugne Kampesten; af disse rummer den sydlige Værelser til Folkene, Garage og Hestestald, den nordlige, der har Tag af Asbest, Kostald; den østlige Længe, Laden, er fra den sydlige Ende udvidet med en Sidelænge mod Øst, begge opført af Træ, og til den nordlige Del er mod Øst opført en betonstøbt Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner. Endvidere er Kostalden fra den vestlige Del udvidet med en Sidelænge mod Nord, og fra denne udgaar atter Svinestalden som en Sidelænge mod Øst, begge opført af Grundmur. Desuden Nord for sidstnævnte en mindre, straatækt Svinestald, opført af Træ. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger af Molérsten og i Svinestalden ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler. Der er eget Vandværk, som drives ved en Petroleumsmotor, og der hører en Smedie (bruges nu til Maskinhus) samt 2 Huse med 3 Lejligheder til Ejendommen. Fra Gaarden, der er omgivet af Læplantning, er der Udsigt over Kolindsund.

Frederiksdal ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af Knud Høyer til Fævejlø, som i 1819 solgte den med tilhørende Mølle for 16,000 Rbd. Sølv til sin Søn, cand. jur. J. F. Høyer; i 1824 under Landbrugskrisen overtoges Gaard og Mølle ved Auktion med 13 Td. Hrtk. for 1500 Rbd. rede Sølv af Apoteker i Kbhvn., Kancellirid. J. P. Groth. Senere erhvervedes Ejendommen igen af J. F. Høyer, efter hvis Død i 1850 den overtoges af Sønnen J. P. Groth Høyer. Efter hans Død i 1868 overtoges Gaarden af Hustruen Pauline Sophie G. H., f. Nellemann, der i 1910 solgte den med 129 ha, 18⁵/₈ Td. Hrtk. for 132,000 Kr. til den nuværende Ejer.

FÆVEJLE, Lyngby Sogn og Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. P. Mønsted, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. 5 km, til Grenaa 12½ og til Randers 45½ km, Tlf. Fannerup 1.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Fævejle og 2 m. fl. af Kolindsund, samlet Areal 206 ha, deraf 165 Ager, 2,8 Eng, 12,8 Skov, 2 Have og Gaardsplads, 5 Veje og Hegn m. m. og 18,4 ha Forstrand til Kolindsund (Græsningsjord), Hrtk. 25 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 186,000 Kr. (206,000), Jordv. 144,300 Kr. (155,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 143,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 146,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Fævejle ligger 2 km Nord for Lyngby By ved Randen af Kolindsund; Jorderne,



Fævejle.

der er samlet ved Gaarden, er meget uensartede, 27,5 ha i Kolindsund er Dyndjord, Resten god Muldjord paa Kalk- og Grusunderlag. Terrænet er overvejende jævnt, dog lidt kuperet nærmest ved Kolindsund (Skrænterne til Sundet), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og ca. Halvdelen er nymerglet i Aarene 1929—33. Engen er god Dyndeng i Kolindsund. Af Skovens Bevoksning er 8 ha Naaletræ, Resten El og Ask.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl, i Kolindsund af Rapgræs og paa Agermarken af Rajgræs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 100 Kalig. og 120 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3900 kg aarlig, Mælken leveres til Fannerup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 16 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu Kort til 150 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Fævejle har grundmuret Hovedbygning, der ligger mod Vest til Haven. Den er bygget i 1875, opført i Villastil og bestaar af en Hovedfløj, som ved hver Ende har en kort gennemgaaende Tværfløj; den har høj Sokkel, Kælder og Skifertag, Hovedfløjen med en lille gennemgaaende Frontspids, der har Fremspring til Gaarden, og den sydlige Tværfløj en Veranda mod Syd. Hovedbygningen indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemligheder. Avlsbygningerne, der er ældre og velholdte, er for en Del opført af Bindingsværk. Mellem Hovedbygningen og de egentlige Avlslænger ligger som 2 fritliggende Sidelænger 2 Bygninger, tækket med Tagpap, af hvilke den mod Nord indeholder Fodermesterbolig og Vadskehus, den mod Syd Værelser til Folkene samt Bolig til Staldkarlen, og ud til Siden for disse ligger mod Nord en Stald til Søer, opført af Kamp, og mod Syd en Vognport, begge tækket med Straa. Af de 3 fritliggende Avlslænger er der Hestestald i den sydlige Sidelænge, som er tækket med Tagpap, og Kostald i den nordlige; denne, der er bygget i 1916, er opført af Grundmur med Tag af Eternit, og den er fra den østlige Ende udvidet med en Sidelænge mod Nord, opført af Kamp; Længen mod Øst, Laden, som er tækket med Straa, har fra den sydlige Gavl en Forlængelse mod Syd, opført af Træ og tækket med Tagpap. Desuden Syd for Avlsbygningerne en Vognport, en Svinestald, opført af Beton, begge tækket med Straa, samt en Trælade, tækket med Tagpap. I største Delen af Staldene er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler. Gaarden har eget Vandværk, der drives ved en Vindmotor, som staar Nord for Avlsbygningerne, og der hører 3 Huse med 6 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden, der delvis er omgivet af Læplantning, har Udsigt over Kolindsund.

Fævejle ejedes i Begyndelsen af det 15de Aarh. af Anders Eysen, som overdrog den til sine 2 Svigersønner; de solgte den i 1429 til Otte Nielsen (Rosenkrantz) til Hevringholm. Fævejle nævnes da som et »øde Byggested«. Senere, i 1469, nævnes Præsten Jep Tordsen som boende i Fævejle. Senere ejedes Gaarden af Domkapitlet i Aarhus, der i 1580 mageskiftede den til Kronen, som Aaret efter mageskiftede den til Iver Juel, Lykkesholm. Senere nævnes den i Forbindelse med Slægterne Rantzau, Rosenkrantz, Bryske, Sandberg og Rostrup som Ejere. I 1648 købtes den af Rigsrd. Fr. Reedtz, efter hvis Død i 1659 den med 20½ Td. Hrtk. kom til Sønnen, Amtmd. Jørgen R., og Svigersønnen Erik Hardenberg Gyldenstjerne. I 1664 solgte førstnævnte den for 51¼ Rd. pr. Td. Hrtk. til M. R. Reinfranck, efter hvem den gik over til Datteren Lisb. Margr. R. I 1681 blev Fævejle derefter af Iver Juul Høg lagt ind under Baroniet Høgholm, og i 1801 fik Besidderinden af dette, Generalløjtnantinde Sehested, kgl. Bevilling til, at Fævejle (og Lykkesholm) maatte frasælges, og at de 2 Gaarde maatte beholde deres Hovedgaardsfrihed, selv om det tilhørende Gods frasolgtes; hun solgte derefter i 1802 Fævejle ved Auktion med 40 Td. Hrtk., 59 Td. Tiendehrtk. og 202 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 55,000 Rd. og 50 Dukater til Forp. Knud Høyer. Efter hans Død i 1821 solgte Dødsboet 1824 Fævejle ved Auktion med 40, 59 og 43 Td. Hrtk. for 8,100 Rbd. Sedler til P. J. Møller (senere Constantinsborg), der i 1833 solgte den for 11,309 Rbd. Sølv til P. M. Mønsted. Efter hans Død i 1864 overtoges den af Enken Bolette Christiane, f. Dahl, som i 1868 overdrog Gaarden med 26 Td. Hrtk. for 39,000 Rd. til Sønnen N. J. A. Mønsted. Efter ham overtoges den i 1918 af Sønnen, den nuværende Ejer, der havde haft den i Forpagtning siden 1906.

I Sommeren 1934 blev der paa et Areal af 47 ha opført en Gaard til en Søn I. Brorson Mønsted.

LYKKESHOLM, Lyngby Sogn og Komm., Sønner Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejerinde Enkefru A. F. Blach, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. 3 km (til Balle St. dog kun 2), til Grenaa 10½ og til Randers 54 km, Tlf. Trustrup 70.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Lykkesholm, 15c af Hoed og 2i af Attrup, samlet Areal 278 ha, deraf 220 Ager, 22 Eng, 33 Skov og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 37 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 327,000 Kr. (360,000), Jordv. 267,000 Kr. (280,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 260,000 Kr., Løsporet i »London« for ca. 250,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Lykkesholm ligger 3 km Sydøst for Trustrup St. ved Amtsvejen til Balle, som gennemskærer Marken; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Ler-muld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og ca. 140 ha er i de sidste Aar nymerglet og kalket. Engen er drænet og kultiveret Højmose, Skovens Bevoksning blandet.

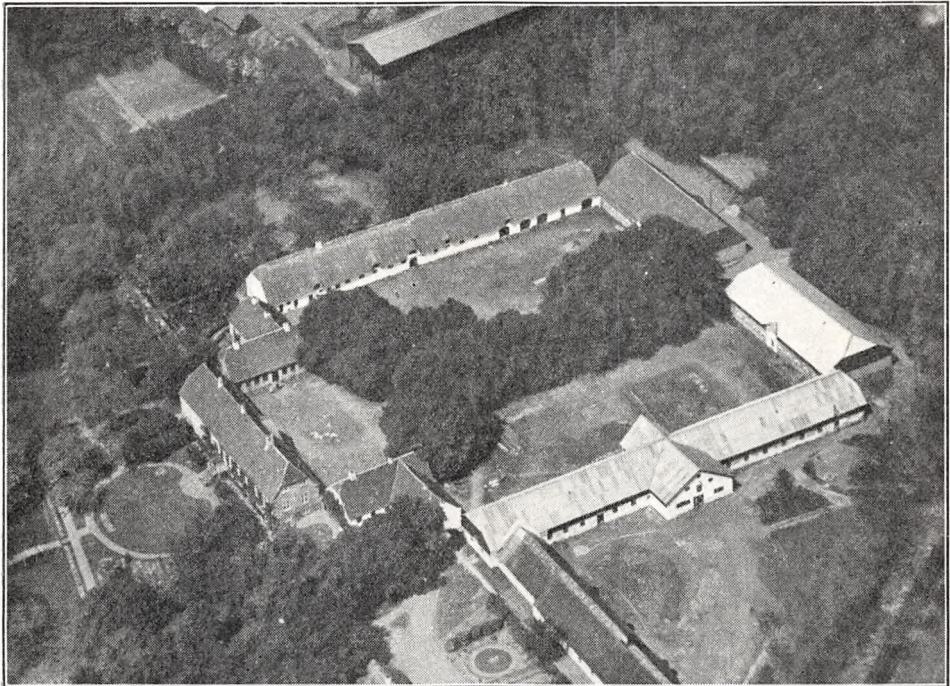
Gaarden drives siden 1926 af Ejerindens Søn, Forpagter Tage Blach; Jorden dyrdes i fri Drift med nogen Frøavl. Forbruget af Kunstgødning er meget vekslende efter Afgrøderne Art.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100—120 Malkekøer, 4 Tyre og 60 Stkr. Ung-

kreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Andelsmejeriet »Solvang« i Balle.

Der holdes som Regel 18 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer, og der er hidtil leveret 900—1000 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise er indkøbt. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Lykkesholm Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, er opført af Grundmur. Den bestaar af en Hovedfløj, opført i 1804, og 2 fritliggende mindre Sidefløje, opført omkring Midten af forrige Aarh. Den anselige Hovedfløj har høj Kælder, aaben Veranda med høj Trappe



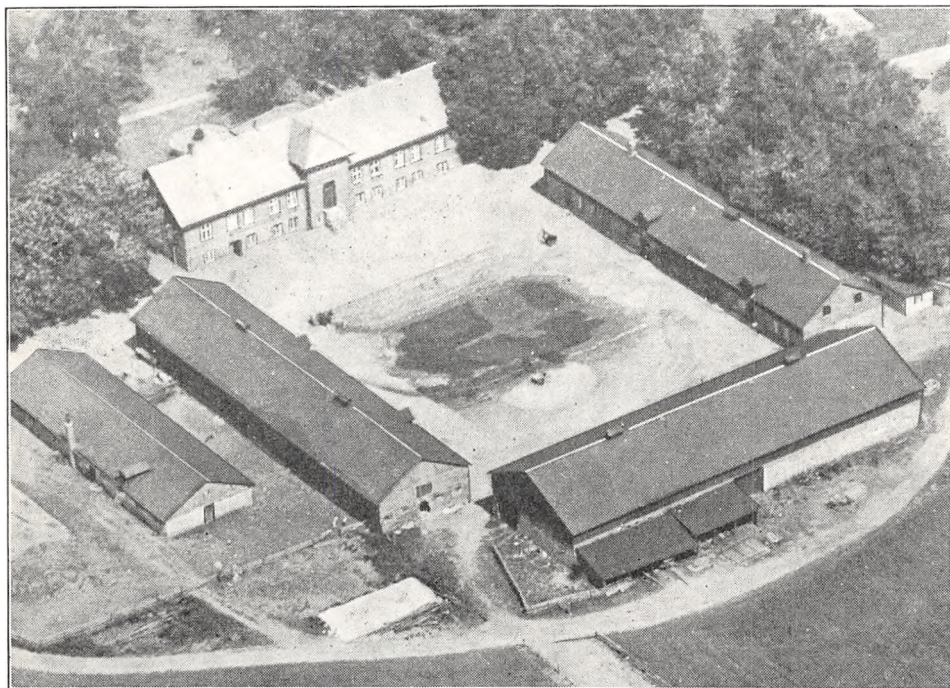
Lykkesholm.

til Haven og lav Frontspids med Ur i mod Nord til Gaarden; den er tækket med Tegl ligesom de 2 Sidefløje. Af disse har den vestlige, der er udvidet med en Sidelænge mod Vest, tidligere været benyttet som Forpagterbolig, den østlige, der indeholder Værelser, er udvidet med en Sidelænge mod Øst, som rummer Bolig til Gaardens Fodermester. Midter- eller Hovedfløjen, der i Øjeblikket beboes af Forpagteren, indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Af de grundmurede Avlsbygninger rummer den vestlige straaetækte Sidelænge Værksted, Hestestald, Smedie og Vognport og den østlige Kostald; denne, der er hvidpudset ligesom den østlige Sidelænge, er ombygget i 1930 og har paa Midten en kort Udvidelse mod Øst og til Gaarden en fremspringende Frontspids; den har Trætrimpel og Tag af Asbest ligesom den ene af Længerne, Laden, der afgrænser Gaardspladsen mod Nord; Længen mod Nord er nemlig delt i 2 med Indkørsel mellem disse fra Landevejen og op gennem Alléen til Hovedbygningen. Den straaetækte Længe Vest for Indkørslen rummer Magasin. Gaardens straaetækte Svinestald udgaar som en Sidelænge mod Øst fra den sydlige Ende af Kostalden. Desuden Vest for Gaarden en stor Hjelm af Træ, tækket med Tagpap ligesom nogle Pavilloner længere mod Vest til Gaardens Sjør, og Nord for Gaarden et straaetækt Redskabs- og Maskinhus, en Vognport, dels tækket med Tagpap, dels med Straa, alle 3 opført af Træ. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der er indlagt Vand i Ko- og Svinestalden. Foruden en Smedie hører der 7 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Have og Skov.

Lykkesholm er en gl. Gaard, som omkring Midten af det 16de Aarh., i 1552, ejedes af Erik Juel. Efter hans Død overtoges den af Enken Anne Friis og senere af Sønnen Iver Juel, der

endnu ejede den i 1595. Senere ejedes den af Børge Trolle til Trolholm (Holsteinborg). I 1643 ejedes Lykkesholm af Erik Høg til Bjørnholm, efter hvis Død i 1673 den overtoges af Sønnen Iver Juul Høg, som i 1681 lagde den ind under Baroniet Høgholm. I 1801 fik Besidderinden af dette, Generaløjntantinde Pauline Fabritius Tengnagel, kgl. Bevilling til at frasælge Lykkesholm, og til, at Gaarden maatte beholde sin Frihed som Hovedgaard, selv om Godset frasolgtes, hvorefter den i 1802 købtes paa Auktion for 55,000 Rd. og 50 Dukater med 20 Td. Hrtk., 74 Td. Tiendehrtk. og 213 Td. Hrtk. Bønderfæstegods af Otto Chfr. Mønsted. Efter hans Død i 1823 solgtes den samme Aar ved Tvangsauktion med 20, 55 og 19 Td. Hrtk. for 12,000 Rbd. Sølv til Sønnen P. M. Mønsted (senere Fævejle) og dennes Svoger P. Achton. Efter sidstnævntes Død i 1835 overtog Enken Margr. G. S., f. Mønsted, i 1836 Broderens Part i Gaarden og ægtede i 1844 Justitsrd. A. H. Westergaard; han solgte i 1875 Lykkesholm med 27 Td. Hrtk. for 260,000 Kr. til Stedsønnen O. M. Achton, der i 1897 solgte den med 27 Td. Hrtk. for



Nygaard.

258,000 Kr. til Forp. paa Rugaard, senere Landvæsenskommissær Jørgen Blach. Efter hans Død i 1929 overtoges Gaarden af Enken, den nuværende Ejerinde.

NYGAARD, Lyngby Sogn og Komm., Sønner Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. R. Jensen, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. 4 km, til Grenaa 13½ og til Randers 50 km, Tlf. Trustrup 1.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Nygaard, 1a af Pismølle, 14d af Lyngby, 1c m. fl. af Obdrup, 14c af Albøge og 2b m. fl. af Hallendrup, samlet Areal 158,4 ha, deraf 126,5 Ager, 11 Eng, 19,4 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 108,000 Kr. (120,000), Jordv. 83,000 Kr. (89,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 87,000 Kr., Løsporet i »London« for 97,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Nygaard ligger 1½ km Syd for Lyngby By med Indkørsel fra Vejen Lyngby—Obdrupgaard; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, bestaar af god Lermuld paa sandblandet Lerunderlag (Klæg). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, i 1929—31 (i øvrigt sund

Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1933—34. Engen er af god Bonitet, dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng, Skovens Bevoksning 30—40 Aar gl. Gran med lidt Bøg og Eg.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40—45 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er dels af Korthorns-, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Lyngby Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf 1 Hingst og 7 Følhopper, samt for Øjeblikket 10 Plage og Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen har hidtil været 30 Tillægssøer med Salg af Pattegrisene; der er nu 13 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 51 Svin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Nygaard har gode Bygninger. Den store Hovedbygning, der ligger mod Nord til den gl. Have, er opført af Grundmur paa høj Sokkel af Kampesten, har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den rummer en stor herskabelig Beboelse. Af Avlslængerne, som er tækket med Tagpap, er de 2 fritliggende Sidelænger opført af Grundmur. Af disse er der Fodermesterbolig, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge og Kostald samt Roerum i den vestlige; denne har Trimpel af Træ ligesom den sydlige Længe, Laden, til hvis Sydside der er opført en Halvtagsbygning til Vognport. Laden er opført af Kamp ligesom en Svinestald Vest for Gaarden og et Hønsehus Øst for. Desuden Øst for Gaarden en Hjelm af Træ. Foruden Lejlighed paa Gaarden til en gift Fodermester hører der et Hus til Ejendommen.

Nygaard er udkilt i 1806 som en Afbyggergaard fra Høgholm (se denne). I 1818 solgte Knud Høyer til Fævejle og Jens Buch den for 12,000 Rbd. Navneværdi til cand. theol. N. R. Høvring (senere Præst i Kolind); han solgte den i 1823 med $5\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. for 200 Rbd. Sedler til Jens Buch i Sjøby, som i 1828 overdrog den til sin Søn John Buch for 3000 Rbd. Sedler. I 1861 solgte han den for 40,000 Rd. til O. M. Achton (senere til Lykkesholm), der i 1868 afhændede den til L. H. Lund; han mageskiftede den i 1874 tillige med Pismølle (12 Td. Hrtk.), vurderet til 60,000 Rd., til C. L. Frantzen, som i 1882 solgte den for 116,000 Kr. til Landbrugskandidat, Branddirektør Axel Munch. Han solgte den i 1918 til et Konsortium, der var da 182 ha til Gaarden, og den skiftede nu Ejer nogle Gange ved Bytte og Salg i de følgende 7 Aar til 1925, da den nuværende Ejer købte den af et Konsortium, og i samme Tidsrum afhændedes der ca. 24 ha af Gaardens oprindelige Areal.

OBDRUPGAARD, Lyngby Sogn og Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. N. J. Strandgaard, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. godt 2 km, til Grenaa 13 og til Randers ca. 52 km, Tlf. Trustrup 6.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Obdrup og 18 m. fl. af Attrup, samlet Areal 136,8 ha, deraf 113,8 Ager, 15 Skov, 2 Tørvemose, 4 Have og Gaardsplads og 2 ha Lergrave, Hrtk. 13 Td. 4 Skp. 1 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 185,000 Kr. (210,000), Jordv. 120,200 Kr. (130,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 170,000 Kr., Løspøret i »Danmark« for ca. 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Obdrupgaard ligger 2 km Sydvest for Trustrup By ved Landevejen Grenaa—Aarhus; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger 1 km fra denne i Attrup, er Halvdelen god Lermuld paa Lerunderlag, Resten Muldjord paa noget blandet Underlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet, og en Del er kalket i Aarene 1920—30. Skovens Bevoksning er El og Gran.

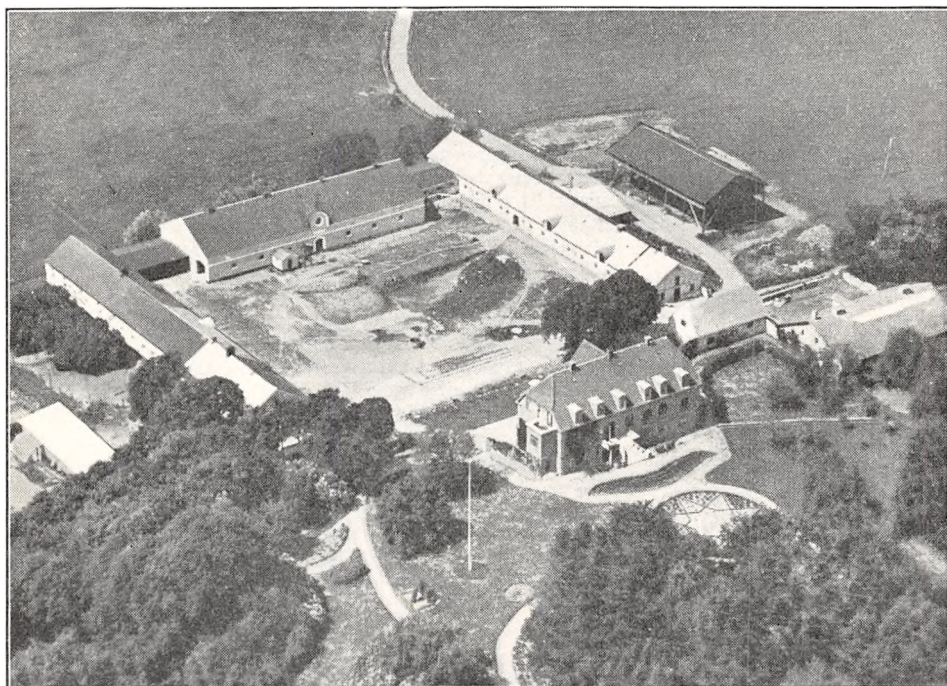
Jorden dyrkes i fri Drift med lidt Frøavl af forskellige Sorter; Forbruget af Kunstgødning er meget vekslende efter Afgrøderne Art.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af sorthroget hollandsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste

Aar 5132 kg med 3,47 pCt. Fedt og godt 198 kg Smør, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Trustrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Obdrupgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, er opført i 1925; den er bygget i 2 Etager, har høj aaben Altan samt 6 Kviste mod Øst, Karnap med Altan ved den sydlige Gavl, Frontspids og 4 Kviste mod Vest til Gaarden og Tegltag; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne



Obdrupgaard.

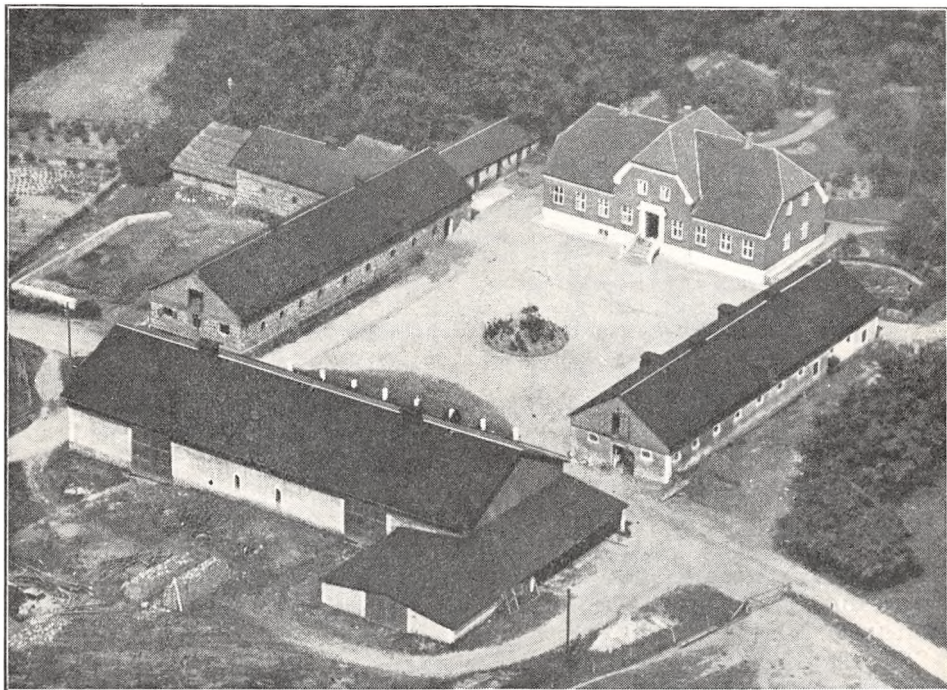
Bekvemmeligheder. Fra de 2 Hjørner mod Gaarden gaar der en buet Mur dels hen mod Indkørslen til Gaarden, dels mod Nordvest til en eternittækket Længe, som rummer Værelser. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, der har muret Trimpe, rummer den nordlige Sidelænge Værelser til Folkene og Kostald, den er tækket med Tagpap mod Nord og Asbest til Gaarden; den sydlige Sidelænge har Tag af Asbest, Eternit og Tagpap, den indeholder Heste- og Svinestald; Længen mod Vest, Laden, er tækket med Tagpap til Gaarden og Asbest mod Vest, den er ved 2 lavere Mellebygninger, af hvilke den nordlige rummer Kalvestald, den sydlige Vognport, sammenbygget med de 2 Sidelænger. Desuden Nord for Gaarden, en Hjem, tækket med Tagpap, Nord for Hovedbygningen en Svinestald med Tag af Eternit og Syd for Gaarden en Vognport, opført som Halvtag af Kamp og tækket med Asbest. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 3 Huse til Ejendommen. Den store, kønne gl. Have gaar over i en Del af Skoven.

Obdrupgaard er en gl. Gaard, som i 1441 var Ladegaard til Bjørnholm og senere hørte sammen med denne. Den nuværende Gaard er dog dannet i første Halvdel af forrige Aarh. af H. M. la Cour, der ejede den fra 1835—48; derefter ejedes den af O. W. Synnestvedt, den havde da 17 Td. Hrtk. Senere ejedes den af Jægern. Dinesen, som i 1874 solgte den til Louis Thiel; han solgte den i 1911 til L. P. Lauritzen, der i 1917 solgte den (tillige med Kærgaard) uden Besætn. for 255,000 Kr. til Ejendomshandler Lund, Gaarden var da paa 210 ha med godt 18 Td. Hrtk.; han udstykkede og frasolgte godt 70 ha. Senere ejedes Gaarden af A. Ingwersen, i 1922 købtes den af Generalkonsul C. C. I. W. v. Holck (Siam), hvis Søn C. O. A. H. v. Holck overtog den i Forpagtning til 1930, da den nuværende Ejer købte Gaarden.

(I Haven findes Rester af et Voldsted, hvor der ligeledes er fundet Munkesten; det er Rester af Bjørnholms Befæstning).

PARCELGAARDEN, Lyngby Sogn, Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. ca. 2 km og 12½ km til Grenaa, Matr.-Nr. 3a m. fl. af Obdrup.

Parcelgaarden ejedes i forrige Aarh. af Holst, der i 1882 solgte den til Louis Thiel, som ogsaa ejede Obdrupgaard; han solgte den i 1913 til B. Holck, Gaarden var da paa godt 83 ha med ca. 8½ Td. Hrtk. I 1927 blev der fra Gaarden udstykket 31,5 ha, paa hvilket Areal der oprettedes 5 Statshusmandsbrug, hver paa ca. 6,3 ha, og der blev derefter en Hovedparcel tilbage paa ca. 52 ha.



Kathrinesminde

KATHRINESMINDE, Søby By, Albøge Sogn og Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Fritz Holste, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. 6½ km (dog kun 3½ km til Hallendrup Holdeplads), til Grenaa 16½ og til Randers 49 km, Tlf. Fannerup 2.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Søby, samlet Areal 125,8 ha, deraf 91,8 Ager, 16,5 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 16,5 ha Forstrand (Græsningsjord), Hrtk. 12 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 122,000 Kr. (125,000), Jordv. 85,900 Kr. (85,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 81,000 Kr., Løspøret i »National« for 85,000 Kr.; Lys fra A. R. K. E.

Kathrinesminde ligger i den nordøstlige Side af Søby By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 11 ha Sundjord (Dynd), 11 ha lettere Muldjord og ca. 70 ha Lermuld, dels paa Ler-, dels paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet i 1931—33. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl bl. a. af Rapgræs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 30 Kalig. og 70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 33 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Lyngby Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 svære og 2 lettere Arbejdsheste, og der tillægges 2—4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret (de øvrige Pattegrise indkøbt), Gaarden har nu Kort til 82 Svin aarlig. Der holdes 26 Moderfaar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kathrinesminde har nye gode Bygninger, opført af den daværende Ejer i Aarene lige efter Verdenskrigen. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har hvidpudset Sokkel, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor og god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlslængerne, som ligger frit og overvejende er tækket med Tagpap, er der Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge og Kostald i den vestlige, der er opført af Kamp og har muret Trimpel; fra den nordlige Ende af denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Vest, den er ligeledes opført af Kamp og er fra den vestlige Ende forlænget med en straataekt Faarestald, bygget af Træ. Den sydlige Længe, Laden, der ligger Syd for Vejen, gennem Byen, er støbt af Beton; til den østlige Gavl af denne er opført en Halvtagsbygning af Træ, og den er her endvidere udvidet med en kort, lav Sidelænge mod Syd, som rummer Maskiner og Redskaber. Desuden Vest for Hovedbygningen et Hønsehuse, støbt af Beton og tækket med Tagpap, samt et Faarehus, opført af Træ og tækket med Straa. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Kathrinesminde ejedes i forrige Aarh. af C. Precht, som i 1893 solgte den til J. P. Nielsen. Senere, i 1919, købtes den af Niels Møller, der opførte Bygningerne, og efter hvem Gaarden i 1925 overtoges af Jydsk Land-Hypotekforening; $\frac{1}{2}$ Aar senere, i 1925, solgte denne Ejendommen til Fru Kristine Stenslund; hun solgte den til Johs. Bach, som overdrog den til A/S »Merkur« i Havndal, og af dette købte den nuværende Ejer Gaarden Sommeren 1934 for 170.000 Kr.

SØBYGAARD, Søby By, Albøge Sogn og Komm., Sønner Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. L. A. la Cour, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. ca. 7 km (dog kun godt 3 km til Hallendrup Holdeplads), til Grenaa $15\frac{1}{2}$ og til Randers $48\frac{1}{2}$ km, Tlf. Fannerup 16.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Søby og 20 af Kolindsund, samlet Areal 106,5 ha, deraf 104 Ager, 1,2 Skov og 1,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 1 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdkv. 111,500 Kr. (113,500), Jordv. 72,300 Kr. (78,000); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 49,900 Kr., Løstret i samme Selskab for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Søbygaard ligger $\frac{1}{2}$ km Syd for Søby By ved Vejen til Albøge; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 11 ha, som ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km fra denne i Kolindsund, er 93 ha Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag og 11 ha Dyndjord i Kolindsund. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i de senere Aar nymerglet af den nuværende Ejer. Skovens Bevoksning er Birk og Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med lidt Frøavl; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30 Kalig. og 100 Sække Kvalstøfg.

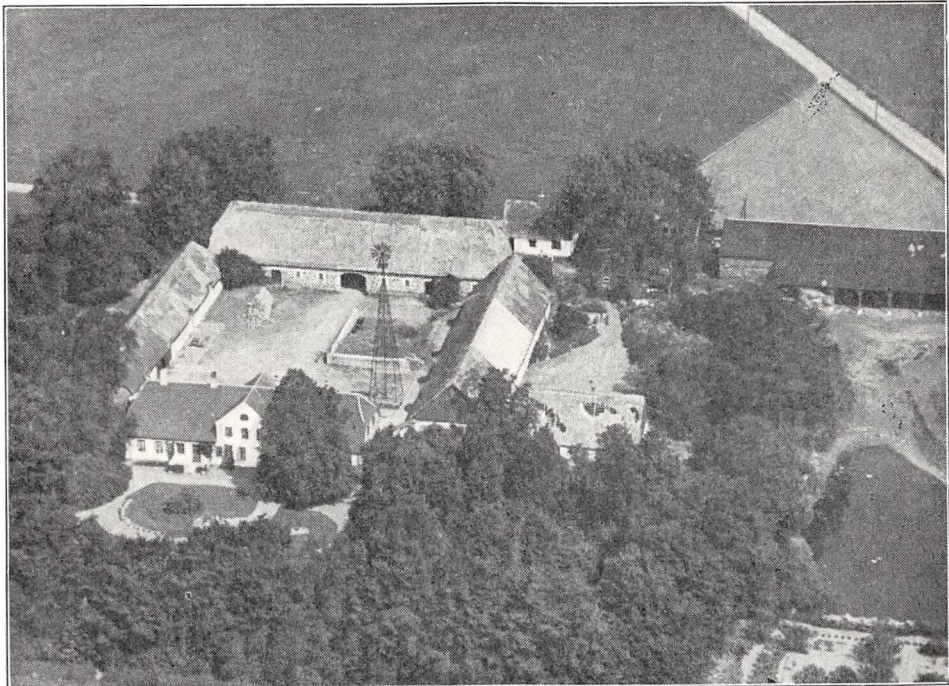
Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, der fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Lyngby Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret (de fleste Pattegrise indkøbt), Gaarden har nu Kort til 72 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Søbygaard har delvis ældre Bygninger. Den hvidpudsede, grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den rummer en stor og god Lejlighed med moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede fritliggende straataekte Avlslænger er den vestlige Sidelænge overvejende opført af Grundmur, den rummer Værelser til Folkene, Garage og Svinestald. Af de 2 andre, som er opført af Kamp, er der Ko- og Hestestald i den østlige Sidelænge, de 2 Sidelænger er forbundet med

Hovedbygningen ved en lav Mur; den nordlige Længe, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, rummer Lade og Svinestald, og fra den nordlige Side udgaar en kort Sidelænge, en Vognport, støbt af Beton og tækket med Tagpap. Desuden Øst for Gaarden en Hjem, tækket med Tagpap, samt et Hønsehus, der ligesom en Fodermesterbolig Nord for Gaarden er opført af Grundmur og tækket med Straa. Der er eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, der staar inde paa Gaardspladsen, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden tillige med sin store Have er omgivet af Læplantning.

Søbygaard ejedes i forrige Aarh. af C. H. Schou, efter hvis Død Dødsboet solgte den i 1887 med ca. 103 ha, Besætn. og Invt. for 60,000 Kr. til Forp. J. Jensen. Senere købtes den af Prpt. Svendsen, efter hvis Død i 1899 den overtoges af Hustruen, Enkefru Dorthea Svendsen; hun afstod den senere til Sønnen Ove Svendsen (nu Hessel), der i 1918 solgte den til Thomas Jensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1919.



Søbygaard.

SØHOLM, Albøge Sogn, Lyngby-Albøge Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. J. Legarth, Postfb. og nærmeste St. Kolind, Afst. $4\frac{1}{2}$ km, til Grenaa 19 og til Randers 44 km, Tlf. Sivested 14.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Kolindsund og 1 m. fl. af Nederst, samlet Areal 183,7 ha, deraf 158 Ager, 5,5 Skov, 2 Have og Gaardsplads og 18,2 ha Strandjord (Græsningsjord), Hrtk. 1 Td. 1 Skp. 3 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 125,000 Kr. (145,000), Jordv. 87,800 Kr. (105,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 95,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 80,000 Kr.; Lys fra A. R. K. E.

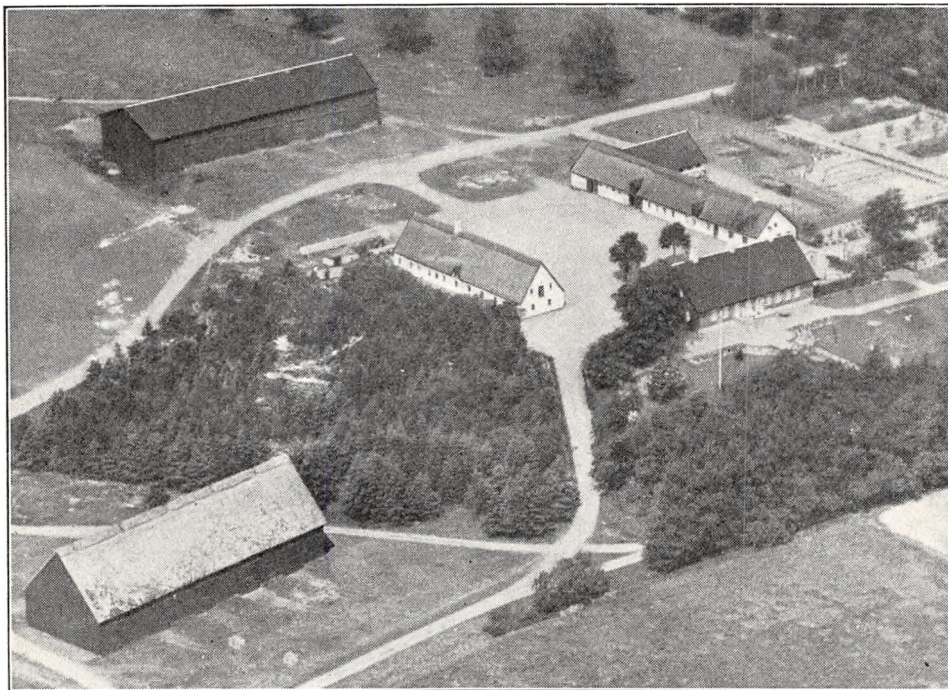
Søholm ligger i Kolindsund 4 km Øst for Kolind St., offentlig Vej fører forbi Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Dyndjord, dog af forskellig Dybde. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er meget kalkholdig. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift med en Del Frøavl af Rajgræs m. m.; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf. og 170 Sække Kvælstofg.

Der holdes kun en enkelt Ko; Mælken anvendes i Husholdningen. Som Regel holdes der 14 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til

Markarbejde og stationær Brug. Af Svin holdes kun til Brug i Husholdningen, Gaarden har Kort til 30 Svin aarlig. Fjerkræholdet er 6—700 Høns.

Søholm har gode grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, har aaben Veranda til denne og er tækket med Tagpap; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne er de 2 fritliggende Sidelænger tækket med Straa (Gaarden er aaben mod Vest). Af disse rummer den nordlige Værelser m. m., og fra den vestlige Ende af denne udgaar Hestestalden som en Sidelænge mod Nord; i den sydlige Sidelænge er der Magasin samt Garage, og Vest for denne ligger Gaardens Hønsehus. Desuden 2 Trælader, af hvilke den ene, som ligger Vest for Gaarden, er tækket med Tagpap og den anden, der ligger Syd for Gaarden, med Straa. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden og den store Have er omgivet af Læplantning.



Søholm.

Søholm er én af de mange Ejendomme, som tidligere ejedes af A/S Kolindsund (se Indledning til Randers Amt), og af dette købte den nuværende Ejer den i 1921. Gaarden havde tidligere kun et Areal paa 133 ha, men dette er siden øget med 50 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

RUGAARD, Hyllested Sogn, Hyllested-Rosmus Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Hfjm., Løjtnant Adolph Mourier-Petersen, Postfb. og nærmeste St. Hyllested, Afst. 2½ km, til Ebeltoft og Grenaa 17 og til Randers 55 km, Tlf. Hyllested 4 (Hovedbygningen) og 2 (Avlsgaarden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Rugaard og 3b m. fl. af Hyllested, samlet Areal 802,9 ha, deraf 275 Ager, 58 Eng, 413 Skov, 44 Sø og 12,9 Have og Gaardsplads, Hrtk. 38 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb. (Gaarden) og 17 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. (Skoven); Ejdskv. 348,500 Kr. (403,000) (Gaarden) og 175,000 Kr. (175,000) (Skoven); Jordv. 196,200 Kr. (208,000) (Gaarden) og 97,600 Kr. (97,600) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 475,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 300,000 Kr.; Lys og Kraft til mindre Motorer fra A. R. K. E.

Rugaard ligger godt 2 km Øst for Hyllested St. ved Amtsvejen fra Trustrup over Balle til Ebeltoft; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden — denne ligger i den nordøstlige Side af Marken — er 165 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 110 ha god Muldjord paa Grusunderlag. Terrænet er overvejende jævnt, dog stedvis let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920'erne fra eget Mergelleje. Af Engarealet er 47 ha god Lavmose og 11 ha ligeledes Lavmose, men lidt vandlidende; Engarealet voksede betydeligt ved Udtørringen af Sønderø omkring 1870. Af Skoven er 135 ha bevokset med Gran og Fyr, Resten med Bøg iblandet Eg og blandet Løvtræ; Skoven er af god Bonitet, Driften ledes af Ejeren.

Gaarden drives af Ejeren ved Overforvalter K. Overbye; 110 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Vintersæd, 3. Runkelroer, 4.—5. Byg, 6. Kløver og Græs, 7. Hundegræsfrø, 8. Havre. 69 ha dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1.—2. Korn, 3. Roer, 4. Korn, 5. Kartofler og Rodfrugter. 40 ha henligger med vedvarende Græs, og Resten af Agermarken — 56 ha — dyrkes i fri Drift. Der avles som nævnt en Del Frø af Hundegræs, og al Byg sælges som Maltbyg. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 160 Kalig. og 160 Sække Kvælstofg.

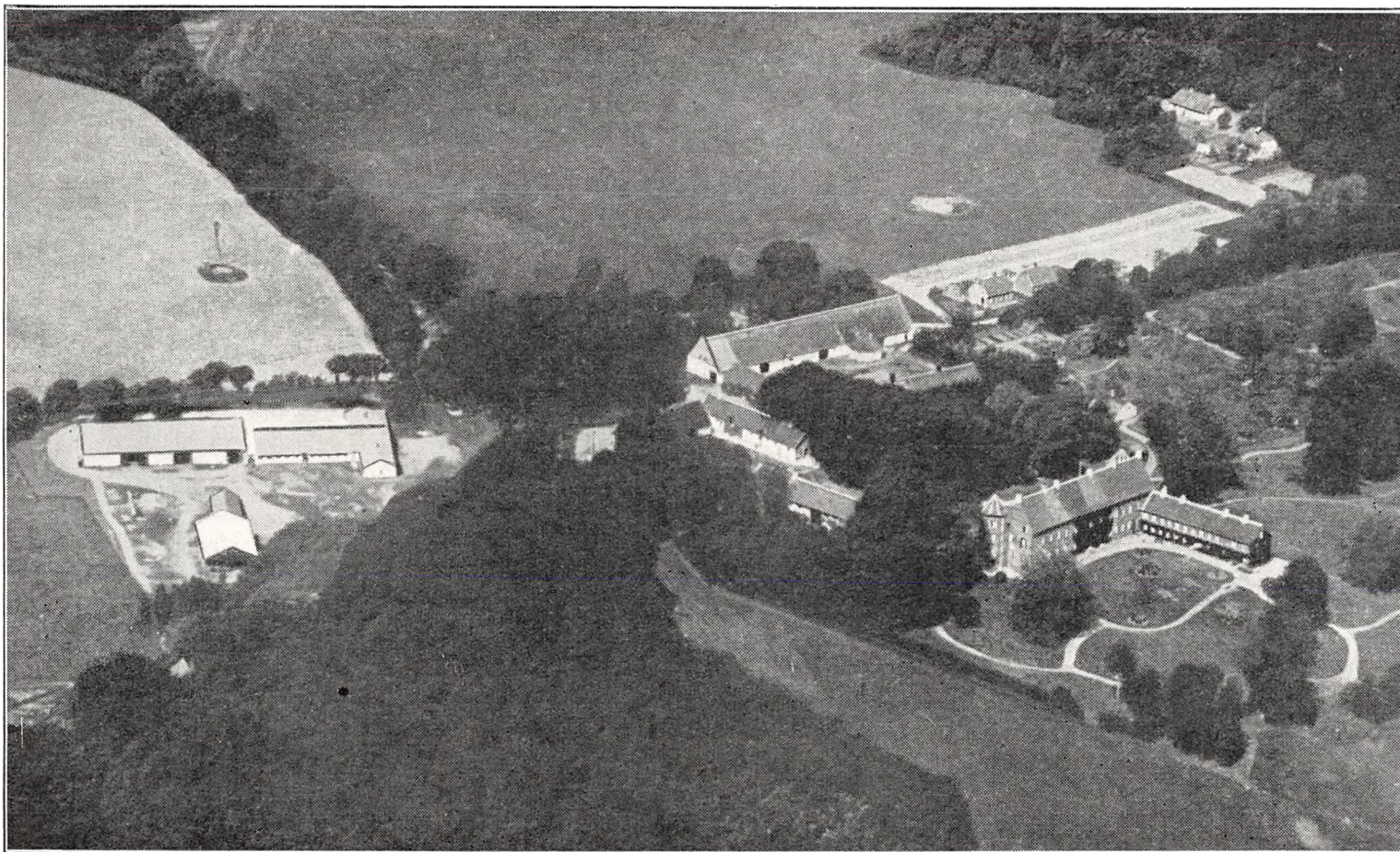
Kvægbesætningen, der bestaar af 170 Malkekøer, 5 Tyre og 30 Kalve (Kvierne findes paa Skovgaardsgaarden, se denne), er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3247 kg med 3,74 pCt. Fedt og knap 136 kg Smør (efter Mund- og Klovsyge), Mælken leveres til Andelsmejeriet »Solvang« i Balle.

Der holdes paa Gaarden som Regel 26 Arbejdsheste, i Skoven 2 og endvidere 2 Køreheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer og 2 Orner; der er hidtil leveret ca. 600 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu Kort til 338 Svin aarlig. Fjerkræholdet er 200 Høns til Hovedbygningen og 50 til Avlsgaarden.

Rugaard Hovedbygning ligger Øst for Avlsbygningerne mellem disse og Nørresø. Den bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel, af hvilke Vestfløjen er den anseeligste og ældste, vistnok bygget i Slutningen af det 16de Aarh.; den er opført af røde Mursten paa en Sokkel af Granitkvadre, har hvælvede Kældere, er i 2 Stokværk og derover et Halvstokværk med skydeskaarlignende Aabninger; den har paa Hjørnerne mod Vest 2 ottekantede Taarne, der er tækket med Tegl ligesom selve Hovedbygningen. Den mindre anseelige Sidefløj mod Nord er betydelig yngre, den er opført i 2 lave Stokværk. En sydlig Sidefløj, opført af Bindingsværk, blev nedbrudt i 1857, de tidligere Borggrave og Volde blev tilkastet og sløjft noget over Midten af det 18de Aarh. og Arealet lagt ud til Have og Park.

Af de veldrettede Bygninger til Avlsgaarden, som overvejende er opført af Grundmur, ligger Vest for Hovedbygningen 3 teglhængte Længer, en Hovedlænge, der rummer Bolig for Forvalter og Økonomilejlighed, samt 2 ELEVbygninger, af hvilke den ene tillige rummer Stald til Søer. Nord for disse en Svinestald, 2 Længer sammenbygget i Vinkel, opført af Kamp og Beton og tækket med Rør, et Tørvehus, tækket med Tagpap, samt en ældre Lade, der i den sydlige Del rummer Magasin, den har takkede Gavle og er tækket med Rør. Desuden Syd for ovennævnte Bygninger den rørtækte Hestestald, som tillige rummer Herskabsstald; Syd for denne en teglhængt Smedie, der tillige indeholder Karetmagerværksted, og Vest for en Bygning, som rummer Stald til Søer m. m. og har Tag af Asbest. Endvidere længst mod Syd en Kostald (en Langstald med Køerne i 6 Rækker, uden Loft og med Ovenlys, ombygget i 1932); den nordlige Ende af denne, i hvilken der er indrettet Roehus, er mod Øst udvidet med en kort Side-længe, der rummer Kalvestald, og en lignende mod Vest, som indeholder Mejeri med Køleanlæg til Mælken. Samtidig opførtes der til den sydlige Ende en Lade. Desuden Øst for denne en Hjem, til hvilken der i 1933 er opført en Vognport til den vestlige Gavl. Endvidere er der i 1933 Vest for Gaarden og Landevejen opført en Redskabs- og Maskinbygning af Træ, der ligesom sidstnævnte er tækket med Asbest. Der er eget Vandværk med en Vindmotor som Drivkraft (ses i Marken Vest for Kostalden) og en Petroleumsmotor som Hjælpekraft, der er Roe-spor fra Roehuset til Kostalden, Gaarden har 2 Lokomobiler til stationær Kraft, og foruden Bolig til Gartner og Chauffør samt 2 Skovfogedhuse hører der 6 Huse med 8 Lejligheder til Ejen-dommen.

Til Rugaard hører endvidere en hollandsk Vindmølle med Beboelse, denne er forpagtet bort, samt foruden de 2 særskilt beskrevne Gaarde Frydensberg og Skovgaardsgaarden tillige Ny-mannsgaarden med 88 ha, Teglgarden med 30 ha, Glatvedgaarden med 22 ha, Jærgergaarden



Kugaard.

med 20 ha samt 5 mindre Ejendomme; Rugaard ligger smukt ved Nørresø med Have og Park skraanende ned mod denne og omgivet af Skov.

Rugaards Historie kan paa en Maade føres langt tilbage. Paa Valdemar den Stores Tid i Slutningen af det 12te Aarh. ejede Biskop Svend i Aarhus en hel Del Gods i denne Egn, der, fordi det laa saa nær Havet, af og til hærgedes af Sørøvere (Venderne). I 1183, 8 Aar før sin Død, testamenterede han dette Gods til Øm Kloster, og da Klostret i 1560 inddrog af Kronen, kom denne i Besiddelse af Godset, som Frederik d. Anden i 1579 mageskiftede for en Del andet Gods i Jylland og paa Sjælland til Hans Axelsen Arenfeldt til Palsgaard; han dannede nu Rugaard ved Nedlægning af Byen Rove eller Rude, der bestod af 16 Gaarde og vistnok var dannet ved Rydning af Skov siden Biskop Svends Tid, og opførte derefter Hovedbygningen. Efter hans Død i 1611 blev den yngste Søn, Stiftamtmd. Mogens A. senere Eneer af Rugaard; han øgede Godset en Del, der saavel som Gaarden led meget under Svenskekrigen i 1658—60. Efter ham gik Rugaard over til Sønnen, Kmjkr. Hans A., der i 1682 solgte den til sin Fætter Jørg. A. til Basnæs, Rugaard havde da 72 Td. Hrtk. foruden Tiender og Bøndergods. Han er kendt for sine ihærdige Hekseforfølgelser, for hvilke Regeringen maatte bremse ham, og da han stadig plagedes af sine Kreditorer (i det sydlige Taarn havde han indrettet sig et Værelse, »Hamburg«, hvor han skjulte sig, naar disse kom til Gaarden), saa solgte han ved Auktion i 1707 — efter at han i 1698 først havde solgt Tjele, Vingegaard og Bigumgaard — Rugaard med 57 Td. Hrtk., deraf 18 Td. Skovskuld, 65 Td. Tiendehrtk. og 458 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, til sin Søn Axel Arenfeldt, under hvem Avlsbygningerne brændte i 1713, ligesom der brændte en hel Landsby af Fæstegods i hans Tid. Efter at han stadig havde kæmpet mod Armoden, solgte hans Kreditorer i 1737 Rugaard for ham ved Auktion for 28,000 Rd. til Generalmajor Chr. Lerche, som i 1743 (se Lerchenborg, Bind II, Side 120—22) solgte Gaarden til senere Statholder, Gehejmerd., Overpræsident Jak. Benzon; han, der sløjfede Borggravene m. m., bestemte i sit Testamente i 1766, at der af Rugaard og Cathrineberg (se Bind I, Side 588) skulde oprettes et Stamhus (1263 Td. Hrtk.), som ved hans Død (han døde ugift i 1775) tillige med 80,000 Rd. skulde tilfalde Brodersønnen, Kmhr. Chr. Benzon, der i 1779 for Pengene købte Tirsbæk ved Vejle; han opdyrkede en Del raa Jorder og gennemførte en Del Grundforbedringer, Engafvanding m. m. I 1787, 5 Aar efter at Testamentet var konfirmeret, fik han Bevilling til at ombytte Stamhuset med Christiansdal ved Odense, hvorefter han i 1788 solgte Rugaard ved Auktion for 71,050 Rd. til Kapt. Jak. Hansen, Lyngsbækgaard. Han frasolgte en Del Gods paa Helgenæs og solgte derefter i 1796 Rugaard for 124,000 Rd. til Kmrd. P. Beck, Kragerup, som i 1798 solgte Gaarden for 200,000 Rd. til Raadmand H. P. Ingerslev og Toldinspektør H. P. Stochmann, begge af Aarhus, af hvilke førstnævnte blev Eneer Aaret efter; han, der var en dygtig Landmand, fik Bevilling til at frasælge Bøndergodset, uden at Hovedgaarden mistede sin Frihed, han ryddede Jorderne for en uhyre Mængde Sten, satte Stendiger og frasolgte det meste af Bøndergodset. Ved hans Død i 1830 købtes Rugaard med Parcelgaarden Frydensberg, som var oprettet af Ingerslev, ialt 66, 32 og 32 Td. Hrtk., for 32,000 Rbd. Sølv af Sønnen C. P. R. Ingerslev (Marselisborg), der i 1835 solgte den for 55,000 Rbd. Sølv til sin Svoger M. J. B. Schjøtt, som havde den i Forpagtning. Han solgte den i 1857 for 325,000 Rd. til Kmhr., Hfjm., Landstingsmand P. P. C. F. Mourier-Petersen; han, der i 1866 var Medstifter af og i mange Aar Formand for Hedeselskabet, tilplantede ca. 65—70 ha ved Stranden; han var en meget anset og dygtig Landmand, som blev betroet mange Tillidshverv. Efter hans Død i 1898 overtoges Rugaard af hans Enke, Kmhr.-inde Alvilda M.-P., f. Dahl, der i 1904 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer, der har fortsat Faderens Arbejde med Tilplantning af de dertil mest tjenlige Arealer, ligesom der er omdrænet en hel Del af Gaardens Mark. Efter en Brand i 1911 er en Del af Avlsbygningerne blevet fornyet, ligesom disse er udvidet i de aller-seneste Aar.

I 1912 er der i Skovbrynet ved Rugaard rejst en Mindestøtte for afdøde Kmhr. P. P. C. F. Mourier-Petersen for hans utrættelige Arbejde for Hedeselskabet og Plantningssagen.

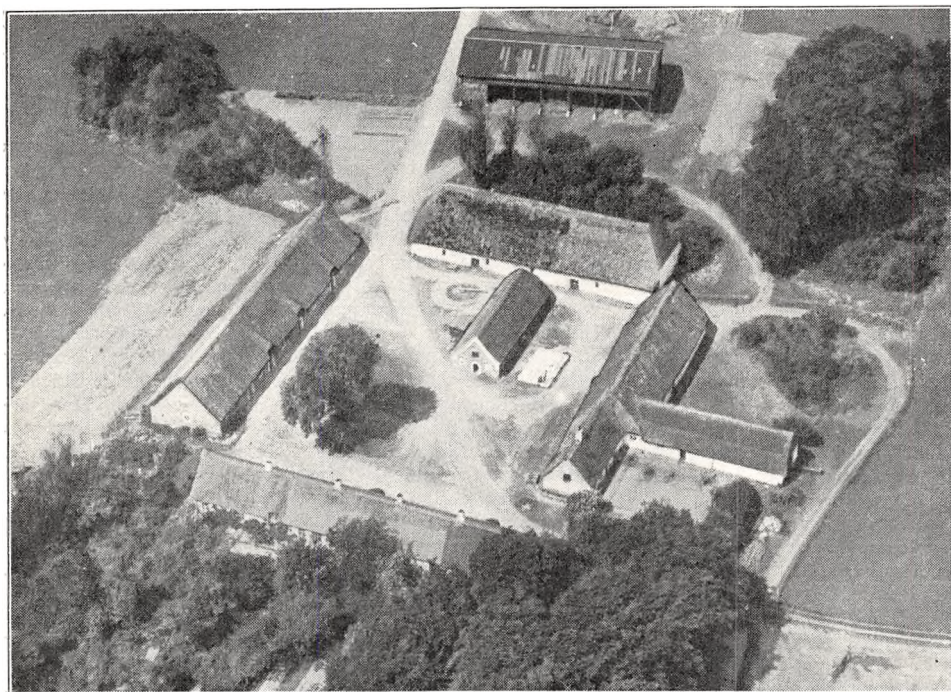
(Endnu i den yngre Benzon's Tid, medens Rugaard var Stamhus, var der Vildsvin i Rugaards Skove, og om Ulvenes Tilhold paa Egnen vidner Ulvegrave, der endnu er synlige).

FRYDENSBERG, Hyllested Sogn, Hyllested-Rosmus Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Hfjm., Løjtnant A. Mourier-Petersen, Rugaard, Postfb. Balle, nærmeste St. Rosmus, Afst. 2½ km, til Grenaa 16½ og til Randers 55 km, Tlf. Hyllested 16 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1e m. fl. af Rugaard, samlet Areal 151,7 ha, deraf 115 Ager, 27,5 Eng, 2 Have og Gaardsplads, 5,5 Kalkgrave og 1,7 ha andre Arealer, Hrtk. 13 Td. 3 Skp. 2 Fdk. ½ Alb.; Ejdkv. 140,000 Kr. (145,000), Jordv. 96,000 Kr. (100,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 100,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Frydensberg ligger 2 km Øst for Rosmus St. ved Vejen, som fra Balle fører til Rugaard og Ebeltoft; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er meget forskelligartede, 62 ha er stengruset Jord, deraf en Del paa Kalkunderlag, 6 ha Lermuld paa Lerunderlag og 37 ha Sandmuld og Sandjord paa Sand- og Klægunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og 55 ha er nymerglet og kalket i 1920'erne. Af Engarealet er tre Femtedele god Lavmose, Resten Sandeng af mindre god Bonitet.

Gaarden drives siden 1916 af Forpagter E. Gowertz-Jensen; Jorden dyrkes i fri Drift, af og til med Frøavl. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 130 Sække Superf., 30 Kalig. og 70 Sække Kvalstofg.



Frydensberg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Solvang« i Balle.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 9 Tillægssøer; der er hidtil leveret 250—300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu Kort til 132 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 125 Høns.

Frydensberg har overvejende ældre straaetækte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst-Sydøst til Haven, er opført af Grundmur og tækket med Rør, den indeholder Forpagterbolig samt Værelser til Folkene. Af de 3 fritliggende Avlslænger er den nordlige Sidelænge ligeledes opført af Grundmur, den rummer Fodermesterbolig og Kostald, og en Sidelænge fra sidstnævnte, opført af Bindingsværk, rummer Kalvestald og Vognport. Den sydlige Sidelænge, som indeholder Heste-, Ungkvæg- og Svinestald, er opført af Kampesten ligesom en Svinestald midt paa Gaardspladsen. Den vestlige Længe, der er bygget af Bindingsværk, rummer Lade og Vest for denne en Hjelm af Træ, tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, der anvendes Dampkraft til Drift af de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der vid Udsigt ud over Havet.

Frydensberg er dannet som en Afbygger- eller Parcelgaard fra Rugaard i Begyndelsen af forrige Aarh. af den daværende Ejer H. P. Ingerslev.

SKOVGAARDSGAARDEN, Skovgaarde By, Hyllested Sogn, Hyllested-Rosmus Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Hfjm., Løjtnant A. Mourier-Petersen, Rugaard, Postfb. og nærmeste St. Hyllested, Afst. 3 km, til Ebeltoft 12 og til Randers 56 km.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Skovgaarde, samlet Areal 65 ha, deraf 64,5 Ager og 0,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 2 Skp. 2 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 65,000 Kr. (70,000), Jordv. 54,900 Kr. (59,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 25,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Skovgaardsgaarden ligger 1 km Nord for Skovgaarde By ved Vejen til Rugaard; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er højtliggende, men jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet i 1920'erne.

Gaarden drives sammen med Rugaard (se denne); Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Brak, 2. Kaalroefrø, 3. Hvede, 4. Runkelroer, 5. Byg, 6. Vaar-Rug, 7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 45 Sække Superf., 15 Kalig. og 85 Sække Kvælstofg.

Paa Gaarden findes 60 Kvier af rød dansk Malke race. Som Regel holder der 2 Arbejdsheste, ligesom der paa Gaarden holdes 15 Faar og 1 Væder.

Skovgaardsgaarden har ældre Bygninger, af hvilke Beboelsesbygningen ligger frit mod Nord; den er opført af Bindingsværk, tækket med Rør og rummer foruden Bolig til en gift Mand (i den østlige Ende) Hestestald og Vognport. Af de 2 sammenbyggede egentlige Avlslænger, som er tækket med Rør, er der Kostald i den grundmurede Længe mod Syd og Lade i Længen mod Vest, denne er opført af Beton.

Skovgaardsgaarden har tidligere hørt under Rugaard som Fæstegods.

ATTRUPGAARD, Attrup By, Rosmus Sogn, Hyllested-Rosmus Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Chr. Greve Bay Schmidt, Postfb. Trustrup, nærmeste St. Balle, Afst. ca. 4 km, til Grenaa godt $15\frac{1}{2}$, til Ebeltoft $16\frac{1}{2}$ og til Randers $50\frac{1}{2}$ km, Tlf. Rosmus 14.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Attrup, samlet Areal 133 ha, deraf 100 Ager, 27,3 Eng, 4,4 Skov og 1,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 4 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 170,000 Kr. (165,000), Jordv. 108,900 Kr. (100,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 135,000 Kr., Løstøret i Jydsk Brandf. for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Attrupgaard ligger i den nordlige Side af Attrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, nærmest Nord for denne, bestaar dels af stærk, dels af mild Lermuld paa Lerunderlag, for en stor Del med Hældning mod Nord. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet, og der er ingen Kalktrang. Engen er god Lavmose med Tørveskær, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i alm. Drift, Sædsiftet er endnu ikke fastlagt; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., lidt Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

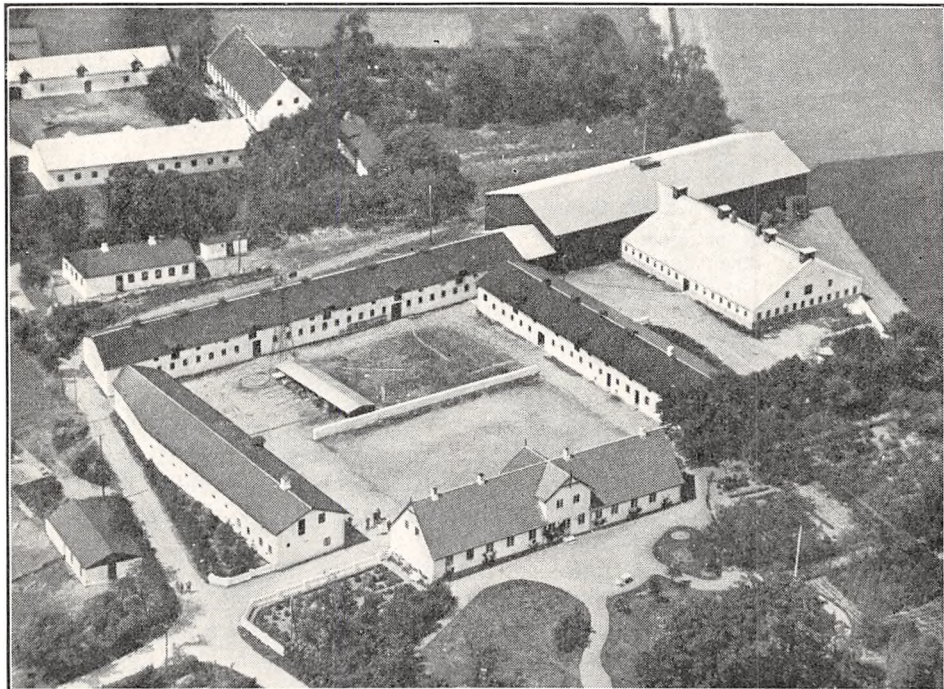
Kvægbesætningen, der bestaar af 75 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3150 kg med 3,75 pCt. Fedt og 132 kg Smør, Mælken leveres til Ørup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 11 Arbejdsheste; for Øjeblikket intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er sidste Aar leveret ca. 250 Slagterisvin, Gaarden har nu Kort til 154 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Attrupgaard har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, har gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten; den rummer en

stor og god Lejlighed. Af de 3 Avslænger, som er tækket med Tagpap, er der Værelser til Folkene m. m. samt Kostald i den nordlige Sidelænge, Bolig til en gift Medhjælper, Heste- og Svinestald i den sydlige samt Ko- og Svinestald i Længen mod Vest; denne er ved en kort Forbindelsesbygning fra den nordlige Gavl sammenbygget med Laden, der er opført i 1928—29, og fra den østlige Side af denne udgaar atter en Sidelænge mod Øst, en ny velindrettet Svinestald, opført i 1930 og tækket med Asbest ligesom Laden. Desuden Øst for denne et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Pandeplader, og Syd for Gaarden et lignende, tækket med Tagpap. I Heste- og Kostald er der Jernbjælker og støbte Lofter, der er eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, og foruden Boligen paa Gaarden hører der 2 Huse med 3 Lejligheder til Ejendommen.

Attrupgaard ejedes i forrige Aarh. af P. F. S. Mønsted, som havde købt den i 1879 med 64 ha, Besætn. og Invt. for 50,000 Kr.; efter hans Død i 1881 overtoges den af Hustruen,



Attrupgaard.

Enkefru Mønsted, og senere, i 1894, af Svigersønnen H. F. Hansen. Han solgte den i 1916 med 157 ha, ca. 16½ Td. Hrtk., Avl, Besætn. og Invt. for 285,000 Kr. til L. A. la Cour, der frasolgte ca. 13 ha til J. Thygesen Nielsen, Ørupgaard. I Aug. 1918 solgte han Attrupgaard til et Konsortium, som frasolgte ca. 19 ha, hvorefter dette i 1921 solgte Gaarden for 407,700 Kr. til C. V. Prebensen. Efter ham overtoges Gaarden i 1925 af Jydsk Land-Hypotekforening; denne mageskiftede den i 1928 for Sindinggaard ved Ulstrup til Løjtnant H. Mark (nu Kollerup), der tilkøbte 7,7 ha. Senere, i 1930, overtoges den atter af Jydsk Land-Hypotekforening, som i 1933 solgte den for 210,000 Kr. til den nuværende Ejer.

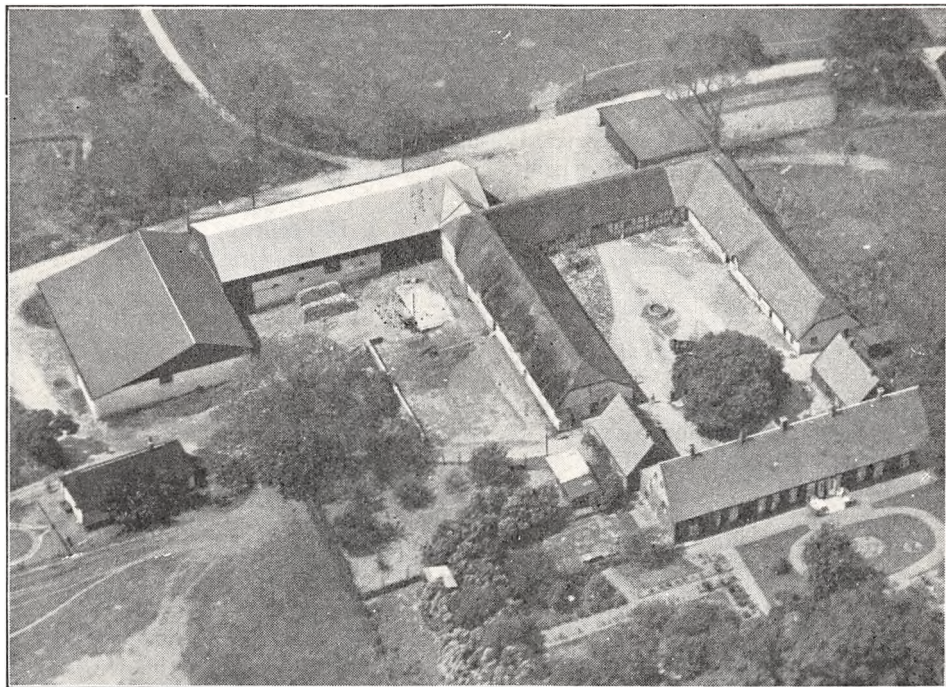
ØRUPGAARD, Rosmus Sogn, Hyllested-Rosmus Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. J. Thygesen Nielsen, Postfb. Trustrup, nærmeste St. Rosmus, Afst. 3 km, til Ebeltoft og Grenaa 16 og til Randers 50 km, Tlf. Rosmus 17.

Matr.-Nr. 12 m. fl. af Ørup, 6 m. fl. af Attrup og 3b af Høgholm, samlet Areal 140 ha, deraf 123 Ager, 4,5 Eng, 7,5 Skov, 3 Mose og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 1¾ Alb.; Ejdskv. 155,000 Kr. (150,000), Jordv. 101,000 Kr.

(105,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 110,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Ørupgaard ligger tæt Syd for Attrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Skov og Mose, som ligger 3 km fra denne, bestaar dels af Ler-, dels af Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1923—26. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ og Gran.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift med nogen Frøavl; der avles desuden en Del Kartofler, dels til Kartoffelmelsfabrik, dels til Salg som Spisekartofler. Af Kunstgød-



Ørupgaard.

ning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 60 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rødt dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3700 kg aarlig med 160 kg Smør, Mælken leveres til Ørup Andelsmejeri, der ligger tæt ved Gaarden.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 1200 Slagterisvin (de fleste Pattegrise indkøbt), Gaarden har nu Kort til 180 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Ørupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store, gl., kønne Have, har Terrasse til denne, Frontspids mod Vest til Gaarden samt Tegtag; den indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Foran Hovedbygningen 2 teglhængte mindre Sidefløje, af hvilke den nordlige rummer Værelser, den sydlige Vadskehus. Af de 3 sammenbyggede straatækte Avslænger er der Hestestald i den nordlige, Kostald i den sydlige samt Ko- og Ungkvægstald i Længen mod Vest, som er opført af Bindingsværk, og gennem hvilken der er Indkørselsport fra Sognevejen til Gaarden. Desuden Vest for Gaarden en Vognport, bygget som Halvtag, opført af Kamp

og tækket med Tagpap, og Syd for Gaarden en Trælade; denne, der er tækket med Pandeplader, er sammenbygget med Hjørnet af Kostalden og er ved den sydlige Ende udvidet med en Sidelænge mod Øst, opført dels af Træ, dels af Grundmur. Endvidere Øst for denne en Fodermesterbolig, opført af Bindingsværk og tækket med Tagpap ligesom Laden. Syd for disse ligger yderligere (ikke med paa Billedet) et Redskabs- og Maskinhus med Magasin paa Loftet samt en Lade, begge opført af Kamp med Trætrimpel og Tag af Cementsten, samt 3 Svinstalde, de 2 af Træ, tækket med Tagpap, den tredje af Bindingsværk med Straatag. Der er eget Vandværk med en Vindmotor som Drivkraft, og der hører 4 Huse til Ejendommen.

Ørupgaard er en Slægtsgaard, som i første Halvdel af forrige Aarh. ejedes af Thyge Jensen; han overdrog den i 1848 til Sønnen Jens Thygesen, der i 1892 afstod den til Svigersønnen N. C. Nielsen. Efter hans Død i 1904 overtoges den af Hustruen, Enkefru Maren Nielsen, f. Thygesen, som i 1912 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer.

Der er i 1916 tilkøbt 15,5 ha, deraf ca. 13 fra Attrupgaard, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

BJØRNHOLM, Tirstrup Sogn, Tirstrup-Fuglslev Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Løjtnant A. U. Juhl, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. 4 km, til Grenaa godt 14, til Aarhus 45 og til Randers 50 km, Tlf. Trustrup 18.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Bjørnholm og 11a m. fl. af Hallendrup, samlet Areal 238,2 ha, deraf 183 Ager, 14,7 Eng, 25 Skov, 10 Mose og 5,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 24 Td. 2 Skp. 0 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. (Gaarden) og 4 Td. 0 Skp. 0 Fdk. 0 Alb. (Skoven); Ejdkv. 243,000 Kr. (275,000), Jordv. 174,200 Kr. (192,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 197,400 Kr., Løspøret i »Dannevirke« for 210,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Bjørnholm ligger ca. 3 km Sydvest for Trustrup St., Nord for Landevejen Grenaa—Aarhus med Indkørsel fra denne; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af ret ensartet god, dyb Muldjord, dels paa Kalk- og Mergel-, dels paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—32. Engen er god Lavmose; der drives paa Gaarden en ret betydelig Tørveproduktion — fra 2 til 9 Millioner Tørv aarlig. Af Skovens Bevoksning er to Trediedele Bøg, Resten Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Kaalroer og Hundegræs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 50 Kalig. og 250 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 4 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Jersey-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, Mælken sælges som Børnemælk, dels til »Raamosegaard Plejecentral«, dels til Mejeriet »Brolykke« i Grenaa.

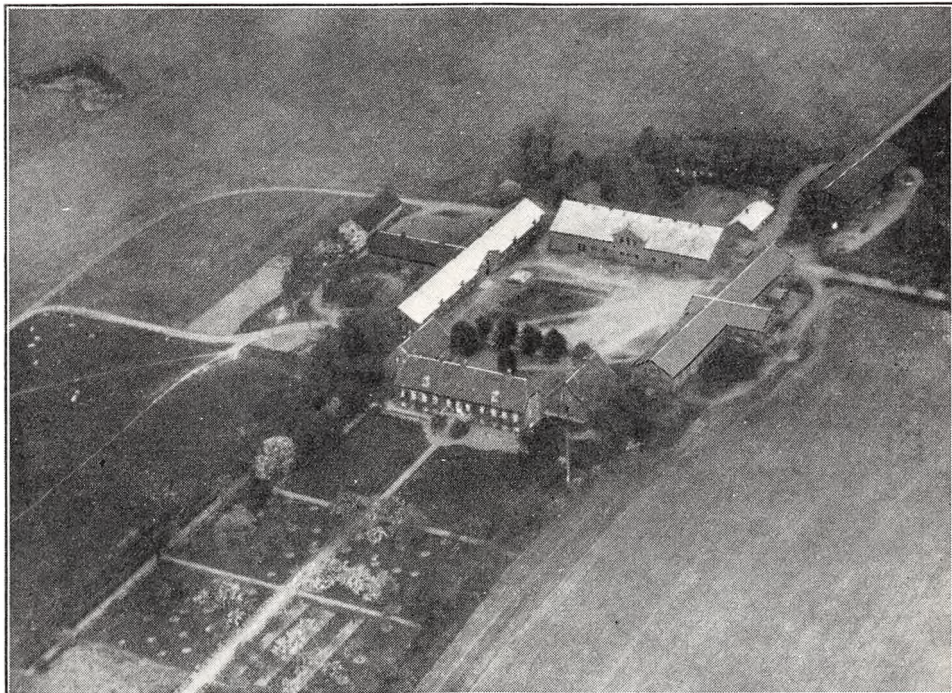
Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og 1 Ridehest og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der leveres ca. 200 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattedrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns (hvide Italienerne).

Bjørnholm Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, er opført i Begyndelsen af forrige Aarh.; den bestaar af en Hovedfløj og 2 fritliggende Sidefløje, opført i én Etage og tækket med Tegl. Hovedfløjen, der har høj Kælder og Trappe, Veranda til Haven samt en lav Frontspids med et Ur mod Nord til Gaarden, rummer en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 2 Sidefløje rummer den østlige Værelser, den vestlige Forvalterbolig, fra hvilken der udgaar en Sidelænge mod Vest, som rummer Værelser til Medhjælpere. De 2 Sidefløje, der oprindeligt var af Bindingsværk, blev midt i 1870'erne ombygget til Grundmur af røde Sten.

De solide grundmurede Avlsbygninger, som er opført efter en Brand i 1889, er tidssvarende indrettet, de bestaar af 3 fritliggende Længer med muret Trimpel. Af disse er der Kostald i den vestlige Sidelænge; denne, der har Tag af Asbest, er udvidet med en Sidelænge mod Vest, som rummer Ungkvægstald, den er tækket med Tagpap. Den østlige Sidelænge, der er tækket med Tegl,

rummer Heste- og Svinestald (sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Øst) samt Vognport; Længen mod Nord rummer Lade og er tækket med Eternit; desuden Nord for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap, samt en Fodermesterbolig, tækket med Asbest. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og foruden Bolig paa Gaarden til Forvalter og 2 Familier hører der 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt lidt Nord for Landevejen Grenaa—Aarhus.

Bjørnholm er i Begyndelsen af forrige Aarh. udskilt af den gl. Hovedgaard Bjørnholm (nu Høgholm), hvis Navn den antog. I 1808 solgte Ejeren af Høgholm (se denne) den tillige med Fuglslev Kirke m. m. for 49,500 Rd. samt 100 Dukater til Carl Chr. Hansen. Efter hans Død i 1819 solgtes den i 1822 under Landbrugskrisen paa Auktion med Fuglslev Konge- og Kirke-tiende for 8700 Rbd. Sølv og 6150 Rd. Sedler til den dygtige Landm. Jørg. Mørch Secher til Skaføgaard; han overdrog den i 1842 til Sønnen, Landvæsenskommissær, Kmrdr. P. N. Secher.



Bjørnholm.

Ved hans Død i 1872 overtoges Gaarden af Sønnen, Landvæsenskommissær, Justitsrd. H. Secher, ved hvis Død i 1893 den overtoges af Enken Margr., f. Neergaard; hun overdrog den i 1897 med ca. 195 ha for 160,000 Kr. til Sønnen Peter N. Secher, der i 1912 solgte den for 215,000 Kr. til A. M. B. Ingwersen; han solgte den i 1921 efter vistnok at have øget Arealet med godt 40 ha, for 400,000 Kr. til A. Krause, som i 1926 solgte den for 470,000 Kr. til Fr. Legarth, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1929 for 405,000 Kr.

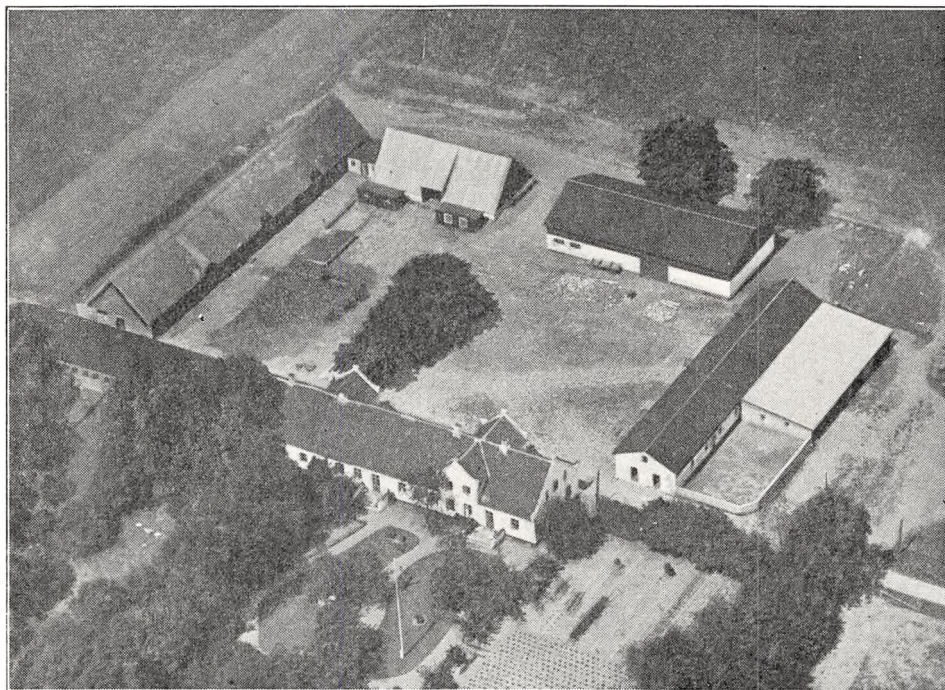
DRAMMELSTRUPGAARD, Drammelstrup By, Tirstrup Sogn, Tirstrup-Fuglslev Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Chr. G. Laursen, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. 6½ km, til Grenaa 17 og til Randers 46 km, Tlf. Tirstrup 6.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Drammelstrup og 41 af Tirstrup, samlet Areal 103,7 ha, deraf 88,4 Ager, 10 Eng, 3,3 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 130,000 Kr. (144,000), Jordv. 95,900 Kr. (107,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 100,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 123,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Drammelstrupgaard ligger godt $\frac{1}{2}$ km Syd-Sydvest for Drammelstrup By med Indkørsel fra Vejen, som fra Pederstrup over Drammelstrup fører til Landevejen Grenaa—Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 2 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er højtliggende, men jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1931—32. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning overvejende Løvtræ.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Kløver, Græs og Roer; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 3 Tyre og 55 Stkr. Ungkreatu-



Drammelstrupgaard.

rer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 128 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Trustrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der leveres 200—250 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Drammelstrupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store gl. Have, har 2 Terrasser til denne, gennemgaaende Frontspids mod Nord til Gaarden, en Frontspids mere og Tegltag; den rummer en stor Lejlighed med indlagt Centralvarme og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne, som for største Delen er tækket med Tagpap, ligger Vest for Hovedbygningen en Svinestald, der har muret Trimpel. Af de 2 Sidelænger rummer den østlige Hestestald, til hvis østlige Side der er opført en Halvtagsbygning af Beton og tækket med Pandeplader, den rummer Vognport samt Redskaber og Maskiner; den østlige straatækte Sidelænge er opført af Kamp og indeholder Kostald og de 2 Længer mod Nord Lade, af hvilke den vestlige har en lav Kampestensmur og Tag af Pandeplader. Desuden foran denne paa Gaardspladsen 2 Hønehuse af Træ, bygget som Halvtag, og Øst for Gaarden (ikke med paa Billedet) en Lade af Træ. Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen.

Drammelstrupgaard, som er udflyttet fra Drammelstrup, ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af Bataillonskirurg Joh. H. Kassel; efter hans Død i 1837 overtoges den af Enken Lovise C., f. Gyldenfeldt, der senere afstod den til Sønnen P. H. Kassel. I 1857 mageskiftede han Gaarden, vurderet til 90,000 Kr., til H. A. Kirketerp, efter hvis Død i 1891 den overtoges af Enken, Fru E. Kirketerp. Efter hende overtoges den i 1918 af Svigersønnen Chr. Hansen, der havde haft Gaarden i Forpagning siden 1905, og ved hans Død overtoges den af Enkefru Astrid Hansen, f. Kirketerp, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1925 (i Forvejen havde den dog været solgt til G. Nordby for 275,000 Kr.).

I Drammelstrup laa i den tidlige Middelalder en Hovedgaard med 2 Møller og et Stutteri, som Biskop Peder Vognsen i 1203 skænkede til St. Klemens Kirke i Aarhus, og endnu paa Chr. af Bajerns Tid, i 1441, laa der en befæstet Gaard i Drammelstrup, der hørte under Bjørnholm.

HØGHOLM, Tirstrup Sogn, Tirstrup-Fuglslev Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejerinde Enkefru Ruth Schmidt, Postfb. og nærmeste St. Trustrup, Afst. 5 km, til Grenaa 15, til Aarhus 44½ og til Randers 50 km, Tlf. Tirstrup 4 x (Ejerinden) og 4 y (Inspektøren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Høgholm, 24a m. fl. af Tirstrup og 8a m. fl. af Drammelstrup, samlet Areal 322,2 ha, deraf 154 Ager, 77 Eng, 77 Skov, 3 Mose og 11,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 24 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. (Gaarden) og 7 Td. 4 Skp. 0 Fdk. 1 Alb. (Skoven); Ejdkv. 315,000 Kr. (347,500), Jordv. 227,300 Kr. (237,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 370,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 250,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Høgholm ligger ca. 4 km Sydvest for Trustrup St. ved Landevejen Grenaa—Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god svær Lermuld paa Lerunderlag, pletvis stiv Lerjord. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—33. Engen er god sund Højmoose, for største Delen drænet og kultiveret og ulagt med Hvidkløver. Skovens Bevoksning er overvejende Bøg, dog med en Del Gran.

Gaarden drives af Ejerinden ved Inspektør Oluf Warming; Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Runkelroer, Hvid- og Rødkløver samt af og til af Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 200 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 4 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 120 kg aarlig, Mælken leveres til Trustrup Andelsmejeri.

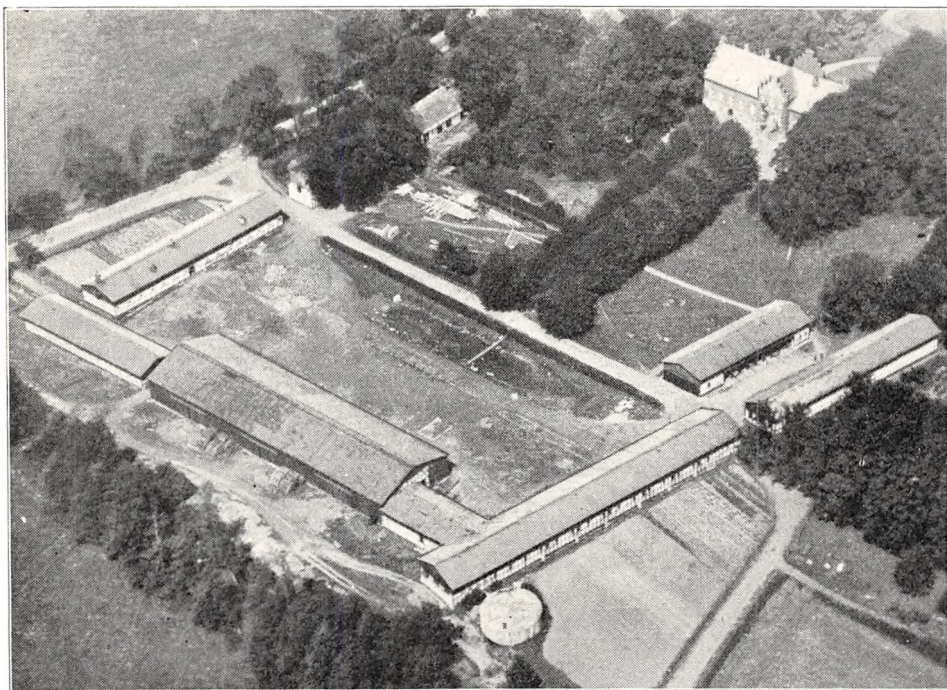
Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste og 1 Kørehest, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har for Tiden Kort til 151 Svin aarlig, men man venter at faa tildelt yderligere 100 Kort; Pattegrisene indkøbes. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Høgholm Hovedbygning, der ligger mod Nord-Nordøst til den store gl. Have, er opført i 1850. Den bestaar af en grundmuret Længe i én Etage, har høj Kælder og Trappe, aaben Terrasse til Haven, gennemgaaende Frontspids, der har takkede Gavle ligesom selve Hovedbygningen, Skifertag, og i Frontspidsen mod Syd til Gaarden er anbragt et Ur; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsgaardens Bygninger, som er ældre, men velholdte, er opført af hvidpudset Bindingsværk med malede Stolper, har Trætrimpel og er overvejende tækket med Tagpap. Af disse ligger den teglhængte Inspektørbolig mellem Træerne Vest for Hovedbygningen og Syd for denne 2 vestlige Sidelænger, af hvilke den nordligste, der er tækket med Straa, rummer Maskin- og Redskabsrum, Brænderum, Bryggers og Værelser til Folkene, og Syd for denne Svinestalden. Af de 2 Sidelænger mod Øst rummer den nordligste Hestestald og den lange Længe Syd for denne Kostald; denne er ved en lav Forbindelsesbygning, som rummer Kalvestald, forbundet med den sydlige Længe, Laden, der er opført af Træ, og Vest for denne Ungkvægstalden. Desuden inde paa Gaardspladsen en Længe, som rummer Vognport og Værelser samt Magasin paa Loftet, og inde midt paa Gaardspladsen et grundmuret, teglhængt Hønseshus. I Ko- og Hestestalden er der murede Hvælvinger paa Træbjælker, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet,

egat Savværk til Fremstilling af Tømmer, og foruden en Skovfogedbolig hører der 9 Huse til Ejendommen. Gaarden, der ligger ret lavt i Engdraget Syd for og langs Hallendrup-Hoed Aa, ligger kønt.

Høgholm er den gl. historiske Gaard Bjørnholm, som i Middelalderen ejedes af Stig Andersen Hvide, der var opkaldt efter sin Farfader, den bekendte Marsk Stig. Saa vidt vides havde han overtaget Gaarden efter sin Fader Anders Stigsen, derimod vides det næppe sikkert, om Gaarden ogsaa har tilhørt Farfaderen, Marsk Stig. Stig Andersen Hvide, som havde været Marsk hos Grev Gert, og som efter dennes Drab blev Valdemar Atterdags Mand, byggede og befæstede Bjørnholm, fra hvilken han senere ledede det jydsk Oprør mod Kongen, der havde frataget ham en Del Gods fra Grev Gerts Tid, bl. a. 5 Sogne i Galten Hrd. Efter hans Død i 1369 arvedes Gaarden af hans i Middelfart i 1359 dræbte Søn Over Stigens 2 Sønner Jens og Anders Ovesen (se Møllerup, Side 389 samt Margaard, Bind III. Side 685—87). Efter



Høgholm.

Anders Ovesens Død ca. 1430 bragte Enken, Fru Else Krognos, idet Sønnen Ove Andersen var død ugift, sin Part i B. til sin anden Mand, Hofmester Otte Nielsen Rosenkrantz, der udkøbte de fleste af sine Medejere, ligesom han i 1459 skaffede Gaarden Birkeret (ophævet i 1812); han øgede Godset betydeligt, og efter hans Død ca. 1475 arvedes Gaarden af Sønnen, Hofmester Erik Ottesen R., der inden sin Død i 1503 ogsaa udkøbte nogle Medejere. Derefter fulgte Sønnen Niels Eriksen R., som døde i 1516, dennes Søn Henr. Nielsen R., der døde ugift i 1537, og dennes Broder Chr. R., som ogsaa døde ugift i 1561. Bjørnholm blev nu delt i flere Dele, som ejedes af Medlemmer inden for Slægterne Krabbe, Thott, Skram og andre. De 2 sidstnævnte Ejeres Søster, Anna R., var saaledes gift med Rigmarsk Tyge Krabbe, hvis 3 Sønner Erik, Niels (ejede Hessel) og Morten Krabbe fik den største Del. Derefter sammenkøbte Chr. Krabbe, en Søn af Erik K., hvis Part han havde arvet, en stor Del af det øvrige, men i 1612 blev Bjørnholm udlagt til hans mange Kreditorer. Fra 1621 nævnes Just Høg som Ejer, men der var flere, som samtidig ejede Part i Gaarden, der i 1638 havde 38 Td. Hrtk. Efter hans Død i 1649 gik den over til Sønnen Erik Høg og efter dennes Død i 1673 til Sønnen Iver Juul Høg, der i 1681, 2 Aar før sin Død, fik Gaarden sammen med de 2 Gaarde, Lykkesholm og Fæveje, oprettet til et Baroni med Navnet »Høgholm«. I 1689 ægtede Enken, Fru Hille Trolle, sin anden Mand, Generaløjtn. Palle Krag til Katholm. Efter at hendes Søn, Baron Niels Trolle Høg, var død i 1700, besad hun Baroniet til sin Død i 1722, og det tilfaldt nu efter Bestemmelsen i Erektionspatentet Grev Chr. Dannekiold-Samsøe og efter hans Død i 1728 Sønnen, Grev Fr. Chr. D.-S. I 1748 fik han kgl. Bevilling til at ophæve Baroniet (som dog skulde bevare friherrelige Rettigheder, saa længe der levede en Dannekiold-Samsøe).

I 1753 solgte han det til Grev Adam Gottlob Moltke til Bregentved, som Aaret efter solgte Høgholm med 64, 108 og 324 Td. Hrtk., Fævejele med 40 Td. Hrtk. og Lykkesholm med 20, 63 og 275 Td. Hrtk. til Gehejmerd. Volrath Aug. v. d. Lühe; han solgte det i 1760 til Oberstløjtn. Palle Krag v. Hoff til Ryomgaard, der i 1766 solgte det med 124 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 171 Td. Tiendehrtk. og 642 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Generalløjtn. Joh. Fr. Sehested. Efter hans Død i 1785 overtoges det af Enken Pauline Fabritius Tengnagel, som i 1801 fik kgl. Bevilling til, at Baroniet i 30 Aar fremdeles maatte bevare sine Rettigheder, selv naar Fævejele og Lykkesholm frasolgtes; efter at have solgt disse Gaarde solgte hun i 1804 ved Auktion Bjørnholm med Afbyggergaarden Nygaard med ialt 64, 38 og 297 Td. Hrtk. for 285,200 Rd. til Overkrigskommissær H. P. Ingerslev til Rugaard. I 1805 solgte han Godset for 252,000 Rd. til Generalkrigskommissær Poul Marcussen, der frasolgte Godset, og som i 1806 fik Tilladelse til at udstykke Gaarden, som da havde 53 Td. Hrtk. og 11 Td. Skovskylldshrtk.; han frasolgte nogle Parceller, foruden Nygaard (i Lyngby Sogn) tillige den nuværende Gaard Bjørnholm. Under Landbrugskrisen blev Høgholm derefter ved Tvangsauktion i 1822 solgt med 39, 30 og 7 Td. Hrtk. samt Skatterne af de 100 Td. Frihedshrtk. til Baroniet i de 10 Aar, der var tilbage til 1832, til Oberstløjtn. J. E. Adeler for 29,000 Rbd. Sølv; han solgte Gaarden i 1836 for 1000 Rbd. Sølv og 46,000 Rbd. Sedler til Laur. S. Ingerslev, der kort efter solgte den for 41,000 Rbd. til Landvæsenskommissær, Kmrdr. M. Kirketerp. Efter hans Død i 1864 overtoges Høgholm af Enken Ida Elisabeth K., som i 1874 afstod den for 125,000 Kr. til Sønnen C. C. S. Kirketerp. Efter hans Død overtoges den af Enken Mathilde Aug., f. Krüger, der kort efter, i 1912, solgte Gaarden med ca. 320 ha for 350,000 Kr. til Axel V. Schmidt, og ved hans Død i 1928 overtoges den af Enken, den nuværende Ejerinde.

NØRUPLUND, Tirstrup Sogn, Tirstrup-Fuglslev Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. Herm. Frigaard, Postfb. og nærmeste St. Tirstrup, Afst. 8 km, til Grenaa 17½, til Aarhus 42½ og til Randers 49 km, Tlf. Tirstrup 18.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Nøruplund og 1b m. fl. af Tirstrup, samlet Areal 119,1 ha, deraf 69 Ager, 49 Skov og 1,1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 2 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. (Gaarden) og 1 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb. (Skoven); Ejdskv. 95,000 Kr. (100,000), Jordv. 59,000 Kr. (59,300); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 90,000 Kr., Løsøret i samme Selskab for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Nøruplund ligger ca. 1½ km Nord for Tirstrup By ved den offentlige Vej til Pederstrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag (Hvedejord). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er hovedsagelig nydrænet, der er sidst merglet i 1908—09, og der er ifl. Undersøgelse ingen Kalktræng. Skoven er gl. Bøgeskov med lidt Eg og Gran.

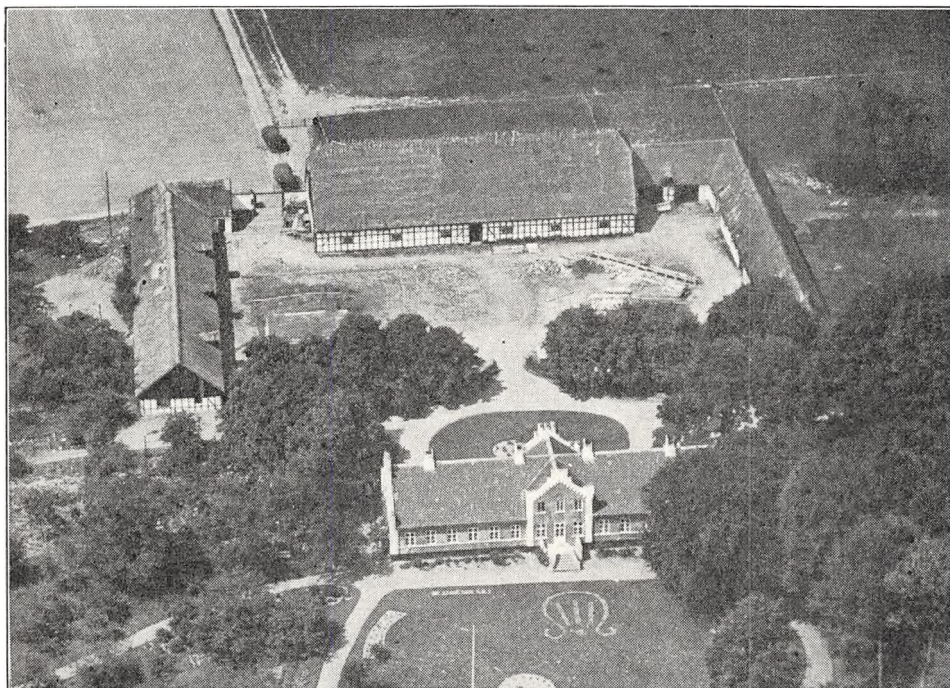
Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift med lidt Frøavl af Hvid- og Rødkløver: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4.—5. Kløver og Græs, 6. Havre, 7. Dels Blandsæd, dels Ærter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf. og 60 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 187 kg aarlig, Mælken leveres til Tirstrup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og 2 Rideheste samt for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret og sælges en Del Gylte og Smaagrise. Fjerkræholdet er ca. 270 Høns (Krydsning af hvide Italienerne og hvide Wyandottes).

Nøruplund har grundmuret stor Hovedbygning, opført i 1863; den ligger mod Øst til Haven, har aaben Veranda eller Terrasse til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor god Lejlighed paa 14 Værelser. Af Avlsbygningerne er de 2 grundmurede Sidelænger ombygget i 1905. Af disse rummer den sydlige Sidelænge, hvis udvendige Væg er opført af Kamp, Ko- og Svinestald, den nordlige Værelser til Folkene, Hestestald samt Maskiner, Redskaber og Vogne, sidstnævnte udvidet i en Forlængelse mod Syd, som forbinder den med den vestlige Længe, Laden; denne, der er opført af Bindingsværk, er tækket med Straa. Der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører et Hus samt en Skovfogedbolig til Ejendommen. Gaarden ligger kønt i den vestlige Side af Nørreskov.

Nøruplund tilhørte i Begyndelsen af forrige Aarh., i 1806, Peder Bisp. som i 1811 solgte den m. m. for 75,000 Rd. til Fr. Chr. Mygind. Under Landbrugskrisen i 1820'erne solgtes Gaarden i 1820 ved Tvangsauktion med 16 Td. Hrtk. for 2100 Rbd. Sølv til Fuldmægtig J. Truelsen Jensen, der i 1828 solgte den for 5000 Rbd. Sølv til C. P. Munch, Søholt, og Joh. C. Fønss, af hvilke sidstnævnte blev Eneejer i 1833. Efter hans Død overtoges Gaarden af Enken Dor. Cathr., f. Møller, som i 1883 solgte den med Besætn. og Invt. for 220,000 Kr. til Sønnen, Forp. J. S. Fønss; han solgte den i 1891 til Poul Holm Hee, efter hvis Død den overtoges af Enken, der solgte den i Begyndelsen af Verdenskrigen. Gaarden kom nu en Del i Handelen, og i 1918 solgte et Konsortium den for 600,000 Kr. til J. C. Jensen, Glibinggaard, som i 1919 solgte den med 250 ha, Besætn. og Invt. for 620,000 Kr. til Ejendomshandler Fr. Legarth, Rønde; han solgte den i 1921 for 500,000 Kr. til Randers Amts Udstykningsforening, der samme Aar oprettede 23 Statshusmandsbrug efter den gl. Husmandslov, hvorefter Hovedparcellen i



Nøruplund.

1922 med 113 ha solgtes til Dichmand; hans solgte i 1923 Gaarden til Hjalmar Frigaard, som i 1928 solgte den til Broderen, den nuværende Ejer.

SKRAMSØ, Tirstrup Sogn, Tirstrup-Fuglslev Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Direktør Chr. Fabricius, Postfb. og nærmeste St. Tirstrup, Afst. 12 km, til Ebeltoft 10 og til Aarhus 40 km, Tlf. Tirstrup 7 (Bestyreren).

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Skramsø Mølle, samlet Areal 614 ha, deraf 22 Ager, 16,5 Eng, 440 Skov, 70 Hede, 1 Have og Gaardsplads, desuden ca. 55 ha til en bortforpagtet Ejendom og 9,5 ha andre Arealer, Hrtk. 6 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 75,000 Kr. (90,000), Jordv. 29,000 Kr. (22,300); Bygn. og de til Gaarden hørende Plantager er fors. i »National« for ca. 270,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Vandturbin).

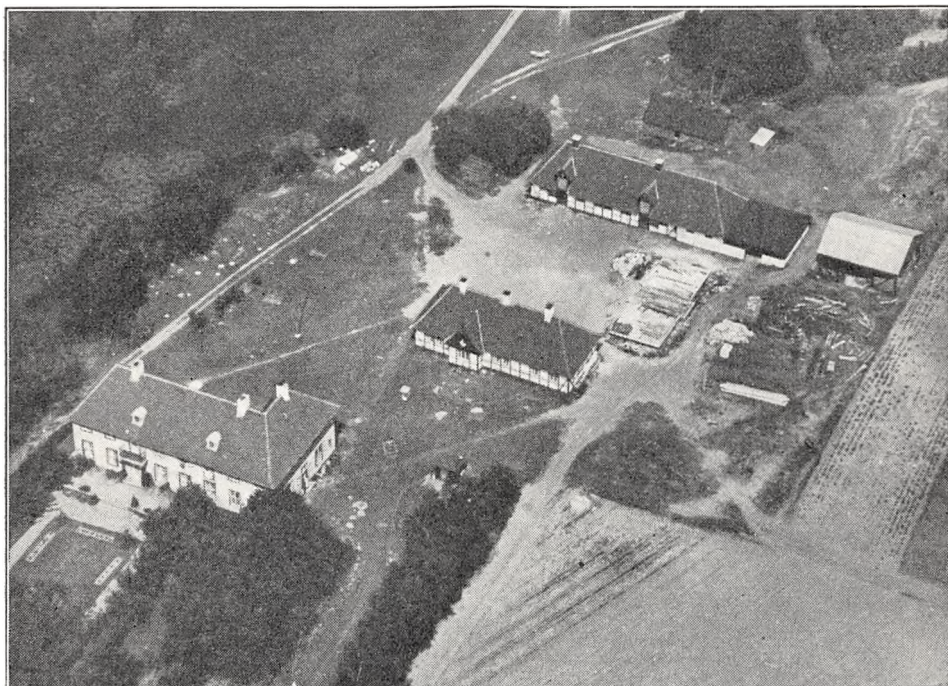
Skramsø ligger ca. 3½ km Sydøst for Tirstrup By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er Halvdelen Sandjord, Resten opdyrket Kær. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet ved Risfaskiner, og der er kalket lidt i de senere Aar. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning dels Skov-, dels Bjergfyr.

Gaarden drives af Ejeren med en Søn, Løjtnant H. Fabricius, som Bestyrer; Jorden dyrkes i alm. Drift, der anvendes ingen Kunstgødning.

Kvægbesætningen, der bestaar af 6 Malkekøer, 1 Tyr og 6 Kvier, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg; Mælken leveres til Tirstrup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 3 Arbejdsheste og 1 Ridehest, intet Tillæg. Svineholdet er kun ringe, for Tiden 1 Tillægssø og 9 Grise. Der holdes 35 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Skramsø har gode nye Bygninger, opført i 1919. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger Sydvest for Avlsbygningerne, er opført af Træ i 2 Etager og tækket med Tegl; den bestaar af



Skramsø.

en Hovedfløj i Retningen Øst—Vest, som er udvidet med en kort østlig Sidefløj mod Nord; den indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Nord for denne ligger Avlsbygningerne, der danner en 3-længet Gaard, aaben mod Vest, opført af hvidpudset Bindingsværk og tækket med Tegl. Af disse ligger Bestyrerboligen mod Syd og Staldlængen, som rummer Heste-, Ko- og Svinestald, mod Nord, medens Længen mod Øst, Laden, var nedbrændt, da Billedet blev taget. Desuden Øst for Stalden en Hjem, tækket med Asbest, og Nord for et Redskabs- og Maskinhus, opført af Træ og tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet ved en Turbine med Vandkraft fra den tidligere Vandmølle.

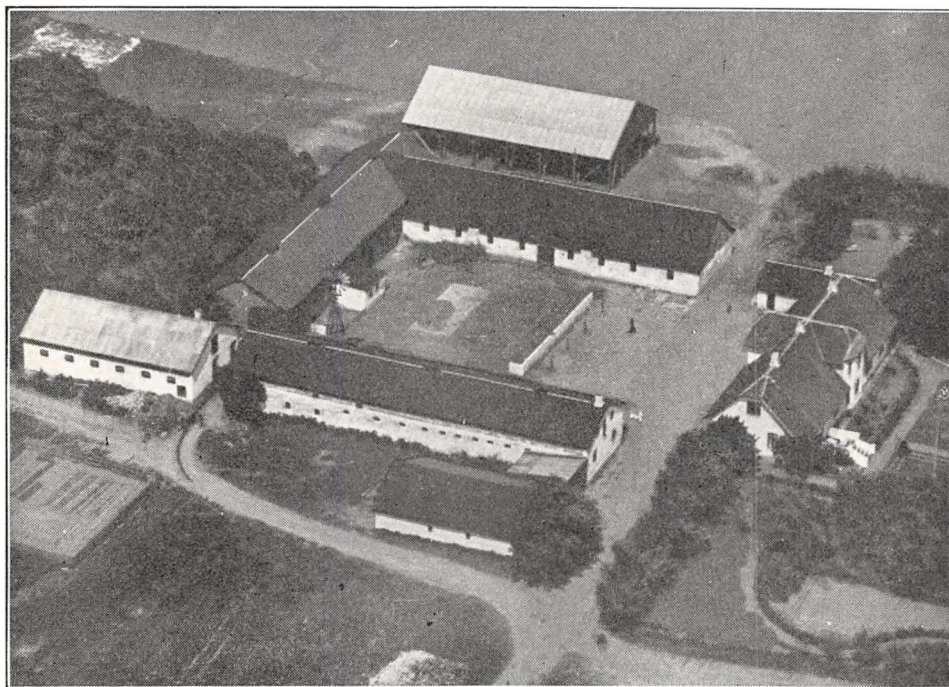
Til Ejendommen hører endvidere 4 mindre Forpagter-Ejendomme med tilsammen ca. 55 ha; de er særskilt vurderet.

Skramsø, der ligger meget kønt, er dannet af den nuværende Besidder, som har sammenkøbt de store Arealer i Aarene 1908—20.

TRONHJEMGAARD, Tirstrup By og Sogn, Tirstrup-Fuglslev Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejerinde Enkefru Marie Sørensen, Postfb. og nærmeste St. Tirstrup, Afst. 10 km, til Ebeltoft 13½, til Grenaa 20 og til Randers 48 km, Tlf. Tirstrup 14.

Matr.-Nr. 16a m. fl. af Tirstrup og 9 m. fl. af Graaske, samlet Areal 120,3 ha, deraf 99 Ager, 2,5 Eng, 17,8 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 5 Td. 7 Skp. 0 Fdk. 1 $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 94,000 Kr. (100,000), Jordv. 66,200 Kr. (71,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 68,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Tronhjemgaard ligger ca. 2 km Vest for Tirstrup By med Indkørsel fra Landevejen Grenaa—Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er meget forskelligartede, 60 ha er god Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld af vekslende Bonitet. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Lerjorden er drænet, Resten er ikke drænet, men er sund Jord, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—33. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning Bøg og Gran.



Tronhjemgaard.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 35 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse er 125—150 kg aarlig, der malkes med Maskine (Manus), og Mælken leveres til Trustrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, samt 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 143 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Tronhjemgaard har gode Bygninger. Den grundmurede hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Øst til Haven, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed. Avlsbygningerne, som er tækket med Tagpap, er støbt af Beton undtagen Længen mod Vest, Laden, der er opført af Træ; denne er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Sidelænge, Kostalden. Den sydlige Sidelænge, som har muret Trimpel, indeholder Heste- og Svinestald; denne er ved en Garage, bygget som Halvtag, forbundet med et Redskabs- og Maskinhus Syd for Gaarden. Desuden Syd for Laden en Svinestald, der har

Trætrimpel og Tag af Pandeplader, og Nord for Gaarden en Hjelm, tækket med Pandeplader; endvidere i det sydvestlige Hjørne af Gaarden en Vindmotor, som leverer Drivkraft til Gaardens Vandværk. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen.

Tronhjemgaard ejedes i forrige Aarh. af S. L. Sørensen, som havde købt den i 1891, den var da kun paa ca. 80 ha; han tilkøbte i 1907 11 ha og i 1917—18 ca. 29 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse. Efter hans Død i 1931 overtoges den af Enken, den nuværende Ejerinde.

GAARD I KEJLSTRUP BY, Feldballe Sogn og Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer J. P. Petersen, Postfb. Feldballe, nærmeste St. Kolind, Afst. ca. 13 km, til Ebeltoft 13 og til Randers 42 km, Tlf. Grønfeldt 24.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kejlstrup og 6a af Grønfeldt, samlet Areal 61 ha, deraf 52 Ager, 2,5 Eng, 5,5 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 10 Td.; Ejdk. 80,000 Kr. (78,400), Jordv. 57,200 Kr. (53,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 45,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Gaarden ligger i den sydvestlige Side af Kejlstrup By; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen undtagen ca. 8,6 ha, som ligger ca. 8 km fra denne i Bregned Sogn, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet i de senere Aar. Engen er god Dyndeng.

Jorden dyrkes i fri Drift; der er i de senere Aar ikke anvendt Kunstgødning.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg; Mælken leveres til Bjødstrup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer; der er hidtil leveret 350—500 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 96 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kejlstrup har grundmurede, store, gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger frit Nord for Avlsbygningerne, har høj Sokkel, en lav Frontspids mod Vest og Tegtag; den rummer en god Beboelse. Avlsbygningerne, som er opført i 1915, er tækket med Bølgeblek. Af disse danner Staldene 2 paralelt sammenbyggede Længer med muret Trimpel, Kostald i den østlige og Heste- og Svinestald i den vestlige, medens Laden, der er støbt af Beton og har Trætrimpel, er sammenbygget som en gennemgaaende Tværlænge med den sydlige Ende af Staldlængerne, saa der er bekvem Forbindelse fra Laden til disse. Desuden Øst for disse en Vognport med Hønschus over denne og ved den vestlige Gavl en mindre Svinestald, støbt af Beton og tækket med Cementsten, samt Syd for denne en Svinestald af Træ, tækket med Tagpap. I Heste- og Kostald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden er en gl. Slægtsgaard, som i 1831 overtoges af Peter Sørensen Housen; han overdrog den i 1857 til Sønnen Niels Petersen, der i Oktbr. 1904 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer. Gaarden var da kun paa 27,5 ha, men i 1916 tilkøbtes 7,7 ha, i 1917 12, nemlig Matr.-Nr. 6a af Grønfeldt. Senere er der tilkøbt forskellige Smaaparcerer og endelig i 1930 8,6 ha, som ligger i Bregned Sogn, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

JUSTEGAARD, Kejlstrup By, Feldballe Sogn og Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer A. V. Sørensen, Postfb. Feldballe, nærmeste St. Kolind, Afst. godt 12½ km, til Ebeltoft 13 og til Randers 42 km, Tlf. Feldballe 12.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Kejlstrup og 7t m. fl. af Feldballe, samlet Areal 54,1 ha, deraf 46 Ager, 6,6 Eng, 0,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 4 Skp. 2 Fdk. ¾ Alb.; Ejdk. 87,000 Kr. (92,000), Jordv. 53,300 Kr. (55,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 65,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Justegaard ligger i den nordøstlige Side af Kejlstrup By ved Vejen til Feldballe; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Ter-

rænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar. Engen er af god Bonitet (Dyndjord), Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 75 Sække Superf., 10 Kalig. og 40 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; Mælken leveres til Skaarup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 500 Høns (hvide Italiener).

Justegaard har grundmurede, nye, gode Bygninger, opført i 1919. Den anelige hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have, har en aaben Terrasse til denne, høj Kampestensokkel og stor gennemgaaende Frontspids; den rummer en stor og god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har muret Trimpel og Tag af Cementsten, er der Vognport med Værelser over til Folkene samt Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Øst for Gaarden en straatækt Stald af Træ til Søerne og Øst for Hovedbygningen et Brændehus, opført af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. I en Del af Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Justegaard, som har været Fæstegaard under Møllerup, ejedes i forrige Aarh. af Anders Nielsen Foged, der havde købt den i 1875 af Peder Jensen Just, den var da kun paa ca. 39 ha; han overdrog den i 1892 til sin Svigersøn M. V. Sørensen, som kort efter tilkøbte ca. 7 ha, og senere, i 1915, er der tilkøbt ialt 8 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse. Efter hans Død i 1929 overtoges Gaarden i 1931 af Sønnen, den nuværende Ejer, der havde haft den i Forpagtning siden 1926.

(Justegaard blev i en Del Aar omkring Aarhundredskiftet drevet sammen med Fogedgaard, der ligeledes havde været Fæste under Møllerup. Den købtes til Selveje i 1798 af Fæsteren Niels Foged, som i 1837 overdrog den til Sønnen Niels Andersen Foged; ved hans Død i 1881 overtoges den af Enken, Dorthe Sørensdatter, ved hvis Død i 1885 den overtoges af Sønnen, ovennævnte Anders Nielsen Foged, Justegaard, hvilken han som foran nævnt i 1892 afstod til Svigersønnen, der i 1905 tillige overtog Fogedgaard).

MOSEGAARD, Kejlstrup By, Feldballe Sogn og Komm., Sønner Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer N. P. Nielsen, Postfb. Feldballe, nærmeste St. Kolind, Afst. godt 12½ km, til Ebeltoft 13 og til Randers 42 km, Tlf. Grønfeldt 8.

Matr.-Nr. 8a m. fl. af Kejlstrup, samlet Areal 60 ha, deraf 55 Ager, 3 Eng, 1 Have og Gaardsplads og 1 ha Grusgrav m. m., Hrtk. 9 Td. 0 Skp. 2 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdkv. 76,000 Kr. (78,200), Jordv. 53,700 Kr. (54,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 55,000 Kr., Løsoeret i Jydsk Brandf. for ca. 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Mosegaard ligger i den nordvestlige Side af Kejlstrup By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 3,5 ha, som ligger 1½ km fra denne, er 44 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 11 ha lettere Jord, Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1924—34. Af Engen er Halvdelen Haardbunds-, Resten Lavmoseeng.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 9 Skifter, deraf 2 med Roer og 1 Skifte med Kløver og Græs, 2—3 ha drives med Hvidkløverfrø. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 10 Sække Superf., 5 Kalig. og 10 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3053 kg med 3,55 pCt. Fedt og knap 121 kg Smør, Mælken leveres til Skaarup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer, der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges; Gaarden har Kort til 96 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 60 Høns.

Mosegaard har overvejende grundmurede Bygninger, tækket med Cementsten, de danner 2 Gaarde. Af disse ligger Hovedbygningen sammen med den østlige Gaard og mod Syd til Haven med en aaben Veranda og Altan til denne; den har gennemgaaende Frontspids og rummer en god Lejlighed. Af Avlsbygningerne er der Garage og Hestestald i den østlige Sidelænge, som har Trætrimpel; den vestlige Sidelænge, der er fælles for de 2 Gaarde, rummer Vognport, en Gennemkørselsport fra Gaard til Gaard samt Svinestald, og den nordlige Længe, Laden, som til Gaarden er opført af Bindingsværk og af Beton mod Nord, er tækket med Bølgeblek. Den vestlige Gaard har mod Syd en Længe, der rummer Værelser til Folkene, og Længen over for denne mod Nord Kostald, medens den vestlige Sidelænge, som er opført af Bindingsværk, indeholder Svinestald og Rum til forskelligt; denne er udvidet med en Sidelænge, en Hjelms, mod Vest, og til den vestlige Gavlf af Kostalden er opført en Forlængelse, en Vognport af Bindingsværk. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen. I Forbindelse med en Grusgrav til Gaarden drives der et Cementstøberi.

Mosegaard, som har været Fæste under Møllerup, købtes i 1797 af Fæsteren Peder Klemmensen; han overdrog den i 1803 til Sønnen Søren Pedersen Klemmensen, efter hvem den senere overtoges af Sønnen N. Sørensen Klemmensen. Efter hans Død i 1866 overtoges den af Enken, Kirsten Marie Sørensdatter, som senere ægtede en Fætter til sin afdøde Mand Peder Jensen Klemmensen. I 1886 afstod han Gaarden til sin Hustrus Svigersøn Jens Peter Nielsen, der senere, i 1906, tilkøbte ca. 20 ha. Efter hans Død i 1914 overtoges Gaarden af Enken, der i 1921 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer, som havde haft den i Forpagtning siden 1915; han tilkøbte samme Aar ca. 11 ha og i 1924 3,3 ha, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal, idet der var fragaaet godt 2 ha til Vejvæsenet.

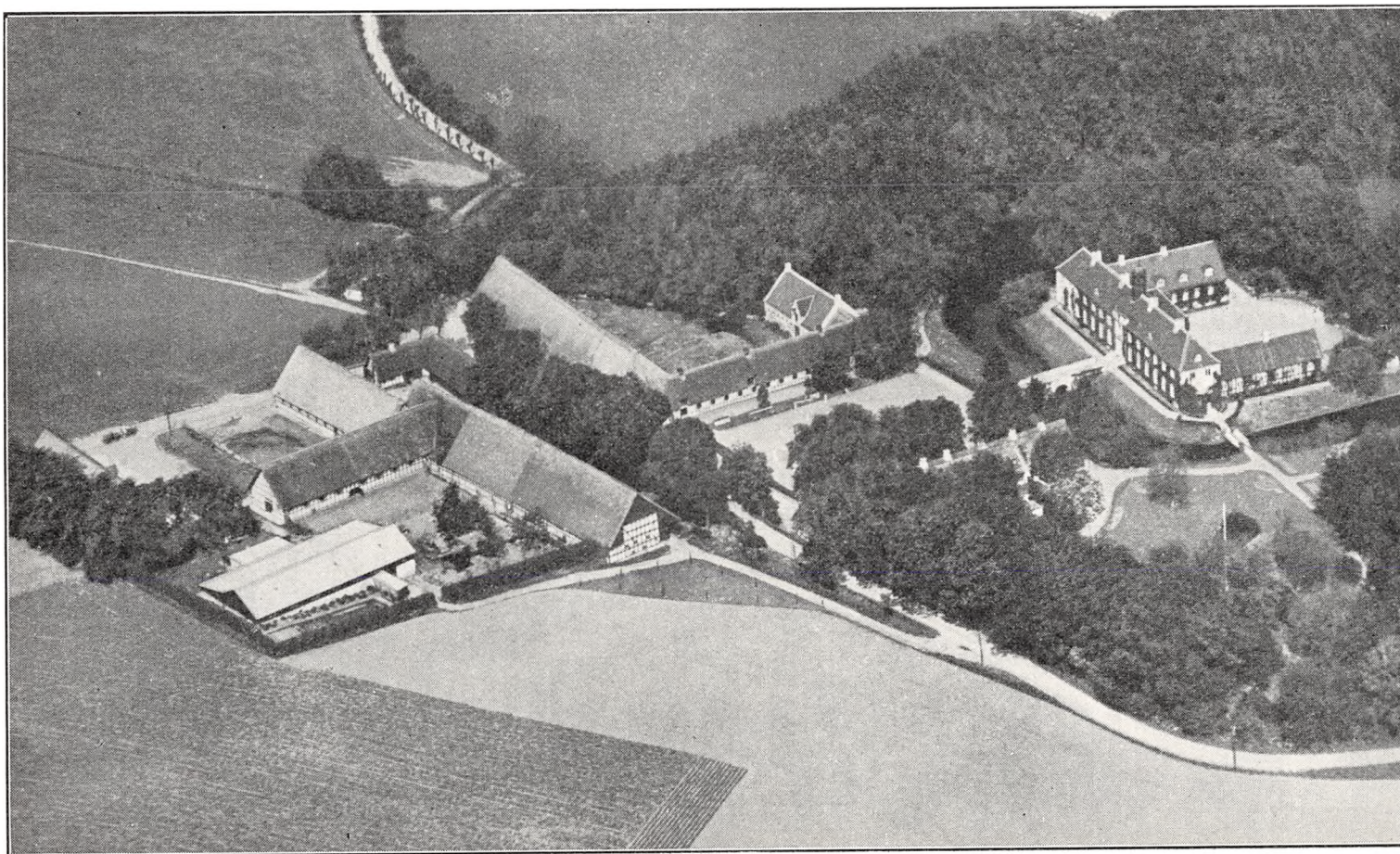
MØLLERUP, Feldballe Sogn og Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer Poul Carl, Postfb. Feldballe, nærmeste St. Mørke, Afst. 13 km, til Ebeltoft 14, til Aarhus 32½ og til Randers 39 km, Tlf. Rønde 3 (Ejeren), 19 (Avlsgaarden) og Feldballe 50 (Skovfogeden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Møllerup, samlet Areal 342 ha, deraf 191,8 Ager, 34 Eng, 109,2 Skov og 7 Have, Park og Gaardsplads, Hrtk. 37 Td. 6 Skp. o Fdk. 1¾ Alb. (Gaarden) og 3 Td. 1 Skp. 2 Fdk. o Alb. (Skoven); Ejdkv. 396,000 Kr. (473,000) (Gaarden) og 109,000 Kr. (87,000) (Skoven), Jordv. 232,100 Kr. (247,000) (Gaarden) og 48,000 Kr. (49,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 713,000 Kr., Løsøret i »Danske Lloyd« for 220,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Møllerup ligger ca. 2 km Vest for Feldballe By ved den offentlige Vej fra Bjødstrup til Kejlstrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af stærk Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet i Aarene 1864—72, der er merglet fra ældre Tid, i 1850'erne, en Del stedvis nymerglet af den nuværende Ejer, og der eftermergles for Tiden paany. Af Engarealet er 27 ha Lavmose, velafvandet og af god Bonitet (gl. Mølledam) og 7 ha nærmest Græsningsjord. Skovens Bevoksning er overvejende gl. Bøg; Driften ledes af Skovfoged Th. Nielsen.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør R. F. Feldthusen; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med nogen Frøavl af Kaalroer samt Hvid- og Rødkløver: 1. Delvis benyttet Brak, 2. 1/3 Kaalroerfrø og 2/3 Hvede, 3. 1/3 Hvede og 2/3 Roer, 4. 1/3 Roer og 2/3 Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Dels Græs, dels Græsfrø, 8. Byg. Ag Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 60 Kalig og 150—200 Sække Kvælstof; Forbruget er dog noget vekslende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 150 Malkekøer, 4 Tyre og 85 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkecer, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig med 155 kg Smør, Mælken leveres til Bjødstrup Mejeri (privat).



Møllerup.

Der holdes som Regel 24 Arbejdsheste, og der drives af og til lidt Tillæg, desuden i Herskabsstalden 3 Rideheste og lidt Tillæg; til Markarbejde anvendes en Tractor. Hele Svineholdet findes paa Eriksminde, der har samme Ejer (se denne Gaard). Fjerkræholdet er ca. 200 Høns (Ejerens) og 100 til Avlsgaarden.

Møllerup Hovedbygning, der er omgivet af Grave (delvis et naturligt Aaløb), bestaar af 3 Fløje, som omslutter en mod Nord—Nordøst aaben Borggaard. Hovedbygningen er oprindelig opført af Egebindingsværk, Hovedfløjen i 1681 i 2 Stokværk med høj Kælder under den vestlige Del, men i 1751 blev den skalmuret med en Mur af gule Sten af den daværende Ejer Knud Trolle, der tillige i 1743 opførte den østlige Sidefløj, bygget af Egebindingsværk i ét Stokværk. Den vestlige Sidefløj, der formenes opført en Snes Aar tidligere, ligeledes af Bindingsværk samt med Kælder, er i 1868 ombygget af Grundmur. Hovedbygningen, som er tækket med Tegl, blev i 1920—21 af den nuværende Ejer underkastet en grundig Hovedrestaurering, ved hvilken det nuværende Klokketaarn, der bærer et Ur, opførtes paa Midten af Hovedfløjens Rygning. En samtidig Undersøgelse af Arkitekt C. M. Smidt, Nationalmuséet, viste, at Marsk Stigs gl. Borg har ligget paa den samme Plads.

Hovedbygningen indeholder en stor og meget herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder; den ligger smukt, omgivet af Park og Have, som grænser til Skoven.

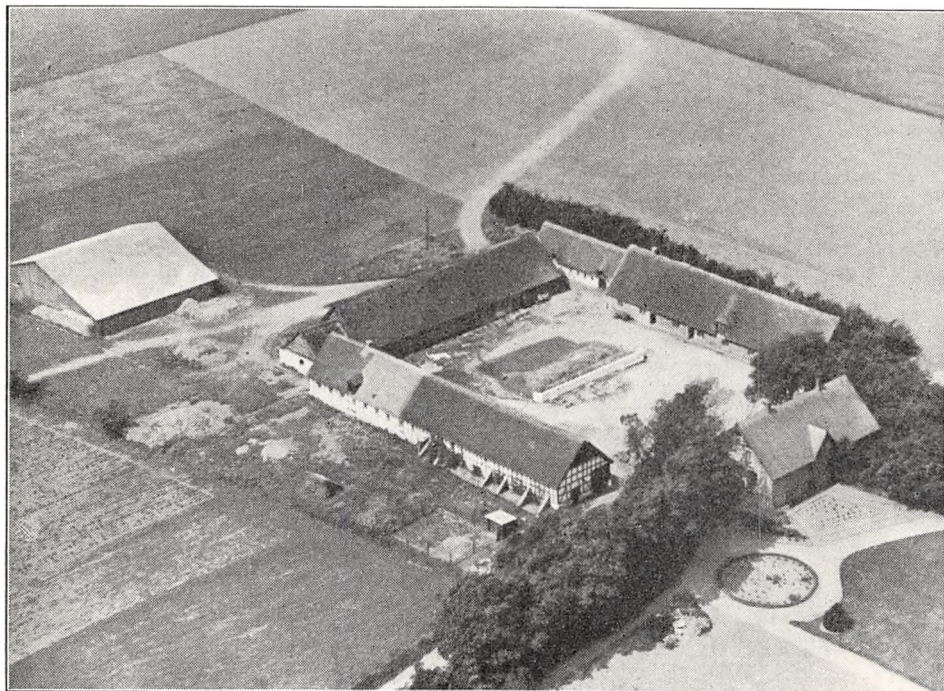
Avlsbygningerne, der overvejende er opført af Bindingsværk, er hvidpudsede med sortmalede Stolper og tækket med Straa og Rør, de er yderst velholdte. Af disse ligger Inspektørboligen som en østlig Sidelænge, som mod Øst er udvidet med en Sidefløj, der rummer Værelser og Økonomilejlighed. Over for denne mod Vest ligger en 3-længet Gaard, aaben mod Vest, af hvilke den østlige Længe, Hestestalden, er opført af Grundmur, malet som Bindingsværk; den nordlige teglhængte Sidelænge, som rummer Herskabsstalde, er ligeledes opført af Grundmur, og den sydlige Sidelænge indeholder Kostald. Længere mod Syd ligger Laden, fra hvis vestlige Ende Ungkvægstalden udgaar som en Sidelænge mod Syd, og til Ladens vestlige Gavl er tilbygget en ny grundmuret Kostald, Muren ligeledes malet som Bindingsværk. Desuden Nord for denne en Vognport, der i en Sidelænge rummer Tømrerværksted, og Syd for Laden og Kostalden en grundmuret, teglhængt Vognport med Magasin paa Loftet og et Ridehus, støbt af Beton og tækket med Pandeplader, begge med Trimpel af Træ. Endvidere Syd for Gaarden (ikke med paa Billedet) en Trælade, tækket med Pandeplader og en Hjelms med Tag af Pandeplader og Tagpap. Gaarden har eget Vandværk fra en Kilde, og foruden Bolig til Gartner, Chauffør og Skovfoged hører der 3 Huse til Ejendommen.

Til Møllerup hører endvidere Ejendommen Eriksminde, der ligger lidt Øst for Gaarden; den har Matr.-Nr. 2b og 12 af Taastrup, Hrtk. 4 Td. 7 Skp. o Fdk. 1/2 Alb., Ejdskv. 54,125 Kr., Jordv. 35,125 Kr. Gaarden er særskilt vurderet og drives som selvstændigt Brug. Der holdes paa Gaarden ca. 20 Tillægssøer, og der opdrættes ca. 475 Slagterisvin aarlig.

Fra Naturens Side har Møllerup en lun og gunstig Beliggenhed, idet Terrænet knap 1 km Nord for Gaarden hæver sig 20—25 m over Gaarden, og fra Nordvest og Vest er Ejendommen paa lignende Maade beskyttet mod Vestenvinden af det Højdeplateau, som fra Sognets Grænse hæver sig ind i Torsager Sogn i Øster Lisbjerg Hrd. hen mod Kalø; noget lignende er Tilfældet fra Øst og Sydøst ved Højdeplateauet fra Feldballe Syd paa til Femmøller og Mols Bjerger, medens Terrænet hælder mod Sydvest mod Knebel og Kalø Vig.

Møllerup er en meget gl. Gaard, som allerede nævnes i Historien 1289, den ejedes da af den bekendte Marsk Stig Andersen (Hvide), der døde paa Øen Hjelms i 1293; derefter tilhørte den Sønnen Anders Stigsen, dennes Søn Stig Andersen, som døde i 1369, og derefter Sønnesønnen Anders Ovesen, idet dennes Fader Ove Stigsen sammen med Farbroderen Peder Andersen til Margaard og Niels Bugge paa Hald blev dræbt i 1359 i Middelfart af nogle Fiskere, mulig paa Valdemar Atterdags Foranledning. Senere bragte Anders Ovesens Datter Inger Gaarden til sin Mand, Rigsrd. Joc. eller Joachim Flemming, efter hvem den gik over til Sønnen Anders Flemming til Gelskov. Senere ejedes Møllerup af Datteren Inger Flemming, Søsterdatteren Magdalene Emmiksen og dennes Mand Alb. Maltesen Viffert til Gelskov og derefter af Sønnen Chr. Maltesen Viffert til Albæk, der døde i 1592. Gaarden arvedes nu af Herm. Kaas og Hartv. Kaas fra Hessel, Sønnen af Vifferts Svoger Erik Kaas; Møllerup, som i 1638 havde 54 Td. Hrtk., kom senere ved Slægtsarv til Hartv. Bille til Damsgaard, hvis Datter, Hilleborg Bille, bragte den til sin Mand Prædbjörn Gyldenstjerne til Bogensholm. Gaarden, der i 1662 havde 30 Td. Hrtk., arvedes derefter af Sønnen Knud G., som døde i 1682 efter at have opført Hovedfløjen i 1681; hans Enke Elisab. Rosenkrantz fra Rosenholm (de var viet i 1682) ægtede i 1695 General Joachim Schack. Efter en Mordbrand i 1709 opførte hun, der allerede i 1700 var blevet Enke igen, en ny Avlsgaard (deriblandt den nuværende Inspektørbolig, som er af Egebindingsværk). Efter Datteren Hilleborg Gyldenstjerne, der i 1710 var blevet Enke efter Oberstløjtn. Trolle, arvedes Møllerup af Sønnen, Kmhr. Trolle (se Hovedbygningen). Efter hans Død i 1760 overtoges den af Enken, Fru Birgitte, f. Restorff. Efter hendes Død i 1790 skulde Møllerup tillige med Gaarden Bogensholm (nu helt udstykket)

efter Ægteparrets Testamente være indgaaet i Stamhuset Rosenholm, men da dettes Besidder, Gehejmerd. Fr. Chr. Rosenkrantz, ikke ønskede dette, afkøbte han de øvrige Arvinger deres Part i de to Gaarde, og i 1796 solgte han dernæst disse ved en Auktion i Aarhus. Aarsagen til, at han ikke ønskede at opfylde Testamentets Bestemmelser, at Stamhuset skulde tage imod de 2 Gaarde, mentes at være denne, at idet hans eneste Søn Iver R. var død i 1787, vilde Stamhuset ved hans Død gaa over til den arveberettigede inden for Kjeldgaard-Linien (Kjeldgaard i Salling); de 2 Linier udgik fra de 2 Brødre Erik og Jørgen R., Sønner af Holger Rosenkrantz »den Lærde«, som døde i 1642 (se Rosenholm), der var Fr. Chr. Rosenkrantz' Oldefader; men de arveberettigede, som stammede fra hans afdøde Grandonkel Jørgen Rosenkrantz til Kjeldgaard, elskede han ikke, det var Baron Werner Rosenkrantz til Baroniet Villestrup og dennes Søn, Baron Iver Rosenkrantz. Grunden til denne Modvilje — muligvis var der flere Grunde — mentes at være denne, at han var imod, at disse havde ladet sig »baronisere«; han var jo meget slægt-



Pederstrupgaard.

stolt (se Bind I, S. 339—40 under Egholm); dette, at den gl. Adel efter Enevældens Indførelse ofte saa sig fortrængt af den ny Adel med Grever og Friherrer (Baroner), havde avlet megen Bitterhed hos mange inden for den gl. Adel. Successorerne fra Villestrup anlagde for øvrigt Sag imod Fr. Chr. Rosenkrantz Bo som Følge af dette Salg, men tabte den i 1802. Hvor bittert Fjendskabet var, fremgaa yderligere af, at da Iver Rosenkrantz fra Villestrup kørte til Rosenholm for at overtage Stamhuset efter Fr. Chr. Rosenkrantz' Død i 1802, blev Karossen standset paa Dæmningen ved Indkørslen, der var skredet sammen og ufanbar for Vogne; yderligere havde Fr. Chr. Rosenkrantz i sit Testamente bestemt, at alle Møbler og Malerier paa Rosenholm skulde enten sælges ved Auktion eller føres til hans andre Gaarde og tilfalde hans Universalarving, Frederik d. Sjettes ansete Statsminister Niels Rosenkrantz. At Arvtageren Iver Rosenkrantz heller ikke saa med videre venlige Følelser paa sin afdøde Slægtning, Arveladeren Fr. Chr. Rosenkrantz, fremgaa af, at han skal have udtalt, at han, om han en Gang kom til at staa ved Himmerigets Port, vilde spørge Sct. Peter, om Frederik Christian var derinde, thi i saa Fald vilde han bede den hellige Dørvogter om at anvise sig en anden Plads.

Møllerup kom altsaa ikke ind i Stamhuset Rosenholm, og ved den nævnte Auktion i Aarhus købtes Gaarden med 40 Td. Hrtk., 85 Td. Tiendehrtk. og 243 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 70,500 Rd. af Landvæsenkommissær Rasm. Müller, Mygindgaard, og Birkedommer Erik Chr. Müller, af hvilke sidstnævnte for samme Sum — dog med Fradrag af 11 Td. Hrtk. — blev Eneejer i 1799. I 1798 og -99 fik han Bevilling til, at Gaarden maatte udstykkes, og at Godset maatte frasælges, uden at den mistede sin Hovedgaardsfrihed, og han frasolgte nu senere en stor Del af Fæstegodset og Tienderne. Efter hans Død i 1827 købtes Gaarden paa Auktion med

33 Td. Hrtk. og 34 Td. Tiendehrtk. for 31,000 Rbd. Sølv af den tidligere Forp. Rasm. Schmidt, Skæring Munkgaard; han solgte den i 1863, efter at have solgt Resten af Fæstegodset for 320,000 Kr. (305 ha, Besætn. og Invt.), til Hfjm., Grev Fr. Ahlefeldt-Laurvig; han byggede en Del paa Møllerup og gik i 1864 fra Studehold over til Mejeridrift. Ved hans Død i 1888 overtoges Gaarden af Enken Louise, f. Neergaard, efter hvis Død i 1900 den overtoges af Sønnen, cand. polit., Grev F. W. Ahlefeldt-Laurvig, som havde haft Gaarden i Forpagtning et Par Aar. Han solgte den i 1915 med ca. 377 ha, 44 Td. Hrtk. for 485,000 Kr. til Forp. Chr. Wester, der i 1918 solgte den for 1,300,000 Kr. til Skibsreder V. Müller, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1920.

PEDERSTRUPGAARD, Pederstrup By, Nøddager Sogn og Komm., Sønder Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. R. Zacho, Postfb. og nærmeste St. Kolind, Afst. knap 7 km, til Ebeltoft 17 og til Randers 46 km, Tlf. Pederstrup 29.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Pederstrup, samlet Areal 93,8 ha, deraf 77 Ager, 13,8 Eng, 2,5 Have og Gaardsplads og 0,5 ha Veje m. m., Hrtk. 10 Td. 6 Skp. o Fdk. 2½ Alb.; Ejdkv. 96,000 Kr. (105,000), Jordv. 73,500 Kr. (78,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 77,700 Kr., Løstøret i »Danmark« for 73,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Pederstrupgaard ligger ca. 100 m Syd for Pederstrup By ved Vejen til Tirstrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, væsentlig paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og stedvis eftermerglet i de senere Aar, saa der er ingen Kalktrang. Engen er Lavmose.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af Engsvingel og Rajgræs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 130 Sække Superf., 40 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Pederstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 22 Tillægssøer, Pattegrisene er hidtil blevet solgt; Gaarden har Kort til 65 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Pederstrupgaard har gode, velholdte Bygninger, opført i 1880. Den grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store gl. Have, har høj Kælder, en lille gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 fritliggende straaetækte Avslænger er der Kostald i Længen mod Vest, den er opført af Kamp ligesom den nordlige Sidelænge; denne, som indeholder Værelser til Folkene og Hestestald, er ved den vestlige Gavl forlænget med en Tilbygning, der rummer Hønsehus. Den sydlige Sidelænge, som er opført af hvidpudset Bindingsværk, rummer Svinstald, Vognport, Garage, Magasin m. m. Desuden Vest for Gaarden en Lade af Træ, tækket med Pandeplader. I Kostalden er der ildfast Loft af murede Hvælvinger paa Træbjælker, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Pederstrupgaard er en Slægtsgaard, som har tilhørt Familien Zacho; den ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Rasmus Zacho, der havde købt den i 1820'erne under den haarde Landbrugskrise. Efter ham overtoges den i 1866 af Sønnen Ulrik Zacho, efter hvis Død den overtoges af Enken Andrea Henriette Z., f. Petersen, som i 1909 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer.

Paa Pederstrupgaard fødtes Landskabsmaleren, Prof. Peter Mørch Christian Zacho, i 1843.



NØRRE HERRED

KIRIALSMINDE, Bredstrup By, Grenaa Landsogn (Gammelsohn) og Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Th. D. Kirial, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 2 km, Tlf. Grenaa 341.

Matr.-Nr. 1a og 2a af Bredstrup og 6d af Villersø, samlet Areal 53,2 ha, deraf 52 Ager, 0,3 Mose og 0,9 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 2 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 81,000 Kr. (88,000), Jordv. 59,700 Kr. (61,100); Bygn. er fors. i Landbygning. Brandf. for 60,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Grenaa Elektricitetsv. (Højsp.).

Kirialsminde ligger 1 km Øst for Bredstrup By ved Vejen til Havet; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger i Villersø, bestaar af god Sandmuld paa Kalkunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men merglet. Mosen er Tørvemose.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift, af og til med Avl af lidt Græsfrø; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf., 20 Kalig. og 25 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 26 Malkekøer, 1 Tyr og 15 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Grenaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste (Halv-Belgiere), og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der leveres 70—80 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 57 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kirialsminde har grundmurede gode velindrettede Bygninger, opført af røde Sten. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den kønne Have, har Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor køn Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Tagpap, rummer den nordlige Sidelænge Hestestald, Værelser til Folkene og Svinestald, den sydlige Hønselus, Brænderum m. m., Vognport og Lade og Længen mod Øst Lade og Kostald. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger højt og frit med Udsigt over Grenaa By og Havn samt ud over Havet.

Kirialsminde, som har været under Katholm, ejedes i 1840'erne af et Konsortium, der i 1845 solgte den til Peter Kirial; efter hans Død i 1865 overtoges den af Enken, som ca. 1869 overdrog den til Sønnen Jens Kirial. Efter ham overtoges den i 1912 af Sønnen, den nuværende Ejer, der samme Aar udflyttede Gaarden fra Bredstrup til dens nuværende Plads lidt Øst for Byen, og samtidig solgte de ældre Bygninger tillige med godt 2 ha af Arealet. Senere, i 1920, er der tilkøbt ca. 14 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

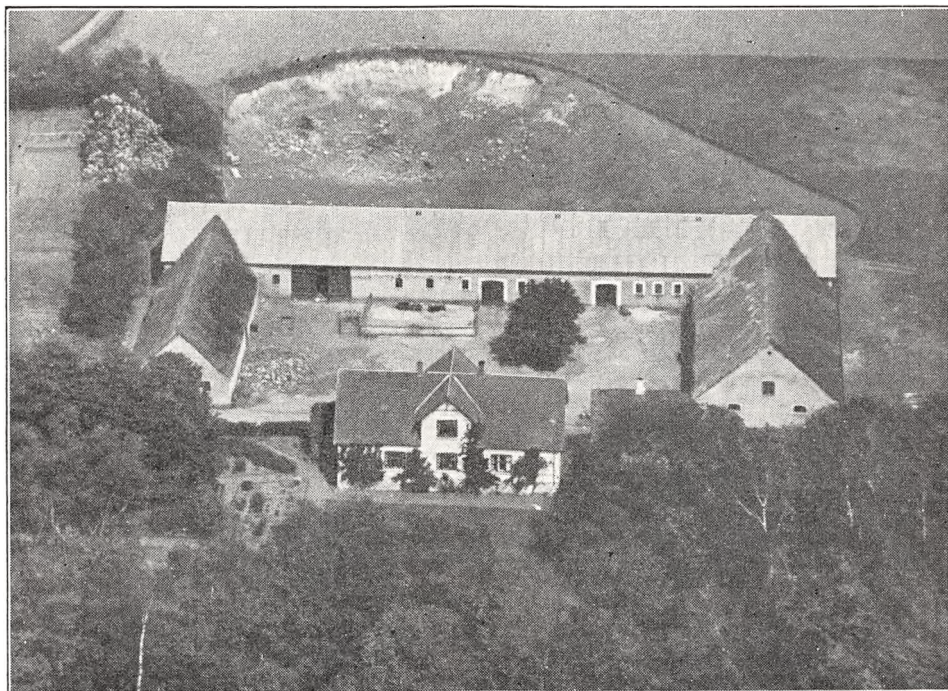
HAMMELEVGAARD, Hammelev By og Sogn, Hammelev-Enslev Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. S. Johnsen, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. $7\frac{1}{2}$ km, Tlf. Hammelev 23.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Hammelev, samlet Areal 58,4 ha, deraf 34 Ager, 17 Skov, 5,5 Forstrand, 1 Have og Gaardsplads og 0,9 ha Veje m. m., Hrtk. 4 Td. 2 Skp. 0 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 60,000 Kr. (130,000), Jordv. 38,400 Kr. (101,000); Bygn. er fors. i Landbygning. Brandf. for 51,900 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 40,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Hammelevgaard ligger ca. 2 km Nordøst for Hammelev By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord paa Kalkunderlag, 4 ha er Kærjord, som kan dyrkes (Dyndjord paa Lerunderlag). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet i 1920. Skovens Bevoksning er Gran.

Gaarden drives af Ejeren med en Søn R. Johnsen som Bestyrer; Jorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstg. anv. aarl. ca. 30 S. Superf., 10 Kalig. og 20 S. Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 20 Malkekøer, 1 Tyr og 15 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Grenaa Andelsmejeri.



Hammelevgaard.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 100 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kort til 45 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hammelevgaard har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have, har Veranda ved den vestlige Gavl, gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er de 2 Side-længer tækket med Straa. Af disse er der Magasin, Vognport og Svinestald i den vestlige, Kostald i den østlige og Lade samt Hestestald i den lange Længe mod Nord. Desuden Øst for Hovedbygningen et Hus, som rummer Værelser og Vadskehus, og Øst for Kostalden en Svinestald, tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger.

Hammelevgaard er dannet i 1843 af Emil August Andersen ved Sammenlægning af 2 Gaarde, den havde da 16 Td. Hrtk.; han solgte den i 1850 til A. C. Tørsleff (senere til Kollerup), som afhændede den i 1868. I 1873 købtes den af A. A. Raahauge, der i 1907 solgte den med 80 ha, ca. 10 Td. Hrtk. for 84,000 Kr. til S. Johnsen; han øgede Arealet ved Tilkøb og solgte i 1919 Gaarden med 137,9 ha, deraf 98 Ager, 22 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 16,5 ha Forstrand til P. Clausen. Efter ham overtog han den igen i 1926, hvorefter der i 1929 blev udstykket ca. 79 ha af Arealet, idet der blev oprettet 11 Husmandsbrug efter Bestemmelserne i den gl. Husmandslov, 2 Brug a 9,6 ha, 2 a 8,5, 2 a 6,9 og 5 Husmandsbrug a 5,7 ha, og Gaarden fik derved sin nuværende Størrelse.

LANGAGERGAARD, Hammelev By og Sogn, Hammelev-Enslev Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer A. Kirial, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 5 km, Tlf. Hammelev 3.

Matr.-Nr. 15a m. fl. af Hammelev og 7h af Villersø, samlet Areal 53,8 ha, deraf 52,4 Ager, 0,4 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 77,500 Kr. (78,600), Jordv. 57,900 Kr. (58,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,850 Kr.; Lys og Kraft fra Voldby Elektricitetsv.

Langagergaard ligger ½ km Øst for Hammelev By ved Vejen til Stensmark og Fornæs Fyr; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger 4 km fra denne i Villersø, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag (Klæg). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid, og lidt er stedvis nymerglet af den nuværende Ejer. Mosen er Tørvemose.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 8 Skifter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf., 20 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre; Mælken leveres til Grenaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 1 Tillægsso; der er hidtil lev. ca. 170 Slagterisvin om Aaret. Gaarden har Kort til 61 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet ca. 100 Høns.

Langagergaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Tegtag, medens den er tækket med Tagpap mod Nord. Avlsbygningerne, som er opført i 1917, har muret Trimpel og Tag af Eternit; af disse er der Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, Værelser til Folkene og Vognport med Magasin paa Loftet samt Lade i den østlige og Lade samt Kostald i Længen mod Syd, gennem hvilken der tillige er Indkørselsport til Gaarden. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger af Molérsten; der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger ret højt og kønt.

Langagergaard ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af B. Møller, som i 1884 solgte den med ca. 55 ha, Besætn. og Invt. for 66,000 Kr. til J. F. Jahnsen, Enslev; senere kom den til Anker Jensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1911.

STENSMARK, Hammelev Sogn, Hammelev-Enslev Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. R. Ric-Hansen, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 7½ km og godt 60 km til Randers, Tlf. Hammelev 7.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Stensmark, samlet Areal 260,4 ha, deraf 202,4 Ager, 16 Skov, 3 Have og Gaardsplads og 39 ha Forstrand, Hrtk. 24 Td. 7 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 225,000 Kr. (240,000), Jordv. 166,100 Kr. (177,000); Bygn. er fors. Landbygn. Brandf. for 220,000 Kr., Løsporet i »National« for 167,500 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

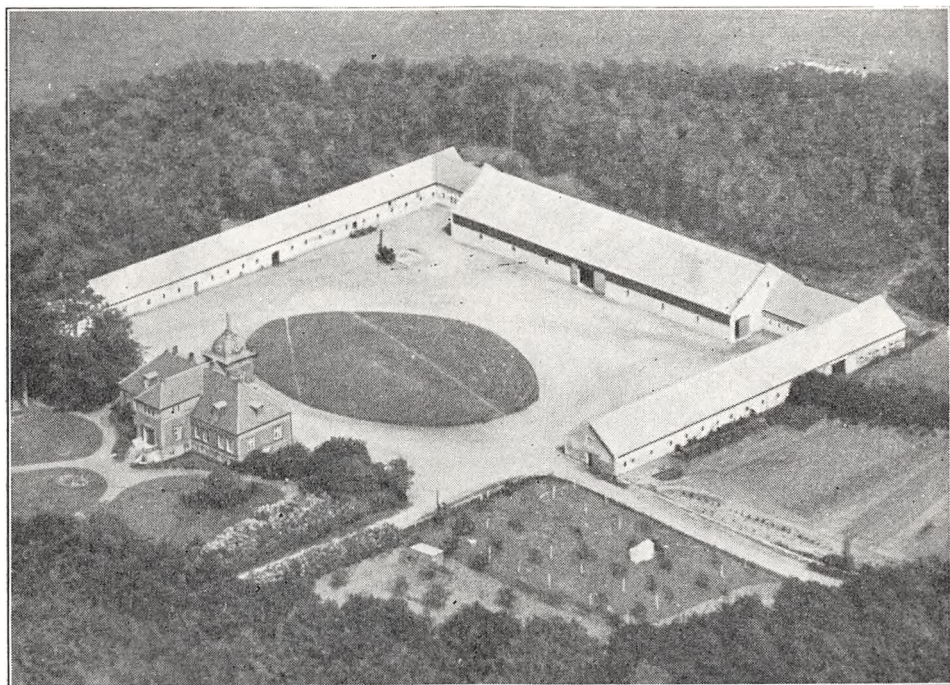
Stensmark ligger ca. 3 km Øst for Hammelev By ved Vejen fra Grenaa til Fornæs Fyr; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Kalkunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er merglet, og ca. 80 ha er kalket af den nuværende Ejer. Af Skovens Bevoksning er Halvdelen ca. 40 Aar gl. Bøg, Resten dels ældre, dels nyplantet Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 8 Skifter, og der avles en Del Frø af Kaalroer og Rajgræs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 100 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 65 Malkekøer, 3 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 4000 kg aarlig, Mælken leveres til Grenaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 14 belgiske Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 1 Hingst, og der tillægges 6—8 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer og 2 Orner; der er hidtil solgt Gylte og en Del Pattedrise, Gaarden har Kort til 112 Slagterisvin om Aaret, men Ejeren søger for Øjeblikket Tilladelse til at levere flere. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Stensmark har en grundmuret, anselig, skifertækt Hovedbygning, opført i 1872. Den ligger mod Syd-Sydvest til den store gl. Have og bestaar af en Længe, opført i én Etage over en høj Kælder; den har til Gaarden et svært firkantet Taarn med Fremspring, i hvilket der er Indgang, medens den mod Syd er udvidet med en kort Sidefløj med Mansard-Etage og foran denne mod Syd en aaben Terrasse. Hovedbygningen, der oprindeligt er opført til Enkesæde, da Gaar-



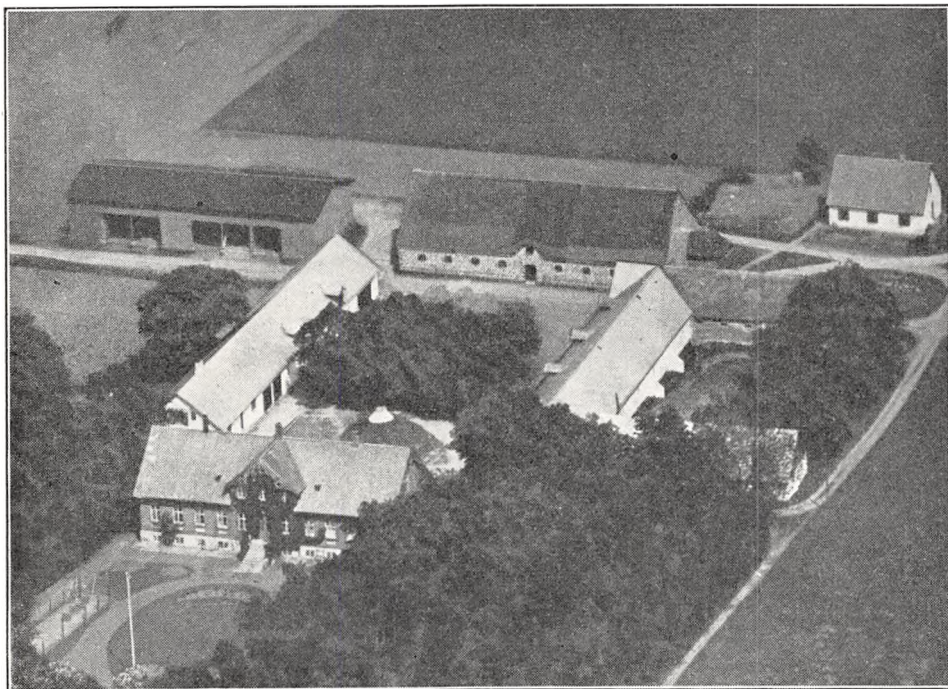
Stensmark.

den hørte under Katholm, rummer en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder.

De 3 sammenbyggede anselige Avlslænger er opført i 1923—24 og tækket med Eternit; i de 2 Sidelænger, som har muret Trimpel er der Kostald i den østlige Sidelænge og Værksted, Mølleri, Garage, Vognport, Heste- og Svinestald i den vestlige med Magasin paa Loftet undtagen over Svinestalden. Den nordlige Længe, Laden, som har Trætrimpel og takkede Gavle, er ved 2 lave Mellemlænger sammenbygget med de 2 Sidelænger; i disse er der ligeledes Ko- og Svinestald. Desuden Vest for Gaarden en straaetækt Længe, der rummer Vognport samt Maskiner og Redskaber, og Vest for Hovedbygningen en Smedie, tækket med Tagpap, samt et Beboelseshus, opført af Bindingsværk og tækket med Bølgeblik (disse 3 sidste er ikke med paa Billedet). I Kostalden er der Jernbæjler og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og foruden Smedie hører der 2 Huse med 3 Lejligheder til Ejendommen. Stensmark, som ligger ret højt og frit, er den østligst beliggende Gaard i Jylland; den ligger kønt, omgivet af Skoven, og der er fra Gaarden vid Udsigt over Havet.

Stensmark er en gl. Gaard, der i den tidlige Middelalder hørte til Kronens Gods, og den nævnes som saadan i Valdemar Sejrs Jordebog i 1231. I 1441 forlænte Christoffer af Bajern den til Otte Nielsen Rosenkrantz til Hevringholm og Bjørnholm for Livstid tillige med Grenaa og Anholt, og Sønnen Erik Ottesen R. samt dennes Søn Niels Eriksen R. havde den ligeledes i Forlening; endnu i 1538 var den pantsat til Medlemmer af Slægten Rosenkrantz. Derefter laa den en Tid under Grenaa By, til Frederik d. Anden i 1575 mageskiftede den med 2 Aalegaarde til Erik Lykke til Skovgaard, hvis Søn Falk Lykke mageskiftede den til Sostrup (nu Benzon), under hvis Hovedgaardstakst den senere hørte med 42 Td. Hrtk., Jorderne bortlejedes dog alm.

til de omboende Bønder. I 1839 solgte den daværende Besidder af Benzon Stensmark som en fri Hovedgaard med 41 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 327 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 60,000 Rbd. rede Sølv til Stænderdeputeret O. A. la Cour til Timgaard, der i 1845 solgte den til Svigersønnen N. P. la Cour. I 1855, Aaret før sin Død, solgte han Stensmark (Bøndergodset var da bortsolgt) med ca. 380 ha, 36 Td. Hrtk. med Besætn. samt 15 Fæstehuse med ialt 6 Td. Hrtk. for 160,000 Kr. til Major A. W. Dinesen til Katholm. Senere overtoges den af Sønnen, Hfjm. W. L. Dinesen, som i 1909 solgte den til et Konsortium, og Gaarden kom nu en Del i Handelen. Dette frasolgte ca. 55 ha og solgte derefter Ejendommen til I. P. Møller. Senere, i 1917, blev den solgt for 360,000 Kr. til Lauritzen og Wester, der et halvt Aar efter, i 1918, solgte Gaarden med Avl og Besætning for 430,000 Kr. til et Konsortium, og den nuværende Ejer købte den derefter i 1919. (Paa en Del af det frasolgte Areal er der oprettet nogle Statshusmandsbrug).



Djursgaard.

DJURSGAARD, Enslev Sogn, Hammelev-Enslev Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. A. Lunøe, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 5 km og 49 km til Randers, Tlf. Kirial 7.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Over Slemming, samlet Areal 133,8 ha, deraf 98 Ager, 2,3 Sundjord, 7,2 Eng, 10 Skov, 2 Have og Gaardsplads, 9,3 ha Forstrand og Areal med vedvarende Græs og 5 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 16 Td. 4 Skp. 3 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 140,000 Kr. (147,000), Jordv. 105,800 Kr. (109,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 130,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Djursgaard ligger godt 1 km Vest for Enslev By med Indkørsel fra Vejen Enslev—Slemminggaard; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Kalkunderlag, Sundjorden er Dynd. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar. Engen er af god Bonitet, dels Dynd, dels paa Mosebund. Af Skovens Bevoksning er to Trediedele stor Bøg, Resten Gran.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 45 Kalig. og 35 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreatu-

rer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 153 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Aagaard« i Kirial.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 270 Slagterisvin om Aaret (Pattegrise indkøbes); Gaarden har Kort til 154 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Djursgaard har grundmurede, gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store gl. Have, som grænser til Skoven, har høj Kælder og Trappe, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten; den rummer en god køn Lejlighed. Af de 3 fritliggende Avlsbygninger er de 2 Sidelænger hvidpudsede og tækket med Eternit. Den vestlige, der er opført i 1925, rummer Værelser, Vognport og Hestestald, den østlige Kostald; fra denne, som er ombygget og forlænget i 1921, udgaar fra den nordlige Ende en Sidelænge mod Øst, der rummer Kalvestald samt Redskaber og Maskiner. Den nordlige Længe, Laden, som er opført af Kamp, er tækket med Straa. Desuden Vest for denne og Gaarden en Hjelms af Træ, tækket med Tagpap, og et Hønseshus med Tag af Cementsten og Øst for Gaarden en Fodermesterbolig, ligeledes med Tag af Cementsten, samt en Svinestald, opført af Kamp og tækket dels med Tagpap, dels (mod Syd) med Pandeplader. Avlsbygningerne er alle ombygget og istandsat af den nuværende Ejer. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 3 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved den lille Skov.

Djursgaard hed tidligere Slemminggaard. Den ejedes i 1850 af J. M. Boserup, den havde da 14 Td. Hrtk.; han solgte den i 1877 for 90,000 Kr. til senere Justitsrd. A. Vestergaard, der øgede dens Tilliggende til 16½ Td. Hrtk. I 1886 solgte han den for 100,000 Kr. til Forv., Kmjkr. P. G. Juel, Benzons, som i 1888 solgte den med ca. 135 ha, 16½ Td. Hrtk. til Skibskapt. L. A. Busch, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1913 for 109,000 Kr.

ENSLEVGAARD, Enslev By og Sogn, Hammelev-Enslev Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. H. Lunøe, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 2½ km og ca. 53 km til Randers, Tlf. Grenaa 379.

Matr.-Nr. 12 m. fl. af Enslev, samlet Areal 57,4 ha, deraf 42,6 Ager, 13,8 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 2 Skp. 0 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 75,000 Kr. (78,000), Jordv. 54,400 Kr. (57,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 75,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Enslevgaard ligger ca. 2 km Øst for Enslev By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. ½ km fra denne, er 30 ha god Muldjord paa Kalkunderlag, 12,6 ha er Dyndjord i Kolindsund, dels paa sandblandet, dels paa Blaadynd-Underlag (uden Hrtk. og Pumpeafgift). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er næppe merglet, men der er ingen Kalktrang. Engen er Humusjord.

De 30 ha dyrkes i en 6 Marks Drift med nogen Frøavl bl. a. af Rød- og Hvidkløver samt Roer, deraf 2 Skifter med Roer, 3 med Korn og 1 Skifte med Kløver og Græs; Sundjorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken sælges til Grenaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer; der leveres ca. 120 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 60 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Enslevgaard har grundmurede, gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten; den rummer en stor god Lejlighed. En Forlængelse til den østlige Gavl, tækket med Tagpap, indeholder Folkestue og Vadskehus. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avls længer er der Værelser til Folkene, Vognport og Mølleri i den vestlige Sidelænge, Lade og Kostald i Læn-

gen mod Nord, gennem hvilken der tillige er Indkørselsport til Gaarden, og Hestestald samt Bokse i den østlige Sidelænge; fra den sydlige Ende af denne udgaar en Sidelænge mod Øst, som rummer Svinestald. Desuden Øst for Gaarden en ny Svinestald, opført af Træ og tækket med Eternit, bygget i 1929, et Hønsehus samt et Brændehus, begge tækket med Cementsten, samt en Trælade med Tag af Pandeplader, opført i 1914. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Enslevgaard, som har været Fæstegaard under Skærvad, ejedes i forrige Aarh. af Th. Meinicke og senere af Lund, der i 1858 solgte den til Landsinspektør, Justitsrd. Chr. Christensen; han solgte den i 1901 til S. Mørup Lunøe, som fra 1875—1901 havde været Inspektør ved Kultivering af det tørlagte Kolindsund. Efter ham overtog Sønnen, den nuværende Ejer, Gaarden i 1920.

RØRHOLM, Enslev Sogn, Hammelev-Enslev Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. A. Sørensen, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 4 km og godt 53 km til Randers, Tlf. Enslev 12.

Matr.-Nr. 9 m. fl. af Kindsund, 1 af Vejlbj og 21 m. fl. af Hessel, samlet Areal 77 ha, deraf 74 Ager, 2 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 0 Td. 0 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 78,000 Kr. (78,500), Jordv. 60,300 Kr. (66,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 47,800 Kr.; Lys og Kraft til Vandværk fra eget Elektricitetsv. (Delco-Light).

Rørholm ligger i den østlige Ende af Kolindsund; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er største Delen Dyndjord, dog er 8 ha Sandjord, Underlaget overalt Dynd. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er ikke merglet, men der er ingen Kalktrang. Skovens Bevoksning er blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af forskellige Sorter; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 10 Kalig. og 70 Sække Kvælstofg.

Der holdes kun en enkelt Malkeko; Mælken anvendes i Husholdningen. Som Regel holdes der 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Af Svin holdes for Tiden kun til Brug i Husholdningen; Gaarden har Kort til 26 Slagterisvin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Rørholm har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest-Nordvest, er tækket med Straa, den rummer en god Lejlighed med indlagt Bad. Af Avlsbygningerne, som ligger meget spredt, ligger som en fritliggende Sidelænge mod Nord en Længe, tækket med Tegl og Straa, den rummer Garage og Værelser til Folkene, og over for Hovedbygningen mod Øst en straatækt Længe, der rummer Stald og Lade. Desuden Øst for denne en Svinestald, tækket med Tagpap, et Hønsehus, bygget som Halvtag, en Lade, der ligesom dette er tækket med Pandeplader, begge opført af Træ ligesom en Lade længst mod Øst, denne, der tillige rummer Magasin, har Trimpel af Træ og er tækket med Tagpap. Nord for Gaarden desuden en Vognport, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

Rørholm er én af de saakaldte »Sundgaarde«, dannet paa det tørlagte Kolindsund. Den ejedes tidligere af A/S Kolindsund, der i 1921 solgte den til den nuværende Ejer.

SLEMMINGGAARD, Enslev Sogn, Hammelev-Enslev Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. J. F. Hansen, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 6 km og 48½ km til Randers, Tlf. Kirial 14.

Matr.-Nr. 12 m. fl. af Over Slemming, samlet Areal 133,8 ha, deraf 99,8 Ager, 9 Eng, 22 Skov og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 131,000 Kr. (141,000), Jordv. 94,300 Kr. (96,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 148,740 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

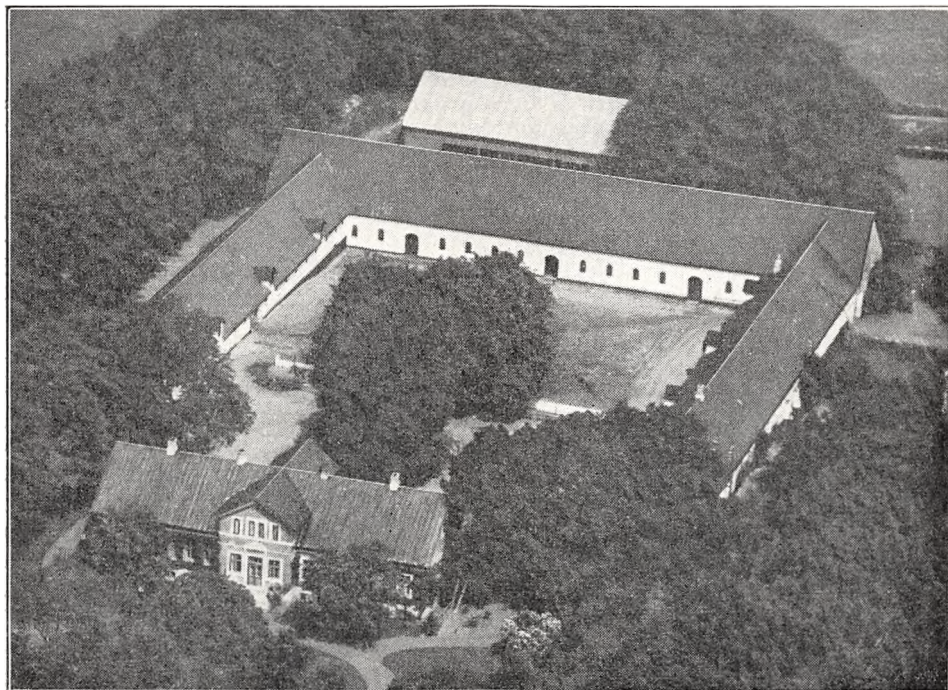
Slemminggaard ligger ca. 2 km Vest for Enslev By ved Vejen derfra til Ginnerup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god sandmuldet Jord, væsentlig paa Kalkunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Engen er af god Bonitet, dels høj Eng, dels Lavmose, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning er meget forskelligt efter de vekslende Afgrøder, i de senere Aar er der kun brugt ringe Mængder.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Aagaard« i Kirial.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 120 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Slemminggaard har grundmurede, store, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store gl. Have, har aaben Veranda eller Terrasse til denne, gennemgaaende Frontspids og



Slemminggaard.

er tækket med Tagpap; den rummer en stor køn Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede hvidpudsede Avlslænger, som ligeledes er tækket med Tagpap, er der Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Nord for Gaarden en Hjelm, tækket med Pandeplader. Til Ejendommen hører et Hus med 1,5 ha Jord samt 2 Huse uden Jord. Gaarden, der er omgivet af Læplantning, ligger kønt Syd for Skoven.

Slemminggaard, som tidligere hed Over-Slemming, var oprindelig 2 Gaarde, hver paa 11 Td. Hrtk., der hørte under Skærvad. Den dannedes i 1845 af Laur. Nyeland, og den havde i 1850 23 Td. Hrtk. samt 19 Td. Hrtk. Fæstegods. Kort efter, ca. 1854, kom den til Rasm. Lund, som i 1874 solgte den med 250 ha med nye gode Bygninger, Besætn. og Invt. for 230,000 Kr. til Forp., Forstkand. P. R. Grave; han solgte den senere til A. Bredstrup, der i 1889 solgte den til tidl. Forpagter paa Gyldensteen, senere Redaktør ved Horsens Avis, Landbrugsk. Carl Mar: Møller, for 170,000 Kr. Han solgte den i 1903 med 250 ha, 24 Td. Hrtk. for 165,000 Kr. til Forp. J. F. Klingenberg, der i 1910 solgte den med Besætn. til cand. phil. G. Wolff-Sneedorff. I 1912 solgte han den med 24 Td. Hrtk. for 130,600 Kr. til den nuværende Ejer, som i 1928 har udstykket ca. 110 ha af Gaardens Jord til 13 Statshusmandsbrug efter Bestemmelserne i den gl. Husmandslov, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

CHRISTIANSMINDE, Enslev Sogn, Hammelev-Enslev Komm., Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. ca. 4 km.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Christiansminde har nu kun en Hovedparcel tilbage paa 49 ha, deraf 7,7 ha i Kolindsund.

Christiansminde nævnes allerede i 1329, den hed da »Debelhede« og ejedes af Peder Gødesen af den nu uddøde adelige Slægt Bild (se Ravnholt, Bind III, Side 127—29). Senere kom den under Sostrup (Benzon), hvorfra den solgtes i 1839 ved Auktion for 2530 Rbd. rede Sølv til Th. Meinicke; han solgte den i 1841 til Forv. N. Møller, der i 1842 tilkøbte 7 Td. ufrigt Hrtk. (en Parcel af Kirial) og gav samtidig Gaarden Navnet Christiansminde. Senere, i 1879, købtes den for 113,000 Kr. af Chr. Hviid, hvis Enke i 1907 solgte den med 208 ha, ca. 28 Td. Hrtk. for 115,000 Kr. til Kroejer S. Sørensen og C. T. Nordentoft, som i 1908—09 fra Gaarden udstykkede 19 Husmandsbrug, hver paa 6,1 a 7,2 ha. Senere ejedes den tilbageværende Hovedparcel af P. Pedersen og Fr. Møller, hvorefter den i 1916 solgtes for 128,000 Kr. til Randers Amts Udstykningsforening (siden den første Udstykning var der dog igen tilkøbt ca. 28 ha fra Aagaard). I 1917 udstykkede Foreningen yderligere 3 Husmandsbrug, ét paa 4 ha og 2 paa hver 6,1 ha, desuden en Ejendom (med Kreditaan) paa 6,6 ha, foruden at der til forskellige omboende Naboer frasolgtes en Del Parceller, saaledes én paa ca. 14 ha, én paa 10 og én paa 8,3 ha, og den tilbageværende Hovedparcel blev derfor som ovenfor nævnt paa 49 ha.

BENZON, Gerrild Sogn, Gerrild-Hemmed Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejerinde Godsejerinde, Fru Henny de Mylius-Benzon, Postfb. og nærmeste St. Gerrild, Afst. ca. 1 km, til Grenaa 10 og til Randers 54 km, Tlf. Gerrild 11 (Slottet), 10 (Godskontoret), 9 (Inspektøren), 3 (Overskovfogden) og 37 (Savværket).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Benzøt (Gaarden), 1c m. fl. af Benzon, 16c m. fl. af Gerrild, 2c m. fl. af Emmenslev, 5 af Brandstrup, 9b m. fl. af Hemmed, 12c m. fl. af Rimsø og 1c m. fl. af Albæk (Skoven), samlet Areal 1521,2 ha, deraf 218,2 Ager, 77 Eng, 1215 Skov og 11 Have, Park og Gaardsplads, Hrtk. 33 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb. (Gaarden), 21 Td. 7 Skp. 0 Fdk. ¾ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 4 Td. 7 Skp. 0 Fdk. 0 Alb. Skovskylshrtk. (Skoven); Ejdskv. 300,000 Kr. (320,000), (Gaarden) og 209,500 Kr. (210,000) (Skoven), Jordv. 162,000 Kr. (170,000) (Gaarden) og 105,500 Kr. (80,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 683,800 Kr., Løsøret i »Baltica« for 181,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

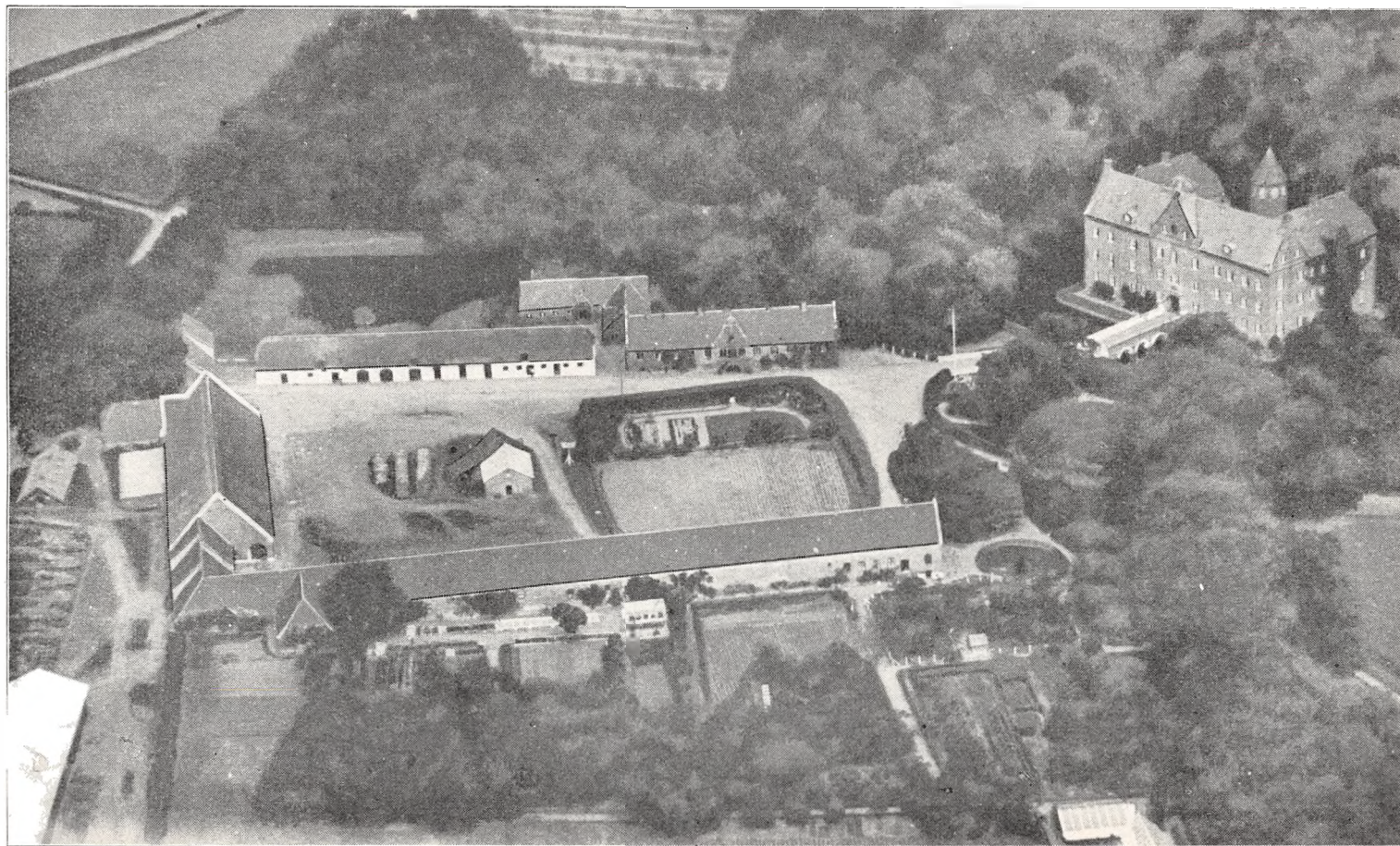
Benzon ligger godt ½ km Syd for Gerrild St.; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er ca. 90 ha god Lermuld paa Lerunderlag, 95 ha Sandmuld paa Sandunderlag og 33 ha Kærjord paa Kalkunderlag. Terrænet er ret fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1924—34. Engen er god Haardbundseng paa Kalkunderlag. Af Skovarealet er 220 ha bevokset med Bøg, 30 med Eg, 100 med blandet Løvtræ og 861 ha med Naaletræ; Skovens Drift ledes af Overskovfoged I. A. Hansen.

Gaarden drives af Ejerinden ved Inspektør A. Lohmann; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af Kaalroer og forskellige Græsarter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 500 Sække Superf., 200 Kalig. og 200 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 150 Malkekøer, 4 Tyre og 130 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Gerrild Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 18 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 22 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 600 Slagterisvin om Aaret (en Del Pattegrise indkøbes), Gaarden har Kort til 302 Svin aarlig. Der holdes 30 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Benzon Hovedbygning, der i Henhold til en Sandstenstavle over Porten til Gaarden er opført i Aarene 1599—1606 af Jakob Seefeld til Visborggaard og hans Enke, Sophie Bille, bestaar



Benzon.

af 3 sammenbyggede Fløje, som omslutter en Borggaard, aaben mod Nordøst. Den er omgivet af retvinklede Grave, og de 3 Fløje, der alle har hvælvede Kældere, er opført af røde Munkesten paa Granitsokkel i 3 Etager over denne og tækket med Tegl. I Borggaarden 2 Vindeltrappe-taarne, det ene med Spir, opsat i 1879. Midterfløjen, som ligger i Nordvest-Sydøst, har Gennemkørselsport til den murede Stenbro, der over Borggraven fører mod Sydvest til Avlsgaarden. Af de 2 kortere Sidefløje fremgaar det, at der har været paatænkt en Hovedfløj mod Nordøst, som aldrig er blevet fuldført.

Hovedbygningen, der er restaureret i 1860, ligger kønt, omgivet af den store Have og Park, som grænser til Skoven; den indeholder en meget stor herskabelig Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemligheder. (I Portalen over Indkørselsporten et Ur, der vender mod Lade-gaarden).

Avlsgaardens Bygninger, som overvejende er opført af Grundmur, danner en 3-længet Gaard, aaben mod Øst efter Parken og Hovedbygningen. Af disse ligger Inspektørboligen som en Sidelænge mod Nord, nærmest Hovedbygningen; den har høj Kælder, Frontspids mod Syd og Tegltag. Desuden Nord for denne en teglhængt Vinkelfløj, af hvilke den ene Fløj rummer Værelser til Folkene, den anden Svinestald. Endvidere i Flugt med Inspektørboligen mod Vest en straatækt hvidpudset Længe, opført af stampet Ler, den indeholder Værelser, Hønsehus, Vognport og Mølleri; den lange sydlige Sidelænge, som er tækket med Tegl, rummer Gartnerbolig, Herskabsstald, Garage og Kostald, denne udvidet med en kort Sidelænge mod Syd, der indeholder Kalvestald, ligesom Kostalden fortsætter i den vestlige Sidelænge, sammenbygget med den sydlige Ende af Laden; i denne, der er tækket med Straa, er den sydlige Del ligeledes indrettet til Kostald. Fra den nordlige Gavl af Laden fortsætter den teglhængte Hestestald som en Forlængelse mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Avlsgaarden; fra Hestestalden og Laden udgaar en kort Sidelænge mod Vest, og til Vestsiden er endvidere opført en Vognport som Halvtag, tækket med Pandeplader, desuden Vest for Laden en ny Svinestald af Træ, tækket med Tagpap, samt en Del straatækte Træpavilloner til Søerne og Syd for disse 2 Hjelme, den ene tækket med Pandeplader, den anden med Tagpap. I en Del af Staldene er der murede Hvælvinger, dels paa Jern-, dels paa Træbjælker; der er eget Vandværk, som drives ved Elek-tricitet, og foruden Gartnerboligen hører der en Smedie samt 5 Huse til Godset. Desuden hører til Skoven en Bolig til Overskovfogden, 2 Skovfogedboliger og 9 Arbejderhuse samt et Savværk.

Benzon, der oprindeligt hed Sostrup, var mulig Krongods under Christoffer d. Anden, som i 1327 pantsatte »Svorttorp«, men sikkert fremtræder Gaarden i Historien i 1388, da Jens Lage-sen (Udsøn) ifølge et Pergamentsbrev fra Gaardens Arkiv skødede denne og Vibekær til Svend Udsøn; han øgede Godset i 1404, hvorefter det ved hans Død overtoges af Enken Christine Anders Offesen (Hvide). Deres Datter Gertrud bragte Godset til sin første Mand »lange Jens« Ovesen Kaas i Gravlev (Stamfader til Mur-Kaas'erne) og senere til sin 2. Mand Niels Munk til Bruusgaard, som hun ogsaa overlevede. Efter at der var taget Lovhævd paa Sostrup, arvedes Gaarden senere af Sønnen Anders Munk, der øgede Godset. Efter hans Død i 1505 bragte Datteren Gertrud Andersdatter Munk den til sin Mand, senere Landsdommer Jens Hvas, som i 1528 udkøbte Mogens Munk og Karen Ludvigsdatter Rosenkrantz, der ogsaa havde Part i Sostrup. Jens Hvas, som ogsaa ejede Kaas i Salling, blev i 1536 henrettet i Viborg for sin Deltagelse i Grevens Fejde, og Sostrup overtoges nu af Enken, efter hvis Død i 1541 Gaarden arvedes af Sønnen Just Hvas. Efter hans Død arvedes den af Broderen Christen, og da begge var ugift og døde barnløse, gik Sostrup nu over til Fætteren Jørg. Gundersen som Arve-gods efter Jens Hvas' Hustru. Efter ham gik Gaarden senere over til en Søster og dennes Søn Jens Mikkelsen Hvas. I 1583 solgte han tillige med sine Søstre Sostrup og Skærvad med Gods og Mølle m. m. til Rigsrd. Jacob Seefeld til Visborggaard (Skøde 1586); han øgede Godset betydeligt, udkøbte de øvrige Parthavere i Sostrup og paabegyndte i 1599, samme Aar som han døde, Opførelsen af den nuværende Hovedbygning, der senere fuldførtes af hans Enke Sophie Bille. Efter hendes Død i 1608 arvedes de 2 Gaarde af den 15-aarige Søn Hans Seefeld, som i 1612 og 1613 solgte disse til Jørgen Skeel fra Foussingø, Lensmand paa Kalø (et Sagn fortæller, at Gaarden mulig solgtes for at dække Spillegæld, og et Mundheld fra den Tid siger: »De følges ad ligesom Sostrup og Skærvad«). Jørg. Skeel blev kort efter gift med Jytte Brock, Datter af den rige og mægtige Rigsrd. Eske Brock til Gl. Estrup, der havde været Formynder for Hans Seefeld. Jørg. Skeel, som senere blev Rigmarsk, øgede Godset betydeligt. Efter hans Død i 1631 overtoges det af Enken, senere af Sønnen Axel S. og efter hans Død i 1637 af den yngre Broder, senere Gehejmerd. Christen Skeel med Tilnavnet »den Rige«, idet han ejede en Mængde Godser. Efter hans Død i 1688 arvedes Sostrup af Sønnen, Kmjkr. Jørg. S., der allerede døde i 1695, og det arvedes nu af dennes Søn, senere Kmhr. og Oberst Christen Jørgensen S., som 1. Oktober 1725 oprettede Grevskabet Skeel af de 4 Hovedgaarde: Skeel (Sostrup) med 135 Td. Hrtk. tillige med Stensmark og Debelhede, Skærvad med 67 Td., Ørbækgaard med 42 og 180 Td. Tiendehrtk. og 1686 Td. Hrtk. Bønderfestegads samt Skern med 70, 33 og 312 Td. Hrtk., ialt 2523 Td. Hrtk. Efter hans Død i 1731 overtoges det af Sønnen, Gehejmerd. Jørg. Skeel, der ændrede Navnet til Scheel, og efter hans Død i 1786 af Sønnesønnen, Kmhr., Oberstløjtn. Jørgen S. (se Gl. Estrup). Rigdommen var da allerede begyndt at smuldre bort, idet Farfaderen havde levet over Evne og derfor havde maattet sælge en Del

af sine øvrige Godser; da Sønnesønnens Forbrug var endnu større, blev det helt galt under de vanskelige Forhold i Begyndelsen af det 19de Aarh., og i 1807 fik han saa Tilladelse til at ophæve Grevskabet »Scheel« imod at erstatte det med en Fideikommis-Kapital paa 350,000 Rd., som hæftedes paa Scheel og Skærvad. Under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne kunde denne Gæld dog ikke bæres, og i 1823 blev Gaardene stillet til Auktion for Skatterestancer og overtaget for 80,000 Rbd. Sølv af den kgl. Kasse. Allerede i 1829 solgte Kronen de 2 Gaarde tillige med Ørbækgaard for 230,000 Rbd. rede Sølv til Ritmester Jacob Benzon, der samme Aar fik Bevilling til af Godserne at oprette Stamhuset »Benzon« med 1833 Td. Hrtk. Da dette i de følgende Aar kom i økonomiske Vanskeligheder, blev Forholdene i 1839 ordnet saaledes, at Skærvad og Ørbækgaard frasolgte tillige med de 2 Gaarde Stensmark og Debelhede, som laa under selve Benzon, samt en hel Del Bønderfæstegods og Tiender, saa Stamhuset kun bevarede henholdsvis 66, 85 og 533 Td. Hrtk. Efter J. Benzons Død i 1840 arvedes Stamhuset af Sønnen, senere Kmhr. Ernst Aug. Pymont Benzon, under hvis Mindreaarighed det styredes af Moderen; han nedlagde Emmedsbo By, der stadig led ved Sandflugt, og tilplantede de daarlige Jorder med Naaletræ, restaurerede Hovedbygningen m. m. og bragte Godset godt paa Fode. Efter hans Død i 1888 arvedes dette af Søsteren Albertine B., idet hans Ægteskab var barnløst, og efter hendes Død i 1893 af den yngre Søster, Kmhr.-inde Anna Marie Elisab. Mylius, Enke efter Stamhusbesidder S. Mylius til Rønningesøgaard. Ved hendes Død i 1901 arvedes det derefter af Sønnesønnen, Løjtnant Sigismund E. Mylius-Benzon, der frasolgte det meste af Fæstegodset til Selveje.

Den 10. April 1924 overgik Stamhuset i Henhold til Lensloven til den daværende Besidder Sigismund Mylius-Benzon's fri Ejendom; til Stamhuset hørte 114 Td. Hrtk. af alle Slags, hvoraf fri Jord ca. 35 Td., indtaget til Skov ca. 29 Td. og Bøndergods ca. 50 Td. Hrtk.; Fideikommis-Kapitalerne udgjorde ca. 2,111,600 Kr., Appendiks dertil 7000 Kr., Apanagefond 100,000 Kr., i Bankaktier 14,600 Kr., Jordtilliggendet ca. 600 Td. Ld. og Skovarealet ca. 2300 Td. Ld.

I Afgift til Staten betalte 633,000 Kr., og til Successorerne blev hensat 870,000 Kr. I Anledning af Lensaflysningen blev der fra 1. April 1925 stillet Jord til Raadighed fra Hessel Hovedgaard, Aalsø Sogn, Sønder Hrd., 68,4 ha, der vurderedes til 67,000 Kr. og udstykkedes i 11 selvstændige Brug.

Fra en Fæstegaard, Matr.-Nr. 25a i Gerrild By, Nørre Hrd. (Benzon Skovridergaard) et Areal paa 12,9 ha, der vurderedes til 16,000 Kr. og udstykkedes i 2 selvstændige Brug.

Efter S. Mylius-Benzon's Død i 1927 overtoges Benzon af Hustruen, Enkefru Henny Mylius-Benzon, f. Hedemann, den nuværende Besidderinde.

LANGHOLM, Gerrild Sogn, Gerrild-Hemmed Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Ib de Mylius-Benzon, Postfb. og nærmeste St. Gerrild, Afst. 2 km, til Grenaa 13 og til Randers 57 km, Tlf. Gerrild 21 y (Avlsgaarden).

Matr.-Nr. 36b m. fl. af Gerrild, samlet Areal 106 ha, deraf 89 Ager, 16 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 7 Skp. 0 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 74,400 Kr. Jordv. 46,800 Kr.; Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 65,300 Kr., Løsporet i »Baltica« for 60,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Petroleumsmotor).

Langholm ligger ca. 2 km Nord for Gerrild St. ved Vejen fra Gerrild mod Nord til Havet; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 53 ha god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag og 36 ha kultiveret Kærjord paa Kalk- og Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet i Aarene 1928—34. Skovens Bevoksning er blandet.

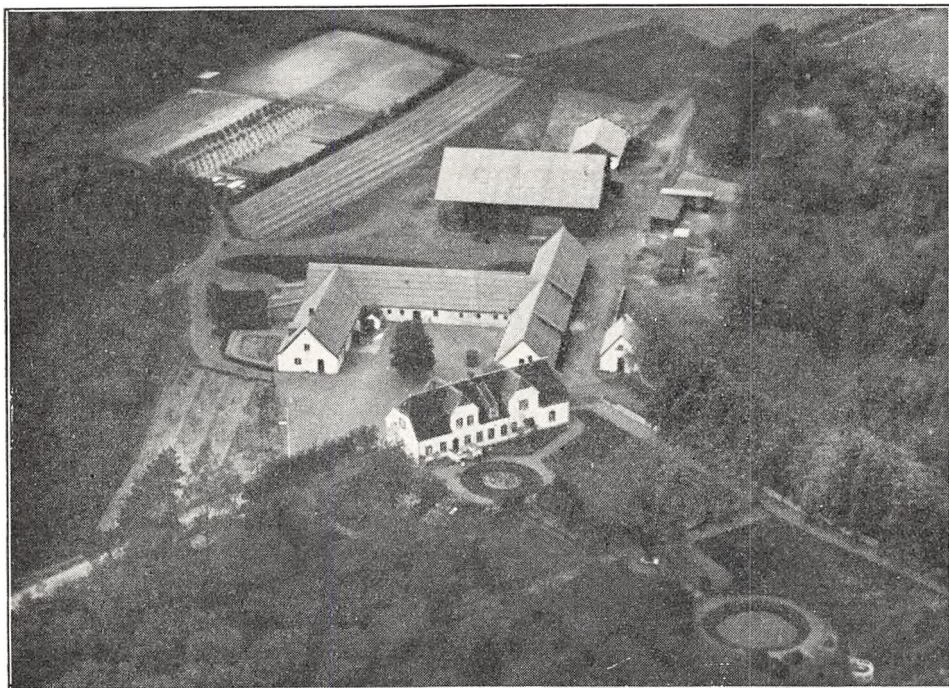
Gaarden er bortforpagtet til Inspektør A. Lohmann, Benzon, som driver den ved Forvalter A. Gram; den egentlige Agerjord dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Kløver og Græs, 5. Grønjordshavre. Kærjorden dyrkes i følgende 5 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Rajgræs til Frø, 5. Havre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 50 Kalig. og 70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Gerrild Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges 1—2 Føl aarlig; desuden

anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterivsin om Aaret, Gaarden har Kort til 82 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Langholm har gode, velindrettede, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, lidt skævt i Forhold til Avlsgaarden, har aaben Veranda til denne, to gennemgaaende Frontspidser og Tegtag; den indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder; den er for Tiden udlejet. Af de 3 sammenbyggede Avls-længer, som er tækket med Asbest, er der Forvalterbolig med Økonomilejlighed, Garage og Mølleri i den sydlige Sidelænge, Kostald i Længen mod Vest og Værelser til Folkene, Hestestald samt en Svinestald i 2 Etager i den nordlige Sidelænge; sidstnævnte, der er i 2 Etager, er opført af Kamp og har Trætrimpel. Desuden Vest for Gaarden en Hjelm, som i den nordlige



Langholm.

Ende har Rum til Redskaber og Maskiner med Magasin over disse, den har Tag af Pandeplader ligesom en Bygning Nord for Gaarden, der rummer Elektricitetsværk og Vadskehus. Et Hønsehus af Træ Nord for Hjelm har Tag af Pandeplader og Tagpap, og et Vest for denne er tækket med Asbest. Desuden inde i Gaarden op til Mølleri et Motorhus og ved den sydlige Gavl af Kostalden et Roehus, bygget som Halvtag. Der er eget Vandværk, der ligesom de faste Maskiner drives ved Gaardens Petroleumsmotor. Gaarden ligger kønt ved sin smukke Have, omgivet af Skov og med Udsigt over Havet.

Langholm er oprettet af Fæstegods under Benzon, da dette bortsolgtes i indeværende Aarh. af Benzon's forrige Ejer, Stamhusbesidder S. E. Mylius de Benzon; ved hans Død i 1927 overtoges Gaarden af Sønnen, den nuværende Ejer.

(Til Gaarden hører yderligere 56 ha Ager og Eng med en Jordværdi af 17,500 Kr.; dette Areal er for Tiden bortlejet til forskellige).

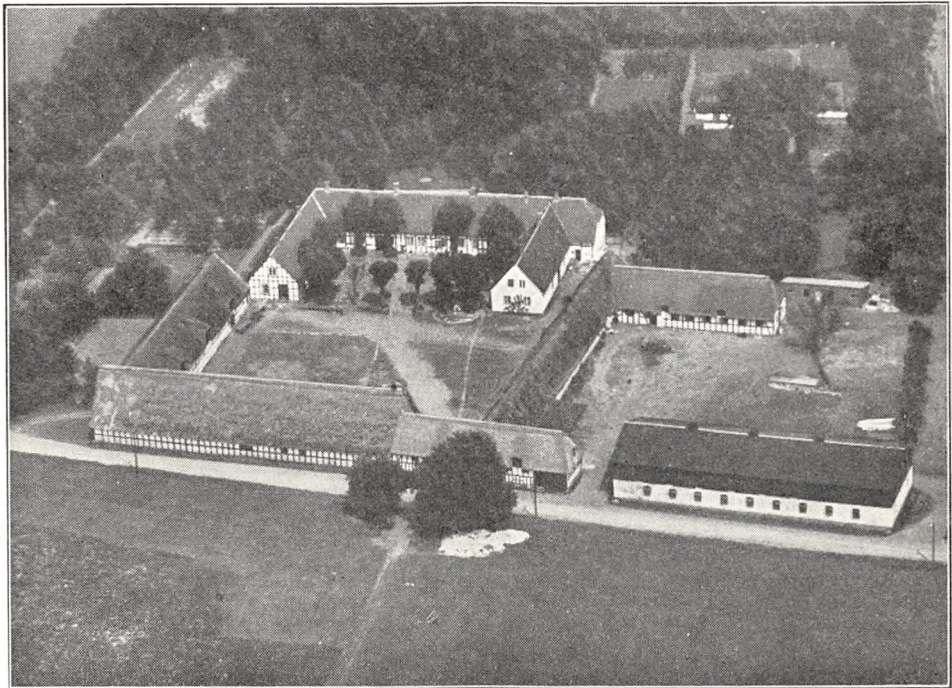
ØSTERGAARD, Fjellerup Sogn, Fjellerup-Glæsborg Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Hfjm. Chr. Juel, Meilgaard, Postfb. og nærmeste St. Tranehuse, Afst. 4 km, til Grenaa godt 23 og til Randers ca. 44 km, Tlf. Fjellerup 40 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Østergaard og 25a af Fjellerup, samlet Areal 170,5 ha,

deraf 124 Ager, 39 Eng, 4,7 Mose m. m. og 2,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 17 Td. 2 Skp. 2 Fdk. o Alb.; Ejdkv. 126,000 Kr. (140,000), Jordv. 80,100 Kr. (89,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 188,920 Kr., Løsøret i »Danmark« for 82,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Østergaard ligger tæt Øst for Fjellerup By ved Vejen til Tranehuse St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af let Sandmuld paa Sandunderlag (enkelte Lavninger med sort Jord). Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet i 1931—32. Engen er Lavmose.

Gaarden drives siden 1928 af Forpagter H. Nielsen, Forpagtningen er 14-aarig;



Østergaard.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift, et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 75—100 Kalig. og 40—50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 3 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 134 kg aarlig, Mælken leveres til Fjellerup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 149 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Østergaard har ældre, men velholdte, gode Bygninger, overvejende opført af hvidpudset Bindingsværk med sorte Stolper. Den 3-fløjede Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store gl. Have, er tækket med Tegl; den egentlige Hovedfløj (Midterfløjen) indeholder en god Beboelse, de 2 Sidefløje Værelser. Af Sidefløjene er den østlige af Grundmur, opført i 1890.

Af de 3 sammenbyggede straatækte Avslænger rummer den vestlige Sidelænge Ungkvægstald, den østlige Hestestald og Længen mod Syd Lade; denne er fra den østlige Gavl forlænget med en Tilbygning mod Øst, gennem hvilken der er Indkørselsport fra Sognevejen til Gaarden, og

som tillige rummer Mølleri m. m. Fra den nordlige Ende af Hestestaldlængen udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Øst, og til den østlige Side af Hestestalden er opført en Vognport, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Desuden Øst for Gaarden en grundmuret hvidpudset Kostald, der har Trætrimpel og er tækket med Tagpap ligesom et Hønsehus Øst for Svinestalden, opført af Træ og bygget som Halvtag. Endvidere længere mod Øst en Hjem, tækket med Pandelplader (ikke med paa Billedet). I Staldene er der ildfaste Loftter af Lægter, dækket med Ler, der anvendes Damplokomobil til Tærskning, en Benzinmotor til Kværn og Valseværk m. m., og der hører 3 Huse til Ejendommen.

Østergaard er en gl. Hovedgaard, som allerede nævnes i 1486, den ejedes da af Erik Persen Glob. Senere ejedes den af Søstersønnen Søren Juul til Hedegaard og i 1542 af dennes Søn Erik Juul; fra ham kom den til Broderen, Landsdommer Axel Juul til Villestrup, hvis Datter Dorete J. vistnok bragte den til sin Mand Chr. Mikkelsen Tornekbrands til Lundbæk. Efter hans Død i 1602 kom Gaarden over til hendes Broder Ove Juul, der døde i 1604. Den overtoges derefter af Sønnen Hans J., som i 1648 solgte Gaarden til Morten Skinkel, der døde i 1669, Østergaard havde i 1662 36 Td. Hrtk. Efter Hustruen Elisab. Høg's Død i 1676 ejedes Gaarden af hendes Brodersøn, Baron Iver Juul Høg (se Høgholm). Efter hans Død i 1683 ægtede Enken, Hille Trolle, senere Gehejmerd., Generalløjtn. Palle Krag, Katholm, som i 1695 solgte Østergaard med 31 og Meilgaard med 63 Td. Hrtk., 52 Td. Tiendehrtk. og 314 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 18,000 Rd. til Adam Ernst Pentz til Aastrup; han overdrog i 1699 Østergaard med 31, 9 og 70 Td. Hrtk. til sin Svoger Otte Thygesen Kruse til Balle, efter hvis Død Enken, Eva Margr. Pentz, i 1718 solgte den til Henr. Weghorst. Han solgte i 1730 Gaarden med 31, 8 og 101 Td. Hrtk. til Grev Chr. Skeel til Grevskabet Skeel, og dennes Søn Jørg. S. solgte den i 1754 til Krigsrd. Jac. Adler. Efter hans Død i 1756 ægtede Enken Kancellird. Niels Hansen, der i 1760 solgte den med 31, 8 og 203 Td. Hrtk. til Forp. Hans Møllerup; han solgte den i 1766 ved Auktion for 23,000 Rd. til Kancellird. Hans Fønss til Løvenholm, som i 1770 solgte den til Chr. Barfod. Fra ham blev den i 1773 købt paa Auktion for 19,240 Rd. af Forp. P. Gommesen Errebo, der i 1781 solgte Østergaard for 26,000 Rd. til Broderen, Kbmd. Simon Groth Errebo. Efter hans Død i 1783 ægtede Enken, Elisab. Thorbjørnsen, Aaret efter Rasm. Christensen (senere til Vedø), som i 1795 solgte Gaarden med 31, 8 og 155 Td. Hrtk. for 29,000 Rd. til Iver Ammitzbøll. Han solgte den i 1797 med 31, 8 og 81 Td. Hrtk. for 30,000 Rd. til Raadmd. i Aarhus Hans Peter Ingerslev, der i 1799 solgte den for 37,000 Rd. til Niels Thomsen Secher, Trudsholm; i 1804 overdrog han den med 29, 9 og 23 Td. Hrtk. for 28,000 Rd. til sin Broder, Overkrigskommissær Jørg. Mørch Secher (senere Julianeholm), som i 1810 fik Tilladelse til at udstykke den i 8 Parceller. Han overdrog den i 1827 med 28 Td. Hrtk. og 6 Td. Bønderfæstegods for 15,000 Rbd. Sølv til Svigersønnen Aug. Busch. Østergaard kom derefter i 1839 til P. Mørch Schmidt, der samme Aar solgte den til en Svoger N. Schou. Efter hans Død i 1841 overtoges den af Enken Johanne M. S., f. Schmidt, som i 1872 overdrog den for 80,000 Rd. til sin Søn P. C. Schou; han solgte den i 1889 for 111,000 Kr. til Kmhr., Hfjm. N. J. G. Juel til Meilgaard, der i 1920 overdrog den til Sønnen, Forstkandidat, Skovrider Chr. P. Juel, den nuværende Ejer.

(Gaardens Skov, 210 ha, er nu vurderet under Meilgaard).

MEILGAARD, Glæsborg Sogn, Fjellerup-Glæsborg Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Hfjm. Chr. Juel, Postfb. og nærmeste St. Tranehuse, Afst. 2 km, til Grenaa ca. 18½ og til Randers 46½ km, Tlf. Hedegaard 4 (Slottet) og 3 (Inspektøren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Meilgaard, 24b af Fjellerup, 7 af Østergaard og 6c m. fl. af Hedegaard (Gaarden), 1p m. fl. af Meilgaard, 23d af Fjellerup, 1b m. fl. af Hedegaard, 2k m. fl. af Hytten og 2u af Tranehuse (Skoven), samlet Areal 1544 ha, deraf 335 Ager, 91 Eng, 1094 Skov, 4 Mose, 12 Have og Gaardsplads og 8 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 46 Td. 6 Skp. o Fdk. 1¼ Alb. (Gaarden), 8 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 1¼ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 15 Td. 4 Skp. o Fdk. 2 Alb. Skovskyls-hrtk. (Skoven); Ejdskv. 420,000 Kr. (450,000) (Gaarden) og 228,400 Kr. (232,000) (Skoven), Jordv. 229,200 Kr. (245,000) (Gaarden) og 128,400 Kr. (137,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 649,340 Kr., Løspøret i »Danmark« for 256,900 Kr.; Lys og Kraft til mindre Motorer fra eget Elektricitetsv. (Raaolie-Motor).

Meilgaard ligger ca. 2 km Nordøst for Tranehuse St.; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 280 ha let Muldjord (Sandmuld) paa Sandunderlag og 55 ha Engkultur, drænet og kultiveret efter Rimpau's Metode. Terrænet er stedvis noget kuperet med en Del Lavninger gennem Marken, Kultur og Gødningskraft god, Jor-

derne er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i Aarene 1920—24 nymerglet fra eget Mergelleje. Engen er god kultiveret Lavmose (hævet Havbund). Af Skovarealet er ca. Halvdelen bevokset med Løvtræ, overvejende Bøg, Resten med Naaletræ; Skovens Drift ledes af Ejeren, som er Forstkandidat, og Skoven er i god forstmæssig Stand.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør H. W. Froberg; Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift, deraf 2 Skifter med Roer og 6 med Korn; der avles en Del Frø af forskellige Sorter, og uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 500 Sække Superf., 300 Kalig. og 200 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 135 Malkekøer, 4 Tyre og 200 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken sælges til Fjellerup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 26 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 30 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret og solgt en Del Smaagrise, Gaarden har Kort til 206 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

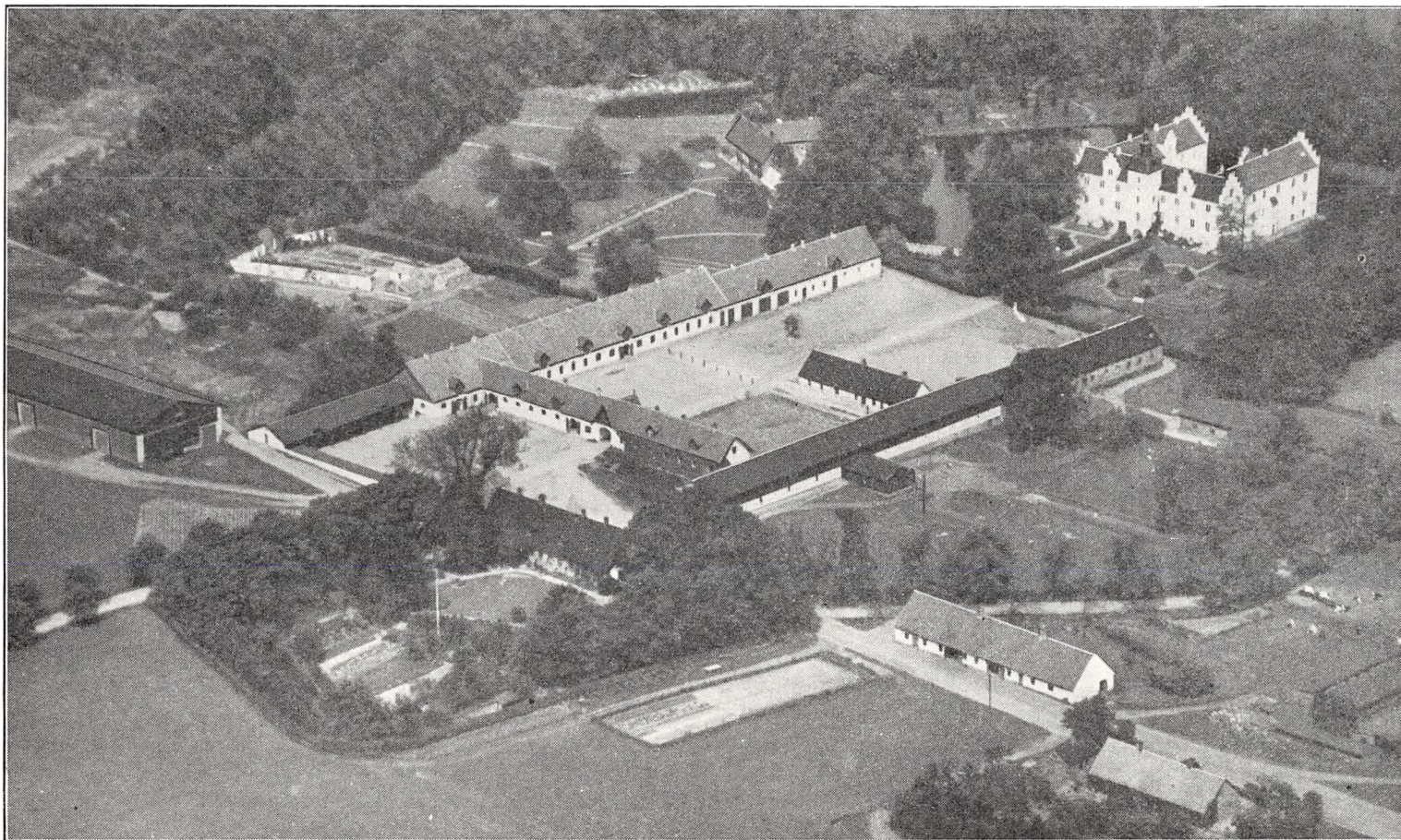
Meilgaard Hovedbygning, der ligger paa en lav Borgø i en naturlig Sø Nord for Avlsgaarden, bestaar af 3 sammenbyggede hvidpudsede Fløje, som omslutter en Borggaard, aaben mod Nord; den er opført i 1573 af Axel Juul, har høj Kælder med 2 Etager over denne og Tegltag, men den øverste Etage er først paaført i Slutningen af forrige Aarh. (1888—91) af den forrige Ejer, ligesom Spiret paa det firkantede, fremspringende Taarn midt for Sydfløjen med Indkørselsporten og Kamgavlene med Blindinger paa de 3 Fløjt stammer fra denne gennemgribende Restaurering og Ombygning. Trappetaarnet i det sydvestlige Hjørne af Borggaarden er opført af den næstforrige Ejer.

Meilgaard, der ligger i Læ, omgivet af de store Skove, ligger meget kønt ved sin store Park og Have; Hovedbygningen indeholder en stor og meget herskabelig Lejlighed, ligesom den rummer flere historiske Minder fra den gamle Juel'ske Slægt.

Inspektørboligen, der ligger Syd for Avlsgaarden, er opført af Grundmur og tækket med Tagpap. Avlsgaarden, som har gode Bygninger, overvejende opført af hvidpudset Grundmur, danner en 3-længet Gaard, aaben mod Nord mod Hovedbygningen. Af Længerne rummer den vestlige Hærskabsstald, Garage, Ko- og Hestestald; den er sammenbygget i Vinkel med den sydlige Sidelænge, der rummer Hestestald og Gennemkørselsport samt Øst for denne Elevværelse, begge Længer tækket med Tegl. Den østlige fritliggende Sidelænge, som mod Nord (det tidligere Mejeri) rummer en Behoelse og Værelser, er her opført af Grundmur, medens den sydlige Del af Længen, der indeholder Ungkvægstald, er opført af Bindingsværk med Trætrimpel, den er tækket med Tagpap ligesom en Svinestald med Trætrimpel Øst for Gaarden. Øst for Inspektørboligen endvidere en teglhængt Bygning, der rummer Smedie og Elevværelser, samt en Fodermesterbolig, tækket med Cementsten, og Vest for Inspektørboligen en Trælade, tækket med Tagpap ligesom en Vognport, 2 Fløje sammenbygget i Vinkel, den ene sammenbygget med og i Forlængelse af Hestestalden. Desuden Vest for Hovedbygningen en teglhængt Vinkelbygning, der rummer Gartnerbolig m. m.

I Ko- og Hestestalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, og Betonloft i Svinestalden; der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, eget Elektricitetsværk, der benyttes Petroleumsmotor, og foruden en Smedie samt Bolig til Fodermester, Gartner og Chauffør hører der 7 Huse med 11 Lejligheder til Ejendommen. Til det store Skovareal hører den tidligere Skovridergaard, 2 Skovfogedsteder samt 8 Huse.

Meilgaard (Medelgaard) træder frem i Historien i Begyndelsen af Valdemar Atterdags Regering, da den ejedes af Niels Griis, efter hvem én af Arvingerne (Vagn Pedersen) i 1345 overtog og senere solgte en Arvelod til Peter Markvardsen Skiernov. Efter ham gik Gaarden over til Sønnen Markvard S. og senere til dennes yngste Søn, Domprovst i Aarhus Markv. Markvardsen, idet den ældste Søn Peder Markvardsen var blevet dræbt. Ved hans Død i 1461 gik Gaarden over til en Søstersøn Iver Andersen M., hvis 2. Hustru, Mette Munk, var Enke efter Jep Axelsen Thott til Støvringgaard. Meilgaard arvedes nu af deres Søn Markvard Iversen, men Søsteren Ane og en Halvsøster Dorte af Faderens 1. Ægteskab havde Part i Gaarden, ligesom Mette Munks Børn af 1. Ægteskab Axel og Ellen Jepsen (Thott) ogsaa fik Part i denne, saa Ejerforholdene var lidt udviklede. Da Ellen Jepsen var gift med Jørg. Krumpen, gik deres Arvepart over til Sønnen Jac. Krumpen, ligesom dennes 2 Halvbrødre, de bekendte 2 Brødre Biskop Stygge Krumpen i Børghlum og Rigsmarsk Otto Krumpen, ogsaa havde Part i Meilgaard. Senere, i 1491, udkøbte Markvard Iversen sin Halvsøster Dorte, hvorefter Gaarden, der, hvad Hovedgaardstaksten angik, omtrent var af samme Størrelse som nu, ved hans Død i 1499 gik over til Sønnen Niels Markvardsen Skiernov; han, der udkøbte Slægten Krumpen og de øvrige Medejere, døde i 1560 som



Meilgaard.

Slægtens sidste Mand, idet Sønnen Niels M. var blevet dræbt i 1540 i et Slagsmaal paa Gl. Estrup. Allerede i 1553 testamenterede den aldrende Niels Markvarden S. Meilgaard til sin Fætter Axel Juul til Villestrup (Søn af Halvfasteren Dorte og dennes Mand Søren Juul til Nabogaarden Hede-
gaard); han opførte Hovedbygningen (se foran). Efter hans Død i 1577 arvedes M. og Hede-
gaard af Sønnen Absalon Juul, der tilkøbte Grønholt Skov, og efter hans Død i 1589 af Broderen
Ove Juul til Palstrup. Ved hans Død i 1604 arvedes den af Sønnen Frans J., som i 1613 solgte
Meilgaard med 50 Td. Hrtk., 10 Gaarde og Bol og Skov med Olden til 950 Svin samt Hedegaard
med 14 Td. Hrtk., 5 Gaarde og Skov med Olden til 470 Svin til sin Svoger Jørg. Kaas til Gel-
skov. Efter hans Død i 1619 overtoges M. af Enken Dorete Kaas, f. Juul; da Ægteskabet var
barnløst, gik M. ved hendes Død i 1634 over til Søstersønnerne Sten og Chr. Bille. Efter deres
Død i 1663 solgte Arvingerne Meilgaard og Hedegaard til Erik Høg til Bjørnholm og Kongsted-
lund (han købte ogsaa Østergaard), efter hvem de 2 Gaarde arvedes af Sønnen, Baron Iver Juul
Høg (se Høgholm), der bestemte dem til Bolig for sin Hustru, Hille Trolle; hun ægtede i 1689
Oberst Palle Krag til Katholm, som i 1694 solgte M. med 63 Td. Hrtk., deraf 11 Td. Skov-
skyld, samt Østergaard med 31, 52 og 314 Td. Hrtk. for 18,000 Rd. til Adam Ernst Pentz til
Aastrup (Hedegaard var nu gledet over til at være en fattig Landsby); han, der havde et meget
daarligt Rygte, maatte i 1703 (Østergaard var solgt i 1699) sælge Meilgaard til sin Søster Ingeb.
Kirstine P. og dennes Mand, Justitsrd. Henr. Bille. Efter hans Død i 1708 ægtede hun i 1711 Kjeld
Krag Sehested, og samme Aar fik hun Bevilling til at afbryde Skærbæk By og lægge dennes Jord
med 18 Td. Hrtk. ind under Meilgaard. Efter hendes Død i 1719 solgte Arvingerne i 1720 Gaar-
den til Oberst Poul Rosenørn, efter hvis Død i 1737 den arvedes af Sønnen, Major Joh. Nic. R.
Efter hans Død i 1747 ægtede Enken, Sophie A. Dyre, i 1752 Generalmajor Otto Chr. v. d. Osten,
der var en dygtig Mand; i 1769 solgte han Gaarden med 63, 82 og 386 Td. Hrtk. for 60,000 Rd.
til den uheldige og stridbare Generalauditør Chr. Kallager til Rugballegaard (døde senere som
sindssyg), der i 1783 solgte M. for 63,500 Rd. til Kmjkr. Hans Fr. v. Brüggemann (paa dette
Tidspunkt var der endnu baade Ulve og Vildsvin i Skovene). Han, der var en Del forfalden, døde
i 1800, og Enken Charl. G. D., f. Kørbitz, solgte derefter i 1804 M. for 165,000 Rd. til Post-
direktør, Etatsrd. P. A. Kolderup-Rosenvinge og P. Schandorff, som, skønt de kun besad Gaarden
fra Juni til December Termin 1804, fik omhugget en Skov med 6000 Fv. Træ (Aaret efter kom
Loven om Fredskovsforpligtelse), hvorefter de samme Aar solgte M. med 63, 55 og 345 Td. Hrtk.
for 255,000 Rd. til Kmhr., Baron Adam Chr. Knuth til Lilliendal, der frasolgte en Del Bønder-
fæstegods og Tiender. Han solgte i 1810 M. for 272,000 Rd. Cour. til den velhavende Kmr. L.
Lassen, fra hvem den i 1823 under Landbrugskrisen for Skatterestancer ved Tvangsauktion blev
overtaget med 63, 39 og 287 Td. Hrtk. for 30,000 Rbd. Sølv af den kgl. Kasse. (I en Række
Aar, navnlig i det 18de Aarh., led Gaardens Jord en hel Del ved Sandflugt). I 1839 solgte denne
M. med 56, 84 og 285 Td. Hrtk. samt Afbyggergaarden Birkelund med 8 Td. Hrtk. for 75,200
Rbd. Sølv til Konsul H. P. Hansen, Aalborg, som i 1840 solgte Gaardene for 120,000 Rbd. til
senere Etatsrd. Peter Neergaard til Førsløvgaard; han solgte dem i 1845 med 60, 84 og 277 Td.
Hrtk. for 145,000 Rd. til Jægern. C. F. Olsen, der frasolgte det meste af Fæstegodset og afløste
Hovertiet. Olsen, som var en dygtig Landmand, begyndte at mergle og dræne Jorden, hvor sidst-
nævnte tiltrængtes; han lagde en Del Vægt paa Faareavl og holdt 800 spanske Merinosfaar, der
fik Føden paa en Del af de da uopdyrkede Jorder Syd for Gaarden. Medens han besad Meilgaard,
blev dennes Navn kendt over hele Landet, ja endog i Udlandet, grundet paa de Skaldynger fra
Stenalderen, som fandtes ved de gl. Kystlinier paa Gaardens Areal, og som han var blevet op-
mærksom paa. I 1850 indbød han Arkæologen, senere Prof. J. J. A. Worsaae til at komme over
til Meilgaard og studere Dyngerne, og dette førte til Klarlæggelsen af, at det var Levninger fra
Stenalderfolkets Bosteder. Efter at have frasolgt Fæstegods for ca. 120,000 Rd. solgte han i 1868
Meilgaard med Afbyggergaarden Birkelund for 325,000 Rd. til Ritm., Baron Chr. F. Th. A. Juel-
Brockdorff fra Taasinge; han tilplantede en Del af den daarligste Jord (i ældre Tid led Egnen
en Del ved Sandflugt) og oprettede en Del Legater. Inden sin Død i 1888 testamenterede han
Meilgaard til sin Slægtning, senere Kmhr., Hfjm. N. I. C. G. Juel fra Hverringe, der Aaret efter
tilkøbte Østergaard og straks tog fat paa omfattende Kultiveringsarbejder af de store kolde, sure
Engstrækninger (se foran) samt de foran under Hovedbygningen omtalte Ombygninger og Restau-
reringer, ligesom Avlsbygningerne (delvis efter Brand) overvejende er blevet ombygget og fornyet.
I 1931 overdrog han Meilgaard til sin Søn, den nuværende Ejer.

BIRKELUND, Glæsborg Sogn, Fjellerup-Glæsborg Komm., Nørre Hrd., Grenaa
Retskr., Randers A., Ejer Godsejer, Hfjm. Chr. Juel, Meilgaard, Postfb. Glæsborg,
nærmeste St. Tranehus, Afst. 5 km, til Grenaa 18 og til Randers 19 km.

Matr.-Nr. 1b m. fl. af Meilgaard og 2x m. fl. af Kukkerhusene, samlet Areal
111,2 ha, deraf 69,5 Ager, 41 Eng og 0,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 3 Skp.
1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 75,000 Kr. (78,000), Jordv. 47,400 Kr. (55,200); Bygn.

er fors. i Landbygn. Brandf. for 121,000 Kr., Løspøret i »Danmark« for 75,300 Kr., Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Birkelund ligger ca. 3 km Nordøst for Meilgaard ved Vejen til Kukkerhusene; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af let Muldjord (Sandmuld) paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er formentlig merglet fra ældre Tid, og hele Arealen er i Aarene 1913—16 nymerglet med Mergel fra eget Mergelleje. Engen er god Lavmose.

Gaarden drives af Ejeren ved Godsinspektør H. W. Froberg, Meilgaard; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5.—6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 50 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken sælges til Glæsborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 jydsk Arbejdsheste, for Øjeblikket alle Følhopper, samt 4 Plage og 4 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 75 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Birkelund har gode, delvis ældre Bygninger, overvejende tækket med Straa. Stuehuset, der ligger frit mod Syd til Haven, er opført af Bindingsværk. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er Længen mod Nord over for Stuehuset ligeledes opført af Bindingsværk, den rummer Lade. Af de 2 Sidelænger, som er opført af Grundmur, rummer den vestlige Værelser til Folkene, Vognport, Ko- og Svinestald, den østlige Hestestald og Lade; denne Længe, der er tækket med Tagpap, er forlænget mod Nord. I Staldene er der ildfaste Loftter af Lægtter, dækket med Ler, og der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft til Gaardens faste Maskiner.

Birkelund er i sin Tid oprettet som en Afbyggergaard under Meilgaard, og som ovenfor nævnt drives den under denne.

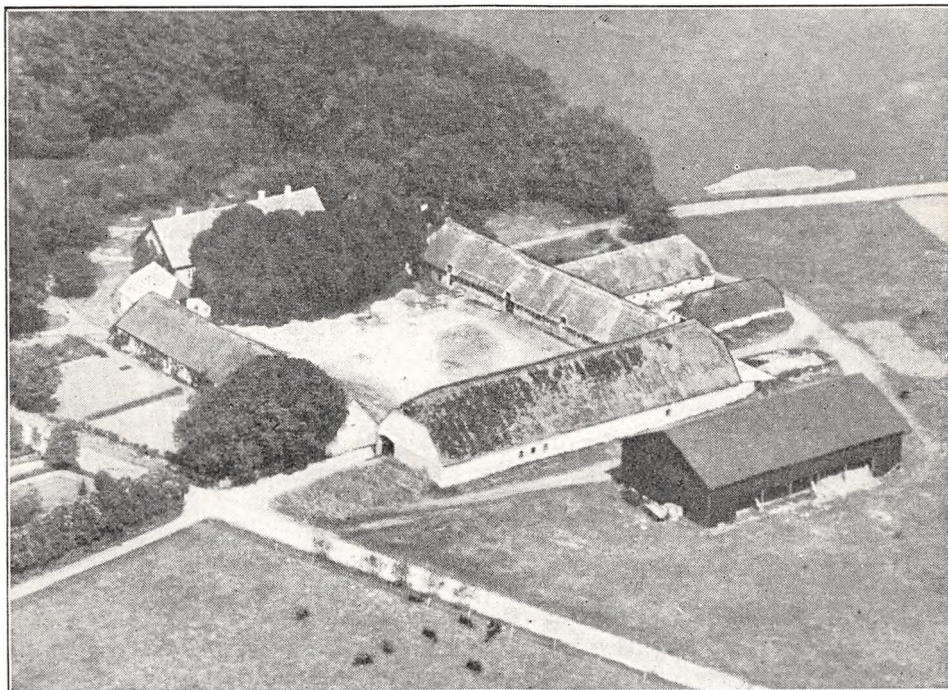
ØRBÆKGAARD, Ørum Sogn og Komm., Afst. fra Grenaa 13 km, Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ørbækgaard, var tidligere en gl. Hovedgaard.

Den ejedes i første Halvdel af det 15de Aarh. af Henn. Podebusk til Skern, hvis Enke i 1442 pantsatte den til Biskop Ulrik Stuke i Aarhus. I 1446 købtes den af Otte Nielsen Rosenkrantz til Bjørnholm, og denne Slægt ejede den nu i godt Hundrede Aar. I 1598 ejedes den af Rigsrd. Jørg. Friis og i 1616 af Erik Rantzau, som dette Aar solgte den med 30 Td. Hrtk. til senere Rigsmarsk Jørg. Skeel, der i 1728 opførte den da ca. 60 m lange Lade af Egebindingsværk, Gaarden havde da 42 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 180 Td. Tiendehrtk. og 1686 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Tillige med Sostrup o. fl. gik den i 1725 ind i det da oprettede Grevskab Skeel (se Benzon). Efter dettes Ophævelse 1807 blev Gaarden efter Bevilling i 1811 delvis udstykket, og samme Aar solgte Grev Jørg. Scheel den med 33 Td. Hrtk. og 46½ Td. Tiendehrtk. for 51,000 Rd. til Jørg. Bodilsen, fra hvem den i 1827 (nu uden Tiender) ved Tvangsauktion overtoges af den kgl. Kasse for 1200 Rbd. Sølv. Aaret efter solgte denne Gaarden tillige med Skeel o. fl. til Ritm. Jac. Benzon, og den gik nu med ind i det af ham samme Aar oprettede Stamhus Benzon; fra dette solgtes den i 1839 med 33 Td. Hrtk. samt 26 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 6550 Rbd. rede Sølv til Forp. Lorenz Høyer Ingstrup. Efter hans Død i 1852 kom den til Chr. Levring, som i 1855 solgte den til Premierløjtn. J. A. J. Lützen, der i 1856 solgte den for 82,000 Rd. til Tiendekommissær O. Pontoppidan (se Asgaard). I 1885 købtes den derefter ved Auktion af de 2 Brødre M. B. og H. B. F. Nørsgaard, efter hvilke den i 1897 overtoges af Sparekassen for Kbhvn. og Omegn. Denne lod de følgende Aar tilplante godt 200 ha af den daarligste Jord (Ørbækgaard Plantage), Gaarden var da ialt paa 375 ha. Senere solgte Sparekassen den til Fr. Thorkildsen, der i 1914 solgte den med samme Areal for 190,000 Kr. til N. Hagesen. Under Verdenskrigen kom den i Handelen, og den ejedes senere af R. Vester, derefter af B. V. N. Sass, som afhændede den til et Konsortium. Dette udstykkede i 1921 en Del af Jorden til 13 Statshusmandsbrug og solgte derefter i 1922 Gaarden med Hovedparcellen til Vilh. Thorst, der i 1924 yderligere udstykkede til 5 Statshusmandsbrug, og der blev derved af den store gl. Herregaard kun en Hovedparcel tilbage paa ca. 60 ha, idet Plantagen (ca. 180 ha) ligeledes frasolgttes, og af denne og ca. 20 ha Ager oprettedes Ørbækskovgaard.

ASGAARD, Ginnerup By, Sogn og Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. G. de Neergaard, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 8 km og 48 km til Randers, Tlf. Fannerup 14.

Matr.-Nr. 3b m. fl. af Ginnerup, samlet Areal 110,3 ha, deraf 86,3 Ager, 20,5 Sundjord, 3 Have og Gaardsplads og 0,5 ha Veje m. m., Hrtk. 13 Td. 4 Skp. o Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 115,000 Kr. (125,000), Jordv. 92,000 Kr. (91,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 62,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 50,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Asgaard ligger i den østlige Side af Ginnerup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Sundjorden, som ligger ½ km fra denne, bestaar af god Muld-



Asgaard.

jord (Sandmuld), dels paa Kalk-, dels paa Sand- og Grusunderlag, Sundjorden er Dynd, som kan dyrkes. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er formentlig merglet fra ældre Tid.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Rug, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, men som agtes udvidet, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Fannerup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er sidste Aar leveret 264 Slagterisvin (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 114 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Asgaard har velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den gl. kønne Have, har meget høj Kælder med Værelser til Folkene i denne, gennemgaende Frontspids og Tag af Tegl til Gaarden og af Tagpap til Haven; den indeholder en stor Lejlighed paa 14 Værelser. Til Hovedbygningen slutter sig 2 mindre, fritliggende Sidelænger,

af hvilke den nordlige rummer Fodermesterbolig, den mod Syd Magasin og Mølleri; de er begge tækket med Pandeplader, sidstnævnte dog med Tagpap mod Nord til Gaarden. Af de 3 fritliggende Avlslænger er den sydlige Sidelænge af Bindingsværk og tækket med Straa, den indeholder Hønsehus samt Heste- og Svinestald; den nordlige Sidelænge, Kostalden, som ligeledes har været tækket med Straa, har nu Halvdelen af Taget ind mod Gaarden ombyttet med Tegl; den er udvidet mod Nord med 249 ha, 25 1/4 Td. Hrtk., der rummer Svinestald. Længen mod Øst, Laden, har for nylig faaet Straataget ombyttet med Pandeplader. Øst for Laden en Trælade, tækket med Tagpap, og Nord for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus. Der er eget Vandværk, som drives ved Vindmotor (ses i Gaarden), og der er Fodermesterbolig paa Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved den nordlige Side af det udtørrede Kolindsund.

Asgaard er dannet i 1847 af O. Pontoppidan ved Sammenlægning af 2 Gaarde; han, som senere ejede Ørbækgaard, solgte i 1859 Asgaard med 20 Td. Hrtk. (samt en Fæstegaard i Ginnerup med 10 Td. Hrtk.), Besætn. og Invt. for 112,000 Kr. til Ritm., Kmjkr. J. A. J. Lützen. Han solgte den i 1896 med 249 ha, 25 1/4 Td. Hrtk. for 101,000 Kr. til H. Vester, Søløst, der i 1905 solgte den med Besætn. og Høst for 130,000 Kr. til Skoleinspektør Juul og Redaktør Skjødsholm i Grenaa. Disse udstykkede over Halvdelen af Gaardens Areal, dels til Statshusmandsbrug, dels til omboende, hvorefter de samme Aar solgte den tilbageværende Hovedparcel med godt 110 ha, 13 1/2 Td. Hrtk. til Premierløjtnant N. M. E. Mikkelsen. I 1932 overtoges Gaarden derefter af Jydsk Land-Hypotekforening, og af denne købte den nuværende Ejer den i Juli samme Aar.

FANNERUPGAARD, Fannerup By, Ginnerup Sogn og Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejerinde Enkefru Petra Pedersen, Postfb. Kolind, nærmeste St. Trustrup, Afst. 7 km, til Grenaa 11 og til Randers 45 km, Tlf. Fannerup 5.

Matr.-Nr. 1a af Fannerupgaard og 3 m. fl. af Fannerup, samlet Areal 116,8 ha, deraf 53,5 Ager, 28,5 Eng, 33 Skov og 1,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 3 Skp. 0 Fdk. 1 3/4 Alb.; Ejdskv. 115,000 Kr. (125,000), Jordv. 74,000 Kr. (77,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 130,000 Kr., Løspøret i Jydsk Brandf. for 85,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Fannerupgaard ligger i den sydvestlige Side af Fannerup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med offentlig Vej gennem Marken, bestaar af god Sandmuld, overvejende paa Kalkunderlag. Terrænet er dels jævnt, dels let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Engen er drænet og kultiveret Humusjord, som kan dyrkes. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen Bøg, Birk og Gran.

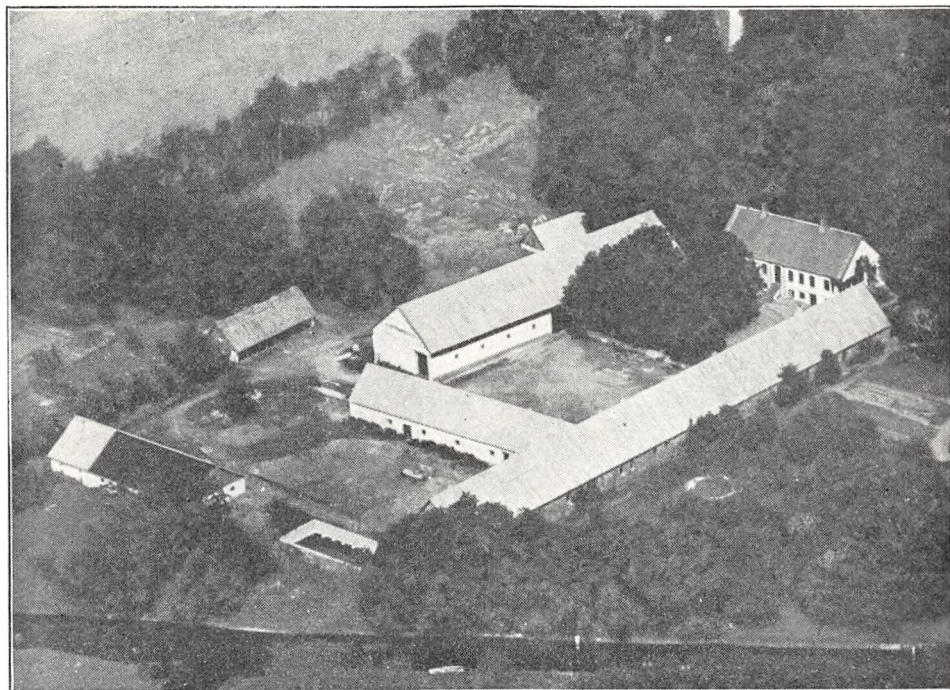
Gaarden drives af Ejerinden med en Søn H. Pedersen som Forvalter; Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af lidt Roe- og Græsfrø. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 20 Kalig. og 50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, men som agtes udvidet en Del, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Fannerup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der er hidtil leveret godt 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har nu kun Kort til 37 Svin aarlig, men Ejerinden har indgivet Klage over dette Forhold. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Fannerupgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store Have, har høj Kælder, Trappe og Tegltag; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af Avlslængerne, som er tækket med Pandeplader, rummer den østlige lange Længe Værelser til Folkene, Vognport, Værksted, Hønsehus, Heste- og Kostald; den er fra Kostalden sammenbygget med den sydlige Længe, der indeholder Ungkvæg- og Svinestald, medens Længen mod Vest rummer Lade; til denne, som har Trætrimpel, er der til den vestlige Side opført en Halvtagsbygning af Træ til Maskiner og Redskaber. Desuden Vest for Gaarden en straatækt Vognport, en Svinestald og et Brændehus, de 2 sidste med Tag af Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved den nordlige Rand af Kolindsund.

Fannerupgaard er en gl. Hovedgaard, der i sidste Halvdel af det 15de Aarh. ejedes af Hans Lykke og senere af Sønnen Peder Lykke. I 1656 brændte Gaarden, og i 1661 ejedes den af Jørg. Seefeld, den havde da 33½ Td. Hrtk. foruden en Del Skov med Olden til 60 Svin, men den var paa den Tid beboet af 4 Bønder. Senere kom den under Grevskabet Scheel, hvorfra den paa Auktion i 1819 over Grev J. Scheels Bø solgtes med 10 Td. Hrtk., 5 Td. Mølleskyld og 80 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 12,000 Rbd. rede Sølv og 4999 Rbd. Sedler til et Konsortium (deriblandt Ole Secher, Hjortshøjlund); dette solgte den i 1823 (det meste af Bøndergodset var da frasolgt) for 12,000 Rbd. Sølv til Kbmd. Chr. Christensen i Aarhus, fra hvem den i 1826 ved Tvangsauktion overtoges for 6010 Rbd. Sølv af den kgl. Kasse. Denne solgte den i 1829 sammen med Grevskabet Scheel, og den kom derefter under Stamhuset Benzon; fra dette solgtes den i 1839 ved Auktion med 15 og 11 Td. Hrtk. for 8,800 Rbd. rede Sølv til Godsforv., Kmrdr. H. H. Sass. I 1856 solgtes den for 100,000 Kr. til Joh. Andr. Neergaard



Fannerupgaard.

(tidl. til Skærvad), hvis Søn J. P. J. Neergaard i 1872 solgte den for godt 140,000 Kr. til A/S Kolindsund. Efter Udtørringen af Kolindsund fik Gaarden et Tilliggende af 193 ha med 13 Td. Hrtk. Konsortiet solgte i 1920—21 Gaarden til Prpt. Kiel, som i 1923 solgte den til Fr. Legarth, der kort efter overdrog den til S. Deichmann. I 1924 frasolgte han en Del Jord til 5 Statshuse (endvidere er Vandmøllen nu skilt fra Gaarden). I 1930 overtog Jydsk Land-Hypotekforening de ca. 15 ha Sundjord, og senere blev Gaarden ved Auktion overtaget af Krediforeningen af jyske Landejendomsbesiddere, der i Juli 1932 solgte den for 136,000 Kr. til A. M. Pedersen, ved hvis Død i 1934 den overtoges af Hustruen, den nuværende Ejerinde.

HOLMEGAARD, Ginnerup Sogn og Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Prpt. J. Toft Simonsen, Postfb. og nærmeste St. Grenaa, Afst. 6 km og 48 km til Randers, Tlf. Kirial 1.

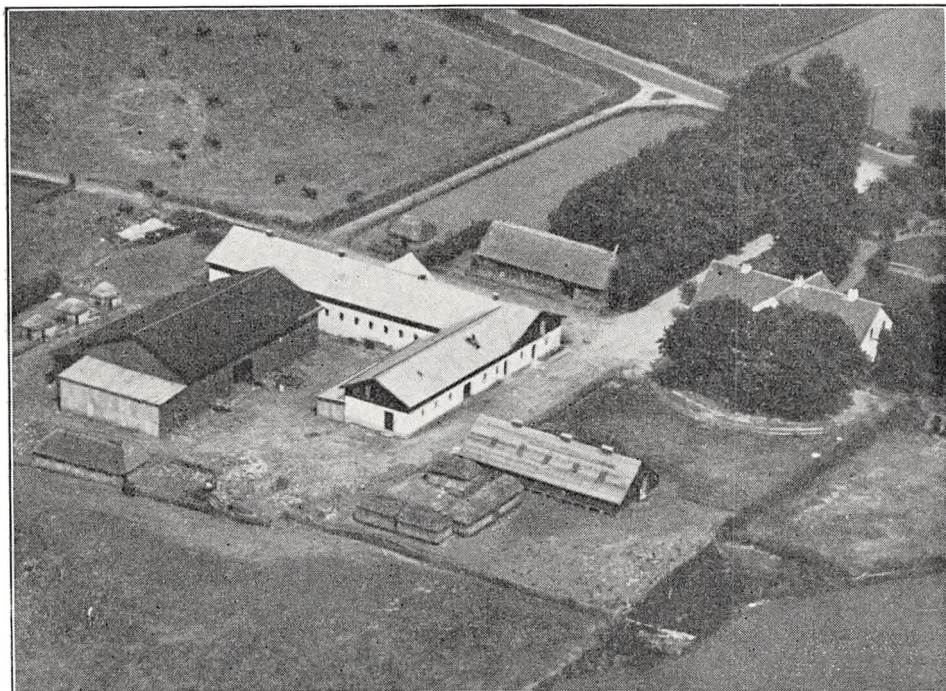
Matr.-Nr. 1m m. fl. af Skærvad, samlet Areal 132 ha, deraf 109 Ager, 22 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 84,000 Kr. (77,000), Jordv. 61,000 Kr. (54,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løspret i »Vermund« for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Holmegaard ligger 6 km Vest for Grenaa ved Landevejen til Randers; Jorderne er for største Delen samlet ved Gaarden, dog ligger 36 ha ca. 1½ km fra denne;

92 ha er god Sandmuld, overvejende paa Kalkunderlag, og 17 ha lav Jord (dyndblandet). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er kalket i 1930 og 1933. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 47 Malkekøer, 2 Tyre og 38 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 152 kg aarlig, Mælken sælges til Mejeriet »Brolykke« i Grenaa (privat).



Holmegaard.

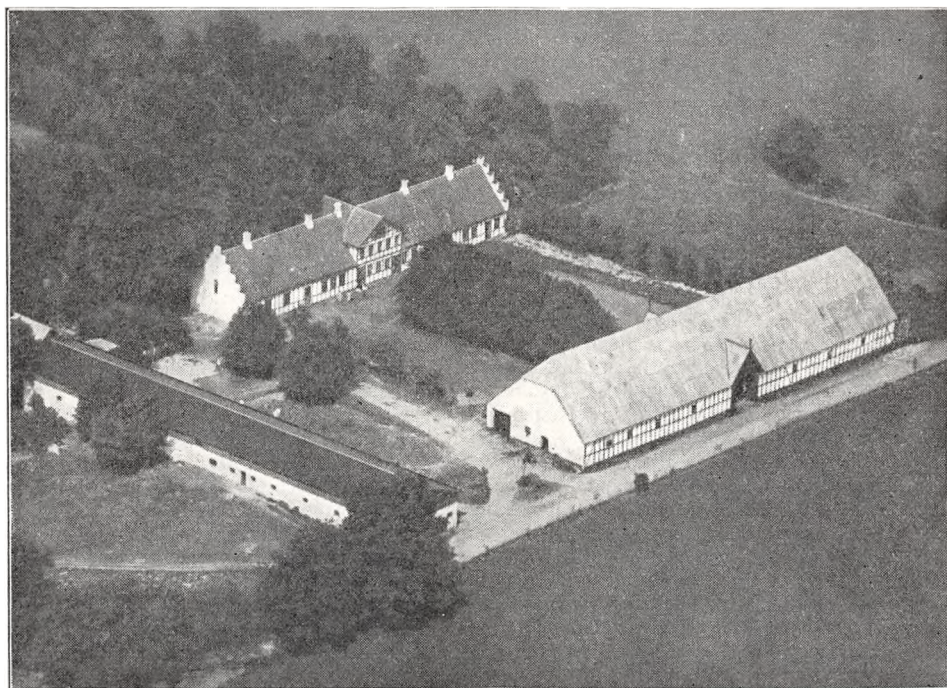
Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og for Øjeblikket intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der leveredes i Fjor 241 Slagterisvin, Gaarden har Kort til 130 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Holmegaard har nye, overvejende grundmurede hvidpudsede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger Nordøst for Gaarden mod Nord til Haven, som grænser ud til Landevejen, har gennemgaaende Frontspids og Tegtag. Af Avlsbygningerne ligger Vest for Hovedbygningen en straaet Svinestald, opført af Træ, og Syd for denne 2 Staldlænger, Kostald og Hestestald, af hvilke sidstnævnte tillige rummer Mølleri; disse, der er sammenbygget i Vinkel, har Trætrimpel og Tag af Pandeplader. Desuden Syd for Staldene en Lade og Øst for Gaarden en Svinestald, begge opført af Træ og Tagpap. Endvidere Syd for sidstnævnte en Del straaet Træpavilloner til Søerne og Syd for Laden en straaet Svinestald, opført af Træ. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger og i Hestestalden støbte Lofter. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Holmegaard, som er en Afbyggergaard fra Hovedgaarden Skærvad (se Gaardens Matr.-Nr.), dreves i en lang Aarrække under denne, senere var den bortforpagtet; den havde da et Tilliggende af ca. 88 ha. Den frasolgtes omkring 1909 med ca. 200 ha, deraf en Del Plantage, til Heidenheim; han solgte den i 1913 med godt 200 ha, Besætn., Avl og Invt. for 135,000 Kr. til Mikkelsen, og den kom nu en Del i Handelen under Verdenskrigen, ligesom der blev frasolgt

en Del af Jorden. Senere ejedes den af A. Andersen, som i 1925 solgte den til H. Iversen; han tilkøbte en Del Jord, saa Gaarden fik et Tilliggende af 180 ha med godt 8¼ Td. Hrtk. Et Par Aar senere solgte han Gaarden til Herluf Dose, ved hvilken Lejlighed Direktør Elgaard, Karensmølle, Aarhus, for et Tilgodehavende beholdt 51 ha (40 Ager og 11 Skov). Senere maatte han overtage hele Ejendommen, der da var paa 81 ha, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1933 tillige med de nævnte 51 ha.

SKÆRVAD, Ginnerup Sogn og Komm., Nørre Hrd., Grenaa Retskr., Randers A., Ejer Søren Sørensen, Postfb. Ørum, nærmeste St. Grenaa, Afst. 8 km og 47 km til Randers, Tlf. Kirial 8.



Skærvad.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Skærvad, samlet Areal 142 ha, deraf 46 Ager, 5 Eng, 87 Skov og 4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 4 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 66,000 Kr. (70,000), Jordv. 41,600 Kr. (41,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 64,000 Kr., Løstret i »Danmark« for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra A. R. K. E.

Skærvad ligger ca. 8 km Vest for Grenaa, 1 km Syd for Landevejen Grenaa—Randers ved Vejen, som fra Landevejen fører til Ginnerup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Engen er drænet og kultiveret Lavmose. Skoven er af god Bonitet, Halvdelen bevokset med Bøg, Eg og Birk, Resten med ca. 40 Aar gl. Gran.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løstret; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Aagaard« i Kirial.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 80 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 45 Svin aarlig. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Skærvad har overvejende ældre Bygninger af hvidpudset Bindingsværk med sorte Stolper. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den store Have, har gennemgaaende Frontspids, grundmurede takkede Gavle og Tegltag. Af Avlsbygningerne ligger Laden mod Øst over for Hovedbygningen, den er tækket med Pandepalader, har Gennemkørselsport fra Sognevejen, og i den sydlige Ende er der indrettet Hestestald. Den sydlige Sidelænge (Gaarden er aaben mod Nord), som er opført af Grundmur, har Trætrimpel og er tækket med Tagpap, den rummer Ko- og Svinestald. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Skærvad er en gl. Hovedgaard, som allerede nævnes i 1386, da Dronning Margrete skødede den til Jens Andersen Brok til Estrup. I Begyndelsen af det 16de Aarh. bragte en Datter af denne Slægt, Mette Bydelsbak, Gaarden til sin Mand, den bekendte Mogens Gjøe til Clausholm, han opførte en Hovedbygning paa Gaarden. Hans Datter Ide G. bragte den til sin Mand Otte Rosenkrantz til Næsbyholm, og deres Datter Sophie R. bragte den til sin Mand Jac. Enevoldsen Seefeld til Visborggaard, hvis Søn Enevold H. Seefeld i 1613 solgte Skærvad til Rigsmarsk Jørgen Skeel. Efter hans Død i 1631 overtoges den af Hustruen, Jytte Brock, Gaarden havde da 30½ Td. Hrtk. Senere ejedes den af Sønnen Christen Skeel, Gaarden fulgtes nu med Sostrup (Benzon) og gik i 1725 med ind i det da oprettede Grevskab Scheel. I 1771 havde den 67 Td. Hrtk. (deraf 5 Td. Skovskylshrtk.), 53 Td. Tiendehrtk. og 664 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Efter at Grevskabet var blevet substitueret med en Fideikommiss-Kapital (se Benzon), blev Gaarden under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne tillige med Benzon overtaget af den kgl. Kasse, der i 1829 solgte disse til Ritm. Jac. Benzon. Han solgte Skærvad i 1840 med 67, 43 og 539 Td. Hrtk. for 71,200 Rbd. rede Sølv til Kmhr. Chr. Benzon til Christiansdal, som frasolgte en Del af Fæstegodset. Senere ejedes Skærvad af C. F. J. Risum, der afhændede den til Johs. Andr. Neergaard (se Fannerupgaard); han udskilte de 3 Afbyggergaarde Neergaardsminde med 97 ha Vest for, Holmegaard med 88 ha Øst for Skærvad og Møllegaarden med 33 ha samt en Vand- og Vindmølle. I 1856 solgte han Skærvad med 660 ha, deraf de 440 ha opdyrket, ialt med 42 Td. Hrtk., 17 Fæstehuse, en Vand- og Vindmølle, Invt. og Besætn. (deriblandt 110 Køer og 500 Faar) for 240,000 Kr. til Forp. C. F. Carøe, Nielsminde ved Aalborg, og Broderen, den bekendte Handelsmand, Etatsrd. J. F. Carøe, Kbhvn. Førstnævnte, der var en dygtig og anset Landmand, merglede og dræned Jordene, opdyrkede raa Jorder og tilplantede en Del af de daarligste Arealer. Efter hans Død i 1891 overtoges Gaarden af Broderen og efter hans Død i 1893 af Arvingerne, som i 1912 solgte den med 600 ha, 32 Td. Hrtk. samt Besætn. for 240,000 Kr. til J. Skrivers. Skærvad kom nu i Handelen, og Neergaardsminde, Holmegaard og Skærvad Mølle blev frasolgt. Senere købtes Gaarden af P. Nielsen, der i 1918 solgte den med 355 ha, Besætn. og Invt. for 355,000 Kr. til N. Hougaard, som kort efter solgte den til Alfr. Chr. Hansen. Han solgte den i 1920 til Randers Amts Udstykningsforening, der i 1921 udstykkede 124 ha til 17 Statshusmandsbrug efter Bestemmelserne i den gl. Husmandslov, hvorefter Foreningen solgte den tilbageværende Hovedparcel med 142 ha til den nuværende Ejer.

(I 1924 har Randers Amts Udstykningsforening yderligere udstykket 5 og i 1927 3 Statshusmandsbrug, men det er af Jord, som tidligere har hørt til Skærvad samt til Afbyggergaardene).

CONSTANTIA, Ginnerup Sogn og Komm., var i forrige Aarh. en Gaard paa ca. 167 ha med 15 Td. Hrtk.

Den ejedes i 1870 af H. D. Fabricius, der i 1872 solgte den for ca. 86,000 Kr. til Forv. C. V. Bruhn; han solgte den i 1882 for 83,600 Kr. til Forv. C. A. Crone, og senere ejedes den af L. Nielsen til Nedergaard, som i 1898 solgte den med Besætn. og Invt. for 53,000 Kr. til Johansen fra Sjælland. Kort efter overtoges den af Herlufsholm Skole og Opdragelsesanstalt, der i 1903 solgte den for 44,500 Kr. til R. Jørgensen. Nogle Aar senere frasolgtes der Jord til 6 Husmandsbrug, og i 1914 udstykkedes Resten af Gaarden i 16 Statshusmandsbrug, alle efter Bestemmelserne i den gl. Husmandslov.

SJØRUPGAARD, Nimtofte Sogn, Nimtofte-Tøstrup Komm., Postfb. og nærmeste St. Kolind, Afst. 6 km. Matr.-Nr. 1b af Sjørupgaard.

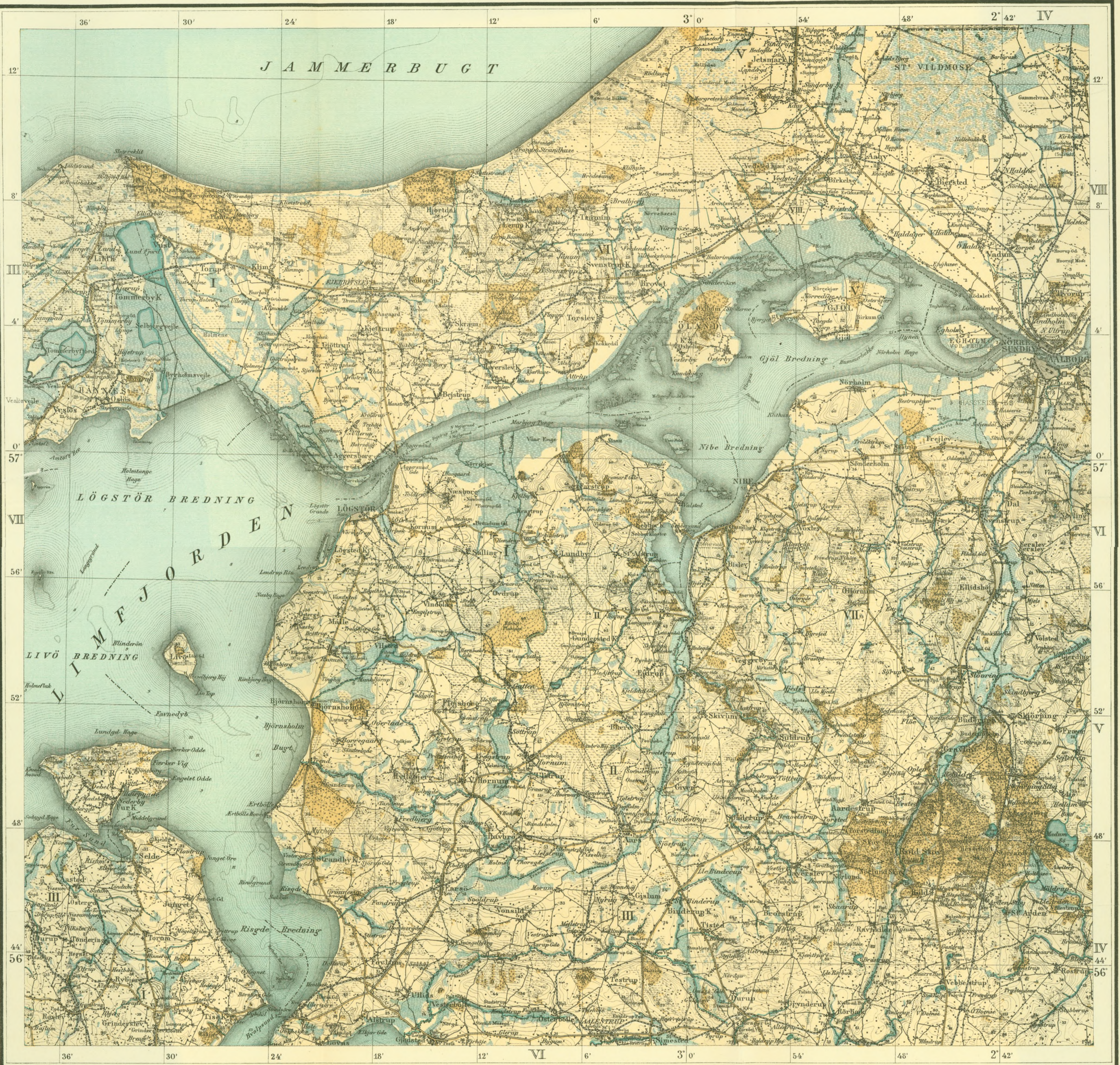
Denne Gaard ejedes i den senere Middelalder af Kronen, der i 1580 mageskiftede den til Aarhus Kapitel, som endnu ejede den i 1662, den havde da 15 Td. Hrtk. samt Skov med Olden til 400 Svin. I 1770 og 1795 hørte den med kun 8 Td. Hrtk. under Vedø; fra 1796 til

1861 havde den følgende Ejere: Toldkasserer Fr. Hansen i Grenaa, exam. jur. Poul R. Wendelboe, Forv. J. D. Karck, Løjtnant M. H. J. D. Treschow (der øgede dens Tilliggende med en mindre Gaard paa 6 Td. Hrtk.), N. Clausen, O. W. Hagemann til Rodstenseje samt Vilh. Bluhme, som i 1861 solgte den med 17 Td. Hrtk. for 68,500 Rd. til Kmrd. D. F. L. Grandjean. I 1862 købtes den for 32,000 Rd. af Joh. Andr. Neergaard, Fannerupgaard, og R. Lund, Slemminggaard. Senere ejedes den af P. Chr. Fibiger, der i 1881 solgte den for 105,000 Kr. til Forv. L. Hartvigson, som i 1886 solgte den for 224,000 Kr. til Fabrikant O. Johansen, og i 1887 solgte Staldmester Lundén i Stockholm Gaarden for 125,000 Kr. til Grosserer H. Hartvigson. Senere overtoges den af Overformyndetiet i Kbhvn., der i 1896 solgte den med ca. 260 ha, 15 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 42,200 Kr. til Søren Nymann. I 1915 solgte Otto Nymann den med ca. 250 ha for 300,000 Kr. til et Konsortium, som kort efter afhændede den til Hestehandler Kr. Rasmussen, der i 1916 solgte den uden Besætn. for 200,000 Kr. til N. Chr. Bisgaard; han afhændede den senere til Randers Amts Udstykningsforening, som i 1923 og —24 udstykkede henholdsvis 8 og 6 Statshusmandsbrug, hver paa 6,6 a 8 ha efter de gl. Husmandslove, og der blev derefter kun en mindre Hovedparcel paa 50 ha tilbage af Gaarden.

TØSTRUPGAARD, Tøstrup Sogn, Nimtofte-Tøstrup Komm., er nu helt udstykket.

Gaarden, der tidligere hed Christinebjerg, samledes i 1845 og 1849 af Ole Larsen, den havde da godt 250 ha med 19½ Td. Hrtk. Efter hans Død solgte Enken den i 1871 for 40,000 Rd. til Sagfører M. J. V. Bay i Ebeltoft, som i 1876 solgte den for 120,000 Kr. til M. B. Nørgaard (se Ørbækgaard). Efter ham kom den til Kmhr.inde Charl. C. Sehested, der i 1893 afstod den til Sønnen, Kmhr., senere Landbrugsminister Kn. Sehested. Efter hans Død i 1909 købtes den af F. Nymann, der i 1914 solgte den for 90,000 Kr. til A. Damsgaard, og der blev nu i 1918 udstykket 5 Statshusmandsbrug fra Ejendommen. I 1923 er der fra den oprindelige Ejendom yderligere udstykket 10 Brug og i 1925 6 Statshusmandsbrug, alle efter Bestemmelserne i den gl. Husmandslov.





2 danske Mil 15 Kilometer Geodætisk Institut. København 1934. Eftertryk forbydes.

Aalborg Stift

- Aalborg Amt Aalborg Købstad (Plaskum Herred i Viborg Stift) (Olumaa " Viborg Stift)
- VIII Aar Herred
- Hjørring Amt IV Børglum Herred
- V Hvalbo (Vikherred i Thisted Amt)
- VI O'Hanherred
- Thisted Amt I V Hanherred (O'Hanherred i Hjørring Amt)
- (Hundborg Herred)
- III Hillerø (Mors Sønder Herred)
- VII Mors Nørre

- ☉ Katedral eller Hovedkatedral
- ☪ Landby
- ✚ Hovedkirke
- ✚ Kirke eller Kapel
- ☐ Guard over 60 Tdr. Sk. Stat. etc.
- ☐ Guard mellem 20 og 60 Tdr. Sk.
- Minder, ikke bekrævet Guard
- Bekrævet Hus
- Ikke bekrævet Hus
- ☪ Vindmølle
- ☪ Vindmølle
- ☪ Buis eller Væltetud
- ☪ Fyr
- Triangulationsstation (T-S)



- Jernbane
- Amtsgren (Landskab)
- Bred
- Amtstak
- Gæstgæstherberg
- Jordbrugsstatistik
- Herredsgren
- Amtsgren
- Vandløb
- Skov
- Kret og Opvæst
- Lyng
- Eng og Mose
- Flyvesand

Viborg Stift

- Aalborg Amt I Stet Herred
- II Aars " "
- III Glans " "
- IV Hvalst " "
- V Høllum " "
- (Aalborg Købstad i Aalborg Stift)
- VI Flakum Herred
- VII Hornum " "
- Viborg Amt I Salling Nørre Herred (Hundborg Herred)
- III Harre " "
- (Bjalling " "
- (Viborg Købstad i Viborg Stift)
- VI Rindø Herred (Nørre " "

De med blåt Skrift anførte Herreder findes ikke paa dette Blad.

De med blåt Skrift anførte Herreder findes ikke paa dette Blad.

VIBORG AMT

Viborg Amt er det eneste af Landets Amter, der ikke grænser til det aabne Hav, idet det indtager den midterste Del af Nørrejylland, hvor det mod Nord grænser til Limfjorden, hvis Fjorde og Bredninger omslutter de 4 nordligste af Amtets Herreder undtagen mod Syd. Øen Fur, som ligger i Limfjorden Nord for disse, hører med til Amtet. Mod Nord og Nordøst grænser det for øvrigt til Aalborg Amt (Gislum Hrd.), mod Øst til Randers, mod Øst og Sydøst til Aarhus og mod Syd og Vest til Ringkøbing Amt. Det er 3057,7 km² (305,766 ha) stort, og det er saaledes et af Landets største Amter, idet kun Ringkøbing og Ribe Amter er større.

Det er ikke særlig rigt paa Skov, idet Skove og Plantager kun dækker lidt over 7 pCt. af Arealet (godt 22,000 ha), altsaa én pCt. under Middel for hele Landet. Da Amtets Jorder som Helhed ikke er ret frugtbare, er Naaletræsskove og Plantager langt de overvejende, idet Løvskovene knap indtager en Trediedel af Skovarealet. Af Skovejerne har Staten det største Skovareal i Amtet med Viborg Statsskovdistrikt, derunder Hald Egeskov, den største naturlige Egeskov i Jylland. Derefter følger Hedeselskabet med flere store Plantager samt det tidligere Stamhus Tjele.

I Sammenligning med de fleste af de øvrige Amter er Viborg Amt ret rigt paa Ferskvandsarealer, som dækker 3799 ha, dog er det ikke store Arealer, der i Tidens Løb er indvundet ved Tørlægning af Søer. Den betydeligste af disse var den 750 ha store Tastum eller Dommerby Sø Syd og Sydøst for Skive, i Stenalderen en Vig fra Limfjorden (Skive Fjord), der ved Landets Hævning i Tidens Løb var blevet til en Indsø. Denne tørlagdes i Aarene 1869—72, og der indvandedes herved særdeles gode Enge, som ejes af AIS »Søvang«. Desuden Rosborg Sø i Mønsted Sogn, Marsvinlund eller Bastrup Sø i Vium Sogn, Lysgaard Hrd., Rødding Sø i Rødding Sogn, Nørlyng Hrd., og den i Slutningen af det 18de Aarh. af Justitsrd. Chr. Lange til Eskjær til Dels udtørrede Brokholm Sø i Grinderslev Sogn, Salling Nr. Hrd., Spøttrup Sø i Rødding Sogn og Hrd. og Grynderup Sø i Søby og Aasted Sogne i Harre Hrd. Endvidere Bølling Sø i Kragelund Sogn i Hids Hrd. (Udspringet for Karup eller Skive Aa), udtørret i Aarene 1875—80. I Begyndelsen af forrige Aarh. blev der gjort et mislykket Forsøg ved Landsbyen Sjørring ved den nordøstlige Ende af Tjele Langsø med at tørlægge denne, men Arbejdet, der var daarlig planlagt, standsedes hurtigt.

Af Landvindinger ved Inddæmning af Limfjorden er der ingen større Arbejder foretaget, derimod er der i Aarenes Løb ved Hedeselskabets Planlægning og Hjælp gennemført en Mængde større og mindre tiltrængte Grundforbedringer ved Regulering og Uddybning af Aaer og Vandløb inden for Amtet til Gavn for de tilstødende Enge og Kær, som led af Kulde og Surhed paa Grund af for høj Vandstand i Jorden. Det største af disse Arbejder var Reguleringen af Skals Aa, der paa en længere Strækning danner Grænsen mellem Viborg og Randers Amter. Til stor Gavn for ca. 3460 ha Eng og Kær er det ca. 60 km lange Aaløb reguleret og uddybet samt forsynet med 27 Sluser og Stemmeværker, et Arbejde, som ialt kostede 239,000 Kr.

I 1896 blev der gennemført en Regulering af Tjele Mølleaa med et interesseret Areal paa 85 ha; Arbejdet kostede 20,850 Kr. En Regulering af Dønbjerg Aa, udført i 1897, forbedrede et Areal paa 135 ha og kostede 3312 Kr., og samme Aar foretoges en Uddybning af Afløbet fra den i 1875—80 tørlagte Bølling Sø (se foran),

det drejede sig her om et Areal paa 66 ha, der trængte til Afvanding. Endvidere er der for et Beløb af 10,000 Kr. udført en Vandløbsregulering til Gavn for et 220 ha stort Areal af Højslev Enge i Fjends Hrd., og ligeledes er med en Bekostning af 11,500 Kr. ca. 142 ha Eng omkring Skive Aa forbedret ved en Vandstandsregulering og Inddigning af en Del af denne.

I 1907 gennemførtes en Regulering af Jordbro Aa i Fjends Hrd. med en Bekostning af ca. 1990 Kr. med et interesseret Areal paa godt 53 ha; endvidere foretoges en Regulering af Aaens nedre Løb til Udløbet i Hjarbæk Fjord med en Bekostning af 6911 Kr. til Gavn for et Areal paa 75 ha. Aaret efter, i 1908, afsluttedes en Vandstandsregulering ved Jordbro Vandmølle med en Bekostning af 15,100 Kr., hvorved et Areal paa 54 ha blev forbedret og tørlagt, og samme Aar fuldførtes en Vandstandsregulering ved Foussingø Enge, som gavnede et Areal paa ca. 83 ha.

I 1909 fuldførtes en Vandstandsregulering ved den af Justitsrd. Chr. Lange til Eskjær i Slutningen af det 18de Aarh. delvis tørlagte Brokholm Sø (se foran), hvorved ca. 222 ha tørlagdes og forbedredes med en Bekostning af 11,363 Kr.

I 1911 afsluttedes et større Arbejde med Regulering af Vandstanden i Nørre Aa; med en Bekostning af 110,000 Kr. forbedredes Vandstanden og Forholdene her paa et Areal af ca. 1490 ha; Forholdene ved Gennemførelsen af dette Arbejde var dog mindre gunstige som Følge af Aaens ringe Fald. Samme Aar afsluttedes en Vandløbsregulering ved Nørre Mølle (Nørre Aa) i Nørlyng Hrd., hvor Vandspejlet i Loldrup Sø sænkedes. Med en Udgift paa 21,000 Kr. indvandedes herved ca. 75 ha.

I 1912 fuldførtes en Vandstandsregulering af Hinnerup Aa i Nord-Salling til Gavn for et Areal paa ca. 129 ha med en Bekostning af 12,000 Kr.

I 1916 fuldførtes den saakaldte »Hald Inddigning« nordligst i Fjends Hrd. mod Lovns Bredning, hvorved et lavt Engareal paa ca. 102 ha beskyttedes mod Oversvømmelse med en Bekostning af 11,000 Kr. I 1920 afsluttedes paa lignende Maade Højslev Inddigning i samme Hrd. til Beskyttelse af ca. 150 ha Eng mod Oversvømmelse fra Skive Fjord med en Bekostning af 33,200 Kr., og i 1924 fuldførtes i samme Hrd. Baadsgaards-Lundø Inddigning, ligeledes mod Skive Fjord, for et Areal paa 100 ha med en Bekostning af 5013 Kr.

I 1921 fuldførtes en Vandløbsregulering af Engene ved Bønding i Hindborg Hrd., hvorved der med en Bekostning af 30,000 Kr. tørlagdes 270 ha, og i 1926 gennemførtes en Vandløbsregulering af Trævel Aa, ved hvilken der tørlagdes ca. 242 ha med en Bekostning af 9804 Kr.

I 1923 fuldførtes en Vandløbsregulering af Landkanalerne ved den tørlagte Grynederup Sø i Harre Hrd. (se foran) til Gavn for et Areal paa 155 ha med en Bekostning af 9274 Kr. To Aar senere, i 1925, gennemførtes med en Bekostning af 25,000 Kr. en grundigere Afvanding af Sø-Arealet til Gavn for et Areal paa ca. 147 ha.

I 1924 fuldførtes en Vandløbsregulering af Navndrup Møllebæk (Navndrup Enge) i Rinds Hrd. for et interesseret Areal paa ca. 60 ha; Arbejdet kostede 20,250 Kr., og i 1925 foretoges med en Bekostning af 6971 Kr. en Inddigning ved Hjerst Nor i Harre Hrd. til Gavn for et Areal paa 89 ha. I 1929 gennemførtes en kunstig Afvanding ved Harre Nor i Harre Hrd., ved hvilken der med en Bekostning af 41,100 Kr. indvandedes godt 66 ha.

I 1928 er der ved Aakær i Fly Enge i Fjends Hrd. fuldført en Inddigning med en Bekostning af 58,314 Kr. til Gavn for et Areal paa 218 ha ved Skive Aa (Karup Aa). I 1930 gennemførtes en Vandløbsregulering af Rønbjerg-Hvidbjerg Skelgrøft mellem Ringkøbing og Viborg Amter, et Arbejde, som kostede 5515 Kr. til Gavn for et Areal paa godt 74 ha, og samme Aar fuldførtes med en Bekostning af 9329 Kr. en Regulering af Estvad-Hvidbjerg Skelgrøft sammesteds (deraf en Del i Ringkøbing Amt) for et interesseret Areal paa 84 ha.

I 1931 fuldførtes en kunstig Afvanding og Inddigning i Aasted Enge i Harre Hrd. for en Udgift af 88,500 Kr. til Gavn for et Areal paa ca. 123 ha, og samme Aar

gennemførtes en Vandløbsregulering af Fiskbæk Aa mellem Bredsgaard Sø og Nybro før Aaens Udløb i Hjarbæk Fjord; Arbejdet, der kostede 8100 Kr., gavnede et Areal paa ca. 75 ha.

Foruden forannævnte Grundforbedringer og Reguleringer er der desuden gennemført en Del mindre Arbejder samtidig.

Ligesom Viborg Amt ligger i det Indre eller den midterste Del af Nørrejylland, saaledes ligger det ogsaa i Midten med Hensyn til den gennemsnitlige Frugtbarhed af Amtets Jorder, idet 4 af de 9 Amter i Jylland har en højere Gennemsnitstakst af Jorderne og 4, nemlig Aalborg, Hjørring, Ringkøbing og Ribe, en lavere. I Gennemsnit gaar der 14,5 ha til 1 Td. Hrtk.; efter vor sidste Matrikel i 1844 angives Tallet til 15,2 ha, men da der, siden denne Jordbonitering fandt Sted, er tilplantet godt 5500 ha af den daarligste Jord med Naaletræ, og Arealerne med Skov og Ferskvand samt Skovskyldehrtk. fradrages ved en saadan Gennemsnitsberegning, er Gennemsnittallet for Frugtbarheden af Ager og Eng derved steget.

Hvad Jordernes Frugtbarhed angaar, er der store Forskelligheder inden for Amtet. Sammenligner vi Frugtbarheden for Amtets 12 Hrdr. efter Jordernes Bonitering ved vor sidste Matrikel (se Bind I, Side 13—14), har Hindborg Hrd. i Salling den frugtbareste Jord med en Gennemsnitstakst af knap 9, derefter følger Salling Nr. Hrd. med 9 ha, Hovlbjerg med 9,5, Rødding med 10,4, Sønderlyng med 10,7, Harre med 11, Middelsom med 13,1, Rinds med 17,3, Fjends med 22,5, Lysgaard med 22,6, Nørlyng med 22,8 og Hids Hrd. med godt 27 ha til 1 Td. Hrtk.

Undersøger vi paa lignende Maade paa Grundlag af Jordens Bonitering, hvor mange ha der i Gennemsnit gaar til 1 Td. Hrtk. i de enkelte Sogne, kommer Hornbæk forrest med kun 5,7 ha til 1 Td. Hrtk. og Bjerregrav med 6,7 ha, begge i Sønderlyng Hrd., derefter følger Skive Landsogn og Grensten, hver med 7 ha, Haurum og Le (den Del af Sognet, der ligger i Sønderlyng Hrd.), hver med 7,2, Hem, Helstrup, Volling og Granslev, hver med 7,5, Aalum, Taanum, Balling og Selde, hver med 7,7, og Brøndum med 7,9 ha. I Sognene Tøndering, Hindborg, Torum, Sal, Øster Velling, Durup og Lyby gaar der fra 8—8,4 ha og i Sognene Roslev, Rydbjerg, Torup, Hovlbjerg, Skjøld, Thorsø, Otting, Junged og Vellev fra 8,7 til 8,8 ha til 1 Td. Hrtk. Med fra 9—9,7 ha følger Sognene Oddense, Hjerck, Vejby, Langaa, Gedsted, Grinderslev, Dølby, Ramsing og Jebjerg, fra 10—10,2 Sognene Roslev, Grønning, Krejbjerg, Lem, Ajdt, Levring, Hørup, Aasted og Hvorslev og fra 10,5—10,9 Sognene Bigum, Tise og Gerning. Derefter følger Sognene Vester Velling, Kvorning, Fur, Resen (i Hindborg Hrd.), Harre, Rødding (i Rødding Hrd.), Hammershøj, Vejerslev og Sønderbæk med 11,1—11,5 ha og Sognene Haasum, Hvidbjerg, Skals og Gullev med 11,7—11,9 ha til 1 Td. Hrtk. I Sognene Nørbæk, Elsborg, Lindum, Sejling og Vorning gaar der fra 12—12,7 ha og i Læsten, Vinkel, Nr. Vinge, Sinding, Lynderup, Sdr. Vinge, Dommerby og Ørum (i Sønderlyng Hrd.) 13—13,9 ha til 1 Td. Hrtk. Derefter følger Sognene Hjermand, Lime, Le (den Del af Sognet, der ligger i Middelsom Hrd.), Bjerring og Hjorthede med fra 14,2—14,9 ha, Sognene Laastrup, Tjele, Sahl, Højslev, Kvols, Vesterbølle, Sjørlev, Viskum, Skern og Mammen med fra 15—15,6, Sognene Højbjerg, Fly, Hersom, Lemming, Ørsløvkloster og Vinderslev med fra 16,4—16,8 ha, Sognene Fjeldsø, Simested og Svostrup med fra 17,7—17,8 ha, Sognene Vammen, Nautrup, Sæby, Vorde, Vridsted, Østerbølle, Hvam, Vrove, Smollerup, Serup og Asmild med fra 18—18,4 ha og Sognene Grønbæk, Tapdrup, Klejtrup, Hinge, Vejrums og Viborg Købstadsjorder med fra 19—19,8 ha til 1 Td. Hrtk. I Sognene Ulbjerg, Vindum og Lundø gaar der fra 20—20,7 ha, i Skive Landsogn, Bjerregrav (i Rinds Hrd.), Lysgaard og Kopperup 21,1—21,5 ha og i Vium, Tostrup og Balle fra 22,2—22,5 ha til 1 Td. Hrtk. I Ørum (i Fjends Hrd.), Pederstrup, Sdr. Rind og Rødding (i Nørlyng Hrd.) fra 23,2—23,9 ha, i Gammelstrup, Mønsted, Feldingbjerg, Testrup, Hvålsom og Taarup fra 24—24,9 ha, i Vile Sogn 25,8 og i Sognene Graabrødre Landdistrikt, Nr. Borris, Fiskebæk, Viskum og

Løvel fra 26—26,7 ha til 1 Td. Hrtk. i Gødvad Sogn ca. 28 ha, i Raunstrup og Alminde, til godt 29, i Dørbjerg godt 31, i Roum 34, i Romlund 35 og i Thorning, Funder, Resen (i Fjends Hrd.), Dollerup, Funderup, Kragelund, Karup, Frederiks (i Fjends Hrd.) og Frederiks (i Lysgaard Hrd.) henholdsvis 42—45—48—54—62—72—81—96 og 113 ha til 1 Td. Hrtk. (Engesvang Sogn, som i 1896 er udskilt fra Funder og Kragelund Sogne, har Jorder af samme daarlige Bonitet som disse).

Forannævnte Brug af Hartkornet, hvor det drejer sig om Sammenligning af Jordernes Bonitet i Herreder og Sogne, giver næppe Anledning til større Fejltagelser. Vil man derimod bruge Hartkornet som Grundlag ved Sammenligning af Prisen paa de enkelte Landejendomme ved Køb og Salg, er der flere Forhold, der maa tages Hensyn til for at undgaa Misvisninger. Matrikuleringen eller Boniteringen af Landets Jorder fandt jo Sted i første Halvdel af forrige Aarh. og traadte i Kraft i 1844.

Navnlig i de Egne af Landet (Amter, Herreder og Sogne) med de lettere, sandede Jorder er der mange Steder til enkelte Ejendomme opdyrket og kultiveret — navnlig langs Vandløbene — tidligere sumpede Kær- og Mosestrækninger, som, da Matrikuleringen fandt Sted, var uden videre Værdi til Agerdyrkning og derfor kun fik ubetydeligt Hrtk.; saadanne Landejendomme er derfor nu betydelig mere værd til Landbrug, end disses Hrtk. lader formode, og en forstandig Køber tager derfor heller ikke i Betænkning for en saadan Ejendom at betale en Pris pr. Td. Hrtk., der ofte ligger en hel Del over Gennemsnitsprisen i al Almindelighed. Endvidere har den stærke Udvikling af Samsædelsmidlerne med Anlæg af Landeveje og Baner, siden Matrikuleringen fandt Sted, her og der bidraget til at forrykke Prisen paa Hrtk. og Landejendomme, alt efter, hvor begunstiget disse er blevet ved saadanne Anlæg.

Hvad Jordernes Udskiftning af Fællesskabet angaar under de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarh., blev denne ikke særlig godt udført i Viborg Amt; den foretoges væsentligst i Aarene 1776—96. I Salling udskiftedes Krejbjerg som den første By omkring 1780, medens Ramsing som den sidste først udskiftedes efter 1812. De først udførte Udskiftninger var som Helhed de daarligste, hvad Hensigtsmæssigheden for Gaardens senere Drift angik; dette gælder saaledes om flere af Byerne i de østlige Herreder, Middelsom og Sønderlyng Hrdr., og det var de sædvanlige Fejl, som vi kender fra en Del af de øvrige Amter, vi ogsaa møder her. Dels blev der kun faa Gaarde udslyttet, Markerne og Lodderne fik en uheldig langstrakt Form, ligesom Jorderne til en Gaard kom til at ligge paa for mange Steder; dette sidste skete navnlig i Egne med Jord af forskellig Beskaffenhed, saaledes foruden Agerjord af forskellig Bonitet tillige Eng, Kær, Mose, Hede og Skov. Som et særlig uheldigt Eksempel herpaa kan nævnes Landsbyen Bjerring med lange smalle Lodder, foruden at Gaardene fik deres Jord beliggende paa 11 Steder.

De Lodder paa $1\frac{1}{2}$ a godt 2 ha (3 a 4 Td. Ld.), Husmændene fik tildelt som Vederlag for den Græsningsret for 1 Ko eller 4 Faar, som de tidligere havde haft paa Landsbyens Overdrev, kom almindelig ogsaa her til at ligge længst borte fra Byen i Udkanten af Overdrevet og ikke sjældent paa den mindre gode Jord. Flere Cirkulærer fra denne Tid viser den Dag i Dag, at det var Grev Chr. Fr. Ditt. Reventlow, der havde Blik for de jordløse Husmænds Stilling, og som Præsident for Rentekammeret (nærmest Indenrigsministeriet) var han i Stand til at faa sine Tanker herom virkeliggjort ved, at de nævnte Arealer hertil blev taget fra Bøndergaardene ved Udskiftningen. Mange Steder omkring i Landet viste det sig dog senere nødvendigt for at undgaa Spild af Tid at flytte Husene fra Landsbyen ud paa Lodderne. Med Hensyn til Antallet af Huse mente Reventlow, det kunde være passende, at der blev ét Hus for hver Gaard i Landsbyerne. Det hedder for øvrigt fra den Tid, at Husmændene tog med Glæde mod disse Jordlodder, selv om disse laa paa en stenbesaaet Mark, en kratbroget Skovlod eller et uopdyrket Overdrev, og det viste sig i mangfoldige Tilfælde, hvorledes Flid og Arbejdsomhed, daglig Omhu og Tilsyn ofte i kort Tid kunde forvandle hidtil forsømte Jorder til gode Kornagre.

Under Landboreformerne og senere blev der endvidere ligesom i mange af de andre Amter udstykket Jord fra en Del af Herregaardene, saaledes fra Hersomgaard, Palstrup, Kærgaardsholm, Avnsbjerg, Taarupgaard, Lundgaard, Skivehus og Astrup.

Til Viborg Amt knytter sig det Forsøg, som Regeringen under Frederik d. Femte foretog med at opdyrke en Del af de jydsk Heder. Tidligere strakte Heden sig næsten lige fra Limfjorden og ca. 450 km mod Syd ned til Pinneberg i Holsten, indskaaret fra begge Sider af dyrkede Marker og Agre. Man mente, at disse Heder tilhørte Kongen, men fra ældre Tid benyttedes de af Beboerne i de omliggende Byer og Steder til Græsning, navnlig for Faar, til Lyngrivning o. lign., et Forhold, der blev taget Hensyn til ved Matrikuleringen af de tilstødende Jorder i sin Tid. Da man havde den Opfattelse, at Hederne tidligere havde været under Plov, havde der allerede under Frederik d. Fjerde været Tanker fremme om at opdyrke Hederne til Agerbrug; en Forordning af 26. Maj 1723 lovede saaledes foruden visse Opmuntringer 20 Aars Skattefrihed til dem, der vilde nedsætte sig som Agerdyrkere paa Heden, men det hele, der naaedes, var et Areal, der, da de 20 Aar var gaaet, blev ansat til 2 Skp. Hrtk. I 1751 blev der nedsat en Kommission, som skulde undersøge, om Alheden Sydvest for Viborg kunde opdyrkes, og en Forordning af 30. Novbr. 1751 lovede atter 20 Aars Skattefrihed for det opdyrkede, men der meldte sig ingen.

Fem Aar senere, i 1756, dannedes der et Selskab i Kbhvn. (120 Medlemmer) med det Formaal at opdyrke Hede, men denne Plan, der vel maa ses under samme Synsvinkel, som lignende vi møder i vor Tid, udgaaet fra patriotiske, velstillede Kredse inden for vort Folk, j. Eks. ved Anlæg af Plantager, vandt ikke Regeringens Anerkendelse, og i 1759 tog denne saa selv fat paa Opgaven. Den begyndte paa Alheden, Randbøl Hede (se Gøddinggaard, Bind V, Side 145—46) og Hønermosen i Slesvig; Heden opmaaltes og inddeltes i Arealer til Bøndergaarde, der blev sat Skel mod de tilstødende matrikulerede Jorder, ligesom Naboerne, der fra gl. Tid havde haft Brugsret i Heden, fik tildelt et Stykke Hede til Erstatning for denne.

Samtidig blev der hvervet Kolonister i Tyskland, en Legationsraad Moritz i Frankfurl am Main fik en Louisdor (17—18 Kr.) for hver, han skaffede, men bortset fra enkelte Bønderfamilier fra Pjalz Vest for Rhinen var det alt muligt, han skrabede sammen, Folk af mange forskellige Nationer og Religioner, Desertører fra den preussiske Syvaarskrig, som gerne vilde ud af Landet, Haandværkere, Skærslibere o. lign., der ingen Forstand havde paa Landbrug og Hedeopdyrkning. Ialt kom der 265 Familier med 965 Personer hertil, af hvilke de første kom i Maj 1759. Da alt var slet forberedt — i Begyndelsen blev de dels indkvarteret hos de omboende Bønder, dels maatte de bo i Jord- og Bræddehytter — blev der hurtigt stor Misfornøjelse, saa meget mere som flere af dem havde en daarlig Karakter og var dovne og uregerlige. Senere anlagde Staten et Teglværk, og der blev indrettet 6 Byer med 97 Gaarde paa Alheden (3 Byer paa Randbølhede), der blev bygget en Kirke i Frederiks og holdt tysk Gudstjeneste, og Kolonisterne fik Frihed for Skatter og Tiender, foreløbig i 20 Aar fra 1765—85, Frihed for Militærtjeneste, Kongerejser m. m., og lidt efter lidt blev der anskaffet Kvæg og Faar, men Foretagendet var ret mislykket og kostbart. Da den preussiske Syvaarskrig sluttede i 1763, rejste mange af Kolonisterne tilbage til Tyskland, og en Del rejste til Rusland, fordi Kejserinde Katharina ved en Lov samme Aar indbød fremmede til paa gode Vilkaar at bosætte sig i Rusland; en Del drog ned til Randbøl Hede ved Vejle, og i 1768 var der kun 240 Personer tilbage i de 2 Byer Hævredal (Frederikshede) og Grønhøj (Frederikshøj).

I de 6 Aar 1760—65 havde Staten paa de jydsk Heder anvendt 301,000 Rd. Cour. (a 3 Kr. 25 Øre) og paa de slesvigske Heder mere end det dobbelte, Summer, der senere med Renter løb betydelig højere op. Da de 20 Frihedsaar for Skatter i 1785 var udløbet, fik Kolonisterne yderligere 10 Aars Skattefrihed. Derefter blev Jorden sat i Hrtk., men Skatter paa Grundlag af dette blev dog først opkrævet i 1803.

De tyske Kolonister medbragte for øvrigt Kartofler hertil, og de bidrog herved

til, at denne nyttige Kulturplante blev hurtigere kendt her i Danmark og i de Egne, hvor denne særlig hører hjemme, selv om vi til at begynde med takkede Gud for, at vi ikke som disse fattige Tyskere, der ofte spottende kaldtes »Kartoffeltyskere«, havde nødtig at leve af Planternes Rødder. Ligeledes brugte de i stor Udstrækning Stude og Køer som Trækkdyr. I 1852 blev de Selvejere; hvad det tyske Sprog angaar, der holdt sig længe blandt de indvandrede Familier, er dette nu forsvundet, og i 1870 ophørte den tyske Gudstjeneste helt, ligesom Kolonisterne nu maa siges at være smeltet sammen med den omboende danske Befolkning.

Naar Resultatet af Kolonisationen blev daarligt, maa foruden de allerede nævnte Aarsager anføres, at man havde valgt nogle af de mindst egnede Hedestrækninger til Opdyrkning; der var saaledes ingen naturlige Enge eller Vandløb, som Opdyrknin-gen kunde støtte sig til, men navnlig var det uheldigt, at Opdyrkningen blev foretaget uden Forbindelse med alt bestaaende Landbrug. Dertil kom, at Mergling og Engvanding endnu var ukendt som Hjælpemidler i Landbruget, ligesom den uundværlige Kunstgødning da var aldeles ubekendt.

Der er nu gaet 5 Slægtled, siden Staten foretog dette omfattende, i Forhold til den økonomiske Tilstand i Land og Folk ret kostbare, men desværre ikke særlig vellykkede Forsøg paa at opdyrke og udnytte de jyske Heder, og vi undres nu over, hvor kortsynede Datidens ledende Mænd kunde være, naar de under Landets store Fattigdom kunde ofre, efter Datidens Forhold, saa store Summer paa Opdyrkning af den daarlige Hedejord i Stedet for at bringe noget mere ud af Landets øvrige Jord, som allerede var under Dyrkning, men vi maa her huske paa, hvilken ringe Viden de sad inde med, hvad Landbruget angik, i Sammenligning med nu, og hvilken Mangfoldighed af Erfaringer og Viden der er indvundet paa alle mulige Felter inden for Landbruget i de mellemliggende 160 Aar.

I Slutningen af det 18de Aarhundrede begyndte Staten at anlægge Plantager i Alheden, saaledes i 1790 den 329 ha store Stendal Plantage, men ogsaa dette mislykkedes i Begyndelsen, grundet paa manglende Erfaringer, idet den hannoveranske Forstmand G. W. Brüel begyndte med at anvende alm. Skovfyr ligesom i sit Hjemland paa Nordtysklands Heder, men denne egnede sig ikke her, idet den gik til Grunde ved Spaampeangreb o. lign. Senere prøvede man med Birk, Elm og Ask, hvilke Forsøg ligeledes mislykkedes. Først da man gik over til Rødgran i større Bevoksninger, og naar der i disse tillige indblandedes den nøjsomme Bjergfyr, som Grænerne ligesom kunde støtte sig til, kom der Gang i Tilplantningen, og disse Erfaringer kom senere til Nytte ved de af private anlagte Plantager. I 1796 øgedes Stendal Plantage med den Syd for liggende Ulvedals Plantage paa 232 ha og i 1828 med den Nord for liggende Havredal Plantage; i 1802 anlagde Staten den noget Syd for i Torning Sogn beliggende 2678 ha store Kompedal Plantage. I indeværende Aarhundrede er der af private og senere ved afdøde Oberst Dalgas' og Hedeselskabets Foranstaltning tilplantet store Arealer af den daarlige Jord i Amtet.

Det er jo i Jylland, Hederne særlig findes. Ved Arealopgørelsen i 1907 var af hele Areal et i Ringkøbing Amt, Landets største, de 24,7 pCt. Hede; i Ribe Amt, det næststørste, 17,5 pCt. og i Viborg Amt, det trediestørste Amt i Landet, 12,4 pCt. Hede. Alt i alt blev det samlede Areal af Hede og Lyngbakker i Nørrejylland opgjort til 310,600 ha, og af dette store Areal vilde kyndige Folk mene, at ca. en Trediedel eller godt 107,000 ha var af en saadan Beskaffenhed, at det skulde kunne egne sig til Opdyrkning til Ager og Eng og ca. 120,000 ha til Beplantning til Skov.

Efter Statens foranmeldte Forsøg fik Heden Lov til at henlægge i Fred de 2 følgende Slægtled, til man havde gennemført de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarh. og var kommet over den strenge Landbrugskrise i Aarene 1818—28, og til de opadgaaende Tider efter denne havde kaldt Modet hos vore Oldeforældre og Tilliden til Landbruget tilbage igen. Men selv om vi spredt omkring i vor Landbrugslitteratur her og der, saaledes i de ved Landhusholdningsselskabets

Initiativ fremkaldte Amtsbeskrivelser, kan finde Meddelelser om Landmænd, der har gjort et betydeligt Arbejde i saa Henseende, har vi dog kun ringe Overblik over, hvor megen Hede der opdyrkedes alt i alt i det første Slægtled derefter paa Grund af vor Statistiks Ufuldstændighed dengang. Det er først efter den sidste slesvigske Krig, da saa mange gode Kræfter baade blandt Ældre og Yngre satte ind for at søge Tabet ved denne erstattet saa vidt gørligt (se Bind I, Side 682), at der rigtigt blev taget fat paa at faa Nytte af Hederne. Hedeselskabets Stiftelse i 1866 var saaledes en Frugt af disse patriotiske Bestræbelser. Vel var Selskabets Opgave ikke at opdyrke Heden til Ager og Eng, men dets Virksomhed med Jordbundsundersøgelser og Afvanding kom alligevel en saadan til gode, og dertil kom, at den Tillid, som Hedens Befolkning snart fik til Hedeselskabets ledende Mænd, ogsaa øgede Lysten og Modet til at søge de bedre Strøg af Heden opdyrket og udnyttet ved Agerbrug. Men navnlig bidrog de for Landbruget gunstige Konjunkturer i 1870'erne, særlig i de første 6—7 Aar af dette Tiaar, i saa Henseende, fremkaldt ved de høje Kornpriser og dermed gode Indtægter i Forhold til Landbrugets Driftsudgifter og Skattebyrder.

Vel svækkede Landbrugskrisen i de to sidste Tiaar af forrige Aarh. med de meget lave Kornpriser igen Interessen for og Initiativet til Hedens Opdyrkning til Agerbrug, men denne standsede dog ikke helt, Landbrugets Skattebyrder og Driftsudgifter var nemlig fremdeles rimelige, og lige saa stor en Sandhed, der er i det gamle Ordsprog, at »Dovenskaben gaar eller arbejder saa langsomt, at den altid bliver indhentet af Fattigdommen«, lige saa sandt er et andet af vore gamle fyndige og vægtige Ordsprog, at »Flid og Arbejdsomhed er Velstands Moder«; vi kan her passende føje til: i Særdeleshed naar disse Dyder er parret med et »nøjsomt Sind«, og netop disse gode og her nødvendige Dyder findes hos de jyske Hedebønder. Dertil kom, at Omlægningen inden for vort Landbrug fra Kornavl som den bærende Del over til Husdyravl og Mejeridrift foregik baade ret hurtigt og heldigt paa Grund af vort Lands gode Beliggenhed i Forhold til Verdensmarkedet, paa Grund af, at Konkurrencen paa dette ikke var saa haard, som den senere er blevet, men navnlig og ikke mindst paa Grund af, at vort Landbrug som Følge af vor Landbostands gode Oplysning og Udvikling i Sammenligning med de fleste af Konkurrenterne havde lettere ved at gennemføre en saadan Omlægning. Statistiken viser da ogsaa, at der i det sidste Slægtled i forrige Aarh. opdyrkedes ikke saa lidt Hede til Agerbrug.

Det er dog særlig i sidste Slægtled, der er taget fat paa Hedens Opdyrkning til Ager og Eng i de jyske Amter; hertil har Selskabet »Hedebruget« bidraget i høj Grad; Selskabet, hvis Formaal er at støtte og medvirke til Hedernes Opdyrkning til Agerbrug, stiftedes i 1906, og det har saaledes nu virket i over et kvart Aarhundrede.

Selv om Hedens Opdyrkning nu til Dags ikke særlig er knyttet til de større Landbrug, medtager nærværende Værk dog her en Oversigt over største Delen af det, der er udrettet i saa Henseende, overvejende i indeværende Aarhundrede, dels grundet paa Sagens Betydning for Land og Folk, men tillige paa Grund af den Tilfredsstillelse, det samtidig er at se Dyder som Flid, Arbejdsomhed og Nøjsomhed udnyttet inden for Landets egne Grænser og til Gavn for Moderlandet, i Stedet for at disse Dyder med deres Indehavere vandrer ud til fremmede Lande og før eller senere kommer til at deltage i Konkurrencen mod Hjemlandet.

Naar Værket dernæst meddeler denne Oversigt i Indledningen til Viborg Amt, skyldes dette, at Selskabet »Hedebruget« har sit Hjemsted i Viborg og udøver sin Gerning derfra, og da der ikke er redegjort for de udsjorte Arbejder amtsvis, men for Jylland samlet, nødes Værket til det samme.

Efter Oplysninger fra »Hedebruget« er der da i de sidste godt 40 Aar til 1930, deraf største Delen i indeværende Aarh., og siden 1906 ved Bistand fra Selskabet, opdyrket ca. 9000 ha (90 km²) Hede til Ager og Eng, dels til Udvidelse af det allerede opdyrkede Areal i 535 mindre Hede-Landbrug, dels til 35 nye mindre Landbrug, og 1263 ha (ca. 13 km²) til Udvidelse af 60 noget større Hede-Landbrug, som ved

Opdyrkning har øget det samlede Areal til det dobbelte, fra 1262 til 2525 ha; samtidig øgedes den samlede Husdyrbestand i disse 60 Landbrug: Heste fra 133 til 257 Stkr., Køer fra 405 til 1049, Ungkreaturer fra 361 til 1255 og Svinebestanden fra 360 til 2715 Stkr.

De fleste Voksne har set Hede, men kun faa har Anelse om, hvad det vil sige at forvandle raa Hedejord til sund Agerjord, hvilket Arbejde og Slid og hvor mange Arbejdsdage det kræver, ligesom kun faa kender den Arbejdsglæde, der samtidig følger med som en Del af Lønnen, efterhaanden som Arbejdet juldjøres, Høsten bjærges, Heste-, Ko- og Svinebestanden øges, Bygningerne udvides, og Hjemmet vokser.

Men vi kan ikke slutte disse Betragtninger uden at pege paa et hæmmende, ja, faretruende Forhold for denne gode Sags fortsatte Triksel og for dette for vort Land og Folk fortjenstfulde Arbejde. Ser vi paa de sidstnævnte 60 lidt større Hede-Landbrug, havde disse, som nævnt foran, tilsammen 1262 ha ved Tidsrummets Begyndelse og i 1930 efter Opdyrkingen 2525 ha, altsaa nøjagtig en Fordobling af Arealet, men i samme Tidsrum — i Gennemsnit 25 Aar — er Ejendommenes Skatter vokset fra 6,236 Kr. til 40,799 Kr. eller godt 6,5 Gange saa meget. Vi maa erindre, at saavel den Jord, som de 60 og de 560 Hede-Landbrugere havde i Forvejen, og den Jord, de gennem et aarelangt og haardt Slid har erobret fra Heden, er af ret ringe Bonitet og fra Naturens Side fattig paa de Stoffer, Afgrøderne skal bruge til Væksten, hvorfor det meste af Plante-Næringsstofferne maa tilføres; Foldudbyttet — Lønnen for Arbejdet m. m. — bliver derfor ret karrig i Sammenligning med Udbyttet paa de gode, frugtbare Jorder, medens Mængden af Saasæd pr. ha væsentlig er den samme som paa disse. Derfor kan kun de, hvis Fordringer til Livet er nøjsomme, faa det til at gaa rundt, men selv for disse kan det blive svært nok nu, da de paa deres ældre Dage skulde til at nyde Frugterne af deres aarelange og strenge Arbejde, naar det offentlige kræver en saa voldsomt øget Afgift, før der bliver noget til Brugeren, den, der ejer og har skabt Ejendommen og Hjemmet.

I Indledningen til Viborg Amt er der Grund til at omtalte et Anlæg fra den nyere Tid, der knytter sig til dette Amt, nemlig Gudena-Centralen eller Tange Elektricitetsværk, som er anlagt i Gudenaen ved den lille Landsby Tange, hvor Tange Aa Vest fra støder til Gudenaen, og hvor denne danner Skel mellem de 3 Herreder Middelsom, Lysgaard og Hovbjerg. Ved en Dæmning over Aadalen, som her er temmelig dyb, dannedes ved Opstemningen bag denne en ca. 14 km lang kunstig Sø (Tange Sø), der dækker et Areal af ca. 550 ha og rummer ca. 20 Mill. Kubikmeter Vand, som ved Dæmningen faar en Faldhøjde af 9—10 m. Ved Hjælp af 3 Turbiner, hver paa 2000 HK., frembringer den paa Dæmningen opførte Kraftstation Elektricitet med en Spænding af 10,000 Volt, som, inden den sendes ud til Forbrugerne gennem Højspændingsledninger, transformeres op til 50,000 Volt; Værkets Kapacitet er ca. 100 Mill. Kilowattimer aarlig. Anlægget, der er planlagt af afdøde Ingeniør Kr. Thomsen, er oprettet ifølge Lov af 20. Marts 1918, idet der maatte eksproprieres og nedrives 6 Gaarde og 40 Huse; Anlægget kostede ialt ca. 11 Mill. Kr., deraf de ca. 1½ Mill. til Ekspropriationen. Det var de 4 Amtsraad i Aarhus, Randers, Skanderborg og Viborg Amter og de 4 Byraad i Købstæderne Aarhus, Skanderborg, Skive og Ebeltoft, der fik Koncession paa Anlægget, og det ejes af et Andelsselskab, som bestaar af de 4 nævnte Købstæder samt af 4 Selskaber til Forsyning af Oplandet med Elektricitet. Det var Brændselsnøden og Pengerigeligheden under Verdenskrigen, der gav Stødet til, at Værket blev anlagt; dette, som allerede var foreslaaet af Ingeniør Thomsen i 1905, indviedes og toges i Brug 8. Januar 1921.

I nærværende Bind ligesom i det foregaaende og de to følgende Bind, altsaa de 4 Bind, der omhandler større Landbrug i Nørre- og Sønderjylland, er benyttet Tallene fra Ejendomsskyldvurderingen pr. 1. Januar 1932. Da der i de 4 Bind, som omhandler større Landbrug paa Øerne, er benyttet Tallene for Ejendomsskyldvurderingen pr. 1. Januar 1927, er de tilsvarende Tal for Gaardene i Jylland tilføjet i Klammere bag ved Tallene fra den ny Vurdering i 1932.

*Grundskyldpromillen og almindeligt skattefrit Fradrag ved Beregning af
Kommuneskatten i Kommunerne i Viborg Amt.*

(Se Indledningen til Frederiksborg Amt, Bind I, Side 15—16, og Indledningen til
Aarhus Amt, Bind V, Side 446—47.)

Hvad Beregningen af Amtsskatten for den enkelte Ejendom i Viborg Amt angaar, da var Grundskyldpromillen for Viborg Amtsraadsreds for 1933—34 3,16 og det alm. skattefrie Fradrag pr. Ejendom 5000 Kr. ifl. Loven, saa længe denne varer.

Kommune	Grundskyld- promille	Alm. skattefrit Fradrag pr. Ejendom	Kommune	Grundskyld- promille	Alm. skattefrit Fradrag pr. Ejendom
Almind	13.10	4.000	Navtrup-Sæby-Vile	17.00	4.000
Asmild-Tapdrup ¹⁾	10.40	5.000	Nørbej-Sønderbeg-		
Balle ¹⁾	16.00	5.000	Læsten	16.00	4.000
Balling-Volling	17.00	5.000	Oddense-Otting	10.00	4.000
Bjerring-Mammen	13.00	5.000	Roslev ¹⁾	16.33	5.000
Brøndum-Hvidbjerg	14.20	5.000	Rydbjerg	9.60	5.000
Davbjerg-Mønsted-			Rødding	20.00	5.000
Smollerup	12.20	5.000	Rødding-Løvel-Peder-		
Dollerup-Finderup-			strup	8.00	3.000
Ravnstrup	10.00	5.000	Sahl-Gulev	16.80	4.000
Durup-Tøndering	12.40	4.500	Sejling-Sinding	9.60	4.000
Engesvang	16.00	3.000	Selde-Aasted	12.60	4.500
Frederiks	9.00	4.000	Serup	13.00	4.000
Funder	18.40	4.000	Simested	11.30	4.000
Fur	10.40	4.500	Sjørslev	15.30	4.000
Gedsted-Fjelsø	7.40	4.000	Skive Landsogn-Resen ¹⁾	13.30	5.000
Grinderslev-Grønning	15.00	5.000	Skød	11.80	4.000
Grønbej	16.00	4.000	Svostrup	9.20	4.000
Gødved	10.70	3.600	Sønder Rind	8.00	5.000
Haasum-Ramsing ¹⁾	22.00	5.000	Taarup-Kvols-Nr. Borris	15.20	4.000
Havrum-Sail	8.80	4.000	Testrup	12.00	5.000
Hem-Hindborg-Dølby	13.60	5.000	Tise	16.00	4.000
Hersom-V. Bjerregrav	9.50	3.000	Tjele-Nørre Vinge	7.20	4.000
Hinge	12.00	4.000	Torning	9.90	5.000
Hjerk-Harre	12.00	5.000	Tostrup-Roum	12.00	3.000
Hjermind-Le-Hjorthede	9.00	4.500	Ulbjerg-Lynderup	12.00	4.000
Hornbæk-Taanum	7.80	5.000	Vammen-Lindum-		
Hovbjerg-Granslev	8.00	3.000	Bigum	8.70	4.000
Hvam-Hvilsum	9.20	4.000	Vejerslev-Ajdt-Torsø	9.80	5.000
Hvorslev-Gerning	8.80	4.000	Vellev	11.80	4.000
Højbjerg-Elsborg	11.00	5.000	Vester Bølle	10.00	4.000
Højslev-Dommerby-			Vester Velling-Skern	9.10	4.000
Lundø	15.40	5.000	Viborg Graabrødre Ldd.	2.80	4.000
Jebjerg-Lyby ¹⁾	12.00	5.000	Vinderslev	10.00	4.000
Junged-Torum	13.00	4.000	Vindum	11.00	4.000
Karup	14.60	3.000	Vinkel	8.80	4.500
Kellerup	9.00	4.500	Vium	6.20	4.000
Klejtrup	13.30	4.000	Vorde-Fiskbæk-Romlund	8.70	4.000
Kobberup-Feldingbjerg-			Vorning-Kvorning-		
Gammelstrup	12.70	5.000	Hammershøj	16.00	4.000
Kragelund	14.00	3.500	Vridsted-Fly ¹⁾	14.00	4.000
Krejbjerg	15.00	5.000	Vrov-Resen	16.00	4.000
Laastrup-Skals	8.60	4.000	Ørlevkloster	12.00	5.000
Langaa-Torup-Sdr.			Ørum	6.25	5.000
Vinge ¹⁾	15.44	5.000	Ørum-Viskum-Vejrum	16.00	4.000
Lem-Vejby ¹⁾	22.00	5.000	Øster Bjerregrav-Aalum	8.40	3.500
Lemming	10.80	3.000	Øster Bølle	11.60	5.000
Levring	8.50	4.000	Øster Velling-Helstrup-		
Lime	17.20	4.000	Grensten	8.00	4.000
Lysgaard	11.12	5.000			

¹⁾ Kommunen har inden 1. Januar 1927 vedtaget Grundstigningsskyld.

SALLING NØRRE HERRED

MARIESMINDE, Jebjerg By og Sogn, Jebjerg-Lyby Komm., Salling Nørre Hrd., Retskredsen for Skive Købstad og Sallinglands Herreder (i det følgende kaldet Skive Retskr.), Viborg A., Ejer Kristian Østergaard, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. knap 1 km og ca. 13½ km til Skive, Tlf. Jebjerg 22.

Matr.-Nr. 8a m. fl. af Jebjerg, samlet Areal 60,7 ha, deraf 58 Ager, 1,7 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 6 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 77,100 Kr. (82,700), Jordv. 45,200 Kr. (50,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 65,000 Kr.; Lys fra Jebjerg Elektricitetsv.

Mariesminde ligger i den nordlige Side af Jebjerg By ved Vejen til Roslev; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 44 ha gl. Agerjord og 14 ha opdyrket Hede, hele Arealet god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1927. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes i fri Drift; et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Jebjerg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, men intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret (de fleste Pattegrise indkøbes), Gaarden har Kort til 80 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Mariesminde har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, er tækket med Tegl. De 3 sammenbyggede Avslængere, som er opført i 1927 efter en Brand, har muret Trimpel og Tag af Eternit, de er særdeles velindrettede; af disse er der Værelser til Folkene, Garage, Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Øst for Gaarden et Hønsehus og i Gaarden nær Laden et Motorhus, begge af samme Byggemaade som Avslængerne. Der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner, der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, Gaarden har Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden er omgivet af Læplantning.

Mariesminde er en gl. Slægtsgaard, dannet i 1815 af Niels Østergaard; han afstod den senere til en Søn, efter hvem den overtoges af Sønnen Niels Østergaard. I 1875 afstod han Gaarden til sin Søn Laust Nielsen Østergaard, som i 1918 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer.

NANNERUPGAARD. Nannerup By, Jebjerg Sogn, Jebjerg-Lyby Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Peter Jensen, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. 2 km og 15 km til Skive, Tlf. Jebjerg 9.

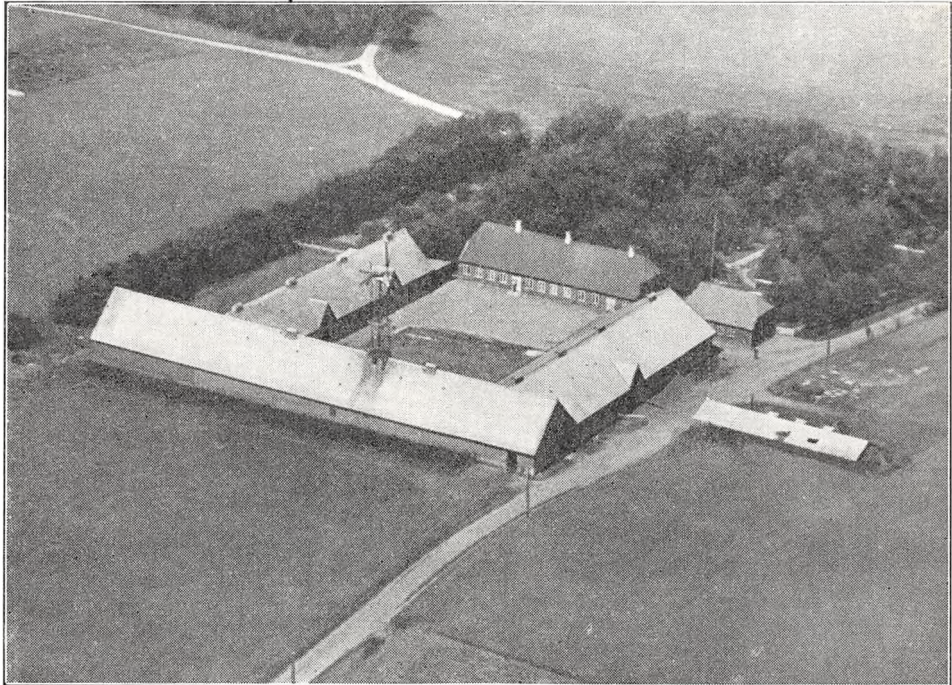
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Nannerup, samlet Areal 91 ha, deraf 84,2 Ager, 4,4 Eng, 1,2 Have og Gaardsplads og 1,2 ha Veje m. m., Hrtk. 10 Td. 0 Skp. 3 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 94,500 Kr. (102,100), Jordv. 60,900 Kr. (62,200); Bygn. er fors. i Land-

bygn. Brandf. for 85,000 Kr., Løsoret i Salling Brandf. for 79,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Elektricitetsanlæg.

Nannerupgaard ligger i Nannerup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1926—34. Engen er af god Bonitet (humusblandet Jord).

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 8 Skifter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb af Græs-



Nannerupgaard.

Kreaturer, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 30 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 167 kg aarlig, Mælken leveres til Jebjerg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 jyske Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper, og der tillægges 2—3 Føl aarlig. Der er hidtil leveret ca. 235 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 85 Svin aarlig. Der holdes 7 Faar, og Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

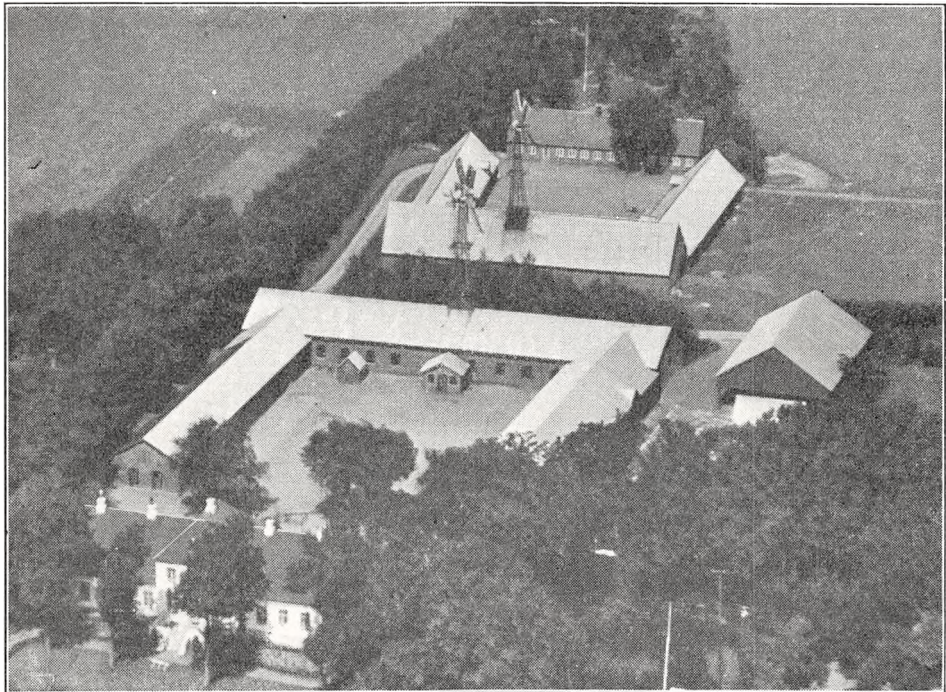
Nannerupgaard har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Nord til den gl. Have, har overbygget Veranda til denne; den indeholder en god Lejlighed; Øst for Hovedbygning. en Bygning, tækket med Cementtagsten, den rummer Værelser til Folkene. De 3 sammenbyggede Avlsbygninger, som har Tag af Eternitskifer, er nye og velindrettede. Af de 2 Sidelænger er der Kostald i den østlige Sidelænge, den er opført i 1924; den vestlige Sidelænge, der rummer Heste- og Svinestald, er opført i 1930 og den sydlige Længe, Laden, som har en Vindmotor paa Rygningen, er delvis ombygget samme Aar. Desuden Øst for Gaarden et Roehus og Vest for Gaarden et Hønsehus samt en Garage af Træ, alle 3 tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, Vindmotoren yder Drivkraft til Kværn og Valseværk, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

I 1903 tilkøbtes der en Ejendom med ca. 6 ha, og dennes Stuehus er nu Bolig for Fodermesteren, medens Udbygningerne bruges til Rum for Redskaber og Maskiner.

Nannerupgaard er en gl. Slægtsgaard, der i første Halvdel af forrige Aarh. ejedes af Esper Simonsen; han afstod den i 1840 til Sønnen Jens Peter Espersen, som i 1889 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer.

BOSTRUP ØSTERGAARD, Lyby Sogn, Jebjerg-Lyby Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Chr. Østergaard, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. 2 km og godt 10 km til Skive, Tlf. Jebjerg 18.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Bostrup og 12g m. fl. af V. Lyby, samlet Areal 88,3 ha,



Bostrup Østergaard.

deraf 85,5 Ager og 2,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. o Skp. o Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 105,000 Kr. (117,000), Jordv. 68,800 Kr. (75,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 100,000 Kr., Løsporet i Salling Brandf. for 95,000 Kr.; Lys og Kraft fra Jebjerg Elektricitetsv.

Bostrup Østergaard ligger 2 km Syd for Jebjerg ved Vejen herfra til Lyby; Jorderne, der er samlet ved Gaarden (dog ligger 19 ha særskilt), bestaar af god mild Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1928—30.

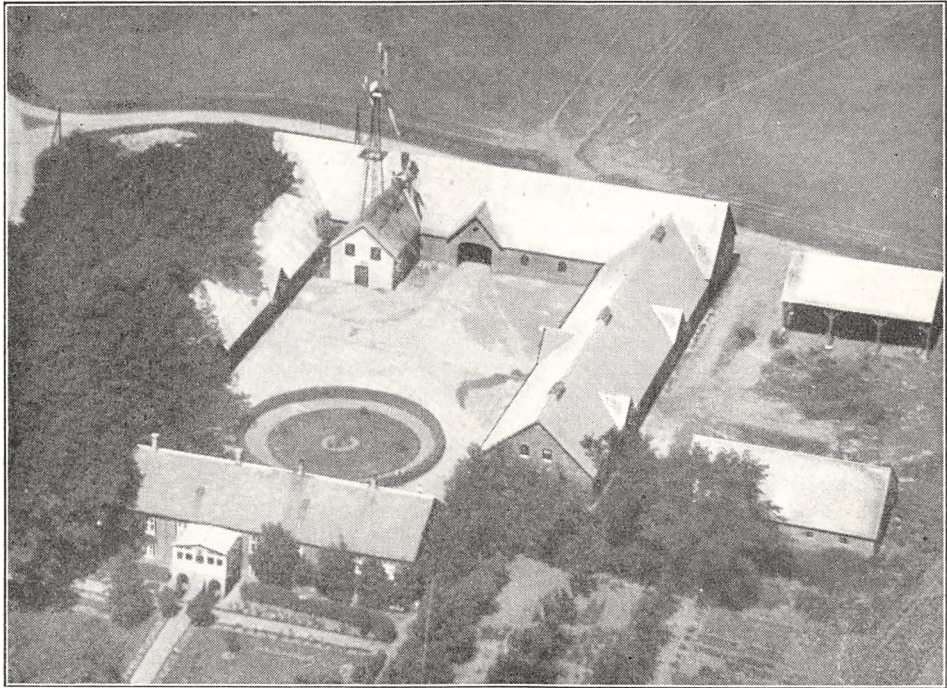
Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3.—4. Kløver og Græs, 5. Byg, 6. Roer, 7. Havre. Uden for Driften henligger 6 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 30 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; der fedes 20—30 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 145 kg aarlig, Mælken leveres til Jebjerg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage af eget Tillæg.

Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 400 Slagteri-svin om Aaret (en Del af Pattedgrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 130 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bostrup Østergaard har grundmurede store, gode Bygninger. Den anselige hvidpudsede Hovedbygning, der er opført i 1919, ligger mod Syd til den store kønne, gl. Have, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den indeholder en stor og køn Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført i 1910, har muret Trimpel og Tag af Pandeplader; af de 2 Sidelænger er der Vognport, Værelser til Folkene, Heste- og Kalvestald i den vestlige, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Nord, hvis Rygning bærer Gaardens Vindmotor. Desuden Øst for Gaarden 2 Svinestalde, den ene af Træ, samt en Hjelm, alle 3 tækket med Pandeplader. I Staldene



Lisedahl.

er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Vindmotoren yder Drivkraft til Kværn og Gaardens Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Der er i indeværende Aarh. tilkøbt ca. 14 ha, hvorved Marken er blevet mere samlet og afrundet.

Gaarden har været i Slægtens Besiddelse siden Enevældens Indførelse i 1660, og den er i de 6 sidste Slægtled gaaet i Arv fra Fader til Søn, der skiftevis har heddet Jens og Christian Østergaard. Den nuværende Ejer overtog den i 1905 efter sin Fader Jens Østergaard, som i 1890 havde overtaget den efter sin Fader Chr. J. Østergaard.

LISEDAHL, Lyby Sogn, Jebjerg-Lyby Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Marinus Christensen, Postfb. og nærmeste St. Lyby, Afst. 1 km og 9 km til Skive, Tlf. Lyby 6.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af V. Lyby, samlet Areal 69,5 ha, deraf 63,5 Ager, 0,5 Eng, 1 Plantage, 3 Kær og Mose og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 2 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 88,500 Kr. (98,000), Jordv. 55,100 Kr. (61,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 63,000 Kr., Løstøret i Salling Brandf. for 70,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Lisedahl ligger ca. 1 km Nord for Lyby St. ved Lyby Kirke; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Eng og Mose, som ligger ca. 1 km fra denne, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede og Rug, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 110 Sække Superf., 40 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 1 Tyr og 65 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes 25—30 Stude og Fedekreaturer om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 4010 kg med 3,36 pCt. Fedt og godt 149 kg Smør, Mælken leveres til Jebjerg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret (de fleste af Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 107 Svin aarlig. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lisedahl har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store gl. Have, har lukket Veranda til denne, høj Kælder og Skifertag; den indeholder en stor god Lejlighed paa 11 Værelser. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Skifer, rummer den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene, Vognport, Heste- og Kalvestald og den østlige Kostald; til den nordlige Længe, Laden, er der ind mod Gaardspladsen tilbygget et Motorhus, der paa Rygningen bærer Gaardens Vindmotor. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald med Tag af Eternit samt en Hjelms med Tag af Pandeplader ligesom et Redskabs- og Maskinhus og et Hønsehhus Vest for Gaarden. Der benyttes Petroleumsmotor til Tærskværket, medens Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn og Gaardens Vandværk; der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger højt og frit.

Lisedahl ejedes i en Række Aar af Familien Boel og fra 1873 af Jeppe Boel, af hvem den nuværende Ejer købte Gaarden i 1911.

ASTRUP HOVEDGAARD, Grinderslev Sogn, Grinderslev-Grønning Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. P. Damgaard Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. 7 km og 13½ km til Skive, Tlf. Grinderslev-Breum 74.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Astrup Hovedgaard, samlet Areal 110,3 ha, deraf 68 Ager, 19 Eng, 20 Skov og 3,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; Ejdkv. 97,500 Kr. (111,500), Jordv. 54,900 Kr. (61,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 122,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Astrup Hovedgaard ligger ca. 3 km Sydøst for Grinderslev Kirke, 1½ km Øst for Landevejen Skive—Hvalpsund, hvorfra Vej fører til Ejendommen; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden — Skoven ligger længst mod Øst ved Skive Fjord — er 57 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 11 ha lettere Jord. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er kalket i Aarene 1921—30. Af Engen er Halvdelen god Lavmose og Resten Strandeng. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen Bøg og Eg.

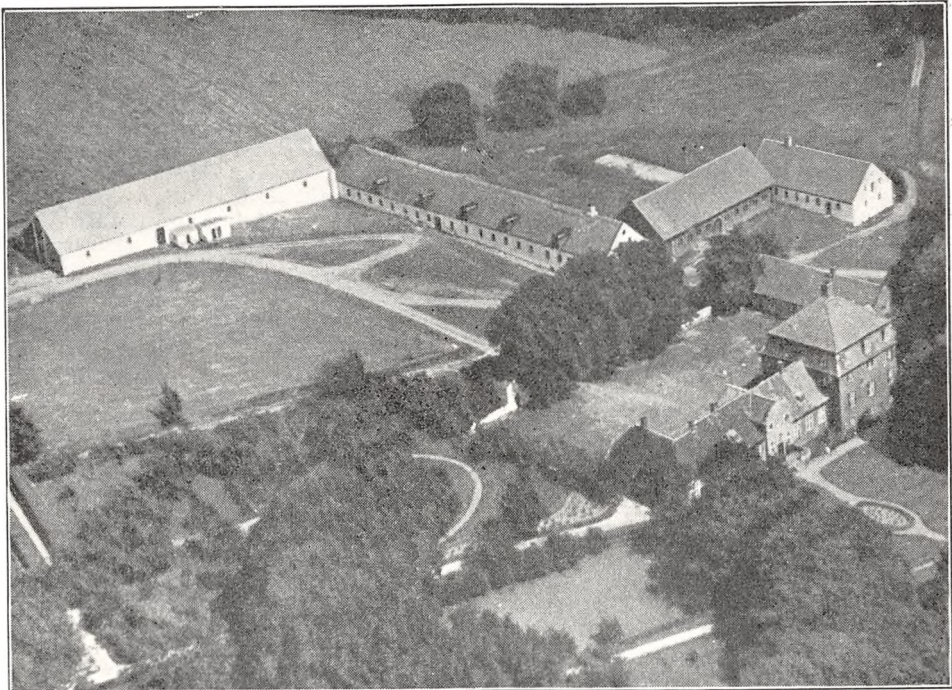
Jordens Drift er endnu ikke fastlagt; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 75 Sække Superf., 10 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, men som agtes forøget til 40 Køer, er af rød dansk Malkerace, den er nyindkøbt og skal fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Breum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer og 1 Orne; der er hidtil leveret ca. 150

Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 88 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Astrup Hovedgaard Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, er opført til forskellige Tider, idet den ældste Del, den lille Sidefløj af Bindingsværk, er bygget lige efter Midten af det 18de Aarh. af den daværende Ejer; i Vinkel med denne opførte den næste Ejer i 1773 den grundmurede 1-Etages Fløj med den aabne Terrasse til Haven og den brede gennemgaaende Gavlkvist, som har Ur mod Nord til Avlsgaarden, og til dennes østlige Gavl tilbyggede han i 1786 en anselig Pavillon med en høj hvælvet Kælder med 2 Etager over denne samt Mansard. Hovedbygningen, der er tækket med Tegl, indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder samt med Køkken i Kælderen; til Hovedbygningen slutter sig som en østlig Sidefløj en teglhængt Længe, der rummer Værelser m. m., og



Astrup Hovedgaard.

foran Hovedbygningen mod Avlsbygningerne en hvidpudset Mur med svære Piller paa hver Side af Indkørslen.

De grundmurede Avlsbygninger omslutter sammen med Hovedbygningen Gaardspladsen, som er aaben mod Vest. Af disse ligger Laden mod Nord, den er tækket med Cementsten, medens den østlige Sidelænge, der rummer Bolig til Fodermesteren, Værelser til Folkene og Kostald, har Straatag; desuden Øst for Gaarden 2 Længer, en Hestestald, tækket med Tagpap, og en teglhængt Svinestald. I Heste- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der er Bolig paa Gaarden til en gift Fodermester. Ejendommen ligger kønt ca. 1 km fra Skive Fjord (Astrup Vig), og der er fra Gaarden køn Udsigt over denne til Vesthimmerland (Rinds Hrd.); Gaardens kønne store, gl. Have indeholder mange Frugttræer samt en Del Fiskedamme, der er Rester af de gl. Voldgrave.

Astrup er en gl. Hovedgaard, som nævnes i Historien i 1407, den ejedes vistnok da af Rigild Puge. Senere tilhørte den i 5 Slægtled Familien Juel, nemlig fra ca. 1440 Iver Juel, Sønnen Kjeld Iversen J., derefter Iver Kjeldsen J., der ogsaa var Ejer af Rydbjerg og Stubbergaard, Niels Kjeldsen J. samt Kjeld Iversen J., som døde i 1606. I 1619 ejedes Gaarden af Just Brockenhuus, der i 1621 sammen med Moderen, Fru Edel Ulfeld, solgte den til Chrf. Friis. Ved hans Død i 1657 gik den over til Sønnen Otte Friis, den havde da 48 Td. Hrtk.; fra ham blev Astrup udlagt for Gæld til Søsteren Margr. F., som i 1694 overdrog den til hans Datter Elisab. F. I 1702 afstod hun den med 33 Td. Hrtk. og 205 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Moderen, Fru Birg. Lykke, efter hvis Død i 1708 Mogens F. i 1714 solgte Gaarden til Major Chr. Kruse. Fra ham kom den i 1725 med samme Tilliggende ved Tvangsauktion for 7702

Rd. til den lærde Fru Christiane Barbara Rantzau (Enke efter Oberst Verner Parsberg), der i 1727 afstod den til sin Søn, Ritm. Joh. Parsberg til Eskjær. Efter hans Død i 1730 solgte Boet den i 1735 med 33 Td. Hrtk., 14 Td. Tiendehrtk. og 277 Td. Hrtk. Fæstegods for 30,000 Rd. til Kmhr., senere Præsident i Højesteret Cl. Reventlow, som havde ægtet Enkefru Christiane Barbara Rantzau; i 1750 solgte han Astrup til Forp. Peder Malling, Taarupgaard, senere Borgmester i Viborg; han, der afløste Hoveriet og byggede en ny Hovedbygning, solgte den i 1767 med 33, 14 og 328 Td. Hrtk. til Axel Rosenkrantz Lasson, der byggede største Delen af den nuværende Hovedbygning og i 1792 fik Bevilling til at frasælge Godset, uden at Hovedgaarden mistede sin Frihed, og i 1794 Tilladelse til at udstykke Gaarden i 16 Parceller. I 1797 solgte han derefter Astrup med 33, 13 og 120 Td. Hrtk. for 35,200 Rd. til Forp. paa Rugaard C. A. Tram, som frasolgte Resten af Fæstegodset. Efter hans Død i 1835 solgte Enken i 1838 Gaarden til V. F. Moldenhawer, efter hvis Død i 1846 Arvingerne solgte den i 1847 for 50,000 Rd. til C. G. O. C. Eckermann til Nabogaarden Nørgaard og Justitsrd C. P. R. Ingerslev, Marselisborg; disse solgte den allerede samme Aar til Tobaksfabrikant, Kancellird. Th. Funder, Aarhus, efter hvis Død i 1860 Enken, Henriette F., i 1868 solgte den til Svigersønnen, Kapt. A. L. H. Müller for 182,000 Kr. med Besætn. og Invt. Efter hans Død i 1884 overtoges Astrup af Enken Kamma M., der i 1906 solgte den med 245 ha, ca. 27½ Td. Hrtk. til Danmarks Afholdsforening, som paa Gaarden oprettede et Redningshjem for Alkoholister; Foreningen udstykkede senere, i 1909—10, en Del Jord til Husmandsbrug samt Gaarden Ny Astrup med ca. 39 ha og solgte derefter i 1916 Astrup til Chr. Lauritzen, der i 1918 frasolgte en Parcel paa ca. 51 ha, den nuværende Astruplund; foruden Astruplund blev der samtidig og i de nærmeste Aar yderligere frasolgt en Ejendom paa 11 ha, 5 Huse, hver med 6,6 a 7,5 ha, samt et med 4,4 ha, alle uden Statslaan, og desuden solgtes nogle Smaaarealer til omboende. Han solgte Astrup til Direktør J. C. Breum (senere Engelsholm ved Vejle og Ørneholm (Sauntegaard) Nordsjælland); han solgte i 1921 Astrup for 340,000 Kr. til J. C. S. Bundgaard, fra hvem Gaarden i 1932 overtoges af Kreditforeningen af jyske Landejendomsbesiddere, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1932 for 132,000 Kr., der var da kun en lille Besætning paa Gaarden.

ESKJÆR, Grinderslev Sogn, Grinderslev-Grønning Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer, Dr. phil. Gudmund Schütte, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. 7½ km og ca. 17 km til Skive, Tlf. Thise 18 (Ejeren) og 17 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Eskjær, 2b m. fl. af Langesgaard, 33b af Rotholmen og 4c af Dalgaard, samlet Areal 280,5 ha, deraf 170 Ager, 12,5 Eng, 77 Skov, 5,5 Have, Park og Gaardsplads, 8 ha Hedebakker og 7,5 ha andre Arealer, Hrtk. 32 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 230,000 Kr. (262,700), Jordv. 140,300 Kr. (151,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 209,000 Kr., Løstøret i »Danmark« for 159,500 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Eskjær ligger ca. 2½ km Øst for Grinderslev Kirke, offentlig Vej fører fra Kirken og Klostret forbi Ejendommen til Thise; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Muldjord, dels paa sandblandet Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1924. Engen er af god Bonitet, overvejende Haardbundseng, Skovens Bevoksning hovedsagelig blandet Løvtræ.

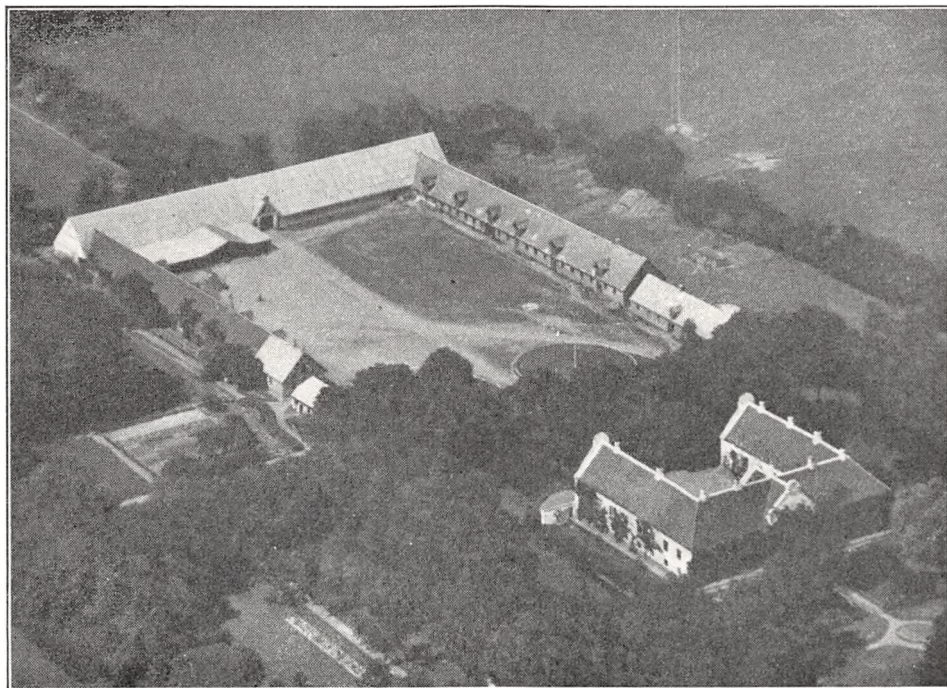
Gaarden drives siden 1921 af Forpagter H. Kirketerp-Møller, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. ⅓ Helbrak og ⅓ Roer, 2. Hvede, 3. Kaalroer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 70 Kalig. og 125 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 90 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 4414 kg med 3,78 pCt. Fedt og 186 kg Smør, Mælken leveres til Thise Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste (Halv-Belgiere) og for Øjeblikket 10 Plage, dels af eget Tillæg, dels indkøbte. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægsøer; der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 247 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Eskjær kønne teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Øst til Have og Park, er opført i 1761 af den daværende Ejer, Justitsrd. Mads Hastrup, saaledes som Indskriften paa en Sandstenstavle over Indgangsdøren paa Hovedfløjen fortæller den Dag i Dag. Den bestaar af 3 Fløje, som omslutter en Borggaard, aaben mod Vest mod Ladegaarden (ikke ganske solret); Fløjene, der er opført af hvidpudset Grundmur i én Etage, spejler sig i de brede Voldgrave og hviler paa en Sokkel af Granitkvadre. De har høje Kældere, og i den hvælvede Kælder under Hovedfløjens Midterparti er der Rester af en tidligere Hovedbygning med meget tykke Mure. Midt- eller Hovedfløjen, som har Veranda mod Øst til Parken, har gennemgaaende Frontspids over Midterpartiet og Indgangsdøren med et Ur til Borggaarden, Frontspidserne med rundbuede Tinder ligesom Sidefløjenes Vestgavle. Hovedfløjen indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Af de 3 sammenbyggede grundmurede velholdte Avslænger er de 2 Sidelænger tækket med



Eskjær.

Cementsten; af disse rummer den sydlige Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald og den nordlige Kostald og Hønsehus; den vestlige Længe, Læden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, er tækket med Pandeplader, og til Indersiden mod Gaarden ved Hestestalden er der opført en Halvtagsbygning til Vognport, tækket med Pandeplader. Desuden ved den østlige Gavl af den nordlige Sidelænge en Svinestald med Tag af Cementsten og ved Gavlen af den sydlige Sidelænge et Redskabs- og Maskinhus, som tillige rummer Brænde, det er tækket med Tagpap mod Nord og Pandeplader mod Syd. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 3 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger meget kønt, omgivet af Have og Park, som grænser til Skoven.

Eskjær, hvis Navn tydes som »Askekæret«, træder frem i Historien i 1328, da den ejedes af Jakob eller Jep Nielsen (Gyldenstjerne). Senere, mulig efter Erik Brune (se »Hegnet«), kom den til en Slægt Høeg, ikke den kendte gl. Høeg-Slægt, men en Sidegren af Slægten Banner. Af disse Ejere var Rigsrd. Niels Høeg, der var gift med Elline Gjøre, den mest kendte; hans Datter, Anne H., bragte Eskjær til sin Mand Niels Jensen Rotfeld, og deres Datter Johanne bragte den til sin Mand Hans Lykke til Havnø. Ved hans Død i 1553 overtoges den af Enken, efter hvem den i 1577 overtoges af Sønnen, Erik L., og Hustruen, Dorthe Iversdatter Krabbe, der øgede Godset med Grinderslev Klostergoods, som de erhvervede af Kronen. Efter hans Død i 1602 overtoges Gaarden af Sønnen Iver L., fra hvem den i 1619 grundet paa Gæld gik over til Verner Parsberg. Efter hans Død i 1643 gik den over til Sønnen Niels P., som i 1664 for

Gæld maatte afstaa den til Greve Chr. Rantzaus Arvinger, hvorefter dennes Søn, Greve Ditl. Rantzau, i 1674 indlemmede Eskjær i Grevskabet Løvenholm. I 1681 erhvervede Niels Parsbergs Søn, Oberst Verner Parsberg, ved kgl. Bevilling Eskjær til Slægten igen, som han i 1698 solgte med 63, 26 og 278 Td. Hrtk. tillige med »Skivehus« til sin senere Hustru, Jomfru Christiane Barbara Rantzau. Ved hans Død i 1719 overtoges begge Gaarde af Sønnen Joh. P., der døde i 1730 som Slægtens sidste Mand; Eskjær var da meget forfalden, og hans Bo solgte derefter i 1735 de 2 Gaarde samt Astrup (se denne) for 30,000 Rd. til Kmhr., senere Højesteretspræsident Claus Reventlow, der i 1727 havde ægtet Fru Christiane Barbara Rantzau. I 1750 solgte han Eskjær ved Auktion med 64, 50 og 234 Td. Hrtk. til Forp. Mads Hastrup paa Krastrup (se Hovedbygningen), og han fik Gaarden paa Fode igen. Efter hans Død i 1767 solgte Dødsboet den Aaret efter med 64, 58 og 270 Td. Hrtk. for 50,000 Rd. til Major J. C. v. Geistler Besætningen var da 150 Staldstude, 30 Fedestude, 80 Stkr. Heste og Køer samt 120 Faar; han, som efterhaanden blev ret forgældet, solgte i 1781 Eskjær for 49,100 Rd. til den driftige Generalkrigskommissær, Justitsrd. Chr. Lange; han udskilte Afbyggergaarden Langesgaard og tog fat paa Tørlægningen af Brokholm Sø (se Indledningen), til hvilket Formaal han for 1000 Rd. Cour. købte og nedlagde Aasted Vandmølle i Aasted Sogn; Udtørringen lykkedes dog ikke helt. I 1797 solgte han ved Auktion Eskjær og Langesgaard med 62, 76 og 261 Td. Hrtk. for 93,350 Rd. til Justitssekretær, senere Etatsrd. H. J. de Leth og Th. Thomsen til Østergaard, af hvilke førstnævnte overtog Eskjær med 30, 18 og 93 Td. Hrtk. og sidstnævnte Langesgaard med Brokholm med 13 Td. Hrtk., 39 Td. Tiendehrtk. og 99 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Efter at have solgt Fæstegodset maatte Leth i 1828 i Slutningen af den strenge Landbrugskrise afstaa Eskjær ved Tvangsauktion med 28 Td. Hrtk. for 14,950 Rbd. Sølv til den kgl. Kasse, der i 1830 solgte den for 25,000 Rbd. Sølv til Kmr. A. C. Grønbech. Efter hans Død i 1858 solgte Enken samme Aar Gaarden for 121,000 Rd. til Baron J. E. C. Adeler, som i 1869 solgte den for samme Sum til cand. jur. Lud. Th. Schütte fra Bygholm, efter hvis Død i 1915 den overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

GRINDERSLEV KLOSTER, Grinderslev Sogn, Grinderslev-Grønning Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejerinde Enkefru Margrethe Elisab. Møller, f. Kirketerp, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. 5 km og godt 14 km til Skive, Tlf. Grinderslev-Breum 7.

Matr.-Nr. 12 m. fl. af Grinderslev Kloster, 6b af Grinderslev og 1p af Brokholm Sø, samlet Areal 202,4 ha, deraf 177 Ager, 11 Eng, 3,9 Skov, 8,8 Mose og 1,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 27 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 230,000 Kr. (266,700), Jordv. 163,600 Kr. (186,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 137,900 Kr., Løstøret i »Danmark« for 194,500 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Grinderslev Kloster ligger umiddelbart Syd for Grinderslev Kirke ved Landevejen Skive—Hvalpsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen og 2,2 ha, som hører til et bortforpagtet Hus, og som ligger 2½ km fra Ejendommen, bestaar af god Muldjord paa Lerunderlag (Gennemsnits-Takst 14—15). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet i 1924. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

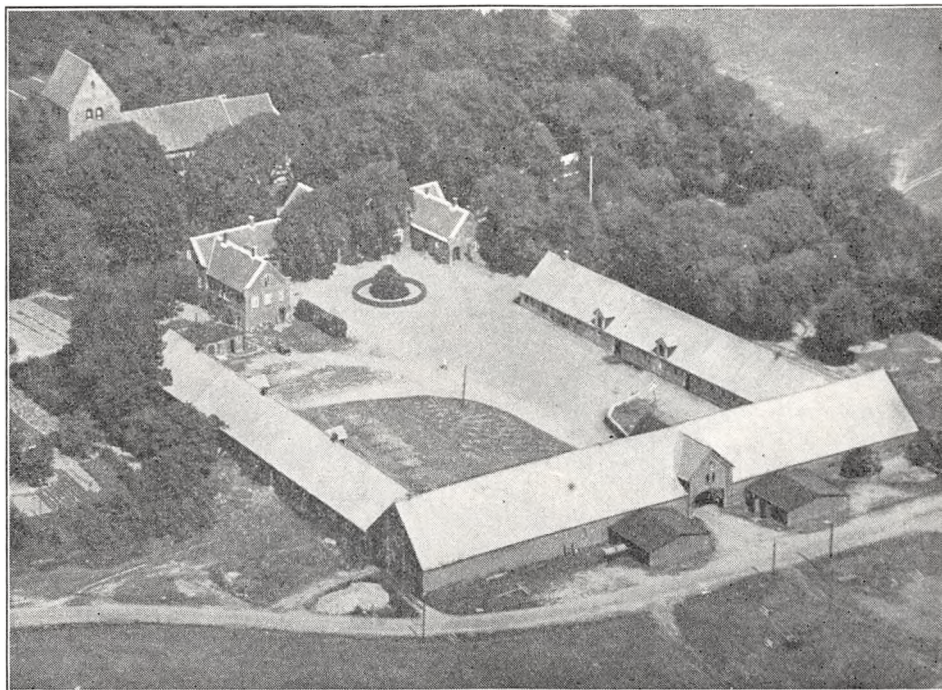
Gaarden drives af Ejerinden ved Inspektør P. K. Thingstrup; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. ½ Helbrak og ½ Roer, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Havre el. Byg. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 100 Kalig. og 100 Sække Kvalstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 2 Tyre og 100 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhorn-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes 14—16 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smør-ydelse pr. Ko er ca. 152 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Dybbækdal« i Thise.

Der holdes som Regel 15 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg, idet der tillægges 2—3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer og 1 Orne; der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 207 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

Grinderslev Kloster 3-fløjede Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store Have, er bygget i 1886—87; den er opført i én Etage, tækket med Tegl, Hovedfløjen med gennemgaaende Frontspids med Fremspring; den indeholder en stor god Lejlighed paa 10 Værelser med indlagt moderne Bekvemmeligheder. I den vestlige Sidefløj, som har høj Kælder, er der Bolig for Gaardens Inspektør. (De oprindelige Længer til Klosteret er forlængst forsvundet, medens den 4. Længe, Klosterkirken, er den nuværende Grinderslev Kirke).

De 3 sammenbyggede grundmurede store Avslænger er opført i 1886. Af de 2 Sidelænger, der har Tag af Cementsten, indeholder den østlige Værelser til Folkene samt Stald til Heste, Kalve, Søer og Fedekreaturer, den vestlige Ko- og Svinestald og mellem denne og Hovedbygningen en Halvtagsbygning, tækket med Tagpap, den rummer Hønsehus m. m.; Længen mod Syd, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen, er tækket dels med Pandeplader, dels med Tagpap. Til den sydlige Side af denne, paa hver sin Side af Ind-

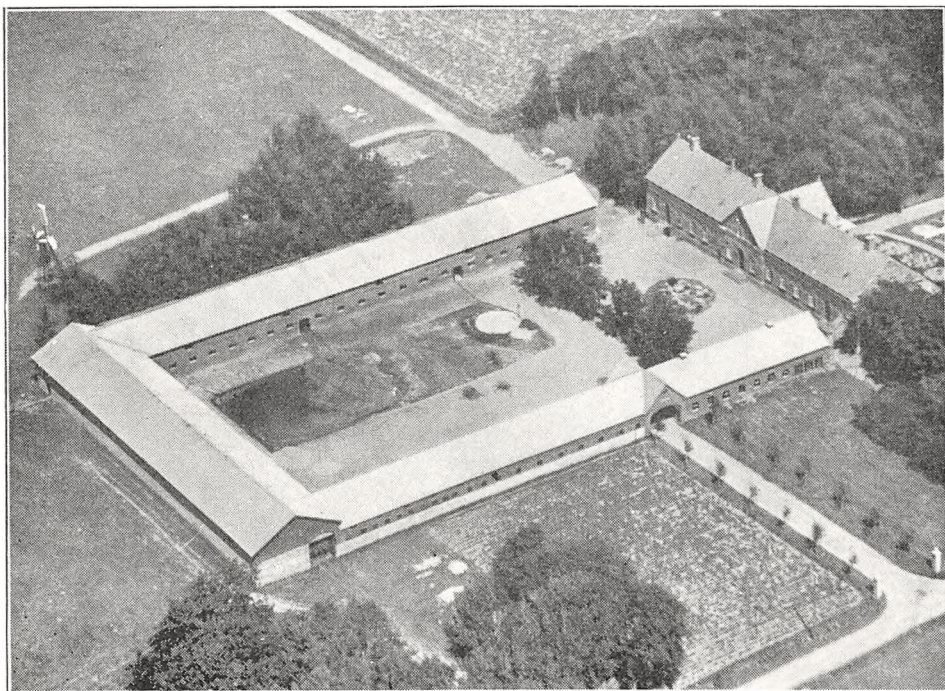


Grinderslev Kloster.

kørselsporten, er der opført 2 Tilbygninger af Træ, tækket med Tagpap, de rummer begge Vognporte; desuden Syd for Gaarden en Hjelm af Træ (ikke med paa Billedet), den er tækket med Tagpap og har Mansard af Pandeplader. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Electricitet, og der hører ét Hus med 2 Lejligheder samt ét Hus med 2,2 ha Jord, der er bortforpagtet, men indbefattet i Gaardens forannævnte Areal, til Ejendommen; denne ligger kønt, omgivet af Haven, op til Landevejen til Skive.

Grinderslev Kloster har Navn efter Klosteret af samme Navn, det eneste Kloster, der har været i Salling; dette, som hørte til Augustiner-Ordenen, er for øvrigt kun lidt kendt, hvad dets Historie angaar. Saa vidt vides var det stiftet omkring Midten af det 12te Aarh. i den urolige Tid før Valdemarstiden, og det nævnes i 1176. Det laa under Biskoppen i Viborg, der i 1531 forlænte det til Hans Pogwisch. Ved Reformationen kort efter inddrog det under Kronen, som i de følgende Aar forlænte det bort til 1581, da Frederik d. Anden mageskiftede det med 29 Gaarde, 7 Bol og 2 Møller til Chr. Lykke til Buderupholm. Senere overtoges det af Sønnen Iver Lykke, der i 1611 overdrog det til Erik Lykkes Enke, Fru Dorte Krabbe. Efter hendes Død i 1623 ejedes det af Sønnen Iver Lykke. I 1638 havde det 34 Td. Hrtk., og det ejedes da af dennes Søn, Oberst Valdemar L., der faldt i 1657; det overtoges nu af Enken, Fru Sophie Reedtz, efter hvis Død ca. 1690 det overtoges af deres 3 ugifte Døtre, Jomfruerne Kirsten, Dorte og Anna L. Disse, som øgede Godset og vistnok opførte en 3-fløjet Hovedbygning paa Tomten af de 3 Klosterlænger, levede endnu i 1719, men Ejendommen synes

derefter at være gaaet over til en Søsters Datterdatter, Jomfru Birgitte Marie Arenfeldt, der i 1750 skødede den med 32 Td. Hrtk. og 208 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 8,000 Rd. gr. Cour. til Kbmd. Math. Brunow i Holstebro; han solgte den i 1761 for 16,000 Rd. gr. Cour. til Th. Lund til Lund paa Mors, som i 1763 solgte Grinderslev Kloster for 19,000 Rd. med 32 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 26 Td. Tiendehrtk. og 204 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Mads Bjørn, der i Begyndelsen af de store Landboreformer frasolgte Bønderfæstegodset for en Gennemsnitspris af 100 Rd. Cour. pr. Td. Hrtk. Efter hans Død i 1788 solgte hans Enke, Birgitte Nordkjær, samme Aar Gaarden paa Auktion uden Bøndergods for 11,875 Rd. til Brdr. P. og Mikkel Kjeldsen; de solgte den i 1791 til O. Fr. Obel, der i 1796 (Tienden var vistnok nu ogsaa frasolgt) solgte den for 11,500 Rd. til Løjtn. E. C. C. Stjernholm; han solgte den i 1804 for 18,000 Rd. til J. H. Bjørn, som i 1840 afstod den til sin Søn M. V. Bjørn. I 1845 solgte han Gaarden til P. M. Quist, der i 1851 solgte den for 45,000 Rd. til L. J. Kirketerp. Efter hans



Langesgaard.

Død i 1866 ægtede Enken i 1874 Pastor J. R. Stochholm, og i 1876 solgte hun Ejendommen med ca. 258 ha, 32 Td. Hrtk. for 200,000 Kr. til sin Svigersøn, Dyrlæge Henr. T. Møller, efter hvis Død i 1913 den overtoges af Hustruen, den nuværende Ejerinde.

LANGESGAARD, Grinderslev Sogn, Grinderslev-Grønning Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Anton Iversen, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. 6½ km og godt 15 km til Skive, Tlf. Grinderslev-Breum 31.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Langesgaard og 5e af Brøholm Sø, samlet Areal 69 ha, deraf 62 Ager, 4,4 Eng, 1 Mose og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 97,500 Kr. (111,500), Jordv. 61,300 Kr. (72,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 134,000 Kr., Løstøret i Salling Brandf. for ca. 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Langesgaard ligger ca. 1½ km Øst for Grinderslev Kirke ved Vejen, som fra Landevejen Skive—Hvalpsund fører forbi Ejendommen og videre til Eskjær og Thise Torp; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, overvejende

paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er kaltet i Aarene 1924—26. Engen er Lavmose.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 15 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 177 kg aarlig, Mælken leveres til Breum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg. Der er hidtil leveret 450—475 Slagterisvin om Aaret (Pattegrise indkøbt); Gaarden har Kort til 133 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Langesgaard har grundmurede store, gode Bygninger. Den anelige Hovedbygning, der er opført i 1870—71, ligger mod Øst til den kønne gl. Have, har overbygget Veranda, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en stor god Lejlighed paa 11 Værelser. De 3 sammenbyggede Avslængere, som er opført efter en Brand i 1909, har muret Trimpel. Af de 2 Side-længere, der har Tag af Eternit, rummer den nordlige Sidelænge Ko- og Svinestald; den sydlige, som har Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, rummer Hestestald, Vognport, Redskaber og Maskiner, opført i 1924, medens den østlige Del af Længen, der indeholder Svinestald og Hønsehus, er opført i 1929. Den vestlige Længe, Laden, har Tag af Cementsten og Nord for denne en Vindmotor. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Vindmotoren yder Drivkraft til Kværn, og der hører et Hus til Ejendommen.

Langesgaard er dannet af Chr. Lange til Eskjær i Slutningen af det 18de Aarh., ca. 1790, af Stovbygaard, der havde 9 Td. Hrtk., og et Areal fra Eskjær. I 1798 kom Gaarden til Th. Thomsen til Østergaard (se Eskjær), som i 1805 afhændede den med 17 Td. Hrtk., 26 Td. Tiendehrtk. og 8 Td. Bønderfæstegods for 27,390 Rd. til Brdr. Chr. og P. Qvistgaard. Efter sidstnævntes Død i 1821 ægtede Broderen Enken og blev derved Eneejer af Gaarden; efter hans Død i 1833 ejedes denne i 1838 af A. P. Kruse, i 1853 af I. Grønbech og fra 1856 af A. F. Lundsgaard, hvis Plejesøn A. F. Deichmann overtog den ved hans Død i 1895. Efter Gaardens Brand i 1909 solgte han den med 187 ha, ca. 22 Td. Hrtk. for 146,000 Kr. til A/S »Udstykning af danske Herregaarde«, der udstykkede 118 ha, nemlig en Gaard paa ca. 27 ha, 10 Huse, hver med ca. 5 a 7 ha, samt nogle mindre Arealer, der solgtes til omboende. Aktieselskabet solgte derefter i 1910 Hovedparcellen til Laur. Børsting Andersen, som i 1918 overdrog den til sin Svigersøn, den nuværende Ejer.

NØRGAARD, Grinderslev Sogn, Grinderslev-Grønning Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Jens Andersen, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. 6 km og 12½ km til Skive, Tlf. Grinderslev-Breum 78.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Nørgaard, samlet Areal 100,9 ha, deraf 84,9 Ager, 5,5 Eng, 5,5 Skov og 5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 2 Skp. 0 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 119,600 Kr. (145,500), Jordv. 78,100 Kr. (95,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 83,000 Kr., Løsøret i Salling Brandf. for ca. 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Nørgaard ligger ca. 3 km Sydøst for Grinderslev Kirke, en ca. 800 m lang Allé fører mod Øst til Ejendommen fra Landevejen Skive—Hvalpsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, overvejende paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er til Dels drænet i Aarene 1865—74, samtidig mergledes Jorden, og der er atter merglet i Aarene 1924—34. Engen er dels god, dels mindre værdifuld Lavmose, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

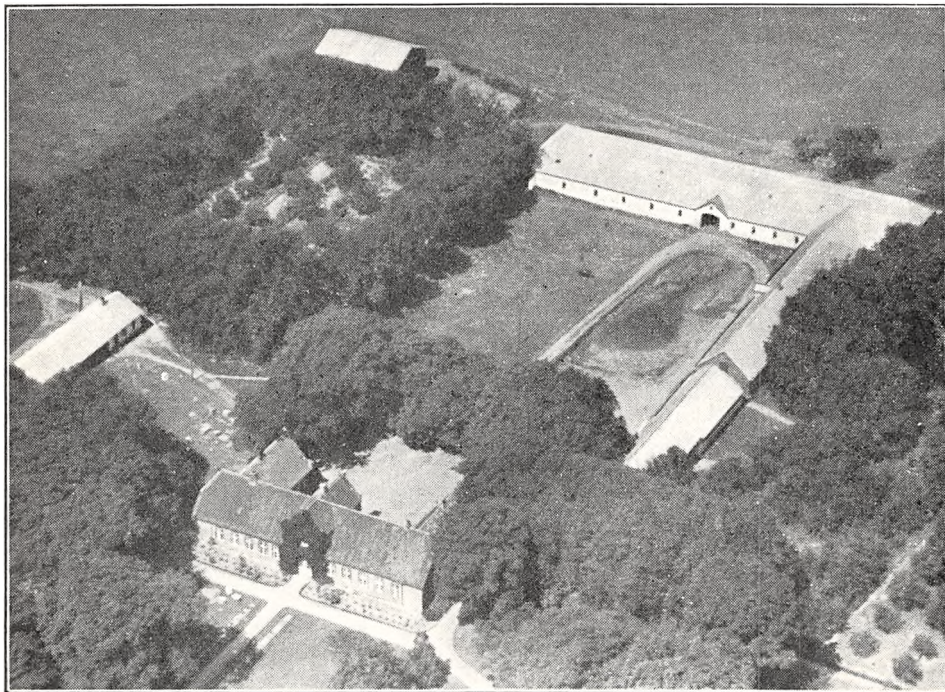
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 44 Malkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er godt 140 kg aarlig, Mælken leveres til Breum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svine-

besætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 260 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 123 Svin aarlig. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Nørgaard har grundmurede gode, store Bygninger, overvejende opført efter en Brand i 1922. Den teglhængte Hovedbygning, der bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje, ligger mod Syd til Haven; Hovedfløjen, som har gennemgaaende Frontspids med en Frembygning til Gaarden, indeholder en stor og god Beboelse. Af Avlsbygningerne er den østlige Sidelænge i 2 Afsnit, af hvilke det nærmest Hovedbygningen er tækket med Cementsten og rummer Garage samt Stald til Kalve og Søer; det nordlige Afsnit, der er tækket med Eternit, og som rummer Heste- og Svinestald, er sammenbygget i Vinkel med den hvidpudsede Længe mod Nord; denne, der indeholder Kostald og Lade, er tækket med Pandeplader ligesom en Hjelm Vest for Laden



Nørgaard.

og en Bygning Vest for Hovedbygningen, som rummer Bolig for en Medhjælper samt Vognport, sidstnævnte opført af Træ. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden som er aaben mod Vest til Landevejen, ligger kønt, omgivet af sin store gl., kønne Have og Læplantning, og der er fra Ejendommen smuk Udsigt over Skive Fjord.

Nørgaard er en gl. Hovedgaard, som nævnes i Historien i 1420, den ejedes da af Stig Munk. Senere kom den til Slægten Kaas, Bertel Kaas, dennes Søn Iver Kaas og Datteren Edel Kaas. Derefter ejedes den af Mogens Jensen (Harbous) og dennes Søn, Landsdommer Jens Mogensen Hvide til Sindinggaard, der solgte Nørgaard til sin Søstersøn Mogens Spend, som endnu ejede Gaarden i 1592; hans Søster, Inger S., bragte den til sin Mand Mads Pors, hvis Sønnen Erik Pors ejede den ved sin Død i 1645. Hans Enke, Anne Skade, ægtede senere Folmer Rosenkrantz, der i 1654 købte sin Svoger Fr. Skades Part i Gaarden, hvorefter han i 1655 solgte Nørgaard til Oberst Vald. Lykke til Grinderslev Kloster. Ved hans Død i 1657 overtoges den af Enken, som i 1684 solgte den med 36 Td. Hrtk. og 4 Fæstegaarde til Anne Jensdatter (Erik Grubbe til Tjele's Elskerinde); hun overdrog den Aaret efter til sin Svigersøn Fr. U. Ulfeld, der kort efter (1687) solgte den til Farver Erik Laur. Sterch af Holstebro; han overdrog den i 1702 med 30 Td. Hrtk. til 2 Sønner Christen og Laurids, af hvilke sidstnævnte udkøbte Broderen Aaret efter. Efter hans Død i 1731 købte Søsteren, Anna Eriksdatter S., Enke efter Pastor H. Brunow i Grinderslev, Nørgaard med 30 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 27 Td. Tiende- hrtk. og 98 Td. Hrtk. Bønderfæstegods paa Auktion for 3783 Rd. Hun ægtede senere Mads Jensen Brøndum, der i 1745 solgte Gaarden for 5000 Rd. til Claus Vadum fra Aalborg. Efter

hans Død solgte Enken den i 1747 paa Auktion for 3500 Rd. til Peder Damgaard, efter hvis Død i 1767 Enken, Maren Andersdatter Qvistgaard, i 1779 solgte den med 30, 70 og 221 Td. Hrtk. for 25,000 Rd. til sin Søn Chr. Damgaard. Før sin Død i 1783 testamenterede han den til sin Svoger Mads Iversen Qvistgaard, efter hvis Død i 1803 Enken, Mette Damgaard, Aaret efter overdrog den med 30, 70 og 174 Td. Hrtk. for 52,000 Rd. til Sønnen Iver Qvistgaard. Ved hans Død i 1830 kom den til Sønnen, Mads Q., og derefter til C. G. C. O. Eckermann, som vistnok afhændede Godset; han solgte i 1855 Nørgaard med 39 Td. Hrtk. for ca. 135,000 Rd. til Dr. phil P. M. Stilling, der afhændede den til Krigsassessor Ad. Hein. I 1868 blev den ved 4. Tvangsauktion for 194,000 Kr. med 395 ha tilslaaet Agent N. Nyholma, efter hvis Død i 1874 Sønnen, Grosserer H. C. Nyholm, Aaret efter solgte den med ca. 385 ha for 394,000 Kr. til Overretssagfører L. Jensen. Han solgte den i 1879 for 400,000 Kr. til E. H. Beyer, som frasolgte en stor Del af Jorden, saaledes ca. 27,5 ha til Andr. Hansen, der paa Arealet byggede »Torngaard«, Matr.-Nr. 1d af Nørgaard $\frac{3}{4}$ km Nord for denne, og endvidere udstykkedes der en Del Jord til omboende samt til Smaabrug, hvorefter Gaarden ved Tvangsauktion i 1904 overtoges af »Bikuben« i Kbhvn. med 255 ha, 28 $\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. for 140,500 Kr. »Bikuben« solgte den kort efter for 151,000 Kr. til et Konsortium, som udstykkede ca. 118 ha af Gaardens Areal, saaledes 30 ha til Digteren Jeppe Aakjær og en Broder, der byggede »Jenle«, Matr.-Nr. 1q af Nørgaard, ca. 1 km Sydøst for denne, kendt for sin smukke Beliggenhed, og samtidig frasolgte en Del Jord til Naboer og til nyoprettede Smaabrug, hvorefter Konsortiet i 1906 solgte Gaarden med Hovedparcellen, 137 ha med 18 Td. Hrtk. til Johs. Johnsen. Han solgte Nørgaard i Begyndelsen af Verdenskrigen til Bækgaard, og den var nu en Del i Handelen, ligesom der stadig er frasolgt Jord, ialt ca. 36 ha med ca. 5 Td. Hrtk. I 1917 solgte Chr. Lauritzen Gaarden med 15 Td. Hrtk. for 206,000 Kr. til C. Nymann, som afhændede den til Jens Pedersen; han solgte den i 1918 til Søren Sørensen, efter hvem den efter en Brand i 1922 atter købtes af Chr. Lauritzen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1924.

JUNGEDGAARD, Junged Sogn, Junged-Torum Komm., Salling Nørre Hrd., Viborg A., Ejer J. P. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Roslev, Afst. 12 $\frac{1}{2}$ km og 25 km til Skive.

Jungedgaard, der ligger en lille km Nordøst for Junged By og Stranden, er nu næsten helt udstykket. Hovedbygningen, som er opført ca. 1548, er omgivet af Grave og bestaar af 3 sammenbyggede hvidpudsede Længer med takkede Gavle, opført i én Etage og tækket med Tegl.

Saa vidt vides ejedes Jungedgaard i Slutningen af det 15de Aarh. af Alb. Skeel til Hegnet, hvis Sønnesøn Herm. Skeel opførte Hovedbygningen. Fra denne Slægt kom Gaarden ved Ægteskab i Begyndelsen af det 17de Aarh. til Medlemmer af Slægterne Rantzau og Bille. Af andre gl. adelige Slægter har den endvidere tilhørt Medlemmer af Slægterne Kaas, Holck og Sehested. I 1750 købtes den for 18,000 Rd. af Kommercerd. Laur. Hviid, Hovedgaarden havde da 40 Td. Hrtk. samt 72 Td. Tiendehrtk. og 309 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. I 1768 kom den ved Auktion for 32,000 Rd. til Borgmester Johs. Bornemann i Viborg, efter hvis Død i 1780 Boet Aaret efter ved Auktion solgte den med 40, 72 og 255 Td. Hrtk. for 28,140 Rd. til Anders Mortensen Qvistgaard. Efter hans Død i 1806 overtoges den af Enken og efter hendes Død i 1837 af en Søn og 2 Døtre. Efter disses Død i Aarene 1863, 1864 og 1876 solgtes Jungedgaard i 1880 af Dødsboet ved Auktion med 270 ha, 30 Td. Hrtk. for 136,000 Kr. til A. Gjedde, Godset var da forlængst frasolgt. Han solgte i 1894 Gaarden med samme Tilliggende samt Besætn. og Invt. for 130,000 Kr. til Forp. A. Olesen, der i 1907 solgte den til Elis Bay. I 1909 solgte han den med 270 ha, ca. 30 Td. Hrtk. for 150,000 Kr. til et Konsortium, som straks tog fat paa Gaardens Udstykning, og der er nu kun en Hovedparcel tilbage paa ca. 26 ha, den ejes af J. P. Pedersen.

Ved Udstykningen blev der oprettet 10 Statshusmandsbrug med et Tilliggende af 5,5—7 ha samt 5 mindre Gaardbrug, foruden at der solgtes en Del Jord til Gaardens Naboer.

Hovedbygningen staar endnu, og Avlsbygningerne er dels nedrevet, dels omdannet til Ejendommens nuværende Størrelse.

AAGAARDSHOLM, Torum Sogn, Junged-Torum Komm., Salling Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. J. Chr. Andersen, Postfb. og nærmeste St. Roslev, Afst. 6 km og 22 $\frac{1}{2}$ km til Skive.

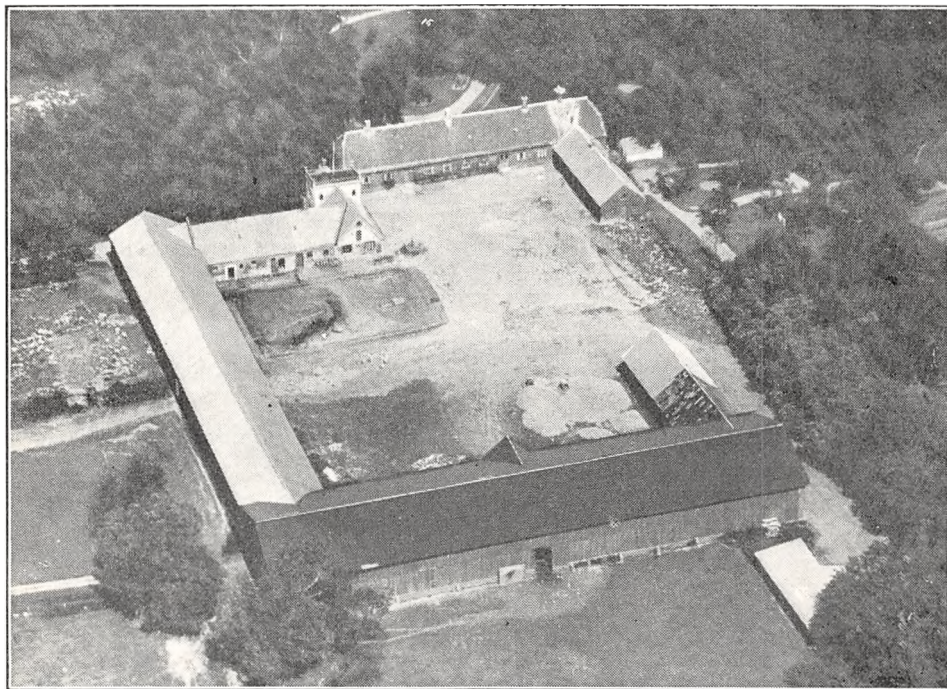
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ll. Torum og 5a af Hinnerup, samlet Areal 77,3 ha, deraf 74 Ager og 3,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. o Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 110,100 Kr. (138,100), Jordv. 71,400 Kr. (101,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løspøret i Salling Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Gindings Hrd.s Højspændingsanlæg.

Aagaardsholm ligger ca. 1 km Vest for Torum By ved Landevejen, som over Roslev

fører til Branden (Færgeoverfarten til Fur); Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid.

Jorden dyrkes i en alm. 9 Marks Drift, deraf 2 Skifter med Roer, 4 med Korn og 3 med Kløver og Græs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 35 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 10 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 135 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nordsalling« ved Lendum.



Aagaardsholm.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 400 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kort til 135 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Aagaardsholm har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, som omgiver Gaarden mod Nord og Øst, bestaar af en teglhængt rummelig Midterfløj (ligger ikke helt solret) med en aaben Veranda til Haven og 2 Sidelænger med Tag af Cementsten. Af disse rummer den østlige Værelser til Folkene og den vestlige Fodermesterbolig samt en taarnagtig hvidpudset Portbygning (som bærer Flagstang), gennem hvilken der er Indkørselsport (med et Ur over Porten) til Gaarden. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger, den østlige korte Længe, Hestestalden, og den vestlige, Kostalden, tækket med Pandeplader; over Kostalden, som har muret Trimpel, er der indrettet Svinestald paa Loftet (den Bygning, der paa Billedet forbinder Kostalden med Fodermesterboligen, er nu nedrevet, og det samme gælder om den Halvtagsbygning med Tag af Pandeplader, som ses Syd for Gaarden). Den sydlige Længe, Laden, der er tækket med Tagpap, har muret Trimpel til Gaarden, medens Væggen mod Syd er af Træ. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der er Fodermesterbolig paa Gaarden.

Aagaardsholm er dannet under de store Landboreformer i Slutningen af det 18de Aarh. af 2 Selvejer-Bøndergaarde med tilsammen 17 Td. Hrtk., som Niels Jensen Aagaard (senere Ejer

af Hessel i Gislum Hrd.) i 1791 udflyttede fra Torum By. Senere ejedes Gaarden af S. Wirenfeld (tidligere Hessel), der døde i 1807, og P. C. Toft, som i 1818 solgte den med 20 Td. Hrtk. for 2550 Rbd. Navneværdi til Niels Arrøe. Efter hans Død i 1840 solgtes den uden Besætn. til Bankdirektør J. C. Møller for ca. 12,000 Rd.; han solgte den i 1862 med 17 Td. Hrtk. (af Sallings bedste Jord) med Besætn. og Invt. til J. H. Ahnfeldt Kjeldsen fra Lerchenfeldt for ca. 93,200 Kr. (Sælgeren forbeholdt sig dog Indtægten af Rapsen og Mejeriet for Sommeren); han solgte i 1867 Gaarden med Besætn., Invt. og Høst for 94,000 Kr. til Aug. Groot fra Sjælland (Sælgeren havde i de 5 Aar øget Besætn., opført en ny Længe og drænet en Del af Jorden). Efter hans Død i 1902 (Gaarden var da paa 166 ha med 21½ Td. Hrtk.) overtoges den af Sønnen Valdemar Groot, som i 1909 solgte den med 20 Td. Hrtk. for 156,000 Kr. til N. Dahl (Sælgeren havde da solgt en Del Jord fra Gaarden). Efter Dahls Død i 1924 overtoges den af Hustruen Kirsten Dahl, der overdrog den i Forpagtning til Sønnen Niels M. Dahl, og af hende købte den nuværende Ejer den i 1928 for 215,000 Kr. (ca. 115 ha med ca. 14 Td. Hrtk., idet der i Aarenes Løb siden 1909 var frasolgt ca. 40 ha). Den nuværende Ejer, som ogsaa ejer Vissegaard pr. Gug, frasolgte i 1929 yderligere 37,5 ha, dels til et Statshus, dels til 3 mindre Nabogaarde, og Gaarden har derved faaet sit nuværende Areal.

TORUM PRÆSTEGAARD, Torum Sogn, Junged-Torum Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. J. P. Ladefoged, Postfb. og nærmeste St. Roslev, Afst. 9½ km og 22½ km til Skive, Tlf. Torum 12.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Møgeltorum, samlet Areal 87,4 ha, deraf 81,4 Ager, 4,5 Eng og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 0 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdkv. 89,100 Kr. (101,500), Jordv. 67,500 Kr. (75,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsoret i Salling Brandf. for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Torum Præstegaard ligger godt 1 km Øst for Torum By ved Vejen Torum—Junged; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 45 ha god Lermuld paa Lerunderlag, 22 ha lav Jord (sort Jord paa Klægunderlag) og 14,4 ha mere uensartet Jord af vekslende Bonitet. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket af den nuværende Ejer. Engen er Lavmose (humusblandet Jord).

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 25 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ung kreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 20 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nordsalling« ved Lendum.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 430 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 145 Svin aarlig. Der holdes 7 Faar og 1 Væder; Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Torum Præstegaard har grundmurede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1808 og restaureret i 1928. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, har aaben Veranda til denne og gennemgaaende Frontspids; den indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er den vestlige Sidelænge tækket med Asbest, den har Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen og rummer Kostald og Vognport; den østlige Sidelænge, der indeholder Værelser til Folkene samt Heste- og Svinestald, har Tag af Cementsten ligesom den sydlige Længe, Laden; til den vestlige Gavl af denne er der tilbygget en Forlængelse, tækket med Asbest, den indeholder Ungkvægstald, og Øst for Gaarden op til Svinestalden ligger Gaardens Hønsehus, der er opført af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Torum Præstegaard, som har været Anneksgaard til Junged-Torum Præstekald, er senere frasolgt dette (tidligere har Torum været Hovedsognet); den ejedes i forrige Aarh. af Hans Pedersen, der i 1900 solgte den til Gudik Gudiksen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1915.

HEGELUND, Torum Sogn, Junged-Torum Komm., Salling Nørre Hrd., Viborg A., Ejer Johs. Kvist, Postfb. og nærmeste St. Roslev, Afst. $10\frac{1}{2}$ km og $21\frac{1}{2}$ km til Skive.

Hegelund, der ligger ved Sognevejen mellem Torum og Grettrup, ejedes omkring Midten af det 15de Aarh. af Væbner Jep Pusel, som skødede den til Viborg Bispestol. Af senere adelige Ejere maa nævnes Medlemmer af Slægterne Glob, Krabbe og Rosenkrantz. I 1663 ejedes den med 17 Td. Hrtk. af Jørg. Rosenkrantz, hvorefter den i 1683 kom under Hovedgaarden Eskjær, delt i 3 Gaarde med tilsammen ca. 16 Td. Hrtk. I 1790 solgte Justitsrd. Chr. Lange Gaarden fra Eskjær for 808 Rd. I Slutningen af det 19de Aarh. ejedes den fra 1882 af Anton Jensen, der i 1901 solgte den med 86 ha, godt 10 Td. Hrtk. til N. K. A. Ladefoged; han solgte den i 1911 med ca. 78 ha, med Besætn. og Høst for 93,000 Kr. til et Konsortium, som tog fat paa Gaardens Udstykning. Efter at der var udstykket ca. 20 ha til to Ejendomme, én paa 7,7 og én paa 17 ha (sidstnævnte fik dog ogsaa Jord fra anden Side), købte N. K. A. Ladefoged Gaarden og Hovedparcellen med ca. 58 ha, ca. 7 Td. Hrtk., som han i 1918 solgte til Johs. Kvist, den nuværende Ejer.

KJELDGAARD, Selde Sogn, Selde-Aasted Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer J. A. Rothaus, Postfb. Roslev, nærmeste St. Durup, Afst. $10\frac{1}{2}$ km og 28 km til Skive, Tlf. Selde 14.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kjeldgaard, samlet Areal 115 ha, deraf 71,5 Ager, 34 Eng, 5,5 Skov og 4 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 11 Td.; Ejdkv. 134,000 Kr. (142,000), Jordv. 88,000 Kr. (98,000); Bygn. ef. fors. i Landbygn. Brandf. for 156,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 132,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Kjeldgaard ligger ca. 2 km Nordøst for Selde By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i 1930. Engen er kultiveret Haardbundsen, som kan dyrkes, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af Hvidkløver; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

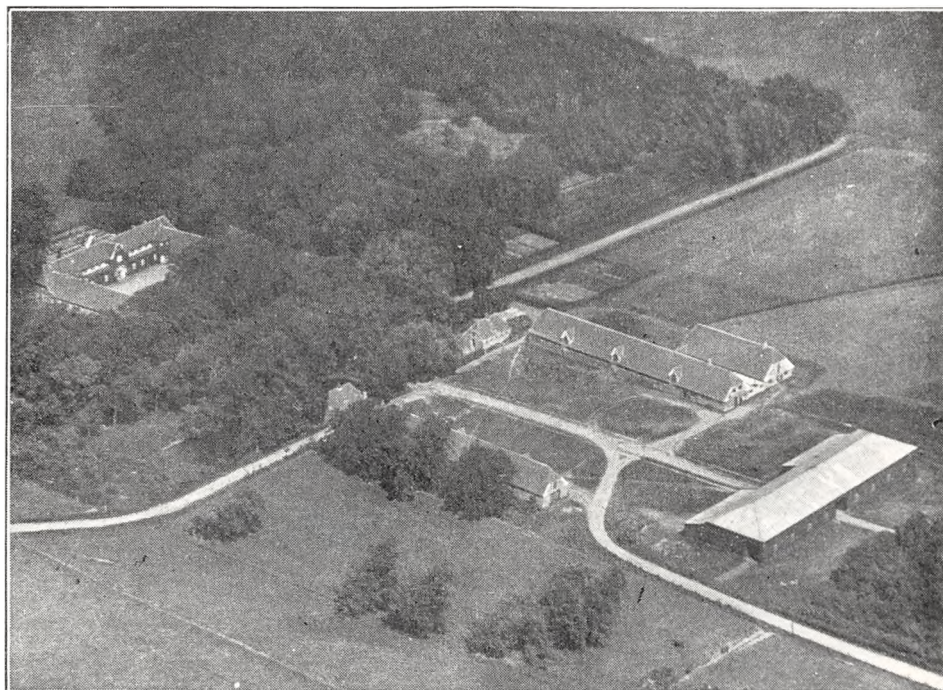
Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er dels af Korthorns-, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nordsalling« ved Lendum.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 5 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der leveres 70—80 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 72 Svin aarlig. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Kjeldgaard Hovedbygning, der er opført i Slutningen af det 18de Aarh., er omgivet af Voldgrave, som mod Syd — mellem denne og Ladegaarden — endog er dobbelte; den bestaar af en grundmuret Midterfløj og 2 Sidefløje af Egebindingsværk i én Etage og tækket med Tegl, Midterfløjen med en tilbagetrukket Mansard-Etage og en rundbuet gennemgaaende Frontspids. Under og efter Verdenskrigen, da den ejedes af Skibsreder A. Krohn, gennemgik Hovedbygningen en Restaurering, under hvilken de 2 Hjørnetaarne ind mod Gaarden opførtes. Endnu i Begyndelsen af det 18de Aarh. laa Hovedbygningen paa det gl. Voldsted i Haven, den havde da et højt Taarn med Spir; den indeholder nu en stor og god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Avlsgaarden, som ligger ca. 100 m Syd for Hovedbygningen, bestaar af 3 grundmurede fritliggende Længer, af hvilke Laden, der ligger mod Syd, er af Træ og tækket med Pandeplader, og til den nordlige Side er der paa hver Side af Indkørselsporten opført en Halvtagsbygning, en Vognport samt en Redskabs- og Maskinbygning. Af de 2 Side-længer, som er tækket med Tegl, rummer den vestlige Lejlighed til Forkarlen og Økonomilejlighed, Hestestald og Stald til Søer samt Mølleri og Garage, den østlige Svine- og Ungkvægstald; Længen Øst for og parallelt med denne rummer Kostald, og i Rummet mellem disse er der mod Syd indrettet Roehus. Desuden ved den nordlige Ende af de 2 Sidelænger et Hønsehuse samt et Hus til Gæs, disse 2 samt Kostalden er ligeledes tækket med Tegl. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har Vand fra en Kilde (virker ved Stødhævert), og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden, som kun ligger ca. $\frac{4}{5}$ km fra Fur Sund, ligger smukt, omgivet af Skov og sin store kønne Have.

Kjeldgaard har Navn efter en Kilde Øst for Gaarden, hvorfra denne forsynes med Vand; tidligere betragtedes Kilden som hellig. Gaarden, der i Middelalderen var kommet under Vi-

borg Bispestol, tilfaldt Kronen ved Reformationen. (Efter en Overlevering blev den i 1534 under Grevens Fejde indtaget af Skipper Clement og de oprørske Bønder). I 1578 var den kommet fra Kronen til Ove Juel, efter hvis Død i 1599 den gik over til Brodersønnen, Rigsrd. og Statholder i Norge Jens Juel; efter hans Død i 1634 bragte Datteren, Christence Juel, den til sin Mand, Hofmester paa Sorø ridderlige Akademi Jørgen Rosenkrantz, der i 1668 solgte den med 84 Td. Hrtk. til Enke efter Gregers Krabbe til Torstedlund, Fru Dorte Daa, ved hvis Død i 1675 den arvedes af Svigersønnen Bernt Daa. Efter hans Død i 1699 overtoges Gaarden i 1704 efter Arveskiftet af Sønnen Manderup Due, som i 1709 solgte den med 32, 24 og 224 Td. Hrtk. for 12,344 Rd. til Herløv Stiernholm, der i 1755 afstod den med 32, 73 og 278 Td. Hrtk. for 3262 Rd. i Kr. og 10,738 Rd. gr. Cour. til Sønnen Rasm. S. Efter hans Død i 1777 afstod Enken, Anne Christine Øllegaard Hvas, den i 1783 for 30,000 Rd. til Sønnen Fr. S., som i 1797 fik Bevilling til at frasælge Godset med Bevarelse af Hovedgaardens Frihed.



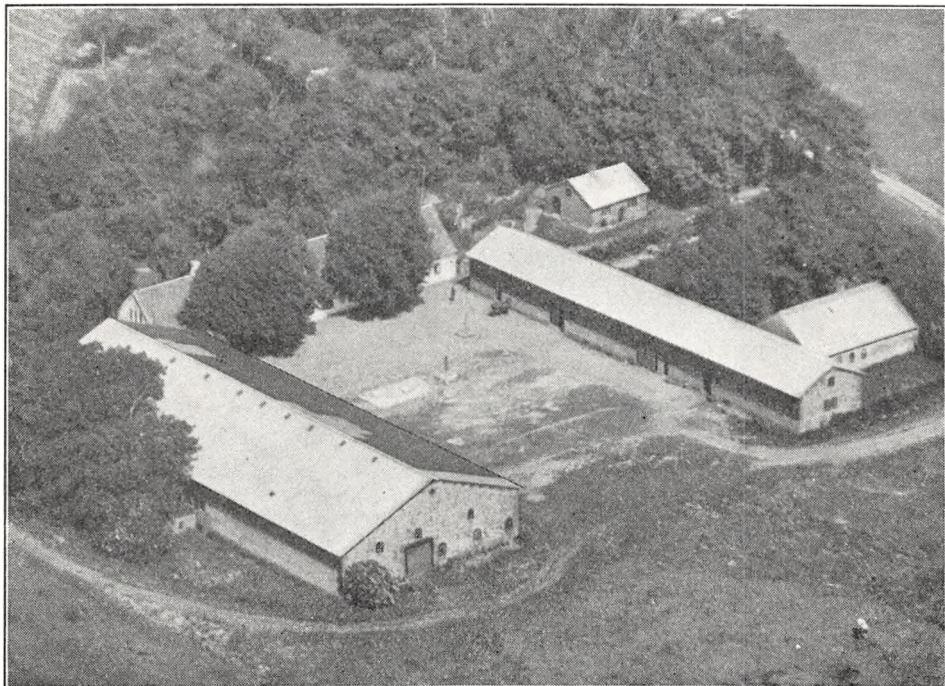
Kjelddgaard.

Efter hans Død i 1810 solgtes Kjelddgaard med Bøndergodset og Selde Sogns 2 Tiender for 74,050 Rd. til et Konsortium, der i 1812 solgte den for 120,000 Rd. til Pastor F. V. Trojel (senere i Kornum). Under Landbrugskrisen maatte han i 1825 ved Tvangsauktion afstaa Gaarden med 32, 24 og 18 Td. Hrtk. for 4000 Rbd. rede Sølv til Etatsrd. Saabyes Arvinger og Skibskapt. H. Krøyer, der straks afhændede den til Th. Nysum. Efter hans Død i 1831 solgte Enken den i 1838 til Jægern. E. C. v. Cossel, som i 1853 solgte den for 72,000 Rd. til A. V. Wahl. I 1867 magesiftede han den for Allinggaard ved Silkeborg til Grevinde Julie Tramp, hvis Søn, Greve A. G. R. Tramp, i 1888 solgte den med 26 Td. Hrtk. for 165,000 Kr. til Forp. A. L. Bruun; fra ham overtoges den i 1900 af »Statsanstalten for Livsforsikring«, der i 1901 solgte den med 243 ha, 25½ Td. Hrtk. for 120,000 Kr. til H. E. Wolff. Han solgte den i 1905 med 245 ha, 25½ Td. Hrtk. for 152,000 Kr. til H. J. Stadell, som i 1908 solgte den med 25½ Td. Hrtk. for ca. 150,000 Kr. til W. Christensen, Ingerslevgaard, Ørsted. I 1911 solgte han den med Besætn. og Invt. for 145,000 Kr. til Gaardens Forp. A. L. Froberg (senere til Østergaard); han frasolgte i 1915 77 ha til 8 Statshusmandsbrug samt yderligere 36 ha, hvorefter han i 1915 solgte Gaarden til Chr. Lauritzen, der i 1916 solgte den med 130 ha for 205,000 Kr. til Skibsreder A. Krohn (se under Bygningerne), og af ham købte den nuværende Ejer den i 1924. I 1932 er der yderligere frasolgt og oprettet en Ejendom paa ca. 14,8 ha.

RYBJERGGAARD, Rybjerg Sogn og Komm., Salling Nørre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. J. H. Christensen, Postfb. og nærmeste St. Roslev, Afst. $4\frac{1}{2}$ km og ca. 19 km til Skive, Tlf. Kirkeby 10.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Rybjerg og 28a m. fl. af Ilbjerg, samlet Areal 80 ha, deraf 72,5 Ager, 6 Eng og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. o Skp. o Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 98,800 Kr. (106,200), Jordv. 62,500 Kr. (76,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løvsøret i Salling Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Rybjerggaard ligger godt 1 km Øst for Rybjerg Kirke med Indkørsel fra Landevejen Hvalpsund—Sallingsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen En-



Rybjerggaard.

gen, som ligger 3 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er Lavmose.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 170 Sække Superf., 25 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; der fedes 14—16 Stude om Aaret; Mælken leveres til Gamstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 230 Slakterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 104 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 300 Høns.

Rybjerggaard har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store Have med Veranda til denne og Frontspids mod Syd, er opført ca. 1860; den indeholder en stor Lejlighed. Avlsbygningerne, som er bygget i 1907 efter en Brand, har muret Trimpel og Tag af Pandeplader. Af de 2 Sidelænger (Gaarden er aaben mod Syd) er

der Kostald og Lade Side om Side i den meget brede vestlige Sidelænge og Brændehus med Værelser over dette til Folkene samt Hestestald, Vognport og Svinestald i den østlige, Svinestalden udvidet i en Sidelænge mod Øst, der tillige rummer Hønsehus; den har Tag af Cementsten. Desuden Øst for Hovedbygningen en Fodermesterbolig, som er tækket med Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger ret højt og frit, er der vid Udsigt over Egnen.

Rybjerggaard er oprettet i 1795 af den driftige Justitsrd. Chr. Lange til Eskjær; den ejedes i forrige Aarh. af Randrup, efter hvis Død den overtoges af Enken, som i 1905 solgte den til Kr. F. Uhrhammer Pedersen. Han solgte den i 1918 til Lars Chr. Morgen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1933.

HARRE HERRED

ØSTERGAARD, Aasted Sogn, Selde-Aasted Komm., Harre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer A. L. Froberg, Postfb. og nærmeste St. Durup, Afst. 4 km og 25 km til Skive, Tlf. Aasted 11.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Østergaard, samlet Areal 234,4 ha, deraf 221 Ager, 2,7 Skov, 2,7 Mose, 5,5 Have, Park og Gaardsplads og 2,5 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 31 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdkv. 260,000 Kr. (272,600), Jordv. 205,000 Kr. (210,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 231,500 Kr., Løspøret i »Danmark« for 189,500 Kr.; Lys fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Østergaard ligger ca. ½ km Syd for Aasted By med Indkørsel fra Vejen Aasted—Durup; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 155 ha god Lermuld paa Lerunderlag, 66 ha er opdyrket Mose (humusblandet Jord), drænet og kultiveret af den nuværende Ejer. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet i 1860'erne og kalket i Aarene 1910—20. Skovens Bevoksning er Gran, Parkens dog Løvtræ.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Dels benyttet Brak, dels lidt Helbrak, Ærter samt Roefrø, 2. Hvede, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Der avles en Del Frø af Roer, Kløver og forskellige Græsarter. Der gødes med Staldgødning 2 Gange i Rotationen til Hvede og Roer, og af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 30 Kalig. og 70 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 120 Malkekøer, 4 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig med 150 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Nordsalling« ved Lendum.

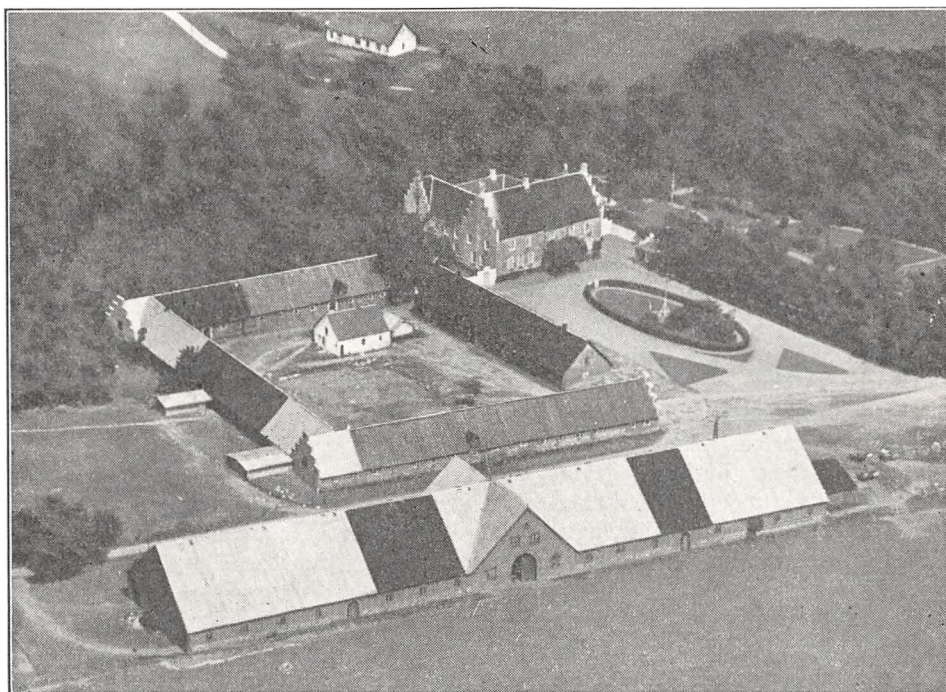
Der holdes som Regel 20 Arbejdsheste (Krydsning af belgiske og jyske Heste), og der tillægges 7—8 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer og 1 Orne; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 150 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Østergaard Hovedbygning, der ligger mod Øst og Nord til den store Have og Park, er opført i Begyndelsen af det 16de Aarh. Den bestaar af 4 ret korte sammenbyggede Længer, de omslutter en lille 9,5×9,6 m kvadratisk Borggaard. Af Fløjene, som er opført af røde Munkesten (senere hvidkalkede) paa en høj Kampestenssyld, er den sydlige og den vestlige Fløj de ældste, paabegyndt i 1516, de er i 2 Stokværk over Kælderen; de 2 andre, den nordlige og den østlige, er lidt yngre; disse har ligeledes Kældere, men er lidt lavere, idet det øverste Stokværk kun er et Halvstokværk. De ret tykke Mure, der er uden videre Prydelser (Blindinger), har takkede Gavle. Hovedbygningen, som er tækket med Tegl, er delvis endnu omgivet af Grave, og tidligere har der endvidere været anselige Volde; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Hovedbygningen er fredet i Klasse A.

De 4 grundmurede Avslænger er overvejende tækket med Tagpap. Af disse er de 3 sammenbygget til en 3-længet Gaard, aaben mod Øst, de 2 Sidelænger med takkede Gavle. I disse er der Garage, Bokse og Kostald i den sydlige Sidelænge, Svine- og Kostald i den nordlige og Kostald i Længen mod Vest, til hvis Vestsider der er opført 2 korte Tilbygninger, et Roehus og en Udvidelse af Kostalden. Mod Øst er Gaardspladsen lukket af en Længe, som rummer Værelser til Folkene og Hestestald, og inde paa Gaardspladsen en Længe, der rummer forskelligt og har Tag af Cementsten. Desuden Syd for Gaarden en stor Lade med gennemgaaende Frontspids over Gennemkørselsporten, den er tækket med Tagpap mod Nord og Pandeplader

mod Syd, og Øst for Laden (ikke med paa Billedet) en Halvtagsbygning af Træ, den rummer Vognport samt Redskaber og Maskiner. Gaarden har eget Vandværk til Hovedbygningen, til hvilket Vandet kommer ved Tryk, der benyttes Dampkraft til Drift af de stationære Maskiner, og der hører 4 Huse med 7 Lejligheder til Ejendommen samt en hollandsk Vindmølle med Beboelse; denne, som er særskilt vurderet, har en Ejdskv. af 8000 Kr. Gaarden ligger kønt, omgivet af sin store Park og Have.

Østergaard kan mulig føres tilbage til det 14de Aarh., den laa da noget længere mod Vest nærmere Nissum og tilhørte Familien Krabbe. Sikkert træder den frem i Historien under Dronning Margrete, da den i 1406 ejedes af Niels Mikkelsen Krabbe. Senere ejedes den af Sønnen Morten Krabbe og efter ham af dennes Søn Lucas eller Glob Krabbe, der nedbrød den gl. Borg og opførte den nuværende ca. 2 km længere mod Syddøst, ligesom han ændrede Navnet fra Nissum eller Næssum til Østergaard. Efter hans Død i 1543 arvedes Gaarden af Sønnen Iver



Østergaard.

Krabbe, der, inden han døde i 1561, fik Godset afrundet ved at mageskifte en Del Strøgods med noget Gods, som Asmild Kloster ved Viborg havde i Aasted Sogn, en Foranstaltning, der fortsattes af Enken, Magdalene Banner; hun afstod Gaarden til Datteren, Anne K., som bragte den til sin Mand, Rigsrd. Axel Wiffert, efter hvis Død i 1580 hun ægtede Erik Kaas til Vorgaard i Øst-himmerland. Ved hendes Død i 1625 gik Arvingerne fra Arv og Gæld, og Gaarden gik over til Søsterdatteren, Fru Anna Tygesdatter Brahe, der var Enke efter O. Lindenov til Borreby (Sjælland). Efter hendes Død i 1636 arvedes den af Svigerdatteren, Enkefru Vibeke Podebusch, som bragte Gaarden til sin anden Mand Knud Ulfeld til Svenstrup. Efter hans Fald i Krigen i 1657 pantsatte Stedsønnen, Amtmd., Kmhr. Chr. Lindenov, i 1660 Østergaard med 48 Td. Hrtk. for 10,000 Rd. til Provst ved Frue Kirke i Kbhvn. Erik O. Torm, hvis Enke, Søster, f. Worm, efter hans Død i 1667 gjorde Indførsel i 1673 hos Chr. Lindenov. Ved hendes Død i 1685 kom Østergaard over til Svigersønnen Jens Henriksen, der i 1694 paa Grund af Fattigdom solgte den til Forp. Anders Hansen Høyer paa Astrup; ved hans Død i 1727 overtoges den af én af hans Kreditorer, den velhavende Borgmester Kr. Jensen Basalle i Aarhus. Efter hans Død i 1747 havde den til 1738 ikke mindre end 4 Ejere, nemlig Hospitalsforvalter Niels Nielsen, som købte den for 28 Rd. pr. Td. Hrtk., dennes Svigersøn Chr. Vassard, Ritm. Chr. Lautrup og dennes Enke, Birg. Blichheld, der i 1758 solgte den med 40 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 31 Td. Tiendebrtk. og 244 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 16,000 Rd. (51 Rd. pr. Td. Hrtk.) til Niels Andersen Qvistgaard. Efter hans Død i 1763 ægtede Enken Aaret efter Chr. Kjærulff, efter hvis Død i 1777 Østergaard købtes paa Auktion for 31,330 Rd. af de 2 Stedsønner Anders og Jens Qvistgaard, af hvilke førstnævnte i 1786 udkøbte Broderen; han lod det meste af

Godset udskifte, og til stor Gavn for Gaardens Enge og Mose købte han og fik nedlagt Nissum Vandmølle mod at bygge en Vindmølle, ligesom han anlagde et Teglværk og et Kalkbrænderi. Ved hans Død i 1792 købtes Østergaard Aaret efter paa Auktion for 42,000 Rd. af Kapt. Th. Thomsen, Vindumovergaard; han, som var fra Fyn, gik over til Mejeridrift. Han solgte i 1804 Østergaard for 100,000 Rd. til 3 Spekulanter, der solgte det meste af Fæstegodset, hvorefter de i 1806, efter at have faaet kgl. Bevilling for, at Gaarden maatte beholde sin Hovedgaardsfrihed efter Bortsalget af Godset, solgte den til Thomsen igen med dens 2 Tiender for 56,500 Rd. Efter hans Død i 1823 solgtes den ved Auktion med 40, 35 og 10 Td. Hrtk. for 4000 Rbd. r. Sølv og 5000 Rbd. Sedler til Nis Nissen til Spøttrup, som igen indførte Studedrift. Efter ham købtes den i 1836 af Kmr. H. Tørsleff og efter ham i 1845 af P. C. Hansen og Kmr. Rasmussen. Den solgtes derefter i 1855 til Overpræsident i Kbhvn., Kmr. E. E. Rosenørn, efter hvem den i 1871 overtoges af Svogeren Joh. Chr. Brinck-Seidelin; i hans Tid brændte de gl. Avlsbygninger, som laa Syd for Borggaarden, og de nuværende opførtes i 1876 lidt vestligere. I 1885 solgtes Gaarden paa Auktion til E. O. J. Hedemann til Nyholm for 286,000 Kr., fra hvem den i 1890 overtoges af Vallø Stift som Panthaver. Dette solgte den i 1906 med 43 Td. Hrtk. for 275,000 Kr. til Løjtnant A. L. Froberg, den nuværende Ejer, der havde haft Gaarden i Forpagtning siden 1806. Siden er der i 1914 frasolgt ca. 77 ha, deraf de 66 ha til 6 Husmandsbrug og 11 ha til omboende Naboer, men samtidig er der efter Oprensning af Hinnerup Aa drænet, kultiveret og opdyrket en Mose paa 66 ha til Gaarden (se foran).

HEGNET, Tøndering Sogn, Durup-Tøndering Komm., Harre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. C. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Durup, Afst. godt 3 km og 22 km til Skive, Tlf. Tøndering 18.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hegnet og 10 af Yttrup, samlet Areal 149,5 ha, deraf 114,5 Ager, 27,5 Eng, 2,2 Skov, 3,3 Have og Gaardsplads og 2 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 24 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 188,000 Kr. (211,900), Jordv. 129,900 Kr. (147,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 169,000 Kr., Løstøret i »Danmark« for 148,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv.

Hegnet ligger ca. 1 km Øst for Tøndering By ved Vejen til Kirkeby, Vejen fører gennem Gaarden; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen, bestaar af god mild Lerjord paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1916—22. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Sukkerroer, 3. Byg, 4. Rødkløver, 5. Byg, 6. Kaalroer, 7. Havre, 8. Hvidkløver, 9. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 100 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

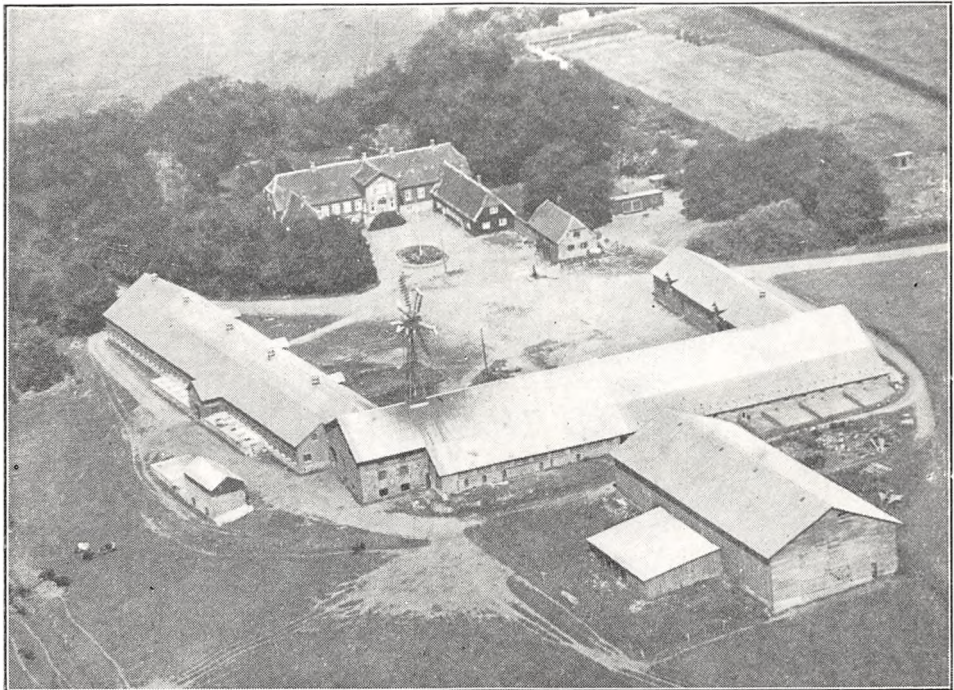
Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig med 135 kg Smør, Mælken leveres til Durup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 30 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 450 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kort til 224 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hegnet Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store Have, bestaar af 3 Fløje, en Hoved- eller Midterfløj, opført i én Etage, og 2 lavere Sidefløje; den er oprindelig opført i 1752 af Bindingsværk, men ved Restaureringer i 1841 og 1883 er den nu ombygget af Grundmur og tækket med Tegl, Midterfløjen med høj Kælder, Frontspids til Gaarden og aaben Veranda til Haven; den indeholder en stor og god Lejlighed. Den vestlige Sidefløj rummer Værelser og Fodermesterbolig, den østlige Værelser og Vadskehus. De 3 sammenbyggede grundmurede Avls-længer, som er opført efter en Brand i 1904, har muret Trimpel og Tag af Pandeplader; de ligger Syd for Sognevejen Tøndering—Rybjerg og danner en aaben Gaard mod Hovedbygningen. Af Længerne er der Hestestald i den østlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den vestlige og Lade i Længen mod Syd; til denne, som har Vindmotor paa Rygningen, er der til den sydlige Side opført Halvtagsbygninger til Gaardens Søer. Desuden Syd for Gaarden en Trælade, til hvis vestlige Side der er opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner, begge tækket med

Pandeplader. Endvidere Nord for Sognevejen, mellem denne og Hovedbygningen, et Hønsehus, tækket med Pandeplader, samt en teglhængt Bygning, som rummer Smedie og Garage. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, og Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn og Vandpumpe m. m.

Hegnet er en gl. Hovedgaard, som i første Halvdel af det 14de Aarh. vistnok ejedes af Bugge Nielsen til Hald og Nørre Vosborg (Fader til den mægtige Ridder Niels Bugge); han blev dræbt ved Lyby Kirke af Erik Brune til Elvær (mulig Eskjær, se denne). Et Hundrede Aar senere synes Gaarden at være kommet til Slægten Krag, idet Kirsten Nielsdatter Krag menes at have bragt den til sin Mand Anders Skeel, hvilken Slægt derefter besad den i 2 Hundrede Aar; fra ham gik den over til Sønnen Albrecht S., fra denne til Sønnen Anders S. og fra ham til Sønnen Jacob S. Efter hans Død i 1565 gik den over til Broderen Albert S. til Foussingø, ved hvis Død i 1568 den arvedes af dennes Søn, Rigsrd. Christen Skeel. Efter ham arvedes den

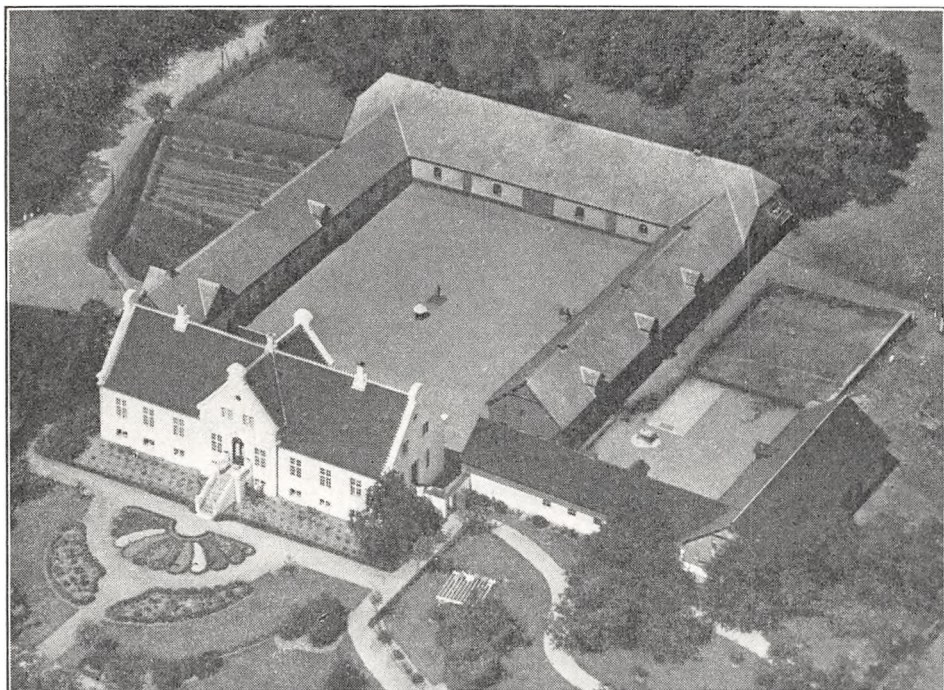


Hegnet.

af Sønnen, senere Rigsmarsk Jørg. Skeel (se Gl. Estrup), og ved hans Død i 1631 af Broderen, Rigsadmiral Albert S. Efter hans Død i 1639 bragte Datteren, Anne Albertsdatter S., den med 24 Td. Hrtk. til sin Mand Manderup Due, efter hvis Død i 1660 den arvedes af Sønnen, Etatsrd. Jørg. Skeel Due. Ved hans Død overtoges den af Hustruen, Birg. Reedtz, som i 1692 overdrog den med Gods. ialt 300 Td. Hrtk., til Sønnen Manderup Skeel Due. Efter hans Død ægtede Enken, Elisab. Friis, senere Baron Holck, der i 1708 solgte Gaarden med 31 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 29 Td. Tiendehrtk. og 246 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Kapt. A. Deichmann. Efter hans Død i 1717 solgte hans Kreditor Tyge Thomsen i 1724 Hegnet ved Auktion for 9000 Rd. til Fr. Kjær til Børghlum Kloster; han solgte i 1735 Gaarden med 31, 56 og 285 Td. Hrtk. til Frantz Rantzau Benzon, som i 1754 afhændede den til Ritm. Chrf. Møller. Ved hans Død i 1781 overtoges den af Sønnen, Løjtn. Selio Georg M., der i 1791 solgte den for 30,000 Rd. til Byfoged Ole Selmer i Skive; Aaret efter overførte han Skødet til Forp. Chr. Jacobsen, som frasolgte Tiender og Fæstegods. Efter hans Død i 1821 under den strenge Landbrugskrise overtoges hans Oppudsbo samme Aar med 31 og 4 Td. Hrtk. for 11,000 Rbd. Sedler af Enkefru Mette Lauridsdatter Qvistgaard, f. Ring, til Jungedgaard. Efter hendes Død i 1837 solgte Sønnen Morten Qvistgaard (se Jungedgaard) i 1838 Hegnet (tillige med 11 Fæstehuse, der nu er bortsolgt) for 26,000 Rd. til J. C. Ingwersen; han, der var en meget virksom og dygtig Landmand, drev den som Studedgaard med Fedning af Stude til 1856, da han forpagtede den ud, og Forpagteren gik nu over til Mejeridrift, men i 1866 overtog Ingwersen Gaarden igen og gik paany over til Studedrift. I disse Aar blev der merglet og drænet; Dræningen, der paabegyndtes i 1856, maatte senere laves om, da den var mislykket; begge Grundforbedrin-

ger viste god Virkning. I 1873 overtoges Gaardens Drift af Sønnen Johs. P. Ingwersen, der i 1883 købte Hegnet uden Besætn. for 134,000 Kr. Da Engen var sur og kold, købtes Gaardens Vandmølle samme Aar og nedlagdes, og Aaen uddybedes, hvorefter Engen kultiveredes og Halvdelen ventildrænedes; Høet, som tidligere havde været daarligt, blev nu de følgende Aar udmærket, foruden at Udbyttet mangedobledes. Ingwersen solgte Gaarden i 1909 med 150 ha, ca. 25 Td. Hrtk., til Forp. Chr. Pedersen, den nuværende Ejer.

VIUM MØLLE, Hjerk Sogn, Hjerk-Harre Komm., Harre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. M. Henriksen, Postfb. og nærmeste St. Jebjerg, Afst. 5 km og 14 km til Skive, Tlf. Hjerk 11.



Vium Mølle.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Vium Mølle, 1c m. fl. af Jebjerg, 1f af Saugstrup og 14d m. fl. af Oddense, samlet Areal 71,7 ha, deraf 64,5 Ager, 2,7 Eng, 1,5 Plantage, 1,5 Have og Gaardsplads og 1,5 ha Mølledam, Hrtk. 9 Td. 4 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdkv. 97,600 Kr. (108,000), Jordv. 60,500 Kr. (66,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 144,800 Kr., Løstret i »Danmark« for 97,500 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv, der drives ved en Vandturbine i Vandmøllen.

Vium Mølle ligger 5 km Vest for Jebjerg St. ved Landevejen Holstebro—Glyngøre; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 7,5 ha, som ligger 1 km, og 15 ha, som ligger ca. 2 km fra denne, er 42 ha god dyb Muldjord paa sandblandet Lerunderlag, 15 ha mildere dyb Muld paa Sandunderlag og 7,5 ha mindre dyb Muld paa blandet Undergrund. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og kalket, hvor det tiltrængtes, i 1920. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning Gran, isprængt forskelligt Løvtræ.

De 42 ha ved Gaarden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Det øvrige Areal dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anv. aarlig ca. 75 Sække Superf., 30 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er en Krydsning af Korthorns- og rød dansk Malkerace (nu overvejende Korthorn), den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Møerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 15 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3750 kg aarlig, Mælk leveres til Saugstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 180 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 92 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vium Mølle har grundmurede store, velholdte Bygninger. Den hvidpudsede anelige Hovedbygning, der er opført i 1913, ligger mod Syd til den store Have, har aaben Terrasse og høj Trappe mod Syd til denne, høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en herskabelig Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avlsbygninger, som er opført i 1916 efter en Brand, er tækket med Eternit. Af de 2 Sidelænger, der har Trætrimpel, er der i den vestlige Sidelænge, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald, og Kostald i den østlige; den nordlige Længe rummer Lade. Desuden Øst for Gaarden en Vinkelbygning, af hvilken Længen Øst for Hovedbygningen rummer Værelser til Folkene og Svinestald, den anden Længe Vognport, den har Trætrimpel og er tækket med Tagpap. Endvidere Vest for Gaarden Møllebygningerne samt en Længe, som tidligere benyttedes til Maltgøreri, men nu anvendes til forskelligt, begge tækket med Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 2 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden ligger meget smukt ved Mølledammen og den kønne Have.

Vium Mølle er en gl. Vandmølle, som allerede nævnes i 1400, da Niels Nielsen skødede den til Stig Munk. I forrige Aarh. ejedes den af Marcus Revsgaard, hvis Familie havde ejet den i en lang Aarrække. Efter hans Død i 1900 arvedes den af Søsteren, Frk. H. Revsgaard, som i 1908 solgte den til Jacob Jacobsen, der var da et betydeligt Maltgøreri samt Bageri foruden Vandmøllen til Gaarden, men disse Virksomheder som Erhverv er nu nedlagt. Jacobsen frasolgte i 1910 ca. 5 ha, og samtidig foretoges et Magelæg af ca. 15 ha med en anden Gaard; han solgte derefter i 1912 Ejendommen til sin Svoger, den nuværende Ejer.

BAJLUMGAARD, Harre Sogn, Hjerk-Harre Komm., Harre Hrd., Postfb. og nærmeste St. Roslev, Afst. 4 km og 16½ km til Skive. (Matr.-Nr. 1a m. fl. af Bajlumgaard).

Bajlumgaard var tidligere en gl. Hovedgaard, der nævnes i Slutningen af det 16de Aarh., den ejedes da af Sten Brahe. Af senere adelige Ejere maa nævnes Medlemmer inden for Slægterne Munk, Lykke, Rostrup og Høg. I første Halvdel af det 17de Aarh. nævnes den som en Hovedgaard, Hovedgaardstaksten til selve Gaarden synes dog højst at have været 17 Td. Hrtk. Hundrede Aar senere under Christian d. Sjette ejedes den fra 1732—40 af Etatsrd. Amtmd. Selio Müller til Lønborggaard, en Sønnesøn af den bekendte Storspekulant, Holsteneren Henrik Müller, der hørte da 221 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Gaarden. I 1755 kom den til Slægten Tang (Bøndergodset var da lige frasolgt), som den med en kort Afbrydelse i første Halvdel af forrige Aarh. tilhørte til 1909, da Niels Tang solgte den til et Konsortium med 96,5 ha og ca. 9 Td. Hrtk. Dette udstykkede en Del af Arealet, idet der blev oprettet 2 mindre Ejendomme (uden Statslaan) paa henholdsvis 11 og 17 ha og solgt 20 ha til 4 omboende Naboer, og Konsortiet solgte derefter i 1911 Hovedparcellen med 48 ha, ca. 4 Td. Hrtk., til Peter Hansen Knudsen, den nuværende Ejer.

GAMSTRUPGAARD, Roslev Sogn og Komm., Harre Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Chr. Christensen, Postfb. og nærmeste St. Roslev, Afst. godt ½ km og 16½ km til Skive, Tlf. Roslev 39.

Matr.-Nr. 1a af Gamstrup og 35 m. fl. af Ilbjerg, samlet Areal 58,5 ha, deraf 57 Ager, 0,5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 5 Skp. 2 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 75,300 Kr. (81,600), Jordv. 53,700 Kr. (60,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løsoret i Salling Brandf. for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra Roslev Elektricitetsv.

Gamstrupgaard ligger umiddelbart Øst for Roslev Stationsby ved Landevejen Roslev—Hvalpsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 5 ha, som ligger

ca. 2 km fra denne i Ilbjerg, bestaar af god mild Lermuld paa Ler- og Mergelunderlag, 5 ha er opdyrket Kærjord (Klæg), beliggende i Ilbjerg. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er kalket af den nuværende Ejer i Aarene 1929—34. Engen er Haardbundseng.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 10 Kalig. og 15 Sække Kvælstofg.

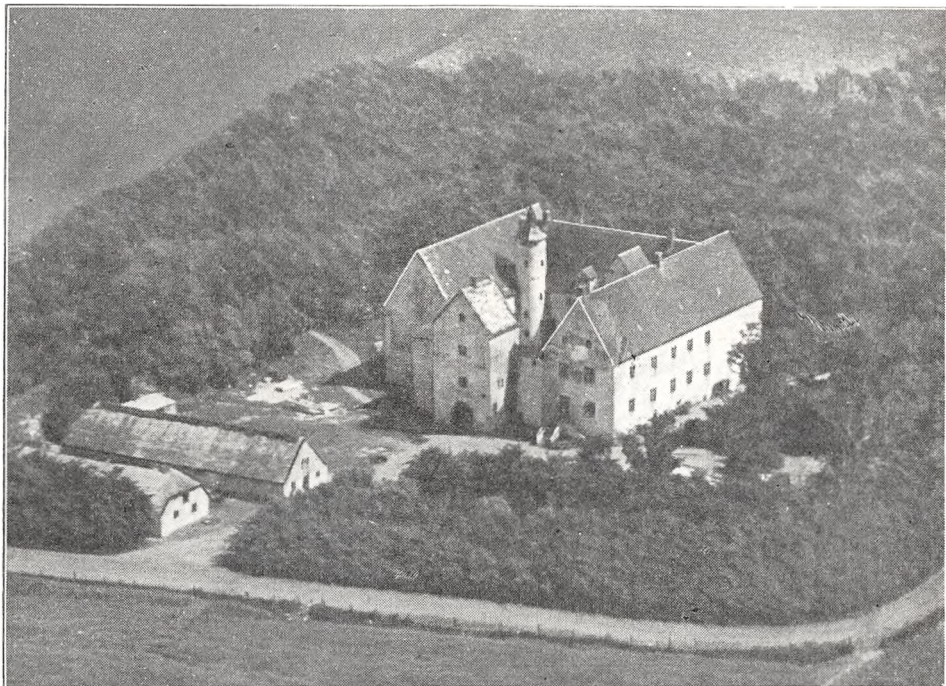
Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreaturer er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Roslev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer; der er hidtil leveret 160—170 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 80 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 300 Høns.

Gamstrupgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen ligger mod Syd til den gl. Have, som støder ud til Landevejen; den har aaben Veranda til denne, Tegtag og indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede straataekte Avlslænger er der Værksted, Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge og Kostald i den vestlige, fra hvis sydlige Ende der udgaar en Sidelænge mod Vest, en Svinestald med Tag af Pandeplader, opført i 1929; Længen mod Nord, Laden, paa hvilken en Del af Straataget er erstattet med Pandeplader, har en Vindmotor paa Rygningen ved den østlige Gavl, til hvilken der er opført et Roehus som Halvtag. Til den vestlige Gavl er der tilbygget en Længe med Sider og Tag af Pandeplader, den rummer Vogne samt Maskiner og Redskaber. Desuden Syd for den ny Svinestald et Hønsehus med Tag af Pandeplader. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Vindmotor, der tillige trækker Kværn m. m.

Gamstrupgaard købtes i 1850 af Severin Revsgaard, som i 1888 afstod den til sin Søn Niels R.; efter ham overtoges den i 1924 af Broderen Søren R., af hvem den nuværende Ejer købte den i 1928. I 1929 frasolgtes ca. 3 ha til en Naboejendom.

RØDDING HERRED



Spøttrup Hovedbygning.

SPØTTRUP, Rødding Sogn, Komm. og Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer Chr. Toft, Postfb. og nærmeste St. Spøttrup, Afst. ca. 2 km og 18½ km til Skive, Tlf. Rødding 5.

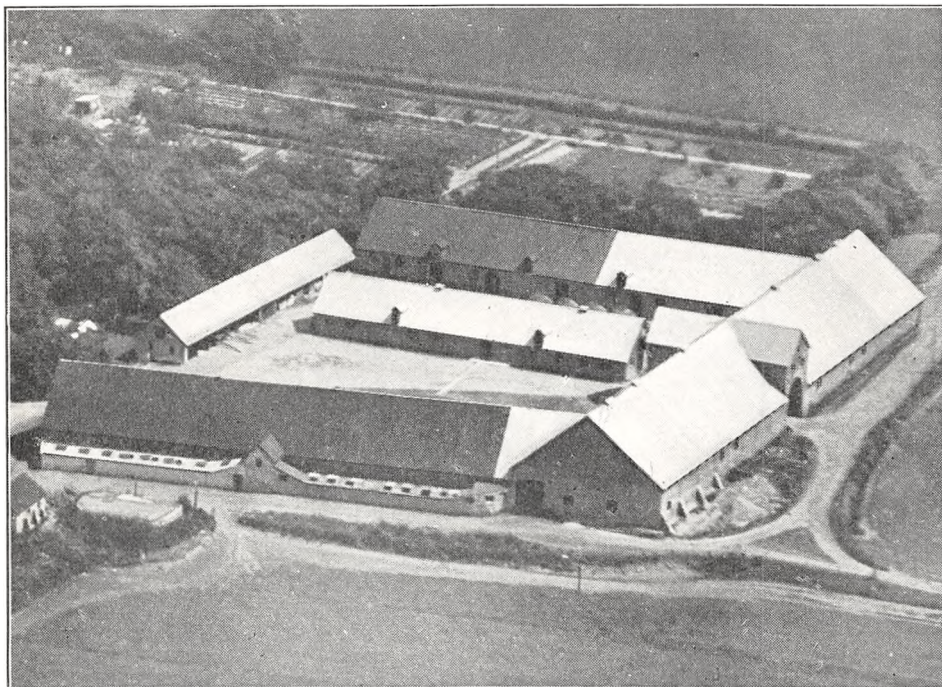
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Spøttrup og 1g af Lille Sø, samlet Areal 333,7 ha, deraf 242,4 Ager, 82,5 Eng, 5,5 Skov og 3,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 34 Td. 5 Skp. 2 Fdk. ¼ Alb.; Ejdkv. 280,000 Kr. (269,000), Jordv. 205,000 Kr. (175,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 300,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 256,200 Kr. plus en Korttidforsikring paa 25,000 Kr; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Spøttrup ligger ca. 2 km Vest for Spøttrup St. og Rødding By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Sandmuld, dels paa Ler-, dels paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, paabegyndt i 1873, der er merglet fra ældre Tid, paabegyndt 1876, og begge Grundforbedringer viste god Virkning; siden er hele Arealet nymerglet i 1922—23. Af Engarealet er 55 ha Dyndeng, en udtørret Sø, tørlagt i 1869, og 27,5 ha Lavmose, Skovens Bevoksning er Gran.

Gaarden drives siden 1. November 1926 af Ejerens Søn, Forpagter P. A. C. Blichert Toft; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af Runkelroer og Hvidkløver. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 480 Sække Superf., 200 Kalig. og 2—300 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 160 Malkekøer, 3 Tyre og 200 Stkr. Ungkreaturer, er dels af Korhorns-, dels af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 120 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Ramsing Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 23 Arbejdsheste og for Øjeblikket 30 Plage, dels af eget



Spøttrup Avlsgaard.

Tillæg, dels indkøbte. Svinebesætningen har hidtil været 40—50 Tillægssøer, og der er leveret ca. 2000 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt); Besætningen er nu 20 Søer, og Gaarden har Kort til 450 Svin aarlig. Der holdes 30 Faar og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Spøttrup's ejendommelige Hovedbygning, der er en af de ældst bevarede Borgbygninger her i Landet, har i de mellemliggende Aarhundreder været Genstand for mange Ændringer og Ombygninger, ikke mindst hvad det Indre angaar, hvilket gør det noget vanskeligt at klarlægge Bygningens oprindelige Skikkelse. Borgen, som menes at være opført af Viborg-Bisperne i første Halvdel af det 15de Aarh. eller maaske snarere først i Begyndelsen af det 16de Aarh., mulig af den magtsyge og stridbare Bisp Jørgen Friis, bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, der omslutter en mindre Borggaard; mod Vest lukkes denne af en Spærremur, som paa Midten har et svært Porttaarn, der springer frem mod Vest. De svære hvidpudsede Mure, som er opført af Munkesten, er uden videre Prydelsler, oprindelig opført i et højt hvælvet Jord- eller Kælder-Stokværk, hvis Krydshvælvinger endnu er bevaret i Østfløjen, og derover et meget højt Stokværk med et Halvstokværk (med Vægtergang) øverst, hvilket sidste dog nu kun fremgaar af Gavlene. De oprindelige dobbelte Grave med en høj Vold imellem, som i Firkant omgav Borgen, er nu delvis fyldt og sløjft; Volden er dog bevaret mod Nord og navnlig mod Øst, hvor den med en Højde af ca. 9 m næsten naar Fløjens nuværende Tagkæg. Borgens hele Anlæg vidner om, at Viborg-Bisperne først og fremmest har bygget og anlagt den med Forsvar og mindre med Boligbevemmeligheder for Øje.

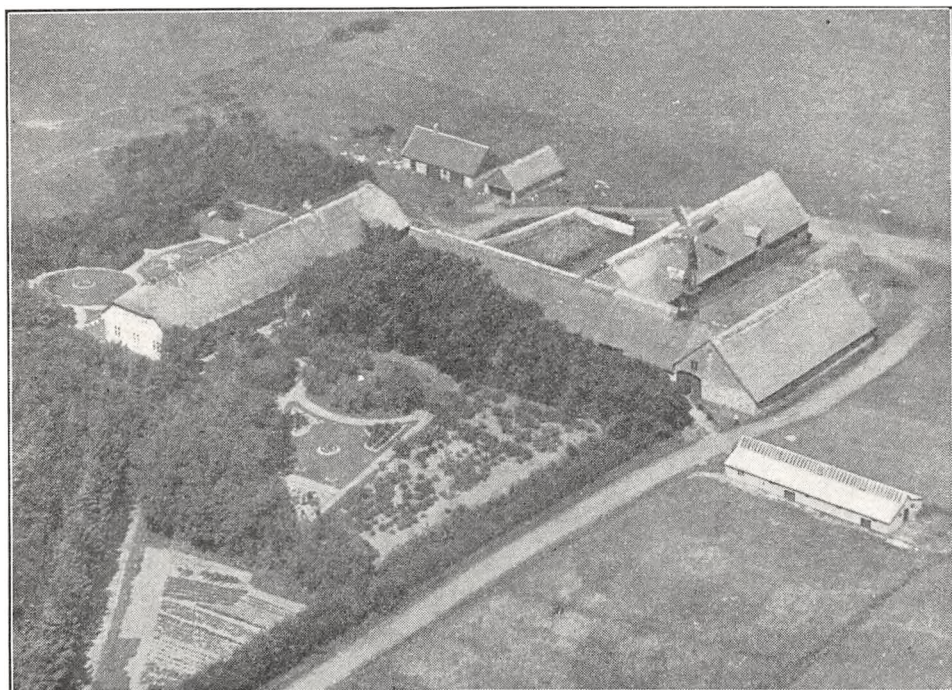
Spøttrup, der blev belejret under Grevens Fejde, led meget under denne, og senere er der efter 1570 og op til Nutiden foretaget betydelige Ændringer, ikke mindst hvad det Indre angaar, saaledes navnlig i de 2 Sidefløje. Endvidere er det øverste Vægter-Stokværk fjernet, foruden at de 2 Taarne, det runde slanke i det nordøstlige Hjørne og det firkantede i det sydøstlige Hjørne, er opført i den nyere Tid. Hovedbygningen rummer nu en Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Den grundmurede Avlsgaard, som er opført efter en Brand i 1888, ligger Syd for Hovedbygningen. Den bestaar af 3 sammenbyggede Længer, overvejende tækket med Pandeplader, af hvilke den østlige Sidelænge, der delvis er tækket med Tagpap, rummer Værelser til Folkene, Heste- og Ungkvægstald, den vestlige, som er tækket med Tagpap, Kostald; den er til Vest-siden udvidet med en Halvtagsbygning, der rummer Roehus. Den sydlige Længe, gennem hvilken der under en gennemgaaende Frontspids er Indkørselsport til Avlsgaarden, rummer Lade. Paa Gaardspladsen, som delvis er lukket mod Nord af en Længe, der rummer Vognport, er opført en Svinestaldlænge samt en Del straatækte Træpavilloner til Søer. Desuden Vest for Hovedbygningen 2 straatækte parallelle Længer, opført af Kamp, af hvilke den ene rummer Lade, den anden Ungkvæ- og Svinestald. Endvidere mellem disse Længer og den egentlige Avlsgaard en Halvtagsbygning, som indeholder Hønsehus (ikke med paa Billedet). I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for Kværn m. m., medens Gaardens Vandværk drives ved Elektricitet; fra dette kommer Vandet ved Tryk til Staldene. Der hører 2 Huse til Ejendommen.

Spøttrup menes at have været ejet i første Halvdel af det 14de Aarh. af Christen Knudsen, der da solgte en hel Del Gods i Rødning, som han havde faaet med sin Hustru Kirsten, til Niels Bugge paa Hald og Nr. Vosborg. Efter hans Død i 1350 kom dette Gods med Datteren Else til hendes Mand Gotskalk Skarpenberg til Hald, og deres Søn, Rigsrd. Joh. S., afhændede i 1404 flere af sine Ejendomme, deriblandt Spøttrup, til Viborg Bispestol (se under Hovedbygningen); denne holdt Foged paa Gaarden, af hvilke Navnene kendes paa de fleste. Spøttrup, som blev belejret af Skipper Clement under Grevens Fejde i 1534, blev ved Reformationen 2 Aar senere ligesom det øvrige katolske Kirkegods inddraget under Kronen, der lagde Gaarden ind under Hald Slot. I 1559 bortforleenede Frederik d. Anden den til Rigmarsk Otto Krumpen, og ved hans Død i 1569 fik Jac. Rostrup Lov til at indløse Lenet fra hans Enke, Anne Lykke, men allerede Aaret efter overdrog Kongen Spøttrup med Gods, deriblandt 4 Vandmøller, som arvelig Forlening til Grev Günther af Barby, hvilket hans Forlovede, Dorte Krabbe fra Østergaard i Salling, beholdt ved hans Død i 1572 og ligeledes under sit Ægteskab med Holsteneren Benedikt Ahlefeldt. Efter hans Død i 1576, Aaret efter Bryllup'et, overdrog Kongen i 1579 Spøttrup med Gods, 76 Bøndergaarde og de 4 Møller som Ejendom til Rigsrd., Hofmarskal Henr. Below. Saavel denne som de 2 foregaaende Ejere havde vistnok alle foretaget Ændringer i Bygningerne, bl. a. for at gøre Spøttrup mere bekvem som Bolig. Ved hans Død i 1606 overtoges Gaarden af Sønnen Claus Below, ved hvis Død i 1620 den overtoges af Enken, Karen Lange. Ved hendes Død i 1643 arvedes Gaarden af Børnene, der i 1650 solgte den til Sophie Staverskov til St. Revstrup. Enke efter Otte Kruse til Balle og senere efter Laur. Ebbesen; hun overdrog den senere til Sønnen, Oberst Mogens Kruse, der ligesom Moderen havde maattet laane Penge hos 2 Brødre Kohlblatt i Kiel for at klare sig gennem de svære Tider. I 1665, da Summen med Renter m. m. var løbet op til 21,295 Rd., gjorde de Indlæg i Gaarden, som i 1669 overtoges af den ene af disse, Landsretsnotar Joachim Kohlblatt. Efter hans Død overtoges den af Enken og senere af Sønnen Povl K., der i disse fattige Tider sad meget haardt i det; han solgte Spøttrup i 1702 med 31, 28 og 221 Td. Hrtk., til Axel Rosenkrantz, efter hvis Død i 1724 den overtoges af Sønnen Mogens R., senere Justitarius i Højesteret og Gehejmerd.; han solgte den ved Auktion i 1776 af økonomiske Aarsager med 48, 71 og 247 Td. Hrtk. for 39,800 Rd. til Kmrdr. M. P. Richter, som i 1764 mageskiftede den med 48, 103 og 247 Td. Hrtk., takseret til 45,000 Rd., til Peder Nissen for Voldbjerg. Efter hans Død i 1788 overtoges den af Enken, Bodil Hillerup, der i 1800 fik Bevilling til at udstykke Gaarden tillige med Ny Hestehave, som laa under Gaarden; hun overdrog i 1803 Spøttrup med 48, 103 og 208 Td. Hrtk. for 61,500 Rd. til Sønnen Nis Nissen, der i flere Aar havde styret Gaarden for Moderen; han, som ved Faderens Død med Sorg maatte afbryde sit Studieophold ved Latinskolen i Ribe, ægtede i 1803 ved Gaardens Overtagelse Karen Stadel fra Ullerup paa Mors. Nissen, der blev en meget dygtig Landmand, var navnlig kendt som Opdrætter af Fedestude, og ved sin Dygtighed, Sparsommelighed og Energi klarede han saavel Statsbankerotten i 1813 som den strenge Landbrugskrise i 1818—28; senere kaldtes han undertiden »Kongen af Salling«, og hans mønsterværdige Drift af Spøttrup fik væsentlig Betydning for Landbrugets Udvikling i denne Landsdel. Efter sin Hustrus Død i 1824 (Ægteskabet var barnløst) ægtede han Anna Dorthea Hagensen, med hvem han havde 7 Børn, der alle døde som smaa. Ved sin Død i 1848, godt 77 Aar gl., havde han, der efterlod sig en Formue paa 329,150 Rd., forinden testamenteret store Legater til de 5 Latinskoler i Ribe, Viborg, Aalborg, Randers og Aarhus. Ogsaa Hesteavlens i Salling betænkte han med et Legat. Efter hans Død overtoges Spøttrup i 1850 ved Auktion for 105,800 Rbd. rede Sølv af et Konsortium, der frasolgte Bønderfæstegodset, hvorefter et af dettes Medlemmer, Niels Breinholt, i 1855 overtog Gaarden som Ene-

ejer; han, der havde Tanker om at nedrive den gl. Hovedbygning, indrettede senere den nordlige Sidefløj til et Brænderi. Han solgte i 1875 Gaarden uden Besætn. for 250,000 Kr. til Forp. Balle, fra hvem den i 1900 ved Tvangsauktion blev udlagt for 100,000 Kr. til Vallø Stift, og i 1903 solgte dette Spøttrup med 339 ha. 36 Td. Hrtk. samt en Mølle for 175,000 Kr. til den nuværende Ejer.

NY SPØTTRUP, Rødding Sogn, Komm. og Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Jens Kusk Mikkelsen, Postfb. og nærmeste St. Spøttrup, Afst. 6 km og godt 21 km til Skive, Tlf. Krejbjerg 44.



Ny Spøttrup.

Matr.-Nr. 1a af Rødding, 1c af Gammelhede, 1f af Møllerup og 1h af Hesthavegaard, samlet Areal 315,5 ha, deraf 66 Ager, 44 Eng, 1,5 Skov, 2,5 Hede, 110,5 Græsningsjord, 89 Søj (Møllerup Søj) og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 5 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 2 $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 90,000 Kr. (96,600), Jordv. 64,700 Kr. (68,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsporet i Salling Brandf. for 60,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Ny Spøttrup ligger ca. 6 km Nord for Rødding By og Spøttrup Søj; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag, en mindre Del er dog Lermuld paa Lerunderlag, ligesom der findes enkelte lave Arealer. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet to Gange, sidst omkring 1900. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundseng, deraf 22 ha kultiveret, som kan dyrkes, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af Røer og Hvidkløver. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer er af Korthorns-Race (en meget gl. Stamme), den fornyes dels ved eget Tillæg,

dels ved Indkøb; der fedes ca. 30 Stude og modtages ca. 50 Kreaturer til Græsning om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Rødding Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 185 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 85 Svin aarlig. Der holdes 20 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ny Spøttrup har solide Bygninger, opført af Kampesten og tækket med Rør. Hovedbygningen, der er opført i 1872, ligger mod Vest til Haven, den indeholder en stor og god Beboelse. Af Avlsbygningerne rummer den nordlige Sidelænge Lade samt Heste-, Ungkvæg- og Svinestald; fra Midten af denne udgaar Kostalden som en Sidelænge mod Nord, og fra den østlige Ende udgaar Laden, ligeledes som en Sidelænge mod Nord. Desuden Øst for Hovedbygningen en Svinestald i Retningen Øst—Vest, den har Sider og Tag af Pandeplader, og Nord for Hovedbygningen en Vognport, en teglhængt Redskabs- og Maskinbygning samt et Hønsehus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. Endvidere paa Rygningen af den nordlige Sidelænge nær Laden en Vindmotor, som leverer Drivkraft til Kværn m. m. Fra Gaarden er der smuk Udsigt over til Mors.

Ny Spøttrup, som ogsaa er kaldt Gammelhede, er oprettet paa en Parcel fra Spøttrup og bestaar for en stor Del, hvad Jorden angaar, af opdyrket Hedejord, tidligere under denne; disse Hedearealer opdyrkedes af Spøttrup's Ejer Niels Breinholt, der i 1875 solgte Ejendommen for 80,000 Kr. til Chr. Dahlgaard, som overdrog den til Svigersønnen Christen Kusk Mikkelsen; efter ham overtoges Gaarden i 1922 af Sønnen, den nuværende Ejer.

HESTHAVE, Rødding Sogn, Komm. og Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Gudik Gudiksen, Postfb. og nærmeste St. Spøttrup, Afst. godt $2\frac{1}{2}$ km og 18 km til Skive, Tlf. Krejbjerg 14.

Matr.-Nr. 1b af Hesthave, 38d m. fl. af Ejsing, 31g m. fl. af Kær, 5i m. fl. af Krejbjerg og 35f m. fl. af Gunderup, samlet Areal 90,5 ha, deraf 60,2 Ager, 17 Eng, 11 Skov og 2,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 7 Skp. 0 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 107,700 Kr. (118,300), Jordv. 67,700 Kr. (73,300); Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Hesthave ligger 2 km Øst for Rødding By ved Vejen til Krejbjerg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Lermuld, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drædet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1933. Engarealet er for største Delen Lavmose, Resten Haardbundenseng, Skovens Bevoksning Gran.

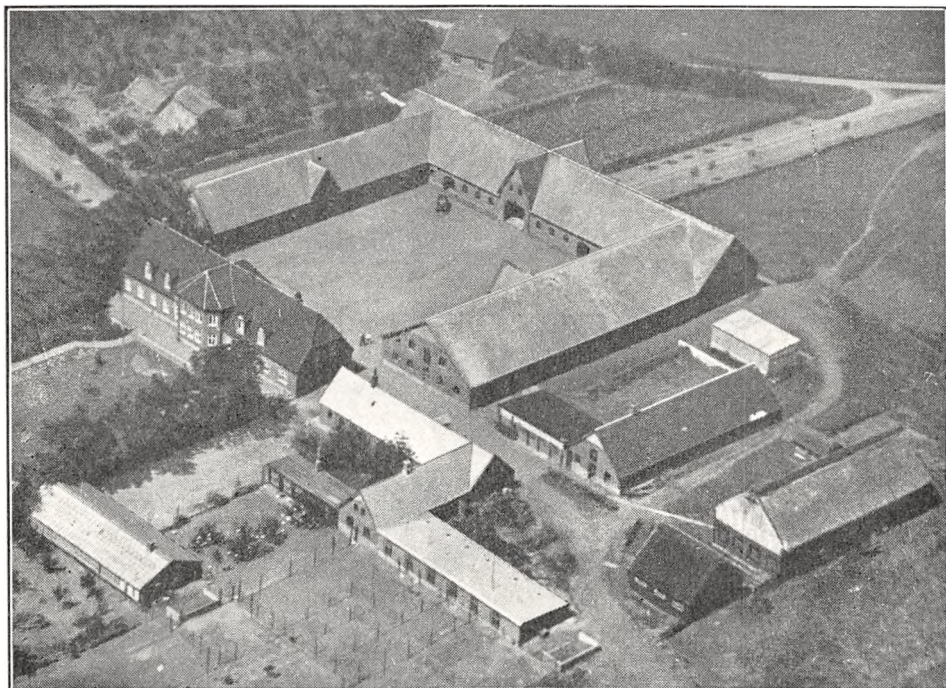
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 43 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er dels af Korthorns-, dels af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Rødding Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 belgiske Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 5 præmierede Følhopper, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer; der er hidtil leveret 5—600 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 120 Svin aarlig. Der holdes 7 Faar. Gaarden har Kontrolhønseri med ca. 500 etaarige og 300 toaarige Høns (hvide Italienerne); der anvendes Rugemaskine.

Hesthave har grundmurede anelige, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, har gennemgaaende Frontspids, den til Haven med et Frenspring, og Tegltag; den er restaureret i 1920 og indeholder en stor og god Beboelse med indlagt Centralvarme. De 3 sammenbyggede Avlslænger er tækket med Eternit. Af de 2 Sidelænger, som har Trætrimpel, er der Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige samt Lade i Længen mod Nord; gennem denne, som har muret Trimpel, er der Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald, 2 Læn-

ger sammenbygget i Vinkel, af hvilke den ene, der har Tag af Cementsten, rummer Fedesvin, den anden, der er bygget som Halvtag med Tagpap, Stald til Søer; Øst for denne en straaetækt Trælade og Nord for en Bygning til Fremstilling af Ensilage, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. Endvidere Syd for disse et straaetækt Hønsehus af Træ samt en Vinkelbygning med Tag af Cementsten, af hvilken den ene Længe rummer Vadskehus og Garage, den anden Redskaber og Maskiner; til den sydlige Ende af sidstnævnte Længe er der endvidere tilbygget til hver Side en Halvtagsbygning, der rummer Hønsehus, det ene tækket med Pandeplader, det andet, som er opført af Træ, med Asbest, og Syd for dette et nyt Hønsehus, opført af Træ og tækket med Tagpap (Avlsbygningerne er overvejende opført i 1915). Der er Lynafleder efter Netsystemet, Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, eget Vandværk, hvorfra Vandet kommer ved Tryk, og der hører 2 Huse til Ejendommen Gaarden, som ligger i en Lavning, ligger kønt ved sin store smukke Have.



Hesthave.

Hesthave henlaa tidligere som Græsningsjord til Brug for Hestene paa Spøttrup, men omkring Midten af det 17de Aarh. blev der opført Bygninger, og Jorderne blev ansat til 8 Td. Hrtk. ved vor første Matrikel 1662—64. Senere laa den med 12 Td. Hrtk. under Spøttrup's Hovedgaardstakst, til denne Gaards Ejer, den dygtige Nis Nissen, i 1808 solgte den til sin Svoger, Justitsrd. Fr. H. Stadel, Ullerup paa Mors. I 1827 købtes den af Peder Primdahl, der i 1870 overdrog den til sin Svigersøn Poul C. Dahlgaard. Efter hans Død i 1897 overtog Gaarden af Enken, som i 1905 overdrog den til sin Svigersøn, den nuværende Ejer.

BAADSGAARD, Krejbjerg By, Sogn og Komm., Rødding Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. A. Nielsen, Postfb. Krejbjerg, nærmeste St. Balling, Afst. 4 km og 15½ km til Skive, Tlf. Krejbjerg 2.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Krejbjerg, samlet Areal 92,5 ha, deraf 66 Ager, 8,8 Eng, 2,7 Skov, 6,6 Mose, 7 Hede og 1,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdkv. 84,000 Kr. (93,200), Jordv. 59,000 Kr. (63,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsrøret i Salling Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Baadsgaard ligger ca. 1 km Syd for Krejbjerg By ved Vejen til Salling; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret

jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes — en Del er nydrænet — der er merglet fra ældre Tid og nymerglet og nykalket i Aarene 1932—35. Engen er af ret god Bonitet, dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng, Skovens Bevoksning Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf., 20 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 26 Malkekøer, 2 Tyre og 64 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 15 Stude om Aaret; Mælken leveres til Krejbjerg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 1 Følhoppe, og der tillægges alm. 1 Føl aarlig. Der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret (Pattgrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 78 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Baadsgaard har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store kønne Have, har 2 smaa Kviste mod Syd til denne, én mod Nord til Gaarden og takkede Gavle; den rummer en stor god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den nordlige Længe, Laden, tækket med Cementsten ligesom den østlige Sidelænge, der indeholder Værelser til Folkene, Hestestald, Vognport og Hønsehus; den vestlige Sidelænge, som har muret Trimpel og Tag af Eternit, rummer Kostald. Desuden Sydøst for Gaarden en teglhængt Svinestald. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen.

Baadsgaard ejedes i forrige Aarh. af S. Kjær, efter hvis Død den overtoges af Datteren, Frk. Elisab. Kjær; hun solgte den i 1905 til Jens Gudiksen, som senere tilkøbte ca. 3,3 ha, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1932.

NR. ANDRUPGAARD, Nr. Andrup By, Krejbjerg Sogn og Komm., Rødning Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Mehlsen Madsen, Postfb. Krejbjerg, nærmeste St. Balling, Afst. 8 km og godt 15 km til Skive, Tlf. Krejbjerg 9.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Nr. Andrup, samlet Areal 81,6 ha, deraf 60,7 Ager, 8,3 Eng, 5,5 Skov, 6,1 Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 3 Skp. o Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 77,400 Kr. (83,900), Jordv. 54,600 Kr. (58,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 51,000 Kr., Løsoret i Salling Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Nr. Andrupgaard ligger i den vestlige Side af Nr. Andrup By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 50 ha god Muldjord paa sandblandet Lerunderlag og 10,7 ha lettere Jord (Sandmuld paa Sandunderlag). Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1922—24. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning Rødggran og Fyr.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 34 Malkekøer, 1 Tyr og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig. Mælken leveres til Krejbjerg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret (Pattgrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 96 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Nr. Andrupgaard har grundmurede gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. Have, er tækket med Tegl. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger ligger den straaatækte Lade mod Nord; af de 2 Sidelænger, som er tækket med Tegl, er der Værelser til Folkene, Garage, Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, af hvilke sidstnævnte er udvidet i en Sidelænge mod Vest; den østlige Sidelænge rummer Ungkvægstald, og fra denne udgaar Kostalden, der er tækket med Tagpap, som en Sidelænge mod Øst. Desuden midt paa

Gaardspladsen en Vindmotor, som driver Gaardens Vandværk. Der hører et Hus til Ejendommen; denne ligger ret højt og kønt.

Nr. Andrupgaard ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af Jens Kr. Pedersen, efter hvem den i 1903 overtoges af Anders K. Pedersen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1905.

NEDERMØLLE, Balling Sogn, Balling-Vølling Komm., Rødding Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Herman Gudiksen Møller, Postfb. og nærmeste St. Balling, Afst. 2 km og 14 km til Skive, Tlf. Balling 37.

Matr.-Nr. 14a af Vestergaard, 15a af Neder mølle, 4 af Nørreby og 4b af Krejbjerg, samlet Areal 79,4 ha, deraf 64,5 Ager, 7,4 Eng, 5,5 Skov, 1 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 87,100 Kr. (95,500), Jordv. 61,000 Kr. (65,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Neder mølle ligger ved Vejen fra Balling til Krejbjerg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1924. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundseng (Kultureng), Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning har i de senere Aar været ringe.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg, dog indkøbes der enkelte Dyr, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes 8—10 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 2640 kg med 3,55 pCt. Fedt og godt 104 kg Smør, Mælken leveres til Balling Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 96 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Neder mølle har grundmurede store, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, er tækket med Cementtagsten, den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger tækket med Straa. I disse er der Værelser til Folkene, Brænderum, Svine- og Hestestald samt Vognport i den østlige Sidelænge, Ko- og Svinestald samt Roerum i den vestlige og Lade i Længen mod Nord; denne er nu overvejende tækket med Pandeplader, og til den nordlige Side ved den vestlige Ende er der opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner. Desuden inde paa Gaardspladsen en Svinestald med Sider af Træ og Pandeplader samt Tag af sidstnævnte. Der er eget Vandværk, som virker ved en Stødhævert. Gaarden ligger ret højt og kønt.

Neder mølle ejedes i forrige Aarh. af J. P. Enevoldsen Møller, hvis Slægt havde ejet den i en lang Aarrække; efter hans Død ægtede Enken i 1865 S. Hald Gudiksen, efter hvem Gaarden i 1893 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

LUNDHOLM, Haasum Sogn, Haasum-Ramsing Komm., Rødding Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. S. Bilstrup, Postfb. Skive, nærmeste St. Ramsing, Afst. 5 km og godt 9½ km til Skive, Tlf. Hvidbjerg 10.

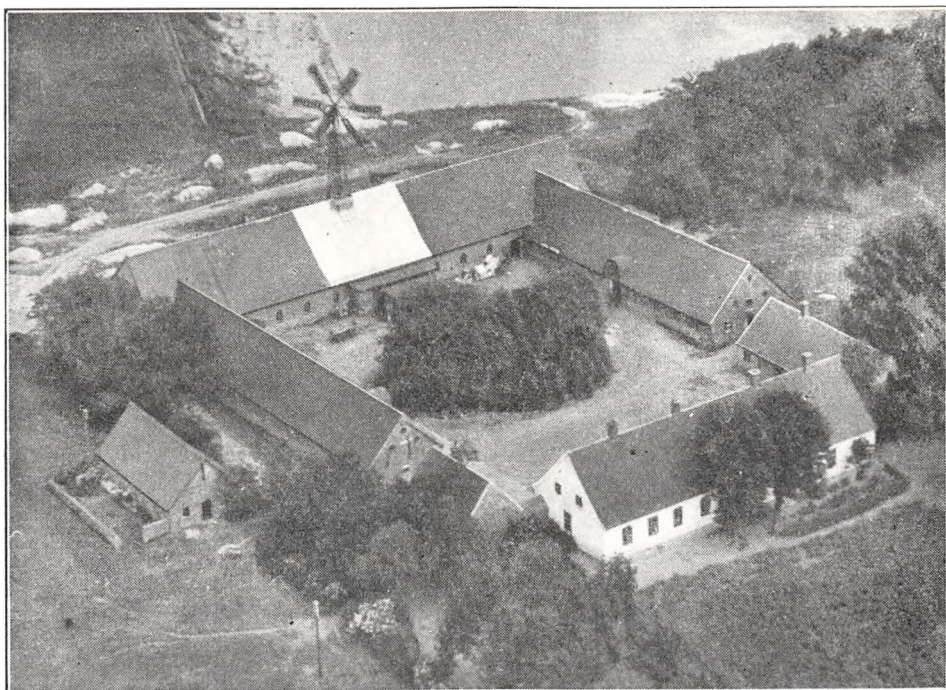
Matr.-Nr. 7a m. fl. af Lundholm, samlet Areal 146,2 ha, deraf 82,5 Ager, 19,4 Eng, 25,5 Skov, 5,5 Mose, 1,5 Have og Gaardsplads og 11,8 ha Skrænter m. m. (Græsningsjord), Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 93,000 Kr. (96,600), Jordv. 65,500 Kr. (66,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 82,000 Kr., Løsoret i »Vermund« for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Lundholm ligger 9½ km Vest for Skive ved Landevejen Skive—Holstebro; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 20 ha Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er jævnt, til Dels fladt, Kultur og Gødnings-

kraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet i de senere Aar. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning Naaletræ.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 15 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Ramsing Andelsmejeri.



Lundholm.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 104 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

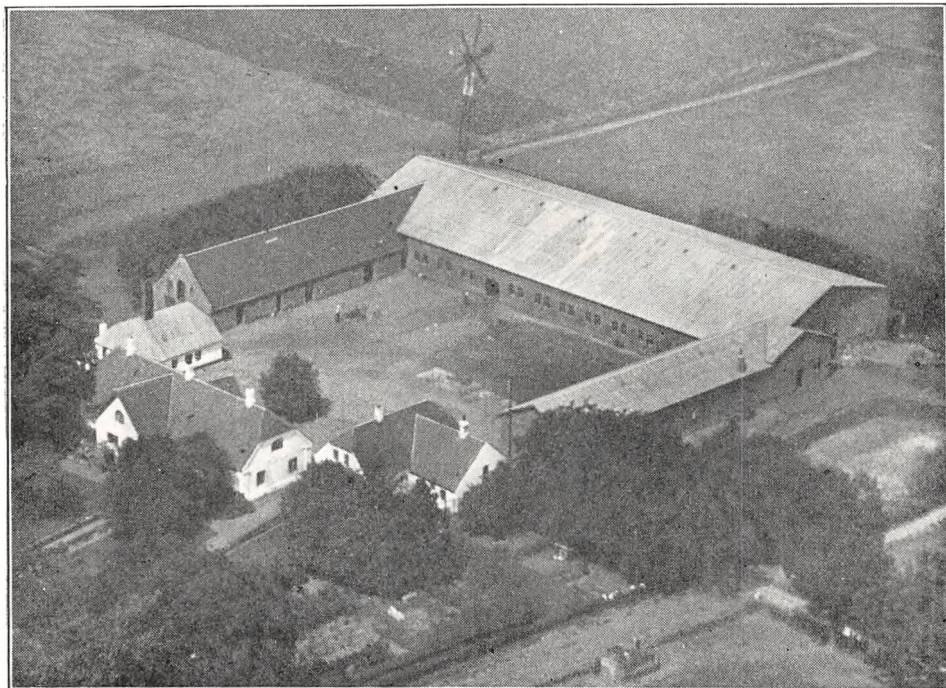
Lundholm har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der er opført i 1857, ligger mod Syd til den store gl. Have, som grænser til Landevejen: den bestaar af en hvidpudset Hovedfløj og 2 Sidefløje, af hvilke den østlige rummer Værelser og Bolig til Fodermesteren, medens den vestlige indeholder Vadskehus; Hovedfløjen rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, der er opført efter en Brand i 1899, er de 2 Sidelænger tækket med Tagpap. Af disse er der Kostald i den østlige og Heste- og Svinestald i den vestlige; den nordlige Længe, Laden, som har Vindmotor paa Rygningen, er tækket med Pandepalader. Desuden Vest for Gaarden en Svinestald, tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Vindmotoren giver Drivkraft til Kværn m. m., og der er Fodermesterbolig paa Gaarden.

Lundholm, som er en Parcel af den gl. Hovedgaard Kærgaardsholm, ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af Pastor H. B. Lillelund, hvis Enke i 1825 overdrog den til Landinspektør E. C. A. Erichsen. Efter hans Død i 1849 kom den til cand. theol. J. J. Lund, efter hvem den i 1894 overtoges af Svigersønnen, Landstingsmand C. F. T. Hartz; han solgte i 1919 Gaarden til Jens Bilstrup, efter hvem den i 1930 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

NYHOLM, Haasum Sogn, Haasum-Ramsing Komm., Rødding Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejerinde Fru Kirstine Pedersen, Postfb. Skive, nærmeste St. Balling, Afst. $4\frac{1}{2}$ km og godt 11 km til Skive, Tlf. Volling 6.

Matr.-Nr. 1 af Nyholm og 2c m. fl. af Kærgaardsholm, samlet Areal 151 ha, deraf 89 Ager, 21 Eng, 22 Skov, 11 Mose, 1,5 Have og Gaardsplads og 6,5 ha Græsningsjord, Hrtk. ca. 15 Td. 5 Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 115,000 Kr. (144,400), Jordv. 80,500 Kr. (103,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 92,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Nyholm ligger ca. $4\frac{1}{2}$ km Syd for Balling St. ved Landevejen Holstebro—Glyng-



Nyholm.

øre; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 11,5 ha Eng, som ligger 2, og Mose og Plantage, som ligger 4 km fra Ejendommen, bestaar overvejende af god Lermuld paa Lerunderlag, dog er 17—20 ha lidt uensartet kold Jord. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1924. Af Engarealet er 8,5 ha Lavmose og 12,5 ha Haardbundseng paa Sandunderlag. Skoven er Fyrretræs-Plantage.

Gaarden drives af Ejerinden med en Søn Poul Bundgaard Pedersen som Bestyrer; Jorden dyrkes i ret fri Vekseldrift med nogen Frøavl af Runkelroer, Rød- og Hvidkløver samt Rajgræs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 30 Kalig. og 40—50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 55 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes 10—12 Stude om Aaret; Mælken leveres til Ramsing Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 129 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Nyholm har grundmurede store, gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store gl. Have, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; til Hovedbygningen slutter sig 2 fritliggende Sidelænger, af hvilke den vestlige, som er tækket med Pandeplader, har Rum til forskelligt, medens den østlige, der har Tegtag, indeholder Værelser og Værksted samt Fodermesterbolig i en tilbygget Sidebygning mod Øst. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Trætrimpel og nu alle er tækket med Pandeplader, er der Hestestald, Stald til Søer og Hønsehuse i den vestlige Sidelænge (paa Billedet tækket med Tagpap), Svinestald i den østlige og Lade samt Kostald i Længen mod Nord (Kostalden ind mod Gaarden). I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Vindmotor paa Rygningen af Laden, og paa Gaarden er der Bolig til Fodermesteren. Gaarden ligger kønt med vid Udsigt over Omegnen.

Nyholm er en af Hovedparcellerne fra den af Forv. Poul Holst efter Bevilling i 1805 udstykkede gl. Hovedgaard Kærgaardsholm, der laa ca. 2 km længere mod Syd paa Holmen Syd for Trævel Aa; Nyholm havde da 17 Td. Hrtk., hvoraf de 14 var fri Hovedgaardstakst. Senere ejedes Gaarden af den kendte Ejendomsspekulant, Generalkrigskommissær Ulrik Christian v. Schmidten, som havde købt Kærgaardsholm i 1820 paa Tvangsauktion efter Poul Holst. I 1821 solgte han Nyholm til H. Rasmussen til Krabbesholm, efter hvis Død i 1856 Enken solgte den i 1860 for 102,000 Kr. til C. J. Ostenfeldt; han solgte den i 1868 med ca. 160 ha, 16½ Td. Hrtk. for 108,000 Kr. til Lensgreve F. C. O. Reventlow, Christianssæde, hvorefter den i 1874 solgtes for godt 120,000 Kr. til E. O. J. Hedemann, der i 1889 overdrog den til Sønnen H. S. Hedemann for samme Sum; han solgte den i 1898 til P. C. Bundgaard, som i 1918 afstod den til Svigersønnen C. P. Pedersen, efter hvis Død i 1928 den overtoges af Enken, den nuværende Ejerinde. I 1930 er der frasolgt ca. 12 ha til forskellige, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

VELLUMGAARD, Haasum Sogn, Haasum-Ramsing Komm., Rødning Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Alfred Bundgaard, Postfb. Skive, nærmeste St. Balling, Afst. ca. 5 km og 11 km til Skive, Tlf. Vølling 21.

Matr.-Nr. 6 m. fl. af Kærgaardsholm, samlet Areal 107 ha, deraf 55 Ager, 8,3 Eng, 12 Plantage, 1,7 Have og Gaardsplads og 30 ha Græsningsjord, Hrtk. 14 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; Ejdkv. 113,400 Kr. (130,800), Jordv. 77,400 Kr. (90,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 82,200 Kr., Løstøret i »Danmark« for 82,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Vellumgaard ligger ca. 5 km Syd for Balling St. ved Landevejen Holstebro—Glyngøre; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Plantagen, som ligger ca. 4 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er højtliggende, men fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1924. Engen er Lavmose, Plantagens Bevoksning Fyr.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med lidt Frøavl: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 40 Kalig. og 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 82 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 25 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3855 kg med 3,76 pCt. Fedt og knap 162 kg Smør, Mælken leveres til Ramsing Andelsmejeri.

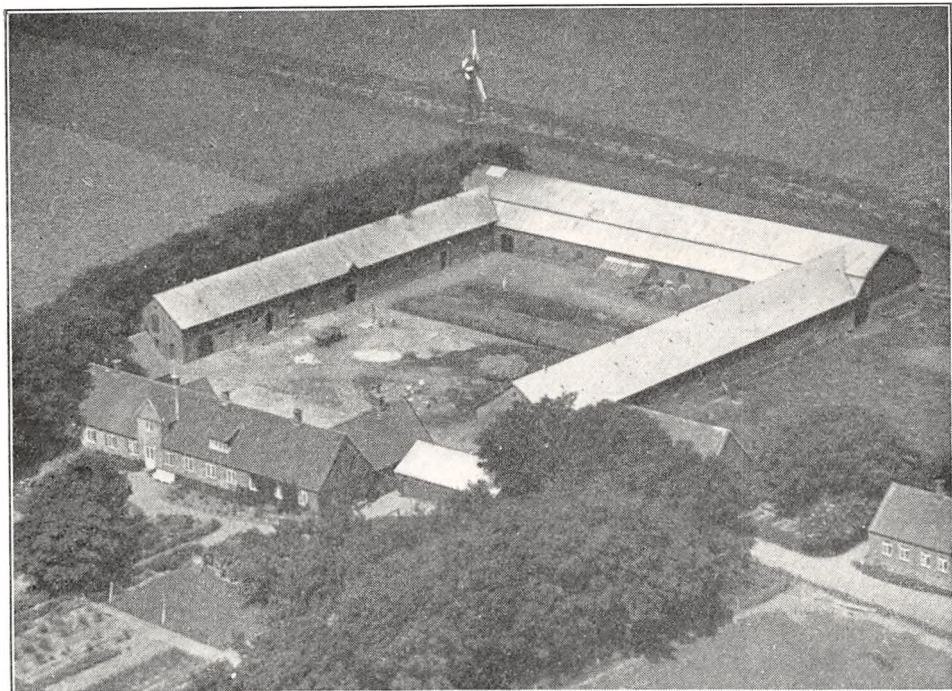
Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 11 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 117 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vellumgaard har grundmurede store, gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til den kønne gl. Have, bestaar af en Hovedfløj med gennemgaaende Frontspids og 2 korte Sidefløje; af disse er der Værelser i den vestlige og Bryggers i den østlige. Hovedbygningen indeholder en stor køn Lejlighed med indlagt Centralvarme og Bad. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført i 1891 efter en Brand, har de 2 Sidelænger Trætrimpel og Tag af Eternit. Af disse er der Garage, Stald til Søer, Heste- og Kalvestald i den vestlige og Kostald i den østlige Sidelænge; den nordlige Længe, Laden, har Mansard samt Tag af Pandeplader. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald og en Fodermesterbolig, begge tækket med Tegl,

og Øst for Hovedbygningen et Tørvehus med Tag af Pandeplader; endvidere Vest for Laden en Vindmotor, som yder Drivkraft til Kværn og Valseværk. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, Gaarden ligger højt og kønt ved sin store Have, skærmet ved Læplantning mod Vestenvinden, og der er fra Gaarden vid Udsigt, navnlig mod Syd.

Vellumbaard har Navn efter den tidligere Landsby Vellum, som blev nedlagt omkring Aar 1700 af Chr. Linde til Kærgaardsholm, og hvis Marker med 27 Td. Hrtk. laa, hvor Gaarden nu ligger, eller mulig Navnet hidrører fra den gl. Herregaard Vellumbaard, hvis stærkt udjævnede Voldsted paa Nyholm Mark vidner om, hvor denne har ligget. Den blev nedbrudt i sidste Halvdel af det 16de Aarh., og samtidig opførtes Kærgaardsholm Syd for Landevejen.

Den nuværende Vellumbaard er dannet af Mads Pedersen Refsgaard (se Refsgaard) i 1807 af Parceller fra Kærgaardsholm, da denne udstykkedes i Begyndelsen af forrige Aarh.; han købte da en Del af Jorden fra denne samt nogle Fæstegaarde og opførte Bygninger, den nuværende



Vellumbaard.

Vellumbaard, paa denne Jord. Ved hans Død i 1831 arvedes Vellumbaard samt de paaagældende Fæstegaarde af Sønnen Peder Madsen R.; senere ejedes Ejendommen af Mads, Eskild og Søren R., af hvilke sidstnævnte ejede den fra 1891, og efter ham overtoges den i 1918 af Svigersønnen, den nuværende Ejer. I 1932 er der frasolgt ca. 5 ha Eng og Mose.

KÆRGAARDSHOLM, Haasum Sogn, Rødding Hrd., Viborg Amt, Postfb. Skive, nærmeste St. Ramsing, Afst. 6 km og 11½ km til Skive. Matr.-Nr. 10a m. fl. af Kærgaardsholm.

Kærgaardsholm nævnes allerede i det 15de Aarh. Af Slægter, som har ejet Gaarden, maa nævnes Eriksen (der samtidig ejede Hostrup) samt Slægterne Krabbe og Lykke. Samtidig ejedes Vellumbaard (se denne) inden for Slægterne Hase, Skeel og Glob. Efter Melchior Glob's Død overtog Enken, Anne Lange, Vellumbaard efter sin Mand, og i 1545 købte hun tillige Kærgaardsholm, hvorefter i 1551 ægtede Gregers Ulfstand; han nedbrød senere Vellumbaard og opførte Kærgaardsholm i Engdraget lidt Syd for Trævel Aa. Senere kom Kærgaardsholm ved Giftermaal, Arv og Salg til Slægterne Høg, Ulfeld, Holck, Lassen og Kaas. I Slutningen af det 17de Aarh. købtes den af den rige Christen Linde, som nedlagde Vellum By og lagde dennes 27 Td. Hrtk. ind under Gaarden. Efter hans Død i 1706 arvedes den af Sønnen Niels Linde, der ombyggede Gaarden, saa Borggaarden blev 3-fløjet og omgivet af Grave med Vindebro, foruden at han byggede 2 Ladegaarde til denne. Efter hans Død i 1746 overtoges den af Sønnen Christen

Linde, og efter hans Død i 1756 ægtede Enken, Maren Loos (se Tirsbæk, Bind V, Side 103—05) senere Justitsrd. Jørg. Hvas de Lindenspalm, der i 1758 solgte Kærgaardsholm for 46,000 Rd. til Ritm. Joh. Glud. Efter hans Død i 1766 solgtes den med 44 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 75 Td. Tiendehrtk. og 363 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 51,040 Rd. til Peder Obel. Af senere Ejere maa nævnes Optius, som gik fallit, hvorefter Obel atter overtog Gaarden, Niels Willemoes og Kmrdr. P. Hansen, derefter sidstnævntes Enke, Mariane Bernstorff, der i 1799 udkøbte Willemoes og fik Bevilling til at frasælge Bøndergodset, uden at Gaarden mistede sin Hovedgaardsfrihed. Hun solgte den i 1803 for 90,000 Rd. med 44, 79 og 245 Td. Hrtk. til Forv. Poul Holst, som frasolgte Bøndergodset og efter Bevilling i 1805 gav sig til at udstykke Hovedgaarden (se Nyholm, Vellumgaard og Lundholm). Paa Tvangsauktion efter ham i 1820 under Landbrugskrisen købtes Kærgaardsholm samt Nyholm m. m. af den store Ejendomsspekulant, Generalkrigskommissær Ulrik Christian v. Schmidten og paa hans Opbuds-Auktion under Krisen i 1826 af et Konsortium, der i 1827 solgte Kærgaardsholm til Mads Pedersen Refsgaard (se Refsgaard), som Aaret efter solgte den til forannævnte Poul Holst's Enke, Mette Marie Schmidt, der fortsatte med Gaardens Udstykning. Af senere Ejere maa nævnes J. Gramstrup, som i Begyndelsen af 1880'erne nedrev den gl. af Volde og Grave omgivne Hovedbygning med Kælder og opførte den nuværende Kærgaardsholm lidt længere mod Sydvest. Denne har senere været ejet af Kjær Jacobsen, P. Anthonen, Anders Rasmussen, Kr. Sørensen, R. Lillienskjold, Otto Kr. Sørensen, Daniel Pape, A. Mouritsen, C. P. Christensen, Anders Andersen og fra 1923 af Jens Pedersen Clausen. (Til Gaarden hørte da ca. 138 ha med ca. 4¼ Td. Hrtk.).

BUSTRUP, Ramsing Sogn, Haasum-Ramsing Komm., Rødning Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. H. P. Hansen, Postfb. og nærmeste St. Brodal, Afst. ca. 3 km og godt 14 km til Skive, Tlf. Lem 22.

Matr.-Nr. 1a af Bustrup og 2d af Sdr. Lem, samlet Areal 195,3 ha, deraf 83 Ager, 76,5 Eng og Kær, 33 Skov og 2,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 100,800 Kr. (107,500), Jordv. 70,200 Kr. (78,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 149,900 Kr., Løspøret i »Sun« for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Bustrup ligger ca. 3 km Øst for Brodal St. ved Landevejen Lem—Skive; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget forskelligartede, ca. Halvdelen (40 ha) er god Lermuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag, Resten (43 ha) Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes; i 1880'erne blev Agerjorden merglet og dybpløjet, hvilke Grundforbedringer viste en meget god Virkning paa Høstudbyttet; senere er hele Arealet atter merglet i Aarene 1920—24. Af Engarealet er 11 ha Lavmose og 65,5 ha Haardbundseng; en Del af Engen, som var lidt vandlidende, er afvandet i 1934. Skovens Bevoksning er Naaletræ (Arealet var tidligere Hede).

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af Hvidkløver; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 80 Kalig. og 110 Sække Kvælstofg.

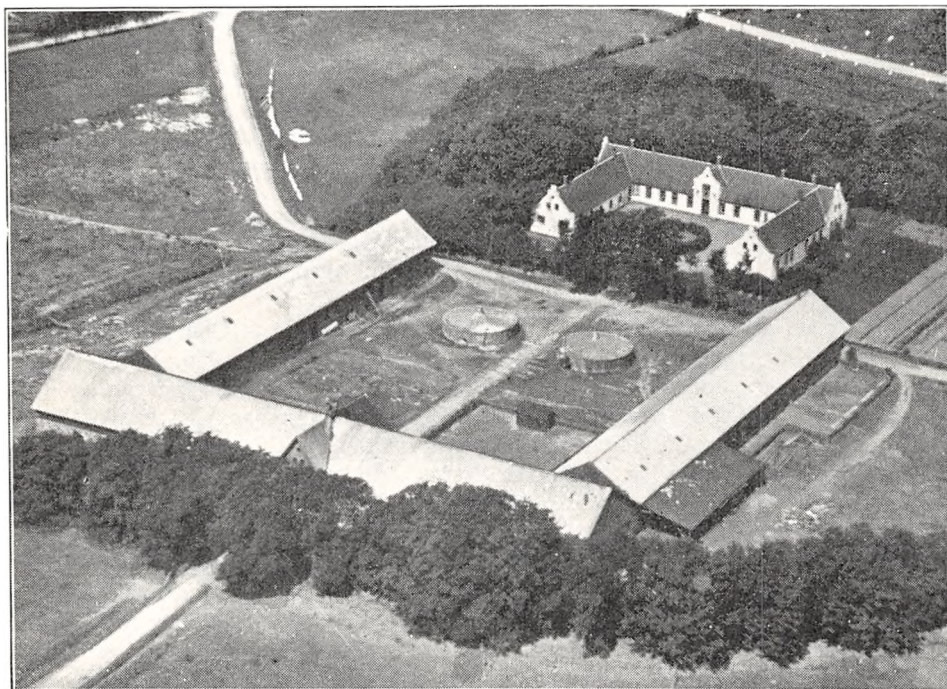
Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er dels af Korthorns-, dels af rød dansk Malke race (dog overvejende Korthorn), den fornyes ved eget Tillæg, dog med Indkøb af Tyre og enkelte Køer, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Brodal Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen har hidtil været 25—50 Tillægssøer, og der er leveret 4—500 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 118 Svin aarlig. Der indkøbes aarlig i Marts—April 3000 Kyllinger (hvide Italienerer); Hanerne fedes og udsættes, medens Hønerne lægger Æg til det følgende Aar i Februar Maaned, da de alle sælges, hvorefter Bestanden fornyes ved Indkøb af Kyllinger.

Bustrup Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store gl. Have, er opført omkring 1770 af den daværende Ejer Peder Skov. Den bestaar af 3 sammenbyggede hvidpudsede Fløje, opført i én Etage med lige Gavle — Midterfløjen med Frontspids mod Syd — og tækket med Tegl; den indeholder en stor køn Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 2 Sidefløje rummer Værelser og den østlige tillige Garage. De 3 sammen-

byggede Avslænger, som er bygget efter en Brand i 1869, har høj Trætrimpel og er overvejende opført af Kamp, de 2 Sidelænger dog af Grundmur ind til Gaarden. Af disse er der Heste- og Kostald i den vestlige og Svinestald og Hønsehus i den østlige, til hvis Østside der mod Syd er opført et Halvtag til Vognport. Den sydlige Længe, gennem hvilken der under en gennemgaaende Frontspids er Indkørselsport til Gaarden, rummer Lade. Avslængerne er overvejende tækket med Cementsten, Laden dog med Tagpap mod Nord til Gaarden. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Bustrup træder frem i Historien omkring Midten af det 15de Aarh. og menes oprindelig at have bestaaet af 2 Gaarde, den ene i Ramsing og den anden i Lem Sogn. Den tilhørte Medlemmer af Slægten Krabbe og ejedes da af Morten Krabbe og Hustru, Karen Glob; deres Datter Maren K., som var gift med Jes Olufsen, overdrog den i 1457 til sin Søster Karen og sin



Bustrup.

Broder Mogens K., efter hvem den senere gik over til dennes Søn, den bekendte Rigsmarsk Tyge Krabbe, i hvis Besiddelsestid den i 1534 blev afbrændt under Grevens Fejde. Efter hans Død i 1541 gik Gaarden over til Sønnen, Rigsrd. Erik K., efter hvis Død i 1564 den kom til Sønnen Tyge K., der i 1602 grundet paa Armod solgte den til Broderen Chr. K. og Svogeren Mogens Juel til Knivholt; da sidstnævnte døde kort efter, kom denne Halvdel atter til Tyge K., men i 1606 overtoges den efter Indførsel af Chr. Holck, som senere ogsaa overtog den anden Halvdel, efter at den lige saa forarmede Broder, Chr. K., i 1612 havde mistet denne efter Udlæg til Stygge Høg til Vang. I 1632 solgte Holck derefter Bustrup til sin Svigersøn, Ritm. Jens Høg, der i 1640 afhændede den med 70 Td. Hrtk. til Kasp. Gersdorff, som i 1650 mageskiftede den til Kronen. I 1651 overdrog denne Bustrup tillige med Lund Hovedgaard paa Mors til 2 af sine Kreditorer Leonhard Marselis og dennes Svoger, den rige Hamburg-Købmand Albert Baltser Berns. Efter sidstnævntes Død i 1652 kom Gaarden senere til dennes Svigersøn, Generalpostmester Poul Klingenberg, som i 1686 maatte afstaa den for Gæld med 70 Td. Hrtk. og 452 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 19,414 Rd. samt Tostrup (det nuværende Christianssæde) og Aalstrup paa Lolland til Regitse Sofie Vind, Baronesse Gyldenkrone (i sit andet Ægteskab gift med Statsmanden, Baron Jens Juel). Efter hendes Død i 1692 arvedes Bustrup af hendes 3 Sønner, af hvilke Baron Chr. Gyldenkrone i 1701 udkøbte sine 2 Brødre; han solgte i 1703 Gaarden til Oluf W. v. Lassen, der i 1752 solgte den til Etatsrd. Gerh. de Lichtenberg. Han solgte den i 1764 med 46, 131 og 375 Td. Hrtk. for 20,000 Rd. til Kmr. Peder Skov, der opførte Hovedbygningen. Han overdrog i 1776 Bustrup for 40,000 Rd. med 46 Td. Hrtk., 131 Td. Tiendehrtk., 361 Td. Bønderhrtk. og 57 Td. Hrtk. Kirkegods til

Sønner Mog. Chr. Skow (ejede senere Volstrup); han solgte i 1787 Gaarden med 46, 75, 308 og 26 Td. Hrtk. for 42,200 Rd. til Broderen, Landvæsenskommisær, Kmrdr. Matth. Skow, efter hvem den overtoges af 2 Sønner Peter og Chr. S.; ved sidstnævntes Død i 1832 købtes dennes Halvpart for 28,691 Rbd. af Broderen, efter hvis Død i 1848 Gaarden overtoges af Sønnen Matth. Skow, som i 1869 solgte den (Godset var da frasolgt, og Avlsbygningerne kort forinden nedbrændt efter Lynnedslag) med 36 Td. Hrtk., største Delen af Besætn., en Del Invt. samt Assurancesummen for 151,600 Kr. til Baron J. E. Adeler til Eskjær og Greve F. C. A. Reventlow til Nyholm. Senere kom Bustrup fra førstnævnte til Kbmd. Hans Broge i Aarhus, efter hvis Død i 1908 Svigersønnen, Direktør Chr. Rømer, solgte den med 402 ha, ca. 36 Td. Hrtk., deraf 195 ha Ager, 70 Eng, 35 Kær og Mose, 100 Skov og godt 2 ha Have og Gaardsplads, for 264,000 Kr. til Udstykningsforeningen for Skive og Omegn. Efter at denne havde udstykket godt 165 ha til forskellige mindre Gaardbrug, solgte den samme Aar Gaarden med ca. 225 ha uden Besætn. for 104,000 Kr. til M. Dahlgaard; han solgte den i 1916 for 200,000 Kr. til et Konsortium, der til omboende yderligere frasolgte ca. 42 ha, hvorefter dette solgte Gaarden til Fabrikant Hammer, der samme Aar solgte den med Avl og Besætn. for 180,000 Kr. til C. Clausen. I 1918 solgte han og Kbmd. O. C. Christensen Bustrup for 410,000 Kr. til Vognmd. Ranfeldt, hvorefter den i 1920 solgtes til Juliane Kristensen. Senere overtoges den af Roskilde Bank, som i 1921 solgte den til P. C. Hansen (tidligere Brede Ladegaard ved Kongens Lyngby); efter hans Død i 1933 overtoges den derefter af Sønnen, den nuværende Ejer.

HOSTRUP HOVEDGAARD, Lem Sogn, Lem-Vejby Komm., Rødning Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Poul Thygesen, Postfb. og nærmeste St. Brodal, Afst. 3 km og 18 km til Skive, Tlf. Lem 58.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hostrup Hovedgaard, samlet Areal 174,3 ha, deraf 94 Ager, 53 Eng, 8,3 Skov, 2,5 Mose, 2 Have og Gaardsplads og 14,5 ha Forstrand (Græsningsjord), Hrtk. 15 Td. o Skp. o Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 135,000 Kr. (161,500), Jordv. 96,800 Kr. (113,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 100,000 Kr., Løsoret i Arbejdsgivernes Brandf. for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Hostrup Hovedgaard ligger ca. 3 km Syd for Brodal St. ved offentlig Vej, som fra Lem fører forbi Ejendommen og videre til Ejsing; Jorderne er samlet ved Gaarden som en Trekant med Ejendommen midt i Marken, der mod Sydøst afgrænses af Sdr. Lem Vig, mod Sydvest af Venø Bugt (Limfjorden) og mod Nord af et Dige; der er 3 Kommuneveje gennem Marken; Jorden bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er svagt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og delvis nymerglet i 1930, saa der er ingen Kalktrang. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundenseng paa Sandbund, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i en 9 Marks Drift uden noget fast Sædskifte; ca. 12 ha dyrkes aarlig med Frø af Roer og Rajgræs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsoet i Engen: Mælken leveres til Brodal Andelsmejeri.

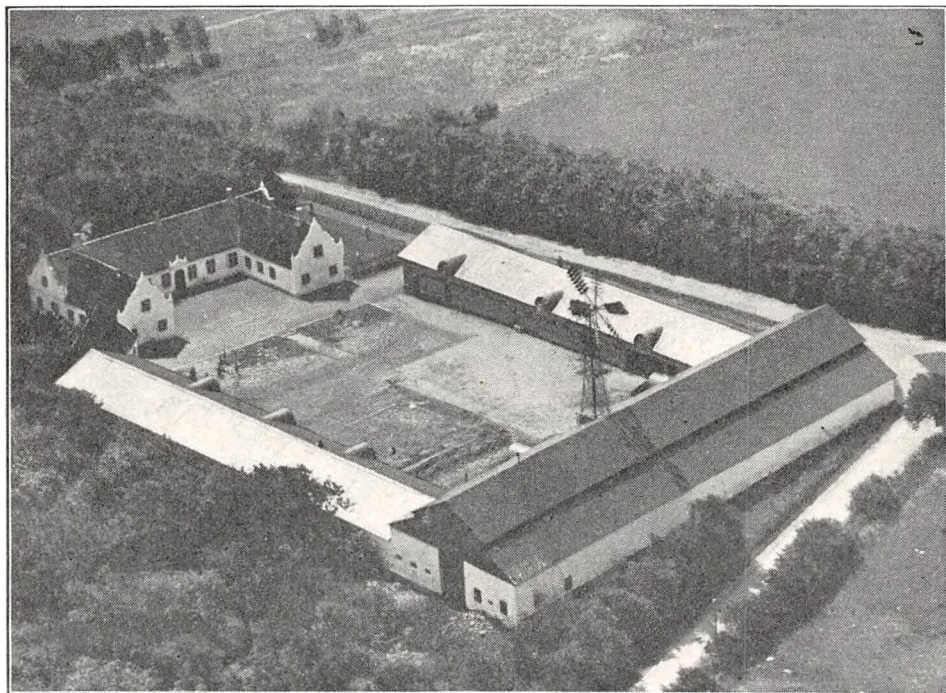
Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret; Gaarden har Kort til 130 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hostrup Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, er opført kort før Midten af det 18de Aarh. af den daværende Ejer. I 1881 gennemgik den en grundig Restaurering og Forskønnelse, og den bestaar nu af 3 sammenbyggede grundmurede, teglhængte Fløje, en Midterfløj og 2 Sidefløje, alle med lige, svungne Gavle. Hovedbygningen indeholder en stor køn Lejlighed med Økonomilejlighed i den østlige Sidefløj og Gæsteværelser samt Forvalterbolig i den vestlige.

De 3 sammenbyggede grundmurede Avlslænger, som er opført efter en Brand i 1910, har muret Trimpel og er tækket med Tagpap. I disse er der Kostald i den østlige Sidelænge, Brænderum, Hønseshus, Svinestald og Vognport i den vestlige og Lade samt Heste- og Kalvestald i Længen mod Nord, de 2 sidstnævnte ind mod Gaarden. Desuden mellem Kostalden og Økonomifløjen en teglhængt Fodermesterbolig. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, Gardens Vindmotor, som staar paa Laden ind mod Gaarden, leverer Drivkraft til Kværn m. m.,

og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt nær Vandet, omgivet af sin gl. Have og af Læplantning og med Udsigt over Venø Bugt.

Hostrup ejedes omkring Midten af det 15de Aarh., i 1457, af Fru Karen Nielsdatter Krabbe, i 1638 af Fru Anne Lykke, og Aaret efter af Fru Birgitte v. Reibnitz, f. Brahe, der da solgte den med 21 Td. Hrtk. samt Kurupgaard til Jørg. Rosenkrantz til Kjeldgaard; han solgte den i 1646 til Mogens Høg, hvis Datter, Anne Margrete, som Mødreneav bragte den til sin Mand Corfitz Ulfeld, af hvem Mogens Høg atter købte den tilbage i 1648. Han solgte den i 1653 til Jomfru Helle Sandberg, efter hvis Død i 1660 Arvingerne i 1662 solgte den tillige med en Bondegaard til Niels Nielsen i Skive. I 1687 solgte dennes Søn N. Nielsen sin Arvepart i Gaarden (9½ Td. Hrtk.) til sin Stedfader Mads Lauridsen, efter hvis Død Enken og Børnene solgte den i 1703 med 16 og 7 Td. Hrtk. for 1300 Rd. til Chr. Bartholin til Kaas. Efter hans Død i 1714 overlod Arvingerne den i 1726 for 3700 Rd. til deres Svoger, Kapt. Peter



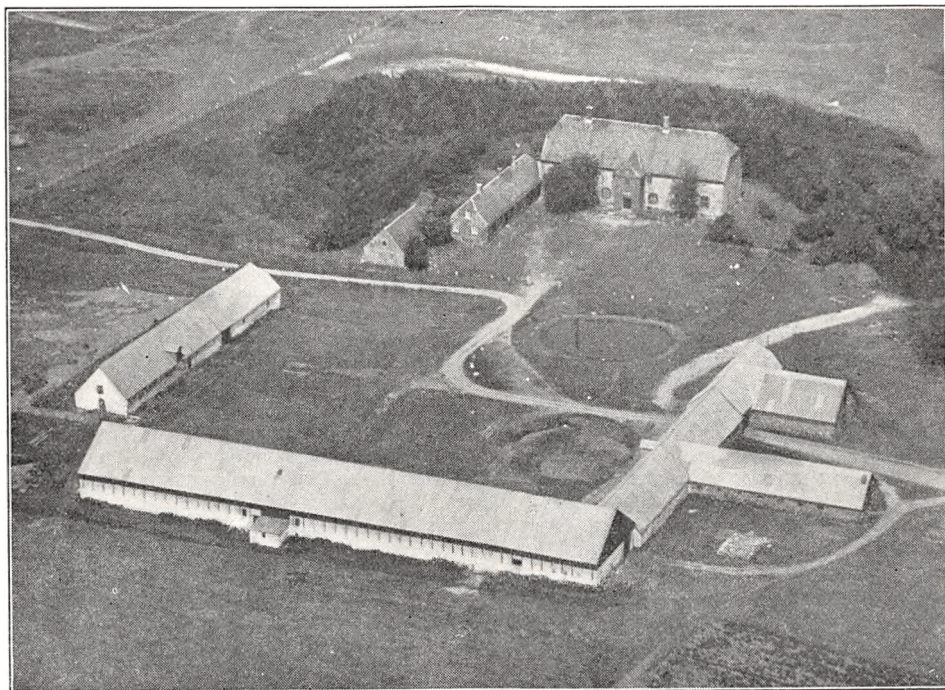
Hostrup Hovedgaard.

Fürst, efter hvis Død i 1732 Gaarden købtes paa Auktion tillige med Bajlumgaard (med 11 Td. Hrtk. og 221 Td. Hrtk. Bønderfastegods) for 5550 Rd. af Etatsrd. Selio Müller. I 1740 solgte han de 2 Gaarde med Gods samt 17 Td. Tiendehrtk. for 5800 Rd. gr. Cour. til Peder Panderup, som paa Hostrup opførte en ny 3-fløjet Hovedbygning af Bindingsværk. I 1756 solgte han Hostrup med 16, 27 og 219 Td. Hrtk. for 11,000 Rd. gr. Cour. til Hans Henr. Jørgensen, der senere ejede Strandet; han solgte i 1761 Gaarden til Malte Chr. Friis, som Aaret efter solgte den tillige med Overgaard paa Mors til Ritm. Joh. Glud til Kærgaardsholm. Efter hans Død i 1766 solgte Arvingerne Hostrup paa Auktion for 14,600 Rd. til J. Tolstrup, der frasolgte det meste af Godset, hvorved Gaarden i 1788 blev ukomplet som Hovedgaard. Han solgte den i 1795 med 16, 27 og 19 Td. Hrtk. for 11,900 Rd. til sin Søn Jørg. Tolstrup. Efter hans Død i 1822 overtoges den af Enken, Elisab. Sophie, f. Saldern, som i 1830 afstod den til Sønnen Chr. Edv. Tolstrup. I 1855 afstod han den med 17 Td. Hrtk. til sin Svigersøn, den dygtige Landmand Ch. A. C. Bracht. Han solgte den i 1881 med Besætn. for 132,500 Kr. til Grev Sigismund Schulin, der ombyggede Hovedbygningen og kostede en Del paa Gaarden. Han solgte den i 1900 med 175 ha, 15 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. samt Overtagelse af Digeforpligtelse til en Værdi af 2000 Kr. for 85,500 Kr. til S. Kristensen Trærup. I 1918 solgte han Hostrup for 350,000 Kr. til et Konsortium, og Gaarden var nu en Del i Handelen, til den i 1923 købtes af Brdr. Jens og Jens Hvid Lønberg. Senere overtoges den af Jydsk Land-Hypotekforening, af hvem den nuværende Ejer købte den i August 1932 for 200,000 Kr.

KAAS, Lihme Sogn og Komm., Rødning Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejere Kontorchef Axel Myhlertz og Søn, Kunstmaler Erik Myhlertz, Postfb. Lihme, nærmeste St. Brodal, Afst. 6 km og ca. 22 km til Skive, Tlf. Lihme 7.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kaas, samlet Areal 468 ha, deraf 71 Ager, 44 Eng, 138 Skov og Krat, 138 Hede, 69 Sø og 8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 102,500 Kr. (109,300), Jordv. 60,500 Kr. (74,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 170,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Kaas ligger Vest for Lihme By ved Vejen herfra til Limfjorden; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af let Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terræ-



Kaas.

net er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet i Aarene 1930—34; en tidligere Mergling i Aarene 1879—87 viste en udmærket Virkning paa Høstudbyttet, samtidig opdyrkedes ca. 6 ha Hede og lidt Eng, hvoraf Halvdelen blev drænet; Engen er dyndblandet Jord, nærmest gl. Søbund, og i 1881 inddæmmedes ca. 17 ha Marskeng fra Limfjorden. Skovens Bevoksning er nærmest Eg og Egekrat.

Gaarden drives af Ejerne med L. Baunsgaard som tilsynsførende; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaaalroer, 3. Byg, 4. Rug, 5. Runkelroer og Kartoffler, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 48 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Brodal Andelsmejeri. (Først omkring 1870 forlod Gaarden det gl. System med Fedning af Staldstude, hvoraf der aarlig fededes 30 a 60 Stkr., som hvert Aar i April blev drevet til Husum Marked, en Tur, der almindelig varede 11 Dage).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 11 Tillægssøer, og der leveredes sidste Aar 172 Slag-

terisvin, Gaarden har Kort til 86 Svin aarlig. Der holdes 60 Faar, men intet Fjerkræ.

Kaas Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 1635, bygget af røde Munkesten og tækket med Tegl. Den bestaar af 2 Fløje, af hvilke Hovedfløjen, som ligger i Retningen Øst—Vest, er i 2 Etager over en delvis hvalvet Kælder, Stueetagen ret høj, medens den øverste Etage er forholdsvis lav, mod Syd til Gaarden en fremspringende Frontspids over Indgangsdøren; Sidefløjen, der ligger mod Vest, er i én Etage og opført af Egebindingsværk, den beboes af Forpagteren. Hovedbygningen, som ligger paa en Banke nær ved Limfjorden, har tidligere været omgivet af Grave, der nu til Dels er tørlagt, og et Taarn ved det nordøstlige Hjørne af Hovedfløjen er forlængst nedrevet.

Avlsbygningerne, som danner en 3-længet Gaard, aaben mod Nord, er tækket med Pandeplader og overvejende opført af Grundmur. Af disse rummer den østlige Sidelænge, der er sammenbygget i Vinkel med den sydlige Længe, Laden, Kostald. Fra denne udgaar der 2 Sidelængder mod Øst; af disse, som er opført af Kampesten, er der Svinestald i den ene og Hestestald i den nordlige; i denne, som er opført midt i 1880'erne, er det indvendige Tømmer af Eg fra Gaardens egen Skov; Laden, der har Trætrimpel, er opført af Bindingsværk. Den vestlige fritliggende Sidelænge rummer Stald til Faar og Søer; desuden mellem denne og Forpagterboligen en teglhængt Vognport. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der benyttes en Petroleumsmotor til Drivkraft for de faste Maskiner, og der hører et Hus samt et Ral-Leje til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger nær ved Stranden — Kaas Breddning i Limfjorden — er der Udsigt over denne mod Nord til Mors og mod Vest til Thyholm.

Kaas, som er Stamsædet for den adelige Slægt Kaas, nævnes allerede paa Erik Menveds Tid i Begyndelsen af det 14de Aarh., den ejedes da af Jens Nielsen. I 1408 ejedes den af Jens Kaas, med hvis Datter den kom til hendes Mand Thomas Jensen, der fik den tildømt i 1460 og endnu levede i 1508; hans Datter bragte den til sin Mand Christen Hvas, efter hvem den overtoges af Sønnen, senere Landsdommer Jens Hvas; han spillede en Rolle under Grevens Fejde, under hvilken Kaas blev afbrændt. Efter Adelens Nederlag ved Svenstrup i Oktober 1534 sluttede han sig (mulig nødtvungent) til Skipper Clement, hvorfor han efter Oprørets Slutning blev henrettet i Viborg i Septbr. 1536, vistnok sammen med denne; hans Gods blev dog ikke konfiskeret, og Kaas arvedes derefter af Sønnen Christen Hvas, der døde ugift ca. 1565. Kaas gik nu over til en Kusine, Enkefru Inger Gundesdatter, en Søsterdatter af Jens Hvas, og skønt Frederik d. Anden i 1571 truede med Konfiskation, fik hun dog Lov til at beholde Gaarden, som arvedes af hendes Søn Jens Hvas. Efter hans Død i 1602 arvedes den af Sønnen Chrf. Hvas, der i 1630 solgte den til Rigsrd. Niels Krag, som opførte Hovedbygningen; han overdrog den i 1648 til Sønnen, Oberst Mogens Krag, efter hvis Død i 1676 den med 53 Td. Hrtk. arvedes af dennes 4 Sønner Niels, Otte, Arent og Mogens Krag. De solgte den (med kgl. Bevilling) i 1694 med 28 Td. Hrtk. til Etatsrd. Chrf. Bartholin, som kompletterede den ved Tilkøb af Gods (101 Td. Hrtk. og 231 Td. Hrtk. Bønderfæstegods), saa den kom op i de skattefrie Hovedgaarders Klasse. Efter hans Død i 1714 overtoges den af Enken, Mariane Grove, og efter hendes Død i 1733 af Sønnen, Konferensrd. C. C. Bartholin, der i 1745 solgte Kaas med 28, 101 og 231 Td. Hrtk. for 12,200 Rd. Cour. til Assessor Jens de Hofman; han solgte den i 1769 med 28, 69 og 211 Td. Hrtk. for 24,000 Rd. til sin Svigersøn, Assessor Matth. P. Wandborg, efter hvis Død i 1796 den i 1797 solgtes for 57,700 Rd. til et Konsortium, som efter Bevilling til at udstykke Gaarden og frasælge Godset, uden at dette mistede sin Hovedgaardsfrihed, frasolgte dette, hvorefter Konsortiet i 1798 solgte Kaas med 28, 14 og 2 Td. Hrtk. for 16,500 Rd. til Wandborgs Svigersøn Erhard Colding. Efter hans Død i 1834 overtoges Kaas for 24,000 Rd. af Sønnen H. A. Colding, efter hvis Død i 1879 den overtoges af Søstersønnen E. C. Kallerup. Efter hans Død i 1905 solgte Enken Gaarden med godt 550 ha, deraf 220 ha Ager, 50 Eng, 60 Overdrev, 80 Skov og ca. 140 ha Hede, 28 Td. Hrtk. for 155,000 Kr. til et Konsortium paa Egnen, som agtede at udstykke Gaarden. I 1910 solgte dette Kaas med ca. 470 ha for 127,500 Kr. til Sognefoged S. Nielsen og Jens Andersen, der i 1914 solgte den til Arkivar Henr. E. Kaas (Udnyttelsen af de værdifulde Ral-Lejer bibeholdtes dog af Sælgeren); han solgte i 1918 Gaarden til et Konsortium (repræsenteret ved Tobaksfabrikant Færch), og efter flere Ejerskifter købtes den samme Aar af Kmjkr. Ove Kaas, der ejede den nogle Aar. Gaarden kom senere til Sagfører J. Nordestgaard, efter hvem den atter kom til Tobaksfabrikant Færch, og af ham købt de nuværende Ejere den i 1924.

HINDBORG HERRED

KRABBESHOLM, Resen Sogn, Skive Landsogn-Resen Komm., Hindborg Hrd., Viborg A., Postfb. og nærmeste St. Skive, Afst. ca. 1½ km.

Krabbesholm Hovedbygning, der ligger kønt ved Skive Fjord Nordøst for Byen, er endnu delvis omgivet af Grave og af Park og Have, som støder til Skoven. Den 3-fløjede Hovedbygning bestaar af den anselige grundmurede Hovedfløj, der ligger mod Nord, og som med de 2 lange lave Sidefløje, der er opført af Egebindingsværk, omslutter den mod Syd aabne Borggaard. Hovedfløjen, som vistnok er bygget lidt før og efter 1560, har fladloftet Kælder, høj Sokkel af Granitkvadre, over hvilken Murene er opført af Munkesten i 2 Stokværk. Hovedfløjen, der ligesom Sidelængerne er tækket med Tegl, har Kamgavle, prydet med Blindinger, ved det nordvestlige Hjørne et mangesidet Taarn, hvorfra der er Udgang til Haven, og mod Syd til Gaarden et firkantet Fremspring, ført op i Højde med Bygningen og ligeledes med takkede Gavle, samt Øst for og op til dette et rundt Trappetaarn med Indgangsdøren.

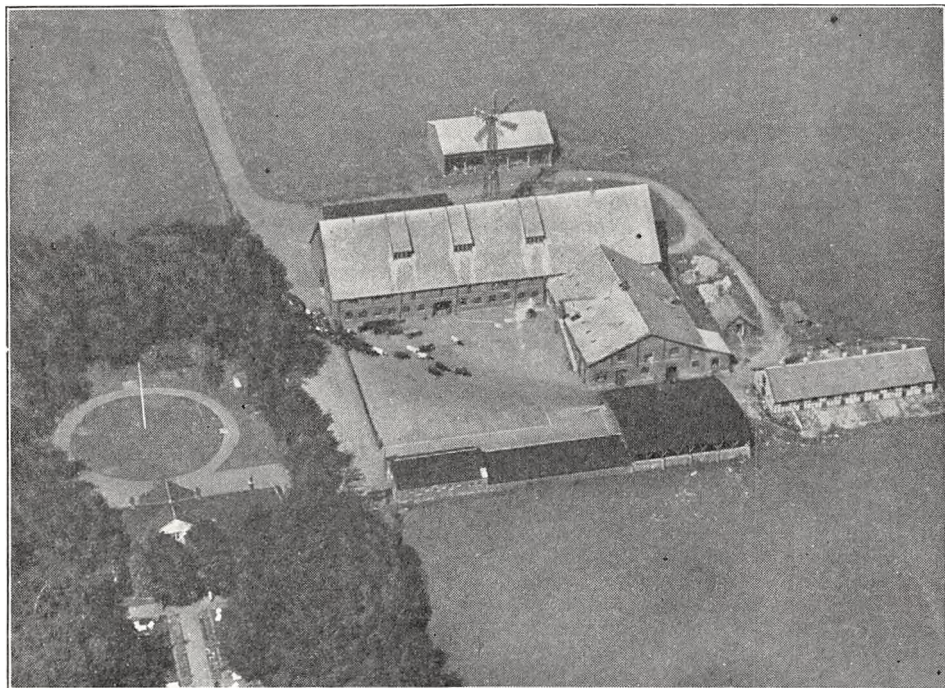
Krabbesholm synes at være dannet omkring Aar 1500 eller i Begyndelsen af det 16de Aarh. af to Bøndergaarde, Sdr. og Nr. Skovshoved, af den veltalende Rigsrd. Niels Høg, Lensmand paa Skivehus; Gaarden havde han vistnok sammen med en Del mere Gods i Herredet faaet med sin Hustru, Karen Stensdatter Gjøe, der var Enke efter Erik Andersen Banner til Asdal. Efter hendes Død arvedes Gaarden af hendes Søn af første Ægteskab, Rigsmarsk Erik Eriksen Banner til Kokkedal, hvis Datter Magdalene B. bragte den til sin Mand, Rigsrd. Iver Krabbe til Østergaard (Salling). Han gav Gaarden dens nuværende Navn og paabegyndte vistnok Opførelsen af Hovedbygningen, som efter hans Død i 1561 fuldførtes af Enken, der først døde i 1597. Deres Datter Dorte K. bragte Gaarden til sin Mand Erik Lykke til Havnø og Eskjær; han døde i 1602, og efter Hustruens Død i 1623 fragik Arvingerne Arv og Gæld. Sønnen Hans Lykke havde vel overtaget Krabbesholm forinden, men Anders Friis fik en Part i Gaarden, der senere gik over til Holsteneren Heinr. v. d. Wisch, som i 1632 solgte Gaarden til Mogens Kaas. Efter hans Død i 1639 (Krabbesholm havde da 48 Td. Hrtk.) gik Gaarden over til Sønnen Jens Kaas og ved hans Død i 1661 til Enken, Karen Reedtz; hun overdrog den i 1696 til sin Datter Joh. Sophie (gift med Frans Juul), og hun solgte den i 1719 med 31, 7 og 205 Td. Hrtk. for 15,000 Rd. til Major Fr. Sehested til Rydhavne, efter hvis Død Enken Birg. Sophie S. i 1743 overdrog den for 4000 Rd. gr. Cour. til sin Svigersøn, Kmhr., Amtmd. paa Skivehus, Baron Verner Rosenkrantz til Villestrup. Han restaurerede og ændrede Hovedfløjen, tilbyggede de 2 lange Sidefløje, flyttede Avlsgaarden nærmere Hovedbygningen og øgede baade Tienderne og Fæstegodset. I 1773 solgte han Krabbesholm med 31, 60 og 305 Td. Hrtk. for 36,000 Rd. til Grev Adam Fr. Tramp, der i 1785 solgte Gaarden for 40,000 Rd. til H. Rasmussen; han ejede den under de store Landboreformer og ændrede Driften fra Studehold til Mejeridrift, men vendte senere igen tilbage til Studeholdet, ligesom han frasolgte en hel Del af Fæstegodset. Efter hans Død i 1819 overtoges Gaarden af 2 Sønner og Svigersønnen Jens Dalsgaard; sidstnævnte, der var Fader til Maleren, Prof. Chr. Dalsgaard, blev Eneejer i 1832. Han frasolgte det meste af det tilbageværende Fæstegods og besad Gaarden til sin Død i 1870, hvorefter Arvingerne Aaret efter solgte den med 240 ha, 21¾ Td. Hrtk. samt et Teglværk for 90,000 Rd. til Ingeniør N. C. Fugl. Han solgte den i 1887, efter at have opdyrket og kultiveret en moseagtig Eng og inddæmmet et Engareal ved Stranden, med samme Areal, Besætn. og Invt. samt Teglværket for 177,000 Kr. til Forp., Jægern. T. R. Rosen, Ledreborg, som ligeledes forbedrede Gaarden meget. Efter hans Død i 1898 overtoges Krabbesholm af Sønnen C. C. Kr. Rosen, der i 1904 frasolgte 22 ha Skov (den nordlige Del af Skoven) til et Andels-Sanatorium (Krabbesholm Sanatorium) samt et Areal til Skive By for ialt 30,000 Kr., hvorefter han i 1906 solgte Gaarden for 240,000 Kr. til Udstykning til et Konsortium fra Nykøbing M.; dette solgte samme Aar Hovedbygningen med Haven og den sydlige Del af Skoven, ialt 46 ha, samt Havnen, der var anlagt i 1869 paa Gaardens Grund, og for hvilken Byen havde ydet en aarlig Afgift, til Skive By for 100,000 Kr. I 1907 solgte Byen Hovedbygningen med 2,1 ha for 37,000 Kr. til Forstander A. Axelsen, Salling Højskole, som flyttedes dertil fra Jebjerg, ved hvilken Lejlighed Byen ydede et Tilskud til Flytningen paa 7000 Kr.

Iver Krabbe og Magdalene Banners Riddersal benyttes nu som Foredragssal for Højskolens

Elever, medens Baron Verner Rosenkrantz's 2 Sidefløje er indrettet til Elevværelser m. m., og den gl. Hovedgaard forsvandt samtidig som saadan, efter at dens over 300 Td. Hrtk. Fæstegods forlængst var overgaaet til Selveje

MARIENLYST, Resen Sogn, Skive Landsogn-Resen Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. L. M. Ladefoged, Postfb. og nærmeste St. Skive, Afst. $3\frac{1}{2}$ km (4 km til St.), Tlf. Skive 333.

Matr.-Nr. 112 m. fl. af Resen, 6c af Vinde, 3a m. fl. af Ø. Dølby og 6d af V. Dølby, samlet Areal 167,4 ha, deraf 139 Ager, 27 Eng og 1,4 Have og Gaardsplads,



Marienlyst.

Hrtk. 15 Td. o Skp. o Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 180,000 Kr. (198,000), Jordv. 118,500 Kr. (140,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 112,700 Kr., Løsoret i »Danmark« for 120,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Marienlyst ligger $3\frac{1}{2}$ km Nord for Skive ved Landevejen Skive—Glyngøre; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er lidt uensartede, dog overvejende god Muldjord, hovedsagelig paa Ler- og Mergelunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er antagelig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet i Aarene 1916—20. Engen er kultiveret Lavmose, drænet under Tilsyn af Hedeselskabet.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 200 Kalig. og 270 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 140 Stkr. Ungkreaturer, er dels af Korthorns-, dels af rød dansk Malkerace (ca. Halvdelen af hver Race), den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løso-drift; der fedes hvert Aar en Del Stude; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er

ca. 141 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Skive Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og 2 Køreheste, og der tillægges 2—3 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 30 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 400 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kort til 220 Svin aarlig. Der holdes ca. 20 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 500 Høns (1. Krydsning af brune Italienerne og R. I. R.).

Marienlyst har grundmurede nye, store, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger Sydøst for Avlsbygningerne i Retningen Syd—Nord, omgivet af den kønne Have og Læplantning, har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids, overbygget Veranda mod Øst til Haven og Tegtag; den indeholder en stor herskabelig Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Avlsbygningerne er overvejende opført i 1921. Af disse er de 2 brede Hovedlænger, som har muret Trimpel og Tag af Eternit, sammenbygget i Vinkel, af hvilke den nordlige Længe rummer Kostald med Stald paa Loftet til Smaagrise og Søer og Længen mod Vest Lade og Hestestald; paa Loftet over sidstnævnte, som ligger i den østlige Side, er der Værelser til Folkene. De 3 Længer, som afgrænser Gaardspladsen mod Øst, er tækket med Tagpap. Af disse er der Kalvestald i den sydlige, derefter følger Vognport (opført af Træ og bygget som Halvtag) samt Møddinghus. Desuden Nord for disse en Svinestald med Sider af Asbest og Tag af Eternit; Nord for Gaarden 2 straatækte Træhuse til Søer, Vest for en Hjelm samt Gaardens Vindmotor og Syd for et stort Hønseshus, opført af Træ og tækket med Tagpap (ikke med paa Billedet). Til Vestsiden af Laden er der ved den sydlige Ende tilbygget en Halvtagsbygning, som rummer Maskiner og Redskaber, og til Nordsiden af Kostalden ved den østlige Ende et Kølehus til Afkøling af Mælken. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, Laden er indrettet som Hejselade; Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn m. m. samt til Gaardens Vandværk, 'bistaet med Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Lidt Syd for Marienlyst ligger Ejendommen Ingvardsgaard, der har samme Ejer; til denne, der er særskilt vurderet og skyldsat og drives som selvstændigt Brug, hører der ca. 27 ha; den har grundmurede, teglhængte Bygninger, af hvilke Stuehuset benyttes som Bolig for en Familie, medens Avlsbygningerne rummer Stald til Ungkvæget. (Tallene for Besætning og Forbrug af Kunstgødning gælder dog for begge Gaarde). Marienlyst ligger højt og kønt med Udsigt over Skive Fjord.

Marienlyst ejedes tidligere af M. Gedde, den var da kun paa ca. 55 ha; han solgte den i 1908 til Chr. M. Ladefoged, der i en Række Aar havde drevet den af ham oparbejdede store Kreaturkommissions-Forretning i Hamburg. I de følgende Aar øgedes Arealet til det nuværende ved Tilkøb af Parceller og mindre Ejendomme, ligesom han opførte de nuværende Bygninger, og han gjorde i det hele taget Marienlyst til en Mønsterbedrift. Efter hans Død i 1931 overtog Brodersønnen, den nuværende Ejer, Ejendommen ved Arv i 1933.

KRARUPGAARD, Hem Sogn, Hem-Hindborg-Dølby Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Niels Jacobsen, Postfb. og nærmeste St. Skive, Afst. $4\frac{1}{2}$ km, Tlf. Skive 266.

Matr.-Nr. 1 af Krarup, samlet Areal 69 ha, deraf 59,5 Ager, 8,3 Eng og 1,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 2 Skp. 1 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 86,400 Kr. (100,000), Jordv. 56,600 Kr. (65,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsporet i Salling Brandf. for 76,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Gindning Hrd.s Højspændingsanlæg.

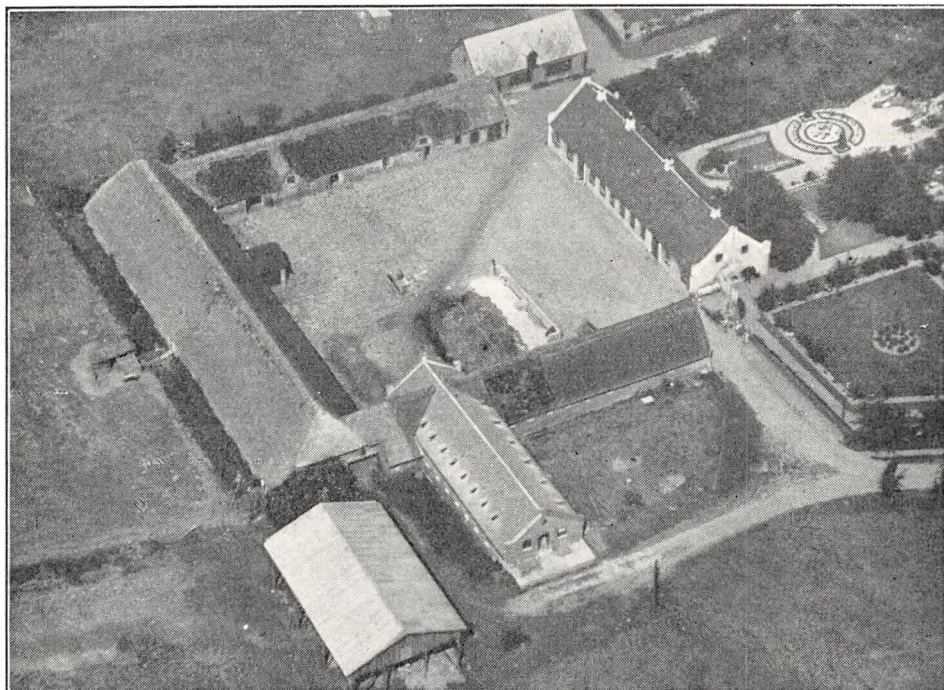
Krarupgaard ligger i Krarup By $4\frac{1}{2}$ km Vest for Skive ved Vejen, som fra Landevejen Skive—Holstebro fører til Hem; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1934—35. Engen er afvandet og kultiveret Haardbundseng.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Kløver og Græs, 5. Byg, 6. Runkelroer, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30—40 Kalig. og 25 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 1 Tyr og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsporet; der fedes ca. 15 Stude hvert Aar; den gennemsnitlige Smørtynde pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Skive Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 360 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 106 Svin aarlig. Der holdes ca. 15 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Krarupgaard har grundmurede gode Bygninger, de ældste Længer opført efter en Brand i 1868. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, har lige Gavle og Skifertag; den rummer en stor god Beboelse paa 8 Værelser. Af de 3 sammenbyggede straatækte Længer er der Lade i Længen mod Syd, Vognport, Værelser til Folkene samt Stald til Heste og Søer i den vestlige Sidelænge og Kostald i den østlige, som er udvidet med en Sidelænge mod Øst, i hvilken der er indrettet Svinestald paa Loftet, denne Længe, der har lige Gavle, er tækket



Krarupgaard.

med Eternit. Desuden Syd for Gaarden en Hjelm, tækket med Pandeplader, og Vest for Hovedbygningen et Redskabs- og Maskinhus med Tag af Eternit. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger.

Krarupgaard ejedes i forrige Aarh. i flere Slægtled inden for Familien Revsgaard og ved Aarhundredskiftet af Ingvar Revsgaard, der havde overtaget den i 1894 efter sine Forældre; efter hans Død solgte Enken, Fru Johanne Kirstine, f. Jensen, den i 1912 med ca. 71 ha for 102,000 Kr. til J. Kr. Jacobsen, som i 1916 solgte den til et Konsortium; dette frasolgte ca. 1,5 ha Eng, hvorefter det ca. 1½ Aar senere atter solgte Gaarden til J. Kr. Jacobsen; efter ham overtoges den i 1928 af Sønnen, den nuværende Ejer.

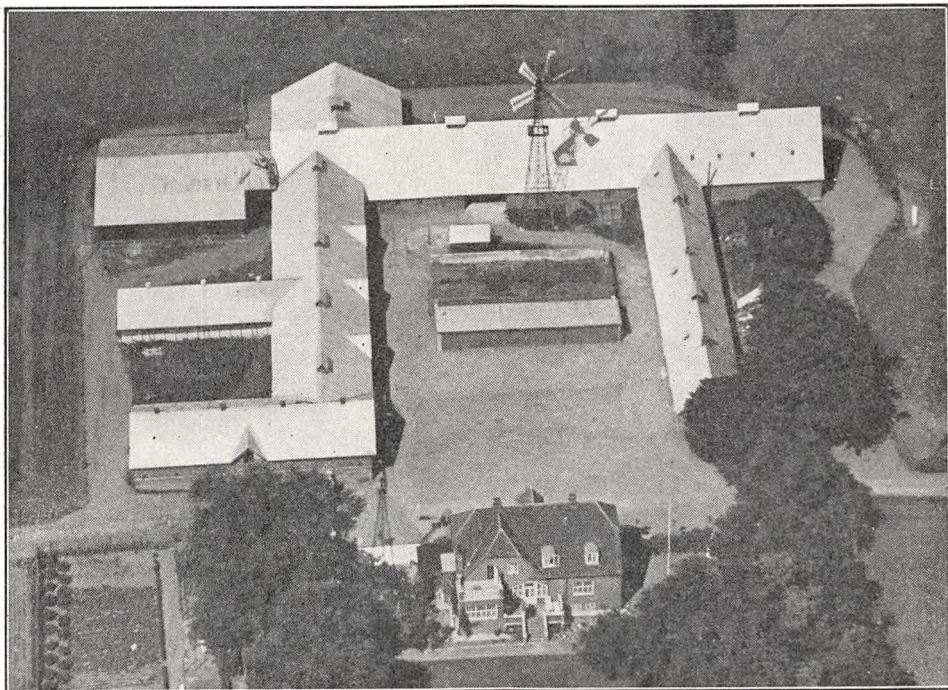
DØLBYGAARD, Dølby By og Sogn, Hem-Hindborg-Dølby Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. M. Ladefoged, Postfb. og nærmeste St. Skive, Afst. godt 5½ km, Tlf. Skive 239.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Dølbygaard, 7d m. fl. af V. Dølby og 16l af Rønbjerg, samlet Areal 116 ha, deraf 110,5 Ager, 2,2 Have og Gaardsplads og 3,3 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 10 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 1¾ Alb.; Ejdskv. 106,900 Kr. (125,500), Jordv. 70,900 Kr. (82,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 117,000 Kr.,

Løsporet i »Danmark« for 112,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Dølbygaard ligger godt 1 km Sydøst for Dølby Kirke med Indkørsel fra Vejen mellem Vester og Øster Dølby; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og delvis nymerglet i Aarene 1928—34.

Jorden dyrkes i følgende 10 Marks Drift: 1. Hvede, 2. $\frac{1}{3}$ Sukkerroer og $\frac{2}{3}$ Kaalroer, 3. Byg, 4. Kløver til Slæt, 5. Havre, 6. Sukkerroer, 7. Byg, 8.—9.—10. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 5 ha med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 200 Sække Superf., 80 Kalig. og 85 Sække Kvælstofg.



Dølbygaard.

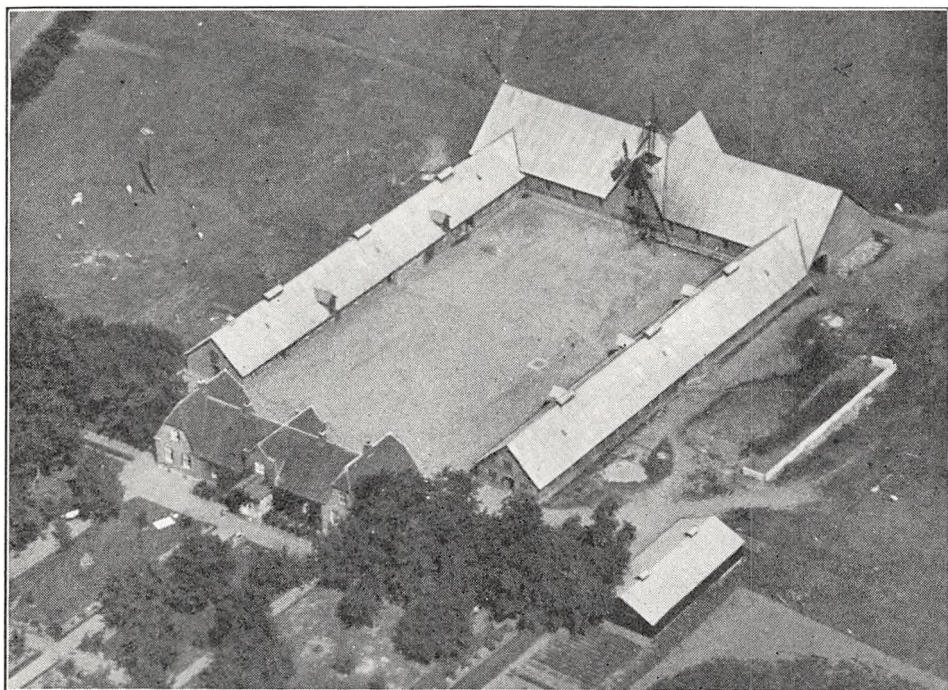
Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes væsentlig ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 10 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Skive Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret 450—500 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 145 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Dølbygaard har grundmurede nye, anselige Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store gl. Have, har lukket Veranda med Altan over samt aaben Terrasse med høj Trappe til Haven, Karnap ved den sydlige Gavl, høj Kælder, Frontspids til begge Sider og Tegtag; den rummer en stor køn Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Pandeplader, har Staldene muret Trimpep. Af de 2 Sidelænger rummer den nordlige Elevværelser, Garage, Værelser til Folkene, Vadskehus og Stald til Fedesvin, den sydlige Kostald med Kølerum til Mælken; fra denne udgaar 2 Sidelænger mod Syd, af hvilke den østlige rummer Hestestald, den anden, der har Sider af

Asbest, Stald til Søer. Den lange Længe mod Vest rummer Lade; til den sydlige Ende af denne er der mod Vest tilbygget en Sidelænge, en Ungkvægstald, som har Sider af Asbest, og selve Laden er fra den sydlige Gavl udvidet med en Tilbygning, en Trælade, der tillige rummer Redskaber og Maskiner. Desuden inde paa Gaardspladsen en Vognport, bygget som Halvtag, og op til Laden en Vindmotor; endvidere en mindre Vindmotor Syd for Hovedbygningen. I Køstalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, i Svinestalden ildfast Loft af Slaggebeton. Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn m. m. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger højt og kønt med Udsigt over Omegnen.

Dølbygaard er en gl. Slægtsgaard, som i første Halvdel af forrige Aarh. ejedes af Kristen Ladefoged, efter hvem den overtoges af Sønnen Mads Lausen L. Efter ham overtoges den af Sønnen Laust Madsen L., den nuværende Ejers Fader. Ved hans Død i 1906 overtoges den af



Gammelgaard.

Enken Marie L., f. Jacobsen, der drev Gaarden ved Bestyrer; hun solgte den i 1908 til sin afdøde Mands Broder Chr. M. Ladefoged, som forpagtede Gaarden ud til 1928 (til N. Østergaard, nu Gammelgaard), da Sønnen, M. Ladefoged, den nuværende Ejer, overtog Gaarden i Henhold til testamentarisk Bestemmelse.

GAMMELGAARD, Dølby Sogn, Hem-Hindborg-Dølby Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. N. Østergaard, Postfb. og nærmeste St. Lyby, Afst. godt 2½ km og 7 km til Skive, Tlf. Lyby 4.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Trustrup, samlet Areal 93,5 ha, deraf 86 Ager, 5,5 Eng og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 103,300 Kr. (112,200), Jordv. 65,300 Kr. (74,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 113,000 Kr., Løsøret i Salling Brandf. for 77,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Gammelgaard ligger i Trustrup (ingen egentlig By) ved Landevejen Skive—Glyngøre; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, gennemskaaret af Landevejen, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft

god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og delvis nymerglet i 1932—33. Engen er god Haardbundseng.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 8 Skifter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 142 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Danelykke« i Hem.

Der holdes som Regel 8 jydsk Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 400 Slagterisvin om Aaret (de fleste af Pattedrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 128 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gammelgaard har grundmurede store, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store gl. Have, bestaar af en Midterfløj, som ved hver Ende har en kort gennemgaaende Tværføj; Midterfløjen, der har gennemgaaende Frontspids samt en lukket Veranda mod Syd til Haven, indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Tag af Pandeplader, er der Værelser til Folkene, Svine- og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Øst for Hovedbygningen et Hus med Tag af Cementsten, det rummer Værksted m. m., og Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, opført af Træ og tækket med Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaardens Vindmotor, som staar paa Gaardspladsen nær Laden, leverer Drivkraft til Kværn. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt lige ved Landevejen.

Gammelgaard ejedes omkring Midten af det 18de Aarh. af Borgmester Duseus i Skive; han solgte den i 1751 til Morten Christensen, efter hvem den i 1810 overtoges af Sønnen Chr. Mortensen. Efter hans Død overtoges den af Enken, som i 1861 overdrog den til Sønnen Jens Chr. Christensen. Ved hans Død i 1867 overtoges den af Enken Ane Jacobsen, der i 1914 afstod den til Sønnen Morten Christensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1928. I 1930 frasolgtes ca. 10 ha til en lille Gaard, Gammelgaard var da paa ca. 99 ha, men samtidig tilkøbtes et mindre Areal, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

VIKJÆRGAARD, Trustrup By, Dølby Sogn, Hem-Hindborg-Dølby Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. J. Chr. Madsen, Postfb. og nærmeste St. Lyby, Afst. 5 km og 7½ km til Skive, Tlf. Lyby 1.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Trustrup, 1b m. fl. af Øksenvad og 15c m. fl. af Hindborg, samlet Areal 91 ha, deraf 85 Ager, 5 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 3 Fdk. ¼ Alb.; Ejdkv. 105,300 Kr. (127,500), Jordv. 70,300 Kr. (85,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 104,000 Kr., Løsporet i Salling Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Vikjærgaard ligger i Trustrup (ingen egentlig By) godt ½ km Vest for Landevejen Skive—Glyngøre, hvorfra Vej fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, dog overvejende god Lermuld paa Lerunderlag, stedvis sandblandet Ler og Grus. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1922. Engen er drænet og kultiveret Haardbundseng, som kan dyrkes.

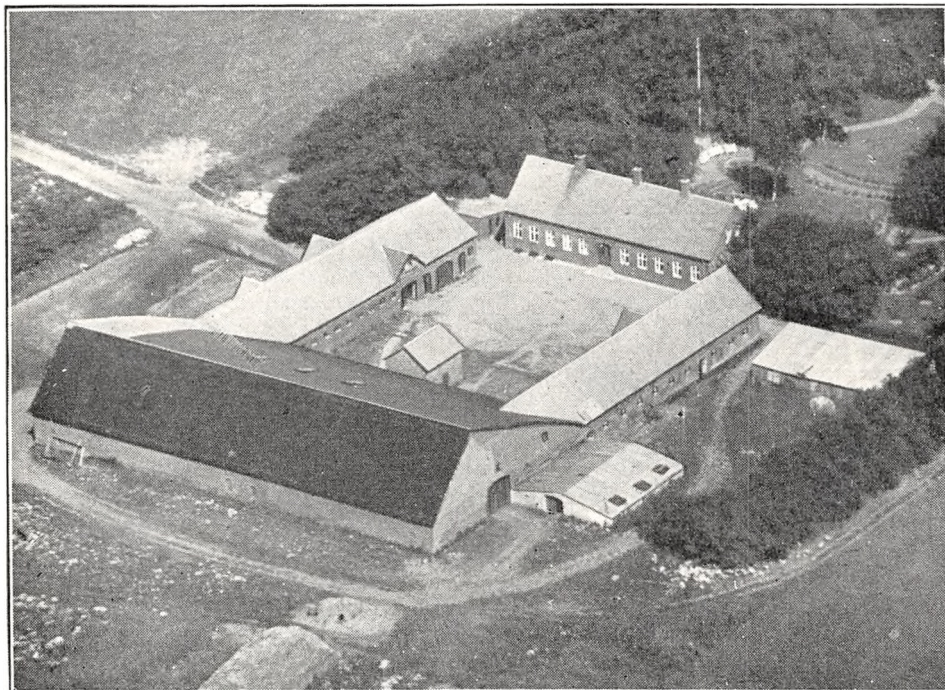
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 30 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 1 Tyr og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 138 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Danelykke« i Hem.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges 1—2 Føl aarlig. Der er hid-

til leveret ca. 370 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 116 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vikjærgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, er tækket med Skifer; den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslænger har de 2 Sidelænger Tag af Cementsten og muret Trimpel. Af disse er der Værelser til Folkene, Vognport, Heste- og Ungkvægstald i den vestlige Sidelænge og Svinestald i den østlige; den sydlige brede Længe, som overvejende er tækket med Tagpap, rummer Kostald til Gaarden og Lade mod Syd. Desuden Øst for Gaarden et Roehus, tækket med Tagpap, samt en Vognport, opført af Træ og bygget som Halvtag; denne har Tag af Pandeplader ligesom en Halvtagsbygning (Vest for Hovedbygningen), der rummer Vadskehus m. m. Der er



Vikjærgaard.

Jernbjælker og murede Hvalvinger i alle Stalde, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Hævert, og der hører et Hus til Ejendommen.

Vikjærgaard ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Mikkel Christensen, efter hvem den i 1859 overtoges af Svigersønnen Jens Chr. Madsen. Efter ham overtoges den i 1893 af Sønnen Mads Madsen, efter hvis Død i 1922 den overtoges af Enkefru Inger Madsen, efter hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog den i 1933.

TOFTGAARD, Hindborg By og Sogn, Hem-Hindborg-Dølby Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejerinde Enkefru Helga Toftgaard, Postfb. og nærmeste St. Hem, Afst. 4 km og ca. 9 km til Skive, Tlf. Hindborg 5.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hindborg, samlet Areal 58,8 ha, deraf 56,6 Ager, 1,2 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 3 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 77,400 Kr. (88,700), Jordv. 51,300 Kr. (58,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Toftgaard ligger ca. 1 km Nordøst for Hindborg By, hvorfra Vej fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er

merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1918—20. Engen er kultiveret Lavmose.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 40 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 1 Tyr og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, Besætningen er nyindsat og agtes fornyet ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Danelykke« i Hem.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 13 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 86 Svin aarlig. Fjerkræholdet ca. 150 Høns.

Toftgaard har grundmurede gode, velindrettede Bygninger, opført i 1907, da Gaarden flyttedes til sin nuværende Plads. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, har gennemgaaende Frontspids og Tægtag; den indeholder en god køn Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som er tækket med Pandepåder, rummer den vestlige Sidelænge, der har Trætrimpel, Værelser til Folkene, Vognport, Heste- og Svinestald, den østlige Kostald med Svinestald paa Loftet over denne og Længen mod Nord Lade; til denne er der til Nordsiden ved den vestlige Ende opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner, og ved den østlige Gavl af Laden staar Gaardens Vindmotor. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Electricitet, og Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn m. m.

Toftgaard, der har været Fæste under Krabbesholm, er en gl. Slægtsgaard, som i 1802 købtes af Stefan Andersen Høgh til fri Ejendom; han overdrog den i 1828 til Broderdatteren Ane Margr. Christensdatter, der siden bragte den til sin Mand Niels Jensen Toftgaard. Efter ham overtoges den i 1870 af Svigersønnen Andr. Sørensen, som i 1906 overdrog den til sine 3 Sønner Anton, Marius og Jac. Chr. Sørensen, af hvilke sidstnævnte i 1912 udkøbte sine to Brødre. Ved hans Død i 1925 overtoges Gaarden af Enken, den nuværende Ejerinde.

FRAMMERSLEVGAARD, Oddense Sogn, Oddense-Otting Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejerinde Frk. M. Christensen, Postfb. Balling, nærmeste St. Jebjerg, Afst. 7 km og godt 14 km til Skive, Tlf. Oddense 10.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Frammerslev, samlet Areal 104,8 ha, deraf 89 Ager, 12 Eng, 2,3 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 109,800 Kr. (119,000), Jordv. 79,500 Kr. (86,000); Bygn. er fors. i Landbygning. Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Frammerslevgaard ligger 2 km Nord for Oddense By ved Vejen Vium Mølle—Nr. Andrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 22 ha, som ligger 2 km Vest for denne, bestaar overvejende af god Lermuld paa Lerunderlag, 35 ha er opdyrket Hede, Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1926. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning Gran og Fyr.

Gaarden drives af Ejerinden ved Forvalter A. Bundgaard Pedersen; Jorden dyrkes i fri Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

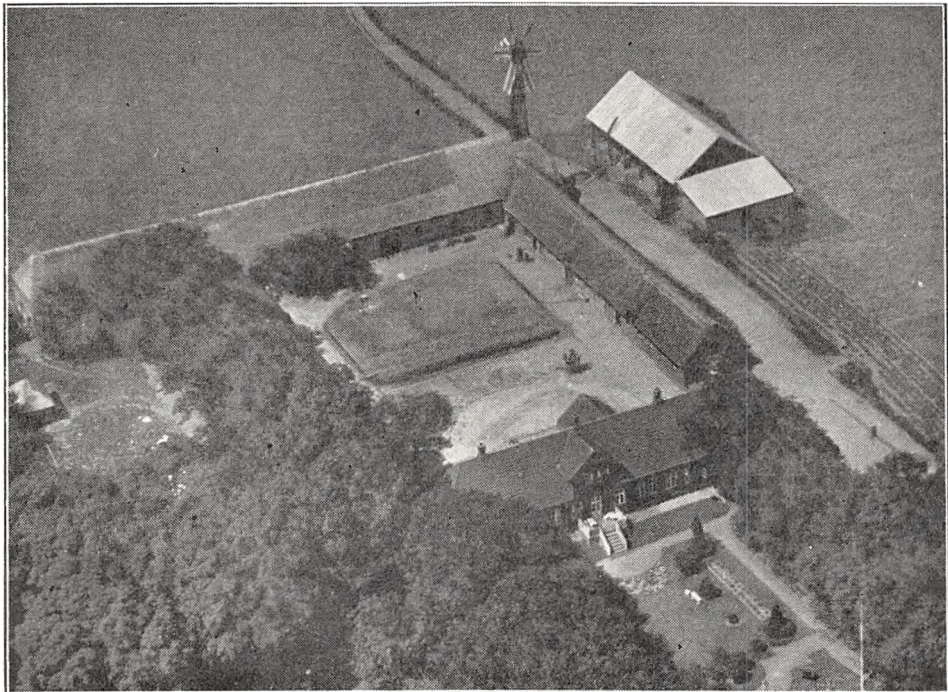
Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, det er en gl. Stambesætning, som fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr), Køerne græsser i Løsdrift; der sælges en Del Tyre, og der fedes ca. 20 Stude om Aaret; Mælken leveres til Savstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 170 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 118 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Frammerslevgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1865, ligger mod Øst til den store gl. Have, har aaben Veranda til denne, Frontspids til begge Sider og Tægtag; den indeholder en stor køn Beboelse med moderne Bekvemmeligheder. De 3 sam-

menbyggede straatækte Avslænger er opført i 1863. Af disse er der Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald i den nordlige Sidelænge, Kostald i den sydlige og Lade i Længen mod Vest, som ved den nordlige Ende har en Vindmotor paa Rygningen, Desuden Nord for Gaarden en Hjem, der har Tag af Pandeplader ligesom et Halvtag, der er tilbygget ved den østlige Gavl af denne og rummer Maskiner og Redskaber. Syd for Gaarden et Hønselus af Træ, tækket med Pandeplader, samt et teglhængt Redskabs- og Maskinhus og Nord for Hovedbygningen en Garagebygning, som tillige rummer Brænde m. m., denne har Tag af Cementsten. Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn og Gaardens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Frammerslevgaard er dannet i 1864 af Hans Peter Christensen ved Sammenlægning af to Gaarde; ved hans Død i 1893 overtoges Gaarden af Børnene, af hvilke Sønnen Chr. Christensen blev Enejer i 1906. Ved hans Død i 1932 overtoges den derefter af Søsteren, den nuværende Ejerinde.



Frammerslevgaard.

GAARD I FRAMMERSLEV BY, Oddense Sogn, Oddense-Otting Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. A. P. Pedersen Riis, Postfb. Balling, nærmeste St. Jebjerg, Afst. $7\frac{1}{2}$ km og ca. 15 km til Skive, Tlf. Oddense 14.

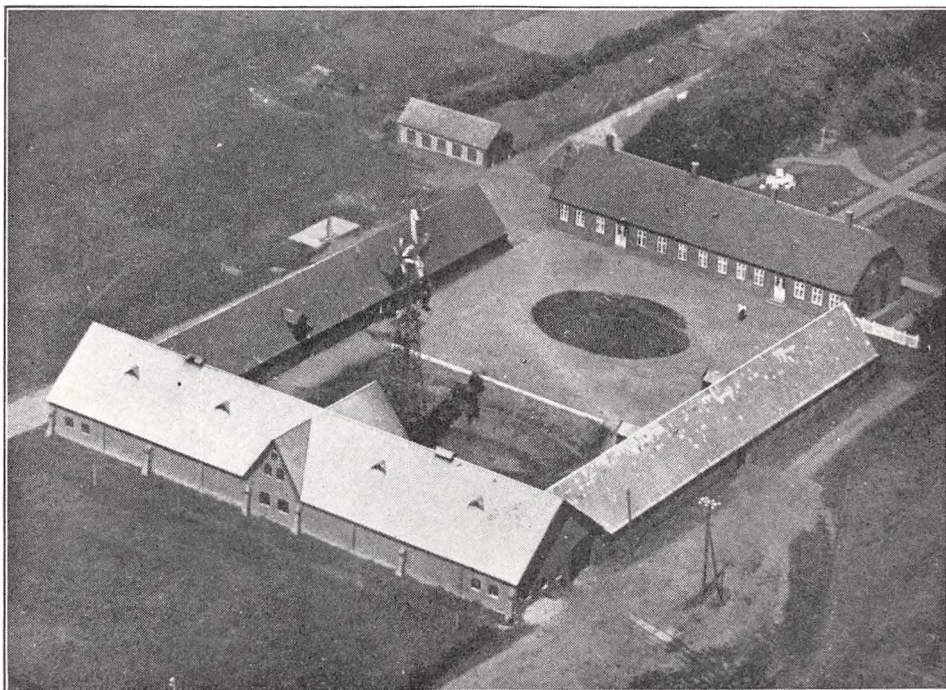
Matr.-Nr. 3a m. fl. af Frammerslev, samlet Areal 95,2 ha, deraf 88,7 Ager, 3,3 Eng, 2,2 Plantage og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 108,200 Kr. (118,000), Jordv. 75,800 Kr. (79,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 90,700 Kr., Løsporet i Salling Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Gaarden ligger $\frac{1}{2}$ km Vest for Frammerslevgaard ved Vejen Viium Mølle—Nr. Andrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 3 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1926—34. Engen er god Haardbundseng. Af Skovens Bevoksning er Halvdelen Løvtræ, Resten Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Rug, 5. Havre, 6.—7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 34 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, det er en gl. Stambesætning, som staar under Tilsyn af Foreningen af jyske Landboforeninger; den fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyre indkøbes i England), Køerne græsser i Løsdrift; der sælges en Del Avlsdyr, og der fedes 25—30 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Savstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 belgiske Arbejdsheste (deraf er en Følhoppe kaaret i 1. Klasse A), og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 116 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.



Prpt. A. P. Pedersen Riis' Gaard i Frammerslev By.

Gaard Matr.-Nr. 3a m. fl. af Frammerslev har grundmurede gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1878, ligger mod Nord til den gl. Have, den er tækket med Tegl og indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger tækket med Cementtagsten; af disse er der Heste- og Svinestald i den vestlige, som er opført i 1872, og Kostald (bygget i 1868) i den østlige. Den sydlige Længe, Laden, der er opført i 1925, har Tag af Eternit, gennemgaaende Frontspids paa Midten, og der er her indrettet Magasin; desuden Vest for Hovedbygningen en Længe, som rummer Værksted, Brænde, Garage m. m. samt et Hønsehus (opført i 1928), begge tækket med Cementsten. Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn m. m., og Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde.

Gaarden er dannet i forrige Aarh. af Peter Andersen Riis ved Sammenlægning af to Gaarde; efter ham overtoges den i 1907 af Sønnen, den nuværende Ejer; den var da paa godt 104 ha, men i 1920 er der frasolgt ca. 10 ha, deraf de ca. 7,3 ha til et Statshusmandsbrug.

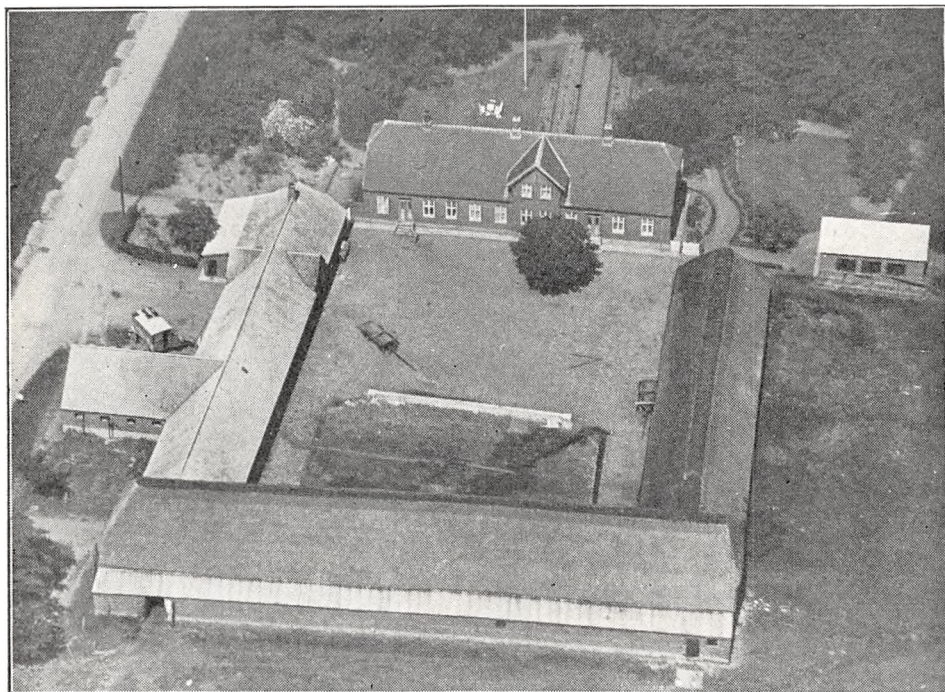
NEDER SAVSTRUP, Oddense Sogn, Oddense-Otting Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Niels Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Jebbjerg, Afst. 6 km og 13 km til Skive, Tlf. Oddense 32.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Savstrupgaard, samlet Areal 85,5 ha, deraf 68,5 Ager, 3 Eng, 13 Hede og Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 5 Skp. 3

Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 91,800 Kr. (102,000), Jordv. 63,000 Kr. (67,900); Bygner fors. i Landbygn. Brandf. for 58,870 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Neder Savstrup ligger godt 1 km Nord for Oddense By ved Landevejen til Glyngøre; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar. Engen er af god Bonitet, dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 20 Kalig. og 10 Sække Kvælstof.



Neder Savstrup.

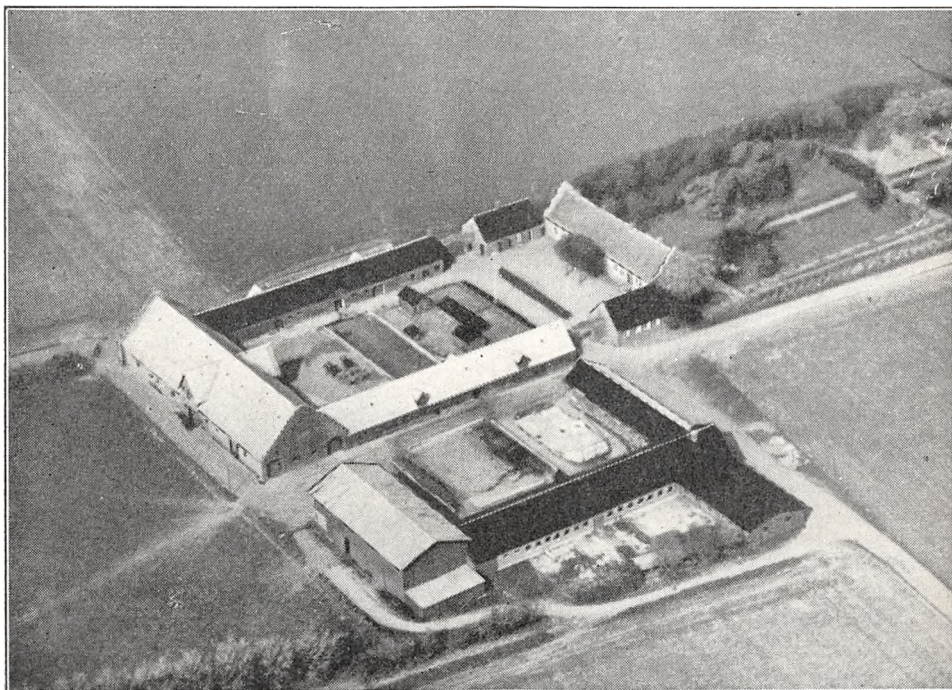
Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 45 Stkr. Ungkreaturer, er en Krydsning af Korthorns- og rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Savstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbes); Gaarden har Kort til 110 Svin aarlig. Der holdes 7 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Neder Savstrup har grundmurede velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Tegtag; den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er Laden, som ligger mod Syd, opført i 1880 (Staldene i 1882), den er udvidet langs den sydlige Side; Udvidelsen, som ligeledes er af Grundmur, er tækket med Pandeplader. Den østlige Sidelænge, der er tækket med Straa ligesom Laden, rummer Værelser til Folkene og Vognport samt Heste- og Kalvestald; den vestlige Sidelænge, gennem hvilken der er Indkørsel fra Sognevejen, har Tag af Cementsten, den indeholder Kostald (der er udvidet i en Sidelænge mod Vest) samt Svinestald, der er udvidet mod Vest ved Tilbygning af et Halvtag. Desuden Øst for Hovedbygningen et Hønsehus og Nord for Gaarden langs Sognevejen et Redskabs- og Maskinhus (ikke med paa Billedet); dette er ligesom

Hønsarhuset tækket med Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde.

Savstrup nævnes allerede under Christian d. Første, da Peder Nielsen i 1455 pantsatte Gaarden til Biskop Knud i Viborg; i 1519 var den beboet af en Bonde. Ved Matrikuleringen 1662—64 var den delt i to Bøndergaarde med tilsammen 18 Td. Hrtk., som Kronen da udlagde til Rigsadmiral Ove Gjeddes Arvinger, der besad Gaarden i de følgende Slægtled. I 1780 ejedes de to Gaarde, Over- og Neder-Savstrup, der tilsammen havde 17 Td. Hrtk., af Johs. Hansen, som da afhændede Ejendommen for 3000 Rd. til Axel Rosenkrantz Lasson til Astrup, og han solgte den kort efter til Selveje. Fra 1818 ejedes Neder Savstrup af Jens Nielsen Thordahl, som i 1858 overdrog den til Svigersønnen P. Chr. Jensen, efter hvem den i 1890 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.



Ramsing Avlsgaard.

RAMSING AVLSGAARD, Oddense Sogn, Oddense-Otting Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Fa. L. N. Ladefoged & Co., Ltd., London, Postfb. og nærmeste St. Hem, Afst. 5 km og ca. 10 km til Skive, Tlf. Hindborg 9 (Inspektøren).

Matr.-Nr. 2 m. fl. af Ll. Ramsing, 1b m. fl. af Hindborg og 19b af Rønbjerg, samlet Areal 134,3 ha, deraf 132 Ager og 2,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 178,000 Kr. (197,000), Jordv. 118,000 Kr. (122,000); Bygn. er fors. i Landbygning. Brandf. for 150,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 105,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Ramsing Avlsgaard ligger 2 km Syd for Oddense By med Indkørsel fra Vejen til Hindborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1926.

Gaarden drives ved Inspektør A. Wibholm; Jorden dyrkes i en alm. 9 Marks Drift, deraf 2 Skifter med Roer, 4 med Korn og 3 med Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 22 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 175 Sække Superf., 75 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 3 Tyre og 120 Stkr. Ungkreaturer,

er dels af Korthorns-, dels af rød dansk Malke race ved Overgang til denne sidste (de røde Køer er alle tuberkelfri); Besætningen fornyes ved eget Tillæg, dog købes Tyrene og en Del røde Køer, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Danelykke« i Hem.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4—6 Følhopper, og der tillægges 4—6 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er i 1932 leveret ca. 600 Slagterisvin (Pattegræsene indkøbt), Gaarden har Kort til 200 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ramsing Avlsgaard har grundmurede store, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, har svungne Gavle og Tegtag; den indeholder en stor Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Til denne slutter sig 2 mindre Sidebygninger, tækket med Tagpap; af disse er der Gæsteværelser i den sydlige og Garage m. m. i den nordlige. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som overvejende er tækket med Asbest, er der Værelser til Folkene, Heste- og Fedestald i den nordlige Sidelænge, der har muret Trimpel og er tækket med Tagpap ind mod Gaarden; den sydlige Sidelænge indeholder Kostald og Længen mod Vest Lade; denne har takkede Gavle. Desuden Syd for Gaarden 3 sammenbyggede Avlslænger, der danner en aaben Gaard mod Nord, opført i 1924. Af disse er den vestlige Længe, Laden, opført af Træ, tækket med Pandeplader; den østlige, som rummer Svinestald, har Tag dels af Asbest, dels af Tagpap, medens Længen mod Syd, der har Trætrimpel og er tækket med Tagpap, indeholder Ungkvægstald; fra den østlige Ende af denne er Svinestalden yderligere forlænget mod Syd, og til denne er tilbygget en Sidelænge mod Vest, der rummer Redskaber og Maskiner. Desuden er der til den sydlige Gavl af Laden opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen; denne ligger højt og frit, ved sin store gl. Have.

Ramsing Avlsgaard er en gl. Slægtsgaard, som i forrige Aarh. ejedes af Niels Ladefoged; efter ham overtoges den i 1886 af Sønnen Laust Nielsen Ladefoged, der som ung oprettede og oparbejdede den kendte store Kreaturkommissions-Forretning i London. I 1930 overgik Gaarden til Firmaet i London, som nu ejer den.

RAMSINGGAARD, Oddense Sogn, Oddense-Otting Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. J. Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Hem, Afst. 5½ km og 10 km til Skive, Tlf. Hindborg 7.

Matr.-Nr. 1a af Ramsinggaard, 9a m. fl. af Ll. Ramsing og 16b m. fl. af Rønbjerg, samlet Areal 110,3 ha, deraf 104 Ager, 3,3 Eng og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdkv. 140,000 Kr. (153,000), Jordv. 102,300 Kr. (109,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsporet i Salling Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Ramsinggaard ligger ca. 1½ km Sydøst for Oddense By med Indkørsel fra Vejen til Hindborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1926. Engen er god Haardbundsenseng.

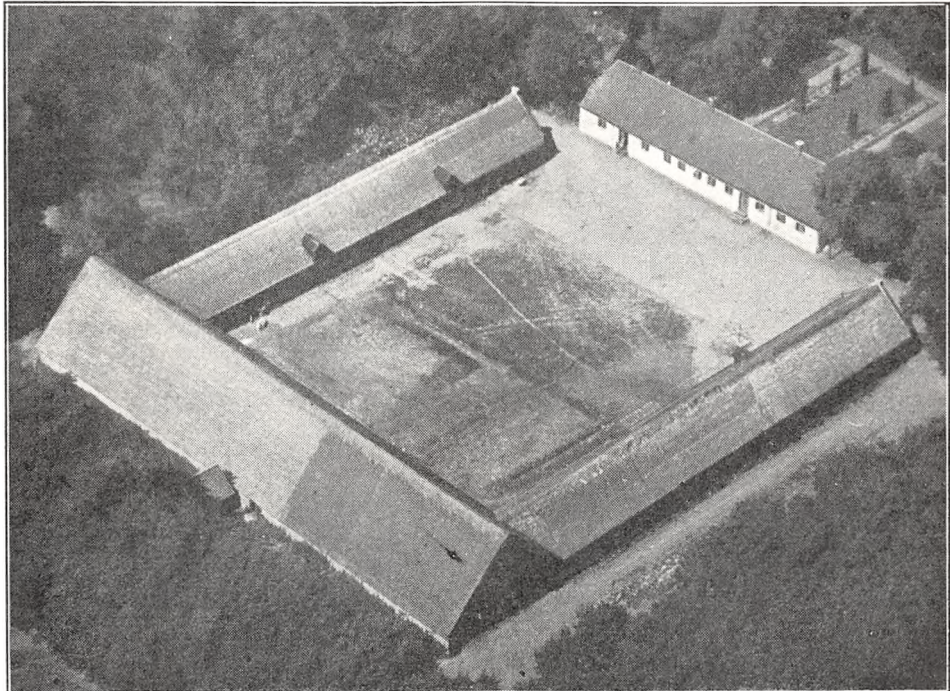
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 10 Skifter, og der avles en Del Frø af Hvidkløver og Runkelroer. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 20 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Savstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 3 Følhopper, og der tillægges 2—3 Føl aarlig. Svinebesætningen var tidligere 15 Tillægssøer, og der leveredes da ca. 200 Slagterisvin om Aaret; den er nu kun 7 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 106 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ramsinggaard har grundmurede store, velholdte Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 1832, den er tækket med Tegl. De 3 sammenbyggede straaatækte Avlslænger er opført i 1901. Af disse er der Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Syd. Desuden Vest for Hovedbygningen en teglhængt Længe, som rummer Værelser, og Øst for Gaarden 2 Længer (ikke med paa Billedet), af hvilke den ene, der rummer en Lejlighed samt Magasin, er tækket med Tegl, den anden, som indeholder Vognport samt Redskabs- og Maskinrum, med Straa. Foruden den nævnte Bolig hører der en Smedie samt et Hus til Ejendommen. Gaarden er omgivet af sin store gl. Have samt rigelig Læplantning.

Ramsinggaard ejedes i forrige Aarh. af J. Chr. Eriksen, hvis Slægt havde ejet Gaarden i en længere Aarrække; efter hans Død i 1879 blev den ved 5. Auktion af hans Døds- og Konkursbo tillige med den indavlede Sæd, en Del Besætn. og Invt. tilslaaet Thor Espersen af Nan-



Ramsinggaard.

nerup for 95,600 Kr. Efter ham overtoges Gaarden i 1917 af Svigersønnen, den nuværende Ejer.

VESTERGAARDE, Oddense By og Sogn, Oddense-Otting Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Jens Gudiksen, Postfb. og nærmeste Stationer Balling og Jebjerg, Afst. ca. 7 km og 12½ km til Skive, Tlf. Oddense 26.

Matr.-Nr. 4a af Oddense, samlet Areal 61,8 ha, deraf 56,2 Ager, 3,8 Eng, 0,6 Skov og 1,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 1 Skp. 2 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 83,000 Kr. (81,000), Jordv. 53,700 Kr. (57,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løstøret i Salling Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Vestergaarde ligger ½ km Vest for Oddense By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 40 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 16,2 ha mildere Muldjord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1920—30. Engen er drænet og kultiveret Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Savstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 jydsk Arbejdsheste (Følhopperne kaarede og præmierede), og der tillægges 2—3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret 150—200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 91 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vestergaarde har grundmurede nye Bygninger. Den teglhængte kønne Hovedbygning, der ligger mod Nord til den gl. Have, er opført i 1929; den har Frontspids mod Syd til Gaarden, svungne Gavle og indeholder en rummelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den vestlige Sidelænge, der rummer Værelser til Folkene og Hestestald, opført i 1914; den er tækket med Cementtagsten ligesom den sydlige Længe, Laden; til denne, som er restaureret i 1921, er der i 1929 til den sydlige Side tilbygget en Udvidelse, tækket med Pandeplader, den rummer mod Vest Svinestald og mod Øst Kostald. Den østlige Sidelænge, der er tækket med Eternit, og gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, er opført i 1927, den rummer Kostald og Nord for Indkørselsporten Vognport, til hvis Østside der er opført et Halvtag, som rummer Hønsehus. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald med Tag af Cementsten, den er opført i 1915. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Staldene, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Vestergaarde er en gl. Slægtsgaard, som har været i Slægtens Besiddelse siden 1648. Den ejedes i Begyndelsen af forrige Aarh. af Søren Jensen Vestergaard, efter hvis Død i 1829 den overtoges af Enken, Maren Nielsdatter, der i 1835 overdrog den til Sønnen Jens Sørensen Vestergaard. Efter ham overtoges den i 1879 af Sønnen Gudik Jensen Vestergaard, efter hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog den i Efteraaret 1909.

VESTERGAARDE, Oddense By og Sogn, Oddense-Otting Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer H. P. J. Vestergaard, Postfb. og nærmeste Stationer Balling og Jebjerg, Afst. ca. 7 km og 12½ km til Skive, Tlf. Oddense 15.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Oddense, samlet Areal 57,4 ha, deraf 51,4 Ager, 4,4 Eng, 0,6 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 73,000 Kr. (81,000), Jordv. 45,300 Kr. (50,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løsporet i Salling Brandf. for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Vestergaarde ligger ½ km Vest for Oddense By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 31,4 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 20 ha mildere Muldjord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1924. Engen er af god Bonitet, dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Runkelroer og Kartoffler, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 2 Skifter med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Savstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 5 jydsk Arbejdsheste (Følhopperne kaarede og præmierede), og der tillægges et Par Føl aarlig; der sælges mange gode Hingste. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 180 Slagterisvin om Aaret,

Gaarden har Kort til 89 Svin aarlig. Der holdes 3 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Vestergaarde har grundmurede nye Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der er opført i 1913, ligger mod Øst til den gl. Have og har lukket Veranda til denne; den rummer en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den nordlige Sidelænge opført i 1924; denne, som har Tag af Eternit, rummer Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald. Den sydlige Sidelænge, Kostalden, der er opført i 1909, er tækket med Straa ligesom den vestlige Længe, Laden, denne bærer Gaardens Vindmotor paa Rygningen ved den nordlige Ende; Laden, der overvejende er opført af Kamp, er restaureret og udvidet i 1930, og i den sydlige Ende er der indrettet Stald til Ungkvæg og Svin. Desuden Nord for Hovedbygningen 2 Bygninger, af hvilke den ene rummer Værksted, den anden Redskaber og Maskiner, begge tækket med Tagpap, og Syd for Kostalden en Vindmotor, som driver Gaardens Vandværk. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, og den anden Vindmotor leverer Drivkraft til Kværn og Valseværk. Gaarden ligger højt og kønt.

Vestergaarde ejedes i sidste Halvdel af det 18de Aarh. af Ole Jeppesen, efter hvem den overtoges af Svigersønnen Mikkel Søndergaard. Efter hans Død overtoges den af Enken, Else Jepsdatter, der i 1822 afstod den til Sønnen Hans Peter Mikkelsen. I Decbr. 1867 afstod han den til sin Søn Jac. Hansen Vestergaard, efter hvem den i 1902 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

BRØNDUMGAARD, Brøndum By og Sogn, Brøndum-Hvidbjerg Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer J. S. Goul, Postfb. og nærmeste St. Brøndum, Afst. 1½ km og 9½ km til Skive, Tlf. Hvidbjerg 9.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Brøndum og 16g af Rønbjerg, samlet Areal 65 ha, deraf 57 Ager, 6,6 Eng, 0,4 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 77,500 Kr. (86,200), Jordv. 52,500 Kr. (55,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Brøndumgaard ligger 200 m Nordvest for Brøndum Kirke; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 9 ha, som ligger 2 km fra denne, og Mosen, der ligger i Rønbjerg, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1921. Engen er Lavmose.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning har i de senere Aar været stærkt vekslende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Danelykke« i Hem.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der drives noget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 96 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Brøndumgaard har grundmurede velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, er opført i 1864; den har takkede Gavle, Tegtag, og den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger ligger den straatækte Lade mod Nord; denne, som er forlænget mod Vest ud over Kostalden, har Vindmotor paa Rygningen. Den østlige Sidelænge, der er tækket med Cementtagsten, rummer Vognport, Værelser til Folkene, Kalve- og Hestestald og har fra den sydlige Ende en Sidebygning mod Øst, som rummer Hønsehus. Den vestlige Sidelænge, Kostalden, der har Tag af Pandeplader og Trætrimpel, er bygget i 1905. Desuden Vest for Hovedbygningen en Svinestald, tækket med Cementtagsten. I Heste- og Kalvestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Vindmotoren leverer Drivkraft til Vandværk, Kværn m. m. Gaarden ligger ret højt, og der er fra denne vid Udsigt over Omegnen.

Brøndumgaard ejedes i forrige Aarh. af Jens Lydersen, efter hvem den i 1860 overtoges af Henrik Jensen; han solgte den i 1900 til K. Jensen Ejskjær, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1918. Der er i 1927 frasolgt ca. 1,5 ha.

GROVE NØRGAARD, Grove By, Brøndum Sogn, Brøndum-Hvidbjerg Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer J. P. Glud, Postfb. og nærmeste St. Brøndum, Afst. 2 km og 10 km til Skive, Tlf. Balling 27.

Matr.-Nr. 1 m. fl. af Grove og 10b m. fl. af Rønbjerg, samlet Areal 79,4 ha, deraf 74 Ager, 4,4 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 6 Skp. o Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 77,400 Kr. (84,200), Jordv. 53,900 Kr. (60,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,000 Kr., Løsoret i Salling Brandf. for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Grove Nørgaard ligger nordligst i Grove By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Lermuld paa Lerunderlag, dog er 15 ha lidt lettere Jord paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Af Engen er 3,4 ha Humusjord og 1 ha Haarbundseng (Kultureng).

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhornsrace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 135 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Danelykke« i Hem.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 1 Tillægssø; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 96 Svin aarlig. Der holdes 7 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Grove Nørgaard har grundmurede gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, er tækket med Tegl; den indeholder en god Bolig. Af de 3 sammenbyggede Avislænger er de 2 Sidelænger tækket med Cementsten. Af disse er der Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald samt Vognport i den nordlige Sidelænge, Kostald i den sydlige samt Lade i Længen mod Vest; denne, som har Vindmotor paa Rygningen ved den nordlige Ende, er tækket med Straa. Desuden Nord for Laden en Hjem, tækket med Pandeplader, og Nord for Hovedbygningen en straatækt Længe, der rummer Svinestald, Brænderum samt Redskaber og Maskiner. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn m. m.

Grove Nørgaard ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Jens Goul, efter hvis Død den i en længere Aarrække dreves af Enken Johanne Christensen; hun solgte den ca. 1855 til Chr. Christensen Ladefoged, Gaarden var da kun paa ca. 64 ha; han tilkøbte i 1880'erne ca. 15,5 ha, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal. Han afstod den i 1891 til sin Svigersøn Anton Jensen, efter hvem den i 1918 overtoges af Svigersønnen, den nuværende Ejer.

MØLLEGAARDEN, Hvidbjerg By og Sogn, Brøndum-Hvidbjerg Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Ingvar Møller, Postfb. og nærmeste St. Skive, Afst. 6 km, Tlf. Hvidbjerg 2.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Hvidbjerg, samlet Areal 91 ha, deraf 55,2 Ager, 16,5 Eng, 5,5 Plantage, 1,2 Have og Gaardsplads og 12,6 ha Hede og Græsningsjord, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 88,800 Kr. (99,400), Jordv. 60,600 Kr. (68,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsoret i Salling Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Møllegaarden ligger ca. 6 km Vest for Skive ved Landevejen Skive—Holstebro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Heden og Græsningsjorden, som ligger ca. 2 km Sydøst for denne, bestaar af god Muldjord paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1924. Engen er god Lavmose, Skovens Bevoksning Gran.

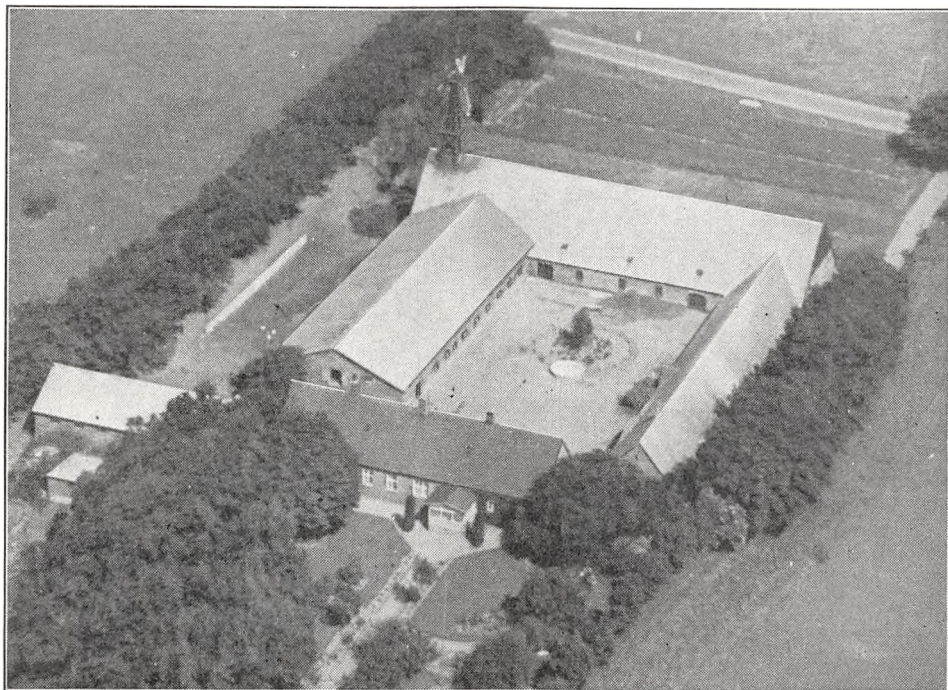
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreatu-

rer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 16 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 143 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Andelsmejeriet »Danelykke« i Hem.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 260 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 140 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Møllegaarden har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store gl. Have med lukket Veranda til denne, er tækket med Tegl og opført i 1886; den inde-



Møllegaarden.

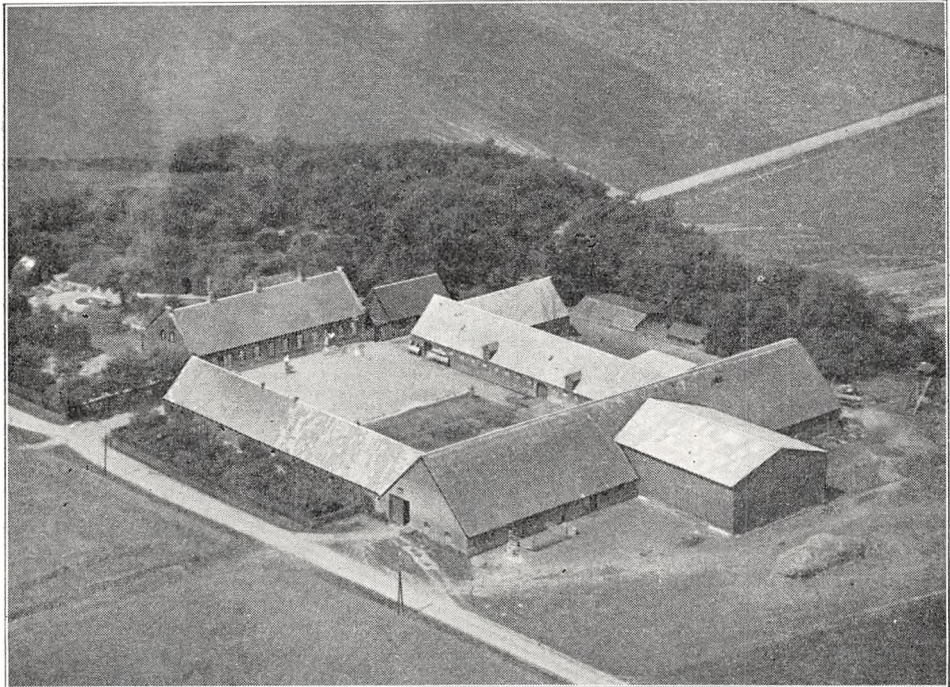
holder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslængere er der Indkørselsport til Gaarden fra Hovedlandejeven gennem den østlige Sidelænge; denne, som rummer Værelser til Folkene, Hestestald, Stald til Søer samt Værksted og er tækket med Cementsten, har fra den sydlige Ende en Sidelænge mod Øst, en Vognport, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. Den vestlige Sidelænge, Kostalden, der har muret Trimpel og Tag af Eternit, er opført i 1908; den nordlige Længe, Laden, som har Tag af Cementsten til Gaarden og af Pandeplader mod Nord, bærer paa Rygningen mod Vest Gaardens Vindmotor, der leverer Drivkraft til Kværn m. m. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er indlagt Vand fra Byens Vandværk. Fra Gaarden, som er omgivet af Læplantning, er der vid Udsigt mod Syd.

Møllegaarden er en gl. Slægtsgaard, som har været i Familiens Eje siden i Slutningen af det 18de Aarh., i 1777, kort før de store Landbrugsreformer begyndte. Den ejedes i forrige Aarh. af Christen Møller, der havde overtaget den i 1885 efter sine Forældre; efter hans Død i 1895 overtoges den af Enken, som i 1899 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer.

REFSGAARD, Volling Sogn, Balling-Volling Komm., Hindborg Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. J. Chr. Refsgaard, Postfb. og nærmeste St. Ramsing, Afst. 2 km og 13 km til Skive, Tlf. Volling 13.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Refsgaard, samlet Areal 91 ha, deraf 68 Ager, 1 Mose, 2 Have og Gaardsplads og 20 ha med vedvarende Græs, Hrtk. 8 Td. o Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 81,900 Kr. (90,400), Jordv. 55,100 Kr. (59,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsoeret i Salling Brandf. for ca. 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Refsgaard ligger 2 km Sydøst for Ramsing St. med offentlig Vej forbi Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er væsentlig god Lermuld og overvejende paa Lerunderlag, Græsningsjorden kan dyrkes. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920.



Refsgaard.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af forskellige Sorter; Forbruget af Kunstgødning er noget vekslende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 65 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Balling Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen har tidligere været 30 Tillægssøer, men er nu kun 10, og der leveres ca. 160 Slagterisvin om Aaret. Fjerkraeholdet er ca. 400 Høns.

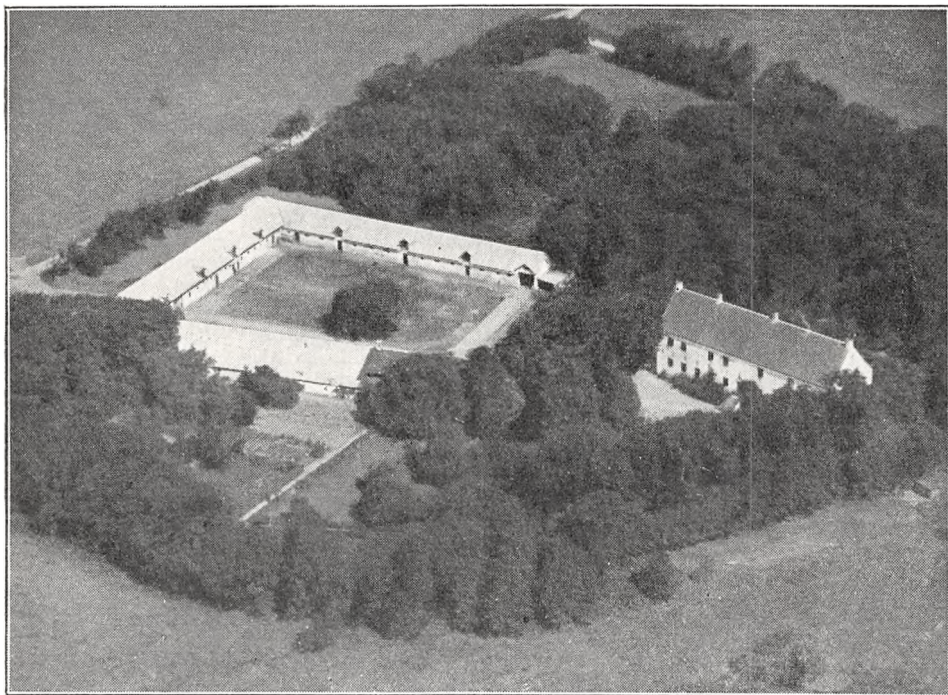
Refsgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den store kønne Have, som ogsaa strækker sig Nord for denne, har Veranda til denne; den er opført i 1890, har lige Gavle, Tegtag og indeholder en stor god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, der er opført i sidste Halvdel af 1880'erne, er de 2 Sidelænger tækket med Cementsten. Af disse er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den sydlige og Kostald i den nordlige; fra den vestlige Ende af denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Nord. Længen mod Øst, Laden, der er tækket med Eternit til Gaarden og Straa mod Øst, er udvidet med en Sidelænge mod Øst, opført af Træ og tækket med Pandeplader. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og til Gaarden hører der et Hus samt en Vandmølle med Turbineanlæg, som leverer Drivkraft til Kværn m. m.

Refsgaard hed indtil omkring Aar 1700 Revs- eller Rævshoved. I Slutningen af det 16de

Aarh., i 1579, var Gaarden beboet af Peder Nielsen Skriver, om som Selvejer eller Fæster vides ikke sikkert. Efter hans Død omkring Aar 1600 kom Gaarden vistnok i 1602 fra hans Enke, Dorte Henriksdatter, til Tyge Krabbe til Bustrup og fra denne til Broderen Christian Krabbe, der var lige saa forarmet som Broderen og derfor senere pantsatte Refsgaard til Axel Rosenkrantz. Senere kom den til Rigsrd. Niels Krag til Kaas og fra denne til Sønnen, Oberst Mogens Krag, hvis Datter Christence Marie bragte den til sin Mand, senere Oberst Wentzel Fr. Rheder. De beboede selv Gaarden en Tid, men solgte den derefter i 1693 med 30 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til den rige Christen Linde til Volstrup; han købte samme Aar Nabo-Herregaarden Kærgaardsholm, under hvilken Refsgaard derefter blev lagt. Ved hans Død i 1706 efterfulgtes han af Sønnen Niels Linde, der døde i 1746; Kærgaardsholm gik nu over til dennes Søn Chr. Linde, medens Datteren Anne Margr. Linde fik 150 Td. Hrtk. Bønderfæstegods i Salling, deriblandt Refsgaard, som hun bragte til sin Mand, Major Janus Friedenreich til Palstrup ved Rødkærsbro. Efter deres Død overtoges dette Gods af Sønnen Chr. D. Friedenreich, som i 1761 solgte det til H. H. Jørgensen, Staarupgaard, og af ham købte de 2 Fæstere, Peder Madsen Refsgaard og Mads Lydersen, Gaarden Refsgaard til Selveje.

Hvad Gaardens Drift som Fæstegaard angik, da beholdt Peder Skriveres Enke Dorte Henriksdatter (se foran), efter at Thyge Krabbe havde overtaget Gaarden, vistnok den ene Halvdel af Gaarden i Fæste til sin Død omkring 1620, medens den anden Halvdel var fæstet ud til Niels Pedersen. Efter hendes Død overtoges hendes Fæste af Harald Pedersen (mulig en Søn), Stamfader til Slægten Refsgaard (dette, at den samme Gaard havde to Beboere — Fæstere — var ikke ualmindeligt, ogsaa adelige Gaarde var ikke sjældent beboet af 2 Spøkende eller Svogre med deres Familier); han efterfulgtes omkring 1660 af sin Søn Jens Haraldsen; ved hans Død i 1707, 80 Aar gl., overtog Sønnen Mads Jensen Fæstet. Han døde i 1727, og Enken, Maren Abildgaard, overtog derefter Fæstet til 1748, da hun overdrog dette til Sønnen Peder Madsen Refsgaard. I 1769 købte han, tillige med den anden Fæster Mads Lydersen, Gaarden til Selveje for godt 100 Rd. Cour. pr. Td. Hrtk., og i 1777 overtog Sønnen Mads Pedersen Refsgaard derefter Slægtens Halvdel. Med Fæsterne paa den anden Halvdel af Gaarden var det knap gaet saa støt. Efter den førstnævnte Niels Pedersen skal nævnes Sylvester Christoffersen, der tillige var Ridefoged paa Juul'ernes Herregaard Villestrup i Østhimmerland. Senere, efter at Chr. Linde var blevet Ejer af Refsgaard, satte han i 1698 den dygtige Mads Lydersen ind som Fæster; han havde været Ladefoged paa en af Lindes mange Herregaarde. Efter hans Død i 1748 fulgte Sønnen Lyder Madsen til 1762, som igen efterfulgtes af sin ældste Søn Mads Lydersen (se foran om Købet af Gaarden til Selveje) til 1805. Derefter købte den næstældste Søn Anders Madsen i 1805 for 1800 Rd. Faderens Halvpart af Gaarden, efter at han havde haft denne i Fæste af Faderen en Del Aar forinden. Han strøg Navnet Lyder og blev senere kaldt Anders Revsgaard. Tre Aar senere, i 1808, 46 Aar efter at Gaarden var blevet Selveje, blev de to Ejere enige om — rimeligvis paavirket til dette ved de stedfundne Landboreformer — at dele og skifte Tvillinggaarden, hvad Jord, Drift og Eje angik, og den ældre Mads Pedersen Revsgaard, der ved Dygtighed, et rigt Giftermaal, Arv, Ejendomshandler og de opadgaende Tider var blevet en rig Mand, fik da den østlige Del af Jorden og opførte Bygninger paa denne, godt ½ km Øst for den gl. Tvillinggaard Refsgaard, som Anders Madsen eller Anders Revsgaard beholdt. I 1839 overdrog han Ejendommen for 2100 Rd. til Sønnen Peder Andersen R., der i 1871 afstod den til Sønnen Anders Pedersen Fr. R., og han overdrog den i 1911 til Sønnen J. Chr. Refsgaard, den nuværende Ejer. (Øster-Refsgaard, der er betydelig mindre, er ikke taget med i Værket.)

FJENDS HERRED



Staarupgaard.

STAARUPGAARD, Højslev Sogn, Højslev-Dommerby-Lundø Komm., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. Chr. Rasmussen, Postfb. og nærmeste St. Højslev, Afst. godt 5 km, til Skive 8 og til Viborg 29 km.

Matr.-Nr. 1a af Staarupgaard, samlet Areal 122,5 ha, deraf 96,5 Ager, 21,5 Eng og 4,5 Have, Park og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. o Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 90,800 Kr. (99,400), Jordv. 59,700 Kr. (64,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 141,000 Kr., Løsoret i Fjends Hrd.s Brandf. for 86,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Staarupgaard ligger ca. 2 km Vest for Højslev Kirkeby; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 1 km fra denne ved Baadsgaards Vig, er Halvdelen Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet — største Delen i de senere Aar — og der er merglet fra ældre Tid. Engen er god Haardbundseng, overvejende paa Sandbund.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 110 Sække Superf., 10 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 54 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er en Blanding af jydsk og Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Kø er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Centralmejeriet i Viborg (privat).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 154 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

Staarupgaard Hovedbygning, der ligger Øst for Avlsgaarden i Retningen Øst—Vest, formodes at være opført ca. 1550 af Rigsrd. Bjørn Kaas. Den er (ligesom Ladebygningerne) omgivet af gl. Grave med Spor af ydre Volde, er bygget af Munkesten i 2 Etager over de hvælvede Kældere, hvidkalket og tækket med Tegl; den indeholder en stor god Beoelse.

De grundmurede Avlslænger danner en trelænget Gaard, aaben mod Øst mod Hovedbygningen. Af disse, som overvejende er tækket med Pandeplader, er der Kostald i den nordlige Sidelænge, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen; mod Nord er Kostalden tækket med Tagpap. Længen mod Vest, som har muret Trimpel, indeholder Heste- og Svinestald og den sydlige Sidelænge, der har muret Trimpel samt brudt Tag, Lade; den østlige Ende af denne er forlænget med en Vognport med Magasin paa Loftet, opført af Træ og tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvninger, og der benyttes Petroleumsmotor som stationær Kraft samt til Gaardens Vandværk. Der er Bolig paa Gaarden til en gift Mand, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden, som er omgivet af Læplantning, ligger kønt, og der er Udsigt fra denne over Engene til Skive.

Staarupgaard nævnes allerede i 1390, den ejedes da af Jep Lagesen (Saltensee) og senere af Sønnen, hvis Datter Edal bragte den til sin 2. Mand Jens Nielsen Kaas, der døde i 1499. Kaas-Slægten ejede den nu det følgende Hundrede Aar, og i 1564 fik Rigsrd. Bjørn Kaas af Frederik d. Anden Birkeret for Gaarden, hvilket først ophævedes i 1821. Omkring 1597 bragte dennes Sønnedatter ved Faderens Død Staarupgaard til sin Mand Alb. Rostrup, fra hvem den ca. 1616 kom til Broderen Gunde Rostrup, som endnu ejede den i 1648, den havde da 48 Td. Hrtk. I 1633 ejedes den af Hans Juel til Meilgaard, der i 1682 overdrog den til sin Svigersøn Henr. Friis; han afstod den senere, omkring 1710—11, til Datteren, Friherreinde Elisab. Holck, efter hvis Død i 1745 Søsteren Lisbeth Friis, der var Priorinde ved Roskilde adelige Jomfrukloster, solgte den i 1747 med 39, 71 og 270 Td. Hrtk. til Kmhr. F. Berregaard. Efter hans Død i 1757 solgte Enken, der havde giftet sig igen, i 1760 Gaarden tillige med Ørslevkloster og Strandet for 58,000 Rd. til Borgm. Jacob Lerche; han overdrog i 1763 Staarupgaard for 21,500 Rd. til sin Svigersøn Hans Henr. Jørgensen, som i 1768 solgte den til Major Hans Chr. Moldrup; han solgte den i 1782 til Grev I. D. Trampe, af hvis Opbudso den i 1786 solgtes for 32,100 Rd. til Chr. Kondrup. I 1794 solgte han Gaarden for 30,000 Rd. til Bagge Lihme (senere til Kollerup), der frasolgte Fæstegodset. I 1804 solgte han Gaarden med 31, 71 og 4 Td. Hrtk. for 32,850 Rd. til Chr. Friis, efter hvis Død Enken samme Aar ægtede Morten Sommer, der efter Bevilling fra 1807 fortsatte med Gaardens Udstykning. Paa Auktion over hans Opbudso i 1821 under Landbrugskrisen købtes Staarupgaard med 21 Td. Hrtk. for 10,284 Rbd. Sølv af hans 3 Stedsønner, men blev Aaret efter skødet til deres Kautionist Mads Refsgaard, som i 1830 solgte den til Kmr. F. V. Bering; han drev Gaarden stærkt frem og solgte den i 1855 til Stiftamtmd., Kmhr. L. P. Bretton, fra hvem den i 1867 ved Auktion overtoges med 360 ha, 24½ Td. Hrtk. for 140,000 Kr. af Nørrejydsk Hypotekforening. I 1870 solgte denne Gaarden med 340 ha, deraf 86 ha Hede, ca. 20 Td. Hrtk., 2 Møller, nogle Lejehuse, en Del af Højslev Sogns Kirketiende samt Besætn. og Invt. for 144,000 Kr. til tidligere Forp. L. Madsen paa Tjele. Han solgte den i 1881 med 20 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 160,000 Kr. til Hfjm. G. V. Kaas til Nedergaard, der i 1904 overdrog den til sin Søn Niels Kaas; han frasolgte godt 110 ha samt en Mølle og Kirketienden, hvorefter han i 1907 solgte Staarupgaard med 122 ha, 10 Td. Hrtk. for 130,000 Kr. til Ingeniørkapt. A. P. Jørgensen; han solgte i 1918 Gaarden med største Delen af Besætn. samt Invt. for 205,000 Kr. til Forp. Chr. Pedersen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1926.

BAADSGAARD, Højslev Sogn og Komm., Fjends Hrd., Viborg A., Postfb. og nærmeste St. Højslev, Afst. 8½ km og 14 km til Skive. Matr.-Nr. 3a af Staarup.

Baadsgaard nævnes i 1524, den ejedes da af Fru Ingeborg Podebusk. Af senere Ejere nævnes Bendix Rantzau, der i 1609 pantsatte Gaarden til Axel Galt. Ved vor første Matrikel i 1662—64 havde den 14 Td. Hrtk., den laa da under Staarupgaard, og den havde nu fælles Ejer med denne til 1763, da Jac. Lerche til Ørslevkloster (se denne Gaard) solgte den med 16 Td. Hrtk. til Gartner Fr. Lund, som i 1773 solgte den for 2000 Rd. til Lerches Svigersøn Hans Henr.

Jørgensen til Strandet. I 1788 købtes Baadsgaard af Eggert Nandrup, der i 1790 overdrog den sammen med Degnsgaard (8 Td. Hrtk.) og Majaard (17 Td. Hrtk.) til Sønnen Jørg. Chr. N. for 8096 Rd. Senere tilhørte den J. J. Boysen, efter hvis Død i 1806 Enken i 1809 solgte den ved Auktion for 6020 Rd. til Kapt. Richter. Senere ejedes den af P. Bloch, Chr. Skov, Andr. Holm og derefter af Kæmner Reisz i Viborg, som i 1856 solgte den for 43,500 Rd. til V. Boas; han solgte den til Chr. Sørensen, der i 1887 solgte den med ca. 200 ha, 18³/₈ Td. Hrtk., med Besætn. og Invt. for 122,488 Kr. til et Konsortium, efter hvilket den senere tilhørte Kr. Nielsen Gjeddebæk og A. Mikkelsen. Endnu i 1907 havde Baadsgaard 200 ha med 18³/₈ Td. Hrtk. Nogle Aar senere begyndte Mikkelsen paa Gaardens Udstykning, hvorefter den igen kom til et Konsortium, der i Aarene 1920—22 udstykkede Gaarden helt, saa der kun blev en Hovedparcel tilbage paa ca. 12 ha. Ved Udstykningen blev der oprettet 12 Statshusmandsbrug, hver med fra 5—6,6 ha, samt 3 mindre Ejendomme, medens godt Halvdelen af Jorden blev solgt til omboende. Gaardens Stuehus benyttes som Beboelse for 2 af Ejendommene, og de noget forfaldne Avlsbygninger benyttes ligeledes af 2 af Ejendommene.

ØRSLEVKLOSTER, Ørslevkloster Sogn og Komm., Fjends Hrd., Viborg Retskr., og A., Ejerinde Fru Else Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Højslev, Afst. 10 km, til Skive 15¹/₂ og til Viborg godt 22 km, Tlf. Lund 5.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ørslevkloster, 4a af Strandetgaard og 6 af Røggind, samlet Areal 115,5 ha, deraf 114 Ager og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 2¹/₂ Alb.; Ejdskv. 105,100 Kr. (125,300), Jordv. 61,900 Kr. (65,200); Bygn. (herunder Hovedbyggn.) er fors. i Landbygn. Brandf. for 148,400 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Ørslevkloster ligger lige op ad Ørslevkloster Kirke ved Landevejen, som fra Højslev St. fører til Virksund; af Jorderne er 50 ha samlet ved Gaarden, medens 64 ha ligger 2 km fra denne; de 50 ha ved Gaarden er god Lermuld paa Lerunderlag, de 64 ha er opdyrket Hede, Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—34.

Gaarden drives af Ejerinden sammen med 2 Sønner J. og L. Pedersen; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 44 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Hald Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 120 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

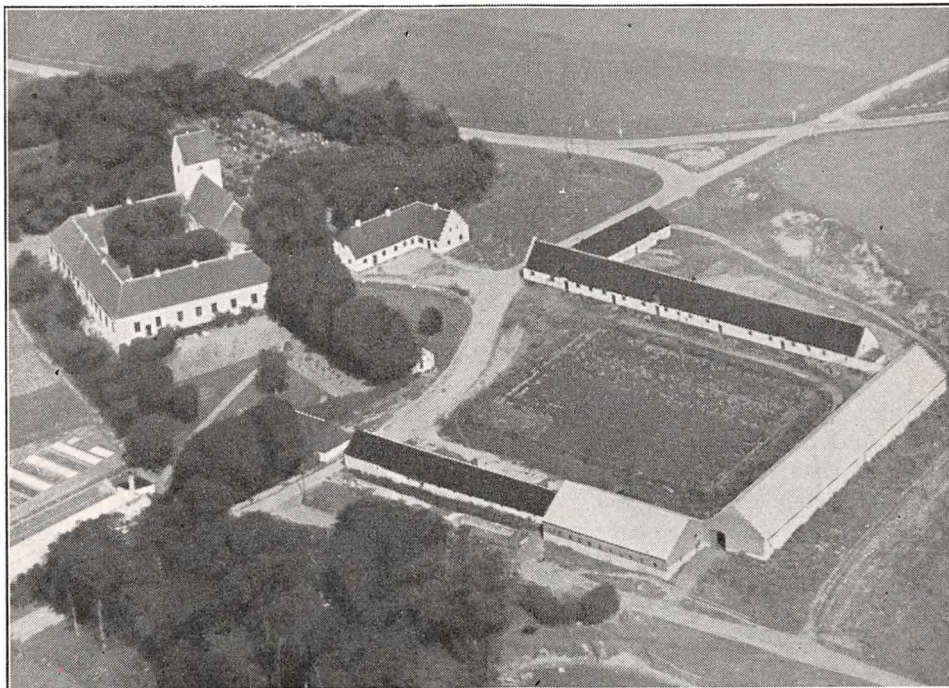
Ørslevkloster bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, der sammen med Kirken omgiver den fir-kantede Borggaard. De 3 hvidpudsede Fløje, som er opført af røde Munkesten i én Etage og tækket med Tegl, gaar rimeligvis, hvad Plan-Anlægget angaar, tilbage til Klostertiden, men som de fremtræder nu, hidrører de fra en Ombygning ca. 1700 af den daværende Ejer, Generalløjtn. Joh. Rantzau, og de hvalvede Kældere under Sydfløjen og den sydlige Del af de 2 Sidefløje hidrører vistnok ogsaa fra denne Ombygning. Over Indgangsdøren paa Sydfløjen har der tidligere siddet en Sten med en Indskrift over Gaardens Ejere. Østfløjen har i den nyere Tid været benyttet som Beboelse af Ejeren. I 1923 bevilgede Staten 10,000 Kr. til Restaurering af Hovedbygningen.

Af de øvrige Bygninger ligger Forpagterboligen Nord for Østfløjen, 2 Længer, der er sammenbygget i Vinkel og tækket med Tagpap.

Avslængerne, som ligger Øst-Nordøst for Hovedbygningen, bestaar nu af 3 Længer (idet de gl. Længer, der var opført efter en Brand i 1749, er nedrevet). Af disse rummer Længen mod Øst, der har takkede Gavle, Værelser til Folkene, Hestestald og Lade og den sydlige Sidelænge, som den er sammenbygget med i Vinkel, Kostald (den lave Del Vest for denne er nu nedrevet, og det samme gælder den lange Sidelænge mod Nord). Den grundmurede hvidpudsede Sidelænge til sidstnævnte, som ligger parallelt med Vejen, indeholder Svinestald; den er tækket med Tagpap, medens Laden og Kostalden, som er opført i 1924, har Tag af Eternit. I Staldene er

der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet.

Ørslevkloster, der nævnes første Gang i Historien i 1275, var vistnok et Nonnekloster for Benediktiner-Ordenen. Ved Reformationen inddrog det af Kronen, det havde da eget Birk; dette ophævedes i 1800. Efter at det i en Del Aar havde været bortforlenet til adelige, mageskiftede Frederik d. Anden det i 1584 med 52 Fæstegaarde, 10 Bol, 27 Huse og en Mølle til Hans Lindenov, efter hvis Død i 1610 det overtoges af Sønnen, den eventyrlystne Hans L., efter hans Død i Ostindien i 1620 af Sønnen Anders L. og senere af Rigsrd. Hans L. Ved hans Død i 1642 overtoges det af Datteren Christence L. (Enke efter Axel Gyldenstjerne og senere efter Claus Sehested). I 1679 overdrog hun Ørslevkloster og Strandet til sin Datterdatter Sophie Amalie Friis, som i 1680 bragte Gaardene til sin Mand, Generalløjtn. Joh. Rantzau (se under Hovedbygningen). Deres Datter, Christence Lindenov Rantzau, bragte de 2 Gaarde til sin Mand, Generalløjtn., Grev Chr. Fr. Levetzau til Restrup, der efterlod et mindre godt Eftermæle paa



Ørslevkloster.

Engen, grundet paa sin Strenghed; han solgte den i 1719 med Tiender og Gods (27, 19, 20 og 443 Td. Hrtk.) til Major, Landsdommer Iver Nic. Sehested til Nøragergaard, som i 1724 solgte de 2 Gaarde til Oberstløjtn. Fr. Berregaard. Efter hans Død samme Aar overtoges de af Enken og senere af Sønnen, Kmhr. Fr. Berregaard, Staarupgaard. Efter hans Død i 1757 solgte Enken, H. F. Grevinde Büнау, i 1760 de 2 Gaarde med Tiender og Gods (27, 19, 60 og 451 Td. Hrtk.) samt Staarupgaard (39, 71 og 271 Td. Hrtk.) for 58,000 Rd. til Borgm., Kancellird. Jak. Lerche, der i 1768 overdrog Ørslevkloster med 27, 42 og 315 Td. Hrtk. og Strandet med 19, 20 og 200 Td. Hrtk. til sin Svigersøn Hans Henr. Jørgensen; han solgte i 1777 Ørslevkloster med 27, 20 og 297 Td. Hrtk. til Kmrdr. M. Ditl. Bering, som i 1794 solgte Gaarden for 53,000 Rd. til Kmrdr. M. P. Richter, der frasolgte Fæstegaardene til Fæstebønderne, saaledes i 1804 232 Td. Hrtk. Fæstegods. Efter hans Død i 1826 overdrog Enken, Elisab. Halchus de Hofman, ved Skifte i 1830 Gaarden med 20 Td. Hrtk. samt Sognets Konge- og Kirke-tiende til Svigersønnen, Justitsrd. H. I. R. de Fønss, efter hvis Død i 1859 Gaarden med 36 Td. Hrtk. overtoges af Enken og efter hendes Død i 1874 af Sønnen Fr. de Fønss og Svigersønnen A. Herskind. Ved Fønss' Død i 1878 blev sidstnævnte Eneejer, og ved hans Død i 1903 overtoges Gaarden af Enken, der i 1907 overdrog den med 462 ha (deraf 119 Hede, 36 Td. Hrtk.) for 225,000 Kr. til Svigersønnen Fr. Grotrian; han frasolgte en Del Jord og solgte derefter i 1913 Ørslevkloster uden Besætn. og Høst for 230,000 Kr. til et Konsortium; denne Handel blev dog ikke til noget, og kort efter solgte han derefter Ejendommen med største Delen af Besætningen for 266,000 Kr. til Justitsrd. P. O. J. Malling fra Mundelstrupgaard. Han frasolgte Ørslevkloster Sø og solgte derefter i 1918 Gaarden til et Konsortium, der frasolgte

et Areal med $8\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. af Gaarden. I 1921 overtog et Medlem af dette Konsortium, Hestehandler N. C. Thorsen, Gaarden med 239 ha, godt 16 Td. Hrtk., idet han udkøbte de øvrige Medlemmer. I 1926 købtes Gaarden af Sagfører N. Petersen og Kbm. J. C. Stilling, Viborg; de udstykkede i 1927 82,5 ha til 13 Statshusmandsbrug og solgte derefter i 1929 Gaarden til den nuværende Besidderinde.

I 1934 er der paa 44 ha af den fra Gaarden længst bortliggende Jord opført Bygninger til en Gaard, som ønskes bortsolgt, og for nylig — 26. April 1934 — er Hovedbygningen tillige med 2 ha Have og Park solgt til Stiftsdame paa Vallø, Rigsgrevinde Olga Sponeck, og den gl. Klostergaard har derved faaet sin nuværende beskedne Størrelse.

STRANDET, Ørum Sogn og Komm., Fjends Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. J. Chr. Tvergaard, Postfb. og nærmeste St. Højslev, Afst. $10\frac{1}{2}$ km, til Skive 16 og til Viborg 19 km, Tlf. Lund (ved Skive) 11.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Strandet Hovedgaard, samlet Areal 117,3 ha, deraf 91 Ager, 22 Eng og 4,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 1 Alb.; Ejdkv. 84,100 Kr. (95,000), Jordv. 49,800 Kr. (60,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 73,000 Kr., Løsrøret i samme Selskab for ca. 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Strandet ligger ved Landevejen, som fra Ørslevkloster fører til Viborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede fra god Lermuld til let Sandmuld; ogsaa Underlaget er af vekslende Bonitet. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og Nymergling er paabegyndt i de senere Aar. Engen er paa blød Bund; 12 ha er inddiget og afvandes ved Pumpning, Resten — ca. 10 ha — bliver inddiget i 1934—35.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med lidt Frøavl; 14 ha drives aarlig med Kartofler. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 75 Kalig. og 175 Sække Kvælstofg.

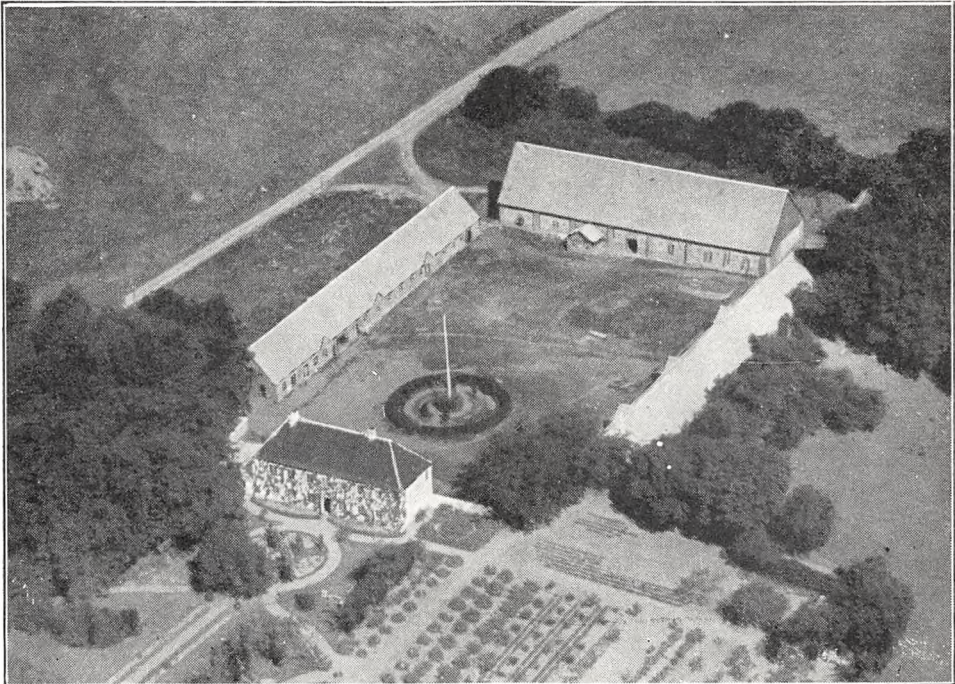
Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Kø er ca. 178 kg aarlig, Mælken leveres til Borup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der er hidtil leveret 100—150 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 54 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Strandet Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, er opført i 1798 og restaureret i 1917. Den er opført af Grundmur i 2 Etager, er hvidpudset, har lav Frontspids mod Nord til Gaarden og er tækket med Tegl; den indeholder en stor god Beboelse. De 3 fritliggende Avls-længer, som er bygget i 1889, er opført af Grundmur og tækket med Cementsten. Af disse er der Vognport, Værelser til Folkene og Svinestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Hestestald i den østlige og Lade i Længen mod Nord. Der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved den gl. Landevej Viborg—Skive mod Syd og Øst omgivet af sin store gl., kønne Have, som grænser til Engene ved Hjarbæk Fjord, og fra Gaarden er der køn Udsigt ud over denne.

Strandet nævnes allerede i 1493. Den tilhørte i 1503 Palle Juel og senere, i 1524—27, Enke efter Bertel Kaas, Fru Ingeborg Eriksdatter Fasti. Med hendes Datterdatter, Anne Eriksdatter Lykke, synes den i 1560 at være kommet til Palle Juels Sønnesøn, Landsdommer Palle Mogenssen Juel, efter hvis Død i 1589 den overtoges af Sønnen Mogens Juel. Han mageskiftede den i 1600 til Erik Vestenis Enke, Fru Sophie Beck, efter hvis Død i 1610 hendes 2 Døtre, Dorte og Anne Vesteni, synes at have ejet Strandet, vistnok sammen med Iver Prip, der i 1626 af Dorte V. fik tilskrevet de $\frac{2}{4}$ af Gaarden. I 1627 bortbyttede sidstnævnte derefter de $\frac{3}{4}$ af Gaarden for Øland til Claus Kaas, som i 1630 solgte Gaarden til Rigsrd. Hans Lindenov (endnu i 1636 synes Anne V. dog at have ejet sin Part i Gaarden); han ejede ogsaa Ørslevkloster, og de to Gaarde havde nu fælles Ejer til 1777, da Borgmester Jak. Lerches Svigersøn H. H. Jørgensen solgte Ørslevkloster (se denne). Han frasolgte derefter det meste af Bønderfæstegodset til Strandet, saa den gamle Hovedgaard ved hans Død var ukomplet. (Gaardens Bygninger var for øvrigt nedbrændt i 1775). Aaret efter ægtede Enken, Regina Christiane Lerche, Forfatteren, Kmr. Anton Frans

Just, der i 1791 fik Bevilling til at udstykke Gaarden; han solgte den i 1796 med 19 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 8 Td. Tiendehrtk. og 10 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 10,100 Rd. til M. P. Richter, Ørsløvkloster, som kort efter solgte Hovedparcellen med 10 Td. Hrtk. for 6800 Rd. til Kbmnd. N. Severin Fogh. I 1801 solgte han Gaarden for 5000 Rd. til Jens Tysk. der afstod Købet til Kmhr.-inde Birg. Sophie Elisab. Sehested. Efter hendes Mand Niels Sehesteds Død i 1821 solgtes Gaarden paa Auktion tillige med en Trediedel af Ørum Kirketiende m. m. til Chr. Lundsgaard, som kort efter overdrog den til Madam Cathr. Marie Mulvad, af hvem Kmhr.-inde Sehested straks igen købte den. Efter hendes Død i 1841 solgtes den i 1843 til Student Frans v. Bülow, fra hvem den i 1857 solgtes til V. Bering. Efter hans Død i 1894 overtoges Strandet af Enken, der i 1899 solgte den til M. Knudsen. I 1902 overtoges Gaarden derefter med 166 ha, 8 Td. Hrtk. af den tidligere Ejer, Berings Svigersøn, Jacob Jørgensen, som i 1915 solgte den til et Konsortium, og den kom nu en Del i Handelen. Konsortiet solgte den i



Strandet.

1916 med Besætn. og Høst for 160,000 Kr. til J. Worre og L. Eskildsen, der frasolgte 5,5 ha Eng; de solgte den i 1917 med Besætn. og Invt. for 170,000 Kr. til A. Bækgaard; han solgte den i 1919 til Jenssen-Tusch, som i 1920 solgte den til Sørensen for 250,000 Kr. Paa Tvangsauktion samme Aar overtoges den igen af A. Bækgaard, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1923.

I 1928 er der frasolgt 15 ha, deraf 10 til et selvstændigt Brug uden Statslaan, og 5 ha som en Tillægsparcel til et Statshusmandsbrug.

Ved Indkørslen til Gaarden har den nu talrige Slægt la Cour rejst en Sten for Slægtens Stamfader, der indvandrede her til Landet fra Frankrig i 1732 og senere var Forpagter paa Strandet.

Paa Stenens Forside bærer denne følgende Inskription:

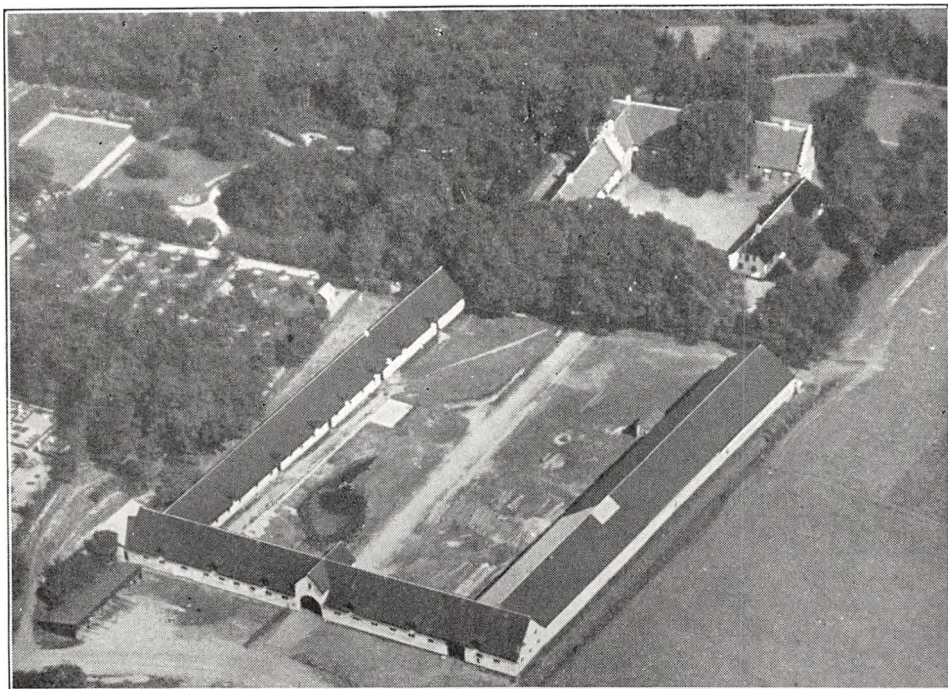
1932
satte
Slægten la Cour
denne Mindesten
for
Stamfaderen
Pierre Dornonville de la Cour
22-2-1716 14-3-1775
indvandret til Danmark 1732
Forp. af Strandet
fra 1759 til sin Død.

Og paa Bagsiden:
Fremmed Land ham fostred
Danmarks Søn han blev
Her i Sten ham Slægten
Minderune skrev.

TAARUPGAARD, Taarup Sogn, Taarup-Kvols-Borris Komm., Fjends Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. H. S. Birkegaard, Postfb. og nærmeste St. Løgstrup, Afst. 6 km og 14 km til Viborg, Tlf. Knudby 27.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Taarupgaard, samlet Areal 218,5 ha, deraf 149,5 Ager, 11 Eng, 55 Skov og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 15 Td.; Ejdskv. 140,000 Kr. (175,000), Jordv. 89,900 Kr. (105,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 110,000 Kr., Løstret i »National« for 115,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Taarupgaard ligger ca. 6 km Nordvest for Løgstrup St. ved Landevejen fra Viborg til Ørslevkloster; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sand-



Taarupgaard.

muld paa sandblandet Lerunderlag (Kvæg). Terrænet er stedvis noget kuperet (mod Fjorden), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i 1932—34 delvis nymerglet fra eget Mergelleje. Engen er Strandeng. Af Skovens Bevoksning er 50 ha 30—40 Aar gl. Gran og 5 ha Bøg og Eg.

Sædskiftet er endnu ikke fastlagt; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 50 Kalig. og 175 Sække Kvalstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 64 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine (Benzona), og Mælken leveres til Borup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret 3—400 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 120 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Taarupgaard Hovedbygning, der ligger paa et firkantet Voldsted ret lavt ud mod Hjarbæk Fjord, er til Dels endnu omgivet af Grave. Den bestaar af 3 teglhængte Fløje, hvoraf Hovedfløjen, som

ligger mod Nord, samt en mindre Del af den med Hovedfløjen sammenbyggede vestlige Sidelænge er den ældste og anseligste. Hovedfløjen, der er bygget i Slutningen af det 16de Aarh. af Christian d. Fjerdes ansete Kansler Niels Kaas, er opført i én Etage af Munkesten paa en Sokkel af Granit omkring de hvælvede Kældere, den har takkede Gavle. Til Opførelsen fik Kansleren af Kongen anvist 50 Egetræer fra Hald Skov. Oprindelig var der en Etage mere samt et Taarn ved det nordvestlige Hjørne, men disse fjernes omkring Aar 1700, og de 2 Sidelænger, af hvilke den østlige ligger frit, er først opført noget senere, de er af Egebindingsværk. Hovedbygningen, som er aahen mod Syd mod Ladegaarden, er omgivet af Haven, der grænser til en Plantage, som anlagdes i første Halvdel af forrige Aarh.; Hovedbygningen rummer en Lejlighed paa 15 Værelser. Den vestlige Sidefløj rummer Værelser, og den østlige er nu omdannet til en Afholdsrestauration.

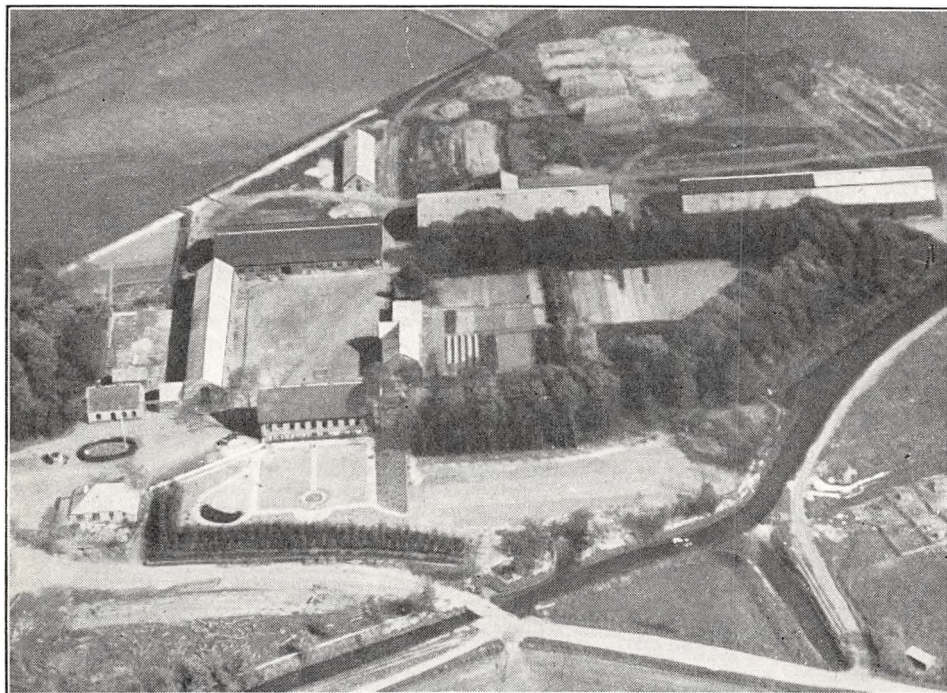
De 3 hvidpudsede sammenbyggede Avslænger er opført af Grundmur; de har været tækket med Tagpap, men denne fornyes nu efterhaanden med Pandeplader. I Længerne er der Værksted, Svine-, Ungkvæg- og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Lade i den østlige og Kostald i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra den gl. Landevej Viborg—Skive. I Ko- og Svinestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører 2 Huse med 3 Lejligheder til Ejendommen.

Taarupgaard var i Begyndelsen af det 15de Aarh. en mindre Gaard, som vistnok ejedes af Niels Kaas af Linien Sparre-Kaas, senere af Sønnen Jens Kaas og i 1468 af dennes Søn, Rigsrd., Landsdommer Niels Kaas. Efter hans Død gik Gaarden ved Skifte i 1490 over til Sønnen Jens Kaas, der med sin Hustru Edel Lavesdatter Saltensee tillige fik Staarupgaard. Efter hans Død gik den over til Sønnen Mogens K., som var Kantor i Ribe og Kannik i Viborg, og efter hans Død i 1543 til Brodersønnen Niels K., Christian d. Fjerdes berømte Kansler og den navnkundigste af Slægten. Ved Køb og Mageskifte øgede han Gaardens Tilliggende lidt efter lidt, deriblandt med Jorden til den lidet kendte Sædegaard Skovsgaard, ligesom han opførte Hovedbygningen. Ved hans Død i 1594 (han var ugift) arvedes Taarupgaard af Broderen Eriks Sønner (fra Støvringgaard), af hvilke Gjord K. 1601, da han flygtede udenlands for en Blodskams-Affære, solgte sin Part til Broderen Niels K. til Birkelse, der sammen med Broderen, Rigsrd. Mogens K. til Støvringgaard, i 1603 solgte den til Svogeren Preben Bild, Aggersborg. Efter hans Død samme Aar sad Enken Anne K. og Datteren Vibeke Bild (gift med E. Rantzau) med Gaarden, som Datteren i 1642 solgte til Fru Ingeborg Parsberg. I 1662 solgte hun den med 36 Td. Hrtk. til Tønne Juul og Hustru Anna Cathr. Friis, en Datter af Christian d. Fjerdes bekendte Kansler Christian Friis til Kragerupgaard; da Ægteskabet var barnløst, bestemte de i deres Testamente af 1681 (Fundats af 1698 ved Anna C. Friis' Død), at Gaarden skulde oprettes til en Stiftelse »Den Taarupgaard'ske Stiftelse« til Understøttelse af ugifte Damer (Døtre af Adel eller af en Mand i de 4 første Rangklasser). Direktionen, der vekselvis skulde føres af Juul'erne og Friis'erne »og være fri for at gøre Regnskab uden alene som de for Gud og med god Samvittighed kan forsvare«, føres nu af Juul'erne alene, idet Friis'erne (Skaktavle-Friis'erne) uddøde i 1727 med Stifterindens Brodersøn Christian Friis til Stamhuset Hevringholm. I 1770 havde Stiftelsen 35 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 18 Td. Tiendehrtk. og 283 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Hovedgaarden, der styredes af en fraværende Direktion, var forpagtet ud til 1806; det synes næsten, som om Forpagterne paa denne, af hvilke ikke mindre end 7 senere købte sig store Gaarde, har haft et godt Udbytte af Forpagtningen, og det samme gælder om Ridefogderne paa enkelte af Gaardene under Godset. Paa Taarupgaard fødtes i 1748 Gehejme-statsminister Ove Malling, Forfatter til den historiske Lærebog »Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere«. Faderen Peder Pedersen Malling var Forp. af Taarupgaard. I 1806, rimeligvis som Følge af de da høje Ejendomspriser, besluttede den daværende Direktion sig til at sælge Gaard og Gods, og med kgl. Bevilling, mod at Salgssummen anvendtes som en Fideikommis-Kapital, solgtes den samme Aar med 35, 18 og 209 Td. Hrtk. for 80,000 Rd. til Kapt., Prokurator E. Chr. Müller til Møllerup, en af Datidens Ejendomsspekulanter; han frasolgte det meste af Bønderfæstegodset og en Del Parceller af selve Hovedgaarden (efter Bevilling i 1818 ned til 28 Td. Hrtk.), men under den haarde Landbrugskrise overtog Statskassen i 1823 Gaarden med 28 Td. Hrtk. og 22 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 3020 Rbd. Sølv. I 1926 afhændede denne igen Gaarden for 6000 Rbd. Sølv — med Køberens Forpligtelse til at svare de paa Gaarden hvilende Legatbyrder — til Lorens Frederik Bahnson, en Præstesøn fra Cureau ved Lybeck, gift med en Datter af Justitarius Jespersen; han, der frasolgte Resten af Fæstegodset, drev Gaarden med Dygtighed, ligesom han tilplantede en Del af den letteste Jord, til 1876, da han afstod den til sin eneste Søn, den senere Krigsminister, Generaløjtn. Jesper Jespersen Bahnson, som i 1899 skødede den til Landmandsbanken for 92,000 Kr. Banken solgte i 1906 Gaarden for 165,000 Kr. med 414 ha, 29 Td. Hrtk. til Entreprenør A. A. V. Johnsen, der i 1910 solgte den for 210,000 Kr. til et Konsortium; dette frasolgte en Del Jord og solgte derefter samme Aar Gaarden til J. Laursen, Ormstrup, som i 1914 solgte den med 22 Td. Hrtk. til M. Jørgensen. Han solgte den i 1915 med 327 ha og det meste af Besætn. for 230,000 Kr. til Jac. Andersen og O. R. Olesen. Senere ejedes den af Dahl, der i 1918 solgte den for 575,000 Kr. til G. Nielsen til Himmestrup og Kbmd. P. Fischer; Aaret efter købtes den af Teglværksejer Olrik, som samme Aar solgte den for 700,000 Kr. til L. P. Nielsen. Senere kom den til A. Jensen til Viskum, der i 1922 solgte den til Bankdirektør L. P. Laursen

i Brande. I 1924 købtes den af Hans Jørgensen, som havde den til 1927. Senere ejedes den af Jydsk Land-Hypotekforening, der afhændede den til C. Sønnichsen, som havde den i 1½ Aar. Senere overtoges den atter af Hypotekforeningen, af hvem den nuværende Ejer overtog den ved en Byttehandel i Oktbr. 1930, Taarupgaard vurderet til 300,000 Kr. Under denne Skiften af Gaarden fra Ejer til Ejer blev Arealet efterhaanden ved Bortsalg formindsket til det nuværende.

(Den Taarupgaard'ske Stiftelse ejer nu en Kapital paa ca. 375,000 Kr.).

SØVANG, Kobberup Sogn, Kobberup-Feldingbjerg-Gammelstrup Komm., Fjends Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer A/S »Søvang«, Postfb. og nærmeste St. Højslev, Afst. knap 1 km, til Skive 6 og til Viborg ca. 25 km, Tlf. Højslev 5.



Søvang.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Tastum Sø, 16 m. fl. af Tastum og 13b m. fl. af Dommerby, samlet Areal 508 ha, deraf 415 udtørret Sø, 8 Plantage, 27 Dæmninger m. m., 3 Have og Gaardsplads og 55 ha ubenyttet Areal, Hrtk. o Td. o Skp. o Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 450,000 Kr. (542,100), Jordv. 342,000 Kr. (415,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 258,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 234,000 Kr.; Lys fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Pumpestationen).

Søvang ligger i den udtørrede Tastum Sø knap 1 km fra Højslev St.; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er tre Fjerdedele Dyndjord og Resten sandblandet Dynd og Sandjord (Søbredden); 165 ha er i regelmæssig Drift, medens 250 ha henligger med vedvarende Græs til Slæt og Afgræsning. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, ca. 85 ha er drænet, Resten afvandes ved Kanaler, der er ikke merglet, men Jorden er i sig selv kalkholdig. Plantagens Bevoksning er blandet.

Gaarden drives af Aktieselskabet ved dets Direktør J. M. Christensen; Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af Rapgræs. Af Kunstgødning anvendes årlig ca. 300 Sække Superf., 150 Kalig. og 150 Sække Kvalstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 135 Stkr. Ungkreaturer, er af Jersey-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Viborg Centralmejeri (privat).

Der holdes som Regel 28 Arbejdsheste, og for Øjeblikket 30 Plage, dels af eget Tillæg, dels indkøbte; der tillægges 6—8 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 172 Svin aarlig. Der holdes 50 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Søvang har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nordvest til Haven, som ogsaa strækker sig Vest og Sydvest for Gaarden, har høj Kælder og Tag af Bølgeblik; den indeholder en god Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 fritliggende Avlslænger, som har Mansard, er der Kostald i Længen mod Sydøst over for Hovedbygningen, Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge og Værelser i den vestlige; til den sydlige Ende af denne er der tilbygget en Forlængelse, bygget som Halvtag og tækket med Cementsten, den rummer Garage og Vognport, og en tilsvarende Forlængelse ved den nordlige Ende har Rum til forskelligt. De 2 Sidelænger har Tag af Cementsten, medens Kostalden er tækket dels med Tagpap (Mansarden), dels med Bølgeblik. Desuden Syd for Kostalden en ny Svinestald, opført i 1933 og tækket med Pandeplader ligesom en Trælade med Magasin Vest for Kostalden, medens en Trælade Vest for denne igen har Tag af Cementsten. Endvidere Nord for Gaarden 2 Længer, tækket med Pandeplader; af disse rummer den ene Smedie og Værksted, den anden, som har Sider af Pandeplader, Redskaber og Maskiner. I Kostalden er der Jernbjælker med Lægter, dækket med Ler. Der er eget Vandværk med Vand fra en Boring, og der hører 5 Huse med Bolig til 10 Familier til Ejendommen.

Under Søvang hører Afbyggergaarden »Søndergaard«, som ligger 3 km Sydøst for Søvang paa Grænsen af det udtørrede Areal. De 3 Længer til denne bestaar af Beboelsesbygning, Kostald og Lade, de 2 første opført henholdsvis i 1890 og 1894.

Søvang er dannet ved Udtørringen af Tastum Sø (se Indledningen til Amtet); Planlægningen og Udtørringen paabegyndtes i 1868 og fuldførtes i Aarene 1869—72. Efter Vandets Fjernelse paabegyndtes Indgrøftningen samt Tilsaaning med Græsfrø. Det udtørrede Søareal, ca. 500 ha, for største Delen frugtbar Dyndbund, er omgivet af en Kanal, gennem hvilken Vandet fra selve Arealet afledes gennem en ca. 4 km lang Kanal til Limfjorden, og for at hindre Vandet fra det højere omliggende Landomraade i at løbe ud i Søbækkenet blev Sø- eller Strandbredden (ca. 200 ha) omgivet af en Landkanal, som fører Landvandet ud i Fjorden, og Arealet holdes paa denne Maade tørlagt ved Hjælp af 2 Dieselmotorer paa henholdsvis 60 og 40 HK. samt ved 2 Vindmotorer, af hvilke den ene har en Hjælpemotor paa 15 HK. (Strandarealerne er af mindre god Bonitet).

A/S Søvang, der dannedes i 1872, har en Aktiekapital paa 637,000 Kr. (oprindeligt 700,000 Kr.). Samme Aar opførtes 4 Hovedlænger af Bygningerne. Gennem Aarene er det oprindelige Areal formindsket en Del, idet der er frasolgt en Del mindre Arealer langs Ydergrænsen.

Det var Kaptajnerne C. Jagd (den kendte Politiker) og Nimb, som hos Lodsejerne omkring Søen erhvervede Retten til at udtørre Søen; Arbejdet overdroges til fhv. Digeinspektør, Kmrdr. Grove fra Slesvig og Entreprenør Jørg. Larsen, medens Arbejdet lededes af sidstnævnte Søn, den senere kendte Etatsrd. L. Jørgen W. Larsen til Gaardbogaard. Da en Del af Søbunden laa under Havets Overflade, var Tørlægningen for saa vidt kunstig, som en Del af Vandet maatte løftes kunstigt for at faa Afløb til Havet.

LUNDGAARD, Gammelstrup Sogn, Kopperup-Feldingsbjerg-Gammelstrup Komm., Fjends Hrd., Viborg A., Postfb. og nærmeste St. Stoholm, Afst. 2½ km og 16 km til Viborg.

Lundgaard nævnes i 1524, da den ejedes af Fru Margr. Vesteni og hendes Mand Just Nielsen. Senere ejedes den af Medlemmer af de adelige Slægter Bild, Kaas, Parsberg og Buchwald, den havde ca. 1673 36 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst. Senere ejedes den af Tøger Ostenfeld, derefter af Brødrene Chr. Andersen og Gravers Nielsen, der i 1730 solgte den til deres Svoger Chr. Friis. Efter hans Død i 1749 overtoges den af Enken, Johanne Kirstine Panderup, der sammen med Børnene i 1763 overdrog den med 23, 63 og 283 Td. Hrtk. til Sønnen, Kammerassessor Peder Friis; han frasolgte en stor Del af Tienderne og Fæstegodset, hvorefter han i 1793 for 39,400 Rd. afstod Gaarden til Sønnen Chr. Friis, der fortsatte med Salget af Godset, hvorefter han i 1797 ved Auktion solgte Gaarden med 23 og 6 Td. Hrtk. for 10,400 Rd. til Broderen Lars Wamborg Friis. Da han senere blev gjort umyndig, solgte Værgen i 1808 Lundgaard ved Auktion med 16 Td. Hrtk. og Mønsted Kirke med 17 Td. Tiendehrtk. for 11,100 Rd. til Kmrdr. O. Bering, som i 1838 solgte Ejendommen til M. Jensen. Efter hans Død i 1870

overtoges den af Sønnen Chr. Jensen, der i 1896 solgte den med 197 ha, 15⁷/₈ Td. Hrtk., Besætn. og Invt samt et Teglværk for 140,000 Kr. til Bestyrer H. J. Madsen, Staarupgaard. Han solgte i 1912 Gaarden for 160,000 Kr. til et Konsortium, der frasolgte den Del af Gaardens Jord, som laa Nord for Banelinien, og her opførtes Gaarden »Lundholm«, hvorefter Konsortiet i 1913 solgte Resten af Lundgaard for 109,000 Kr. til Fjends Herreds Udstykningsforening, som af Hovedparcellen udstykkede 11 Husmandsbrug, og der blev derefter kun et Areal tilbage paa ca. 22 ha, som hørte sammen med den anselige Hovedbygning. Denne, der var opført af Grundmur og tækket med Tegl, rummede en stor Lejlighed paa 12 Værelser, og den benyttedes derefter til Bolig for Teglværksbestyreren og en Del af Arbejderne.

BREGENDAL, Fly Sogn, Vridsted-Fly Komm., Fjends Hrd., Skive Retskr., Viborg A., Ejer S. Bregendahl, Postfb. Skive, nærmeste St. Stoholm, Afst. 8 km og 11¹/₂ km til Skive, Tlf. Kjeldbjerg 9.

Matr.-Nr. 1a af Bregendal og 36a af Fly, samlet Areal 79,5 ha, deraf 68 Ager, 6 Eng, 3,9 Plantage og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 2³/₄ Alb.; Ejdkv. 74,700 Kr. (85,800), Jordv. 47,000 Kr. (50,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løsoeret i Fjends Hrd.s Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Salling, Fjends og Ginding Hrd.s Højspændingsanlæg.

Bregendal ligger ca. 1 km Vest for Landevejen Skive—Vejle ved Vejen, som fra denne fører til Ejendommen og Fly; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 2,8 ha Eng, som ligger 4 km fra denne, bestaar af god Muldjord, vekslende fra Ler- til Sandmuld, Underlaget er Ler og Klæg. Terrænet er noget kuperet (bakket), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1914—20. Engen er god Haardbundseng. Skovens Bevoksning er Gran, men der efterplantes med Løvtræ, saa ca. 1 ha er nu bevokset med Løvtræ.

Jorden dyrkes dels i en 5 Marks, dels i en 6 Marks Drift, Sædsifterne er følgende: I 1. 1/2 Hvede og 1/2 Blandsæd, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs. II 1. Byg, 2. Roer, 3. Havre. 4.—5.—6. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 140 Sække Superf., 30 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes 12—14 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 4360 kg med 176 kg Smør, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Trevad Andelsmejeri.

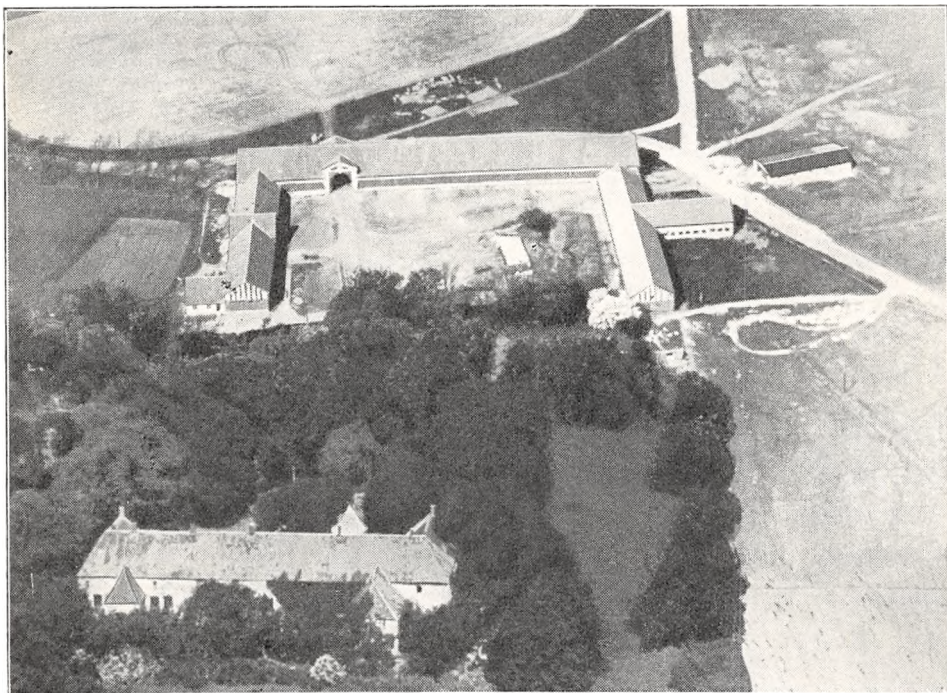
Der holdes som Regel 6—7 Arbejdsheste af jydsk Race, og der tillægges ca. 3 Føl aarlig; Følhopperne er kaarede, præmierede og stambogsførte. Hingsten »Fjandbø«, der anses for en af Danmarks bedste, er opstaldet paa Gaarden. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 270 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 100 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bregendal har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1897. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store kønne Have, har 2 Frontspidser mod Syd til Gaarden; den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den østlige Sidelænge, Kostalden, tækket med Pandeplader, den vestlige Sidelænge, som rummer Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald, tækket med Tagpap, og Længen mod Syd, Laden, med Tagpap til Gaarden og Pandeplader mod Syd. Desuden Øst for Gaarden et Maskin- og Redskabs-hus, opført af Træ og med Tag af Pandeplader, og Øst for Hovedbygningen 2 Hønsehuse, det ene med Tegltag, medens det andet, der tillige rummer Maskiner, er tækket med Tagpap; endvidere Vest for Hovedbygningen en teglhængt Garage. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som indtil Aar 1800 laa lidt længere mod Nord nede i Dalen, er der vid Udsigt over Omegnen; Gaarden ligger kønt.

Bregendal, der menes at have Navn efter en Oldtidshøj paa Gaardens Mark, er en gl. Gaard, der hos Arent Berentsen (S. 239, Viborg Stift) fejlagtig anføres som en Hovedgaard. Den ejedes fra 1500—1515 af Isak Andersen, fra 1515—38 af Sønnen Søren Isaksen, fra 1538—52 af Brogies Ibsen og derefter til 1563 af Christen Troelsen eller Thøgersen. I 1565 nævnes Mette Okse som

Ejerinde til 1570, da hun maatte pantsætte Gaarden. Derefter ejedes den af Kronen, indtil Frederik d. Anden i 1572 mageskiftede den til Kansler Niels Kaas til Taarupgaard, som i 1580 overdrog den til Alb. Rostrup. I 1602 afhændede han den til Christian Chr. Skjødt, fra hvem den i 1638 overtoges af Joh. Amreje. Han afstod den i 1651 til Iver Kaas til Ulstrup (i Hundborg S., Thisted A.), der i 1660 med $7\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. (den betegnes da som Bondegaard) overdrog den til sin Datter Ingeborg Kaas, som havde ægtet den ikke-adelige Mikkel Jensen Ravn. De solgte den i 1671 til Enevold Kaas, der i 1676 overdrog Bregendal til Hans Juul til Staarupgaard; han afhændede i 1679 Gaarden til Christen Nielsen, som i 1705 afstod den til Jens Pedersen og Peder Nielsen og dennes Hustru Ane Jensdatter, efter hvem den fra 1764 til 1782 ejedes af Peder Poulsen Mørk og Hustru Ane Pedersdatter (formodentlig Peder Nielsens Svigersøn). Derefter overtoges den af Ole Jensen, der i 1807 afstod den til sin Datters Mand Peder Lauritsen; da de alle 3 døde i 1812 (ejendommelig nok paa samme Dag), solgte Dødsboet paa Auktion Gaarden til Chr. Skov, som i 1823 under Landbrugskrisen mageskiftede den til Peder Bloch. Fra ham gik den ved Tvangsauktion i 1824 over til Søren Mogensen, efter hvis Død den overtoges af Enken Ane Marie Pedersdatter; hun afstod den i 1866 til Sønnen Peder Sørensen Bregendahl, efter hvem den i Febr. 1895 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer. Bregendal var da betydelig større, men omkring 1907—08 udstykkedes der fra Gaarden ca. 47 ha, deraf ca. 33,5 ha til 7 Statshusmandsbrug, hver paa 4,8 ha, medens Resten solgtes til omboende, og i 1927 er der yderligere frasolgt ca. 6 ha til en Nabo, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

RINDS HERRED



Lerkenfeld.

LERKENFELD, Vesterbølle Sogn og Komm., Rinds Hrd., Hobro Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer Mathias Kjeldsen, Postfb. og nærmeste St. Østrup, Afst. godt 6 km og 33 km til Hobro, Tlf. Farsø 33.

Matr.-Nr. 1a af Lerkenfeld, 22 m. fl. af Svingelbjerg og 3g m. fl. af Svoldrup, samlet Areal 331 ha, deraf 139 Ager, 82 Eng, 50 Skov, 50 Hede, 5,5 Have og Gaardsplads og 4,5 ha Veje m. m., Hrtk. ca. 17 Td. 6 Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 134,100 Kr. (149,400), Jordv. 89,300 Kr. (96,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 150,000 Kr., Løsporet i Nye Danske af 1864 for ca. 150,000 Kr.; Lys og Kraft fra Himmerlands Elektricitetsforsyning (Højsp.).

Lerkenfeld ligger ca. 6 km Vest for Østrup St. ved Vejen over Svingelbjerg til Farsø; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, overvejende god Sandmuld, dels paa Grus-, dels paa Klægunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng af god Bonitet, Skovens Bevoksning hovedsagelig Naaletræ.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med lidt Frøavl af Rajgræs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 55 Kalig. og 65 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, der fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 120 kg aarlig, Mælken leveres til Østrup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, og der tillægges 2—4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret 200—230 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 123 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Lerkenfeld Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, menes at være opført noget over Midten af det 16de Aarh. af den daværende Ejer, Rigsrd. Jørg. Lykke. Den ligger ret lavt i Engdraget Nord for Lerkenfeld Aa paa et firkantet Voldsted, delvis omgivet af Grave. Den bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, en Hovedfløj mod Syd og 2 mindre Sidefløje, opført i 2 Etager og tækket med Tegl. Hovedfløjen, som har hvælvet tøndeformet Kælder, er opført af Egebindingsværk, der nu er skalmuret med Munkesten; Hovedfløjen, der har 2 mindre Udbygninger mod Syd og et rundt Taarn mod Nord til Gaardsiden, er hvidpudset ligesom de 2 korte grundmurede Sidefløje. Den gl. kønne Hovedbygning indeholder en god Beboelse. Desuden Nord for den østlige Sidefløj (men inden for Gravene) en teglhængt, grundmuret Bygning, der rummer Garage og Hønsehuse.

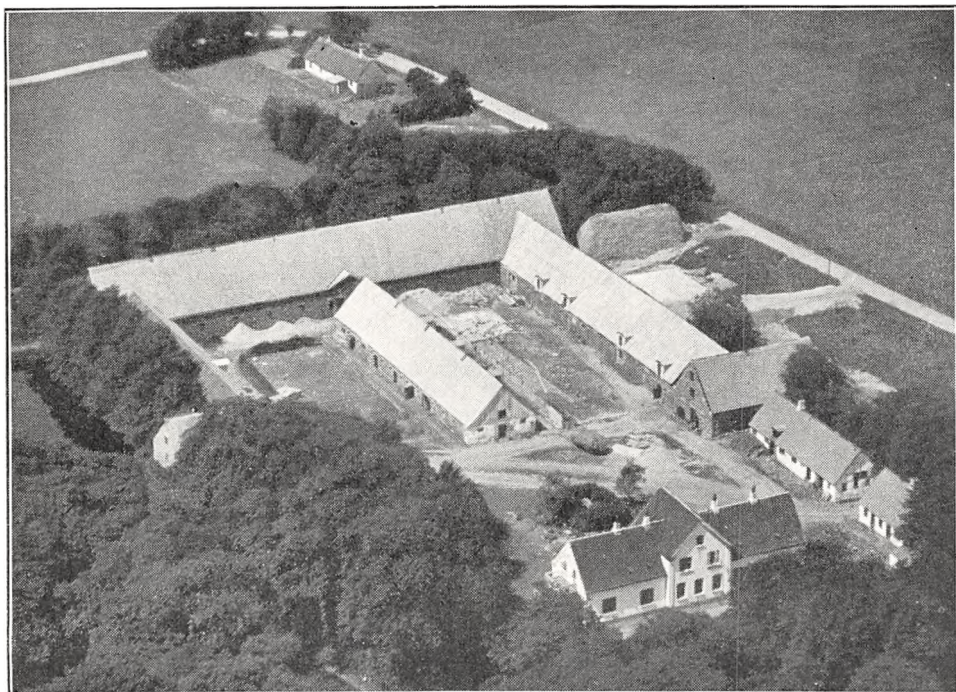
De nye Avisbygninger, som er opført i 1933 efter en Brand, bestaar af 3 sammenbyggede Længer, tækket med Asbest. Af de 2 Sidelænger, der er opført af Grundmur og med Trimpe af Asbest, er der Værelser til Folkene samt Svine- og Hestestald i den vestlige Sidelænge og Kostald i den østlige; fra denne udgaar Ungkvægstalden som en Sidelænge mod Øst, og en Sidelænge fra Hestestalden mod Vest rummer Bolig for en Medhjælper. Den nordlige Længe, Laden, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, rummer tillige Magasin; Laden har Vægge af Asbest. Endvidere Nord og Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus, opført af Kamp og med Tag af Pandeplader. I Ungkvægstalden er der Jernbjælker med Loft af Lægter, dækket med Ler. Der er eget Vandværk med Vand fra artesisk Boring, og der hører 4 Huse til Ejendommen.

Lerkenfeld er dannet af de 2 Gaarde Bonderup og Kokholm, som allerede nævnes omkring Midten af det 15de Aarh. Senere kom de begge til Niels Lange, der i 1554 mageskiftede dem til Mariager Kloster, som Aaret efter skødede dem til Rigsrd. Jørg. Lykke (se Hovedbygningen), Gaarden kaldtes nu Bonderup. Efter hans Død i 1583 overtoges denne af Sønnen Henr. L. og Datteren Ide L., som var gift med Valdemar Parsberg. Efter Ide Lykkes Død i 1618 arvedes Gaarden af de 3 Svigersønner Hans Skram, Iver Lykke og Claus Daa, af hvilke sidstnævnte erhvervede de andres Part, henholdsvis i 1621 og 1623. Efter hans Død i 1641 arvedes Gaarden af Sønnen, Alkymisten Valdemar Daa til Borreby (i 1663 havde Bonderup 66 Td. Hrtk.); den overtoges derefter i 1677 ved Indførsel af Justitsrd. og Landsdommer Peder Lerche, der i 1681 udløste en anden Kreditor Wolf Blome, hvorefter han med kgl. Bevilling ændrede Navnet til Lerkenfeld og i 1695 efter at have øget Hovedgaardstaksten med 4 Td. Hrtk. fik den oprettet til et Stamhus, (i 1684 havde han tillige erhvervet Birkerettighed til Gaarden, dette ophævedes i 1813). Før sin Død i 1699 testamenterede han Stamhuset til sin Fætter, Gehejmerd. Vincents Lerche, som i 1735 overdrog det til sin Søn, General, Grev Christian Lerche. I 1743 fik han kgl. Bevilling til at ombytte Stamhuset med en Fideikommis-Kapital, hvorefter han i 1744 solgte Lerkenfeld (samt Hessel) for 29,500 Rd. til General W. C. von Lüttichau. Efter hans og Hustruens Død, henholdsvis i 1765 og 1775, solgtes Lerkenfeld paa Auktion med 36 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 131 Td. Tiendehrtk. og 375 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 63,000 Rd. til 2 Sønner, Ritm. Joh. L. og Løjtnant Chr. Cæsar L., af hvilke sidstnævnte blev Eneejer i 1779 efter at have udkøbt sin afdøde Broders Arvinger. Han solgte i 1793 Gaarden for 73,000 Rd. til de 3 Brødre Mikkel, Jens og Peder Kjeldsen, af hvilke Jens K. allerede døde i 1796. Efter Mikkel K.'s Død i 1819 udkøbte Enken, An. Dorth. Skow, i 1820 for 20,000 Rd. Sølv sine Medejere, Gaarden havde da 36, 131 og 368 Td. Hrtk. Hun overdrog den i 1831 for 8841 Rbd. Sølv og 28,000 Rbd. Sedler til sin Søn Mathias K., efter hvis Død i 1880 den overtoges af Enken Mette, f. Faurschou, Fæstegodset og Tienden var nu afhændet, ligesom Lerkenfeld Møllegaard var frasolgt. Hun afstod i 1896 Gaarden med ca. 350 ha ialt til Sønnen Hilmar Kjeldsen, efter hvem den i 1923 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer. Der er i 1933 frasolgt 19,5 ha til 2 Statshusmandsbrug, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse og Hrtk.

KORSØGAARD, Simested Sogn og Komm., Rinds Hrd., Hobro Retskr. (Bitingsted Aalestrup), Viborg A., Ejer Prpt. Chr. Greve, Postfb. og nærmeste St. Hvam, Afst. 2½ km og 16 km til Hobro, Tlf. Hvam (Aalestrup) 18.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Korsøgaard og 1b af Korsø, samlet Areal 210,5 ha, deraf 137 Ager, 16,5 Eng, 50 Skov, 2,5 Have og Gaardsplads og 4,5 ha Veje m. m., Hrtk. 11 Td. 2 Skp. o Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 119,000 Kr. (125,700), Jordv. 74,500 Kr. (71,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 88,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 99,700 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Korsøgaard ligger 2½ km Øst for Hvam St. ved Vejen til Hvilsum; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag



Korsøgaard.

(Kvæg). Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, kun enkelte Lavninger er drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og ca. 55 ha er nymerglet i Aarene 1921—32, saa der er ingen Kalktrang. Engen er overvejende Lavmose; Arealen er drænet af den nuværende Ejer. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 75 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser delvis i Løsdraft; Besætningen er nyindsat (unge Køer, 1. og 2. Kalvs), hvorfor den gennemsnitlige Mælkeydelse ikke kan opgives, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Dania« i Hvam.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, og der tillægges 4—5 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 150 Svin aarlig. Der holdes 12 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns samt en Del Ænder og Gæs.

Korsøgaard har grundmuret hvidpudset Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store Have; den har gennemgaaende Frontspids, Tegtag og en lukket Veranda med Altan ved den sydlige Gavl; den rummer en stor god Beboelse. Desuden Nord for Hovedbygningen en Længe, der rummer Værelser, den er opført af Kamp ligesom Avslængerne og tækket med Cementsten. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er Længen mod Vest, Laden, tækket med Cementsten. Af de 2 Sidelænger, som har Tag af Pandeplader, er der Kostald i den nordlige, fra hvis østlige Gavl der udgaar en Sidelænge — en Svinestald — mod Nord, og Redskaber og Maskiner samt Hestestald i den sydlige Sidelænge, Hestestalden udvidet i en kort Sidelænge mod Syd. Desuden inde paa Gaardspladsen en Svinestald, tækket med Pandeplader, samt et teglhængt Møddinghus, opført i 1932 (ikke med paa Billedet), og for Enden af Kostalden mellem denne og Indkørselsvejen til Gaarden et Bindingsværkshus med Tag af Cementsten, det rummer forskelligt. Gaarden har eget Vandværk, der benyttes en Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner, og der hører 4 Huse til Ejendommen. Gaarden, som er omgivet af Grave og Læplantning, ligger kønt, omgivet af sin gl. Have og lidt Skov.

Korsøgaard ejedes i 1447 af Rigsrd. Morten Jensen (Gyrstinge), hvis Sønnedatter Anne bragte den til sin Mand Peder Skram. Den ejedes nu inden for denne Slægt, til den ved Arv kom over til Slægten Daa, fra hvilken den i 1634 solgtes til Mogens Kaas. Efter ham ejedes den med 10 Td. Hrtk. af Sønnen Erik K., der i 1666 mistede den, fordi Chr. Olufsen i Viborg gjorde Indførsel i Gaarden. I 1681 solgte han den til Peder Benzon til Havnø, efter hvis Død i 1701 Broderen Niels Benzon kompletterede den i 1702 paa sine Broderbørns Vegne med 200 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. I 1721 solgte Ritm. Hans B. derefter Gaarden til Chrf. Rosenørn til Hersomgaard, efter hvis Død i 1745 den overtoges af Sønnen, Oberstløjtn. Peder R. Paa Auktion efter ham i 1775 solgtes den derefter med 14, 45 og 210 Td. Hrtk. for 22,500 Rd. til Conr. Jørgen Friis, efter hvis Død i 1778 Dødsboet solgte den paa Auktion for 20,000 Rd. til Lars Hellevad og dennes Fætter H. A. Tegder. I 1796 udkøbte sidstnævnte sin Fætter for 7200 Rd., og han begyndte derefter paa Bortsalget af Fæstegodset. Efter hans Død i 1811 ægtede Enken, Kirstine Schaarup, i 1812 M. Galthen Kruse, der fortsatte med Salget af Fæstegaardene. Efter hans Død i 1825 solgte Enken i 1827 Korsøgaard for 14,700 Rd. til Forv. Ch. E. Agier, men Handelen maa være gaaet tilbage, idet Kirstine Schaarup ejede Gaarden ved sin Død i 1837. Den solgtes derefter for 12,000 Rd. til A. M. Lund, efter hvem den overtoges af Sønnen P. H. Lund. Senere ejedes den af Kmhr. Aug. Th. Schütte til Bygholm, som i 1864 solgte den uden Besætn. for 24,000 Rd. til Grev C. F. E. Rantzau. Efter hans Død i 1870 solgte Enkegrevinde Rantzau den i 1871 med ca. 15½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. samt Hvilksom Kirke med Tiende for 25,000 Rd. plus Omkostninger til Forp. W. Fritze, Nørlund. I 1887 overtoges Gaarden derefter ved 3. Auktion for 80,000 Kr. af Landmandsbanke i Kbhvn., der samme Aar solgte den med ca. 350 ha, 15½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 117,500 Kr. til N. J. Poulsen. Efter hans Død i 1888 arvedes den af A. S. Behrend, efter hvis Død i 1890 den i 1892 solgtes til V. Løhde. Senere overtoges den af Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere, som i 1896 solgte den med 325 ha, 15 Td. Hrtk. for 84,000 Kr. til Th. Schmidt; han frasolgte i 1907—08 ca. 80 ha Ager og 27 ha Eng, hvorpaa der oprettedes forskellige Brug, og i 1929 ca. 10 ha til et Statshus, hvorefter han i 1931 solgte Gaarden til den nuværende Ejer.

KASTRUPGAARD, Testrup Sogn, Rinds Hrd., Viborg A., var tidligere beboet af adelige.

Den ejedes i 1470 af Laur. Skadeland. Fra denne Slægt kom den siden til Familien Pors af Slægten Børialsen, af hvilke Jørg. Pors forlod Gaarden af Armod. I 1495 ejedes Gaarden af Niels Juul, men den var nu kun en alm. Selvejer-Bondegaard. I 1579 kom den til Slægten Gyldenstjerne, fra hvem den i 1579 solgtes til Ludv. Munk til Nørlund, hvis Enke, Fru Ellen Marsvin, i 1637 solgte den til Mogens Kaas. Ved vor første Matrikel i 1662—64 var den endnu en Selvejergaard og havde 11 Td. Hrtk., men senere blev den Fæstegaard med 9 Td. Hrtk. og kom som saadan under Nøragergaard. I forrige Aarh. ejedes den af Poul Kastrup, der afstod den til Sønnen Kr. Kastrup; efter ham ejedes den af Boel, som solgte den til Faber, og han solgte den i 1891 til Andr. Jacobsen, Gaarden havde da 140 ha med 8 Td. Hrtk. Han solgte den senere til J. Kragh, der i 1915 solgte den for 118,000 Kr. til N. Schjødt; han solgte den til A. Riisberg, som i 1917 solgte den til Jens Pedersen, der endnu ejer den. Siden Aarhundredskiftet er der i Aarenes Løb frasolgt ca. 40 ha, og Gaarden har nu et Areal af 99 ha med ca. 6¼ Td. Hrtk.

TESTRUPGAARD, Testrup Sogn og Komm., Rinds Hrd., Viborg A., nævnes allerede i 1399. Den ejedes da af Adelsmanden Jac. Hemmingsen og var vistnok paa dette Tidspunkt en adelig Sædegaard.

Senere kom den under Viborg Bispestol, og i 1432 indrettede Biskop Herman den saa vidt vides til et Hospital, der i 1439 indviedes til Sct. Karen af Biskop Torlav; Hospitalet styredes af en Forstander, som tillige var Præst for Testrup Kirke og Gislum Pastorat. Økonomisk havde Hospitalet megen Støtte fra den nærliggende St. Søren's Kilde, hvortil der valfartedes, ligesom der holdtes aarlige Markeder ved Testrup. Ved Reformationen inddroges Hospitalet under Kronen, der dog fremdeles lod dette bestaa. I 1545 skænkede Christian d. Tredie Gaarden til Viborg Hospital, og Lemmerne flyttedes derefter til Viborg. I 1699 solgte Viborg Hospital med kgl. Bevilling Testrupgaard med 12 Td. Hrtk. samt Testrup By med 43 Td. Hrtk. (Bønderfæstegods) for 1366 Rd. til Forp. paa Hammelmose Poul Lauridsen, som overdrog den til sin Halvbroder Enevold Berregaard til Kølbygaard; han solgte den til Hans Wassard, efter hvis Død i 1720 Enken, Johanne Marie Christensdatter, overtog den og i 1751 solgte den med 13, 8 og 157 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til J. Joh. Colding. Han solgte i 1754 Gaarden til H. Chrf. Rosencrone til Nøragergaard, efter hvis Død i 1774 den overtoges af Halvbroderen, Gehejmerd. M. G. Greve Rosencrone. Han solgte den i 1800 for 100,000 Rd. til et Konsortium (Kancellird. Chr. Tolstrup og Ejendomsspekulanten, Ritm. Joh. Conr. Schuchardt m. fl.), af hvilke førstnævnte solgte sin Part til Amtmd. P. S. Fønss. I 1806 fik Schuchardt Bevilling til at udstykke Gaarden, hvorefter Hovedparcellen samme Aar solgtes med 8 Td. Hrtk. til Anders Høeg; han solgte den i 1828 for 1800 Rbd. Sølv samt en aarlig Aftægt til sin Svigersøn N. Sørensen, der straks yderligere udstykkede Gaarden.

Testrupgaard laa lige op til Kirken, Syd for denne, medens Hospitalet laa ved den vestlige Ende af denne. Den nuværende Testrupgaard, Matr.-Nr. 2a m. fl. af Testrup, som ligger Syd for Testrup Kirke, er formodentlig den tilbageværende Rest — ca. 50 ha — af den gl. Herregaard.

KALLESTRUP, Hvam Sogn, Hvam-Hvilsom Komm., Rinds Hrd., Hobro Retskr., Viborg A., Ejerinde Fru Marie Aarup, Postfb. og nærmeste St. Hvam, Afst. 3½ km og 22 km til Hobro, Tlf. Hvam 9.

Matr.-Nr. 1a af Kallestrup og 5h m. fl. af Tulstrup, samlet Areal 162 ha, deraf 127 Ager, 5,5 Eng, 8,3 Plantage, 2,5 Have og Gaardsplads og 18,7 ha Hede og ubenyttet Areal, Hrtk. 5 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 81,500 Kr. (86,000), Jordv. 50,800 Kr. (53,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Kallestrup ligger ved Vejen fra Hvam til Troelstrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar nærmest af Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag, deraf 16,5 ha opdyrket Hede. Terrænet er noget kuperet, stedvis bakket, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i de senere Aar fra eget Mergelleje. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundseng, Plantagens Bevoksning Gran.

Gaarden drives af Ejerinden med en Søn Th. Aarup som Bestyrer; Jorden dyrkes i fri Drift med stor Avl af Kartofler og en Del Frø. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 80 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

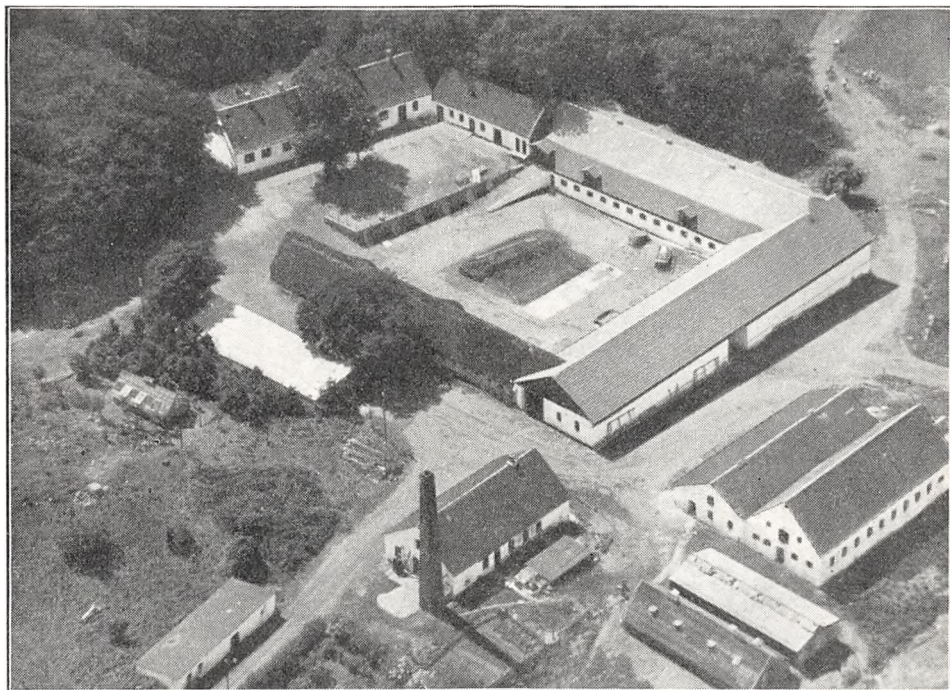
Kvægbesætningen, der bestaar af 55 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af sortbroget hollandsk Race, det er en gl. Stambesætning, som fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der sælges en Del Avlsdyr; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 175 kg aarlig, Mælken leveres til Aalestrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 50 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 500 Slagterisvin om Aaret og solgt et lignende Antal Smaagrise; Gaarden har Kort til 150 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 600 Høns (brune og hvide Italiener).

Kallestrup har gode, overvejende grundmurede hvidpudsede Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, er opført i 1840; den rummer en god Beboelse. En teglhængt Sidebygning mod Vest rummer Værelser m. m. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger ligger Laden mod Nord; denne, som har muret Trimpel, er opført i 1907. Den vestlige Sidelænge, Kostalden, er opført i 1933, den har muret Trimpel, Mansard og Tag af Eternit og har Svine- og Kalvestald paa Loftet over Køerne. Den østlige straataekte Sidelænge rummer Hestestald og Stald til Søerne, den er bygget af Kamp, opført i 1895. Desuden Nord for

Gaarden en Svine- og Kalvestald, opført af Kamp og tækket med Pandeplader, og Nord for og parallelt med denne en teglhængt Svinestald; Øst for disse 2 Svinestalde af Træ, tækket henholdsvis med Asbest og Tagpap. Endvidere Øst for Gaarden det tidligere Mejeri med Dampskorsten, en Halvtagsbygning, opført af Beton og tækket med Pandeplader, den rummer Redskaber, Maskiner og Garage samt et Hønsesus. I alle Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, Lynafleder ved smaa Stænger og Dampanlæg til Kartoffelkogning. Indtil 1931 har der været drevet Mejeri paa Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved sin gl. Have.

Kallestrup ejedes i første Halvdel af forrige Aarh. af Christen Sørensen, der ca. 1840 solgte den til Rasmus Rasborg Sørensen, som øgede Arealet og opdyrkede en Del af Hedejorden; han afstod i 1862 Gaarden til sin Svigersøn Thomas Jensen Aarup, efter hvis Død den overtoges af Enken. I 1895 afstod hun den til Sønnen Jens Chr. Nic. Aarup, ved hvis Død i 1920 den



Kallestrup.

overtoges af Enken, den nuværende Ejerinde. I 1919 tilkøbtes der ca. 44 ha, hvoraf Halvdelen var Hede, og i 1925 er der frasolgt ca. 11 ha til et Statshusmandsbrug, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

LILLE RESTRUP, Hvam Sogn, Hvam-Hvilsom Komm., Rinds Hrd., Hobro Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. J. H. A. Kjeldsen, Postfb. og nærmeste St. Aalestrup, Afst. 1½ km og godt 20 km til Hobro.

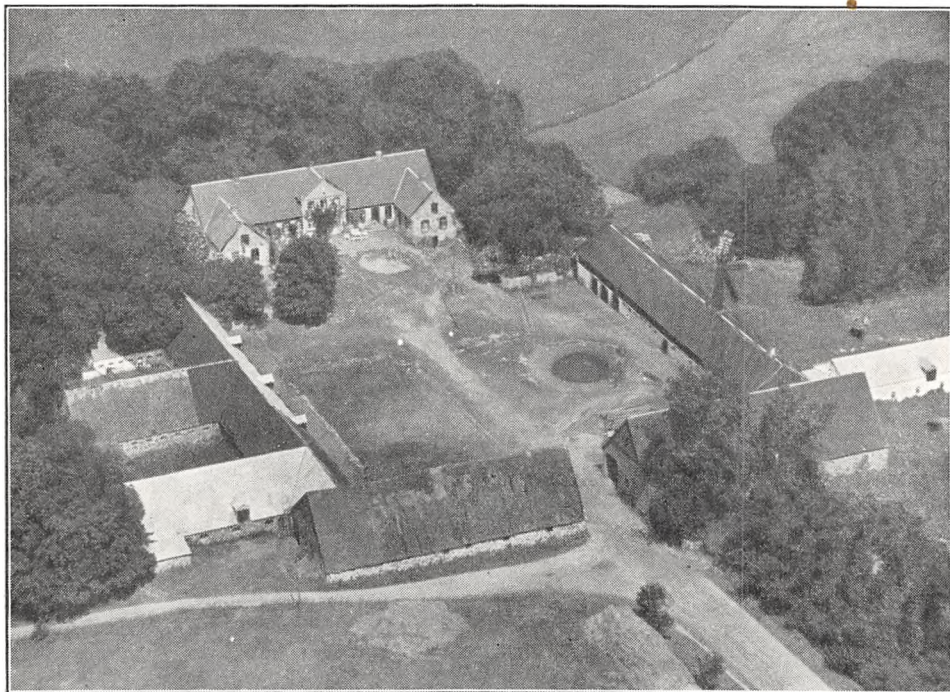
Matr.-Nr. 1a af Lille Restrup, samlet Areal 148,5 ha, deraf 131,5 Ager, 5,5 Eng, 9 Skov og 2,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 10 Td.; Ejdskv. 118,600 Kr. (129,000), Jordv. 86,700 Kr. (95,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 111,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv.

Lille Restrup ligger ca. 1½ km Sydøst for Aalestrup St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Klæg-Underlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet ca. 1916. Engen er god Haardbundseng, Skovens Bevoksning nærmest blandet, dog overvejende Gran.

Foruden foranstaaende Areal driver Ejeren et lejet Areal paa 16,5 ha opdyrket Hede, der ligger i Nabokomm. Østerbølle.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4.—5. Kløver og Græs, 6. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger 1 Skifte med vedvarende Græs. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 180 Sække Superf. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er en Blanding af hollandsk og Korthorns-Race, dog overvejende hollandsk, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 120 kg aarlig, Mælken leveres til Aalestrup Andelsmejeri.



Lille Restrup.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage og Føl af eget Tillæg. Der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret, for en Del af eget Tillæg (de øvrige Pattegrise indkøbes). Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Lille Restrup Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, som navnlig strækker sig Vest for Gaarden, er opført i 1870; den bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje, der sammen danner en 3-længet Gaard, aaben mod Syd mod Avlsbygningerne. Den er opført af Kamp og tækket med Tegl; Hovedfløjen, som har en bred Frontspids mod Syd til Gaarden, er dog tækket med Tagpap mod Nord; den indeholder en stor og god Beboelse.

Af Avlsbygningerne, der overvejende er opført af Kamp, rummer den østlige Sidelænge Vognport og Hestestald; fra denne, som er opført af Grundmur, har Trætrimpel og er tækket med Tagpap, udgaar en grundmuret Sidelænge mod Øst, denne, der har Tag af Pandeplader, indeholder Svinestald. Længen mod Syd, som er delt i 2 Afsnit ved Indkørslen til Gaarden, rummer Lade; af denne er den østlige Del tækket med Tegl, den vestlige med Straa. Den vestlige Sidelænge, Kostalden, er tækket med Tagpap, til Gaarden er en Del dog omlagt med Eternit; fra denne udgaar 3 Sidelænger mod Vest, af hvilke den nordlige, som er af Grundmur og tækket med Tagpap, indeholder Svinestald. Af de 2 andre, der rummer Kostald, har den sydlige Tag af Asbest, medens den mellemste er straatækt. Gaardens Vindmotor samt en Dieselmotor leverer Drivkraft til Gaardens Maskiner, og der hører 4 Huse til Ejendommen. Gaarden, som er omgivet af Plantning, ligger kønt Syd for Simsted Aa.

Restrup eller Lille Restrup er en gl. Sædegaard, der nævnes første Gang i Historien i sidste Halvdel af det 15de Aarh., da Niels Pedersen i 1470 havde den i Pant af Alb. Skeel. Senere havde den som saa mange andre større Gaarde en Tid noget udviklede Ejerforhold, fordi flere samtidig havde Part i Gaarden, saaledes nævnes Jens Nielsen Munk, Chr. Grøn og Brødrene Niels og Las Skadeland. I 1511 solgte Alb. Skeels Arvinger den til Landsdommer Niels Clementsen; efter hans Død i 1518 inddrog Kronen hans Gods, men i 1519 overlod Christian d. Anden atter Gaarden til Enken, Anne Mikkelsdatter, hvorefter Datteren bragte Lille Restrup til sin Mand Christen Harbou. Foruden dennes Søn og Svigersønner nævnes i det følgende Aar ogsaa Medlemmer af Slægten Lunov som Ejere samt Fru Dorte Juul og efter hende Fru Hilleborg Bille, hvis Mand Chr. Pachs i 1646 solgte den til Mogens Kaas. Efter hans Død i 1656 arvedes den af Sønnen Erik Kaas, som i 1666 (den havde da 24 Td. Hrtk.) mistede den ved Indførsel. Den ny Ejer Karen Andersdatter Rumohr, f. Schiødte, solgte den i 1669 til Raadmd. i Viborg Jens Jørgensen Seerup. Ved hans Død i 1684 var Gaarden helt ruineret og Bygningerne nedbrudt, og Arvingerne solgte den da for 10 Rd. pr. Td. Hrtk. til Forp. Peder Rasmussen paa Løjstrup; han frasagde den i 1691 alle Sædegaards-Privilegier og solgte den samme Aar til Jak. Ros i Fredericia. I 1696 overtog han den igen, men solgte den straks til Kbmnd. H. Chr. Basballe i Aarhus. De følgende Ejere var Marg. Mikkelsdatter, der i 1723 overdrog den til sin Svigersøn, Præsten Peder Sommer i Hvilsager og Mørke, derefter Margr. Horn, Ridefoged paa Lynderup Chr. Pedersen. Oversekretær Chr. Møinichen og Iver Jørgensen Abel, efter hvis Død i 1733 den overtoges af Gehejmeraadinde Birgitte Krabbe, som havde den i Pant. Efter hendes Død i 1737 solgte Arvingerne den til Kancellird. og Herredsfoged Chr. Sørensen Testrup og Morten Kirketerp. Senere blev førstnævnte Eneejer, hvorefter han i 1738 og 1748 opbyggede baade Borg- og Avlsgaard. I 1751 solgte han den med 17 Td. Hrtk. (Gaarden), 38 Td. Tiendehrtk. og 207 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 5990 Rd. til Søren Christensen i Kbhvn., men senere overtog han den igen, og ved hans Død i 1761 overtoges den af Enken, Maren Lynderup, der i 1764 afstod den med 17, 62 og 412 Td. Hrtk. til Sønnen, Herredsfoged Chr. Testrup. Ved hans Død i 1773 overtoges Gaarden atter af Moderen, hvorefter den ved hendes Død i 1781 købtes paa Auktion for 15,330 Rd. af Krigskommissær Søren Testrup til Wiffertsholm (Broder til forannævnte Herredsfoged Chr. Testrup). I 1799 afstod han den for 15,000 Rd. til Sønnen Søren T., ved hvis Død i 1809 den overtoges af Broderen, Chr. Michael T., og Svogeren J. Foss til Ovegaard. Efter førstnævntes Død solgtes Lille Restrup i 1827 med 17 og 24 Td. Hrtk. ved Auktion for 1710 Rbd. Sølvs til Kmrdr. H. Svanholm til Wiffertsholm, som i 1831 solgte den uden Gods for 3600 Rbd. Sedler til Forp. S. Norss. Han solgte den i 1837 for 7400 Rd. til C. N. Schmidt, efter hvis Død i 1858 den overtoges af Enken; hun fraskilte Sophiesminde og Restrupkrog og solgte derefter i 1867 Lille Restrup for 21,000 Rd. til J. H. A. Kjeldsen. Han overdrog i 1889 Gaarden for 90,000 Kr. til Sønnen Mathias Kjeldsen, efter hvis Død i 1932 den overtoges af Enken Anne Margr. K., ved hvis Død i 1933 den overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, der havde haft den i Forpagtning siden 1919. Der er i 1933 frasolgt 38,5 ha til Slagtermester P. Nielsen, Aalestrup.

HVOLRISGAARD, Hersom Sogn, Hersom-Bjerregrav Komm., Rinds Hrd., Hobro Retskr., Viborg A., Ejer P. Christensen, Postfb. Hobro, nærmeste St. Møldrups, Afst. 8½ km og 19 km til Viborg og Hobro, Tlf. Vammen 23.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Hvolrisgaard og 1m m. fl. af Hersomgaard, samlet Areal 87,7 ha, deraf 64,7 Ager, 12 Eng, 3,3 Mose, 6 Skov og Plantage og 1,7 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. o Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 73,800 Kr. (80,000), Jordv. 35,900 Kr. (40,300); Bygn. er fors. i »Vermund« for 57,000 Kr., Løsporet i samme Selskab for 65,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Hvolrisgaard ligger ca. 1 km Nord for Hersom By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 1½ km fra denne, bestaar af god dyb Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—24. Engen er kultiveret Eng, humusblandet Jord, som kan dyrkes, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Blandsæd, 2. Havre, 3. Roer og Kartoffler, 4. Byg, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 12 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennem-

snitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til V. Bjerregrav Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 5 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen har hidtil været 12—14 Tillægssøer, og der er leveret ca. 225 Slagterisvin om Aaret; Gaarden har Kort til 70 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Hvolorisgaard (Hulrisgaard) har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, er af Egebindingsværk. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Heste- og Svinestald i den østlige straatækte Sidelænge, hvis Ydervæg er opført af Kamp. Af de andre 2 Længer, som er opført i 1925, er der Kostald i den vestlige Sidelænge og Lade i Længen mod Nord; de har begge Tag af Cementsten, og i 1929 er Laden udvidet mod Øst med en Forlængelse, der har Sider og Tag af Pandeplader, mod Nord er Taget dog af Cementsten. Desuden Øst for Gaarden en Redskabs- og Maskinbygning samt en Svinestald, sidstnævnte opført i 1927; de er begge tækket med Pandeplader ligesom et Hønsehus Vest for Gaarden. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der benyttes en Petroleumsmotor som stationær Kraft, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, og der hører et Hus til Ejendommen.

Hvolorisgaard ejedes ved Aarhundredskiftet af Hans Chr. Jensen; han solgte den i 1906 til Otto Laurberg, som i 1911 tilkøbte ca. 18 ha fra Hersomgaard, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1913.

HERSOMGAARD, Hersom Sogn, Hersom-V. Bjerregrav Komm., Rinds Hrd., Viborg A., Postfb. Hobro, nærmeste St. Møldrups, Afst. 10 km og 18 km til Viborg, Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hersomgaard.

Hersomgaard nævnes allerede i 1485. Af adelige Slægter, hvis Navn er knyttet til Gaarden som Ejere, maa nævnes Griis, Vesteni, Høg (Rigsrd. Niels Høg), Munk, Lykke, Trolle, Lange, Skram, Juul, Galt Friis (mulig kun Bruger), Skinkel, Bille (i Krigen 1658—60 blev Gaardens Skove ødelagt), Krabbe og Rosenørn. Den kom derefter med 22, 50 og 294 Td. Hrtk. i 1775 til Major Chr. Rosenørn-Teilmann, der købte den ved Auktion efter Oberstløjtn. Peder Rosenørn for 25,200 Rd.; han solgte den i 1797 for 40,000 Rd. til Chr. Ditlev Lüttichau til Tjele, som i 1798 solgte den for 40,500 Rd. til Landvæsenkommisær Mich. R. Gjørup og Herredsfoged Th. Wissing, der frasolgte det meste af Fæstegodset, hvorefter de samme Aar solgte Hersomgaard samt Gaarden Hulris (der i 1705 var blevet lagt under Hersomgaard) med ialt 34, 50 og 58 Td. Hrtk. for 32,000 Rd. til Brødrene Søren og Jens Tydsch. De frasolgte Resten af Godset, udstykkede en Del af Gaarden (Bevilling dertil kom først i 1810, skønt Bygningerne allerede nedreves i 1798). Samtidig dannede de af en Hovedparcel en Gaard Ny Hersomgaard og opførte Bygninger paa denne nær Voldene af den gl. Gaard. I 1815 udstykkede Søren Tydsch derefter en Del af Ny Hersomgaard, som senere ejedes af Chr. Høg, dennes Enke, Mariane Holst, O. M. Hoppe, S. Norss til Lille Restrup, Kn. Jensen Toft, Karsten, Sackmann og C. F. Schervin, der i 1878 solgte Gaarden for ca. 80,000 Kr. til H. Brockdorff. Fra ham solgtes den efter Konkurs i 1880 for 141,100 Kr. til H. Buch-Jacobsen, hvis Enke i 1906 solgte den til P. Petersen, som tillige ejede Nabogaarden Ørndrup, ialt 210 ha med ca. 16 Td. Hrtk. Han solgte i 1911 Gaarden til et Konsortium, der udstykkede ca. 80 ha af Arealet. Senere har Gaarden skiftet Ejer gentagne Gange. Efter Verdenskrigen ejedes den af P. Ingerslev, som i 1924 solgte den med 131 ha, ca. 7½ Td. Hrtk. til Anton Mikkelsen. Den ejes nu fra 1934 af Gaardejer Øskov.

HOLMGAARD, Skals Sogn, Låstrup-Skals Komm., Rinds Hrd., Viborg A., var tidligere en gl. Hovedgaard, der allerede nævnes i Slutningen af det 15de Aarh.

Den ejedes i 1471 af Sti Vesteni, senere kom den til Slægten Lunov; i 1638 ejedes den af Rigsmarsk Jørgen Lunges Enke, Fru Sophie Brahe, senere af Jens Juel til Frøslev, som i 1661 solgte den til Manderup Dues Enke, Fru Anna Skeel; i 1696 solgte Sønnen Jørgen Skeel den med 19 Td. Hrtk. og 197 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Dr. Frans Reenberg, han solgte den i 1715 til Kancelliassessor Bent Jespersen, hvis Enke, Mette Cathr. Winther, ca. 1731 maatte gøre Opbud; Gaarden overtoges da for 5000 Rd. af Anders Kjærulf til Bjørnsholm, hvis Datter Andrea Kirstine Kjærulf i 1747 bragte den til sin Mand, Konferensrd. Henr. Hjelmshtierne; han solgte den i 1750 med 19, 44 og 226 Td. Hrtk. til Generalmajor Chr. D. Lüttichau til Tjele, der i 1755 solgte den til Thomas Lund til Slumstrup; han solgte den Aaret efter for 14,800 Rd. til Math. Wassard i Kbhvn., efter hvis Død i 1774 Enken, Elisabeth Catrine Aagaard, i 1784 solgte den for 23,000 Rd. til sin Svigersøn, Kbm. Søren Sørensen i Hobro; han solgte

den i 1796 for 40,000 Rd. til Chr. Friis til Halkær, som straks overdrog den til et Konsortium (deriblandt den bekendte Ejendomshandler, Amtmd. P. S. Fønss, Løvenholm), der afhændede det meste af Fæstegodset; i 1799 købtes Holmgaard derefter med 19, 56 og 49 Td. Hrtk. for 28,600 Rd. af Anders Laursen og Jens Nielsen, som i 1808 solgte den med 19 Td. Hrtk., Skals Sogns 2 Tiender (44 Td.) og 2 Fæstegaarde for 24,300 Rd. til Ole C. G. Lottrup; han solgte i 1826 Holmgaard samt Tiender for 3000 Rbd. Sølv til Stiftsøvrigheden for Aarhus Stift, der i 1832 atter overdrog Gaarden til Lottrup for 5967 Rbd. Sølv; i 1844 ejedes den af P. Chr. Dokkedal, efter hvem den overtoges af Kreditforeningen for jydsk Landejendomme; dennæ solgte den i 1865 med ca. 340 ha, 17½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 39,000 Rd. til V. Holstein-Rathlou og Forvalter Chr. F. Jensen, Rodstenseje, som i 1875 solgte den med samme Tilliggende, men i meget forbedret Stand for 160,000 Kr. til Stamhusbesidder Holstein-Rathlou, Rathlousdal. Han solgte i 1890 Gaarden med 300 ha, 15½ Td. Hrtk., Avl, Besætn. og Invt. for ca. 61,000 Kr. til Forp. C. V. N. Borup, der i 1910 solgte den med ca. 290 ha, 15¾ Td. Hrtk. til et Konsortium, som udstykkede Gaarden i 1910—11. Den tilbageværende Hovedparcel, der er paa ca. 50 ha, ejes i 1934 af Sigurd Røgild, og den øvrige Del af Jorden er udstykket i Smaabrug af forskellig Størrelse, deraf enkelte med Statslaan.

LYNDERUPGAARD, Lynderup Sogn, Ulbjerg-Lynderup Komm., Rinds Hrd., Hobro Retskr. (Bitingsted Gedsted), Viborg A., Ejer Godsejer K. Kielsen, Postfb. og nærmeste St. Skals, Afst. godt 6 km og 35 km til Hobro, Tlf. Skals 8a.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Lynderupgaard, samlet Areal 383,9 ha, deraf 184,4 Ager, 138 Eng, 55 Skov og 6,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 33 Td. 7 Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 233,800 Kr. (259,300), Jordv. 159,100 Kr. (175,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 200,000 Kr., Løsporet i »National« for 321,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Vind- og Petroleumsmotor).

Lynderupgaard ligger ½ km Øst for Lynderup Kirke ved offentlig Vej, som fra Skals fører til Virksund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1914—16. Engen er god Haardbundseng; i 1922 er Engene forbedret ved, at der er anlagt en 1600 m lang Kanal med Dige for at værne den mod Oversvømmelse af Saltvand fra Hjarbæk Fjord; Skovens Bevoksning er overvejende Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf. og 80 Sække Kvælstofg.

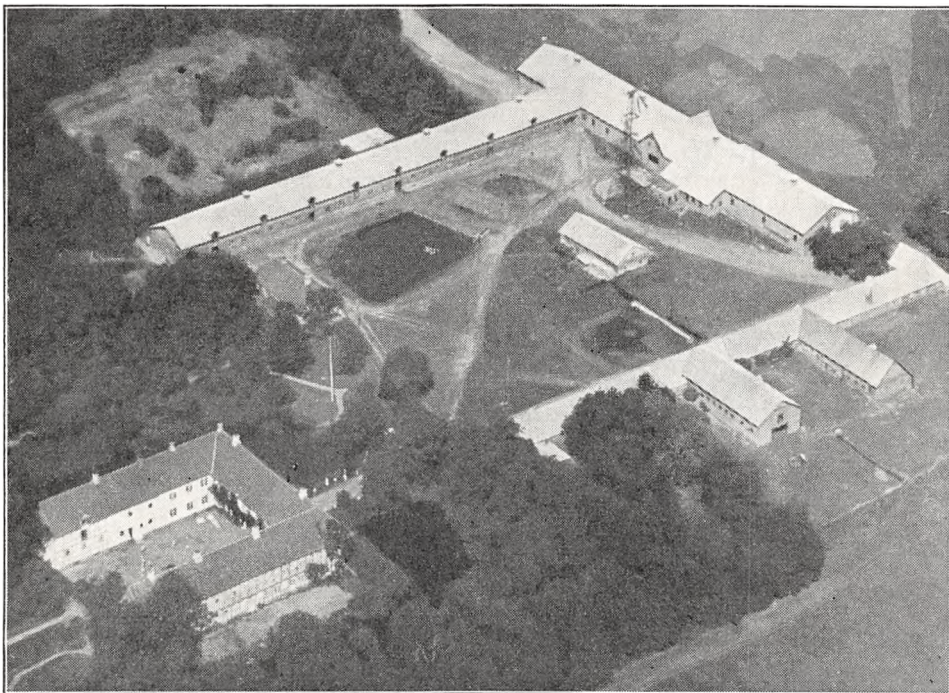
Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 140 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 75 (indkøbte) Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, Mælken leveres til Viborg Centralmejeri (privat).

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste og for Øjeblikket 22 Plage og Føl; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 110 Svin aarlig. Der holdes 40 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lynderupgaard Hovedbygning, der ligger paa et firkantet Voldsted, omgivet af Grave, er opført i 1556 af Chrf. Eilersen (Stygge) Rosenkrantz. Den bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, en Hovedfløj og 2 Sidefløje, som danner en 3-længet Gaard, aaben mod Syd, opført overvejende af Egebindingsværk i 2 Etager og tækket med Tegl. Nordfløjen eller Hovedfløjen, gennem hvilken der er Indkørselsport til Borggaarden, er den ældste, men Østfløjen synes at være opført kort efter. Den vestlige Sidefløj bestaar ligesom af 3 Partier, af hvilke det nordlige er ombygget i den nyere Tid, medens Midterpartiet er opført af Mur, overvejende af Kampesten, og det sydlige af Bindingsværk; sidstnævnte er vistnok opført omkring Aar 1700. De gl. Fløje, der for en Del er hvidpudsede, spejler sig malerisk i Voldgravens Vandspejl med de ejendommelige knægtformede Tømmerpartier mellem de 2 Stokværk, og Lynderupgaard er efter Historien den ældste Herregaardsbygning af Bindingsværk i Nørrejylland. Beboelsen, der ligger i den nordvestlige Del af Fløjene, er stor og rummelig. (I Borggaarden staar et mindre Spring-

vand, som har et firedobbelt Hoved, støbt af Malm, fra det 16de Aarh., og fra hvis 4 Munde Vandet løber ud).

De anselige Avlsbygninger, der ligger Nerd og lidt til Vest for Hovedbygningen, danner en 3-længet sammenbygget Gaard, aaben mod Syd mod Hovedbygningen; Længerne, der til Dels er ny, opført efter en Brand i 1912, er overvejende af Grundmur og tækket med Tagpap. Den vestlige Sidelænge, som har muret Trimpel, rummer Kostald og den nordlige Lade; denne har en Udbygning mod Syd til Gaarden (ved Vindmotoren), der rummer Elektricitetsværk, og ved den østlige Gavl en lavere Tilbygning til Redskaber og Maskiner. Den østlige Sidelænge, som er opført af Bindingsværk, rummer Garage, Rum til forskelligt, Hestestald, Værelser til Folkene, Ungkvægstald og Svinestald samt Brænderum. Af disse er Ungkvæg- og Hestestalden udvidet i en Sidelænge mod Øst, sidstnævnte bygget i 1914 og opført af Grundmur. Desuden inde paa Gaardspladsen en teglhængt Fodermesterbolig samt en Svinestald med Tag af As-



Lynderupgaard.

best. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn og Elektricitetsværk, Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og der hører 6 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger meget smukt med sin store gl. Have ud mod Engdragene ved Hjarbæk Fjord og Simested Aa, og der er fra Gaarden køn Udsigt mod Syd og Vest over Fjorden.

Lynderupgaard tilhørte i den katolske Tid Viborg Bispestol paa det Tidspunkt, da Gaarden træder frem i Historien, og Bispestolen holdt Lensmænd paa Gaarden, som foruden de øvrige Opgaver, der paahvilede en Lensmand, skulde vaage over, at ingen krænkede Gaardens Rettigheder i de fiskerige Aaer, Skals og Simested, og i Hjarbæk Fjord, en Sag, der har spillet en stor Rolle i Gaardens Historie, og som har givet Anledning til talrige Retsstridigheder i ældre Tider. Af Lensmændene nævnes i 1405 Jep Kirt af den forlængst uddøde Adelsslægt Kirt; han havde tidligere givet sin Gaard Næs (det nuværende Lindenborg) til Bispestolen. Lynderupgaard, der afbrændtes i Grevens Fejde, inddroges ved Reformationen af Kronen og blev lagt ind under Hald Len, men allerede i 1544 fik Lensmanden dér, Chrf. E. Rosenkrantz af Hevringholm-Linien (se under Hovedbygningen) Købebrev paa Gaarden tillige med en Del Fæstegods for 9158 Mark. Han faldt i Syvaarskrigen i Søslaget under Bornholm, og da han var ugift, arvedes Gaarden af Broderen Stygge Rosenkrantz til Hevringholm, efter hvis Død i 1571 den overtoges af Enken, Fru Marine Knob. Efter hendes Død i 1581 bragte Datteren Kirsten den Aaret efter til sin Mand Niels Skram til Urup. Efter hans Død i 1601 i Viborg bragte Datteren Elsebe Skram Gaarden til sin Mand Eske Bille til Svanholm (Sjælland); hun, der var meget ødsel og derfor blev forarmet, solgte i 1607 Lynderupgaard til sin Stedmoder

Agate Seefelds anden Mand, Verner Parsberg til Sandbygaard (under de foregaaende Ejere var Gaardens Tilliggende af Jord og Gods stadig øget). Efter hans Død i 1643 overtoges Gaarden af Sønnen Niels P. til Eskjær, som i 1662 solgte L. tillige med Aastrup i Roum (ialt 60½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst samt ca. 45 Td. Hrtk. Fæstegaarde og Bol m. m.) til Eggert Abildgaard; han, der dels ruineredes af sin ødsle Hustru, Dorte Lykke, men navnlig som saa mange andre af Følgerne af Krigen med Sverige, forhuggede Gaardens Skov (Endels-Skoven) og pantsatte Bøndergaardene, og i 1667 gjorde én af Kreditorerne, Licentiat Peder Lassen, Indførsel i Gaarden for 5495 Rd. (Abildgaard døde i 1705 som den sidste Mand af sin Slægt). Den ny Ejer transporterede samme Aar sine Rettigheder til Claus Christensen (Reenberg), der havde været Skriver paa Hald, senere Handelsmand og endte som Borgmester i Viborg; han samlede igen 230 Td. Hrtk. under Gaarden, der efter hans Død i 1671 overtoges af Hustruen og efter hendes Død i 1677 af Arvingerne. Af disse overtog én af de mange Sønner, Rektor, Mag. Jens C. R., Lynderupgaard i 1686. Efter hans Død i 1733 solgte Arvingerne i 1735 Gaarden med 33 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 68 Td. Tiendehrk. og 249 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 20,000 Rd. til Niels Poulsen, Gunderupgaard, som i 1744 overdrog den til sin Svigersøn, Hospitalsforst. i Aalborg Johs. Fr. Juulson. Ved hans Død i 1755 overtoges den af Enken og senere af Datteren Magdal. Cath. J., der ved sin Død i 1760 testamenterede den til sin Forlovede, Justitsrd. H. de Lichtenberg til Bidstrup. I 1763 solgte han Lynderupgaard med 33, 68 og 318 Td. Hrtk. samt Gaarden Aastrup med 5½ Td. Hrtk. til Malthe Chr. Friis, som i 1778 overdrog den til sin Svigersøn O. Chr. Secher. Efter hans Død i 1779 ægtede Enken, Mette Marie Friis, samme Aar Mogens Lottrup, der i 1799 fik Bevilling til at frasælge Bøndergodset, uden at Lynderupgaard mistede sin Hovedgaardsfrihed. Efter hans Død i 1803 overtog Enken Gaarden, som efter hendes Død i 1821 overtoges af et Konsortium for 12,480 Rbd. rede Sølv og 16,600 Rbd. Sedler, og af dette købtes Lynderupgaard af de 2 dygtige Brødre Kield og Jens Kielsen fra Mølgaard i Aarene 1828—32 efter Afslutningen af den haarde Landbrugskrise (1818—28), 42¼ Td. Hrtk. samt 228 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, for 22,500 Rbd. Sølv og 6750 Rbd. Sedler. (Faderen P. Kielsen, der var en Gaardmandssøn, havde ligesom sine 2 Brødre ved Flid, Dygtighed og Sparsommelighed svunget sig op til Herremand og købt Mølgaard). Ved Købet af denne sidste Fjerdepart af Gaarden fra Konsortiets Medlemmer fik de Støtte af deres Fætter Mathias K. paa Lerkenfeld, hvis Søster Kield K. havde ægtet i 1831. De 2 Brødre tog nu fat paa Gaardens Opdyrkning ved Mergling og Udgrøftning og Forbedring af Enge og Kær, ligesom der tilplantedes en Del. Ved Jens' Død i 1830 blev Broderen Eneer, og han tog nu fat paa Afløsning af Hoveriet og Salg af Fæstegodset. Efter hans Død i 1864 overtoges Gaarden af Sønnen Mikkil K. og ved hans tidlige Død i 1871 af den yngste Broder Jens Kielsen, idet de 2 andre Brødre havde overtaget henholdsvis Nørreris og Aastrup. Han tilplantede godt 50 ha af den lettere Jord og fortsatte med Kultivering af Engene og Traditionerne med Studeholdet. I 1908 overdrog han Gaarden til Sønnen og Svigerdatteren Martha Kielsen, en Slægtning og Datter fra Havnø.

I 1910 er der tilkøbt 4,5 ha.

NØRRERIS, Lynderup Sogn, Ulbjerg-Lynderup Komm., Rinds Hrd., Hobro Retskr. (Bitingsted Gedsted), Viborg A., Ejer Prpt. Johs. Kielsen, Postfb. og nærmeste St. Skals, Afst. godt 7½ km og 35 km til Hobro, Tlf. Skals 8 b.

Matr.-Nr. 1b af Lynderupgaard, 4a m. fl. af Skinderup, 2b af Ø. Laastrup, 12c af Rind og 13b m. fl. af Tolstrup, samlet Areal 299,5 ha, deraf 121 Ager, 22 Eng, 56,5 Skov, 98 Hede og Mose og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 17 Td. o Skp. 2 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 133,700 Kr. (149,400), Jordv. 79,700 Kr. (87,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 130,000 Kr., Løsofret i »Danmark« for 100,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Nørreris ligger godt 1 km Nord for Lynderup Kirke ved Vejen, som fra Skals forbi Lynderupgaard og Nørreris fører til Virksund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen ca. 40 ha Skov (Plantage), som ligger 6 km fra denne, bestaar af god Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1912—15. Engen er dels Haardbundseng, dels Eng paa Mosebund, Skovens Bevoksning Naaletrå.

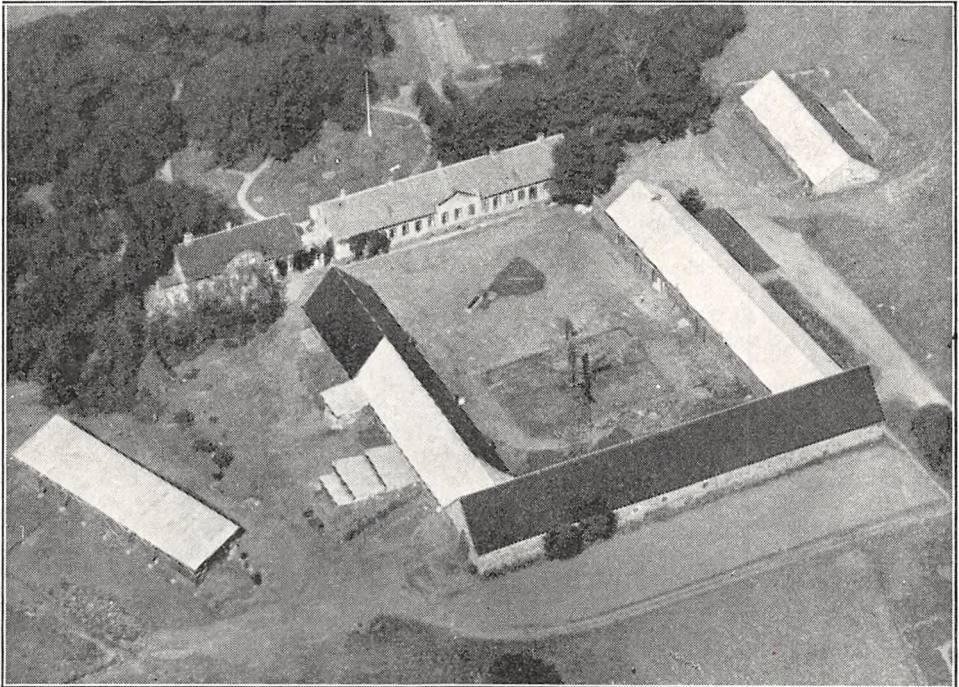
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med stor Avl af Kartoffler til Spritfabriken i Hobro; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 80 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 90 Stkr. Ungkreaturer,

er en Krydsning af Korthorns- og sortbroget hollandsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Centralmejeriet i Viborg (privat).

Der holdes som Regel 11 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6—7 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor til stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 160 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 72 Svin aarlig. Fjerkraeholdet er ca. 350 Høns.

Nørreris har gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den gl. Have, er opført af Grundmur, har en lav, bred Frontspids mod Øst til Gaarden og Skifertag; den indeholder en god og stor Bolig. Den er fra den sydlige Gavl ved en lav Mellembygning forbundet med

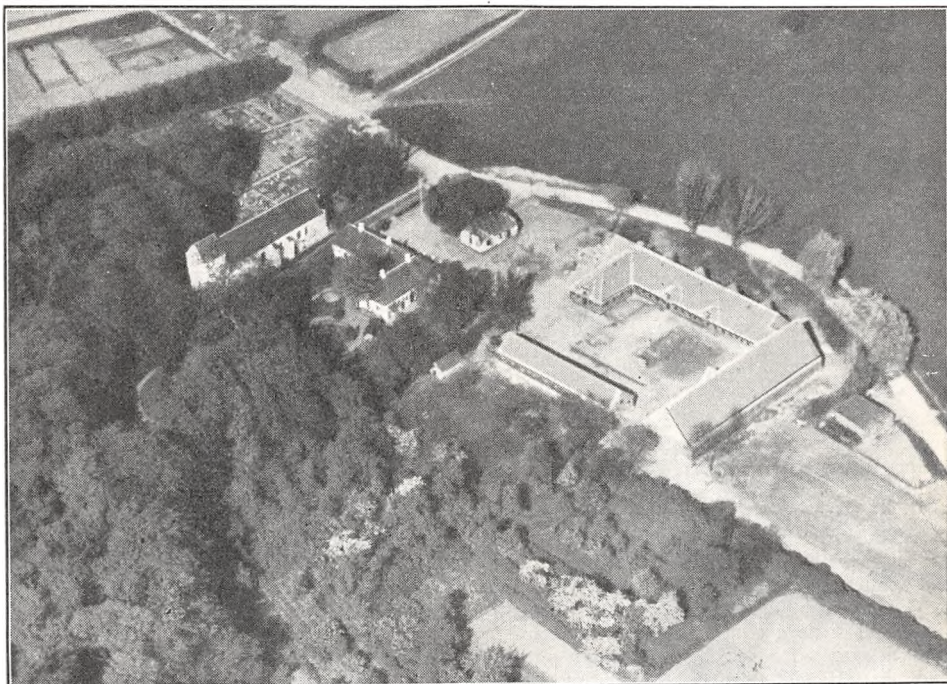


Nørreris.

en grundmuret Villa eller en Hovedfløj mere; denne, som ligeledes har en lav Frontspids mod Øst, er tækket med Tagpap; den indeholder Gæsteværelser m. m. De 3 sammenbyggede Avslænger er opført af Kamp og tækket med Tagpap, der dog efterhaanden erstattes med Pandeplader. Af Længerne er der Lade mod Øst, Heste- og Ungkvægstald i den sydlige Sidelænge og Kostald samt Vognport i den nordlige; denne, som har muret Trimpel, er nu tækket med Pandeplader. Desuden Nord for Gaarden en Svinestald af Kamp med Tag af Pandeplader og Tagpap, inde i Gaarden op mod Laden en Vindmotor og Syd for Gaarden en Hjelms samt 2 Hønsehuse af Kamp, bygget som Halvtagsbygning og tækket med Pandeplader ligesom Hjelmen, og desuden Syd for Villaaen et Hønsehus, bygget af Træ og tækket med Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved Hjarbæk Fjord.

Nørreris var oprindeligt en Bondegaard, der blev drevet under Lynderupgaard, den havde i Slutningen af det 18de Aarh. under de store Landboreformer $5\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. I 1867 blev den genoprettet og overdraget til Sønnen P. Kiølsens, ligesom der blev lagt en Del Jord til den fra Lynderupgaard, hvorefter den i 1896 overtoges af P. Kiølsens Søn, den nuværende Ejer.

NØRLYNG HERRED



Asmildkloster.

ASMILDKLOSTER, Asmild Sogn, Asmild-Tapdrup Komm., Nørlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Viborg Kommune, Postfb. og nærmeste St. Viborg, Afst. 2 km, Tlf. Viborg 218.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Asmildkloster, 2 af Søndermølle, 11a m. fl. af Overlund og 21a af Tapdrup, samlet Areal 159,2 ha, deraf 99 Ager, 22 Eng, 8 Skov, 2 Have og Gaardsplads og 28,2 ha Hede m. m., Hrtk. 18 Td. 5 Skp. o Fdk. 1 $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 137,000 Kr. (148,500), Jordv. 80,000 Kr. (86,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for ca. 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Viborg Elektricitetsv.

Asmildkloster ligger lige Øst for Viborg, Øst for Søndersø med smuk Udsigt over Søen til Byen og Domkirken; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og lidt er stedvis kalket af Forpagteren. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning blandet.

Af Jorderne er ca. 83 ha bortlejet til Militæret, medens 16 ha Ager og 12 ha

Eng er forpagtet ud til den tidligere Ejer af Gaarden P. Pedersen, som ogsaa har lejet Græsningen paa det Areal, der er lejet ud til Militæret; Jorden dyrkes i fri Drift. Der anvendes kun ringe Mængder Kunstgødning.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 10 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Viborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og der leveres ca. 50 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 65 Faar, som græsser paa det af Militæret lejede Areal, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Asmildkloster har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte hvidpudsede Hovedbygning, der ligger Nord for Avlsbygningerne mellem disse og Asmild Kirke (den ændrede gl. Klosterkirke), bestaar af en Hovedfløj i Retningen Syd—Nord (Øst for Haven) og en kort sydlig Sidefløj. Hovedbygningen bestod oprindelig af fire Fløje med Kirken som Hovedfløj, men ved en Brand i 1713 nedbrændte de 3 Længer af Klosterbygningerne, kun Kirken skaanedes, og disse opførtes derefter af Bindingsværk i ét Stokværk. I 1812 og 1825 ombyggedes disse i Grundmur, men ved en Brand i 1907 nedbrændte den vestlige Fløj og til Dels Sydfløjen, hvorved Hovedbygningen fik sin nuværende Størrelse; den indeholder en stor god Bolig.

De nuværende teglhængte Avlsbygninger er opført i 1933—34 efter en Brand. Tre af de fire Længer danner en 3-længet Gaard, aaben mod Vest. Af disse er der Ko- og Svinestald i Længen mod Øst, Hestestald i den korte Længe mod Nord og Lade i Længen mod Syd; den fritliggende Længe mod Vest rummer Vognport samt Redskaber og Maskiner og den hvidpudsede rørtækte Længe af Bindingsværk Øst for Hovedbygningen Hønsehus og Brænderum. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører et Hus til Ejendommen.

Asmildkloster var i den tidlige Middelalder et Augustiner-Kloster for Nonner af denne Orden, oprettet 1170—80. Fra ca. 1180 hørte det under Domkapitlet i Viborg, og Bisperne havde en Gaard ved Klostret, paa hvilken Bisperne ofte opholdt sig, saaledes den berømte og ansete Bisp Gunner (Hovedforfatteren til Valdemar Sejrs jyske Lov), der døde her i 1251, 99 Aar gl.; Asmild Bispegaard nævnes endnu i 1543. I de forløbne Aarhundreder samlede Klostret under sig en hel Del Gods i Egnen, saaledes Rindsholm Skov, ved Sjølemesser, Gaver og Testamenter, til det ved Reformationen inddrogtes under Kronen, som gjorde det til et Len. Dette forleenedes alm. til de ældste Landsdommere i Nørrejylland, indtil det i 1671 af Kronen mageskiftedes til Landsdommer Villum Lange med 34½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 147 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Efter hans Død i 1682 fik Arvingerne Aaret efter kgl. Bevilling paa, at Asmildkloster fik Sædegaardsfrihed, og at Skovsgaard i Tapdrup Sogn maatte lægges under Hovedgaardstaksten, som derved blev 61 Td. I 1694 overdroges Ejendommen til Sønnen, Vice-landsdommer, Justitsrd. Hans Lange, efter hvis Død i 1711 den overtoges af Enken, Charl. A. Gyldensparre, der i 1744 overdrog den til sin Datter og Svigersøn, Kapt. Joh. Braem. Disse, som stiftede en Del Legater til Skole- og Fattiggassen i Sognene Asmild-Tapdrup, solgte i 1787 Gaarden for 30,000 Rd. med 41, 13 og 231 Td. Hrtk. til Kancellird. N. Schou til Ran-drup; han beholdt Rindsholm Skov og Kro og solgte dernæst i 1806 Asmildkloster med 38, 15 og 214 Td. Hrtk. for 80,000 Rd. til Sognepræst H. Chr. Zahrtmann og hans Svoger, Konrektor, Kmrd. Jac. Tetens. De solgte Ejendommen samme Aar for 124,000 Rd. til Landsdommer H. M. Hoff, der frasolgte Godset; han, som fik Bevilling til at anlægge en Flydefærge over Viborg Sø og holde Traktørsted ved Færgelejet, gik fallit i 1808, og Asmildkloster med Søndermølle og Aalemølle samt Sognets Kirke- og den halve Kongetiende solgtes derefter i 1809 ved Auktion for 37,000 Rd. til Justitsrd. B. Bruun. Han anlagde i 1812 en Bro over Søen og fik i 1814—15 Bevilling til at opkræve Bropenge, endvidere anlagde han en Klædefabrik i Aalemølle og frasolgte en Del af Ejendommens Jord. Efter hans Død i 1827 solgte Enken i 1830 Asmildkloster med 18 Td. Hrtk. samt Tienderne til sin Søn Højesteretsassessor P. D. Bruun, medens de to forannævnte Møller overtoges af Broderen Johs. I. Bruun. Efter først-nævntes Død i 1864 overtoges Asmildkloster af Sønnen, senere Etatsrd. (og Forkæmper for Hedesagen) G. F. S. Bruun. Efter hans Død i 1901 overtoges Gaarden af Kmhr. Chr. D. Lütichau til Tjele, som i 1906 solgte den for 150,000 Kr. (167 ha Ager, Eng, Mose, Skov og Hede, Halvdelen af Viborg Sø med Rørskær og 7 Lejehuse m. m.) til P. Pedersen Smed; han solgte den i 1906 til Viborg Komm. og overtog derefter Ejendommen i Forpagtning.

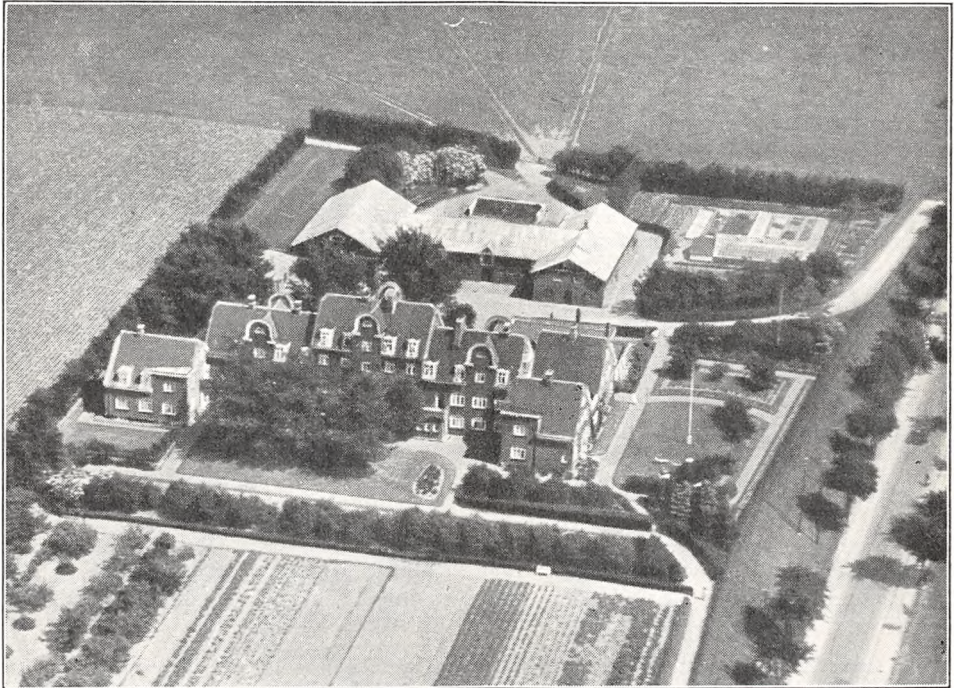
ASMILDKLOSTER LANDBRUGSSKOLE, Asmild Sogn, Asmild-Tapdrup Komm., Nørlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer A/S Asmildkloster Landbrugsskole, Postfb. og nærmeste St. Viborg, Afst. 2 km, Tlf. Viborg 295.

Matr.-Nr. 1f m. fl. af Asmildkloster og 21b af Tapdrup, samlet Areal 25,3 ha,

deraf 19,5 Ager, 3,8 Eng og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 3 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 126,500 Kr. (147,700), Jordv. 20,400 Kr. (23,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 245,400 Kr.; Lys og Kraft fra Viborg Elektricitetsv.

Asmildkloster Landbrugsskole ligger tæt Øst for Viborg ved Landevejen til Randers; Jorderne, der er samlet ved Skolen undtagen Engen, som ligger ca. 3 km fra denne, er meget uensartede, men overvejende sandmuldet Jord paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, for en Del med Hældning mod Vest, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1925. Engen er god Lavmose.

Skolen og Landbruget er fra 1. April 1934 bortforpagtet til Forstander J. Fa-



Asmildkloster Landbrugsskole.

strup; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; et Areal henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Forbruget af Kunstgødning veksler efter Afgrøderne Art.

Kvægbesætningen, der bestaar af 16 Malkekøer, 1 Tyr og 10 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race (tuberkelfri), den er indkøbt af den nuværende Forstander og agtes fornyet ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Viborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 3 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der agtes fremtidig leveret ca. 40 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 40 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Asmildkloster Landbrugsskole har nye, gode Bygninger. Hovedbygningen, der indeholder Skolelokaler, Forstanderbolig, Økonomi, Lærerbolig og Elevværelser, ligger mod Øst til den store Have, som ogsaa strækker sig Syd for denne ud mod Hovedlandevejen. Den er bygget i 1908 ved Arkitekt Ulrik Plesner, opført af røde Sten og tækket med Tegl. Selve Hovedbygningen er opført i én Længe med et højere Midterparti med Kælder og 2 Etager over denne samt Kviste i Tagetagen, medens de 2 Endepartier er en Etage lavere, alle 3 med gennemgaaende, lille rundbuet Frontspids. Ved den sydlige Gavl er tilbygget 2 Pavilloner lidt ud til Siden, og senere er der ved den nordlige Gavl ud til Vest tilbygget en tilsvarende Pavillon til Lærer- eller Medforstanderbolig. I Hovedbygningen, som mod Syd indeholder en stor god Forstanderlejlighed,

er der indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Der er Lynafleder efter Net-systemet. Fra Skolen, som ligger højt, er der vid og køn Udsigt, navnlig mod Vest over Nørre- og Søndersø til Viborg med Domkirken.

De grundmurede Avlsbygninger, der er opført samtidig, ligger mod Øst. De bestaar af 3 Længer med Trimpel, en Midterlænge (Kostalden) i Retningen Syd—Nord, som ved hver Ende har en gennemgaaende Tværlænge, af hvilke den mod Syd rummer Heste- og Svinstald og den nordlige Lade; til denne er der ved den østlige Ende opført en Vognport, en Halvtagsbygning af Træ, og ved den vestlige Ende et Hønsehus, en grundmuret Halvtagsbygning, alle med Tag af Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er paa Skolen indlagt Vand fra Overlund Vandværk.

Asmildkloster Landbrugsskole er rejst og frembaaret af Egnens Befolkning. Allerede i Slutningen af forrige Aarh. var der Tanker fremme hos flere af Egnens ledende Mænd om at søge rejst en Landbrugsskole paa Egnen, men det blev dog først efter Aarhundredskiftet, at Sagen blev gennemført. Efter at det 2 Slægtled gamle Selskab »Viborg Amts landøkonomiske Forening« gennem dets virksomme, nu afdøde Formand, Hfjm. Aage Krabbe, havde gjort et forberedende Arbejde for Planens Gennemførelse, viste der sig en saadan Stemning for Tanken, at denne fandt udbredt Tilslutning baade paa Land og i By. Der blev nedsat et Landbrugsskoleudvalg, som gennem Tegning af Aktier blandt Egnens Befolkning fremskaffede det økonomiske Grundlag for Skolen, ligesom enkelte offentlige Institutioner og navnlig Viborg By ydede et betydeligt Bidrag til denne. Af Viborg Kommune, der Aaret i Forvejen havde købt Asmildkloster, købtes dernæst ca. 25 ha af Jorden til denne Ejendom til Byggeplads samt til Skolens Landbrug. Til Forstander for Skolen valgtes Landbrugskandidat, nuværende Landstingsmand Henrik Hauch, som dengang var Lærer ved Landboskolen ved Lyngby, og i Løbet af Sommeren 1908 opførtes de nuværende Bygninger, saa Skolen den 1. Novbr. 1908 stod færdig til at modtage det første Hold Elever. Dette Aar var Skolen besøgt af 61 Elever, og i de forløbne 25 Aar har Skolen været udmærket besøgt, ialt af ca. 2200 Elever. Som Bevis for, hvorledes Egnen har sluttet sig omkring Skolen, kan anføres, at over Halvdelen af Eleverne har været fra Amtet; desuden har Skolen i Aarenes Løb afholdt enkelte andre Kursus.

I 1921 blev der paa Skolen i Forstaaelse med en Kommission inden for Forstsvænet oprettet et Kursus for Uddannelse af Skovfoged-Elever, og dette har i de forløbne 13 Aar været besøgt af ca. 500 Elever.

Efter 22 Aars Virksomhed trak Forstander Hauch og Hustru Ellen, f. Rosendal, sig i For-aaret 1934 tilbage fra Skolearbejdet, og Ledelsen af Skolen som Forstander overtoges derefter af Landbrugskandidat J. Fastrup, fleraarig Lærer ved Skolen og de senere Aar Medforstander ved denne.

SKOVSGAARD, Tapdrup Sogn, Asmild-Tapdrup Komm., Nørlyng Hrd., Viborg A., nævnes allerede i 1402, da den ejedes af Johs. Eskildsen Krumpen og vistnok senere af Væbneren Stig Nielsen.

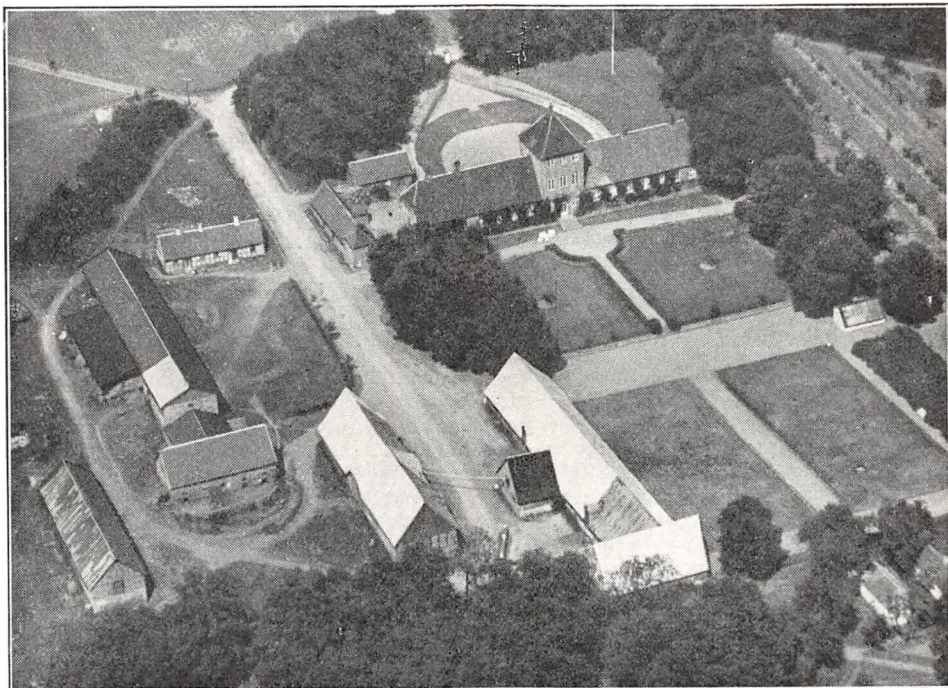
De senere Ejere hørte til Slægterne Dyre, Kaas, Juel, Lindenov, Thott, Ulfeld og Bille, fra hvilken sidste den i 1653 med ialt 40 Td. Hrtk. mageskiftedes til Kronen. I 1672 udlagde denne Gaarden til V. Lange, Asmildkloster, der lagde Skovsgaard ind under dennes Hovedgaardstakst (se Asmildkloster), fra hvilken den igen solgtes med 12 Td. Hrtk. i Begyndelsen af det 19de Aarh. Den købtes derefter i 1830 af Johs. I. Bruun, som anlagde Vibæk Fabrik. I det følgende Slægtled skiftede Gaarden med Avlsbruget Ejer gentagne Gange. I 1857 solgte Kabell den for 80,000 Rd. til Thalbitzer, der efter Gaardens Brand i 1860 opførte den igen med en anselig Hovedbygning ved Arkitekt Meldahl. I 1870 overtoges den af Sønnen, Løjtnant H. Chr. Thalbitzer, som i 1887 solgte den for 135,000 Kr. til Forv. Nohr, Kbhvn. Senere overtoges den atter af Thalbitzer, der i 1904 solgte den med 194 ha (deraf 16 ha Skov), 10 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 115,000 Kr. til I. Jørgensen. I 1909 brændte Hovedbygningen, og der opførtes en ny i 1913. Han solgte Gaarden til H. de Neergaard, efter hvem den kom til P. D. Thomsen, som i 1921, efter at Avlsbygningerne var nedbrændt, udstykkede Jorden til 10 Statshusmandsbrug, og der blev derved kun en Parcel tilbage paa ca. 4 ha samt Hovedbygningen. (Skovsgaard laa ca. 1 km Vest for Tapdrup op til Landevejen Nord for denne, 4 km Øst for Viborg).

HALD, Dollerup Sogn, Dollerup-Finderup-Ravnstrup Komm., Nørlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Fabrikant Holger Marthinsen, Viborg, Postfb. og nærmeste St. Bækkelund, Afst. 1 km og godt 8 km til Viborg, Tlf. Viborg 1065.

Matr.-Nr. 1a af Hald Hovedgaard, 22 af Finderup, 11a af Vranum, 1c af Nonbo og 1b af Non Mølle, samlet Areal 918 ha, deraf 234 Ager, 25 Eng, 82,5 Skov, 150 Hede og andre Arealer, 330 Sø, 7 Have og Gaardsplads, 50 ha under Hald Kuranstalt,

23 under Hald Teglgaard og 16,5 ha under Non Mølle, Hrtk. 18 Td. 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 254,000 Kr. (260,000), Jordv. 104,000 Kr. (107,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 265,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 118,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Vandmøllen).

Hald ligger ca. 1 km Sydøst for Bækkelund St. ved Hald Sø; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 130 ha god Sandmuld paa sandblandet Ler- (Klæg) og Grusunderlag, Resten — ca. 104 ha — er lettere Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Agermarken er ret jævn, det øvrige Terræn stærkt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1924—34. Engen er af god Bonitet, dels Haardbunds-, dels



Hald.

Lavmoseeng. Af Skoven er 22 ha bevokset med gl. Eg, Resten — ca. 60,5 ha — med Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 7 Skifter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 360 Sække Superf., 100 Kalig. og 200 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Viborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 225 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 157 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 500 Høns (brune Italienere).

Hald Hovedbygning, der er opført i 1789 af den daværende Ejer, ligger i Retningen Øst—Vest. Den er bygget af røde Mursten i én Etage, tækket med Tegl og har paa Midten et 3 Stokværk højt, 3 Fag bredt Taarnparti, som oprindeligt var bygget til Gennemkørselsport; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed. Hovedbygningen ligger Nordøst for Avlsbygningerne omgi-

vet af den store Have samt af Læplantning og ligger i kønne Omgivelser med Udsigt over Søen. De 2 teglhængte mindre Bygninger, der ligger henholdsvis Vest og Nord for Hovedbygningen, rummer Bolig for Elever samt Garage og Vadskehus.

Avlsbygningerne, der overvejende er opført af Grundmur, ligger som 4 parallel Længer. Af disse er der Kostald i Længen mod Øst og Hestestald i den korte Sidelænge ved dennes sydlige Gavl, begge er tækket med Pandeplader ligesom Ladelængen Vest for disse. Endvidere Vest og Nord for denne en ældre Lade, opført af Kamp med Trætrimpel; til den vestlige Side af denne er opført et Halvtag til Vognport; de er nu begge tækket med Pandeplader, og til den sydlige Gavl af Laden er i \perp -Form tilbygget en Svinestald, som ligeledes er opført af Kamp. Længen længst mod Vest, der er opført af Bindingsværk og tækket med Tegl, rummer Svinestald. En tredje Længe, som ligger Vest og Nord for de øvrige Avlsbygninger (ikke med paa Billedet), er ligeledes opført af Kamp samt med Trimpel af Træ og Tag af Pandeplader. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 5 Huse samt en Gartnerbolig til Ejendommen.

Som nævnt foran hører til Hald »Hald Teglgård« med 23 ha, »Non Mølle« med 16,5 ha, ca. 50 ha under Kuranstalten, Restaurationen »Bækkelund« samt Fiskeretigheden i Hald Sø, men de nævnte Ejendomme m. m. er indbefattet i det samlede Areal og i Ejendomsskyldvurderingen og er alle bortforpagtet for en årlig Afgift af 17,600 Kr.

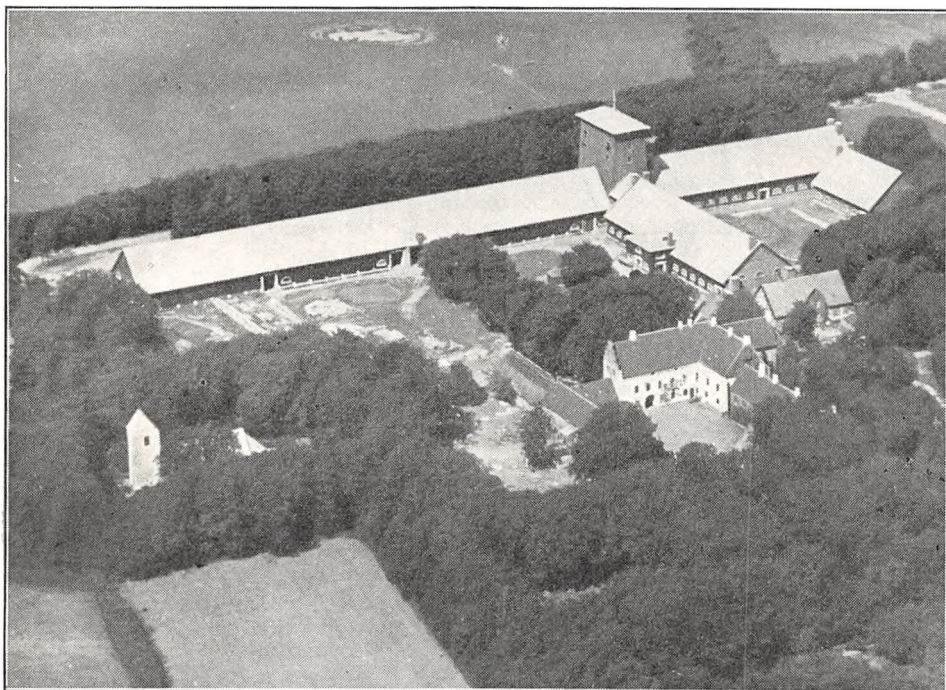
Hald er en gl. interessant historisk Gaard, som Sagn og Digtning (Folkevisen) mulig fører helt tilbage til sidst i Oldtiden, det ældste Voldsted »Valdemarskansen« eller »Brattingsborg«. I Historien træder den dog først sikkert frem, da Ridder Niels Bugge til Nørre Vosborg i 1345 fik den i Pant af Halds daværende Ejere Peder Ludvigsen Eberstein og Søsteren Margrete, der formodentlig havde arvet den efter Faderen, Erik Menveds mægtige Marsk Ludv. Albertsen Eberstein, som døde i 1328. I 1346 fik Niels Bugge Skøde paa Hald, og han opførte nu det andet Hald paa et Næs i den vestlige Side af Hald Sø, Syd for den nuværende Gaard. Da Niels Bugge var Anfører for den misfornøjede jydsk Adel imod Valdemar Atterdag, belejrede Kongen i flere Maaneder i 1355 forgæves denne Borg (efter Folkevisen). Efter Niels Bugges Drab i 1359 af Borgere i Middelfart efter et Møde med Kongen i Slagelse (se Bind III, Side 687) arvedes Hald af Datteren Lisbet og hendes Mand Gotskalk Skarpenberg, som kort efter solgte den til Kongen. Senere pantsattes den til Timme Limbæk, fra hvem Dronning Margrete indløste den i 1387, 12 Aar efter Faderens Død. I 1393 skænkede hun derefter Borgen med alt Tilliggende til Viborg Bispestol, imod at Borgen nedreves, og at der holdtes en daglig Messe i Viborg Domkirke for hendes og hendes Forældres Sjæles Frelse. Ladegaarden og Godset laa nu under Bispestolen til hen imod Reformationen, da den sidste katolske Bisp, den unge stridbare Jørgen Friis, kom paa Kant med Borgerne i Viborg; han flyttede da ud paa Hald og henlagde Godset under denne, hvor han i 1528—29 byggede det tredje stærke Hald ud paa Halvøen i Søen Øst for det nuværende Hald. Dette blev senere indtaget af Christian d. Tredies Feltherre Joh. Rantzau, og Bispem blev en Tid sat i Fængsel i sit eget Fangetaarn (det runde Taarn paa Voldpladsen). Ligesom det øvrige katolske Kirkegods blev Hald inddraget under Kronen, og den var nu i 4 Slægtled et Len under denne (af Lensmændene skal nævnes Rigsmarsk Otte Krumpen, Knud Gyldenstjerne til Tim, Rigsadmiral Ove Gjedde og Christian d. Fjerdes uægte Søn Ulrik Chr. Gyldenløve). Efter Enevælden og Landets Forarmelse efter de mange Krige blev Hald pantsat, og i 1664 fik den sidste Lensmand, Ebbe Gyldenstjerne til Vosnæsgaard, Ordre til at overgive det til de paagældende Kreditorer, Brødrene Jacob, Isak og Samuel de Limma, Sønner af den jødiske Kbmd. i Hamburg Duarte de Limma, som havde fortrakt Kong Frederik d. Tredie med Laan m. m., ialt for 334,901 Rd. Hald, der da tillige med Godset havde ca. 1440 Td. Hrtk., betales med 60 Rd. pr. Td. Hrtk. De ny Ejere, som St. St. Blicher har behandlet i sin Novelle »Jøderne paa Hald«, fik ikke noget godt Lov paa sig fra Fæstebønderne. I 1687 døde den sidste af Brødrene, Samuel de L., og hans Enke, Rachel, der kæmpede med Armod og Bedragere, solgte derefter i 1703 Hald, efter at hun i 1699 for 682 Rd. havde købt Sædegaardsfrihed, med ialt 289 Td. Hrtk. for 6965 Rd. til Gregers Daa, en Søn af den forarmede Guldmager Valdemar Daa til Borreby. Han nedbrød Jørgen Friis' Bygninger paa nær det runde Taarn og opførte det fjerde Hald (mellem Søen og det nuværende Hald). Efter hans Død i 1712, hvor han faldt som Generalmajor ved Rytteriet i Slaget ved Gadebusch som den sidste Mand af sin Slægt, 3 Dage efter sin Hustrus Død, arvedes Hald af Steds sønnen Ove Henr. Baron Juel af Rysensteen til Lundbæk ved Nibe. Han solgte i 1717 Gaarden for 9000 Rd. til senere Etatsrd., Amtmd. Jens Jørgensen Seerup, som i 1736 overdrog den med 23, 60 og 467 Td. Hrtk. til Svigersønnen, Justitsrd., Landsdommer Enevold Heug. Efter hans Død i 1739 købtes Hald paa Auktion i 1741 for 11,500 Rd. af Kbmd. Chr. Heug, der i 1745 solgte den til Stiftamtmd., Baron Vilh. Gyldenkrone. Efter hans Død i 1747 solgte hans Enke Frederikke Louise, f. Knuth, i 1750 Hald med 23, 43 og 359 Td. Hrtk. til Landsdommer, Kmhr. Fr. Schinkel, der opførte den nuværende Hovedbygning. Efter hans Død i 1794 arvedes Gaarden af Svigersønnen, Kaptajnløjtn. Mart. Braem, som i 1796 fik Tilladelse til at frasælge Godset uden Tab af Hovedgaardens Frihed. I 1798 solgte han derefter Hald med 23, 43 og 65 Td. Hrtk. for 29,244 Rd. til den tidligere Statsminister, Gehejmerd. Ove Høegh-Guldberg, der afvandede Mosen. Efter hans Død i 1808 solgte Arvingerne det meste af det

tilbageværende Bøndergods og solgte derefter Hovedgaarden for 46,000 Rd. til Landsdommer Henr. M. Hoff, hvis Konkursbo solgte den ved Auktion i 1810 med 23, 86 og 14 Td. Hrtk. for 55,400 Rd. til J. E. Rosborg og C. Tolstrup, af hvilke førstnævnte blev Eneejer i 1826. Han solgte den i 1847 for 67,000 Rd. til Staten, der i 1851 solgte den for 62,100 Rd. til Fr. Anton M. Krabbe (i hans Tid i Aarene 1868—80 var det, at de bekendte militære Lejrsamlinger afholdtes paa Hald, omtrent paa det Sted, hvor der i 1916—17 under Verdenskrigen indrettedes en Lazaretlejr for fremmede Krigsfanger, og hvor i 1922 Dansk Røde Kors' Folkekuranstalt ved Hald indrettedes op til den naturfredede gl. Hald Egeskov). Ved hans Død i 1881 overtoges Hald for 231,092 Kr. af Sønnen, Herredsfoged, senere Kmhr. Chrf. Krabbe, den senere kendte Politiker og Minister. Han overdrog i 1892 Gaarden til sin ældste Søn, senere Hfjm. Aage Krabbe, som i 1918 solgte den med Avl og Besætn. m. m. for 915,000 Kr. til Skibsreder Steen Giebelhausen. Efter ham overtoges den i 1922 ved Tvangsauktion for 416,500 Kr. af 3. Prioritetshaver, Møbelhandler Holger Marthinsen, Viborg, der Aaret efter solgte den for 550,000 Kr. til Fr. Voetmann, som samme Aar frasolgte det meste af Skoven (285 ha) til Grdj. Røhr Lauritzen, Demstrupgaard. I Marts 1934 solgte Voetmann igen Hald til den tidligere Ejer, Fabrikant H. Marthinsen.

SØDAL, Rødding Sogn, Nørlyng Hrd., Viborg A., Afst. til Viborg 11 km. Matr.-Nr. 1a af Sødal.

Sødal hed vistnok i den tidlige Middelalder Stapelsgaard og menes at have tilhørt Erik Glipping Kammersvend Rane Jonsen; efter Kongemordet blev den nedbrudt og senere opført paa nuværende Sted. I Slutningen af det 16de Aarh. ejedes den inden for Slægten Parsberg, fra hvilken en Datter, Ellen Olufsdatter Parsberg, bragte den til sin Mand, Stiftamtmand i Viborg Ebbe Gyldenstjerne. Med deres Søn, Oberstløjtn. Laur. Ulfeldt Gyldenstjerne, uddøde denne gamle Adelslægt i Danmark i 1729. I 1675 fik Ebbe Gyldenstjerne af Christian d. Femte Tilladelse til at sælge Gaarden til den ikke-adelige Forp. Jens Simonsen. Senere skiftede den ret hyppigt Ejer; omkring 1750 havde den 19 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 59 Td. Tiendehrtk. og 219 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Efter de store Landboreformer ind i det 19de Aarh. afhændedes Fæstegodset, og i 1847 solgtes Sødal med 25 Td. Hrtk. samt Rødding, Løvel og Pederstrup Kirker m. m. for 45,000 Rd. til M. L. Kall, fra hvem Gaarden i 1860 overtoges af Statskassen; denne solgte den i 1866 ved Auktion for 60,050 Rd. til Kmjkr., Baron, senere Lensgreve P. L. Petersdorff (Einsiedelsborg); han døde i 1919 som den sidstlevende af de tidligere Officerer inden for Hestgarden (Livgarden til Hest), der opløstes i 1866, og Arvingerne afhændede derefter Sødal i 1920 med ca. 450 ha, deraf 170 ha Skov, 25 Td. Hrtk. og ovennævnte 3 Kirker til Direktør H. Carlsen. Han solgte samme Aar Skoven med 186 ha, deraf 12 ha Tjenestejord, godt 100 ha bevokset med forskellig Løvtræ, Resten med Naaletræ, til Stamhusbesidder Jørgen Sehested, og i 1924 solgte han derefter Gaarden tillige med Rødding Kirke til H. Bering. Han tog fat paa Gaardens Udstykning, ved hvilken der oprettedes 16 Statshusmandsbrug, hver med fra 8,8—9,9 ha; Jorden til de 8 af disse med ialt 69 ha var købt og afgivet til Staten af Stamhuset Foussingø ved dets Overgang til fri Ejendom i 1921 (se Foussingø); senere overtoges Gaarden efter H. Bering af Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere, der i 1927 solgte den til den nuværende Ejer P. Giversen; den tilbageværende Hovedparcel er paa 50 ha. Hovedbygningen benyttes til Beboelse, medens Avlsbygningerne er omdannet efter det nuværende Behov.

SØNDERLYNG HERRED



Tjele.

TJELE, Tjele Sogn, Tjele-Nr. Vinge Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Hfjm. Chr. Ditlev Lüttichau, Postfb. og nærmeste St. Ørum (Sønderlyng), Afst. 3 km og godt 15 km til Viborg, Tlf. Nr. Vinge 11 (Ejeren), 5 (Godskontoret) og Onsild 46 (Skovrideren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af V. Tjele, 43 m. fl. af Vammen, 30b af Lindum, 1a af Rise, 1 af Græskær, 3 af Nørbæk og 1 af Aarup (Gaarden), 3b m. fl. af Formyre, 2b m. fl. af Rise, 2c m. fl. af V. Tjele, 6b m. fl. af Nr. Vinge, 35p m. fl. af Bigum, 30a m. fl. af Lindum og 30u m. fl. af Sjørring (Skov og Plantage), samlet Areal 1956,5 ha, deraf 311 Ager, 85 Eng, 1540 Skov og Plantage, 10 Have, Park og Gaardsplads og 10,5 ha Veje m. m., Hrtk. 59 Td. 1 Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb. (Gaarden), 6 Td. 4 Skp. 1 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 9 Td. 1 Skp. 3 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb. Skovskyldehrtk. (Skov og Plantage); Ejdskv. 382,500 Kr. (450,000) (Gaarden) og 273,000 Kr. (271,000) (Skov og Plantage), Jordv. 236,600 Kr. (275,000) (Gaarden) og 151,400 Kr. (143,600) (Skov og Plantage); Hovedbyggn. er fors. for 114,400 Kr., Avlsgd.s Bygn. for 352,200 Kr., alt i Landbyggn. Brandf., Løsøret i »Danmark« for 375,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Tjele ligger 3 km Nord for Ørum (Sønderlyng) St. ved Landevejen Viborg—Hobro; Agermarken er samlet ved Gaarden ligesom 40 ha Eng, medens 55,5 ha Eng ligger 10 km fra Ejendommen ved Onsild; Jorden er dels god dyb Muldjord, dels Sandmuld, alt paa Sandunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er formentlig merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—25. Af Engen er 50 ha Højmose og 35 ha lav Eng (hævet Søbund). Af Skovarealet er 510 ha bevokset med Bøg, 5 med Eg, 22 med blandet Løvtræ og 477 ha med Naalettræ paa Terrænet Sydøst for Skals Aa mellem denne og Tjele Langsø, desuden er 440 ha Plantage, 48 ha Tjenestejord og 38 ha Veje, Brandlinier m. m.; Skovens Drift ledes af Skovrider H. F. Horstmann.

Gaarden drives af Ejeren ved Forvalter Gunnar Hansen, Godsforvalter er Sparekassedirektør J. M. A. Skamris; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med stor Kartoffelavl: 1. Byg, 2. $\frac{1}{2}$ Runkelroer og $\frac{1}{2}$ Kartoffler, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kaalroer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 44 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 600 Sække Superf., 300 Kalig, og 175 Sække Kvalstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 150 Malkekøer, 5 Tyre og 200 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, det er en gl. Stambesætning (afhornet), som fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar ca. 4000 kg med 4,14 pCt. Fedt og 170 kg Smør, den bedste Ko ydede 8020 kg Mælk med 4,17 pCt. Fedt og 373 kg Smør, og 37 Køer gav over 200 kg Smør; Mælken leveres til Ørum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 20 Arbejdsheste og for Øjeblikket 19 Plage og 12 Føl (dels af eget Tillæg, dels indkøbte); desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og (mindre) til stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægs-søer; der er hidtil leveret ca. 1000 Slagterisvin om Aaret fra Tjele, Tjele Hedegaard og Vingegaard, de 3 Gaarde har nu tilsammen Kort til 720 Svin aarlig. Der holdes 20 Faar, af Fjerkrae kun til Brug i Husholdningen.

Tjele Hovedbygning, der ligger Øst for Kirken og mod Syd til den store Have og Park, er ikke omgivet af Grave. Af de oprindelige Fløje, som omgiver Borggaarden, er den sydlige den ældste; den har tykke Mure, opført af Munkesten i 2 Etager over den tøndehvælvede Kælder og med takkede Gavle. Tidligere havde den et lavt Halvstokværk øverst, men dette er nu indgaaet i den øverste Etage; denne Fløj, der menes at være bygget i Begyndelsen af det 16de Aarh., blev afbrændt i Grevens Fejde i 1534. Under Opbygningen efter Branden opførtes vistnok den lavere Del af Østfløjen, som da var af Bindingsværk, hvilket nu kun er bevaret mod Øst til Haven. Det nordlige og mere anselige Parti af Østfløjen, der er sammenbygget i Vinkel med den tilsvarende nordlige Fløj, er derimod først opført i 1585 af den daværende Ejer Jørgen Skram og Hustru, F. Hilleborg Daa, saaledes som det meddeles i et Vers paa en Stenplade over Indkørselsporten i Nordfløjen. (Det samme Vers er i nyere Tid ogsaa anvendt paa Rønnebæksholm, se Bind II, Side 721). Disse 2 Fløje er ligesom de 2 ældste opført af Munkesten og tækket med Tegl, og til denne Del af Østfløjen er yderligere tilbygget en kort, nærmest taarnagtig Sidebygning mod Øst. Navnlig under Gesimsen er Murfladen prydet med en Rundbuefrise. Til den vestlige Gavl af Nordfløjen er senere tilbygget en lav Forlængelse, som indeholder Godsforvalterbolig, og fra denne udgaar en teglhængt Sidelænge mod Syd, der rummer Garage, og en straatækt Sidelænge af Bindingsværk mod Nord, der rummer Hestestald, hvilken atter fortsætter i en Sidelænge mod Vest, som foruden Hestestald tillige indeholder Snedkerværksted.

Af de øvrige Bygninger ligger Nordøst for Hovedbygningen Gaardens Inspektørbolig, der er opført af Grundmur, har høj Kælder, Frontspids mod Syd til Haven og Skifertag; denne, som beboes af Ejeren, indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. En Bygning Vest for denne i Retningen Syd—Nord og ligeledes tækket med Skifer indeholder Bolig for Forvalter samt Elevværelser.

Avlsbygningerne, der ligger mellem Hovedbygningen og Landevejen, parallelt med denne, er opført efter en Brand i 1927. De har Tag af Asbest og er moderne og hensigtsmæssigt indrettet med Henblik paa at lette og billiggøre det daglige Arbejde i den store Bedrift samtidig med at opfylde deres Formaal: at yde lyse, vel ventilerede, rummelige og sunde Stalde til Husdyrene og Laden god og billig Opbevaring for Høsten. Den lange Længe langs Landevejen rummer Lade, gennem hvilken der er Indkørselsport fra Hovedlandevejen til Gaarden i Flugt med Indkørselsporten i Hovedbygningen; den er opført af Træ paa høj Sokkel, er indrettet som Hejse-

lade og afgrænses mod Øst til Svinestalden af det høje taarnagtige Magasin, der har 4 Lofter. Den brede Længe Syd for Magasinet rummer Kostald, som i en Udbygning mod Vest har Rum til Afkøling af Mælken og Spandevadsk og i en lav Sidebygning mod Øst Roerum; Længen Øst for Kostalden indeholder Ungkvægstald. Desuden Nord for Hestestalden en mindre Længe, som rummer Garage og Følbokse; denne (der er opført efter Gaardens Fotografering) samt Ko-, Ungkvæg- og Svinestalden er opført af Grundmur, der er beklædt med halvrund Gran. I Ko- og Svinestalden er der ildfaste støbte Lofter, i Kostalden Transportbane for Roer. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og foruden Bolig til Godsforvalter og Gartner samt Smedie og Snedkerværksted hører der 6 Huse til Ejendommen og til Skoven en Skovriderbolig, 2 Skovfogedboliger, 8 Huse samt et Savværk.

Til Tjele Gods hører ialt ca. 2750 ha, nemlig foruden Hovedgaarden de særskilt beskrevne Gaarde Vingegaard, Tjele Hedegaard og Flarupgaard og de 1450 ha Skov og Plantage tillige Hulhøjgaard med 86 ha og Christiansminde med 69 ha, der begge er bortforpagtet. Resten af Arealet omfatter mindre Ejendomme. Til Tjele hører desuden største Delen af Tjele Langsø; Fiskeriet i denne er bortforpagtet.

Tjele er en Landsbyhovedgaard, der træder frem i Historien i Slutningen af det 14de Aarh., den ejedes da af Niels Eskildsen (Basse). Efter hans Død ægtede Hustruen, Mariane Iversdatter, senere Jens Gundesen (Lange), og i 1392 skødede de deres Ejendomme i Nørlyng og Sønderlyng Hrdr., deriblandt Hovedgaarden Thyelriis m. m., til Viborg Domkapitel. Der laa da en Hovedgaard i Rise, og det er formodentlig denne, der er Tale om; Slægten ejede dog stadig Gods i Landsbyen eller Sognet Tjele, og dette kom, idet Slægten Basse uddøde paa Mandsiden, senere ved Giftermaal til Slægten Løvenbalk, under hvilken Landsbyhovedgaarden i Tjele synes at være vokset i Størrelse, ligesom den nuværende sydlige Hovedfløj opførtes i Begyndelsen af det 15de Aarh. Aar 1500 døde Laur. Mogensen Løvenbalk, der gennem sin Moder Else, f. Udsen, var Halvbroder til Chr. Eskildsen Basse, den sidste Mand af denne Gren af Slægten Basse, og Godset gik nu over til dennes 3 Børn Jørgen, Mogens og Maren Løvenbalk, som i 1529 ved Mageskifte med Viborg Domkapitel erhvervede Godset tilbage fra Mageskiftet i 1392. Den gl. Hovedgaard i Rise synes nu at være blevet en alm. Bondegaard. Af de 3 Børn synes Mogens Lauridsen Løvenbalk at være blevet Eneer i Begyndelsen af 1530'erne; det var under ham, Tjele afbrændtes i Grevens Fejde, og det er ligeledes til ham, »den skotske Kvinde paa Tjele« knytter sig. I 1525 var han nemlig af Frederik d. Første sendt til Skotland for at modvirke den landflygtige Christian d. Anden, og ved sin Hjemkomst samme Aar førte han den skotske Adelsdame Genete Jacobsdatter Cragengelt med sig hjem til Danmark, om som ægteviet Hustru eller som Slegfred er aldrig helt sikkert blevet oplyst, dog var det vistnok som Hustru, og med hende havde han Sønnen Knud Mogensen og en Datter. Ved Faderens Død ca. 1536 arvedes Tjele af Svogeren, Landsdommer Erik Skram, der var gift med Søsteren Maren Løvenbalk, og det lykkedes ikke Sønnen Knud Mogensen gennem Proces at faa sig tilkendt Tjele som rette Arving, vistnok nærmest fordi han saa sent havde søgt at gøre sin Arveret gældende, og ikke fordi han mulig var en Slegfredsøn. (Se for øvrigt Bind V, Side 532, under Harlevholm, som Genete Cragengelt senere ejede, og hvor hun døde i 1567, samt Side 731 under Rathlousdal (Loverstrup), som Knud Mogensen, der var blevet Kongens Foged paa Bygholm, senere købte). Efter Erik Skrams Død i 1568 arvedes Tjele af Sønnen, Rigsrd. Jørg. Skram (se under Hovedbygningen), der afbrød Tjele By, saa kun Kirken blev tilbage, og lagde Jorderne til Byens 12 Gaarde ind under Hovedgaarden; han efterlod sig ingen Børn, og ved hans Død i 1592 arvedes Tjele af Søsteren Anne Skram, der var Enke efter Chr. Munk til Gjessinggaard, og ved hendes Død i 1612 af Broderdatteren Marens Lauridsdatter Skram, Enke efter Jak. Hardenberg. Ved hendes Død i 1623 arvedes Tjele derefter af hendes Søstersøn Claus Below's Enke, Fru Karen Hansdatter Lange, som i 1635 solgte Gaarden med 60 Td. Hrtk. samt Gods til Erik Grubbe, Gammelgaard paa Lolland (senere kendt under Betegnelsen »Den onde Lensmand«, idet han blev Lensmand paa Havreballegaard (Marselisborg) ved Aarhus kort efter); han øgede Godset til Tjele en hel Del. Hans 2 Døtre Ane Marie (den ældste) og Maren (Marie) Grubbe er begge kendt i Historien grundet paa deres uheldige Ægteskaber og den yngste, Marie Grubbe, tillige paa Grund af sit ryggesløse Liv (se »En Landbydegns Dagbog« af St. St. Blicher og »Marie Grubbe« af I. P. Jacobsen). Ved Faderens Død i 1692 overtoges Tjele af Svigersønnen, Etatsrd. Jørgen Arenfeldt til Rugaard, der havde været gift med den ældste Datter i hendes 2. Ægteskab, hun var nu død. Grundet paa Armod solgte han i 1698 Tjele med 80 Td. Hrtk. og Vingegaard med 13 samt Tiender og Gods, ialt 597 Td. Hrtk., for 20,000 Rd. til Ritm. G. D. Levetzau. Efter hans Død i 1737 købtes Tjele med 80 Td. Hrtk., Vingegaard med 13 samt 35 Td. Tienderhrtk. og 523 Td. Hrtk. Bønderfæstegods paa Auktion af Generalmajor Chr. Dtl. Lüttichau; han forbedrede Godset og oprettede det i 1759 til et Stamhus, der omfattede Tjele og Vingegaard med Tiender og Gods, henholdsvis med 80, 13, 45 og 491 Td. Hrtk., oprettet med den særlige Bestemmelse, at Enken kunde nyde Stamhuset, til Stamherren fyldte 30 Aar. Efter hans Død i 1767 overtoges dette af den ældste Søn, senere Kmhr. og Konferensrd. Hans Helmuth L., som ejede Stamhuset under de store Landboreformer. Efter hans Død overtoges det af den ældste Søn, Kmjr. Chr. Dtl. L., og efter hans

Død i 1809 af Enken Ida, f. Bülow. Ved hendes Død i 1817 arvedes det af Sønnen, Premierløjtn., senere Hfjm. og Kmhr. Hans Helmuth L., der begyndte paa Salget af Fæstegodset. Ved hans Død i 1857 overtoges Stamhuset af Enken Idalia, f. Dirckinck-Holmfeld, men bestyredes af Sønnen, den senere Finansminister, Kmhr. Chr. Ditl. L., som overtog det i 1862, da han blev 30 Aar. Han, der fortsatte med Afhændelsen af Fæstegodset, var en meget dygtig Landmand, som forbedrede Godset og Driften betydeligt, ligesom han gennem Aarene blev betroet mange offentlige Hverv. Han var endvidere meget interesseret i Plantningssagen, var i 1866 Medstifter af Hedeselskabet og tilplantede flere Hundrede ha af den lettere Jord paa Godset med Naaletræ. I 1911 afstod han Stamhuset til Sønnen, Kmhr., Hfjm. Hans Helmuth L., der fra 1897 til 1915 tillige ejede Viskum; han, der afløste Faderen som Formand for Hedeselskabet, døde allerede i 1921, og Stamhuset overtoges da af den ældste Søn, Hfjm. Christian Ditl. Lüttichau, den nuværende Ejer af Tjele.

I Henhold til Lensloven overgik Stamhuset den 29. April 1930 til den nuværende Besidders fri Ejendom; til Stamhuset hørte ca. 145 Td. Hrtk. af alle Slags, deraf fri Jord 124 Td., Skovskylt ca. 9 Td. og Bøndergods ca. 12 Td., i Bankaktier 6600 Kr., i Fideikommis-Kapitaler ca. 935,379 Kr.; Jordtilliggendet udgjorde ca. 1500 Td. Ld., Skovarealet 1920 Td. Ld. samt 700 Td. Ld. Hedeplantage.

Ifølge Lenslovens Bestemmelser betaltes der til Staten en Afgift paa 426,455 Kr., medens der til Successorerne blev hensat 642,329 Kr. Desuden blev der til Staten til Oprettelse af Statshusmandsbrug afgivet 131,8 ha, for hvilket Areal, der afgaves den 1. April 1931, Vurderingssummen endnu ikke er fastsat.

Af det nævnte Areal, paa hvilket der er oprettet 14 Statshusmandsbrug, medens der ingen Tillægsparceller blev afgivet til allerede bestaaende Husmandsbrug, blev der fra Vingegaard afgivet 103,7 ha, som udstykkedes til 11 Statshusmandsbrug. Fra Flarupgaard blev der afgivet 20,2 ha, der udstykkedes til 2 Statshusmandsbrug, og fra tidligere udlejet Jord 7,9 ha, der udstykkedes til 1 Statshusmandsbrug.

FLARUPGAARD, Tjele Sogn, Tjele-Nr. Vinge Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Hfjm. Chr. Ditlev Lüttichau, Tjele, Postfb. og nærmeste St. Onsil, Afst. 9 km (dog kun 2 km til Møllerup Holdeplads) og 19 km til Viborg, Tlf. Nr. Vinge 16 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1c af Flarupgaard, 1e af Vingegaard og 6b m. fl. af Møllerup, samlet Areal 180 ha, deraf 142 Ager, 27,5 Eng, 8 Mose og 2,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. o Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 123,500 Kr. (131,500), Jordv. 90,700 Kr. (90,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 89,200 Kr., Løvsøret i Jydsk Brandf. for 76,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Flarupgaard ligger 2 km Nord for Møllerup Holdeplads ved Vejen herfra til Vingegaard; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 6 km fra denne i Møllerup Enge, bestaar af ret ensartet god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag (nærmest Klæg). Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1920. Engen er ret god Lavmose, dog stedvis lidt vandlidende.

Gaarden drives siden 1932 af Forpagter H. Ehrenreich Kolstrup, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i fri Drift med temmelig stor Kartoffelavl og Frøavl af Græs og Rajgræs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 50 Kalig. og 125 Sække Kvælstofg.

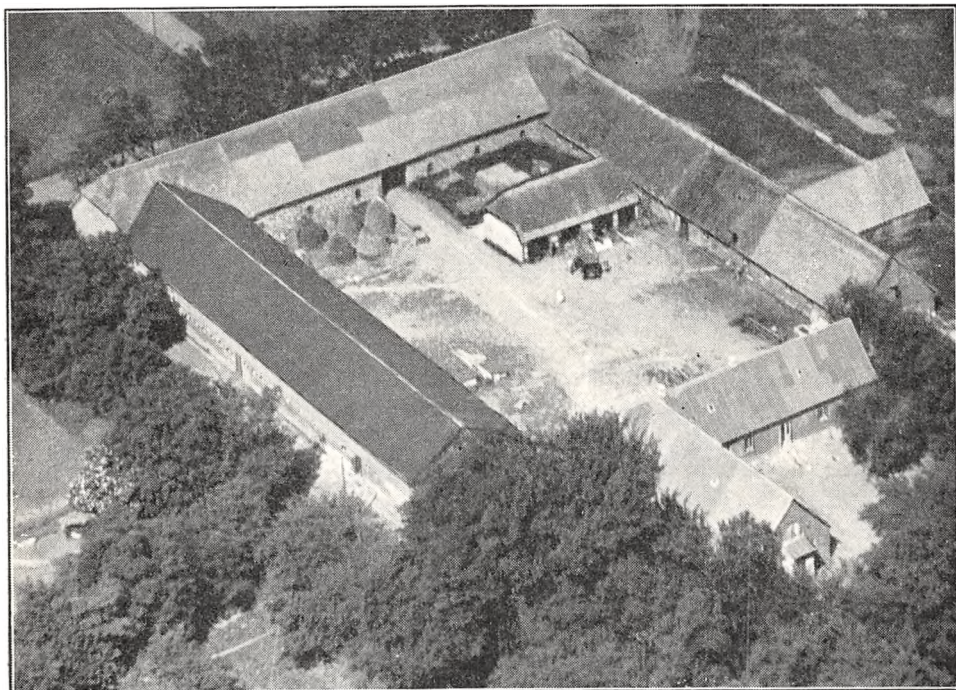
Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løvsdrift; der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Bymejeriet i Viborg (privat).

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der drives lidt Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 175 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 98 Svin aarlig. Der holdes 14 Moderfaar (ren Oxforddown-Race); alle Lamene sælges til Avl. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Flarupgaard har gode, velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der

ligger mod Syd til den store gl. Have, bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel og tækket med Asbest; den indeholder en rummelig Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Magasin, Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, denne, som har Trætrimpel, er tækket med Tagpap. Den østlige Sidelænge, Kostalden, er tækket med Rør ligesom den nordlige Længe, Laden; denne, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, er opført af Kamp. En Vognport inde paa Gaardspladsen er opført af Bindingsværk og tækket med Rør, og fra Kostalden udgaar en Sidelænge mod Øst, der rummer Værelser til Folkene, den er tækket med Asbest. Gaarden har eget Vandværk, og der hører en Smedie samt et Hus til Ejendommen.

Flarupgaard er en forholdsvis ny Gaard, idet den har naaet sin nuværende Størrelse ved Opdyrkning af Hedejord af de store Hedestrækninger, som tidligere strakte sig mod Syd og Nord paa begge Sider af Tjele Langsø, derunder Taphede Øst for Viborg. Disse Hedestrækninger er nu for en stor Del taget under Kultur, dels ved Opdyrkning, dels ved Tilplantning, idet



Flarupgaard.

disse Hedejorders Bonitet, navnlig Taphede, var af en bedre Beskaffenhed end f. Eks. i Alheden, og de har uden Tvivl været under Dyrkning Aarhundreder tilbage i Tiden.

Ved Stamhuset Tjeles Overgang til fri Ejendom i 1930 blev der fra Flarupgaard fra April 1931 afgivet 20,2 ha, som udstykkedes i 2 Statshusmandsbrug.

TJELE HEDEGAARD, Tjele Sogn, Tjele-Nr. Vinge Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Hfjm. Chr. Ditlev Lüttichau, Tjele, Postfb. og nærmeste St. Ørum (Sønderlyng), Afst. $3\frac{1}{2}$ km og $17\frac{1}{2}$ km til Viborg, Tlf. Nr. Vinge 19 (Forvalteren).

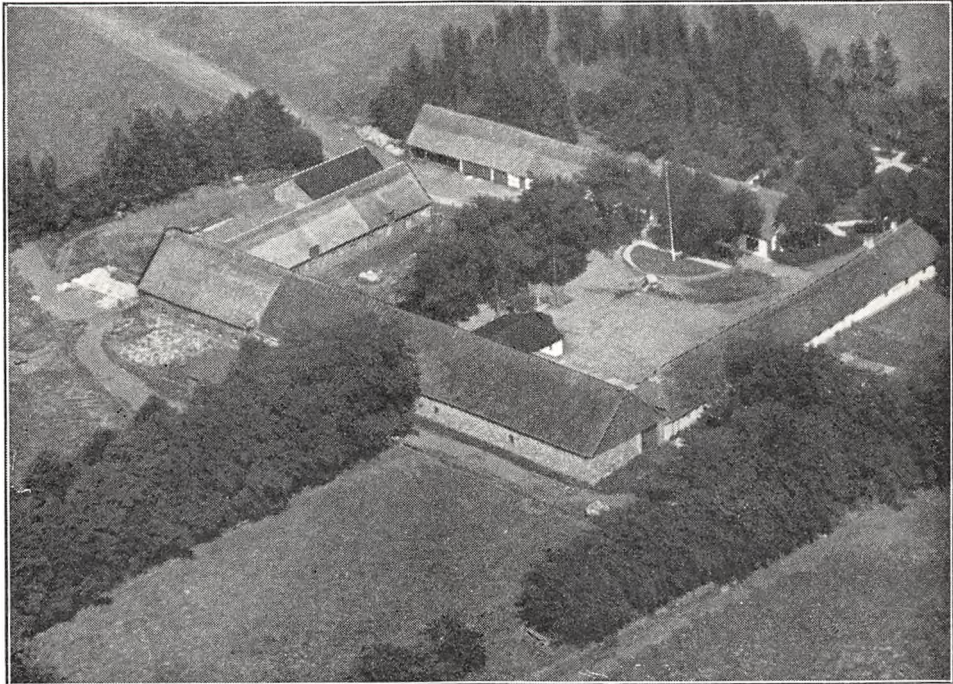
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Gammelby og 1h m. fl. af Øby, samlet Areal 244,8 ha, deraf 214,5 Ager, 27 Eng og 3,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 3 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 116,000 Kr. (121,500), Jordv. 88,900 Kr. (94,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 77,000 Kr., Løsoret i »Danmark« for 118,500 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Tjele Hedegaard ligger ca. $3\frac{1}{2}$ km Nordøst for Ørum St. ved Vejen fra Ørum til Nr. Vinge; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 10 km fra denne i Øby, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunder-

lag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet i Aarene 1920—25. Engen er Lavmose (lidt vandlidende).

Gaarden drives af Ejeren ved Forvalter R. O. Frederiksen, Jorden dyrkes i ret fri Vekseldrift; der er 6 Skifter, og der avles en Del Frø af Turnips og Agerhejre; ca. 33 ha drives aarlig med Kartoffler. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 350 Sække Superf., 200 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 75 Malkekøer, 3 Tyre og 75 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, Mælken leveres til Ørum Andelsmejeri.



Tjele Hedegaard.

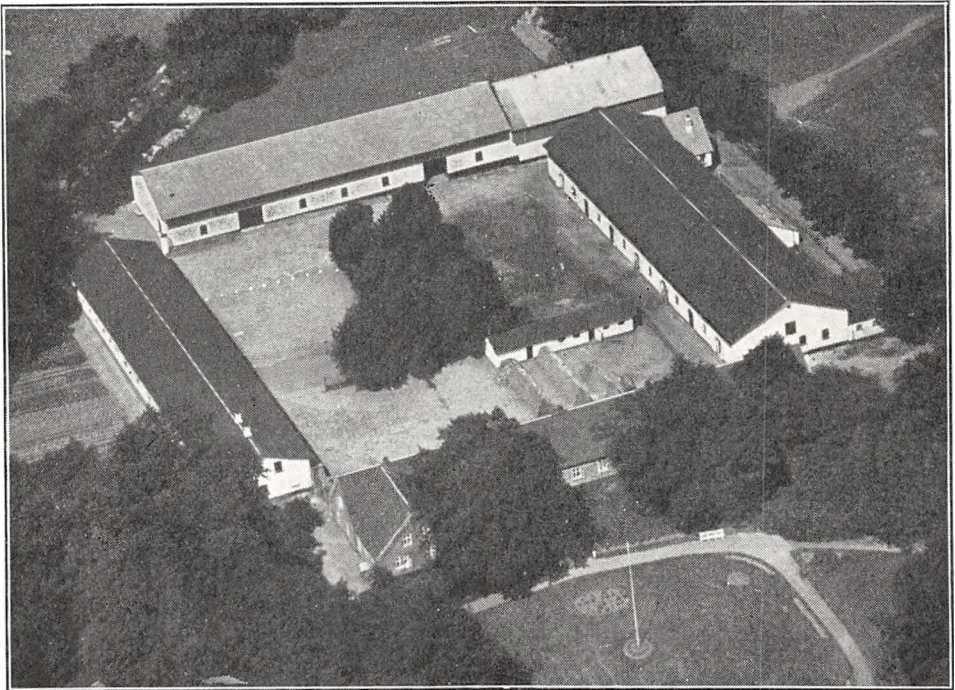
Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste og for Øjeblikket 10 Plage; der tillægges 8—10 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer, og der er hidtil leveret 250 Slagterisvin om Aaret. Fjerkraeholdet er ca. 80 Høns.

Tjele Hedegaard har velholdte straatækte, overvejende ældre Bygninger, der danner en firelænget Gaard. Længen mod Øst, som ligger frit, er delt i 2 Længer, af hvilke den sydlige, der er opført af hvidpudset Grundmur og tækket med Tegl, rummer Bolig for Forvalteren, medens den nordlige, som er af Bindingsværk, indeholder Tørve- og Hønselus, Maskin- og Redskabsrum samt Vognport. Den store Have ligger Øst og Syd for Gaarden. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er der Værelser til Folkene, Vadskehus samt Svine- og Hestestald i den sydlige Sidelænge, der ligeledes er af Bindingsværk, Hestestalden udvidet i en grundmuret Sidelænge mod Syd. Af de 2 andre Længer, som er opført af Kamp, er der Kostald i Længen mod Nord og Kostald og Lade i den vestlige Længe, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Alléen ud til Sognevejen. Desuden Nord for Gaarden en Kalvestald, opført af Kamp og tækket med Tagpap, og inde i Gaarden er der til den østlige Side af Laden tilbygget en Sidelænge, som rummer Mølleri, og mellem denne og den sydlige Sidelænge et Halvtag til Vognport, tækket henholdsvis med Tagpap og Pandeplader. Endvidere staar Gaardens Vindmotor inde paa Gaardspladsen, og ude i Marken er der bygget en Hjeml med Tag af Pandeplader. Der benyttes Petroleumsmotor og Damp som Drivkraft for de faste Maskiner, og der er eget Vandværk, hvortil Vindmotoren leverer Drivkraft. Gaarden er delvis omgivet af Læplantning.

Tjele Hedegaard er dannet ved Opdyrkning af Hedejord i sin Tid (se Flarupgaard), og Syd for Gaardens Mark samt Syd for Marken til selve Tjele Hovedgaard strækker sig i en Bue flere sammenhængende Naaletræs-Plantager, overvejende anlagt i sidste Halvdel af forrige Aarh., som Helhed paa den letteste Jord og den til Agerdyrkning mindst egnede Del af Heden.

VINGEGAARD, Nr. Vinge Sogn, Tjele-Nr. Vinge Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Hfjm. Chr. Ditlev Lüttichau, Tjele, Postfb. og nærmeste St. Onsild, Afst. $6\frac{1}{2}$ km, 15 til Hobro og 20 km til Viborg, Tlf. Nr. Vinge 18 (Forvalteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vingegaard og 5b af Holme, samlet Areal 193 ha, deraf



Vingegaard.

153 Ager, 35,5 Eng, 2,5 Mose og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 21 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 152,000 Kr. (220,000), Jordv. 88,800 Kr. (145,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 159,500 Kr., Løsporet i »Danmark« for 131,500 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Vingegaard ligger 1 km Nordøst for Nr. Vinge By ved Landevejen Viborg—Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 16,5 ha Eng, som ligger 8 km fra denne, bestaar af god Sandmuld paa Ler- og Sandunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), og der er merglet i 1920—22. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundseng paa Blaaler.

Gaarden drives af Ejeren ved Forvalter E. V. Larsen; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift med stor Avl af Kartoffler: 1. Kaalroer, 2. Byg, 3. Kartoffler, 4. Havre, 5. $\frac{1}{2}$ Runkelroer og $\frac{1}{2}$ Kartoffler, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 28 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 350 Sække Superf., 150 Kalig. og 125 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 60—70 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med

Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Ørum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste, og der dels tillægges, dels indkøbes nogle Føl aarlig (Bestanden for Øjeblikket 15 Plage). Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer, og der er hidtil leveret indtil 400 Slagterisvin om Aaret. Af Fjerkræ holdes kun til Brug i Husholdningen.

Vingegaard har grundmurede gode, velholdte Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, som ogsaa strækker sig langs Landevejen, er opført i 1830 og udvidet med en Tilbygning i 1860; den rummer en stor Lejlighed, der beboes af Forvalteren. I den østlige Del af Hovedbygningen er der indrettet Mølleri. De hvidpudsede Avlsbygninger, som ligger frit, er opført efter en Brand i 1916, de har Trimpel af Træ og er overvejende tækket med Tagpap. Af disse er der Værelser til Folkene, Vognport, Hestestald og Redskabs- og Maskinrum i den vestlige Sidelænge, i hvilken der tillige er Magasin paa Loftet i den sydlige Del af Længen. Den østlige Sidelænge rummer Kostald, og til denne er der mod Øst tilbygget 3 korte Sidelænger, af hvilke den nordlige rummer Fodermesterbolig, de 2 andre Roerum og Kalvestald; den nordlige Længe, Laden, er tækket dels med Asbest, dels med Pandeplader. Desuden Øst for Hovedbygningen en Svinestald og inde paa Gaardspladsen en Bygning, som rummer Hønsehus og Brænderum, begge med Tag af Asbest. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 3 Huse med 4 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden, som med sin gl. Have ligger kønt ved Landevejen, er delvis omgivet af Læplantning.

Vingegaard nævnes allerede omkring Midten af det 15de Aarh., da den i 1447 ejedes af Ove Tagesen (Reventlow), i 1497 af Sønnen Jak. Ovesen og i 1520 af Søsteren Kirsten og dennes Mand Enevold Kruse. Efter disse ejedes Gaarden af deres Søn Chrf. Kruse, under hvem den vistnok blev afbrændt i Grevens Fejde. Ved Midten af Aarhundredet ejedes den af dennes Søn Enevold Kruse og i 1595 af Broderen Tyge Kruse, der døde i 1610. Samtidig havde Landsdommer Enevold Enevoldsen Kruse ogsaa Part i Gaarden, og i 1613 nævnes dennes Datter Maren K. til Gaarden, men samtidig havde Fætteren Chrf. K. ogsaa Part i denne, hvilken han i 1625 solgte til Iver Juul, og endvidere Claus Below's Enke, Fru Karen Lange, som i 1632 solgte Vingegaard til Gunde Rostrup, hvis Broder Albert R. ogsaa skrev sig til Gaarden. I 1637 solgte Gunde Rostrup denne til Palle Rodsteen, hvis Datter Edel bragte den til sin Mand Claus Dyre. I 1647 solgte han Vingegaard til Anders Bille, der samme Aar for 15 Gaarde og Bol m. m. mageskiftede den til Kronen, og i 1656 mageskiftede denne den til Erik Grubbe til Tjele, som i 1668 gav sin Tjener Rasm. Iversen Livsbrev paa Gaarden, denne havde da 16 Td. Hrtk.; siden har Vingegaard haft Ejer sammen med Tjele.

Ved Stamhuset Tjeles Overgang til fri Ejendom i 1930 blev der fra April 1931 fra Vingegaard afgivet 103,7 ha, der udstykkedes til 11 Statshusmandsbrug.

CARLSLYST, Nr. Vinge Sogn, Tjele-Nr. Vinge Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. L. O. Hansen, Postfb. og nærmeste St. Onsild, Afst. 8 km, 16½ til Hobro og 19 km til Viborg, Tlf. Nr. Vinge 4.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Nr. Vinge og 4b af Rise, samlet Areal 107,6 ha, deraf 105 Ager og 2,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 82,000 Kr. (93,000), Jordv. 57,800 Kr. (65,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 78,905 Kr., Løsporet i »Danmark« for 105,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Carlslyst ligger ca. 6½ km Sydvest for Onsild St. ved Landevejen Viborg—Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Lermuld, dels paa Ler-, dels paa Klæg- og Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1917—27.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift med stor Kartoffelavl: 1. ½ Rug og ½ Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. Kartoffler, 5. Byg, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger ca. 25 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 80 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 130 kg, der malkes med Maskine (Benzona), og Mælken leveres til Viborg Bymejeri (privat).

Der holdes som Regel 11 Arbejdsheste, og der tillægges 2—3 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 20—25 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret og solgt en Del Pattegrise, Gaarden har Kort til 115 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 400 Høns.

Carlslyst har gode Bygninger. Den grundmurede Hovedbygning, der ligger mod Vest til den kønne gl. Have, har 2 Frontspidser mod Vest til denne, én mod Øst til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en stor god Lejlighed. De 3 sammenbyggede straatækte Avlslænger, som er af Kamp, er opført efter en Brand i 1877. Af disse er der Kostald i den nordlige Sidelænge, Heste- og Svinestald i den sydlige — sidstnævnte udvidet i en kort Sidelænge mod Syd, denne tækket med Cementsten — og Svinestald samt Motor og Mølleri i Længen mod Øst med Magasin paa Loftet over sidstnævnte. Desuden Øst for Gaarden en Lade, opført af Træ og tækket med Tagpap ligesom et Hønsehøus Syd for Gaarden, og Nord for Laden en straatækt Fodermesterbolig, opført af Kamp, et Hønsehøus med Tag af Pandeplader samt et Redskabs- og Maskinhøus med Magasin paa Loftet, opført af Træ og tækket med Tagpap. Der anvendes Dieselmotor som Drivkraft til de faste Maskiner, der er eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, og der hører et Hus til Ejendommen.

Carlslyst, som oprindelig laa i Vinge By, udflyttedes efter en Brand i 1802 til sin nuværende Plads; den har været Forpagtergaard under Tjele til 1919, da den købtes af den nuværende Ejer. Under Gaarden drives yderligere 11 ha Ager og 5,5 ha Eng, der er forpagtet fra Tjele. I 1866, da Gaarden overtoges i Forp. af Jens Pedersen, der drev den som Forp. i ca. 50 Aar, var de 50 ha af Arealet uopdyrket Hede; ved dennes Opdyrkning viste Mergelen god Virkning paa den gl. Agermark, navnlig paa Kløver og Græs.

VISKUM HOVEDGAARD, Viskum Sogn, Ørum-Viskum-Vejrum Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejerinde Enkefru Johanne Mikkelsen, Postfb. og nærmeste St. Vejrumbro, Afst. 2½ km (dog kun 200 m til Viskum Holdeplads) og 11½ km til Viborg, Tlf. Vejrum 2.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Viskum og 1aa m. fl. af Himmestrup, samlet Areal 399 ha, deraf 166 Ager, 54 Eng, 175 Skov og 4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 31 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 292,400 Kr. (356,600), Jordv. 176,800 Kr. (208,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 240,000 Kr., Løspøret i »National« for 131,500 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Viskum Hovedgaard ligger lige Vest for Viskum Kirke; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 166 ha Skov, som ligger ca. 4 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er overvejende jævnt, enkelte Steder dog let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og delvis kalket i 1931—32. Engen er af god Bonitet, nærmest Lavmose (enkelte Steder med Sandunderlag). Skoven er ligeledes af god Bonitet, 2/3 bevokset med Bøg og Eg, Resten med Gran.

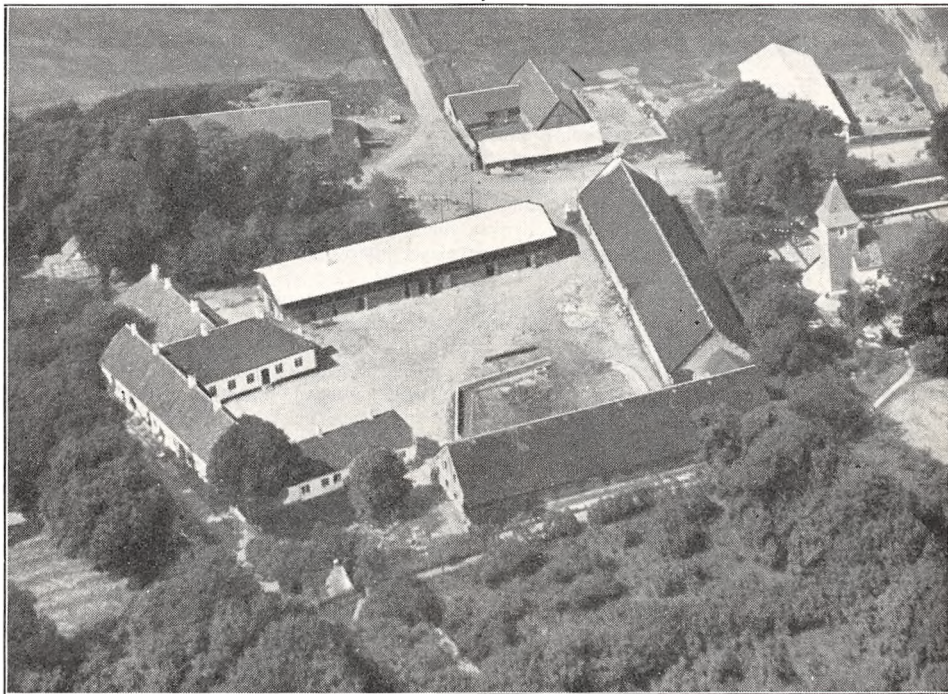
Gaarden drives siden 1. November 1933 af Ejerindens Søn, Forpagter A. M. Behrens Mikkelsen; Jorden dyrkes i følgende to 6 Marks Drifter: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 14 ha af Agermarken med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 75 Kalig. og 220 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes nu ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine (Benzona), og Mælken leveres til Tisted Andelsmejeri (6 km fra Gaarden).

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes 2 Tractorer baade til Markarbejde og stationær Brug samt en Lastbil. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der leveres 5—600 Slagterisvin om Aaret (de øvrige Pattegrise indkøbes), Gaarden har Kort til 310 Svin aarlig. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Viskum Hovedbygning danner en 3-fløjet sammenbygget Gaard, aaben mod Øst mod Avisgaarden. Af Fløjene, der er af hvidpudset Grundmur, opført i én Etage og tækket med Tegl, er Hovedfløjen, som ligger mod Vest til den store Park og Have, opført i 1780'erne; den har en rund Frontspids mod Øst til Gaarden over Indgangsdøren. Af de 2 mindre Sidefløje er den sydlige opført lidt tidligere og den nordlige i 1860; fra denne udgaar en Sidelænge mod Nord, opført af Bindingsværk og tækket med Tegl, den indeholder Inspektørbølg. Hovedbygningen indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Af de 3 grundmurede Hovedlænger af Avlsbygningerne er der Hestestald i den fritliggende nordlige Sidelænge, som har Trætrimpel og Tag af Pandeplader. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i en noget skæv Vinkel og tækket med Tagpap, er der Kostald i den sydlige og Lade i Længen mod Øst; den østlige Side af denne er opført af Bindingsværk. Desuden Nord for Gaarden og Sognevejen en Hjelm, der er tækket med Tagpap ligesom en Ung-



Viskum Hovedgaard.

kvægstald Øst for denne; Ungkvægstalden, der bestaar af 2 Længer, sammenbygget i Vinkel, er opført af Kamp. Endvidere Syd for denne en Længe, der rummer Smedie og Vognport og har Tag af Pandeplader ligesom en Svinestald længere mod Øst. Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og foruden Smedien hører der 4 Huse, en Skovfogedbolig og et Savværk til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved Engdragene, som omgiver Nørre-Aaen.

Viskum Hovedgaard ejedes af Viborg Bispestol før Reformationen og blev efter denne indtaget af Kronen, der i en Del Aar forlenede den bort. Tidligere havde den haft sit eget Birk. I 1579 mageskiftedes den for Herslevgaard til Mourids Stygge, efter hvis Død i 1604 den overtoges af Søsteren, Jomfru Inger Stygge, og efter hende af Arvingerne, af hvilke Søstersønnen, Hans Dyre, i 1624 udkøbte sine Slægtninge, hvorefter han i 1629 forærede Viskum til en Dattersøn, Ove Arenfeldt. Desuagtet solgte han i 1632 Gaarden til Erik Lunov. I 1665 brændte det meste af Bygningerne, og Aaret efter blev Viskum med 26½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 105 Td. Hrtk. Bønderfæstegods efter Indførsel udlagt for 6552 Rd. til Raadmd. Bertel Jensen Dons, efter hvis Død i 1669 den overtoges af Enken og Børnene, som i 1681 solgte den med ialt 155 Td. Hrtk. for 4000 Rd. til Fr. Charisius. Dog maa Handelen være gaaet tilbage, idet de i 1683 solgte Gaarden til P. Hansen til Rugtved. Den ejedes derefter senere af Amtsf. S. Sørensen, der maa være kommet i Gæld til Kronen (mulig Skatterestance), idet Kongen i 1695 solgte Gaarden til Enken efter Jørgen Skeel, Benedikte Margr. Brockdorff, efter hvem den overtoges af Sønnen, Greve Christen Skeel, og efter hans Død i 1731 af dennes Søn, Greve Jørg. Skeel. I 1749 solgte han Viskum med 33 Td. Hrtk. og Himmestrup med 39 samt 41 Td. Tiendehrtk. og 461 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til H. Christensen Juul til Tyrre-

strup, som i 1756 overdrog Viskum med ialt 283 Td. Hrtk. til sin Søn, Kancellird. Chr. Juul. Han afstod den i 1787 med 38, 40 og 238 Td. Hrtk. samt Himmestrup for ialt 50,000 Rd. til Sønnen, Krigsr. Hans Juul, der solgte Bønderfæstegodset til Selveje. Efter hans Død i 1839 overtoges Gaarden af Enken, Else Bjerregaard, som i 1841 solgte den for 61,520 Rd. til R. Bay (tidligere til Sødal). Efter hans Død i 1844 købtes Viskum for 61,000 Rd. af Hfjm. E. E. Neergaard, efter hvis Død i 1865 den overtoges af Enken Ida, f. Lüttichau. Hun solgte den i 1874 med ca. 400 ha Ager, Eng og Skov, 34½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. samt Vejrum og Viskum Kirke- og Kongetiender for 300,000 Kr. til Hfjm. H. H. Lüttichau. Efter hans Død i 1889 arvedes den af Broderen, Kmhr. Chr. Ditl. Lüttichau til Tjele, der i 1897 overdrog Viskum for 265,000 Kr. til Sønnen, Hfjm. Hans Helmuth Lüttichau, der ved Faderens Død i 1915 solgte Gaarden med godt 400 ha, 33 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 340,000 Kr. til Anders Jensen, der senere øgede Gaarden med Himmestrup Skov i Le Sogn. Han solgte i 1927 Gaarden med 406 ha Ager, Eng og Skov samt Besætn. for 500,000 Kr. til A. M. Mikkelsen, efter hvis Død i 1930 den overtoges af Enken, den nuværende Ejerinde. Der er i 1933 frasolgt 7 ha.

Til Viskum Hovedgaard kan der være Anledning til at knytte nogle historiske Oplysninger fra første Halvdel af det 19de Aarh., da den fra 1787—1839 ejedes af Krigsr. Hans Juul. Hans Hustru, Else Bjerregaard, var nemlig en Datter af »Den lærde Bonde« Hans Jensen, Bjerregaarden i Gentofte, »Danmarks første Udflytterbonde« (se Bind I, Side 295, og Bind II, Side 86, under Løvegaard; denne Gaard købte han nemlig i 1773, men som stavnsbunden til Godset Bernstorff maatte han ansøge sin Husbond, Statsmanden, Greve Andreas Peter Bernstorff — den yngre B. — om Tilladelse til at forlade Godset og flytte til Løvegaard).

Samtidig med at Hans Juul ejedes Viskum, var en Svoger, Hans Bjerregaard, Præst i Hjerminde, Le og Hjorthede godt en Milsvej Sydøst for Viskum fra 1798—1857, og han var som mange af Datidens Præster samtidig en dygtig og meget interesseret Landøkonom, der fik bygget Skoler i sine 3 Sogne, udgav Skrifter og Lærebøger, saaledes i 1833 »Kortfattet Anvisning til det forbedrede Jordbrug«, men navnlig virkede han for Plantningssagen, vel noget som en Følge af de lette Jorder i hans 3 Sogne. Allerede inden han blev Præst, plantede han Tusinder af Træer hos Svogeren i Skovene til Viskum, og senere som Præst anlagde han en Plantage til Præstegaarden, ligesom han oprettede en Planteskole og uddelte Planter gratis fra denne. Det varede derfor heller ikke længe, før Eksemplet smittede, og baade Præster og Bønder tog fat paa lignende Smaaplantninger; han blev derfor paa en Maade en Forløber for det senere oprettede Hedeselskab. Hans gavnlige Virke rygtedes ogsaa til Hovedstaden, og i 1826 besøgte Frederik d. Sjette ham i Præstegaarden i Hjerminde, ved hvilken Lejlighed Bjerregaard udnævntes til Konsistorialraad. Til Minde om dette Besøg rejstes der en Obelisk i Præstegaardens Have og ligeledes i den lille Lystskov, »Vesterskov«, Vest for Viskum som Minde om Kongens samtidige Besøg paa denne Gaard hos Konsistorialraad Bjerregaards Svoger og Søster. I denne Skov rejste Egnens Beboere i 1890 endvidere en Mindestøtte for Kmhr. H. H. Lüttichau, Viskum's i 1889 afdøde Ejer.

BUGGESGAARD, Bjerregrav By og Sogn, Bjerregrav-Aalum Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. N. H. Søgaaard, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. 2 km og 9 km til Randers.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Bjerregrav, samlet Areal 94,3 ha, deraf 74,3 Ager, 19 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 17 Td. 6 Skp. 3 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 99,000 Kr. (108,300), Jordv. 74,200 Kr. (78,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løstøret i »Danmark« for 37,700 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Buggesgaard ligger i den nordlige Side af Bjerregrav By ved Vejen til Stationen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 1½—2 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, i 1933—34 (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1924—32. Engen er god Lavmose.

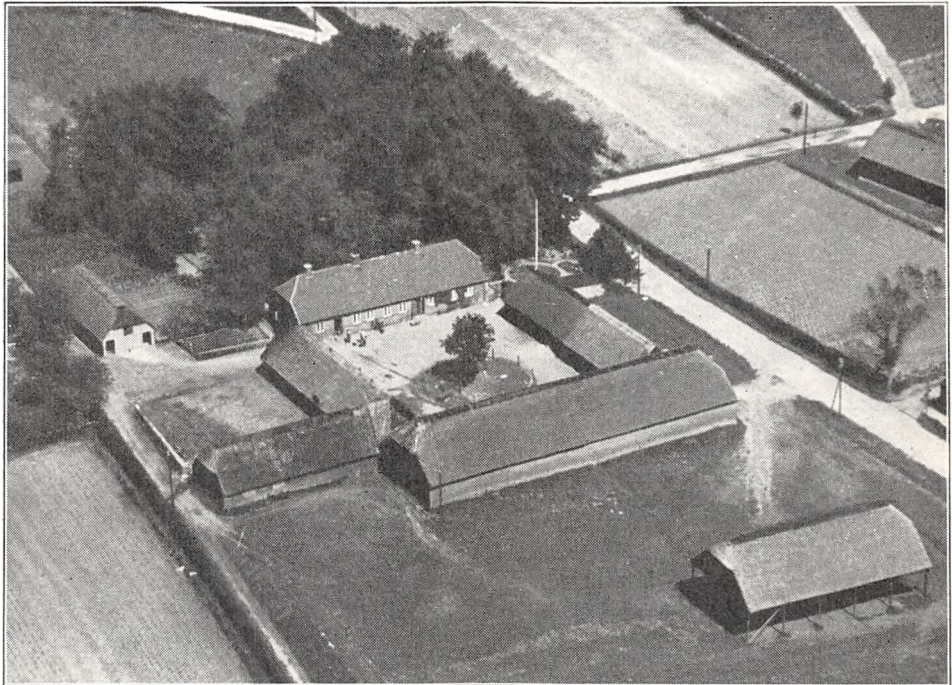
Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Bjerregrav Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg.

Svinebesætningen har hidtil været 17 Tillægssøer, og der er leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret; Besætningen er nu kun 8 Søer, og Gaarden har Kort til 136 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Buggesgaard har overvejende grundmurede ældre, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, er tækket med Tegl; den indeholder en Lejlighed paa 6 Værelser. Af de 3 sammenbyggede straataekte Avslænger er den østlige Sidelænge, som rummer Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, opført af Bindingsværk; fra den vestlige Sidelænge, Kostalden, udgaar en Sidelænge mod Vest, der rummer Ungkvæg- og Svinestald, og Længen mod Syd indeholder Lade. Desuden Vest for Hovedbygningen en Svinestald og Syd for



Buggesgaard.

Gaarden en Hjelm, begge med Straatag. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Buggesgaard har været Fæstegaard under det tidligere Stamhus Foussingø, hvorfra den købtes i 1786. Den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Niels Christensen, hvis Slægt havde ejet den, siden den frikøbtes. Efter hans Død ægtede Enken i 1864 Niels Hansen Tind, efter hvis Død i 1878 Enken overdrog Gaarden til Svigersønnen Jens Pedersen Bugge, der var gift med en Datter af hendes første Ægteskab; Gaarden var da kun paa godt 40 ha. Han tilkøbte i 1892 ca. 55 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse. Efter at han havde drevet Gaarden i 52 Aar, overtoges denne i 1930 af en Sønnesøn, den nuværende Ejer.

VESTERGAARD, Bjerregrav By og Sogn, Bjerregrav-Aalum Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Niels Jensen Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Bjerregrav, Afst. 1 km og ca. 11 km til Randers.

Matr.-Nr. 16a m. fl. af Bjerregrav, samlet Areal 61,8 ha, deraf 44,1 Ager, 15,5 Eng, 1,2 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 4 Skp. 0 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 76,500 Kr. (82,700), Jordv. 49,500 Kr. (54,400); Bygn. er fors. i »Vermund« for 63,359 Kr., Løsporet i samme Selskab for 81,100 Kr.; Lys og Kraft fra Randers. Elektricitetsv. (Højsp.).

Vestergaard ligger ca. 1 km Vest for Bjerregrav St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 2 km fra denne, bestaar overvejende af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—30. Engen er god Lavmose, drænet og kultiveret.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede el. Rug, 2. Roer, 3. Havre, 4.—5. Kløver og Græs, 6. Havre, 7. Kaalroer, 8. Byg. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25 Kalig. og lidt Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes overvejende ved eget Tillæg, dog indkøbes der enkelte Dyr; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Andelsmejeriet »Raastedbro« ved Raasted.

Der holdes som Regel 6 jyske Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag og 1 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er i 1932 leveret ca. 470 Slagterisvin (de fleste Pattegrise indkøbt). Fjerkræholdet er ca. 100 Høns, 50 Gæs og en Del Ænder.

Vestergaard har grundmurede nye Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har Frontspids til denne og Skifertag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har muret Trimpel og Tag af Cementsten, er den vestlige Sidelænge, der rummer Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald, opført i 1930; den østlige Sidelænge, Kostalden, og den sydlige Længe, Laden, er opført i 1919. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald med Tag af Eternit, denne er ombygget i 1928. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Vestergaard, som har været Fæstegaard under det tidligere Stamhus Foussingø, ejedes tidligere af Knud Larsen, efter hvem den overtoges af Jens Knudsen; han afstod den i 1869 til sin Søn Anders Jensen (den var da kun paa ca. 50 ha). Efter hans Død ægtede Enken senere Hans Chr. Nielsen, af hvem den nuværende Ejer købte Gaarden i 1913. I 1914 tilkøbtes der en Ejendom paa ca. 22 ha, i hvis Stuehus der nu er indrettet Bolig til Fodermesteren. I 1917 frasolgtes der ca. 10 ha Tørvejord, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.

FOUSSINGØ, Aalum Sogn, Bjerregrav-Aalum Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Lensgreve Carl Scheel-Plessen, Sierhagen pr. Neustadt, Tyskland, Postfb. Aalum, nærmeste St. Randers, Afst. 13 km, Tlf. Over Fusing 2 (Godskontor og Skovrider) og 51 (Avlsgaarden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Foussingø, 4 m. fl. af Volstrup og 2h af Aalum (Gaarden) 1e m. fl. af Foussingø, 2c m. fl. af Aalum og 2o m. fl. af Svinding (Skoven), samlet Areal 1226,9 ha, deraf 192 Ager, 136 Eng, 633,4 Skov, 211 Sø, 39 Mose, 4,5 Have, Park og Gaardsplads og 11 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 47 Td. o Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. (Gaarden), 1 Td. 6 Skp. 1 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 2 Td. 5 Skp. 1 Fdk. o Alb. Skovskylshrtk.; Ejdskv. 346,400 Kr. (400,000) (Gaarden) og 260,000 Kr. (260,000) (Skoven), Jordv. 241,600 Kr. (280,400) (Gaarden) og 145,000 Kr. (150,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 283,160 Kr., Løsporet i »Danmark« for 189,100 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Foussingø ligger meget smukt ved Foussing Sø 13 km Vest for Randers; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden — Agerjorden dog noget adskilt af Skov — er 112 ha (Nedermarken) stærk Lermuld paa Lerunderlag og 80 ha (Overmarken) god grusmuldet Jord paa noget vekslende Underlag. Terrænet er en Del kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og Overmarken er kalket i Aarene 1930—33. Engen er god Lavmose. Skoven er af udmærket Beskaffenhed; 331 ha er bevokset med Bøg, 59 med blandet Løvtræ, 235 ha med Naaletræ, og 8,4 ha er Tjenestejord og Veje; Skovens Drift ledes af Skovrider og Godsforvalter S. Chr. Poulsen.

Gaarden drives af Ejeren ved Avlsforvalter Chr. Sørensen; de 112 ha (Nedermarken) dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. $\frac{1}{2}$ Helbrak og $\frac{1}{2}$ Kløver til Slæt og derefter Halvbrak, 2. Hvede, 3. Havre, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre. 27 ha af Nedermarken henligger med vedvarende Græs. De 80 ha (Overmarken) dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Benyttet Brak, 2. Rug, 3. Havre, 4. Roer, 5. Byg, 6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger 1 Skifte med Frø, Kartofler o. s. v. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 475 Sække Superf., 225 Kalig. og 270 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 160 Malkekøer, 4 Tyre og 90 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Randers Mælkeforsyning (privat).

Der holdes som Regel 20 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 6 Føl (indkøbte). Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der leveres ca. 250 Slagtersvin om Aaret, de øvrige Pattegrise sælges. Fjerkræholdet er ca. 30 Høns.

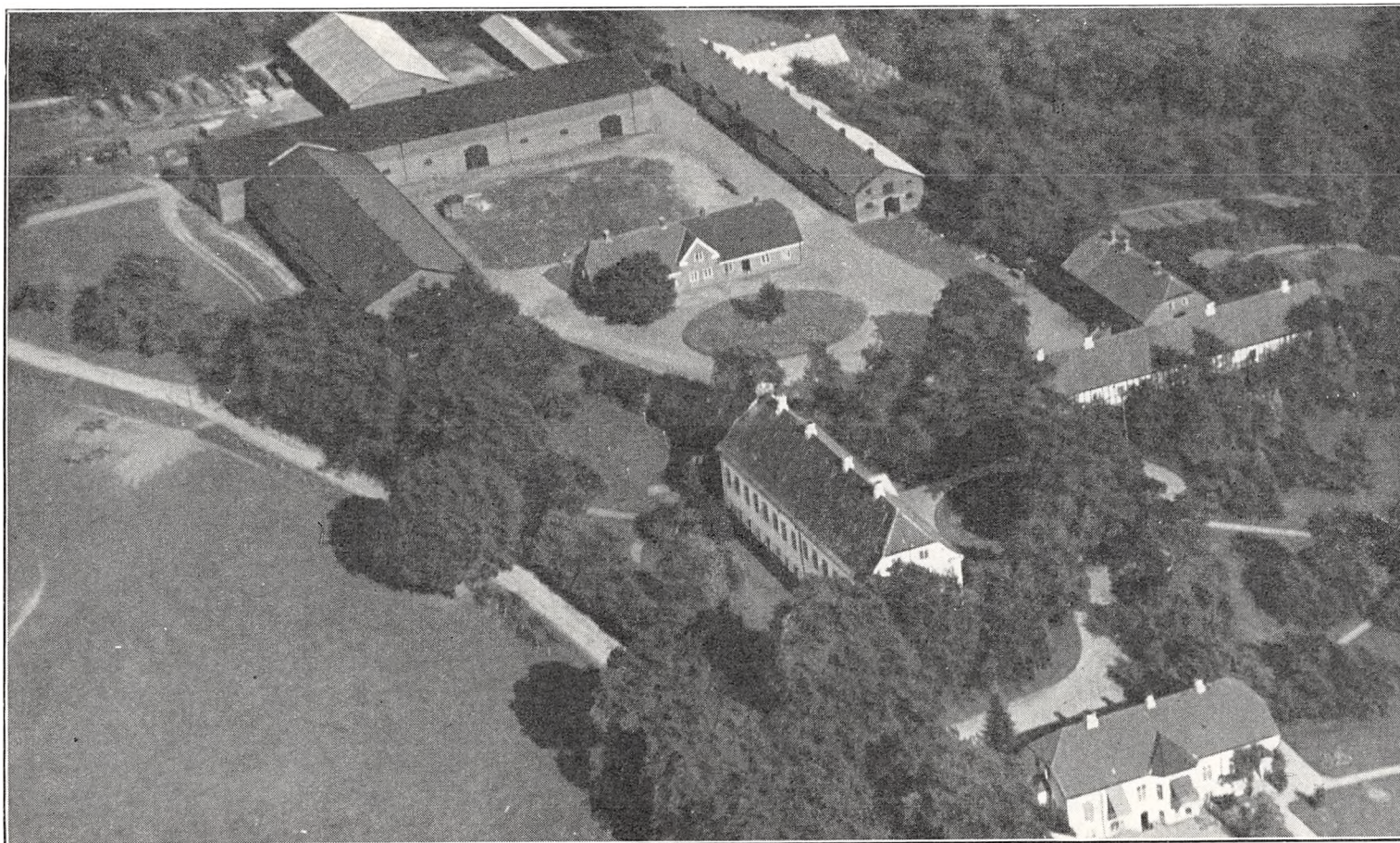
Foussingø Hovedbygning ligger lidt Vest for Foussing Sø i Retningen Øst—Vest; den er opført ca. 1795 og bestaar af en hvidpudset grundmuret Længe, opført i én Etage over en meget høj Kælder, tækket med Tegl og prydet med en Midtfront paa den sydlige Langside med Indgangsdøren; den indeholder en meget stor og herskabelig Bolig. Tæt Sydvest for Hovedbygningen ligger den i 1907 opførte Bolig for Godsforvalter og Skovrider; denne, der ligger i Syd—Nord, er ligeledes opført af hvidpudset Grundmur med høj Kælder, har Karnap og Frontspids mod Vest samt Tegltag. Desuden Syd for Hovedbygningen 2 teglhængte Længer, sammenbygget i Vinkel, af hvilke den østlige, som har høj Kælder, indeholder Forvalterbolig, medens den vestlige, der er opført af hvidpudset Bindingsværk, rummer Økonomilejlighed og Bolig for en Skovfoged.

Avlsbygningerne, som ligger Øst for Hovedbygningen mellem denne og Søen, danner en firelænget Gaard, opført efter en Brand i 1910. Af disse rummer den vestlige fritliggende Længe, der har Frontspids mod Vest og er tækket med Tegl, Beboelse og Værelser til Medhjælpere. Af de 3 Avlslænger, som har Trimpel af Træ og er tækket med Tagpap, er der Hestestald og Vognport (med Magasin paa Loftet) samt Svinestald i den sydlige Sidelænge, Svinestalden udvidet i en kort Sidelænge mod Syd. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er der Kostald i den nordlige Sidelænge og Lade i Længen mod Øst. Desuden Øst for Avlsbygningerne 2 parallelle Længer, en Hjelm og en Vognport, begge tækket med Pandeplader. Paa Kostalden er Paptaget siden Fotograferingen dækket med Asbest, og senere fortsættes med de 2 andre Længer. Der benyttes Dampforsyning som Drivkraft for de faste Maskiner, og der er eget Vandværk, som drives ved Hestegang.

Under Foussingø hører »Overmarksgaarden«, der drives sammen med Hovedgaarden; Bygningerne rummer Stald, Lade samt Bolig til en Familie. Desuden hører til Ejendommen et Skovfogedsted med 2,5 ha og 10 Huse samt den særskilt beskrevne »Hallagergaard« og en Vandmølle. De 2 sidstnævnte er begge bortforpagtet.

Foussingø ligger meget smukt, omgivet af sin store Have og Park. Indtil Slutningen af det 18de Aarh. laa den dog endnu kønnere paa den lille Tange eller Halvø, »Gammelhave«, i den vestlige Del af Søen. Paa Gammelhave, der er beplantet med gl. prægtige Lindealléer, ses tydelig Grunden og Fundamenterne af den gl. Borg til Foussingø, der havde 2 Hjørnetaarne.

Foussingø blev opført i 1555 af Albert Skeel i Stedet for en ældre Gaard »Gjendrup«, som laa ved Gjendrup Sø og blev afbrændt i Grevens Fejde. Denne Gaard ejedes i første Halvdel af det 15de Aarh. af Chr. Sommer, hvis Slægt ejede den i de følgende godt Hundrede Aar til ca. 1540, da Anne Sommer, en Halvsøster til den sidste Ejer Chr. Sommer, bragte den til sin Mand Chr. Sandberg. I 1542 ægtede deres Datter, Kirsten, Albert Skeel til Hegnet i Salling, og han overtog siden Gaarden og opførte den som nævnt foran paa Gammelhave ved Foussing Sø. Han ændrede nu Navnet til Foussingholm, hvilket dog snart ændredes til Foussingø, og ved Mageskifter og Udvidelser steg Ejendommen i Værdi. Allerede i 1547 erhvervede han af Kongen eget Birk til sin nye Gaard, hvilket først ophævedes i 1815. Ved hans Død i 1568 arvedes Gaarden af Sønnen, Rigsrd. Christen Skeel, der ogsaa erhvervede Ulstrup. Efter hans Død i 1595 arvedes Foussingø i 1607, da Moderen skiftede mellem Børnene, af den ældste Søn, Rigsadmiral Albert Skeel, som ogsaa ejede Holbækgaard, Katholm og Hessel; han øgede Godset med Fæstegaarde i Aalum og Bjerregrav Sogne. Ved hans Død i 1639 arvedes Foussingø af Sønnen, Rigsrd. Christen Skeel, der yderligere øgede Godset med Tiender og Fæstegaarde. Ved hans Død i 1659 overtoges Foussingø af Sønnen, Amtmd., Etatsrtd. Mogens Skeel; til Foussingø hørte da ialt 667 $\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. Han menes at være Forfatter til »Grevens og Friherrens Komædie«, en dramatisk Satire, rettet mod den nye Adel under Enevælden. I 1688 oprettede han Foussingø til et Stamhus for Slægten, hvilket den 16-aarige Datter, Charl. Amalie



Foussingø.

Skeel, i 1702 bragte til sin Mand, Statsmanden Christian Ludv. v. Plessen (se Bind I, Side 266, under Selsø, og Side 334 under Lindholm, samt Bind VI, Side 192 under Holbækgaard). Han fik i 1710 Tilladelse til at lægge Volstrup By med 15 Td. Hrtk. under Foussingø, ligesom han fik Gaarden lagt ind under det i 1750 oprettede Stamhus Selsø for Familien Plessen. Efter hans Død i 1752 arvedes det af Sønnesønnen, senere Gehejmerd. Chr. Ludv. Scheel v. Plessen, der ogsaa fik Selsø og Lindholm (dennes Fader, Overceremonimester Mogens Scheel v. Plessen, var nemlig allerede død i 1749). Han, som ejede Foussingø under de store Landbo-reformer, nedbrød Albert Skeel's gl. Gaard og flyttede den til dens nuværende Plads, hvor han opførte den nuværende Hovedbygning. Efter hans Død i 1801 fik hans Enke Agate Johanne, f. v. Qualen, i 1805 kgl. Bevilling til at sælge Foussingø, som hun i 1812 solgte med 81½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, Tiender samt 563 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 600,000 Rd. til Chr. Fr. Baron Wedel-Jarlsberg, men i 1817 annulleredes Salget, og Foussingø overtoges af Sønnen, Major, Kmjkr. Mogens Scheel v. Plessen, efter hvis barnløse Død i 1819 Foussingø og de øvrige Godser arvedes af Fætteren, senere Gehejmekonferensrd. Mogens Joachim v. Plessen, der i 1829 oprettede det grevelige Scheel-Plessen'ske Forlods, hvoraf Foussingø med sine 57½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 236¼ Td. Tiendehtk. og 596¼ Td. Hrtk. Bønderfæstegods samt 1040 Td. Ld. Skov var en Del, og i 1830 ændrede han sit Navn til v. Scheel-Plessen. Ved hans Død i 1853 arvedes Forlodet Foussingø og Godser i Holsten m. m. af den ældste Søn Wulff Heinr. Bernh. Greve v. Scheel-Plessen, medens den yngre Søn, Overpræsident for Slesvig-Holsten Carl Th. Aug. Greve v. Scheel-Plessen fik Selsø, Lindholm med Bognæs samt Saltø og Harrested. Ved førstnævntes Død i 1876 paa Familiens Hovedsæde Sierhagen i Holsten arvedes Forlodet med Foussingø af Sønnen, Greve Magnus S.-P., og ved hans Død samme Aar af den yngre Broder, Baron Otto Wulff Heinr. Bernh. Scheel-Plessen. Da han allerede døde i 1888, arvedes Forlodet med Foussingø i Henhold til Højesteretsdom i 1895 af Søsteren, Grevinde Louise Emma Augusta Birgitte, Komtesse Scheel-Plessen, der er gift med sin Fætter, Carl G. J. V. Greve Scheel-Plessen til Selsø og Lindholm.

I Henhold til Lenlovens Bestemmelser overgik Stamhuset den 3. Oktober 1921 til den daværende Besidderindes fri Ejendom. Til Stamhuset hørte ca. 54 Td. Hrtk. af alle Slags, hvoraf fri Jord ca. 54, indtaget til Skov ca. 4, Bøndergods ca. 6, Bankaktier 9400 Kr., Fideikomiskapitaler 509,869 Kr., Jordtilliggende ca. 600 Td. Ld. og Skovarealet 1140 Td. Ld.

Med Stamhuset er forbundet Gehejmeraad Chr. Ludvig v. Plessens Legat til unge danske Adelsmænds videnskabelige Opdragelse paa ca. 96,640 Kr.

Ved Overgangen til fri Ejendom betaltes i Afgift til Staten 281,936 Kr., medens der til Successorerne blev hensat 440,958 Kr. Desuden blev der til Staten afgivet et Areal paa 105,6 ha, som vurderedes til 92,575 Kr.; Arealet, der stilledes til Raadighed fra 1. April 1922, udstykkedes i 11 Husmandsbrug, men ingen Tillægsparcereller til allerede bestaaende Landbrug.

Af Arealet afgaves fra Foussingø Hovedgaard 15,4 ha, som udstykkedes i 2 Husmandsbrug. Fra Sødal Hovedgaard i Rødding Sogn købtes der 63,3 ha, som udstykkedes i 6 Husmandsbrug, og fra Matr.-Nr. 6 i Læsten Sogn, Sønderlyng Hrd., købtes der 20,9 ha, som udstykkedes i 3 Husmandsbrug.

HALLAGERGAARD, Aalum By og Sogn, Bjerregrav-Aalum Komm., Sønderlyng Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Lensgreve Carl Scheel-Plessen, Foussingø, Postfb. og nærmeste St. Randers, Afst. godt 12 km (dog kun 10 km til Ulstrup St.), Tlf. Aalum 6 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Aalum, samlet Areal 49,5 ha, deraf 44,3 Ager, 4,4 Eng og 0,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. o Skp. o Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 69,300 Kr. (76,000) og 45,300 Kr. (51,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 49,000 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 30,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

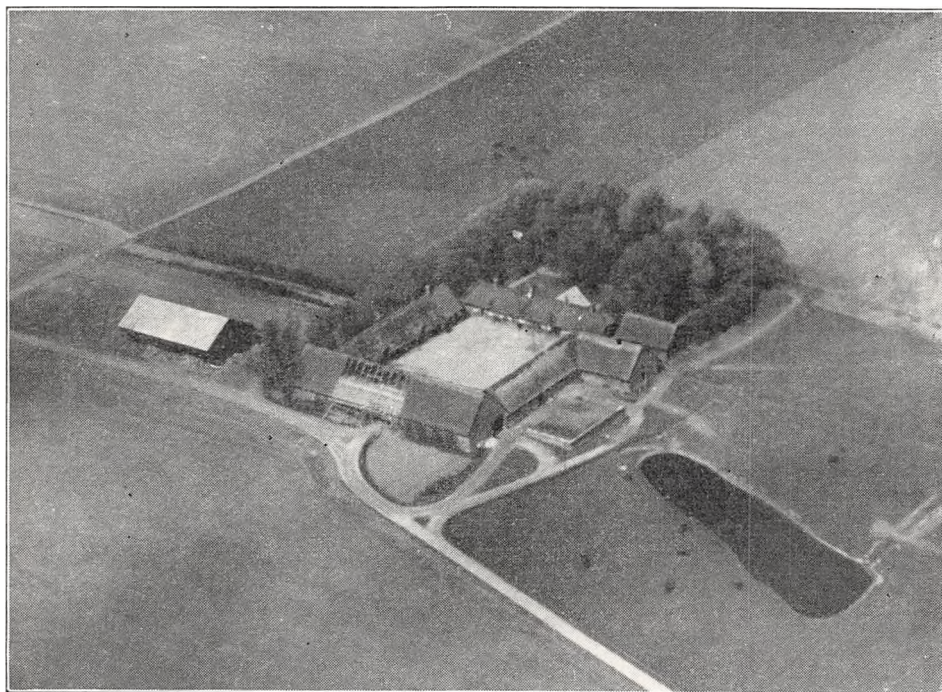
Hallagergaard ligger ca. 1½ km Nord for Aalum By med Indkørsel fra Vejen til Foussingø; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 2 km fra denne ved Aalum, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er højtliggende, men ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1930—31. Engen er af god Bonitet, dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng; desuden er der forpagtet 11 ha Eng fra Foussingø.

Gaarden drives siden 1. April 1933 af Forpagter E. Tromholt Christensen, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Rajgræs og Runkelroer. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 25 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 26 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 166 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kallehave« i Taaning.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 175 Slagterisvin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 20 Høns.

Hallagergaard har delvis ældre, men gode og velholdte straaetækte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, er opført af Bindingsværk. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er den vestlige Sidelænge, som indeholder Værelser til Folkene, Hestestald samt Rum til

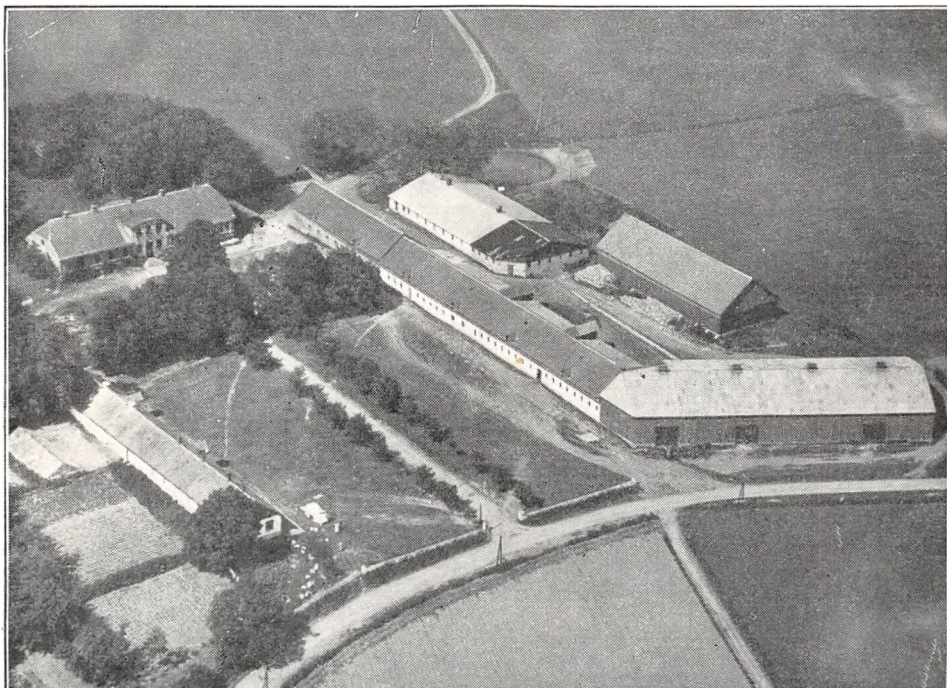


Hallagergaard.

forskelligt, ligeledes af Bindingsværk. Af de 2 andre Længer, som er opført af Grundmur, er der Kostald i den østlige Sidelænge, fra hvilken Svinestalden udgaar som en Sidelænge mod Øst. Den sydlige Længe, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen, rummer Lade, den østlige Halvdel af denne har dog i de senere Aar været omdannet til Svinestald. Desuden Vest for Laden en Hjelm med Tag af Pandeplader, Øst for Hovedbygningen en straaetækt Længe til Maskiner, Redskaber og Brænde m. m. (denne har Vægge af Spaan) samt inde paa Gaardspladsen en Vindmotor. Der er eget Vandværk, som drives ved Vindmotoren, der benyttes Dampkraft til Tærskning samt til anden stationær Kraft, og der hører et Hus til Ejendommen.

Hallagergaard ejedes i forrige Aarh. af Anders Jensen, den havde da kun $8\frac{1}{4}$ Td. Hrtk.; han solgte den i 1874 for 50,000 Kr. til C. F. E. Schüler, senere ejedes den af Selchau, der i 1892 solgte den for 53,000 Kr. til Stamhusbesidder, Greve Scheel-Plessen, Foussingø.

MIDDELSOM HERRED



Randrup.

RANDRUP, Vinkel Sogn og Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. S. J. Beck, Postfb. Viborg, nærmeste St. Rindsholm, Afst. 4 km og $7\frac{1}{2}$ km til Viborg, Tlf. Vinkel (Viborg) 14.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Randrup, samlet Areal 192 ha, deraf 110 Ager, 24 Eng, 55 Skov og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 1 Skp. 0 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 183,900 Kr. (235,700), Jordv. 109,200 Kr. (132,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 163,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 136,000 Kr.; Gaarden har tidligere haft Lys og Kraft fra Gudena-Centralen, men der er siden 1925 ingen elektrisk Installation.

Randrup ligger $3\frac{1}{2}$ km Nordøst for Rindsholm St. ved Vejen herfra til Vinkel; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar dels af Ler-, dels af Sandmuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet med stærkt faldende Skraaninger mod Vest til Engen, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1922—23. Engen er dels god Haardbunds-, dels Lavmoseeng. Af Skovens Bevoksning er to Trediedele Bøg, Resten Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning har i de senere Aar kun været mindre.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 3 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, der fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet i Vinkel.

Der holdes som Regel 8—10 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Der er for Tiden ingen Svinebesætning, Gaarden har Kort til 48 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

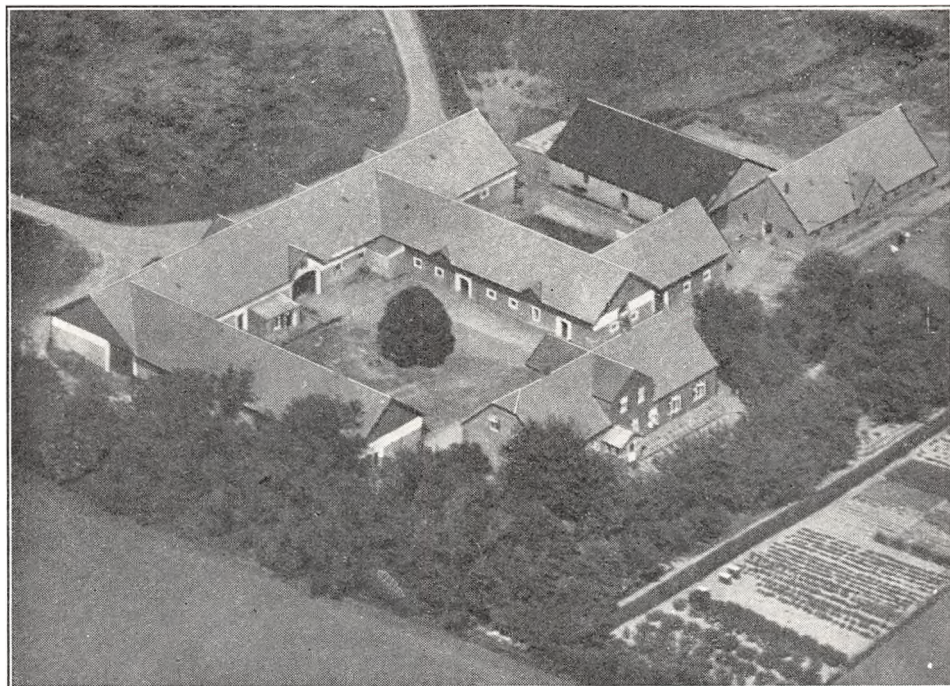
Randrup har grundmurede store Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1847—48, ligger mod Nord til den store gl. Have, som dog mest strækker sig Vest for Gaarden; den har aaben Veranda til Haven, høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Tegltag (ved en Mur er den forbundet med den vestlige Sidelænge); den indeholder en stor Lejlighed, men er for Tiden ubeboet, idet Ejeren bebor en mindre Lejlighed, der tidligere tjente til Bolig for Gaardens gifte Forvalter. Avslængerne, som er opført efter en Brand i 1914, er overvejende tækket med Cementsten. Af disse rummer den østlige Sidelænge, der har Trimpel af Træ, Heste- og Kostald, og fra den sydlige Ende af sidstnævnte udgaar Laden under en stump Vinkel som en Sidelænge mod Øst; Laden, der er opført af Træ, har Tag af Pandeplader. Mod Syd er Gaardspladsen lukket med en Mur, gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Sognevejen. Den vestlige Sidelænge er delt i 2 Afsnit, af hvilke det nordlige, som har Trætrimpel, rummer Mølleri og Vognport med Magasin paa Loftet, medens det større sydlige Afsnit indeholder en Lejlighed, der beboes af Ejeren, en Fodermesterbolig, Værelser til Folkene samt Hønsehus. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald med Tag af Pandeplader (en mindre Del med Tagpap) samt en ubenyttet Trælade med Tag af Cementsten. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der benyttes Petroleumsmotor som stationær Kraft, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 2 Huse med 3 Lejligheder til Gaarden. Fra denne, som ligger højt, er der smuk Udsigt mod Vest og Sydvest over Nørreaa-Dalen.

Randrup er en gl. Gaard, der i det 14de Aarh. ejedes af Anders Ovesen Hvide. Efter ham pantsatte Sønnen Stig Andersen og Svigersønnen Svend Udsøn den i 1400 til Kjeld Mogensen. Af Ejere i det 15de Aarh. nævnes kun Peder Pors i 1421 og Christen Stygge i 1460, hvis Søn Christen Stygge nævnes som Ejer i 1524 og 1553. I 1592 anføres Jensen Mogensen Harbou som Ejer, efter hvem Gaarden arvedes af de 2 Svogre Erik Kaas og Knud Daa samt Søsteren, Fru Edel Mogensdatter, gift med Chrf. Lykke (Gaarden brændte kort efter Aarhundredskiftet). Efter Søsteren arvedes den af Hans og Iver Dyre, som i 1636 solgte den til Alb. Rostrup; Handelen er mulig dog gaaet over Styr, thi senere solgte de den sammen med deres Medarvinger Jørg. Kruse, Berte Stygge og Markor Kaas til Gunde Rostrup. Han solgte Randrup i 1649 til Anders Bille, den havde da 24 Td. Hrtk.; Bille nedbrød 4 Gaarde og lagde Jorderne under Randrup, hvorved denne kom op paa 40 Td. Hrtk. Efter hans Død i 1657 bragte Datteren Mette Bille, der døde samme Aar, Gaarden til sin Mand Niels Krabbe, efter hvis Død i 1663 den ved Skiftet i 1667 blev udlagt til Datteren Elisab. K.; hun bragte den ca. 1673 til sin Mand, Etatsrd. Herluf Trolle. Han tilsikrede i 1689 Hustruen alt sit Gods, deriblandt Randrup med 34 Td. Hrtk. og 222 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, men da Hustruen døde først, afstod han ca. 1707 Gaarden til sin Søn, Kapt., Etatsrd. Holger Trolle. Han solgte i 1726 Randrup til Forp., senere Herredsskriver Holger Clausen, men maatte senere overtage Gaarden igen. Efter hans Død i 1752 (en Del af Bygningerne brændte i 1730) solgte Arvingerne den i 1753 ved Auktion med 34 og 209 Td. Hrtk. til Generalmajor C. D. Lüttichau til Tjele, der i 1766 solgte den for 20,000 Rd. til Laur. Buck. Efter hans Død i 1783 solgte Dødsboet den ved Auktion for 27,050 Rd. til Kancellird. N. Schou, som frasolgte Bønderfæstegodset. Efter hans Død i 1812 solgtes Randrup (i Pengeforvirringens Dage) ved Auktion med 34 Td. Hrtk. uden Bøndergods for 107,500 Rd. til Krigsassessor Nicolaj Bille, der under Landbrugskrisen maatte gøre Opbud, hvorefter Skifteretten i 1822 udlagde Gaarden for 17,400 Rbd. Sølvt til Søløjtn. R. Braag, som kort efter solgte den for 15,000 Rbd. Sølvt til Krigsrd., Branddirektør B. C. Bahnsen; han solgte den i 1837 for 27,000 Rd. til J. H. Faber fra Lybeck, der opførte Hovedbygningen. Efter hans Død i 1869 overtoges Gaarden af Enken, som i 1874 solgte den med ca. 334 ha, 29 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 200,000 Kr. til H. C. L. Lund, Bernstorff Hovmarksgaard ved Kongens Lyngby, og han afstod den i 1914 til sin Svigersøn A. Pape. Den overtoges derefter i 1926 ved Auktion af P. Pedersen og Kisum, der i 1927 udstykkede ca. 128 ha Ager og Eng, deraf 122 ha til 14 Statshusmandsbrug, som oprettedes efter Loven af 4. Oktbr. 1919 (den saakaldte ny Husmandslov), samt 6 ha til en privat Mand. I 1927 solgte de derefter Randrup med Hovedparcellen til Hans Fogh, af hvem den nuværende Ejer købte Gaarden i 1928.

VIGSTRUPGAARD, Vinkel Sogn og Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Jørgen Christian Christensen, Postfb. Viborg, nærmeste St. Vejrumbro, Afst. 3 km og 12½ km til Viborg, Tlf. Vinkel (Viborg) 2.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Vigstrup, samlet Areal 130,2 ha, deraf 69 Ager, 25 Eng, 27,5 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 7,7 ha Veje, Bakker m. m., Hrtk. 6 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 88,000 Kr. (106,000), Jordv. 64,900 Kr. (75,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 62,405 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Vigstrupgaard ligger 2 km Nordøst for Vinkel By ved Vejen til Vejrumbro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar dels af Lermuld, dels af Sandmuld paa



Vigstrupgaard.

sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er stærkt kuperet (bakket), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet i de senere Aar. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet i Vinkel.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 240 Slagterisvin (de fleste af Pattegrisene indkøbt). Der holdes 15 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vigstrupgaard har gode Bygninger. Den grundmurede Hovedbygning, der er opført i 1870, ligger mod Syd til Haven, har Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme. De 3 sammenbyggede Avslænger, som er opført efter en Brand i 1906, er støbt af Beton og har Tag af Cementsten. Af de 2 Sidelænger, som har Trimpel af Træ, er der Heste- og Kostald i den østlige Sidelænge,

sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Øst, og Værelser til Folkene, Garage og Lade i den vestlige; Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, og som har muret Trimpel, rummer Lade og Kostald. Desuden Øst for Gaarden en Lade, opført af Kamp og tækket med Tagpap, den er sammenbygget i Vinkel med en Svinestald, tækket med Cementsten. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Gaarden er udflyttet fra Byen i 1860—70.

Vigstrupgaard er en gl. Slægtsgaard, som Familien har haft i Fæste fra Randrup siden Aar 1700. I 1706 købte den daværende Fæster Jac. Nielsen den til fri Ejendom, og efter ham overtoges den i 1821 af Sønnen Christen Jacobsen. Han overdrog den i 1861 til sin Søn Thomas Christensen, efter hvem den i 1904 overtoges af Svigersønnen, den nuværende Ejer.

I 1934 er der paa den østlige Del af Marken opført en Gaard med et Tilliggende af 22—25 ha, som det er Meningen at frasælge.

RINDSHOLM MØLLE, Rind Sogn, Sdr. Rind Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Joh. Laursen, Postfb. og nærmeste St. Rindsholm, Afst. 100 m og 7 km til Viborg, Tlf. Viborg 120.

Matr.-Nr. 38a m. fl. af Rind og 1a af Thostrup, samlet Areal 74 ha, deraf 40 Ager, 5 Eng, 27,5 Plantage og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 1 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 149,000 Kr. (142,200), Jordv. 13,800 Kr. (14,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 314,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Vandturbinen).

Rindsholm Mølle ligger tæt ved Rindsholm St. med Indkørsel fra Landevejen Viborg—Aarhus; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet. Engen er god Haardbundseng, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 18 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser delvis i Løsdrift; Mælken leveres til Rind Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 45 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Rindsholm Mølle har grundmurede store, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den store Have, har Frontspids mod Øst og Skifertag; den indeholder en stor Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder og er med den nordlige Gavl ved en kort Mellebygning forbundet med en teglhængt Kontorbygning. Syd for Hovedbygningen ligger en teglhængt Vinkelbygning, som rummer Værelser. Af Avlsbygningerne ligger nærmest Kontorbygningen som en fritliggende Sidelænge en teglhængt Bygning, der rummer Hestestald samt forskelligt, og Øst for dene en Længe, tækket med Tagpap, en Lagerbygning, som ved den vestlige Gavl har en Tilbygning, der indeholder Garage. Desuden Nord for denne en Bygning af Træ, tækket med Cementtagsten, den rummer forskelligt, og Øst for denne en teglhængt Redskabs- og Maskinbygning med Sider af Pandelader. Den teglhængte Ko- og Svinestald ligger i Marken. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger.

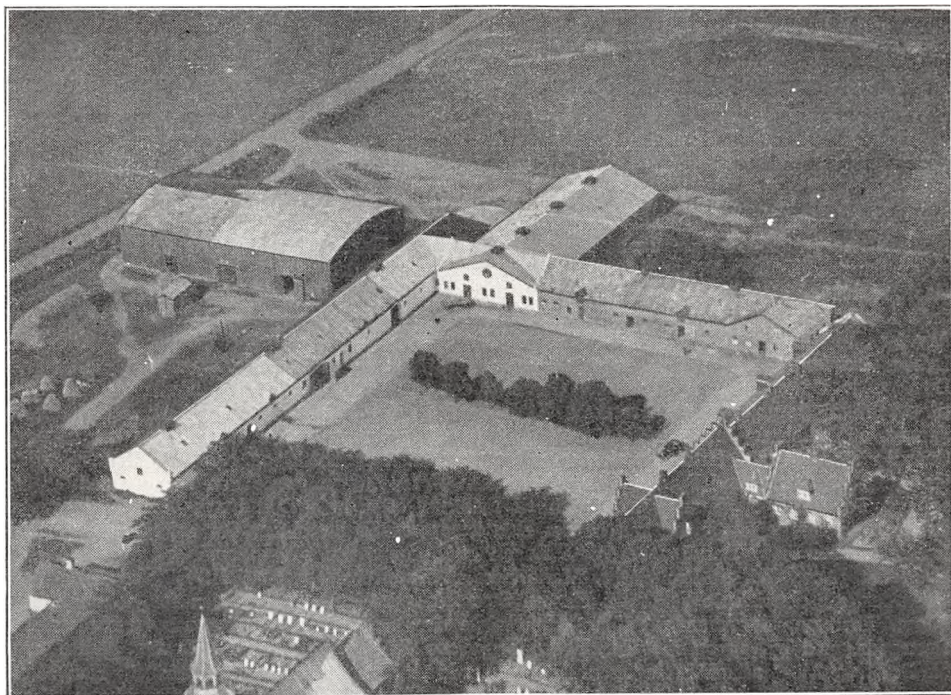
Møllebygningen, som ligger Syd for Gaardspladsen over for Hestestalden og Laden langs Nørreaa, er opført i 3 Etager og tækket med Tagpap og Syd for denne ved Aaen Elektricitetsværket, der er i 2 Etager og har Tag af Eternit. Gaarden har eget Vandværk og eget Elektricitetsværk, som tillige forsyner det nærmeste Opland med elektrisk Strøm. Der hører 5 Huse med 10 Lejligheder til Ejendommen, og der drives fra denne et stort Handelsmøller; Møllens Arbejdsevne pr. Døgn opgives til 350 hkg Hvede, 350 hkg Rug og 50 hkg Byg, og der er fra Møllen, som drives dels ved Elektricitet, dels ved Dieselmotor, Jernbanespor til Rindsholm St.

Rindsholm Mølle, der ligger ved Nørreaaens Udløb fra Vedsø, ligger meget smukt, den hed tidligere Skaber Mølle, og den ejedes da af Domkapitlet i Viborg, der sammen med Byens Borgmester og Raad skal have anlagt Rindsholm Skov i Asmild Sogn. Rindsholm Mølle ejedes i forrige Aarh. fra 1830 af Selmer, som i 1870 afhændede den til Møller; senere ejedes den af Munch, R. Andersen og derefter af P. Rasmussen, af hvem den i 1896 solgtes til Joh. Laursen. Efter hans Død i 1912 overtoges den af Enken, Fru Marie Laursen, der i 1916 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1925 er der tilkøbt ca. 19,5 ha Agerjord.

VINDUMOVERGAARD, Vindum Sogn og Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Godsejer H. C. J. H. Rømer-Bruhn, Postfb. Bjerringbro, nærmeste St. Tange, Afst. godt 3 km og 16 km til Viborg, Tlf. Bjerringbro 110.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vindumovergaard, samlet Areal 281 ha, deraf 250,7 Ager, 19,3 Skov, 5,5 Mose og 5,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 25 Td. 3 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 235,000 Kr. (244,300), Jordv. 177,000 Kr. (184,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 276,995 Kr., Løsøret i »Danmark« for 195,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudenaa-Centralen.

Vindumovergaard ligger ca. $\frac{1}{2}$ km Nord for Vindum By umiddelbart Øst for Vindum Kirke; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Ler-



Vindumovergaard.

muld paa Lerunderlag, et mindre Areal mod Nordvest er dog af en noget daarligere Bonitet og mindre ensartet. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, fra sidst i 1840'erne til ind i Begyndelsen af 60'erne, og i 1890'erne kalkedes der en Del med Melkalk fra Mønsted, siden er der nymerglet i Aarene 1914—16. Af Skovens Bevoksning er to Trediedele Bøg, Resten Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 275 Sække Superf. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100—110 Malkekøer, 4 Tyre og 100 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Vindum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 24 Arbejdsheste, og der tillægges 6—8 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 140 Svin aarlig. Der holdes 12 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Vindumovergaard har grundmurede gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, er bygget i 1648 og skal først senere være indrettet til Hovedbyg-

ning. Den bestaar af en Hovedfløj i Retningen Øst—Vest, opført i én Etage med gennemgaaende Frontspids og Tegtag; ved en kort Forbindelsesbygning er den ved den østlige Ende sammenbygget med en Sidefløj mod Syd til Haven. Hovedbygningen, der ligesom Frontspidserne har kamtakkede Gavle, indeholder en stor god Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder; fra den østlige Gavl af Hovedfløjen udgaar der mod Øst en Forlængelse, der er tækket med Tagpap, denne indeholder Bryggers samt Svinestald.

Avlsbygningerne bestaar af 2 Længer, sammenbygget i Vinkel, idet Gaarden er aaben mod Vest mod Kirken og Landevejen. Af de 2 Længer, som har muret Trimpel og er tækket dels med Tagpap, dels med Pandeplader, rummer den østlige Sidelænge Kostald (den er udvidet i en bred Sidelænge mod Øst) og Ungkvægstald samt Hønselus og i den sydlige Ende, hvor den er udvidet som en kort Forlængelse ind mod Gaarden, Værelser til Folkene; Længen mod Nord indeholder Hestestald, Værelser, Mølleri og Magasin samt Roehus. Endvidere Nord for Gaarden en Trælade. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har indlagt Vand fra Byens Vandværk, der er Lynafleder efter Netsystemet, og til Ejendommen hører Vindum Kirke samt 4 Huse.

Vindumovergaard hed i Middelalderen, saa vidt det vides, kun Vindum. I det 15de Aarh., ca. 1420, nævnes som Ejer Mattis Nielsen, i 1443 Sønnen Hans Mattisen og senere, i 1476, Fru Birgit Maltesdatter; deres Datter Mette bragte den til sin Mand Hartvig Limbek, hvis Datter Johanne bragte den til sin Mand Joh. Bagge, der anføres som Ejer i 1543. Som det hyppigt var Tilfældet, var der ogsaa her flere Arvinger, der samtidig havde Part i Gaarden. Deres Datter Birg. Bagge bragte saaledes en Part af Gaarden til sin Mand Mads Grøn, men samtidig ejedes en anden Part af Jep Brun, hvis Hustru ogsaa var en Datterdatter af Hartv. Limbek; denne Part arvedes af Sønnen Mourids B., der nævnes til Vindum i 1556, og videre til dennes Søn Niels B., som i 1626 solgte denne Part til sin Broder Hartvig Brun. Efter hans Død i 1629 solgte Sønnen Mourids B. samt dennes Medarvinger i 1632 deres Part i Vindum til Iver Lykke. Gaarden blev lagt øde af de kejserlige (Wallenstein's) Tropper under Krigen 1627—28. Allerede i 1630 nævnes Vindumgaard og Vindum Nedergaard, som begge tilhørte Hartv. Bruns Arvinger, og det er mulig Mads Grøns Part, der ogsaa er kommet til disse. Senere solgte Iver Lykke Gaarden, som nu havde faaet sit nuværende Navn, til Marsken Anders Bille, efter hvis Død i 1657 Datteren Lisbet B. bragte Gaarden, der ved Matriklen af 1664 havde 50 Td. Hrtk., til sin Mand Jørg. Skeel til Arreskov. Efter hans Død i 1696 arvedes den af Ægteparrets 4 Sønner, af hvilke Anders Skeel i 1698 udkøbte sine Brødre, hvorefter han i 1700 mageskiftede Gaarden med 47 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 69 Td. Tiendehrtk. og 249 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for Mullerup (Fyn) til Chr. Lauridsen Krarup. Han solgte den i 1708 med 47, 69 og 255 Td. Hrtk. til Janus Friedenreich til Palstrup, efter hvis Død i 1755 den overtoges af Enken, Ane Margr. Linde, og ved hendes Død i 1759 af Svigersonnen, Generaløjtjn. C. Gotfred Irminger. Efter hans Død i 1764 solgte Enken og Børnene den i 1779 med 47, 79 og 324 Td. Hrtk. for 38,000 Rd. til Fru Cathr. Marie Foss, Enke efter Kancellird. H. Eilersen Steinfeldt; hun skænkede den i 1780 til Math. Hansen Steinfeldt, der i 1787 solgte den for 41,200 Rd. til Thom. Thomsen, Østergaard i Salling. Han solgte den i 1794, efter at der var frasolgt en Del Fæstegods, med 47, 55 og 222 Td. Hrtk. for 50,000 Rd. til Jean Arnold Fischer, som i 1797 fik Bevilling til at afhænde Godset, uden at Gaarden mistede sin Hovedgaardsfrihed. Han solgte den i 1804 tillige med Godset for 200,000 Rd. til Kapt. Niels Secher til Trudsholm, der i 1806 afhændede den til den bekendte Ejendomsspekulant, Generalkrigskommissær Joh. Conr. Schuchardt, som i 1815 fik Tilladelse til at udstykke selve Hovedgaarden. Efter at Gods og Tiender var frasolgt, overdrog han i 1819 Gaarden tillige med et Teglværk m. m. for 22,000 Rbd. Sølv til sin Stedsøn, Justitsrd. H. J. R. Fønss til Ørslevkloster, af hvem den i 1827 købtes af Niels Chr. Gjørup; han solgte den i 1834 til V. F. Buurmeister fra Nivaagaard (Sjælland), der i 1840 solgte den for 14,000 Rbd. rede Sølv og 19,000 Rbd. Sedler og Tegn til J. M. B. Jürgensen. Han solgte den i 1853 for 65,000 Rd. til A. V. Nohr, som i 1859 solgte den for 73,000 Rd. til J. Chr. J. Holm. Han afhændede den i 1868 med ca. 310 ha, 26 Td. Hrtk. samt Besætn. og Invt. for 95,000 Rd. til H. J. C. Rendtorff, Himmestrup, fra hvem den i 1867 ved 5. Auktion (vurderet til 162,000 Kr.) udlagdes til Panthaveren P. Jensen for 128,000 Kr.; han solgte den i 1888 for 134,000 Kr. til Forv. A. G. Pedersen, Gaarden var da paa 310 ha med 26¼ Td. Hrtk.; han kultiverede en Mose paa 11 ha, der laa omtrent midt i Marken. I 1900 solgte han derefter Gaarden til Etatsrd. J. Ankerstjerne, Randers, og af ham købte den nuværende Ejer, som var Bestyrer af Gaarden, den i 1912 med ca. 276 ha, 25 Td. Hrtk. samt Vindum Kirke for 230,000 Kr. Der er i 1915 tilkøbt et Areal paa 5,5 ha, som tidligere har hørt til Gaarden.

SKAVNGAARD, Vindum Sogn og Komm., Middelsom Hrd., Viborg A., er ifølge »Danske Atlas« oprindelig oprettet af 2 Bøndergaarde, der med 13 Td. Hrtk. laa under Hald.

I 1656 mageskiftedes den til Marsken Anders Bille, Vindumovergaard, og den laa nu under denne

Gaard til 1708, da Chr. L. Krarup skænkede den m. m. (21 Td. Hrtk.) til Mads Andersen Listo paa dennes Datters Vegne. Efter hendes Død i 1724 solgte han i 1731 Gaarden med 12 og 33 Td. Hrtk. til sin Svigersøn Seier Sommer, der i 1742 solgte den til Kapt. Jens Poulson (senere Børglum Kloster); han solgte den i 1749 til Hans Rafn, som Aaret efter afhændede den til Janus Friedenreich til Palstrup og Vindumovergaard. Den fulgte nu atter denne Gaard til 1779, da Fru Cathr. Steenfældt, f. Foss, skænkede den med 12, 24 og 88 Td. Hrtk., vurderet til 7950 Rd., til Erik Jespersen. I 1793 solgte hans Enke, Christiane Ulrikka Hauch, den for 15,500 Rd. til Etatsrd. Chr. M. Folsach til Gjessinggaard, der i 1795 overdrog den for 15,998 Rd. til sin Svigersøn, den energiske Justitsrd. Chr. Lange til Eskjær, som i 1797 solgte den med 12, 24 og 88 Td. Hrtk. for 20,300 Rd. til Kasserer Jørg. Gorm. Efter ham kom den til Premierløjtn. Joh. B. Schou, fra hvem den 1817 med 6 Huse solgtes ved Tvangsauktion for 7410 Rbd. Navneværdi til Agent Niels A. Buchwald i Viborg; han solgte den i 1818 til Kbmd. H. J. Blom, der i 1825 afhændede den til Biskop J. Bloch; han solgte den i 1828 til E. J. Hepke (senere til Avnsbjerg), hvorefter den i 1831 kom til H. H. Dahl. Senere ejedes den af Prokurator J. H. Bjerring, under hvem den nedbrændte i 1868; han døde i 1877. I 1882 blev der ved 4. Auktion budt 103,000 Kr. for Skavngaard, hvilket Bud dog forkastedes af 2. Prioritetshaver, der begærede sig Gaarden udlagt. Kort efter solgte Administrationen den derefter med Avl, Besætn. og Invt. for 150,000 Kr. med 10½ Td. Hrtk. til J. C. og R. Christensen, af hvilke sidstnævnte senere blev Eneejer; efter hans Død overtoges Gaarden af Enken, som i 1916 overdrog den til Sønnen Adam Christensen, den nuværende Ejer.

(Skavngaard, der nu har et Tilliggende af ca. 117 ha med 4 Td. Hrtk., har gode Bygninger, Hovedbygningen opført i 1922).

HIMMESTRUP, Le Sogn, Hjermind-Le-Hjorthede Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. Chr. From, Postfb. og nærmeste St. Bjerringbro, Afst. 8 km og 16 km til Viborg, Tlf. Mammen 10.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Himmestrup og 5q af Ø, samlet Areal 83,9 ha, deraf 70,2 Ager, 7,7 Eng og 6 Have og Gaardsplads samt Gartneri, Hrtk. 10 Td. o Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 113,100 Kr. (120,000), Jordv. 80,300 Kr. (86,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 152,800 Kr., Løsporet i »Danmark« for 100,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Himmestrup ligger ved Vejen, som fra Le fører til Mammen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 8 km fra denne i Ø, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Sand- og Kvægunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920. Engen er god Lavmose.

Jorden dyrkes intensivt med en Del Handelsgartneri, ca. 40 ha i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Runkelroer, 3. Havre, 4. Byg, 5. Kaauroer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. 30 ha dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Byg, 2.—3.—4.—5.—6.—7. Vedvarende Græs, 8. Kaauroer. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 170 Sække Superf., 15 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 75 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, det er en gl. Stambesætning, som fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte gode Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 142 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Mammen Andelsmejeri.

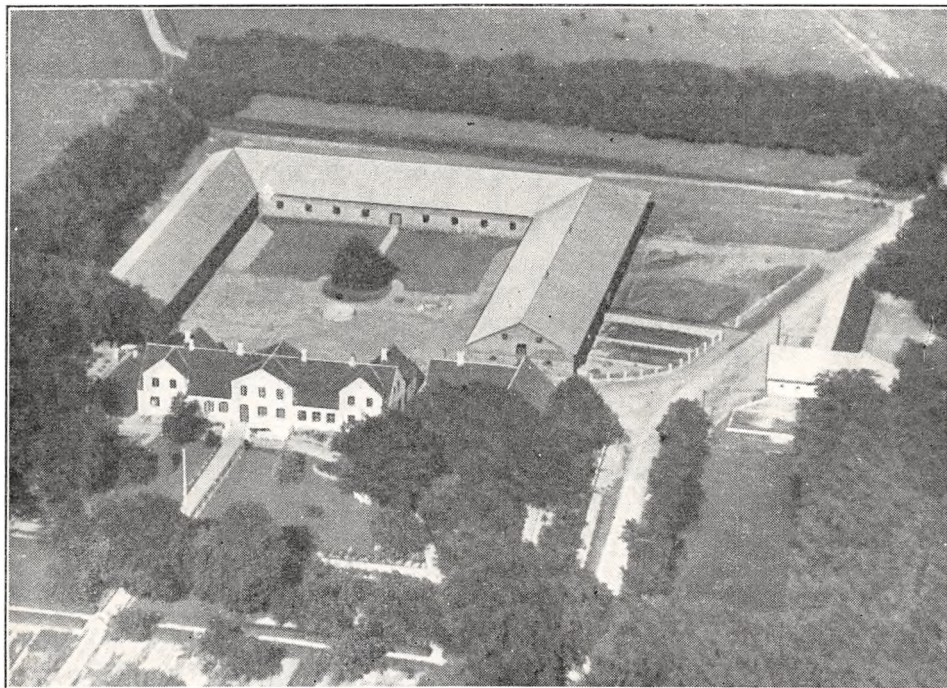
Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, deraf 1 Hingst, flere af Følhopperne er præmierede og stambogsførte; der er for Øjeblikket intet Tillæg, men ellers tillægges der 2—3 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 35 Tillægssøer, og der leveredes i 1932 360 Slagterisvin. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Himmestrup teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Vest til den store Have, er bygget i 1830; den bestaar af en grundmuret hvidpudset Hovedfløj med 2 korte Sidefløje mod Øst; disse, som tidligere var af Bindingsværk, er i den nyere Tid ombygget til Grundmur. Hovedfløjen, der har aaben Veranda til Haven, har gennemgaaende Frontspids, den indeholder en stor og god Beboelse. Af de 2 Sidefløje rummer den sydlige Værelser, den nordlige Gartnerbolig.

De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er bygget i 1927 efter en Brand, er opført af Kamp

med muret Trimpel og Tag af Pandeplader. Af disse er der Heste- og Svinestald i den nordlige Sidelænge, Kostald i den sydlige og Lade i Længen mod Øst. Desuden Syd for Gaarden og Sognevejen en Svinestald, 2 Længer, sammenbygget i Vinkel og opført af hvidpudset Grundmur; fra denne udgaar mod Øst 2 Sidelænger, af hvilke den ene rummer Vognport, den anden Stald til Søer, de 4 Længer er alle tækket med Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger og i Svinestalden Jernbjælker og Rafter, dækket med Ler. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og foruden Gartner- og Fodermesterbolig hører der 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved sin store gl. Have.

Himmestrup ejedes omkring Aar 1500 af (lange) Jens Hvas, hvis Enke, Johanne Hansdatter, og Søn Erik Hvas i 1511 solgte den til Landsdommer Niels Clemmetsen til Avnsbjerg. Senere kom den til Peder Ebbesen Galt til Palsgaard, med hvis Datter den efter hans Død i 1548 kom til Svigersønnen Erik Kaas til Lindbjerg. Ved hans Død i 1578 overtoges den af



Himmestrup.

Enken, Kirsten Pedersdatter Galt, der fik den oprettet til en Hovedgaard. Efter hendes Død i 1616 overtoges den af Sønnen, Rigsrd. Mogens Kaas til Støvringgaard, som samlede og øgede Godset (Gaarden havde 30½ Td. Hrtk., deraf 11 Td. Hrtk. Skovskylde, og ca. 250 Td. Hrtk. Bønderfæstegods). Efter hans Død i 1656 overtoges den af Mette Kaas, efter hvis Død i 1695 Arvingerne solgte den paa Auktion med 39 Td. Hrtk., deraf 12 Td. Skovskylde og 201 Td. Hrtk. Fæstegods til Enke efter Jørg. Skeel, Fru Benedicte Margr. Brockdorff. Senere ejedes den af Sønnen Christen Skeel og efter hans Død i 1731 af dennes Søn Jørgen Skeel, der i 1749 solgte den tillige med Viskum til Hans Christensen Juul. Efter hans Død i 1769 overtoges Himmestrup Aaret efter med 39, 13 og 224 Td. Hrtk. for 30,000 Rd. af Sønnen, Kancellird. Christen Juul til Viskum, efter Overenskomst med de øvrige Arvinger. Han solgte den i 1787 med 39, 44 og 208 Td. Hrtk. samt Viskum for 50,000 Rd. til Sønnen Hans Juul, som i 1795 fik kgl. Bevilling til at afhænde Godset, uden at Himmestrup mistede sin Hovedgaardsfrihed, samt til at udstykke Gaarden. Han solgte den derefter i 1801 med 24, 33 og 94 Td. Hrtk. for 26,000 Rd. til Birkedommer, Kancellird. Chr. Hedegaard, efter hvis Død i 1816 den overtoges af Enken Margr. C. F., f. Sehested. Efter hendes Død i 1847 overtoges den af Broderdatteren, Enkefru Elisab. Birgitte Preetzmann, der i 1853 solgte den til Th. H. Rendtorff. Han sammenlagde Store- og Lille-Himmestrup og nedbrød i 1858 Bygningerne til sidstnævnte. Efter hans Død i 1898 solgtes Gaarden i 1899 med 22 Td. Hrtk. samt Hjerminde og Hjorthede Kirker for 85,000 Kr. til J. Laursen, som i 1905 solgte den med 270 ha, ca. 20 Td. Hrtk. samt Besætn. og Invt. for 160,000 Kr. til A. Jensen, Lundhof (senere til Viskum). Han solgte i 1915 Himmestrup til Udstykning, men beholdt Skoven, hvorefter Gaarden under Verdenskrigen skif-

tede Ejer flere Gange, til den i 1920 købtes af Forp. P. Rasmussen, Tjele, der i 1923 solgte den til Th. Thomsen, Toghale. Efter hans Død i 1933 købtes Gaarden i Februar 1934 af Forpagteren, den nuværende Ejer, for 160,000 Kr. Af Gaardens ca. 270 ha ved Aarhundredskiftet frasolgtes først Skoven med 80 ha, senere de 19 ha Eng samt 86 ha Ager, hvoraf i 1928 55 ha, som udstykkedes til 8 Statshusmandsbrug.

SDR. TULSTRUP, Hjorthede Sogn, Hjerminde-Le-Hjorthede Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Chr. Jensen, Postfb. Bjerringbro, nærmeste St. Ulstrup, Afst. 6 km, 22½ til Randers og 23½ km til Viborg, Tlf. Hjorthede 31.

Matr.-Nr. 2a af Sdr. Tulstrup, 31b af Kællinghøl, 9g af Skern, 5d af Hjorthede og 4k af Sdr. Vinge, samlet Areal 121,4 ha, deraf 90 Ager, 1,2 Eng, 19,2 Skov, 10 Hede og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 0 Skp. 1 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 81,300 Kr. (85,300), Jordv. 64,200 Kr. (65,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løstøret i »Vermund« for 69,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Sdr. Tulstrup ligger ½ km Vest for Vejen fra Hjorthede til Ulstrup med Indkørsel fra denne; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 2 km fra denne, er 63 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 27 ha lettere Jord, Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er for Agermarkens Vedkommende overvejende ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet i 1924. Engen er Haarbundseng langs Gudenaen, Skovens Bevoksning Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Ulstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 62 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Sdr. Tulstrup ejedes i en Del Aar af Familien Laugesen, men i 1888 blev den solgt ved Tvangsauktion fra Lauge Sørensen Laugesen til Peder Jensen, efter hvis Død i 1924 den overtoges af Enken Dorthea Jensen, og efter hende overtog Sønnen, den nuværende Ejer, den i 1920. Matr.-Nr. 31b af Kællinghøl viser tilbage til den gl. Hovedgaard »Kællinghøl« eller »Høllingsholm«, der i Middelalderen laa paa Grænsen mellem Mark og Eng Nord for Gudenaen 2 km Vest for Rønge, hvor det fredlyste Voldsted, omgivet af Grave, endnu ses. Den nævnes i Slutningen af det 15de Aarh., og senere har den været ejet inden for de adelige Slægter: Rosenkrantz, Rud, Rostrup, Kaas og Skeel. Derefter laa den længe under Ulstrup, og den sank efterhaanden ned til at blive Fæstegaard under denne. I 1841 solgte Ejeren af Ulstrup, den dygtige Landmand P. G. Kock, Sdr. Tulstrup til fri Ejendom for 2000 Rd. til Fæsteren Christen Jørgensen, i hvis Slægt Gaarden endnu er.

Sdr. Tulstrup ejedes i en Del Aar af Familien Laugesen, men i 1888 blev den solgt ved Tvangsauktion fra Lauge Sørensen Laugesen til Peder Jensen, efter hvis Død i 1924 den overtoges af Enken Dorthea Jensen, og efter hende overtog Sønnen, den nuværende Ejer, den i 1920.

Matr.-Nr. 31b af Kællinghøl viser tilbage til den gl. Hovedgaard »Kællinghøl« eller »Høllingsholm«, der i Middelalderen laa paa Grænsen mellem Mark og Eng Nord for Gudenaen 2 km Vest for Rønge, hvor det fredlyste Voldsted, omgivet af Grave, endnu ses. Den nævnes i Slutningen af det 15de Aarh., og senere har den været ejet inden for de adelige Slægter: Rosenkrantz, Rud, Rostrup, Kaas og Skeel. Derefter laa den længe under Ulstrup, og den sank efterhaanden ned til at blive Fæstegaard under denne. I 1841 solgte Ejeren af Ulstrup, den dygtige Landmand P. G. Kock, Sdr. Tulstrup til fri Ejendom for 2000 Rd. til Fæsteren Christen Jørgensen, i hvis Slægt Gaarden endnu er.

TULSTRUPGAARD, Hjorthede Sogn, Hjermand-Le-Hjorthede Komm., Middel-som Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Fr. Frederiksen, Postfb. og nærmeste St. Bjer-ringbro, Afst. ca. 5 km og 22½ km til Viborg, Tlf. Hjorthede 6.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Sdr. Tulstrup og 34a m. fl. af Hjermand, samlet Areal 157,2 ha, deraf 55,2 Ager, 82,5 Skov, 1,8 Have og Gaardsplads og 17,7 ha Græsningsjord, Hrtk. 8 Td. 2 Skp. o Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 87,090 Kr. (96,700), Jordv. 68,600 Kr. (71,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 59,500 Kr., Løsporet i »Ver-mund« for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Tulstrupgaard ligger ca. 1½ km Øst for Hjermand By med Indkørsel fra Vejen Hjorthede—Bjerringbro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er for største Delen ret jævnt, Kultur og Gød-ningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, i 1850'erne, og nymerglet i 1915—16. Skovens Bevoksning er blandet.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 26 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Tavl Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Ti-den 3 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 70 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 55 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Tulstrupgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den kønne Have, har aaben Veranda til denne, høj Kælder, Frontspids til Gaarden og Tag af Cemen-sten, den rummer en god Lejlighed. Af Avisbygningerne, som ligger frit, er den nordlige Sidelænge, Laden, tækket med Rør og en Længe Øst for denne, en Trælade, med Tagpap (Gaarden er aaben mod Øst). Den sydlige Sidelænge, der rummer Værelser til Folkene, Heste- og Kostald, er tækket med Cementtagsten ligesom en Længe Syd for Gaarden, der indeholder Svinestald og Magasin. Desuden Vest for Svinestalden et Blokhus med Tag af Græstørv, det rummer Hønsehus. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Tulstrupgaard med sin store gl. Have ligger meget kønt i Skovbrynet af Gaardens Skov.

Tulstrupgaard købtes lidt over Midten af forrige Aarh. af den dygtige Landmand G. P. Kock, Ulstrup; han opførte største Delen af de nuværende Bygninger, og samtidig flyttede han Gaar-den til dens nuværende Plads. Efter hans Død i 1853 overtoges den af Jenchel, der solgte den til Kapt. Tønder. Han solgte den i 1890 med ca. 7¼ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 71,000 Kr. til Forv. V. Tolderlund, Kolding, som senere solgte den til Godsejer L. Th. Schütte, Byg-holm, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1902. Ved Salget beholdt Schütte Skoven, men i 1916 købtes denne tilbage til Gaarden fra Schüttes Dødsbo.

THORUPGAARD, V. Velling Sogn, V. Velling-Skern Komm., Middel-som Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Niels Chr. Justesen, Postfb. og nærmeste St. Ulstrup, Afst. godt 2½ km og ca. 17 km til Randers, Tlf. Ulstrup 20.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Lille Thorup og 9a af Karmark, samlet Areal 71,7 ha, deraf 64,1 Ager, 3,8 Eng, 2,8 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 5 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 75,600 Kr. (74,500), Jordv. 52,600 Kr. (50,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løsporet i Gl. Skanderborg A. Brandf. for 68,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Thorupgaard ligger 3 km Nord for Ulstrup St. ved Landevejen Ulstrup—Randers; Jorderne, hvoraf 58 ha er samlet ved Gaarden, medens Resten ligger 2 km fra denne, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gød-ningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1916—18. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Sdr. Vinge Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 96 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Thorupgaard har grundmurede gode, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1904, ligger mod Nord til Haven; den har Frontspids til denne, høj Sokkel, 2 smaa Frontspidser mod Syd til Gaarden og Skifertag; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger er der Lade i Længen mod Syd; denne, hvis Ydermur er opført af Kamp, har Vindmotor paa Rygningen. Den østlige Sidelænge, der er opført i 1920, rummer Kostald og den vestlige Hestestald, Værelser til Folkene samt Vognport, fra hvilken sidstnævnte Svinestalden udgaar som en Sidelænge mod Vest. Desuden Vest for denne en Længe, der rummer Redskaber og Maskiner samt Hønsehus, den er tækket med Pandeplader. Laden og Hestestalden er opført i 1896, der er Jernbjælker samt murede Hvælvinger i Kostalden, og Vindmotoren leverer Drivkraft til Vandværk og til Gaardens Kværn.

Thorupgaard købtes i 1892 af Mikkell Justesen, Gaarden var da paa 83,5 ha, og efter ham overtoges den i 1898 af Sønnen, den nuværende Ejer. I 1923 er der frasolgt 24 ha til 6 Statshusmandsbrug, og Gaarden fik derved sin nuværende Størrelse.

ILSØGAARD, Ilsø By, Skern Sogn, V. Velling-Skern Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer E. J. Offersen, Postfb. og nærmeste St. Ulstrup, Afst. 6½ km og 23 km til Viborg og Randers, Tlf. Hjorthede 10.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ilsø og 319 m. fl. af Hjorthede, samlet Areal 90,5 ha, deraf 70,2 Ager, 11 Eng, 8,3 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 5 Skp. 0 Fdk. 1¾ Alb.; Ejdskv. 87,000 Kr. (90,300), Jordv. 66,000 Kr. (60,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 79,700 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Ilsøgaard ligger i Ilsø By; af Jorderne ligger ca. 55 ha ved Gaarden, Resten noget spredt, deraf Skoven og 17,5 ha Ager 2 km fra Ejendommen; Jorden bestaar af god Muldjord paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1915. Engen er af god Bonitet, dels Lavmose-, dels Haardbundseng, Skovens Bevoksning Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Blandsæd, 2. Roer, 3. Byg, 4. Rug, 5. Roer, 6. Havre, 7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 20 Sække Kalig., for Tiden ingen Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 42 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Sdr. Vinge Andelsmejeri.

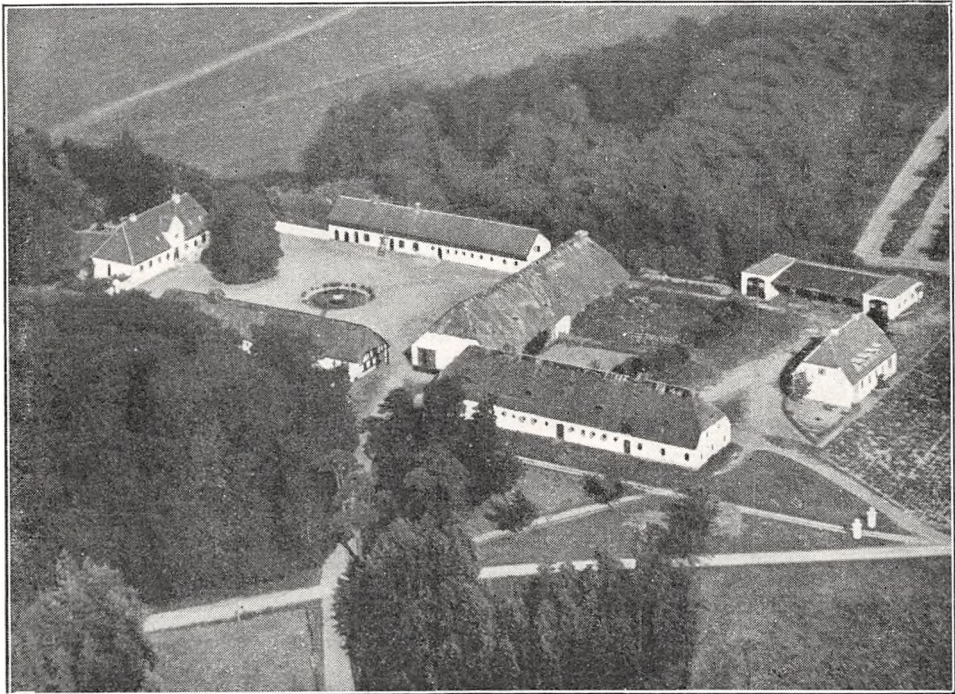
Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen har tidligere været 30 Tillægssøer, men er nu kun 12; der leveres ca. 120 Slagterisvin om Aaret, Pattegrisene er hidtil blevet solgt. Der holdes 8 Faar; Fjerkræholdet er ca. 300 Høns og 100 Gæs.

Ilsøgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til Haven, er opført i 1863; den har Kælder under hele Bygningen, Frontspids mod Øst til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avlslænger er den østlige Længe, som rummer Svinestald og Vognport, opført af Bindingsværk, den nordlige Sidelænge, der er bygget i 1899, rummer Kostald og den sydlige Sidelænge, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, Hestestald og Mølleri, over hvilket sidste den paa Rygningen bærer Gaardens Vindmotor. Desuden ligger Syd for Gaarden en Bygning med Tag af Asbest og Tagpap, den rummer Værelser, en straaetækt Svinestald, og et Hønsehus, tækket med Pandeplader ligesom et Brændehus med Taget helt ned til Jorden. Endvidere en straaetækt Længe, opført af Kamp, den rummer Svinestald og Lade, og Øst for Indkørselsvejen til Gaarden en straaetækt Lade, opført af Bindingsværk, samt Syd for denne en

Hjelm, tækket med Tagpap. Vindmotoren leverer Drivkraft til en Kværn samt til Gaardens Vandværk.

Ilsøgaard er en gl. Slægtsgaard, der har været i Familiens Besiddelse siden 1820. Den nuværende Ejer P. E. J. Offeren, som overtog den i 1892 efter sine Forældre, ejer ogsaa Ilsø Østergaard, der købtes i 1924; den var da paa 21,5 ha, men samtidig tillagde han 22 ha fra Ilsøgaard, hvorved Ilsø Østergaard blev paa 43,5 ha.

SKERN HOVEDGAARD, Skern Sogn, V. Velling-Skern Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Konsulent Gleerup, Postfb. Bjerringbro, nærmeste St. Hammershøj, Afst. 5½ km og 17½ km til Randers, Tlf. Tindbæk 18.



Skern Hovedgaard.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Skern Hovedgaard og 10e af Løvskaal, samlet Areal 153,4 ha, deraf 93,5 Ager, 44 Eng, 11 Plantage og 4,9 Have, Park og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 88,200 Kr. (131,200), Jordv. 57,500 Kr. (76,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 93,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Skern Hovedgaard ligger ca. 2 km Øst for Løvskaal By ved Landevejen Viborg—Randers; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Sandunderlag (dog stedvis Ler). Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er formentlig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet i 1921. Engen er god Haardbundseng paa Blaaler-Underlag, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i en 9 Marks Drift (Sædskiftet er dog endnu ikke endeligt fastlagt); der avles en Del Kartofler, Ærter og Vikker. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 30 Kalig. og 12 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift;

Mælken leveres til Andelsmejeriet »Granly«, som ligger umiddelbart ved Gaarden.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, deraf 3 Følhopper; der er for Øjeblikket intet Tillæg, ellers tillægges der 2—3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer og 1 Orne; Gaarden har Kort til 60 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 80 Høns og 35 Ænder.

Skern Hovedgaard har gode, velholdte Bygninger, overvejende opført af hvidpudset Grundmur. Hovedbygningen, der ligger mod Nord-Nordøst til Haven, er opført i Slutningen af det 17de Aarh. og restaureret i 1842 og 1919. Den er opført i ét Stokværk over høj Kælder, har Veranda eller aaben Terrasse til Haven, Frontspids mod Syd til Gaarden og Tegltag; den indeholder en stor og god Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Den er ved 2 Mure, af hvilke der gennem den vestlige er Indkørsel til Gaarden fra Landevejen, forbundet med de 2 Sidelænger af Avlsbygningerne. Af disse rummer den østlige, som har Trimpel af Træ og er tækket med Tagpap, Værelser til Folkene med Magasin paa Loftet og Svinestald, medens den vestlige, der er af Bindingsværk, rummer Kostald; denne er tækket med Rør ligesom den sydlige Længe, Laden. Desuden Syd for Gaarden en teghængt Bygning, som rummer Inspektørbolig og Økonomilejlighed; i denne er der ligeledes indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Endvidere ud til Siden en vestlig Sidelænge, opført i 1919; denne, der er tækket med Rør, rummer Garage, Heste- og Ungkvægstald og over for denne mod Øst en 3-fløjet Bygning, af hvilke Mellemfløjen, som rummer Vognport, er tækket med Tagpap, medens de 2 teglhængte Sidefløje rummer henholdsvis Maskiner og Redskaber samt Hønsehus. I Halvdelen af Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Ejendommen har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Gaarden ligger kønt ud til Engene ved Nørreaa.

Skern er et gammelt Herresæde, der allerede nævnes i Historien i første Halvdel af det 14de Aarh., da det ejedes af Marsken Peder Vendelbo. I det følgende Aarh. havde flere af dennes Arvinger Part i Skern, saaledes fra 1347 Bo Falk til Vallø, som var gift med hans Datterdatter, og hans Svigersøn Ludv. Albertsen (Eberstein). I 1466 var den mægtige Rigshofmester Erik Ottesen Rosenkrantz Ejer af Skern og efter hans Død i 1503 Sønnen, Rigshofmester Niels Eriksen R.; da han døde i 1516, overtoges Gaarden af Sønnen Henrik R., der var ugift, og efter hans Død i 1537 af Broderen Chrf. R. Da han døde barnløs i 1561, arvedes en Part af Skern af Søstersønnen Erik Krabbe, hvis Datter, Fru Anne K., i 1608 solgte denne til Eske Brock til Gl. Estrup, fra hvem den senere gik over til Svigersønnen, den rige Frands Lykke til Overgaard. En anden Part blev i 1601 af Tage Krabbe mageskiftet til Kronen, som i 1617 erhvervede en Part mere af Chrf. Gersdorff. Endvidere ejede Otte Banner i 1584 en Part af Skern og senere hans Søster, Fru Karen Banner. (Efter en Overlevering blev Skern ødelagt i 1627 af de kejserlige (Wallenstein's) Tropper). Ved vor første Matrikel 1662—64 var Skern delt i 3 Gaarde med henholdsvis 12, 11 og 14 Td. Hrtk., af hvilke den ene, der ejedes af Kronen, var pantsat til ovennævnte i 1655 afdøde Frands Lykke, den anden Part laa under Overgaard (Frands Lykkes Fødeggaard), og den tredje havde forskellige Ejere. Den samlede Skov til de 3 Gaarde havde Olden til 390 Svin. Senere bragte Frands Lykkes Datter Christence, som i sit Første Ægteskab var gift med Frans Brockenhuus til Sebbekloster, en Part af Skern til sin Mand af andet Ægteskab, General Fr. v. Arenstorff, der endvidere i 1686 modtog en Part mere som Gave af Christian d. Femte (denne Part var tilfaldet den overmodige Kai Lykke, Christence Lykkes Broder, som Arv efter Arenstorff's Steddatter Sophie Amalie Brockenhuus, men Kai Lykkes Gods var jo hjemfaldet til Konfiskation). Efter Christence Lykkes Død ægtede Arenstorff senere Aug. Elisabeth Rumohr, der efter Mandens Død i 1689 nedbrød det gl. Skern Slot, som laa i Engdraget længere mod Syd, hvorefter hun i 1692 og følgende Aar opførte det nuværende Skern samt Karmark af Materialerne fra dette. I 1721 solgte Henri. v. Arenstorff derefter sin Part af Skern med 34 Td. Hrtk. og Karmark med 10 Td. samt Tiender og Gods til Kmjkr. Chr. Scheel til Gl. Estrup, hvis Fader Jørgen Skeel allerede omkring 1690 havde købt Parter af de 2 Gaarde, og han indlemmede derefter i 1725 Skern med 70, 33 og 312 Td. Hrtk. i det da oprettede Grevskab Scheel (se Benzon). Efter at dette (grundet paa økonomiske Vanskeligheder) ved kgl. Bevilling var ophævet i 1807 og erstattet med en Fideikommiss-Kapital, solgte Sønnens søn, Grev Jørg. Scheel, i 1813 Skern og Karmark med Gods for 225,000 Rd. til Fæstebønderne, der straks afhændede Skern med 40 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 22 Td. Hrtk. Skovskyl for 13,542 Rbd. Sølv og Tegn til Gehejmekonferensrd. H. H. v. Schilden-Huitfeldt til Clausholm. Efter hans Død solgte Dødsboet i 1822 Gaarden til 12 Gaardmænd, som i 1828 delvis udstykkede den, hvorefter de i 1841 solgte den med 32 Td. Hrtk. og 10 Td. Skovskyl for 10,200 Rd. til Fr. Borch. Efter hans Død i 1868 overtoges den af Enken Johanne Frederikke, f. Frausing, efter hvis Død i 1886 Arvingerne Aaret efter solgte Gaarden (der nu var stærkt formindsket ved Frasalg) for 52,400 Kr. til Chr. S. Poulsen, Qvelstrup, Mols, og Sagfører N. Poulsen, Randers. De solgte den ca. 1908—09 med ca. 218 ha og godt 12 Td. Hrtk. til Gaardens Forp. U. M. Schack, som i 1912 solgte den for 80,000 Kr. til J. Jørgensen. Han solgte den til P. Philipsen, der i 1917 afhændede den til Fabrikant P.

Pagh, som døde i 1921. Senere ejedes den af A. Ingwersen, Bjørnsholm, der i 1923 solgte den for 285,000 Kr. til P. C. Rask, og han solgte den i 1924 til Direktør C. F. Nielsen, Odense. I de følgende Aar havde den atter forskellige Ejere, hvorefter den overtoges af Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere, af hvilken Overretssagfører F. Teisen, Viborg, købte den i Oktober 1932; han solgte i Maj 1934 Gaarden til den nuværende Ejer for 147,000 Kr.

KARMARK, Skern Sogn, V. Velling-Skern Komm., Middelsom Hrd., Viborg A., Postfb. Bjerringbro, nærmeste St. Ulstrup, Afst. 6½ km og 19½ km til Randers. Matr.-Nr. 7a af Karmark.

Karmark nævnes allerede i sidste Halvdel af det 13de Aarh., den ejedes da af Drost Peder Nielsen Hoseøl og senere af Niels Jensen. Ved vor første Matrikel 1662—64 laa den med 3 Td. Hrtk. under Overgaard; kort efter kom den som Avlsgaard med 11 Td. Hrtk. under Hovedgaarden Skern, med hvilken den var forenet til 1813 (se Skern Hovedgaard). Den ejedes derefter af Søren Wam, der omkring 1820 delvis udparcellerede den. Derefter ejedes den med 8½ Td. Hrtk. af Forligskommissær Anders Aarup, efter hvis Død i 1833 Enken Karen Lund i 1834 ægtede Chr. N. Hollesen. I 1846 købtes Gaarden af T. C. Tøttrup, som i 1900 afstod den til Sønnen P. U. E. Tøttrup; han solgte den i 1913 med ca. 175 ha, 8¼ Td. Hrtk. uden Avl og Besætn. for 80,000 Kr. til Hvolbøll. Den kom derefter i Handelen under Verdenskrigen, og i 1917 opførtes der en ny grundmuret, teglhængt Hovedbygning. Senere købtes Gaarden af Bent Jensen, der i 1923 solgte den til G. Frederiksen, Skærvad Mølle. Arealet var da ved Udstykning reduceret til 124 ha, 77/8 Td. Hrtk., idet Gaardens 39 ha store Skov samt en Del Ager og Eng var frasolgt. Gaarden ejes nu af S. T. Andersen.

JOHANNESBJERG, Langaa Sogn, Langaa-Torup-Sdr. Vinge Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer H. O. Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Langaa, Afst. 2½ km og 12 km til Randers, Tlf. Langaa 6.

Matr.-Nr. 4a og 3a af Langaa, samlet Areal 59,3 ha, deraf 11 Ager, 3,3 Eng, 44 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 1 Td. 6 Skp. 2 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 43,600 Kr., Jordv. 27,000 Kr.; Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 17,500 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Johannesbjerg ligger ca. 2 km Nord for Langaa; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet, og der er ingen Kalktrang. Engen er god Lavmose. Af Skoven er 24,5 ha bevokset med Løvtræ, overvejende Bøg paa god Bund, og 19,5 ha med Gran af god Bonitet.

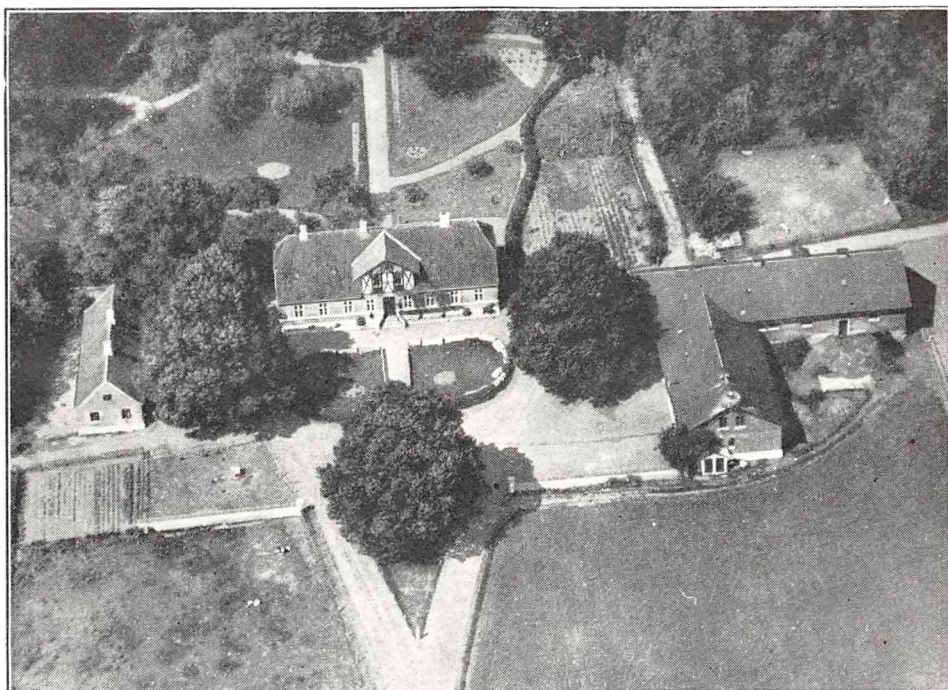
Jorden dyrkes i alm. Vækseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 15 Sække Superf., 5 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 9 Malkekøer, 1 Tyr og 9 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3400 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Langaa« i Langaa.

Der holdes som Regel 2 Arbejdsheste. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer og 1 Orne; der leveres ca. 40 Slagterisvin om Aaret og sælges en Del Smaagrise. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Ænder, Gæs og Kalkuner.

Johannesbjerg har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, som grænser til Skoven, har Frontspids mod Vest og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne ligger mod Nord 2 Længer, der er sammenbygget i Vinkel og tækket med Tagpap. Af disse indeholder den ene Ko-, Heste- og Svinestald, den anden Svinestald og Rum til Materiel; den sydlige Sidelænge, som ligeledes ligger frit, er tækket med Tegl, den rummer Værelser til Folkene, Hønse- og Brændehus. Gaarden er aaben mod Øst mod den 400 m lange Elme-Allé, der fra Sognevejen fører ind til Gaarden. I Stalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, og der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk. Ejendommen ligger kønt i det østlige Skovbryn af Nørreskov, og der er fra Gaarden meget smuk Udsigt mod Øst over Gudena-Dalen.

Johannesbjerg ejedes i Slutningen af forrige Aarh. af Skovrider Lund, som solgte den til Etatsrd. J. Ankerstjerne, Randers; han solgte den i 1903 til Joh. Gerstrøm, Gaarden havde da et Tilliggende af 166 ha, deraf 102 Ager, 19 Eng og Kær, 44 Skov og godt 0,5 ha Have og Gaardsplads med godt 9 Td. Hrtk. I 1910 solgte han den til Stilling, der i 1917 solgte den til B. Andreasen. Han solgte den i 1922 til Brødrene Jensen, som i 1924 afhændede den til M. J. Petersen, den var da kun paa ca. 126 ha, idet der under de mange Ejerskifter var blevet frasolgt ca. 40 ha Ager og Eng. I 1925 udstykkede Petersen derefter godt 60 ha, hvorpaa der oprettedes 9 Statshusmandsbrug. Senere ejedes Gaarden i 4 Maaneder af Læge Madsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i August 1927.



Johannesbjerg.

LANGAAGAARD, Langaa By og Sogn, Langaa-Torup-Sdr. Vinge Komm., Middel-
som Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. E. Helms, Postfb. og nærmeste St.
Langaa, Afst. godt 4 km og 12 km til Randers, Tlf. Langaa 16.

Matr.-Nr. 15a m. fl. af Langaa, samlet Areal 97,2 ha, deraf 80 Ager, 5 Eng, 2
Skov, 1,5 Have og Gaardsplads og 8,7 ha Veje og ubenyttet Areal, Hrtk. 13 Td.
0 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 106,200 Kr. (137,000), Jordv. 77,100 Kr. (95,500);
Bygn. er fors. i Landbyg. Brandf. for 71,790 Kr., Løsøret i »Danmark« for 119,000
Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv.

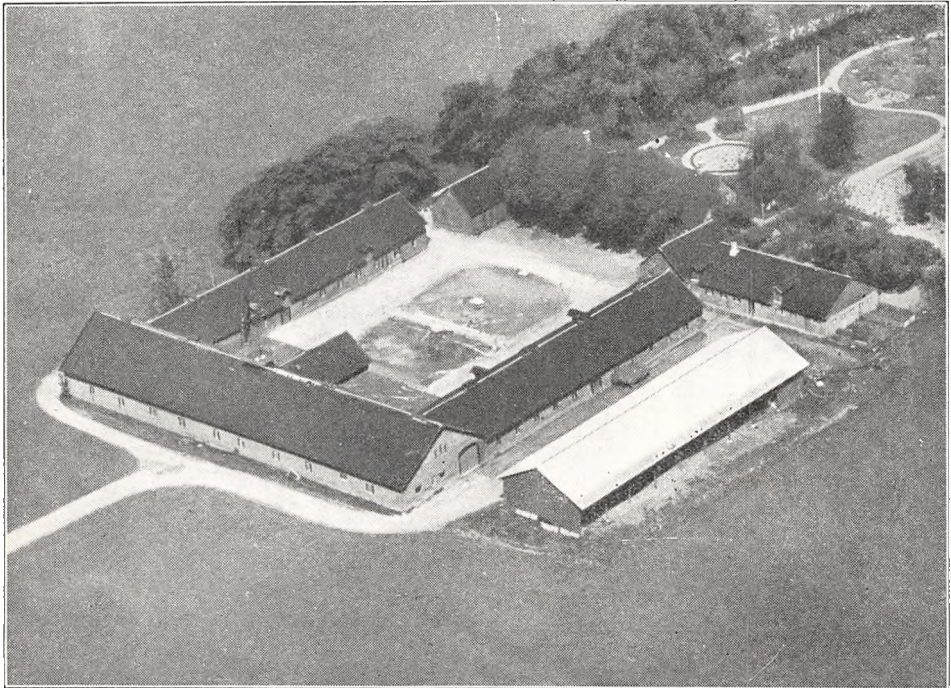
Langaagaard ligger Nord for Langaa ved Vejen, som fra Ulstrup fører forbi Ejen-
dommen til Randers; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 16 ha, som
ligger ca. 4½ km fra denne, er meget uensartede fra stiv Lerjord til Muldjord, Sand-
muld, Sand og Tørvegrave, største Delen dog god Lermuld paa Lerunderlag. Ter-
rænet er dels fladt, dels noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er
drænet og merglet. Engen er god Haardbundseng (lerblandet).

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5.
Havre, 6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. Uden for Driften henligger et Areal
med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 75 Sække Superf. og
50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 2633 kg med 3,73 pCt. Fedt og knap 110 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Langa« i Langa.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, og der drives af og til noget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og (mest) stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 100 Slagterisvin om Aaret; Pattedrisene indkøbes.

Langaagaard har store, gode, overvejende grundmurede Bygninger, der er tækket med Tagpap. Hovedbygningen, som ligger mod Nord til den store gl. Have, er opført i 1875; den rummer en god Lejlighed paa 8 Værelser med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Til Hoved-



Langaagaard.

bygningen slutter sig 2 mindre Sidelænger mod Syd, af hvilke den vestlige indeholder Vognport m. m., og fra den østlige udgaar mod Øst en Sidelænge, der indeholder Svinestald. De 3 sammenbyggede Avslænger, som har muret Trimpel, er opført efter en Brand i 1904. Af disse rummer den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene og Hestestald og den østlige Kostald; den sydlige Længe, Laden, har Vindmotor paa Rygningen samt ind mod Gaarden en kort Sidelænge, der rummer Motor og Akkumulatorer. Ydermuren af Kostalden samt Indermuren af Laden er opført af Kamp. Desuden Øst for Gaarden en Hjelm, tækket med Asbest, den er bygget i 1928. I Heste- og Kostald er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, Vindmotoren trækker Kværn. Der er indlagt Vand fra et fælles Vandværk, og der hører et Hus (bygget i 1930) til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der vid Udsigt over Omegnen.

Langaagaard ejedes i forrige Aarh. af Kr. Nielsen Langa, der senere afstod den til sin Svigersøn N. M. Jensen; han solgte den i 1906 med 107 ha, 14½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 132,500 Kr. til Jens Borring Damdahl. Under Verdenskrigen købtes den af Jens A. Breinholt, som i 1922 solgte den til C. F. Windfeldt, og af ham købte den nuværende Ejer den i Maj 1927. I indeværende Aarh. er der frasolgt ca. 10 ha fra Gaarden.

LANGAA SØGAARD, Langa By og Sogn, Langa-Torup-Sdr. Vinge Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. C. C. Jacobsen, Postfb. og nærmeste St. Langa, Afst. godt 1 km og 14 km til Randers.

Matr.-Nr. 20a m. fl. af Langaa, samlet Areal 104,3 ha, deraf 66 Ager, 11 Eng, 19,3 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 7 ha Græsningsjord (Bakker), Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 86,100 Kr. (108,800), Jordv. 62,800 Kr. (71,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 65,000 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 56,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Langaa Søgaard ligger i Gl. Langaa By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 44 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 22 ha Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Største Delen af Marken er ret jævn, men med stærke Hældninger og Skrænter til den lavtliggende Ejendom, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og stedvis eftermerglet i de senere Aar. Engen er god Haardbundseng, Sand og Ler paa Molér (gl. Søbund). Skovens Bevoksning er Gran med en Del Eg (ca. 25 Aar gl.).

Lerjorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Runkelroer, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Sandjorden dyrkes i følgende 4 Marks Drift: 1. Rug, 2. Kartoffler, 3. Havre, 4. Kløver og Græs. Der er i de senere Aar ikke anvendt Kunstgødning.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Langaa« i Langaa.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer og 1 Orne, og der leveres ca. 185 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 3 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Langaa Søgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har en Loggia med Altan til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den rummer en god Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avislænger er tækket med Tagpap og har Trimpel af Træ. Af disse er der Kostald i Længen mod Nord, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, som i en Forlængelse mod Nord, tækket med Cementtagsten, rummer Svinestald; den vestlige Sidelænge rummer Lade. Til den sydlige Gavl af denne er der opført en Garage og Vognport, til den nordlige Gavl en teglhængt Halvtagsbygning til Maskiner, Redskaber og Vogne og ind mod Gaardspladsen en Vognport, bygget som Halvtag. I Heste- og Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, i Svinestalden ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen samt en mindre Ejendom paa 4,4 ha, som er selvstændig skyldsæt og drives særskilt.

Langaa Søgaard, der har været Fæstegaard under Ulstrup, købtes til fri Ejendom i 1842 af Christen Sørensen Søgaard; han afstod den senere til Sønnen Christian Justesen, efter hvem den overtoges af Svigersønnen Drescher. Efter hans Død overtoges den af Enken, som i 1906 solgte den til Niels Mathias Jensen, Gaarden var da paa 84 ha med 8¼ Td. Hrtk.; han solgte den i 1914 med Besætn. for 90,000 Kr. til Esper Boel, der tilkøbte 20 ha fra en Nabogaard. Han solgte den i 1918 til Knud Thomsen, som i 1925 solgte den til R. Mønsted, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1929.

RØNGEGAARD, Rønge By, Sdr. Vinge Sogn, Langaa-Torup-Sdr. Vinge Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr., og A., Ejer Prpt. Knud K. N. Bach, Postfb. og nærmeste St. Ulstrup, Afst. 3 km og ca. 21 km til Randers, Tlf. Ulstrup 12.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Rønge og 2c af Tulstrup, samlet Areal 96,4 ha, deraf 55 Ager, 29,4 Eng, 1 Have og Gaardsplads og 11 ha Plantage og Lyngbakker, Hrtk. 6 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 72,000 Kr. (93,000), Jordv. 49,200 Kr. (60,600); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 67,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Vandmøllen).

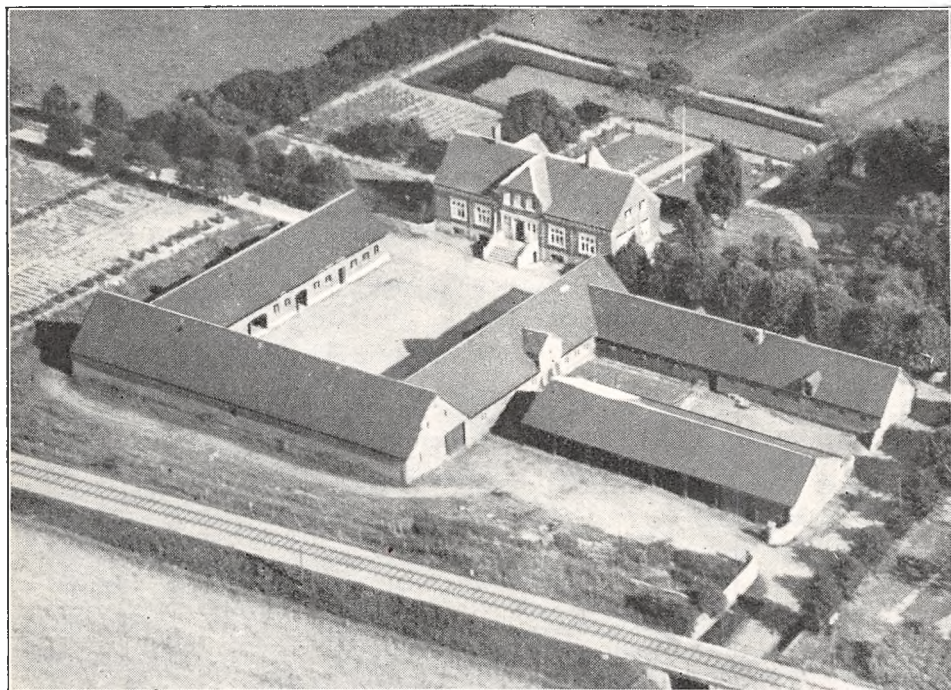
Røngegaard ligger i Rønge By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 17 ha Lermuld paa Lerunderlag og 38 ha Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund

Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1920'erne. Engen er god Haardbundseng langs Gudenaan, Plantagens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; Forbruget af Kunstgødning har i de senere Aar kun været ringe.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre; Mælken leveres til Ulstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer, og der leveres ca. 100 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns samt en Del Ænder og Gæs.



Røngegaard.

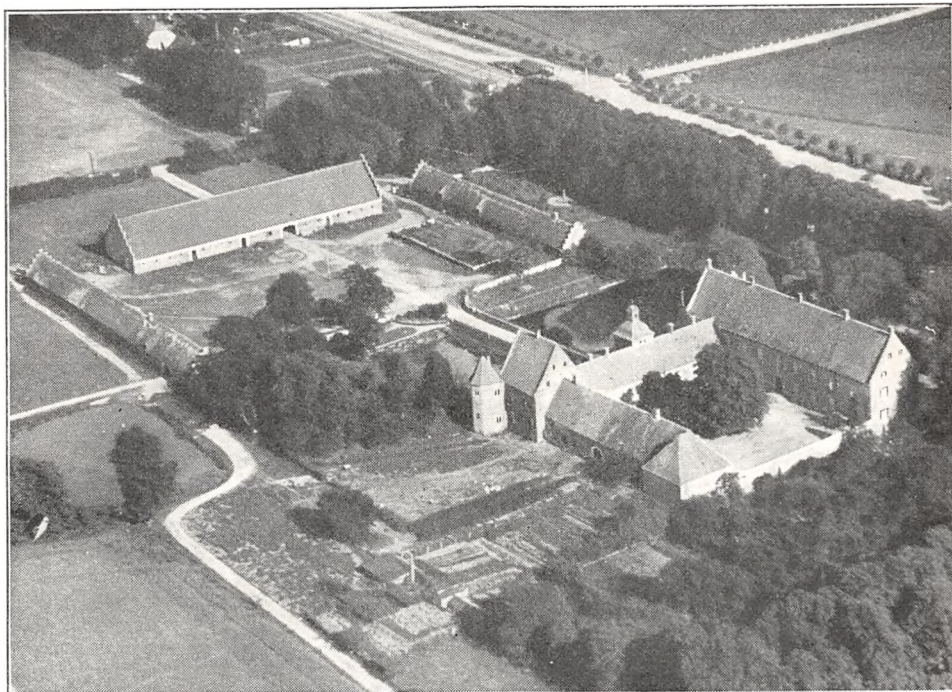
Røngegaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har høj Kælder og Trappe, en Frontspids mod Nord til Gaarden, 2 mod Syd til Haven og Skifertag; den rummer en god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avlslænger var oprindelig tækket med Tagpap, men dette erstattes nu efterhaanden med Pandeplader. Af Længerne er der Lade mod Nord, Værelser til Folkene, Hestestald og Vognport i den østlige Sidelænge og Kostald i den vestlige, fra hvilken Svinestalden udgaar fra den sydlige Ende som en Sidelænge mod Vest. Desuden Vest for Gaarden et Møddinghus, der mod Nord tillige rummer Vognport samt Maskiner og Redskaber. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Til Ejendommen hører et Hus med 3 Lejligheder samt en Vandmølle med 2 Lejligheder; denne er bortforpagtet.

Røngegaard ligger kønt Syd for Banen, og fra Gaarden er der Udsigt over Gudenaadalen. Røngegaard er en gl. Slægtsgaard, som omkring Midten af forrige Aarh. ejedes af Niels Pedersen Bach, efter hvem den i 1877 overtoges af Sønnen Jens Nielsen Bach. Efter hans Død overtoges den af Enken, efter hvem den i 1901 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, Gaarden var da paa 84 ha med godt 6 Td. Hrtk. I 1918 tilkøbtes der ca. 22 ha, men da der senere er frasolgt ialt ca. 10 ha, har Gaarden derved faaet sit nuværende Areal.

ULSTRUP HOVEDGAARD, Sdr. Vinge Sogn, Langaa-Torup-Sdr. Vinge Komm., Middelsom Hrd., Viborg Retskr. og A., Ejer Prpt. J. Bech, Postf. og nærmeste St. Ulstrup, Afst. 50 m og 18 km til Randers, Tlf. Ulstrup 4.

Matr.-Nr. 1as m. fl. af Ulstrup Hovedgaard, samlet Areal 75,4 ha, deraf 61 Ager, 9,4 Eng og 5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 6 Skp. o Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 80,100 Kr. (129,400), Jordv. 62,100 Kr. (75,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 150,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 30,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Ulstrup Hovedgaard ligger umiddelbart ved Ulstrup Station; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Lermuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt; faldende mod Syd, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1922—34. Engen er god Haardbundseng langs Gudenaen.



Ulstrup Hovedgaard.

Gaarden drives som kvægløst Landbrug; næsten hele Agermarken er udlagt med Lucerne, og der er paa Ejendommen en stor Produktion af Lucerne-Mel.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er ingen Svinebesætning; Gaarden har Kort til 35 Svin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ulstrup Hovedbygning, der ligger mod Vest til Have og Park, bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, som omslutter en Borggaard, aaben mod Vest, men afgrænset ved en Mur mod Have og Park. Af de 3 Fløje, der er opført af røde Munkesten og tækket med Tegl, er den lave Nordfløj den ældste; denne, som er i ét Stokværk og har Gennemkørselsport, skønnes at være opført ca. 1591 af Rigsrd. Christen Skeel, Foussingø, der ejede Ulstrup, som han fik oprettet til en Hovedgaard. Han var gift med Tyge Brahes Søster Margrete Brahe, og paa Fløjens Nordside staaer hans og Hustruens samt Sønnens Forbogstaver den Dag i Dag (C. S., M. B., J. S.). Sydfløjen (Hovedfløjen), der er i 2 Etager over de hvælvede Kældere, er opført i 1617 ligesom Porttaarnet midt for Østfløjen af Sønnen, den senere Rigsmarsk Jørg. Skeel, der fortsatte med Faderens Byggearbejder; han fuldførte i 1622 Resten af Østfløjen, som ligeledes er i én Etage og er forbundet med den af Faderen opførte lave Nordfløj ved en kort Pavillon i 2 Etager, der ligesom Sydfløjen flankeres af et ottekantet Hjørnetaarn. Alt tyder paa, at det har været Jørgen Skeels Mening at efterligne Christian d. Fjerdes Frederiksborg, men han naaede ikke saa vidt og fik hverken opført en Fløj mod Vest eller Faderens lave Nordfløj forhøjet med en Etage mere, og Sønnen Christen Skeel med Tilnavnet »den Rige« fortsatte ikke med det af

Faderen paabegyndte Byggeværk. Porttaarnet, der har Ur mod Øst, har over Indkørselsporten en pragtfuld Sandstensportal med Bygherrens og hans 2 Hustruers Navne. Af Borggraven, som oprindelig omgav Hovedbygningen, er nu kun den Del tilbage, der mod Øst afgrænser Borggaarden fra Avlsgaarden. Hovedbygningen er endnu delvis omgivet af de gl. Voldgrave.

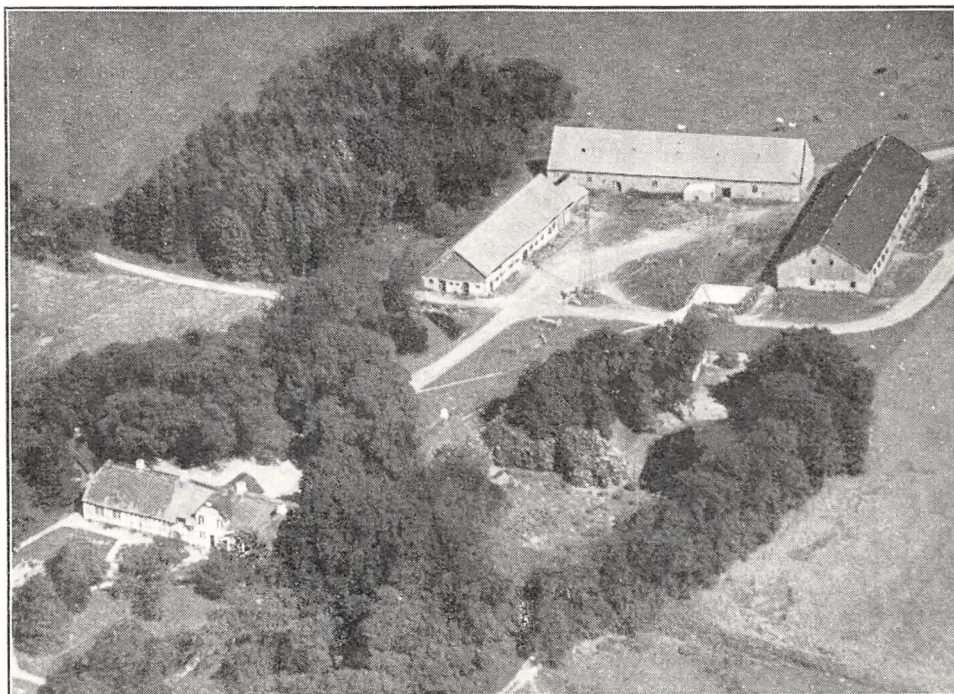
Af Ladegaardens Bygninger er nu kun de 3 ældre røde Længer tilbage, som er opført i 1668 og de følgende Aar af Christen Skeel (»den Rige«). De har kamtakkede Gavle, og paa Laden, der ligger mod Øst, er Soklen beklædt med Kvadre; den er tækket med Tegl, medens de 2 Sidelænger har Straatag. I disse er der Vognport, Heste- og Svinestald i den nordlige Sidelænge og Ko- og Svinestald i den sydlige (sidstnævnte er ombygget i Slutningen af det 18de Aarh.). De øvrige Avlsbygninger, som alle var opført senere, er nu nedrevet efter Gaardens delvise Udstykning. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Avlsgaarden.

Saa vel Borggaarden som Avlslængerne er fredet.

Ulstrup kan føres tilbage til Slutningen af det 14de og Begyndelsen af det 15de Aarh., da Jens Brandtsen — Fader og Søn — pantsatte en Del Gods, de ejede i Ulstrup, til Jens Nielsen (Løvenbalk) til Avnsbjerg. I 1404 solgte Sønnen dette til Jens Nielsen, der i 1406 solgte det til Dronning Margrete. Senere høres der ikke mere til dette før i 1579, da Frederik d. Anden mageskiftede Ulstrup, som da var en By med 3 Gaarde, til Rigsrd Chr. Skeel til Foussingø og Hegnet, der fik Gaarden oprettet til en Hovedgaard (se under Hovedbygningen). Efter hans Død arvedes Ulstrup og Hegnet af den yngste Søn, Rigsmarsk Jørgen Skeel, som ved Køb og Mageskifte øgede Godset betydeligt, saaledes i 1624 med den tidligere Hovedgaard Kællinghøj i Hjørthede Sogn med 10 Fæstegaarde, 1 Bol og 12 Huse (se Sdr. Tulstrup). Efter hans Død i 1631 overtoges Ulstrup af Sønnen Christen Skeel (»den Rige«), der øgede Godset baade med Gaarde og Tiender og opførte Avlsbygningerne. Efter hans Død i 1688 gik Ulstrup over til Sønnen, Kmjr. Jørgen S., efter hvis Død i 1695 den overtoges af Enken, Benedicte Margr. v. Brockdorff; hun overdrog den senere til Sønnen, Kmhr., Oberst Christen S., der ligesom Faderen kun sjældent opholdt sig paa Ulstrup. Efter hans Død i 1731 overtoges den af Enken, Aug. v. Winterfeldt. Den arvedes derefter af Sønnen, Gehejmerd. og Staldmester, Grev Jørgen Skeel (Scheel), der i Aarene 1765—67 underkastede Hovedbygningen en gennemgribende Restauration og Ændring i det Indre, hvorefter han i 1767 overdrog Gaarden med 54, 23 og 463 Td. Hrtk. til Sønnen, Grev Christen Scheel. Efter hans Død i 1771 (som Gesandt i Rusland) overtoges Ulstrup af Enken, Carol. Eleonore Agnes Raben, som i 1797 ombyggede (eller byggede) den sydlige Sidelænge af Avlsbygningerne. I 1794 oprettede hun Ulstrup til et Stamhus med 54, 29 og 465 Td. Hrtk., hvilket hun atter fik ophævet i 1798. Hun lod anlægge det skønne Have- og Parkanlæg med Linde-Alléerne, som Digteren St. St. Blicher senere omtaler og beundrer. Efter hendes Død i 1808 overtoges Ulstrup af Sønnen, Grev Jørgen Scheel, der ligesom Bedstefaderen (Staldmesteren) var ret ødsel og havde et stort Forbrug; han pantsatte Aaret efter Ulstrup for 150,000 Rd. Cour. til Bankier Gambrecht Moses i Hamburg, der straks transporterede Pantet til Kejser Napoleons Ungdomsven L. A. F. de Bourienne, som da var fransk Gesandt i Hamburg. Han købte i 1818 Ulstrup paa Auktion for 170,000 Rbd. rede Sølv; han kom aldrig selv til Ulstrup, som han lod drive ved Bestyrer, og under den haarde Landbrugskrise maatte han i 1827, efter at han forgæves havde prøvet paa at afhænde Gaard og Gods for 70,000 Rbd. til Fæstebønderne, lade den kgl. Kasse overtage Ulstrup for 59,700 Rbd. Denne solgte i 1835 Gaarden med Gods ved Auktion for 118,200 Rbd. Sølv til Overretsprokurator Ph. J. Knudsen, der overdrog Skødet til Hofbager Piper, som atter for 128,000 Rd. solgte Gaarden til dennes Forp., den meget dygtige Landmand, Forstraad, Kmrd. Peter Gottlieb Kock (se Sdr. Tulstrup); han afløste Hoveriet, bortsolgte Godset, udvidede det til Gaardens hørende Teglværk, anlagde et Dampbrænderi, satte Skoven under forstmæssig Drift og tilplantede en Del af den lettere Jord. Han solgte derefter Ulstrup i 1850 for 150,000 Rd. til cand. jur. F. Mourier-Petersen (senere Rugaard), som i 1854 solgte den for 240,000 Rd. til Lensgreve F. M. Knuth til Knuthenborg. Efter hans Død i 1857 solgtes den ved Auktion for 222,000 Rd. og Udredelsen af nogle Legater med Tiender, Brænderi, Teglværk, Besætn. og Invt. til Grev Jørgen Scheel til Gl. Estrup, der i 1868 solgte den for 235,000 Rd. til Kmhr., Hfjm., Greve S. L. Ahlefeldt-Laurvig, hvis Søn, Grev Fr. A.-L., drev Gaarden som Forp. i en Række Aar. I 1917 købtes Ulstrup derefter med 620 ha, deraf 278 ha Ager, 55 Eng, 5,5 Mose, 275 Skov og 6,5 ha Have, Park og Gaardsplads af William Hansen, der i 1918 solgte den til Kmjr. O. B. S. Bech. Efter hans Død i 1920 solgte Dødsboet i 1921 Gaarden til J. Laursen, Ormstrup, og Rentier S. Chr. Hansen, som i 1923 frasolgte ca. 200 ha, hvorpaa der oprettedes 32 Statshusmandsbrug med 5,5—8 ha. I 1925 solgtes Skoven, Matr.-Nr. rak m. fl. af Sdr. Vinge, 140 ha med 2 Td. 4 Skp. 1 Fdk. ¼ Alb. Skovskylshrtk., samt Skovriderbolig, Skovfogedsted og 4 Arbejderboliger til Fr. Monrad, og i 1928 solgtes en Del af Hovedbygningen (den sydlige Fløj samt Østfløjen hen til Porttaarnet) samt Avlsgaarden (Resten af Jorden og Avlsbygningerne) til N. Kjellerup, efter hvem Ejendommen paa Auktion i Maj 1933 købtes af Gaardens tidligere Forp., den nuværende Ejer, for 110,000 Kr.

I 1934 har Direktør Chr. Toft, Randers, derefter købt ovennævnte Del af Hovedbygningen med 2,5 ha Have og Grund for 35,000 Kr.

LYSGAARD HERRED



Marsvinslund.

MARSVINSLUND, Vium Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Søren Møller, Postfb. og nærmeste St. Sjørsløv, Afst. 3½ km, til Kellerup 8 og til Viborg 13½ km, Tlf. Demstrup 8.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Marsvinslund, samlet Areal 193 ha, deraf 152 Ager, 6 Eng, 28 Skov, 5 Mose og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdkv. 141,300 Kr. (171,000), Jordv. 100,400 Kr. (118,200); Bygn. er fors. i »Ver-mund« for 78,700 Kr., Løsporet i Lysgaard Hrd.s Brandf. for 57,000 Kr.; Lys fra Demstrup Elektricitetsv.

Marsvinslund ligger ca. 3 km Nordvest for Demstrup By, hvorfra offentlig Vej fører forbi Ejendommen og videre til Almind; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er dels mild Lermuld, dels Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag og Klæg. Ter-rænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merg-let fra ældre Tid og i Aarene 1924—34 nymerglet fra eget Mergelleje. Engen er god Haardbundseng (gl. Søbund), Skovens Bevoksning Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Rajgræs, Agerhejre og Hundegræs;

af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 30 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Grundvad Andelsmejeri.

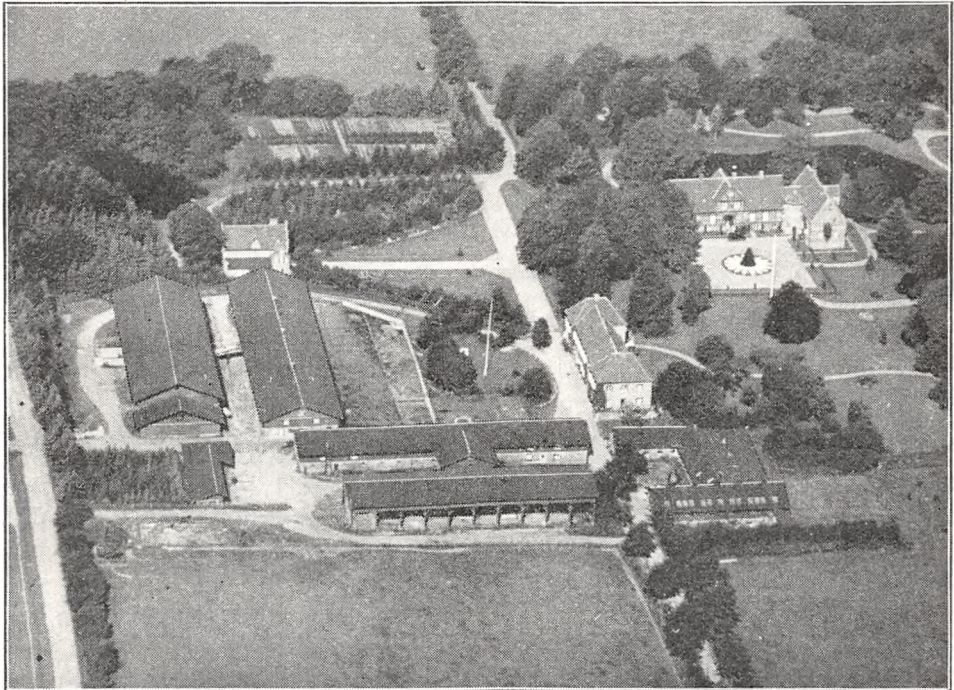
Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 85 Svin aarlig. Der holdes 30 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Marsvinslund Hovedbygning ligger mod Syd til Haven; den er af hvidpudset Egebindingsværk i et Stokværk over Kælderen og tækket med Straa, opført i 1654, men i det følgende Aarh. forlænget mod Øst og paasat en gennemgaaende Gavlkvist, som til Gaarden har et lille Fremspring. Om Hovedbygningen, der er restaureret i 1918, er der endnu Rester af Voldgrave. Af de 2 fritliggende Sidebygninger, som ligger mellem Hovedbygningen og Avlsbygningerne, er der Værelser i den østlige, som ligeledes er af Bindingsværk og tækket med Straa, og Bolig for Fodermesteren i den mod Vest; denne, der er af Grundmur, er tækket med Tagpap. Af de 3 Avlslænger, som er opført af Kamp, er der Kostald i den østlige Sidelænge; denne, som ligger frit, er tækket med Tagpap. De 2 andre, der er sammenbygget i Vinkel, har Tag af Cementsten; af disse er der Lade i Længen mod Nord og Hestestald samt Vognport i Sidelængen mod Vest, der ligesom Kostalden har Trimpel af Træ. Desuden Syd for Kostalden og Indkørselsvejen til Gaarden en Svinestald, opført af Kamp, 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel, den ene tækket med Tagpap, den anden med Pandeplader. I Ko- og Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, der staar paa Gaardspladsen, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger ret kønt, omgivet af Have og Skov.

Marsvinslund er opstaaet af den nedlagte Bondeby Baastrup, hvis 4 Gaarde gjorde Hoveri til Avnsbjerg, og den er dannet og bygget af dennes daværende Ejer Jørgen Marsvin (se Avnsbjerg), der gav Gaarden dens nuværende Navn. Marsvinslund, som ved vor første Matrikel 1662—64 kun havde 8 Td. Hrtk., laa derefter under Avnsbjerg til 1732, da dennes Ejer Steen Jørgensen solgte den med 13 Td. Hrtk. til Forp. Lars Nielsen Schophuus til Avnsbjerg. Han solgte den i 1740 til Hofforgylder, Borgmester Gabriel F. Milon, der i 1745 overdrog den til D. Hansen, efter hvis Død i 1748 Margr., f. Dyssel, i 1749 solgte den til Raadmd. Arnt Dyssel. I 1757 solgte han den til Peder Panderup (senere til Søndervang i Stadil Sogn), som i 1761 afhændede den til Justitsrd. Enev. Berregaard Lugge. I 1767 solgte han den med 13 Td. Hrtk. og 4 Td. Fæstegods til Chr. Melchiorsen, Nørager, der i 1769 solgte den tillige med Baastruphus for 4000 Rd. til Justitsrd. Chr. Siegfr. Eenholm, efter hvis Død samme Aar Enken, Anna Marie Poulson, i 1773 ægtede Major Joh. v. Fochen. I 1776 solgte han Gaarden for 5000 Rd. til Rud. H. Linde (senere til den nu udstykkede Rosborggaard i Mønsted Sogn), der i 1785 overdrog den for 5400 Rd. til Major Hans Chr. Moldrup, Vestervig Kloster; han solgte den i 1788 for 6000 Rd. til Laur. Ammitzbøl (se Kjeldkær, Bind V, Side 139), som Aaret efter afhændede den for samme Sum til Enkefru Mette Cathr. Jespersen. Hun ægtede i 1801 Anders Hansen, efter hvis Død i 1860 Gaarden overtoges af Brodersønnen P. S. Hansen; efter hans Død i 1880 overtoges den af Sønnen Hans Jacob Hansen, kendt under Navnet Sædegaardsejer Hansen, Marsvinslund, senere Landstingsmand. Han var en anset, afholdt og dygtig Mand, kendt af sin Samtid for sine mange gode Interesser for, hvad der kunde løfte og gavne Folk og Fædreland, hvilket prægede hans Samarbejde med sine Medarbejdere ved Gaardens Drift, hans Arbejde paa Egnen for filantropiske og nyttige Sammenslutninger, saaledes for Plan og Orden i de da paabegyndte Husmandsrejser Landet over, for vort Folks Ædruelighed og for Fædrelandets Historie og Minder. Ved hans Død i 1900 — hans Slægt havde da ejet Gaarden i Hundrede Aar — overtoges denne af Enken Karen, f. Christensen, og senere af Svigersønnen S. Hansen, Gaarden var da paa 224 ha med ca. 11 Td. Hrtk. foruden 4 Bolsteder med tilsammen 60 ha samt et Hus. Han solgte Gaarden i 1917, og nu kom der Uro om Jørg. Marsvins gl. Sædegaard ligesom over Hundreder af andre større og mindre Gaarde. I 1918 solgtes den for 425,000 Kr. af Matzen til Ejendoms-handler Mortensen. I 1920 frasolgtes ca. 28 ha, mest Eng og Mose, og i 1921 solgte Kbmd. P. C. Rørsgaard Marsvinslund med Besætn. og Invt. til den meget store Pris 487,000 Kr. til Forp. F. Jappe, hvorefter Gaarden ved Tvangsauktion i 1922 atter overtoges af P. C. Rørsgaard, som i 1924 mageskiftede den til Godsforvalter Lind, Gersdorffslund, og samme Aar kom den derefter til den nuværende Ejer.

AVNSBJERG, Sjørsløv Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer P. J. de Neergaard, Postfb. og nærmeste St. Sjørsløv, Afst. 2½ km, til Kellerup ca. 4 og til Viborg 16 km, Tlf. Demstrup 42 (Hovedbygningen), 13 (Avlsgaarden) og 62 (Skoven).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Avnsbjerg, samlet Areal 423,5 ha, deraf 231 Ager, 33 Eng, 140 Skov, 8 Mose, 6,5 Have og Gaardsplads og 5 ha andre Arealer, Hrtk. 28 Td. 2 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb. (Gaarden) og 2 Td. 1 Skp. 3 Fdk. ¾ Alb. (Skoven); Ejdskv. 372,600 Kr. (405,800), Jordv. 272,600 Kr. (302,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 351,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for ca. 300,000 Kr.; Lys og Kraft fra Demstrup Elektricitetsv.



Avnsbjerg.

Avnsbjerg ligger ca. 3 km Sydøst for Sjørsløv St. ved Landevejen Kellerup—Viborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar væsentlig af god mild Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er svagt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der kalkes for Tiden 1 Skifte aarlig med Mosekalk. Engen er nærmest Lavmose. Af Skoven er 11 ha Granplantage, medens 129 ha er bevokset dels med blandet Løvtræ, dels med Gran.

Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør J. Preetzmann; Jorden dyrkes i fri Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 75 Kalig. og 250 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 125 Malkekøer, 4 Tyre og 75 Stkr. Ungkreaturer er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3700 kg aarlig med 160 kg Smør, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Alderslyst Mejeri ved Silkeborg (privat).

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret

ca. 550 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 247 Svin aarlig. Af Fjerkræ holdes kun til Gaardens Brug.

Avnsbjerg, der ligger i Parken Nordvest for Avlsgaarden, bestaar nu af 2 teglhængte Fløje, sammenbygget i Vinkel, af hvilke Vestfløjen formodentlig rummer Rester af Rigshofmester Mogens Gjøe's gl. Hovedbygning, der i Datteren Eline Gjøe's Jordebog omtales som det store Korshus og vistnok var 3-fløjet. Den har høj Kælder med ca. 1,5 m svære Mure af Munkesten, opført i én Etage af Bindingsværk over disse. Den var tidligere i 3 Etager, men de 2 øvre Etager blev nedbrudt i Begyndelsen af forrige Aarh. af Generalauditør H. J. Lindahl, der samtidig nedbrød de (Mogens Gjøe's) 2 andre Fløje mod Nord og Øst. Senere opførtes 2 mindre Fløje mod Øst med Plads til Økonomi m. m., men disse blev nedrevet i 1872, og i 1897, da Hovedbygningen gennemgik en Hovedrestauration, blev den nuværende gennemgaaende Gavlkvist paasat. Nordfløjen, som er opført i 1917—18 af den nuværende Ejer, er forbundet med den gl. Hovedfløj (for ikke at trykke denne) ved en kort lav Forbindelsesbygning, ud for hvilken der i Vinklen mellem de 2 Fløje staar et lavt, rundt Taarn; den er opført af røde Munkesten med Tagetagen, der springer lidt frem, afgrænset ved en Buefrise omkring Fløjen og Taarnet m. m. Hovedbygningen, der er tækket med Tegl, er omgivet af delvis bevarede Grave, som ogsaa har omfattet Avlsgaarden.

Inspektørboligen, der afgrænser Gaardspladsen til Avlsgaarden mod Nord, er opført i 1926. Den bestaar af en Hovedfløj, som ved hver Ende har en lidt højere Pavillon, der springer lidt frem mod Nord som 2 Sidelænger. Den er opført i 2 Etager, tækket med Tegl og rummer foruden Inspektørbolig tillige Økonomilejlighed. Saavel Hovedbygningen som denne indeholder en meget herskabelig Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsgaarden har nye grundmurede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1911 og 1921, de er tækket med Tagpap. Af Gaardens gl. Avlsbygninger er kun bevaret den gl. teglhængte Portbygning, gennem hvilken der er Indkørsel til Gaarden fra Syd; den har Kamgavle med Blindinger samt 2 smaa lave Sidefløje, hvis Gavle ligeledes er pyntet med Blindinger. Øst for denne, Syd for Gaardspladsen over for Inspektørboligen, ligger Kostalden og Laden som 2 parallelle Længer, opført i 1921 efter en Brand, og paa lignende Maade afgrænses Gaardspladsen mod Øst af de 2 parallelle Længer Hestestalden og en Hjelm, forbundet ved en kort Tværfløj. De 2 Staldlænger har Trimpel af Træ, og Hestestaldlængen rummer tillige Værelser til Folkene (i den nordlige Ende) og Mølleri (i den sydlige). Desuden Nord for denne og Hjelmen en Svine-stald, 2 Længer opført af Kamp og sammenbygget i Vinkel, samt en nyere Længe, opført af Træ, og Øst for Laden en Vognport, 2 Længer, sammenbygget i Vinkel; denne er opført af Træ ligesom Laden. Staldene har ildfaste Lofter, Jernbjælker og Lægter, dækket med Ler. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører en Skovfogedbolig samt 6 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger meget kønt, omgivet af Have, Park og Skov.

Avnsbjerg træder allerede frem i Historien paa Kong Olufs Tid, og den ejedes da, i 1377, af Niels Eriksen, hvis Slægt senere, da Frederik d. Første i 1525 paabød Adelen at antage Slægtsnavne, antog Navnet Løvenbalk efter sit Vaaben (efter en Overlevering skulde han være en Sønnesøn af Christoffer d. Anden). Efter hans Død overtoges Avnsbjerg af Sønnen, Rigsrd. og Landsdommer i Nørrejylland Jens Nielsen (Løvenbalk), som i 1404 dræbte Jens Jensen Brok til Clausholm, for hvilket Drab han af Dronning Margrete blev idømt svære Bøder og »Soner« til den dræbtes Hustru og Slægt. Efter ham, der døde i 1430'erne, forblev Gaarden hos Slægten til ind i det 16de Aarh., da det begyndte at gaa tilbage for denne, idet Avnsbjerg blev pantsat dels til Predbjørn Podebusk, dels til Rigsrd. Niels Clemmetsen, som senere blev Eneeer. Ved hans Død i 1518 inddrog Christian d. Anden hans Gods, deriblandt Avnsbjerg, der dog i 1523 af Frederik d. Første blev overgivet til Sønnen Rasm. Clemmetsen. Efter hans Død i 1529 købte og samlede Rigshofmester Mogens Gjøe Avnsbjerg (se under Hovedbygningen), og ved hans Død i 1544 arvedes Gaarden af Sønnen Chrf. Gjøe, der efter alt at dømmes var en dygtig Landmand, ligesom han øgede Godset. Ved hans Død i 1584 overtoges Gaarden af Enken, Fru Birg. Bille, og ved hendes Død i 1595 (Ægteskabet var barnløst) vistnok af Chrf. Gjøe's Søster Helvig Gjøe. Ved hendes Død i 1597 arvedes den af hendes Dattersøn Peder Marsvin, Hollufgaard. Efter hans Død i 1614 overtoges den af Enken, Mette Axelsdatter Brahe, og efter hendes Død i 1622 af deres eneste Søn Jørg. Marsvin; han, der ejede flere Herregaarde og i 1654 oprettede Marsvinslund, blev under de følgende Krige saa forarmet, at han det sidste Aar af sit Liv — han døde i 1671 — levede af Naadsensbrød paa Abildgaard ved Nibe (se for øvrigt St. St. Blicher: »De tre Helligaftener« og »E Bindstouw). I 1655 solgte han Avnsbjerg til Rigsmarsk Anders Bille til Damsbo, som straks overdrog den til Sønnen Erik Bille til Løgismose, efter hvis Død i 1656 Enken, Mette Rosenkrantz (senere gift med Niels Krabbe), i 1669 solgte Avnsbjerg og Marsvinslund til Chrf. Ulfeld, Alslevgaard. Efter hans Død i 1670 ægtede Enken, Sophie Amalie Krag, Grev Otto Rantzau til Rosenvold, efter hvis Død i 1719 Gaarden overtoges af Sønnen, Baron Otto Rantzau; han solgte i 1732 Avnsbjerg med 74 og Marsvinslund med 13 Td. Hrtk. samt 60 Td. Tiendehrtk. og 467 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Forp., Kommercerd. Steen Jørgensen (St. St. Blichers Mormorfader), der straks solgte Marsvinslund (se denne); han, som havde en stor Børneflokk, overdrog i 1752, 2 Aar

før sin Død, Avnsbjerg med Tiender og Gods, ialt 439 Td. Hrtk., for 30,000 Rd. til sin ældste Søn, Etatsrd. Steen Steensen (senere adlet under Navnet de Steensen, efter hvem Digteren er opkaldt). Han var en virksom Landmand, der forbedrede Gaarden, baade hvad Ager, Eng, Mose, Skov og Have angik, navnlig udvidede og forskønnede han det af Faderen paabegyndte store Haveanlæg, som var anlagt i fransk Stil (paa sine gl. Dage klager Digteren Blicher over Havens Forfald). Senere oprettede han Parcelgaarden »Liselund« Vest for Skoven, og paa denne tog han Bolig, da han i 1793 solgte Avnsbjerg med 75, 108 og 325 Td. Hrtk. for 72,000 Rd. til Sukkerraffinadør Hans Ammitzbøl, Randers (se Holbækgaard); han, som var en dygtig Landmand, tog fat paa Landboreformerne med at faa Fæstegaardene udskiftet af Fællesskabet, delvis udflyttet og de jordløse Huse tillagt en Jordlod. I 1798 solgte han tillige med Birkedommer Erik Chr. Møller til Møllerup, der havde Part i Gaarden, Avnsbjerg med Tiender og Gods for 106,000 Rd. til Hans Ægidius og Søren Schjøtt, som i 1802 afhændede Gaarden med 69, 72 og 247 Td. Hrtk. m. m. for 92,500 Rd. til en af Datidens store Ejendomsspekulanter, Generalauditør Hans Jacob Lindahl. Han begyndte straks med at sælge Fæstegodset og Tienderne, ligesom han tog fat paa udparcellere den henved 900 ha store Hovedgaard, hvorfra han fraskilte Gaarden »Duelund« med godt 20 Td. Hrtk. samt »Donsborg«, »Stensborg«, »Risbak« m. fl. Derefter gjorde han et Par forgæves Forsøg paa at afhænde Gaarden med Hovedparcellen, men Handlerne gik over Styr, og ved hans Død i 1812 overtoges Gaarden af Enken Maren, f. Svinth, der i 1820 solgte den med 32 Td. Hrtk. samt Sjørsløv Kirke med 22 Td. Tiendehrtk. for 25,000 Rbd. Sølvt til Tiendekommissionær Laur. Chr. Djørup til Hindsels. Han moglede Jorden, frasolgte yderligere en Del Parceller og solgte derefter Gaarden i 1834 med 29 Td. Hrtk. m. m. for 26,000 Rbd. Sølvt til Kbmnd. H. Landmark, som i 1839 solgte den for 39,000 Rd. til E. Joh. Hepke. Han afhændede den i 1841 til Birkedommer, Kmrdr. Chr. Christensen, efter hvem den overtoges af Sønnen C. V. A. Christensen, der i 1853 solgte den for 116,500 Rd. til P. Chrf. Neergaard, en Søn fra Gunderslevholm; han, som var en dygtig Landmand, tog fat paa Afvanding af Jorderne, hvor en saadan var nødvendig, ligesom han tilplantede en Del af den daarlige Jord med Gran til Værn mod Vestenvinden. Efter hans Død i 1870 overtoges Avnsbjerg af Enken, Fru Ida, f. Laussen, der lod Markerne dræne, hvor dette tiltrængtes (den bekendte Landmd. Janus Henr. Winkel var Forp. af Gaarden i hendes Ejertid til 1883). Efter hendes Død i 1907 overtoges Avnsbjerg af de 2 yngste Sønner Harald og Peter Johansen de Neergaard, af hvilke sidstnævnte, der er Ejer af Odense Løveapotek, blev Enejer i 1915.

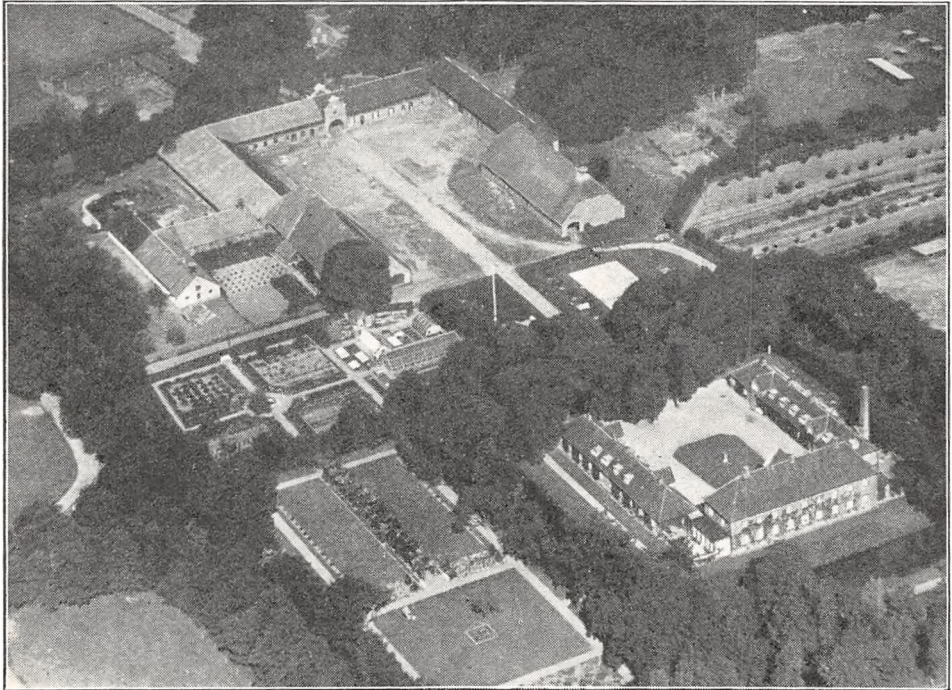
DUELUND, Sjørsløv Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Viborg A., Postfb. og nærmeste St. Kellerup, Afst. 3 km og 19 km til Viborg. Matr.-Nr. 3a m. fl. af Avnsbjerg.

Duelund er i 1800 udskilt fra Avnsbjerg Hovedgaard (tillige med en Del andre Parceller) af dennes daværende Ejer, den bekendte Ejendomsspekulant, Generalauditør Hans Jakob Lindahl, den havde da 20 Td. Ager og Engs Hrtk. samt $\frac{1}{2}$ Td. Skovskylshrtk.; han solgte den i 1803 til Jens Tysk, men Handelen gik tilbage, hvorefter han i 1806 solgte den ved Auktion for 18,600 Rd. til Lauge Klingbye, der i 1813 afhændede den til Kancellird. Søren Fogh. Han solgte den samme Aar for 30,000 Rbd. Sølvtværdi til Amtmd. T. G. Gumprecht, som i 1814 overdrog den for 40,000 Rbd. Navneværdi til J. C. Schuckardt m. fl. I 1819 ejedes Gaarden af Søren Chr. Glud, hvorefter den i 1823 under Landbrugskrisen købtes paa Tvangsauktion for 5600 Rbd. Sølvt og 900 Rbd. Sedler af Amtsstuefuldm. P. P. Frisenberg. Efter hans Død i 1841 solgte Dødsboet den tillige med Humle Mølle for 31,000 Rbd. rede Sølvt til V. F. Burmeister (Humle Vandmølle, der havde $7\frac{1}{2}$ Td. Hrtk., var ogsaa en af de Parceller, som Lindahl havde solgt fra Avnsbjerg). Senere ejedes Gaarden af Premierløjtn. S. V. v. Brakle og Etatsrd. P. I. Neergaard og senere af Kmhr. F. Mourier-Petersen til Rugaard, som i 1861 solgte den med 200 ha, en Del af Besætn. og Invt. for 71,000 Rd. til Fr. Friis, en Søn fra Lyngbygaard, der kort efter tilbagekøbte Duelundhus og Humle Vandmølle, der var frasolgt, ligesom Besætningen kompletteredes. Gaarden, der nu var paa 224 ha med $22\frac{1}{2}$ Td. Hrtk., havde da kostet 95,000 Rd., og der opførtes derefter i Aarene 1863—80 nye grundmurede hensigtsmæssige Avlsbygninger, som genopførtes efter en Brand i 1895. Han drev den, hvad Jordens Bonitet angaar, ret tarvelige Gaard frem til en Mønstergaard, ikke mindst paa Mejeribrugets Omraade, og hans Samarbejde her med det danske Mejeribrugs Fader, Prof. Th. R. Segelcke, og med Docent N. J. Fjord, der udførte en Del af deres Forsøg, Landbruget vedrørende, paa Duelund, fik Betydning Landet over. Hfjm. Friis, som efter Fjords Død blev Leder af det landøkonomiske Forsøgslaboratorium, senere tillige Direktør for Landbohøjskolen og efter Aarhundredskiftet Landbrugsminister i Ministeriet Sehested, overdrog i 1907 Duelund til Sønnen S. Friis. Han udstykkede senere over Halvdelen af Ejendommen, hvorefter han i 1912 solgte Gaarden med Hovedparcellen og 83 ha for 81,000 Kr. til I. Riisberg. Han frasolgte yderligere en Del Jord og solgte derefter i 1915 Gaarden til J. P. Nielsen; i 1917 købtes den af R. Møller Nielsen, der ejede den i en Del Aar, Duelund var da paa 58 ha, deraf 38 Skov, med $1\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. Den ejes nu af Magnus Johansen.

PALSTRUP, Højbjerg Sogn, Højbjerg-Elsborg Komm., Lysgaard Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer Grosserer Chr. I. Kampmann, Postfb. og nærmeste St. Rødkærsbro, Afst. 4½ km og 18 km til Viborg, Tlf. Rødkærsbro 94 (Ejeren) og 7 (Avlsgaarden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Palstrup, samlet Areal 390 ha, deraf 171 Ager, 13 Eng, 188 Skov, 12 Mose og 6 Have, Park og Gaardsplads, Hrtk. 25 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 2 Alb. (Gaarden) og 1 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb. (Skoven); Ejdiskv. 345,000 Kr. (391,700), Jordv. 186,100 Kr. (205,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 413,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Palstrup ligger 3½ km Syd for Rødkærsbro; Jorderne, der er samlet ved Gaar-



Palstrup. •

den, er noget uensartede, dog overvejende af god Bonitet — fra stiv Lerjord til Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket i Aarene 1930—34. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundseng (Vandingseng). Af Skoven er en Trediedel bevokset med Løvtræ, Resten med Naaletræ.

Gaarden drives af Ejeren ved Forvalter J. Bloch; Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af forskellige Sorter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 270 Sække Superf., 115 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af hollandsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Rødkærsbro Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og 5 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kort til 187 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Palstrup Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store Park og Have, bestaar af en ældre Hovedfløj mod Øst i Retningen Syd—Nord og 2 nye Sidefløje. Borggaarden er omgivet af en 4-sidet Grav og denne tillige med Avlsgaarden og et Vænge er atter omgivet af en noget bredere Grav. Gravene stammer fra Midten af det 17de Aarh. Den nuværende Hovedfløj, som afløste Rigsrd. Oluf Parsbergs gl. Borggaard fra omkring Midten af det 17de Aarh., er bygget i Aarene 1722—36 af den daværende Ejer, opført af røde Mursten med 0,8 m tykke Mure i 2 Stokværk, Frontspids mod Vest til Gaarden med et Ur og Tegtag; den er restaureret af den nuværende Ejer, der tillige har opført de 2 Sidefløje; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsbygningerne, som overvejende er opført af Grundmur, danner en 3-længet aaben Gaard mod Borggaarden. Af disse ligger nærmest denne over for hinanden 2 straaetækte Kørelader, lidt nærmere Gaardspladsens Midterakse end de 2 egentlige Sidelænger, af hvilke den nordlige, der ligger frit, indeholder Værelser til Folkene og Hestestald. Den sydlige Sidelænge, Kostalden, er sammenbygget i Vinkel med Længen mod Vest, som paa Midten gennem en Portal har Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen. I Vestlængen, der mod Vest, Nord for Indkørselsporten, er i 2 Etager, er der Bolig for Gaardens Avlsforvalter, medens Kostalden i den sydlige Sidelænge fortsætter sig i Vestlængen Syd for Indkørselsporten; Staldene, der har Trætrimpel, er tækket med Tagpap ligesom Forvalterboligen, en Del af Kostalden har dog Tag af Asbest, ligesom dennes Mur mod Syd og Vest er opført af Kamp. Svinestalden, der ligger Syd for Gaarden, bestaar af 2 Længer, sammenbygget i omvendt T-Form, af hvilke den ene som en sydlig Sidelænge til Kostalden er sammenbygget med denne; den er overvejende tækket med Asbest, den ene Længe opført af Kamp. Desuden Vest for Gaarden og Landevejen en Vognport, opført af Træ og tækket med Tagpap. Gaarden ligger meget kønt, omgivet af den store Park og Have med Drivhuse m. m.

Palstrup ejedes i sidste Halvdel af det 15de Aarh. af Tvilum Kloster. I Aarene 1483—86 nævnes Las Braad som Ejer og i 1547 Frans Dyre. Efter hans Død i 1569 solgte Enken, Kirsten Mogensdatter Kaas, i 1571 Gaarden til Ove Juul, der var gift med hendes afdøde Mands Søsterdatter. Efter hans Død i 1604 kom Gaarden til Sønnen Frans Juul og Svigersønnen Holger Bille, fra hvem den i 1611 kom til Joh. Rantzaau, som i 1630 mageskiftede den for Gaarden Tandrup til sin Svigerfader Chr. Gersdorff. Efter ham, der døde ca. 1635, kom den til Sønnen, senere Rigshofmester Joachim Gersdorff, og fra ham til Rigsrd. Oluf Parsberg, som opførte en ny Hovedbygning noget før Midten af det 17de Aarh. (Broen, der fører over den indre Grav fra Vest, har ved Endepillerne 4 Løver af Sandsten med Parsberg'ernes og Krus'ernes Vaaben og Aarstallet 1656, han var gift med Karen Kruse). Efter hans Død i 1661 kom Gaarden i 1662 fra hans 2 Svigersønner, Ebbe Gyldenstjerne og Otte Pogwisch, til Corfitz Ulfeld, fra hvem den i 1663 med 43 Td. Hrtk. blev udlagt til Kronen, og denne mageskiftede den samme Aar med Gods (335 Td. Hrtk.) til Mogens Friis. I 1665 overdrog han den til forannævnte Otte Pogwisch, som i 1672 solgte den med 93 Td. Hrtk. og en stor Del Gods til Amtmd. Peder Charisius, der i 1683 fik den tillagt Sædegaardsfrihed, ligesom før den tilfaldt Kronen. Efter hans Død samme Aar skødedes den af Svigersønnen, Baron Constantin Marselis, paa Arvingernes Vegne og efter Højesteretsdom af 1696 og 1697 med 59 Td. Hrtk. og en Del Gods for 10,900 Rd. til Apoteker Daniel Friedenreich, efter hvis Død i 1706 den overtoges af Sønnen, Major Janus Friedenreich; han, der adledes i 1716, opførte den nuværende Hovedfløj. Efter hans Død i 1755 overtoges Gaarden af Enken, Anne Margr. Linde, og efter hendes Død i 1759 af Sønnen Chr. Daniel Friedenreich, som i 1771 afstod den til sin Søn, Major Frans F. Han solgte den ved Auktion i 1777 med 69, 48 og 329 Td. Hrtk. for 55,750 Rd. til sin Broder Chr. Linde F., der i 1780 solgte den for 58,000 Rd. til Hospitalsforstander Jac. Pedersen Hygum. Efter hans Død samme Aar solgte Enken i 1783 Gaarden med 69, 48 og 335 Td. Hrtk. for 50,000 Rd. til sin Svigersøn, Ritm. C. Chr. V. Irminger; han solgte den i 1786 for 64,000 Rd. til Generaladjutant Jens de Poulson, der i 1792 fik kgl. Bevilling til at maatte frasælge Godset, uden at Gaarden mistede sin Hovedgaardsfrihed. Han udskilte dernæst 2 Afbyggergaarde »Kærsgaard« og »Ravnholt« og solgte derefter i 1793 Palstrup til Kmrdr. H. Gundorph, som frasolgte en Del Parceller samt Fæstegodset. Han solgte i 1799 Gaarden med 30 og 6 Td. Hrtk. for 17,380 Rd. til Henr. G. Hollesen, der i 1804 solgte Hovedparcellen med 26 Td. Hrtk. til Landfoged S. J. G. Behrens for 45,000 Rd. og 150 Dukater; han solgte den i 1817 til Landraad v. Wichede, men Handelen gik tilbage, og i 1833 solgte Fru Behrens ved Auktion Gaarden med 25 Td. Hrtk. for 15,000 Rbd. rede Sølv til sin afdøde Mands Søstersøn P. H. Kelter. Efter hans Død i 1840 ejedes den af J. W. van Deurs og fra 1847 af Jagtjunker A. Brun, som købte den for 80,000 Rd.; han solgte den i 1852 for 85,000 Rd. til C. J. Otto, der i 1861 solgte den med Besætn. og Invt. for 110,000 Rd. til Forp. G. H. I. Plenge, Sæbyholm, Lolland. Han solgte i 1871 Palstrup med ca. 380 ha, 28 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. samt 2 Td. Hrtk. Fæstegods for 115,000 Rd. til Hfjm. J. C. F. B. Ræder, der i 1906 solgte Gaarden med ca. 351 ha, 27½ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 202,500 Kr. til Læge V. E. Schjerup, Kellerup. Han solgte den i 1918 for 435,000 Kr. til et Konsortium, der samme Aar solgte den for 600,000 Kr. til Grosserer Lang, efter hvem den kort efter overtoges af den nuværende Ejer, som har tilkøbt Gaarden Ravnholt (se foran) og Rotterdam Skov.

Ravnholt (en tidl. Afbyggergd.) er paa 49,5 ha; den er særskilt vurderet og drives ved Bestyrer.

KÆRSGAARD, Højbjerg Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Viborg A., Postfb. og nærmeste St. Rødkærsbro, Afst. 4 km og 17 km til Viborg. Matr.-Nr. 2a og b af Palstrup.

Hovedgaarden Kærsgaard nævnes allerede i Slutningen af det 14de Aarh., den hørte da under Tvilum Kloster, der pantsatte den i 1398. I det 15de Aarh. hørte den i 80 Aar under Alling Kloster. Senere kom den under Avnsbjerg til Løvenbalk'erne, fra hvem den ligesom Avnsbjerg (se denne) kom til Rigsrd. Niels Clementsen, dennes Søn Rasmus C. og derefter til Rigshofmester Mogens Gjøe og dennes Datter, Fru Mette Oxø, der ejede den i 1567. Senere laa den under Palstrup Hovedgaardstakst, til den i Slutningen af det 18de Aarh. af Generaladjudant Jens de Poulson udskiltes fra denne som en Afbyggergaard (se Palstrup). I 1801 ejedes den af Rasm. Bay, der solgte den i 1812 med 10 Td. Hrtk. (da Pengene havde ringe Værdi) for 35,000 Rd. til Just Sjørslev, og den skiftede nu Ejer gentagne Gange i de bevægede Aar før og efter Landbrugskrisen.

Omkring Midten af Aarhundredet ejedes den af Andersen, som i 1867 solgte den med ca. 123 ha, godt 10⁷/₈ Td. Hrtk. fri Hovedgaardstakst, med Besætn., Invt. og Avl for 35,200 Rd. til Forv. Christensen, Nissumgaard; han solgte den i 1876 med 122 ha, ca. 11 Td. Hrtk., største Delen af Besætn. og Invt. for 100,000 Kr. til exam. jur. J. H. Lyse, Horsens, der i 1891 solgte den for 80,000 Kr. til tidligere Forpagter C. F. de Linde af Ernstpris under Grevskabet Lindenborg. Han solgte i 1901 Gaarden med godt 90 ha, 8¹/₄ Td. Hrtk. til Jens Madsen, som i 1907 overdrog den til Sønnen Niels Jensen. Den ejes nu af Peder Rosbjerg.

Kærsgaard ligger meget kønt Øst for Tange Aa i Skovbrynet i den vestlige Side af Gaardens (22 ha store) Skov.

KLAUSHOLM, Levring Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer Holger Overby, Postfb. Rødkærsbro, nærmeste St. Hindbjerg, Afst. godt 2 km, til Kellerup og Rødkærsbro 6 og til Viborg ca. 20 km, Tlf. Hindbjerg 2.

Matr.-Nr. 11 m. fl. af Klausholm og 5a af Palstrup, samlet Areal 66 ha, deraf 63 Ager, 1,6 Eng og 1,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 3 Skp. 2 Fdk. ¹/₂ Alb.; Ejdskv. 72,400 Kr. (81,700), Jordv. 48,800 Kr. (53,600); Bygn. er fors. i Landbyg. Brandf. for 60,000 Kr., Løstøret i Lysgaard Hrd.s Brandf. for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Klausholm ligger ved Landevejen, som fra Kellerup over Levring fører til Ans; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og delvis kalket i Aarene 1926—30. Engen er god Haardbundseng.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 130 Sække Superf., 10 Kalig. og 35 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køer og græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Levring Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 108 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Klausholm har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført ca. 1860, ligger mod Nord til den store Have, som grænser ud til Landevejen, den har Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten. Af de 3 sammenbyggede straatækte Avlslænger er der Lade i Længen mod Syd, opført i 1888, Kostald i den østlige Sidelænge, som er bygget i 1892, og Værelser til Folkene, Vognport samt Hestestald i den vestlige, der er bygget samme Aar som Laden. Paa de 2 Sidelænger er Væggen udadtil opført af Kamp, og fra Hestestalden udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Vest, denne tækket med Cementtagsten. Desuden Vest for Gaarden en Længe af Træ, tækket med Tagpap, den rummer Vognport samt Maskiner og Redskaber. Der er eget Vandværk, som drives ved Electricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt i en Lavning sammen med sin gl. Have, der er rig paa Frugttræer.

Klausholm, som tidligere har hørt under Palstrups Hovedgaardstakst, beboedes under de store Landboreformer af Herredsfoged Peder Hjort, senere efter hans Død i 1789 af Jørg. Chr. Linnet, der døde som Ejer af Gaarden i 1814. Den ejedes derefter af Anders Roe, fra hvis Opbudsbø den overtoges med 7 Td. Hrtk. for 4360 Rbd. Sølv af Madame Sophie D. Lassen. Hun overdrog i 1826 Gaarden for 1700 Rbd. Sølv til M. V. Mohr, der i 1831 solgte

den for 4100 Rbd. Sedler til Skovrider P. H. A. Kotzebue. Han solgte den i 1862 med ca. 80 ha, med Besætn. og Invt. for 40,000 Kr. til Løjtn. Hertel, som i 1872 med ca. 77 ha, ca. 8½ Td. Hrtk., Besætn., Invt. og Avl solgte den for 65,600 Kr. til Fritz Bering. Efter hans Død i 1885 solgte Arvingerne den i 1886 med Besætn. og Invt. for 65,500 Kr. til Forp. N. P. Overby, Kærsholm, efter hvem den i 1925 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

LEVRINGGAARD, Levring By, Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer K. A. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Kellerup, Afst. 3 km og 19½ km til Viborg, Tlf. Kellerup 143.

Matr.-Nr. 17a m. fl. af Levring, samlet Areal 68 ha, deraf 55 Ager, 11 Eng og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 76,600 Kr. (80,700), Jordv. 51,100 Kr. (56,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 39,800 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 55,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Levringgaard ligger i den nordlige Side af Levring By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, nærmest Nord for denne, er noget uensartede, overvejende god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og dels nymerglet, dels kalket i 1927—34. Engen er god Haardbundeng.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 34 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løvsdrift; Mælken leveres til Levring Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges 1 Føl aarlig. Gaarden har Avlscenter for Svin af dansk Landrace; Besætningen er for Tiden 13 Tillægssøer; der leveredes i Fjor ca. 40 Slagterisvin, Resten solgtes som Avlsdyr; Gaarden har Kort til 118 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 60 Høns.

Levringgaard har gode, overvejende grundmurede og til Dels nye Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har Veranda til denne og er tækket med Tegl; en Tilbygning til den østlige Gavl er tækket med Tagpap og rummer Plads til forskelligt. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Tag af Pandeplader, er de 2 Længer opført i 1930. Af disse rummer Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, Lade og Kostald og den østlige Sidelænge Ko- og Hestestald samt Værelser til Folkene; fra den sydlige Ende af denne udgaar en Sidelænge — en Svinestald — mod Øst, der har Trimpel af Træ og er tækket med Tagpap. Den vestlige Sidelænge rummer Lade samt Mølleri og Magasin. Desuden Øst for Gaarden en større og en mindre Svinestald, sidstnævnte opført af Træ og begge tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Den gl. kønne Have indeholder mange Frugttræer.

Levringgaard ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af Chr. Christensen, som havde overtaget den efter sin Fader; han solgte den i 1890 til Palle Hansen, der til Nytaar 1898 solgte den til Anders Christian Nielsen, efter hvem Sønnen, den nuværende Ejer, overtog den i 1924 efter at have haft Gaarden i Forpagtning siden 1916.

FRAUSINGGAARD, Hinge Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Vilh. Chr. Pape, Postfb. og nærmeste St. Hinge, Afst. ca. 3 km, til Kellerup 10 og til Silkeborg 12½ km, Tlf. Ans 35.

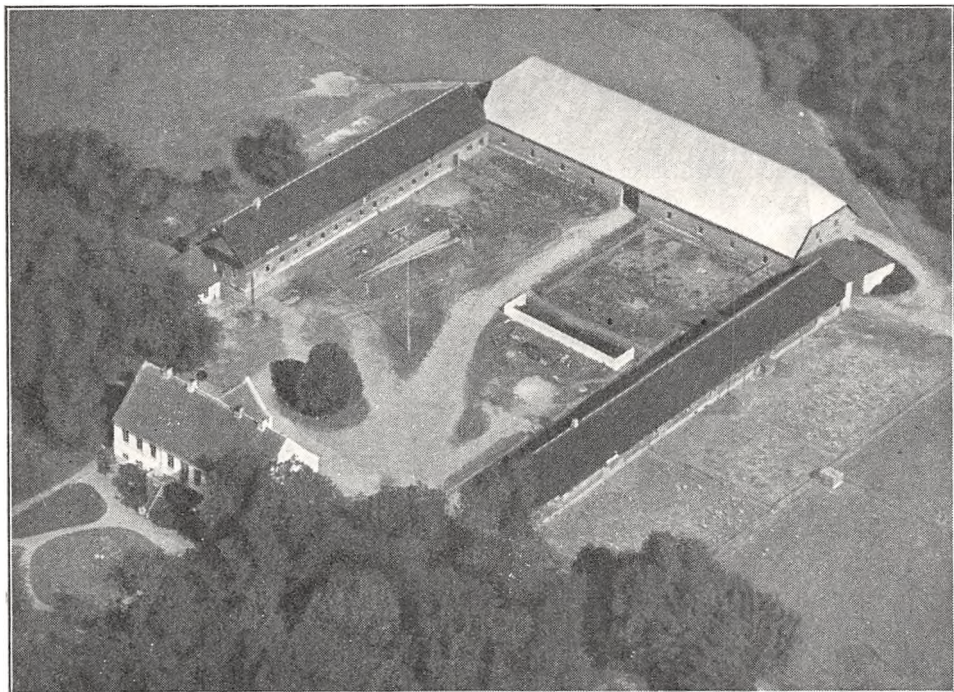
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Frausing, samlet Areal 87,1 ha, deraf 69 Ager, 10,3 Eng, 2,2 Skov, 3,3 Have, Park og Gaardsplads og 2,3 ha ubenyttet Areal, Hrtk. 5 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 81,000 Kr. (92,000), Jordv. 54,300 Kr. (61,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 85,000 Kr., Løvsøret i Nye Danske af 1864 for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Frausinggaard ligger ca. 3 km Nordøst for Hinge St. ved Vejen fra Lemming til Ans; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, er 55 ha Lermuld paa Lerunderlag og 14 ha Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terræ-

net er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1915—33. Engen er Lavmose, Skovens Bevoksning 20 Aar gl. Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift; da Besætningen er mindre, er Driften for en Del baseret paa Salg af Furage. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 15 Kalig. og 80—100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 2 Tyre og 15 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, Mælken leveres til Hinge Andelsmejeri.



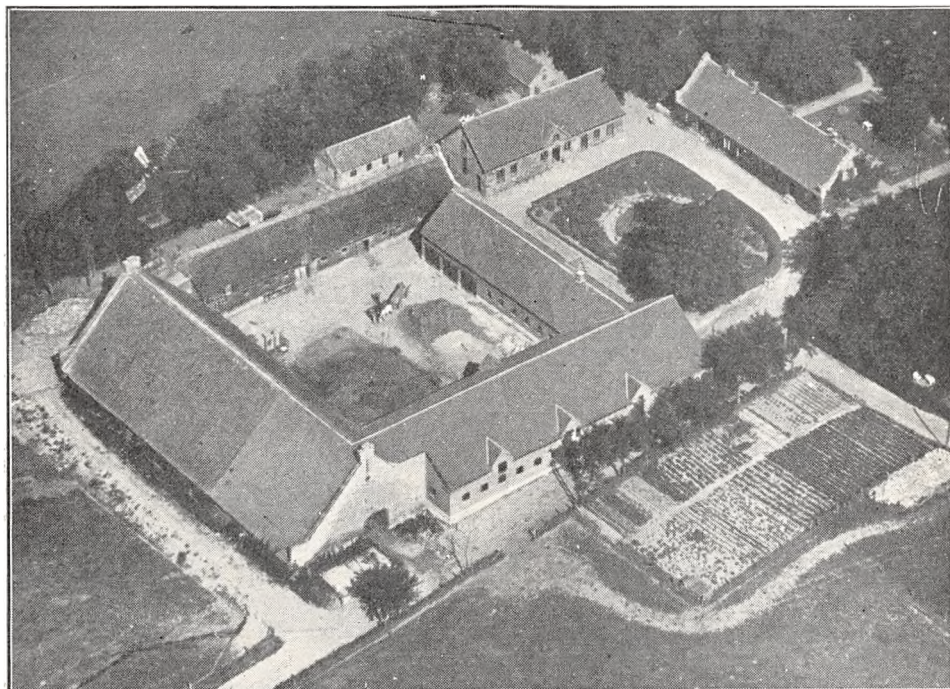
Frausinggaard.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, for Tiden intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret (en Del af Patterisene indkøbt); Gaarden har Kort til 87 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Frausinggaard har grundmurede store, gode Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til den gl. kønne Have og Park, har Veranda til denne, Frontspids mod Nord til Gaarden, høj Kælder og Tegltag; den rummer en god og stor Lejlighed med Økonomilejlighed samt Værelser i Kælderen. Af de 2 Sidelænger, som er tækket med Tagpap, er der Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge og Kostald i den vestlige; denne, som er nyopført, har Trimpe af Træ. Den nordlige Længe, Laden, er tækket med Pandepalder mod Syd til Gaarden og Straatag mod Nord. Desuden ved den sydlige Ende af Kostalden et Hønsehus, tækket med Tagpap. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, og der hører et Hus med 2 Lejligheder til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger kønt, er der vid Udsigt mod Syd.

Frausinggaard ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af Chr. Broge, som i 1874 solgte den med 275 ha, 10½ Td. Hrtk. samt Invt. for 120,000 Kr. til R. Lund; han solgte den 2 Uger senere for 124,000 Kr. til Forv. Petersen. Senere ejedes den af Svendsen, der i 1881 solgte den med Besætn. og Invt. for 120,000 Kr. til J. Linde, Klippingegaard i Stevns. Han solgte den i

1885 med Avl, Besætn. og Invt. for 100,000 Kr. til Jens Jensen, som i 1886 solgte den med Besætn. for 120,000 Kr. til Valdemar Schultze, Lolland. I 1888 blev den ved 3. Auktion overtaget af Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere i Viborg, der kort efter afhændede den for 75,000 Kr. til Forv. A. Nielsen. Efter hans Død overtoges Gaarden af Enken Elna Nielsen, som senere ægtede Christian Bruun, Gaarden var da paa ca. 190 ha med $9\frac{1}{4}$ Td. Hrtk.; han udstykkede i Aarene 1910—15 henved 110 ha, deraf til 3 Statshusmandsbrug, hver paa 6—7 ha, en Gaard paa ca. 40 ha, medens Resten udstykkedes dels til mindre Ejendomme, dels som Tillæggsjord til andre Brug. Han solgte derefter i 1915 Gaarden med Hovedparcellen til M. Hvid, der i 1916 solgte den til J. Laursen Ormstrup, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1917.



Marienlyst.

MARIENLYST, Vinderslev Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Aksel Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Kellerup, Afst. godt $3\frac{1}{2}$ km og 14 km til Viborg, Tlf. Vinderslev 25.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Vinderslevgaard og 25a af Hinge, samlet Areal 113 ha, deraf 92,5 Ager, 15 Eng, 2,2 Mose, 1,3 Have og Gaardsplads og 2 ha Veje m. m., Hrtk. 4 Td. o Skp. 3 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 93,600 Kr. (106,000), Jordv. 60,500 Kr. (69,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 93,300 Kr., Løstøret i »Danmark« for 96,650 Kr.; Lys fra Hinge-Serup Elektricitetsv.

Marienlyst ligger ca. $3\frac{1}{2}$ km Sydøst for Kellerup, godt 1 km Øst for Landevejen, som fra Viborg over Kellerup fører til Silkeborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1927—30. Engen er dels Vandingseng, dels kultiveret Haardbundseng.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Hvede og Rug, 3. Kaa-roer, 4. Byg, 5. $\frac{1}{2}$ Blandsæd og $\frac{1}{2}$ Runkelroer, 6 Havre, 7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 140 Sække Superf., 5 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Besætningen er nyindsat efter Gaardens Brand (se nedenfor), Mælken leveres til Vinderslev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 100 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Ænder og Gæs.

Marienlyst (Marielyst) har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, har lige Gavle og er tækket med Tegl; den indeholder en god Beboelse. Den tidligere Mejeribygning, der ligger som en fritliggende vestlig Sidelænge mellem Hovedbygningen og Avlsbygningerne og ligeledes er tækket med Tegl, er nu indrettet til Værelser m. m. Af Avlsbygningerne, som danner en firelænget Gaard, er den østlige Sidelænge, Kostalden, sammenbygget i Vinkel med Længen mod Nord, der rummer Svinestald og Vognport; de 2 Længer, som har Tag af Eternit, er opført i 1931 efter en Brand. Af de 2 andre Længer, som er tækket med Straa, er der Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge og Lade i Længen mod Syd, og i Hjørnet mellem disse er Gaardens Vindmotor opført. Desuden Vest for Gaarden et Hønsehus samt en Bygning, der rummer Vognport, Redskaber og Maskiner; denne, der er opført af Kamp, er ligesom Hønsehuset tækket med Tegl. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn og Valseværk, der anvendes Negblæser, og Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert. Gaarden, der ligger paa en Sydskraaning, ligger kønt.

Marienlyst har tidligere hørt under Hovedgaarden Vinderslevgaard, hvorfra dennes Ejere, Ingeniør C. Fox-Maule, og Søsteren, Frk. Helene Fox-Maule, solgte den i Oktbr. 1908 til de 2 Brødre Aksel Pedersen, den nuværende Ejer, og Broderen Rudolf P., af hvilke førstnævnte blev Ene ejer i 1913 (de var begge opvokset paa Gaarden, idet Faderen Anders Pedersen havde haft denne i Forpagtning i 35 Aar). I 1910 er der tilkøbt ca. 8,8 ha Eng.

NY VINDERSLEVGAARD, Vinderslev Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Kellestrup Retskr., Viborg A., Ejer Ingvard Petersen, Postfb. og nærmeste St. Kellerup, Afst. ca. 5½ km, 11 til Silkeborg og 25 km til Viborg, Tlf. Vinderslev 1.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vinderslevgaard og 7e m. fl. af Frederiksmose, samlet Areal 71,2 ha, deraf 54,7 Ager, 13,8 Eng, 1,5 Mose og 1,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 0 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 72,000 Kr. (83,700), Jordv. 45,500 Kr. (50,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 51,000 Kr., Løsoret i »Hafnia« for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Ny Vinderslevgaard ligger ca. 2 km Sydøst for Vinderslev By ved Vejen herfra til Serup; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger ca. 7 km fra denne, er to Trediedele god Lermuld paa Lerunderlag og Resten god Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1924—28. Engen er Vandingseng, dels Lavmose-, dels Haardbundseng.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Runkelroer, 3. Rug, 4. Byg, 5. Kaalroer, 6. Byg, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

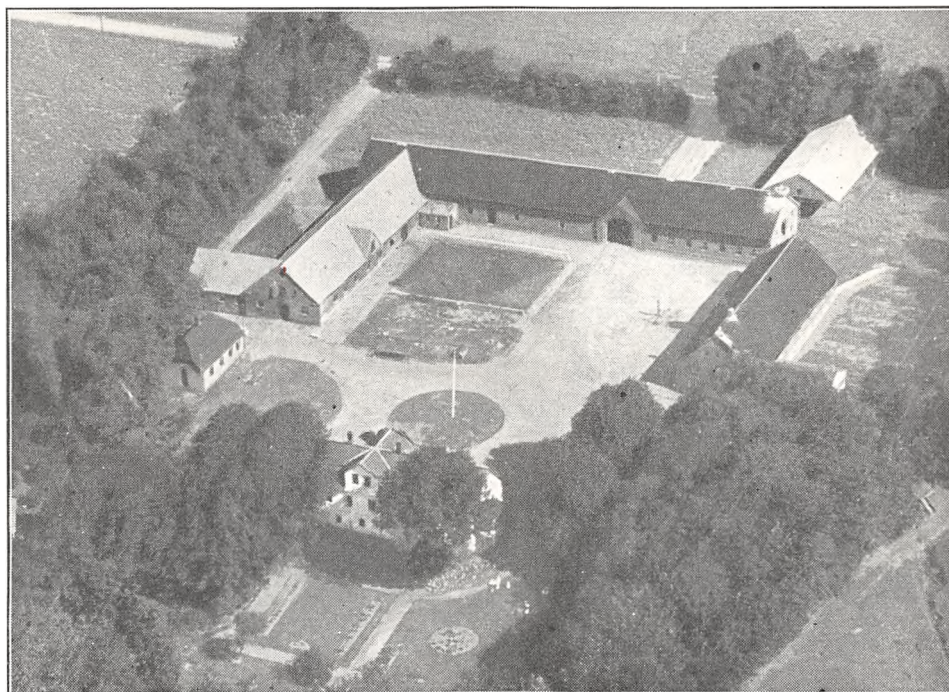
Kvægbesætningen, der bestaar af 44 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 125 kg aarlig, Mælken leveres til Vinderslev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 160 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 94 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Ny Vinderslevgaard har grundmurede anelige Bygninger. Den hvidpudsede Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, er opført i Slutningen af forrige Aarh.; den har høj Kælder mod Syd, gennemgaaende Frontspids, Skifertag og indeholder en stor køn Beboelse. Af de 3 nye

Avslænger, som er opført i indeværende Aarh. efter en Brand, rummer den østlige Sidelænge, der ligger frit, Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald og en kort Sidelænge af Træ fra den sydlige Ende af denne mod Øst Vognport; de er begge tækket med Tagpap ligesom Længen mod Nord; denne, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, rummer Svinestald og Lade, den er sammenbygget i Vinkel med Sidelængen mod Vest, Kostalden, der er tækket med Tagsten og fra den sydlige Ende udvidet med en Sidelænge, en Kalvestald, mod Vest. Desuden Nord for Gaarden en Hjeml med Tag af Pandeplader og mellem Hovedbygningen og Avlsbygningerne en Fodermesterbolig mod Vest og en Vognport (mellem Træerne) mod Øst. I Ko- og Hestestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Læplantning og den smukke Have.

Ny Vinderslevgaard er dannet i Slutningen af forrige Aarh. ved Udstykning af Vinderslevgaard (nu Vinderslevholm) af dennes daværende Ejer, Ingeniør Carl Fox-Maule; han solgte



Ny Vinderslevgaard.

den i 1907 til Fru Alma Tügel, som i 1912, efter at Avlsbygningerne var nedbrændt, solgte den med 115 ha samt Besætn. for 172,500 Kr. til et Konsortium, der frasolgte en Del Jord (ca. 27 ha). Gaarden kom nu en Del i Handelen, idet den ejedes ca. 2 Aar af Møller, ca. 2 Aar af Holm og $\frac{3}{4}$ Aar af Dyrhæge Grønning, fra hvem den i 1918 købtes af Niels Petersen, efter hvem den i 1924 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

VINDERSLEVHOLM, Vinderslev Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Viborg A., Postfb. og nærmeste St. Kellerup, Afst. godt 7 km og ca. 13 km til Silkeborg. Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vinderslev.

Af Bygningerne til den gl. Hovedgaard, der laa kønt paa en lav Landtunge i den vestlige Side af Hinge Sø, adskilt fra Landet ved en 14 m bred Grav, er nu kun Hovedbygningen tilbage; denne, som har Kælder og en høj Sokkel af raa Kamp, er opført i ét Stokværk af Munkesten med meget tykke Mure, Kamgavle og tækket med Tegl.

Vinderslevholm (tidligere Vinderslevgaard) ejedes fra 1442 af Peder Eriksen Løvenbalk, efter hvis Død i 1501 Datteren Ellen bragte den til sin Mand Hans Skeel. Senere ejedes den af Sønnen Niels Skeel, efter hvis Død i 1561 Enken, Karen Krabbe, mageskiftede den til Kongen, og

den var nu forlenet bort til adelige, indtil Christian d. Femte i 1696 skænkede den til Amtmd., Gehejmerd. Joh. Otto Raben, der ved Aarhundredskiftet solgte den til Forp. paa Vilhelmsborg Hans Thomsen Strømberg. Efter hans Død i 1719 blev den delt mellem hans 5 Døtre, af hvilke Chr. Fischer til Allinggaard i 1719—20 købte og igen samlede Gaarden, som da havde 20 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 45 Td. Tiendehrtk. og 138 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Han solgte den i 1751 med 20, 26 og 252 Td. Hrtk. for 14,540 Rd. gr. Cour. til Etatsrd. Arnold Chr. Dyssel, der i 1756 afstod den for 19,800 Rd. til Math. Johansen Wedderking til Kyø; han solgte den Aaret efter til Baron Chr. Fr. Juel-Rysensteen, som i 1759 afhændede den til Assessor Jens Jørg. Bredahl. Efter hans Død solgte Boet den i 1775 med 20, 26 og 264 Td. Hrtk. til Kapt., Landinspektør Math. Hansen Lunn, der i 1786 afstod den for 34,000 Rd. til Hans Hansen. Han fik i 1700 kgl. Bevilling til at afhænde Fæstegodset, uden at Hovedgaarden mistede sin Frihed, og efter at have frasolgt en Del af dette solgte han i 1796 Gaarden med 20, 26 og 88 Td. Hrtk. til sin Svigersøn Søren Chr. Glud, der i 1807 fik Bevilling til at udstykke Gaarden i 6 Parceller; han solgte den derefter i 1811 med 20 Td. Hrtk., 17 Td. Hrtk. Bønderfæstegods og lidt Tiende for 110,000 Rd. og 50 Dukater til et Konsortium, som i 1815 solgte den for 42,000 Rbd. Sølvværdi til Math. Thomsen. I 1819 solgte han den med 20, 13 og 5 Td. Hrtk. for 15,000 Rbd. Sølvværdi til forannævnte S. C. Glud, der i 1832 afhændede den med samme Tilliggende for 15,000 Rbd. Sølv til Th. J. Hansen. Han solgte den i 1841 for 32,000 Rd. til B. C. N. Ree, som i 1846 afstod den til Kbmd. J. Pilegaard Bay, efter hvis Død i 1865 Enken afstod den i 1866 for 70,000 Rd. til sin Svigersøn C. Maule. Efter hans Død i 1878 overtoges Gaarden af Enken, efter hvis Død i 1894 den i 1895 overtoges af Sønnen, Ingeniør Carl Fox-Maule og Datteren Helene Fox-Maule. Fox-Maule tog derefter fat paa Gaardens Udstykning og dannede Afbyggergaarden Ny Vinderslevgaard (se denne), som han frasolgte i 1907, i 1908 frasolgte Marienlyst, Vinderslevgaard Teglværk og Lergaarden, de 2 sidstnævnte med tilsammen 17 ha, samt en Del mindre Parceller, og der er nu kun en Hovedparcel tilbage paa ca. 18 ha, der overvejende bestaar af Skov, og hvis Navn ændredes til det nuværende; denne ejes tillige med Hovedbygningen af Hfjm., Greve F. J. Ahlefeldt-Laurvig.

STATSUNGDOMSHJEMMET BØGILDGAARD, Torning Sogn og Komm., Lysgaard Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer Staten, Postfb. og nærmeste St. Kellerup, Afst. 3 km og 22½ km til Viborg, Tlf. Kellerup 36.

Matr.-Nr. 2a af Bøgildgaard, samlet Areal 115,3 ha, deraf 87 Ager, 3,3 Eng, 16,5 Skov, 4,5 Mose, 2,5 Have og Gaardsplads og 1,5 ha Veje m. m., Hrtk. 5 Td. 7 Skp. 1 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 210,000 Kr. (206,500), Jordv. 76,000 Kr. (87,900); Bygn. er fors. i Stats-Brandforsikringsfonden for 410,000 Kr.; Lys og Kraft fra Kellerup Elektricitetsv.

Bøgildgaard ligger 3 km Sydvest for Kellerup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god sandblandet Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet i Aarene 1925—28. Engen er drænet og kultiveret Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

Gaarden drives af Forstander P. Olsen, Landbrugsforvalter er J. Hansen; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 40 Kalig. og 75 Sække Kvælstofg.

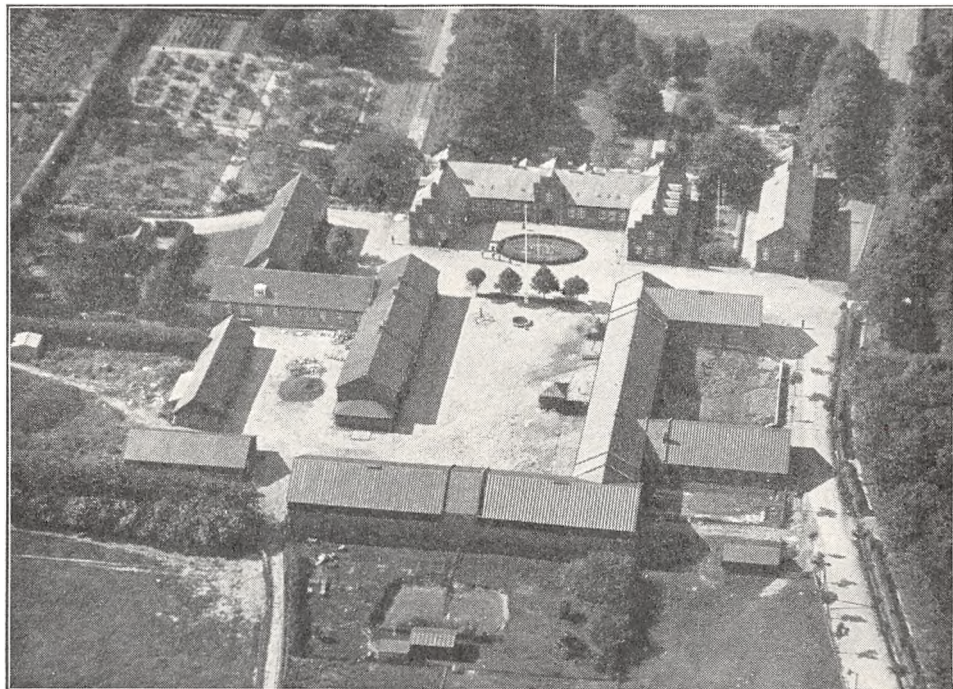
Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Vattrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der drives lidt Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 120 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Bøgildgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, som ogsaa strækker sig Øst for denne, er opført i 1882; den bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, en længere Hovedfløj med gennemgaaende Frontspids og 2 kortere Sidefløje, som danner en aaben Gaard mod Nord; den er bygget af røde Mursten, er tækket med Skifer og har ligesom Frontspidsen kamtakkede Gavle. I Hovedbygningen, der rummer Forstanderbolig og i den vestlige Sidefløj en Lejlighed til en gift Forvalter samt Husflidsværksted m. m., er der indlagt Centralvarme, Bad m. m. Vest for Hovedbygningen ligger en Længe med Gymnastikal, og Øst

for Hovedbygningen ligger den teglhængte 2-Etages Skolebygning, der er sammenbygget i Vinkel med en Fløj, som rummer Værelser m. m.

Avlsbygningerne, der er tækket med Tagpap, ligger mod Nord over for Hovedbygningen. De bestaar af 2 Længer, der er sammenbygget i Vinkel. Af disse, som har Trætrimpel, er der Lade i Længen mod Nord og Kostald i den vestlige Sidelænge, fra hvilken der mod Vest udgaar 2 Sidelænger, en Hestestald (sydligst) og en Svinestald; Sidelængen, som afgrænser Gaardspladsen mod Øst, rummer Værelser med Magasin over disse og Vognport, denne samt 2 Længer, der ligger Øst for Gaarden, og som rummer Vognport m. m. samt Brænde, er ligeledes tækket med Tagpap. Til Hjemmet hører yderligere 3 Huse med 4 Lejligheder, Smedie, Snedkerværksted og Gartneri samt Bakkehuset (et Teglværk er forlængst nedlagt). Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, i Heste- og Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger og i Svinestalden ildfast Loft af Brædder, dækket med Ler.



Bøgildgaard.

Statsungdomshjemmet Bøgildgaard er en filantropisk Virksomhed, oprettet i 1830 efter det af Schweizeren Ph. E. Fellenberg i 1804 paa Godset Hofwyl ved Bern oprettede Ungdomshjem for fattige, forsømte, straffede, vanskelige Børn, der ved Skoleundervisning og Uddannelse ved Landbrugs-, Gartner- og forskelligt Haandarbejde skulde reddes og uddannes til nyttige Medlemmer af Samfundet. Fellenberg var stærkt paavirket af sin Landsmand, Pædagogen Pestalozzi. Herhjemme blev en lignende Gerning paabegyndt af Slesvigeren Peter Poulsen Schmidt og Seminarist P. Møller, Jonstrup, som i Aarene 1825—27 opholdt sig paa Hofwyl, sendt af Regeringen, og i 1827 anlagdes et lignende Hjem paa Katrinelyst ved Sorø (nedlagt 1849) og det paa Bøgildgaard med Schmidt som Leder. Hjemmet, der i 1912 overgik til Statsdrift, modtager nu Drengene i en noget ældre Alder (14—18 Aar) end tidligere, og det har i Aarene 1830—1930 haft 1384 Elever. Efter de forskellige Udvidelser i Tidens Løb har det nu Plads til 50 Elever, der foruden Undervisning i Almueskolekundskaber og Legemsøvelser faar Undervisning i Sløjd, Snedkeri, Drejning, Halmarbejde og Fletning, ligesom de deltager i Arbejdet ved Landbrug og Gartneri, og den gamle, oprindelig forsømte Hedegaard er nu et veldrevet Avlsbrug med merglede og drænede Jorder (hvor Dræning har været nødvendig). Ungdomshjemmet ligger kønt, omgivet af Læplantning og sin store kønne Have.

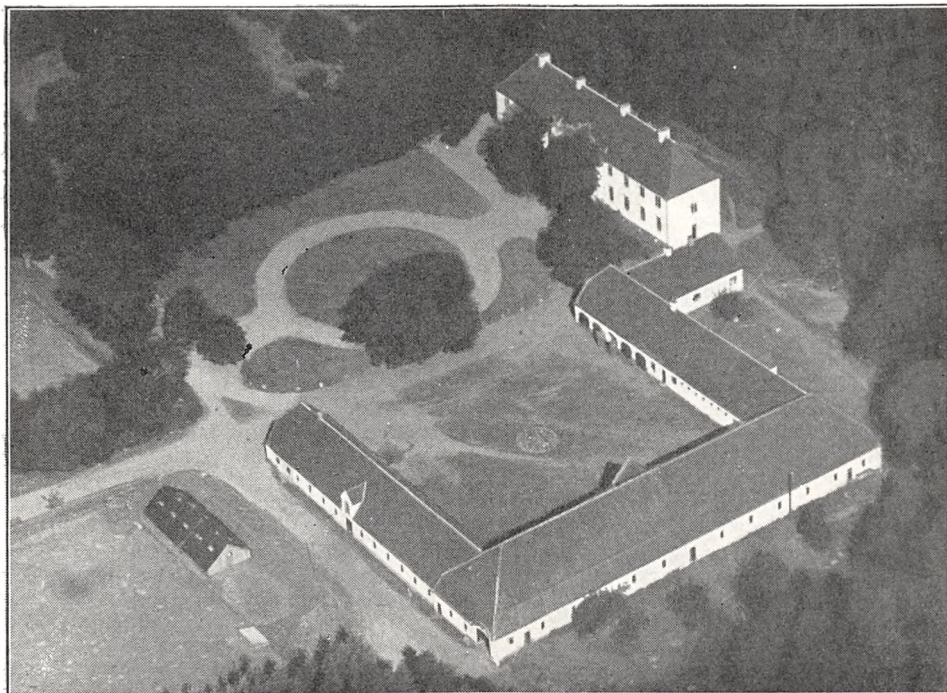
HOVEDGAARDEN KÆRSHOLM, Torning Sogn, Lysgaard Hrd., Viborg A., laa Syd for Mosen og Tange Aa 5 km Vest for Kellerup, omtrent hvor nu Neder-Kærsholm ligger. Voldstedet var omgivet af Grave.

Den ejedes i 1568 af Slægten Sandberg til 1666 (se Qvelstrup, Møls Hrd., Randers A.), da Ulrik S. pantsatte den med 26 Td. Hrtk. samt Fæstegods for 3500 Rd. til Hans Jørg. Majoner og Jäk. Hasse, Raadmænd i Viborg. Der handledes nu med Pantet, til Kærsholm i 1709 solgtes med 17, 19 og 48 Td. Hrtk. til Janus Friedenreich til Palstrup (se denne Gaard), hvis Slægt ejede den til 1780, da Dødsboet efter dennes Sønnesøn, Major Frans F., solgte den med 17, 36 og 217 Td. Hrtk. for 17,750 Rd. til Kmjkr. G. D. Levetzau. Han solgte Gaarden i 1786, og den skiftede nu fra Ejer til Ejer 9—10 Gange til 1812, da den købtes af Morten Sommer til Staarupgaard (Fæstegodset var frasolgt før Aarhundredskiftet); han udstykkede derefter selve Gaarden de følgende Aar, hvorved der opstod de 2 mindre Gaarde, Over- og Neder Kærsholm.

Over-Kærsholm, der ligger 1 km Syd-Sydøst for Voldstedet, hvor Kærsholm har ligget, er dannet af en Del Parceller (ialt med 7 Td. Hrtk.), som frasolgtes i 1812 for 6515 Rd. Under Landbrugskrisen solgtes den i 1823 ved Tvangsauktion, og den havde nu forskellige Ejere op gennem Aarhundredet, ligesom der frasolgtes en Del af Jorden. I indeværende Aarh. købtes den med 41 ha, ca. 4 $\frac{3}{4}$ Td. Hrtk. Septbr. 1908 af Jens Nielsen.

Neder-Kærsholm er dannet af en Del Parceller med tilsammen 3 Td. Hrtk., som frasolgtes i 1813 for 7335 Rd. Den opførtes lige ved Siden af Kærsholm gl. Voldsted og havde ligeledes gennem det følgende Aarh. en hel Del forskellige Ejere. Efter Verdenskrigen ejedes den af Chr. Petersen.

HIDS HERRED



Allinggaard.

ALLINGGAARD, Svostrup Sogn og Komm., Hids Hrd., Silkeborg Retskr., Viborg A., Ejer Fabrikant N. Hede-Nielsen, Horsens, Postfb. Grauballe, nærmeste St. Sminge, Afst. 8 km og 13 km til Silkeborg, Tlf. Grauballe 45 (med Omstilling til Avlsgaarden og Elektricitetsværket).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Allinggaard, 3c af Alling Mølle og 5c m. fl. af Grønbæk, samlet Areal 331 ha, deraf 110 Ager, 38,5 Eng, 150 Skov, 5,5 Have og Gaardsplads og 27 ha Søb, Vandløb m. m., Hrtk. 15 Td. 4 Skp. 1 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. (Gaarden) og 5 Skp. 3 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. (Skoven); Ejdskv. 320,000 Kr. (357,500), Jordv. 59,200 Kr. (69,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 308,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Højsp.).

Allinggaard ligger ca. 1 km Øst for Landevejen Silkeborg—Ans ved Alling Aa; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld, dels paa Ler-, dels (overvejende) paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid, og en Del er kalket i de senere Aar. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundseng af vekslende Bonitet. Af Skoven er 5,5 ha bevokset med Bøg og 114,5 ha Gran og Fyr.

Gaarden drives af Ejeren ved Bestyrer Chr. Christensen; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rødt dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Grauballe Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer (tidligere 40 Søer); Pattegrisene er tidligere blevet solgt, Gaarden har Kort til 80 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 50 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 25 Høns.

Allinggaard har grundmurede, hvidpudsede, nye Bygninger. Hovedbygningen, der ligger Nordvest for Avlsgaarden, er i 2 Etager i Palæstil med Frontspids med Ur mod Syd og Tegtag; den indeholder en stor herskabelig Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Avlsbygningerne bestaar af 3 sammenbyggede teglhængte Længer, som danner en aaben Gaard mod Vest. Af disse rummer den nordlige Sidelænge, fra hvis vestre Ende Bestyrerboligen udgaar som en Sidelænge mod Nord, Garage, Savskæreri, Værelser til Folkene og Hestestald og den sydlige Sidelænge Kostald; Længen mod Øst, der har Frontspids til Gaarden, rummer Kørelade samt Svinestald (ind mod Kostalden). Desuden Syd for Gaarden en Længe, opført af Træ og tækket med Tagpap, den rummer Faarestald og Vognport. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, eget Savskæreri, og i 1919 blev der anlagt et Elektricitetsværk, som ved en Turbine, der drives ved Vandkraft fra den nedlagte Alling Mølle, producerer ca. 300,000 KW-Timer aarlig, som aftages af Framlev m. fl. Hrd.s Elektricitetsværk.

Allinggaard var i Middelalderen Ladegaard til Alling Kloster, der var oprettet omkring Midten af det 13de Aarh. Da dette inddroges ved Reformationen, blev Klosters sidste Abbed Hans Lauritsen Sognepræst for Grønbæk og Svostrup Sogne. Godset lagdes senere ind under Silkeborg Len, og den 4-længede Klosterbygning blev nedbrudt. Ved Enevældens Indførelse blev Allinggaard, som da var beboet af 3 Bønder, med 38 Td. Hrtk. samt 971 Td. Hrtk. Bønderfæstegods m. m. overdraget for 51,370 Rd. til Kongens Vinskænk Chr. Fischer, efter hvis Død i 1677 den overtoges af Broderen Rasm. F. Efter hans Død i 1686 solgte Enken, Kirstine Masdorph, Allinggaard i 1708 med 27 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 5 Skovskylld, 5 Mølleskylld, 28 Tiende- og 178 Td. Hrtk. Bønderfæstegods m. m. til Sønnen, Kancellird. Thomas F., efter hvis Død i 1716 Enken, Anne Poulsen, i 1719 solgte Gaarden med ialt 225 Td. Hrtk. for 12,525 Rd. til Chr. Fischer; før sin Død i 1774 testamenterede han Allinggaard og Grauballegaard til Brødrene Chr. og Jean Arnold Fischer, af hvilke sidstnævnte straks udkøbte Broderen for 20,000 Rd. og overtog Allinggaard med 39 Td. Hrtk., Grauballegaard med 12 samt ialt 206 Td. Tiendehrtk. og 604 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. J. A. Fischer, der var ugift (se St. St. Blicher: »Fruentimmerhaderen«) solgte i 1804 kort før sin Død de 2 Gaarde med henholdsvis 43 og 13 Td. Hrtk. samt 171 Tiende- og 485 Td. Hrtk. Bønderfæstegods m. m. for 430,000 Rd. til Kapt. N. Secher til Trudsholm, efter hvis Død i 1808 Enken i 1809 solgte Ejendommen m. m. for 205,800 Rd. til Major Joh. Conr. Schuchardt. Han frasolgte Godset, omhuggede det meste af Skovene og udstykkede Allinggaard i de 3 Ejendomme Allinggaard, Allingskovgaard og Alling Mølle, som solgtes til forskellige Ejere. I 1813 solgtes Allinggaard til A. Ledertoug, der i 1814 solgte den med 15½ Td. Hrtk. for 21,650 Rbd. Sølvværdi og 167 Rbd. Navneværdi til H. L. Poulsen, Flensborg; han solgte den i 1817 for 34,350 Rbd. Sølvværdi til Schuchardt, som døde i 1819, Aaret før Gaardens forlængst foretagne Udstykning blev approberet. Allinggaard blev derefter i 1828 af hans Dødsbo solgt paa Auktion med paa hvilende Skatte- og Renterestancer for 211 Rd. til D. Poulsen og N. Lind (den kønne Have med Driv- og Væksthuse fra Fischer'nes Tid var nu, som St. St. Blicher meget beklager, forlængst forsvundet). I 1830 udkøbte Poulsen Lind og blev Eneejer, hvorefter han i 1838 solgte Gaarden for 13,100 Rd. til C. H. Vorbech; han solgte den i 1857 for 70,000 Rd. til Konsul H. P. Rygaard, der straks solgte den til Brødrene J. R. og H. R. Hansen. De solgte den i 1860 for 80,000 Rd. til Hofchef, Greve A. S. F. Tramp, efter hvis Død i 1863 Enken i 1867 mageskiftede den for Koldgaard til Salling (Allinggaard vurderet til 51,000 Rd.) til Landvæsenskommissær A. V. Wahl, som frasolgte ca. 83 ha. Fra ham solgtes den i 1886 ved 4. Auktion med 260 ha, 11½ Td. Hrtk. samt Besætn. og Inv. for 40,700 Kr. plus 8000 Kr. i Renter og Omkostninger til et Konsortium, der en Maaend senere solgte den for 54,000 Kr. til H. Th. Uldall Jørgensen. Han solgte i 1890 Gaarden med 247 ha, 11½ Td. Hrtk. for ca. 60,000 Kr. til Højesteretsadvokat S. S. Nellemann, som derved atter samlede hele Ejendommen, idet han i 1884 af sin Fader, Justitsrd. L. Nellemann, havde købt Allingskovgaard med 575 ha, 18½ Td. Hrtk. og 4 Td. Skovskylld for 245,000 Kr. og samme Aar tillige Alling Mølle med 50 ha, 3¼ Td. Hrtk. for 46,400 Kr. samt 2 Parceller fra Grønbæk Præstegaard med 25 ha, 7/8 Td. Hrtk. for 6000 Kr. Af den samlede Gaards Areal henlaa 153 ha under 26 Afbyggergaarde og Huse. Den nye Ejer satte Gaarden i god Drift, merglede samt drænedes den laveste Del af Jorden, tog fat paa Kultivering og Vanding af Engene med Bistand af Hedeselskabet og tilplantede ca. 170 ha af den letteste og mest bakkede Jord. Efter hans Død i 1915 solgte

Sønnen, Løjtnant L. Nellemann, i 1918 Ejendommen med ca. 920 ha for 850,000 Kr. til et Konsortium, der igen splittede den gl. Gaard. Allinggaard overtoges derefter af et af Konsortiets Medlemmer, Landsbrugskandidat J. Jespersen. De gl. Bindingsværksbygninger blev nedrevet, og de nuværende Bygninger opførtes. Endvidere anlagdes Elektricitetsværket, idet der blev opført en Dæmning tværs over Aadalen neden for Møllen, hvorved der dannedes en Sø paa ca. 9 ha. Alling Mølle maatte derfor nedlægges, ligesom det af Nellemann gennemførte Engvandsanlæg forstyrredes. I 1920 solgte Jespersen Gaarden med ca. 333 ha og Elektricitetsværket m. m. for 660,000 Kr. til Direktør Th. S. Hermansen, efter hvem den i 1932 overtoges af Jydsk Land-Hypotekforening, og af denne købte den nuværende Ejer den i Januar 1933 (91 ha Ager, 33 Eng, 139 ha Skov samt Have og Gaardsplads, 13 Td. Hrtk.) for 232,471 Kr.



Allingkloster.

ALLINGKLOSTER, Svstrup Sogn og Komm., Hids Hrd., Silkeborg Retskr., Viborg A., Ejer Dommerfuldmægtig Ewald Jopp, Horsens, Postfb. Grauballe, nærmeste St. Sminge, Afst. 8 km og 12 km til Silkeborg, Tlf. Grauballe 35 (Skovfogden).

Matr.-Nr. 2b m. fl. af Allingkloster, 3a m. fl. af Alling Mølle og 1e m. fl. af Grøn-bæk, samlet Areal 275,8 ha, deraf 66,5 Eng og Græsningsjord, 170,5 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 37,8 ha Veje, Sø m. m., Hrtk. 7 Td. o Skp. 1 Fdk. ¼ Alb. (Gaarden) og 4 Td. o Skp. 2 Fdk. 2 Alb. (Skoven); Ejdskv. 150,000 Kr. (173,100), Jordv. 46,900 Kr. (50,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 155,000 Kr.; Lys og Kraft fra Framlev m. fl. Hrd.s Elektricitetsv.

Allingkloster ligger ved Landevejen Silkeborg—Ans; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er stærkt kuperede.

Engen er dels Haardbundseng, dels gl. Søbund. Af Skoven er 16,5 ha bevokset med Bøg, Resten med Naaletræ; Driften ledes af Skovfoged O. Hoppe, medens Gaardens Drift i øvrigt varetages af Ejeren.

Der er hverken Kvæg-, Heste- eller Svinebesætning paa Ejendommen.

Allingkloster har hvidpudset teglhængt Hovedbygning, der bestaar af en Hovedfløj mod Øst, sammenbygget i Vinkel med en lavere nordlig Sidefløj. Hovedfløjen, som er i 2 Etager, af hvilke den

øverste er af Bindingsværk, har mod Øst 2 korte Sidefløje, mellem hvilke der strækker sig en aaben Terrasse mellem de 2 Etager; Sidefløjen har Trimpel af Bindingsværk. Hovedfløjen indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Hovedbygningen, som ligger i Skoven, nær Landevejen Silkeborg—Ans, ligger højt paa en Bakketop og meget kønt, og der er fra denne vid Udsigt, navnlig mod Øst over Gudenaen.

Til Ejendommen hører et Skovfogedsted og 2 Huse, der alle har en Del af Jorden til Brug.

Allingkloster har Navn efter det omkring Midten af det 13de Aarh. oprettede Kloster af dette Navn, som laa ved den østlige Ende af Alling Sø, hvor den i 1901 fredede Klostertomt Syd for Aaen endnu ses; Tomten undersøgtes sidst i 1894. Klosteret var vistnok indviet for Benediktiner-Ordenen (se for øvrigt under Allinggaard, Klosters tidligere Ladegaard). Som meddelt under denne udstykkedes den store gl. Ejendom, i Aarene før den haarde Landbrugskrise satte ind — i Aarene 1818—28 — og de gl. Skove omhuggedes som Offer for Spekulationen. Godt 2 Slægtled senere, i 1880'erne under den daværende Landbrugskrise, samlede Højesteretsadvokat S. S. Neilemann atter den gl. Allinggaard, og denne gennemgik nu en Renaissance med de Metoder og Hjælpe midler, Landbruget og den nye Tid raadede over. Men i 1918, godt Hundrede Aar efter den første Udstykning, splittedes Gaarden atter, den nuværende Ejer købte da Arealerne med Tomten og Skovene omkring Søen og opførte den nuværende Hovedbygning og har siden forbedret og forskønnet Ejendommen, som bærer og er forbeholdt det gl. Klosters Navn. Ligesom i Middelalderen er Søen og Aaen ret fiskerige.

ALLINGSKOVGAARD, Svostrup Sogn og Komm., Hids Hrd., Silkeborg Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. C. B. Clausen, Postfb. Grauballe, nærmeste St. Sminge, Afst. 9 km og 12 km til Silkeborg, Tlf. Ans 49.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Allingkloster, samlet Areal 109,3 ha, deraf 99,3 Ager, 7 Skov og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 4 Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdkv. 123,000 Kr. (145,000), Jordv. 68,600 Kr. (77,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 164,100 Kr., Løsporet i »Danmark« for ca. 100,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Allingskovgaard ligger 1 km Vest for Landevejen Silkeborg—Ans ved Vejen fra Alling Mølle til Lemming; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Lermuld paa Lerunderlag, stedvis noget humusblandet. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet paa de lave Steder (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, i Aarene 1850—64, og 55 ha er kalket i Aarene 1927—34. Skovens Bevoksning er dels Løvtræ, dels Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 50 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

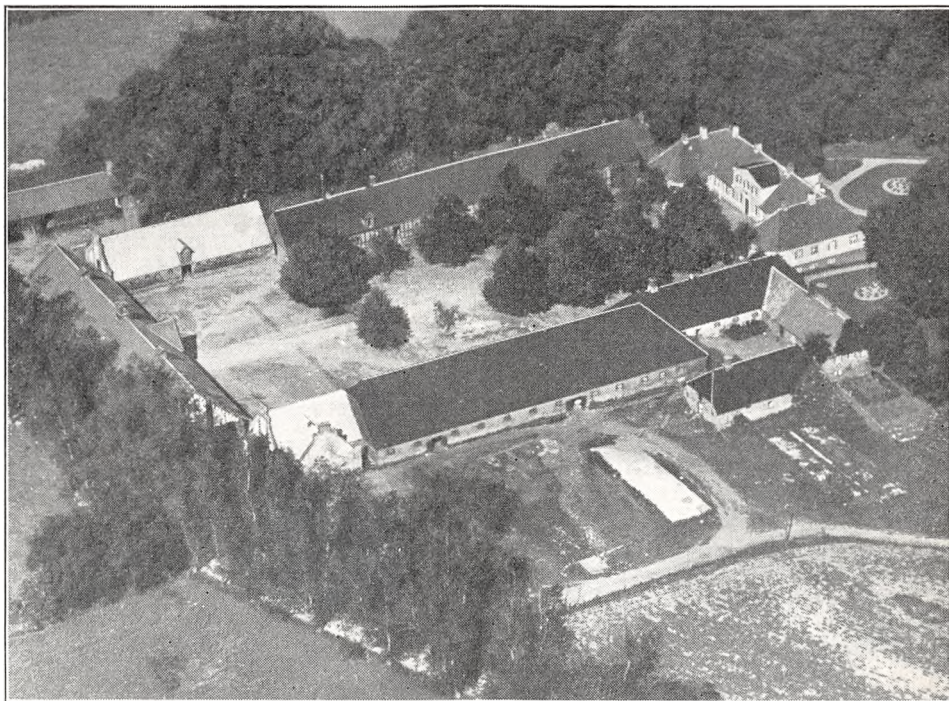
Kvægbesætningen, der bestaar af 68 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 154 kg aarlig, Mælken leveres til Grauballe Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og (mest) stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 700 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattergrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 190 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Allingskovgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Den hvidpudsede teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store kønne, gl. Have, har aaben Veranda til denne; den bestaar af en Midterfløj med en stor gennemgaaende Frontspids samt 2 korte Sidefløje mod Syd; den rummer en stor smuk Beboelse. Af Avlsbygningerne ligger den skifertækte Lade mod Syd; gennem denne er der Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen. Af de 2 Sidelænger rummer den nordlige Del af den vestlige Sidelænge Vognport, Svinestald samt en Lejlighed; denne Del, som er af Bindingsværk, er tækket med Tagpap, medens den sydlige Del af Længen, der rummer Hestestald, er opført af Grundmur og tækket med Cementsten. Den østlige Sidelænge, som indeholder Ko- og Svinestald samt Roehus, er overvejende tækket med Tagpap og Pandeplader, en Del af Roehuset dog med Cementsten; fra den nordlige Del af Længen udgaar en Sidelænge mod Øst, denne, der er opført af Kamp og tækket med Cementsten, rummer en Lejlighed for en gift Medhjælper. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald, opført af Kamp, og et Hønsehuse, bygget af Træ, de er begge tækket med Tagpap, og Vest for Gaarden et Redskabs-

og Maskinhus, opført af Træ og tækket med Tegl. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, og paa Ejendommen er der Bolig for 2 gifte Familier.

Allingskovgaard er udstykket fra Allinggaard af Major Joh. Conr. Schuchardt omkring Aarene 1816—18, den var da paa ca. 550 ha, hvoraf en stor Del var ryddet Skovjord. Efter Schuchardt's Død i 1819 solgte Arvingerne i 1821 Gaarden for 4250 Rbd. Sølv til Alb. Stabell (se Øster Kejlstrup); han solgte den i 1833 til cand. jur. H. E. van Deurs, der solgte den i 1847 til Justitsrd. L. Nellemann. Han tilplantede godt 37 ha af den mindst gode Jord og forbedrede den øvrige Del af Skoven ved Efterplantning. I 1884 solgte han Gaarden med 575 ha, 18½ Td. Hrtk. og 4 Td. Skovskylid for 245,000 Kr. til sin Søn, Højesteretsadvokat S. S. Nellemann, som samme Aar ogsaa købte Alling Mølle og i 1890 Allinggaard (se under Allinggaard), saa Ejendommene nu havde samme Ejer igen. Han tilplantede yderligere 23 ha samt forbedrede Engene og Gaardens Drift. Efter hans Død i 1915 overtoges den samlede Ejendom af Sønnen, Løjt-



Allingskovgaard.

nant L. Nellemann, der i 1918 solgte den for 850,000 Kr. til et Konsortium, som delte Ejendommen. Allingskovgaard kom nu i Handelen og skiftede Ejer gentagne Gange de nærmest følgende Aar. Den solgtes til C. H. I. Nymann, og senere ejedes den af C. Christensen. I 1922 blev der derefter af et Konsortium udstykket 165 ha, paa hvilket Areal der oprettedes 23 Stats-husmandsbrug, og af dette købtes Gaarden med Hovedparcellen i 1923 af den nuværende Ejer.

GRAUBALLEGAARD, Grauballe By, Svostrup Sogn og Komm., Hids Hrd., Silkeborg Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Johs. Laursen, Postfb. Grauballe, nærmeste St. Sminge, Afst. 5 km og 8½ km til Silkeborg, Tlf. Grauballe 10.

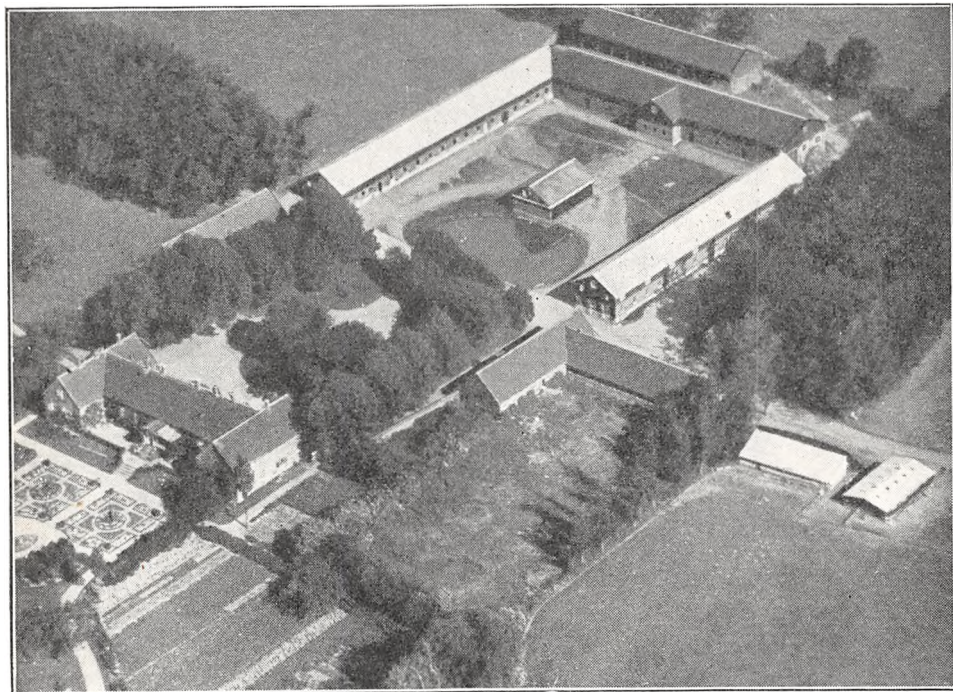
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Grauballegaard, samlet Areal 149 ha, deraf 120,7 Ager, 7,7 Eng, 3,3 Mose, 14,3 Skov og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. o Skp. 1 Fdk. o Alb.; Ejdskv. 198,500 Kr. (222,000), Jordv. 134,500 Kr. (146,800); Bygn. er fors. i »Vermund« for 138,361 Kr., Løsøret i samme Selskab for 158,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Grauballegaard ligger tæt Nord for Grauballe By ved Landevejen Silkeborg—Ans; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 22 ha Eng og Skov, som ligger ca. 2½ km fra denne i Lemming Sogn, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Ter-

rænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1912—30. Af Engen er Halvdelen Kulturreng, Resten Vandingseng, alt paa Dyndbund, Mosen er kultiveret Højmosé og Skovens Bevoksning Gran.

Største Delen af Agermarken dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5.—6. Kløver og Græs, 7. Grønjordshavre. 15 ha dyrkes i en 9 Marks Drift, deraf 2 Skifter med Vaarsæd, 2 med Roer, 3 med Lucerne og 2 med Frø af Rajgræs og Hvidkløver. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 220 Sække Superf., 40 Kalig. og 140 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreatu-



Grauballegaard.

rer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes overvejende ved eget Tillæg, dog med Indkøb af Tyre og en Del Ungdyr, Ungkvæget er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig med 140 kg Smør, Mælken leveres til Silkeborg Mælkeforsyning (privat).

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 40 Tillægssøer; der er hidtil leveret 6—800 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 270 Svin aarlig; der er paa Ejendommen Forsøgsstation for Fodring af Svin, saavel Søer som Smaagrise og Fedesvin. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Grauballegaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1866, ligger mod Syd til den kønne gl. Have; den bestaar af en Hovedfløj, som ved hver Ende har en gennemgaaende Tværfloj, har høj Kælder, Veranda mod Syd til Haven og Tegtag; den rummer en stor og køn Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Ved en Mur er de 2 Tværfloje forbundet med 2 teglhængte Sidelænger af Avlsbygningerne, af hvilke den mod Vest rummer Værelser til Folkene, Rum til Spandevadsk, Garage og Hønseshus, den østlige Svinestald, denne er forbundet med og udvidet i en Sidelænge mod Øst. Desuden Øst for denne en Vognport, tækket med Pandeplader ligesom en Svinestald af Træ Øst for Vognporten. Af de 3 sammenbyggede Hovedlænger af Avlsbygningerne, der har Trætrimpel og Tag af Pandeplader

er der Kostald og Roehus i den vestlige Sidelænge, Heste- og Kalvestald samt Stald til Søer i den østlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Nord for Gaarden en Hjelm, tækket med Tagpap, Øst for Gaarden en straatækt Stald til Søer og inde paa Gaardspladsen en Vognport med Magasin paa Loftet. I Kostalden er der ildfast Loft af murede Hvælvinger og i Heste- og Svinestalden Lægter, dækket med Ler. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Grauballegaard, som er dannet efter 1660 ved Sammenlægning af 4 Gaarde i Grauballe By, ejedes af Henr. Andersen Wendelboe, efter hvis Død Enken senere ægtede Jens Jensen Augsborg, der døde i 1706. Hans Stedsøn Niels Wendelboe testamenterede senere Gaarden med 12 Td. Hrtk. til Chr. Fischer til Allinggaard, hvilken Gaard den derefter fulgte til ca. 1810, da den tilhørte Alb. Stabell (senere til Allingskovgaard); han solgte den i 1813 for 25,584 Rbd. til C. C. Alberti, hvis Søn, Politikeren C. C. Alberti, fødtes her i 1814. Under Landbrugskrisen solgtes den derefter ved Tvangsauktion for 5000 Rbd. Sølv til Kommandørkapt. Gotfred Hagerup, som i 1835 overdrog den med 13 Td. Hrtk. for 5000 Rbd. rede Sølv og 5550 Rbd. Sedler til Albertis Enke, der straks solgte den til A. H. Hillebrandt og V. B. Munck, af hvilke førstnævnte senere blev Eneejer. Senere tilhørte den fra 1855 Lensgreve F. M. Knuth og efter hans Død i 1856 nogle Aar hans Dødsbo, hvorefter den atter ejedes af Hillebrandt til hans Død i 1895. Gaarden, der nu var paa ca. 21 Td. Hrtk., solgtes derefter i 1897 af Dødsboet for 157,500 Kr. til Forv. Fritz Neukirch, som i 1909 solgte den med 300 ha, 21 Td. Hrtk. for 250,000 Kr. til et Konsortium, der udstykkede over de to Trediedele af Gaarden. Konsortiet oprettede Ny Grauballegaard med 115 ha (hvoraf de 45 ha senere er udstykket), 2 mindre Ejendomme paa henholdsvis 22 og 17,5 ha, solgte 9 ha til én og 7,7 ha til en anden Køber. Desuden oprettedes der 7 Statshusmandsbrug, hver med 6 a 7 ha, foruden at Gaardens Mose med godt 50 ha frasolgte, ialt ca. 264 ha. Efter Udstykningen købte F. Neukirch atter Gaarden med den tilbageværende Hovedparcel paa 114,5 ha, som han i 1912 solgte til den nuværende Ejer. Denne tilkøbte i 1915 25,2 ha, frasolgte i 1917 18,7 ha og tilkøbte derefter nogle Aar senere Grauballe Østergaard med 28 ha, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

ERIKSBORG, Gødvad Sogn og Komm., Hids Hrd., Silkeborg Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Th. Thomsen, Postfb. og nærmeste St. Silkeborg, Afst. 5 km, Tlf. Silkeborg 1125.

Matr.-Nr. 6a af Resendal, 10 m. fl. af Gødvad og 3a af Nørreskov, samlet Areal 87 ha, deraf 84,5 Ager og 2,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 2 Td. 4 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 130,400 Kr. (128,500), Jordv. 65,300 Kr. (68,900); Bygn. er fors. i »Vermund« for 158,000 Kr., Løspøret i samme Selskab for 124,500 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Eriksborg ligger ca. 5 km Nord for Silkeborg ved Landevejen herfra til Ans; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket 2 Gange i Aarene 1912—34.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Runkelroer, 3. Byg, 4. Kaalroer, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 20 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

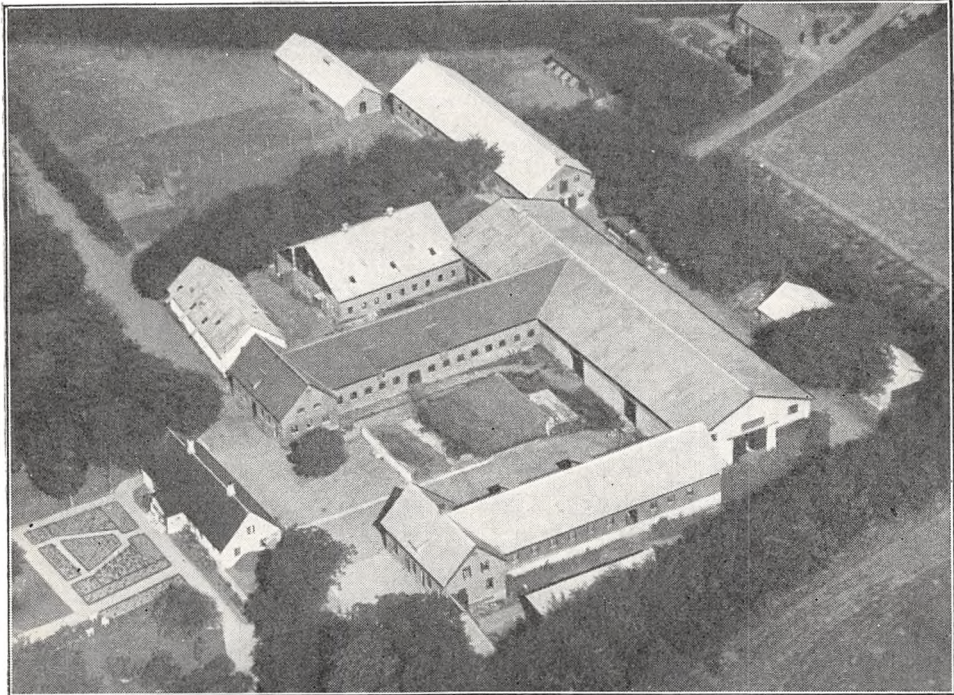
Kvægbesætningen, der bestaar af 72 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken lev. til Alderslyst Mejeri ved Silkeborg (privat).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Plag af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Der er hidtil leveret ca. 3400 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 184 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 700 Høns (brune Italienerne).

Eriksborg har grundmurede nye, gode Bygninger. Den grundmurede Hovedbygning, der er opført i 1933, ligger mod Syd til den store kønne Have; den har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids (paa Billedet, som er taget før Ombygningen, kun Frontspids til Haven) med Ur til Gaarden og Tegltag; den indeholder en god Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Kostald i den vestlige Sidelænge og Hestestald i den østlige; til den sydlige Gavl af disse er opført en gennemgaaende Tværføj, af hvilke den østlige (ved Hestestalden) rummer Værelser og den vestlige Kostald; Længen mod Nord, som rummer Lade, er forlænget mod Vest med en Magasinbygning. De 3

Længer har Trimpel og Tag af Eternit med Undtagelse af Kostalden, der er tækket med Skifer. Desuden Vest for Gaarden 2 Svinestalde, opført i 2 Etager med muret Trimpel og Tag af Pandeplader, og Nord for disse et Hønsehus og en Svinestald, begge tækket med Asbest ligesom et Redskabs- og Maskinhus Nord for Gaarden. Endvidere Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus af Træ samt en Garage, begge bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Bygningerne har Lynafleder efter Netsystemet. Der er eget Vandværk, som drives dels ved en Vindmotor, dels ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Avlsbygningerne er opført i Aarene 1911—27. Gaarden ligger kønt.

Eriksborg ejedes i forrige Aarh. af Niels Mathiasen, i hvis Familie den havde været i flere Slægtled; han solgte den til Bracht, der afhændede den til Fritz Walter, efter hvem den overtoges af Sagfører Hammer. Senere ejedes den af P. Clemmensen, som i 1907 solgte den til



Eriksborg.

Martin Hvam; han afhændede den i 1910 til Jens Christian Thomsen, der kort før Verdenskrigen tilkøbte 4,4 ha, og efter ham overtoges Gaarden i 1916 af Sønnen, den nuværende Ejer.

ØSTER KEJLSTRUP, Gødvad Sogn og Komm., Hids Hrd., Silkeborg Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Jens Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Silkeborg, Afst. 3 km, Tlf. Silkeborg 645.

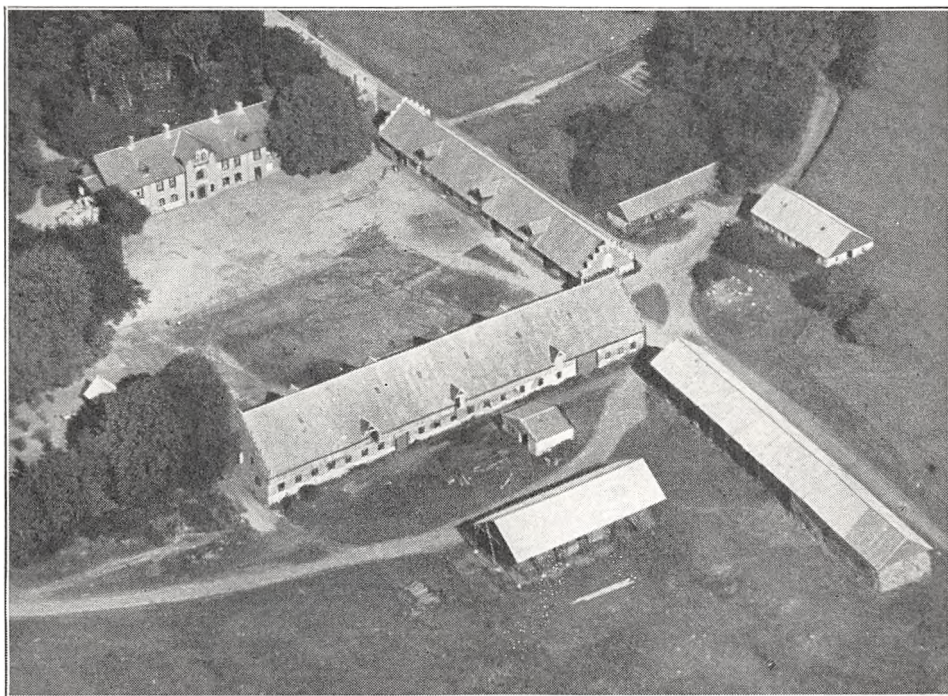
Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ø. Kejlstrup, samlet Areal 201,6 ha, deraf 165 Ager, 23 Skov, 2,2 Have og Gaardsplads og 11,4 ha Bakker m. m., Hrtk. 4 Td. 3 Skp. 0 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 166,000 Kr. (180,500), Jordv. 93,200 Kr. (92,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 136,000 Kr., Løsporet dels i »London«, dels i »National« for ialt 80,750 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Øster Kejlstrup ligger 3 km Nord for Silkeborg ved Landevejen herfra til Ans; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld nærmest paa Grusunderlag. Agermarken er ret jævn, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nykalket i Aarene 1928—34. Skovens Bevoksning er Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Havre, 4. Rug, 5. Havre, 6.—7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 100 Kalig. og 90 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 88 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Silkeborg Mælkeforsyning (privat).

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Af Svin er hidtil kun fedet til Brug i Husholdningen; Gaarden har Kort til 42 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 125 Høns.

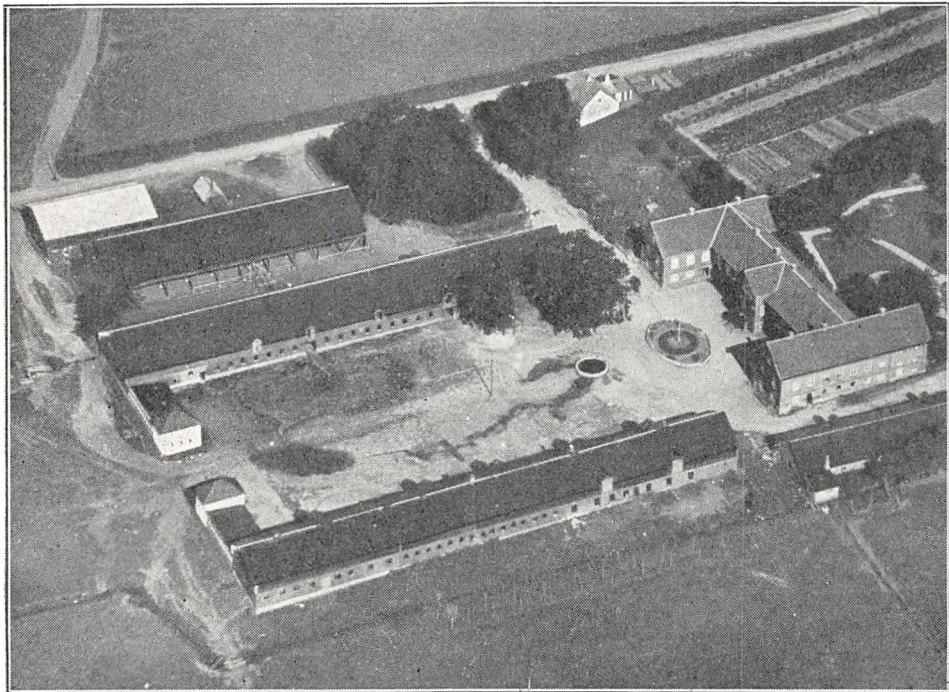


Øster Kejlstrup.

Øster Kejlstrup har grundmurede gode Bygninger. Hovedfløjen, der ligger mod Vest til den store Have, er opført i 2 Etager med en fremspringende Frontspids mod Øst til Gaarden og Skifertag; den rummer en stor og god Beboelse. Avlsbygningerne, som er tækket med Cementtagsten, er opført efter en Brand i 1913. Af Længerne, der ligger frit, rummer den nordlige Sidelange Værelser til Folkene, en Lejlighed samt Hestestald og Længen mod Øst, som har Trætrimpel, Kostald og Lade, begge disse Længer har kamtakkede Gavle. Desuden Nord for Hovedbygningen en Længe i 2 Etager, bygget og tidligere benyttet som Brændevinsbrænderi, men nu indrettet til Maskinrum og Magasin, Nord for Gaarden en Svinestald og en Vognport og Øst for 2 Hjelme, den ene med Tag af Asbest. Mod Syd er Gaarden — bortset fra et Hønsehus af Træ — aaben mod Landevejen. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, og der benyttes Petroleumsmotor som stationær Kraft. Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og paa Gaarden er der Bolig for en gift Fodermester.

Øster Kejlstrup hørte i Slutningen af det 15de Aarh. under Ring Kloster, efter at den i Begyndelsen af Aarhundredet havde ligget under Bispestolen i Aarhus, skænket tillige med noget Gods i Vester Kejlstrup til Biskop Bo af Fru Tore Mus (og hendes Børn), Datter af Erik Mus til Silkeborg. Ved Reformationen er den formodentlig blevet inddraget under Kronen ligesom det øvrige (katolske) Kloster- og Kirkegods, thi ved Enevældens Indførelse var den en jordeggen Bondegaard under Silkeborg Slot, hvilket Kronen med ialt 628 Td. Hrtk. udlagde til fhv. Vinskænk Christian Fischer for et Krigslaan paa 32,442 Rd. Senere havde Gaarden en Del Aar fælles Ejer med Vester Kejlstrup. I 1755 ejedes Øster Kejlstrup med 6½ Td. Hrtk. og noget

Gods af Regimentskvartermester Klemen Fischer (en Søn fra Vester Kejlstrup), hvis Dødsbo i 1781 solgte den uden Fæstegods for 1505 Rd. til Peder Müller, Allinggaard. I 1789 afhændede han den med $4\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. for 2999 Rd. til Peder Glud, og i 1793 ejedes den af Chr. Fischer, der delvis udstykkede den. Senere ejedes den af Forligskommissær H. Chr. Møller, som i 1814 solgte den for 4000 Rbd. Sølvværdi og 7000 Rbd. Navneværdi til Forp. V. C. O. Rievers, der senere solgte den til Alb. Stabell til Allingskovgaard. Derefter tilhørte den Donner i Altona, som havde et Brænderi paa Gaarden. I 1867 solgte hans Bo den med 388 ha, Besætn., Invt. og Høst for 28,000 Rd. samt Omkostninger til Brænderiejer Kn. Jørgensen, Silkeborg, fra hvem den samme Aar overtoges af Sønnen Jens Kn. Jørgensen, og efter ham overtoges den i 1924 af Sønnen, den nuværende Ejer. I 1924—25 er der frasolgt 55 ha, mest Ager, til omboende Naboer.



Vester Kejlstrup.

VESTER KEJLSTRUP, Balle Sogn og Komm., Hids Hrd., Silkeborg Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. A. Hedelund, Postfb. og nærmeste St. Silkeborg, Afst. $2\frac{1}{2}$ km, Tlf. Silkeborg 1111.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af V. Kejlstrup, samlet Areal 302 ha, deraf 234 Ager, 16,5 Eng, 38 Skov, 2,5 Have og Gaardsplads og 11 ha med vedvarende Græs, Hrtk. 12 Td. 2 Skp. 1 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 300,600 Kr. (325,000), Jordv. 174,600 Kr. (153,500); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 220,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv.

Vester Kejlstrup ligger $2\frac{1}{2}$ km Nord for Silkeborg ved Vejen til Ebstrup; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 150 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 84 ha Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og 22 ha er nymerglet i de senere Aar. Engen er god Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 25 Kalig. og 175 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 130 Malkekøer, 3 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer,

er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Silkeborg Mælkeforsyning (privat).

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 400 Slagterisvin om Aaret (de fleste af Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 90 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vester Kejlstrup har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store Have, har høj Kælder og Tegtag; den bestaar af en Hovedfløj, som ved hver Ende har en gennemgaaende Tværfløj, Hovedfløjen med fremspringende Frontspids mod Syd til Gaarden; den indeholder en stor Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlsbygningerne, der har Trætrimpel og er tækket med Tagpap, rummer den østlige Sidelænge Vognport, Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald og den vestlige Kostald. Gaarden er delvis aaben mod Syd, kun lukket ved en lav Vognport paa hver sin Side af Indkørslen til Gaarden. Desuden Øst for Hovedbygningen en Længe, opført af Kamp og tækket med Tagpap, den rummer Vognport, Redskaber og Maskiner, og Vest for et Økonomihus samt 2 Ladehelme, den ene med Tag af Asbest, den anden med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, der benyttes Damplokomobil ved Tærskning, og der hører en Smedie samt 3 Huse med 4 Lejligheder til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger kønt, er der Udsigt til Silkeborg og Skovene omkring denne, og paa Grund af den nære Beliggenhed ved Byen sælges der stadig smaa Arealer fra Gaarden, den nuværende Ejer har saaledes solgt ca. 4,5 ha og den forrige ca. 9 ha.

Vester Kejlstrup (se Øster Kejlstrup) var ved Enevældens Indførelse en Bondegaard under Silkeborg Slot, som Frederik d. Tredie i 1661 med 13 Td. Hrtk. udlagde til Vinskank Chr. Fischer for ydet Laan, men med Ret til senere Indløsning. Efter ham kom den til Cl. Th. Fischer og dennes Svigersøn Lars Christoffer Baggesen, efter hvis Død i 1693 Enken Anna Fischer fik tilskødet Kronens Indløsningsret til Gaarden for 4 Rd. pr. Td. Hrtk. I 1743 solgte én af hendes Arvinger, Pastor Peder Lorens Nørholm, sin Part i Gaarden, 3½ Td. Hrtk., for 400 Sletdaler til Chr. Fischer til Allinggaard. Senere ejedes Gaarden af Klemen Fischer (en Søn af L. Christoffersen til Vester Kejlstrup), der i 1755 overdrog den med 11 Td. Hrtk. og 54 Td. Hrtk. Tiender og Fæstegods til sin Søn, Kmr. Daniel F., efter hvis Død i 1784 Dødsboet i 1786 solgte den med 11 og 109 Td. Hrtk. for 22,707 Rd. til Niels Hastrup, Vrejlev Kloster. Han solgte i 1804 en stor Del af Godset, hvorefter Gaarden paa Auktion efter ham i 1815 solgtes med 9 Gaarde samt Tiender (43 Td. Hrtk.) for 8000 Rbd. Sølvværdi og 88,300 Rbd. Navneværdi til Alb. Stabell, Øster Kejlstrup, og Rasm. Petersen; de solgte den Aaret efter til Brødrene N. C. G. og L. E. T. Hastrup, af hvilke sidstnævnte i 1823 overdrog den til sine 3 Søstre for 4440 Rbd. Sølv. Aaret efter ægtede den ene af disse Pastor J. P. Schou, der sammen med sine 2 Svigerinder i 1835 solgte Gaarden for 8000 Rbd. Sølv til disse 2 Brødre F. N. L. og forannævnte L. E. T. Hastrup. Efter Broderens Død i 1855 solgte sidstnævnte i 1865 Gaarden med en Del Fæstehuse for 54,000 Rd. til J. H. Hee fra Aarhus-Egnen efter hvis Død i 1898 den ejedes af Svigerdatteren, Enkefru Christiane Hee, og Brødrene Hee. Senere overtoges den af Landmandsbanken i Kbhvn., som i 1904 solgte den med 370 ha, 15½ Td. Hrtk. til L. C. Deichmann Jørgensen. Han solgte den i Begyndelsen af Verdenskrigen til et Konsortium, der frasolgte noget af Jorden, hvorefter dette i 1916 solgte Gaarden med Avl samt en Del af Besætn. for 350,000 Kr. til Løjtnant A. de Neergaard. Han solgte den i 1916 for 400,000 Kr. til A. Mikkelsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1926.

SEJL eller SEJLGAARD, Funder Sogn og Komm., Hids Hrd., Viborg A.

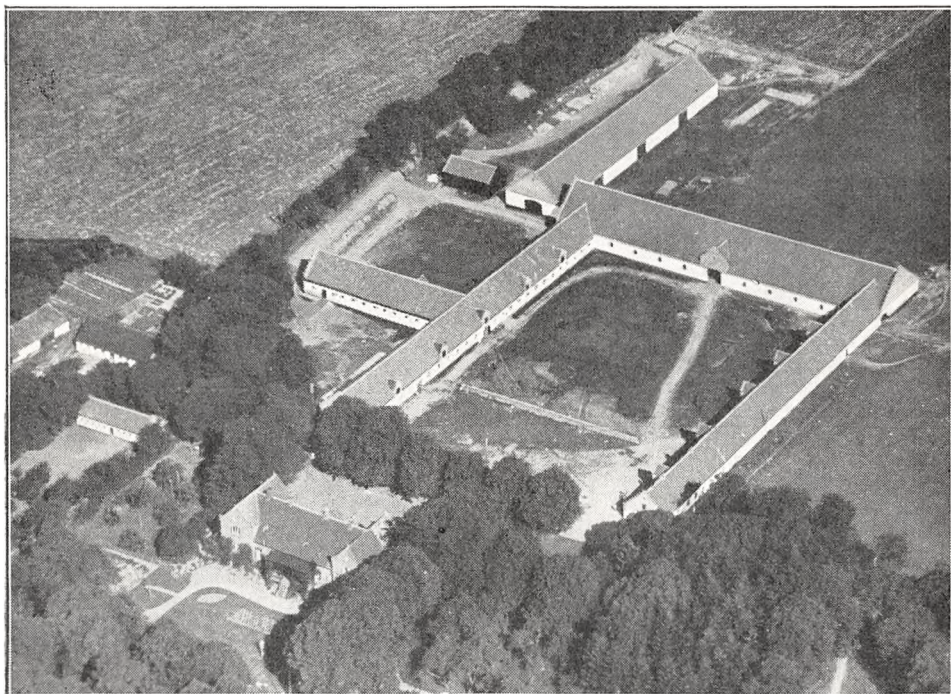
Sejlgård hørte i 1598 under Silkeborg Slot, den var kun en Bondegaard; i 1663 blev den udlagt til Hofskræder Andr. Søbøtke; i 1720 kom den med Silkeborg Slot til Frederik d. Fjerde, der i 1724 overdrog den for 3281 Rd. til Etatsrd. Jens Jørgensen Seerup, som i 1733 overdrog den til sin Svigersøn, Landsdommer Enev. Heug til Hald; efter ham solgtes den i 1740 paa Auktion med 6½, 17 og 109 Td. Hrtk. for 4765 Rd. til Kbm. P. Christensen Holst i Aalborg. De følgende Ejere var dennes Søn Chr. Holst, Chr. Fischer, Joh. Ellerup, hvis Enke, Gertrud Marie, f. Breum, solgte Gaarden i 1770 med 6½, 7 og 83 Td. Hrtk. for 11,650 Rd. til Amtsforvalter, Kmr. Just Mich. Lund, efter hvis Død i 1801 den ejedes af Svigersønnen N. Hastrup til Vester Kejlstrup; efter hans Død solgtes den i 1815 ved Auktion for 3000 Rbd. Sølvværdi og 28,300 Rbd. Navneværdi til Asmus Pape, fra hvem den i 1834 ved Tvangsauktion for 4150 Rbd. Sølv kom til Handelshuset Ph. H. Ree & Co. i Randers, der samme Aar af Pape købte Gaardens Konge- og Kirketiende for 1350 Rbd. Sølv; derefter solgtes Gaarden i 1837 for 12,600 Rd. til cand. phil. J. F. C. Haubroe, som i 1845 solgte den med

11 Td. Hrtk. for 30,000 Rd. til Firmaet Johs. I. Bruun til Bruunshaab (Fæstegodset var da forlængst frasolgt); dette solgte den i 1854 for 51,000 Rd. til A. Neumann, fra hvem den ved Auktion i 1862 atter blev udlagt til Firmaet, og Gaarden overtoges derefter for 40,700 Rd. af Stænderdeputeret, Etatsrd. M. P. Bruun; efter hans Død i 1884 arvedes den i 1900 af Brodersønnen, Fabrikejer B. Bruun, hvorefter Fabrikant C. Bruun solgte den i 1912 med ca. 400 ha for 138,000 Kr. til et Konsortium, der udstykkede en Del af Jorden og i 1913 solgte Hovedparcellen for 78,600 Kr. til R. Jørgensen; senere ejedes den med 9 Td. Hrtk. af N. H. Sølvssteen, som i 1921 foretog en yderligere Udstykning, hvorefter den tilbageværende Hovedparcel kun blev paa 72 ha med 6½ Td. Hrtk. I 1932 solgte han Gaarden med 72 ha til G. Honum, den nuværende Ejer.

CHARLOTTENLUND, Kragelund Sogn og Komm., Hids Hrd., Viborg A., ejedes i Slutningen af det 18de Aarh. af den tidligere Ejer af Vinderslevgaard, Kapt. Math. Hansen Lunn; han solgte den i 1811 for 15,000 Rd. til Johs. Lundsgaard, der i 1816 solgte den med 6 Td. Hrtk. til F. C. Pape.

Senere ejedes den af J. Aarslev og efter ham af N. S. Munck, som i 1824 solgte den for 830 Rbd. til Erik Hansen, fra hvem den senere kom til Muncks Søn G. Anker Munck; senere ejedes den af Christensen, der i 1856 solgte den med 140 ha, deraf 33 Skov, et Teglværk samt en Bondegaard med 64 ha for 39,000 Rd. til Forp. N. J. Selmer paa Voer. Senere ejedes Gaarden af I. F. M. Haugsted, som i 1874 solgte den med Besætn. og Invt. for 50,500 Kr. til Kbmd. J. Jørgensen og Grdj. Chr. Jørgensen (Bondegarden var da frasolgt); i 1894 mageskiftede sidstnævnte derefter Charlottenlund med 105 ha og 27 ha Skov samt Teglværket til F. V. Riegels, Charlottenlund, vurderet til 120,000 Kr. Efter hans Død i 1904 solgte Enken Gaarden for 105,000 Kr. til Forp. J. J. Hessellund, tidligere Torstedlund; siden er Gaarden helt udstykket, Skoven er frasolgt, der er oprettet 8 Statshusmandsbrug, og Bygningerne er nu til Dels nedrevet, saaledes at de passer til Brug for den ene Ejendom.

HOVLBJERG HERRED



Ormstrup.

ORMSTRUP, Sahl Sogn, Sahl-Gullev Komm., Hovlbjerg Hrd., Kellerup Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer Daniel Laursen, Postfb. og nærmeste St. Bjerringbro, Afst. 6 km, til Kellerup 16 og til Silkeborg 22 km, Tlf. Ans 12.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ormstrup, samlet Areal 717 ha, deraf 248,5 Ager, 386 Skov, 15,5 Sø, 7 Have og Gaardsplads samt 60 ha hørende til 10 Ejendomme, der hver har et Tilliggende af fra 3,3 til 13 ha, Hrtk. 45—46 Td.; Ejdskv. 414,000 Kr., Jordv. ca. 270,000 Kr.; Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 209,000 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 170,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Ormstrup ligger 1 km Syd for Sahl By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar for største Delen af god Sandmuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1933—35. Skovens Bevoksning er overvejende Naaetræ, dog med en Del Bøg.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift, dog med nogen Frøavl; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvalstogf.

Kvægbesætningen, der bestaar af 120 Malkekøer, 4 Tyre og 70 Stkr. Ungkreatu-

rer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Bjerringbro Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og (mest) stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der er hidtil leveret 500—1000 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 226 Svin aarlig. Der holdes 15 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 300 Høns.

Ormstrup Hovedbygning er opført i 1867, den afløste da den gl. 3-fløjede Hovedbygning af Egebindingsværk; den ligger mod Syd til Haven og bestaar af en Hovedfløj i én Etage, der for hver Ende har en gennemgaaende Tværfløj, er bygget af røde Sten, har høj Kælder, Veranda til Haven og Tegtag; den rummer en herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Avlsbygningerne bestaar af 3 sammenbyggede hvidpudsede, teglhængte Længer, af hvilke den østlige Sidelænge er opført af Grundmur, den rummer Garage og Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald; den vestlige Sidelænge, som er opført af Kamp med Trimpelet af Træ, rummer Ko- og Svinestald, førstnævnte udvidet i en grundmuret Sidelænge mod Vest. Den nordlige Længe, Laden, der har muret Trimpel, er ligeledes opført af Kamp og Nordvest for denne og Gaarden en hvidpudset, teglhængt Lade mere, der ligesom de 3 Hovedlænger har kamtakkede Gavle. Desuden Vest for Hovedbygningen et Hønseshus og en Smedie, begge tækket med Tegl og sidstnævnte opført af Bindingsværk, samt en Svinestald, opført af Kamp og tækket med Tagpap, og Vest for Gaarden et Savskæreri, der er opført af Træ og tækket med Tegl. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og foruden Smedien hører der 4 Huse til Ejendommen.

Ormstrup er dannet af 2 yngre Landsbyer (Torper) Ormstrup og Simenstrup (eller Vestrup). Den ejedes omkring Midten af det 14de Aarh., i 1344, af Laur. Hvas og efter hans Død i 1363 af Enken Kirsten Hvas. Efter hendes Død overtoges den af Sønnen Laur. Hvas, som med sin anden Hustru, Thore Eriksdatter Mus, fik Silkeborg Slot (se Øster Kejlstrup i Hids Hrd.). Senere ejedes Ormstrup af Sønnen Erik H., dennes Søn (lange) Jens H., hvis 2 Børn Erik og Anna H. i 1514—15 afhændede den med Gods grundet paa Gæld til Viborg Bispestol. Ved Reformationen inddroges Ormstrup under Kronen, der i 1579 mageskiftede den til Hans Johansen Lindenov, men igen overtog den i 1581. I 1661 overdrog Frederik d. Tredie Gaarden til Rentemester Mogens Friis med Tilladelse til igen at oprette den til en Sædegaard; han øgede Godset, ændrede Navnet til Friisholt og overdrog den derefter i 1672 (samme Aar, som han oprettede Grevskabet Frijsenborg) til Datteren Mette F., der bragte den til sin Mand, Etatsrd., Landsdommer Chrf. Lindenov. Efter hendes Død i 1733 solgtes Gaarden paa Auktion med 33 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 36 Td. Tiendehrtk. og 233 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 14,000 Rd. til Højesteretsprokurator, Etatsrd. Andr. Lowsen, der i 1737 solgte den til Hans Rosborg, Haraldslund. Han efterlod sig paa flere Maaeder paa Egnen og af sine Undergivne et slet Eftermæle, og han bekræftede Sandheden af det gl. Ordsprog: »Ej skarpere Sværd Du finde kan, end Bonden, som blev Herremand«. Da han døde i 1752, 82 Aar gl., paa sin Fædrengaard Rosborg ved Mønsted, efter hvilken han havde taget Navn, siger Overleveringen, at Præsten sluttede Ligtalen over ham med følgende Ord:

Staa stille her ved denne Grav,
Her hviler Rosborgs Bene,
Men hvor hans arme Sjæl blev af,
Det kender Gud alene.
Amen.

To Aar før sin Død solgte han Friisholt til Sønnen, Skovrider, Krigsrd. H. T. Rosborg, efter hvis Død i 1779 Enken, Anna Wassard, senere ægtede Amtmd., Kmrd. Niels Ferslev; han fik i 1797 kgl. Bevilling til at bortsælge Godset, uden at Hovedgaarden mistede sin Frihed, hvorefter han i 1799 solgte den med 32, 36 og 232 Td. Hrtk. for 71,500 Rd. til Ritm. H. H. G. Halling, der solgte Gaarden til Fæsterne og oprettede Afbyggergaardene Bredholt (i 1807), Gudenlund og Tinggaard m. fl., omhuggede Skovene og satte Stengårder om Markerne. Efter hans Død i 1839 solgtes Gaarden i 1840 paa Auktion med 32 Td. Hrtk. for 61,050 Rbd. rede Sølv til cand. phil. J. G. Ipsen, som i 1844 solgte den med 2 Kirker m. m. til Johs. Bruuns Enke fra Buunshaab, der i 1845 solgte den (uden Kirkerne) for 75,000 Rd. til G. Barner. Derefter kom den til A. Schönheyder, som i 1855 solgte den for 115,000 Rd. til Læge P. W. B. Sandholt. Han mageskiftede den i 1865 med ca. 333 ha, vurderet til 120,000 Rd., til cand. phil. A. D. F. Buchwald for Knudstrupgaard ved Sorø med 127 ha samt Besætn. og Invt., ialt vurderet til 70,000 Rd. Under Landbrugskrisen i 1880'erne blev den i 1888 fra ham (af Grevskabet Frijsenborg som Udlægshaver) solgt med 460 ha, 41 Td. Hrtk. Ager og Eng og 2 Td. Skovskyld samt Avl, Besætn. og Invt. for 170,000 Kr. (samme Bud som ved forrige Auktion), skønt den var vurderet til Auktionsefterretning for 200,000 Kr., til cand. jur., Hfjm. H. Estrup

(senere til Kongsdal, Sjælland), der i 1890 gav Gaarden dens gl. Navn Ormstrup igen. Han solgte i 1907 Gaarden med ca. 460 ha, 43 Td. Hrtk. for 278,000 Kr. til J. Laursen, Herningsholm, som i 1912 tilkøbte Parcelgaarden Bredholt, endvidere Borre Skov i Vejerslev Sogn samt ca. 450 ha Hede af Sahl Hede med Tilplantning for Øje. Ved Anlægget af Elektricitetsværket ved Tange (se Indledningen), Gudena-Centralen, gik Gaardens Enge langs Gudenaen med ind i Tange Sø. Da Gaarden Bredholt i 1928 blev udstykket, blev der fra denne lagt 55 ha til Ormstrup. I 1930 solgte J. Laursen Ormstrup til Sønnen, den nuværende Ejer, men beholdt en Del af Skoven.

BREDHOLT (se under Ormstrup), der laa ca. 1 km Øst-Sydøst for denne ved Vejen til Borre, oprettedes i 1807 som en Afbyggergaard fra denne.

Den ejedes omkring Midten af Aarhundredet af Neergaard og havde senere følgende Ejere: A. Schönheyder, Ludv. Kruse, Broberg, som i de for Landbruget gode Aar i 1870'erne solgte den i 1876 med 12 Td. Hrtk. for 120,000 Kr. til Jul. Simony. Han solgte den i 1886 for 80,000 Kr. til Forv. N. Møller Jacobsen, fra hvem den under Landbrugskrisen overtoges af Landmandsbanken i Kbhvn. Denne afhændede Gaarden til Aage Birk, der i 1906 solgte den til Brdr. ne Hansen, Solevadgaard, Fyn, som i 1912 afhændede den med ca. 130 ha for 102,000 Kr. til Godsejer J. Laursen, Ormstrup; han udstykkede den i 1928, ved hvilken Lejlighed der oprettedes 10 Statshusmandsbrug a 6,6 ha, medens 55 ha af Gaardens Areal blev lagt ind under Ormstrup (se denne).

DANSTRUPBUNDGAARD, Danstrup By, Gerning Sogn, Hvorslev-Gerning Komm., Hovbjerg Hrd., Hammel Retskr., Viborg A., Ejer L. K. Laursen, Postfb. Ulstrup, Afst. 5 km, til Hammel 18 og til Randers 24 km, Tlf. Gerning 9.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Danstrup, samlet Areal 85 ha, deraf 57,5 Ager, 10 Eng, 16,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 6 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. (Gaarden) og 2 Skp. 0 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb. (Skoven); Ejdskv. 90,000 Kr. (98,000), Jordv. 64,400 Kr. (66,500); Bygn. er fors. i »Vermund« for 66,600 Kr., Løsporet i Jydsk Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Danstrupbundgaard ligger østligst i Danstrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km fra denne ved Gudenaen, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet de fleste Steder (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1920—34. Engen er Haardbundseng, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Af Skoven er en Trediedel gl. Bøgeskov, Resten er bevokset med blandet Løvtræ, dog med en Del Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig 70—125 Sække Superf., 20—30 Kalig. og 30—40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørdelse pr. Ko er ca. 165 kg aarlig, Mælken leveres til Hvorslev Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges 2—3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret 160—170 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 106 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Danstrupbundgaard har grundmurede Bygninger. Hovedbygningen er opført i 1902; den ligger mod Nord til den smukke Have, som grænser til Skoven, har aaben Veranda til Haven, 2 smaa Frontspidser mod Syd til Gaarden og Skifertag; den indeholder en god Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er den vestlige Sidelænge tækket med Cementtagsten, den indeholder Værelser til Folkene og Hestestald, den østlige Sidelænge rummer Kostald; denne, hvis Ydervæg er opført af Kamp, er tækket med Straa ligesom den sydlige Længe, Laden; denne er opført af Bindingsværk til Gaarden, har Indkørselsport fra Sognevejen og en Vindmotor paa Rygningen. Desuden Øst for Gaarden en straaetækt Svinestald, hvis Væg mod Syd er opført af Kamp, et Hønsehus af Træ med Tag af Cementtagsten samt en Længe, der rummer Kalvestald og Møddinghus, den er tækket med Pandplader ligesom en Trælade Syd for Gaarden. I Kostalden er der Jernbjæl-

ker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, Vindmotoren trækker Kværn, og der hører et Hus til Ejendommen.

Danstrupbundgaard ejedes i forrige Aarh. af Ødum, hvis Enke Mathilde Ødum i 1877 solgte den med 105 ha, største Delen af Besætn. og Invt., nogle Lejehuse og et Teglværk for 134,000 Kr. til Forv. Larsen, Jernit. Senere ejedes Gaarden af Grosserer Meltzer, Kbhvn., som i 1891 solgte den til Forp. Sigmund Math. Barthold Jessen, Feldbakgaard, Vedum, for 86,000 Kr. Efter hans Død kort efter overtog Grosserer Meltzer Gaarden igen, hvorefter han i 1894 solgte den med 106 ha, ca. 11 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 85,000 Kr. til N. Rasmussen Møller, Jexen. Han solgte den i 1896 med samme Areal til Jens Laursen, der senere frasolgte ca. 21 ha Ager og Eng, hvorefter Gaarden i 1928 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, som havde haft den i Forp. siden 1923.



Danstrupbundgaard.

ENSLEVGAARD, Enslev By, Vellev Sogn og Komm., Hovlbjerg Hrd., Hammel Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. Aage de Neergaard, Postfb. og nærmeste St. Ulstrup, Afst. godt 6½ km (ad en Bivej dog kun 5 km til Lavrbjerg St.), til Hammel 13 og til Randers 21½ km, Tlf. Vellev 29.

Matr.-Nr. 17a m. fl. af Enslev og 6e m. fl. af Hovlbjerg, samlet Areal 99,3 ha, deraf 71,5 Ager, 10,3 Eng og Græsningjord, 16,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 83,700 Kr. (78,000), Jordv. 55,800 Kr. (59,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 65,000 Kr., Løstret i Gl. Skanderborg A. Brandf. for 83,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Vandturbine).

Enslevgaard ligger ca. 1 km Øst for Enslev By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 44 ha god Lermuld paa Lerunderlag og 27,5 ha Sandmuld paa noget blandet Underlag. Lerjorden er ret jævn, medens den sandmuldede Jord og Skovarealet er stærkt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i 1934. Engen er dels Lavmose-, dels Haardbundseng af vekslende Bonitet, Skovens Bevoksning Gran og Fyr.

Lerjorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Byg, 4. ½ Kløverfrø og ½ Rajgræs, 5. Hvede, 6. Roer, 7. Byg, 8. Kløver og Græs. Den sand-

muldede Jord dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Havre, 2. Roer og Kartoffler, 3. Havre, 4.—5.—6.—7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 30 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig med 135 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Stenkilde« i Vellev.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer; der er hidtil leveret 4—500 Slagterisvin om Aaret, nu leveres der ca. 130 Stkr. Fjerkræholdet er ca. 400 Høns (hvide Italienerne).

Enslvgaard har grundmurede store Bygninger, opført efter en Brand i 1930. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven med en muret aaben Veranda til denne, har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids mod Vest og Tegtag; den indeholder en stor Beboelse med indlagt Centralvarme og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har brandfrit Tag, er der Værelser til Folkene, Garage, Farestald til Søer og Hestestald i den sydlige Sidelænge, Kostald i den nordlige og Lade i Længen mod Vest. Desuden Nord for Gaarden 2 Svinestalde, tækket med Tagpap, den ene opført af Kamp, samt en Ajebeholder med Tag af Cementsten og Syd for Gaarden 2 Hønsehuse, bygget som Halvtag, det ene tækket med Tagpap, det andet, der er af Træ, med Pandeplader. Gaarden har Vindmotor samt eget Vandværk. Den ligger meget kønt ved Dalpartiet mellem Enslv og Hovlbjerg.

Enslvgaard (Enslv Møllegaard) dannedes i forrige Aarh. af Lavst Sørensen, der sammenlagde 2 mindre Ejendomme, og i 1870 udflyttede han Gaarden og opførte den paa dens nuværende Plads. I 1887 overtoges den af Landmandsbanken i Kbhvn., som i 1892 solgte den til Andr. E. F. de Neergaard, der beplantede Bakkerne paa begge Sider af Dalen. Efter hans Død i 1927 overtoges den af Enken, som i 1930 solgte den til Sønnen, den nuværende Ejer, der havde haft den i Forpagtning siden 1924.

ROSENFELDT, Vellev By, Sogn og Komm., Hovlbjerg Hrd., Hammel Retskr., Viborg A., Ejer Prpt. J. P. Ravn, Postfb. og nærmeste St. Ulstrup, Afst. 4 km, til Hammel 14½ og til Randers 19 km, Tlf. Vellev 6.

Matr.-Nr. 15a m. fl. af Vellev og 14c af Enslv, samlet Areal 82,5 ha, deraf 59 Ager, 11 Eng, 10 Skov, 1,5 Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 109,800 Kr. (122,500), Jordv. 79,400 Kr. (86,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsoeret i Jydsk Brandf. for 70,000 Kr.; Lys og Kraft fra Gudena-Centralen.

Rosenfeldt ligger i den sydøstlige Side af Vellev By; af Jorderne er 55 ha Ager og Skoven samlet ved Gaarden, Engen ligger 4 km fra denne ved Gudenaen og Resten af Jorderne i Retning af Ulsted; Jorden bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og to Trediedele af Arealet er nymerglet i de senere Aar. Engen er god Haardbundseng, Skovens Bevoksning blandet.

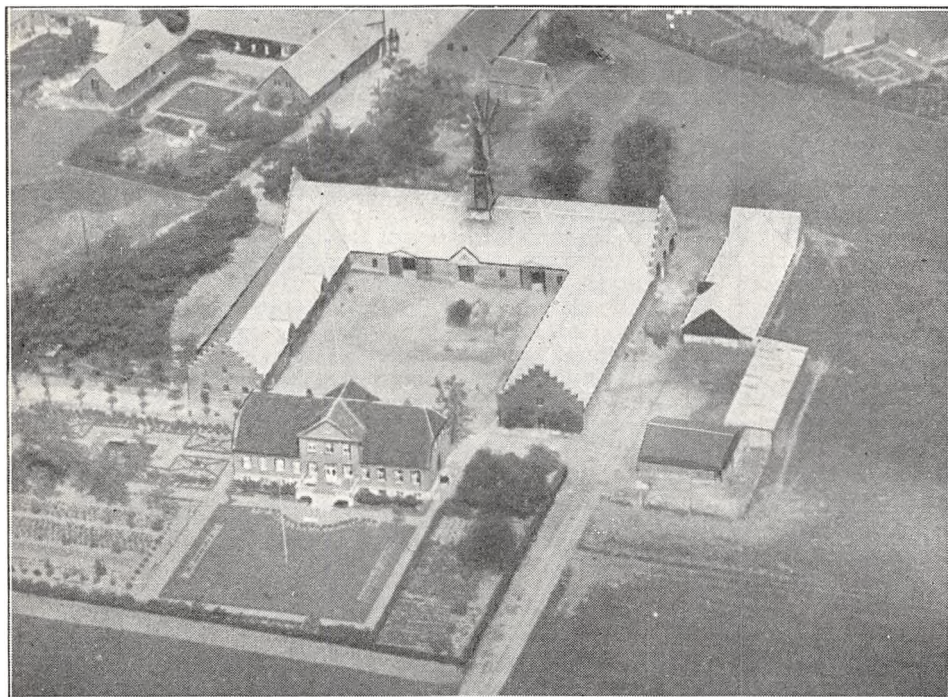
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 8 Skifter, deraf 2 med Roer. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 15 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 55 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græsser delvis i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Stenkilde« i Vellev.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste af jydsk Race, deraf 1 Hingst, og for Øjeblikket 2 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 138 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Rosenfeldt har gode grundmurede, overvejende nye Bygninger. Den anselige Hovedbygning er opført i 1927; den ligger mod Syd til Haven, har aaben Veranda til denne, høj Kælder, gen-

nemgaaende Frontspids og Tegltag; den indeholder en stor Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avslængere, som har kamtakkede Gavle, er de 2 Sidelænger opført i 1908. Af disse er der Kostald i den østlige Sidelænge; denne, der har Trætrimpel mod Øst og muret Trimpel til Gaarden, er tækket med Cementtagsten, medens den vestlige Sidelænge rummer Garage, Værelser til Folkene, Stald til Søer og Heste; den er tækket med Eternit ligesom den nordlige Længe, Laden, der har Vindmotor paa Rygningen. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald med Trætrimpel og Tag af Cementsten, et Redskabs- og Maskinhus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader, samt en Længe, der rummer en Vognport, tækket med Pandeplader, og et Hønsehus, tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Vindmotoren leverer Drivkraft til en Kværn. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.



Rosenfeldt.

Rosenfeldt ejedes i forrige Aarh. af Søren Andersen, efter hvis Død Enken, Mette Marie Herluf, senere ægtede Peder Leth; han solgte den til Jens Larsen, som ca. 1880 solgte den til Poul Nielsen. Han solgte den i 1907 med 36,5 ha til den nuværende Ejer, der i 1908 tilkøbte en Nabogaard med godt 14 ha. I 1911 og 1914 er der yderligere tilkøbt Jord samt i 1916 Skoven, og Gaarden fik derved sin nuværende Størrelse.

ØSTERGAARD HOVEDGAARD, Vellev Sogn og Komm., Hovlbjerg Hrd., Hammel Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer P. Lindbøg-Hansen, Postfb. og nærmeste St. Langaa, Afst. 5 km og godt 17 km til Randers, Tlf. Langaa 5.

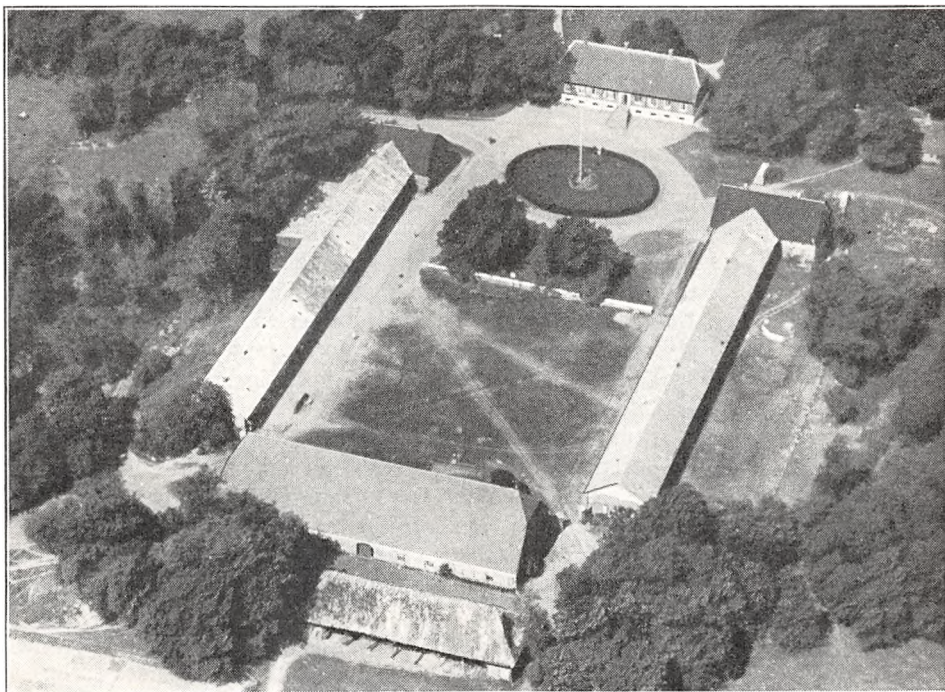
Matr.-Nr. 1a af Østergaard Hovedgaard, 4c af Kongstrup og 43a af Hovlbjerg, samlet Areal 179,3 ha, deraf 143 Ager, 27,5 Eng, 3,3 Skov og 5,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 16 Td. o Skp. 1 Fdk. o Alb.; Ejdskv. 185,000 Kr. (209,000), Jordv. 115,200 Kr. (127,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 139,000 Kr., Løspret i »Danmark« for 157,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Østergaard Hovedgaard ligger tæt Syd for Gudenaen lige over for Langaa By, Vejen herfra over Aabro til Lavrbjerg fører forbi Ejendommen, og fra Vejen fører en ca. 200 m lang Allé ind til Gaarden; af Jorderne, der er samlet ved denne, er

største Delen god mild Muldjord, overvejende paa Lerunderlag, ca. 14 ha er stærk Lerjord. Den nordlige Del af Arealet omkring Gaarden ved Gudenaen er fladt, den sydlige Del noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der kalkes for Tiden 1 Skifte aarlig. Engen er god Haardbundseng langs Aaen, Skovens Bevoksning blandet.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Helbrak, 2. Hvede, 3. Blandsæd, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 75 Sække Superf., 20 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race (Halvdelen af hver), den for-



Østergaard Hovedgaard.

nyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 136 kg aarlig, Mælken leveres til Langaa Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 13 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig; der anvendes en Tractor til Høstmaskinen. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, og der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Østergaard har grundmurede gode Bygninger, opført i Aarene 1830—41. Hovedbygningen, der ligger mod Vest (ikke helt solret) til den store Have og Park, som strækker sig langs Gudenaen, Syd for denne, har høj Kælder og Trappe, Veranda til Haven og Tegtag; den indeholder en stor god Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 fritliggende Avslænger har de 2 Sidelænger Trætrimpel samt Tag af Cementsten og ved den vestlige Ende en kort, gennemgaaende Tværfloj med høj muret Trimpel, tækket med Tagpap; den nordlige Sidelænge rummer Kostald, Tværflojen Magasin m. m., den sydlige Længe Vognport, Heste- og Svinestald og Tværflojen Værelser til Medhjælpere samt Herskabsstald. Den østlige Længe, Laden, har Tag af Eternit. Desuden Øst for Gaarden en Hjelm, nu med Tag af Pandeplader (paa Billedet Straa) og Nord for Hovedbygningen en teglhængt Funktionærhølig. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet. Gaarden ligger meget kønt Øst for Parken i Læ for Vestenvinden tæt Syd for Gudenaen med Udsigt over denne til Langaa Stationsby og mod Øst over Lilleaa til Løjstrup og Hestehave Skov Øst for denne.

Østergaard træder frem i Historien Aar 1400, da Niels Krag pantsatte den til Niels Mandrup. I 1460 ejedes den af Eggert Vesteni, der i 1497 overdrog den til Axel Lagesen Brok. Fra ham synes den kort efter at være kommet til den senere Rigshofmester Mogens Gjøre til Clausholm, som i sit første Ægteskab var gift med hans Datterdatter Mette Albrechtsdatter Bydelsbak; han ejede den i 1501. Efter hans Død i 1544 ejedes Gaarden i 1552 af Datteren Eline Mogensdatter Gjøre, men den var da beboet af en Bonde. Senere ejedes den af den velhavende Hans Johansen Lindenov til Fovslet og Gaunø, der i 1581 mageskiftede den til Frederik d. Anden, den kaldes da for en Hovedgaard. I 1661 mageskiftede Kronen den med 22 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 328 Td. Hrtk. Bønderfæstegods m. m. til Henr. Thott, som fik Tilladelse til atter at oprette den til en Hovedgaard, og samtidig blev Gaarden henlagt fra Hovlbjerg til Vellev Sogn. Han solgte den samme Aar til Rentemester (Finansminister) Mogens Friis, der nogle Aar senere øgede dens Takst med 20 Td. Hrtk. ved Nedlæggelse af Aarup By (4 Gaarde), og ved Grevskabet Frijsenborgs Oprettelse i 1672 lagde han Østergaard ind under dette.

Ved Grevskabets Overgang til fri Ejendom i 1920 i Henhold til Lensoven (se Bind V, Side 586—89) blev Østergaard afgivet til Staten med 279,8 ha, og Jordlovsudvalget afhændede derefter i 1921 Gaarden med en Hovedparcel paa 180 ha for 160,000 Kr. til Gaardens Forp. Jacob Hjorth, medens det øvrige Areal fra April 1922 udstykkedes i 11 Husmandsbrug og en Tillægparcel. Af Hjorth købte den nuværende Ejer Gaarden i 1923.

HAGSHOLM, Hovlbjerg Sogn, Hovlbjerg-Granslev Komm., Hovlbjerg Hrd., Hammel Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer E. Obel, Postfb. Lavrbjerg, nærmeste St. Bøstrup, Afst. 2½ km, til Hammel 10 og til Randers 21 km, Tlf. Hovlbjerg 18.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hagsholm, samlet Areal 180,4 ha, deraf 127,5 Ager, 44 Eng, 3 Skov, 4,4 Have og Gaardsplads og 1,5 ha med Ruiner m. m., Hrtk. 21 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdkv. 198,000 Kr. (220,800), Jordv. 125,900 Kr. (137,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 257,000 Kr., Løsporet i »London« for 105,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Delco-Light).

Hagsholm ligger godt 1 km Sydvest for Hovlbjerg By, Vej fører til Ejendommen fra Landevejen Randers—Silkeborg over Hammel; Jorderne, der er samlet ved Gaarden (dog ligger Engen særskilt), bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og der nymergles for Tiden 1 Skifte aarlig. Engen er delvis Lavmose (ca. 22 ha) med Tørveskær, dels humusblandet Jord, hvoraf omtrent det hele kan dyrkes, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i en alm. 8 Marks Drift, deraf 1½ Skifte med Roer og 1½ med Kløver og Græs; der avles en Del Hvidkløver. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 50 Sække Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 75 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Bøstrup Andelsmejeri.

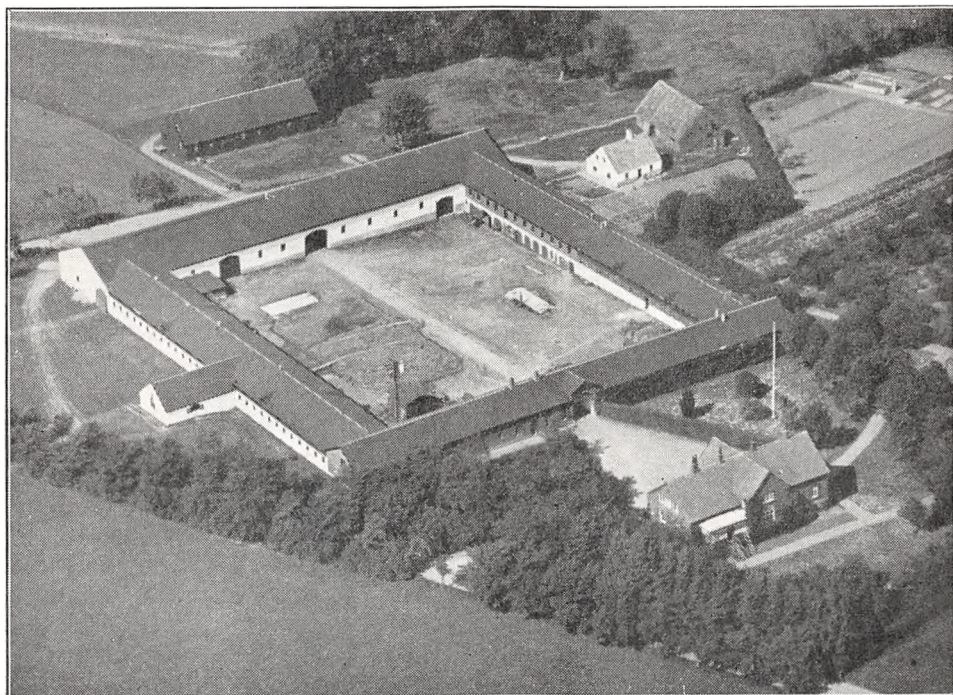
Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret og solgt en Del Smaagrise, Gaarden har Kort til 186 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Hagsholm har grundmurede nye, anselige Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har en stor lukket Veranda til denne, høj Kælder indrettet med Værelser, gennemgaaende Frontspids og Tag af Cementsten; den indeholder en smuk herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Avlsgaarden bestaar af 4, overvejende hvidpudsede Fløje, som danner en 4-længet sammenbygget Gaard, tækket med Tagpap. Af disse rummer den nordlige Længe Lade; denne, der har muret Trimpel, har Indkørselsport til Avlsgaarden ligesom Længen mod Syd, der indeholder Kalve-, Heste- og Svinestald samt Mølleri, Elektricitetsværk og Rum til forskelligt. Den vestlige Sidelænge, der har Trætrimpel, rummer Kostald, som er udvidet med en Sidelænge mod Vest, og Sidelængen mod Øst indeholder Svinestald samt i den nordlige Halvdel, der er i 2 Etager, Vognport med Magasin med 2 Lofter over Vognporten. Desuden Nord for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap; i denne er der tillige Plads til ca. 200 Svin. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er

eget Vandværk, som drives ved Vindmotor, og der hører 5 Huse til Gaarden. Ejendommen har en køn Have samt en stor Frugthave med mange gode Frugttræer.

Lidt Sydøst for Gaarden ligger det gl. fredlyste Voldsted, en firkantet Holm, omgivet af en 20—24 m bred, nu udtørret, Grav. Den 4-fløjede, nu nedrevne Hovedbygning var opført i Slutningen af det 16de Aarh.

Hagsholm nævnes i 1549, den tilhørte da Laur. Vesteni og efter ham de 2 Brødre Chrf. og Erik Vesteni, med hvilken sidstnævnte denne Adelslægt uddøde. I 1578 tilhørte Gaarden vistnok Fru Anne Holck, Enke efter Verner Parsberg, og i 1583 hendes Søn, Rigsrd. Manderup P., efter hvis Død i 1625 den arvedes af Brodersønnen, Rigsrd. Oluf P. Efter hans Død i 1661 bragte hans Datter Anne Cathr. P. den til sin Mand, Generalkrigskommissær Otto Pogwisch, der i 1662 solgte den med 29 Td. Hrtk. og ca. 40 Bønderfæstegaarde m. m. til Rentemester Mogens Friis, som i 1672 lagde den ind under det da oprettede Grevskab Frijsenborg. I 1765



Hagsholm.

lod Grevskabets daværende Besidder, Greve Erh. Wedel-Frijs, Gaarden nedbryde og Jorderne udlægge til 6 Fæstegaarde, men i 1890 samlede Gaarden atter, og Bygningerne bestod da i en Del Aar af Bygninger fra de noget spredt liggende Bøndergaarde, til de nuværende nye Bygninger opførtes.

Ved Grevskabets Overgang til fri Ejendom i 1920 i Henhold til Lensloven (se Bind V, S. 586—89) blev der fra Hagsholm fra 1. April 1925 afgivet 239,8 ha med godt 29 Td. Hrtk. til Staten, hvilket Areal udstykkedes i 28 selvstændige Statshusmandsbrug og en Tillægsparcel.

Allerede i 1924 solgte Ejerinden af Frijsenborg, Grevinde Inger Dorte Wedell-Wedellsborg, Wedellsborg, Hagsholm med den tilbageværende Hovedparcel til Gaardens mangleaarige Forp. N. J. Jensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i Oktbr. 1926.

BIDSTRUP, Granslev Sogn, Hovlbjerg-Granslev Komm., Hovlbjerg Hrd., Hammel Retskr., Viborg A., Ejer Godsejer, Hfjm., Premierløjtnant Geert F. Honnens de Lichtenberg, Postfb. og nærmeste St. Lavrbjerg, Afst. 2 km og 16 km til Randers, Tlf. Granslev 17 (Ejeren), 20 (Inspektøren) og 7 (Overskovfogden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Bidstrup Hovedgaard (Gaarden) 16b m. fl. af Granslev, 9 af Knudstrup, 1a af Bidstrup, 2b m. fl. af Taarup, 1b m. fl. af Hasager, 28b af Skjød, 2b m. fl. af Lyngaa, 1b m. fl. af Bægaarde, 1b m. fl. af Svejstrup, 1b

m. fl. af Essendrup og 11b af Lavrborg (Skoven), samlet Areal 821 ha, deraf 220 Ager, 72 Eng, 514 Skov, 11 Have, Park og Gaardsplads og 4 ha Frugtplantage, Hrtk. 49 Td. 4 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. (Gaarden) og 18 Td. 5 Skp. 0 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. (Skoven); Ejdskv. 329,000 Kr. (324,800) (Gaarden) og 130,100 Kr. (110,000) (Skoven), Jordv. 232,700 Kr. (252,400) (Gaarden) og 74,300 Kr. (78,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ca. 400,000 Kr.; Lys og Kraft fra Randers Elektricitetsv. (Højsp.).

Bidstrup ligger ca. 2 km Sydøst for Lavrbjerg St.; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 110 ha god Lermuld paa Lerunderlag, 30 ha stærk Lerjord, ligeledes paa Lerunderlag, og Resten — ca. 80 ha — god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—33. Engen er dels Haardbundseng, dels humusblandet Jord (Mosebund); af Engarealet er 33 ha drænet og kultiveret. Skovens Bevoksning er dels Bøg, dels blandet Løvtræ og Gran, alt af god Beskaffenhed; Skovens Drift ledes af Overskovfoged K. Pedersen.

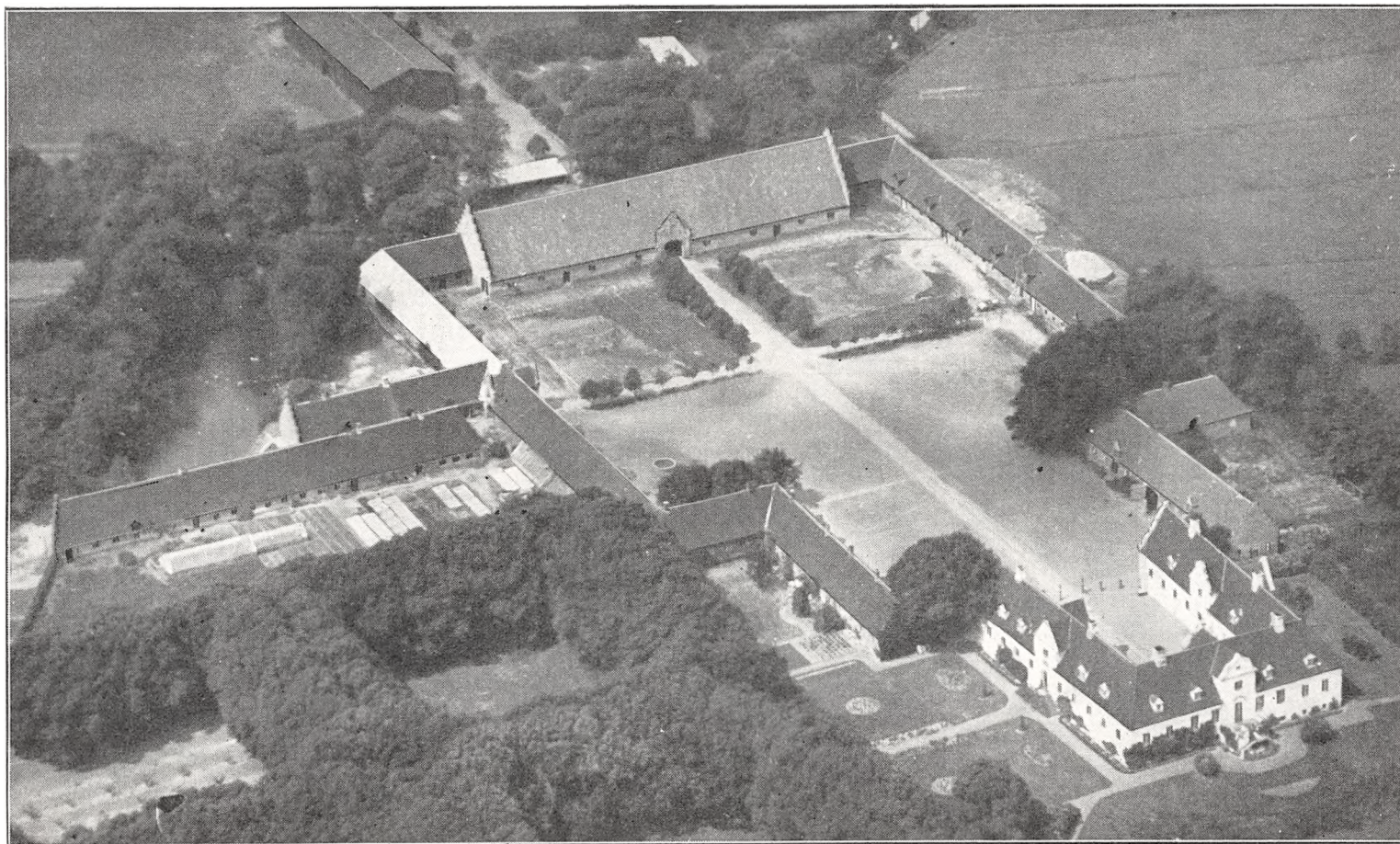
Gaarden drives af Ejeren ved Inspektør N. E. Kloppenborg-Skrumsager; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Byg el. Blandsæd, 6.—7. Kløver og Græs med Halvbrak efter Slæt. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 450 Sække Superf., 125 Kalig. og 200 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 110 Malkekøer, 4 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rødt dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der er i 1934 fedet ca. 200 Korthorns-Stude, og det er Hensigten fremtidig at fede 40—50 Stude aarlig (indkøbte); den gennemsnitlige Smørdelse pr. Ko er ca. 145 kg aarlig, Mælken leveres til Kongstrup Andelsmejeri ved Lavrbjerg.

Der holdes som Regel 20 Arbejdsheste og for Øjeblikket 9 Plage og Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 50 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 750 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 372 Svin aarlig. Der holdes 130 Moderfaar. Gaarden har Kontrolhønseri med ca. 150 Høns (R. I. R.).

Bidstrup kønne Hovedbygning, der ligger mod Øst til Have og Park, omgivet af denne, er opført i 1698 og er endnu delvis omgivet af Grave. Den bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, som omslutter en Borggaard, aaben mod Vest mod Avlsgaarden, opført af hvidpudset Grundmur over ældre høje, tøndehvævede Kældere i ét Stokværk og tækket med Tegl. Midterfløjen, der har Terrasse til Haven, har gennemgaaende Frontspids med et Ur mod Vest samt Kviste ligesom de 2 Sidefløje; disse, som ligeledes har en Frontspids til hver Side har Gavle, prydet med svajede Konturlinier. Hovedbygningen indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Den danner en symetrisk Helhed (ikke helt solret) med den Vest for liggende Staldgaard og den 3-længede rummelige Ladegaard. Af Staldgaardens 2 Længer, der er forbundet med Hovedbygningens Sidefløje ved en Mur, rummer den sydlige Sidelænge Inspektørbolig og den nordlige Herskabsstald, Garage samt Værelser til Medhjælpere. Inspektørboligen er atter ved en Sidelænge mod Syd, der rummer Økonomilejlighed, forbundet med den sydlige Sidefløj af Avlsbygningerne, ligesom Herskabsstalden m. m. ved en Sidelænge mod Nord, der rummer Mølleri, er sammenbygget med den nordlige Sidefløj af disse. Den rummelige Avlsgaard er lukket mod Vest af den store Lade, som paa Midten har Indkørselsport til Gaarden. Af de 2 Sidefløje rummer den nordlige Ungkvæg- og Kostald, sidstnævnte forbundet med den nordlige Gavle af Lade ved en kort Forbindelsesbygning mod Syd, der rummer Roehus. Den sydlige Sidefløj indeholder Heste- og Svinestald, sidstnævnte udvidet i en tilsvarende kort Forbindelsesbygning mod Nord til den sydlige Gavle af Lade. Mellem Heste- og Svinestalden er der Indkørselsport gennem Fløjen, og fra Svinestalden udgaar en Sidelænge mod Syd, der rummer Smedie samt Bolig for Skytten. Desuden Syd for Avlsgaarden en Længe, som indeholder Stald til Søerne, og Vest for Gaarden en Vognport, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader, et Redskabs- og Maskinhus samt en Lade, begge opført af Træ og tækket med Tagpap, og Nord for disse et Hønsehus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. Bygningerne er overvejende tækket med Tegl, Ko- og Svinestalden dog med Tagpap, Asbest og Pandeplader og den vestlige Side af Lade med Tagpap; de fri Gavle af Lade og Staldgaardens Længer er kamtakke-



Bidstrup.

Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde. Bidstrup ligger meget kønt ved sin store Park og Have, omgivet af Skov og Eng ud mod Lilleaa.

Paa Gaarden er der foruden Inspektørbolig Bolig til Gartner, Skytte og Smed, og foruden Smedie hører der 6 Huse til Ejendommen. Desuden hører til denne Voer Mølle med 33 ha, der er udlagt med vedv. Græs til Faarene; paa denne, hvor der er Bolig til Overskovfogden, er der tillige Savværk, som drives ved Vandkraft. Til Skovene hører endvidere 3 Skovfogedsteder.

Bidstrup træder frem i Historien i 1345 paa Valdemar Atterdags Tid, da den ejedes af Peder Jensen Galskyt (en Indskrift fra 1760 af den ansete Historiker, Amtmand Hans de Hofman, meddeler, at Gaarden skal have tilhørt og være bygget af Stygge Hvide, Biskop Absalons Broder, men dette har ikke kunnet bevises historisk). Senere ejedes den af Jens Falk til Vallø og Skern, med hvis Datter Kirsten F. den kom til Henning Podebusk, og deres Datter bragte den til sin Mand Hans Eriksen, som solgte den til Oluf Sommer til Gjennerup (Foussingø). I Slutningen af det 15de Aarh. synes Bidstrup at være kommet til Righofmester Otte Eriksen Rosenkrantz og fra ham til én af hans mange Sønner Hans Eriksen R. Han ejede den i 1498, men da han faldt paa Kong Hans' uheldige Tog til Ditmarsken i 1500 og var ugift, gik Gaarden over til Søsteren Vibeke R., der bragte den til sin Mand, den rige Rigsrd. Preben Podebusk. Efter hans Død i 1541 fik flere Arvinger ved Skiftet Part i Gaarden, og vi møder her Navne inden for de adelige Slægter Bille, Podebusk, Oxe, Gyldenstjerne og Lindenov.

I første Halvdel af det 17de Aarh. samledes Bidstrup atter paa én Haand af Gyldenstjernerne til Timgaard, og den ejedes da af Axel Gyldenstjerne, efter hvis Død i 1637 den gik over til Enken, Christence Lindenov til Ørsløv Kloster, som ejede den i 1662, Bidstrup havde da 33 Td. Hrtk.; hun overdrog den kort efter til sin Datter, Fru Øllegaard Gyldenstjerne, der i 1657 var blevet Enke efter Generaløjmester Christian Friis og i 1660 havde ægtet den rige Kai Lykke. Efter hans Dødsfald ved Højesteret i 1661 og paafølgende Flugt til Udlandet var det, at Moderen overdrog Bidstrup til Datteren. Senere — vistnok først efter Sophie Amalies Død i 1685 — fik Kai Lykke Lov til at vende tilbage til Fædrelandet, og han boede da en Del Aar paa Bidstrup hos Hustruen; hun overdrog i 1686 Gaarden til sin Svigersøn, Generaløjt. Joh. Rantzau, der i 1680 var blevet gift med hendes Datter af første Ægteskab Sophie Amalie Friis, og han opførte Hovedbygningen. Han døde i 1708, og Datteren Christiane Barbara R. bragte nu Gaarden til sin Mand Verner Parsberg til Eskjær, efter hvis Død i 1719 hun i 1720 solgte Bidstrup med 55, 18 og 353 Td. Hrtk. m. m. til Etatsrd., Landsdommer Mathias de Poulson, tidligere Søbygaard (Gern Hrd.). Efter hans Død i 1729 arvedes Bidstrup med 55, 62 og 402 Td. Hrtk. samt 20 Td. Hrtk. Kirke- og Præstegaardsgæsteri af Svigersønnerne, af hvilke Oberst Anders Vinding i 1732 udkøbte de øvrige Arvinger. I 1748 solgte han Bidstrup til den dygtige, driftige og rige Handelsmand, Justitsrd. Gerhard Hansen de Lichtenberg, der var blevet adlet i 1739, og som siden 1731, da han købte Engelsholm og Kjeldær ved Vejle, havde købt en Del Herregaarde i Jylland; han ombyggede og restaurerede de ældre Bygninger, flyttede Ladegaarden og opførte nye Bygninger, saaledes som det fremgaar af de i 1760 af Hans de Hofman forfattede Inskriptioner, der findes paa 2 Skifertavler. I 1763, Aaret før sin Død, oprettede han derefter Bidstrup til et Stamhus for sin Slægt (55 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst m. m., 70 Td. Tiendehrtk. og 513 Td. Hrtk. Bønderfæstegods m. m. samt 25 Td. Hrtk. Kirke- og Præstegæsteri). Efter hans Død overtoges Stamhuset af hans eneste Søn, Etatsrd. og Højesteretsassessor Hans Henr. de Lichtenberg, som byggede Gaarden færdig, og efter hvis Død i 1777 hans 3-aarige Søn, senere Kapt. Geert de Lichtenberg, var Arving til Stamhuset; han besad det under de store Landboreformer, under hvilke Fæstegodset blev udskiftet af Fællesskabet, og ved hans Død i 1842 overtoges det af Sønnen, Kmhr. Hans Henr. de Lichtenberg. Han enedes med sine Fæstebønder om en delvis ny Udflytning af Gaardene, afløste Hoveriet og tog i 1852 fat paa Bortsalg af Gaardene til Fæstebønderne, der havde siddet som Fæstere paa meget billige Vilkaar og derfor ogsaa fik Gaardene billigt til Selveje. Samtidig øgede han Skovene til Stamhuset ved Inddragelse af en Del Fæstegods med Skov. Da han ingen Sønner efterlod sig, overtoges Stamhuset ved hans Død i 1867 af hans ældste Datter Marie Sophie Dorothea de Lichtenberg, hvis Mand, Løjtnant Tycho F. A. Honnens, senere Major og Hfjm., antog Navnet de Lichtenberg, og han styrede Stamhuset omhyggeligt i hendes Besiddelse. Efter hendes Død i 1892 overtoges det af Sønnen, Hfjm. Hans Henrik Honnens de Lichtenberg, efter hvis Død i 1915 det overtoges af Sønnen, Premierløjtn., Hfjm. Geert Fr. Honnens de Lichtenberg, den nuv. Ejer.

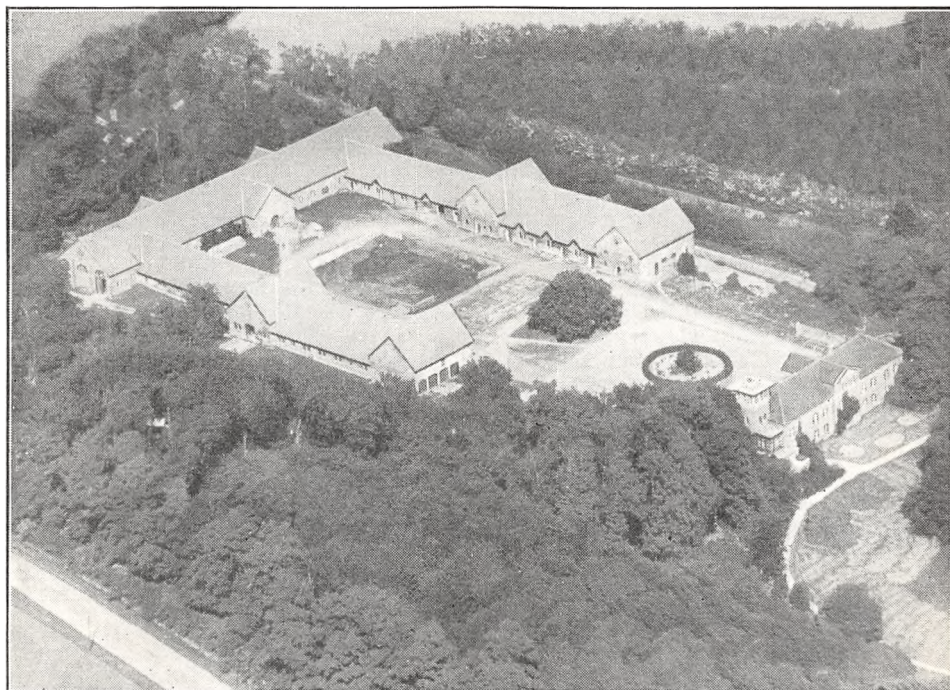
I Henhold til Lenslovens Bestemmelser overgik Stamhuset den 28. Marts 1930 til den nuværende Besidders fri Ejendom; til dette hørte Hovedgaarden Bidstrup m. m. med ialt 104 Td. Hrtk. af alle Slags, deraf fri Jord ca. 51 Td., indtaget til Skov ca. 18 og Bøndergods ca. 19 Td. Hrtk., i Bankaktier 8200 Kr. og i Fideikommis-Kapitaler 932,500 Kr.; Jordtilliggendet udgjorde ca. 580 Td. Ld. og Skovarealet ca. 920 Td. Ld.

Der betales i Afgift til Staten 290,264 Kr., medens der til Successorerne blev hensat 449,870 Kr. Der blev ikke afgivet Jord til Staten fra selve Stamhuset, men derimod et indkøbt Areal paa 119,6 ha af Gaardene Thomasmind og Pedersmind i Trige Sogn, Aarhus Amt (se Bind V, S. 494—96). Arealet var først vurderet til 118,300 Kr., hvilket Beløb i Henhold til Højesteretsdom af 1. Septbr. 1930 forhøjedes til 124,000 Kr. Arealet blev afgivet til Jordlovsudvalget fra 1. April 1929 og udstykkedes i 16 selvstændige Husmandsbrug.

FRIJSENDAL, Haurum Sogn, Haurum-Sal Komm., Hovlbjerg Hrd., Hammel Retskr., Viborg A., Ejerinde Grevinde Inge Dorte Wedell-Wedellsborg, Wedellsborg, Postfb. og nærmeste St. Hammel, Afst. 3 km og godt 25 km til Randers, Tlf. Hammel 31 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Frijsendal og 2a m. fl. af Sal, samlet Areal 172,1 ha, deraf 127 Ager, 16,5 Eng, 7,7 Have og Gaardsplads, 15,5 ha Græsningjord og 5,4 ha Veje m. m., Hrtk. 26 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 230,000 Kr. (275,200), Jordv. 139,500 Kr. (150,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 300,000 Kr., Løsporet i »Palatine« for 131,500 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Frijsendal ligger ca. 3 km Nord for Hammel ved Landevejen til Randers; Jor-



Frijsendal.

derne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag, Græsningjorden er dog meget forskelligartet og en Del kuperet. Agermarken er til Dels flad, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er udmærket drænet fra ældre Tid, der er formentlig merglet, ligeledes fra ældre Tid, og hele Arealet er nymerglet i 1933. Engen er Lavmose.

Gaarden drives siden 1. April 1933 af Forpagter N. Bang Nicolaisen, Forpagtningen er 8-aarig; Jordens Drift er endnu ikke helt fastlagt, men det er Hensigten at avle en Del Frø. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 75 Kalig. og 200 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race — for en Del af graabroget gl. Stamme — den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Mejeriet »Frijsenborg« i Hammel (privat).

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 144 Svin aarlig. Fjerkraeholdet er ca. 200 Høns, og der opdrættes ca. 100 Gæs aarlig.

Frijsendal har grundmurede anselige Bygninger, ombygget og opført i Aarene 1868—74. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Park og Have, har 2 Etager mod Syd, høj Kælder og én Etage mod Nord til Gaarden, gennemgaaende Frontspids, Tegltag samt ved den vestlige Gavl et Udsigtstaarn mod Nord til Gaarden og en Veranda mod Syd til Haven; den rummer en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avslænger, som er opført af røde Sten, er tækket med Skifertag. Af disse har de 2 Sidelænger en kort, gennemgaaende Tværfløj ved den sydlige Gavl samt en lignende paa Midten af Fløjen. Af de 2 Sidelænger er der i den østlige Mejeri, Spandevadsk og Hønsehus i den sydlige Tværfløj og Kostald Nord for denne, Roehus i Tværfløjen paa Midten og Stald til Søer m. m. i Afsnittet mellem denne og den nordlige Længe, Laden. I den vestlige Sidelænge er der Vognport med Magasin paa Loftet i den sydlige Tværfløj, Hestestald mod Vest og Værelser til Folkene med Magasin paa Loftet ind til Gaarden i Afsnittet Nord for denne, Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen gennem den midterste Tværfløj og Svinestald i Afsnittet Nord for denne. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert; der benyttes Lokomobil til Tærskning, Petroleumsmotor som Drivkraft for Mølleriet, og der hører en Smedie samt 3 Huse med 5 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Læplantning ved sin store parklignende Have; Frugthaven indeholder mange Frugttræer.

Frijsendal er oprettet i Slutningen af det 17de Aarh. af Greve Niels Frijs (død i 1699), dannet af 6 Gaarde (med 32 Td. Hrtk.), der tidligere udgjorde Landsbyen Terp, men da var afbrudt og laa som en Ladegaard under Frijsenborg, samt af 6 Gaarde med 33 Td. Hrtk. i Njær By, hvor kun Præstegaarden blev tilbage. Endvidere blev den gl. Hovedgaard Tulstrup i Sal Sogn med 25 Td. Hrtk. lagt ind under Frijsendal, til hvilken der tillige henlagdes Tiender og Fæstegods. I 1770 havde Frijsendal 91½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 124 Td. Tiendehtk. og 386 Td. Hrtk. Bønderfæstegods.

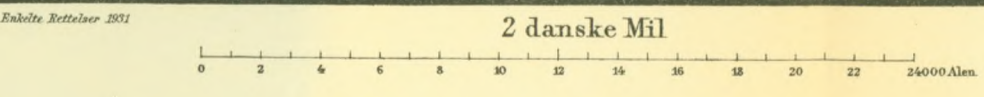
I 1835 forpagtede Niels Bygom Christian Krarup Frijsendal, paa hvilken han i 1837 oprettede den første (private) Landbrugsskole her i Landet (se dog Mørup, Bind II, S. 381—82), som han i 1840 flyttede til Haraldslund (se Bind V, S. 289—90).

Frijsendal og de øvrige til Grevskabet Frijsenborg hørende Gaarde paa Egnen var blandt de første Gaarde, der blev drænet i Jylland (se dog Ørumgaard, Bind V, S. 25—27), og i 1853 anlagde Lensgreve Chr. E. Krag-Juel-Vind-Frijs Frijsendal Teglværk, paa hvilket Drænrørene fremstilledes. Gaardens nuværende Forp. meddeler, at den for 80 Aar siden udførte Dræning endnu virker fuldt tilfredsstillende.

Ved Grevskabet Frijsenborgs Overgang til fri Ejendom i Henhold til Lensloven (se Bind V, S. 586—89) blev der fra Frijsendal fra 1. April 1922 afgivet 22,3 ha, som udstykkedes i 2 selvstændige Statshusmandsbrug og én Tillægsparecel, og fra 1. April 1925 yderligere 160,6 ha, der udstykkedes i 23 selvstændige Statshusmandsbrug.



AALBORG
AMT



Geodetisk Institut. København 1934. Eftertryk forbydes.

- Aalborg Stift
- Hjørring Amt
- I Dronninglund Herred
- II Horns "
- IV Børglum "
- (Høebo "
- Aalborg Amt
- Aalborg Købstad
- VIII Kjær Herred

- ⊙ Ekstedt eller Handelsplads
- ⊙ Landby
- ⊙ Hovedsags Kirke
- ⊙ Kirke eller Kapel
- ⊙ Gaard over 40 Tdr. Bk., Stat. etc.
- ⊙ Gaard mellem 20 og 40 Tdr. Bk.
- ⊙ Mindre beboet Gaard
- ⊙ Mindre, ikke beboet Gaard
- ⊙ Beboet Hus
- ⊙ Ikke beboet Hus
- ⊙ Vejrmølle
- ⊙ Vandmølle
- ⊙ Buis eller Voldsted
- ⊙ Fyr
- ⊙ Trigonometrisk Station (T-Sk.) 10 Meter



- Jernbane
- Amtvej (Landvej)
- Sogervej
- Buej
- Amtskiel
- Gæstgætt Herredskiel
- Jurisdiktionskiel
- Hæmsøgnskiel
- Amønsøgnskiel
- Vandløb
- Skov
- Kret og Opvæst
- Lyng
- Eng og Mose
- Flyvesand

- Viborg Stift
- Aalborg Amt
- IV Håndsted Herred
- V Høllum "
- VI Fleskum "
- (Hornum "
- Aarhus Stift
- Randers Amt
- (Nørreherald Herred)
- II Gjerlev "
- III Onsild "

De med blåt Skrift anførte Herreder findes ikke paa dette Blad.

De med blåt Skrift anførte Herreder findes ikke paa dette Blad.



AALBORG AMT

Aalborg Amt grænser mod Øst til Kattegat og mod Vest og Nord til Limfjorden med Undtagelse af den Del af Amtet, Kær Hrd., der ligger Nord for denne, og som mod Nord støder til Hjørring Amt. Hvad Amtets Sydgrænse angaar, da skiller den ca. 35 km lange Mariager Fjord den østlige Del af Amtet, Østhimmerland, fra Randers Amt, medens det Vest for Fjorden fra Hobro grænser til Onsild Hrd. i Randers Amt og paa den øvrige Del af Grænsen til Rinds Hrd. i Viborg Amt. Det er 2926,3 km² (292,632 ha) stort, og af Landets øvrige Amter er kun Ringkøbing, Ribe og Viborg større.

Hvad Amtets Skovareal angaar, ligger dette med sine 7 pCt. af hele Arealet godt 1 pCt. under Gennemsnit for hele Landet, skønt Amtet rummer Landets største samlede Skovareal inden for sine Grænser. De største Skovejere er foruden Staten med Buderupholm Statsskovdistrikt, ca. 1850 ha, Mylenberg Gods med godt 2100 ha og det tidligere Grevskab Lindenberg med 1575 ha, der begge ejes af Lensgreve H. C. v. Schimmelmann, samt Nørlund Gods med 1400 ha, Ejer Direktør G. A. Horneman, og Hovedgaarden Villestrup med 935 ha Skov, Ejer Godsejer, Løjtnant Axel Juul. Af disse 5 store Skovarealer ligger de 4 førstnævnte — med Undtagelse af den 600 ha store Tofte Skov under Lindenberg — nogenlunde samlet i et over 6000 ha stort Skovparti, der i Folkemunde almindelig kaldes Rold Skov (Grib Skov i Nordsjælland er 4500 ha stor og med de nærmest tilstødende Skove ca. 5500 ha); for øvrigt ligger Skovene til Villestrup kun lidt Syd for Rold Skov. Af Skovene i Amtet er godt Halvdelen Naaleskov, og det er navnlig i de sidste ca. 2 Slægtled, Naaletræs-Skovene er blevet i Overvægt, og at Skovarealet er blevet saa stort, som det er, som Følge af de over 200 i dette Tidsrum anlagte Plantager omkring i Amtets Sogne. Og-saa her møder man Hedeselskabets gavnlige Virksomhed i Forstaaelse med Mænd med patriotisk Syn og Sindelag, ihukommende det gamle Ord: »Hvor Ploven ej kan gaa, der bør et Træ at staa!« Det er derfor særlig de lette, skarpe, sandede Jorder samt de bakkede Arealer, der er taget ind til Plantager. Af de øvrige Skove i Amtet kan der være Grund til at nævne Visborggaard og Havnø Skove i Østhimmerland Nord for Mariager Fjord, som for en stor Del staar paa lav, noget sumpet Jord, der forholdsvis sent i vort Lands Tilblivelse er hævet over Havet. I disse Skove, som dækker godt 1000 ha, er Rød-Ellen det fremherskende Træ overalt paa de lavere Arealer, hvor Bøgen ikke kan trives, medens denne samt Egen findes paa de højereliggende Partier i Skovene. Ligeledes maa nævnes Høstemark Skov Nord for den lille Vildmose, der grundet paa den særlige Jordbund, den staar paa, i høj Grad foruden El er præget af Birken med dennes lyse, hvide Stamme.

Amtet er ret fattigt paa Ferskvandsarealer, idet disse nu kun dækker et Areal af 1376 ha; skønt der er tørlagt en Del mindre Søer i Aarenes Løb, er det dog kun ret smaa Arealer, Landbruget har indvundet ved Tørlægning, og det samme gælder om Inddæmninger fra Havet. I 1760 tog Grev Adam Gottlob Moltke, Bregentved, Aaret efter at Frederik d. Femte havde skænket ham den lille Vildmose, fat paa at udtørre de 4 Søer Møllesø, Birkesø, Toftesø og Lillesø, som da fandtes i Vildmosen, og Arbejdet var næsten fuldført, da han i 1762 solgte denne tillige med Baroniet Lindenberg til Friherre Heinrich Carl Schimmelmann; han fortsatte med Arbejdet og op-

førte derefter i 1767 Vildmosegaard paa Bunden af den tidligere Møllesø. Til Gaarden, som han fik oprettet til Hovedgaard, hører der et Areal af godt 400 ha Ager og Eng. I Fleskum Hrd. er endvidere tørlagt Vaarst Sø i Gudum Sogn, i Hindsted Hrd. Store Flaske Sø i den sydlige Del af Als Sogn nær Mariager Fjord. I Hellum Hrd. Smidie Sø og Bleg Sø i Bælum Sogn, i Hornum Hrd. Julstrup Sø i Buderup Sogn, Gravlev Sø i Gravlev Sogn og Hjeds-, Nerup-, Vester- og Lillesø samt Flaskerne i Suldrup og Veggerby Sogne. I Gislum Hrd. Lovns Sø i Lovns Sogn, i Aars Hrd. Lunen eller Laaen Sø i Blære Sogn og den sydlige Del af Sjørup Sø i Vester Hornum Sogn samt endvidere i Slet Hrd. Kølby Sø i Farstrup Sogn og den ca. 250 ha store Vilsted Sø i Vilsted Sogn, der i 1913—14 næsten er helt udtørret og indvundet til Eng.

Ligesom i Viborg har Hedeselskabet ogsaa i Aalborg Amt bistaaet ved Planlægningen og Gennemførelsen af en Mængde Grundforbedringer i Aarenes Løb ved Regulering og Uddybning af Aar og Vandløb samt Tørlægning af enkelte Søer til Gavn for de tilgrænsende Enge, Kær og Jorder, som led af Kulde og Surhed paa Grund af den høje Vandstand.

I 1902 fuldførtes en Vandløbsregulering ved Sønder- og Nørholm Enge i Hornum Hrd. med et interesseret Areal paa 441 ha og omtrent samtidig en Vandløbsregulering til Gavn for Engene i Hammer Sogn i Kær Hrd. med en Bekostning af kun 879 Kr.

I 1905 afvandedes Lovns Sø i Gislum Hrd. ved Anlæg af en Undervandsluse, hvorved der indvandedes ca. 73 ha med en Bekostning af 2624 Kr. I 1930 er Udtørringen suppleret ved en Rørlægning, der kostede ca. 6000 Kr., og i 1906 fuldførtes en Vandstandsregulering af Halkær Aa ved Aars Enge med et interesseret Areal paa 94 ha.

I 1908 afsluttedes en Vandstandsregulering af Korup Mølleaa i Hindsted Hrd. til Gavn for et Areal paa godt 68 ha med en Bekostning af 17,555 Kr., og i 1913 afsluttedes Arbejdet med en Vandstandsregulering af Aaens nedre Løb, et Arbejde, som kostede 35,000 Kr. og gavnedes et Areal paa 320 ha.

I 1913 fuldførtes en Vandstandsregulering ved Lovnkær i Hindsted Hrd., et Arbejde, der kostede 5000 Kr. til Gavn for et Areal paa 213 ha. Samme Aar afsluttedes en Vandstandsregulering af Haslevgaards Mølleaa i samme Hrd., et Arbejde, som kostede 32,000 Kr. og berørte et Areal paa 962 ha, og samme Aar afsluttedes ligeledes en Vandstandsregulering af Ranum Bæk i Slet Hrd. med et interesseret Areal paa 75 ha og med en Bekostning af 3303 Kr.

I 1912 fuldførtes en Vandstandsregulering ved Ulsted Enge i Kær Hrd., et Arbejde, der kostede 12,000 Kr. til Gavn for et Areal paa 343 ha. I 1916 fuldførtes 2 Arbejder med en Vandstandsregulering af Geraa mellem Aalborg og Hjørring Amter, Arbejder, som kostede 76,000 Kr. med et interesseret Areal paa 1445 ha.

I 1914 fuldførtes en Regulering af Gammel Aa med en Bekostning af 16,000 Kr. til Gavn for et Areal paa 341 ha.

I 1915 gennemførtes en Vandstandsregulering ved Kærs Mølle, et Arbejde, der kostede 119,802 Kr. og berørte et Areal paa 497 ha, og samme Aar fuldførtes en i Forbindelse dermed staaende Vandløbsregulering af »Guldbækken« mellem Hornum og Fleskum Hrdr., et Arbejde, som kostede 5000 Kr. til Gavn for et Areal paa 70 ha. I 1915 afsluttedes ligeledes en Vandstandsregulering af Ulstrup Bæk i Aars Hrd., et Arbejde, der kostede 4973 Kr. og berørte et Areal paa 79 ha.

I 1916 fuldførtes med en Bekostning af 20,000 Kr. en Vandløbsregulering af Øster Tanbæk (Dybvad Aa) med et interesseret Areal paa 375 ha, og samme Aar afsluttedes Arbejdet med en Vandløbsregulering ved Söttrup Mose i Ulstrup Sogn, Aars Hrd., et Arbejde, der kostede 4973 Kr. og gavnedes et Areal paa 77 ha.

I 1917 fuldførtes en Vandløbsregulering af Dall Aa (Øster Aa) mellem Fleskum og Hornum Hrdr., et Arbejde, som kostede 11,219 Kr. og gavnedes et Areal paa 65

ha, samt en Vandløbsregulering længere mod Syd i Ferslev Kær til Gavn for et Areal paa 161 ha med en Bekostning af 9423 Kr. Samme Aar afsluttedes med en Bekostning af 8650 Kr. en Regulering af Lundebacken med et interesseret Areal paa 214 ha, og samme Aar gennemførtes en Inddæmning mod Limfjorden ved Gaarden Stranderholm, et Arbejde, der kostede 16,531 Kr. til Gavn for et Areal paa 265 ha.

I 1918 fuldførtes med en Bekostning af 12,300 Kr. en Afvanding af et Areal paa 100 ha ved Romdrupholm i Fleskum Hrd., og samme Aar fuldførtes en Vandstandsregulering ved Hornumbro Møllegaard i Aars Hrd.; Arbejdet, der kostede 35,576 Kr., gavned et Areal paa 61 ha.

I 1920 fuldførtes en Vandløbsregulering ved Skivum Enge i Aars Hrd.; Arbejdet, som kostede 34,000 Kr., gavned et Areal paa 236 ha, og i 1921 fuldførtes en Regulering mere, der kostede 48,000 Kr., for et interesseret Areal paa 204 ha. Samme Aar reguleredes Maaholls-Vandløbet med en Bekostning af 14,822 Kr. med et interesseret Areal paa 221 ha og endvidere en Vandløbsregulering ved Sanholdtsig med en Bekostning af 16,159 Kr. til Gavn for et Areal paa 229 ha.

I 1923 afsluttedes en kunstig Afvanding omkring Hallkær Aa; Arbejdet, der kostede 165,000 Kr., berørte et Areal paa 205 ha. I 1924 gennemførtes en kunstig Afvanding og Inddigning af Havnø Enge og Østre Enge; Arbejdet, som kostede 22,000 Kr., berørte et Areal paa 170 ha. I 1931 er der fuldført en Vandløbsregulering i Nørholm og Sønderholm Sogne med et interesseret Areal paa 170 ha og med en Bekostning af 22,000 Kr.

Foruden de forannævnte er der i de samme Aar gennemført en Del mindre Arbejder.

Hvad Jordbundsforholdene og Jorderne i Aalborg Amt angaar, er disse meget forskellige, men som Helhed hører Amtet til de mindre frugtbare, idet der efter Matriklen af 1844 i Gennemsnit for Jorderne i Amtet gaar 15,5 ha til 1 Td. Hrtk., og det følger altsaa, hvad Frugtbarhed efter Matriklen angaar, ret nær efter Viborg Amt, hvor Tallet er 15,2 ha. Men Forskellen i Frugtbarheden mellem Amtets 8 Herreder indbyrdes er dog knap saa stor som mellem Herrederne i Vejle, Aarhus og Viborg Amter.

I Hellum, det mindste af Amtets Herreder, gaar der i Gennemsnit 12,1 ha til 1 Td. Hrtk., derefter følger Slet Hrd. med 13 ha, Fleskum og Hornum Hrdr., hver med 13,7, Hindsted Hrd. med 16,7, Kær Hrd. med 17,4, Aars Hrd. med 19,3 og Gislum Hrd. med 20,3 ha til 1 Td. Hrtk.

Undersøger vi paa lignende Maade for de enkelte Sogne, kommer det lille Nibe Sogn forrest med et Gennemsnit af 7 ha til 1 Td. Hrtk. Derefter følger Klarup og Kornum Sogne med 7,6 ha og Skibsted og Budolfs Landsogn (nu Hassers Komm.) med 7,8 ha til 1 Td. Hrtk. I Sognene Komdrup, Blenstrup, Nr. Tranders, Romdrup, Skarpsalling, Løgsted, Sdr. Kongerslev og Sdr. Tranders gaar der i Gennemsnit fra 8 til 8,8 ha og i Lillevorde, Vokslev, Gudum, Skelum og Nr. Sundby fra 9,4—9,9 ha til 1 Td. Hrtk. Derefter følger Sognene Næsborg, Ranum og Sebbler med fra 10,2—10,8, Lyngby, Gunderup, Malle, Bælum, Store Brøndum og Nr. Kongerslev med fra 11,1—11,6 ha, Storrøde, Ferslev, Gerding, Vadum, Aaby, Sejlflod, Sønderholm, Nørholm, Vindblæs, Vester Hassing og Jetsmark med fra 12—12,4 ha og Sognene Dall, Svenstrup, Sønderup, Bislev, Frejlev, Ellidshøj, Havbro og Vilsted med fra 13,1—13,7 ha til 1 Td. Hrtk. i Gennemsnit. Med fra 14,1—14,4 ha er der Sognene Lovns, Ullids, Øster Hassing, Ove, Visborg, Haverslev og Færstrup, fra 15—15,9 ha Sognene Als, Astrup, Sulsted, Aarestrup, Ejdrup, Hørby, Vester Hornum og Volsted og med fra 16,4—16,9 ha til 1 Td. Hrtk. i Gennemsnit Sognene Birsted, Fræer, Hyllebjerger, Valsgaard, Røstrup, Horsens og Øster Hornum. Derefter følger Sognene Gravlev, Hvorup, Ulsted, Torup, Ajstrup (i Kær Hrd.) og Øls med fra 17—17,7 ha, Store Arden, Brorstrup, Store Ajstrup, Binderup, Fovlum og Siem med fra 18,1—18,6 ha, Farsø, Ravnkilde, Gislum, Overlade, Durup og Buderup med fra 19,2—19,9 ha og Sognene Alstrup,

Suldrup, Blære, Aars og Solbjerg med fra 20,2—20,7 ha til 1 Td. Hrtk. i Gennemsnit (den Del, ca. en Trediedel, af Solbjerg Sogn, der ligger i Hindsted Hrd., er gennemgaaende af en lidt bedre Bonitet end den større Del af Sognet, som ligger Nord for i Høllum Hrd.). Derefter følger Sognene Veggerby, Vive, Lundby, Skørping, Skivum, Vognsild og Kongens Thisted med fra 21,3—21,9 ha og Rørbæk, Stenild og Giver med fra 23—23,4 ha til 1 Td. Hrtk. (af Stenild Sogn ligger en Fjerdedel i Hindsted Hrd., og denne Del af Sognet er af en noget daarligere Jordbonitet). I Hals Sogn gaar der i Gennemsnit 24,4 ha til 1 Td. Hrtk., i Sognene Grynderup, Ulstrup og Rold fra 25—25,5, i Døstrup 26,4, i Strandby godt 27 og i Sognene Ovdrup og Hammer samt den Del, godt en Fjerdedel, af Gundersted Sogn, der ligger i Aars Hrd., godt 28 ha til 1 Td. Hrtk., medens de ca. tre Fjerdedele af sidstnævnte Sogn, som ligger i Slet Hrd., boniteredes noget lavere med ca. 32,5 ha til 1 Td. Hrtk. i Gennemsnit, og en noget lignende Bonitering fik Jorden i den Del af Asaa-Melholt Sogn, der ligger i Kær Hrd. De lavest boniterede Jorder sognevis er Flejsborg Sogn, Aars Hrd., med ca. 34,5 ha og Vebbestrup Sogn med ca. 35 ha til 1 Td. Hrtk. i Gennemsnit. For Mov Sogn i Fleskum Hrd. har det tilsvarende Tal ingen Betydning, idet den lille Vildmose udfylder Halvdelen af Sognet.

Da Jorderne inden for mange af Sognene, af hvilke Trediedelen er fra 3—6 km² store, ja enkelte derover, er meget forskellige, hvad Frugtbarhed og Beskaffenhed angaar, idet der i flere af disse kan findes baade frugtbare lermuldede Jorder og lette, høje, tørre, sandmuldede Jorder samt tillige ofte større eller mindre Strækninger af Eng, Kær og Mose, saa vil mange maaske synes, at et saadant enkelt Frugtbarhedstal som Gennemsnit for et helt Sogn har for ringe Betydning, men en lignende Indvending kan i Virkeligheden rejses imod de fleste statistiske Tal og Efterretninger, som kun tilnærmelsesvis antyder det helt nøjagtige, og vilde man derfor give Afkald paa saadanne Tal, fordi man ikke kan naa det helt nøjagtige, kunde man i flere Forhold komme til at lade det »bedste« være det godes Fjende. Man maa huske paa, at selv om vi gaar helt ned til de enkelte Landbrug, saa findes der mange saadanne, hvor Jorderne er meget forskellige, og hvor Agerjorden udnyttes bedst ved at dyrke den i 2 Sædskeer, fordi Gaarden har baade lermuldede og lette sandmuldede Jorder foruden Eng, Kær og Mose. Et Sogn taget i Flæng vil for øvrigt som oftest vise, at Tallet for Sognets gennemsnitlige Frugtbarhed er rigtigt. Tager vi f. Eks. det godt 26 km² store Skelum Sogn i Hindsted Hrd. (Amtets næststørste Hrd.), da findes netop alle disse forannævnte forskellige Jorder i dette Sogn, navnlig er der meget store Engdrag og Kærstrækninger, endvidere en Del Mose, mod Vest lette sandmuldede Jorder og i Sognets Midterparti gode dyb- og lermuldede Marker, men Sognet er desuagtet Herredets mest frugtbare. Paa Grund af de store Eng- og Kærstrækninger gaar der i Gennemsnit 9,8 ha paa 1 Td. Hrtk., og i Overensstemmelse dermed kalder Beboerne i Sognene længere Vest paa med de lettere og mere sandede Jorder ofte Sognet for »Smørhullet«, en Betegnelse, der ikke mindst gælder Byen Vedum i Sognet.

Af alle Landets Amter er Aalborg det Amt, som har de største Arealer af Eng og Kær i Procent af hele Arealet og ubetinget det Amt, der har de største Mosearealer, idet de to store Højmoser, »Lille Vildmose« paa ca. 55 km² samt ca. 50 km² af »Store Vildmose«, der er paa ialt ca. 65 km², ligger i Amtet. Disse samt en stor Del af Kær Hrd. mod Syd og Øst og en Del Eng- og Kærstrækninger i Østhimmerland fra Vildmosen mod Syd til Mariager Fjord var endnu i Stenaldertiden dækket af Havet.

Hvad de store Moser angaar, da er Grænserne mellem disse og de tilstødende Lodsjeere fastlagt i en ret ny Tid; som Eks. kan anføres, at da Hovedgaarden Høstemark solgtes i 1898, og de nye Ejere (et Konsortium) tog fat paa Gaardens Udstykning, havde dette en Del Vanskeligheder dermed i Begyndelsen, fordi Skellet mellem Gaardens Tilliggende og Grevskaftet Lindenberg ikke var tydelig fastlagt.

I 1521 havde Christian d. Anden paa selve Aastedet udvist Skel mellem Dom-

kapitlet i Viborg, der ejede Næs (nu Lindenberg) og Mariager Kloster, som ejede Egense Kloster, og der foreligger historisk Efterretning om, at 50 Aar tidligere, i 1471, havde hans Bedstefader Christian d. Første haft med den samme Sag at gøre.

Angaaende Spørgsmaalet om, hvem der var Ejer af Mosen, havde man tidligere rettet sig efter den ældgamle Regel, at Kongen ejer det, ingen ejer; men omkring Midten af det 18de Aarh. lod Frederik d. Femte nedsætte en Kommission, der skulde afgøre Spørgsmaalet for den lille Vildmoses Vedkommende og endvidere fastlægge Skel for denne til de tilstødende Godsejere.

Kommissionen, der bestod af den daværende Ejer af St. Restrup m. fl. Gaarde, Grev Fr. Levetzau, Borgmester i Aalborg Chr. Solberg og Kmrd., Regimentsskriver over Dronningborg Rytterdistrikt, den dygtige Niels Schelde, som optog et Kort over Mosen, undersøgte med stort Besvær Forholdene paa selve Stedet, Mosen var jo ikke til at færdes paa. Kommissionen samledes derefter d. 11. Juli 1752 paa Randrup med Ejerne af de tilstødende Godser med Fæstegods, Godserne Høstemark og Egense Kloster, Gudumlund, Visborggaard og Havnø, Wiffertsholm, Vorgaard og Dragsgaard, Randrup og Kongstedlund samt Refsnæs, hvis Fæstebønder havde Adgang til Mosen for deres Kreaturer til Græsning samt Tørveskær.

Navnlige Ejere af de 2 førstnævnte Gaarde P. T. Lassen mødte med gl. Dokumenter, der skulde bevise de ham tilhørende Ejendommers Ret til de forannævnte Goder, og Ejeren af Wiffertsholm, den historisk kyndige Herredsfoged Chr. Testrup, hævdede, at Mosen var vokset fra Land og udefter, og at den derfor maatte tilhøre Lodsejerne langs Moseranden; men samme Aar fastslog Kommissionen, at den egentlige Mose tilhørte Kongen eller Kronen, og at Lodsejerne ikke havde Hævdetsret til Tørv, Græsning, Jagt eller anden Brug i Mosen, og den Del, som tilhørte Kongen, blev derfor indpælet. Kommissionen raadede dernæst til, at Mosen burde gøres til nyttig Ejendom og opdyrkes, men da Kongen ingen Ejendom havde paa Egnen, burde Mosen afhændes til de tilstødende Lodsejere, der kunde tage fat paa denne Opgave; da der ingen Købere meldte sig ved Udbudet, blev Mosen i 1758 sat i Hrtk. af en Landmaaler, som ansatte den til 1100 Td. Ager og Engs Hrtk., hvilket Tal senere nedsattes til 290 Td. Paa Forslag af Rentekammeret blev Mosen nu udbudt til Salg som samlet Ejendom med Løfte om 10 Aars Skattefrihed ved Opdyrkning; men da der ingen Købere meldte sig, skænkede Kongen den i 1759 til Grev Moltke som foran nævnt.

Om Store Vildmose gælder, at den i Middelalderen for største Delen hørte under Hovedgaarden Birkelse, som laa under Børghlum Bispestol; ved Reformationen inddrog Kronen alt det katolske Kirke- og Klosterods, og Birkelse og Vildmosen kom da til denne. I 1574 skænkede Frederik d. Anden Vildmosen til Rigsadmiral, Rigmarsk Peder Munk til Estvadgaard. Senere, efter at Stamhuset Birkelse var oprettet, regnede Ejerne af dette med, at to Trediedele af Mosen hørte til Stamhuset. Da Mosen ved Landbrugets Fremgang i forrige Aarh. begyndte at gaa økonomisk Betydning, efter at den haarde Landbrugskrise var overstaaet, nedsatte Staten, der jo var Ejer af Birkelse efter Reformationen, i 1837 en Kommission, som skulde undersøge Ejendomsforholdene til Mosen, og denne kom til det Resultat, at Mosen ejedes af de tilstødende Lodsejere. Staten lod derefter Spørgsmaalet gaa til Afgørelse ved Højesteret, der i 1843 kom til samme Resultat, og Birkelse blev derved Ejer af ca. de tre Fjerdedele af Mosen, af hvilke Godset i 1920 afhændede 2800 ha a 250 Kr. til Staten. Denne har siden ved et storstilet Opdyrkningsarbejde, ledet af den fornylig afdøde dygtige Forsøgsleder L. P. Jacobsen, kultiveret betydelige Arealer af Mosen, og Lille Vildmose er i Virkeligheden nu den største som Følge af denne Kultivering og tidligere indtagne Arealer til Opdyrkning.

Hvad Jordernes Udskiftning angaar under de store Landboreformer i Slutningen af det 18de og Begyndelsen af det 19de Aarh., blev denne ikke ret godt udført, mange Steder i Amtet endog ligejæm daarligt, idet den enkelte Gaard i mange Byer og Egne fik sit Jordtilliggende tildelt paa alt for mange Steder og endda ofte med stor

indbyrdes Afstand. Dette gjorde senere en ny Omdeling nødvendig, idet Driften af saadanne Gaarde blev for kostbar og besværlig, som Forholdene i Samfundet lidt efter lidt har udviklet sig i den nyere Tid, ogsaa inden for Landbruget. Aarsagerne dertil var mange, bl. a. at al Begyndelse er svær, idet der ingen videre Forbilleder var at holde sig til eller indvundne Erfaringer at rette sig efter. Det var først og fremmest det gamle Jordfællesskab med dets Ulemper med de mange Aase og smalle Agerstrimler, man skulde bort fra, men man savnede Blik for Fremtidens Udvikling og dennes Krav i saa Henseende, derfor blev de først foretagne Udskiftninger ogsaa de daarligste, som nævnt tidligere. Paa de lettere og daarligere Jorder, hvor Landsbyerne var mindre, blev Udskiftningen nogenlunde, thi her var Opgaven lettere, bl. a. ogsaa af den Grund, at der var færre til at kives om Sagen, men vanskeligere var Opgaven for de store Landsbyer med 20 a 30 Gaarde, og hvad der yderligere bidrog til at gøre Arbejdet vanskeligt, var de meget forskellige Jorder inden for Byens Grænser. I mange af Byerne findes der saaledes baade gode muldede og lermuldede Jorder samt sandmuldede lette Agerjorder, ligesom der ofte træffes stor Forskel inden for Byens Eng- og Kærstrækninger fra tørre Haardbundsenge med et tyndt Muldrag over en Undergrund, der bestaar af Sand, rig paa Strandskaller, til Enge og Kær med en dyb Undergrund af velomsat, sund Humusjord, eller Strækninger, som var kolde og sure, fordi de led af overvættets Fugtighed og Mangel paa Vandstandsregulering.

Som Eksempel paa en By med saadanne Forhold kan nævnes den foran omtalte By Vedum i Hindsted Hrd., en By med ca. 50 Gaarde, hvoraf dog en Del kun er Halvgaarde (delte Helgaarde), og den By i Herredet, der som Helhed har de frugtbarste Jorder. Til denne hører et Tilliggende af ca. 1700 ha, hvoraf et lille Hundrede ha er medgaaet til Bebyggelse, Haver og Veje. Af Byens Jorder er godt Halvdelen Eng, Kær og Mose, hvoraf ca. 700 ha Eng og Kær ligger Nordøst og Øst for Byen. Grundet paa den forskellige Beskaffenhed af dette Areal fik de fleste af Byens Gaarde, som fik Lodder tildelt her, disse beliggende paa 3 forskellige Steder langt fra hinanden, saa der fra Gaarden blev 2—3—4, ja indtil 5 km til de længst bortliggende. Men da der ogsaa laa et Eng- og Kærareal Syd for Byen, havde flere af Gaardene tillige en Lod der, og dertil kom selve Marklodden, saa de fleste af Gaardene fik Jorderne tildelt paa 4—5, ja enkelte paa 6 forskellige Steder. Siden Udskiftningen af Fællesskabet i Slutningen af det 18de Aarh. er godt de to Trediedele af Byens Gaarde udflyttet paa Marken, deraf enkelte i den nyere Tid, men flere af disse Udflyttere fik derved endnu længere til Eng og Kær. I de sidste 40—50 Aar er der derfor ogsaa foregaaet store Ændringer ved Mageskifte, Køb, Salg, Udstykning og Sammenlægning af Jord, alt med det Formaal for Øje at gøre Gaardens Drift billigere og nemmere, efterhaanden som Driftsudgifterne steg og steg i den nyere Tid. Mange af de længst fraliggende Lodder er frasolgt og bebygget til selvstændige Brug, enten til en fremmed eller til en Søn eller Svigersøn, og af de Gaarde i Byen, som ikke er udflyttet, er der ikke en eneste, der har bevaret sit oprindelige Tilliggende, idet der spildtes alt for megen Tid med at færdes paa Vejene fra Gaarden til Lodderne, nu Solens Op- og Nedgang ikke længer er bestemmende for Arbejdstidens Længde.

Hvad Husmændene angaar, der ved Udskiftningen fik tildelt Jord som Erstatning for den ved Overdrevenes Udskiftning mistede Græsningsret, da fik disse ogsaa i Aalborg Amt ofte tildelt Jorden længst fra Landsbyen og ikke sjældent ret maadelig Jord, saa Driften af Lodden var besværlig, saa længe Huset ikke blev udflyttet paa denne fra Byen.

I indeværende Aarh. er der ligesom i Randers Amt oprettet en Mængde nye Husmandsbrug, i den senere Tid gennemgaaende med et noget større Areal end tidligere. De er oprettet dels med, dels uden Statslaan. Da Jorderne i Amtet ofte er kalktrængende, er det saa heldigt for Landbruget, at Kalk og Mergel i store Dele af Amtet er let tilgængelig, idet Kridtet — saaledes i store Dele af Østhimmerland — ligger nær Overfladen.

Af særlige Forhold, hvad Jordens Udnyttelse angaar, maa nævnes, at Kartoffel-
dyrkingen indtager et forholdsvis stort Areal, større end i noget andet Amt. Dette
hidrører fra, at en stor Del af Agerjorden eger sig godt til Kartoffeldyrkning, men
ogsaa en Del fra, at der fra gl. Tid baade i Hobro og Aalborg har været en Sprit-
fabrik, der benyttede en stor Del Kartofler som Raamateriale.

I nærværende og følgende 2 Bind er benyttet Tallene fra Ejendomsskyldvurderin-
gen pr. 1. Januar 1932. Da der i de 4 udkomne Bind, som omhandler større Land-
brug paa Øerne, er benyttet Tallene for Ejendomsskyldvurderingen pr. 1. Januar
1927, er de tilsvarende Tal for Gaardene i Jylland tilføjet i Parentes bag efter
Tallene for den ny Vurdering i 1932.

Grundskyldpromillen og almindeligt skattefrit Fradrag ved Beregning af Kommuneskatten i Kommunerne i Aalborg Amt.

(Se Indledningen til Frederiksborg Amt, Bind I, Side 15—16, og Indledningen til Aarhus Amt, Bind V, Side 446—47).

Hvad Beregningen af Amtsskatten for den enkelte Ejendom i Aalborg Amt angaar, da var
Grundskyldpromillen for Aalborg Amtsraadsreds for 1933—34 2,02 og det alm. skattefrie Fradrag
pr. Ejendom 5000 Kr. ifl. Loven, saa længe denne varer.

Kommune	Grundskyld- promille	Alm. skattefrit Fradrag pr. Ejendom	Kommune	Grundskyld- promille	Alm. skattefrit Fradrag pr. Ejendom
Aaby-Birsted	16.00	4.500	Ravnkilde	14.00	3.000
Aalborg Frue Lds. (Eg- holm)	12.80	3.000	Rold-Vebbestrup ¹⁾	16.00	4.000
Aarestrup	14.60	4.000	Romdrup-Klarup ¹⁾	14.13	3.000
Aars ¹⁾	16.50	4.000	Rostrup	16.80	4.000
Als	13.50	4.000	Rørbæk-Grynderup- Stenild	9.60	4.000
Astrup-Storarden	13.70	5.000	Sebber	14.50	4.000
Bislev	9.00	4.000	Sejflod	12.00	4.000
Blære-Ejdrup	12.14	4.000	Skelum-Visborg	19.48	5.000
Brorstrup-Haverslev	12.00	4.000	Skibsted-Lyngby	9.40	5.000
Buderup-Gravlev	11.10	4.000	Skivum-Giver	12.00	4.000
Bælum-Solbjerg	8.60	3.000	Skørping	11.00	5.000
Ellidshøj-Svenstrup	11.00	4.000	Store Ajstrup	10.50	4.000
Farstrup	12.00	4.000	St. Brøndum-Siem- Torup	13.00	3.500
Ferslev-Dall-Volsted	7.80	4.000	Storvorde	15.00	4.000
Frær	8.40	5.000	Strandby-Farsø ¹⁾	15.76	4.000
Gerding-Blenstrup	9.40	4.000	Sulsted-Ajstrup	9.00	4.000
Gislum-Vognsild	8.70	3.000	Sundby-Hvorup	24.00	4.000
Gudum-Lillevorde	12.00	3.000	Sønderholm-Frejlev	12.60	5.000
Gundersted	10.40	4.000	Sdr. Kongerslev-Nr. Kongerslev-Komdrup	11.40	3.000
Gunderup-Nøvling ¹⁾	8.40	3.500	Sønder Tranders	10.00	4.000
Hals	18.90	3.000	Sønderup-Suldrup	13.30	3.000
Hasseris	4.40	4.000	Ullids-Fovlum	13.40	4.000
Havbro	8.70	4.000	Ulsted	11.40	4.000
Horsens-Hammer	10.00	4.000	Ulstrup	7.00	4.000
Kongens Thisted-Binde- rup-Durup	9.40	3.000	Vadum	9.34	4.000
Kornum-Løgsted	9.60	4.000	Veggerby	15.40	4.000
Lovns-Alstrup	20.00	4.000	V. Hassing-Ø. Hassing	10.80	4.000
Lundby	10.00	4.000	Vester Hornum-Hylle- bjerg-Flejsborg	11.00	4.000
Mov	19.60	5.000	Vilsted-Vindblæs	10.00	4.000
Næsborg-Skarpsalling	7.30	4.000	Vive	18.00	4.000
Nørholm	10.90	4.000	Vokslev	7.20	3.000
Nørre Tranders ¹⁾	17.00	4.000	Øls-Hørby-Døstrup	10.80	3.000
Overlade	8.64	4.000	Øster Hornum	8.80	3.000
Ove-Valsgaard	9.30	4.000			
Ranum-Malle	11.70	4.000			

¹⁾ Kommunen har inden 1. Januar 1927 vedtaget Grundstigningsskyld.

HORNUM HERRED

VESTER LADEGAARD, der laa Vest og Syd for Aalborg, lidt uden for Vesterport, var Ladegaard til det gl. Aalborghus Slot.

Den blev ødelagt af Wallensteins Tropper i 1627—29. I 1674 kom den paa private Hænder, idet Kronen da mageskiftede den med 61 Td. Hrtk. og Sædegaardsfrihed, men uden noget Bønderfæstegods til Tøger Lassen til Rødslet, der kompletterede den som Sædegaard med over 200 Td. Hrtk. Fæstegods; hans Dattersøn, Kapt. Johs. Benzon, solgte den i 1737 med 38 Td. Hrtk. og 256 Td. Hrtk. Fæstegods for 9900 Rd. grov Cour. til Tøger Lassen til Høstemark. I 1771 havde den 287 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. I Begyndelsen af det 19de Aarh. begyndte hans Dattersøn, Løjtn. Chr. Christensen til Vissegaard at udparcellere af Jorden. I 1803 solgte han derefter Gaarden med 32 og 217 Td. Hrtk. for 97,250 Rd. til Byfoged, Justitsrd. J. Bøggild og Agent, Etatsrd. Chr. Qvist, Aalborg, som i 1804 fik Bevilling til at frasælge Bøndergodset. De fortsatte tillige Udparcelleringen, saa Gaarden i 1821 kun havde 15½ Td. Hrtk. Fra Nytaar 1876 blev en stor Del af den tilbageværende Jord indlemmet i Aalborg Købstad, og i 1909—11 opførtes Aalborg Amts Sygehus paa den Plads, hvor Gaarden tidligere havde ligget op til Hobro Landevej.

SCHEELSMINDE, Hasseris Landsogn og Komm., Hornum Hrd., Retskredsen for Aalborg Købstad med Aalborg Birk og Fleskum Herreds Retskræds (i det følgende kaldet Aalborg Retskr.), Aalborg A., Ejer Aalborg Kommune, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. godt 3 km, Tlf. Aalborg 3602 (Driftslederen).

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Sofiendal og 4e m. fl. af Frejlev, samlet Areal 81,9 ha, deraf 48,1 Ager, 20,7 Eng, 6,8 Mose, 2,3 Have og Gaardsplads og 4 ha Veje m. m., Hrtk. 16 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 1¾ Alb.; Ejdskv. 142,900 Kr. (125,400), Jordv. 97,900 Kr. (78,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 120,000 Kr., Løsporet i Det kgl. octr. alm. Brandas.-Co. for 95,000 Kr.; Lys og Kraft fra Hasseris og Omegns Elektricitetsforsyning.

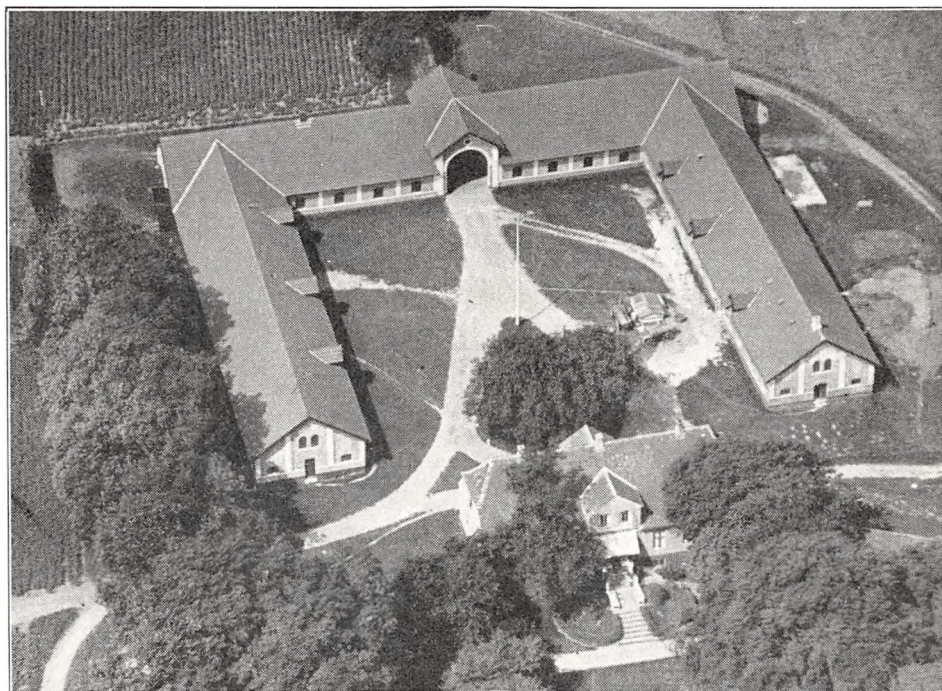
Scheelsminde ligger ca. 2 km Syd for Aalborg ved Landevejen til Hobro, hvorfra en godt 150 m lang, gl. Allé fører til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger ca. 4 km fra denne, bestaar af let Sandmuld paa Kridtunderlag. Terrænet er ret jævnt med svag Hældning mod Syd og Øst, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet eller merglet (den er i sig selv kalkholdig). Engen er humusblandet Jord paa Lermørgel-Underlag. Paa ca. 1½ ha af Mosen er der anlagt en Kultur med Baandpil.

Gaarden er bortforpagtet til A/S De danske Spritfabriker og drives af Driftsleder, Landbrugskandidat J. M. Storgaard som Forsøgsgaard for Spritfabrikerne, idet der afholdes Forsøg med rationel Kartoffelavl; Jorderne dyrkes i en 3 Marks og en 6 Marks Drift, Sædsifterne er følgende: I 1. Rug, 2. Kartoffler, 3. Byg. II 1. Kartoffler, 2. Byg, 3. ½ Roer og ½ Kartoffler, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anv. aarlig ca. 55 Sække Superf., 45 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, det er en Stambesætning, som fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; der fodres med Bærme; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 4177 kg med 3,90 pCt. Fedt og 182 kg Smør, Mælken sælges til Aalborg Mælkeforsyning (privat).

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 175 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 100 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns (R. I. R.).

Scheelsminde har grundmurede gode, anseelige Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store, kønne gl. Have, har aaben Veranda til denne, høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor og god Beboelse med moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avslænger, som er opført i 1917, er ligeledes tækket med Tegl. Af disse har den vestlige Længe, Laden, gennemgaaende Frontspids, under hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Alléen og Hovedlandevejen. Af de 2 Sidelænger, der har muret Trimpel, rummer den nordlige Ko- og Svinestald og den sydlige Mølleri, Rum til Materiel og Maskiner, Værelser til Medhjælpere, Hestestald og Spiringsrum til Kartofler; sidstnævnte støder op til



Scheelsminde.

en Kartoffelkælder i den sydlige Ende af Laden. Desuden Nord for Hovedbygningen en teglhængt Længe, som rummer Kalvestald, Vognport og Tørvehus, og Syd for en Længe af Bindingsværk, tækket med Tagpap, denne rummer Værksted, Hønsehuse og Brænderum. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger kønt, er der Udsigt ind over Aalborg.

Scheelsminde er dannet i 1808 af Regimentskirurg, Justitsrd. C. Paul Scheel, der da fik kgl. Bevilling til at danne en Gaard paa 12 Td. Hrtk. ved Sammenlægning af 5 Fæstegaarde (med ialt 17½ Td. Hrtk.) i Sofiendal, som han havde faaet i Arvefæste af den daværende Besidder af Stamhuset Store Restrup, Gehejmerd. Siegfr. V. Raben-Levetzau (efter Overlevering som Vederlag for en udført heldig Kur). Efter hans Død i 1823 tilhørte Gaarden senere C. M. C. Qvist og senere Landmaaler H. Hansen, efter hvis Død i 1854 den kom til cand. jur. I. F. Thomsen; han solgte den i 1858 til Peder Bonderup, der i 1885 overdrog den til Sønnen Lavr. B. Efter hans Død i Begyndelsen af Verdenskrigen overtoges den af Enken, Fru Helene Bonderup, f. Bech, som i 1925 afstod den til Sønnen P. Bonderup, og af hans Dødsbo købte den nuværende Ejer den i 1929. Ved Aarhundredskiftet var Gaarden paa 93,5 ha med knap 17½ Td. Hrtk., men der er siden af og til frasolgt mindre Parceller.

SKALBORGGGAARD, Skalborg By, Hasseris Landsogn og Komm., Hornum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. Fr. Svanholm, Postfb. og nærmeste St. Skalborg, Afst. 1½ km og ca. 4 km til Aalborg, Tlf. Skalborg 11.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Skalborg, samlet Areal 64,5 ha, deraf 63 Ager og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 4 Td. o Skp. 2 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 85,900 Kr. (95,700), Jordv. 48,200 Kr. (51,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsporet i Nye Danske af 1864 for 93,000 Kr.; Lys og Kraft fra Hasseris Elektricitetsv.

Skalborggaard ligger sydligst i Skalborg By ved Landevejen Aalborg—Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld, nærmest paa Lerunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er kalket i Aarene 1923—33.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5.—6. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af Korhorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Skalborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 60 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Skalborggaard har grundmurede gode Bygninger. Den anselige skifertækte Hovedbygning, der ligger mod Syd til den kønne gl. Have, bestaar af en lang Midterfløj med stor Frontspids mod Nord til Gaarden og 2 korte Sidefløje; Midterfløjen indeholder en stor og god Lejlighed, den østlige Sidefløj Værelse og Bryggers og den vestlige Magasin. Af de 3 sammenbyggede Avslængere er den østlige Sidelænge, Kostalden, ligeledes tækket med Skifer, den vestlige, som rummer Hestestald og Vognport med Pandeplader (den vestlige Side mod Landevejen med Tagpap) ligesom den nordlige Længe, Laden. Desuden Øst for Hovedbygningen en Svinestald, tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Skalborggaard ejedes i forrige Aarh. af Medlemmer af Slægten Rugaard; i 1890 solgtes den med 110 ha, 9 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 100,000 Kr. til Folketingemand Jens Berthelsen, Kyø, der frasolgte en Del af Jorden. I 1909 solgte han Gaarden til Marinus Nielsen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1911. Ved Aarhundredskiftet var Gaarden paa ca. 85 ha med godt 5¼ Td. Hrtk., men nogle Aar senere frasolgte en Eng paa 11 ha og en Plantage paa ca. 2 ha, og i Tidens Løb er der frasolgt en Del Parceller af Agerjorden, hvorved Gaarden efterhaanden har faaet sit nuværende Areal.

VESTER SKALBORG, Skalborg By, Hasseris Landsogn og Komm., Hornum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Landstingsmand Gunnar Fog Petersen, Postfb. og nærmeste St. Skalborg, Afst. 1½ km og ca. 4 km til Aalborg, Tlf. Skalborg 3.

Matr.-Nr. 2b m. fl. af Sofiendal, samlet Areal 59 ha, deraf 50 Ager, 6,5 Eng, 1,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 3 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 75,600 Kr. (75,000), Jordv. 52,200 Kr. (46,000); Lys og Kraft fra Hasseris Elektricitetsv.

Vester Skalborg ligger i Skalborg By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar hovedsagelig af god Sandmuld paa Sandunderlag, dog er ca. en Trediedel af Arealet Kridtmuld paa Kridtunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, den sandmuldede Jord er drænet. Engen er Haardbundseng paa Mergelunderlag, Skovens Bevoksning blandet Naaletræ (der er desuden lejet 12½ ha Eng, som drives under Gaarden).

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med Avl af en Del Kartoffler til Spritfabriken; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 10 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 20 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Kørerne græsser i Løsdrift; Mælken sælges fra egen Vogn i Skalborg og Aalborg.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der drives af og til lidt Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 78 Svin aarlig. Fjerkraeholdet er ca. 50 Høns.

Vester Skalborg har grundmurede gode Bygninger, opført og ombygget før og efter Aarhundredskiftet. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, har stor Frontspids og aaben Altan til denne samt Skifertag; den rummer en stor køn Beboelse. Af Avlsbygningerne, som overvejende er tækket med Pandeplader, er der i de 3 sammenbyggede Avlslænger Kostald i den østlige skifertækte Sidelænge, fra hvilken Svinestalden, en Halvtagsbygning, udgaar som en Sidelænge mod Øst. Af de 2 andre Længer rummer den vestlige Sidelænge, der har muret Trimpel, Værksted, Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald og den nordlige Længe, som har Trimpel af Træ, Lade. Desuden Vest for Hovedbygningen en Bygning, der rummer Tørve- og Vadskehus, Vest for Vejen til Hasseris et Hønsehus, bygget som Halvtag, og Øst for Gaarden en Svinestald med Trætrimpel og Tag af Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har indlagt Vand fra Byens Vandværk.

Vester Skalborg er dannet af Jens Andersen Nyrup af sammenkøbte Parceller; han overdrog senere Gaarden til Sønnen Lars Jensen, der i 1889 delte Ejendommen og opførte Bygninger til en Datter, medens Sønnen J. Jensen Skalborg i 1908 overtog selve Gaarden. Efter hans Død overtoges den af Enken, som senere solgte den til Redaktør Schjøttz-Christensen, Aalborg Stiftstidende, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1924. Der er senere frasolgt enkelte Parceller til Byggegrunde.

ST. RESTRUP HUSMANDSSKOLE, Sønderholm Sogn, Sønderholm-Frejlev Komm., Hornum Hrd., Retskredsen for Løgstør Købstad og Aars-Slet Herreder med Nibe Købstad og Hornum Herred (i det følgende kaldet Løgstør Retskr.) (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejer A/S St. Restrup Husmandsskole, Postfb. og nærmeste St. Sønderholm, Afst. 3 km og 12 km til Aalborg, Tlf. Frejlev 17.

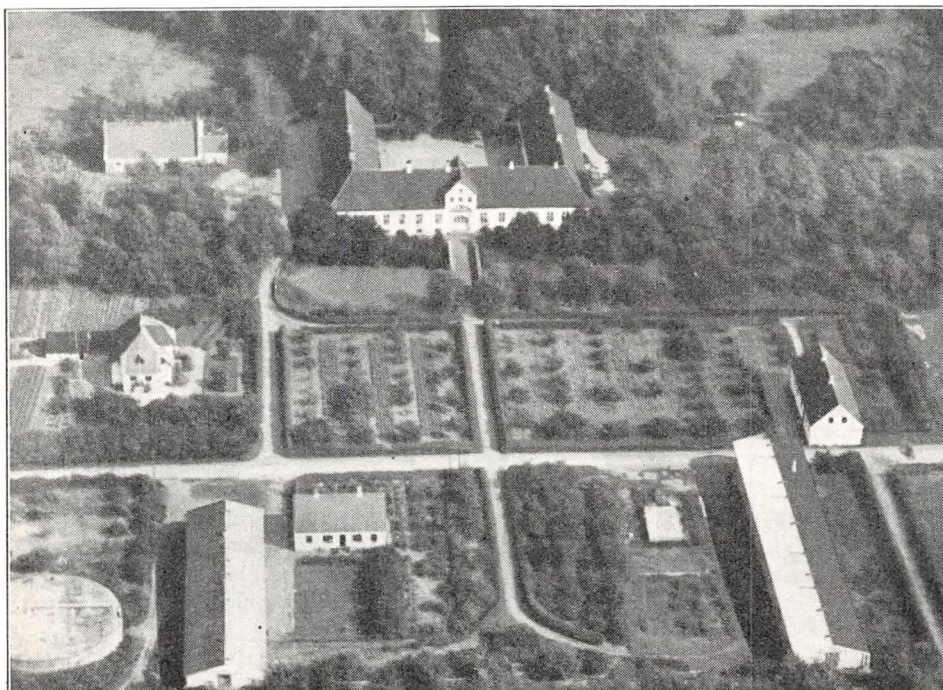
Matr.-Nr. 1a af St. Restrup, samlet Areal 36 ha, deraf 10 Ager, 2,2 Eng, 4,4 Mose og 19,4 Have, Park og Gaardsplads, Hrtk. 4 Td. 6 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 84,000 Kr. (90,000), Jordv. 17,700 Kr. (19,000); Bygn. er førs. i Danske Grundejeres Brandf. for 134,000 Kr.; Lys og Kraft fra Vesthimmerlands Elektricitetsforsyning (Højsp.).

St. Restrup Hovedbygning, der nu benyttes til Skole, er bygget i 1723. Den bestaar af 3 sammenbyggede Fløje med Borgaarden aaben mod Øst, opført af hvidpudset Grundmur med høj Kælder og Tegltag. Fra Midterfløjen — eller Vestfløjen — som har gennemgaaende Frontspids, fører Vejen fra Portalen under denne over en muret Bro over Voldgraven ud til Landevejen. Den kønne Hovedbygning, der ligger smukt, omgivet af den store Park og Have, rummer foruden Forstanderbolig og Økonomilejlighed tillige Bolig for ugifte Lærere, Elevværelser samt Undervisningslokaler; der er indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Desuden Nord for Hovedbygningen en Gymnastikbygning, opført af Kamp og tækket med Tegl, et Brændehus, tækket med Tagpap, og Vest for disse ud mod Sognevejen en Lærerbolig. Endvidere Syd for Indkørselsvejen den teglhængte tidligere Forvalterbolig, der nu benyttes ved de af Skolen afholdte Kursus, og Vest for denne og Sognevejen en Avlsbygning med muret Trimpel og Tag af Pandeplader. Til Skolen hører yderligere en Gartnerbolig samt et Hus med 2 Lejligheder.

Skolen, som særlig drives med Henblik paa det mindre Landbrug, virker med et 5 Maaneders Vinterkursus for Karle, der faar Højskole- og Landbrugsundervisning, samt et 5 Maaneders Sommerkursus for Piger, der modtager Højskoleundervisning samt Undervisning i Husholdning. Desuden afholder Skolen flere forskellige korte Kursus i Aarets Løb.

St. Restrup er en gl. Hovedgaard, som allerede nævnes i 1403. Den ejedes vistnok allerede da af Rigsrd. Henr. Knudsen Gyldenstjerne, der ogsaa ejede Boller. I de følgende godt to Hundrede Aar forblev St. Restrup hos denne Slægt, dog var der hyppig flere, der samtidig havde Part i Gaarden. I 1647 blev Jørg. Marsvin, som var gift med Anna Helvig Mogensdatter Gyldenstjerne, Eneejer af St. Restrup, men i 1656 gjorde Svogeren Niels Parsberg Indførsel i Gaarden, der da ialt havde 192 Td. Hrtk., for 8680 Rd., som Jørg. Marsvin skyldte ham. I 1664 afhændede Parsberg denne Rettighed for 3000 Rd. til Chr. Lindenov, efter hvis Død i 1679 Sønnen, Kommercerd. Chr. Lindenov, i 1685 solgte St. Restrup med 112 Td. Hrtk., 48

Td. Tiendehrtk. samt en Del Fæstegods til Generalmajor Hans Fr. Levetzau. Efter hans Død i 1696 arvedes Gaarden af Sønnen Chr. Fr. Greve Levetzau, der kort før sin Død i 1756 oprettede et Stamhus af St. Restrup, Torstedlund, Albæk samt Aastrup og Overklit i Vendsyssel, ialt 2206 Td. Hrtk. Da hans Ægteskab var barnløst, gik Stamhuset over til en Efterkommer af hans Broder, Kmhr. Iver Rosenkrantz-Levetzau, som i 1779 med kgl. Bevilling ombyttede de 2 sidstnævnte Gaarde med Nørlund; han paabegyndte en omfattende Udgrøftning og Tørlægning af de store Kærarealer, ligesom han opførte Bygninger paa disse i Aarene 1770—80. Han døde ogsaa barnløs, og Stamhuset arvedes nu af en Sønnesøn af Erektors Søster, Gehejmerd. Siegf. Vict. Raben-Levetzau, der lod de af hans Forgængere foretagne Opdyrkninger forfalde og Bygningerne nedrive; han lod Bøndergodset udskifte af Fællesskabet. I 1811 substituerede han derefter med kgl. Bevilling Stamhuset med en Fideikommis-Kapital, hvorefter han solgte St. Restrup med 107, 154 og 682 Td. Hrtk. samt Gaardene Nørlund, Torstedlund



St. Restrup.

og Albæk, ialt 2235 Td. Hrtk., for 300,000 Rd. til Brodersønnen Fr. Sofus Raben, der i 1812 solgte de 4 Gaarde til Joh. M. Neergaard til Høstemark og Peter Johansen de Neergaard, Gunderslevholm m. fl. Under de efterfølgende vanskelige Tider maatte de under Landbrugskrisen i 1820'erne gøre Opbud, og i 1823 blev St. Restrup med Gods derefter udlagt til det Raben-Levetzau'ske Fideikommis, som i 1828 solgte det for 45,000 Rbd. Sølv og en Skatte-*restance* til Rasm. Roulund. Efter hans Død i 1845 solgte hans Enke i 1847 St. Restrup med 99, 144 og 505 Td. Hrtk. for 280,000 Rd. til cand. jur. T. F. A. Møllerup, der samme Aar solgte Gaarden med Tiender og nogle Huse for 180,000 Rbd. til A. W. Schønau til Gl. Vraa, men uden Fæstegodset, som i 1847 afhændedes til Selveje. Fra ham solgtes St. Restrup i 1851 ved Auktion til Hfjm. P. C. Stemann, efter hvis Død i 1855 Enken afhændede Gaarden til sin Svigerfader, Stiftamtmd., Kmhr. C. L. Stemann. Efter hans Død i 1857 solgtes St. Restrup til hans yngste Søn, Kmhr. J. A. Stemann, som i 1897 solgte Gaarden med 79 Td. Hrtk. til et Konsortium (Garver Klitgaard i Nr. Sundby m. fl.) for 400,000 Kr. De udstykkede ca. 550 ha, væsentligst Kærjord, i 60 større og mindre Ejendomme, hvorefter de i 1899 solgte Gaarden med Hovedparcellen til Justitsrd. Malling, der i 1906 solgte den med 825 ha, 61 Td. Hrtk., en Kro og en Mølle for 337,000 Kr. til Grosserer Carl Philip, Kbhvn. Han solgte den i 1911 til E. C. Weidemann, der i 1912 solgte den med 825 ha, 61 Td. Hrtk., en Kro og en Vandmølle samt Avl og Invt. for 400,000 Kr. til Husmændenes Udstykningsforening for Aalborg Amt. Denne oprettede 50 Ejendomme (uden Statslaan) med ca. 11 ha til hver, hvorefter Hovedbygningen solgtes til A/S St. Restrup Husmandsskole, som oprettede Skolen i 1914. Endvidere solgtes en Del andre mindre Arealer og i 1916 ca. 110 ha Skov.

FREJLEVGAARD, Frejlev By og Sogn, Sønderholm-Frejlev Komm., Hornum Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejer J. J. Blaaberg, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. 10 km, Tlf. Frejlev 9.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Frejlev, samlet Areal 91 ha, deraf 44 Ager, 31 Eng, 14 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 1 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 81,000 Kr. (87,500), Jordv. 45,600 Kr. (50,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løstøret i Jydsk Brandf. for 80,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Raaolie- og Vindmotor).

Frejlevgaard ligger lige Vest for Frejlev By ved Landevejen Aalborg—Nibe med Haven ud mod Landevejen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Muldjord paa Ler- og Sandunderlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet i de senere Aar. Engen er god Haardbundseng paa Lerunderlag; Arealen er kultiveret og delvis drænet og dyrkes af og til. Skovens Bevoksning er Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med Avl af en Del Kartoffler til Spritfabriken; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf., 35 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhorn-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 160 kg aarlig, Mælken leveres til Drastrup Fællesmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg. Svinebesætningen var tidligere 14—15 Tillægssøer, og der leveredes ca. 230 Slagterisvin om Aaret; Besætningen er nu kun 6 Søer, og Gaarden har Kort til 84 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Frejlevgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store kønne Have, er opført i 1906; den har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids, Skifertag, og den rummer en stor god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avlslænger er opført i 1908, de 2 Sidelænger med muret Trimpel. Af disse rummer den østlige, som er tækket med Tagpap, Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, den vestlige Ko- og Svinestald; denne har ligesom den nordlige Længe, Laden, Tag af Pandeplader. Desuden Øst for Hovedbygningen en Halvtagsbygning, tækket med Tagpap, den rummer Hønsehus m. m., og inde paa Gaardspladsen en Vindmotor. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, og der er indlagt Vand fra Byens Vandværk. Vindmotoren leverer Drivkraft til Kværn m. m., en Raaolienmotor til Tærskning og til Elektricitetsværket, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger ret højt, er der Udsigt over Limfjorden.

Frejlevgaard er dannet af Hvilksom ved Sammenlægning af 2 Gaarde og en Del Parceller; han solgte den i 1902 til P. Winther, der i 1916 solgte den med Avl og delvis Besætn. for 172,500 Kr. til den nuværende Ejer.

KLITGAARD, Nørholm Sogn og Komm., Hornum Hrd., Aalborg A., Ejer P. Bjerre Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Nibe, Afst. $7\frac{1}{2}$ km.

Matr.-Nr. 1a af Klitgaard m. fl. ejedes omkring 1660 af Viborg Domkapitel; senere kom Gaarden til Kronen, der i 1677 mageskiftede den til Generalmajor H. Fr. Levetzau til Oksholm, med hvilken Gaard den fulgte til 1802, da O. T. Lange solgte den med 14 Td. Hrtk., 8 Huse og en Mølle for 3500 Rd. til Casp. C. Buchholz; han opdyrkede med udmærket Resultat en stor Del af Gaardens Kær. Fra 1840 ejedes Klitgaard med 18 Td. Hrtk. af Buchholz' Svigersøn Joh. Fr. Klingenberg, som i 1873 overdrog den til sin Søn, Grosserer Fr. Klingenberg, Kbhvn.; han solgte i 1888 Gaarden for 95,000 Kr. til Forv. Carl Brun-Behrend, fra hvem den i 1890 kom til D. I. F. Müller. Efter ham overtoges den af Kong Frederik d. Syvendes Stiftelse paa Jægerspris, der i 1900 solgte den med 150 ha, ca. 15 Td. Hrtk. til den nuværende Ejer. I Aarenes Løb fraskiltes der ca. 32 ha og tilplantedes godt 10 ha Sandjord, hvorefter der i 1929 yderligere fraskiltes 55 ha, paa hvilket Areal Ejeren opførte 2 Gaarde, hver paa 27,5 ha, til sine Børn, og den tilbageværende Hovedparcel fik derved sit nuværende Areal, 67,3 ha med Ejdskv. 46,800 Kr. og Jordv. 25,300 Kr.

RAAKILDEGAARD, Ellidshøj Sogn, Ellidshøj-Svenstrup Komm., Hornum Hrd., Aalborg A., laa 2½ km Syd for Ellidshøj St. tæt Øst for Banen; den er nu udstykket.

Gaarden nævnes allerede i 1446; i 1579 mageskiftede Kronen den til Niels Jonsen Viffert. Af adelige, der har besiddet Gaarden, maa nævnes Medlemmer af Slægten Rosenkrantz; sammen med Gaarden Annerup havde den i 1678 27½ Td. Hrtk.; efter 1682 kom den til Amtsskriver Mogens Willumsen, hvis Søn Peter W. i 1697 solgte den med 23 Td. Hrtk. og 30 Td. Hrtk. Fæstegods for 1000 Rd. til Severin Brønndorff til Randrup; i 1765 laa den under Refsnæs. Af senere Ejere maa nævnes Niels Ibsen, som døde i 1825, dennes Enke og fra ca. 1840 A. Faurshou, der købte den for 14,000 Rd. og i 1855 solgte den for 86,000 Rd. til Admiralinde S. E. Zahrtmann; hendes Datter Wanda Z. bragte den i 1863 til sin Mand, Hfjm., Greve C. C. S. Dannekiold-Samsøe, som i 1874 solgte den for 57,500 Rd. til Brdr. Hjort i Kbhvn., af hvilke Grosserer A. E. Hjort i 1903 solgte den for 130,000 Kr. til I. L. Hjort, Tustrup, Gaarden havde da 545 ha, deraf 255 Ager, 140 Kær, Eng og Mose, 110 Skov, 69 Hede og 7 ha Have, Park og Gaardsplads (28 Td. Hrtk.) samt 16 Huse og et Teglværk; han solgte i 1912 Gaarden for 182,000 Kr. til Aalborg Amts Udstykningsforening, der udstykkede den i en Hovedparcel paa 22 ha og 24 mindre Ejendomme med fra 6,6 til 21 ha (uden Statslaan). Desuden frasolgtes en Del Parceller til ombønde, Teglværket nedlagdes, og Skoven afhændedes. Gaarden ejes nu af Vaabenhandler Petersen Bach i Aalborg.

FREDERIKSHØJ, Svenstrup By og Sogn, Ellidshøj-Svenstrup Komm., Hornum Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejer A/S De danske Spritfabriker, Postfb. og nærmeste St. Svenstrup, Afst. 1½ km og 9 km til Aalborg, Tlf. Svenstrup 97 (Forsøgslederen).

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Svenstrup, samlet Areal 83,3 ha, deraf 74,4 Ager, 6,9 Kær og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 105,000 Kr. (88,200), Jordv. 47,000 Kr. (52,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 125,000 Kr., Løsporet i Det kgl. octr. Brand.-Ass. Co. for 110,000 Kr.; Lys og Kraft fra Svenstrup Elektricitetsv. (Svanemøllen).

Frederikshøj ligger i den vestlige Side af Svenstrup By med Indkørsel fra Landevejen Aalborg—Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Kæret, som ligger ca. 2 km fra denne, bestaar af Sandmuld paa sandblandet Ler- og Grusunderlag. Terrænet er højtliggende, men ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er kalket i Aarene 1920—30. Engen er drænet og kultiveret og kan dyrkes; det er dels Lerjord, dels dyndblandet og humusblandet Jord.

Gaarden drives som Forsøgsgaard ved Forsøgsleder, Landbrugskandidat Thøger Frederiksen; Forsøgene omfatter alt vedrørende Kartoffelavl, særlig med Henblik paa Dyrkning af Kartoffler med stort Tørstofindhold til Industribrug; desuden drives der en ret omfattende Fremavl af Læggekartofler til Spritfabrikerens Kartoffelavlere. Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Kartoffler, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5. Kartoffler, 6. Havre, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 10 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 20 Sække Superf., 60 Kalig. og 20 Sække Kvælstof.

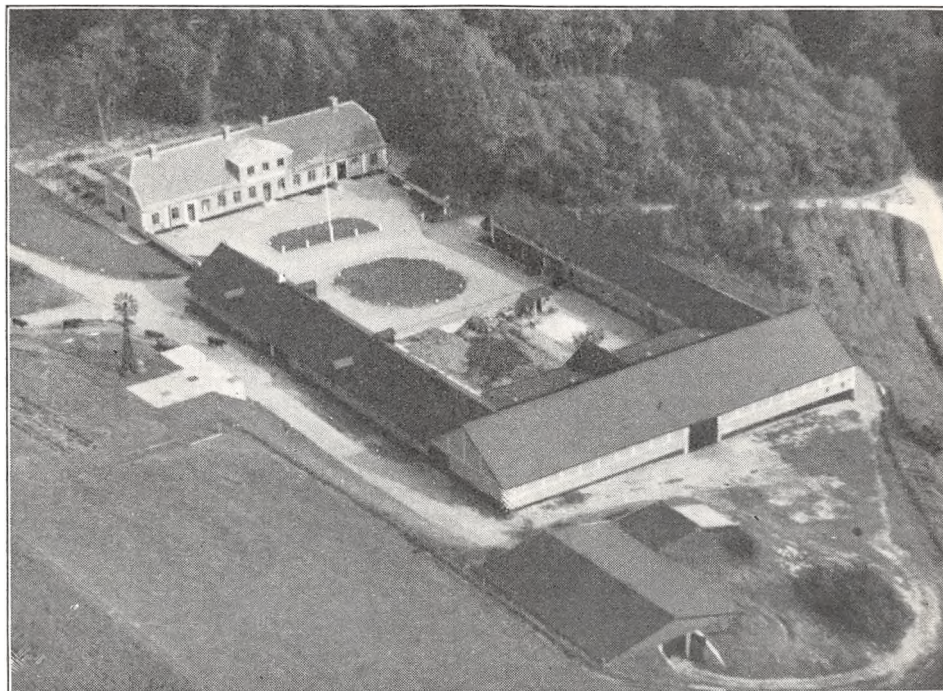
Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 4100 kg med 180 kg Smør, Mælken sælges til Aalborg Mælkeforsyning (privat) som tuberkelfri Mælk.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 100 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 25 Høns.

Frederikshøj har grundmurede gode, nye Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den smukke gl. Have, er opført i 1932 (den gl. 2-længede Hovedbygning var af Egebindingværk); den har bred Frontspids til Gaarden og Tegtag. I Hovedbygningen, som rummer Bolig til Forsøgslederen og Gaardens Fodermester, er der indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Tagpap, er opført i

1912 samt i 1920 efter en Brand. Af disse er der Ko- og Svinestald i den nordlige Sidelænge og Hestestald og Vognport i den sydlige, der har muret Trimpel; til Længen mod Vest, Laden, er der ind mod Gaarden opført et Halvtag til Ungkvægstald. Desuden Nordvest for Gaarden en Kartoffelkælder, som ligeledes er tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, Gaarden har Lynafleder efter Netsystemet samt eget Vandværk, der drives ved Elektricitet. Ejendommen, som ligger nordligst i Svenstrup, ligger kønt.

Frederikshøj er dannet i Slutningen af det 18de Aarh. af Generalløjtn. A. L. Moltke, der i 1785 med kgl. Bevilling sammenlagde 2 Gaarde, af hvilke den ene tidligere var Anneksgaard til Ellidshøj Præsteembede; han solgte den i 1803 med 13 Td. Hrtk. for 8100 Rd. til Kbmd. O. Christensen i Aalborg. Senere ejedes den af P. S. Winther, af Glob S. Milling, som døde i 1840, og af Høeberg (1861), efter hvem den kom til Aalborg Sparekasse. Denne solgte i 1868 Gaarden for 24,000 Rd. til Løjtnant C. F. Bay, der i 1873 solgte den med Besætn. og Invt. for



Frederikshøj.

33,000 Rd. til C. F. Poulsen; han solgte den til S. C. Sørensen, som afhændede den til Etatsrd. J. M. C. Ankerstjerne, Randers. Han solgte den i 1905 til Gustav Gerstrøm, der i 1919 solgte den til N. Frederiksen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1921.

SVENSTRUP VESTERGAARD, Svenstrup By og Sogn, Ellidshøj-Svenstrup Komm., Hornum Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejer P. Winther, Postfb. og nærmeste St. Svenstrup, Afst. 2 km og 10 km til Aalborg, Tlf. Svenstrup 22.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Nr. Svenstrup og 4ø af Sdr. Svenstrup, samlet Areal 93,8 ha, deraf 72,5 Ager, 9,5 Eng, 10 Plantage og 1,8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 6 Skp. o Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 75,900 Kr. (84,300), Jordv. 46,600 Kr. (51,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra Svenstrup Elektricitetsv. (Svanemøllen).

Svenstrup Vestergaard ligger godt $\frac{1}{2}$ km Vest for Svenstrup Kirke ved Vejen til Tostrup; Jordtilliggendet er delt i 2 Stykker, deraf de 70,8 ha ved Gaarden, medens 23 ha ligger ca. $\frac{1}{4}$ km Vest for denne; Jorden er god mild Muldjord paa sand-

blandet Ler- og Kridtunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), hele Arealet er merglet, og der er kalket stedvis i de senere Aar. Kæret er drænet og kultiveret (Haardbund), Skovens Bevoksning Gran med underplantet Bøg.

Jorden ved Gaarden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Byg, 2. Roer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Kartoffler, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Det øvrige Areal dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Rug, 2. Kartoffler, 3. Havre, 4. Roer, 5. Blandsæd, 6.—7.—8. Kløver og Græs. Der avles en Del Kartoffler til Spritfabriken. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 30 Kalig. og 65 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 130 kg aarlig, Mælken leveres til Svenstrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, der er hidtil leveret 220—230 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 100 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Svenstrup Vestergaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store kønne Have, er opført i 1905; den har høj Kælder, stor Frontspids mod Nord til Gaarden og Skifertag; den indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlsbygninger er der Lade i Længen mod Nord; denne, der har en Vindmotor paa Rygningen, er tækket med Straa ligesom den vestlige Sidelænge, der rummer Hestestald, Værelser til Folkene og Vognport. Den østlige Sidelænge, som indeholder Kostald, har muret Trimpel, og fra denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Øst; de er opført i 1914—15 og begge tækket med Tagpap ligesom en Hjelm Nord for Gaarden og et Hønseshus, bygget som Halvtag, Øst for Hovedbygningen. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, der ligesom en Kværn m. m. drives ved Vindmotoren, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Svenstrup Vestergaard, som har været Fæste under Aalborg Hospital, er udflyttet fra Nr. Svenstrup til sin nuværende Plads i Slutningen af det 18de Aarh., vistnok samtidig med at den købtes til Selveje. Den ejedes da inden for Slægten Blichfeld, fra hvem den i Begyndelsen af det 19de Aarh. kom til Poul Winther; han afstod den i 1855 til Sønnen Lars Peter Poulsen Winther, der Novbr. 1895 overdrog den til sin Søn, den nuværende Ejer.

ST. ABILDGAARD, Ø. Hornum Sogn og Komm., Hornum Hrd., Løgstør (Bitingsted Nibe) Retskr., Aalborg A., Ejer L. P. Winther, Postfb. og nærmeste St. Støvring, Afst. 1 km og 11 km til Nibe, Tlf. Ø. Hornum 17.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Abildgaard, samlet Areal 147,8 ha, deraf 100 Ager, 28,8 Eng, 5,5 Mose, 11 Græsningsjord og 2,5 Have og Gaardsplads samt Plantning om Gaarden, Hrtk. 4 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 81,900 Kr. (90,000), Jordv. 50,300 Kr. (59,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 86,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

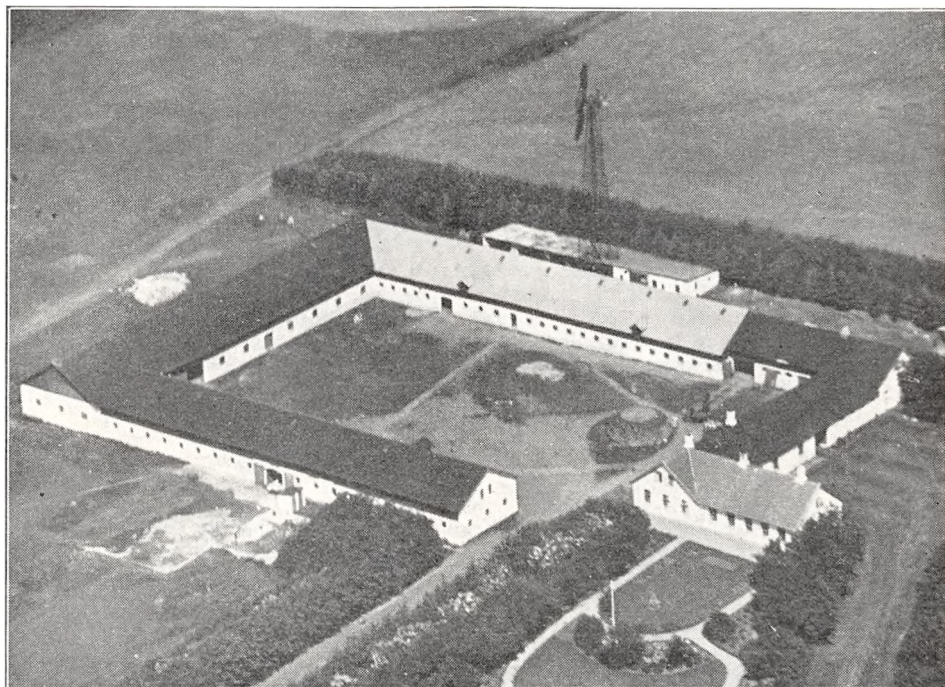
St. Abildgaard ligger ca. 2 km Sydvest for Ø. Hornum By ved Vejen til Byrsted; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt med svag Hældning mod Syd og Øst, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), og der er merglet i Aarene 1922—33. Af Engen er Halvdelen Sandmuld paa Ler- og Sandunderlag, Resten Humusjord med Tørveskær.

Jorden dyrkes dels i en 6 Marks, dels i en 8 Marks Drift med Avl af en Del Kartoffler til Spritfabriken, Sædskifterne er følgende: I 1. Blandsæd, 2. Byg el. Blandsæd, 3. Roer, 4. Havre, 5.—6. Kløver og Græs. II 1. Rug, 2. Havre, 3. Roer, 4. Blandsæd, 5. Kartoffler, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger

11 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 170 Sække Superf., 35 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 65 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, Mælken leveres til Ø. Hornum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen har hidtil været 14—15 Tillægssøer, og der er leveret ca. 260 Slagterisvin om Aaret; Besætningen er nu kun 7 Søer, og Gaarden har Kort til 104 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.



St. Abildgaard.

St. Abildgaard har gode hvidpudsede Bygninger, opført dels af Grundmur, dels støbt af Beton. Hovedbygningen, der ligger mod Syd og Øst til Haven i Retningen Øst—Vest, har Tag af Cementsten mod Syd og Tagpap mod Nord. Bygningerne til den 4-længede sammenbyggede Avlsgaard er overvejende tækket med Tagpap og delvis nyopførte. Af disse er den østlige Længe, som har Brænderum, Værelser til Folkene og Rum til forskelligt, sammenbygget i Vinkel med Hovedbygningen. Af de 3 andre, som har Trætrimpel, er der Kostald i den sydlige Sidelænge, Heste- og Svinestald og Garage m. m. i den nordlige og Lade i Længen mod Vest; de 2 sidstnævnte er støbt af Beton, Heste- og Svinestalden er tækket med Pandeplader ligesom en Halvtagsbygning Nord for Gaarden, der rummer Vognport, Maskiner og Redskaber samt Hønsehus. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, i Heste- og Svinestalden Jernbjælker og betonstøbt Loft. Gaarden har eget Vandværk, der drives ved Vindmotor, som ogsaa trækker Kværn m. m., og der hører et Hus til Ejendommen.

St. Abildgaard er dannet i indeværende Aarh. af Carl C. Hollesen, Sohngaardsholm, og Baron Holger E. Gyldenkrone-Rysensteen, Lundbæk, ved Opdyrkning af Hede, som hørte til sidstnævnte Gaard. Efter Hollesens Død solgte Enkefru Hollesen i 1915 Gaarden til Chr. Bjerring, der i 1918 solgte den til Joh. Hæbnes. Han solgte den i 1921 til Lars P. Winther, Svenstrup Vestergaard, der i 1934 overdrog den til sin Søn, den nuv. Ejer, der havde bestyret Gaarden siden 1921; den var da paa 241 ha. men i 1928 frasolgtes Jord til 6 Statshusmandsbrug, hver paa 9 ha, og i 1931 til 4 Statshusmandsbrug, hver med 10 ha, hvorved Gaarden fik sit nuv. Areal.

BUDERUPHOLM, Buderup Sogn og Komm., Hornum Hrd., Aalborg A., Ejer Th. Jacobsen, Postfb. og nærmeste St. Skørping, Afst. godt 4 km og 22 km til Aalborg. Matr.-Nr. 1a m. fl. af Buderupholm.

Buderupholm nævnes allerede i Historien i 1268, den ejedes da af Esbern Vognsens Enke, Fru Gro. Senere ejedes den gennem mange Slægtled inden for den adelige Slægt Lykke og derefter af Slægterne Brockenhuus, Rosenkrantz, Høg og Lykke. De følgende Ejere var Ritm. P. Risler, dennes Enke, Anna Tecla v. Baumgarten, Svigersønnen M. Suhr, dennes Enke, Margr. Horn, Forv. Chr. Sørensen og Tøger Benzon til Sohngaardsholm, der kompletterede Bøndergodset til 216 Td. Hrtk. Derefter ejedes Gaarden af Pieter de Lange van Bergen, Kancellird. Niels Bjørn og dennes Enke Ida Cathr., f. Lassen, hvis Arvinger i 1817 solgte den med Gods for 225,000 Rbd. Navneværdi til Konferensrd. Chr. Rothe og Grosserer Andr. Fr. Beyer. Efter disse tilbagekøbte Arvingerne efter Kancellird. Niels Bjørns Enke Gaarden ved Auktion for 40,100 Rbd., hvorefter de solgte den i 1820 med 19, 71 og 261 Td. Hrtk. for 123,550 Rbd. Sølv til Chr. Rothe igen. Fra ham overtoges den i 1826 under Landbrugskrisen af Statskassen, der i 1841 udskilte godt 700 ha, som nu udgør en Del af Buderupholm Statsskovdistrikt. I 1842 solgte Staten derefter Buderupholm med det komplette Bøndergods ved Auktion til cand. phil. F. A. B. Dahl og cand. phil. M. F. Rübner for 100,200 Rd., hvorefter Dahl i 1847 blev Eneeejer; efter hans Død i 1863 overtoges Gaarden af Sønnen, Landvæsenskommissær F. Dahl, som i 1914 solgte den med 794 ha Ager, Eng, Skov, Hede, Mose, den udtørrede Gravlev Sø, Have, Park og Gaardsplads til Landbrugskand. J. Jespersen, Bøndergodset var da frasolgt. Han udstykkede en stor Del af Jorden og solgte derefter Gaarden med Hovedparcellen, 166 ha, til A. K. Øllgaard, der i 1916 solgte Gaarden til Grosserer F. C. Overgaard for 250,000 Kr.; han restaurerede Hovedbygningen. Derefter købtes Gaarden af Hestehandler Mart. Iversen, som i 1920 solgte den til Læge Viggo Schjerup. Efter hans Død i 1933 overtoges den af hans Dødsbo. der udstykkede Gaarden og solgte Hovedbygningen med 9,3 ha Have og Park til den nuværende Ejer, medens Jorden afhændedes til Statens Jordlovsudvalg, som oprettede en Parcel med ca. 15 ha og 13 Statshuse, hver med ca. 11 ha, idet Skoven mageskiftedes bort for Jord, saa Husmandsbrug kunde oprettes. Hovedbygningen, som er opført i 1731, bestaar af 3 sammenbyggede Fløje af Egebindingsværk, opført i én Etage og tækket med Tegl, Midterfløjen med Gennemkørselsport og Frontspids til begge Sider. Gaarden, der er aaben mod Syd til Haven, er omgivet af Skov og ligger meget kønt i Aadalen Vest for Lindenberg Aa.

TORSTEDLUND, Aarestrup Sogn og Komm., Hornum Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejer Godsejer G. A. Horneman, Hellerup, Postfb. og nærmeste St. Støvring og Skørping, Afst. 12 km og 31 km til Aalborg, Tlf. Haverslev 24 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Torstedlund, samlet Areal 239,4 ha, deraf 127 Ager, 110 Eng og 2,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 24 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 1½ Alb.; Ejdkv. 171,000 Kr. (190,000), Jordv. 97,400 Kr. (109,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 169,800 Kr., Løsporet i Nye Danske af 1864 for 185,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

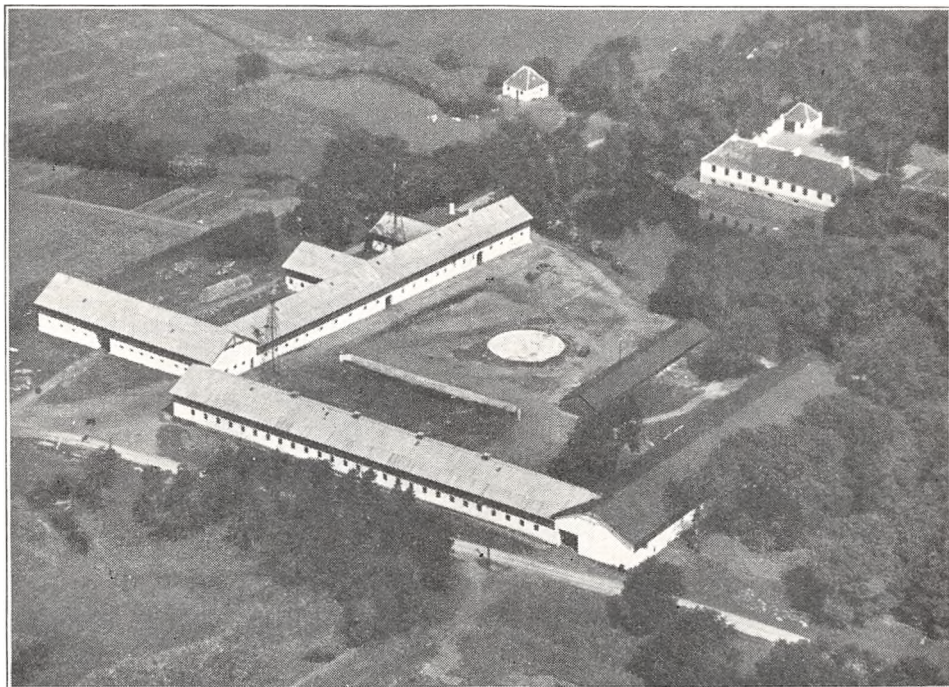
Torstedlund ligger 2 km Sydvest for Aarestrup By i den vestlige Udkant af Nørland og Torstedlund Skove ved Vejen fra Aarestrup til Haverslev; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Muldjord paa Grusunderlag. Terrænet er svagt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), og hele Arealet er merglet. Engen er dels Haardbundseng, dels Eng paa Mosebund; hele Arealet er drænet og kultiveret og kan dyrkes.

Gaarden drives siden 1. April 1928 af Forpagter P. Gram-Sørensen, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift (fri Drift) med en Del Frøavl. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 100 Kalig. og 250 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 160 Stkr. Ungkreaturer, er en Blanding af jydsk, Korthorns- og rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der malkes med Maskine (Manus), den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 137 kg aarlig, og Mælken leveres til Haverslev Fællesmejeri.

Der holdes som Regel 18 Arbejdsheste og for Øjeblikket 18 Plage og Føl, idet der tillægges 8—9 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 325 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 150 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Ænder, Gæs og Kalkuner.

Torstedlund gl. Hovedbygning, der var bygget ca. 1680 af Admiral Chr. Bielke, bestod af 3 sammenbyggede Fløje af Egebindingsværk, Borggaarden aaben mod Vest, hvor den lukkedes af en Spærremur; denne er nu forsvundet, idet den sidste Fløj, Nordfløjen, fornylig er nedrevet. Den nuværende grundmurede, hvidpudsede, teglhængte Hovedfløj er opført i 1848 af Kmhr. Aug. Th. Schütte over Kældrene af den tidligere gl. Sydfløj, den rummer en god Be-



Torstedlund.

boelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. Nord for denne, sammenbygget med den ovennævnte Spærremur, en teglhængt Garage. Hovedbygningen er omgivet af de gl. brede Borggrave.

Avlsgaardens Bygninger, som ligger Syd for Hovedbygningen, er nye og gode, opført af hvidpudset Grundmur med Trætrimpel. Af disse er den sydlige Længe, Kostalden, og den østlige, Laden, sammenbygget i Vinkel; Laden er tækket med Tagpap. Kostalden, der er opført i 1928 efter en Brand i Aaret forud, er tækket med Pandeplader ligesom Længen mod Vest; denne, som rummer Hestestald, Magasin, Svine- og Ungkvægstald, har 4 Sidelænger mod Vest, af hvilke den mod Nord rummer Værelser til Medhjælpere, medens de 2 næste rummer foruden en Udvidelse af Ungkvægstalden tillige en Gennemkørselsport og Vest for denne Lade. Heste- og Svinestalden ombyggedes delvis samtidig med Kostalden. Endvidere inde paa Gaardspladsen en Længe, opført af Træ, tækket med Tagpap, den rummer Vognport samt Maskiner og Redskaber.

Gaarden har 2 Vindmotorer. I Hestestalden er der murede Hvælvinger paa Træbjælker, i Kostalden Jernbjælker med Lægter, dækket med Ler; Gaarden har eget Vandværk, som drives ved den ene Vindmotor, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt i det vestlige Skovbryn af Torstedlund Skov.

Torstedlund ejedes i Middelalderen af Slægten Viffert; i Slutningen af det 14de Aarh. nævnes Jon Viffertsen, og den gik nu i Arv fra Fader til Søn i de følgende to Hundrede Aar: Jon Viffertsen, Sønnen Viffert Jonsen, der byggede Torstedbro Mølle, dennes Søn Jon Viffertsen, som døde i 1493, derefter Mads Jonsen, Jon Madsen og Niels Jonsen, hvilken sidste døde ugift

i 1595. Slægten synes at have været ret stridbar, og den laa i stadig Strid med Naboerne paa Nørlund om Skellet mellem de 2 Ejendomme. Gaarden blev afbrændt i 1534 i Grevens Fejde i Jon Madsens Besiddelsestid; han, hvis Hustru var af Krabbe-Slægten, døde i 1560, og efter Sønnens barnløse Død i 1596 gik Torstedlund over til Fætteren Niels Krabbe, Vestløgsgaard i Hanherred, og efter hans Død i 1626 til Sønnen, Statholder i Norge Gregers Krabbe. (I 1637 oprettede han det endnu bestaaende Hospital i Aarestrup og i 1648 en Skole). Efter hans Død i 1655 overtoges Gaarden med 90 Td. Hrtk. af Enken, Fru Dorte Daa, der i 1675 tilkøbte Albæk, og efter hendes Død samme Aar af Sønnen Claus Krabbe; han døde allerede i 1678, og Enken, Fru Marie Sophie Bielke, ægtede derefter Admiral Chr. Bielke til Basnæs og Edelgave. Han fik i 1686 oprettet et eget Birk for de 2 Gaarde Torstedlund og Albæk, som først op-hævedes i 1814. Med kgl. Bevilling skødede han i 1693 Aaret før sin Død Torstedlund og Albæk med Tiender og Gods til Bernt Due til Krastrup, der var gift med Gregers Krabbes Datter Lisbet K., hvilket Skøde bekræftedes i 1694 af Bielkes Enke, Vibeke Juel, en Datter af Sølhelten Niels Juel. Efter Bernt Dues Død i 1699 arvedes Ejendommene af Sønnen Manderup Due og efter hans Død i 1710 af dennes Søn, Major Albert Chr. Due. Under de vanskelige Tider maatte han i 1724 gøre Opbud, og Godserne købtes nu af General, Gehejmerd. Chr. Fr. Levetzau for 34,860 Rbd. (Torstedlund med 51 Td. Hrtk., Albæk med 18 Td. samt tilhørende Gods, deraf 505 Td. Hrtk. Ager og Eng, 10 Td. Hrtk. Skov- og Mølleskyld, 96 Td. Tiendehrtk. samt de 50 Td. Hrtk., der henlaa til Aarestrup Hospital til Støtte for syge, fattige og gamle); han, der i 1751 sammen med General Chr. Lerche var blevet ophøjet i Grevestanden (se Lerchenborg, Bind II, Side 120—23), gav Stødet til Indkaldelsen af de tyske Kolonister, som skulde opdyrke Hederne i Jylland og Holsten (se Indledningen til Viborg Amt). Kort før sin Død i 1756 oprettede han af St. Restrup, Torstedlund og Albæk m. fl. Stamhuset St. Restrup med 2206 Td. Hrtk. Da han var barnløs, arvedes dette ved hans Død af Kmhr. Iver Rosenkrantz Levetzau, og senere, i 1779, indgik Nabogodset Nørlund ogsaa i dette. Efter ham, der ogsaa døde barnløs, arvedes Stamhuset af Gehejmerd. Siegfr. Vict. Raben-Levetzau, under hvem Bøndergodset udskiftedes af Fællesskabet. I 1811 fik han ved kgl. Bevilling Stamhuset ophævet og erstattet med en Fideikommis-Kapital, og han overdrog derefter Stamhusets Bestanddele, de 4 Gaarde, til sin Brodersøn, Kmhr. Fr. S. Raben, for 300,000 Rd. I 1812 solgte han Torstedlund, Nørlund og Albæk samt St. Restrup til Johan M. Neergaard til Høstemark og Peter Johansen de Neergaard, Gunderslevholm m. fl., der samme Aar solgte de 3 førstnævnte Gaarde for 1,150,000 Rd. til Malthe Ulrich Friis. Efter hans Død i 1814 overtoges Ejendommen af Enken Mariane, f. Wiborg, som i 1817 solgte Torstedlund med 51, 51 og 317 Td. Hrtk. for 112,250 Rbd. Sølvværdi og 35,000 Rbd. Navneværdi til Ritm. Jørg. Tersling, fra hvem Gaarden i 1818 atter maatte overtages af Konsortiet de Neergaard m. fl. (se i øvrigt under Nørlund, idet denne Gaard og Torstedlund siden har haft fælles Ejere).

ALBÆK HOVEDGAARD, Suldrup Sogn, Sønderup-Suldrup Komm., Hornum Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejer Prpt. J. Hove Jensen, Postfb. og nærmeste St. Støvring, Afst. 9 km, til Nibe 17½ km og 25 km til Aalborg, Tlf. Suldrup 11.

Matr.-Nr. 1a af Albæk Hovedgaard, samlet Areal 118 ha, deraf 86 Ager, 2 Eng, 28 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 4—5 Td.; Ejdkv. 64,000 Kr., Jordv. 45,000 Kr.; Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 56,000 Kr., Løsoret i »Danske Phønix« for 45,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

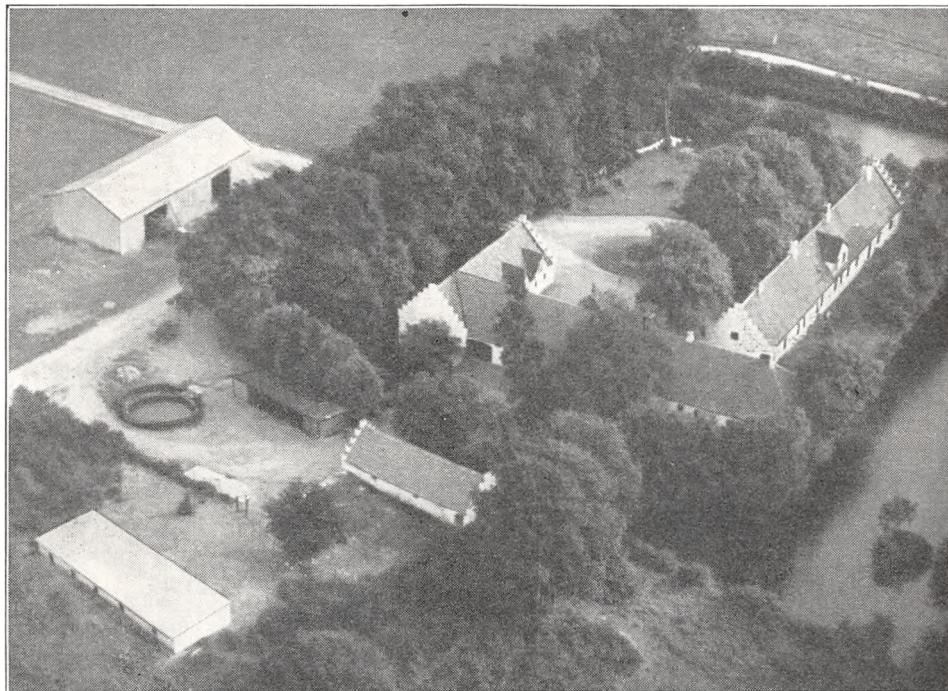
Albæk Hovedgaard ligger ca. 2 km Øst for Suldrup By og Landevejen Aalborg—Viborg med offentlig Vej forbi Ejendommen; af Jorderne er 25 ha samlet ved Gaarden, 33 ha ligger ½ km og 60 ha 1½ km fra denne; Jorden er god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der kalkes for Tiden et Areal hvert Aar. Engen er Lavmose (humusbl. Jord), Skovens Bevoksning Gran med lidt Løvtræ.

Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af tidlige Kartoffler og en Del Frøavl af Hvidkløver, Kaalroer, Agerhejre og Spergel. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 25—30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, dog er der i den senere Tid tillige indkøbt en Del Køer og Kalve, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 4000 kg aarlig med 4,30 pCt. Fedt, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Stenshøj« i Suldrup.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen har hidtil været 60 Tillægssøer, og der er leveret ca. 60 Slagterisvin om Aaret, foruden at der har været stort Salg af Smaagrise; Besætningen er nu kun 5 Søer, og Gaarden har Kort til 34 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns (hvide Italienerere).

Albæk Hovedbygning, der menes bygget i det 18de Aarh., ligger mod Vest (ikke helt solret), den er omgivet af bredestensatte Grave. Oprindeligt var den af Egebindingsværk, opført i én Etage med gennemgaaende Frontspids, takkede Gavle og Tegltag, men Bindingsværket er nu erstattet af hvidpudset Grundmur. Af Avlsbygningerne, som ligeledes er opført af hvidpudset Grundmur med takkede Gavle og er tækket med Tegl, er de 2 Længer sammenbyg-



Albæk Hovedgaard.

get i Vinkel og danner en 3-længet Gaard sammen med Hovedbygningen, aaben mod Syd. Af disse rummer den nordlige Længe Ko- og Svinestald samt Gennemkørselsport og den østlige Kalve- og Svinestald. Desuden Nord for Gaarden en teglhængt Kostald med takkede Gavle, et Hønsehus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader, samt en Vognport af Træ, tækket med Tagpap, og Øst for Gaarden en Lade med Sider og Tag af Pandeplader. I Staldene er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, og Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde. Til Ejendommen hører en god Grusgrav, hvorfra der sælges betydelige Grusmængder til Amt og Kommune samt til Bygningsbrug.

Albæk træder frem i Historien i Begyndelsen af det 15de Aarh. Saa vidt vides ejedes den da af Las Maltesen, hvis Datter Gyda bragte den til sin Mand Las Viffertsen. Hos denne Slægt blev den det følgende Aarh., til Anders Maltesen — under hvis Fader den blev afbrændt i Grevens Fejde — solgte den i 1600 til Niels Krabbe til Torstedlund. Senere ejedes den af Sønnen Iver Krabbe og derefter af dennes Svigersøn, Generalmajor Anders Sandberg og Oberst Mogens Kruse, den havde da 24 Td. Hrtk. Noget før Matrikuleringen i 1662—64 blev Ejendommene Povlstrup, Risgaard og Hvingelhat lagt ind under Albæk, hvorved denne blev paa 32 Td. Hrtk. I 1663 solgte Mogens Kruse derefter sin Halvpart af Gaarden (uden Gods) til Provst Jak. Faber i Skive, som i 1667 solgte denne til A. Sandberg, hvorefter dennes Søster Birgitte S. i 1675 solgte Albæk til Fru Dorte Daa, Torstedlund. Albæk fulgte nu med denne Gaard (se Torstedlund) til 1817, da Malte Ulrik Friis' Enke solgte den til Henr. S. Schou (der dog ikke fik Skøde, idet Albæk under den haarde Landbrugskrise i 1820'erne sammen med Nør-lund og Torstedlund (se under disse) blev udlagt i 1824 til Fr. S. Rabens Arvinger; den købtes

derefter i 1826 paa Auktion for 7050 Rbd. rede Sølv af Carl de Neergaard (senere Gunderslevholm), der i 1830 solgte Albæk, Torstedlund og Nørlund til Krigsrd. Rasm. Conradsen, efter hvis Død i 1837 den i 1840 kom til Prokurator Niels Holbæk. Han frasolgte Fæstegodset i de følgende Aar, hvorefter han i 1855 solgte Gaarden med Kirketiender samt Invt. og Besætn. for 250,000 Rd. til Admiralinde S. E. Zahrtmann. Efter hendes Død i 1858 solgte Boet i 1859 Gaarden med ca. 800 ha, 22½ Td. Hrtk., Aarestrup og Suldrup Kirketiender, Besætn. og Invt. for 65,000 Rd. til Forp. Flindt, fra hvem den i 1862 ved 4. Auktion med tilhørende Tiender tilsloges Major og Grosserer M. V. Sass for 53,000 Rd. samt Renter og Omkostninger. Efter ham overtoges den i 1866 af Sønnen, Grosserer B. W. Sass, som før sin Død i 1883 skænkede Gaard og Gods til Kbhvns. Magistrat, der samme Aar solgte Albæk tillige med Suldrup Kirke for 80,000 Kr. til en Brodersøn af Testator, Bestyrer Amdi Sass. Efter ham overtoges Gaarden i 1893 af Landmandsbanken i Kbhvn., som i 1894 solgte den til Lars Chr. Jensen med 370 ha og godt 12½ Td. Hrtk.; han solgte den i 1918 for 370,000 Kr. til Dommerfuldmægtig E. Jopp og Landbrugskand. J. Jespersen, der kort efter solgte den for 327,000 Kr. til Fabrikant Poul Thorsen, Aalborg. Han solgte den i 1923 til Ingeniør, Teglværksejer E. Lund, som i 1926 udstykkede 15 Statshusmandsbrug, hver med 8,3 ha Ager og Eng og 8,3 ha Hede, der nu er opdyrket. Han solgte derefter i 1928 Gaarden med Hovedparcellen til den nuværende Ejer, som i de senere Aar har opdyrket og kultiveret en Del Hede og andre Arealer, der laa uudnyttede hen.

LUNDBÆK, Bislev Sogn og Komm., Hornum Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejer Godsejer, Ingeniør Olaf Kirketerp-Møller, Postfb. og nærmeste St. Nibe, Afst. 2½ km, Tlf. Nibe 143 (Slot og Godskontor) med Omstilling til Avlsgaard, Skovdistrikt og Savværk.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Lundbæk, 26 m. fl. af Bislev og 13 af Grysted, Godssets samlede Areal er 433 ha, under Hovedgaarden 363 ha, deraf 160 Ager, 20 Eng, 10 Strandeng, 164 Skov og 9 Park, Gartneri og Gaardsplads, Hrtk. for Godset 36 Td., for Hovedgaarden 30 Td. 7 Skp. o Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. for Godset 380,500 Kr., deraf for Hovedgaarden 330,000 Kr. (300,000), for Bislev Nørgaard 24,500 Kr. og for Hovheden 26,000 Kr., Jordv. for Godset 215,220 Kr., deraf for Hovedgaarden 184,700 Kr. (142,500), for Bislev Nørgaard 13,200 Kr. og for Hovheden 17,320 Kr.; Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for ialt 600,000 Kr. (deraf Slottet for 259,400 Kr.), Løsporet i Nye Danske af 1864 for 231,000 Kr. og Skoven i »Nationalk« for 95,800 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv.

Lundbæk ligger 2½ km Sydvest for Nibe ved Landevejen Aalborg—Løgstør; Jorderne og Skoven er samlet vifteformet omkring Gaarden, saaledes at denne har Mark og Skov paa de 3 Sider og Limfjorden paa den fjerde; Jorden bestaar af god Sandmuld, for en Del paa Kridtunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet, og der er ingen Kalktrang. Af Engen er 20 ha kultiveret og 10 ha Strandeng. Af Skovarealet er 44 ha bevokset ved Løvtræ, Resten med Naaletræ.

Gaarden drives af Ejeren ved gift Forvalter, der bor i Inspektørboligen og har Folkene paa Kost; Jorden dyrkes dels i et 4 Marks, dels i et 5 Marks Sædsifte (alm. Vekseldrift). Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 100 Kalig. og 225 Sække Kvælstofg.

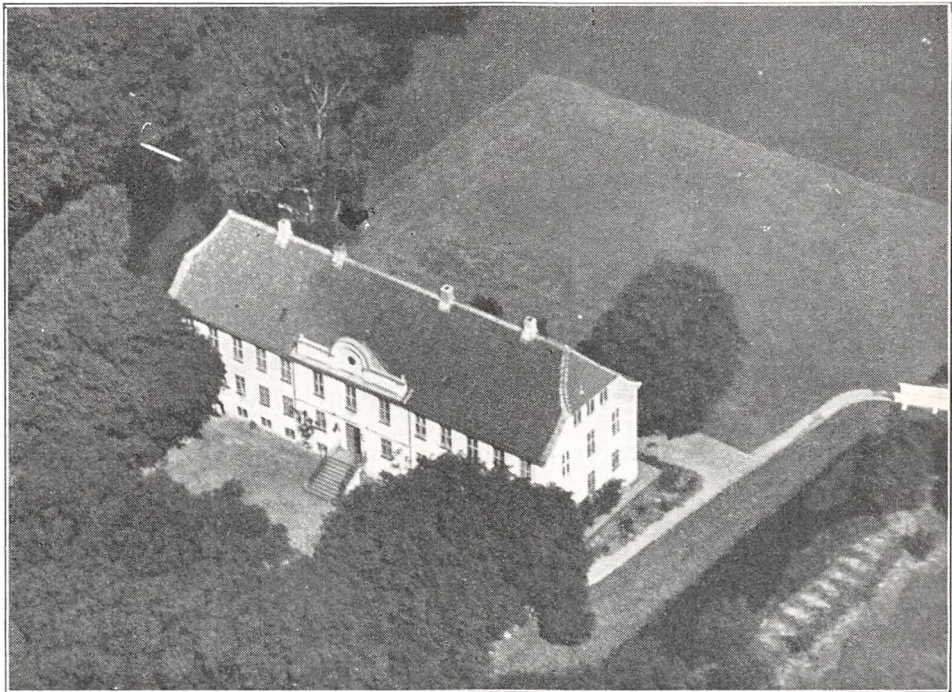
Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 3 Tyre og 90 Stkr. Ungkreaturer, er af sortbroget hollandsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko har i de sidste 5 Aar været 4392 kg med 3,50 pCt. Fedt og godt 171 kg Smør, Mælken leveres til Nibe Fællesmejeri. Der afholdes hvert Aar Auktioner over Avlsdyr.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, og der drives noget Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Svinebesætningen er for Tiden 30 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin og solgt en Del Smaagrise; Gaarden har Kort til 217 Svin aarlig. Der holdes 20 Faar, af Fjerkræ kun til Brug i Husholdningen.

Lundbæk Hovedbygning ligger kønt i en Dal med skovklædte Skrænter, i hvilken Nørrevad Bæk løber ud til Fjorden. Den er omgivet af sin store Have og Park med Sø og de gamle Voldgrave, er opført i 1804 af Gaardens daværende Ejer og bestaar af en Hovedfløj i Ret-

ningen Øst—Vest, opført af hvidpudset Grundmur og tækket med Tegl, bygget i enkel nyklassisk Stil. Den har meget høj Kælder, 2 Etager over denne og er mod Syd prydet med en rundbuet Frontspids paa Midten over Indgangsdøren, over hvilken Ove Juels og hans Hustru, Kirstine Urnes Vaabenskjold i Sandsten er anbragt. Fra Hovedbygningen, som indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder, er der smuk Udsigt ud over Limfjorden (Nibe Bredning).

Den gl. Ladegaard, som laa Syd for Hovedbygningen, var opført i sidste Halvdel af det 18de Aarh., bygget af Egebindingsværk. Efter dennes Brand i Begyndelsen af indeværende Aarh. opførtes den nuværende i 1902 paa Skrænten nærmere Fjorden, ca. 400 m Nordøst for Hovedbygningen. Af de 6 grundmurede Længer danner de 4 Længer en 4-længet Gaard med den fritliggende Inspektørbolig mod Vest. I denne, der tillige rummer Økonomilejlighed, er der ligesom i Værelserne til Folkene indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmelighe-

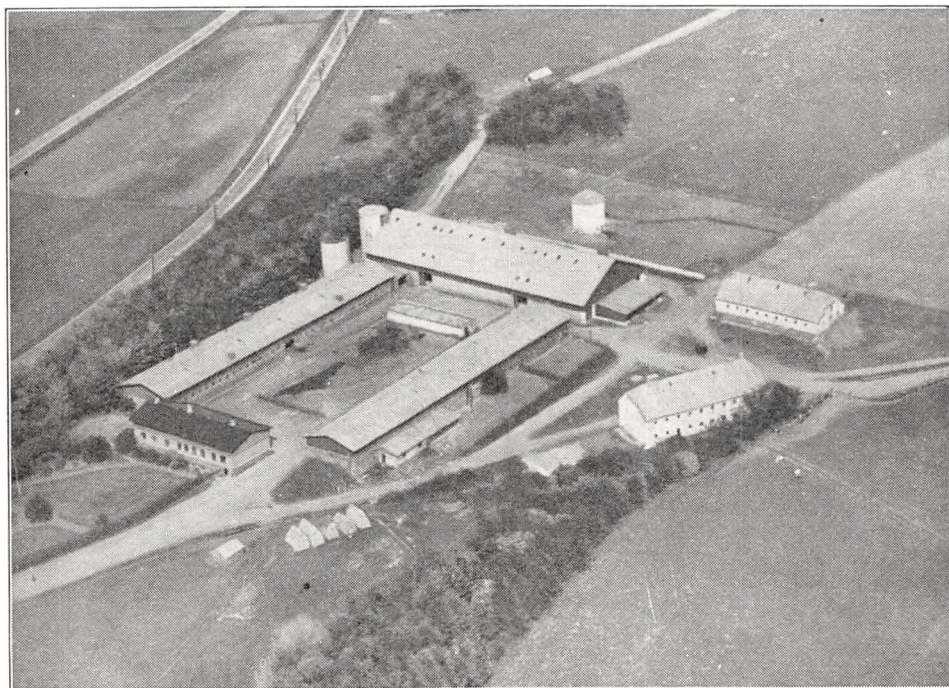


Lundbæk Hovedbygning (Slot).

der; den er tækket med Tagpap og har Trætrimpel ligesom de 3 andre Længer. Af disse rummer den sydlige Sidelænge Hestestald, Værelser til Folkene og Kalvestald, den nordlige Kostald; de har begge Tag af Bølgeblik, medens den østlige Længe, Laden, er tækket med Pandeplader. De 2 andre Længer, der ligger Syd for Gaarden, er hvidpudsede og har Tag af Pandeplader. Af disse rummer den ene Stald til Sjerne, den anden Ungkvægstald nederst og Stald til Ung- og Fedesvin paa Loftet over denne. Endvidere Nord for Gaarden 2 Siloer af Jernbeton. Til den sydlige Gavlf af Laden en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Tagpap, til Redskaber og Maskiner og til den sydlige Side af Hestestadlængen en Halvtagsbygning, tækket med Pandeplader, som rummer Brænde- og Hønsehus, og desuden inde paa Gaardspladsen en Vognport. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, eget Elektricitetsv., og der hører et Savværk, en Smedie og 4 Huse til Ejendommen. Endvidere hører til denne Bislev Nørgaard med 53,5 ha samt Hovheden Landejendom med 16,5 ha; de er begge bortforpagtet.

Lundbæk skal i Middelalderen efter Overleveringen have ligget ca. 2 km længere mod Sydvest, og den hed da Korsris. Da den træder frem i Historien, ejedes den af Vitskøl Kloster, og skønt den katolske Kirkes Gods blev inddraget under Kronen ved Reformationen, synes det, som Klosters sidste Abbed, Abbed Anders, faa Aar efter denne, omkring 1540, fik Lov til at afhænde Gaarden; Køberen var Mikkel Nielsen (Tornekrands) til Kyø. Efter hans Død i 1552 overtoges Gaarden af Sønnen Chf. Mikkelsen, der i 1568 flyttede den til dens nuværende Plads. Efter hans Død i 1602 overtoges den af Hustruen Dorthe Juel, som øgede Godset. Efter hendes Død gik Gaarden over til Broderen Iver Juel til Villestrup, der i 1623 lagde Gaarden Vesterris, som han i 1618 havde købt af Sophie Ulfstand, ind under Lundbæk, hvorved denne fik 36

Td. Hrtk.; han øgede ogsaa Fæstegodset. Efter hans Død i 1627 overtoges Gaarden af Enken, Ingeborg Parsberg, og efter hende af Sønnen, Vicekansler Ove Juel; han opførte fra 1650 en ny Hovedbygning og tilkøbte Pandum i 1662. Efter hans Død i 1686 overtoges Lundbæk af Sønnen, Oberst Chr. Juel, der i 1687 fik Tilladelse til at oprette Lundbæk-Pandum Birk, som ophævedes i 1833; han, der i 1678 havde ægtet Jeanne Marie Rüse, Datter af den ansete hollandske Ingeniør Henrik Rüse, fik ved Svigerfaderens Død i 1679 Baroniet Rysenstein i Ringkøbing Amt og blev samme Aar ophøjet i Friherrestanden under Navnet Juel-Rysenstein. Efter hans Død i 1690 ægtede Enken General Gregers Daa, som saa vidt vides anlagde Haven, der et godt Slægtled senere nævnes som den kønneste i Egnen; han faldt i 1712 i Slaget ved Gadebusch, samtidig døde Hustruen, og Godserne arvedes nu af Sønnen af hendes Ægteskab med Chr. Juel-Rysenstein, Ove Henr. Baron Juel-R., og efter hans Død i 1749 af Sønnen Otto Henr. Juel-R. Ved hans Død i 1769 gik Godserne med 753 Td. Hrtk. Bønderfæstegods over til hans



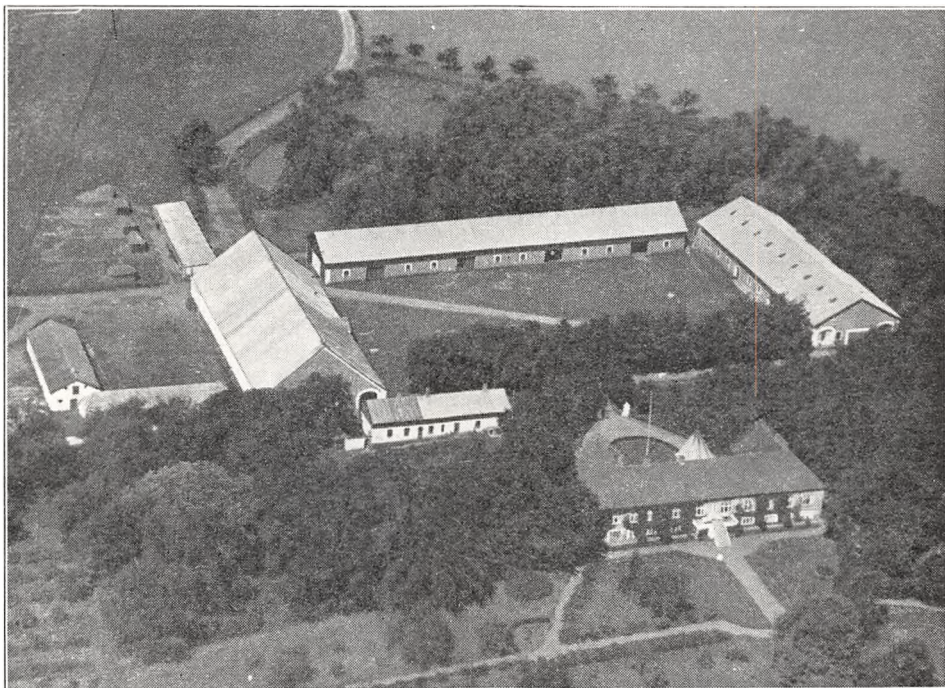
Lundbæk Avlsgaard.

ynge Broder, Oberst Chr. Fr. Juel-R., der døde i 1782. Baroniet arvedes nu af en Søn, medens han testamenterede Allodialgodserne Lundbæk og Pandum til sin Enke Christiane Dorothea Mohrsen; hun ægtede i 1783 Kmhr. C. V. Baron Adeler, Dragsholm, som døde i 1785. Efter hendes Død i 1789 arvedes de 2 Gaarde med Gods af hendes Søn af 1. Ægteskab, Major Chr. Fr. Juel-R., der i 1804 frasolgte Pandum med 106 Td. Hrtk. Fæstegods, og samme Aar opførte han Lundbæks nuværende Hovedbygning. Efter hans Død i 1842 arvedes Lundbæk af Sønnen, Kmhr. Niels Juel-R., der i 1845 til Staten solgte ca. 350 ha Skov- og Hedeareal, som Lundbæk ejede i Skørping Sogn (nu en Del af Buderupholm Statsskovdistrikt). I 1852 afløste han dernæst Hoveriet til Lundbæk, ligesom største Delen af Fæstegodset solgtes til Selveje i de følgende Tiaar, og i 1884 arvede han efter sin Fætter, Baron Carl Juel-R., Substitutionen, ca. 607,000 Kr., for Baroniet Rysenstein, der var afløst og solgt i 1797. Efter hans Død i 1889 arvedes Lundbæk og Fideikommiss'et af hans eneste Søn, Kmhr., Trafikminister Chr. Fr. A. Juel-Rysenstein, Mundelstrupgaard (se Bind V, S. 521—22), der fortsatte med den af Faderen paabegyndte Tilplantning af Naaletræ af de lettere Jorder (Hovheden) Syd for Gaarden, hvorved Skoven øgedes fra godt 20 ha til det nuværende Areal. Ved hans Død i 1907 som det sidste mandlige Medlem af Slægten Juel-Rysenstein arvedes Lundbæk og Fideikommiss'et af den ældste Datter, Baronesse Vibeke Juel, der var gift med Baron Holger E. Gyldenkrone fra Vilhelmsborg; hun solgte i 1917 Lundbæk med Avl, Besætn. og Invt. for 475,000 Kr. til Niels Kaas fra Nedergaard, som et halv Aar senere solgte Gaarden for 700,000 Kr. til Veksellerer Erik Heiberg, Kbhvn.; han solgte den i 1922 for ca. 600,000 Kr. til Ingeniør, Hfjm. Kay Andersen, af hvem den nuværende Ejer købte Lundbæk i Febr. 1932 for 440,000 Kr.

PANDUM, Vokslev Sogn og Komm., Hornum Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. P. Svenstrup, Postfb. og nærmeste St. Nibe, Afst. 7 km, Tlf. Byrsted 42.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Pandum og 6g af Veggerby, samlet Areal 171 ha, deraf 132,5 Ager, 16,5 Eng, 16,5 Skov og 5,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 19 Td. 2 Skp. 2 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 193,500 Kr. (225,000), Jordv. 104,900 Kr. (115,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 280,000 Kr.; Lys og Kraft fra Vesthimmerlands Elektricitetsforsyning (Højsp.).

Pandrup ligger 4 km Syd for Vokslev By med Indkørsel fra Vejen Vokslev—Byrsted; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden



Pandum.

er drænet, der er merglet fra ældre Tid og delvis nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er dels Haardbunds-, dels Lavmoseeng, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 70 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Nibe Fællesmejeri.

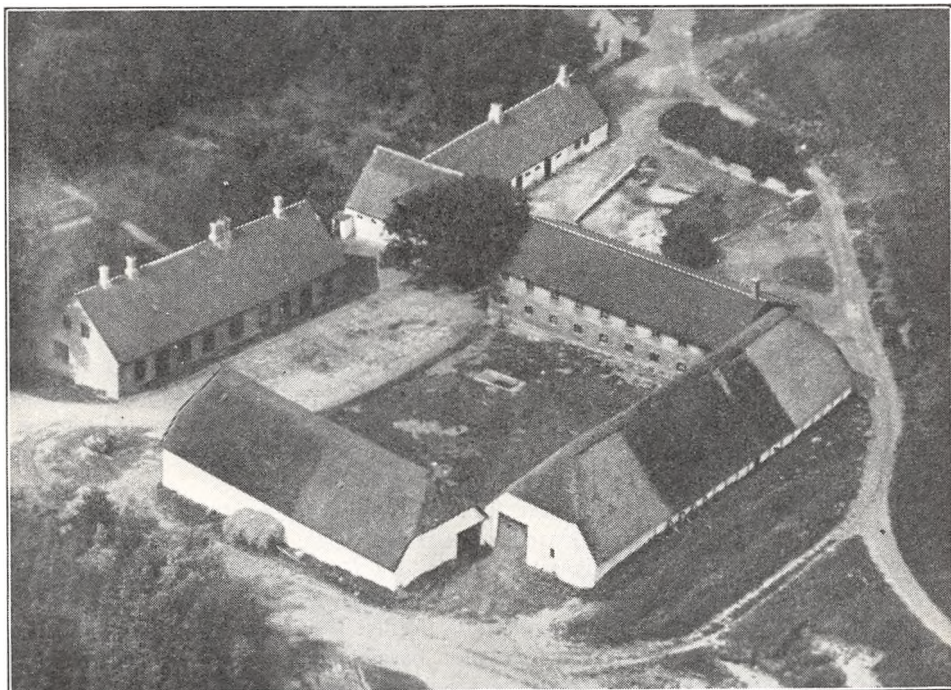
Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen var tidligere 20 Tillægssøer, der leveredes ca. 250 Slagterisvin om Aaret og solgtes en Del Smaagrise; Besætningen er nu kun 10 Søer, og Gaarden har Kort til 147 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Pandum Hovedbygning, der ligger mod Øst, omgivet af den store Park og kønne Have, er opført efter en Brand i 1905 (Gaardens gl. 3-fløjede Hovedbygning, som var af Bindingsværk, ombyggedes i 1897); den bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, en Hovedfløj og 2 Sidefløje, opført af Grundmur i én Etage paa en høj Kælder af Kamp og tækket med Tegl, Hovedfløjen med en aaben Veranda til Haven og et 8-kantet Taarn med Spir samt Indgangsdør til Gaarden, Sidefløjen med kamtakkede Gavle. Hovedbyggn. indeholder en stor og herskabelig Bolig med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

De 3 Avislænger, der ligger frit, er opført efter en Brand i 1914, bygget af Kamp og tækket med Tagpap, den vestlige Længe, Laden, som har Trætrimpel, dog med Pandeplader. Den sydlige Sidelænge, hvis Ydermur er af Grundmur, rummer Kostald og den nordlige Hestestald og Vognport. Desuden Øst for Kostalden en Længe, der har Trætrimpel og overvejende er tækket med Pandeplader, den indeholder 3 Beboelseslejligheder samt Magasin paa Loftet, og Syd for Kostalden en Beboelsesbygning (ikke med paa Billedet) samt 2 Svinestalde med Tag af Pandeplader; disse 4 Bygninger er alle opført af Grundmur; endvidere Vest for Kostalden en Halvtagsbygning, en Vognport, opført af Træ og tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører 4 Beboelseslejligheder til Gaarden.

Pandum er en gl. Hovedgaard, som nævnes i Historien i 1421, da den tilhørte Malte Nielsen. De følgende Ejerforhold og Pantsætninger er derefter ikke helt klare, men i Slutningen af Aarhundredet kom Gaarden til Vitskøl Kloster, og samtidig forlenede Biskop Niels Glob i Viborg, der døde i 1498, den til sin Slægting Palle Pedersen Glob. Ved Reformationen inddrog den under Kronen, der senere forlenede den bort og i 1652 pantsatte den til den polske Faktor Samuel v. Surch; han solgte den i 1662 med 36 Td. Hrtk. og 239 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 12,000 Rd. til Ove Juel, Lundbæk, som i 1684 mod at betale 2052 Rd. fik den tillagt Sædegaardsfrihed. I 1702 havde Pandum 30½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 63 Td. Tiendehrtk. og 238 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, og den fulgte nu med Stamhuset Lundbæk til 1804, da Baron C. F. Juel-Rysensteen solgte den med 30½ Td. Hrtk. og 202 Td. Hrtk. Bønderfæstegods m. m. for 57,000 Rd. til Byfoged i Nibe, Justitsrd. N. Bassen, der frasolgte Bøndergodset; han solgte derefter i 1810 Gaarden for 25,725 Rd. til Fru Johanne L. H. Jacobsen, hvis Mand, Overretsadvokat Fr. J. Jacobsen, solgte den i 1819 for 14,000 Rbd. Sølv til Inspektør Ludv. C. Rosenbeck, som allerede døde i 1821. Pandum købtes derefter af Grosserer Poppe fra Hamburg, der i 1840 solgte den til E. Cordes; han overdrog den i 1890 med 423 ha, ca. 34 Td. Hrtk., med Besætn. og Invt., Leje- og Fæstehuse for (efter Forlydende) 125,000 Kr. til sin Svigersøn Mathias Carl Cilius Bjerregaard, der havde drevet Gaarden de sidste Aar (Gaarden var i 1888 vurderet til 250,000 Kr.). Bjerregaard var en Sønnesøn af Konsistorialrd., Sognepræst Hans Bjerregaard i Hjerminde-Le-Hjorthede (se Hovedgaarden Viskum), som igen var en Søn af »den lærde Bonde«, Danmarks første Udflytterbonde, Hans Jensen Bjerregaard i Gentofte (se Bind I, S. 295). I 1909 frasolgte han ca. 100 ha af Jorden og solgte derefter samme Aar Ejendommen med Hovedparcellen til Gaardens Forp., Landbrugskand. E. Leth-Espensen, der i 1914 solgte den for 243,000 Kr. til Landbrugskand. J. Jespersen; han solgte i 1915 Gaarden med ca. 325 ha, uden Besætn. for 250,000 Kr. til Inspektør J. Bech, som i 1916 solgte den med samme Areal for 40,000 Kr. til Forp. A. W. Benzon, efter hvis Død i 1919 Faderen, Apoteker Alfr. Benzon, Kbhvn., samme Aar solgte den til A. Chr. Sørensen, Hassers. Senere overtoges den atter af Alfr. Benzon, der i 1922 solgte den til Kapt. V. Egenfledt-Nielsen; han udstykkede i 1924—25 18 Husmandsbrug, hver med ca. 8,6 ha, og solgte derefter i 1928 Gaarden med den tilbageværende Hovedparcel til den nuværende Ejer.

FLESKUM HERRED



Bakkegaarden.

BAKKEGAARDEN, Ø. Sundby By, Nr. Tranders Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer A/S De danske Svovlsyre- og Superfosfatfabriker, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. 2 km, Tlf. Aalborg 1224 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Ø. Sundby og 5bf af Aalborg Markjorder, samlet Areal 71,5 ha, deraf 41,5 Ager, 16,5 Eng, 2 Skov, 10 Bakker m. m. og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 95,800 Kr. (111,500); Jordv. 58,300 Kr. (63,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 65,000 Kr., Løsoeret i Jydsk Brandf. for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Aalborg Elektricitetsv. (Højsp.).

Bakkegaarden ligger ca. $\frac{1}{2}$ km Nord for Vejen Aalborg—Ø. Sundby; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 5 km fra denne ved Rørdal (Hennedals-Engen), er noget uensartede, 11 ha Lermuld, 19 ha Sandmuld og 11,5 ha let Sandjord, dels paa Kridt-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er noget bakket, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men merglet (kridtet). Engen er af god Bonitet paa Lerbund og kan dyrkes, Skovens Bevoksning Gran.

Gaarden drives fra Decbr. 1930 af Forpagter A. Andersen; Jorden dyrkes i fri

Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 30 Sække Superf., 15 Kalig. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer og 1 Tyr (intet Ungkvæg), er af blandet Race (Handelsbesætning); Mælken leveres til Aalborg Mælkekompani (privat).

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret (Pattgrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 70 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Bakkegaarden har overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den store Have, er tækket med Skifer; den rummer en god Beboelse. Af de 3 Avlslænger er der Kostald i den nordlige Sidelænge og Svinestald paa Loftet over Køerne; den er tækket med Tagpap. Af de 2 andre Længer, den sydlige Sidelænge samt Længen mod Øst, er sidstnævnte opført af Egebindingsværk, de rummer begge Lade, er hvidpudsede og tækket med Straa. Desuden Nord for Hovedbygningen en Længe, som rummer Hestestald; fra denne udgaar en Sidelænge mod Nord, der indeholder Fodermesterbolig samt Hønsehus og Vognport, begge tækket med Tegl. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og foruden Fodermesterboligen hører der et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der fra Hovedbygningen og Haven køn Udsigt over Aalborg og over Limfjorden til Vendsyssel.

Bakkegaarden ejedes i forrige Aarhundrede af Flüger, efter hvis Død den overtoges af Enken, og af hende købte den nuværende Ejer den i 1907 uden Besætn. og Invt. for 100,000 Kr.

CHRISTIANSMINDE, Ø. Sundby By, Nr. Tranders Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. Jacob Møller, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. godt 3 km, Tlf. Aalborg 462.

Matr.-Nr. 13a m. fl. af Ø. Sundby og 28c af Nr. Tranders, samlet Areal 101 ha, deraf 87,5 Ager, 12 Kær og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 16 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 130,500 Kr. (156,300), Jordv. 82,300 Kr. (102,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,700 Kr., Løsøret i »Danmark« for 140,000 Kr.; Lys og Kraft fra Aalborg Elektricitetsv. (Højsp.).

Christiansminde ligger i den nordlige Del af Ø. Sundby By; Jorderne, der ligger paa 3 Steder — dog godt for Gaardens Drift — bestaar af god Muldjord paa Kridtunderlag, Kærjorden, der ligger ca. 2 km fra Gaarden, er dog Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), og der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift, nærmest baseret paa Bygavl; der avles dog ogsaa lidt Frø samt en Del Kartofler. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 35 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser delvis i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Aalborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret (Pattgrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 132 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

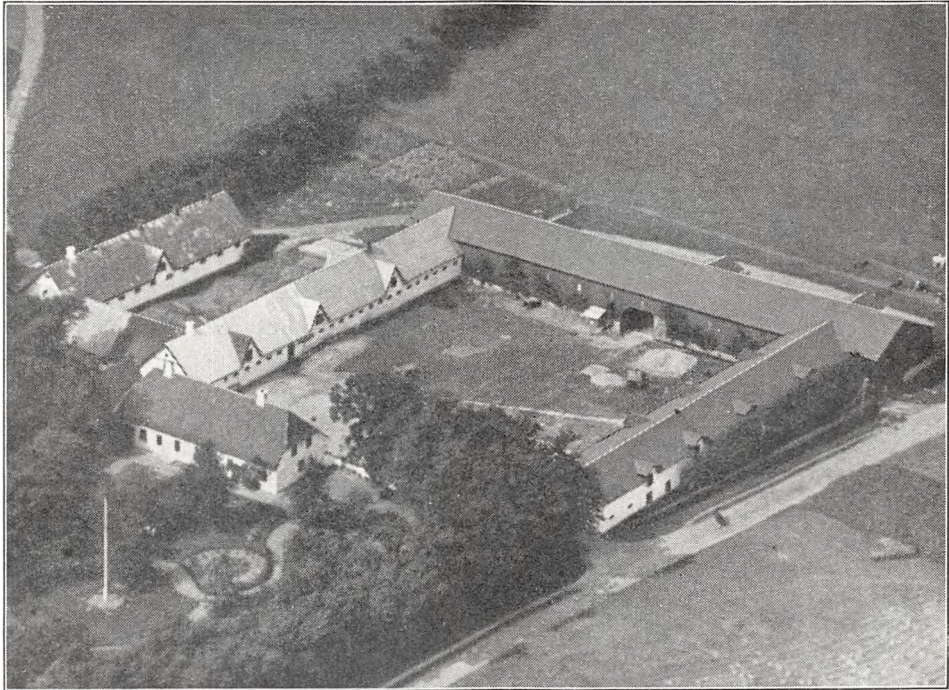
Christiansminde har gode, overvejende grundmurede Bygninger, opført før og efter Aarhundredskiftet. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store kønne Have, har høj Sokkel og Tag af glaserede Tegl. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger tækket med Pandeplader. Af de 2 Længer rummer den østlige, som har muret Trimpel, Vognport, Mølleri, Værelser til Folkene og Hestestald, den vestlige Kostald; denne er udvidet i en Sidelænge mod Vest, der ligesom den nordlige Længe, Laden, som er opført af Træ, er tækket med Tagpap. Desuden Vest for Gaarden en straatækt Svinestald og Vest for Hovedbygningen en mindre Længe, som rummer Hønse- og Brænde- og Høns. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden ejedes i forrige Aarh. fra Begyndelsen af 1890'erne af A. C. Christensen, som lidt

efter lidt har samlet den ved Indkøb af mindre Ejendomme og Parceller. Efter at have drevet Ejendommen i 32 Aar solgte han den i 1923 til den nuværende Ejer, den havde da 10 ha Eng og Kær mere, men godt 4 ha Ager mindre end nu. Af Cementfabriken Rørdal har Gaardens Ejer forpagtet 55 ha Eng, der drives under Christiansminde.

FAURBJERGGAARD, Ø. Uttrup By, Nr. Tranders Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer N. H. Melgaard, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. godt 5 km, Tlf. Ø. Uttrup 7.

Matr.-Nr. 16a m. fl. af Ø. Uttrup, samlet Areal 72,5 ha, deraf 60 Ager, 11 Eng



Christiansminde.

og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 2 Skp. 0 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 86,900 Kr. (107,600), Jordv. 58,100 Kr. (69,900); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 71,700 Kr., Løsporet i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 59,000 Kr.; Lys samt Kraft til mindre Motorer fra Aalborg Elektricitetsv. (Højssp.).

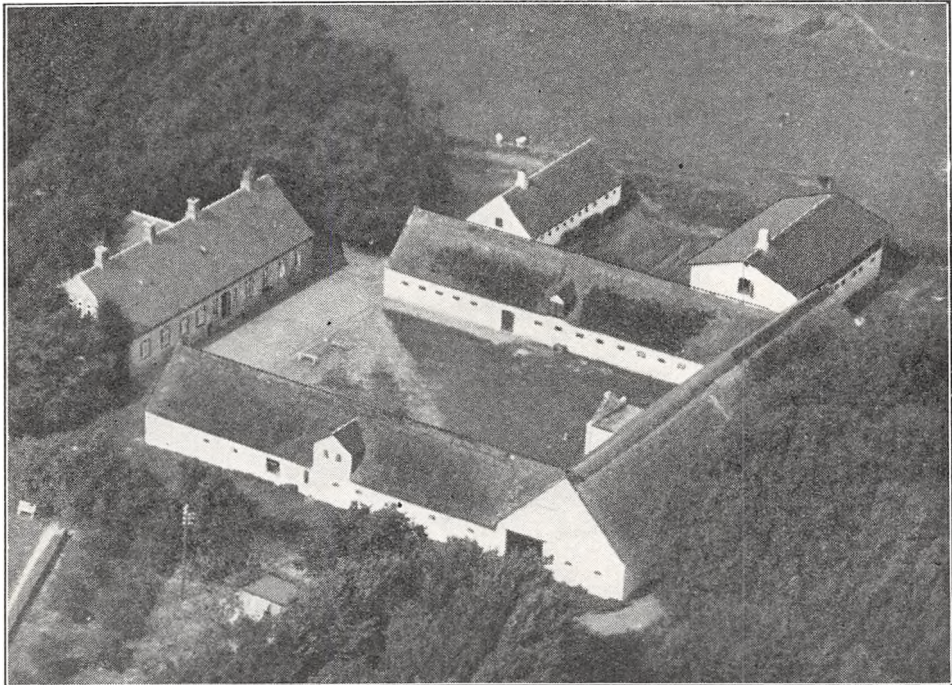
Faubjerggaard ligger i den nordlige Side af Ø. Uttrup By; af Jorderne er 42,5 ha samlet ved Gaarden, medens 30 ha ligger ca. 1 km fra denne; Arealet ved Gaarden er god Muldjord paa Kridtunderlag, de 30 ha Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, og der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Engen er Haardbundseng paa Lerunderlag, som kan dyrkes; den ligger ud mod Limfjorden.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Byg, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 7 ha med vedvarende Græs. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 40 Sække Superf., 10 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 34 Malkekøer, 1 Tyr og 25 Stkr. Ung kreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, Mælken leveres til Aalborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 jydsk Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg, idet der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægs-søer; der er hidtil leveret ca. 130 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 70 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Faurbjerggaard har grundmurede gode Bygninger, opført i 1894—95, da Gaarden udflyttedes til sin nuværende Plads. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den store gl. Have, har Frontspids til denne og Skifertag; den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede straatækte, hvidpudsede Avslænger er der Hestestald, Værelser til Folkene og Hønsehus i den sydlige Side-længe, Kostald i den nordlige og Lade i Længen mod Øst; til denne er ind mod Gaarden opført et Motorhus. Desuden Nord for Gaarden en teglhængt Længe, som indeholder Bryggers, Bræn-derum samt Redskabs- og Maskinrum, en Svinestald med Trætrimpel og tækket med Tagpap



Faurbjerggaard.

og Øst for denne en Hjelm, ligeledes tækket med Tagpap. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, der benyttes en Petroleumsmotor som stationær Kraft, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden er der køn Udsigt over Limfjorden til Vendsyssel.

Faurbjerggaard har hørt under Aalborg Hospital, hvorfra den sidste Fæster Christen Thomsen købte den til fri Ejendom ca. 1790 for 550 Rd. Efter hans Død kort før Aarhundredskiftet overtoges den af Maren Sørensdatter, som i 1801 ægtede Niels Poulsen fra Nr. Tranders; han afstod i 1847 Gaarden til Sønnen Anders Nielsen Poulsen, efter hvem den i 1883 overtoges af Sønnen Niels Joh. Poulsen, Gaarden var da kun paa 45 ha, men siden er Arealet ved Køb, Magelæg og Salg øget til det nuværende; han afstod i 1927 Gaarden til sin Svigersøn, den nuværende Ejer, der havde bestyret den siden 1914.

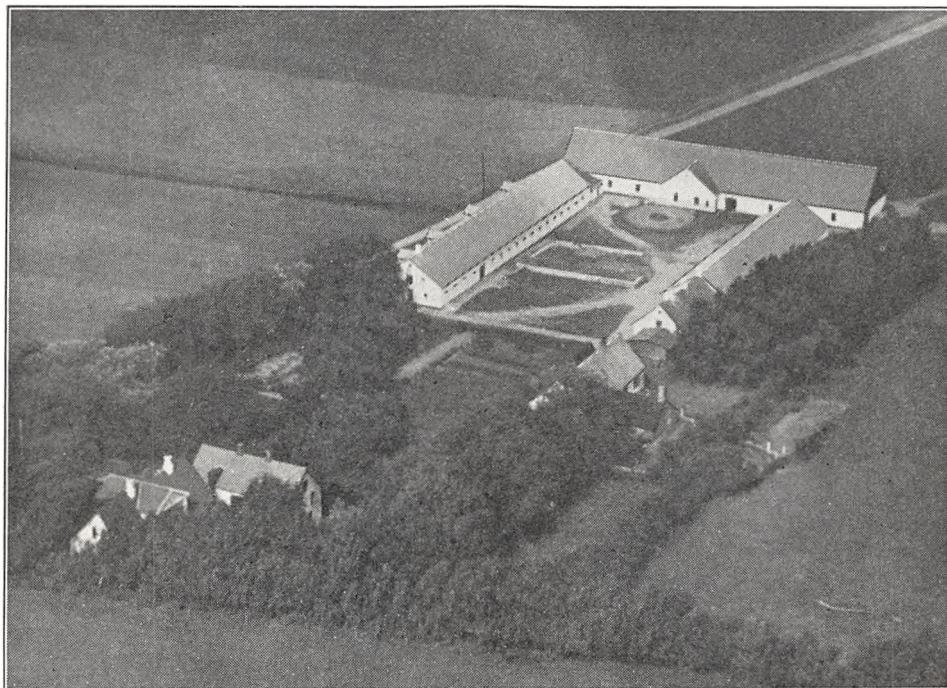
LYKKESEJE, Ø. Sundby By, Nr. Tranders Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer A/S Aalborg Portland Cementfabrik, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. 3 km, Tlf. Aalborg 2059 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 15a m. fl. af Ø. Sundby, samlet Areal 76,1 ha, deraf 56,5 Ager, 12 Eng, 6,1 Kridtbund og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 126,600 Kr. (194,400), Jordv. 59,800 Kr. (110,600); Bygn. er fors. i Land-

bygn. Brandf. for 107,200 Kr., Løvsøret i Nye Danske af 1864 for 60,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Lykkeseje ligger Øst for Aalborg ved Vejen til Rørdal; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 4 km Nordøst for denne, er noget uensartede, dels kridtmuldet, dels sandmuldet Jord, alt paa Kridt- og Sandunderlag. Terrænet er en Del kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, og der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Engen er god Haardbundseng paa Ler- og Kridtunderlag.

Gaarden drives siden 1915 af Forpagter S. T. Bendtzen; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 35 Sække Superf. og 10 Sække Kvælstofg.



Lykkeseje.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 2700 kg aarlig, Mælken leveres til Aalborg Mælkekompani (privat).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 60 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 32 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

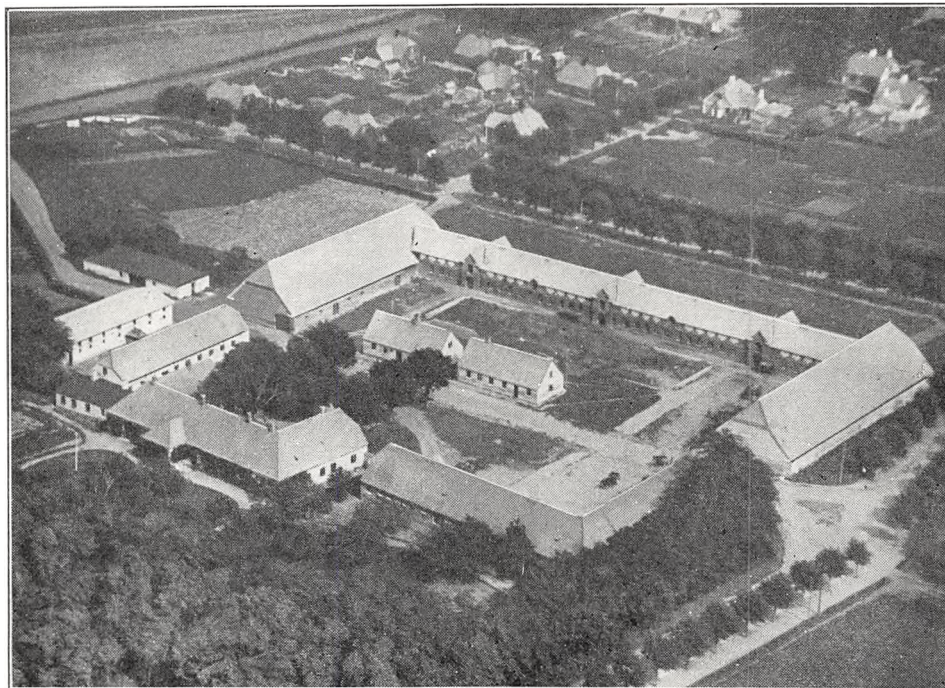
Lykkeseje har grundmurede nye, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Sydvest i nogen Afstand fra Avlsbygningerne, omgivet af den store kønne Have, bestaar af 2 Fløje. Den egentlige Beboelsesbygning, som ligger i Retningen Syd—Nord, har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Skifertag; den indeholder en stor god Beboelse. Den anden Fløj, som rummer Økonomilejlighed, er tækket med Cementsten. Af de 3 hvidpudsede Avlslænger rummer den østlige fritliggende Sidelænge Værelser til Folkene (tækket med Tegl) og Hestestald (tækket med Eternit). Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel og er tækket med Eternit, er der Ko- og Svinestald i den vestlige Sidelænge og Lade i Længen mod Nordøst. Desuden Øst for Laden en Hjem, tækket med Tagpap, og mellem Hestestaldlængen og Hovedbygningen en Fodermesterbolig, tækket med Eternit; fra denne udgaar mod Øst en Sidelænge, tækket med Tagpap, den rummer Hønseshus. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger

i alle Staldene, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved en Benzinmotor, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden er der køn Udsigt over Limfjorden til Vendsyssel.

Lykkeseje er dannet i 1892—93 af M. Tygstrup ved Sammenkøb af forskellige Arealer og Parceller, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1906.

RØRDAL, Nr. Tranders Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer A/S Aalborg Portland Cementfabrik, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. 4½ km, Tlf. Aalborg 112 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ferdinandinesdal, 39a af Ø. Sundby og 15at af Aalborg



Rørdal.

Markjorder, samlet Areal 204 ha, deraf 111 Ager, 56 Eng, 2 Have og Gaardsplads og 35 ha Kridtgrave m. m., Hrtk. 15 Td. 5 Skp. o Fdk. 2¾ Alb.; Ejdskv. 242,500 Kr. (264,800), Jordv. 170,500 Kr. (184,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 215,000 Kr., Løsøret i »Danmark« for 122,000 Kr.; Lys og Kraft fra Fabrikens Elektricitetsv.

Rørdal ligger ca. 4 km Nordøst for Aalborg ved Cementfabriken; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er Halvdelen Kridtmuld paa Kridtunderlag og Resten lav Jord paa Ler-, Kridt- og Sandunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, den lave Jord er nydrænet, men der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Engen er overvejende Haardbundseng paa Lerunderlag, dog er ca. 20 ha Strandeng.

Gaarden drives af Forpagter B. Høyer; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken sælges fra egne Vogne i Aalborg.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, og der drives lidt Tillæg. Sviñebesætning-

gen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kört til 135 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Rørdal har grundmurede store, velindrettede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den kønne Have, bestaar af en Midterfløj med Veranda til Haven og 2 mindre Sideløje mod Øst, tækket med Cementsten; den indeholder en stor smuk Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. En Tilbygning til den nordlige Gavl af Midterfløjen rummer Værelser. Af Avlsbygningerne danner de 3 Hovedlænger en sammenbygget Gaard, aaben mod Vest mod Hovedbygningen. Af disse, som har Tag af Eternit, er der Lade i de 2 Sidelænger — den sydlige af disse opført af Kamp — og Kostald i den lange Længe mod Øst; denne, der har muret Trimpel, har 3 gennemgaaende Frontspidser over Stalddørene. Desuden Syd for Hovedbygningen 2 Længer, sammenbygget i Vinkel og tækket med Eternit; af disse rummer den ene, som er forbundet med Hovedbygningen ved en Mur, Hestestald og den anden Vognport. Nord for Hovedbygningen 2 paralelle Svinestalde, den ene tækket med Asbest, den anden, der har muret Trimpel, med Skifer og Nord for Avlsgaarden et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Tagpap. Endvidere inde paa Gaardspladsen 2 Bygninger med Tag af Cementsten; af disse rummer den sydlige Bolig til en gift Medhjælper samt Værelser til Folkene, den anden Materiel. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Fabriken, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden er der Udsigt over Limfjorden til Vendsyssel.

Rørdal var i Middelalderen en Hovedgaard, som er nævnt i Historien i 1363; den ejedes vistnok da af Thord Jacobsen (Lange). Det gl. Voldsted laa Øst for den nuværende Gaard. Senere laa Engene under Filsted Ladegaard (Sohngaardsholm). Den nuværende Gaard Rørdal eller Ferdinandinesdal er oprettet ca. 1790 af Kmhr. Adeler til Sohngaardsholm som en Afbyggergaard paa denne Gaards Overdrev (hans Hustru hed Ferdinandine Benzon); Gaarden, der da kun var sat til 7 Td. Hrtk., blev ved Matriklen af 1844 sat til 24 Td. Hrtk. Gaarden ejedes senere af Kbmd. M. Jeeg i Aalborg, efter hvis Død i 1805 den overtoges af Enken, Ane Marie Kraft, som i 1809 solgte den for 28,000 Rd. til Th. Nysom; han solgte den i 1812 med 9 Huse for 58,000 Rd. til Løjtnant Joh. Th. Qvistgaard, der i 1822 under Landbrugskrisen afstod den til Statsgældsdirktionen. I 1829 ejedes Gaarden af J. Vilh. Faber, i 1845 af Chr. Dahl og derefter af Israel Wanburg. Han solgte den i 1886 med Avl og Besætn. for 160,000 Kr. til Forp. N. Olesen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1899.

SOHNGAARDSHOLM, Vejgaard Sogn, Nr. Tranders Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Aalborg Kommune, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. 2 km, Tlf. Aalborg 215 (Bestyreren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Sohngaardsholm og 15bi af Nr. Tranders, samlet Areal 162,6 ha, deraf 68 Ager, 11 Kolonihaver, 61,5 Excercerplads, 16,5 Skov, 1,6 Grusgrav og 4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 23 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdkv. 358,400 Kr. (400,000), Jordv. 228,000 Kr. (250,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 230,500 Kr., Løsporet i Købstadkommunernes Forsikringsforening for 125,300 Kr. og Plantagen i samme Selskab for 63,000 Kr.; Lys og Kraft fra Aalborg Elektricitetsv. (Højsp.).

Sohngaardsholm ligger Sydøst for Aalborg; Jorderne er samlet ved Gaarden, væsentlig Syd og Vest for denne, dog ligger Excercerpladsen Øst for Ejendommen; Jorden er god Muldjord paa Kridtunderlag (Jorden i sig selv stedvis kridtblandet). Terrænet er højtliggende, men i øvrigt ret jævnt (Excercerpladsen dog en Del kuperet), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, og der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Skoven er Granplantage, underplantet med Bøg.

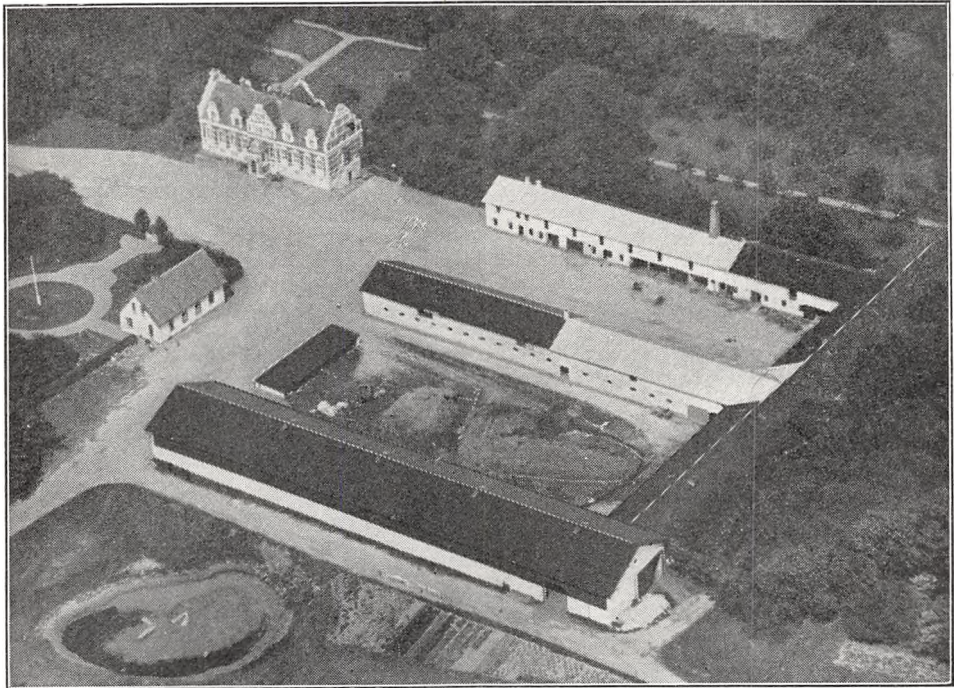
Gaarden drives ved Bestyrer P. A. Holm-Petersen; Jorden dyrkes i fri Drift (der staldfodres hele Sommeren). Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstofg. Foruden de forannævnte Arealer drives under Gaarden endvidere 11 ha Kærjord, der ejes af Kommunen (af Renovations-Anstalten). Græsningen paa Excercerpladsen er lejet fra Militæret.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race; Besætningen, der malkefedes, fornyes ved Indkøb, og der fodres med Bærme fra Spritfabrikerne; Mælken leveres til Aalborg Mælkekompani (privat).

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor.

Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer og 1 Orne; der er hidtil leveret ca. 500 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 131 Svin aarlig. Fjerkraeholdet er ca. 30 Høns.

Sohngaardsholm Hovedbygning, der ligger mod Vest og Nord til den store Park og Have, er opført i 1886, bygget i Renæssancestil i én Etage paa høj Kælder, har gennemgaaende Frontspids, Spir af Kobber, en Karnap ved den vestlige Gavl og en do. med Indgangsdør paa Syd-siden; Syd for Hovedbygningen og Vest for Avlsgaarden en teglhængt Bestyrerbolig. Avlsbygningerne, som er bygget efter en Brand i 1905, er opført af hvidpudset Grundmur, overvejende tækket med Tagpap og med muret Trimpel. De 4 sammenbyggede Længer danner 2 aabne Gaarde mod Vest, idet 3 parallelle Længer med den østlige Gavl er sammenbygget med den østlige Længe mod Øst; denne rummer Ko- og Svinestald. Af de 3 Længer er der Værelser til



Sohngaardsholm.

Folkene, Garage, Vognport m. m. i den nordlige, Heste- og Svinestald i den mellemste (Svine-stalden tækket med Pandeplader) og Lade i den sydlige Længe, der har Trimpel af Træ. Desuden mod Vest i den sydlige Gaard en Vognport, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap. Der er ildfaste støbte Lofter i Ko- og Svinestalden, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Electricitet. (Halvdelen af Laden er lejet ud til Militæret).

I Hovedbygningen, der rummer en stor herskabelig Lejlighed, er der ligesom i Bestyrerboligen indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Hovedbygningen er for Tiden ubeboet, og Brugen af den er overdraget til Dansk-amerikansk Udvandrer-Arkiv.

Sohngaardsholm, der tidligere hed Filsted Ladegaard, hørte ligesom Vester Ladegaard i sin Tid under Aalborghus Slot. Den blev nedrevet, da Wallensteins Tropper var deroppe under Trediveaars-Krigen i 1627—29. Efter Enevældens Indførelse blev Gaarden i 1664 med 97½ og 1106½ Td. Hrtk. Gods af Kronen for 65,018 Rd. skødet til Proviantskriver ved Kbhvn.s Slot Hans Hansen (Osten), efter hvis Død i 1672 den overtoges af Enken, den bekendte Abel Cathrine. Ved Højesteretsdom i 1678 fik Regeringsrd. Nicolai Brüggemann desuagtet Ret til Gaarden (med ialt 400 Td. Hrtk.), som han 2 Maaneder senere solgte til Joh. Sohn; han fik i 1688 mod at erlægge 600 Rd. Bevilling til, at den maatte kaldes Sohngaardsholm, foruden at den (med 64 Td. Hrtk.) maatte nyde adelige Sædegaardsprivilegier, saa længe dens Tilliggende var mindst 200 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Efter hans Død i 1691 blev Renteskriver Hans Benzon af de øvrige Arvinger »anset« som Sohn's Arving, og ved hans Død i 1715 overtoges Gaarden af Sønnen Tøger B., der i 1740 solgte den med 66 Td. Hrtk., 63 Td. Hrtk. Brokorn og 310 Td. Hrtk. Fæstegods paa Auktion for 24,030 Rd. til senere Konferensrd. Johs. Benzon.

Efter hans Død i 1784 solgte Sønnen, Kmjkr. Hans B., og Svigersønnen, Etatsrd. Fr. Chr. Arenstorff, i 1786 Sohngaardsholm med 66, 107 og 347 Td. Hrtk. for 79,500 Rd. til deres Svoger, Kmhr. Theod. Adeler, som i 1798 fik kgl. Bevilling til at sælge Godset, uden at Gaarden mistede sin Hovedgaardsfrihed. Efter at Godset var frasolgt, solgte han i 1804 Gaarden med 64, 60 og 9 Td. Hrtk. for 56,000 Rd. til Postm., Krigsrd. Johs. Didr. Frisch, der samme Aar solgte den med 57, 60 og 8 Td. Hrtk. for 47,000 Rd. til Baron J. A. L. Juel. Han solgte den i 1805 uden Tiender til Stiftsfysikus J. Kofoed, som i 1807 solgte den til Landsdommer Henr. M. Hoff til Silkeborg; han fik i 1809 Bevilling til at udstykke Gaarden, hvorefter den Aaret efter paa Tvangsauktion i hans Bo købtes med 46 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og 7 Td. ufrigt Hrtk. for 38,120 Rd. af Handelshuset Phil. H. Ree & Co. Dette solgte den i 1811 til Overkvipegemester M. Nørager, der i 1815 solgte den for 57,648 Rbd. Navneværdi til Th. Kragh; fra ham kom den i 1827 under Landbrugskrisen for 920 Rbd. rede Sølv til den kgl. Kasse, der i 1830 solgte den for 20,000 Rbd. Sølv til Johs. Chr. Nyholm; han solgte den i 1837. Senere ejedes den af N. P. V. Sachmann, som i 1843 solgte den for 45,000 Rd. til J. A. v. der Recke, Valdemarskilde; han solgte den i 1856 med $38\frac{3}{8}$ Td. Hrtk. for 68,500 Rd. til Gaardens Forp. R. Rennisson, efter hvis Død i 1864 den overtoges af Arvingerne, der i 1885 solgte den for 205,000 Kr. til Direktør J. Henius. Han solgte den i 1898 med ca. 275 ha, 35 Td. Hrtk. for 210,000 Kr. til A. Haagensen, Ø. Uttrup, som i 1899 solgte den til Forp. paa Lundbæk C. C. Hollesen, der frasolgte og udstykkede godt 100 ha. Efter hans Død i 1915 solgtes Gaarden samme Aar med ca. 165 ha for 315,000 Kr. til E. Leth-Espensen; han solgte den i 1916 for 209,000 Kr. til J. B. Bertelsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1925.

BEATESMINDE, Gug By, Sdr. Tranders Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer H. J. Hansen, Postfb. og nærmeste St. Aalborg, Afst. 3 km, Tlf. Aalborg 2655.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Gug, samlet Areal 62,3 ha, deraf 43,3 Ager, 18 Eng og 1 Have og Gaardspads, Hrtk. 6 Td. 2 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 76,800 Kr. (88,500), Jordv. 51,800 Kr. (57,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løsporet i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 60,000 Kr.; Lys og Kraft fra Aalborg Elektricitetsv. (Højsp.).

Beatesminde ligger 2 km Nord for Gug By ved Vejen til Aalborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af let Sandmuld paa Kridt- og Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, og der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Engen er dyndblandet Lavmose, som kan dyrkes.

Jorden dyrkes i en 9 Marks Drift, deraf 3 Skifter med Rodfrugter, 5 med Korn og 1 Skifte med Kløver og Græs; Engen anvendes til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Kø er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Mejeriet »Godthaab« i Aalborg (privat).

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges 2—3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 12—14 Tillægssøer; Pattedrisene sælges, Gaarden har Kort til 50 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

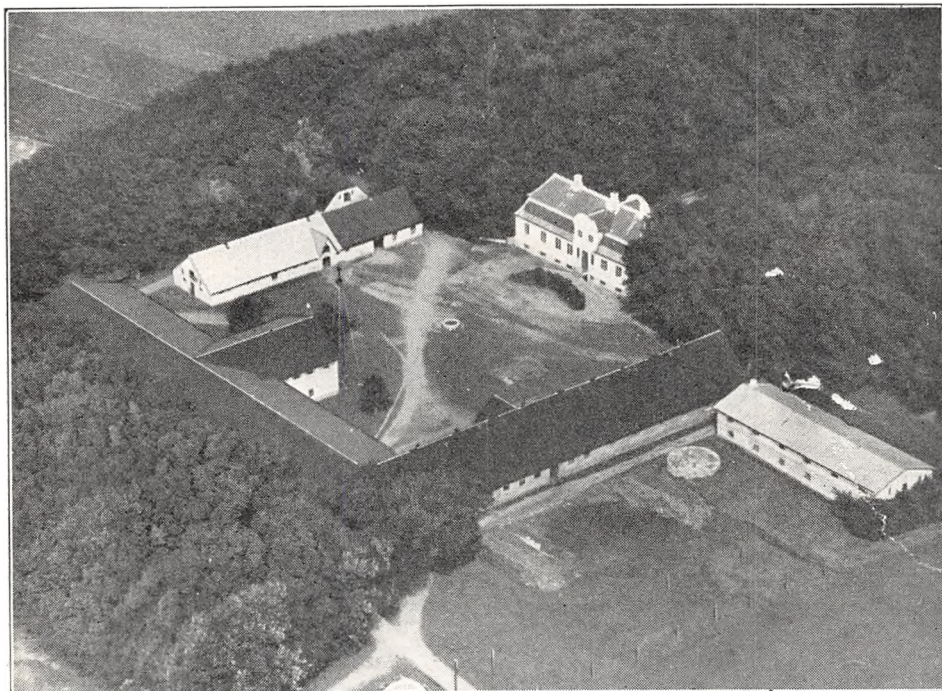
Beatesminde har grundmurede gode, store Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, som grænser ud til Landevejen, har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den rummer en god køn Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger ligger Laden mod Vest over for Hovedbygningen, den er tækket med Tagpap. Af de 2 Sidelænger, som har Tag af Pandeplader, er der Fodermesterbolig og Hestestald i den sydlige Sidelænge; den nordlige Sidelænge, der har Trimpel af Træ, rummer Kostald, og fra den østlige Ende af denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Nord; denne, der har muret Trimpel, er tækket med Tagpap, og paa Loftet, hvor de 2 Længer støder sammen, er der indrettet Værelser til Folkene. Desuden Syd for Gaarden en Bygning, som rummer Brænde- og Hønsehus. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er indlagt Vand fra Aalborg Vandværk. Fra Gaarden, som ligger kønt, er der Udsigt til Aalborg.

Beatesminde ejedes i det 18de Aarh. af Slægten Madsen; i 1807 overdrog Jens Madsen den til sin Svigersøn Jens Mortensen, som i 1843 afstod den til sin Svigersøn Jens Bruunsgaard; han

overdrog i 1870 Gaarden til sin Svigersøn Niels Hansen, efter hvem den i 1914 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer. Der er i 1917 tilkøbt 2 ha.

POSTGAARDEN, Sdr. Tranders By, Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prøpt. Jørgen Hansen, Postfb. og nærmeste St. Gistrup, Afst. 2 km og godt 7 km til Aalborg, Tlf. Sdr. Tranders 10.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Sdr. Tranders, samlet Areal 110,3 ha, deraf 97 Ager, 10 vedvarende Græs og 3,3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 5 Skp. 0 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 130,000 Kr. (148,000), Jordv. 90,000 Kr. (97,500); Bygn. er fors. i Land-



Postgaarden.

bygn. Brandf. for 140,800 Kr., Løsøret i »Danmark« for 73,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Postgaarden ligger godt $\frac{1}{2}$ km Øst for Sdr. Tranders By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 44 ha høj Agermark, god Lermuld paa Lerunderlag, og 43 ha lavere Jord, stærk Lerjord, ligeledes paa Lerunderlag. Den højtliggende Jord er jævn med Hældning mod Nord, den lavtliggende Jord flad, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

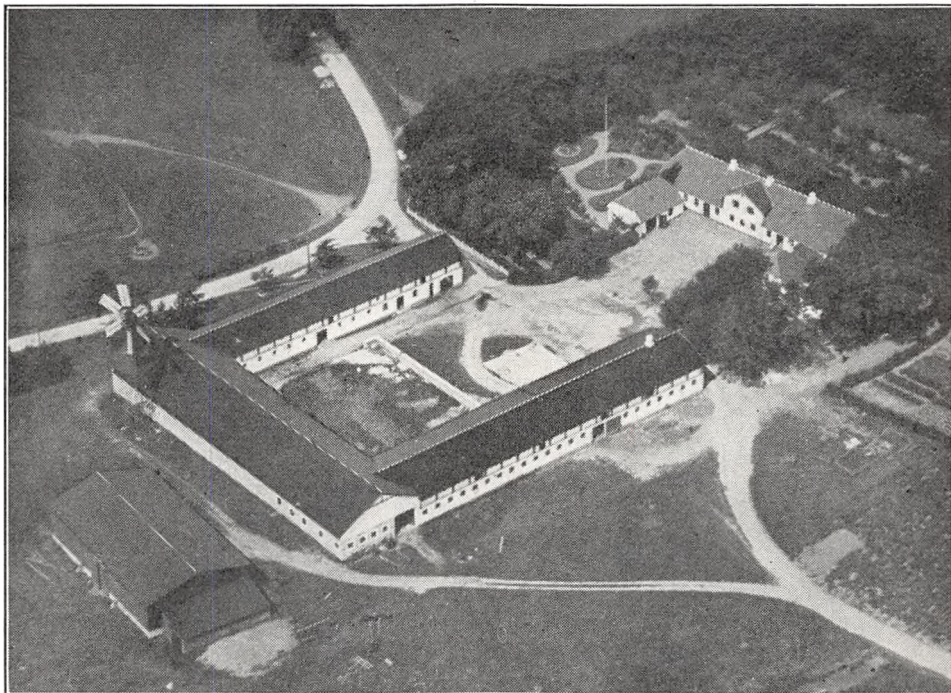
Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 60 Stkr. Ungkreaturer, er en Blanding af jydsk og Korthorns-Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb; Mælken leveres til Sdr. Tranders Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 11 Arbejdsheste og 1 Kørehest samt for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; Pattedgrisene sælges, Gaarden har Kort til 48 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Postgaarden har grundmurede gode Bygninger. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store gl. Have, har høj Kælder, Mansard, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den

indeholder en stor god Beboelse. Af de 3 Avslænger, som overvejende er tækket med Tagpap, rummer den nordlige Sidelænge, der ligger frit, Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald (sidstnævnte tækket med Asbest). Af de 2 andre Længer er der Kostald i den sydlige Sidelænge og Lade i Længen mod Vest, som i en Udbygning mod Øst til Gaarden rummer Magasin. Desuden Syd for Gaarden en Svinestald, tækket med Pandeplader, Nord for Gaarden en Bygning, der rummer Hønse- og Brændehus, og inde paa Gaardspladsen ved Magasinet en Vindmotor. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Vindmotoren. Fra Gaarden, som ligger højt og er omgivet af Læplantning, er der vid Udsigt over Omegnen.

Postgaarden er dannet ved Sammenlægning af Bøndergaarde i Begyndelsen af forrige Aarh. I 1804 opførte Postmester J. D. Frisch Bygninger til Gaarden; denne ejedes senere af L. Steen, derefter af Søren Lund, som afhændede den til Chr. V. Valeur. Efter hans Død i 1850 købte



Finstrup.

Jes E. C. Lützhof til Tandrup den i 1855 med Besætn. og Invt. for 42,000 Rd.; han udvidede Besætn. og forbedrede Bygningerne, hvorefter han i 1856 solgte Gaarden med stor Besætn. og Invt. for 54,000 Rd. til R. Ammitzbøll til Gettrup; han overdrog den i 1896 til Sønnen Anton A., der i 1899 solgte den for 105,000 Kr. til N. Olesen, Rørdal, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1914.

FINSTRUP, Dall Sogn, Ferslev-Dall-Volsted Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. P. Winther, Postfb. og nærmeste St. Svenstrup, Afst. 3½ km og 6 km til Aalborg, Tlf. Skalborg 9.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Dall, samlet Areal 89,9 ha, deraf 66 Ager, 19 Eng, 2,9 Plantage og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 5 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 89,500 Kr. (98,700), Jordv. 52,200 Kr. (58,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 114,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Finstrup ligger ca. 1½ km Nord for Dall By ved offentlig Vej til Aalborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa sandblandet Ler- og Kridtunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), og der er merglet. Engen er Humusjord med Tørveskær, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med Avl af en Del Kartofler til Spritfabrikerne; Forbruget af Kunstgødning har i de senere Aar været noget vekslende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 45 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes overvejende ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Aalborg Mælkekompagni (privat).

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges 2—3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden kun nogle enkelte Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 60 Svin aarlig. Der holdes 15 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Finstrup har grundmurede, hvidpudsede store, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gl. Have, har Frontspids mod Syd. Til Hovedfløjen slutter sig 2 mindre, fritliggende Sidefløje, der ligesom Hovedfløjen er tækket med Tegl; af disse rummer den vestlige Garage og Vadskehus, den østlige Bryggers og Hønschus. Hovedbygningen, som er opført i 1839 og restaureret i 1916, indeholder en god Bolig. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avslænger er opført i 1914. Af disse, der er tækket med Tagpap, rummer den vestlige Sidelænge Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald, den østlige Ko- og Svinestald og Længen mod Syd, som er opført af Kamp, Lade og Ungkvægstald; denne har Trimpel af Træ, medens de 2 Sidelænger har muret Trimpel. Desuden Syd for Gaarden en Trælade, tækket med Tagpap. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, der ogsaa trækker Kværn, og der hører et Hus til Ejendommen.

Finstrup er en gl. Selvejergaard, som allerede nævnes i det 15de Aarh.; i 1434 hed den Fiemelstrup. Den ejedes i sidste Halvdel af forrige Aarh. af Lars Winther, der i 1889 afstod den til sin Svigersøn Jens Kjær, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1900.

SKUDSHALE, Dall Sogn, Ferslev-Dall-Volsted Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. A. C. Winther, Postfb. og nærmeste St. Svenstrup, Afst. 4 km og 7½ km til Aalborg, Tlf. Svenstrup 24.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Dall, 11 af Poulstrup og 3g af Visse, samlet Areal 132,5 ha, deraf 108,5 Ager, 16,5 Kær, 5,5 Græsningsjord og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 120,900 Kr. (135,000), Jordv. 80,600 Kr. (90,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 132,000 Kr., Løspret i »Danmark« for 130,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Skudshale ligger ca. 1 km Nordøst for Dall By ved Vejen, som fra Poulstrup fører forbi Ejendommen og videre forbi Finstrup til Aalborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Sandmuld paa Ler-, Kridt- og Sandunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet af den nuværende Ejer i Aarene 1906—25. Kærjorden er humusblandet Jord paa Lerunderlag.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med Avl af lidt Kartofler til Spritfabrikerne; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 45 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

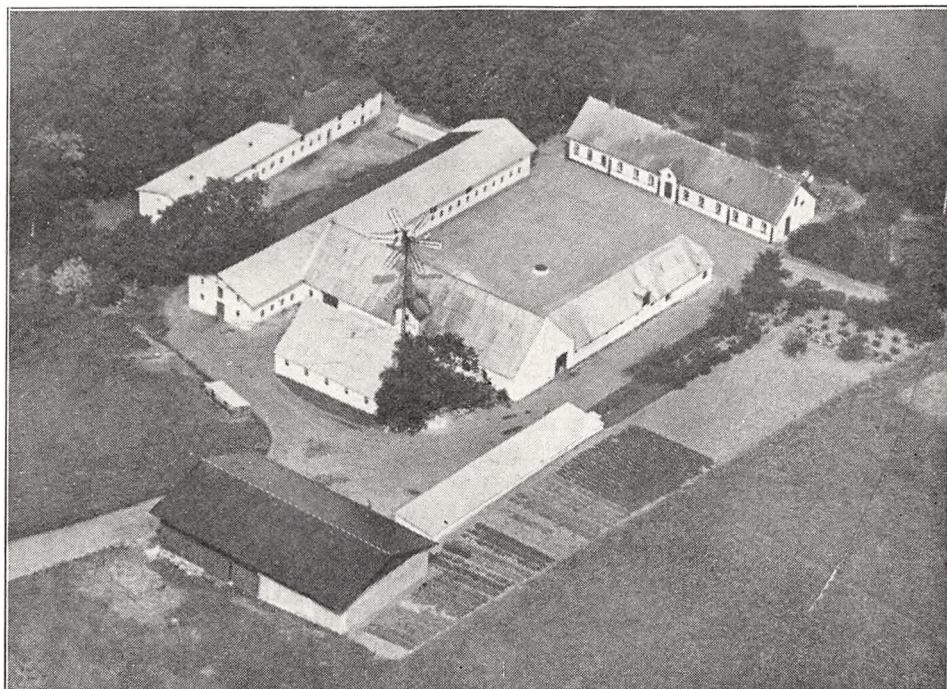
Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Aalborg Mælkekompagni (privat).

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor til Høst og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 460 Slagterisvin om Aaret (Pattegrise indkøbt); Gaarden har Kort til 150 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns samt mange Ænder.

Skudshale har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har lav Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en stor god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har Tag af Pandeplader, er der Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Syd; desuden Vest for en Svinestald med muret Trimpel og tækket dels med Pandeplader, dels med Tagpap og Syd for Gaarden en Vindmotor samt en Længe, der rummer Kalve- og Svinestald; denne er tækket med Pandeplader ligesom en Halvtagsbygning,

der rummer Vognport samt Maskiner og Redskaber, og Syd for denne en Trælade, tækket med Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Vindmotoren, en Vindmølle trækker Kværn m. m., og der hører et Hus med 3 Lejligheder til Ejendommen. Den kønne gl. Have indeholder mange Frugttræer.

Skudshale ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Løbnitz, der i 1866 solgte den for 18,000 Rd. til Baron Niels Juel-Rysenstein, Lundbæk; han solgte den Aaret efter til Fr. Eriksen, som i 1875 solgte den med Besætn. og Invt. for 110,000 Kr. til N. Eriksen, Frydenlund. Han solgte den i 1898 med 122 ha, Besætn. og Invt. for 90,000 Kr. til Kmr. E. W. Smith, Brogaard, Gentofte, der i 1906 solgte den med ca. 122 ha, Besætn. og Invt. for 90,000 Kr. til A. C. Winther, Visse Nygaard, den nuværende Ejer. Siden er der (i 1910 og 1911) tilkøbt ialt 11 ha. hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.



Skudshale.

VOLSTEDGAARD, Volsted By og Sogn, Ferslev-Dall-Volsted Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Albert M. Juel, Postfb. og nærmeste St. Ellidshøj, Afst. 3½ km og 17 km til Aalborg.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Volsted, samlet Areal 84,4 ha, deraf 49,5 Ager, 22 Eng, 11,9 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 81,500 Kr. (90,300), Jordv. 45,900 Kr. (52,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 76,000 Kr., Løvsøret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østthimmerlands Elektricitetsforsyning.

Volstedgaard ligger i den nordlige Side af Volsted By Vest for Kirken; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Skoven, som ligger 2 km, og Engen, som ligger 2—3 km fra denne, bestaar af god Sandmuld paa Kridt- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet i 1933—34. Engen er humusblandet Jord med Tørveskær (dyb Tørvejord), Skovens Bevoksning Gran og Fyr.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med en Del Kartoffelavl: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Blandsæd, 4. Kartoffler, 5.—6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 50 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 24 Malkekøer, 1 Tyr og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg (Forenings-Tyr), Køerne græsser i Løsdrift; der fedes 6—8 Stude om Aaret; Mælken leveres til Volsted Fællesmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 120 Slagterisvin om Aaret; Gaarden har Kort til 68 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Volstedgaard har gode store Bygninger, opført i 1895. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, er tækket med Skifer; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført af Kamp, er den østlige Sidelænge, der rummer Værelser til Folkene, Heste- og Ungkvægstald, tækket med Skifer, den vestlige Ko- og Svinestald og den nordlige Længe Lade; disse er begge tækket med Bølgeblik ligesom et Møddinghus, opført af Kamp, Vest for Gaarden. Desuden Nord for Laden en Vindmotor, som trækker Kværn m. m. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Volstedgaard har været Fæste under Buderupholm. Den ejedes i Slutningen af det 18de Aarh. af Niels Nørgaard, som solgte den i 1824 til Jens Pedersen Buus, der senere solgte den til Poul Winther, Flamsted. I 1867 købtes Gaarden af Fr. Pedersen, som i 1886 solgte den til Rasm. Welling, Næsborg ved Løgstør; han solgte den i 1894 til N. P. Olsen, der i 1896 solgte den til Joh. Plesner. I 1910 afhændede han Gaarden til et Udstykningskonsortium, som samme Aar solgte den til den nuværende Ejer; ved denne Lejlighed blev der frasolgt en Del Jord fra Gaarden, men samtidig tillagde den nuværende Ejer et tilsvarende Areal fra sin Fødegaard, hvorved Arealet forblev væsentlig det samme.

LUNDBYGAARD, Gunderup Sogn, Gunderup-Nøvling Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejere Brødrene Claus og Jørg. Schmith, Postfb. og nærmeste St. Gistrup, Afst. godt $2\frac{1}{2}$ km og $10\frac{1}{2}$ km til Aalborg, Tlf. Lundby 1.

Matr.-Nr. 1a af Lundby, samlet Areal 176 ha, deraf 72 Ager, 25 Kær, 33 Skov, 4,5 Mose, 38,5 Hede og 3 Have og Gaardsplads, desuden hører til Teglgarden, der drives sammen med Lundbygaard, 44,5 ha (deraf 19 Ager, 6,5 Kær) og til 5 Huse ialt 10 ha; Hrtk. for Lundbygaard 10 Td. 2 Skp. 0 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb., for Teglgarden og Husene 2 Td. 2 Skp. 2 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. for Lundbygaard 100,600 Kr. (112,300), for Teglgarden og Husene 39,500 Kr., Jordv. for Lundbygaard 70,900 Kr. (77,400), for Teglgarden og Husene 20,900 Kr.; Bygn. er fors. i »Vermund« for 70,000 Kr., Løsporet i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 115,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Lundbygaard ligger knap 1 km Nord for Lundby By ved Landevejen Aalborg—Hadsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af sandmuldet Jord, stedvis paa Ler-, men overvejende paa Sand- og Grusunderlag; Kæret, som dyrkes, er Humusjord paa Blaalér. Terrænet er ret jævnt (Kæret fladt), Kultur og Gødningskraft god, kun en Del af Kæret er drænet, og der er stedvis merglet. Af Skoven er 14 ha bevokset med blandet Løvtræ og 19 ha med Gran og Fyr (Plantage).

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning veksler efter Afgrøderne Art.

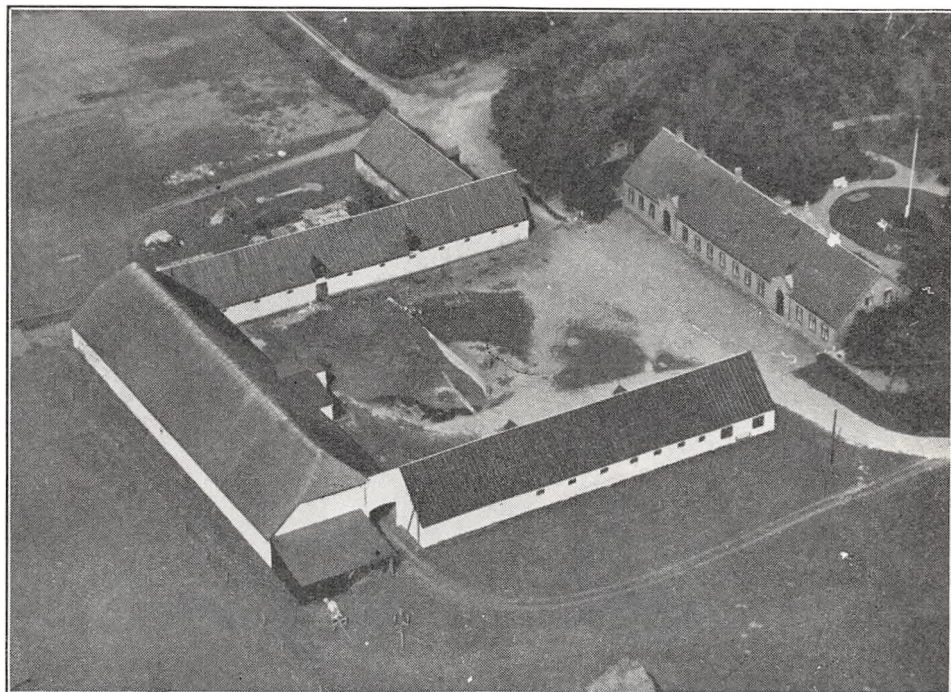
Kvægbesætningen, der bestaar af 52 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af Korhorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; der malkes med Maskine (Perfection), og Mælken leveres til Skovstrup Andelsmejeri pr. Gistrup.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste af jydsk og belgisk Race samt for Øjeblikket 8 Plage af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 130 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lundbygaard har grundmurede gode Bygninger, opført efter en Brand i 1887, da den udflyttedes fra Lundby til sin nuværende Plads. Den anseelige Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store kønne Have, som grænser ud til Landevejen, har lav Frontspids til denne og

Skifertag; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede hvidpudsede Avlslænger er de 2 Sidelænger tækket med Tagpap. Af disse er der Værelser til Folkene og Hestestald i den sydlige og Kostald i den nordlige, fra hvilken Svinestalden, der har Tag af Pandeplader, udgaar som en Sidelænge mod Nord. Længen mod Vest, Laden, er tækket med Straa; til den sydlige Gavl af denne er der opført en Halvtagsbygning af Træ til Maskiner og Redskaber. Desuden Nord for Hovedbygningen et Hønsehus, tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, i Svinestalden med Lægter, dækket med Ler, og Gaarden har eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor. Til Ejendommen hører Lundby Teglgård med 44,5 ha (se foran), der ligger Nord for Lundby Krat, 5 Huse med 19 ha samt 3 jordløse Huse.

Lundbygaard, som er dannet ved Sammenlægning af 2 Gaarde, ejedes i Slutningen af det 18de Aarh. paa de store Landboreformers Tid af den driftige Stiftamtmand Friedrich Buchwald,



Lundbygaard.

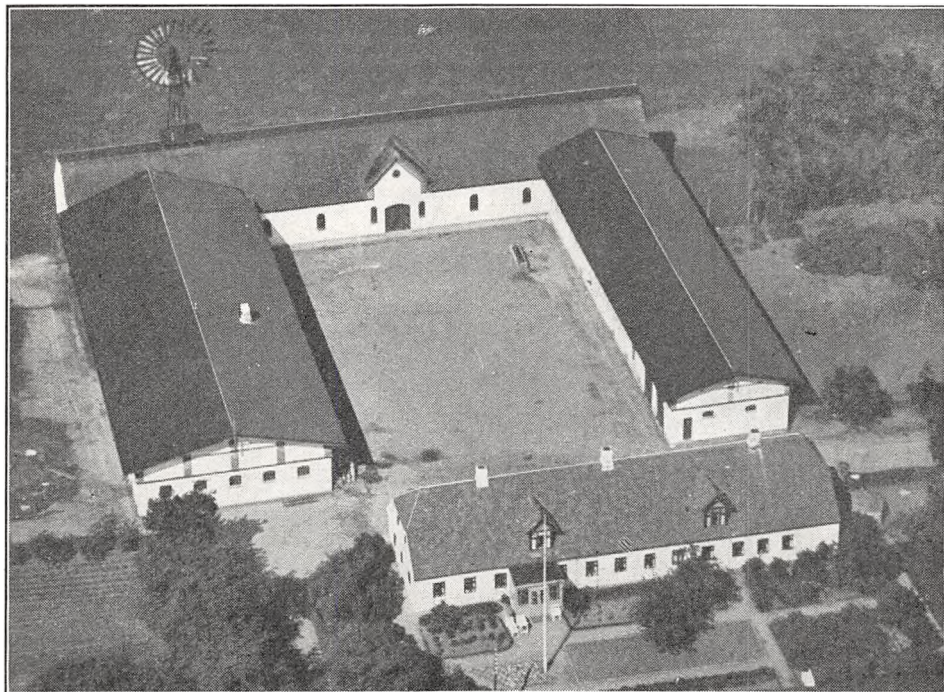
Gudumlund, under hvilken Gaard den derefter var Forpagtergaard; han solgte den i 1789 med 13 Td. Hrtk. og 47 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 11,000 Rd. til Gaardens Forp. J. Schmith, og Gaarden har siden været en Slægtsgaard i denne Familie. Ved hans Død i 1800 overtoges den af Enken og efter hendes Død i 1810 af Sønnen Johs. Fr. Schmith; han døde allerede i 1812, hvorefter Enken, Ane Kirstine Nissen, i 1814 ægtede P. Bierring. Efter hendes Død i 1835 arvedes Gaarden af Sønnen Claus N. Schmith og ved hans Død i 1867 af dennes Søn Claus Schmith. Efter hans Død overtoges den af Enken, Fru A. Schmith, efter hvem den i 1916 overtoges af de 2 Sønner, de nuværende Ejere.

(Til Gaarden hører de lyngklædte Lundby Bakker og Lundby Krat, et yndet Sommerudflugtssted for Aalborgenserne, ligesom Stedet benyttes til Folkemøder. Der er i 1888 rejst en Sten (en mægtig Overligger fra en Kæmpehøj ved Vaarst) til Minde om Stavnsbaandets Løsning i 1788, og i Bakkerne er der i 1919 rejst en Mindesten for Maleren Andersen-Lundby, hvor hans Barndomshjem har ligget; han døde i München i 1923).

VESTMARKGAARD, Fjellerad By, Gunderup Sogn, Gunderup-Nøvling Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Søren Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Vaarst, Afst. 3 km og 16½ km til Aalborg, Tlf. Fjellerad 24.

Matr.-Nr. 9a og 10a af Fjellerad, samlet Areal 90,5 ha, deraf 64 Ager, 8,8 Eng, 16,7 Hede og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 3 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 85,200 Kr. (96,300), Jordv. 55,200 Kr. (61,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 64,800 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Vestmarkgaard ligger i Fjellerad By; Agermarken er samlet ved Gaarden, Vest for denne, medens Engen ligger 2 km og Heden 3 km fra denne; Jorden bestaar af god Lermuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er nærmest fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid, og Jorden faar tilført Kridt, naar der viser sig Trang dertil. Engen er dels Haardbundseng paa Blaalér-Underlag, dels Højmose (Tørvejord).



Vestmarkgaard.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 8 Skifter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 6 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer og 2 Tyre, er af Korhorns-Race, den fornyes ved Indkøb (alle Kalve fedes); desuden tæller Besætningen for Tiden 40 Stude, deraf 20 to- og 20 treaarige; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Damgaard« i Fjellerad.

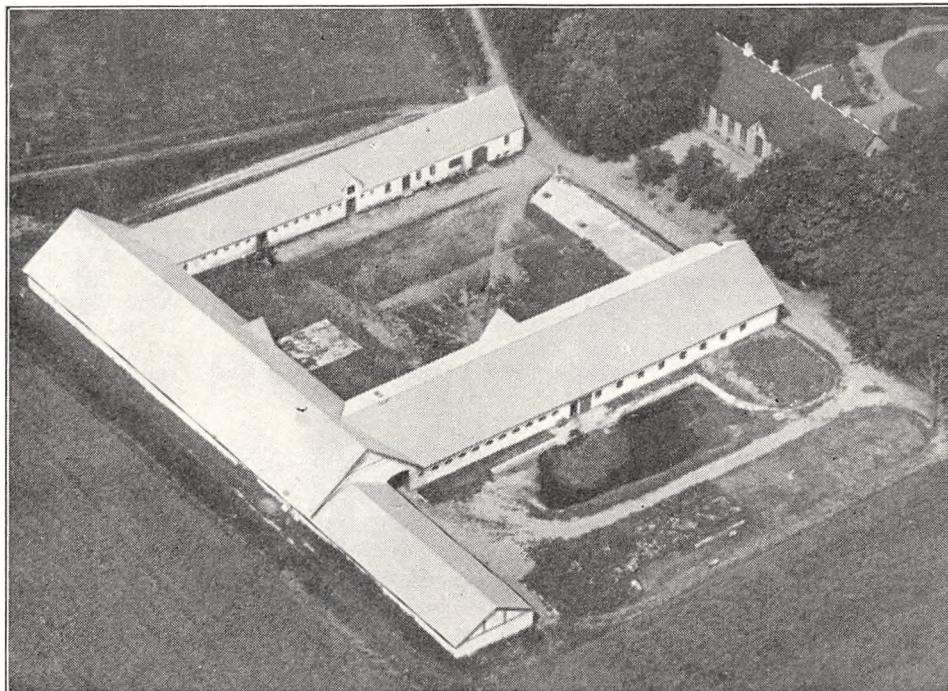
Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste af jydsk Race, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 235 Slagterisvin om Aaret (Pattegrise indkøbt); Gaarden har Kort til 121 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vestmarkgaard har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger, Avlsbygningerne opført i 1909 efter en Brand. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til Haven, som grænser ud til Landevejen, har lukket Veranda samt 2 Kviste til denne og Tag af Cementsten; den er opført i 1864, paalagt fast Tag i 1909, og den indeholder en stor god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er de 2 Sidelænger tækket med Tagpap; af disse rummer den nordlige Hestestald, Værelser til Folkene, Vognport, Brænderum og Hønsehus og den sydlige Ko- og Svinestald, sidstnævnte ind mod Gaarden. Længen mod Vest, Laden, som er tækket med Straa, har en Vindmotor paa Ryngingen. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, og Bygnin-

gerne har Lynafleder efter Netsystemet. Der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, Vindmotoren trækker Kværn m. m., og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Vestmarkgaard er dannet ved Sammenlægning af 2 Fæstegaarde under Grevskabet Lindenburg. Af disse har Matr.-Nr. 9a været drevet af Slægten siden Begyndelsen af forrige Aarh., da Søren Knudsen overtog den i Fæste; han afstod Fæstet i Begyndelsen af 1860'erne til Sønnen Peder Sørensen, som i Decbr. 1875 købte Gaarden til fri Ejendom. Efter hans Død i 1881 overtog Enken Gjertrud Cathr. Marie, f. Berthelsen, Gaarden og tilkøbte Nabogaarden, Matr.-Nr. 10a, hvorefter hun i 1896 afstod Ejendommen til Sønnen, den nuværende Ejer.

VISSEGAARD, Visse By, Nøvling Sogn, Gunderup-Nøvling Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. J. K. Andersen, Aagaardsholm, Postfb. og



Vissegaard.

nærmeste St. Gug, Afst. 1 km og 4 km til Aalborg, Tlf. Gug 44 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Visse og 9p m. fl. af Gug, samlet Areal 108,1 ha, deraf 51,5 Ager, 55 Kær og 1,6 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 110,000 Kr. (131,400), Jordv. 70,000 Kr. (86,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 100,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 50,000 Kr.; Lys og Kraft fra Aalborg Elektricitetsv. (Højsp.).

Vissegaard ligger ca. 1 km Sydvest for Gug St. ved Vejen fra Gug til Visse, en ca. 100 m lang Allé fører fra Vejen ind til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af kridtblandet Muld paa Kridtunderlag, Kærjorden er dog humusblandet Jord paa Ler- og Kridtunderlag. Terrænet er noget kuperet (Kæret fladt), Kultur og Gødningskraft god, kun en Del af Kæret er drænet, Jorden er ikke merglet, da den i sig selv er kalkholdig.

Gaarden drives siden 1. April 1928 af Forpagter N. Gregersen; Agerjorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Byg, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Byg el. Blandsæd, 5. Kartofler, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Kærjorden dyrkes i fri Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 10 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 5 Kalve, er dels af jydsk, dels af Korthorns-Race, den fornyes overvejende ved Indkøb, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Mejeriet »Godthaab« i Aalborg (privat).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 72 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Vissegaard har grundmurede rummelige, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, har Frontspids med Fremspring samt aaben Veranda til denne, lav Frontspids mod Syd til Gaarden, høj Kælder samt Tag af Tagpap; den indeholder en god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avlslænger er bygget i 1927 efter en Brand. Af disse rummer den vestlige Sidelænge, som har Tag af Cementsten, Fodermesterbolig, Værelser til Folkene og Hestestald, den østlige, der har muret Trimpel, Ko- og Svinestald og Længen mod Syd Lade; de 2 sidstnævnte er tækket med Asbest. Til den østlige Gavl af Laden er der opført en lavere Længe, tækket med Cementsten, den rummer Vognport samt Maskiner og Redskaber. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og Gaarden har Vand indlagt fra Aalborg Vandværk.

Vissegaard var i Begyndelsen af forrige Aarh. kun matrikuleret med 5 Td. Hrtk., men da hørte der 57 Td. Tiendehrtk. og 92 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Ejendommen. Den ejedes i 1806 af Løjtnant Chr. Christensen, som opdyrkede godt 40 ha Kær og Eng. Efter hans Død i 1815 solgtes den med ialt 64 Td. Hrtk. for 10,000 Rbd. Sølv og 28,000 Rbd. Sedler til Agent N. Borup, der i 1820 solgte den for 10,000 Rbd. Sølv til C. A. Bock. Efter hans Død i 1836 ejedes den af Chrf. Jelstrup som døde i 1868, og den købtes derefter paa 5. Auktion for 20,000 Rd. af Forp. paa Sohngaardsholm Joh. Vilh. Kähler. Efter hans Død solgte Enken i 1872 Gaarden med ca. 10 Td. Hrtk., Besætn. og Invt., et Tegl- og et Kalkværk for 40,000 Rd. til Ad. Chr. Møller, Kornumgaard; fra ham overtoges den senere af Landmandsbanken i Kbhvn., der i 1890 solgte den til S. Kollerup Nielsen, den havde da 160 ha med 10⁵/₈ Td. Hrtk. Efter hans Død solgte Dødsboet den i 1922 til den nuværende Ejer, som i 1928 frasolgte 50 ha, overvejende Hede og Plantage, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

CHRISTIANSHØJ, Romdrup By og Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. N. Bech, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. godt 2 km og ca. 11 km til Aalborg, Tlf. Klarup 6.

Matr.-Nr. 15a m. fl. af Romdrup, samlet Areal 70,5 ha, deraf 45 Ager, 23,5 dyrket Kær, 1 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 10 Td. 4 Skp.; Ejdskv. 82,000 Kr. (107,000), Jordv. 55,000 Kr. (74,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 98,000 Kr., Løsøret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 76,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Christianshøj ligger godt ½ km Øst for Romdrup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 14 ha Kærjord, som ligger 4 km fra denne, bestaar af god Muldjord paa Kridtunderlag, dog er 5—6 ha paa Sandunderlag; Kærjorden er dels Brunjord, dels humusblandet Jord paa Rød- og Blaalér-Underlag. Agermarken er højtliggende, men jævn, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, og der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Skovens Bevoksning er Gran.

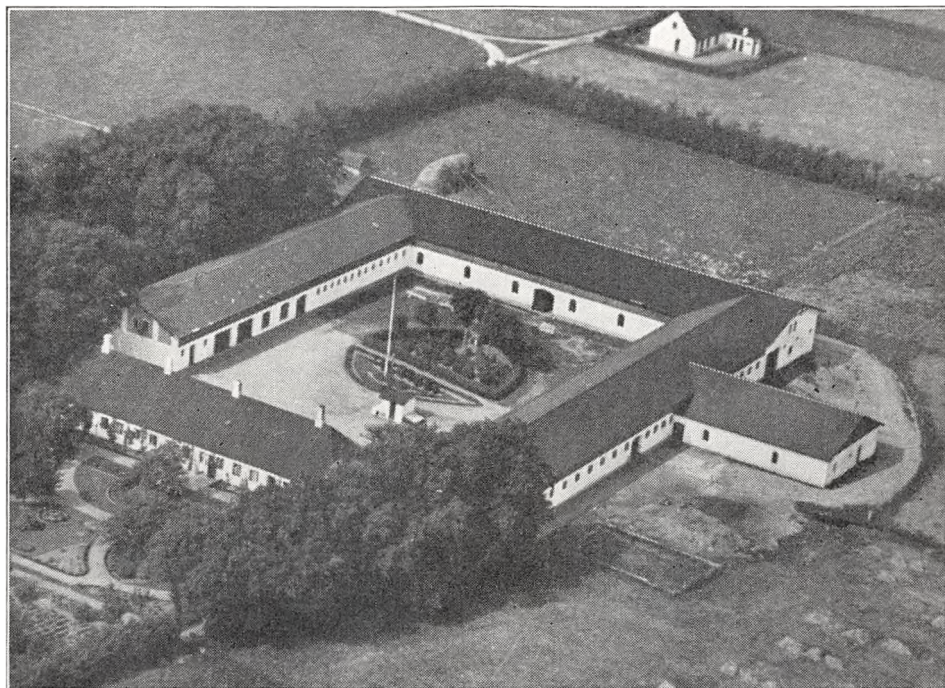
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 25 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3872 kg med 3,97 pCt. Fedt og knap 157 kg Smør, Mælken leveres til Romdrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges normalt 2—3 Føl aarlig (for Tiden dog intet Tillæg). Gaarden er Prøvecenter for Svin af dansk Landrace; Besætningen er for Tiden 10 Tillægssøer, der leveredes i Fjor 120 Slagterisvin, og Gaarden har Kort til 98 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

Christianshøj har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger, tækket med Tagpap. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne velholdte Have, indeholder en stor god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Trætrimpel, er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige, førstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Øst, og Lade i Længen mod Nord; desuden et Hønsehus Vest for Gaarden. Der er støbte Betonlofter i alle Stalde, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger højt, er der vid Udsigt over Omegnen, mod Nord over Limfjorden til Vendsyssel og mod Nordvest til Aalborg.

Christianshøj har været Fæstegaard under Lindenberg. Den købtes til Selveje i 1867 af den daværende Fæster Chr. Bech, som i 1902 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1934 er der frasolgt ca. 11,5 ha, deraf ca. 10 ha til Laur. Bech, Vellumgaard.



Christianshøj.

HENRIKSHOLM, Romdrup By og Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Valdemar Larsen, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. ca. 1½ km og 10 km til Aalborg.

Matr.-Nr. 9 m. fl. af Romdrup, samlet Areal 72,3 ha, deraf 28 Ager, 34,3 dyrket Kær, 9 Græsningsjord og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 8 Td. o Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 78,600 Kr. (89,300), Jordv. 52,600 Kr. (58,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsoret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 88,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

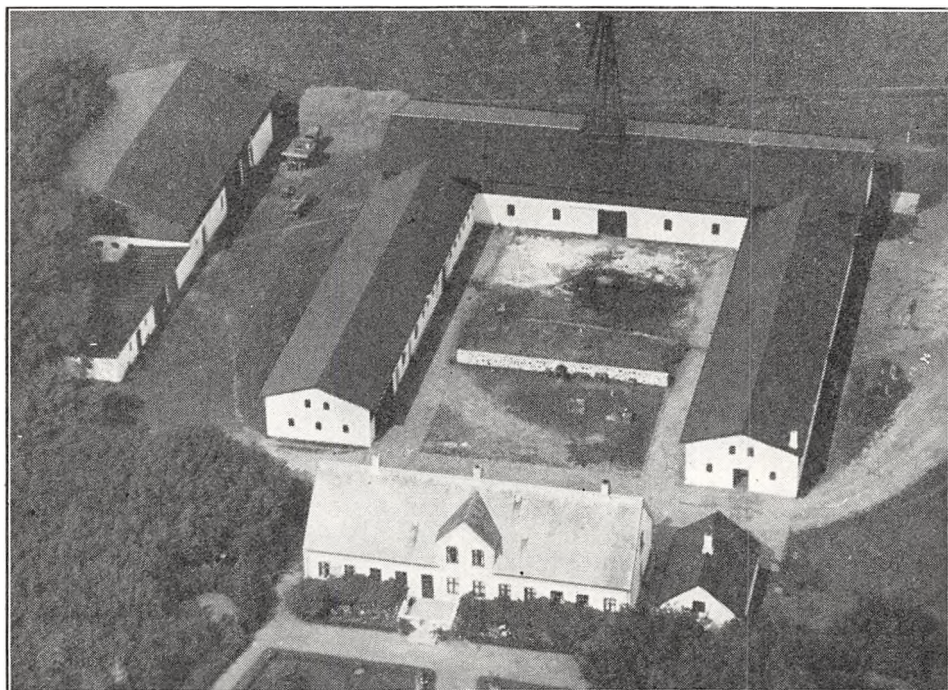
Henriksholm ligger i den vestlige Side af Romdrup By; Jorderne ligger paa 3 Steder, men ret godt for Gaardens Drift, dog er der 3 km til den ene Del af Marken, som er paa 35 ha; Jorden er overvejende god Lermuld paa Mergel- og Kalkunderlag, 8 ha er Brunjord paa Lerunderlag, og Græsningsjorden er Lermuld, ligeledes paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (sund Jord), der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er meget kalkholdig.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Havre, 4. Byg, 5. Roer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 10 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 38 Malkekøer, 1 Tyr og 48 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Romdrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; den har tidligere været større, og der leveredes da ca. 225 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 100 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Henriksholm har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der er opført i 1902, ligger mod Syd til Haven, til hvilken den har Karnap med Frontspids; den indeholder en stor god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Pandeplader,



Nørkær.

er opført efter en Brand i 1903. Af disse er der Vognport med Værelser ovenover til Folkene, Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Vest for Gaarden en Halvtagsbygning, tækket med Tagpap, den rummer Redskaber og Maskiner. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Henriksholm ejedes i forrige Aarh. af Henr. Poulsen, hvis Arvinger i 1883 solgte den til Villads Villadsen fra Øster Uttrup, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1928.

NØRKÆR, Romdrup By og Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Kr. Klausen, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. 1½ km og 10 km til Aalborg, Tlf. Klarup 10.

Matr.-Nr. 13a m. fl. af Romdrup, samlet Areal 96,5 ha, deraf 91,5 Ager, 3,5 Fjordeng og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 1 Fdk. ½ Alb.; Ejdkv. 106,000 Kr. (120,000), Jordv. 77,500 Kr. (85,000); Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 90,000 Kr., Løsøret i »Vermund« for 110,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Nørkær ligger ca. 1½ km Nord for Klarup By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god mild Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur

og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Engen er god Fjordeng.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 15 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 2800 kg aarlig, Mælken leveres til Klarup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage og 4 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer (hidtil 10); der er indtil nu leveret ca. 280 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 116 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar og en Væder, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Nørkær har dels grundmurede, dels betonstøbte, hvidpudsede gode Bygninger, opført i 1911. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, har aaben Veranda og Frontspids til denne samt Skifertag; den indeholder en stor god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avslænger, som har Trætrimpel, er tækket med Tagpap. Af disse er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige og Lade med en Vindmotor paa Rygningen i Længen mod Nord. Desuden Vest for Gaarden en Længe, der rummer Lade og Ungkvægstald med Magasin over sidstnævnte, og til den sydlige Gavl af denne er der tilbygget en Halvtagsbygning, som rummer Hønsehus og Maskiner. Endvidere Øst for Hovedbygningen et Vadskehus, der er tækket med Tagpap ligesom den forannævnte Længe. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Vindmotoren trækker Kværn og Hakkelsemaskine, og der hører et Hus til Ejendommen.

Nørkær er dannet af Søren Nørgaard, Romdrup, der i 1848 fra sin Gaard udskilte en Parcel paa 22 ha til sin Søn J. P. S. Nørgaard. Efter hans Død i 1877 overtoges Gaarden af Broderen N. S. Nørgaard, som i Juni 1900 solgte den til N. Chr. Pedersen; han tilkøbte i 1902 Matr.-Nr. 16f med 1,7 ha (det Areal, hvortil Gaarden flyttedes i 1911), 1905 Strandgaarden med 20,4 ha, i 1907 18,8 ha fra Romdrupholm og samme Aar en mindre Gaard ved Klarup St. paa 10 ha, hvoraf dog de 4 ha solgtes til Byggegrunde til 6 Huse og et Bageri. I 1911 købtes dernæst 27,6 ha fra Christianshøj, hvorved Nørkær fik sit nuværende Areal, og samme Aar flyttedes Gaarden lidt mod Vest til sin nuværende Plads, og de nuværende Bygninger opførtes. N. Chr. Pedersen solgte derefter i 1920 Nørkær til den nuværende Ejer, som i 1925 har mageskiftet 20 ha, hvorved Gaardens Jorder blev helt samlet.

ROMDRUPGAARD, Romdrup By og Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. P. Bastholm, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. 1½ km og 10 km til Aalborg, Tlf. Klarup 32.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Romdrup, samlet Areal 77,2 ha, deraf 55 Ager, 21 Kærjord med vedvarende Græs og 1,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 90,700 Kr. (99,700), Jordv. 63,700 Kr. (68,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsoret i Nye Danske af 1864 for 88,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Romdrupgaard ligger i den sydvestlige Side af Romdrup By; af Jorderne, der ligger paa 3 Steder, men dog ret godt for Gaardens Drift, er 48,5 ha god Muldjord paa Kalk- og Kridtunderlag og 27,5 ha Brunjord paa Blaalér-Underlag (Kærjord). Terrænet er ret jævnt, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Jorden dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Blandsæd, 3. Roer, 4. Havre, 5. Byg, 6. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 21 ha med vedvarende Græs. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 85 Sække Superf. og 50 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Romdrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8—10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin aarlig af eget Tillæg. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Romdrupgaard har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, er opført i 1874; den indeholder en god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Trætrimpel og Tag af Pandeplader, er opført efter en Brand i 1931. Af disse er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Kostald (ind mod Gaarden) og Svinestald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord (med muret Trimpel mod Nord). Desuden Vest for Hovedbygningen en mindre Længe, som har Tag af Pandeplader og Tagpap, den rummer Hønsehus samt Maskiner og Redskaber. I Staldene er der ildfaste støbte Lofter, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen.

Romdrupgaard ejedes i forrige Aarh. af Sognefoged Chr. Sørensen, som i 1879 solgte den med ca. 83 ha, Besætn. og Invt. for 63,000 Kr. til Hasle. (Paa Ejendommen hvilede der en aarlig Aftægt, kapitaliseret til 400 Kr.); han solgte i 1900 Gaarden til Rasm. J. Kinnerup, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1910. I 1927 er der tilkøbt ca. 16 ha.

(I det 15de Aarh. nævnes i Romdrup en Hovedgaard, »Romdrupgaard«, som i 1453 købtes af Biskop Knud i Viborg).

ROMDRUPHOLM, Romdrup By og Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg A., Ejer P. A. Pedersen, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. 1½ km og 10 km til Aalborg. Matr.-Nr. 19e m. fl. af Romdrup.

Romdrupholm er oprettet i 1873 af Etatsrd. A. Branth, Klarupgaard, af Jorder, der tidligere blev drevet under Klarupgaard, samt nogle mindre Ejendomme; han overdrog den i 1880 til sin Søn Gustav Branth, som havde haft den i Forpagtning siden 1873 (155 ha, 12 Td. Hrtk. med Besætn. og Invt. for 140,000 Kr.). Efter hans Død i 1908 solgte Enkefru Th. Branth, f. Kjeldsen, i 1910 Gaarden med Besætn. for 115,000 Kr. til P. Rask, der var da frasolgt en stor Del af Jorden; han solgte i 1914 Ejendommen med 104 ha, Besætn. og Invt. for 137,500 Kr. til Kjertinge, som i 1917 solgte den med 104 ha, Besætn. og Invt. for 182,000 Kr. til et Konsortium. Fra dette overtoges Gaarden af P. Peen, der i 1918 solgte den til Martin Nielsen for 236,000 Kr.; han frasolgte yderligere en Del Jord, og efter at Avlsbygningerne var nedbrændt i 1932, solgte han samme Aar Gaarden med 74 ha, 6½ Td. Hrtk. for 156,286 Kr. til den nuværende Ejer, der har fortsat med Gaardens Udstykning. Der er saaledes oprettet en Gaard paa 14 ha med Hovedparcels-Forpligtelsen, 4 Huse, hver med 7,2 ha, og ét med 5,5 ha, alle med Kreditforeningslaan. Desuden er der frasolgt ca. 11 ha som Tillægsparceller til allerede bestaaende Brug, og der er i Foraaret 1934 kun ca. 14 ha tilbage foruden Have og Gaardsplads, hvilket Areal ogsaa agtes udstykket.

Den anselige Hovedbygning, som laa mod Øst til Haven med stor Veranda til denne, har meget høj Kælder, Frontspids til Gaarden og Tegtag.

SOFIEHOLM, Romdrup By og Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer J. Chr. Bech, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. ½ km og 9 km til Aalborg, Tlf. Klarup 31.

Matr.-Nr. 18a m. fl. af Romdrup og 7d af Klarup, samlet Areal 69 ha, deraf 50 Ager, 18 dyrket Kær og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 77,600 Kr. (90,200), Jordv. 50,300 Kr. (56,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsoret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 65,800 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Sofieholm ligger ved Vejen Klarup-Romdrup; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 14 ha, som ligger 1½ km fra denne, er 50 ha god Muldjord paa Kridtunderlag og de 18 ha Kærjord Brunjord paa Lerunderlag. Agermarken er let kuperet, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

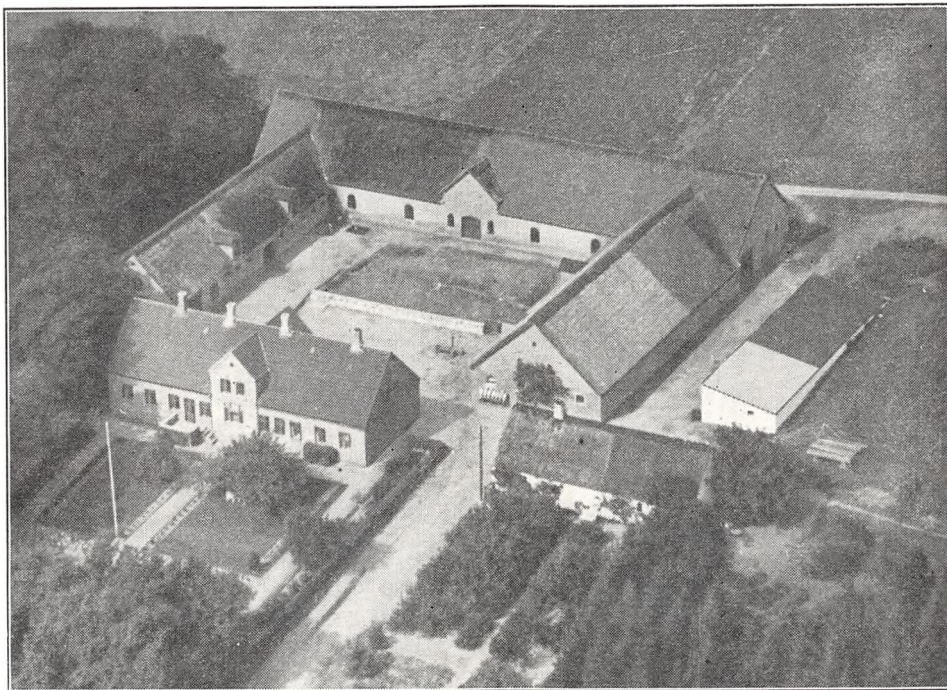
Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Blandsæd, 6.—7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 1 Tyr og 44 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3594 kg med 3,98 pCt. Fedt og 160 kg Smør, Mælken leveres til Romdrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 jydsk Arbejdsheste, deraf flere stambogsførte og præ-

mierede Følhopper, samt for Øjeblikket 6 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil lev. ca. 180 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 92 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Sofieholm har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne gl. Have, har aaben Veranda til denne, gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den rummer en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Længer er der Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald med Tag af Pandeplader, til hvis nordlige Gavl der er tilbygget en Halvtagsbygning, tækket med Tagpap, den rummer Redskaber og Maskiner samt Vognport, og Øst for Hovedbygningen en straaetækt Længe, som rummer Vadske-, Brænde- og Hønseshus. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger.



Sofieholm.

Sofieholm, som har været Fæste under Klarupgaard, var i flere Slægtled bortfæstet inden for Slægten Nielsen, af hvilke den daværende Fæster købte den til Selveje i 1850. Den ejedes derefter af P. Nielsen, efter hvis Død den overtoges af Enken; hun afhændede den i 1904 til sin Svigersøn Anders Bech, der i 1933 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer.

VELLUMGAARD, Romdrup By og Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Laurits Bech, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. 1½ km og 10 km til Aalborg, Tlf. Klarup 20.

Matr.-Nr. 5 m. fl. af Romdrup, samlet Areal 64,3 ha, deraf 63,3 Ager og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 9 Td.; Ejdskv. ca. 75,600 Kr. (72,000), Jordv. ca. 54,400 Kr. (46,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 73,000 Kr., Løvsøret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 68,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Vellumgaard ligger i den sydlige Side af Romdrup By; af Jorderne er 23 ha samlet ved Gaarden, 25 ha ligger 1 km og 15,3 ha 4 km fra denne; 15 ha er Lermuld paa Lerunderlag, 27 ha Muldjord paa Kridtunderlag og 21 ha Brunjord paa Blaalér-

Underlag. Terrænet er til Dels fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er meget kalkholdig.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Havre, 4. Roer, 5.—6. Byg, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger 16,5 ha med vedvarende Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf., 15 Kalig. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes overvejende ved Indkøb af Græskreaturer, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes 12—14 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 167 kg aarlig, Mælken leveres til Romdrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 350 Slagtersvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 171 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vellumgaard har grundmurede, hvidpudsede nye, gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført ca. 1856, ligger mod Nord til Haven; den har en frembygget Karnap med Frontspids til denne og er tækket med Tegl; den indeholder en god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som er opført efter en Brand i 1927, har Trætrimpel og Tag af Pandeplader. Af Længerne er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den vestlige og Lade i Længen mod Syd. Desuden Vest for Gaarden et Hønsehus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. I Staldene er der ildfaste støbte Loftter, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt.

Vellumgaard, som har været Fæste under Lindenborg, var omkring Midten af forrige Aarh. bortfæstet til S. J. Kjeldsen. Efter hans Død overtoges Fæstet af Enken Christiane, f. Christensen, der i Novbr. 1874 købte den til fri Ejendom. Hun ægtede senere Joh. Fr. Hoff fra Nr. Uttrup, som i 1896 solgte Gaarden til Jens Jensen Bech, og han overdrog den i 1928 til Sønnen, den nuværende Ejer. I 1934 er der tilkøbt ca. 10 ha fra Gaarden Christianshøj i Romdrup.

KLARUPGAARD, Klarup Sogn og Komm., Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. S. Just, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. 1½ km og 10 km til Aalborg, Tlf. Klarup 9.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Klarup og 18b m. fl. af Mov, samlet Areal 165,5 ha, deraf 144,5 Ager, 8 Skov, 11 Mose og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 22 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.; Ejdkv. 190,000 Kr. (210,000), Jordv. 145,500 Kr. (152,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 160,600 Kr., Løstøret i »Danmark« for 169,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Klarupgaard ligger ½ km Nord for Klarup By med Indkørsel gennem en Allé fra Byen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Mosen, som ligger ca. 8 km fra denne i Lille Vildmose, bestaar af god dyb Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Mosen er lyngbevokset Højmose med prima Tørv, Skovens Bevoksning Bøg og blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med nogen Frøavl af Engsvingel: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Havre, 6. Byg, 7. Kløver og Græs, 8. Frø. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 170 Sække Superf. og 100 Sække Kvælstof.

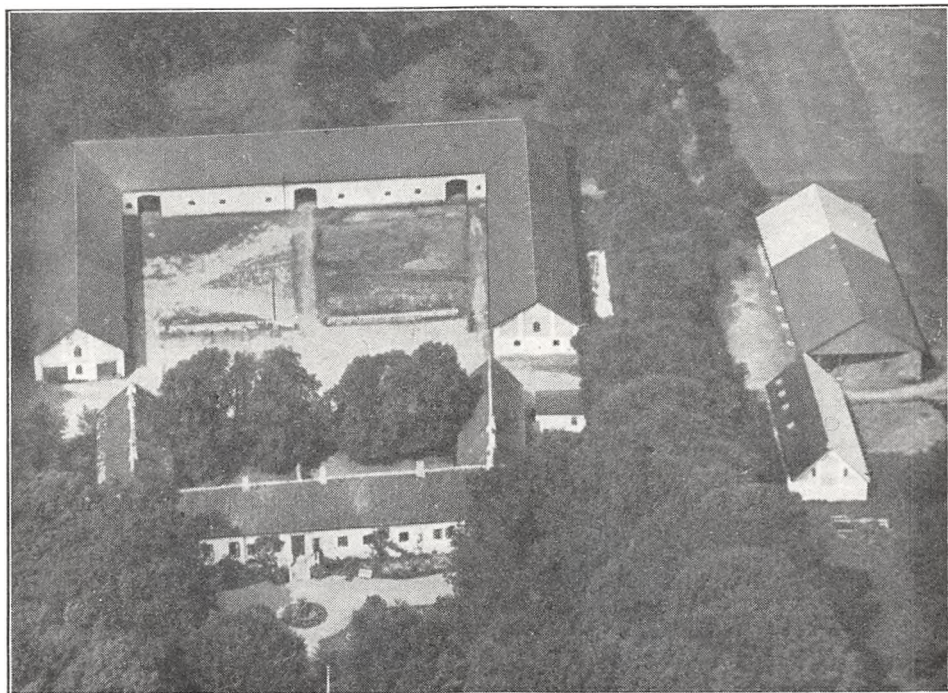
Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 2916 kg med 3,71 pCt. Fedt og 121 kg Smør, Mælken leveres til Klarup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste og for Øjeblikket 5 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesæt-

ningen er for Tiden 30 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 450 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 200 Svin aarlig. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Klarupgaard Hovedbygning, der ligger mod Syd til Haven, bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje, som danner en aaben Gaard mod Nord mod Avlsgaarden. Af de 3 teglhængte Længer er Hoved- eller Midterfløjen opført i det 18de Aarh., overvejende bygget af overpudset Egebindingsværk; den har aaben Veranda til Haven og Frontspids mod Nord og indeholder en stor køn Bolig. Af de 2 grundmurede Sidefløje, som er opført i 1847—48, er der Værelser i den østlige og Økonomilejlighed i den vestlige. Gaarden, fra hvilken der fører en Allé til Klarup, ligger kønt ved sin gl. Have, som gaar over i Skoven.

Avlsbygningerne, der er opført efter en Brand ved Lynnedslag i 1858, bestaar af 3 sammenbyggede grundmurede, hvidpudsede Længer med muret Trimpel og tækket med Tagpap, denne

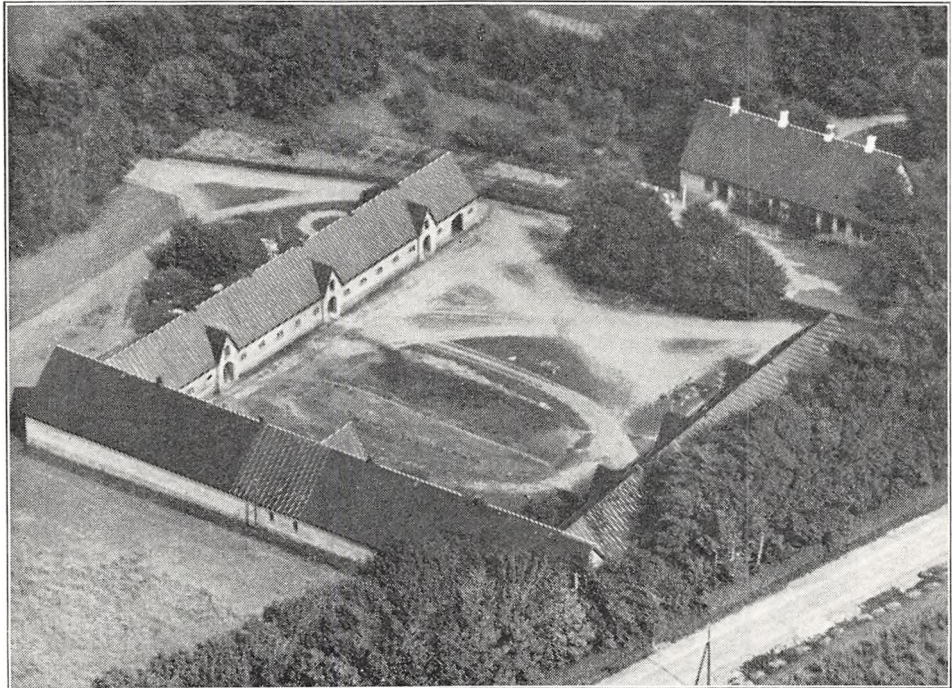


Klarupgaard.

erstattes nu efterhaanden med Pandeplader. Af Længerne er der Garage og Vognport samt Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Nord. Desuden Øst for Gaarden en Hjelm med Tag af Pandeplader og Tagpap og Øst for Hovedbygningen et teglhængt Hønsehus, en Længe, som indeholder Tractorrum og Brænderum, samt en Svinestald, tækket med Pandeplader og Tagpap. I en Del af Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører 3 Huse til Ejendommen.

Klarupgaard fremtræder allerede i Historien under Erik Menved, der saa vidt vides skænkede den til Viborg Bispestol. I 1422 gav Biskop Lage Glob Livsbrev paa Gaarden til Laur. Lunov, og i det følgende Aarh. var den forlenet bort til Otto Stampe, Niels Eskildsen Høg, Mogens Stampe og Bagge Griis; sidstnævnte havde den under Grevens Fejde, og Gaarden var under denne i 1534 én af de første Herregaarde, der blev afbrændt, og samtidig blev Griis dræbt i Aalborg. Ved Reformationen inddroges Gaarden af Kronen, som i 1540 mageskiftede den til Erik Høg, efter hvem den ejedes af Sønnen Jørg. Høg. Efter ham overtoges den af Sønnen Erik H. (der døde i 1612) og Datteren Else Høg, som var gift med Jac. Vind. Efter disse ejedes den af Sønnerne, Rigsrd. Iver Vind og Admiral Henr. Vind, af hvilke sidstnævnte døde i 1633; hans Datter Anne Vind bragte derefter Gaarden til sin Mand, Jægern. H. Dipholdt v. Dehn Rottfæls, efter hvis Død i 1665 Sct. Nicolai Kirke i Kbhvn. gjorde Indførsel i Gaarden for et Tilgodehavende. Denne solgte den i 1668 med 18 Td. Hrtk. og 55 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Poul Kriesch, efter hvem den i 1680'erne kom til Tøger Lassen til Rødslet, efter hvis Død i 1689 den overtoges af Enken, Fru Magd. v. Ginchel. Efter hendes Død i 1703 solgte Arvingerne den i 1705 med 26 og 138 Td. Hrtk. til Oberst Heinrich Rosenauer, efter

hvis Død i 1729 den overtoges af Enken; ved hendes Død i 1736 tilfaldt den ifl. Testamente af 1726 Jomfru Margr. Cathr. Schrader, der i 1733 ægtede Kancellird. Chr. Ulrik Hauch. Efter hans Død i 1739 ægtede hun i 1743 Jørg. Hauch; han solgte i 1757 Gaarden med Tiender og Gods, ialt 40r Td. Hrtk., til Kmr., Amtsforv. Chr. Christensen, efter hvis Død i 1779 den overtoges af Sønnen Verner Christensen. Han opdyrkede godt 80 ha, dels paa selve Gaarden, dels paa Afbyggergaarden Christiansholm, den nuværende Stranderholm, og efter hans Død i 1819 overtoges Gaarden af Sønnen, Overkrigskommissær Chr. Christensen; som Eksempel paa, hvor haard Landbrugskrisen var i 1820'erne, kan anføres, at han tilbød Klarupgaard, der var en privilegeret Hovedgaard med komplet Bønderfæstegods m. m., i Bytte for Embedet som Birkedommer og Skriver ved Lindenberg Birk, der var lønnet med 500 Rd. og fri Bolig, men Birkedommer Hvass turde ikke bytte. Christensen solgte den i 1840 med komplet Gods til H. C. Søltoft, som i 1847 solgte den til Kmr. H. Kalko og A. Branth til Høstemark. Sidstnævnte, der blev Eneejer i 1858



Kærager.

og døde som Etatsrd. i 1891, var en meget dygtig Landmand, der drev Gaarden stærkt frem. Ved Overtagelsen henlaa Jorderne noget spredt og for en stor Del som Græsningsjord, men ved Mageskifte og Køb samlede han efterhaanden Jorden omkring Gaarden, og i Tiden 1860—70 mergledes og drænedes derefter det meste af Jorden. (Plantagen ved Gaarden er plantet i 1867—69). Da Sønnen Carl Branth, Kærager, ved Faderens Død i 1891 overtog Gaarden (med Klarup, Storvorde og Sejlflod Kirker) for 320,000 Kr., var Ejendommen paa 217,5 ha med ca. 30 Td. Hrtk.; han solgte den i 1918 for 500,000 Kr. til P. Buksted (der medfulgte 30 gode Heste, men ingen klovbærende Dyr, da Gaarden havde været drevet kvægløst i flere Aar), og af ham købte den nuværende Ejer den i 1928.

KÆRAGER, Klarup By og Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Prpt. A. P. Petersen, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. godt 2 km og ca. 11 km til Aalborg, Tlf. Klarup 5.

Matr.-Nr. 4 m. fl. af Klarup og 9a af Storvorde, samlet Areal 76,2 ha, deraf 73 Ager og 3,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 2 Skp. 2¼ Alb.; Ejdskv. 92,000 Kr. (116,000), Jordv. 65,700 Kr. (75,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 90,000 Kr., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 90,000 Kr.; Lys og Kraft fra Øst-himmerlands Elektricitetsforsyning.

Kærager ligger 1 km Øst for Klarup By ved Vejen til Storvorde; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er Halvdelen god Lermuld paa Kalk- og Lerunderlag, Resten kalkblandet Muldjord paa Kalkunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, men ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Roer, 4. Havre, 5. Kartofler, 6. Havre el. Byg, 7. Kløver og Græs. Uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Klarup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 130 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbes); Gaarden har Kort til 90 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kærager har grundmurede gode Bygninger, tækket med Tagpap. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, har aaben Veranda til denne; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Værelser til Folkene, Vognport, Hønsehus, Svine- og Ungkvægstald i den sydlige Sidelænge, Heste- og Kostald i den nordlige og Lade i Længen mod Vest. I Ko- og Hestestalden er der ildfast Loft af murede Hvalvinger paa Træbjælker, i Svinestalden af Lægter, dækket med Ler. Gaarden ligger kønt ved sin store Have, skærmet ved Læplantning.

Kærager ejedes i forrige Aarh. af Carl Branth, en Søn fra Klarupgaard, og af ham købte den nuværende Ejer, som da var Bestyrer af Taarupgaard, den i 1907, 89 ha med $12\frac{3}{8}$ Td. Hrtk. for 110,000 Kr. I Efteraaret 1933 er der frasolgt 12 ha som Tillægsparceller til allerede bestaaende Smaabrug, Gaarden har derved faaet sit nuværende Areal, og dens Hartkorn vil som Følge deraf blive noget mindre end nævnt foran.

STRANDERHOLM, Klarup Sogn, Romdrup-Klarup Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Godsejer O. Nymann, Postfb. og nærmeste St. Klarup, Afst. 4 km og $12\frac{1}{2}$ km til Aalborg, Tlf. Klarup 4.

Matr.-Nr. 1b m. fl. af Klarupgaard, 7c m. fl. af Klarup og 1a m. fl. af Storvorde, samlet Areal 286,5 ha, deraf 280 Ager og 6,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 16 Td. 4 Skp. o Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 293,800 Kr. (281,000), Jordv. 199,600 Kr. (225,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 250,000 Kr., Løspret i »Danmark« for 345,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

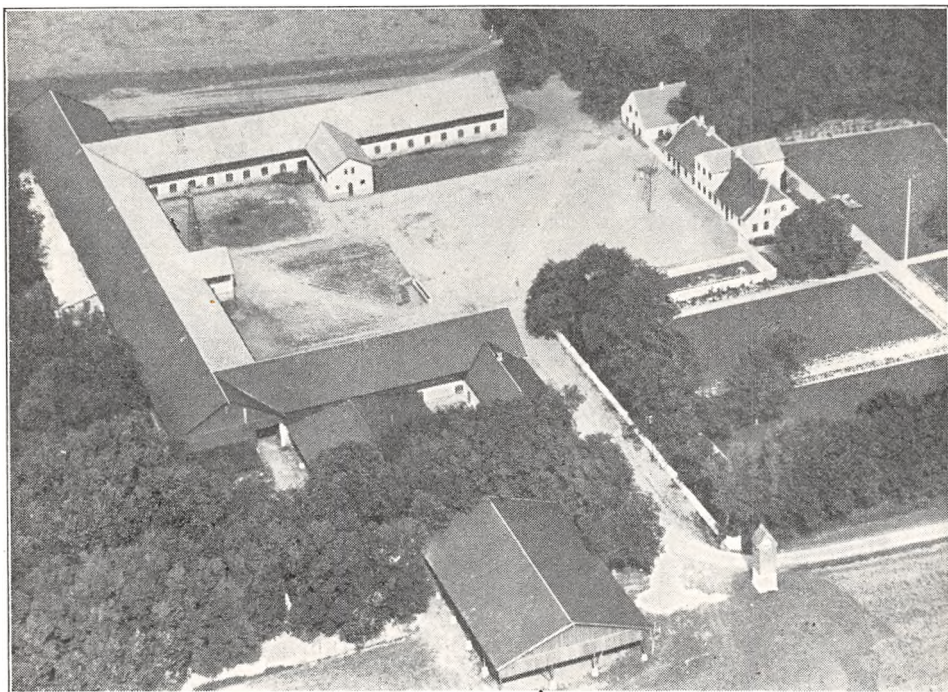
Stranderholm ligger godt $2\frac{1}{2}$ km Nord-Nordøst for Storvorde, kun $\frac{3}{4}$ km fra Limfjorden; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, bestaar af god dyb Lermuld paa Kalk- og Blaalér-Underlag, det er meget frodig Jord, som er skærmet ved en Dæmning ved Limfjorden, og som for en Del afvandes ved Pumpning. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er meget kalkholdig.

Jorden dyrkes i fri Drift med en Del Frøavl af Engsvingel og andre Græsarter; 55 ha henligger med vedvarende Græs til Løsdrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 500 Sække Superf. og 350 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 170—180 Malkekøer, 4 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Klarup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 20 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor. Der er hidtil leveret ca. 500 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 314 Svin aarlig. Der holdes 17 Faar og 1 Væder, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Stranderholm Hovedbygning, der ligger mod Øst til den store kønne Have, er opført af hvidpudset Grundmur, har stor gennemgaaende Frontspids med en Udbygning samt en aaben Veranda mod Øst til Haven og Tegtag; den indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder. De 3 sammenbyggede Avslænger, som har Kampestensokkel, Trætrimpel og overvejende er tækket med Tagpap, er opført efter en Brand i 1912. Af disse er der Kostald i den nordlige Sidelænge, der er udvidet med en kort Sidelænge, et Roehus, mod Syd til Gaarden; den sydlige Sidelænge, som rummer Hestestald og har Magasin paa Loftet, er udvidet med 2 Sidelænger mod Syd, af hvilke den østlige rummer Værelser til Folkene, den vestlige en Hjelm og Længen mod Vest Lade; til Vestsiden af denne er der til den nordlige Halvdel tilbygget en Halvtagsbygning, som rummer Svinestald. Paa Laden og Kostalden (med Roehuset) er Paptaget ind mod Gaarden erstattet med Pandplader, og til den sydlige Ende af Laden er opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner. Endvidere Syd for Gaarden en Hjelm samt et Hønsehus.



Stranderholm.

I Ko- og Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Ajlebeholderen er bygget under Kostalden. Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, og der hører 3 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, knap en km fra Limfjorden med Udsigt over denne til Vendsyssel.

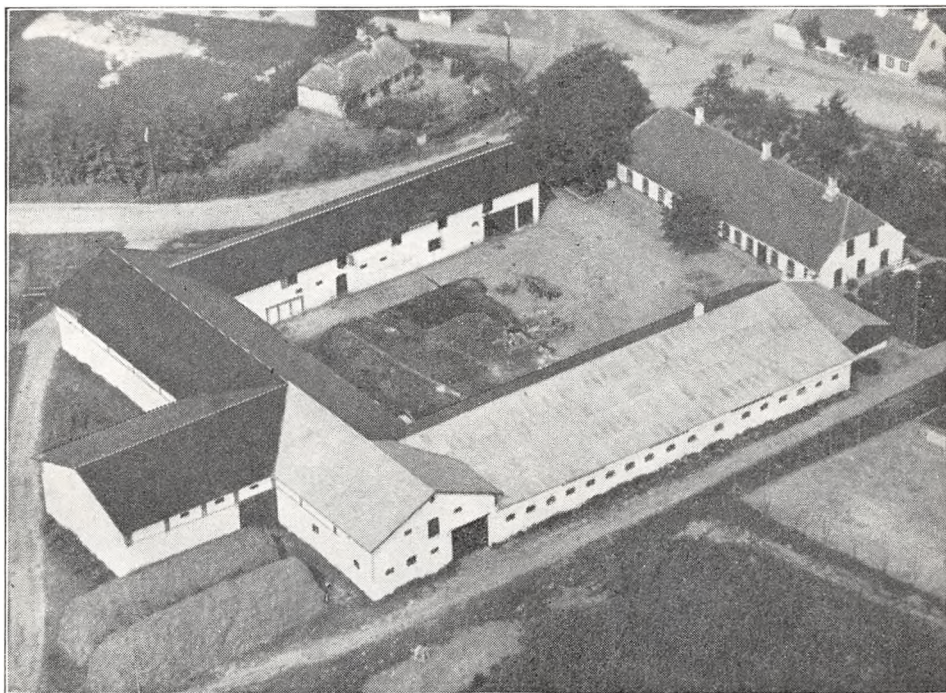
Stranderholm, som tidligere hed Christiansholm, er en Parcelgaard fra Klarupgaard, udskilt fra denne i Begyndelsen af forrige Aarh. af Ejeren Verner Christensen, der fraskilte de længst bortliggende Jorder ud mod Fjorden og opførte Gaarden paa disse; den solgtes senere af Etatsrd. A. Branth til C. E. Bendz, som i 1872 solgte den med 270 ha, deraf 182 Ager, 44 Eng og 44 Salteng, Besætn. og Invt. til Forv. Th. E. Hjorth fra Thustrup for 224,000 Kr. Siden overtoges den af et Konsortium, der i 1903 solgte den til Forp. paa Pandum, cand. phil. Chr. Preetzmann for 175,000 Kr.; han solgte den i 1916 til Jens Nymann (nu Sæddingegaard paa Lolland), af hvem Broderen, den nuværende Ejer, købte den i 1917. Samme Aar tilkøbtes der en mindre Gaard paa ca. 16 ha, som drives under Stranderholm, og hvis Jorder støder til dennes.

MELGAARD, Storvorde By, Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer K. N. Melgaard, Postfb. og nærmeste St. Storvorde, Afst. 200 m og 12½ km til Aalborg, Tlf. Storvorde 35.

Matr.-Nr. 8a m. fl. af Storvorde, samlet Areal 82,5 ha, deraf 65 Ager, 16,5 Kær

og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. ca. 10 Td.; Ejdskv. 77,000 Kr. (106,700), Jordv. 48,300 Kr. (72,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 65,000 Kr., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 60,000 Kr.; Lys fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Melgaard ligger midt i Storvorde By; af Jorderne er 11 ha samlet ved Gaarden, Resten ligger noget spredt; Agermarken bestaar af god Muldjord paa Ler- og Kridtunderlag, Kærjorden er mild Muldjord paa Lerunderlag. Agermarken er let kuperet, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.



Melgaard.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 50 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

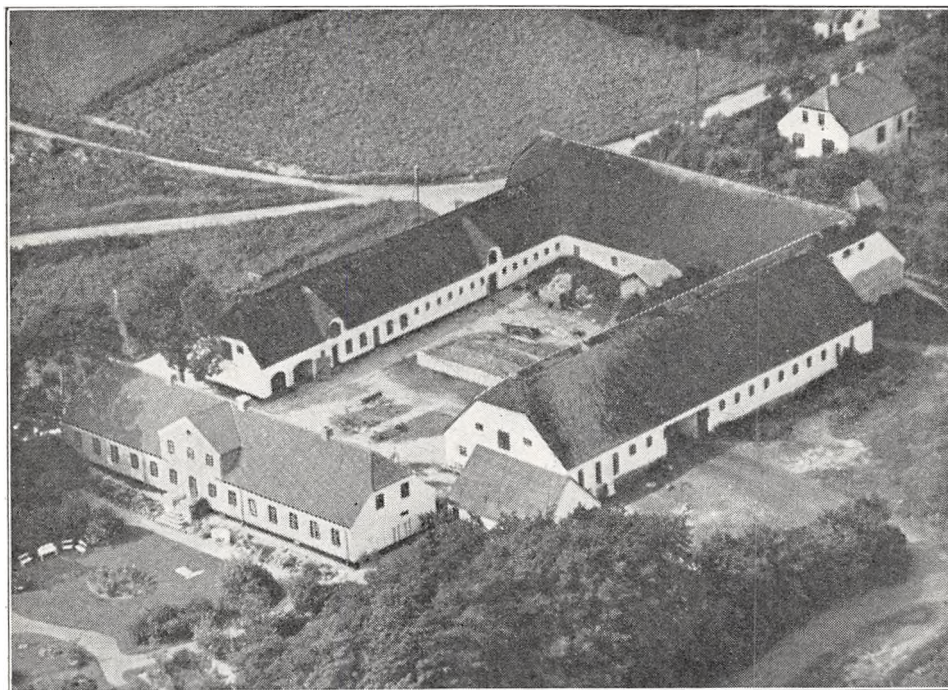
Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, der er indkøbt en Del røde Køer i den senere Tid, men Besætningen agtes fremtidig fornyet ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Klarup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret 170—200 Slagterisvin om Aaret (de øvrige Pattegrise indkøbt); Gaarden har Kort til 92 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Melgaard har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Øst til Haven, er opført noget over Midten af forrige Aarh.; den indeholder en god Beboelse. De 3 sammenbyggede Avslænger, som har muret Trimpel og overvejende er tækket med Tagpap, er opført efter en Brand i 1908. Af disse rummer den nordlige Sidelænge Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald; i de 2 andre Længer er der Ko- og Svinestald i den sydlige Sidelænge, der mod Syd er tækket med Pandeplader, og Lade i Længen mod Vest; denne er udvidet med en Sidelænge mod Vest. Desuden Øst for den sydlige Sidelænge et Bræn-

dehus, tækket med Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Melgaard, som har været Fæste under Klarupgaard, var i flere Aar bortfæstet inden for Slægten Melgaard. Under Landbrugskrisen i 1820'erne købte Chr. Nielsen Melgaard den til fri Ejendom; han afstod den ca. 1857 til Sønnen Lars Christensen (Melgaard), der i 1897 overdrog den til sin Søn Chr. Jensen Larsen (Melgaard). I Aug. 1908 mageskiftede han den til sin Fætter, den nuværende Ejer, med dennes Gaard, som laa i den sydlige Del af Byen (Mageskiftet gjaldt dog væsentligst kun Bygningerne). Siden er der tilkøbt enkelte Parceller, hvorved Gaarden naaede en Størrelse af 95 ha, men i 1931 er der til en Søn, som ejer en Gaard i Byen, afgivet ca. 12 ha, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.



Just Krogh Niensens Gaard i Sejlflod By.

GAARD I SEJLFLOD BY, Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Just Krogh Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Sejlflod, Afst. $\frac{1}{2}$ km og godt 15 km til Aalborg, Tlf. Storvorde 6.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Sejlflod, samlet Areal 99,8 ha, deraf 22 gl. Ager, 60,8 dyrket Kær, 1 Have og Gaardsplads og 16 ha Græsningsjord, Hrtk. 8 Td. 4 Skp. 3 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 104,800 Kr. (115,700), Jordv. 70,200 Kr. (81,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsporet i Aalborg-Hjørting A. Brandf. for 80,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

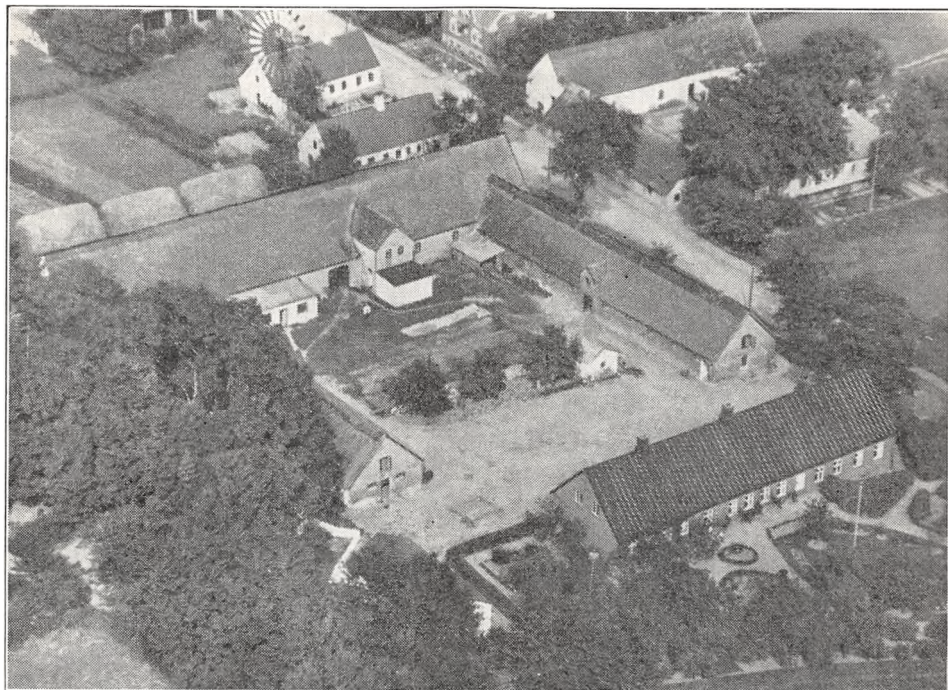
Gaarden ligger i den sydlige Side af Sejlflod By ved Vejen til Gudumholm; Jorderne ligger paa 3 Steder, 58 ha samlet ved Ejendommen, 26 ha nær denne og 16 ha ca. 3 km fra Gaarden ved Limfjorden; den gl. Agermark bestaar af god Muldjord paa Kridt- og Kalkunderlag, Kærjorden er Sandmuld paa Lerunderlag. Den gl. Agermark er let kuperet, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet, Agermarken ikke (sund Jord), der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf., 10 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser delvis i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kildebæk« i Sejlflod.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret (de øvrige Pattegrise indkøbt), Gaarden har Kort til 108 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 4a m. fl. af Sejlflod har store, velholdte Bygninger, overvejende opført af Grundmur. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Syd til den kønne gl. Have, har Front-



Niels Chr. Lundbys Gaard i Sejlflod By.

spids og aaben Veranda til denne samt Tegtag; den rummer en god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avislænger, som er opført i 1922, er tækket med Straa og Rør. Af disse er der Ko- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Hestestald, Værelser til Folkene, Kalvestald og Vognport i den vestlige med Magasin paa Loftet over de 2 sidstnævnte og Lade i Længen mod Nord, hvis Nordside er opført af Kamp. Desuden inde i Gaarden nær Laden et Motorhus og Øst for Hovedbygningen et Hus, som rummer Redskaber og Maskiner samt Brændsel. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, i Hestestalden ildfast Loft. Der er eget Vandværk, som drives ved en Petroleumsmotor, der ogsaa leverer Drivkraft til de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden, som har hørt under Lindenberg, har dels været bortfæstet, dels forpagtet i en 50-aarig Forpagtningstid; den solgtes i 1893 til P. Selgensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1915 efter at have haft den i Forpagtning siden 1911.

GAARD I SEJLFLOD BY, Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Niels Chr. Lundby, Postfb. og nærmeste St. Sejlflod, Afst. 300 m og ca. 15 km til Aalborg, Tlf. Storvorde 33.

Matr.-Nr. 7a m. fl. af Sejlflod, samlet Areal 93,8 ha, deraf 34 gl. Ager, 39 dyrket Kær, 1 Have og Gaardsplads og 19,8 ha Græsningsjord, Hrtk. 9 Td. 2 Skp. 0 Fdk.

2¼ Alb.; Ejdskv. 94,500 Kr. (113,800), Jordv. 65,200 Kr. (80,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 79,900 Kr., Løsoeret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 80,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Vind- og Petroleumsmotor).

Gaarden ligger midt i Sejlflod By; Jorderne ligger paa 3 Steder, Agermarken Vest og Kærjorden Øst for Byen, Græsningsjorden 3 km fra Ejendommen paa Vejrholt ved Limfjorden; Agermarken bestaar af god Muldjord paa Ler- og Kridtunderlag, Kærjorden er god Sandmuld paa Lerunderlag. Agermarken er let kuperet, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet, Agermarken ikke (sund Jord), Agermarken er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig, medens Kærjorden er merglet i Aarene 1915—20.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift (fri Drift); Forbruget af Kunstgødning har i de senere Aar været noget vekslende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 4000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kildebæk« i Sejlflod.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 123 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Gaard Matr.-Nr. 7a m. fl. af Sejlflod har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, er tækket med Tagpap. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Straa, er der Kostald i den østlige Sidelænge, Heste- og Svinestald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord; til denne er der til Laden ind mod Gaarden ved Hestestalden opført en Halvtagsbygning, tækket med Tagpap, den rummer Værelser til Folkene, samt til en Udbygning fra Laden ind mod Gaarden en Halvtagsbygning, som rummer Akkumulatorer. Desuden Vest for Hovedbygningen et Brændehus, tækket med Tagpap, og Nord for Gaarden dennes Vindmotor. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk med Vand fra artesiske Boring, og som nævnt foran leverer Gaardens Vindmotor Drivkraft til Ejendommens Elektricitetsværk.

Gaarden, som har været Fæste under Lindenberg, overtoges i 1865 i Fæste af Rasm. Nielsen, der i 1879 købte den til Selveje; han afhændede den i 1900 til Svigersønnen, den nuværende Ejer. I 1926 er der fra Gaarden afgivet godt 9 ha til en Søn.

KIDDALSGAARD, Sejlflod Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejerinde Enkefru Kirstine Toft, Postfb. og nærmeste St. Gudumholm, Afst. 1½ km og 16½ km til Aalborg, Tlf. Gudumholm 20.

Matr.-Nr. 5b m. fl. af Sejlflod og 33b af Lilleverde, samlet Areal 156,1 ha, deraf 67,2 Ager, 38,5 dyrket Kær, 8,8 Plantage, 2,6 Have og Gaardsplads og 39 ha Græsningsjord, Hrtk. 10 Td. 4 Skp. 3 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 139,200 Kr. (153,000), Jordv. 92,700 Kr. (105,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 112,800 Kr., Løsoeret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 115,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

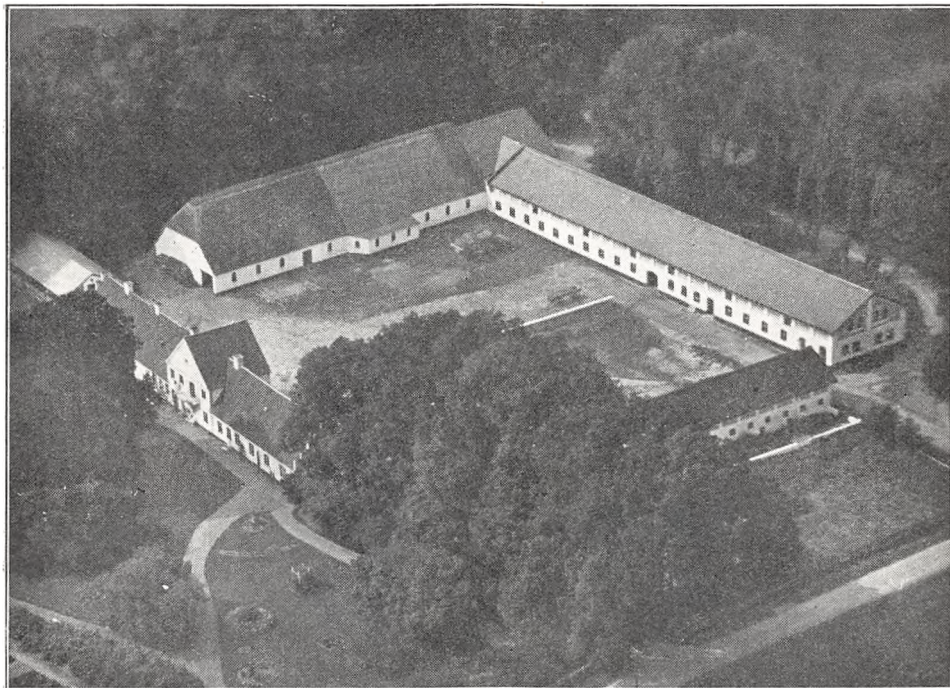
Kiddalsgaard ligger godt 1 km Nord for Gudumholm ved Vejen til Sejlflod; af Jorderne er 94 ha samlet ved Gaarden, 62 ha ligger 4½ km fra denne paa Vejrholt ved Limfjorden; Agermarken bestaar af god Muldjord paa Kridtunderlag, Kærjorden er Sandmuld paa Lerunderlag; de 62 ha paa Vejrholt er Lermuld paa Lerunderlag, deraf er 23 ha drænet og kultiveret, Resten Græsningsjord. Agermarken er noget kuperet, Kærjorden og Jorden paa Vejrholt flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden og de nævnte 23 ha paa Vejrholt er drænet, Agermarken ikke, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Plantagens Bevoksning er Gran.

Gaarden drives af Ejerinden med en Søn Knud Toft som Bestyrer; den gl. Agermark dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. Kærjorden dyrkes i følgende 7 Marks

Drift: 1. Havre, 2. Roer, 3. Havre, 4. Rug, 5.—6.—7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 85 Stkr. Ungkreaturer, er af rødt dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 170 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kildebæk« i Sejlflod.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges 5—7 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret



Kiddalsgaard.

(en Del af Pattegrisene indkøbt), Gaarden har Kort til 172 Svin aarlig. Fjerkræholdet er 150—200 Høns.

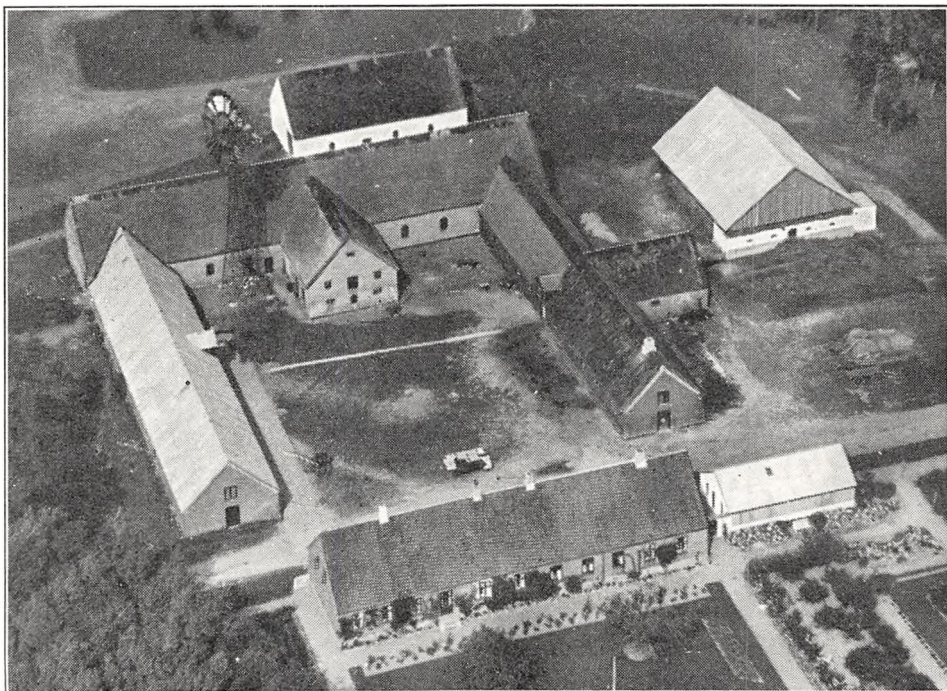
Kiddalsgaard har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger. Den anelige Hovedbygning, der er ældre, er restaureret i 1923; denne, som ligger mod Syd til den store Have, har Altan til denne, stor gennemgaaende Frontspids, takkede Gavle og Tag af Cementsten; den indeholder en stor og god Lejlighed. Af Avlslængerne er den østlige fritliggende Sidelænge, der rummer Svinstald og Vognport og er tækket med Tagpap, opført i 1916; til den sydlige Ende af denne er i 1931 opført en Sidelænge mod Øst langs Indkørselsvejen, den rummer Hestestald, har muret Trimpel og Tag af Pandeplader. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er den vestlige Sidelænge, Laden, tækket med Straa; Længen mod Nord, som har muret Trimpel og er tækket med Tagpap, rummer Kostald, den er ombygget i 1914. Desuden Vest for Hovedbygningen en Længe, tækket med Tagpap; denne, der rummer Magasin, Mølleri og Hønsehuse, er opført i 1930, har Trætrimpel og Tag af Pandeplader. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger smukt med sin kønne gl. Have, omgivet af Læplantning og i Læ for Vestenvinden af den høje tidligere Strandbred fra Oldtiden.

Kiddalsgaard var tidligere Fæstegaard under det nu afløste Grevskab Lindenberg, og den var med sine ca. 220 ha med 16¼ Td. Hrtk. den største af Fæstegaardene under dette. Omkring Midten af forrige Aarh. havde Lars Toft den i Fæste, efter hvem den i 1860 overtoges af Sønnen Morten Toft; han købte den i 1874 med godt 220 ha til fri Ejendom for 54,000 Kr.,

den havde da en Besætn. paa 24 Heste, 136 Stkr. Kreaturer og 60 Faar. Han solgte i 1904 Gaarden for 135,000 Kr. til Jens Jensen Toft, Nørskovgaard ved Hals, efter hvis Død i 1921 den overtoges af Enken, den nuværende Ejerinde.

Under Kiddalsgaard hørte tidligere Kirke- og Kvægtienden af 329 $\frac{7}{8}$ Td. Hrtk. i Skibsted og Lyngby Sogn i Hellum Hrd.; denne, der var matrikuleret til 2 $\frac{1}{2}$ Td. Tiendehrtk., er nu frasolgt. I 1910 udstykkedes dernæst ca. 66 ha, dels til 7 Statshusmandsbrug, dels til omboende, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

KRISTIANSHOLM, Sejlflod By, Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Peder Chr. Nielsen, Postfb. og nærmeste St. Sejlflod, Afst. $\frac{1}{2}$ km og ca. 15 km til Aalborg, Tlf. Storvorde 4.



Kristiansholm.

Matr.-Nr. 9a m. fl. af Sejlflod, samlet Areal 100,4 ha, deraf 22 gl. Ager, 60 dyrket Kær, 1 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 16,4 ha Græsningsjord, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 1 $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 95,000 Kr. (101,500), Jordv. 65,000 (68,300); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 59,000 Kr., Løsøret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 65,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Kristiansholm ligger Nordøst for Sejlflod By; Jorderne ligger paa 3 Steder, 50 ha samlet ved Gaarden, 22 ha (Agermarken) Vest for Byen og 28,4 ha 3 km fra Ejendommen ved Limfjorden; de 22 ha Agerjord er god Muldjord paa Kridt- og Sandunderlag, de 60 ha dyrket Kær god Sandmuld paa Lerunderlag. Agermarken er let kuperet, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet, Agermarken ikke, Agermarken er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig, medens Kærjorden er merglet i Aarene 1930—34. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i fri Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 55 Sække Superf. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kildebæk« i Sejlflod.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 2 Følhopper, og der tillægges ca. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 14 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 90 Slagterisvin om Aaret og solgt en Del Pattegrise, Gaarden har Kort til 65 Svin aarlig. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kristiansholm har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne Have, er tækket med Tegl; den indeholder en stor god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den vestlige Sidelænge tækket med Pandeplader, den indeholder Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald. Af de 2 andre Længer, som er tækket med Straa, er der Ko- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Kostalden udvidet med en kort Sidelænge, et Roehus, mod Øst og Lade i Længen mod Nord; denne er ind mod Gaarden udvidet med en Tilbygning, der rummer Magasin og Rum til Motor. Desuden Nord for Gaarden en straatækt Lade og Øst for Gaarden en Hjelms, tækket med Pandeplader; i den sydlige Gavlf af denne, som er opført af Grundmur, er der indrettet Stald til Ungkvæg. Endvidere Øst for Gaarden et Tørvehus med Sider og Tag af Pandeplader og inde paa Gaardspladsen en Vindmotor. Gaarden har eget Vandværk, og foruden til dette leverer Vindmotoren og en Petroleumsmotor Drivkraft til de faste Maskiner. Gaarden har Læplantning mod Vest.

Kristiansholm, der har været Fæstegaard under Lindenberg, var omkring Midten af forrige Aarh. bortfæstet til N. P. Hansen. Efter hans Død overtoges den i 1871 af Sønnen N. P. Nielsen, som købte den til fri Ejendom i 1874. Efter hans Død faa Aar efter ægtede Enken i 1880 sin afdøde Mands Broder, den nuværende Ejer.

SEJLFLODGAARD, Sejlflod By, Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Christen J. Kragelund, Postfb. og nærmeste St. Sejlflod, Afst. $\frac{1}{2}$ km og ca. 15 km til Aalborg, Tlf. Storvorde 36.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Sejlflod, samlet Areal 108,1 ha, deraf 22 gl. Ager, 67 dyrket Kær, 1,5 Have og Gaardsplads og 17,6 ha Græsningsjord, Hrtk. 9 Td. 1 Skp. 0 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdkv. 95,100 Kr. (100,000), Jordv. 66,600 Kr. (69,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 72,500 Kr., Løsoeret i Jydsk Brandf. for 99,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Sejlflodgaard ligger Nordøst for Sejlflod By; Jorderne ligger paa 3 Steder, de 22 ha gl. Ager Vest for Byen, 59 ha Kærjord Øst for Gaarden og 25,5 ha Kær og Græsningsjord 3 km fra denne paa Vejrholt ved Limfjorden; af de 22 ha gl. Ager er Halvdelen Muldjord paa Kridtunderlag, Resten Sandmuld paa Sandunderlag, af Kærjorden er ca. to Trediedele god Sandmuld paa Lerunderlag og Resten lettere Jord paa Sandunderlag. Agermarken er stærkt kuperet, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet, Agermarken ikke (sund Jord), der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Jorden dyrkes dels i en 5 Marks, dels i en 6 Marks Drift (alm. Vekseldrift) med ret stor Kartoffelavl; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

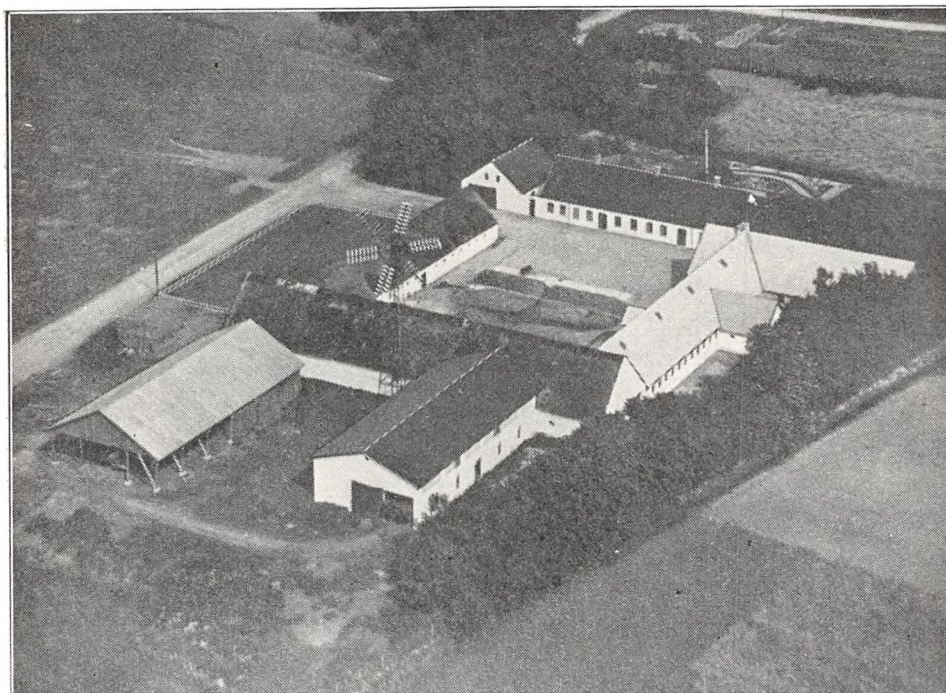
Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 52 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 4000 kg aarlig med 160 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kildebæk« i Sejlflod.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 120 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 120 Høns.

Sejlflodgaard har grundmurede, hvidpudsede velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, er tækket med Tagpap. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er den sydlige Sidelænge opført i 1929; den rummer Værelser til Folkene, Garage og Hestestald og er udvidet med 2 Sidelænger mod Syd, en mindre, som rummer Hønsehuse, og en større, der indeholder Svinestald, de er alle tækket med Asbest. Af de 2 andre Avlslænger, som er tækket med Straa, er der Kostald i den nordlige Sidelænge og Lade i Længen mod Vest; denne er udvidet med en Sidelænge mod Vest, opført i 1912, tækket med Tagpap og har muret Trim-

pel. Desuden Vest for Gaarden en Hjem med Tag af Pandeplader, opført i 1927, og Nord for Hovedbygningen et Brændehus. Der er Jernbjælker og murede Hvelvinger i Heste- og Svinestalden, Gaarden har eget Vandværk, og der benyttes Vindmotor og Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner.

Sejlfloedgaard (i den nyere Tid ogsaa kaldet Kragelund) har tidligere været Fæste under Lindenborg. I sidste Halvdel af forrige Aarh. havde Niels Krogh fra Lillevorde den i Fæste, efter hvem den i 1891 overtoges af Jens Peter Jensen Kragelund, tidligere Fæster under Lindenborg af en Gaard i Kragelund i Als Sogn, Hindsted Hrd. I 1899 overdroges Fæstet til Sønnen, den nuværende Ejer, der samme Aar købte Gaarden til fri Ejendom for 51,000 Kr.



Sejlfloedgaard.

TOFTKÆRGAARD, Sejlfloed By, Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejerinde Enkefru Jensine Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Sejlfloed, Afst. 100 m og godt 15 km til Aalborg, Tlf. Storvorde 38.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Sejlfloed, samlet Areal 104,5 ha, deraf 22 gl. Ager, 66 dyrket Kær, 1 Have og Gaardsplads og 15,5 ha Græsningsjord, Hrtk. 9 Td. 2 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 104,500 Kr. (115,900), Jordv. 71,000 Kr. (80,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 79,100 Kr., Løstret i Aalborg-Hjørning A. Brandf. for 75,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

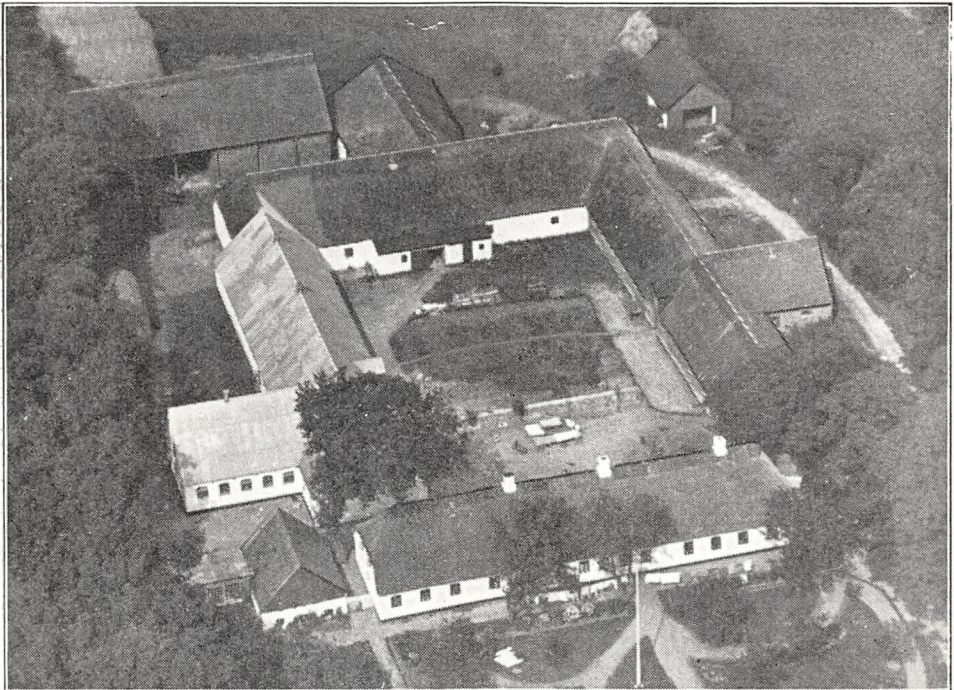
Toftkærgaard ligger umiddelbart Øst for Sejlfloed By og St.; Jorderne ligger paa 3 Steder, 55 ha samlet ved Gaarden, 22 ha Vest for Byen og Resten ca. 3 km fra denne paa Vejrholm ved Limfjorden; Agermarken bestaar dels af Muldjord paa Kridtunderlag, dels af Sandmuld paa Sandunderlag, Kærjorden er god Sandmuld paa Lerunderlag. Agermarken er let kuperet, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Kærjorden er drænet, Agermarken ikke (sund Jord), der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf., 20 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kildebæk« i Sejlflod.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 6 Plage og Føl af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 114 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 80 Høns.

Toftkærgaard har grundmurede, hvidpudsede velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der lig-



Toftkærgaard.

ger mod Syd til Haven, er ligesom Avlsbygningerne overvejende tækket med Straa. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Kostald i den østlige Sidelænge, som har en kort Sidebygning mod Øst, der rummer Roer og Kraftfoder, den vestlige Sidelænge, som har Tag af Pandeplader, rummer Heste- og Svinestald, sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Vest, og Længen mod Nord Lade, der er udvidet i en Sidelænge mod Nord. Desuden Nord for Gaarden en straatækt Hjem samt et Redskabs- og Maskinhus, tækket med Tagpap, og Vest for Hovedbygningen et teglhængt Brændehus, sammenbygget i Vinkel med Gaardens Hønsehus, en Halvtagsbygning, støbt af Beton og tækket med Pandeplader. Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde, der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen. Mod Vest er Gaarden skærmet ved Læplantning.

Toftkærgaard har været Fæstegaard under Lindenberg, hvorfra Fæsteren Peder Jensen Toft købte den i 1874; han afhændede den i 1890 til sin Svigersøn Villads Knudsen, efter hvis Død i 1929 den overtoges af Enken, den nuværende Ejerinde.

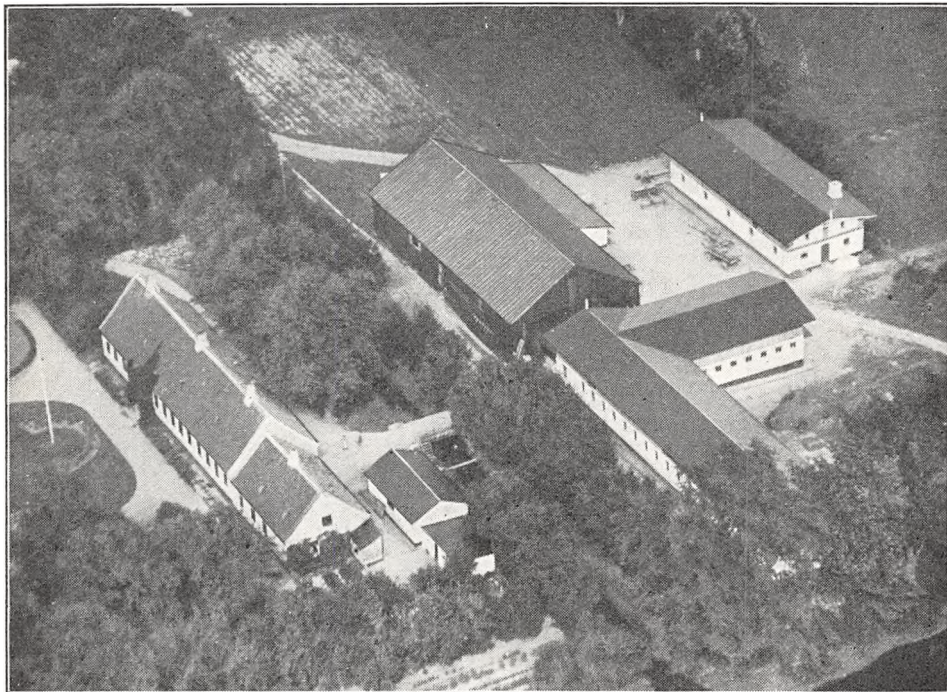
FABRIKSGAARDEN, Gudumholm By, Gudum Sogn, Gudum-Lilleverde Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Th. Bjørnbak, Postfb. og nærmeste St. Gudumholm, Afst. $\frac{1}{2}$ km og 17 km til Aalborg, Tlf. Gudumholm 19.

Matr.-Nr. 27a m. fl. af Gudum, samlet Areal 43,2 ha, deraf 40 Ager og 2,2 Have og Gaardsplads samt 1 ha til Kalkværket, Hrtk. 2 Td. 5 Skp. 3 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.;

Ejdskv. 68,000 Kr. (141,800), Jordv. kan ikke nøjagtigt opgives, men var tidligere 46,300 Kr.; Bygn. er fors. i Danske Grundejeres Brandf. for 101,000 Kr., Løsøret i »Baltica« for 51,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Fabriksgaarden ligger sydligst i Gudumholm By lige Nord for Kirken; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Kalkunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god Jorden er drænet, men ikke merglet, da den i sig selv er kalkholdig.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 20 Sække Superf. og 6 Sække Kalig.



Fabriksgaarden.

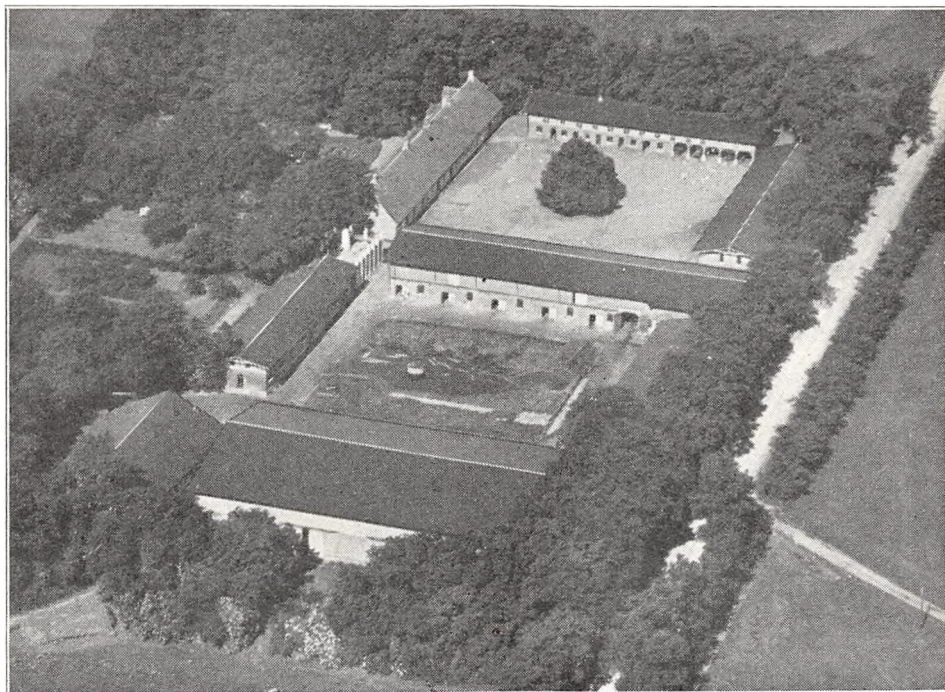
Kvægbesætningen, der bestaar af 28 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er dels af sortbroget hollandsk, dels af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken sælges til Flødefabrikken »Tivoli« i Gudumlund.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 2 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 48 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Fabriksgaarden har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til den store Have, er tækket med Tegl; den indeholder en stor god Lejlighed med indlagt Centralvarme; til den sydlige Gavl af Hovedbygningen er opført en lavere Tilbygning, som rummer Bryggers og Værelser. Avlsbygningerne, der ligger Øst for Kanalen, er tækket med Tagpap. Af disse er Ko- og Hestestalden, som har Trætrimpel, sammenbygget i Vinkel. Desuden Nord for Kostalden, sammenbygget med denne ved en Gennemkørsel, en Trælade, til hvis Østside der er opført en Vognport, bygget som Halvtag, og Øst for Laden en Længe, der nu indeholder Svinestald samt Redskabs- og Maskinrum med Magasin over dette. Endvidere Vest for Kanalen længst mod Nord den gl. Fabriksbygning, i hvilken der tidligere benyttedes

Vandkraft; den rummer nu Mølleri med Magasin paa Loftet. Til Ejendommen hører et Kalkværk, der brænder Kalk til Bygningsbrug.

Fabriksgaarden har Navn efter de mange Fabriksvirksomheder, der tidligere var knyttet til Stedet (se under Gudumlund); fra 1798 har den hørt under Lensgrevskabet Lindenborg til dettes Overgang til fri Ejendom i 1923, Gaarden havde da godt 102 ha med ca. 4¾ Td. Hrtk., men ved denne Lejlighed blev der til Staten afgivet ca. 70,9 ha Eng og Kær. I 1928 solgte Lensgreve Heinrich Carl v. Schimmelmänn derefter Ejendommen til den nuværende Ejer tillige med en mindre Gaard, Møllegaard, med 12 ha (denne er nu frasolgt) samt 9 Huse, hvoraf de 7 er solgt og ét nedrevet.



Louisendal.

LOUISENDAL, Gudum Sogn, Gudum-Lillevorde Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Godsejer J. P. R. Maarup, Postfb. og nærmeste St. Gudumholm, Afst. 3 km og 17 km til Aalborg, Tlf. Vaarst 7.

Matr.-Nr. 2aa af Louisendal og 3b m. fl. af Gudum, samlet Areal 300 ha, deraf 125,5 Ager, 165 Kær, 6 Plantage og 3,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 30 Td. 2 Skp. 2 Fdk. ¾ Alb.; Ejdskv. 297,100 Kr. (332,000), Jordv. 203,700 Kr. (232,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 253,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 276,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Louisendal ligger midt mellem Gudum By og Gudumlund med offentlig Vej forbi Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar for Agermarkens Vedkommende dels af Lermuld paa Kridtunderlag, dels af Sandmuld paa Grusunderlag; af Kæret, som dyrkes, er 28 ha Dyndjord, gl. Søbund (Vaarst Sø), medens 137 ha er humusblandet Jord paa Ler- og Kridtunderlag. Agermarken er højtliggende, men ret jævn (Kæret fladt), Kultur og Gødningskraft særdeles god, 65 ha af Kæret er nylig drænet, hele Arealet er merglet fra ældre Tid. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med Helbrak uden Græs paa Højmarken; der

avles meget Hø. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 350 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 130 Malkekøer, 4 Tyre og 150 Stkr. Ungkreaturer, er af rød holstensk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3450 kg aarlig, Mælken sælges til Flødefabrikken »Tivoli« i Gudumlund.

Der holdes som Regel 20 Arbejdsheste og for Øjeblikket 12 Plage og Føl; der tillægges 6—8 Føl aarlig. Svinebesætningen har hidtil været 30 Tillægssøer og 2 Orner, og der er leveret ca. 500 Slagterisvin om Aaret; Besætningen er nu 18 Tillægssøer og 1 Orne, og Gaarden har Kort til 268 Svin aarlig. Der holdes 20 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Louisendal har grundmurede, velindrettede og velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, har 2 Kviste mod Syd til denne og Tegtag; den er opført i 1897 og indeholder en stor og god Lejlighed med moderne Bekvemmeligheder. Af Avslængerne, som er tækket med Tagpap, ligger Hestestalden mod Nord over for Hovedbygningen; den vestlige Sidelænge rummer Værelser til Folkene og Vognport samt Magasin paa Loftet og den østlige, der har muret Trimpel, Kostald; denne danner atter sammen med 3 andre Længer en firelænget Gaard mere, af hvilke den nordlige Længe rummer Kostald, den sydlige Svinestald og Længen mod Øst Lade. Desuden Øst for Hovedbygningen mellem denne og Svinestalden en Bygning, som rummer Hønsehus og Brænde, og Øst for Svinestalden en ny Svinestald, opført i 1930, den er tækket med Pandeplader og har Plads til 300 Svin. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 3 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Læplantning og store Træer.

Louisendal (Louisedal) er en Afbyggersgaard fra Gudumlund Hovedgaard, udskilt fra denne i Begyndelsen af forrige Aarh. af Lensgreve H. E. Schimmelmann; den var derefter i en Del Aar forpagtet ud for en aarlig Afgift af 800 Rd. Cour. Efter Grevskabets Overgang til fri Ejendom i 1923 i Henhold til Lensloven solgte Lensgreve H. C. Schimmelmann i 1929 Gaarden til den nuværende Ejer.

GUDUMLUND, Gudum Sogn, Gudum-Lillevorde Komm., Fleskum Hrd., Ejer M. Kaasgaard, Postfb. og nærmeste St. Gudumholm, Afst. 2½ km og 18 km til Aalborg. Matr.-Nr. 1a af Gudumlund.

Gudumlund var en gl. Hovedgaard, hvis Navn formentlig hidrørte fra en Skov (Lund) ved Gaarden. Den nævnes allerede i Historien i 1345, da Johs. Ryning solgte den til Marsken Ludvig Albertsens Søn og Datter. Senere kom den til Familien Slet, fra hvem den ved Erik af Pommern's Tilskyndelse kom til Viborg Domkapitel, idet Niels Slet's Enke i 1425 skænkede den til dette, mod at der blev læst Sjælemesser for hendes Familie i Domkirken. Ved Reformationen inddroges Gaarden under Kronen, som først bortforleuede den og senere, i 1573, solgte den til Lensmanden Jens Kaas til Vorgaard i Hellum Hrd. Fra Slægten Kaas kom Gudumlund i 1674 til Wulf Buchwald, hvis Søn, Kapt. Fr. v. B., i 1738 solgte den med 45 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 54 Td. Tiendehrtk. og 665 Td. Bønderfæstegods til sin Svigermoder, Fru Anne Lassen til Rødslet. Efter hendes Død i 1747 overdrog Arvingerne Aaret efter Gaarden med samme Tilliggende til hendes Dattersøn, Major Peter Math. Buchwald, efter hvis Død i 1753 den overtoges af Enken Ida Elisab., f. v. Bassewicz, der i 1776 overdrog Gaardens Drift til sin Søn, den dygtige og driftige Kmhr., Stiftamtmd. Friedrich Buchwald, der noget senere overtog den som Ejendom. Han tog straks fat paa Forbedring af Gaarden og Godset, af hvis Jordtilliggende over 2200 ha nærmest henlaa som et bundløst Morads, i hvilket Kvæget selv om Sommeren sank i Bløde. Allerede i 1777 blev der taget fat paa Gravningen af den 11 km lange og 5 m brede Gudumholm Kanal ved Uddybning og Retning af Lindenberg Aa fra den nu udtørrede Vaarst Sø til Limfjorden, foruden at der gennem de side Enge blev gravet over 21 km, 1¼ m brede Grøfter til Afledning af Vandet fra disse. Samtidig blev der anlagt 2 Veje, den 5 km lange Vej fra Gudumlund til Sejlflod samt en godt 1 km lang Vej mod Øst ud over Kæret, foruden at der blev anlagt en Dæmning til at modvirke Oversvømmelser. Han tog dernæst fat paa Landboreformerne med Jordernes Udskiftning af Fællesskabet, Afløsning af Hoveriet, Udflytning af Bøndergaardene og Hegning, ligesom han opdyrkede Hedejorder og indførte et forbedret Agerbrug og efter holstensk og meklenborgsk Mønster opførte nye Avlsbygninger og gik fra Studehold over til Mejeridrift. Endvidere anlagde han et Teglværk, et Kalkbrænderi, et Linnedvæveri m. m. For alle disse gavnlige Reformere tildelte Landhusholdningsselskabet ham i 1787 Selskabets store Guldmedaille. Desværre oversteg de mange Foranstaltninger hans økonomiske Evne, saa meget mere som Fæstegodset til Gudumlund var ret forarmet fra tidligere Tid; flere af Bøndergaardene var øde og fæsteledige, og i Løbet af 14 Aar beløb

de samlede Restancer af Skatter og Landgilde sig til 5219 Rd. Han naaede derfor ikke at høste Frugterne af de nævnte Forbedringer, idet han i 1798 solgte Gudumlund med 45, 54 og 507 Td. Hrtk., deri indbefattet den nyoprettede Tiendegaard (se denne) for 187,000 Rd. til Lensgreve H. E. Schimmelmann, som i 1800 indlemmede Godset i Grevskabet. Han fortsatte og fuldførte de af Buchwald paabegyndte Arbejder og Forbedringer, fuldførte Kanalerne, ialt 13 km, der blev færdige i 1802, og disse havde da kostet 50,000 Rd. Men navnlig udvidede han Fabriksvirksomheden, idet han anlagde baade en Fajancefabrik, et Glasværk, et Saltværk, et Sæbesyderi, en kemisk Fabrik m. m., Foretagender, som slugte store Kapitaler, navnlig Fajancefabriken, og som derfor alle med Undtagelse af Kalk- og Teglværket ret hurtigt blev nedlagt. Professor Gr. Begtrup (Prof. i Landøkonomi ved Universitetet), der besøgte Gudumlund i 1805, meddeler, at »paa ingen Ejendom i Danmark er der i de sidste 32 Aar kostet saa meget som paa denne.« Derefter har Gudumlund været Forpagtergaard under Grevskabet, men indtil Midten af det 19de Aarh. var der ingen af Forpagterne — som overvejende var fra Tyskland — der var i Stand til at klare sig ved Gaarden.

Ved Grevskabets Overgang til fri Ejendom i 1923 (se Lindenberg) blev Gudumlund med 309,2 ha afgivet til Statens Jordlovsudvalg, som efter at have oprettet 13 Statshusmandsbrug, hver med fra 8,8—10 ha Jord, i 1924 solgte Hovedparcellen med 109 ha og 28 ha Skov til Jens Vogsen; han solgte i 1926 Gaarden til P. Pedersen, der yderligere udstykkede 6 Huse a 9—10 ha (saavel ved denne som ved den første Udstykning frasolgtes der endvidere nogle Tillægsparceller og mindre Arealer), og han solgte derefter den tilbageværende Hovedparcel med 16 ha Ager og Eng samt 18,5 ha Skov til den nuværende Ejer.

Den handelsøkonomisk interessante historiske Gaard er nu forsvundet, men lokalt interesserede kan henvises til en Afhandling om Gaarden i Beskrivelse af Landbrugets Udvikling i Danmark fra 1835 indtil Nutiden af I. B. Krarup, Bind II: det nordlige Jylland.

TIENDEGAARDEN, Gudum Sogn, Gudum-Lillevorde Komm., Fleskum Hrd., Aalborg A., Ejer Søren Jensen, Postfb. og nærmeste St. Gudumholm, Afst. 2 km og ca. 16 km til Aalborg. Matr.-Nr. 64aa m. fl. af Tiendegaard.

Tiendegaarden er oprettet ca. 1779 under Begyndelsen til de store Landboreformer af Kmhr., Stiftamtmand Friedrich Buchwald, Gudumlund (se denne Gaard) med det Formaal at faa afløst de tre Tiender, Konge-, Præste- og Kirketiender, for Bønderne i de to Sogne Gudum og Lillevorde. Efter en i Forvejen foretaget Beregning skulde Afrøden paa de to Femtendedele af Bøndergaardernes Tilliggende aarlig kunne dække disse Tienders Værdi, og ved Udskiftningen af Jorderne af Fællesskabet blev der da frataget to Femtendedele af Jorderne til Gaardene i de to Sogne; det var paa dette Areal sammen med Jorderne til 8 øde og fæsteledige Gaarde (7 i Gudum og Lillevorde og én i Sejlflod), ialt ca. $\frac{1}{4}$ af Jorderne til de to Sogne eller ialt ca. 770 ha, at Buchwald ca. 1780 opførte Bygninger til den nye Gaard, der fik Navnet Tiendegaarden.

Da han egenmægtig havde tilladt sig at gennemføre denne Foranstaltning, var det lige ved, at Rentekammeret vilde have taget haardt fat over for ham, men da en sagkyndig Undersøgelse viste, at han havde handlet uegennyttigt, ja, til Fordel for Bønderne, Bondeven som han var, slap han for Tiltale og fik i 1784 Ordningen godkendt imod, at han gav Sikkerhed for Tienden. I 1798 fulgte Gaarden med ved Salget af Gudumlund, og den indlemmedes i 1800 i Grevskabet Lindenberg sammen med denne.

Ved dettes Overgang til fri Ejendom i 1923 (se Lindenberg) afgaves Tiendegaarden med 287,1 ha til Statens Jordlovsudvalg, der udstykkede og oprettede 19 Statshusmandsbrug, hver med 7,7 ha, og samme Aar solgte Udvalget derefter Gaarden med Hovedparcellen, ca. 69 ha, til P. A. Bache; han solgte den i 1925 til d'Hrr. Kjeldsen og Wibolt, som i 1928 yderligere udstykkede 6 Statshusmandsbrug, hver med 7,7 ha, hvorefter de solgte den tilbageværende Hovedparcel med ca. 19,5 ha til den nuværende Ejer.

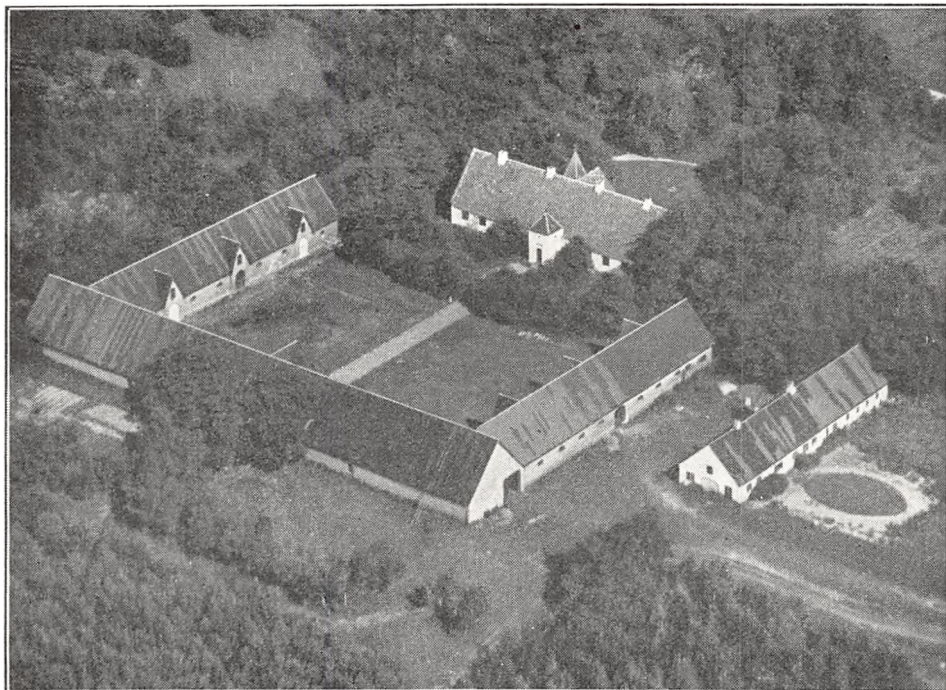
EGENSE KLOSTER, Mov Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Godsejer V. J. N. Sønnichsens Dødsbo, Postfb. Mov, nærmeste St. Storrørde og Gudumholm, Afst. 11 km og 23 km til Aalborg, Tlf. Mov 16 (Ejeren) og 12 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a af Egense Kloster, samlet Areal 253,2 ha, deraf 90 Ager, 150 Skov, 3,2 Have og Gaardsplads og 10 ha Græsningsjord, Hrtk. 10 Td. 5 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 94,100 Kr. (102,000), Jordv. 55,600 Kr. (48,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr., Løssøret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 46,500 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Egense Kloster ligger ca. 2 km Øst for Mov By ved Vejen til Egense; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 13 ha god mild Lermuld, 71 Sandmuld og 6 ha Sandjord, alt paa Sand- og Klægunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er afvandet ved Grøfter, der er ikke merglet. Skovens Bevoksning er dels blandet Løvtræ, dels Naaletræ.

Gaarden drives fra 1. April 1932 af Forpagter G. Andersen, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 180 Sække Superf., 20 Kalig. og 70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 10 Malkekøer, 1 Tyr og 10 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes dels ved eget Tillæg, dels ved Indkøb, Køerne græs-



Egense Kloster.

ser i Løsdrift; Besætningen agtes udvidet til 40 Malkekøer med tilsvarende Opdræt; Mælken leveres til Mov Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 20 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 30 Høns.

Egense Kloster har grundmurede gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store Have, menes opført i det 18de Aarh.; den har Frontspids mod Nord (med Ur), opført af den nuværende Ejer ligesom de 2 taarnagtige Karnapper, af hvilke der er Hovedindgang i den mod Syd. Forpagterboligen, der ligger Øst for Gaarden, er tækket med Tagpap ligesom de 3 sammenbyggede Avslænger. Af disse er der Værelser til Folkene, Vognport, Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Syd, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Vejen. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Have og Skov.

Egense Kloster hørte under Reformationen til Mariager Kloster, og deraf har Gaarden faaet sit Navn. Efter Inddragelsen under Kronen blev den i 1661 sammen med Skivehus udlagt til Arvingerne efter Admiral Ove Gjedde. I 1680 tilhørte den som en Hovedgaard (12 Td. Hrtk.)

Admiralitetsrd. Jens Lassen til Grubbesholm og efter hans Død i 1706 Sønnen, Kancellird. Chr. Lassen. I 1727 solgte hans Arvinger Gaarden med 6 Td. Hrtk., 110 Td. Hrtk. Bønderfæstegods og 24 Bundgarnsstader for 8000 Rd. grov Cour. til Tøger Lassen, Vester Ladegaard, Aalborg, som i 1729 overdrog den til sine Svogre Erik og Hans Lauridsen Wraae. Efter sidstnævntes Død solgte Erik W. den i 1748 med 6 og 38 Td. Hrtk. for 4500 Rd. til sin Søstersøn P. Tøgersen Lassen, der i 1750 ogsaa blev Ejer af Høstemark (se denne), og de 2 Gaarde havde nu samme Ejere til 1813, da Joh. M. Neergaard solgte Egense Kloster m. m. for 105,000 Rd. til Overretsassessor P. Østergaard. Efter hans Død i 1815 solgte Enken Ane Marie, f. Mourier, i 1816 Gaarden for 25,000 Rbd. Sølvværdi til Premierløjtn. Knud Linde. Under Landbrugskrisen blev den derefter i 1826 af Opbudskommisærerne i Etatsrd. Peter Johan de Neergaards Bo stillet til Auktion, paa hvilken den købtes af Forp. Chr. Mørck; han ryddede, udgrøftede og opdyrkede 25 a 30 ha af Skoven. Efter hans Død i 1840 ejedes Gaarden af cand. phil. C. F. Brandt og senere af M. Larsen til Rødslet, der købte den for 28,000 Rd. Han solgte den i 1847 for 60,000 Rd. til Agent Hertz, Kbhvn., hvorefter den i 1853 solgtes med 11 Td. Hrtk. for 24,500 Rd. til H. C. Grønbeck. Senere overtoges den af Horsens Sparekasse, som i 1865 solgte den med 150 ha Ager og 67 ha Skov og Eng, 11 Td. Hrtk. samt Besætn., Invt. og Avl for 24,500 Rd. til Kmjkr., Premierløjtn. H. G. Grüner til Høstemark, der tilplantede en Del af den daarligste Jord. Han solgte den i 1896 med 110 ha Ager og Eng, 110 ha Skov, 11 Td. Hrtk., Besætn., Invt. og Avl for 60,000 Kr. til Godsforvalter V. J. N. Sønnichsen. Efter hans Død i Sommeren 1934 ejes Gaarden nu af Dødsboet.

HØSTEMARK HOVEDGAARD, Mov Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Fabrikant J. A. Knudsen, Postfb. Mov, nærmeste St. Gudumholm, Afst. 9 km, til Storvorde 13 og til Aalborg 25 km, Tlf. Mov 50.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Høstemark, samlet Areal 720 ha, deraf 89 Ager, 420 Skov, 210 Hede og Mose og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. o Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 100,900 Kr. (109,100), Jordv. 60,100 Kr. (48,700); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 124,100 Kr., Løsporet i samme Selskab for 56,200 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Dieselmotor).

Høstemark Hovedgaard ligger godt 3 km Syd for Mov By i den vestlige Del af Høstemark Skov; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af muldet Mosejord paa Sand- og Klægunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og hele Arealet er nymerglet og kalket i 1934. Skoven er af god Bonitet og i forstmæssig Drift; Halvdelen er bevokset med blandet Løvtræ (navnlig Birk), Resten med Naaletræ.

Jordens Drift er endnu ikke fastlagt, da en stor Del af Arealet først nu er kultiveret og inddraget under Driften.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race (stambogsførte Dyr), Besætningen er tuberkelfri; det er Hensigten at holde en Besætning som ovennævnte, der er fornylig indkøbt 50 Kælvkvier fra gode fynske Besætninger; Mælken leveres til Mov Andelsmejeri.

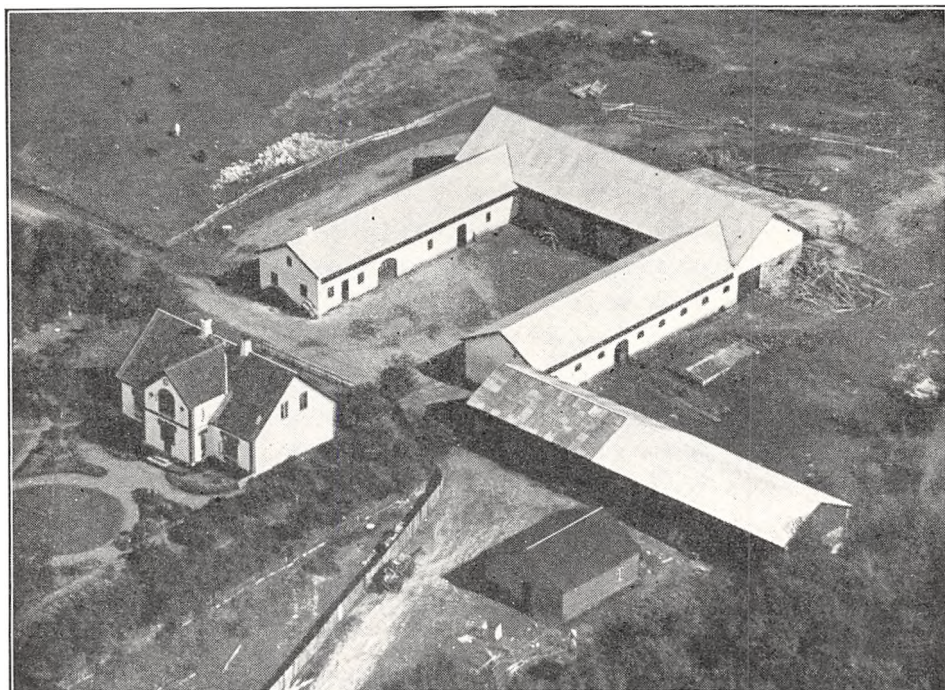
Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der leveres ca. 50 Slagterisvin om Aaret; Gaarden har Kort til 48 Svin aarlig. Der holdes 750 Moderfaar af Oxforddown-Race, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Høstemark har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger, opført i 1908. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har en frembygget Frontspids til denne og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som har Trætrimpel og Tag af Pandeplader, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige og Lade i Længen mod Nord; denne er opført af Kamp. Desuden Øst for Hovedbygningen en Trælade med Tag af Pandeplader og Asbest; den benyttes nu som Faarestald m. m. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, og til Skoven hører et Savværk, en Skovridergaard samt 2 Skovløberhuse med Bolig til 4 Familier.

I 1934 opføres der Nord for Gaarden en stor anselig Hovedbygning, bygget i saakaldt Funkis-Stil, samt endvidere 2 store Avlsbygninger.

Høstemark nævnes allerede i 1521, den tilhørte da Domkapitlet i Viborg. Den inddrogtes ved

Reformationen under Kronen, som i 1674 overdrog den med 7 Td. Hrtk. m. m. til Biskop Matt. Foss i Aalborg. Efter hans Død i 1683 overtoges den af Datteren Karen (Enke efter P. Rosenstand), der i 1696 transporterede den til Amtsforv. Peter Klein, som øgede Gaardens Areal ved Tilkøb. Efter hans Død i 1702 solgte Børnene Gaarden (med kgl. Bevilling) i 1706 med 19 og 92 Td. Hrtk. for 9766 Rd. til Fr. Buchwald paa Gudumlund, fra hvem den i 1707 solgtes til Landsforv. paa Læsø Berndt Fallenkamp; han solgte den i 1716 til sin Svigersøn Eskild Wraae, efter hvis Død i 1728 den solgtes paa Auktion for 4000 Rd. til Forp. paa Vester Ladegaard ved Aalborg Tøger Lassen. Efter hans Død i 1746 overdrog Enken, Karen Wraae, i 1750 Gaarden med 16 og 75 Td. Hrtk. for 10,000 Rd. grov Cour. til Sønnen Peder Lassen, efter hvis Død i 1783 den overtoges af Enken, Margr. G. Wirchmester, der ved Auktion i 1803 solgte Høstemark og Egense Kloster for 83,500 Rd. til Joh. M. Neergaard. Han solgte i 1813 Høstemark med Gods m. m. for 255,000 Rd. til Kapt. P. P. F. Mourier og Overretsassessor P.



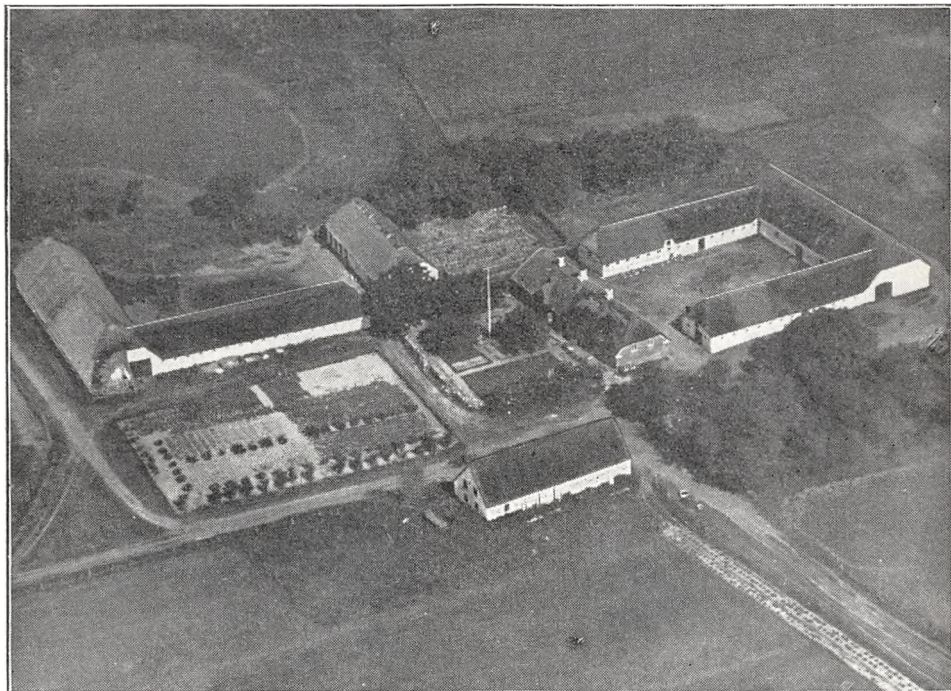
Høstemark Hovedgaard.

Østergaard. Efter sidstnævntes Død i 1815 solgte hans Enke og Mourier i 1816 Gaarden med Gods (83 Td. Hrtk.) og 57 Huse for 38,750 Rbd. Sølvværdi og 88,000 Rbd. Navneværdi til Landvæsenskommissær Thyge Thygesen til Randrup og Dalsgaard. Senere ejedes Høstemark af dennes Stedsøn Erik C. A. Hvass, som ryddede, udgrøftede og opdyrkede godt 75 ha af Skoven. Efter hans Død i 1834 solgte Enken, Johanne Margr. Neergaard, i 1839 paa Gaarden for 20,000 Rbd. Sølv og 20,000 Rbd. Sedler til Thyge Thygesen. Efter hans Død paa Høstemark i 1842 solgtes Gaarden paa Auktion for 42,000 Rbd. til A. Branth (senere til Klarupgaard), der i 1854 solgte den for 90,000 Rbd. til Kmr. H. Schou til Aldersro og C. Fraas, som overdrog den til Ph. Davidsen. Han solgte i 1861 Høstemark med 940 ha, 41 Td. Hrtk. med 2 Tiender, en Mølle og 12 Td. Hrtk. Fæstegods for 122,500 Rd. til Premierløjtn., Kmjr. H. G. Grüner, der tilplantede store Strækninger af Heden. Efter hans Død i 1897 solgte Enken, Kmhr.-inde Grüner, med Arvinger i 1898 Gaarden til et Konsortium for 195,000 Kr. (41 Td. Hrtk., Besætn. og Invt., Fæste- og Lejehuse samt Mov Kirke med Halvdelen af Sognets Kirke-tiende). Dette udstykkede den de følgende Aar i 25 Brug (for øvrigt med ret store Besværligheder med Matrikulsvæsenet, fordi Gaardens Skel mod den lille Vildmose — Grevskabet Lindenborg — daarlig nok var fastlagt); Hovedparcellen overtoges derefter i 1908 for 75,000 Kr. af det ene af Konsortiets 4 Medlemmer Jens Kr. Eskildsen, som opførte nye Avlsbygninger til denne og gav denne Gaard Navnet Ny Høstemark, medens Materialerne i Bygningerne til den gl. Hovedgaard for en stor Del blev brugt ved Opførelsen af de mange, nye mindre Brug. I 1928 solgte Eskildsen Ny Høstemark til Rasm. Andersen, der i 1933 solgte den til den nuværende Ejer. Denne har allerede kostet betydeligt paa Ejendommen; saaledes er 55 ha blevet

kultiveret og omdannet til Agermark, og Skoven samt en Del af Vildmosen er indhegnet med et 2½ m højt Hegn (Dansk Staalgærde); i Skoven findes der nu en Dyrebestand paa ca. 1000 Stkr. Kron-, Daa- og Raavildt samt enkelte Stammer af Urfugle. Dertil kommer endvidere de store Nybygninger i 1934.

KNARMOVGAARD, Mov Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Lensgreve Heinrich Carl v. Schimmelmann, Lindenberg, Postfb. Mov, nærmeste St. Kongerslev, Afst. 13 km og 39 km til Aalborg, Tlf. Hurup 32y (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Knarmovgaard og 4c m. fl. af Hedestederne, samlet Areal



Knarmovgaard.

412 ha, deraf 94 Ager, 71 Græsningsjord og Strandeng, 1 Have og Gaardsplads og 246 ha andre Arealer, væsentlig Hede og Mose, Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 2 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 97,800 Kr. (82,500), Jordv. 77,900 Kr. (60,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 45,000 Kr., Løsoret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 50,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Knarmovgaard ligger i den østlige Side af Lille Vildmose nær Kattegat; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Sandmuld paa Sandunderlag, dog er en mindre Del Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, 15 ha er drænet (Resten udrænet, men sund Jord), der er næppe merglet. Engarealet er Strandeng og Hedegræsning.

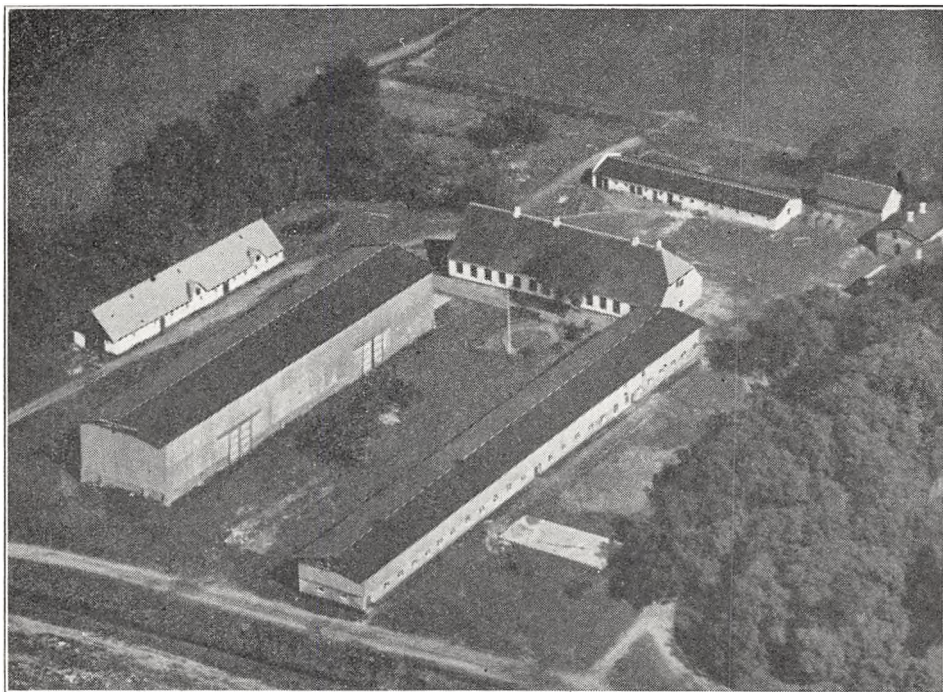
Gaarden drives siden 7. Maj 1931 af Forpagter E. Nielsen; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med en Del Kartoffelavl. Af Kunstgødning anvendes aarlig 60—70 Sække Superf., 25 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af blandet, dog overvejende jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Mov Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage af eget Tillæg.

Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 80 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 50 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 125 Høns.

Knarmovgaard har grundmurede, hvidpudsede ældre Bygninger, tækket med Straa. Stuehuset, der ligger mod Syd til Haven, rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er der Kostald i den vestlige Sidelænge, Hestestald og Tørvehus i den østlige og Lade i Længen mod Nord. Af Bygningerne til den anden Gaard, hvis Jord er lagt ind under Knarmovgaard, og som ligger Sydvest for denne, er der Værelser til Folkene og Hønsehus i den nordlige Længe og Ungkvæg- og Svinestald i Længen mod Øst, der er sammenbygget med den sydlige Længe, Laden. Desuden Øst for Gaarden en Længe, som rummer Vognport samt Maskiner og Redskaber. Der benyttes en Petroleumsmotor som stationær Kraft.



Vildmosegaard.

Knarmovgaard er med sit nuværende Areal dannet ved Sammenlægning af Jord fra andre nu nedlagte Gaarde. I forrige Aarh. var der 2 Fæstegaarde i Knarmov, og af disse er — som det fremgaar af det foregaaende — den ene nedlagt; endvidere er Jorderne fra de 2 Gaarde i Kragelund, der laa $1\frac{1}{2}$ km længere mod Syd, samt Engene fra 3 nedlagte Fæstegaarde i Byen Tofte lagt under Gaarden (Tofte ligger 4 km Sydvest for Knarmov).

VILDMOSEGAARD, Mov Sogn og Komm., Fleskum Hrd., Aalborg Retskr. og A., Ejer Lensgreve Heinrich Carl v. Schimmelmänn, Lindenberg, Postfb. Mov, nærmeste St. Kongerslev, Afst. godt $7\frac{1}{2}$ km og 33 km til Aalborg, Tlf. Sdr. Kongerslev 45y (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a af Vildmosegaard, samlet Areal 406,3 ha, deraf under den egentlige Vildmosegaard 165,5 ha (163 Ager og 2,5 Have og Gaardsplads) og 240,8 ha under Birkesø og Toftesø, der begge drives fra Lindenberg Godskontor med Græskreaturer, som hvert Aar modtages til Græsning, Hrtk. 34 Td. 7 Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 274,800 Kr. (271,600), Jordv. 224,000 Kr. (199,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 160,000 Kr., Løsøret i »Baltica« for 98,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Vildmosegaard ligger midt i den udtørrede Møllesø i Lille Vildmose godt $7\frac{1}{2}$ km Øst for Kongerslev St. (Birkesø og Toftesø ligger ogsaa i Vildmosen); Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, 120 ha er drænet (i øvrigt sund Jord), og der er kalket i Aarene 1931—35.

Gaarden drives siden 1931 af Forpagter Joh. Rasmussen, Forpagtningen er 10-aarig; Jorden dyrkes i en 8 Marks Drift, deraf 1 Skifte med Roer, 1 med Vintersæd, 3 Skifter med Byg og 3 med Havre; der avles lidt Frø af Hvidkløver og Rajgræs, og uden for Driften henligger et Areal med vedvarende Græs. Da det avlede Korn altid er meget vægtigt, sælges det som Sædekorn. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 100 Kalig. og 150 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer og 2 Tyre, er en Krydsning af jydsk og hollandsk Race, den fornyes ved Indkøb fra Lindenberg (Forpagteren er Søn af Forpagteren paa Lindenberg); den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3500 kg aarlig, Mælken leveres til Mov. Andelsmejeri.

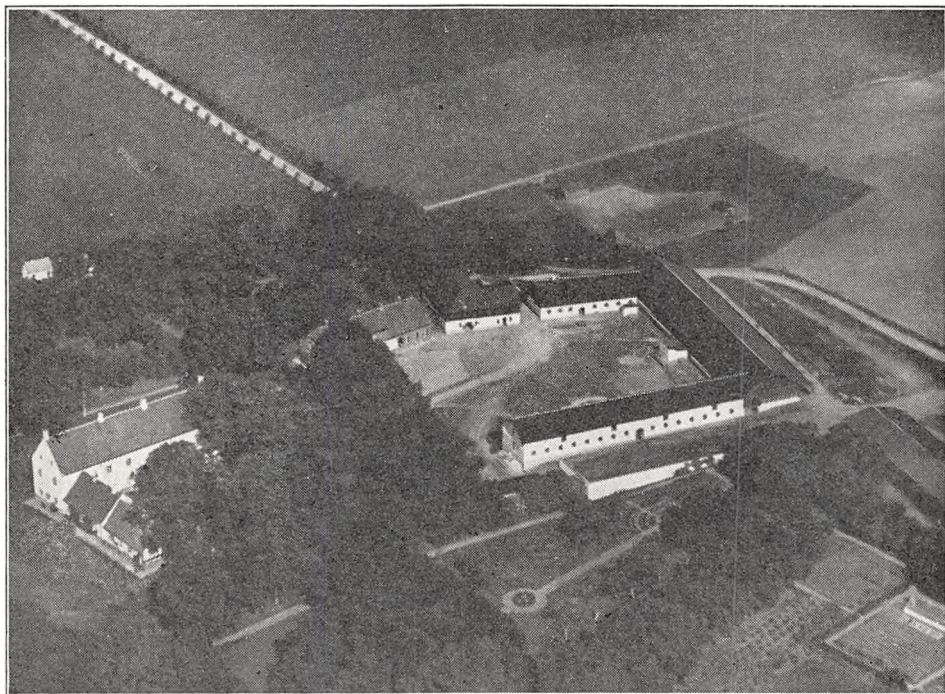
Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 20—30 Plage og Føl, for største Delen indkøbte; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 90 Svin aarlig. Der holdes 50 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 300 Høns (en Krydsning af hvide Wyandottes og hvide Italienerne).

Vildmosegaard har gode, overvejende grundmurede, hvidpudsede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord, er tækket dels med Tegl, dels med Pandeplader; den indeholder en god Beboelse. Af de 2 fritliggende Avlslænger Syd for Hovedbygningen — Gaarden er aaben mod Syd — rummer den østlige Sidelænge Kostald, Mølleri og Hestestald, den har Trætrimpel og er tækket med Tagpap ligesom den vestlige Sidelænge, en Lade, opført af Træ. Desuden Vest for Laden en Længe, tækket med Pandeplader, den rummer Ungkvægstald og Mølleri. Af de 4 Længer Nord for Gaarden, af hvilke de 3 er tækket med Tagpap, rummer den lange Længe Svinestald og Hønehuse (den østlige Del af denne, som er af Træ, opført i 1932), Huset Nord for Brænde og de 2 Huse Øst for, af hvilke det sydlige er tækket med Pandeplader, 3 Lejligheder samt Værelser til Folkene. Der benyttes en Petroleumsmotor som Drivkraft til Kværn, Hakkelsesmaskine og Vandpumpe til Staldene.

Vildmosegaard er som nævnt i Indledningen (se denne) dannet ved Tørlægning af de 4 Søer i den lille Vildmose, Møllesø, Birkesø, Toftesø og Lillesø, i 1760 og de følgende Aar; Tørlægningen, der paabegyndtes i 1760 af Lensgreve A. G. Moltke til Bregentved, som da ejede Baroniet Lindenberg, fuldførtes af den senere Lensgreve H. C. Schimmelmann, der i 1762 købte Lindenberg tillige med Vildmosen af Grev Moltke. Efter Tørlægningen opførte han derefter i 1767 Gaardens Bygninger i den nordøstligste af Søerne, den tidligere Møllesø.

Af det godt 406 ha store Areal, som er boniteret og vurderet samlet, hører kun Møllesøens Areal, 163 ha Ager og 2,5 ha Have, med under Forpagtningen (se foran).

HELLUM HERRED



Kongstedlund.

KONGSTEDLUND, Sdr. Kongerslev Sogn, Sdr. Kongerslev-Nr. Kongerslev-Komdrup Komm., Hellum Hrd., Retskreds for Hellum-Hindsted Herreder (i det følgende kaldet Terndrup Retskr.), Aalborg A., Ejer Hfjm., Løjtnant Jørgen Castenskiold, Postfb. og nærmeste St. Kongerslev, Afst. $2\frac{1}{2}$ km og 26 km til Aalborg, Tlf. Sdr. Kongerslev 14.

Matr.-Nr. 12 m. fl. af Kongstedlund, samlet Areal 222,2 ha, deraf 118 Ager, 78 Eng og Kær, 12 Skov, 10 Mose og 4,2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 22 Td. o Skp. o Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 218,700 Kr. (245,000), Jordv. 131,600 Kr. (147,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 200,000 Kr., Løstøret i »Absalon« for 200,000 Kr.; Lys samt Kraft til mindre Motorer fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Kongstedlund ligger $2\frac{1}{2}$ km Sydøst for Sdr. Kongerslev By ved Lille Vildmose, offentlig Vej fører fra Sdr. Kongerslev forbi Ejendommen og videre til Smidie og Bælum; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Lermuld paa Kridtunderlag, Kærjorden er Humusjord, som for største Delen kan dyrkes. Terrænet er stedvis let kuperet, dog er Marken hovedsagelig jævn med Hældning mod Syd og Øst, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Kærjorden er udgrøftet og dræ-

net, hvor det var tiltrængt, Agermarken er ikke drænet (sund Jord), der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Engen er god sund Tørveeng med udmærket Tørveskær. Skovens Bevoksning er Birk (til Dels Birkekrat, som gaar over i Vildmosen).

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede og Rug, 2. Rodfrugter, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8.—9. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 2964 kg med 3,76 pCt. Fedt og 125 kg Smør, Mælken leveres til Flødefabrikken »Tivoli« i Gudumlund.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste og 2 Køreheste samt for Øjeblikket 10 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer og 2 Orner, og der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 6 Faar og 1 Væder, Fjerkræholdet er alm.

Kongstedlund Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Have, bestaar af en anelig Hovedfløj i Retningen Syd—Nord, sammenbygget med en mindre Sidefløj af Grundmur og Bindingsværk, der udgaar fra den sydlige Ende af Hovedfløjen som en Sidelænge mod Øst; de er begge tækket med Tegl og hvidpudsede. Hovedfløjen, der er opført af Munkesten i 2 Etager paa en høj Sokkel af Granitkvadre, har hvælvede Kældere. Oprindelig har der vistnok ogsaa været en Nordfløj og en aneligere Sydfløj, men af det oprindelige Borganlæg er kun Vestfløjen tilbage; denne, der er bygget i 1592 af den daværende Ejer Niels Juul fra Villestrup, er omgivet af brede, dybe Grave, oprindelig ført ned til Kridtgrunden; den har et højt stejlt Tag, og Murankrene vidner den Dag i Dag om, at Bygherren var af Lilje-Juul'ernes Slægt. Den kønne anelige Sandstensportal over Indgangsdøren er opsat i 1640 af den daværende Ejer Iver Krabbe. Hovedbygningen, som er restaureret af den nuværende Ejer, rummer nu en stor herskabelig Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Den kønne store Have indeholder mange store Træer.

De grundmurede hvidpudsede, velholdte Avlsbygninger, der er opført efter en Brand i 1909, er overvejende tækket med Tagpap. Af de 3 sammenbyggede Hovedlænger er der Lade i Længen mod Nord, Kostald i den østlige Sidelænge, som har muret Trimpel, og Svinestald i den vestlige; denne har Trætrimpel ligesom Hestestalden, der ligger Syd for Svinestalden og bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i Vinkel. Desuden mellem Hovedbygningen og Hestestalden en teglhængt Længe, opført i 1916, som indeholder Bolig for Avlsforvalteren samt Økonomilejlighed. Over for denne mod Øst en lav Bygning af Træ, der rummer Vognport samt Maskiner og Redskaber, og Øst for Avlsgaarden en Hjelm. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives dels ved en Vindmotor, dels ved elektrisk Kraft, og som Drivkraft for Gaardens faste Maskiner benyttes dels Petroleumsmotor, dels Dampkraft. Fra Gaarden, som ligger ejendommeligt og noget afsides, men navnlig fra Marken er der vid Udsigt over den lille Vildmose til Havet.

Kongstedlund hed tidligere »Lund«. Dens nuværende Navn, der begynder omtrent samtidig med Hovedbygningens Opførelse, hidrører fra Sognet Sdr. Kongerslev. Historikeren Arild Huitfeld nævner, at Gaarden før Reformationen ejedes af Viborg Bispestol, men dette maa ligge længere tilbage, thi under denne ejedes den af Niels Brun, hvis Fader og Bedstefader ogsaa skal have ejet Gaarden. Der var dog flere i Sameje om denne, saaledes Henr. Bjørnsen fra Stenalt, der ca. 1541 blev dræbt af Fogden paa Hald, den holstenske Adelsmand Heinr. Blome. Niels Brun, hvis Hustru var en Seefeld fra Refsnæs, gled efterhaanden, hvad den nærmeste Slægt angaar, ud af Kongstedlunds Historie (hans Datter Ide B. blev gift med Knud Mogenssen Løvenbalk, en Søn af »den skotske Kvinde paa Tjele« (se denne Gaard samt Rathlousdal), medens Henr. Bjørnsens Slægt, der ogsaa en Tid ejede Vorgaard og Randrup, blev Ejere af Kongstedlund i Sameje i sidste Halvdel af det 16de Aarh., saaledes hans Søstersøn Jens Kaas og Kansleren Niels Kaas (se Taarupgaard) samt hans Halvsøskende Iver Lunge til Tirsbæk, Chr. Lange til Odden og Kirsten Lunge, som var gift med Axel Juul til Villestrup. Omkring 1590 udkøbte sidstnævntes Søn Niels Juul Axelsen de øvrige Parter og blev Eneeer af Gaarden, hvorefter han i 1592 opførte den nuværende Hovedbygning. I 1600 blev han paa Aalborg Pinsemarked dræbt af Albert Skeel til Jungedgaard i Salling (af Soneboden, 2000 Rd., dannedes et Stipendium, der endnu kommer Aalborg og Viborg Katedralskoler til Gode). Kongstedlund overtoges derefter af Enken, Anne Stygge, og senere af Sønnen Axel Juul, som i 1637 solgte Gaarden med Gods og Skov til Iver Krabbe til Albæk, der samme Aar ogsaa købte Randrup. Efter hans Død i 1641 ægtede Enken, Dorte Juul, senere Erik Høg, efter hvis Død i 1649 Sønnen Iver Juul Høg, der senere oprettede Baroniet Høgholm og ophøjedes i Friherrestanden (se Høgholm

Side 381), ejede Gaarden. I 1675 solgte han Kongstedlund med 33 Td. Hrtk. med ca. 32 Gaarde og Bol samt Randrup til Peder Pedersen Brønndorff, hvorved de to Gaarde begge gik over i borgerlig Eje. Efter hans Død i 1701 udkøbte hans Svigersøn Laur. Christensen Vesterhof sine 3 Svogre af Kongstedlund, som han dog i 1704 solgte til den ene af disse, Severin Brønndorff (godt 37 Td. Hrtk. med 206½ Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 14,000 Rd.); han, der adledes i 1723, døde i 1748, og Gaarden overtoges da af Enken, Charl. Amalie Wigandt. Efter hendes Død ca. 1751 købtes de to Gaarde paa Auktion i 1751 af Svigersønnen, Major Hans G. v. Deden (Kongstedlund med 37 og 212 Td. Hrtk. for 29,850 Rd. grov Cour.); han, som ogsaa ejede Vorgaard i Bælum Sogn, nedbrød en Del af Borggaardens Bygninger og brugte Materialerne paa Randrup. I 1772 solgte han Kongstedlund med 37, 13 og 222 Td. Hrtk. for 25,500 Rd. til sin Søn Severin Brønndorff v. Deden, der ejede Gaarden under de store Landboreformer. (Af Fæstegodset solgte han i 1811 hele Svanfolk By til den rige Bondesøn, Amtsforv. Hans Svanholm, som var født i Byen). Efter hans Død i 1812 overtoges Gaarden af Enken, Cl. Marie Christensen, der afstod den til Svigersønnen Sigv. A. Færch til Vivebrogaard (af den rige Købmandsslægt fra Nibe). Under de vanskelige Tider, der nu kom for Landbruget, gik det tilbage økonomisk for ham, saa han stadig maatte sælge bort af Fæstegodset, saaledes skødede han i 1826 hele Sdr. Kongerslev Sogn til Herredsfoged Claus Nissens Arvinger til Dækning af en Gæld til Dødsboet paa 8000 Rd. Ved hans Død i 1839 købtes Kongstedlund paa Auktion uden Gods, Besætn. og Invt. for 28,000 Rd. af Ole Michael Kjeldsen fra Lerkenfeld, som ejede den til sin Død i 1899, fra 1874 sammen med en Søn J. Henr. Ahnfeldt Kjeldsen; Aaret efter overtoges den fra sidstnævnte for 86,000 Kr. af Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere, der kort efter solgte den til et Konsortium inden for Slægten Kjeldsen. Efter at have solgt en Del af Kæret til Husmandslokker, ialt for ca. 40,000 Kr., solgte dette i 1906 Gaarden med ca. 250 ha, godt 24 Td. Hrtk. for 155,000 Kr. til Søren Chr. Nørgaard, Vesløsgaard. Efter Avlsbygningernes Brand i 1909 solgte han Kongstedlund til Forv. Jensen for 127,500 Kr.; denne Handel blev dog ikke til noget, hvorefter Nørgaard i 1912 solgte Gaarden til sin Broder Carl Nørgaard, der opførte nye Avlsbygninger. Han solgte den i 1915 for 275,000 Kr. til cand. phil., Løjtn. Chr. Kjellerup (af Slægten fra Visborggaard), som i 1917 solgte den til Kapt. i Marinen Hj. Rechnitzer, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1922 for 400,000 Kr.

REFSNÆS, Kongerslev Sogn, Sdr. Kongerslev-Nr. Kongerslev-Komdrup Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejerinde Enkefru Agathe Westenholz, Postfb. og nærmeste St. Komdrup, Afst. 1 km og 22 km til Aalborg, Tlf. Nr. Kongerslev 6.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Refsnæs, samlet Areal 484,9 ha, deraf 133 Ager, 220 Eng og Kær, 49 Skov, 3 Have, Park og Gaardsplads, 62 ha under 4 Forpagtergaarde og 17,9 ha bortlejede Arealer, Hrtk. 45 Td. 6 Skp. 3 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 333,000 Kr. (375,000), Jordv. 270,100 Kr. (309,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 174,300 Kr., Løsoret i »Danmark« for 182,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Refsnæs ligger ca. 1 km Nord for Komdrup St. ved Vejen, som fra Stationen fører forbi Ejendommen og videre til Gudumlund; af Jorderne er Agermarken god dyb Muldjord, overvejende paa Kridtunderlag. Terrænet er ret jævnt, Agermarken med Hældning mod Nord og Vest, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), dog er Kæret udgrøftet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Eng- og Kær-Arealet er humusblandet Jord paa Lerunderlag; af Kæret dyrkes ca. 30 ha, Resten anvendes til Høavl og Afgræsning. Af Skoven er 43,5 ha bevokset med Bøg og 5,5 ha med Gran.

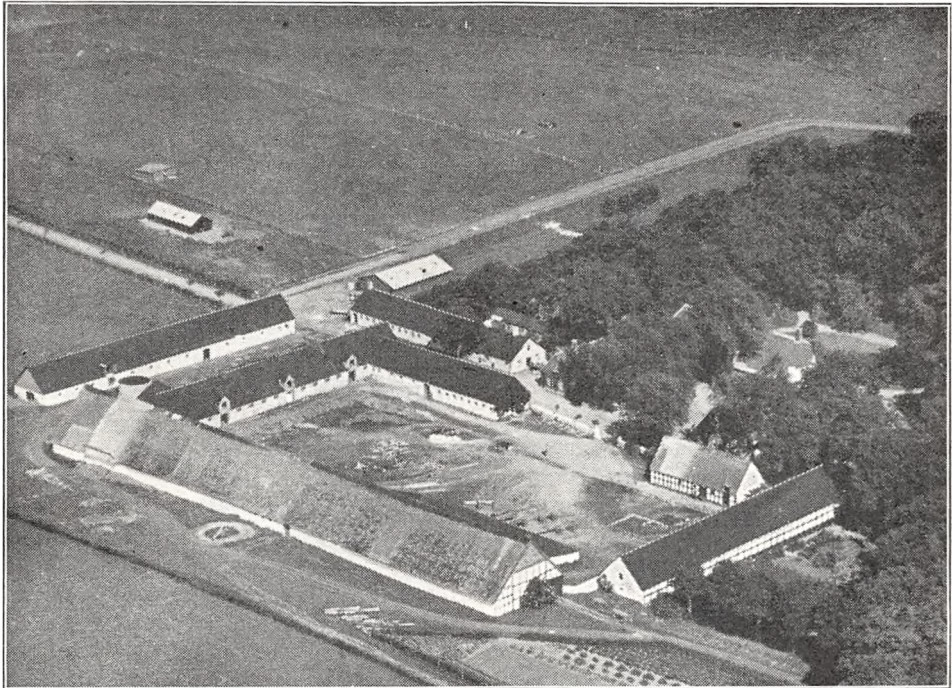
Gaarden drives af Ejerinden med Sønnen R. Westenholz som Inspektør; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7. Byg, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 100 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 125 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsn. Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3600 kg aarlig med 3,80 pCt. Fedt, Mælken leveres til Flødefabrikken »Tivoli« i Gudumlund.

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 Følhopper, der ind-

købes ca. 10 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er paa Gaarden Væddeløbsstald; Besætningen er for Tiden 5 Følhopper og 1 Hingst; der drives Kontrakt-Avl efter Overenskomst med A/S Dansk Fuldblodsstutteri. Svinebesætningen er for Øjeblikket 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 400 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 270 Svin aarlig. Der holdes 70 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 300 Høns.

Refsnæs Hovedbygning, der er tækket med Tegl, ligger mod Nord til den store Have og Park; den bestaar af 3 Fløje, som omslutter en Borggaard, aaben mod Syd mod Avlsgaarden. Af disse er den grundmurede Hoved- eller Midtfløj opført i 1791; den østlige Sidefløj, der er ældre, er opført af Egebindingsværk, den rummer Værelser, medens den vestlige, som er op-



Refsnæs.

ført i 1899, indeholder Økonomilejlighed. Hovedfløjen indeholder en stor køn Beboelse med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsbygningerne, der for største Delen er opført af hvidpudset Egebindingsværk, er ældre, men velholdte, overvejende tækket med Tagpap. Af disse er der Hestestald i den østlige Sidelænge, som ligger frit. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er den sydlige Længe, Laden, som er opført i 1612, tækket med Straa, den vestlige Sidelænge, der er opført af Kamp, bygget i 1891—92, indeholder Kostald, denne har en kort Sidebygning, et Roehus, mod Vest, og fra den nordlige Ende udgaar en Sidelænge mod Øst, som rummer Kalvestald. Endvidere Vest for Gaarden en Ungkvægstald, inde paa Gaardspladsen en straatækt Længe, der rummer Faarestald og Vognport, samt en Halvtagsbygning, som indeholder Vognport. Øst for Hovedbygningen en grundmuret, teglhængt, mindre Bygning, indrettet til Spandevadsk, og Vest for Hovedbygningen en grundmuret Svinestald, et Maskin- og Redskabshus med Sider og Tag af Pandeplader og 2 Hønsehuse, det ene af Grundmur, det andet opført af Træ og tækket med Pandeplader. Til Ejendommen hører 4 mindre Forpagtergaarde med tilsammen 62 ha, en hollandsk Vindmølle samt 3 Huse. Gaarden, der ligger ret lavt, ligger kønt.

Refsnæs (Revsnæs, Rævs) nævnes allerede i 1337, den tilhørte da Niels Pedersen; Hundrede Aar senere, i 1434, tilhørte den Morten Jepsen (Seefeld), som døde i 1477, og hvis Slægt derefter ejede den i de følgende to Hundrede Aar, hyppigt flere i Sameje samtidig. Efter Brødrene Enevold, Viffert og den bekendte Rigsrd. (Bogsamler og Kvindehader) Jørgen Seefeld's Død (de to sidste i 1662 og begge uden Børn) gik den over til Søsteren Maren S., hvis Dødsbo i 1679 udlagde Refsnæs med 72 Td. Hrtk. og en Del Gods til Kbmd. Chr. de Hemmer for 4596 Rd. Efter hans Død i 1684 ægtede Enken, Magdalene v. Ginchel, i 1685 Tøger Lassen til

Rødslet, og Refsnæs ejedes nu af hende og hendes Sønner i Fællesskab. I 1695 udkøbte Sønnen, Chr. de Hemmer, sin Moder og i 1702 sin Broder Chr. de Hemmer, hvorefter Gaarden efter hans Død i 1704 overtoges af Sønnen af samme Navn. I 1730 maatte han gøre Opbud, og Boet solgte samme Aar Refsnæs med 57 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 32 Td. Tiendehrtk. og 240 Td. Hrtk. Fæstegods for 13,500 Rd. til Etatsrd. Fr. v. Arenstorff til Overgaard. Efter hans Død i 1739 solgte Sønnen i 1742 Refsnæs med 57, 19 og 240 Td. Hrtk. til Hans Fædder, efter hvis Død i 1753 Gaarden overtoges af Enken Mette Cathr. Bay; hun skødede den i 1765 med 57, 19 og 301 Td. Hrtk. for 11,611 Rd. til sin Stedsøn, senere Etatsrd. Jens Jørg. Fædder, som adledes i 1785; han, der udskilte Sigsgaard med Stenisgaard (se disse), døde i 1798, og samme Aar solgtes Refsnæs derefter ved Auktion med 57, 57 og 324 Td. Hrtk., deri indbefattet Dragsgaard med 28 Td. Hrtk., for 83,500 Rd. til Kmr. Hans Gundorph til Palstrup. Efter hans Død i 1801 overtoges Refsnæs af Enken, Cecilie Bødker, efter hvis Død i 1895 Gaarden straks efter købtes af to af Datidens største Ejendomsspekulanter, Generalauditør H. J. Lindahl til Avnsbjerg og Major J. C. Schuchardt til Nøragergaard; de frasolgte Fæstegodsset og solgte i 1806 Gaarden med Tiender for 71,000 Rd. til Major, Baron F. A. L. Juul. Han overdrog i 1840 Refsnæs med 57 Td. Hrtk. for 45,000 Rbd. Sølv og nogle Ydelser til sin Svigersøn J. thor Straten, der solgte den i 1853 med 51 Td. Hrtk. til Erik Chr. Storm (senere til Odden), og af hvem den samme Aar solgtes til R. K. Westenholtz. Sammen med interesserede Lods-ejere omkring Lindenberg Aa var han senere med til at købe og nedlægge Gudumlund Vandmølle, hvorved Aaens Vandstand sænkedes betydeligt til stor Gavn for de tilstødende Jorder. Efter hans Død i 1882 overtoges Refsnæs af Enken, Fru Ane Kirstine, f. Hjorth, som i 1904 overdrog Gaarden til Sønnen Fr. Th. Westenholtz, og efter hans Død i 1923 overtoges den af Enken, den nuværende Besidderinde, Fru Agathe, f. Hjorth. Der er i 1923 frasolgt ca. 55 ha, hvorpaa der er oprettet 6 Husmandsbrug.

SIGSGAARD, Nr. Kongerslev By, Kongerslev Sogn, Sdr. Kongerslev-Nr. Kongerslev-Komdrup Komm., Helligum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Vilh. Tofts Dødsbo, Postfb. og nærmeste St. Kongerslev, Afst. 4 km og 25 km til Aalborg, Tlf. Nr. Kongerslev 5 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 24a m. fl. af Nr. Kongerslev, samlet Areal 193 ha, deraf 68 Ager, 68 Kær, 55 Mose og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 12 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 1/2 Alb.; Ejdskv. 135,000 Kr. (142,000), Jordv. 98,000 Kr. (97,500); Bygn. er fors. i »Ver-mund« for 90,000 Kr., Løstøret i samme Selskab for 100,000 Kr. Der er ingen elek-trisk Installation paa Gaarden.

Sigsgaard ligger knap 2 km Øst for Nr. Kongerslev By nær Vildmosen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld, overvejende paa Kalkunderlag; Kærjorden er humusblandet Jord, ca. Halvdelen dyrkes, og Resten henligger med vedvarende Græs. Agermarken er jævn, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, dog er Kæret udgrøftet, der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Gaarden drives siden 1. Marts 1934 af Forpagter E. Hansen, Forpagtningen er 5-aarig; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Blandsæd, 5. Kartofler, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalg. og 50 Sække Kvælstof.

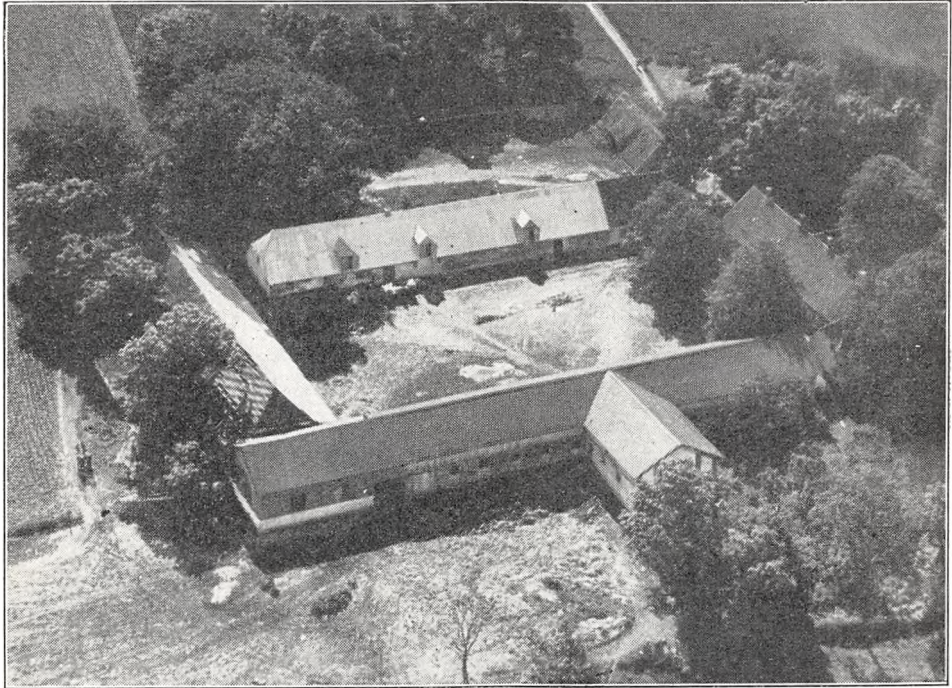
Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3311 kg med 3,74 pCt. Fedt og 138 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Neptun« i Sdr. Kongerslev.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 7 Følhopper, og der drives noget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der leveredes i Fjor 200 Slagterisvin, Gaarden har Kort til 113 Svin aarlig.

Sigsgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1885, ligger mod Syd til den store gl. Have, har Frontspids til denne og Tegtag; den indeholder en stor god Lejlighed. Til den vestlige Gavl er der tilbygget en kort teglhængt Sideløj mod Nord, som rummer Hønsehus og Brænde. Af de 3 Sidelænger rummer den østlige Sidelænge, der ligger frit, Værelser til Folkene (tækket med Tegl), Heste- og Svinestald. Af de 2 andre Længer, som er sammenbygget i Vinkel, er der Kostald i den vestlige Sidelænge og fra denne, som

har Trætrimpel, udgaar en Sidelænge mod Vest, der indeholder Ungkvægstald. I den nordlige Længe er der Lade. (Efter Fotograferingen er Avlsbygningerne overalt blevet tækket med Pandeplader). Desuden Øst for Gaarden en Halvtagsbygning til Maskiner, Redskaber og Vogne samt et Tørvehus. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved en Benzinmotor, der benyttes en Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden er omgivet af Læplantning.

Sigsgaard er udskilt som en Avlsgaard fra Refsnæs ca. 1780 af dennes Ejer, Etatsrd. J. J. de Fædder. Efter hans Død i 1798 solgtes Sigsgaard med noget Gods til Herredsfoged, Kancellird. Claus Nissen, i hvis Tid Hellum-Hindsted Herreders Kontor var paa Gaarden. Efter hans Død i 1819 overtoges den af Enken og efter hendes Død i 1825 af Sønnen, Forligskommissær, Kancellird. A. G. Nissen. Efter hans Død i 1866 mageskiftedes den i 1869 for Mariendal ved Aalborg til S. Ammitzbøll, der i 1873 solgte den for 36,000 Rd. til den ansede Hippolog, Kmr.



Sigsgaard.

Søren Toft, Louisendal; han solgte den i 1877 med ca. 12 Td. Hrtk., med Besætn. og Invt. for 110,000 Kr. til sin Broder P. Toft, Vejrhøjgaard. Efter hans Død overtoges Gaarden af Enken, som i 1905 overdrog den til Sønnen Karl Vilh. Joh. Toft, der i 1929 tilkøbte ca. 55 ha god Tørvejord i den lille Vildmose. Efter hans Død i Febr. 1933 overtoges Gaarden af Dødsboet (de umyndige Børn).

STENISGAARD, Nr. Kongerslev By, Kongerslev Sogn, Sdr. Kongerslev-Nr. Kongerslev-Komdrup Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. N. Christensen, Postfb. og nærmeste St. Kongerslev, Afst. godt $3\frac{1}{2}$ km og 25 km til Aalborg, Tlf. Nr. Kongerslev 17.

Matr.-Nr. 26a m. fl. af Nr. Kongerslev, samlet Areal 125,8 ha, deraf 67 Ager, 56,8 Eng og Kær og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 6 Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 141,400 Kr. (150,000), Jordv. 86,600 Kr. (90,700); Bygn. er fors. i »Vermund« for 106,000 Kr., Løvsøret i samme Selskab for 140,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

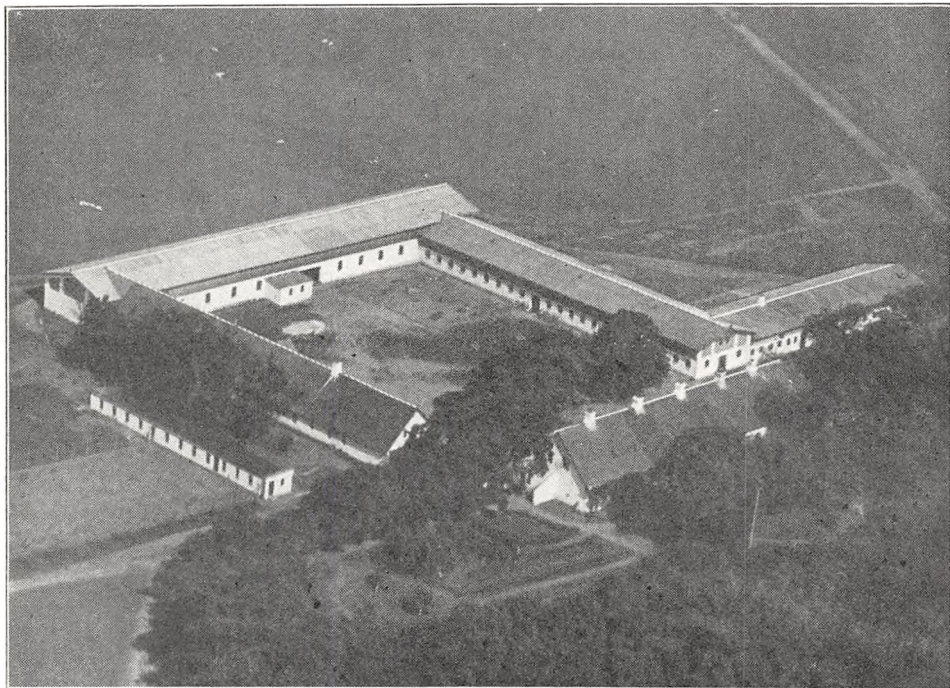
Stenisgaard ligger godt 1 km Øst for Nr. Kongerslev By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er Agermarken god Lermuld paa Ler- og Kalkunderlag, Kærjorden Humusjord, som nu er under Plov med Undtagelse af 3 ha. Agermarken er

jævn, Kærjorden flad, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, Kæret dog udgrøftet, og der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 54 Malkekøer, 2 Tyre og 85 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, Køerne er stambogsført og præmierede, og der sælges Avlsdyr fra Besætningen, som fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3950 kg aarlig med 3,69 pCt. Fedt og 163 kg Smør, Mælken leveres til Nr. Kongerslev Fællesmejeri.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, for Øjeblikket alle røde jydsk Følhopper,



Stenisaard.

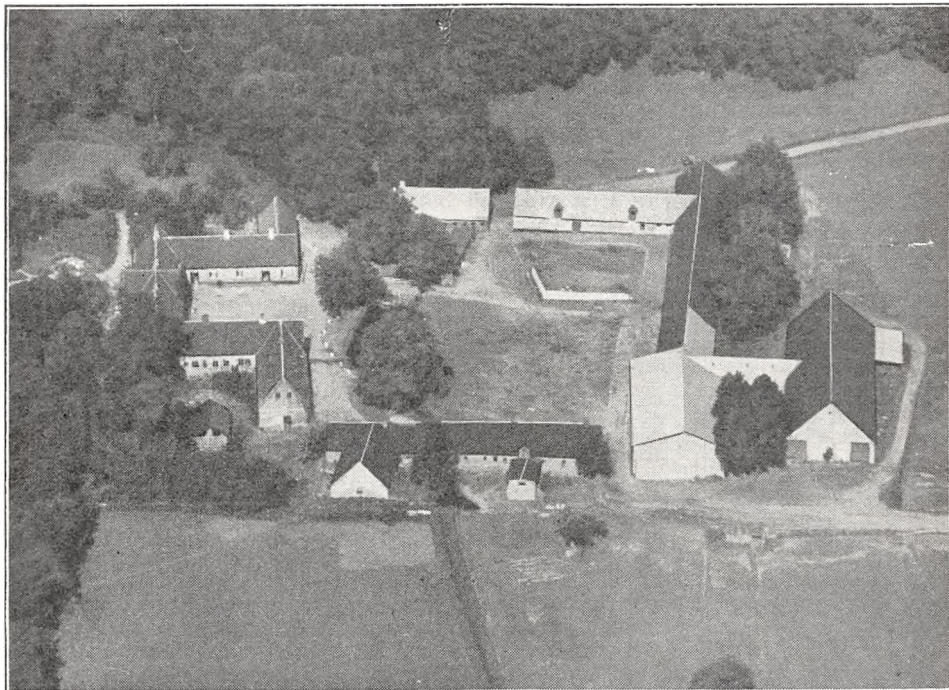
stambogsførte og præmierede, samt 6 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 380 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 167 Svin aarlig. Der holdes 9 Faar og 1 Væder; Fjerkræholdet er ca. 250 Høns (brune Italienerne, hvide Wyandottes og R. I. R.).

Stenisaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, har aaben Veranda til denne og Tag dels af Tegl, dels af Skifer; den indeholder en stor god Lejlighed paa 15 Værelser med indlagt Centralvarme. Af de 3 sammenbyggede hvidpudsede Avlslænger, som er opført efter en Brand i 1915, rummer den sydlige Sidelænge, der er tækket med Skifer, Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald; af de 2 andre, som har Trætrimpel og Tag af Pandeplader, er der Lade i Længen mod Vest og Kostald i den nordlige Sidelænge, fra hvilken Svinestalden udgaar som en Sidelænge mod Nord. Desuden Nord for Hovedbygningen en Længe, der har Rum til Gæs og Ænder, og fra denne udgaar mod Nord en Sidelænge af Træ, som rummer Maskiner, Redskaber og Tørv, de er begge tækket med Tagpap. Endvidere Syd for Gaarden et nyt Hønseshus, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader. I Ko- og Svinestalden er der ildfast Loft af Beton, og der hører 2 Huse til Ejendommen, det ene med et Tilliggende af 2 ha, som er indbefattet i Gaardens Areal. Gaarden, der ligger ret lavt, ligger kønt.

Stenisaard var oprindeligt en mindre Gaard, som hørte til det Gods, der sammen med Sigs-

gaard (se denne) udskiltes fra Refsnæs ca. 1780. Den ejedes efter Herredsfoged Claus Nissens Død i 1810 af P. Chr. Nissen, fra 1830 af Carl Aug. Deden og fra 1840 af Frantz Thygesen, som i 1848 solgte den til Math. Lauritzen; han solgte den i 1860 til exam. jur. F. A. Frost, der øgede Gaardens Areal ved Sammenlægning med 3 Bøndergaarde. Han overdrog den i 1868 til Svogeren Svanholm, men overtog den igen i 1876, hvorefter han i 1885 solgte den for 130,000 Kr. til Kn. Ludvigsen fra Kbhvn., og af ham købte den nuværende Ejer i 1914 Gaarden med $12\frac{3}{4}$ Td. Hrtk. for 132,000 Kr. I 1930 er der tilkøbt 7,7 ha.

DRAGSGAARD, Bælum Sogn, Bælum-Solbjerg Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Godsejer Kjeld B. Hjorth, Postfb. og nærmeste St. Bælum, Afst. 2 km og 33 km til Aalborg, Tlf. Bælum 19.



Dragsgaard.

Matr.-Nr. 1a af Dragsgaard, samlet Areal 213 ha, deraf 132 Ager, 53 Eng, 26 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 18 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 200,000 Kr. (220,000), Jordv. 129,900 Kr. (148,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 185,000 Kr., Løvsøret i »Baltica« for 200,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Dragsgaard ligger ca. 2 km Øst for Bælum St. nær Vildmosen; af Jorderne er 115 ha overvejende god Lermuld og Muldjord paa Ler- og Kridtunderlag, 17 ha er Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag, dette Areal ligger for sig selv i den ene Side af Marken. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er formentlig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket i Aarene 1922—30. Kæret er drænet og kultiveret i Aarene 1923—25; Arealet dyrkedes dengang, men er nu udlagt til vedvarende Græs og afgiver udmærket Græsning; Jorden er dyb sort Tørvejord paa Blaalér-Underlag. Skovens Bevoksning er blandet Løvtræ, overvejende Ask og Bøg.

De 115 ha dyrkes i følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede og Rug, 2. Havre, 3. Roer, 4. Byg, 5. Blandsæd, 6. Kløver og Græs. Sandjorden dyrkes skiftevis med Havre og

Kartofler. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 75—100 Kalig. og 65 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 80 Malkekøer, 3 Tyre og 120 Stkr. Ungkreaturer, er dels af hollandsk, dels af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes 25 Stude om Aaret; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Kø er ca. 3350 kg aarlig, Mælken leveres til Bælum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste og for Øjeblikket 16 Plage og Føl, dels af eget Tillæg, dels indkøbte; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og (mest) til stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 400 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 236 Svin aarlig. Der holdes 20 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns samt en Del Ænder og Gæs.

Dragsgaard Hovedbygning, der ligger mod Syd til den kønne gl. Have, er bygget i 1850, opført af Grundmur og tækket med Tegl. Hoved- eller Midterfløjen, som har gennemgaaende Frontspids med Trappegavl, er sammenbygget med 2 Sidelænger, af hvilke den vestlige rummer Værelser og den østlige Økonomilejlighed og Værelser, og fra disse udgaar atter en Sidefløj, af hvilke den mod Øst rummer en Beboelseslejlighed og den mod Vest Garage og Hønseshus. Hovedbygningen indeholder en stor og god Beboelse.

Avlsbygningerne, der er opført af Grundmur, er for en Del ældre, men velholdte; den vestlige Sidelænge, som er tækket med Cementtagsten, rummer Heste- og Fedestald, den er delt i 2 Afsnit, af hvilke den nordlige Del er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Længe, Kostalden; denne, der er tækket med Tagpap, er med den østlige Gavl sammenbygget med en Lade, som har Sider og Tag af Pandeplader. Den østlige Sidelænge, der ligger frit og er tækket med Tagpap, rummer Fodermesterbolig samt Svinestald, sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Øst. Desuden Nord for Gaarden en Lade med Tag af Pandeplader og Tagpap, og denne er ved en Mellembygning forbundet med den forannævnte Lade. Gaarden har Vand fra en Kilde til Staldene, og foruden de 2 Lejligheder til Medhjælpere hører der et Hus med 2 Lejligheder samt en Smedie til Ejendommen.

Dragsgaard var tidligere en Hovedgaard, som i 1422 ejedes af Nis Ovesen. I Begyndelsen af det 16de Aarh. ejedes den saa vidt vides af Jørg. Prip, og senere blev den forenet med Vorgaard. I 1623 pantsatte Erik Kaas' Enke, Fru Anne Krabbe til Vorgaard, den til Falk Gjøe, der i 1635 afhændede sin Part i Dragsgaard til Palle Rodsteen, hvis Hustru, Ingeborg Albertsdatter Skeel, ejede Part i Vorgaard. Senere kom den ved Køb og delvis gennem Slægtsforbindelser til Oberstløjtn. Hartv. O. v. Deden, som i 1675 og følgende Aar ogsaa erhvervede Vorgaard; han opbyggede Dragsgaard, der da var nedbrændt og nærmest var en Bondegaard. Efter hans Død i 1703 overtoges den af Enken, Anna Dorothea v. Witberg, som i 1717 overdrog den med 28 Td. Hrtk. og lidt Gods til sin Søn, Oberstløjtn. Cl. Jørg. v. Deden, og den var nu Avlsgaard under Vorgaard, til Konsistorialrd. L. J. Jelstrup i 1773 solgte den med 28 Td. Hrtk. og 36 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Kancellird. J. J. Fædder til Refsnæs (se denne Gaard). I 1803 solgte Kmrdr. Gundorphs Enke Cecilie, f. Bødker, Dragsgaard med forannævnte Hrtk. samt 17 Td. Tiendehrtk. til sin Svigersøn Hans Juel Glud for 29,000 Rd. Efter hans Død i Begyndelsen af 1850'erne overtoges den af Sønnen Hans J. M. N. Glud og efter denne i 1898 af Sønnen Hans Peder Glud, der udstykkede 15 ha fra Gaarden; han solgte den i 1911 med 285 ha for 215,000 Kr. til Forp. P. A. Bache, som frasolgte ca. 22 ha Ager og 50 ha Eng. Paa det frasolgte oprettedes 4 Statshusmandsbrug med ca. 6,6 ha og en Gaard med ca. 27 ha, medens den øvrige Jord solgtes som Moseparceller til forskellige. I 1922 solgte han derefter Dragsgaard for 242,000 Kr. uden Besætn. til den nuværende Ejer.

VORGAARD, Bælum Sogn, Bælum-Solbjerg Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. N. C. Clausen, Postfb. og nærmeste St. Bælum, Afst. 2½ km og 29½ km til Aalborg, Tlf. Bælum 28.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vorgaard, samlet Areal 144,5 ha, deraf 71,5 Ager, 16,5 Eng, 16,5 Skov, 38 Hede og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 6 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 81,000 Kr. (90,000), Jordv. 48,200 Kr. (52,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 90,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Vorgaard ligger 2 km Nordvest for Bælum By ved Vejen til Svanfolk; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af Sandmuld paa Kridt- og Sandunderlag. Ter-

rænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er formentlig merglet fra ældre Tid. Engen er Humusjord, kultiveret og dyrket, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning er kun mindre.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Bælum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage og 1 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kørt til 84 Svin aarlig. Der holdes 24 Moderfaar. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Ænder, Gæs og Kalkuner.

Vorgaard Hovedbygning, der ligger mod Nord til Haven, er opført i det 18de Aarh. og har tidligere været omgivet af Grave. Den bestaar af en Hovedfløj, som fra den østlige Ende har en kort Sidefløj mod Nord, begge opført af hvidpudset Egebindingsværk og tækket med Tegl, Hovedfløjen med en frembygget Frontspids mod Syd til Gaarden. Hovedbygningen danner en firelænget Gaard med de 3 Avslænger, der er opført efter en Brand i 1925. Af disse, som har Tag af Asbest, er de 2 Sidelænger opført af Grundmur og den sydlige Længe, Laden, af Kamp til Gaarden og Træ mod Syd. Af de 2 Sidelænger rummer den østlige Fodmesterbolig og Kostald og den vestlige Vognport, Heste- og Svinestald. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører et Hus til Ejendommen.

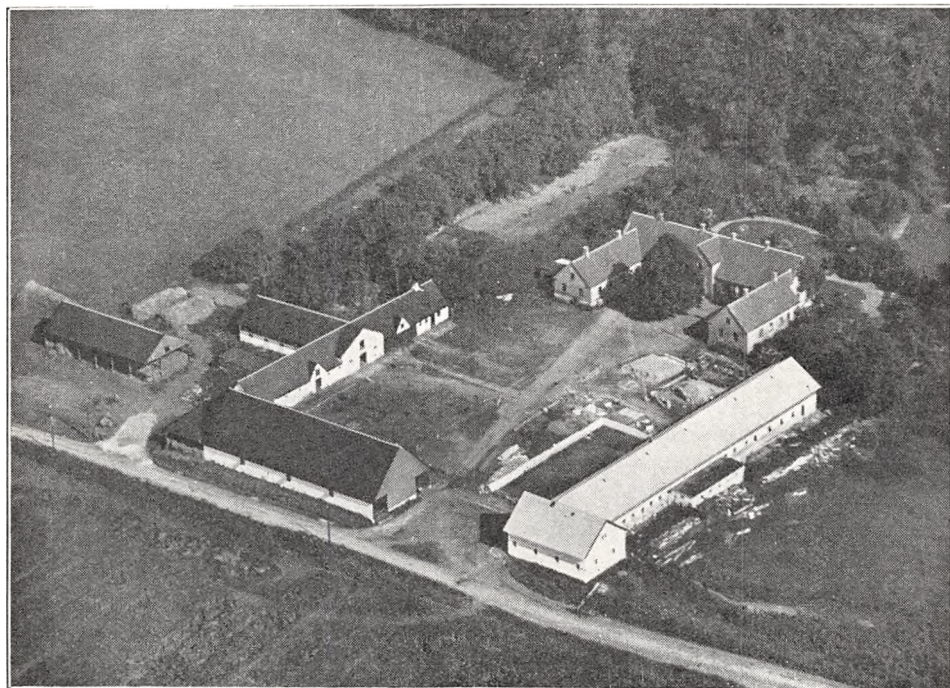
Vorgaard er en gl. Hovedgaard (upriviligeret), der i første Halvdel af det 15de Aarh. vistnok ejedes af Jep Kalf. Senere tilhørte den Slægten Bjørn (Anders Bjørn og dennes Søn, Rigsrd. Jak. Andersen B., som døde ca. 1524); fra denne Slægt kom den i 1562 ved Arv til Slægten Kaas, til Jens Kaas, der er kendt for sit tapre Forsvar af Fæstningen Elfsborg i Syvaarskrigen mod Sverige. Efter hans Død i 1578 overtoges Gaarden af Sønnen, Rigsrd. Bjørn Kaas, som døde i 1581. Fra denne Slægt kom den i det 17de Aarh. ved Arv over til de 2 Søstre Kirsten og Ingeborg Albertsdatter Skeel (se Dragsgaard) og senere ved Ægteskab til Slægterne Bille, Rodsteen og Lützow. I 1675 solgte Amtmd. Hugo Lützow til Lundsgaard de to Trediedele af Vorgaard samt noget Gods til Oberst Hartv. Otto v. Deden til Dragsgaard, der senere samlede Gaarden. Efter hans Død i 1703 arvedes den af 3 Sønner, af hvilke Oberst Claus Jørg. v. Deden blev Enejer i 1707; han solgte den i 1750 med 32 og 270 Td. Hrtk. (deri indbefattet Dragsgaard) til Krigsrd. Harboe Lassen Meulengracht, som i 1767 solgte den til Konsistorialrd. Laur. Joh. Jelstrup. Han fik samme Aar Bevilling til at frasælge Godset og solgte derefter Vorgaard i 1768 paa Auktion med 10½ og 8 Td. Hrtk. for 5718 Rd. til Søren Testrup, Wiffertsholm; han solgte i 1772 Gaarden med 12 Td. Hrtk. til Forp. Henr. Schou, Trudsholm, efter hvis Død i 1775 den blev solgt ved Auktion med 12 og 59 Td. Hrtk. for 13,050 Rd. til Løjtnant, senere Generalmajor Hans J. Rodenburg. Efter hans Død i 1820 overtoges den af Enken Constance, f. Moltke, efter hvis Død i 1824 den paa Auktion i 1831 solgtes med 13½ Td. Hrtk., Bælum og Lyngby Sognes Kongetiender (28½ Td. Hrtk.) og 59 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 20,160 Rbd. Sølv til Sønnen, Kmjr. V. C. Rodenburg. Han solgte den i 1835 uden Tiender for 15,000 Rbd. Sølv til J. C. Nyholm, Søngaardsholm, der i 1837 overdrog den til Superintendent Schlomka i Strasbourg, som i 1840 solgte den til C. E. Alsen; han solgte den i 1843 med 52 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 29,200 Rd. til C. A. Deden, der i 1850'erne bortsolgte dette paa én Gaard nær. Han solgte Vorgaard i 1875 med 17 Td. Hrtk. m. m. for 136,000 Kr. til Forv. J. M. Schæbel fra Sjælland, som i 1891 maatte afstaa Gaarden. Den overtoges derefter for 79,000 Kr. af Rud. Lorenzen fra Ny Vraa og senere, i 1893, for 80,000 Kr. af E. V. Schaumburg; han udstykkede og frasolgte en stor Del af Jorden, hvorefter han i 1907 solgte Gaarden med 165 ha, ca. 7¼ Td. Hrtk. for 37,000 Kr. til Teglværksejer Chr. Nielsen. Han solgte den i 1917, hvorefter den i 1918 købtes af Direktør J. P. Jensen, Aarhus, der yderligere udstykkede ca. 20 ha. Han solgte i 1921 Gaarden til M. Petersen, som i 1925 afhændede den til A. Lohmann; han solgte den i 1926 til Nielsen, af hvem den i 1930 overtoges af »Bikuben« i Aarhus, der i Jan. 1931 solgte den til den nuværende Ejer.

FREDENSLUND, Solbjerg Sogn, Bælum-Solbjerg Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Godsejer, Sparekassedirektør Claudius Svanholm, Postfb. og nærmeste St. Solbjerg, Afst. 2½ km, til Hadsund 12 og 35 km til Aalborg, Tlf. Bælum 37.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Solbjerg og 2a m. fl. af Wiffertsholm Tveskov, samlet

Areal 272 ha, deraf 88,2 Ager, 33 Eng, 78,3 Skov, 70,5 Mose og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 4 Skp. o Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 200,000 Kr. (164,000), Jordv. 150,600 Kr. (120,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 129,900 Kr., Løspøret i »Baltica« for 194,000 Kr. plus en Korttidforsikring paa 10,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Fredenslund ligger godt $\frac{1}{2}$ km Øst for Solbjerg By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er Agermarken overvejende god Lermuld paa Lerunderlag, 8—9 ha er Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1927—32. Engen er humusblandet Jord paa Klæg og Blaalér, Mosen for-



Fredenslund.

trinlig Tørvejord; der fremstilles aarlig ca. 12 Millioner Tørv, og naar Tørvejorden er fjernet, bliver Arealet god Eng. Skovens Bevoksning er overvejende blandet Løvtræ med lidt Gran.

Gaarden drives siden 1. April 1928 af Ejerens Søn, Forpagter A. H. N. Svanholm, Forpagtningen er 10-aarig; Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Havre, 3. Byg, 4. Roer, 5. Byg, 6. Havre, 7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 40—50 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 56 Malkekøer, 2 Tyre og 90 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 120 kg aarlig, Mælken leveres til Bælum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, deraf for Øjeblikket 4 Følhopper, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Svinebesætningen har hidtil været 15 Tillægssøer, og der er leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret; den er nu kun 8 Søer, og Gaarden har Kort til 98 Svin aarlig. Der holdes 5 Moderfaar, og Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Fredenslund har velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gamle Have, bestaar af en Hovedfløj og 2 Sidefløje, tækket med Tegl,

Hovedfløjen med Frontspids mod Syd til Gaarden; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder; den østlige Sidefløj rummer Værelser og den vestlige Bryggers og Mælkestue. Af de hvidpudsede Avlsbygninger er der Kostald i den fritliggende østlige Sidelænge; denne, som er opført i 1932, har Trimpel og Tag af Pandeplader, og ved den sydlige Ende er der tilbygget en kort Tværlænge, som rummer Stald til Søer; af de 2 andre Længer, der er opført af Bindingsværk og tækket med Tagpap, er der Lade i Længen mod Syd (til hvis vestlige Gavl der er opført et Halvtag til Vognport) og Værelser til Folkene, Vognport, Heste- og Svinestald i den vestlige Sidelænge; af disse er Hestestalden udvidet i en grundmuret Sidelænge mod Vest, som har Trætrimpel og Tag af Pandeplader. Desuden Vest for Gaarden en Hjelm, ligeledes med Tag af Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 4 Huse til Ejendommen.

Ved sidste Ejendomsskyldvurdering pr. 1. Jan. 1832 blev Skovene delt mellem de 2 Gaarde Fredenslund og Ravnborg og vurderet sammen med disse.

Gaarden ligger kønt, omgivet af Skov paa de 3 Sider.

Fredenslund er dannet omkring 1840 af nedlagte Fæstegaarde og Jord fra Ny Wiffertsholm. Den ejedes i forrige Aarh. af Jens M. Svanholm, Søn af Andr. Svanholm, Ny Wiffertsholm (tidligere Haverslevgaard og Bælumgaard); han solgte den i 1890 for 175,000 Kr. til Amtsraadsmedlem, Godsejer Laur. Svanholm, Porsgaard, fra hvem den i 1898 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer (se Ravnborg).

GAMMEL WIFFERTSHOLM, Solbjerg Sogn, Bælum-Solbjerg Komm., Hellum Hrd. (en Del af Jorderne ligger dog i Hindsted Hrd.), Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Hofjægermesterinde Ida Dinesen, Postfb. og nærmeste St. Solbjerg, Afst. $3\frac{1}{2}$ km, til Hadsund 9 og ca. 37 km til Aalborg, Tlf. Korup 1.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Wiffertsholm og 40b m. fl. af V. Korup, samlet Areal 331 ha, deraf 132,5 Ager, 67 Eng, 121 Skov, 5,5 Have og Gaardsplads og 5 ha andre Arealer, Hrtk. 22 Td. 2 Skp. 0 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 195,000 Kr. (202,000), Jordv. 140,900 Kr. (139,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 194,500 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 209,000 Kr.; Lys i Hovedbyggn. fra eget Elektricitetsv. (Benzinmotor).

Gammel Wiffertsholm ligger $3\frac{1}{2}$ km Sydvest for Solbjerg St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1924—32. Engen er dyb Tørvejord, drænet og kultiveret. Skovens Bevoksning er hovedsagelig Gran, dog er der ogsaa en Del Løvskov; Driften ledes af Plantør M. Christiansen, der bor i Forpagterboligen.

Gaarden drives af Ejerinden ved Avlsforvalter A. Damkjær, Ny Wiffertsholm; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med Avl af en Del Kartofler til Spritfabrikerne: 1. Rug, 2. Kartofler, 3. Byg, 4. Rug, 5. Roer, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 75 Kalig. og 115 Sække Kvælstof.

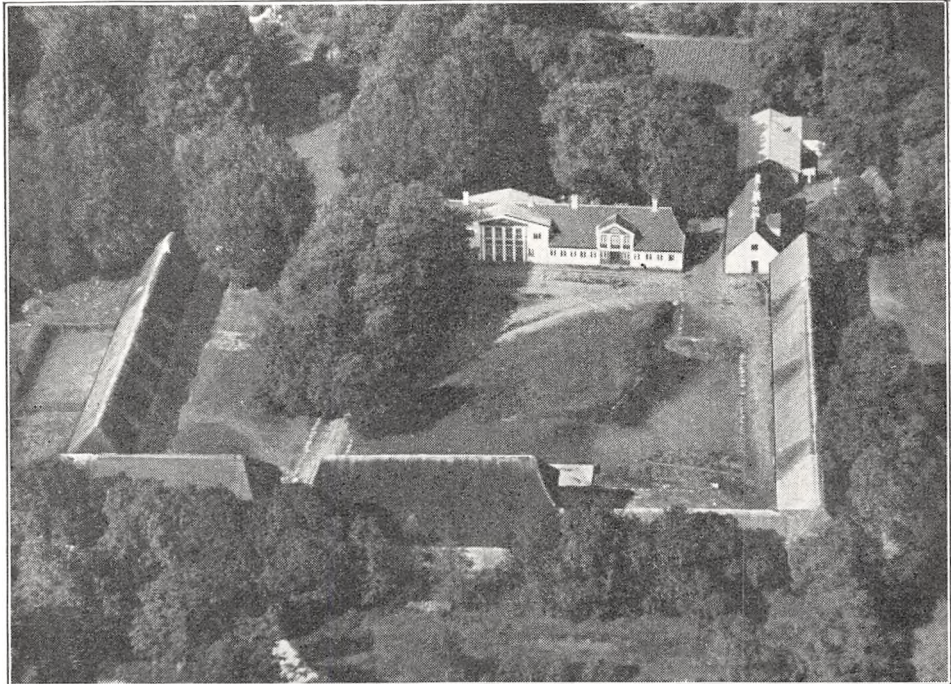
Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 100 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løvsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 145 kg aarlig, Mælken leveres til Korup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og 1 Hingst, og der tillægges ca. 5 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 144 Svin aarlig. Der holdes 16 Faar, af Fjerkræ kun til Gaardens Brug.

Gammel Wiffertsholm Hovedbygning ligger kønt i Parken, hvor Chr. Sørensen Testrup i 1750 opførte sin trefløjede Hovedbygning af Egebindingværk i 2 Etager; den er opført i 1914—15 af afdøde Hfjm. A. W. Dinesen til en Rest af den gamle og i samme Stil som denne; den bestaar af én Længe paa høj Sokkel, delvis med høj Kælder, opført af Egebindingværk og tækket med Tegl, Facaden mod Nordøst med et fremspringende lavt Taarn med Kuppel og Spir samt 2 Frontspidser, mod Sydvest én Frontspids og 2 Kviste og over Indgangsdøren en Sten-

tavle fra den gl. Bygning med Chr. S. Testrup og Hustrus Navne. Hovedbygning rummer en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme og Bad m. m.

Avlsgaarden, som overvejende er opført af Grundmur, ligger ca. 100 m Nordøst for Hovedbygningen (ikke solret); den vestlige hvidpudsede Længe af denne, der har Tegltag, stor gennemgaaende Frontspids samt en mindre Frontspids mod Øst, er den i 1845 opførte 63 m lange Hovedbygning, som i en Aarrække var Forpagterbolig, men nu beboes af Plantøren; den sydlige Halvdel af denne Bygning er senere delt ved Indkørselsvejen til den nuværende Hovedbygning, og den fraskilte sydlige Del rummer nu Værelser. De gl. brede Voldgrave, der omsluttede den gamle Borggaard, er nu til Dels opfyldt. Af de egentlige Avslængere, som er tækket med Straa, er der Værelser til Folkene, Vognport og Svinestald i den sydlige Sidelænge; den nordlige Sidelænge, der bærer Bogstaverne: E. S. W. 1630 (Enevold Seefeld, Wiffertsholm) er den ældste, og paa denne ses endnu de tilmurede Skydeskaar; den rummer Heste- og Kostald,



Gammel Wiffertsholm Avlsgaard og Hovedbygningen fra 1845.

af hvilke sidstnævnte er udvidet i en kort Sidelænge mod Syd, sammenbygget med den nordlige Gavlf af Længen mod Øst, Laden; denne er ligeledes delt i 2 Længere af Indkørselsvejen til Hovedbygningen; Laderne, som er opført af Tømmer af vældige Dimensioner, bærer Forbogstaverne til Søren Testrup og Hustrus Navne samt Aarstallet 1799. Desuden Nord for Hovedbygningen, Vest for Hestestalden en teglhængt Bygning af Bindingsværk, der rummer Fodermesterbolig, og Vest for denne en Vinkelbygning af Kamp, tækket med Pandeplader, den indeholder Svinestald. Der er eget Vandværk med Stødhævert, eget Savværk, og der hører 2 Huse samt 2 Skovfogedboliger til Ejendommen.

Wiffertsholm (Viffertsholm) er oprettet til Hovedgaard af Axel Tønnesen Viffert, som i 1576 fik fri Birkeret til Gaarden; ved Mageskifte med Frederik d. Anden i 1576 for Nebbegaard i Gaarslev Sogn, Vejle A. (se Bind V, S. 237—39), af hvilken Gaard Viffert ejede Halvdelen, erhvervede han af Kronen »Kytterup«, der bestod af 4 Gaarde, og af denne oprettede han som nævnt Hovedgaarden Wiffertsholm.

I den tidlige Middelalder laa der i Engene ved Korup Aa ca. 3 km Sydøst for Gl. Wiffertsholm en Hovedgaard Korup, der nævnes allerede i 1343, da Andreas Pedersen overdrog den til den tidligere Drost Peder Vendelbo (Svigerfader til den mægtige Niels Bugge paa Hald); han udkøbte Jens Kaas, som havde Gaarden i Pant; senere ejedes Korup af Valdemar Atterdag og omkring 1400 af Rigsrd. Folmer Jacobsen Lunge til Højstrup i Stevns, men Aaret efter modtog Dronning Margrete den af Arvingerne efter Christian Vendelbo (Niels Bugges Svigersøn), og senere synes Gaarden at have ligget øde hen; Fund af forkullet Træ antyder, at den er gaaet til ved Brand. Korup var i 1576 med blandt det Krongods, som Frederik d.

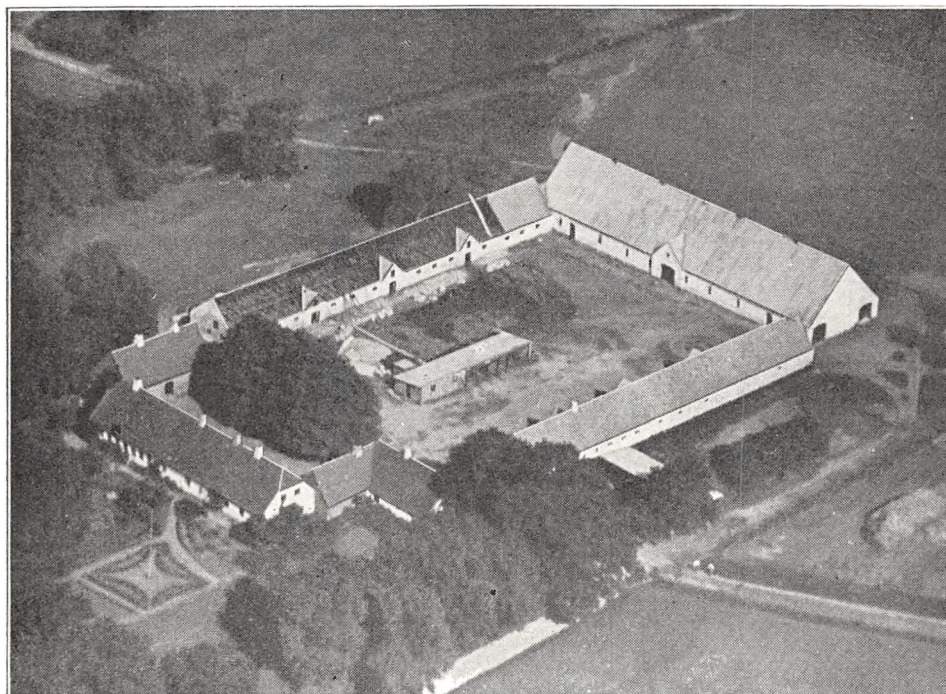
Anden skødede til Axel Tønnesen Viffert, der inddrog det under Wiffertsholm, da han dannede denne Gaard. Ved Matriklen af 1688 var Korup en Gaard med $7\frac{1}{2}$ Td. Hrtk., i 1787 2 Gaarde, hver med $4\frac{1}{2}$, og nu knap med 4 Td. Hrtk. hver; disse, de nuværende Korupgaarde, ligger 1 km Nord for Voldstedet. Axel Tønnesen døde i 1580 paa Malmøhus i Skaane, efter Datidens Mening paa Grund af »Forgørelse«, af hvilken Aarsag der blev sat en Heksefølgelse i Gang; hans anden Hustru, Ane Iversdatter Krabbe, ægtede derefter i 1595 sin Nabo Erik Kaas til Vorgaard. Efter Axel Vifferts Død bragte Datteren Margr. V. Gaarden til sin første Mand E. Sehested og efter hans Død i 1589 senere til sin anden Mand Jørg. Urne, der døde i 1601; efter Moderens Død i 1622 arvede Sønnen Axel Urne Gaarden, som han i 1633 solgte til sin Svoger Enevold Seefeld, efter hvis Død i 1643 den overtoges af Enken Anne Urne. Ved hendes Død i 1651 overtoges Wiffertsholm Aaret efter, idet Ægteskabet var barnløst, af Enevold Seefelds Søsken Viffert, Jørgen og Maren Seefeld, af hvilke førstnævnte udkøbte sine Søsken; efter hans Død i 1662 overtoges Gaarden med 37 Td. Hrtk. af Søsteren Maren Seefeld, som var sindssyg og under Formynderskab af Ove Juul til Villestrup; efter hendes Død i 1678 blev Gaarden udlagt for Gæld til Peder Hansen, Rugtved i Vendsyssel; fra ham indløstes den for 2234 Rd. af Vicestatholder Ove Juul til Villestrup, hvis Børn i 1680 solgte den med 37 Td. Hrtk. og 274 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Forp. paa Visborggaard Laur. Kjørulf for 10,000 Rd., og Gaarden gik derved ud af den gl. Adels Eje. Efter hans Død i 1728 overtoges den af Enken Karen Jacobsdatter, f. Geesmann, efter hvis Død i 1739 Arvingerne Aaret efter solgte Gaard og Gods ved Auktion for 23,080 Rd. til den kendte Historiekriver Christen Sørensen Testrup, Herredsfoged i Rinds og Gislum Hrd.; han, der inden han blev Herredsfoged, havde tjent mange Penge som Skibsfører og Studehandler, opførte en ny Hovedbygning (se foran) og anlagde Vejen »Testrup Vasen« ud mellem Solbjerg og Veddem Moser og Kær, ligesom han ved sin store Interesse for Havebruget bidrog meget til Udbredelse af dette hos Egnens Beboere. Efter hans Død i 1761 overtoges Wiffertsholm af Enken, Maren Nielsdatter Lynderup, der i 1764 overdrog den med 60 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 24 Td. Tiendehtk., 262 Td. Hrtk. Bønderfæstegods samt 24 Td. Hrtk. Skov- og Mølleskyld til sin Søn, Krigskommissær Søren Testrup; han anlagde en lille Havn og et Fiskeleje ved Kattegat i Hurup, der i 1784 af Kongen blev tillagt visse Rettigheder; han opførte endvidere den store Ladebygning paa Gaarden. I 1799 overdrog han Wiffertsholm for 50,000 Rd. til sin Søn Chr. Michael T., som døde i 1824 (5 Aar efter Faderen) under den strenge Landbrugskrise. Det var da gaaet stærkt tilbage økonomisk, og af hans Opbudso købte Amtsforv., Kmrdr. Hans Svanholm i 1826 Gaard og Gods med 60 Td. Hrtk., $23\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. Skov- og Mølleskyld samt 19 Fæstegaarde og 12 Huse for 24,375 Rbd. Sedler; han, der var ugift, var fra Svanfolk, og han havde i de økonomisk bevægede Aar handlet en Del med Landejendomme, af hvilke han foruden Wiffertsholm, som senere deltes i 5 Gaarde, tillige ejede Sebbærkloster, foruden at han en Tid var Ejer af Vraa (nu delt i Gl. og Ny Vraa), Sdr. Elkær i Vendsyssel, Ovegaard og Vivebrogaard i Hindsted Hrd. samt Vesterris og Ll. Restrup i Rinds Hrd. Da Amtsforv. Hans Svanholm i 1826 købte Wiffertsholm paa Auktion af afdøde Chr. M. Testrup's Opbudso under Landbrugs-krisen i 1820'erne, var Gaarden ikke længer nogen privilegeret Hovedgaard; den væsentligste Fordel, de privilegerede Hovedgaarde havde i Forhold til de uprilegerede paa dette Tidspunkt, var den, at de kun svarede 5 Rd. Gammelskat pr. Td. Hrtk. til Staten, medens de uprilegerede svarede $6\frac{1}{5}$ Rd., i 1840 ændret til henholdsvis $5\frac{1}{4}$ og $7\frac{1}{4}$ Rd. Ved Svanholms Død i 1839 deltes Wiffertsholm i de 2 Gaarde Gl. og Ny Wiffertsholm, en Deling, der først bevilgedes i 1841; Gl. Wiffertsholm overtoges derefter af en Broder Laur. Svanholm (Rytter) fra Svanfolk, efter hvis Død i 1842 Gaarden overtoges af Enken Maren Svanholm og Børnene, og i de samme Aar udskiltes Afbyggergaardene Porsgaard og Ravnborg (mellem Gl. Wiffertsholm og Ravnborg er der 5 km). I 1851 stod Gl. Wiffertsholm for ialt $105\frac{1}{2}$ Td. Hrtk., hvoraf $32\frac{5}{8}$ dreves under Gaarden; senere opførtes Bælumgaard til Enkesæde af 2 Fæstegaarde Sydøst for Bælum, og Gl. Wiffertsholm overtoges derefter af den ugifte Søn Jens Svanholm, efter hvis Død i 1880 den overtoges af Broderen Laur. S. til Porsgaard; han solgte den med 22 Td. Hrtk. i 1890 for 115,000 Kr. til senere Kmrh. J. K. J. S. Dinesen til Kragerupgaard, der i 1899 ogsaa købte Ny Wiffertsholm; efter hans Død i 1910 overtoges de to Gaarde af Stedsønnen, senere Hfjm., A. W. Dinesen, efter hvis Død i 1932 de overtoges af Enken, Hfjm.-inde Ida Dinesen, den nuværende Ejerinde.

NY WIFFERTSHOLM, Solbjerg Sogn, Bælum-Solbjerg Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejerinde Hofjægermesterinde Ida Dinesen, Postfb. og nærmeste St. Solbjerg, Afst. ca. $3\frac{1}{2}$ km, til Hadsund 10 og 37 km til Aalborg, Tlf. Korup 29.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Ny Wiffertsholm og 2 af Wiffertsholm, samlet Areal 306,2 ha, deraf 143,7 Ager, 67 Eng, 58 Skov, 30 Hede, 2,5 Have og Gaardsplads og 5 ha andre Arealer, Hrtk. 13 Td. 6 Skp. 2 Fdk. $1\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 144,000 Kr. (144,000),

Jordv. 107,400 Kr. (100,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 124,000 Kr., Løssøret i »Danmark« for 132,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Ny Wiffertsholm ligger ca. 3½ km Vest for Solbjerg St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, dog overvejende sandmuldet Jord paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1924—32. Kæret er dyb Tørvejord, drænet og kultiveret. Skovens Bevoksning er hovedsagelig Gran, dog med lidt Løvtræ; Driften ledes af Plantør M. Christiansen, Gl. Wiffertsholm.



Ny Wiffertsholm.

Gaarden drives af Ejerinden ved Avlsforvalter A. Dankjær; Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Rug, 2. Kartofler, 3. Byg, 4. Rug, 5. Roer, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 75 Kalig. og 115 Sække Kvælstof.

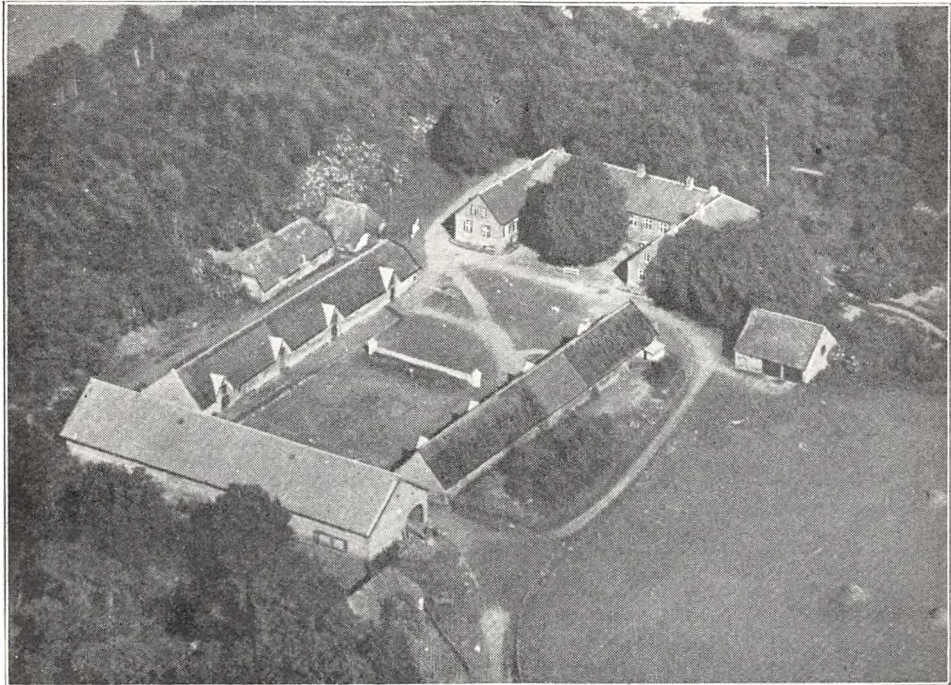
Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 100 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 140 kg aarlig, Mælken leveres til Korup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, og der tillægges 4—5 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 140 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 70 Høns.

Ny Wiffertsholm har gode grundmurede, hvidpudsede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store Have, bestaar af en Hovedfløj med 2 korte Sidefløje mod Nord, alle med Tegltag; Hovedfløjen rummer en god Beboelse. Af de 2 Sidefløje er der Fodermesterbolig i den vestlige og Vadskehus i den østlige, fra hvilken der udgaar en Sidelænge mod Øst, som rummer Værelser til Folkene. De 3 Avlslænger er opført efter en Brand i 1877; af disse er den vestlige Sidelænge, Kostalden, ombygget i 1932, den har nu Trætrimpel og Tag af Pandeplader; den

østlige Sidelænge, der rummer Hestestald, Vognport og Svinestald, er tækket med Cementsten, og Længen mod Nord, en dobbelt Kørelade, har Tag af Pukkelplader. Desuden Øst for Gaarden et Brændehus af Træ, bygget som Halvtag og tækket med Pandeplader ligesom en Vognport (opført af Kamp) inde paa Gaardspladsen. I Kostalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, de faste Maskiner drives ved Dampkraft (der fyres med Brænde og Tørv), og der hører 2 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt op til det østlige Skovbryn af Wiffertsholm Dyrehave.

Ny Wiffertsholm er udskilt fra Wiffertsholm ca. 1839; ved Arve- og Skiftedelingen efter Amtsfv., Kmrdr. Hans Svanholm deltes Wiffertsholm i to lige store Dele, hvad Jord, Skov og Fæstegods angik; Ny Wiffertsholm arvedes derefter af en Brodersøn Andreas Svanholm, og kort efter udskiltes Fredenslund (den østlige Del af Jorderne) som en Afbyggergaard fra Ny Wiffertsholm; i 1851 hørte der ialt 73 Td. 1 Skp. Hrtk. til Ny Wiffertsholm (med Fæstegodset),



Porsgaard.

hvoraf 17½ Td. dreves under Gaarden. Efter Andr. Svanholms Død i 1875 bestyredes Gaarden en Del Aar af Svigersønnen Frost, hvorefter Kreditforeningen af jyske Landejendomsbesiddere ved 3. Tvangsauktion i 1887 blev enestebødende med 70,000 Kr.; kort efter solgte Foreningen Gaarden for 90,000 Kr. til Landinspektør N. Svanholm til Dalsgaard, en Søn af Andr. Svanholm; han solgte den i 1899 til senere Kmhr. J. K. J. S. Dinesen til Gl. Wiffertsholm og Kragerupgaard, efter hvis Død i 1910 den overtoges af Stedsønnen, senere Hfjm. A. W. Dinesen, og ved hans Død i 1932 overtoges den af Enken, den nuværende Besidderinde.

PORSGAARD, Solbjerg Sogn, Bælum-Solbjerg Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. Carl Svanholm, Postfb. og nærmeste St. Veddum, Afst. godt 3 km, til Hadsund 9 og 40 km til Aalborg, Tlf. Korup 14.

Matr.-Nr. 1b af Gl. Wiffertsholm, samlet Areal 124 ha, deraf 42 Ager, 33 Eng, 46,5 Skov og 2,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 4 Td. 5 Skp. 0 Fdk. 2½ Alb.; Ejdkv. 90,000 Kr. (138,000), Jordv. 50,900 Kr. (83,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 68,500 Kr., Løsoret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 74,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Porsgaard ligger ved Vejen, som fra Solbjerg fører til Veddum, med Indkørsel her-

fra; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord paa Ler- og sandblandet Lerunderlag, ca. 6 ha er Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er let kupe-ret, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er humusblandet Jord paa Lerunderlag. Skovens Bevoksning er overvejende Gran, dog med lidt Bøg.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 80 Sække Superf. og 10 Sække Kalig. (ingen Kvælstofg.).

Kvægbesætningen, der bestaar af 25 Malkekøer, 1 Tyr og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Veddum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges 1—2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer, Pattegrisene er hidtil blevet solgt; Gaarden har Kort til 70 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Porsgaard har grundmurede Bygninger. Den anselige 3-fløjede Hovedbygning, der ligger mod Nord til den gl. kønne Have (ikke helt solret), er tækket med Skifer; den indeholder en stor herskabelig Beboelse; den østlige Sidefløj rummer Værelser til Folkene. Af de 3 Avlslænger, af hvilke de 2 Sidelænger er tækket med Straa, rummer den østlige fritliggende Længe Heste- og Svinestald og den vestlige Kostald; den sydlige Længe, Laden, der er sammenbygget i Vinkel med Kostalden, er opført i 1918, den har muret Trimpel, Tag af Cementsten og er indrettet som Kølslade. Desuden Øst for Gaarden en straatækt Vognport og Vest for et Tørve- og Brændehus, hvis Straatag gaar helt til Jorden; en anden Bygning Vest for Gaarden er nu nedrevet.

Porsgaard er udskilt som en Parcelgaard fra Gl. Wiffertsholm ca. 1840; efterhaanden som Hovetiet afløstes her i Landet, blev de store Avlsgaarde for besværlige at drive i én Drift, og paa de fra Gaarden længst bortliggende Jorder opførtes der da mange Steder omkring i Landet saakaldte Parcel- eller Afbyggergaarde, der dreves særskilt. Den ejedes i en lang Aarrække af Amtsraadsmedlem, Godsejer Laur. Svanholm, den var da paa godt 220 ha; efter hans Død i 1900 overtoges den af Enkefru Birgitte Svanholm, fra hvem den i 1910 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, som havde haft Gaarden i Forpagtning siden 1900.

I 1913—14 er der frasolgt 22 ha til Ravnsborg; endvidere er et Areal af Solbjerg Sønder-skov afhændet til en Broder, nu afdøde Overretssagfører Svanholm i Aalborg, efter hvis Død dette overtoges af Enkefru M. Svanholm; i 1928 er yderligere udstykket 74,5 ha, deraf til 3 Statshusmandsbrug, hver paa ca. 10 ha, medens Resten solgtes til omboende, og Porsgaard fik derved sin nuværende Størrelse.

RAVNBORG, Solbjerg Sogn, Bælum-Solbjerg Komm., Helligum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Godsejer, Sparekassedirektør Claudius Svanholm, Postfb. og nærmeste St. Solbjerg, Afst. 1½ km, til Hadsund 13 og 37 km til Aalborg, Tlf. Bælum 30.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Solbjerg og 1a m. fl. af Wiffertsholm Tvedskov, samlet Areal 331,7 ha, deraf 82,5 Ager, 55 Eng, 191,7 Skov og 2,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 1 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 210,000 Kr. (133,000); Jordv. 118,700 Kr. (77,300); Skoven er ved sidste Vurdering skyldsæt sammen med Gaarden; Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 149,600 Kr., Løstøret i »Baltica« for 181,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Ravnsborg ligger ca. 1 km Øst for Solbjerg St. ved Vejen til Hurup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden — Ager og Eng dog noget adskilt af Skov — bestaar overvejende af Sandmuld, en mindre Del er Lermuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1928—33. Engen er godt afvandet Humusjord. Skovens Bevoksning er hovedsagelig Løvtræ (god Storskov); til Skoven hører en Plantørbolig og et Hus med Jord.

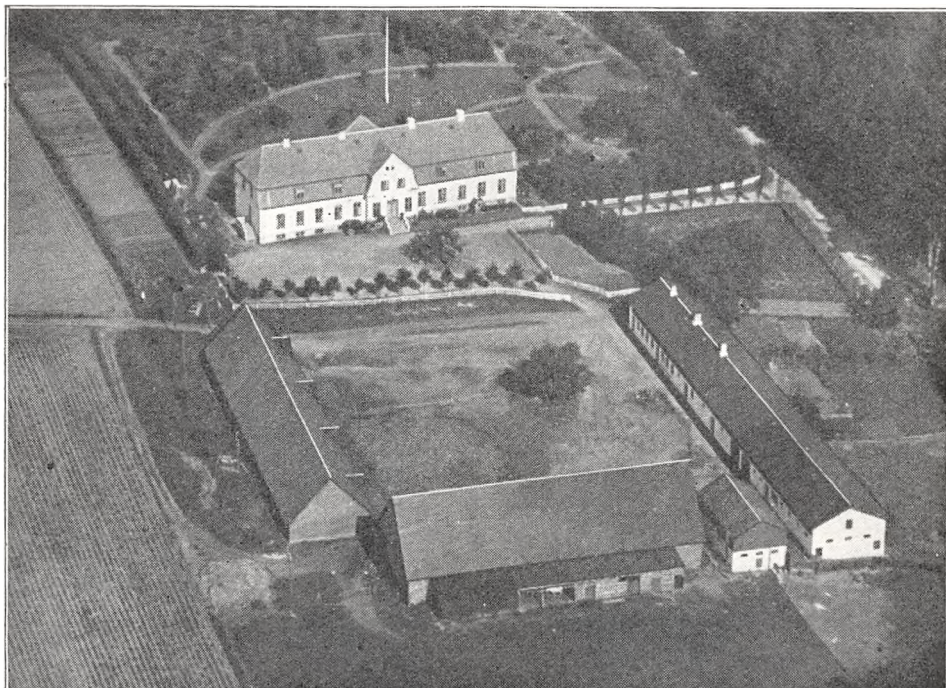
Gaarden drives fra 1. April 1933 af Ejerens Søn, Forpagter K. Svanholm; Jorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 40 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 44 Malkekøer, 2 Tyre og 55 Stkr. Ungkreatu-

rer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Veddum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 130 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 108 Svin aarlig. Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Ravnborg har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Vest til Haven, er opført i 1924; den har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids, Mansard og Tag af Cementsten; den indeholder en stor køn Bolig med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de fritliggende Avslænger, som er tækket med Tagpap, er der Kostald i den



Ravnborg.

sydlige Sidelænge og Bolig til Fodermester og Chauffør, Hestestald, Garage og Svinestald i den nordlige; denne Sidelænge, der har Trætrimpel, er tækket med Pandeplader over de 2 Beboelseslejligheder; mellem denne og den østlige Længe, Laden, en mindre Svinestald, som har Trætrimpel og Tag af Pandeplader; Laden har Sider af Spaan, og til den østlige Side er der opført et Halvtag til Vognport. Desuden ca. 100 m Nord for Gaarden i Skoven en Forpagterbolig. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, til Ejendommen hører 2 Huse, hver med ca. 1,5 ha, samt et Hus uden Jord.

Foruden Ravnborg med 331,7 ha og Fredenslund med 272 ha ejer Godsejer Svanholm en Del Ager- og Engareal, der er bortforpagtet. Gaarden ligger kønt, omgivet af Skoven.

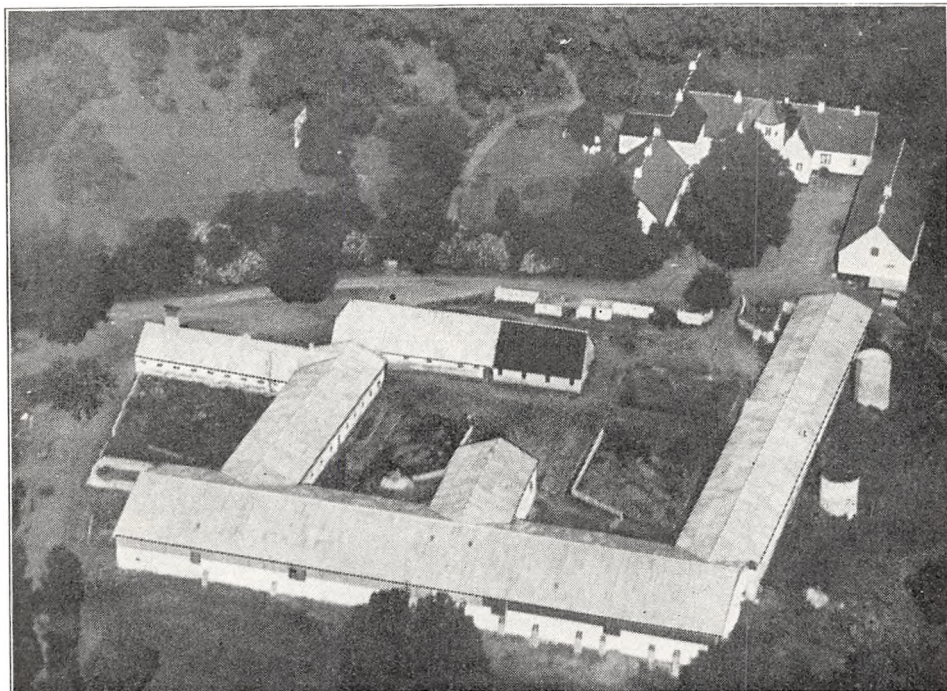
Ravnborg er ligesom Porsgaard (se denne) udskilt fra Gl. Wiffertsholm og omtrent paa samme Tid, efter at Wiffertsholm var delt i Gl. og Ny Wiffertsholm (se Gaardens Matr.-Nr.); den ejedes ligesom Porsgaard i en lang Aarrække i forrige Aarh. af Godsejer Laur. Svanholm, som efter i 1890 at have købt Fredenslund (se denne) i 1898 solgte de 2 Gaarde for 300,000 Kr. til Sønnen, den nuværende Ejer. Senere er der yderligere tilkøbt en Del Jord, saaledes i 1913—14 22 ha fra Porsgaard.

RANDRUP, Skibsted Sogn, Skibsted-Lyngby Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Godsejer W. Hjorth, Postfb. og nærmeste St. Kongerslev, Afst. 3 km og 28—29 km til Aalborg, Tlf. Sdr. Kongerslev 12.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Randrup, samlet Areal 180 ha, deraf 113,7 Ager, 47 Eng

og Kær, 13,8 Skov og 5,5 Have, Park og Gaardsplads, Hrtk. 20 Td. o Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 180,000 Kr. (225,900), Jordv. 118,000 Kr. (144,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 227,000 Kr., Løsoret i »Baltica« for 150,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Randrup ligger godt 2 km Syd for Kongerslev St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Lermuld paa Ler- og Kridtunderlag, 5—6 ha er dog lettere Jord paa Grusunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er merglet i 1820—30, og de store Mergelgrave vidner om, at der er merglet betydelige Arealer; en Forsøgsmergling i 1884—86 viste ingen videre Virkning hverken paa Korn eller Græs; der er nu stedvis



Randrup.

kalket af den nuværende Ejer, men Jorden er i øvrigt kalkholdig i sig selv. Engen, som er drænet og kultiveret, er Humusjord (dyb Tørvejord). Skovens Bevoksning er ca. 40 Aar gl. Gran med en Del blandet Løvtræ.

Jorden dyrkes i fri Drift med ret stor Kartoffelavl, deraf en Del til Spritfabrikerne; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 60 Kalig. og 150 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig med 130 kg Smør, Mælken leveres til Flødefabriken »Tivoli« i Gudumlund.

Der holdes som Regel 13 Arbejdsheste og for Øjeblikket ca. 20 Plage og Føl, deraf en Del indkøbte. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 170 Svin aarlig. Der holdes 60 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

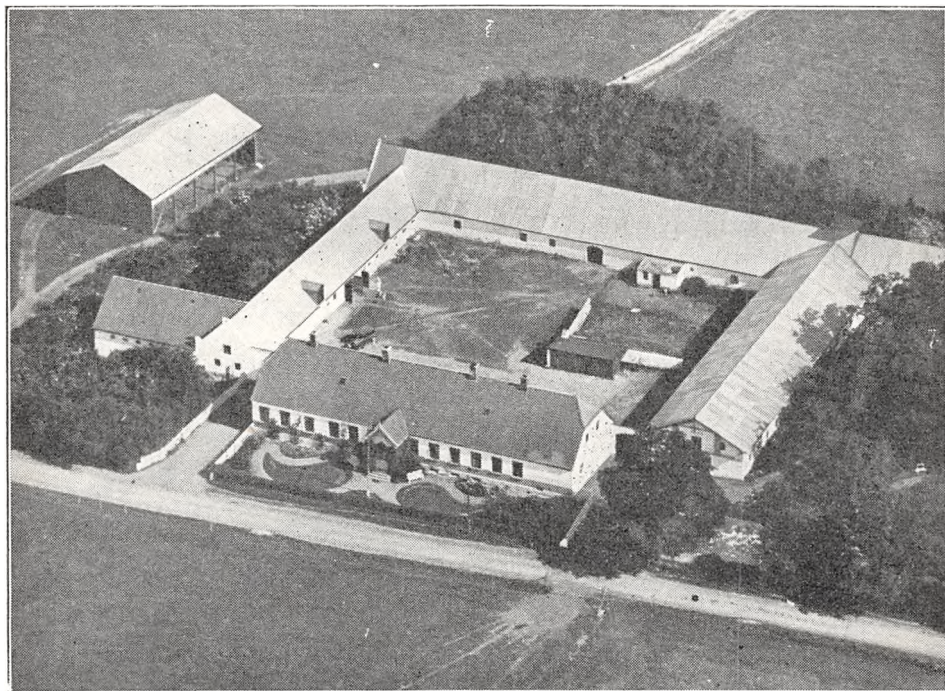
Randrup Hovedbygning, der ligger mod Vest til den store Have og Park, har aldrig været omgivet af Grave. De 3 hvidpudsede teglhængte Længer, som omslutter Borggaarden, er opført til forskellige Tider og oprindelig af Bindingsværk. Af Længerne er den vestlige den ældste, op-

ført omkring 1550, og i største Delen af Vestsiden samt i den ejendommelige Nordgavl er Egebindingsværket bevaret, medens Østsiden mellem 1750—70 er ombygget til Grundmur. Trappe-taarnet paa Østsiden, der rummer Hovedindgang med Forhal, er opført af Munkesten; det er bygget noget senere i det 16de Aarh., mulig af Rigsrd. Jac. Seefeld, og noget senere igen er de 2 ejendommelige Korsfløje opført, én paa hver Side af Taarnet, de har svungne Kamgavle. De 2 noget yngre Sidefløje, en nordlig og en sydlig, der oprindeligt var af Bindingsværk, er i 1865—69 ombygget af Grundmur, Sydfløjen blev da forlænget mod Vest og dér opført i 2 Etager; denne Fløj er nu den egentlige Hovedfløj. Hovedbygningen indeholder en stor god Beboelse.

Avlsbygningerne, der ligesom Hovedbygningen er velvedligeholdte, er opført efter en Brand i 1912, bygget af hvidpudset Grundmur og tækket med Pandeplader. Af de 3 sammenbyggede Længer er der Lade i Længen mod Øst, som paa Midten ind mod Gaarden har en kort Side-længe, der indeholder Fodermesterbolig samt Magasin og Mølleri. Den lange Sidelænge mod Nord rummer Kostald, og Nord for denne er opført 2 Siloer af Jernbeton; den sydlige Side-længe, der indeholder Svinestald, er udvidet i en Sidelænge mod Syd; en fritliggende Længe, som indeholder Hestestald, er tækket med Tagpap og Pandeplader, den lukker delvis Avls-gaarden mod Vest. Der er Jernbjælker og murede Hvælvinger i alle Stalde, der anvendes en Ra-olliomotor som Drivkraft for de faste Maskiner, og der hører 4 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt sammen med sin gl. Park og Have, i hvilken der findes flere gl. Træer, saaledes 2 mægtige Elmetræer, og midt i Borggaarden staar der et meget stort Lindetræ.

Randrup var oprindelig en Torp- eller Udflytterby fra Adel- eller Hovedbyen Skibsted. I Slutningen af det 15de Aarh. ejedes Halvdelen af Randrup af Vor Frue Kloster i Aalborg og den anden Halvdel af Anders Jacobsen (Bjørn) til Vorgaard og Stenalt. Efter hans Død i 1490 overtoges Randrup af hans tredieældste Søn Jep Andersen Mus, der for øvrigt søgte, men vistnok uden Held, at gøre Klostret Ejendomsretten stridig. Da han døde uden Børn, arvedes Gaarden af Søsteren Inger, som i sit første Ægteskab var gift med Niels Jensen Munk til Visborggaard og i sit andet Ægteskab med Jens Thygesen (Seefeld) til Dalsgaard og Visborg-gaard. Disse afbrændtes begge i hans Besiddelse under Grevens Fejde, medens Randrup vistnok gik fri. Imidlertid blev Randrup — mulig ved Reformationen, da det katolske Kirkegods ind-droges af Kronen — samlet til en Sædegaard, der sammen med de øvrige Besiddelser overtoges af Sønnen Enevold Jensen efter Jens Thygesen Seefeld's Død i 1538; han, der menes at have opført Vestfløjen, døde i 1557, og Godserne overtoges nu af Enken, Anna Pogwisch, og efter hendes Død i 1568 af Sønnen Jacob Seefeld, den senere ansete og rige Rigsrd. Efter hans Død gik Godserne over til Sønnen Enevold S., og ved hans Død i 1636 arvedes Randrup af Søn-nen Jac. S. Det var nu gaaet stærkt tilbage med Slægtens Velstand, og i 1637 solgte han Ran-drup med Gods til Iver Krabbe til Albæk, som kort i Forvejen ogsaa havde købt Nabogodset Kongstedlund (Jac. Seefeld havde siden Ovegaard, se denne). Efter Iver Krabbes Død i 1641 ægtede Enken, Dorte Juul fra Villestrup, Erik Høg til Bjørnholm, der øgede Godset betyde-ligt. Efter hans Død i 1649 overtoges Godset senere af Sønnen Iver Juul Høg, som i 1675 solgte Randrup med 16½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst og Kongstedlund til Slotsskriver og Amtsforv. Peder Pedersen Brønnsdorff, der i 1686 overlod Randrup til sine 4 Børn af første Ægteskab, 3 Sønner og en Datter. Af disse blev Severin P. Brønnsdorff Eneejer i 1695, og i 1704 købte han tillige Kongstedlund af Søsterens Mand Laur. Christensen Westerhof; Severin B., som var en dygtig Mand, blev senere Kancellird. og adledes i 1723. Efter hans Død i 1748 overtoges Godserne af Enken, Charl. Amalie Wigandt, og ved hendes Død i 1751 købtes de paa Auktion (Randrup med 27 og 233 Td. Hrtk.) af Svigersønnen, Major Hans Georg v. Deden, hvis Hustru, Ane Kirstine B., var død i 1750, Aaret efter Brylluppet. (Han om-byggede Østsiden af Hovedfløjen til Grundmur, tilbyggede de 2 Karnapper samt indrettede Hallen med Hvælvingen i Taarnets nederste Rum og solgte i 1772 Kongstedlund til Sønnen Se-verin Brønnsdorff v. Deden). Efter hans Død i 1778 overtoges Randrup af hans 2. Hustru, Ide Elisab. Benzou, ved hvis Død i 1786 Gaarden købtes for 40,600 Rd. af Justitsrd., Kbm. Chr. Ryberg i Aalborg; han solgte Randrup i 1794 for 42,000 Rd. til den dygtige Præstesøn Frants Hvass, der udskiftede Fæstegodset i Skibsted og Lyngby af Fællesskabet. Efter hans Død i 1806 ægtede Enken, Ellen Cecilie Færch (af den velhavende Købmandsslægt fra Nibe) Aaret efter Thyge Thygesen til Dalsgaard (se denne samt Gaardene Høstemark og Ny Vraa); han, der var en meget dygtig, driftig og human Godsejer, overdrog i 1837 Randrup paa Auk-tion til sin Stedsøn, senere Hfjm. Marcus Pauli Hvass, for 79,456 Rbd. Sølv med 26⅞ Td. Hrtk. fri Hovedgaardstakst, 25 Td. Tiendehrtk. (Skibsted og Lyngby Sognes Kirketiender), ca. 1 Td. Skovskylshrtk. samt 217 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Hvass, som var en dygtig og driftig Mand, afløste Hoveriet paa billige Vilkaar, solgte en Del af Fæstegodset samt Kirkerne, ombyggede Sidefløjene til Randrup og opførte den nuværende sydlige Sidefløj, ombyggede største Delen af Avlsbygningerne, udvidede Haven, planerede Kæret, tog fat paa Udgrøftningen og Afvandingen af dette og var med til at udtørre Smidie Sø. Ligesom Stedfaderen drev han Gaarden som Studegaard. Efter hans Død i 1864 overtoges Randrup med 37½ Td. Hrtk. af Enken Eline Margr., f. Wandel, der i 1865 frasolgte Resten af Fæstegodset og i 1889 overdrog Gaarden for 190,000 Kr. til Sønnen, Jægerm., Landbrugskand. F. T. Hvass, der i en Del Aar

havde drevet Gaarden, først som Bestyrer fra 1864—70 og siden som Forp. fra 1870—89; han tilplantede de følgende Aar ved Hedeselskabets Ledelse ca. 23 ha af den daarligste Jord og solgte Gaarden i 1910 med 360 ha, deraf 107 ha Kær, til sin ældste Søn Alexis Hvass, der havde haft den i Forpagtn. nogle Aar. Efter Avlsbygningernes Brand i 1912 opførte han nye Avlsbygninger og solgte derefter i 1913 Randrup til A/S »Vildmoserne«, som paatænkte at fremstille Tørvebriketter. I 1919 solgte Selskabet Gaarden for 620,000 Kr. til H. C. Rendbeck og Løjtn. I. C. Welling, der i 1920 udstykkede ca. 142 ha, deraf til 16 Statshusmandsbrug, hver med 5,5 a 6 ha, en mindre Gaard paa 20 ha og Resten til omboende. De solgte i Decbr. 1923 Gaarden med den tilbageværende Hovedparcel. godt 206 ha med 24½ Td. Hrtk., til den nuværende Ejer. I 1933 er der yderligere udstykket 23 ha, dels til 2 Statshusmandsbrug a 7,5 ha og Resten til Tillægsparcer. (Den frasolgte Jord er dels den gl. Udmark, dels afgravet Tørvejord).



Skibstedvestergaard.

(Af industrielle Virksomheder, der har været knyttet til Randrup, og som har været drevet sammen med Gaarden, kan nævnes et Teglværk, der nedlagdes i 1864, og et Kalkværk, som paa Grund af Konkurrencen nedlagdes i 1889. I 1860—88 brændtes 2—3000 Td. Kalk aarlig).

SKIBSTEDVESTERGAARD, Skibsted By og Sogn, Skibsted-Lyngby Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. Niels Hansen, Postfb. og nærmeste St. Kongerslev, Afst. ca. 4 km og godt 25 km til Aalborg, Tlf. Skibsted 13.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Skibsted, samlet Areal 110 ha, deraf 94 Ager, 12 Eng og Kær, 2 Have og Gaardsplads og 2 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. 17 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 103,800 Kr. (114,300), Jordv. 68,700 Kr. (76,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løsoeret i Jydsk Brandf. for 120,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Skibstedvestergaard ligger knap 1 km Vest for Skibsted By ved Vejen til Aalborg—Hadsund Landevej; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, bestaar af god Muldjord paa Kridt-, Grus- og Sandunderlag. Terrænet er Nord for Gaarden let kuperet, Syd for Gaarden jævnt, Kultur og Gødningskraft

god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er formentlig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket i Aarene 1920—30. Af Engen er 7,5 ha drænet og kultiveret Haardbundseng og 4,5 ha afgravet Tørvejord (humusblandet).

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 20 Kalig. og 75 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 50 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, det er en gl. Stambesætning, som fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Katrineholm« i St. Brøndum.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig. Der er hidtil leveret 200—220 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Besætningen er for Tiden 3 Tillægssøer, og Gaarden har Kort til 118 Svin aarlig. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Skibstedvestergaard har grundmurede hvidpudsede Bygninger. Den anelige Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store kønne Have, som grænser ud til Sognevejen og navnlig strækker sig Øst for Gaarden, har lav Frontspids og Veranda til Haven samt Tag af Cementsten; den er opført i 1864 og rummer en stor god Beboelse. De øvrige Bygninger har Tag af Pandeplader. Af de 3 sammenbyggede Længer er den østlige Sidelænge, Kostalden, opført i 1923, den har muret Trimpel, Roehus i en kort Udbygning mod Øst, og i den sydlige Gavl er der Værelser til Folkene. Af de 2 andre Længer, der er bygget samtidig med Hovedbygningen, er der Lade i Længen mod Nord, som mod Øst har en Vindmotor paa Rygningen, medens den vestlige Sidelænge rummer Værelser til Folkene, Garage og Svinestald; til den sydlige Ende af denne er der i 1928 tilbygget en Sidelænge mod Vest, som rummer Hestestald. Desuden Vest for Gaarden en Hjelms, opført i 1923, Øst for Gaarden et Redskabs- og Maskinhus og Øst for Hovedbygningen et Tørve- og Brændehus. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner, Vindmotoren leverer Drivkraft til Gaardens Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Skibstedvestergaard ejedes i forige Aarh. af Landsinspektør M. A. N. Hvass, som i 1864 dannede den ved Sammenlægning af 2 Gaarde; efter hans Død i 1866 ægtede Enken H. C. C. Hvass, f. Kirstein, i 1878 Jens Bjerregaard, der senere tilkøbte 31,5 ha af Jorden til Præstegaarden, og af Bjerregaards Arvinger købte den nuværende Ejer Gaarden i 1910.

SLOTSGAARD, Skibsted By og Sogn, Skibsted-Lyngby Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer V. Eefsen, Postfb. Komdrup, nærmeste St. Kongerslev og Komdrup, Afst. 4 km og 25½ km til Aalborg, Tlf. Skibsted 43.

Matr.-Nr. 16a m. fl. af Skibsted, samlet Areal 73,4 ha, deraf 59,7 Ager, 12,7 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 6 Skp. 1 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 84,000 Kr. (84,900), Jordv. 49,600 Kr. (54,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 80,000 Kr., Løstøret i Jydsk Brandf. for 70,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Slotsgaard ligger godt 1 km Nordvest for Skibsted By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af god Sandmuld paa Kridtunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), ca. Halvdelen af Arealet er merglet. Engen er humusblandet Jord paa Lerunderlag.

Jorden dyrkes i to 8 Marks Drifter, den ene har 1 Skifte med Roer og et 2 Aars Græsleje, den anden 2 Skifter med Roer og ligeledes et 2-aarigt Græsleje. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 80 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 2 Tyre og 32 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af enkelte Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Neptun« i Sdr. Kongerslev.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage og Føl af eget Tillæg. Der er hidtil leveret ca. 220 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 90 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Slotsgaard har grundmurede nye Bygninger, opført i 1933. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til Haven, har høj Kælder, aaben Veranda og Kvist til Haven, Frontspids mod Nord og Tegtag; den indeholder en god Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Avlsbygningerne, som er opført efter en Brand, er tækket med Pandeplader. Af de 2 Sidelænger, der har Trætrimpel, er den vestlige Sidelænge, som ligger frit, forbundet med Hovedbygningen ved en Mur, den rummer Vognport, Hestestald, Magasin samt Redskabs- og Maskinrum. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er der Ko- og Svinestald i den østlige Sidelænge og Lade i Længen mod Nord; desuden en Vindmotor inde paa Gaardspladsen nær Laden samt et Motorhus ved dennes Nordside. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Vindmotoren trækker Kværn og Vandværk, medens en Petroleumsmotor leverer Drivkraft til de faste Maskiner. Der hører et Hus til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger ret højt, er der vid Udsigt over Omegnen.

Slotsgaard har ligesom de øvrige Gaarde i Skibsted By været Fæste under Randrup. Den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Søren Sloth, der tilkøbte 2 Gaarde, som han sammenlagde med sin egen mindre Gaard; han overdrog i 1885 Ejendommen til Sønnen Niels Sørensen Sloth, der i 1909 solgte den til J. M. J. Melgaard. Han solgte den i 1918 til Konsulent Henriksen, og den skiftede nu atter Ejer, hvorefter den overtoges af Mariager Bank, og af denne overtog den nuværende Ejer den i 1922.

SVANHOLMSMINDE, Skibsted Sogn, Skibsted Lyngby Komm., Helligum Hrd., Aalborg A., Ejer C. Asmussen, Postfb. og nærmeste St. Kongerslev, Afst. 4 km og 28 km til Aalborg, Tlf. Skibsted 17.

Svanholmsminde er samlet i første Halvdel af forrige Aarh. af Forv. paa Wiffertsholm, senere Justitsrd. Poulsen; han solgte den i 1842 med ca. 18 Td. Hrtk. for 12,500 Rbd. til Tiende- og Landvæsenkommissær, Kmrd. P. E. K. Wegener, efter hvis Død i 1856 den solgtes paa Auktion for 73,000 Kr. til hans Svigersøn, Forv. E. E. A. Olsen; han solgte den i 1873 med 155 ha, 16 $\frac{3}{4}$ Td. Hrtk., 4 Fæstehuse med ca. 1 $\frac{1}{2}$ Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 106,000 Kr. til Hfjm.-inde E. Hvass, Randrup, som overdrog den i Forp. til sin Søn, cand. theol. C. N. Hvass og i 1889 som Ejer. Han solgte i 1909 Gaarden med samme Tilliggende for 84,000 Kr. til Kreaturhandler Søren Christensen, der i 1915 solgte den med samme Areal for 165,000 Kr. til et Konsortium. Dette frasolgte Fæstehusene og frasolgte yderligere til omboende godt 50 ha, hvorefter den tilbageværende Hovedparcel i 1920 købtes af Chr. Nielsen; han solgte den i 1922 til Kr. P. Kristensen, som i 1923 solgte den med 104 ha, ca. 12 Td. Hrtk. til Carl Berg. Han foretog derefter en ny Udstykning, idet han i 1928 frasolgte Jord til 7 Statsmandsbrug, hver paa ca. 8 ha, et enkelt dog paa 14,5, ialt ca. 63 ha, hvorefter han i 1930 solgte den tilbageværende Hovedparcel med 41 ha til den nuværende Ejer.

ANDERSTRUP, Lyngby Sogn, Skibsted-Lyngby Komm., Helligum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer J. C. Jensen, Postfb. Lyngby (Østjylland), nærmeste St. Bælum, Afst. 5 km og 27 km til Aalborg, Tlf. Store Brøndum 14.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Lyngby, samlet Areal 80 ha, deraf 71,5 Ager, 7 Eng og Kær og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 1 Skp. o Fdk. 1 $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 86,500 Kr. (92,000), Jordv. 57,600 Kr. (61,000); Bygn. er fors. i Jydsk Brandf. for 67,000 Kr., Løsøret i samme Selskab for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Anderstrup ligger $\frac{1}{2}$ km Øst for Lyngby By ved Vejen til Skibsted; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Kæret, som ligger $\frac{1}{2}$ km fra denne, bestaar af god Muldjord, dels paa Kridt-, dels paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i de senere Aar. Engen er drænet og kultiveret Humusjord.

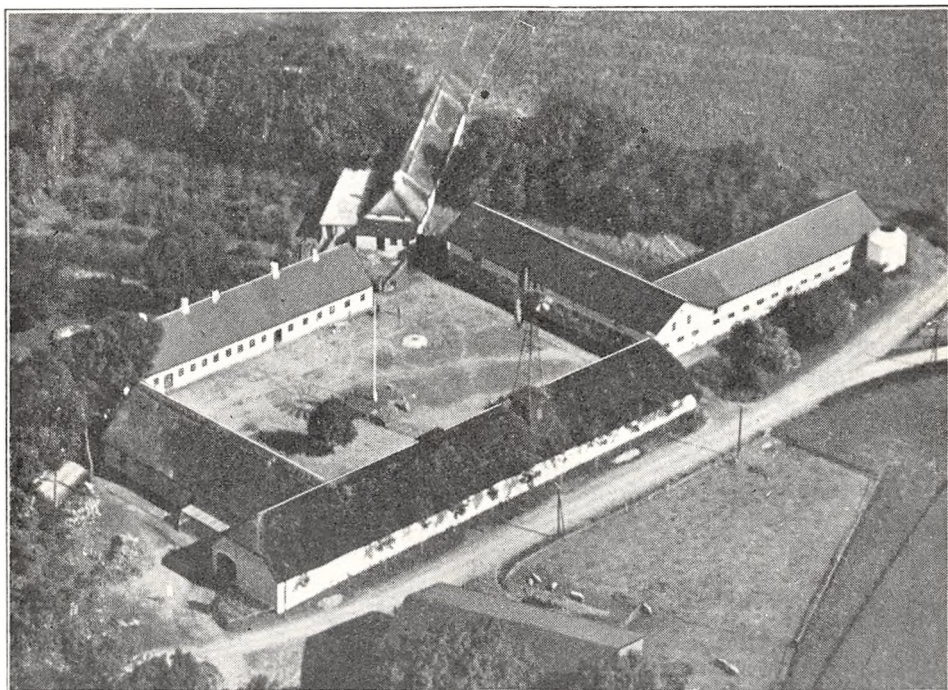
Jorden dyrkes i følgende 7 Marks Drift med Avl af en Del Kartofler til Spritfabrikerne: 1. Hvede el. Rug, 2. Havre, 3. Kartofler, 4. Byg, 5. Sukkerroer, 6. Byg, 7. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 140 Sække Superf., 50 Kalig. og 80 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 145 kg aarlig, Mælken leveres til St. Brøndum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 2 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor til Markarbejde (Høst). Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 350 Slagterisvin (Besætningen var da indtil 30 Søer); Gaarden har Kort til 112 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Anderstrup har grundmurede gode, overvejende hvidpudsede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nordvest til den gl. Have, er tækket med Tegl; den rummer en god Lejlighed, og i den nordlige Ende af Hovedbygningen er der indrettet Bolig til Fodermesteren. Af Avlsbygning-



Anderstrup.

gerne ligger Laden mod Syd over for Hovedbygningen; den har Vindmotor paa Rygningen og er sammenbygget i Vinkel med den vestlige Sidelænge, som rummer Værelser til Folkene, Garage og Hestestald, de er begge tækket med Straa. Fra den østlige Sidelænge, Svinestalden, udgaar Kostalden som en Sidelænge mod Øst, de er begge tækket med Tagpap, og op til Kostalden hen mod den østlige Ende er der opført en Silo af Jernbeton til Ensilering af Grøntfoder og Roetop. Desuden Syd for Gaarden en Hjelm, tækket med Tagpap, og Nord for Gaarden en straa-tækt Længe, opført af Kamp, den rummer Vognport og Brændehus. Der er eget Vandværk, som drives ved Vindmotor samt i Vindstille ved Elektricitet, og en Vindmølle trækker Kværn m. m.

Anderstrup er dannet i forrige Aarh. af Chr. Thorup (senere til Løjstrup i Randers A.) ved Sammenlægning af Bøndergaarde, den havde da et Tilliggende af 180 ha med godt 24 Td. Hrtk. Efter hans Død i 1903 overtoges den af Svigersønnen Hans Rørdam Bonnevie, der i en Del Aar havde haft den i Forpagtning; han fraskilte ca. 30 ha og ejede Gaarden til 1918, den solgtes da til Husmændenes Udstykningsforening for Aalborg Amt for 400,000 Kr. Foreningen solgte den i 1919, idet den opgav Udstykningen, for samme Sum til P. Søgaard og P. Østergaard, og der udstykkedes nu i Aarene 1920—21 55 ha, idet der oprettedes 4 Husmandsbrug a 6,6 ha, medens Resten solgtes til omboende. Senere kom Gaarden til Landbrugskandidat Johs. Kristensen, men overtoges vistnok igen af Konsortiet, af hvilket den nuværende Ejer købte den i 1923 med 96,5 ha, 13 Td. 3 Skp. Hrtk. I 1924 er der frasolgt 16,5 ha til 2 Statshusmandsbrug, hver paa 7,7 ha, samt en Tillægsparcel paa 1,1 ha, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

THULSTED, Torup Sogn, St. Brøndum-Siem-Torup Komm., Helligum Hrd., Tern-drup Retskr., Aalborg A., Ejer Sorø Akademi, Postfb. og nærmeste St. Skørping, Afst. 5 km og 26 km til Aalborg, Tlf. Helligum 3 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Thulsted og 18 af Ejstrup, samlet Areal 139 ha, deraf 126,5 Ager, 4,5 Eng, 2,2 Skov, 1,8 Have og Gaardsplads og 4 ha Græsningssjod, Hrtk. 10 Td. 7 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 79,600 Kr. (88,100), Jordv. 50,900 Kr. (55,600); Bygn. er fors. i Stats-Brandforsikringsfonden for 55,700 Kr., Løsporet i »Vermund« for 100,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Thulsted ligger ca. 1 km Nord for Asp By, $3\frac{1}{2}$ km Øst for Skørping St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger ca. 7 km fra denne, bestaar af Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag (en Del dog med Kridtunderlag). Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er kalket i Aarene 1925—30. Engen er Humusjord, Skovens Bevoksning 25—35 Aar gl. Gran og Fyr.

Gaarden drives siden 1924 af Forpagter J. Nielsen, Forpagtningen er 12-aarig; Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift med stor Avl af Kartofler til Spritfabrikerne: 1. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kartofler, 6. Blandsæd, 7.—8.—9. Kløver og Græs og sidste Aar Halvbrak. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 175 Sække Superf., 110 Kalig. og 160 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 47 Malkekøer, 1 Tyr og 65 Stkr. Ungkreaturer, er en Krydsning af jydsk og Korthorns-Race (dog nu omtrent ren Korthorn), den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, Mælken leveres til Skørping Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor til stationær Brug og Høstarbejde. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer (tidligere 12); der er hidtil leveret ca. 200 Slagtersvin om Aaret, Gaarden har Kort til 107 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar; Fjerkræholdet er ca. 120 Høns, 80 Gæs og 40 Kalkuner.

Thulsted har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store gl. Have, er tækket med Tegl; den indeholder en stor god Beboelse. Af de 3 Avlslænger er de 2 Sidelænger tækket med Tagpap. Af disse rummer den vestlige Sidelænge, som ligger frit, Værelser til Folkene, Garage, Hønsehus og Værksted, den østlige, der har Trimpel af Træ. Heste- og Svinestald; den er sammenbygget i Vinkel med den nordlige straaetækte Længe, Længen, hvis østlige Ende, Kostalden, er tilbygget som en Forlængelse mod Øst; Kostalden, der er udvidet med en lille Sidelænge mod Nord — en Kalvestald — har muret Trimpel og er tækket med Tagpap. Desuden Øst for Gaarden en straaetækt Svinestald. Hovedbygningen har Lynafleder efter Netsystemet. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, Gaarden har Vindmotor og eget Vandværk, og der hører et Hus til Ejendommen.

Thulsted nævnes i 1494, den var da en Bondegaard, som tilhørte Kronen, der i 1588 mageskiftede den til Knud Brahe. Af andre adelige Slægter, der har haft Tilknytning til Gaarden som Ejere, maa nævnes Slægterne Kruse, Sandberg, Kaas, Lillenschiold, Rosenheim og Brockdorff. Den ejedes i 5 Aar af Christian d. Femtes Søn Christian Gyldenløve, der købte den i 1689 for 1026 Rd., den havde da $5\frac{1}{2}$ Td. Hrtk., 6 Td. Tiendehrtk. og $52\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. Bønderfæstegods. I 1734 blev den paa Auktion efter Grevinde Brockdorff solgt for 4100 Rd. til Jens Madsen Hvass, som i 1755 solgte den med 10, 20 og 49 Td. Hrtk. for 9990 Rd. til Jens Jørg. Overgaard. Han solgte den i 1766 for 14,000 Rd. til Baron H. C. Schimmelmann, der i 1781 lagde den ind under Grevskabet Lindenborg. Ved Bevilling i 1795 blev den ligesom Thustrup til en Arveforpagtning under dette. Af Forp. kan nævnes Chr. G. Richter og Andr. Jensen; han døde i 1828, og Sønerne solgte da i 1832 Gaarden med $10\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. for 1400 Rbd. Sedler til Lars Bosen. Senere ejedes den af Niels A. Lyng og af Riis; han solgte den i 1839 til Suhr, fra hvem den i 1861 ved en Fogedforretning blev udlagt for 10,000 Rd. til Amtmd., Baron J. C. Bille-Brahe; han solgte den samme Aar for 19,250 Kr. til Forv. L. P. Dam, der i 1871 solgte den til Chr. H. Høy. Han havde Gaarden til 1886, hvorefter den overtoges af Sorø Akademi, den nuværende Ejer.

GERDINGGAARD, Gerding By og Sogn, Gerding-Blenstrup Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Anton Jensen, Postfb. og nærmeste St. Skørping, Afst. 9 km og 19 km til Aalborg, Tlf. Fræer 20 v.

Matr.-Nr. 11a m. fl. af Gerding, samlet Areal 80,5 ha, deraf 65 Ager, 8,8 Eng, 4,7 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 1 ha Hedebakker, Hrtk. 8 Td. 6 Skp. 3 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 75,700 Kr. (86,000), Jordv. 50,900 Kr. (55,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Gerdinggaard ligger i den østlige Side af Gerding By; af Jorderne er 55 ha samlet ved Gaarden, Resten ligger 1½—2 km fra denne; Jorden er dels Lermuld, dels Muldjord paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1930—34. Engen, der ligger mod Nord ved Lindenberg Aa, er drænet Humusjord af god Bonitet, Skovens Bevoksning Gran, plantet i 1893.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 50 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er nærmest af Korthorns-Race, den fornyes overvejende ved eget Tillæg, dog indkøbes der enkelte Dyr; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bækgaard« i Askildrup.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 7 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret (en Del af Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 102 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gerdinggaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1906, ligger mod Nord til Haven, har høj Kælder og Trappe med Skifertag; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Kostald i den østlige Sidelænge; fra den nordlige Ende af denne udgaar Svinestalden som en Sidelænge mod Øst, denne, der har Trætrimpel, har ligesom Kostalden Tag af Pandeplader. Af de 2 andre Længer, der er tækket med Straa og den udvendige Væg opført af Kamp, er der Lade i Længen mod Syd og Værelser til Folkene, Hestestald samt Vognport m. m. i den vestlige Sidelænge. Desuden Syd for Gaarden en Hjelm og Øst for Hovedbygningen et Hønsehuse, begge med Tag af Pandeplader. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er indlagt Vand fra Byens Vandværk, og der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner.

Gerdinggaard har været Fæste under det nu afløste Grevskab Lindenberg. I første Halvdel af forrige Aarh. havde Peder Hou den i Fæste, efter hvem den i 1843 overdroges til Rud. Fr. Hansen fra Storvorde, der havde været Post for daværende Grev Schimmelmänn. Efter hans Død i 1880 overtog Enken Elise Marie, f. Christensen, Fæstegaarden, som bestyredes af Svigersønnen Jens Jensen; han købte Gaarden til fri Ejendom i Oktbr. 1895, den var da paa godt 50 ha, og tilkøbte senere, i 1907, en mindre Gaard paa ca. 38 ha. I 1930 er der frasolgt 7,7 ha Udmark, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse. Samme Aar overtoges Gaarden derefter af Sønnen, den nuværende Ejer.

LINDENBORG, Gerding Sogn, Gerding-Blenstrup Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Lensgreve Heinrich Carl v. Schimmelmänn, Postfb. og nærmeste St. Vaarst, Afst. 5 km og 19 km til Aalborg, Tlf. Fjellerad 58 (Slottet), 5 (Godskontoret) og 8 (Forpagteren).

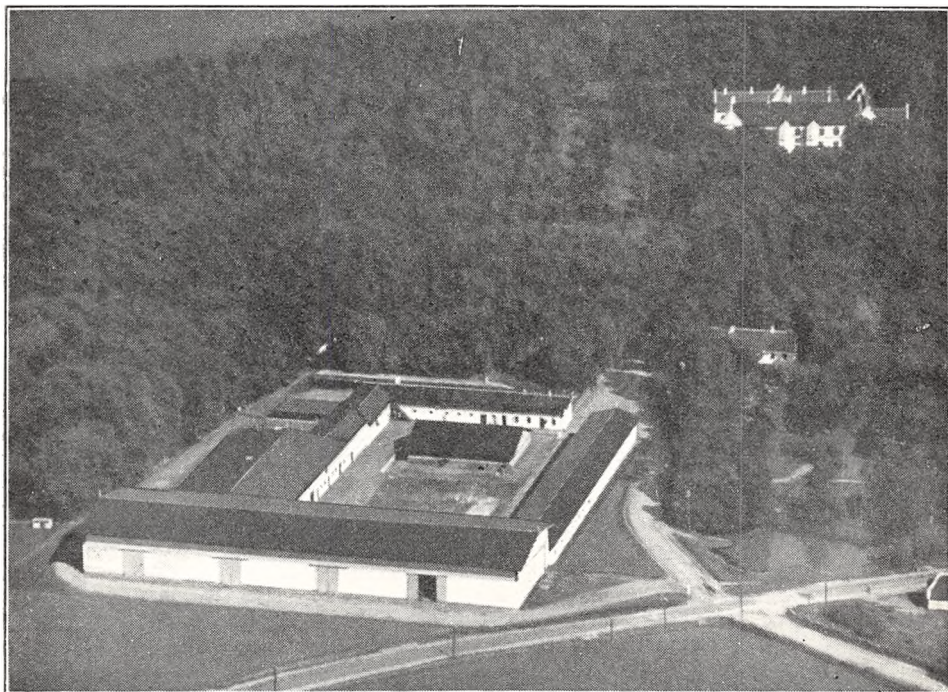
Matr.-Nr. 1a og 1c af Lindenberg (Gaarden), 36 af Skørping, 41a m. fl. af Fræer, 1a af Asp, 1b af Madum Søhus, 16 m. fl. af Ejstrup, 26a m. fl. af Siem, 1 m. fl. af Toruphedegaard, 1a m. fl. af Nr. Hurup, 25a m. fl. af Hellum, 11 m. fl. af Rold, 1a af Oplev Tved og 39 m. fl. af St. Arden (Lindenberg og Mylenberg Skove).

Lindenberg Gods omfatter, efter at Grevskabet er ophævet, foruden Lindenberg Slot og Avlsgaard tillige Gaardene Henriksdal i Hellum Hrd., Knarmougaard og Vildmosegaard i Fleskum Hrd. og Mylenberg Avlsgaard i Hindsted Hrd., de er alle beskrevet selvstændigt under de paagældende Herreder. Godsets samlede Areal er

11,866 ha, deraf 4,512 ha Skov og 4,911 ha i Vildmosen, Godsets Hrtk. er 206 Td., Ejdskv. 1,226,000 Kr. og Jordv. 656,000 Kr.

Det samlede Areal under Slot og Avlsgaard er 479,5 ha, deraf 20 Slot og Park, 276 Ager, 149 Kær, 6 Have og Gaardsplads og 28,5 ha Smaaskove m. m., Hrtk. 57 Td. 5 Skp. 2 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 635,000 Kr. (693,000), Jordv. 339,000 Kr. (375,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 821,000 Kr. (deraf Slottet for 488,600 Kr.), Løsporet i »Danmark« for 254,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Lindborg ligger 5 km Sydvest for Vaarst St. ved Landevejen Aalborg—Hadsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, største Delen Sand-



Lindborg.

muld paa Ler-, Kridt- og Grusunderlag. Terrænet er stærkt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, Hovedparten dog udrænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i Aarene 1928—31. Kærjorden er Lavmose med Tørveskær, inddelt i Skifter paa ca. 5,5 ha med levende Hegn imellem. Lindborg Skovdistrikt omfatter 6 Skovparter, nemlig Siem, Jægersborg, St. Arden, Rold søndre, Tveden og Toft Skov med hver sin Skovfoged. Af Skovene, der er i god forstmæssig Drift, er ca. 1000 ha bevokset med Bøg, 296 ha med blandet Løvtræ, 2702 ha med Naaletræ, 122 ha er Tjenestejord og 386 ha Brandlinier, Veje og ubevoksede Arealer; Skovens Drift ledes af Skovforvalter C. E. Nielsen, Lindborg Skovridergaard; denne ligger tæt Øst for Skørping St., Tlf. Skørping 10.

Godsforvalter er N. Laursen, Lindborg Godsforvalterbolig pr. Vaarst St., medens Avlsgaarden fra 1. Oktober 1931 er forpagtet ud til P. Rasmussen, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i en 8 Marks Drift med stor Kartoffelavl til Spritfabrikerne; der er 1 Skifte med Roer, 1 med Kartoffler, 1 med Kløver og Græs og 5 Skifter med Korn. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 500 Sække Superf., 150 Kalig. og 320 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 140 Malkekøer, 5 Tyre og 160 Stkr. Ungkreaturer, er dels af hollandsk, dels af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3564 kg med 3,62 pCt. Fedt og 144 kg Smør, Mælken leveres til Mejeriet »Dania« i Aalborg (privat), hvorfra den forhandles i Byen som tuberkelfri Mælk.

Der holdes som Regel 28 Arbejdsheste og for Øjeblikket 20 toaarige og 30 etaarige Plage, dels af eget Tillæg, dels indkøbte; desuden anvendes en Tractor under Høstarbejdet. Der er hidtil leveret ca. 1500 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 525 Svin aarlig. Der holdes 50 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lindenberg Hovedbygning (Slot) ligger paa en Borgø, omgivet af Grave, i Engdraget lidt Syd for Lindenberg Aa. Borgen, der er trefløjet, er aaben mod Vest, hvor den tidligere har været lukket ved en Spærrmur. Af de 3 Fløje er den sydlige den egentlige Hovedfløj og den anseeligste; den er opført i 2 Etager paa en Sokkel af Granitkvadre og har høj Kælder. Paa de 2 Hjørner mod Sydøst og -Vest staar et svært rundt Taarn, og imellem disse brydes Muren af to 6-kantede karnapagtige Udbygninger, imellem hvilke den nu tilmurede Indkørselsport tidligere fandtes; Karnapperne var saakaldte »Hemmeligheder«, i hvis Kælder en 17 m lang mandshøj Gang førte mod Syd ud mod Borggraven (formodentlig Kloakanlæg). Ind til Borggaarden mod Nord har Fløjene et 8-kantet Vindeltrappetaarn Vest for den tidligere Indkørselsport; Vinduerne har Karme af Sandsten, som øverst i Spejlet er prydet med Reliefer og Skulpturer af Hoveder og Brystbilleder i Sandsten. Længen i hele sin Udstrækning er prydet med et fremspringende Murstensbaand, der ligesom skiller de 2 Stokværk fra hinanden. Fløjen, der er opført i 1583 af Rigsrd. Corfits Tønnesen Viffert og Hustru, Anne Gyldenstjerne, saaledes som Vaabentavlen over Døren til Vindeltrappetaarnet fortæller, havde mulig da et Halvstokværk mere. Af de 2 andre Fløje, som nu kun er ét Stokværk høje, har Nordfløjen svære tøndeformede Kældere; denne Fløj, der formodentlig ogsaa er bygget af Corfits Viffert, tjener nu som Godsforvalterbolig og Godskontor, medens Østfløjen er omdannet til Herskabsstald. Disse 2 Fløje har i Tidens Løb været underkastet gennemgribende Ombygninger, men Østfløjens Trappegavl, som er prydet med smalle Blindinger, tyder paa, at der er Rester af Murværk i denne fra før Reformationen; denne Fløj er udvidet med en kort Sidelænge mod Øst. Slottet, der er hvid eller graapudset, er tækket med Tegl. Sydfløjen rummer en herskabelig Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder, ligesom der er indlagt Vand fra artesiske Boring.

Forpagterboligen, som ligger 100 m Syd for Slottet, Øst for Landevejen op til denne, bestaar af 2 Fløje, en Hoved- og en Sidefløj, sammenbygget i Vinkel, opført i 2 Etager og tækket med Tegl; den rummer en stor god Beboelse.

Avlsbygningerne, der er opført efter en Brand i 1903, ligger lidt sydligere, Vest for Landevejen op til denne. De danner en firelænget Gaard, opført af hvidpudset Grundmur med Trætrimpel og tækket med Tagpap. Af de 4 Længer rummer den nordlige Elevværelser i 2 Etager, Vadskehus samt Stald til Ungheste (Opdræt) og Længen mod Øst Hestestald, Værelser til Folkene og Kalvestald. I Hjørnet mellem de 2 nævnte Længer er der Indkørsel til Gaarden fra Landevejen. Længen mod Syd rummer Lade og den mod Vest, som er opført i et bredere og et mindre Parti, henholdsvis Ko- og Ungkvægstald, af hvilke sidstnævnte er udvidet i en Sidelænge mod Vest, der rummer en mindre Svinestald, under hvilken der er Ajebeholder; fra sidstnævnte kan Ajlen løbe i Vognen ved Udkørslen. Desuden inde paa Gaardspladsen en Svinestald og Nord for Avlsgaarden en Længe, som rummer Vognport samt Redskaber og Maskiner, denne, der har Tag af Pandeplader, er ligesom Svinestalden opført af Træ. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der er eget Vandværk med Vand, som kommer ved Tryk fra artesiske Boring, og der hører 6 Huse samt en Smedie til Avlsgaarden.

En tidligere Forpagtergaard Ernstpris, som udskiltes fra Hovedgaarden omkring Aar 1800, drives atter under og er vurderet sammen med denne; af dennes Bygninger er kun Hovedbygningen, der nu er indrettet til 6 Lejligheder, samt en Lade tilbage.

Til Godsset og Skovdistriktet hører et Jagtslot i Rold Skov, brandforsikret i Landbygn. Brandf. for 125,000 Kr., og i Tofte Skov et Jagthus, desuden 3 Jægerboliger, 6 Skovfogedboliger, 4 Skovløberhuse samt 14 Arbejderhuse, endvidere Rold Skov Savværk — et Dampsavværk med Træsko- og Emballagefabrik.

Lindenberg hed i Middelalderen Næs eller Næsholm efter Landsbyen Næs. Dette ejedes paa Valdemar Atterdags Tid i sidste Halvdel af det 14de Aarh. af Niels Kirt, en nu forlængst uddød Adelslægt; han overdrog i 1376 Gaarden til sine 2 Sønner Palle og Jep Kirt, hvilken sidste, der blev Enejer i 1404, skødede Næs til Viborg Domkirke som Vederlag for Sjølemesser, der ugentlig skulde læses foran Alteret for ham og hans Hustru samt for hans Forældre (det var bl. a. paa denne Maade, at den katolske Kirke blev saa rig paa Gods i de forløbne Aar-

hundreder inden Reformationen). Ved Reformationen blev Næs, som blev nedbrændt i 1534 under Grevens Fejde, inddraget af Kronen. I 1553 overdrog Christian den Tredie derefter Næs som Pant for et Laan til Iver Friis til Haraldskær, et Pant, Kongen i 1557 lod sin Staldmester Holger Tønnesen Viffert indløse fra Iver Friis. I 1561 mageskiftede Frederik d. Anden derefter Næs som Ejendom med 19 Bøndergaarde og 2 Møller m. m. til Viffert for Gods i Sjælland og Skaane; Viffert døde ugift i 1564, og Næs gik nu over til Broderen Corfits T. Viffert, der ogsaa fik sin afdøde Broders Fæstemø Anne Gyldenstjerne fra Nr. Vosborg (en tredje Broder Axel Tønnesen Viffert dannede i de samme Aar Viffertsholm). Corfits T. Viffert øgede Godset yderligere i Omegnen, ligesom Landsbyen Næs efterhaanden gik op i Gaardens Tilliggende, og i 1583 opførte han derefter Hovedbygningen (se foran). Efter hans Død i 1592 og Hustruens Død i 1595 bragte Datteren Næs til sin Mand, Statholder Breide Rantzau (hendes første Mand Henrik Bille døde allerede i 1592), efter hvis Død i 1618 Gaarden kom til Sønnen, Rigshofm. Frants R., der var forlovet med Christian d. Fjerdes Datter Anna Cathrine. Efter hans Død i 1632 (han druknede i Rosenborg Slotsgrav), arvedes Næs vistnok af Halvbroderen Cai Rantzau's Enke, den livslystne Anne Lykke, som bragte den til sin anden Mand Knud Ulfeld til Hellerup (Fyn); han solgte i 1637 Gaarden til Rigmarsk og Rigsrd. Jørgen Urne til Alslev i Stevns, efter hvis Død i 1642 den overtoges af Enken, Margr. Marsvin, der døde i 1650. Da de økonomiske Forhold var meget slette, som for øvrigt overalt i Landet paa den Tid, solgte Børnene Næs til Naboen, Rigsrd. Jørg. Seefeld til Refsnæs (kendt for sit store Bibliotek, der i den paafølgende Svenskekrig førtes til Stockholm, hvor det brændte ved Slotsbranden i 1697); han udvidede Godset yderligere, saaledes med den nærliggende Hovedgaard Thustrup. Ved hans Død i 1662 viste det sig imidlertid, at hans Godser var stærkt forgældet, og hans to Søskende Viffert og Maren Seefeld fragik derfor Arv og Gæld, hvorefter to Kreditorer i Kbhvn., Auktionsforv. Casp. Rollufs og dennes Svoger, Prof. Hans Zoëga, i 1663 fik Næs udlagt. I 1671—72 solgte sidstnævnte Halvdelen af Næs (27 Td. Hrtk. med 15 Gaarde og 4 Huse) til Claus Olufsen Daa til Borreby, som ogsaa udkøbte de andre Panthavere; han, der var gift med Christian d. Fjerdes Datterdatter Sophie Amalie Lindenov fra Ivernæs (Wedellsborg) fik i 1653 kgl. Bevilling til at kalde Gaarden Daasborg. Søndag den 8. Decbr. 1678 blev han skudt paa Vejen hjem fra Blenstrup Kirke, et Drab, som mulig skyldtes Hustruens, der nu overtog Gaarden; hun udvidede Godset betydeligt og fik i 1681 dette ophøjet til et Baroni under Navnet Lindenberg imod Løfte om, at dette skulde tilfalde Christian d. Femtes Søn Chr. Gyldenløve som Arving. Efter hendes Død i 1688 overtog han derefter Baroniet, der ved hans Død i 1703 gik over til Sønnen, Bogsamleren, Grev Christian Danneskiold-Samsøe. Ved hans Død i 1728 arvedes det af Sønnen, Grev Fr. Chr. D.-S., som i 1753 med kgl. Bevilling solgte Baroniet til Grev Adam Gottlob Moltke til Bregentved; han afløste den ældgamle Færgeforbindelse ved Gaarden over Lindenberg Aa og byggede Bro over denne, ligesom han af Frederik d. Femte fik overdraget Ejendomsretten til den lille Vildmose, hvorved denne kom under Lindenberg (se Indledningen til Aalborg Amt samt under Vildmosegaard). I 1762 solgte han Lindenberg med Gods samt Vildmosen for 70,000 Rd. til Finansmanden, Skatmester Heinrich Carl Schimmelmann, der i 1764 underkastede Hovedbygningen en gennemgribende Restaurering, hvorved denne i det væsentlige fik sit nuværende Udseende (Vindfløjen paa Vindeltrappetaarnet i Borggaarden bærer Aarstallet 1764); han, som i 1762 blev ophøjet i Friherrestanden, udvidede Baroniet betydeligt. Han tilkøbte de 2 Nabogaarde Thustrup og Thulsted, oprettede paa en Hedestrækning Øst for Madum Sø Gaarden Torup Hedegaard, oprettede 2 Bøndergaarde paa opdyrket Hede Syd for Horsens (Horsens Hedegaard), opførte Vildmosegaard i de udtørrede Søer i Vildmosen og indførte den holstenske Drift paa Hovedgaarden, hvis Tilliggende han udvidede med nedlagte Bøndergaarde. I 1779 ophøjedes han i Grevstanden, og i 1781 blev Baroniet derefter med det siden 1762 tilkøbte Gods gjort til et Lensgrevskab. Da dette kun omfattede 1692 Td. Hrtk. af Hovedgaardshrtk., Skov- og Møllekyld, Tiendehtk. og Bønderfæstegods, medens der krævedes 2500 Td. Hrtk. til et Grevskab, suppleredes det manglende med en Kapital paa 100,000 Rd. Ved hans Død i 1782 overtoges Grevskabet af den ældste Søn, Gehejme-Statsminister, Grev Heinr. Ernst von Schimmelmann, den bekendte Kunstmæcen og ædle Bondeven, der gennemførte de store Landboreformer paa Bøndergodset under Grevskabet og sammen med de to Brødre Chr. Ditl. Fr. og Joh. Ludv. Reventlow, Christian Colbjørnsen m. fl. var med til at gennemføre Reformerne for hele Landet. I 1798 tilkøbte han af Naboen, Kmbr. Friedrich Buchwald, det store Nabogods Gudumlund med 630 Td. Hrtk. (se Gudumlund), som han lagde ind under Grevskabet, der nu betragtedes som komplet, og kort efter udskilte han de 2 Parcelgaarde Henriksdal og Ernstpris fra Hovedgaarden. Han fortsatte med Buchwald's kostbare Grundforbedringsarbejder og Fabriksvirksomheder, ja, udvidede de sidste yderligere; alt dette gjorde et stort Skaar i den fra Faderen arvede fyrstelige Formue. Statsbankerotten den 5. Jan. 1813, under hvilken han var Finansminister, bragte ham yderligere Tab, og dertil kom senere den haarde Landbrugskrise i Aarene 1818—28. Som Godsejer og Lensbesidder skulde han jo over for Staten indestaa for sine Fæstebønders Skatterestancer, og da disse voksede og voksede, medens han ikke nænnede at inddrive Restancerne ved Hjælp af Loven, blev hans Tab derved meget betydelige. Efter hans Død i Febr. 1831 viste det sig da ogsaa, at det store Bo var insolvent, saa de private Kreditorer kunde kun faa 45 pCt. af

deres Tilgodehavender. Da hans to Ægteskaber var barnløse, arvedes Grevskabet af Brodersønnen Carl von Schimmelmänn til Wandsbeck og Ahrensburg i Holsten, der for øvrigt var meget betænkelig ved at overtage Arven; han døde allerede i 1833, hvorefter Grevskabet under den da 13-aarige Søn, Grev Ernst von Schimmelmännns Minderaarighed styredes af to Slægtninge. Han begyndte efter Bevilling fra 1853 paa Salget af Bøndergodset til fri Ejendom, hvilket solgtes paa gunstige Vilkaar for Bønderne, og i 1867 tilkøbte han for 280,000 Rd. Godset Mylenberg, en Del af det 1811 ophævede Villestrup Baroni, dette gik dog ikke ind i Lensgrevskabet. Efter hans Død i 1885 overtoges Grevskabet af Sønnen, Kmhr., Greve Carl B. Ernst v. Schimmelmänn, som efter at Slottet længe havde staaet ubeboet, satte dette i beboelig Stand igen samt forskønnede Have og Park. Ved hans Død i 1922 overtoges Godset af den nuværende Besidder, Lensgreve Heinrich Carl v. Schimmelmänn.

I Henhold til Lenslovens Bestemmelser overgik Grevskabet d. 8. Juni 1923 til den nuværende Besidders fri Ejendom. Til Grevskabet, der var oprettet den 18. Juni 1781, hørte Hovedgaardene Lindenberg, Gudumlund og Vildmosegaard med Afbyggergaardene Tiendegaarden, Louisendal og Henriksdal, ialt paa ca. 362 Td. Hrtk. af alle Slags, hvoraf fri Jord ca. 247 Td., indtaget til Skov ca. 26 Td., Bøndergods ca. 81 Td. (derunder Knarmougaard), Skovskylde ca. 8 Td., i Bankaktier 32,200 Kr., i Fideikommis-Kapitaler ca. 4,389,497 Kr. foruden ca. 2254 Kr. i aarlige Arvefæsteafgifter for bortsolgt Bønderfæstegods. Det samlede Jordtilliggende til selve Grevskabet var 4000 Td. Ld., Skovarealet 3000 Td. Ld.

I Henhold til Lenslovens Bestemmelser betaltes der ved Grevskabets Overgang til fri Ejendom en Afgift paa 1,730,153 Kr. til Statskassen, medens der til Successorerne blev hensat 2,377,621 Kr. Desuden blev der til Staten afgivet ialt 698,1 ha, som vurderedes til 435,100 Kr. for Jorden plus 71,000 Kr. for Bygningerne.

Tiendegaarden med 287,1 ha (hele Gaardens Areal), vurderet til 177,800 Kr., samt Gaardens Bygninger blev afgivet den 1. April 1923, medens de øvrige Arealer blev afgivet den 1. April 1924. Arealet udstykkedes i 31 selvstændige Brug samt en Del Tillægsparceller.

Gudumlund Hovedgaard med 309,2 ha (hele Gaardens Areal), vurderet til 180,700 Kr., samt Bygningerne. Arealet udstykkedes i 21 selvstændige Brug samt en Del Tillægsparceller.

Fabriksgaarden; fra denne blev afgivet 70,8 ha, der vurderedes til 49,600 Kr. Arealet udstykkedes i 2 selvstændige Brug samt en Del Tillægsparceller (se nedenfor).

Dollerup Mærken; fra denne blev der afgivet 13,7 ha, der vurderedes til 11,000 Kr. Arealet udstykkedes i 2 selvstændige Brug.

Lindenberg Hovedgaard; fra denne blev der afgivet 17,3 ha, der vurderedes til 16,000 Kr. Arealet udstykkedes i 2 selvstændige Brug.

Endvidere er der af Tiendegaarden, Gudumlund og Fabriksgaarden afgivet ca. 35 Tillægsparceller (Tørveparceller) til bestaaende Husmandsbrug.

Der er ikke indkøbt Jord til Afgivelsen.

HENRIKSDAL, Gerding Sogn, Gerding-Blenstrup Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Lensgreve Heinrich Carl v. Schimmelmänn, Lindenberg, Postfb. og nærmeste St. Vaarst, Afst. godt 6 km og ca. 21 km til Aalborg, Tlf. Blenstrup 23 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1b m. fl. af Lindenberg, samlet Areal 104,5 ha, deraf 74,5 Ager, 16,5 Eng, 1 Have og Gaardsplads og 12,5 ha Bakker og Græsningsjord, Hrtk. 11 Td. 7 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 96,600 Kr. (105,000), Jordv. 66,000 Kr. (75,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 74,900 Kr., Løsoret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 87,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Henriksdal ligger godt 1 km Syd for Lindenberg ved Landevejen Aalborg—Hadsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, 50 ha er god Muldjord paa Kridtunderlag, Resten af vekslende Bonitet fra Kridtmuld til Grusmuld. Terrænet er en Del kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, og der er ikke merglet, da Jorden i sig selv er kalkholdig. Engen er Lavmose (Tørvejord).

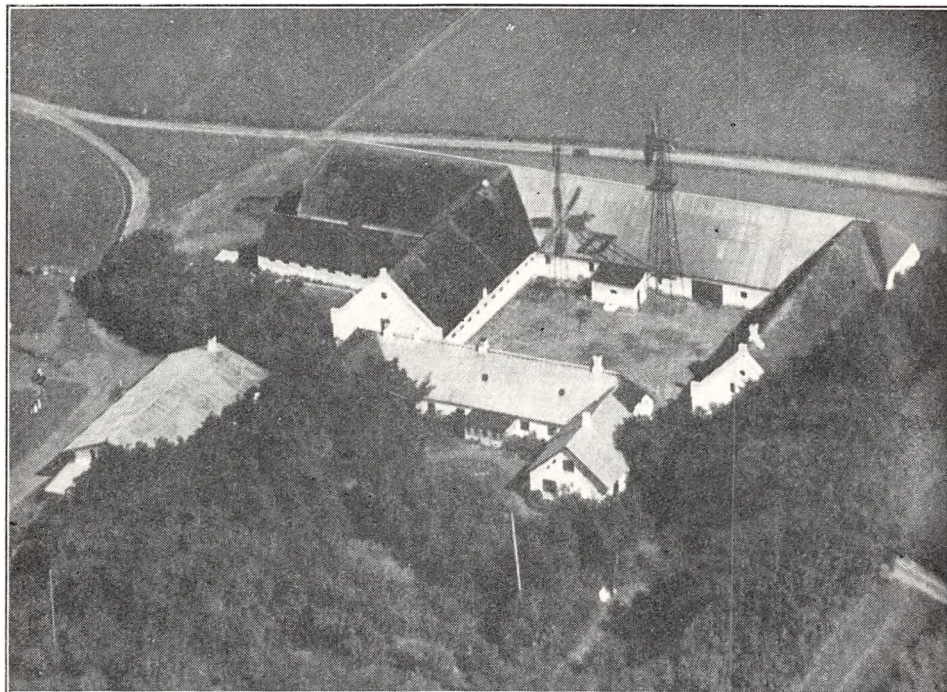
Gaarden drives siden 1. November 1909 af Forpagter H. P. Lassen; Jorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 25—30 Kalig. og 45—50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3600 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bækgaard« i Askildrup.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 7 Plage, dels af eget Tillæg, dels indkøbte. Svinebesætningen er for Tiden 8 Tillægssøer (tidligere 10); der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 113 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Henriksdal har grundmurede, hvidpudsede velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, bestaar af en Hoved- eller Midterfløj, som har 2 korte Sidefløje til Haven; Midterfløjen, der har lukket Veranda mod Syd og her har Tag af Eternit, er mod Nord tækket med Tagpap. Af de 2 Sidefløje er den østlige tækket med Pandeplader, den vestlige,



Henriksdal.

som indeholder Fodermesterbolig, med Tagpap. Af de 3 sammenbyggede Avslænger er de 2 Sidelænger tækket med Straa; af disse rummer den østlige Værelser til Folkene og Hestestald, den vestlige Kostald; denne er udvidet med en Sidelænge mod Vest, en Ungkvægstald, tækket med Tagpap. Længen mod Nord, Laden, der er forlænget mod Vest, er tækket dels med Straa, dels med Pandeplader, og en Del af Laden er opført af Bindingsværk; den er udvidet med et Motorhus mod Nord til Gaarden, og op til dette staar Gaardens 2 Vindmotorer. Desuden Sydvest for Gaarden en Svinestald med Trætrimpel og Tag af Pandeplader. I Ko- og Hestestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved en Vindmotor, der benyttes Petroleumsmotor og Vindmotor som Drivkraft til de faste Maskiner, og der er Bolig paa Gaarden til dennes Fodermester. Gaarden, som ligger ret lavt i Forhold til Omgivelserne, ligger kønt.

Henriksdal er en Parcelgaard fra Lindenberg Hovedgaard; den udskiltes fra denne tillige med Gaarden Ernstpris omkring Aar 1800 af Lensgreve Ernst Heinrich Schimmelmänn, der solgte de 2 Gaarde til Arvefæste. Omkring Midten af forrige Aarh. købtes de tilbage igen og blev atter lagt ind under Grevskabet, under hvilket de i en Aarrække delvis drevs som Forpagtergaarde. Henriksdal drives endnu som saadan, medens Ernstpris drives under Lindenberg.

HORSENSGAARD, Horsens By, Blenstrup Sogn, Gerding-Blenstrup Komm., Helligum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Søren Kjeldsen, Postfb. og nærmeste St. Vaarst, Afst. ca. 7½ km og 22 km til Aalborg, Tlf. Blenstrup 40.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Horsens og 6f m. fl. af Haals, samlet Areal 60,7 ha, deraf 45,5 Ager, 14,2 Eng og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 81,400 Kr. (87,000), Jordv. 49,600 Kr. (51,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 65,000 Kr., Løstøret i samme Selskab for 60,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Horsensgaard ligger 1½ km Øst for Horsens By ved Vejen til Henriksdal og Landevejen Aalborg—Hadsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Lermuld paa Lerunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i de senere Aar. Engen er humusblandet Jord med en Del ren Tørvejord.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf., 20 Kalig. og 12 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 37 Malkekøer, 2 Tyre og 48 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race i Blanding med jydsk og rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Bækgaard« i Askildrup.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 indkøbte Plage. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 114 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Horsensgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1925, ligger mod Nord til den gl. Have, har Frontspids mod Syd til Gaarden og Tag af Cementsten; den indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger har de 2 Sidelænger Tag af Pandplader og Trimpel af Træ. Af disse er der Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den østlige Sidelænge og Kostald i den vestlige, som er udvidet med en Sidelænge, en Kalvestald, mod Vest; den sydlige Længe, Laden, er tækket med Straa; i den østlige Ende af denne er der Røds-kabs- og Maskinrum, og i Vinklen mellem Laden og Kostalden er der ind imod Gaarden opført et Motorhus. Desuden inde paa Gaardspladsen nær Laden Gaardens Vindmotor og Vest for Hovedbygningen en straatækt Bygning med 2 korte Sidelænger mod Nord, den rummer Svinestald samt Brænde- og Hønsehus. I Ko- og Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Vindmotor, og denne og en Petroleumsmotor leverer Drivkraft til de faste Maskiner. Der hører et Hus til Ejendommen.

Horsensgaard, som har været Fæstegaard under det nu ophævede Grevskab Lindenberg, er sammenlagt af 2 mindre Gaarde. Omkring Midten af forrige Aarh. havde Chr. Justesen, der havde været Skriver paa Godset, den i Fæste; han afstod dette i 1857 mod en Aftægt til Niels Christensen, efter hvis Død i 1897 Fæstet overtoges af Enken Marie Christensen. Efter at den ældste Søn Søren Kjeldsen havde bestyret Gaarden for Moderen i en Del Aar, købte han den i 1918 fra Lindenberg, og i 1923 er der yderligere fra Lindenberg tilkøbt 2,5 ha.

TEGLGAARDEN, Skørping Sogn og Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. N. L. Knudsen, Postfb. og nærmeste St. Skørping, Afst. 3½ km og 24 km til Aalborg, Tlf. Skørping Kirkeby 23.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Skørping, samlet Areal 144,5 ha, deraf 65 Ager, 18,5 Eng, 60 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 6 Skp. 0 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 83,800 Kr. (98,000), Jordv. 50,800 Kr. (68,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 73,000 Kr., Løstøret i »Baltica« for 55,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

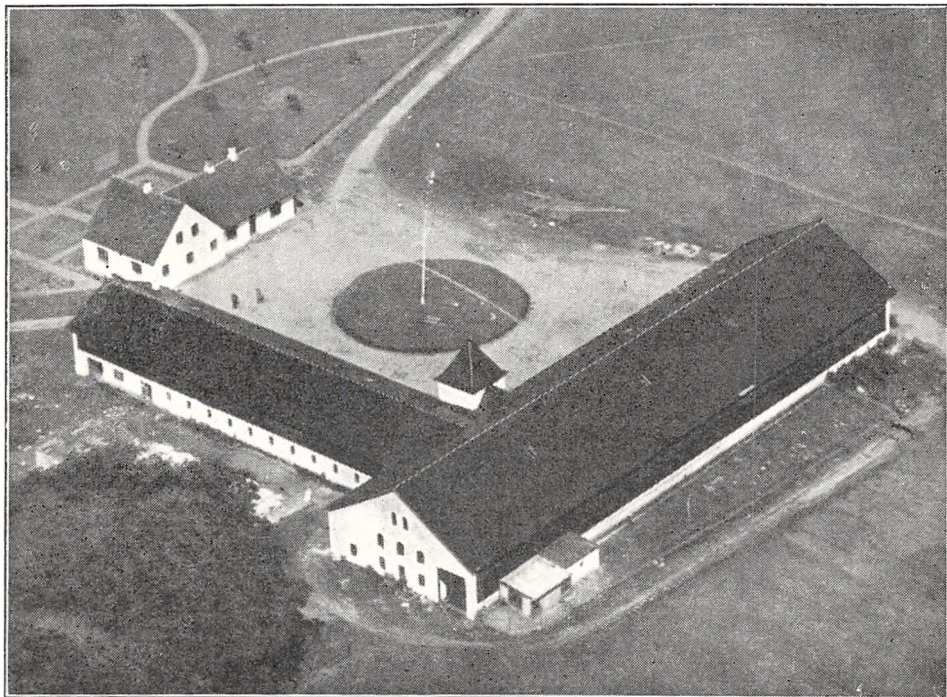
Teglgaarden ligger ca. 1 km Vest for Gl. Skørping By med Indkørsel fra Vejen Gl. Skørping—Støvring; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er største Delen god Sandmuld paa Ler- og Kridtunderlag, en Del er dog Lermuld. Terrænet er højtliggende og let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er kalket i Aarene 1925—30. Engen er Humusjord med Tørveskær. Af Skoven er en Trediedel bevokset med Bøg og Eg, Resten med 25—35 Aar gl. Gran.

Jorden dyrkes i fri Drift med stor Avl af Kartoffler til Spritfabrikerne; af Kunst-

gødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 40 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 26 Malkekøer, 2 Tyre og 42 Stkr. Ungkreaturer, er en Blanding af jydsk og rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Skørping Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges et Par Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor til stationær Brug (ogsaa til Savværket). Svinebesætningen er for Tiden 3 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 185 Slagterisvin om Aaret (Pattgrisene for største Delen indkøbt); Gaarden har Kort til 67 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.



Teglgaarden.

Teglgaarden har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger, opført i 1913. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Vest til Haven, bestaar af 2 Fløje, sammenbygget i omvendt T-Form; den rummer en god Lejlighed. Af de 2 sammenbyggede Avslænger. som er tækket med Tagpap, er der Kostald i den sydlige Længe, der har muret Trimpel mod Nord og Trætrimpel mod Syd; den østlige brede Længe, som har høj Sokkel, og hvis Vestside er opført af Træ, rummer Lade mod Øst og Svine- og Hestestald samt Materialrum og Vognport ind mod Gaarden; over de 2 sidstnævnte er der indrettet Værelser til Folkene og Magasin. Desuden i Vinklen mellem de 2 Længer et Vandtaarn. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, og Ejendommen har eget Savværk. Fra Gaarden, som ligger højt, er der vid Udsigt, navnlig mod Nord.

Teglgaarden hed i Middelalderen Tersted, og den var i Slutningen af det 14de Aarh. Teglgaard til det kgl. Slot Egholm, som laa 1½ km Nord for Gaarden i Engdraget Øst for Lindensborg Aa; dette ejedes da af Hartvig Pogwisch, der i 1372 solgte det til Peder Lykke, hvis Søn Iver Lykke i 1373 solgte det til Valdemar Atterdag. I 1391 skænkede Datteren, Dronning Margrete, Teglgaarden til Vor Frue Kloster i Aalborg; Bygningerne skulde da nedrives og Materialerne bruges til Istandsættelse af Klostret mod, at der skulde læses daglige Masser for Dronningen og hendes Forældre. Ved Reformationen kom Gaarden atter til Kronen, og Herredsfogderne for Hellum-Hindsted Hrd. boede nu i en Aarrække paa denne. I 1663 mageskiftede Kronen den til Rentemester Mogens Friis, den senere Grev Friis, Frijsenborg; han solgte Gaarden med 5 Td. Hrtk. m. m. til fhv. Ridefoged paa Aalborghus Mogens Jensen. Efter hans Død ejedes den af Enken og efter hendes Død af Sønnesønnen Jørg. Lauridsen, som i 1693

solgte den med 11 Td. Hrtk., 3 Td. Skovskyld, en Mølle og noget Gods til Hans Lange til Asmildkloster, der i 1700 overdrog den til Søren Madsen Wulff, og han købte i 1720 Kongens Indløsningsret til Gaarden for 221 Rd. Efter endnu 6—7 Ejerskifter kom Gaarden i 1763 til Buderupholm, og den havde nu fælles Ejer med denne til 1910, da dennes Ejer Fr. Dahl solgte Teglgarden til P. Buksted, senere Klarupgaard. Efter en Del Ejerskifter (i 1915 kostede Gaarden 151,000 Kr.) købtes den i 1918 af Chr. Knudsen fra Veddam, efter hvem den i 1928 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer, som havde bestyret den siden 1921.

THUSTRUP, Fræer Sogn og Komm., Hellum Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Godsejer K. Hjorth, Postfb. og nærmeste St. Skørping, Afst. godt 6 km og 22 km til Aalborg, Tlf. Fræer 7.

Matr.-Nr. 1a og 1b m. fl. af Thustrup Hovedgaard, 8c m. fl. af Sejlstrup og 3b af Askildrup, samlet Areal 260,5 ha, deraf 222 Ager, 16,5 Skov, 5,5 Have, Park og Gaardsplads og 16,5 ha Kær og Mølledam, Hrtk. 22 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 225,000 Kr. (252,000), Jordv. 146,700 Kr. (160,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 259,500 Kr., Løsporet i »Baltica« for 250,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Thustrup ligger ca. 2 km Øst-Nordøst for Fræer By, 6 km Nordøst for Skørping St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord paa sandblandet Lerunderlag (Ler-Klæg). Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og kalket i de senere Aar af den nuværende Ejer. Engen er dels tørveblandet, dels dyndblandet Jord, Skovens Bevoksning overvejende Gran, dog med en Del Bøg.

Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Rodfrugter, 3. Byg, 4. Havre, 5. Kløver og Græs, 6. Byg, 7.—8. Kløver og Græs, 9. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig 4—500 Sække Superf., 100 Kalig. og 200 Sække Kvælstofg.

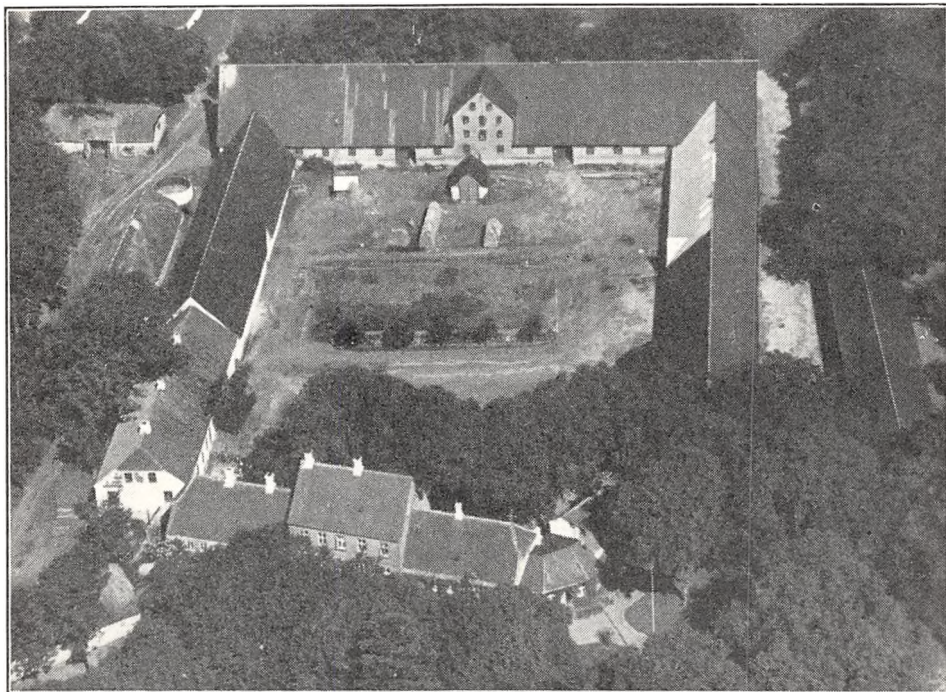
Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 120 Stkr. Ungkreaturer, er en Blanding af jydsk og Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; der fedes ca. 150 Korthorns-Stude om Aaret, indkøbt paa Ribe-Eggen; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3600 kg aarlig, Mælken leveres til Askildrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste og for Øjeblikket 10 Plage og Føl af eget Tillæg, idet der tillægges ca. 3 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 500 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 200 Svin aarlig. Der holdes 20 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Thustrup har ældre velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store Park og Have (ikke helt solret), var oprindelige opført af Bindingsværk, den blev ombygget i 1825 og delvis igen i 1888. Den er i én Etage med et Midterparti i 2 Etager og er ved den østlige Ende udvidet med en Sidelænge mod Nord, som rummer Værelser m. m.; den indeholder en stor herskabelig Lejlighed.

De 3 sammenbyggede Avslænger, der er opført i Aarene 1876—80, er overvejende af Grundmur, dog enkelte Steder af Kamp. De var oprindelig tækket med Spaan, senere med Tagpap, som nu efterhaanden ombyttes med Pandeplader. Af Længerne er der Heste- og Kostald i den østlige Sidelænge, Værelser m. m., Indkørselsport til Gaarden samt Stude- og Fedestald i den vestlige (den sydlige Del af denne er tækket med Tegl) og Lade i Længen mod Nord; denne, som har Kørelø i begge Sider, har paa Midten en stor gennemgaaende Frontspids, der rummer Magasin. Desuden Øst for Gaarden en Længe, som rummer Smedie, Svinestald m. m. samt Ungkvægstald, den er nu tækket med Tagpap, Smedien dog med Tegl ligesom et Redskabs- og Maskinhus; endvidere Øst for et Hønseshus, Nord for Gaarden en Hjelms, tækket med Tagpap, Vest for en Stude-Fedestald og et Tørvehus, begge med Straatag ligesom en Svinestald Sydvest for Gaarden. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Til Ejendommen hører en Vandmølle med Beboelse, den formaler Gaardens Korn samt Korn for fremmede, endvidere 6 Huse, Gaardens Smedie samt en Smedie, der er forpagtet ud. Gaarden ligger kønt, omgivet af sin store kønne, gl. Have og Park, som rummer mange store Træer; Frugthaven er rig paa Frugttræer.

Thustrup er en gl. uprivilegeret Hovedgaard. Den nævnes i Historien i 1422, da den ejedes af Jep Jensen (Binderup). I 1556 ejedes den med Vandmølle af Peder Beck, der var Tolder i Aalborg. Noget senere kom den til Kronen, som i 1566 pantsatte den til Palle Griis og i 1571 til Corfits Tønnesen Viffert paa Næs (Lindenberg), men faa Aar efter mageskiftede Kronen den til Niels Mouridsen, der var en Sønnesøn-Sønnesøn af forannævnte Jep Jensen; Mouridsen døde i 1605 som sidste Mand af sin Slægt, og Gaarden gik nu over til to ugifte Døtre Johanne og Abel, senere fra disse til Søsteren Else, som var Enke efter Chr. Seefeld. Efter hendes Død arvedes den af de 3 Sønner Viffert, Enevold og Rigsrd. Jørg. Seefeld til Refsnæs og Næs. I 1641 udkøbte sidstnævnte sin Broder Viffert af Mødrenegaarden, men ved hans Død i 1662 (han var ugift og uden Børn) viste det sig, at Boet var stærkt forgældet, og Kreditorerne udlagde i 1663 Thustrup med 8 Td. Hrtk. til Borgmesteren i Ringsted og Sognepræsten ved Roskilde Domkirke paa forskellige Kirkers og Skolers Vegne (Jørgen Seefeld var nemlig til



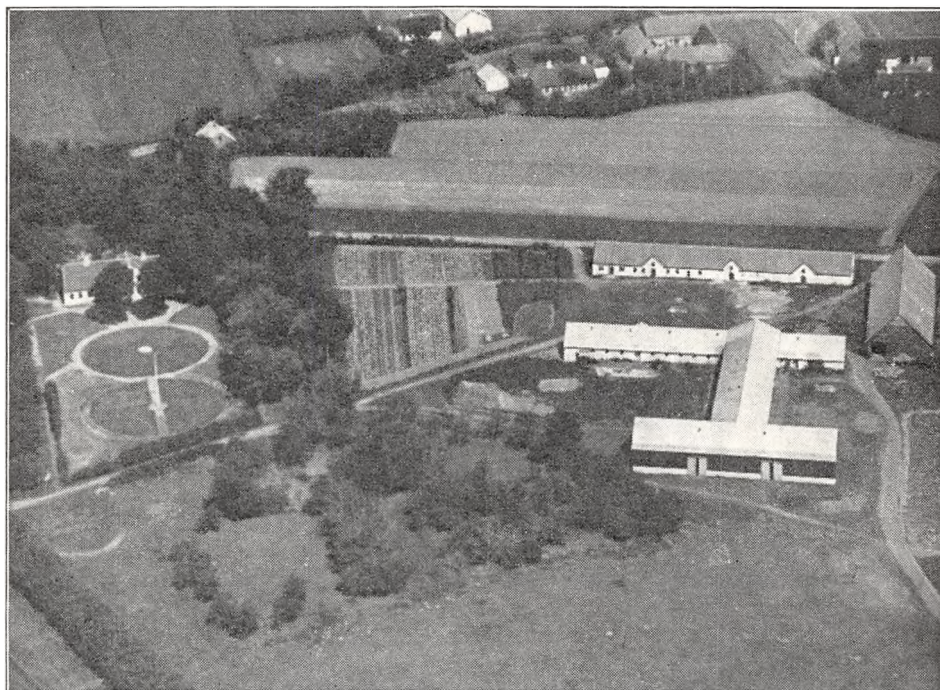
Thustrup.

sin Død Landsdommer paa Sjælland og kgl. Lensmand paa Ringsted Kloster). Disse solgte kort efter Gaarden til Assessor, Kmrdr. P. Bülicke, der i 1664 solgte Gaarden til Ridefoged paa Næs Mads Jensen Binderup, under hvem Gaarden brændte i 1678. Efter ham arvedes den af Sønnen Jens Madsen, efter hvis Død i 1730 Enken solgte den i 1743 til Forp. Mads Vognsen Hvas paa Nørlund. Han solgte den i 1754 til Nicolai Boye af Dronninglund, som i 1758 solgte den til Jesp. Østergaard i Aalborg; han solgte den i 1775 med 13 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 9 Td. Mølleskyldshrtk., 19 Td. Tiendehrtk. og 37 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 19,000 Rd. og 100 Dukater til Baron H. C. Schimmelmann, der i 1781 ved Oprettelsen af Grevskabet Lindenberg indlemmede Thustrup i dette; ved Bevilling i 1795 blev den nu lavet til Arveforpagtergaard under dette. Den første Arveforp. Mads Olesen, som allerede døde i 1796, testamenterede den til Markus Achton fra Oxholm, efter hvis Død i 1805 den overtoges af Enken Erika, f. Jørgensen. Efter hendes Død i 1811 solgtes Gaarden Aaret efter for 36,010 Rd. til Kbmrd. Selgen Bjerring og Broderen, Mølleeejer Rasm. B., Støvring, af hvilke førstnævnte i 1818 solgte Thustrup for 21,666 Rbd. Sølvværdi til Forp. Jacob Hjorth paa Albæk; han, der døde i 1846, solgte den i 1835 til Sønnen, Kmrdr. J. Chr. Hjorth, efter hvis Død i 1869 Sønnen J. L. Hjorth overtog Gaarden; dennes Areal var da godt 200 ha, men kort efter Aarhundredskiftet tilkøbte han 55 ha, hvorved Thustrup fik sit nuværende Areal. Han overdrog i 1920, 4 Aar før sin Død, Gaarden til sin Søn, den nuværende Ejer.

Da Jakob Hjorth den 1. April 1818 overtog Gaarden, var store Strækninger af Jorden udyrket og henlaa med Lyng og Pors; Besætn. var 10 Heste, 10 Køer og 20 Stk. Ungkreaturer, og Husene var tomme for Foder. Han tog de følgende Aar fat paa Opdyrkningen ved

Hjælp af Mergling. Den gl. dyrkede Mark mergledes i første Halvdel af 1860'erne, samtidig drænedes i Lavningerne pletvis, og begge Dele viste god Virkning, Merglingen navnlig i første Rotation, Dræningen varig. Men hvad der særlig foruden disse Grundforbedringer, det forbedrede Sædskifte med Brakning, Dyrkning af Rodfrugter og Kartoffler samt Ejerens Dygtighed har bidraget til at gøre Thustrup med dens ret lette, sandblandede Muldjorder til en god Avlsgaard, er den udstrakte Fedning, der har været drevet paa Gaarden gennem flere Slægtled, ja, i over Hundrede Aar, hvorved Gaarden i en lang Aarrække har kunnet betegnes som Landets største Fedegaard. Medens der med de vanskelige Afsætningsforhold og de lave Kødpriser nu kun fedes ca. 150 Stkr. Fedekreaturer (Stude) — se foran — har Tallet under gunstigere Forhold i en Række Aar været oppe paa 5—600 Stkr. aarlig, hvilken Omsætning foruden Opfodring af Gaardens egen Avl af Korn ofte har medført et Indkøb af Oliekager, Majs og Klid m. m. paa omkring en kvart Mill. kg aarlig. Et saadant Køb af Fedefoder har selvfølgelig haft en udmærket Virkning paa Jordens Kraft og Ydeevne, idet de store, til Dels udvoksede Fededyr som bekendt til Tilvæksten — ca. 1 kg dgl. i Gennemsnit — kun bruger yderst lidt af Foderets Askeindhold af Fosforsyre og Kali-Forbindelser og forholdsvis lidt af Foderets Æggehvide- og Kvælstofforbindelser, der for største Delen udskilles i den flydende og faste Gødning.

HINDSTED HERRED



Poulsenseje.

POULSENSEJE, Odde By, Als Sogn og Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejer Prpt. N. Lübeck, Postfb. Als (Østjylland), nærmeste St. Skelund, Afst. 11½ km, til Hadsund over Als og Visborg 17 og 55 km til Aalborg.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Odde og 3b m. fl. af Helberskov, samlet Areal 271,4 ha, deraf 120 Ager, 134 Eng og Græsningsjord, 15 Skov og 2,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 13 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 86,400 Kr. (96,000), Jordv. 62,400 Kr. (69,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 50,000 Kr., Løvsøret i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 55,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Poulsenseje ligger i den sydlige Del af Odde By; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 40 ha let Sandmuld paa Sandunderlag og 80 ha lav Jord, humusblandet Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er formentlig merglet fra ældre Tid. Engarealet er Strandeng og Græsningsjord langs Mariager Fjord og Kattedgat, Skovens Bevoksning blandet Løvtræ.

Jordens Drift er endnu ikke fastlagt; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 40 Sække Superf. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 85 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Ravnborg« i Als.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, for Øjeblikket intet Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 90 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 87 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 30 Høns.

Poulsenseje har grundmurede, hvidpudede gode Bygninger. Hovedbygningen, der sammen med den store gl. Have ligger ca. 50 m Vest for Avlsbygningerne i Retningen Øst—Vest, har gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en god Beboelse. Af Avlsbygningerne ligger mod Nord langs Sognevejen en Længe, som rummer Fodermesterbolig samt Hestestald, den er ligesom en Trælade Øst for tækket med Cementsten. Endvidere mod Syd 3 Længer, sammenbygget i T-Form, opført efter en Brand i 1929, med Trætrimpel og Tag af Pandeplyder. Af disse er der Kostald i Forbindelselængen, Svine-, Kalve- og Ungkvægstald i den nordlige og Lade i Længen mod Syd. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der er eget Vandværk samt Vindmotor, der foruden til dette leverer Drivkraft til Hakkelsesmaskinen, og der hører et Hus til Ejendommen.

Poulsenseje er dannet paa gl. Skovjord, Odde Skov, som tidligere havde hørt under den gl. Herregaard Trudsholm Syd for Mariager Fjord, men senere kom til Visborggaard og fra denne til Havnø. Ved stærk Hugst, Vanrøgt og Stormskade tyndedes Skoven efterhaanden stærkt ud, hvorefter den blev ryddet, Jorden indtaget til Dyrkning og delt i Gaarde. Da Landtungen, hvorpaa Skoven stod, væsentligst var Sand (Mariager Fjord sendte da en Vig mod Nord ind i Engdraget med den nu udtørrede Flaskesø Vest for Landtungen) begyndte Sandflugten sin Ødelæggelse paa de oprettede Gaarde i Odde.

Den senere Ejer af Gaarden, Justitsrd. P. Poulsen, der havde været Godsforvalter paa Wifertsholm i 55 Aar, samlede derefter i sidste Halvdel af forrige Aarh. denne til dens daværende Størrelse, og efter ham fik Ejendommen sit nuværende Navn; han, der døde i sidste Halvdel af 1890'erne, 92 Aar gl., har meddelt, hvorledes hans Bedstefader ud mod Havet i nogen Afstand fra dette lod opsætte et Risgærde, op mod hvilket Sandet lagde sig, og ved aarlig at forhøje Gærdet beskyttedes Markerne nogenlunde mod Sandets Ødelæggelse, hvorved der samtidig dannedes den Bakkehævning, som findes mod den østlige Side af Markerne til Poulsenseje og Odde By; senere maatte Statens Hjælp til Sandflugtens Dæmpning dog paakaldes. Justitsrd. Poulsen har ligeledes meddelt, hvorledes hans Oldefader, der var Tømrermester i København, ved Gaarden Marienlund, som senere blev lagt ind under Poulsenseje, omkring 1770 lod plante Kirsebærtræer af en Sort, som kaldtes »sure Bondekirsebær«, og som efterhaanden bredte sig i Haverne over det store Als Sogn videre til Skelund, Veddem, Visborg og flere andre Byer Nord paa ad Aalborg til. Den Dag i Dag tales der om denne Kirsebær-Egn. Foruden at Kirsebærrene gennem Aarene har været en Biindtægt for mange af Beboerne, er de i den nyere Tid blevet Grundlaget for en kendt Fabrikation af Vin.

I 1896 overdrog Justitsrd. Poulsen Poulsenseje til Godsejer Laur. Svanholm, Porsgaard; Ejendommen var da paa ca. 275 ha med godt 25 Td. Hrtk.; med Klitten, som var under Beplantning, var Gaarden dog over 100 ha større. Han overdrog den i 1897 til Sønnen Fr. Svanholm, der i 1905 solgte den for 90,000 Kr. med 8 Lejehuse, Invt., men uden Besætn. til N. Bager; Handelen gik imidlertid tilbage, og i 1910 solgte Svanholm, som nu ejer Skalborggaard ved Aalborg, Poulsenseje for 110,000 Kr. uden Besætn. til Ejendomskommissionærerne Langberg og Beck i Randers. De udstykkede ca. 55 ha af den bedre Jord hen mod Helberskov, til forskellige af de omboende, hvorefter de mod Slutningen af Aaret solgte Gaarden uden Besætn. for 120,000 Kr. til Forv. Nielsen, Børghlum Kloster; han solgte den i 1911 for 125,000 Kr. til Jens Rasmussen, der senere afhændede den til H. Olsen. I 1913 solgte han den med Besætn. og Invt. for 120,000 Kr. til Brdr. L. og K. Rønn, af hvilke førstnævnte senere blev Eneejer; efter hans Død købtes Gaarden i Marts 1933 paa Auktion af den nuværende Ejer.

HASLEVGAARD, Als Sogn og Komm., Hindsted Hrd., Aalborg A., var Krongods omkring Midten af det 16de Aarh.

I 1565 overdrog Kronen den til Jørg. Lykke til Overgaard, hvis Søn Henr. L. og dennes Søn, den rige Frands Lykke, ligeledes ejede H. Ved hans Død i 1655 overtoges Gaarden af Datteren Christence L., der i 1660 overlod den til sin Svigerinde, Agathe Brockenhuus, for Livstid.

I 1676 fik Christence L.s Mand, General Fr. v. Arenstorff, Tilladelse til med Mølle og Skov (ialt 15½ Td. Hrtk.) at oprette den til Ladegaard under Overgaard og at lægge en stor Eng, Lovnkær, med 13 Td. Hrtk. under Gaarden; han lagde endvidere Als Kirke samt en Mængde Bønderfæstegods, over 200 Td. Hrtk., under Haslevgaard for at faa den oprettet til en adelig Sædegaard, men dette nægtede Regeringen i 1783. Den laa derefter fremdeles under Overgaard og havde i 1710, da Sønnen, Etatsrd. Fr. v. Arenstorff, overtog Overgaard, 30 Td. Hrtk., deraf 6 Mølle- og Skovskyl. Ved hans Død i 1739 og ved Skiftet efter ham i 1742 fik den ældste Søn Godserne Syd for Mariager Fjord og den yngste, Oberst Andr. v. A., Godserne Nord for Fjorden, Visborggaard, Havnø og Haslevgaard, medens Boet samme Aar solgte Refsnæs, og han lagde nu Als Kirke, Bønderfæstegodset og Lovnkær dels under Havnø, dels under Visborggaard og delte Haslevgaard i 3 Bøndergaarde, som i 1778 med Vandmøllen laa under Havnø, der senere solgte disse. I 1831 købtes den ene af Gaardene, den, hvortil Vandmøllen hørte, af Jagtjunker H. H. de Lichtenberg, senere til Stamhuset Bidstrup, og han købte i 1837 af Enkefru Manderup Due ogsaa den ene af de andre 2 Gaarde, hvilken i Begyndelsen af Aarh. havde tilhørt Sandflugts- og Overkrigskommissær L. Lassen, som for Staten ledede Bekæmpelsen af Sandflugten i Als Sogn (se Gaarden Poulsenseje). I 1821 under Landbrugskrisen maatte han gøre Opbud, og denne Gaard købtes da paa Auktionen for 3600 Rbd. Sølv af J. Kjeldsen, der i 1827 solgte den til Prokurator Manderup Due for 1180 Rbd. Sølv (se foran).

Haslevgaard Mølle ejedes senere i mange Aar af S. Jermiin. I Slutningen af forrige Aarh. — i 1808 — købtes den af Jens Mortensen fra Vendsyssel, som en Del Aar senere udstykkede den i 12—14 mindre Ejendomme, deraf 3 a 4 Statshusmandsbrug; fra de andre 2 Gaarde er der afhændet en Del Jord til omboende. Selve Vandmøllen blev nedlagt ca. 1914 samtidig med Vandstandsreguleringen af Haslevgaard Aa (se Indledningen til Aalborg Amt).

HAVNØ, Visborg Sogn, Skelund-Visborg Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejer Godsejer, Løjtnant K. Juel, Postfb. Hadsund, nærmeste St. Visborg, Afst. godt 2 km, til Hadsund 4. Hobro 28 og 45 km til Aalborg, Tlf. Hadsund 5.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Havnø, samlet Areal 401,5 ha, deraf 166 Ager, 82,5 Eng, 82,5 Strandeng, 55 Skov, 4,5 Have og Gaardsplads og 11 ha ubenyttede Arealer, Hrtk. 31 Td. 2 Skp. 0 Fdk. ½ Alb.; Ejdskv. 265,500 Kr. (295,000), Jordv. 158,500 Kr. (181,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 230,000 Kr., Løsporet i »Danmark« for 200,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Havnø ligger ca. 2 km Syd for Visborg St. tæt ved Mariager Fjord; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er ca. Halvdelen Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden, som tidligere var afvandet ved aabne Grøfter, er for en Del i de senere Aar drænet, bl. a. er 40 ha Ager og 33 ha Eng nydrænet, der er merglet fra ældre Tid, og siden 1928 er ca. 90 ha kalket fra en Kalkgrav ved Gaarden. Af Engen er 82,5 ha god Haardbundseng, som kan dyrkes, og 82,5 ha Strandeng. Skovens Bevoksning er en Blanding af god Bøg og Ask samt en Del El og endvidere nyplantet Gran.

Agermarken dyrkes i en 9 Marks Drift, Engen særskilt med 2 Roemarker og 1 Kartoffelmark. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 125 Kalig. og 125 Sække Kvælstof.

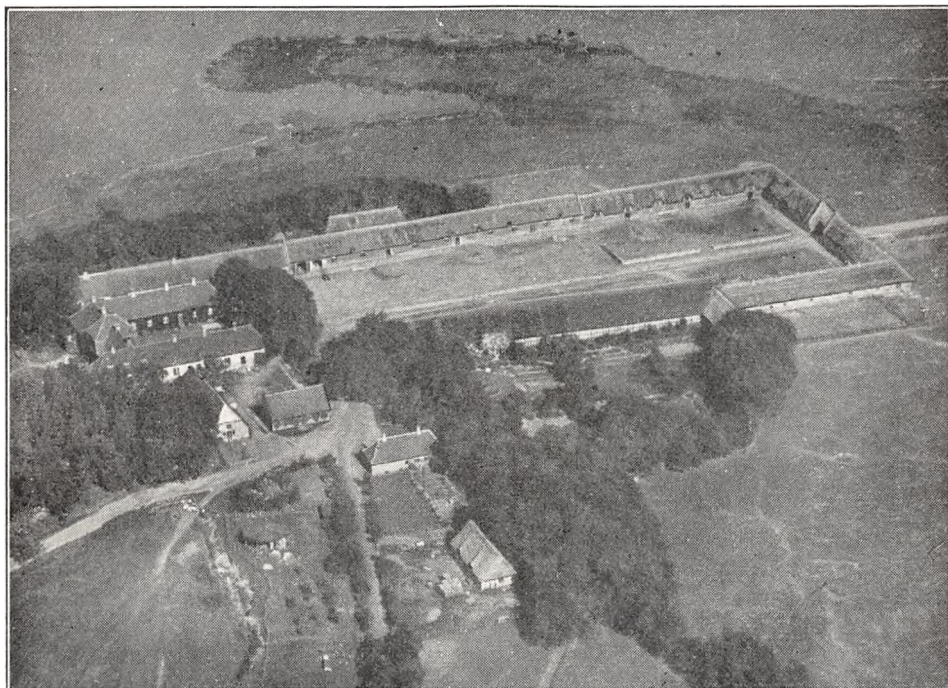
Kvægbesætningen, der bestaar af 100 Malkekøer, 3 Tyre og 150 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3200 kg aarlig, Mælken leveres til Visborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 22 Arbejdsheste og for Øjeblikket 30 Plage og Føl af eget Tillæg, idet der tillægges ca. 10 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 700 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 250 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Havnø Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store gl. Have, er bygget i Aarene 1846—48, opført af Grundmur i én Etage, tækket med Tegl, Midterfløjen med stor gennemgaaende Frontspids og Veranda til Haven; den rummer en stor herskabelig Lejlighed; i den østlige Sideænge

er der Økonomilejlighed. (Den afløste den gl. trefløjede Hovedbygning, som var opført i 1654 af Enevold Seefeld's Enke, Fru Hilleborg Daa, og samtidig tilkastedes de gl. Borggrave).

Af Avlslængerne, som overvejende er opført af Grundmur og tækket med Straa, danner de 3 en trelænget sammenbygget Gaard, aaben mod Hovedbygningen; af disse rummer den lange Sidelænge mod Vest Værelser til Folkene (dette Afsnit tækket med Tegl), Vognport, Fedestald til Stude, Heste og Kostald og den østlige Gaardens store Lade, der er opført af Bindingsværk; denne er fra den sydlige Gavl forlænget med en Vognport og fra den nordlige med en Svinestald, der er udvidet i en Sidelænge mod Vest. Længen mod Nord er delt i 2 Afsnit ved en Indkørsel til Avlsgaarden; af disse rummer det vestlige Ungkvægstald og det østlige Svinestald (sammenbygget henholdsvis med Ko- og Svinestalden). Desuden Vest for Gaarden en Trælade med Tag af Asbest, et Redskabs- og Maskinhus (med Taget helt til Jorden) og Øst for Gaarden en teglhængt Bygning, som indeholder en Beboelse samt Smedie og et straatækt



Havnø.

Brændehus. Endvidere Øst for Hovedbygningen en Kreaturstald, nu tækket med Pandeplader, og et Hønschus, tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk, og der hører en hollandsk Vindmølle samt 6 Huse med 7 Lejligheder til Ejendommen. Fra Gaarden, som ligger nær ud til Mariager Fjord, hvor Korup Mølleå løber ud i denne, er der køn Udsigt over Fjorden.

Havnø ejedes i Slutningen af det 15de Aarh. ligesom Visborggaard af den i Østhimmerland udbredte Slægt Munk. Efter Jens Madsen (Munks) Død i 1501 bragte hans Datter, Ellen Jensdatter Munk fra Visborggaard, den til sin Mand Hans Lykke, og det synes, som om Havnø først paa dette Tidspunkt er blevet til en Hovedgaard. Efter ham overtoges den af Sønnen, Rigsrd. Peder Lykke, der i 1523 sammen med den senere Rigsmarsk Tyge Krabbe til Bustrup var med til at rejse Oprøret mod Christian den Anden, hvilket medførte dennes Flugt til Udlandet (Historien meddeler, at de to Rigsraader havde faaet samlet en Bondehær paa mellem 20 og 30,000 Mand mod Kongen). Det var Peder Lykke's Søn Jørgen Lykke, som 10—12 Aar efter Faderens Død ved Mageskifte med Kronen samlede, grundlagde og opførte den store Hovedgaard Overgaard (se denne) Syd for Mariager Fjord; Peder L., der døde i 1535 ved Afslutningen af Grevens Fejde, Aaret før Reformationen, var efter Datidens Forhold en rig Mand. Efter hans Død overtoges Havnø af Broderen Erik L. og ved hans Død af dennes Søn Hans L.; ved hans Død i 1553 overtoges den af Enken, Johanne Nielsdatter Rotfeld, og ved hendes Død i 1577 af Sønnen Erik L. Han døde i 1602, og Enken, Fru Dorte Krabbe, solgte nu Gaarden til Iver Christoffersen L., som i 1620 solgte den til Enevold Seefeld, af hvis 2 Sønner efter Faderens Død Peder Seefeld senere blev Ene ejer. I de fattige Tider efter de to foregaaende Slægtleds mange Krige maatte han afstaa Havnø efter Indførsel og ifl. en Højeste-

retsdøm i 1672 til Gehejmerd. Erik Krag til Bramminge; han døde samme Aar, og da han var lige saa forgældet, solgte hans Enke, Vibeke Pallesdatter Rosenkrantz, i 1675 Gaard og Gods til Gehejmerd. Niels Benzon, Sønnesøn af afdøde Borgmester Bent Hansen i Randers, en rig borgerlig Slægt, der da var i stærk Opkomst; han adledes 4 Aar senere sammen med Broderen, Kancellird. Peder B., til hvem han straks overdrog Havnø. Ved hans Død i 1701 arvedes Gaarden af hans 17-aarige umyndige Søn Niels B., som i 1704 fik Gaarden gjort komplet, d. v. s. at den havde mindst 200 Td. Hrtk. Bønderfæstegods inden for en Afstand af 2 Mil. Efter hans Død i 1709 ægtede Enken, Alhed Magdal. Schwanewed, i 1711 Major Iver Nic. Sehested, der i 1719 solgte Havnø med 51½ Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 30 Td. Tiende- og Mølle-skyldshrtk. og 304 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 25,000 Rd. Cour. til Justitsrd. Severin Benzon til Visborggaard, hvis Enke, Anne Kjærulff, i de fattige Tider maatte gøre Opbud i 1729. De to Gaarde havde nu fælles Ejer til 1765 (se Visborggaard), da Johanne Aug. Dietrick, Enke efter Oberst Andr. v. Arenstorff, ved Skifte overtog Havnø med 66½ Td. Hrtk. samt Gods m. m., idet 15 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst var blevet overført til Gaarden fra Visborggaard. Efter hendes Død solgte Arvingerne i 1797 Gaarden med Hrtk. (67 Hovedgaardstakst, 12 Skovskylld, 6 Mølleskylld, 24 Tiende- og 268 Bønderfæstegods) til Severin v. Deden til Hejselt; han solgte den straks for 80,000 Rd. til de to Brødre Søren og Niels Fr. Hillerup, af hvilke førstnævnte, som havde været Godsforv. paa Wedellsborg, efterhaanden blev en af sit Slægtleds største Ejendomshandlere og Godsspekulanter; de solgte i 1799 Havnø for 111,000 Rd. til Konr. G. Greve Reventlow, der i 1802 solgte den uden Bønderfæstegods for 74,000 Rd. til R. M. Lorenzen; han solgte den i 1809 med Visborg Kongetiende (5 Td. Hrtk.) for 130,000 Rd. dansk Cour. til Grosserer Jens Lund, som i 1816 solgte den for 127,500 Rbd. Navneværdi til Chr. Juul Kjeldsen og Chr. Dinesen til Volstrup. Efter sidstnævntes Død i 1828 og Enken Sofie Hedv., f. Kjeldsens Død i 1840 solgte Sønnen Jens Dinesen i 1842 sin Halvpart af Havnø til Kjeldsen, saa han blev Ene-ejer. Ved hans Død i 1867 overtoges Havnø af Sønnen Jens Kjeldsen; i disse to Slægtled blev der paa Gaarden drevet en betydelig Studedefning. Ved hans Død i 1903 overtoges Gaarden af Enken og ved hendes Død i 1905 af Svigersønnen, Kunstmaler Svend Schou, der i 1927 solgte Gaarden til den nuværende Ejer. (Ved Salget beholdt Schou af Arealet 341 ha Skov og 240 ha Eng samt en Plantørbolig med ialt godt 22½ Td. Hrtk.).

HØGHOLT, Visborg Sogn, Skelund-Visborg Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejer C. O. Jørgensen, Postfb. og nærmeste St. Skelund, Afst. 2½ km, til Hadsund 6, til Hobro 30 og til Aalborg 45 km, Tlf. Skelund 9.

Matr.-Nr. 1p af Visborggaard, samlet Areal 248 ha, deraf 125 Ager, 105 Skov, 1,5 Have og Gaardsplads og 16,5 ha Græsgange i Skoven, Hrtk. 14 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 156,000 Kr., Jordv. 108,000 Kr.; Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 83,600 Kr. (deraf Skovfogedhuset for 20,000 Kr.), Løsporet hos Fritsche & Co. i København for 69,000 Kr.; Lys samt Kraft til mindre Motorer fra Øst-himmerlands Elektricitetsforsyning.

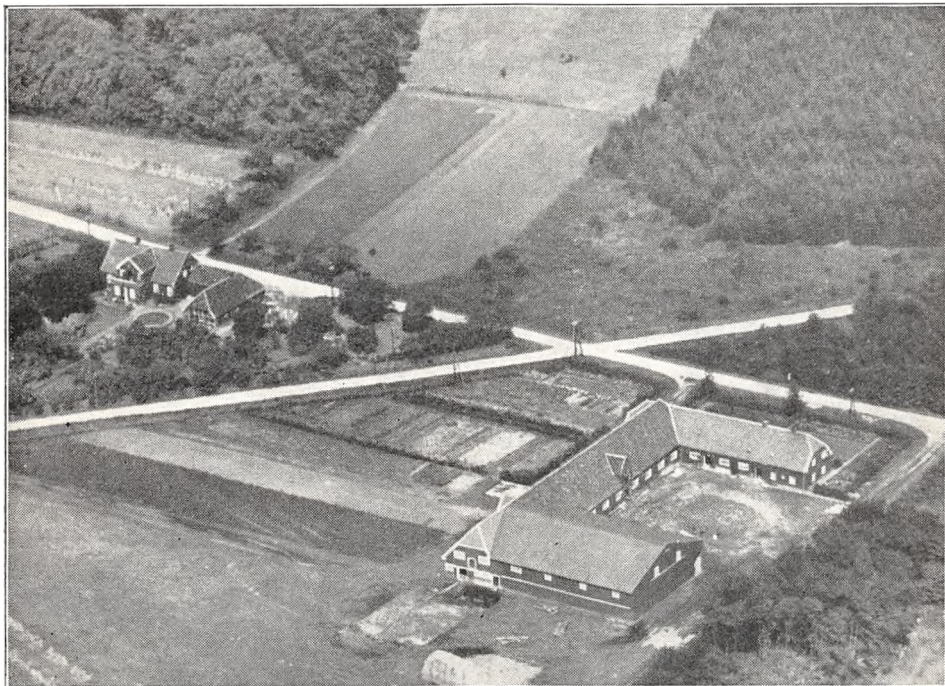
Høgholt ligger ved Vejen fra Visborg til Als, hvor denne skæres af Jernbanen Aalborg—Hadsund; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af god Lermuld paa Blaalér-Underlag, 1,5 ha er dog Sandmuld. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er drænet (sund Jord), Jorden er i sig selv kalkholdig, og der er ingen Kalktrang. Skovens Bevoksning er overvejende Ask og Gran, dog med en Del Bøg, Eg og Rødel.

Jorden dyrkes i fri Drift med nogen Frøavl af Rødkløver og alm. Rapgræs; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30 Kalg. og 40 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der for Tiden er 60 Malkekøer, skal efterhaanden udvides til 100 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, den er for en Del af blandet Race (ved Overgang til rød dansk Malkerace), den fornyes ved eget Tillæg, idet der dog for Tiden indkøbes en Del røde Køer samt Tyre fra Fyn, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Visborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes 2 Tractorer baade til Markarbejde og stationær Brug. Der leveres ca. 150 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbes); Gaarden har Kort til 115 Svin aarlig. Der holdes 40 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Høgholt har grundmurede nye, gode Bygninger, overvejende tækket med Tegl. Hovedbygningen er ligger mod Syd langs Sognevejen Visborg—Als, er den tidligere Skovriderbolig til Visborggaard; den har en frembygget Frontspids med Altan og en aaben Veranda mod Syd til Haven. Efter en Ombygning indeholder den en køn stor Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Til den østlige Gavl er der tilbygget en mindre Længe, som rummer Værelser til Folkene, og fra den østlige Ende af denne udgaar en kort Sidelænge mod Syd af Bindingsværk, den rummer Garage og Vadskehus. Avlsbygningerne, der ligger Øst for Banen, bestaar af 3 sammenbyggede Længer, som danner en aaben Gaard mod Øst. Af disse rummer den vestlige Længe (Hovedlængen) Ko- og Svinestald, den nordlige Sidelænge 2 Lejligheder samt Hestestald og den sydlige Lade; denne, som har Trætrimpel, er tækket med Pandplader. I Staldene er der ildfaste Lofter og Lægter, dækket med Ler, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet (der er boret artesisk til Vanding i alle Græsgangene). Gaarden har



Høgholt Avlsgaard.

eget Savværk, et stort Mergelleje, en Grusgrav med gode Vejmaterialer, og foruden de 2 Lejligheder paa Gaarden med Bolig til 2 Familier hører der en Skovfogedbolig til Ejendommen.

Høgholt er dannet i 1931 ved Udstykning fra Visborggaard (se denne). I 1931 solgte Greve K. Danneskiold-Samsøe Visborggaard til et Konsortium, og af dette købte C. O. Jørgensen derefter den gl. Skovridergaard tillige med det nuværende Areal til Ejendommen og opførte derefter de nuværende Avlsbygninger paa dette. (Navnet »Høgholt« hidrører fra et Parti i Skoven, »Høgholtkær«, Sydøst for Banen Hadsund—Aalborg, der gaar gennem Ejendommen).

KILDEGAARD, Visborg Sogn, Skelund-Visborg Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejerinde Frk. Ida Paludan, Postfb. og nærmeste St. Visborg, Afst. ca. 3 km, til Hadsund godt 4, til Hobro 30 og 41 km til Aalborg, Tlf. Visborg 7.

Matr.-Nr. 1d m. fl. af Visborggaard og 47a m. fl. af Visborg, samlet Areal 84,5 ha, deraf 55 Ager, 28 Eng og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. godt 8 Td.; Ejdskv. 83,100 Kr. (91,000), Jordv. 47,800 Kr. (54,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 66,300 Kr., Løsøret i »Danmark« for ca. 70,000 Kr.; Lys og Kræft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Kildegaard ligger ved Vejen, som fra Visborg fører til Landevejen Hadsund—Aalborg med Indkørsel fra den nævnte Vej; af Jorderne er 68 ha samlet ved Gaarden, medens 8,2 ha ligger 3 km fra denne; største Delen er god Lermuld paa Lerunderlag, de 8,2 ha er dog lettere Jord. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet og merglet, og der er ingen Kalktrang. Engen, som kan dyrkes, er humusblandet Jord paa Lerunderlag og af god Beskaffenhed.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 143 kg aarlig, Mælken leveres til Visborg Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og 3 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 230 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 98 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kildegaard har grundmurede velholdte, gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store kønne Have, er tækket med Tegl; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede straaetækte Avslænger er der Stald til Heste, Søer og Ungkvæg i den østlige Sidelænge og Svinestald i den vestlige, fra hvilken der mod Vest udgaar en Sidelænge, en Vognport af Træ, bygget som Halvtæg og tækket med Pandeplader; Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, rummer Kostalden, til hvis vestlige Gavl der er tilbygget en Hjelm, tækket med Tagpap. Desuden Øst for Hovedbygningen en straaetækt Bindingsværksbygning, som rummer Hønsehus, Vognport og Tørvehus. I Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører et Hus til Ejendommen. Fra en Høj nær Gaarden er der vid Udsigt over den kønne Omegn.

Kildegaard er dannet i 1878 ved Sammenlægning af 2 Fæstegaarde, der hørte under Visborggaard, og den blev siden i en Aarrække drevet dels ved Bestyrer, dels som Forpagtergaard under denne. I 1928 solgte Greve K. Danneskiold-Samsøe Gaarden til Trojel Hansen, Hobro, af hvem den nuværende Ejerinde købte den i 1931.

URNHOLT, Visborg Sogn, Skelund-Visborg Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejer Prpt., Løjtnant Wulff Stamer, Postfb. og nærmeste St. Hadsund, Afst. ca. 5 km, til Hobro 29 og til Aalborg 39 km.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Visborg og 1b af Visborggaard, samlet Areal 112 ha, deraf 59 Ager, 47 Eng og Kær, 4,5 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 1 Fdk. ½ Alb.; Ejdkv. 94,600 Kr. (96,000), Jordv. 58,400 Kr. (59,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 85,000 Kr., Løsporet i »National« for 90,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Urnholt ligger godt 4½ km Nord for Hadsund ved Landevejen til Aalborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid og stedvis nymerglet i de senere Aar. Engarealet, som for største Delen er drænet og kultiveret, bestaar af humusblandet Jord (en Del er ren Tørvemuld) paa Lerunderlag. Skovens Bevoksning er dels blandet Løvtræ, dels Naaletre.

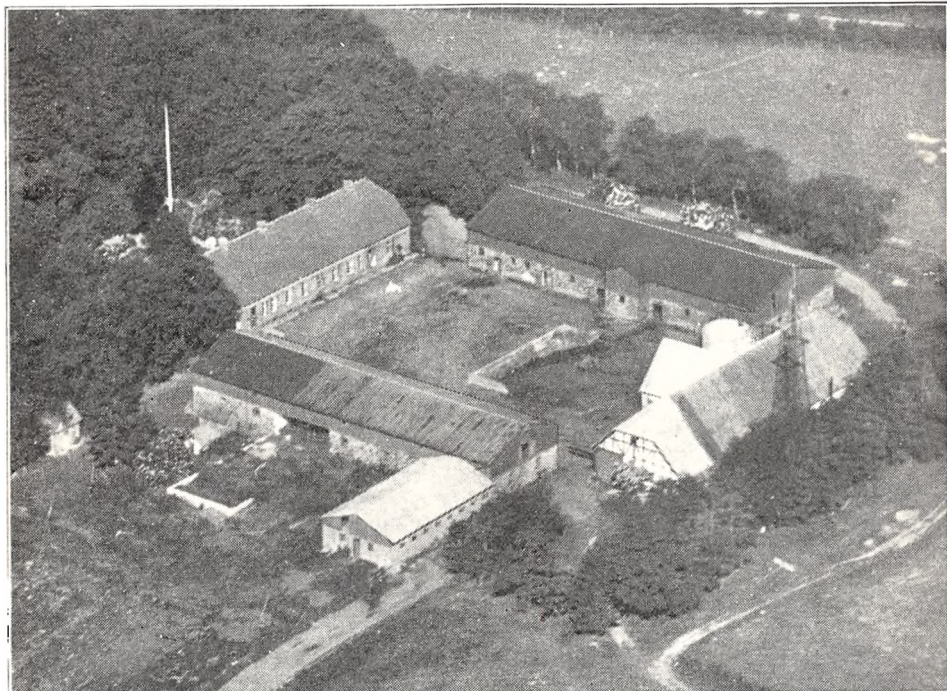
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; der er 7 Skifter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og Kvælstofg. efter Behov.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Hadsund Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges 2—4 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 15 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 57 Svin aarlig. Der holdes 3 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Urnholt har gode Bygninger, opført i 1888. Hovedbygningen, der ligger mod Sydvest til den store Have, er opført af Grundmur og tækket med Tegl; den indeholder en god Beboelse. Af de fritliggende Avslænger ligger Laden mod Nordøst over for Hovedbygningen; den er opført af Egebindingsværk og tækket med Tegl. De 2 Sidelænger, som er opført af Kamp, har Trætrimpel og er tækket med Tagpap; af disse er der Kostald i den nordvestlige Sidelænge og Vognport, Værelser til Folkene og Hestestald i den sydøstlige, fra hvilken Svinestalden udgaar som en Sidelænge mod Sydøst; denne, der er opført af Grundmur, har Trætrimpel og er tækket med Pandeplader. Desuden inde paa Gaardspladsen op til Kostalden og Laden en Silo. Paa Hovedbygningen er der Lynafleder efter Netsystemet, i Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, i Svinestalden ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler. Der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner.

Urnholt (Urenholt) er dannet af Jorderne til den tidligere Korup Vandmølle, der nedlagdes i



Urnholt.

1906 (ved Nedlæggelsen betales til Ejeren en Erstatningssum af 15,000 Kr.); i de samme Aar reguleredes Vandstanden i Mølleaaen ved Hedeselskabets Bistand (se Indledningen til Aalborg Amt). Korup Vandmølle, som laa paa Grænsen af Visborg og Solbjerg Sogne, hørte i det 17de Aarhundrede (ved Enevældens Indførelse) under Visborggaard; omkring Midten af forrige Aarh. ejedes den af Gramkow, efter hvis Død den overtoges af Enkefru Gramkow; fra hende solgtes den i 1867 ved 4. Auktion for 25,000 Rd. til S. Jermin, Haslevgaards Mølle, og Møllebestyrer Nicolaisen, af hvilke førstnævnte senere blev Eneejer; han solgte i 1888 Urnholt til Etatsrd., Godsejer J. Kjellerup, Visborggaard, der opførte de nuværende Bygninger paa de fra Møllen fraskilte Jorder; efter hans Død i 1891 overtoges Gaarden af Etatsraadinde Kjellerup, som i 1909 overdrog Gaarden, der hidtil havde været drevet ved Bestyrer, til sin Sønnesøn, Løjtn., cand. phil. Christian Kjellerup, først som Forp. og fra 1912 som Ejer. I 1915 solgte han den for 130,000 Kr. til A. Sørensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1922.

VISBORGGAARD, Visborg Sogn, Skelund-Visborg Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejer: et Konsortium, Postfb. og nærmeste St. Visborg, Afst. ca. 2 km, til Hadsund 4, Hobro 29 og til Aalborg 42½ km, Tlf. Hadsund 118 (Gaarden) og Skelund 18 (Skovfogden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Visborggaard og 43 m. fl. af Skelund, samlet Areal 744 ha, deraf 256 Ager, 32 Eng og lav Græsningsjord, 426 Skov, 10 Have og Gaardsplads m. m., 1,5 Sø og Dam og 18,5 ha ubenyttede Arealer, Hrtk. 52 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 587,600 Kr. (865,000), Jordv. 383,800 Kr. (452,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 353,500 Kr., Løsporet i »Baltica« for 275,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Visborggaard ligger ½ km Nordøst for Visborg By; af Jorderne er største Delen samlet ved Gaarden, dog ligger 211 ha Skov og Eng (Vester Lovnkær) 5—6 km fra denne; af Jorderne er 179 ha Lermuld, delvis paa Lerunderlag, 55 ha let Sandmuld paa Sandunderlag og 22 ha humusblandet Jord paa Blaaler-Underlag. Terrænet er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er kalket i de sidste Aar. Engarealet er humusblandet Jord, til Dels drænet og kultiveret. Af Skoven er ca. 370 ha bevokset med blandet Løvskov og 56 ha med Naaletræ; Driften ledes af Skovfoged Chr. Kock.

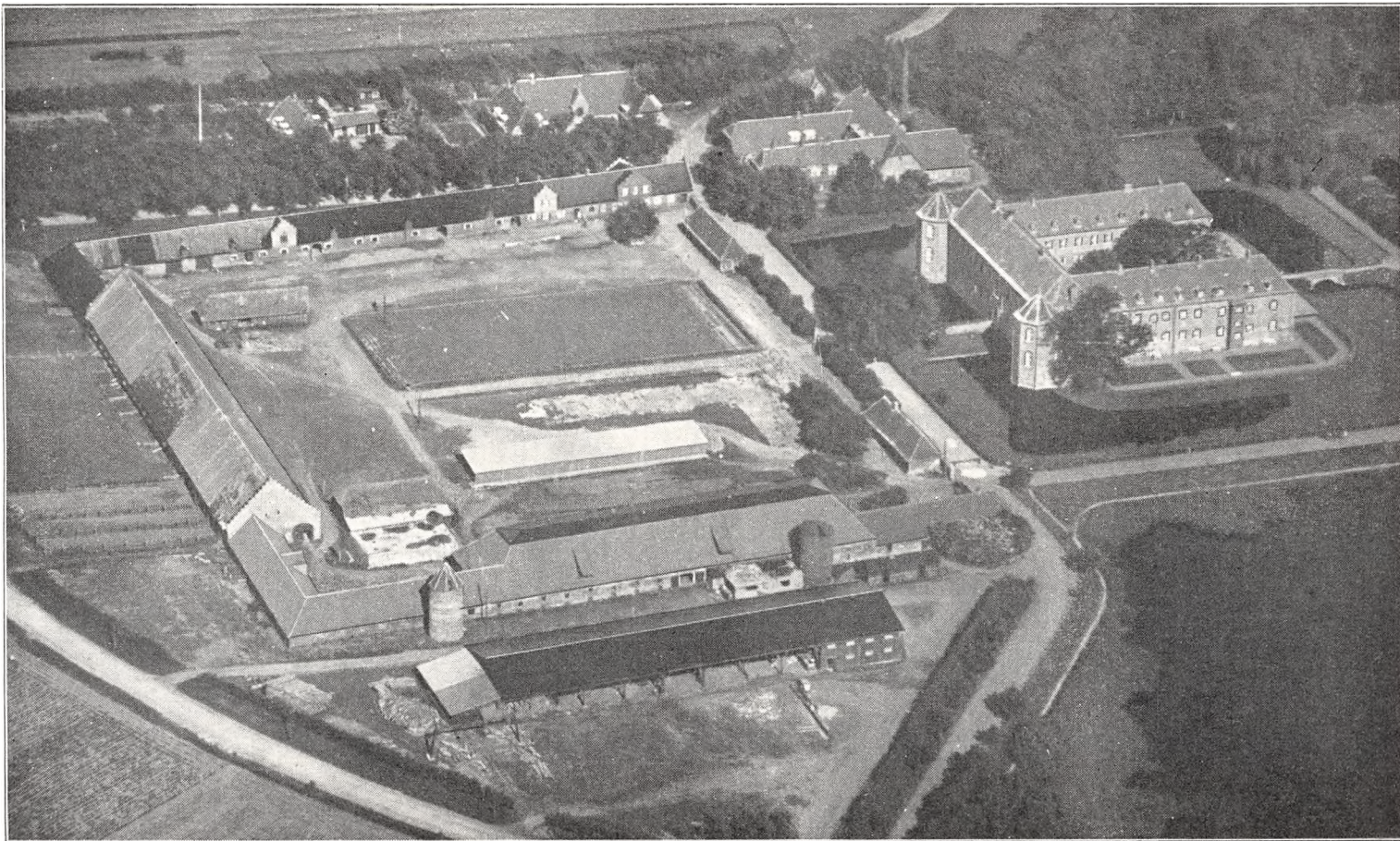
Gaarden drives ved Inspektør Kai Johansen; Jorden dyrkes i alm. Drift med nogen Frøavl af Kløver og Græs samt Bælgsæd i Fremavl. I ca. 170 ha anlægges nu følgende 6 Marks Drift: 1. Hvede, 2. Byg, 3. Roer, 4. Byg, 5. Kløver og Græs, 6. Grøn jordshavre. Det øvrige Areal dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 100 Kalig. og 250 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 140 Malkekøer, 3 Tyre og 90 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af gode Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; der sælges en Del Avlsdyr; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 4100 kg med 3,88 pCt. Fedt og 178 kg Smør, Mælken leveres til Visborg Andelsmejeri, men Gaarden har i øvrigt eget Udsalg i Hadsund, som forhandler en Del af Mælken, efter at denne er behandlet paa Mejeriet.

Der holdes som Regel 24 Arbejdsheste, og der tillægges 3—5 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 30 Tillægssøer; Gaarden har Kort til 315 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Visborggaard har gode, velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Den teglhængte Inspektørbolig, der ligger Vest for Avlsgaarden og Sognevejen til Visborg, indeholder en god Beboelse; en fritliggende Sidelænge med Garage m. m. hører til Inspektørboligen; Nord for denne er trefløjet Gaard, aaben mod Øst (den tidligere Herskabsstald), som nu er omdannet til 2 Beboelseslejligheder samt Magasin m. m., og Nordøst for denne (Vest for Slottet) en trelænget Gaard, aaben mod Syd (Gaardens tidligere Mejeri), denne er nu indrettet til Værelser for Folkene m. m., Smedie og Værksted, og der er i denne indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder; de er begge tækket med Tegl.

De 3 Hovedlænger af Avlsbygningerne danner en meget stor trelænget Gaard, aaben mod Nord mod Slottet; af disse rummer den vestlige Sidelænge Økonomilejlighed og Hestestald, denne er overvejende tækket med Tagpap, stedvis med Pandeplader. Økonomilejlighed med en bred gennemgaaende Frontspids og Hestestalden med 2 brede Kviste til Gaarden, alle med trappeformede Gavle; den østlige teglhængte Sidelænge, som er opført i 1913—14, bestaar af et højere og bredere Midterparti, der rummer Kostald, med et mindre Afsnit ved hver Ende, af hvilke det nordlige rummer Mølleri og Magasin og det sydlige Ungkvægstald. Længen mod Syd bestaar ligeledes af 3 Afsnit, et højere Midterparti med takkede Gavle, den mægtige gamle Egebindingsværkslade, der nu er omdannet til Stald for Fedesvin, og ved hver Ende af denne et mindre Afsnit, sammenbygget med Sidelængerne; af disse 2 Afsnit er der Stald til Søer i det østlige og til Fedesvin i Afsnittet mod Vest; desuden er der inde paa Gaardspladsen 2 straatækte Stalde til Søer, af hvilke den vestlige er opført af Bindingsværk, og Nord for disse en Vognport af Træ, tækket med Pandeplader; endvidere Øst for Gaarden op til Kostalden 2 Silotaarne, det ene af Staal, det andet af Beton, og Øst for disse en Hjelm, tækket med Tagpap; i den nordlige Ende af denne er der indrettet Magasin, og ved den sydlige Gavle er der tilbygget et Halvtag med Tag af Pandeplader til Maskiner og Redskaber. I 1934 opføres der en Hjelm Øst for den nuværende, denne faar Tag af Pandeplader. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og foruden Boliger til de 2 Familier paa Gaarden samt Smedie og Værksted hører der 4 Huse til Ejendommen og til Skoven en Skovridergaard, der beboes af Skovfogden.



Visborggaard.

Den kønne anelige Hovedbygning hører nu ikke sammen med Gaarden, idet den nuværende Ejer — Konsortiet — i 1931 solgte denne til Staten, som i de 3 Fløje har indrettet et Plejehjem for godartede sindssyge (en Underafdeling af Viborg Sindssygehospital). Med Hovedbygningen fulgte Park og Have samt et mindre Areal til Gartneri, ialt ca. 16 ha.

Hovedbygningen (Slottet), som er opført i sidste Halvdel af det 16de Aarhundrede af Rigsrd. Jacob Seefeld, bestaar af 3 teglhængte sammenbyggede Fløje, der danner en aaben Borggaard mod Nord til Haven og Parken; den er omgivet af brede regelmæssige Voldgrave, fra hvis Vandspejl den svære Sokkel af Granitkvadre hæver sig op, og som bærer Fløjene, der oprindelig alle var opført i 2 Etager af Munkesten; Sydfløjen, den egentlige Hovedfløj, gennem hvis rundbuede Port der er Indkørsel over Voldgraven til Borggaarden, har paa hvert Hjørne mod Syd et ottokantet Taarn, prydet med murede Rundstave paa Hjørnerne; gennem de ejendommelige nøglehulsformede Skydeskaar over Sokkelen kommer der Lys ned i Kældrene, øverst i Vindueskarmene er Spejlet prydet med Sandstensfigurer, men navnlig er Portalen om Indkørselsporten rigt prydet med Sandsten samt med en Tavle med Bygherrens og hans 2 Hustruers Slægtsvaaben; oprindelig havde Fløjen høje Gesimser, de 2 Sidefløje svungne Gavle, afdækket med Sandsten, og Hovedbygningen ialt 7 Taarne med kobbertækte Kupler og Spir, nemlig foruden de 2 nuværende, der nu er afdækket med Tegl, 2 tilsvarende i Borggaardens 2 indre Hjørner, et mægtigt Portaarn samt 2 Taarne, som afsluttede Sidefløjene mod Nord. De 2 Sidefløje og de forsvundne Taarne nedbrødes vistnok i de fattige Tider i anden Fjerdedel af det 18de Aarh. Den nuværende Østfløj opførtes derefter i 1748 og den vestlige, der er i én Etage, i 1796. Ved Indkørslen til Ladegaarden over for Indkørselsbroen staar der 2 Bjørne af Sandsten, som bærer de senere Ejere Arenstorffernes Vaabenskjold.

Visborggaard, som oprindelig kun benævnedes Visborg, er en gammel Gaard, der allerede nævnes i 1351, da Anders Nielsen i Valdemar Atterdags Nærværelse tog Pant i den fra Børnene efter afdøde Torbern Jonsen; i 1401 nævnes Jens eller Johs. Nielsen (Munk) som Ejer, mulig en Broder til Anders Nielsen, og derefter nævnes Niels Andersen og Mads Jensen (de 2 forannævntes Sønner) som Ejere; i sidste Halvdel af det 15de Aarh. ejedes Gaarden af sidstnævntes Søn Jens Madsen Munk, der ogsaa ejede Havnø; før sin Død i 1501 havde han overladt Gaarden til Sønnen Niels Jensen Munk (der faldt i Sverige i 1497), og Havnø, som nu blev Hovedgaard (se denne) overgik til Svigersønnen Hans Lykke. Da Munk Jensens Sønner døde uden Børn, bragte Moderen, Ingerd Andersdatter Bjørn, den til sin anden Mand Jens Thygesen Seefeld til Dalsgaard. I Grevens Fejde 1534 blev baade Visborggaard og Dalsgaard afbrændt (altsaa i Aar for 400 Aar siden). Ved Jens Thygesen Seefelds Død i 1538 overtoges Gaarden af Sønnen Enevold Seefeld og ved hans Død i 1558 af dennes Søn Jacob Seefeld, der senere blev Medlem af Rigsraadet og i 1595 ved Kansler Niels Kaas' Død Medlem af Regeringsraadet under Christian d. Fjerdes Mindreaarighed; han opførte den anelige Borggaard, efter hvis Fuldendelse han havde Besøg af Frederik d. Anden; Seefeld, som i 1571 fik Birkeret til Gaarden, var en rig Mand, der ved Adelens Laan til Kongen i 1577 blev sat til det højeste Bidrag, 1000 Rd.; han var da færdig med Bygningens Fuldførelse. Foruden Visborggaard ejede han Dalsgaard, Randrup og Mølgaard og paa Djursland Sostrup (Benzon) og Skærvad, ialt ca. 4000 Td. Hrtk. med Godset; efter hans Død i 1590 hos sin Svigersøn, den rige Hans Lindenov paa Gaunø, fik den ældste Søn Enevold Seefeld de himmerlandske Godser og Broderen Hans Seefeld de djurslandske, som han hurtig satte over Styr ved Spil. I 1620 købte Enevold Seefeld Havnø, hvorved de 2 Gaarde igen fik samme Ejer, men Tiderne var haarde, og det gik stærkt tilbage med Rigdommen; før sin Død overlod han de 4 himmerlandske Gaarde til sine 4 Sønner, af hvilke Jørgen Seefeld fik Visborggaard; for ham, der først var gift med en Datter af den ansete Kansler Christian Friis til Kragerupgaard og efter hendes Død med Hannibal Sehesteds Søster Karen, gik det ogsaa stadig tilbage økonomisk. Efter hans Død i 1666 arvedes Gaarden af Sønnen Claus S., som døde ung i 1671, og Enken Birgitte Urne Jørgensdatter fra Næs (Lindenberg) kæmpede derefter med Armoden til 1681, da Viborg-Købmanden Henr. Jørgensen (Schwichtenberg) for et Beløb af 9200 Rd. gjorde Indførsel i Gaarden og overtog denne; (med Claus S.s Brodersøn Jørg. Ulrik S., en ubemidlet Officer, gik Slægten Seefeld i Graven paa Mandssiden i 1745).

Den Bestemmelse, helt tilbage fra Kong Hans' Haandfæstning i Slutningen af det 15. Aarh., at uadelige ikke maatte besidde adeligt Gods, var nu ved at smuldre hen; de mange Krige i det 17de Aarh. med fjendtlige Besættelser havde udmarvet Folk og Land økonomisk (Wallensteins Besættelse 1627—29, General Torstenson's (Sverige) i 1644—45 og Svenskekrigen 1658—60 samt vore Forbundstroppers Ødelæggelser). Dertil kom Enevoldens Indførelse og Kongens og Borgernes forenede Bestræbelser for at knuse Adelens Magt; Bestemmelser, vedtaget i 1659, løsnede allerede Adelens Eneret til at besidde adeligt Gods, og da Christian d. Femte saa ved Forordningen af 28. Januar 1682 (for at holde Gaardpriserne oppe) ophævede denne Adelens tidligere Eneret, var denne allerede i Opløsning, saaledes som efternævnte adelige Godser i Himmerland bærer Vidnesbyrd om. Visborggaard var saaledes overgaaet i borgerlig Eje Aaret før, Havnø i 1675 (Benzon'erne adledes først 4 Aar senere), Randrup og Kongstedlund i 1675, Refsnæs i 1679 og Wiffertsholm i 1680. Visborggaards første borgerlige Ejer døde allerede i 1686, hvorefter Gaarden overtoges af Hustruen, som i 1702 overdrog den til Gaardens Forpagter, Dattersønnen Johs. Svane, Søn af Borgmester Thomas Svane i Viborg; Gaarden havde

da ca. 78 Td. Hrtk., hvortil kom 202 Td. Hrtk. Bønderfæstegods (Korup Mølle hørte ogsaa til Gaarden); af sine Medarvinger fik han Gaarden for den ringe Sum af 14,019 Rd. Cour. Efter hans Død i 1715 ægtede Hustruen, Anne Kjørulff, der var en Datter af den rige Laur. Kjørulff til Wiffertsholm, i 1718 Severin Benzon, som i 1719 tilkøbte Havnø; efter hans Død i 1726 maatte Enken i 1729 fragaa Arv og Gæld, og Visborggaard og Havnø købtes derefter i 1730 paa Auktion for 60,000 Rd. af Etatsrd. Frederik von Arenstorff, Overgaard, der samme Aar ogsaa købte Refsnæs; ogsaa han kæmpede med Armoden, det var jo i de meget fattige Aar omkring Stavnbaandets Indførelse. Ved hans Død i 1739 overtog ved Skiftet i 1742 den ene Søn, senere Oberst Andr. von Arenstorff, Godserne Nord for Fjorden: Visborggaard, Havnø og Haslevgaard i Als Sogn, medens Boet solgte Refsnæs for at skaffe Penge. Jakob Seefelds stolte Bygning var da blevet meget forfalden. Han nedbrød Taarnene, og hvad der var tilbage af de 2 Sidefløje (af hvilke S. Benzon vistnok havde nedbrudt den ene for at gøre Stenene i Penge), og opførte derefter den nuværende østlige Sidefløj (til ham og hans tyskfødte første Hustru knytter sig Sagnet om »Mamsellen«). Ved hans Død i 1764 fik Enken Havnø samt 15 Td. Hrtk. fra Visborggaard, medens hans eneste Søn, senere Kmhr. Fr. von Arenstorff, fik Visborggaard med 66½ Td. Hrtk., ca. 15¾ Td. Skovskylshrtk., godt 302 Td. Hrtk. Bønderfæstegods og Als Kirke samt en Del Tiender; han, der besad Gaarden under de store Landboreformer, opførte den nuværende Vestfløj, den store solide Avlsgaard og Bjørnene med Slægtens Vaabenskjold; ved hans Død i 1829, 84 Aar gl., solgte Arvingerne i 1830 Gaard og Gods for 125,000 Rd. Sølv til den rige Aalborg-Købmand, Justitsrd. Jacob Kjellerup, ved hvis Død i 1831 den arvedes af Sønnen Niels Winde K.; ved hans Død i 1835 overtoges den af Enken Caja, f. Kruse, der i 1847 overdrog den til Sønnen, Etatsrd. Jacob Kjellerup, som frasolgte det meste af Fæstegodset; ved hans Død i 1891 overtoges Godset af Enken, Etatsraadinde Magdalene K., f. Kaarsberg, der fortsatte med Salget af Fæstegodset. Efter hendes Død i 1912 solgte Boet Visborggaard i Decbr. med 3 mindre Forpagtergaarde og Visborg Kirke for 850,000 Kr. til Ritm., Greve Knud Dannekiold-Samsøe; han ofrede meget paa Gaardens Bygninger, saavel paa Hovedbygningen som paa Opførelse af nye Bygninger i Avlsgaarden (den nye Kostald, Herskabsstald, Mejeribygning, Elektricitetsv., Inspektørbolig, Svinestald og Siløer), ligesom han dræned og kultiverede Engene og afvandede i Skovene. I 1920 oprettedes der en Græsmarksskole paa Gaarden under de jyske Landboforeningers Græsmarks-Sektion og med Inspektør C. O. Jørgensen (nu Høgholt) som Forstander; denne er dog senere ophørt. Dannekiold-Samsøe solgte i 1928 Kildegaard, den ene af de tidligere Forpagtergaarde, til Trojel Hansen, og i 1931 solgte han derefter Visborggaard med godt 1000 ha, deraf 619 Skov, til et Konsortium, den nuværende Ejer. Dette frasolgte samme Aar (repræsenteret ved det ene af Konsortiets Medlemmer, Sagfører P. K. Hedegaard) Hovedbygningen med Park og Have m. m. (se foran) for 100,000 Kr. til Indenrigsministeriet samt den tidligere Skovriderbolig og Jorderne til den nuværende Ejendom Høgholt, 248 ha, for 175,000 Kr. til den tidligere Inspektør C. O. Jørgensen.

THYGESLUND, Vive Sogn og Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejer Kaptajn O. Høegh-Guldberg, Postfb. og nærmeste St. Hadsund, Afst. 2 km og 22 km til Hobro, Tlf. (hemmeligt Nr.).

Matr.-Nr. 11 m. fl. af Dalsgaard og 2m m. fl. af Østergaard, samlet Areal 110 ha, deraf 33 Ager, 75 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 1 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb.; Ejdskv. 116,000 Kr. (97,000), Jordv. 36,000 Kr. (26,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 149,300 Kr.; Lys og Kraft fra Hadsund Elektricitetsv.

Thygeslund ligger 2 km Sydvest for Hadsund lige ved Mariager Fjord; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af Sandjord paa Kalk- og Sandunderlag, hele Agermarken udlagt med vedvarende Græs. Terrænet er noget kuperet, Jorden er ikke drænet eller merglet. Af Skovens Bevoksning er Halvdelen Bøg, Resten Naaletræ.

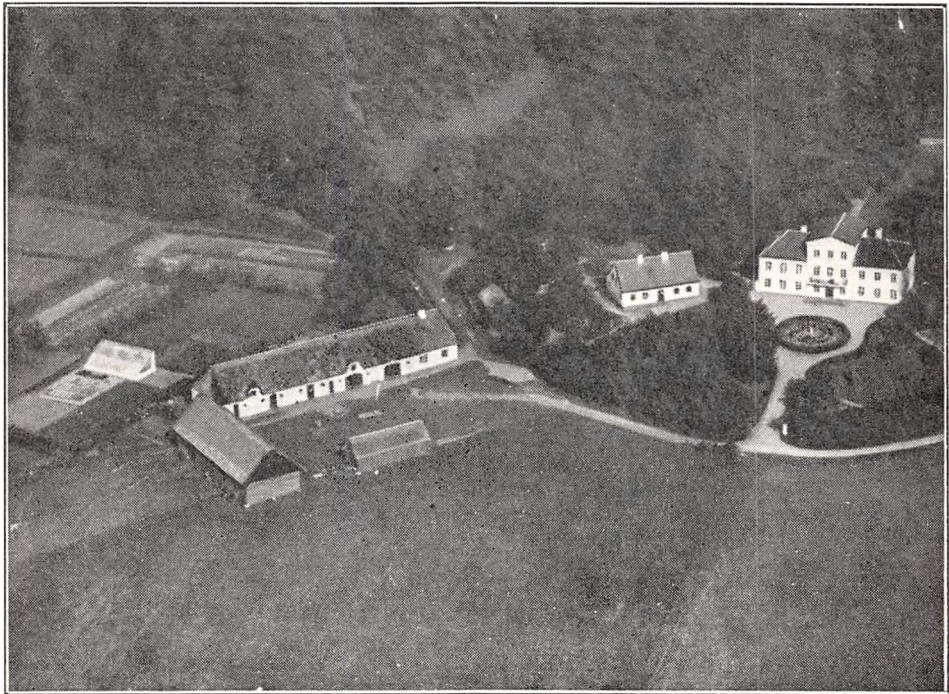
Jorden anvendes som nævnt udelukkende til Græsning og Høslæt, dog avles der ogsaa lidt Lucerne.

Kvægbesætningen, der bestaar af 12 Malkekøer, 1 Tyr og 10 Stkr. Ungkreaturer, er af Jersey-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken sælges i Hadsund som Drikkemælk.

Der holdes som Regel 2 Arbejdsheste og 2 Rideheste. Der er ingen Svinebesætning. Der holdes 18 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Thygeslund har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger. Den herskabelige Hovedbygning, der ligger mod Nord (ikke solret), bygget i 1849, er opført i 2 Etager med stor gennemgaaende Frontspids med Altan mod Sydøst og Skifertag; den indeholder en herskabelig Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Sydøst for denne en mindre Beboelsesbygning med Tag af Pandeplader, den rummer Gartnerbolig. Avlsbygningerne er tækket med Rør og Straa og bestaar af 3 fritliggende Længer. Af disse indeholder den lange vestlige Sidelænge Bestyrerbolig, Garage, Vognport og Stald til Heste og Kvæg, den er tækket med Straa; af de 2 andre, som er af Træ, er der Lade i Længen mod Syd og Vognport m. m. i den lille Sidelænge mod Øst. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og paa Gaarden er der Bolig til Bestyrer og Gartner. Ejendommen ligger meget smukt nær Fjorden med Udsigt over denne; Haven, som omgiver Hovedbygningen, gaar over i Skoven.

Thygeslund er oprettet af C. H. Lund til Dalsgaard, der i 1847—48 udskilte en Parcel fra



Thygeslund.

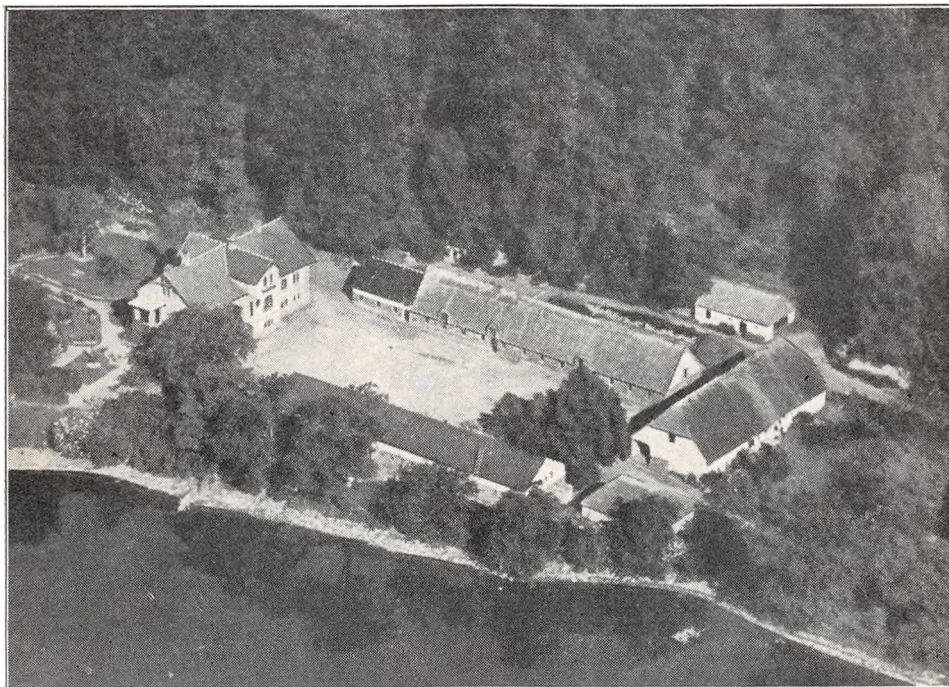
denne; han solgte den i 1853 til Kmhr. S. W. Mylius, som i 1866 solgte den med godt 140 ha for 66,000 Kr. til Dragonløjtn. Müller i Randers; senere maatte han overtage Gaarden igen, hvorefter han solgte den i 1869 med 67 ha Ager og 73 ha Skov for 52,000 Kr. til Kassel, der i 1870 solgte den til Kmjkr. Benzou; han solgte den i 1881 for 70,000 Kr. til Landinspektør N. Svanholm til Dalsgaard, som i 1890 solgte begge Gaarde med 360 ha Skov (et Engareal paa 59 ha Øst for Hadsund medfulgte ikke i Handelen) for 166,000 Kr. til Kn. Dahl fra Kbhvn. (se Dalsgaard); han solgte dem i 1901 med ca. 400 ha, 23 Td. Hrtk., for 160,000 Kr. til Teglværksejer Th. Hollesen, Stinesminde, der i 1902 solgte Thygeslund med 80 ha Ager og Eng og 55 ha Skov for 70,000 Kr. til Bankdir., Forstkaud. H. Svendsen (har senere faaet Navneforandring til Spanding); han solgte i 1919 Thygeslund for 350,000 Kr. til Kmjkr. Fr. Castenskiold-Benzou, der tilkøbte ca. 30 ha, men i Aarenes Løb frasolgte et noget lignende Areal, overvejende til Byggegrunde nær Hadsund, og af ham købte den nuværende Ejer Gaarden i 1927.

VIVEBROGAARD, Vive Sogn og Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejer Overretssagfører F. Neergaard-Petersen, Postfb. og nærmeste St. Hadsund, Afst. 7½ km og 19 km til Hobro, Tlf. Ove 8a (Ejeren) og 8b (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Vivebrogaard og 2a m. fl. af Vive, samlet Areal 200 ha,

deraf 84 Ager, 12 Eng, 83 Skov, 1 Have og Gaardsplads og 20 ha Hede, Forstrand m. m., Hrtk. 11 Td. 6 Skp. 3 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 108,000 Kr. (118,000), Jordv. 56,000 Kr. (62,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 69,600 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Vivebrogaard ligger lige Syd for Vive By ved Mariager Fjord; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af Sandmuld, overvejende paa Kridtunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er tidligere merglet, men Jorden er i øvrigt kalkholdig i sig selv. Engarealet er hovedsagelig Strandeng, en Del Eng i Skoven er dog paa Mosebund. Skoven er af god Bonitet, Bevoksningen dels blandet Løvtræ, dels Gran.



Vivebrogaard.

Avlsbruget er fra 1. April 1928 forpagtet ud til M. Thomsen, Forpagtningen er 7-aarig; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift. Forbruget af Kunstgødning er meget vekslende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Ove Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 3 Føl aarlig. Der har tidligere været stort Sohold med Salg af drægtige Søer og Smaaagrise; Besætningen er nu kun 5—6 Søer, og Gaarden har Kort til 60 Slagterisvin om Aaret. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Vivebrogaard Hovedbygning, der er bygget i 1881, ligger mod Vest til Haven; den er opført af Grundmur, har Kælder, en Veranda ved den sydlige Gavl og gennemgaaende Frontspids til Gaarden med Fremspring og Skifertag; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 fritliggende Avlslænger, som danner en 4-længet Gaard sammen med Hovedbygningen, er den sydlige Sidelænge opført af Grundmur med muret Trimpel og tækket med Tagpap, den indeholder Fodermesterbolig, Værelser til Folkene, Hestestald, Vognport og Hønsehus; af de 2 andre, der er tækket med Straa, er den nordlige Sidelænge, som rummer Ko- og Svinestald, opført af Kamp og den øst-

lige Længe, Laden, af Bindingsværk. Desuden Nord for Gaarden et Hus, der rummer Maskiner, Redskaber og Brænde, og Syd for Laden en Vognport, begge opført af Grundmur og tækket med Straa. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der benyttes Motor som Drivkraft til de faste Maskiner, der er Fodermesterbolig paa Gaarden, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger meget kønt, omgivet af Skov, lige ved Fjorden med Udsigt over denne, men Vejene gennem Skoven til Hovedlandevejen er noget tunge.

Vivebrogaard er dannet i 1768 af Niels Møller til Dalsgaard, som i 1768 fik kgl. Bevilling til at frasælge Godset og udstykke denne; han oprettede da Vivebrogaard af Parcellerne Vive Bro og Vive Vorde; efter hans Død i 1780 solgtes Gaarden paa Auktion med Tiender og Gods (9, 7 og 28 Td. Hrtk.) for 7787 Rd. til Ole S. Rohde, der i 1786 solgte den for 7600 Rd. til Forp. Peder Møller paa Trudsholm; senere ejedes den af Severin B. v. Deden til Kongstedlund, som i 1807 solgte den til Sigv. A. Færch; han solgte den i 1824 med 9, 7 og 23 Td. Hrtk. for 2500 Rbd. Sølv til Amtsforvalter H. Svanholm til Seberkloster, efter hvis Død i 1839 den som Gave med Vive Sogns Konge- og Kirketiende (13½ Td. Tiendehrtk.) gik over til J. M. Neergaard (tidligere Høstemark og St. Restrup). Efter hans Død i 1837 overtoges Gaarden af Sønnen F. Neergaard, der i 1863 solgte den med ca. 270 ha, deraf ca. 100 Hede, 9 Fæstehuse, Besætn. og Inv. for 72,000 Kr. til Landmaaler J. Otto Johansen, Daurup, Sjøland; efter hans Død overtoges den af Sønnen Hakon Johansen, som i 1900 solgte den med ca. 13 Td. Hrtk. for 68,400 Kr. til Amtsfuldmægtig F. Neergaard-Petersen, den nuværende Ejer.

DALSGAARD, Vive Sogn og Komm., Hindsted Hrd., Aalborg A., Ejer L. Pagh, Postfb. og nærmeste St. Hadsund, Afst. 1½ km, Tlf. Hadsund 91.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Dalsgaard og 2a m. fl. af Østergaard, samlet Areal 79,2 ha, deraf 62 Ager, 8,3 Eng og Græsningsjord, 7 Skov og 1,9 Have og Gaardsplads, Hrtk. 5 Td. o Skp. o Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 60,000 Kr. (70,000), Jordv. 23,700 Kr. (27,700).

Hovedbygningen, der er af Egebindingsværk og tækket med Tegl, er den ene Sidelænge af den ældre 4-fløjede Hovedbygning, som nedreves i Slutningen af det 18de Aarh. De gl. Avlsbygninger, der var opført efter en Brand i 1691, nedbrændte i 1934, og der opføres nu nye Bygninger.

Dalsgaard er en gl. Hovedgaard, som allerede nævnes i Begyndelsen af det 15de Aarh. Den ejedes i flere Slægtled inden for Slægten Seefeld, ca. 1410 saa vidt vides af Thomas Mogensen Seefeld; hans Sønnesønsøn Jens Thygesen S. erhvervede Visborggaard med sin Hustru Inger Bjørn. Under ham blev Dalsgaard afbrændt i Grevens Fejde i 1534. Den havde derefter i lang Tid fælles Ejer med Visborggaard og Havnø. I 1672 blev Dalsgaard ved Højesteretsdom udlagt fra Peder Seefeld til Gehejmerd. Erik Krag til Bramminge, hvis Enke, Vibeke Rosenkrantz, i 1675 overdrog den til Peder Seefelds Svigersøn Fr. E. Giedde. Fra denne Slægt gik den senere ved Arv gennem Spindesiden over til Slægten Høg. I 1759 solgte Major Tyge Høg og Hustru, Ide Sophie Giedde, den med 44 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 7 Td. Tiendehrtk. og 229 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 24,000 Rd. og 50 Dukater til Niels Møller i Kbhvn. Efter at han i 1768 havde faaet kgl. Bevilling til at frasælge Godset, solgte han største Delen af dette (se Vivebrogaard), og han solgte derefter samme Aar Dalsgaard med 33 og 52 Td. Hrtk. m. m. for 10,816 Rd. til Gaardens Forp. Mads Thygesen, tidligere Kromand i Skelund Kro. Senere ejedes Gaarden af Sønnen Thyge Thygesen til Randrup, efter hvem den gik over til Svigersønnen C. H. Lund; han fraskilte i 1847—48 Parcellen »Thygeslund«, hvorefter han i 1855 solgte Dalsgaard for 34,000 Rd. til P. Jacobsen; han solgte den i 1785 med 17 Td. Hrtk. for 140,000 Kr. til Landinspektør N. Svanholm, der i 1899 solgte den og Thygeslund for 166,000 Kr. til Kn. Dahl. Han solgte i 1901 Gaardene med 23 Td. Hrtk. til Teglværksejer Th. Hollesen, som i 1916 solgte Dalsgaard for 170,000 Kr. til Husmændenes Udstykningsforening for Aalborg Amt, der udstykkede og oprettede 11 Husmandsbrug med 10 a 12 ha uden Statslaan. I 1921 solgte Foreningen Hovedparcellen til Kmjkr. Fr. Castenskiold-Benzon, Thygeslund, der i 1924 solgte den til Landbrugskand. Johs. Kristensen. Efter ham overtoges den ca. 1930 af Kbmd. A. Frederiksen, Hadsund, af hvem den nuværende Ejer købte den i Septbr. 1933.

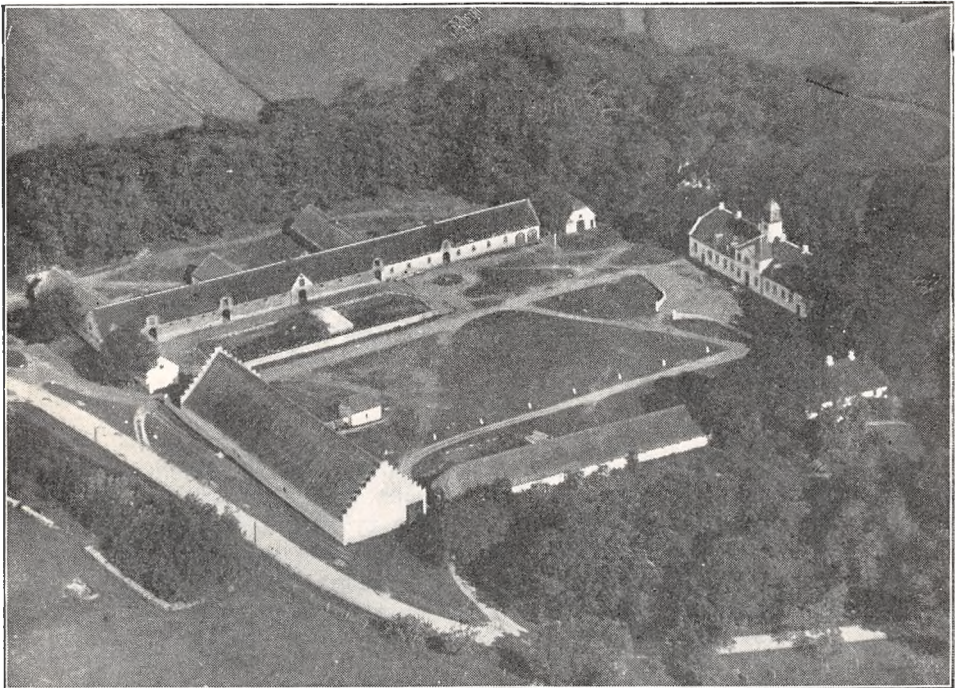
OVEGAARD, Ove Sogn, Ove-Valsgaard Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr. (Bitingsted Hadsund), Aalborg A., Ejer Godsejer E. C. A. Neergaard-Petersen, Postfb. og nærmeste St. Hadsund, Afst. godt 8 km og 15½ km til Hobro, Tlf. Ove 9.

Matr.-Nr. 1a af Ovegaard og 13 af Ove, samlet Areal 321 ha, deraf 165,5 Ager, 38,5 Eng, 68,5 Skov, 20 Græsningsjord, 16,5 Hede, 8 Forstrand og 4 Have og

Gaardsplads, Hrtk. 22 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 230,000 Kr. (232,000), Jordv. 120,000 Kr. (134,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 175,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 222,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Ovegaard ligger 8 km Vest for Hadsund ved Landevejen til Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, største Delen dog god Jord, nærmest Sandmuld paa Ler- og Kalkunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og for en Del nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er humusblandet Jord, Skovens Bevoksning overvejende Gran og Fyr, dog med en Del Bøg og El.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede el. Rug, 2. Blandsæd, 3. Rod-



Ovegaard.

frugter, 4. Byg el. Havre, 5.—6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 50 Kalig. og 300 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 96 Malkekøer, 3 Tyre og 90 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3300 kg aarlig, Mælken leveres til Ove Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste og for Øjeblikket 15 Plage og 6 Føl; der tillægges 6—8 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 16 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 152 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Ovegaard Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store Have, er bygget i 1915; den er opført af hvidpudset Grundmur i én Etage med stor Frontspids mod Syd til Gaarden, Tegltag samt et Klokketaarn (med Ur) paa Rygningen. Den gl. 3-fløjede Hovedbygning, som var af Egebindingsværk, opført i 2 Etager, var mulig opført af Frands Lykke. Af de 3 fritliggende hvidpudsede Avlslænger, som overvejende er opført af Grundmur og tækket med Straa, er der Lade i Længen mod Syd over for Hovedbygningen, en Lejlighed, Værelser til Folkene og Svinstald i den østlige Sidelænge (de 2 førstnævnte Afsnit af Bindingsværk) og Ko- og Hestestald

samt Vognport i Sidelængen mod Vest; fra Kostalden udgaar der 3 Sidelænger mod Vest, af hvilke de 2 største ligeledes rummer Kostald, og den mindre Roerum, desuden en Sidelænge mod Øst (hen imod Laden), der indeholder Vognport; endvidere Nord for Stalden en Bindingsværkslænge, som rummer forskelligt, og Øst for Hovedbygningen et teglhængt Hønsehus. I Ko- og Hestestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der hører 4 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger kønt, omgivet af Læplantning. Ovegaard hørte i Middelalderen til Mariager Kloster, fra hvilket den senere, hen imod Reformationen, kom til Viborg Bispestol; ved Reformationen inddrogtes den under Kronen, efter at den sidste katolske Bisp, den myndige Jørg. Friis, havde overdraget den til Broderen Chr. Friis, der fik Lov til at beholde Lenet. I 1564 fik Jørgen Lykke til Overgaard af Frederik d. Anden Skøde paa Gaard og Gods, og fra hans Sønnesøn, den rige Frands Lykke, kom Gaarden til Jac. Enevoldsen Seefeld, der omkring 1650 paa Grund af Armod solgte den til Broderen Jørg. Seefeld; hans Søn Christen Seefeld til Stenal solgte den i 1660 med godt 9 Td. Hrtk. og Skov til 700 Svins Olden m. m. til sin senere Svigerfader Mogens Rosenkrantz til Glimminge i Skaane; som Enke solgte Datteren Lene Seefeld, f. Rosenkrantz, i 1713 Gaarden med 24 Td. Hrtk., 11 Td. Hrtk. Skov og Mølleskyld, 29 Td. Tiendehrtk. og 28 Td. Bønderfæstegods til sin Søn, Kapt. Mogens Seefeld, men solgte desuagtet Gaarden ca. 1722 til Niels Bertelsen Fuglsang; han overdrog den til sin Svigersøn. Kancelliassessor Lars Christensen, efter hvis Død i 1736 den overtoges af Enken, Anne Nielsdatter. Efter hendes Død i 1751 solgtes den ved Auktion med 35, 27 og 100 Td. Hrtk. for 13,100 Rd. grov Courant til Svigersønnen, Kmrdr. Fr. Munch, efter hvis Død i 1769 den solgtes ved Auktion til Kbmnd. Niels Kirketerp i Hobro; hans Dødsbo overdrog den med 32, 34 og 214 Td. Hrtk. for 27,240 Rd. til Forp. Jens Clausen Foss, efter hvis Død i 1791 Enken, Anne Elisabeth Hasselbalch, i 1797 overdrog den for 25,000 Rd. til sin Søn Jens Jensen Foss, som frasolgte en Del af Fæstegodset. Under den haarde Landbrugskrise kom den i 1822 fra ham ved Tvangsauktion med 24, 27 og 162 Td. Hrtk. for 14,150 Rbd. Sølv og 500 Rbd. Sedler til Amtsforvalter H. Svanholm, der i 1824 overdrog den med Skov, Mølle og 2 Gaarde for 10,000 Rbd. Sedler til Kmrdr. J. Petersen; han afstod den i 1859 til Sønnen, exam. jur. C. E. Petersen, efter hvis Død i 1883 den overtoges af Enken Hansine Petersen, f. Neergaard, og efter hendes Død i 1886 overtoges den i 1895 af Sønnen, den nuværende Ejer.

WILLESTRUP (Villestrup) Astrup Sogn, Astrup-Storarden Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Godsejer, Løjtnant Axel Juul, Postfb. og nærmeste St. Arden, Afst. ca. 7½ km, til Hobro 17½ og til Aalborg 35 km, Tlf. Astrup 3 (Ejeren), 31 (Avlsgaarden) og 30 (Overskovfogden).

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Willestrup, 1aa m. fl. af Borup, 2aa m. fl. af Lille Arden og 2a m. fl. af Møldrup (Gaarden), 1e m. fl. af Horsemosegaard, 1a af Astrup, 1f m. fl. af Willestrup, 2i m. fl. af Møldrup, 1f m. fl. af Borup og 5b m. fl. af Axeltorp (Skoven), samlet Areal 1175 ha, deraf 170 Ager, 66 Eng, 875 Skov, 14 Have og Gaardsplads og 50 ha Mose og andre Arealer, Hrtk. 28 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 0 Alb. (Gaarden), 21 Td. 6 Skp. 3 Fdk. ¾ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 13 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 1¼ Alb. Skovskylshrtk. (Skoven); Ejdskv. 252,000 Kr. (280,000) (Gaarden) og 250,000 Kr. (210,000) (Skoven), Jordv. 144,600 Kr. (159,800) (Gaarden) og 144,000 Kr. (114,000) (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 500,000 Kr.; Lys samt Kraft til mindre Motorer fra eget Elektricitetsv. (Vandturbiner).

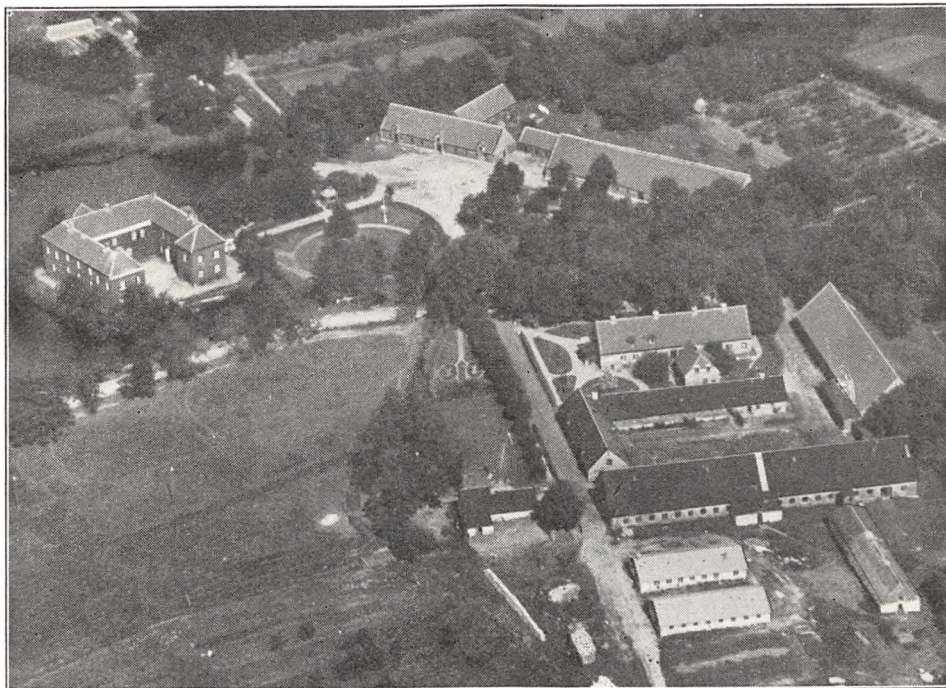
Willestrup ligger 7½ km Øst for Arden St. ved Vejen fra Arden til Astrup, Vejen fører gennem Gaarden; af Jorderne, der er samlet ved denne, er 90 ha god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag, Resten Sandmuld af vekslende Bonitet og paa blandet Underlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft særdeles god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er kalket i de senere Aar. Engen er drænet og kultiveret Tørvejord (Brunjord). Skoven er af god Bonitet; 140 ha er bevokset med Bøg, 566 ha med Naaletræ, 109 ha er Tjenestejord, og Resten er Mose, Læbælter og Veje. Skovens Drift ledes af Skovrider K. Mørk-Hansen.

Jorden dyrkes dels i en 8 Marks, dels i en 6 Marks Drift med stor Avl af Kartofler til Spritfabrikerne, Sædsrifterne er følgende: I 1. Hvede el. Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Kartofler, 5. Blandsæd, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. II 1. Rug, 2. Roer, 3. Blandsæd, 4. Kartofler, 5. Havre, 6. Kløver og Græs. Af Kunst-

gødning anvendes aarlig ca. 450 Sække Superf., 85 Kalig. og 180 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 125 Malkekøer, 3 Tyre og 150 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko var sidste Aar 3750 kg med 150 kg Smør, Mælken leveres til Astrup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 16 Arbejdsheste, og der tillægges 3—4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 900 Slagterisvin om Aaret (Pattegrise indkøbt); Gaarden har Kort til 296 Svin aarlig. Der holdes 15 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.



Willestrup.

Willestrup Hovedbygning er bygget i Aarene 1538—42 af Axel Juul og Hustruen, Kirstine Lunge; den er opført paa en tildannet Holm i en lille Sø i et Engdrag ved Willestrup Aa, Søen var oprindelig dannet ved en Opstemning af denne. Borgen, der fik Indkørsel fra Nord, bestod da af 4 sammenbyggede Fløje, men i Begyndelsen af det 18de Aarh. blev Østfløjen i det væsentlige nedrevet, ligesom der blev foretaget andre Ombygninger, som udvaskede det storslaaede Borg-Anlæg, idet de høje stejle Tage med de kamtakkede Gavle, der var prydet med Blindinger, blev erstattet med de nuværende lavere og afvalmede Tage. Længerne, der hviler paa en Sokkel af raa Kamp, er opført af røde og gule Munkesten, nu rødpuksede. Sydfløjen, som opførtes i 3 Stokværk, er vistnok den ældste, og senere fulgte Vest- og Østfløjen med de sammenbyggede Dele af Nordfløjen med Indkørselsporten, disse Fløje kun i 2 Stokværk samt med Trimpe; Vestfløjen, der havde Forraadskælder tillige med den tilstødende Del af Nord- eller Portfløjen, var udvidet med en mindre Korsfløj mod Vest, som endnu staar; derimod er det fremspringende Porttaarn paa Nordfløjen med Indkørselsporten, der paa hver Side var flankeret med en fremspringende smal Karnap, forsvundet ved den forannævnte Ombygning ligesom det meste af Østfløjen. Borgfløjen, der er tækket med Tegl, er inde i Gaarden prydet med en Buefrise under Gimsen. Knap to Slægtled forinden havde den daværende Ejer, Baron Verner Rosenkrantz, foretaget en Ombygning af det Indre for at gøre Beboelsen mere tidssvarende og bekvem. Hovedbygningen indeholder nu en herskabelig Lejlighed med indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsgaardens Bygninger, der ligger Øst og Nord for Borggaarden (ikke solret), er opført af

Grundmur. Af Avlsbygningerne rummer Længen Øst for Sognevejen, som gaar gennem Gaarden, Forvalterbolig og Økonomilejlighed; denne, i hvilken der ogsaa er indlagt Bad og moderne Bekvemmeligheder, er tækket med Tegl ligesom en mindre Bygning Øst for denne, der rummer Værelser; Øst for denne er 2 Længer sammenbygget i Vinkel, af hvilke den ene rummer Værelser til Folkene og Ungkvægstald, den anden Svinestald; den er ligesom Kostald-Længen Øst for tækket med Tagpap. Endvidere Øst for Kostalden en straaetakt Kalvestald og 2 parallelle Svinestalde, tækket med Pandeplader; desuden Nord for Forvalterboligen en teglhængt Lade fra 1785 og Syd for Kostalden en mindre Bygning, tækket med Tagpap, den indeholder Rum til Spandevadsk samt Hønsehus. Af Avlslængerne, der ligger Nord for Borggaarden, og som er tækket med Tegl, ligger Hestestalden vestligst, Nord for denne en Vognport, Øst for en Garage og Øst for denne en stor Ladelænge. I Staldene er der ildfaste Lofter af Lægter, dækket med Ler, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og til Ejendommen hører der en Vandmølle, Gartnerbolig, en Smiede og 7 Huse samt til Skoven en Overskovfogedbolig, 4 Skovfogedsteder med Jord og 7 Huse, ligeledes med Jord.

Godsets samlede Areal er paa 1585 ha, deraf 4 Gaarde, hver med ca. 30 ha, samt en Del mindre Ejendomme.

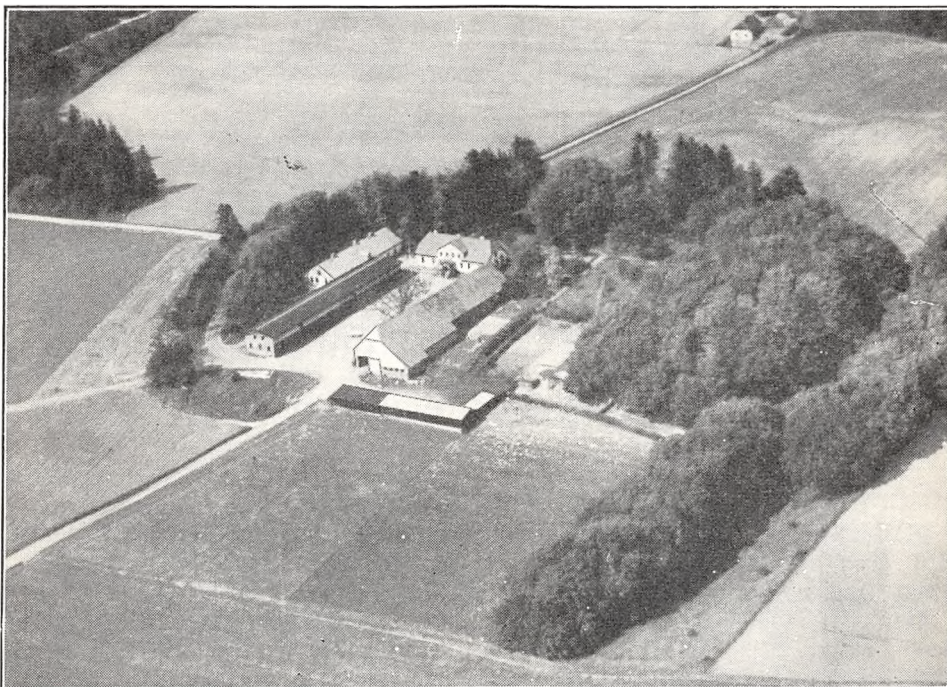
Willestrup var i Begyndelsen af det 16de Aarh. kun en mindre Gaard, der ejedes af Søren Juul til Hedegaard, en saakaldt Brydegaard, hvis Drift var overdraget til en Bryde (Forvalter). Den arvedes i 1535 af Sønnen, Landsdommer Axel Juul, og under de for Bønderne strenge Vilkaar, efter at Christian d. Tredies Feltherre Joh. Rantzau havde overvundet den saakaldte Grevens Fejde, vor sidste Bondeopstand, som navnlig de nordjydske Bønder havde deltaget i, havde Axel Juul, der var rigt gift, let ved at udvide Gaardens Tilliggende baade med Jord og Fæstegods; som foran nævnt opførte han i de følgende Aar den anselige Borg; han ejede ogsaa Meilgaard paa Djursland. Efter hans Død i 1577 arvedes Willestrup af hans næststygste Søn (der var 16 Børn), senere Landsdommer og Rigsrd. Iver Juul, der øgede Godset og Willestrups yderligere; han ejede 5 andre Herregaarde, deriblandt Lundbæk, Gjessinggaard og Qvistrup. Efter hans Død i 1627 overtoges Willestrup af Enken af hans andet Ægteskab, Ingeborg Parsberg, Gaarden havde da Skov med Olden til 2000 Svin; ved hendes Død i 1665 overtoges den af Sønnen Ove Juul (Gehejmerraad, Rigsrd., Vicesatholder i Norge, Assessor af Højesteret m. m.); han, der i sit lange Liv ejede 9 andre Herregaarde, deriblandt Bregentved (som han fik med sin Hustru Kirsten Urne), Lundbæk, Wiffertsholm og Kragerup, døde i 1686, og Willestrup, som efter Matriklen af 1688 havde 77 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, arvedes nu af Sønnen Frederik Juul, der blev Stamfader til Linien paa Ravnholt, hvilken Gaard arvedes af Sønnen Ove Juul. Efter Etatsrd. Fr. Juul's Død i 1721 blev Willestrup ved Skiftet overdraget til Enken Elisabet Juul, f. Sehested, for 25,050 Rd. med 78 Td. Hrtk., deraf 8½ Mølleskylld, 47 Td. Skovskylld, 70 Tiendehrtk. og 417 Td. Hrtk. Bønderfæstegods. Efter hendes Død i 1724 solgtes Willestrup paa Auktion for 29,000 Rd. til Svogeren, Major Fr. Sehested til Rydhave, efter hvis Død i 1726 Enken, Birg. Sophie Sehested, sad med Willestrup til sin Død i 1755; efter Testamente fra 1754 gik Gaarden nu over til Datteren Else Margrethe Sehested og hendes Mand, Gehejmerrd. og Amtmd. Verner Rosenkrantz til Krabbesholm og Skivehus; han oprettede i 1757 Willestrup til et Baroni med 619 Td. Hrtk. (uden Skattefrihed for de alm. 100 Td. Hrtk.), han ombyggede Hovedbygningens Indre (se foran) og anlagde Haven Nordvest for Gaarden. Efter hans Død i 1777 arvedes Baroniet af Sønnen, Baron Iver Rosenkrantz, der sad med Willestrup under de store Landboreformer; i 1811 fik han, som i 1802 blev Besidder af Stamhuset Rosenholm, kgl. Bevilling til at ophæve Baroniet mod en Fideikommis-Kapital paa 200,000 Rd., der ved Statsbankerotten i 1815 reduceredes til 50,000 Rd. Besidderen af Fideikommis'et blev i 1845 ophøjet i Friherrestanden, og Fideikommis'et, som nu er overgaaet til fri Ejendom, blev i 1805 ved en Hof- og Stadsretsdom tillagt C. Baronesse Düring-Rosenkrantz. I 1811 solgtes Willestrup med Gods for 335,000 Rd. til Sønnen, Baron Chr. Rosenkrantz, der i 1812 solgte Gaarden for 650,000 Rd. til en af Datidens bekendte Ejendomsspekulanter, Ritmester, Generalkrigskommissær Joh. Conr. Schuchardt, sammen med Kaptajn Joh. Casp. Mylius og Amtmd. M. R. Jessen, af hvilke Hovedgaarden med Godset i Astrup og Rostrup i 1813 kom til førstnævnte for 72,900 Rbd.; han foretog derefter de forannævnte Ombygninger af Hovedbygningens Ydre. Efter hans Død i 1819 under Landbrugskrisen overtoges Willestrup med 78, 53 og 284 Td. Hrtk. ved Auktion i 1822 for 41,100 Rbd. Sølv af Staten, som i 1836 solgte Gaarden for 100,500 Rbd. Sølv til Oberst H. A. Juel (af Slægten Juel til Taasinge), der sammen med Sønnen, cand. jur. N. Juel, ved Dygtighed og med store Bekostninger fik den stærkt forfaldne Gaard paa Fode igen; de opførte saaledes de fleste af Bygningerne i den nuværende Avlsgaard. I 1855 overdrog H. A. Juel Willestrup til den nævnte Søn, efter hvis Død i 1863 den atter overtoges af Faderen, som i 1865 overdrog den til en anden Søn, cand. jur. F. F. Juel. Han døde allerede i 1866, og Willestrup solgtes nu i 1868 af Boet ved 3. Auktion med Parcelgaarden Sophiedal, Vandmølle, Skove, Tiender og Bønderfæstegods for 316,000 Rd. til Kmhr. O. Sehestedt Juul til Ravnholt, Fyn, og Willestrup kom derved atter i Lilje-Juul'ernes Eje; i 1882 overtoges den af Sønnen, Kmhr. Chr. Sehestedt Juul, der i Maj 1933 overdrog den til Sønnen, den nuværende Ejer, som havde haft Gaarden i Forpagtning siden 1922.

I de 76 Aar siden 1868 er Gaarden undergaaet betydelige Forandringer; O. Sehestedt Juul fra-

solgte kort efter Købet ca. 240 Td. Hrtk. af Fæstegodset til fri Ejendom; ca. 210 ha af Hovedgaardens Jord er tilplantet, Skovarealet er forøget med ca. 390 ha, og ca. 40 ha Mose er kultiveret og opdyrket.

MYLENBERG AVLSGAARD, Rold Sogn, Rold-Vebbestrup Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Lensgreve Heinrich Carl v. Schimmelmann, Lindenberg, Postfb. og nærmeste St. Arden, Afst. 2½ km, til Hobro 17 og til Aalborg 27 km, Tlf. Rold 14 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 17a m. fl. af Rold, samlet Areal 79,2 ha, deraf 76,7 Ager, 1,5 Skov og 1 Have og Gaardsplads (desuden omfatter Forpagtningen 53 ha, deraf 49 Ager



Mylenberg Avlsgaard.

og 4 Eng, vurderet under Lindenberg Skovdistrikt — se Lindenberg — samt et Skovfogedsted med 14 ha Ager), Hrtk. 6 Td. 1 Skp. o Fdk. 1½ Alb.; Ejdskv. 78,000 Kr. (82,500), Jordv. 40,300 Kr. (44,400); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 90,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 108,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation.

Mylenberg Avlsgaard ligger 2½ km Nordvest for Arden St. med Indkørsel fra Vejen Arden—Rold; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid og kalket i 1926—27. Skovens Bevoksning er Bøg.

Gaarden drives siden 1. April af Forpagter V. Duus Frederiksen, Forpagtningen er 8-aarig; Jorden dyrkes i fri Drift med Avl af en Del Kartoffler til Spritfabrikerne samt Ærter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 40 Kalig. og 120 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køer og græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Arden Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 13 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret (de øvrige Pattegrise indkøbt), Gaarden har Kort til 85 Svin aarlig. Der holdes 18 Moderfaar; Fjerkræholdet er ca. 300 Høns med 500 Kyllinger aarlig (hvide Italiener) samt 100 Kalkuner.

Mylenberg Avlsgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den gl. Have, har høj Kælder, Frontspids mod Syd og Tag af Pandeplader; den indeholder en god Beboelse. Af de 2 Avlslænger (Gaarden er aaben mod Syd) er der Værelser til Folkene, Heste- og Kostald i den vestlige Sidelænge, denne, som er tækket med Tagpap, har Trimpel af Træ; den østlige Længe, Laden, er i 2 Afsnit, af hvilke det nordlige er opført af Kamp, det sydlige af Træ, og i det sydøstlige Hjørne af dette, som er af Grundmur, er der indrettet Ungkvægstald; Laden er ligesom en Svinestald Vest for Gaarden tækket med Pandeplader. Desuden Syd for Laden 2 Længer, bygget som Halvtag og sammenbygget i Vinkel; de er opført af Træ, tækket med Pandeplader og Tagpap og rummer Redskaber og Maskiner, Vognport samt Hønsehús. I Ko- og Svinestalden er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, der er eget Vandværk, som drives ved en Petroleumsmotor, der tillige trækker Kværn m. m., og der hører 2 Huse til Ejendommen; fra Gaarden, som ligger højt og kønt i Sydsiden af den store Rold Skov, er der vid Udsigt over Egnen mod Syd.

Mylenberg Avlsgaard hører til det saakaldte Mylenberg'ske Gods, som hørte ind under det af Gehejmerd., Amtmd. W. Baron Verner Rosenkrantz i 1757 oprettede Villestrup Baroni (se Willestrup); efter at Sønnen, Baron Iver Rosenkrantz, i 1811 med kgl. Bevilling havde ophævet dette og samme Aar havde overdraget Villestrup til Sønnen, Baron Chr. Rosenkrantz til Rosenholm, solgte denne Villestrup i 1812 til et Konsortium, af hvilket Kaptajn Joh. Casp. Mylius senere for 42,500 Rd. overtog det Baroniet tidligere underliggende Gods i St. Arden, Rold, Skørping, Torup, Vebbestrup, Vive og Gravlev Sogne samt St. Arden og Rold Kirketiender, hvilket Gods senere benævntes det Mylenberg'ske Gods; efter hans Død i 1852 overtoges det af Sønnen S. W. V. Mylius, der i 1867 solgte det til Grev E. v. Schimmelmann, Lindenborg. Foruden lidt Bøndergods hører der 2083 ha Skov til dette.

MYLENBERG LADEGAARD, Rold Sogn, Rold-Vebbestrup Komm., Hindsted Hrd., Terndrup Retskr., Aalborg A., Ejer Poul Krabbe, Postfb. og nærmeste St. Arden, Afst. 1½ km, til Hobro 15 og til Aalborg 35 km, Tlf. Arden 82.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Toruphedegaard og 1a af Vejrholt, samlet Areal 98,7 ha, deraf 83 Ager, 4 Skov, 6 Mose, 1 Have og Gaardsplads og 4,7 ha Veje, Hegn m. m., Hrtk. ca. 7 Td. 6 Skp.; Ejdskv. 65,600 Kr. (90,100); Jordv. 35,600 Kr. (52,300); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 56,700 Kr., Løsøret i Jydsk Brandf. for 52,200 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

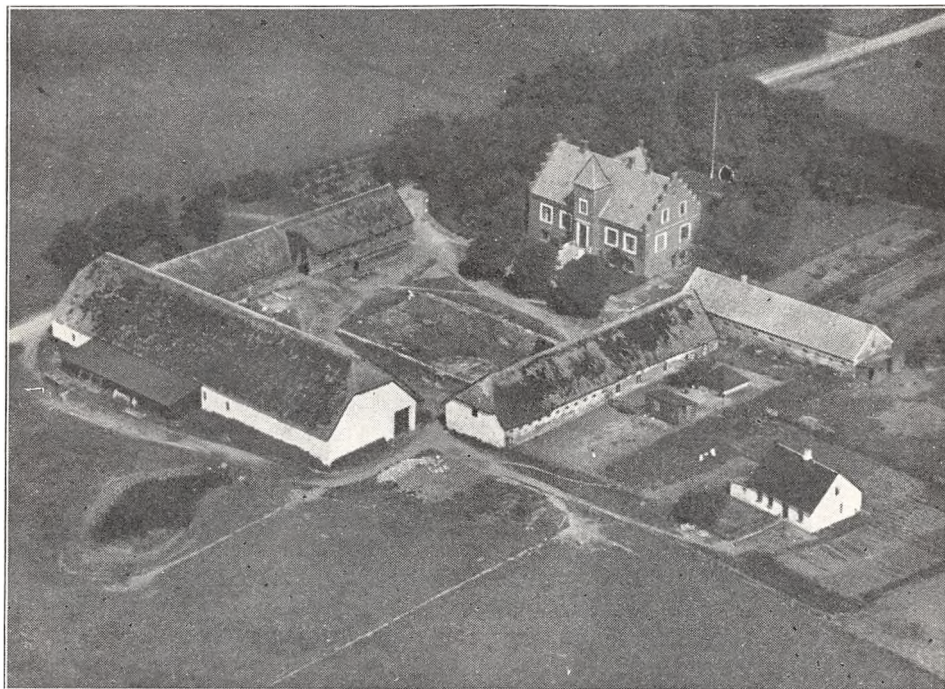
Mylenberg Ladegaard ligger ca. 1½ km Syd-Sydvest for Arden St. ved den offentlige Vej til Aalborg—Hobro Landevej; Jorderne, der er samlet ved Gaarden med denne midt i Marken, er lidt uensartede, 30 ha er god Lermuld paa Lerunderlag, Resten god Sandmuld paa sandblandet Ler- og Sandunderlag med enkelte Partier Humusjord. Terrænet er svagt kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og to Trediedele af Agermarken er i 1933—34 nymerglet af den nuværende Ejer. Skovens Bevoksning er blandet.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 90 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 42 Malkekøer, 2 Tyre og 25 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Besætningen er nyindsat; Mælken leveres til Arden Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og 1 Hingst samt for Øjeblikket 2 Plage og 4 Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen har tidligere været 10—12 Tillægssøer, men er nu kun paa 4 Søer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 73 Svin aarlig. Der holdes 5 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Mylenberg Ladegaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 1896, bygget i Villastil med høj Kælder under hele Huset, med en taarnagtig Frontspids til Gaarden, medens Frontspidsen mod Nord til Haven, til hvilken der er en aaben Veranda, har kamtakket Gavl ligesom Hovedgavlene; den er tækket med Cementtagsten, og den rummer en god Beboelse. Af de 3 straatækte Avislænger rummer den østlige fritliggende Sidelænge Værelser til Folkene, Hestestald, Vognport og Hønseshus; den er hvidpudset ligesom den sydlige Sidelænge, Laden, til hvis Sydside der er opført en Vognport som Halvtag; den vestlige Sidelænge indeholder Kostald. Desuden Øst for Gaarden en Svinestald med Tag af Cementsten samt en Fodermesterbolig, tækket med Pandeplader og Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved en Petroleumsmotor, der tillige leverer Drivkraft til Gaardens faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen.



Mylenberg Ladegaard.

Mylenberg Ladegaard, der tidligere hed Toruphedegaard, ejedes ved Enevældens Indførelse af Kronen, som i 1663 overdrog den til Mogens Friis, Frijsenborg, der hørte da et Hus samt Skoven Toruplund til 60 Svins Olden til Ejendommen; senere kom Gaarden atter til Kronen, der i 1721 overdrog den med 7 Td. Hrtk. for 1181 Rd. til Peder Jensen Nørlem (Statsminister Ove Høegh-Guldbergs Svigerfader); senere ejedes den af Henr. Wechen, Cort Wechen og derefter af Chr. Bjerregaard, efter hvis Død i 1804 Enken, Anne Kaas, i 1810 ægtede J. Ibsen; efter hans Død i 1822 overdrog hun i 1826 Gaarden til sin Søn Søren K. Bjerregaard. Efter hans Død i 1828 købtes Gaarden med 9 Td. Hrtk. samt Vebbestrup Kirke paa Auktion Aaret efter for 3000 Rbd. af J. C. Mylius, og den fulgte nu en Tid med Mylenberg Gods under Navnet Mylenberg Ladegaard; da dette Gods i 1867 solgtes til Grev Ernst v. Schimmelmänn, Lindenberg, solgtes Gaarden kort efter med 13 Td. Hrtk. til C. F. F. Fønnesbech, som i 1888 solgte den for 58,000 Kr. til Th. Nielsen; han solgte den i 1905 for 85,000 Kr. til Greve Carl G. E. v. Schimmelmänn, Lindenberg, der i 1917 solgte den med ca. 150 ha uden Besætn. og Avl for 100,000 Kr. til Forp. Thomsen (Gaardens Teglværk med 4,5 ha medfulgte ikke); derefter købtes Gaarden i 1921 af Chr. Lind, som i 1926 fraselgte 47 ha, dels til omboende, dels til 2 Statshusmandsbrug, ét med 10,5 og ét med 7,7 ha, hvorefter han i 1927 solgte Gaarden til Th. Aaen, og af ham købte den nuværende Ejer den i 1928.

FOGEDGAARDEN, Rold By, Sogn og Komm., Hindsted Hrd., Aalborg A., Postfb. og nærmeste St. Arden, Afst. 3 km og 15 km til Hobro. Matr.-Nr. 3 m. fl. af Rold.

Fogedgaarden ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Kmjkr. S. W. V. Mylius, der i 1856 solgte den til Forp. H. C. Boldsen; efter hans Død i 1866 overtoges den af Enken, som i 1876 solgte den med 15½ Td. Hrtk. for 110,000 Kr. til A. B. C. Petersen; efter hans Død solgte Enken i 1892 Gaarden for 82,000 Kr. til Forv. H. Meyer, der i 1897 afhændede den for 72,000 Kr. til Forp. Obel; han solgte den i 1899 til Fr. Laursen, som i 1908 solgte den for 95,500 Kr. med ca. 145 ha, deraf 12 ha Plantage, 15½ Td. Hrtk., til Rømer; han solgte en Del Jord fra Gaarden, bl. a. til 2 Statshuse, hver paa ca. 2,8 ha; ved den senere egentlige Udstykning fik disse Huse en Del mere Jord som Tillægsparcereller. Derefter kom Gaarden til Nielsen, der frasolgte 16,5 ha til en selvstændig Ejendom, og i 1917 købte C. Thorup den for 100,000 Kr.; senere kom den til Chr. Bøgh og Chr. Larsen, som i 1921 foretog den egentlige Udstykning; ved denne oprettedes der 7 Statshusmandsbrug, deraf ét med 5,5 ha, ét med 6 og fem, hver med 6,6 ha; endvidere blev der oprettet en Ejendom med ca. 14,5 ha, og desuden solgtes der en Del Jord til omboende, hvorefter der var en Hovedparcel tilbage paa 12 ha; denne, der senere har skiftet Ejer nogle Gang, ejes nu af Hans Jensen.

Af Bygningerne er Stuehuset samt den sydlige Længe af Avlsbygningerne tilbage, de øvrige Længer er nedrevet.

THOSTRUP HOVGAARD, Øls Sogn, Øls-Hørby-Døstrup Komm., Hindsted Hrd., Hobro Retskr., Aalborg A., Ejer A. Kristiansen, Postfb. og nærmeste St. Hobro, Afst. 2 km.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Thostrup Hovgaard og 2g m. fl. af Holte-Thostrup, samlet Areal 86 ha, deraf 49,5 Ager, 33 Eng, 2 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. o Skp. 2 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 78,500 Kr. (88,000), Jordv. 50,400 Kr. (60,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 55,000 Kr., Løstøret i Himmerlands Brandf. for 42,000 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Thostrup Hovgaard ligger 2 km Sydvest for Hobro tæt ved Jernbanen til Randers; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af Lermuld (stedsvis Sandmuld), hovedsagelig paa Ler-, men enkelte Steder paa Grusunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er nymerglet i de senere Aar. Engen er dyndblandet Jord paa Dyndler-Underlag; Engen, som er af god Bonitet, er drænet og kultiveret. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 85 Sække Superf., 20 Kalig. og 15 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 43 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Hostrup Andelsmejeri.

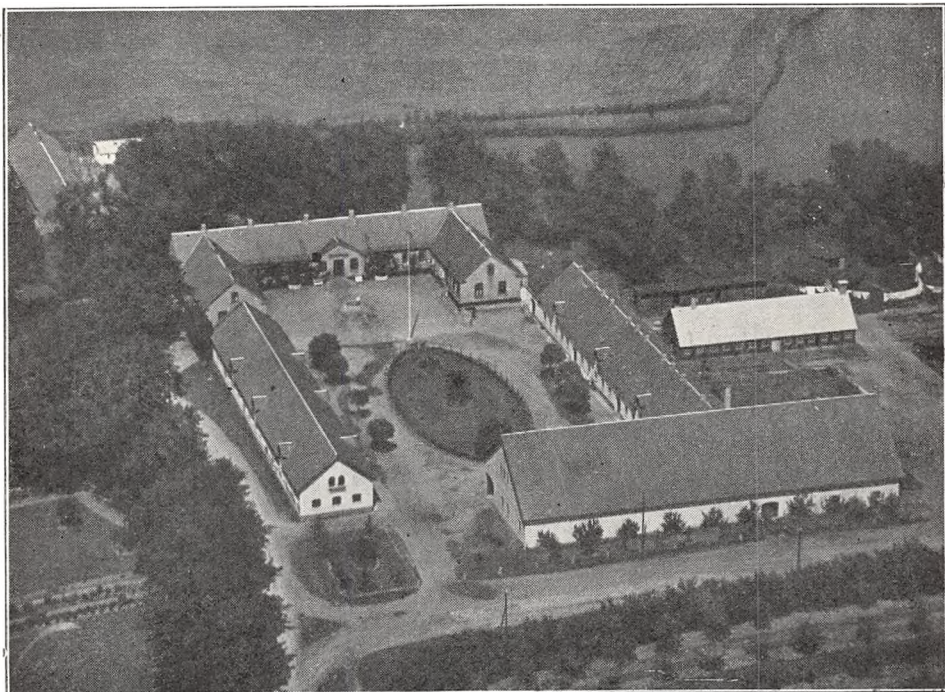
Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; Gaarden har Kort til 70 Slagterisvin om Aaret. Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Thostrup Hovgaard har grundmurede, til Dels nye Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den kønne gamle Have, har Frontspids mod Nord til Gaarden og Tegtag; den rummer en stor god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som er tækket med Pandeplader, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den østlige Sidelænge og Lade i den vestlige, der ligesom Længen mod Nord, Kostalden, har Trætrimpel. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der er eget Vandværk med Vand fra et Kildevæld, og der hører et Hus til Ejendommen.

Thostrup Hovgaard nævnes allerede i 1531, den ejedes da af Erik Steen, som besad den i 50 Aar. Omkring Aarhundredskiftet ejedes den af en Slægtning Johs. Brockenhuus; senere ejedes den af Grev Valdemar Christian (Christian d. Fjerdes Søn med Kirstine Munk), der i 1646, efter at være vendt hjem fra sin mislykkede Frierfærd i Moskva, mageskiftede Gaarden samt Lyngballegaard og Ristrup (se Bind V, S. 512 og 517) til Kronen for Saltø Gods paa Sjælland; Kronen pantsatte derefter Thostrup Hovgaard til Rigsrd. Jørg. Seefeld til Refsnæs og Næs. I Svenskekrigen 1658—60 blev Gaarden lagt øde af vore Hjelpetropper, »Brandenburgerne«;

senere ejedes den af Claus Unger til Sø og Gude Hansen i Astrup, af hvilke sidstnævnte i 1689 solgte den med $9\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. til Else Nielsdatter, Rostrup; hun solgte den i 1691 til Niels Nielsen Abildgaard i Hobro, hos hvilken Slægt den blev det følgende Hundrede Aar. I Slutningen af det 18de Aarh. hørte der $8\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. Bønderfæstegods til Gaarden. Omkring Midten af forrige Aarh. ejedes den af Søren Pedersen, der i 1864 solgte den med ca. 200 ha, 12 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 53,000 Kr. til D. I. Lassen fra Slesvig; han solgte den i 1874 med samme Tilliggende for 88,000 Kr. med største Delen af den gode Besætn. til I. K. A. Døcker fra Fyn; han solgte den til Løjtn. Jensen, efter hvem den overtoges af Kong Frederik d. Syvendes Stiftelse paa Jægerspris, som i 1896 solgte den med 12 Td. Hrtk. til Dir. H. Chr. Jensen, Aarhus, for 53,000 Kr.; han solgte den i 1905 med 103 ha, 12 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 75,000 Kr. til A. Basse, Randers, der kort efter solgte den til Fr. Møller; han solgte den i 1907 med ca. 88 ha, $9\frac{1}{2}$ Td. Hrtk. til E. J. Overgaard, som i 1918 solgte den med 99 ha, 8 Arbejdsheste og Invt. for 172,000 Kr. til Hobro Kartoffelmelsfabrik (Grosserer Schmidt, Kbhvn.); denne solgte i 1923 Gaarden til Aage Boserup, der i 1931 solgte den til A. Henriksen, Dalbyover, som kort efter solgte den til Ole Hansen; den overtoges derefter ved Auktion i Begyndelsen af 1933 af Silkeborg Bank, af hvem den nuværende Ejer købte den i Februar samme Aar. (I disse Aar frasolgtes godt 10 ha til Naboer, men Hrtk. ændredes ikke.)

GISLUM HERRED



Volstrup.

VOLSTRUP, Rørbæk Sogn, Rørbæk-Grynderup-Stenild Komm., Gislum Hrd., Hobro Retskr., Aalborg A., Ejer Købmand M. Ribe-Christensen, Hobro, Postfb. og nærmeste St. Rørbæk, Afst. 2 km og 8 km til Hobro, Tlf. Døstrup 10.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Volstrup og 1a af Volstrup Mølle, samlet Areal 201 ha, deraf 135 Ager, 16,5 Eng, 24 Plantage, 2,5 Have og Gaardsplads og 23 ha Mose og Bakker, Hrtk. 10 Td. 4 Skp. o Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdk. 126,000 Kr. (133,400), Jordv. 78,800 Kr. (84,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 200,000 Kr.; Lys og Kraft fra Volstrup Mølles Elektricitetsv.

Volstrup ligger 2 km Syd for Rørbæk St. ved Vejen fra Rørbæk til Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld, overvejende paa sandblandet Lerunderlag (Klæg). Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, en Del er kalket i de senere Aar, men der skal nu nymergles. Engen er humusblandet Jord, drænet og kultiveret, Skovens Bevoksning Gran med en Del nyplantet Bøg.

Gaarden drives af Ejeren, som bebor Ejendommen, ved Forvalter Adolf K. Knudsen; Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med stor Kartoffelavl til Spritfabrikerne. Af

Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 55 Kalig. og 70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 65 Malkekøer, 3 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Kørne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørtydelse pr. Ko er ca. 135 kg aarlig (Besætningen er nyindsat), der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Rørbæk Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og 1 Hingst af jydsk Race og for Øjeblikket 13 Plage, deraf dog en Del indkøbte; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret og solgt en Del Gylte, Gaarden har Kort til 185 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 500 Høns (hvide Italiener) med 300 Kyllinger aarlig.

Volstrup har grundmurede gode, velholdte Bygninger. Den anseelige Hovedbygning, der ligger mod Nord til den store Have, er opført i 1869; den bestaar af en Hovedfløj, som har en bred, lav, noget fremspringende Frontspids mod Syd til Gaarden og er sammenbygget med 2 korte Sidefløje mod Syd. Hovedbygningen, der er tækket med Skifer, indeholder en stor køn Bolig med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder; den vestlige Sidefløj rummer Forvalterbolig og Økonomilejlighed. De store, rummelige teglhængte Avlsbygninger er opført i 1918. Af disse rummer den vestlige fritliggende Sidelænge Værelser til Folkene, Hestestald og Garage; den har muret Trimpel ligesom den østlige Sidelænge, Kostalden, der med den sydlige Gavl er sammenbygget i omvendt T-Form med Laden. Desuden Øst for Kostalden en Svinestald, som er opført af Træ indvendig og isoleret med Plader af Asfalt; den har Tag af Pandeplader. Nord for Svinestalden er Tørvehus, en Halvtagsbygning af Træ, tækket med Tagpap. Der er Lynafleder paa Hovedbygningen, Jernbjælker og murede Hvalvinger i Heste- og Kostald og i Svinestalden ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler; Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og der hører 3 Huse til Ejendommen. Gaarden ligger i Aadalen Syd for Simested Aa, ret lavt, men kønt.

Volstrup var tidligere en adelig Sædegaard; den nævnes i 1505, da den vistnok ejedes af Væbneren Jens Harbou. I sidste Halvdel af det 17de Aarh. ejedes den af Laur. Eskesen, efter hvem den overtoges af Sønnen Chr. Lauridsen; han solgte den i 1692 med 11 Td. Hrtk. til Hans Pedersen Bødker i Viborg, og paa Auktion i 1707 solgtes den med 15 Td. Tiendehtk. og 63 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 3509 Rd. til Jens Hansen Bergh til Boller; han solgte den i 1716 med ialt 115 Td. Hrtk. for 42 Rd. pr. Td. til Søren Guldager, fra hvem den ved Tvangsauktion i 1731 med ialt 156 Td. Hrtk. kom til Lene Rasmussdatter, Enke efter Dines Pedersen, for 5000 Rd.; hun solgte Aaret efter Gaarden for 6800 Rd. med ialt 190 Td. Hrtk., deraf 141 Td. Hrtk. Bønderfæstegods, 34 Td. Tiendehtk. og 4 Td. Mølleskyld, til Jens Schmidt, som kort efter solgte den for 10,300 Rd. til Ove J. Haugaard. Ved Auktion i 1761 solgte han den for 13,400 Rd. til Major Peder Benzon, der 3 Aar senere solgte den til Oberstløjtn. C. H. Grotum; da han døde samme Aar, solgte Boet den paa Auktion for 13,200 Rd. til Chr. Helming, efter hvis Død i 1782 den arvedes af Maren Nielsdatter, Asfærg; hun ægtede i 1783 Peder Quistgaard, der i 1797 solgte Gaarden med Tiender og Gods, ialt 161 Td. Hrtk., for 27,400 Rd. til Jens Kjeldsens Enke, Mette Lauridsdatter; hun overdrog den i 1800 til Svigersønnen Chr. Dinesen, efter hvis Død i 1828 Volstrup overtoges af Enken Sophie Haugaard, f. Kjeldsen. Efter hendes Død i 1840 overtoges den af Sønnen J. Dinesen, der i 1869 solgte den til Chr. Stenild; ved hans Død i 1892 overtoges den af Enken Mette, f. Kjeldsen, og ved hendes Død i 1901 af Datteren, Frk. Martha Stenild. Gaarden var da paa 276 ha med godt 13 Td. Hrtk. (af Fæstegodset og Tienderne var det meste afhændet i første Halvdel af det 19de Aarh.); hun solgte den i 1910 til A. Krause, som i 1915 afhændede den til Chr. Knudsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1917.

I indeværende Aarh. er der frasolgt en Del Jord, navnlig Kærjord, til omboende, og i 1917 frasolgtes Volstrup Mølle, der nu er indrettet til et Andels-Elektricitetsværk; i 1918 er yderligere frasolgt en Ejendom med 18,5 ha samt 7,7 ha til et Statshusmandsbrug, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

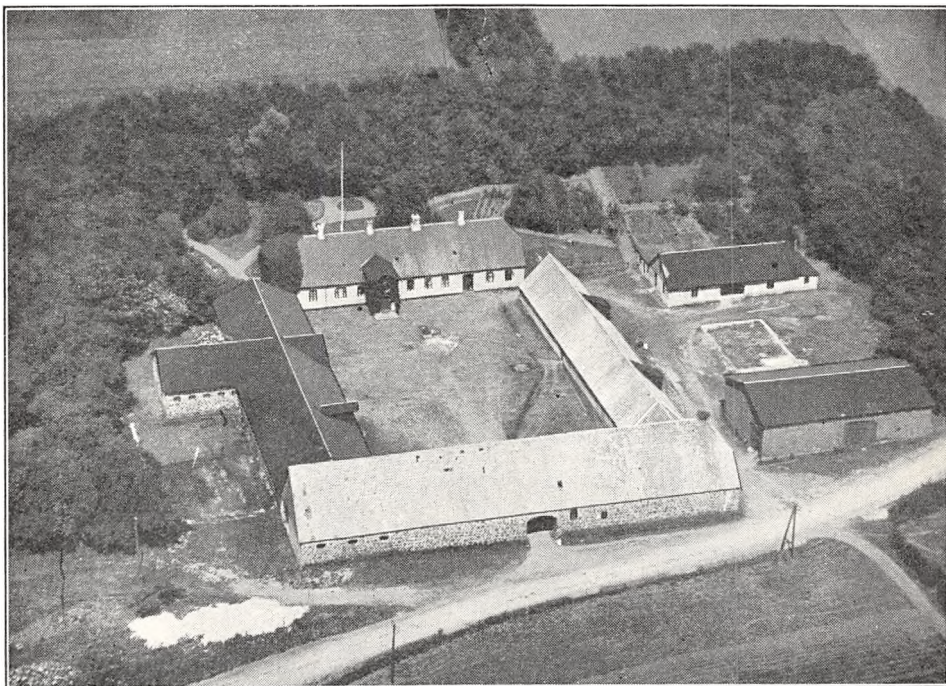
HANNERUPGAARD, Stenild Sogn, Rørbæk-Grynderup-Stenild Komm., Gislum Hrd., Hobro Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. G. E. R. Meulengracht, Postfb. og nærmeste St. Hobro, Afst. 8 km, Tlf. Stenild 41.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Hannerup og 24a af Stenild, samlet Areal 161 ha, deraf 82,5 Ager, 22 Eng, 55 Skov og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 3 Td. 6 Skp. 1 Fdk.

o Alb.; Ejdskv. 92,000 Kr. (135,000), Jordv. 48,000 Kr. (73,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 65,000 Kr., Løstøret i »Vermund« for 60,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Hannerupgaard ligger godt 2 km Syd for Stenild By ved Vejen, som fra Hvilsom forbi Ejendommen fører til Hørby og Hobro; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa stenholdigt Grusunderlag. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er kalket i de senere Aar. Engen er god Haardbundseng langs Simsted Aa, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med Fremavl af Rug til Jydsk Andels Foderstof-



Hannerupgaard.

forretning i Randers; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 110 Sække Superf., 20 Kalig. og 60 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 35 Stkr. Ungkreaturer, er en Blanding af jydsk og rød dansk Malkerace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Hannerup Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 3 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 100 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 67 Svin aarlig. Der er Kontrolhønseri paa Gaarden; Besætningen er ca. 300 Høns (brune Italienerne), og der drives Salg af Rugeæg og Kyllinger.

Hannerupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den kønne gamle Have, er tækket med Tegl; den indeholder en god Beboelse. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger er der Værelser til Folkene, Heste- og Kostald i den vestlige Sidelænge, som har muret Trimpel og er tækket med Tagpap, den er bygget i 1905; Hestestalden er udvidet i en Sidelænge mod Vest, opført af Kamp. Af de 2 andre Længer, som er

tækket med Cementtagsten, er der Svine- og Ungkvægstald i den østlige Sidelænge og Lade i Længen mod Syd; gennem denne, der er opført af Kamp, er der Indkørselsport til Gaarden fra Landevejen. Desuden Øst for Gaarden en Lade af Træ samt et Redskabs- og Maskinhus, begge tækket med Tagpap. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der hører et Savskæreri samt et Hus til Ejendommen. Gaarden, som paa de 3 Sider er omgivet af Læplantning, ligger kønt.

Hannerupgaard har som Fæstegaard (med 3 Td. Hrtk.) hørt under Volstrup (se denne); efter at Major Peder Benzon havde solgt Volstrup i 1764, fik han overladt Brugen af Hannerup frit til sin Død. I 1795 købtes Gaarden af Slægten Nielsen, der ejede den i 123 Aar; N. Chr. Nielsen, som ejede den i sidste Halvdel af forrige Aarh., udvidede det dyrkede Areal betydeligt ved Opdyrkning og Mergling af Gaardens Hede; han lagde Grunden til en anset Stambesætning, som, efter at Sønnen, senere Branddirektør Jens Nielsen, i 1900 havde overtaget Gaarden, yderligere vandt Anseelse gennem hans fortsatte Arbejde med Besætningens Udvikling (Hannerup-Stammen); han solgte Gaarden i 1918 med ca. 215 ha for 280,000 Kr. til et Konsortium, hvorefter den kom til Grosserer L. Poulsen, Kbhvn., der ejede den til 1922, og Gaarden var nu en Del i Handelen. I 1924 købtes den af S. Andreasen, og senere ejedes den ½ Aars Tid af P. Momsen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1926. I 1931 er der frasolgt 52,8 ha, paa hvilket Areal der oprettedes 6 Statshusmandsbrug, hver paa 8,8 ha, og Gaarden fik derved sin nuværende Størrelse.

FLADSIGGAARD (Fladsøgaard), Kongens Thisted Sogn, Kongens Thisted-Binderup-Durup Komm., Gislum Hrd., Aalborg A., Ejer Chr. Nielsen-Bach, Postfb. og nærmeste St. Nørager, Afst. 7 km og ca. 21 km til Hobro.

Fladsiggaard, Matr.-Nr. 22a m. fl. af Kongens Thisted, ligger ca. 2 km Nord for Kongens Thisted, lidt Øst for Landevejen Hobro—Løgstør med Indkørsel fra denne. Den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Peder Aarup, der i 1859 solgte den til Jac. Nielsen Bach; han tilkøbte i 1891 en Nabogaard paa godt 65 ha, som han lagde sammen med Gaarden, der derved blev paa 146 ha med ca. 8¼ Td. Hrtk.; i 1903 afstod han denne til Sønnen Christen Nielsen Bach, som i 1933 atter har delt Gaarden, idet der er opført en ny Gaard, som ligger Vest for Landevejen; denne Gaard, der er kaldt Bispegaard og er overdraget til Sønnen N. Bach, har et Tilliggende af ialt 71,7 ha, deraf 60 Ager, 11 Eng og Mose og ca. 0,7 ha Have og Gaardsplads; Ejdkv. 50,000 Kr., Jordv. 24,700 Kr.

Før Delingen havde Fladsiggaard 146,7 ha, Hrtk. 8 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Ejdkv. 85,000 Kr. (90,000), Jordv. 52,700 Kr. (59,100), nu efter Delingen 75 ha, deraf 60 Ager, 14 Eng og Mose og 1 Have og Gaardsplads, Ejdkv. 49,000 Kr., Jordv. 28,000 Kr.

NØRAGERGAARD, Durup Sogn, Kongens Thisted-Binderup-Durup Komm., Gislum Hrd., Aalborg A., Ejerinde Enkefru Johanne Kjeldsen, f. Halse, Postfb. og nærmeste St. Nørager, Afst. 200 m og 13½ km til Hobro. Matr.-Nr. 1a m. fl. af Nøragergaard.

Nøragergaard der i Middelalderen hørte under Viborg Bispestol, kom ved Reformationen til Kronen, som efter i 1542 at have givet Jak. Jude Livsbrev paa Gaarden i 1547 forlenede den til Jens Mogensens Harbou og efter hans Død i 1549 gav Enken, Kirstine Juel, Brev paa Gaarden; i 1551 mageskiftede Kronen den til Hans Stygge, hvis Søn Niels Stygge senere øgede dens Tilliggende betydeligt; i 1604 solgte dennes Broder Mourids Stygge den til Cl. Maltesen Sehested, ved hvis Død i 1612 den overtoges af Enken, Anne Lykke, og senere af Sønnen, Greve Hannibal Sehested (Christian d. Fjerdes Svigersøn); han solgte den i 1640 med 44 Td. Hrtk. til Broderen Mogens Sehested, ved hvis Død hans 2 Døtre og Sønnen Axel S. arvede den I 1705 solgte sidstnævnte, som var blevet Eneer, Gaarden med 49 Td. Hrtk. og 258 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til A. E. v. Pentz; derefter ejedes den af Niels Arctander, Viborg, der øgede Godsset betydeligt. Ved hans Død i 1723 solgtes den Aaret efter ved Auktion med 49, 104 og 312 Td. Hrtk. for 11,000 Rd. i Kroner og 8600 Rd. Cour. til Major Iver N. Sehested; i 1730 overtoges den derefter ved Tvangsauktion for 10,000 Rd. Cour. af hans Kreditor, Prof. Edv. Londemann, som kort før sin Død i 1749 adledes under Navnet Rosencrone; i 1741 overdrog han Gaarden med 49, 124 og 316 Td. Hrtk. til Sønnen, senere Konferensrd. og Højesteretsassessor Hans Chr. Londemann. I 1800 solgte hans Broder, M. G. Greve Rosencrone, Nøragergaard med 49, 104 og 332 Td. Hrtk. og Testrupgaard med 12, 40 og 142 Td. Hrtk. for 100,000 Rd. til Kancellird. Chr. Tolstrup og Ejendomshandleren, Ritm. Joh. Conr. Schuchardt, af hvilke sidstnævnte, efter at der var frasolgt en Del Tiender og Fæstegods, i 1801 overtog Nøragergaard for 47,000 Rd. med 49, 72 og 124 Td. Hrtk.; han frasolgte derefter Resten af Tiender og Gods og efter at have faaet Bevilling til at udstykke Hovedgaarden tillige en

Parcel af denne paa 18½ Td. Hrtk. (senere kaldet Neder Nøragergaard) for 14,000 Rd. til Fæstebonde fra Nørlund J. Bisgaard, og i 1816 købte han for 22,000 Rbd. Navneværdi ogsaa Resten af Gaarden (Over Nøragergaard) med 8 Td. Hrtk. I 1839 overdrog Bisgaard Nøragergaard til Sønnen Fr. B., der i 1872 overdrog den med 21 Td. Hrtk. for 52,000 Rd. til Sønnen, Løjtn. R. Bisgaard; han solgte den i 1875 med 310 ha, deraf ca. 140 ha Hede, 20 Td. Hrtk. samt Besætn. og Invt. for 180,000 Kr. til T. Hjorth fra Thustrup, som i 1888 solgte den med Besætn. og Invt. for 150,000 Kr. til J. H. A. Kjeldsen; han solgte i 1912 Gaarden med 260 ha Ager, 11 Eng, ca. 16 Kær, 14 Skov og godt 13 ha Have, Park og Gaardsplads med 19¼ Td. Hrtk. for 210,000 Kr. til Redaktør S. S. Borresen (Sælgeren beholdt Hovedbygningen og ca. 55 ha), der tog fat paa Udstykningen af Gaarden. Ved denne oprettedes 2 Gaarde, hver paa ca. 55 ha, og endvidere er Nørager Stationsbygning opført paa Gaardens Jord, ligesom en Del mindre Ejendomme i Byens Udkant ejer smaa Arealer af Jorderne; en Del Jord medgik til Jernbanen, en Del købtes af omboende Naboer, derimod blev der ingen Statshusmandsbrug oprettet.

Hovedparcellen, som er paa ca. 80 ha med Haven, Parken og Skoven, ejedes tillige med Hovedbygningen af Sælgeren, Godsejer J. H. A. Kjeldsen, til hans Død i 1928, og den overtoges derefter af Enkefru Kjeldsen, den nuværende Ejerinde. Den teglhængte hvidpudsede Hovedbygning, hvis Mure menes at stamme fra Hannibal Sehested's Moder, Anne Lykke, der opførte en Hovedbygning, er senere ombygget ca. 1750; den bestaar af en Hovedlænge (over hvælvede Kældere) med pavillonagtige Endepartier; den ligger kønt ved den store Have og Park, omgivet af de gl. Voldgrave, som ogsaa omgav den gamle Avlsgaard, og som endnu til Dels er bevaret. Den nuværende Avlsgaard, der hører til Avlsbruget, danner en 3 længet Gaard Vest for Hovedbygningen; af Længerne er Kostalden opført i 1912, medens de 2 andre Længer, Hestestalden og Laden, laa nær ved Hovedbygningen i Forvejen; de gamle Avlsbygninger er nedrevet.

HESSEL, Lovns Sogn, Lovns-Alstrup Komm., Gislum Hrd., Hobro Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. J. Chr. Jensen, Postfb. og nærmeste St. Hvalpsund, Afst. 2 km, til Skive 25, til Viborg 40 og til Hobro 42 km, Tlf. Hvalpsund 21 (Forpagteren).

Matr.-Nr. 1a af Hessel, samlet Areal 178,7 ha, deraf 111 Ager, 36 Eng, 3,5 Krat og Plantage, 2,2 Have og Gaardsplads og 26 ha Græsningsjord, Hrtk. 11 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.; Ejdskv. 98,000 Kr. (104,000), Jordv. 77,600 Kr. (81,000); Bygn. er fors. i »Vermund« for 77,525 Kr., Løvsøret i samme Selskab for 90,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Hessel ligger med offentlig Vej 2 km Syd for Hvalpsund; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 18 ha Eng, som ligger 1½ km fra denne, er 33 ha Lermuld paa Lerunderlag, Resten Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag, dog er 16,5 ha ringere Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet med Hældning mod Vest, Kultur og Gødningskraft god, kun en ringe Del af Jorden er drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid, og 55 ha er nymerglet i 1920. Engen er Lavmose i den udtørrede Hole eller Lovns Sø, Plantagens Bevoksning Eg og Gran.

Jorden dyrkes siden 1. April 1931 af Forpagter Niels Buus, Forpagtningen er 8-aarig; Jorderne dyrkes i fri Drift med 9 Skifter. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 20 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

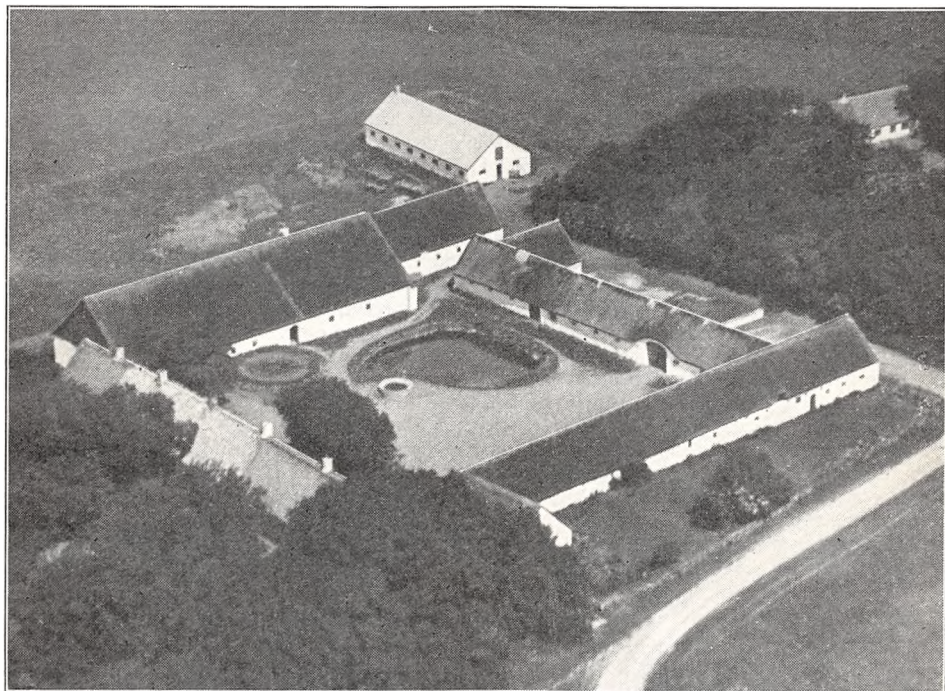
Kvægbesætningen, der bestaar af 46 Malkekøer, 2 Tyre og 80 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løvsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3100 kg aarlig, Mælken leveres til Hvalpsund Fællesmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 1 Føl af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer (Svineholdet har hidtil været mindre); Gaarden har Kort til 70 Svin aarlig. Der holdes 23 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Hessel har hvidpudsede, grundmurede ældre, men gode Bygninger, overvejende tækket med Straa. Hovedbygningen, af hvilken et mindre Parti af Vestsiden er af Bindingsværk, ligger mod Vest til den store gamle Have; den indeholder en stor Lejlighed. Af Avlsbygningerne rummer den sydlige Sidelænge Rum til Maskiner og Redskaber, Værelser til Folkene, Heste- og Kostald og i en lille Tilbygning mod Syd fra den vestlige Ende Tørvehus; den er sammenbygget i Vin-

kel med Længen mod Øst, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden; denne Længe, som rummer Kostald, er fra den nordlige Ende udvidet i en kort Sidelænge mod Øst; Laden, der ligger mod Nord, er fra den østlige Gavl forlænget med en Tilbygning, som rummer Kostald. Desuden Øst for Gaarden en teglhængt Forpagterbolig og Nord for en Svinestald, tækket med Pandeplader, i denne er der Jernbjælker og murede Hvælvinger. Der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert; fra Gaarden, som ligger højt og kønt, er der vid Udsigt over Risgaarde og Lovns Bredninger samt til Salling.

Hessel er en gammel Gaard, som allerede nævnes i 1391, da Vide Videsen pantsatte den for »Hungertrang« til Peder Andersen Munk, hvilket i 1396 fik kgl. Dom. Af senere Ejere nævnes Jens Terkelsen i 1411, Per Raa i 1470 og Niels Mortensen i 1532; senere ejedes Gaarden af Kronen, der i 1567 mageskiftede den til Jørgen Lykke; derefter ejedes den af Niels Skram til Urup, som døde i 1601, Chr. Lykke og Sønnen Iver Lykke. I 1647 ejedes den tillige med Bon-



Hessel.

derup (Lerkenfeld) af Valdemar Daa til Borreby (den bekendte Guldmager), den havde da 19 Td. Hrtk. og var ved Enevældens Indførelse i 1660 Ladegaard under Bonderup; fra ham blev den i 1670 for Gæld udlagt til Borgmester Chr. Spormann, som i 1688 solgte den til Karen Voss, Enke efter Peder Rosenstand. Ved hendes Død i 1708 solgte Arvingerne Gaarden til Anders Møllerup paa Vestervig for 48 Rd. pr. Td. Hrtk.; han solgte den i 1732 for 25½ Rd. pr. Td. Hrtk. til Broderen, Assessor Peder Møllerup, der var da ialt 51 Td. Hrtk. af alle Slags til Gaarden; han solgte den i 1734 ved Auktion for 2150 Rd. til Gehejmekonferensrd. Vincents Lerche, som lagde den ind under Lerkenfeld. Senere ejedes Hessel af Enkefru Lüttichau, efter hvem den i 1775 paa Auktion med 34 og 211 Td. Hrtk. Tiender og Gods købtes for 21,050 Rd. af Svigersønnen, Løjtn. Chr. Fr. Kaalund; fra ham kom den i 1797 for 32,500 Rd. til N. S. Würnfeldt, der i 1799 solgte den for 39,500 Rd. til Ejendomsspekulanten, Kbm.d. Niels Fr. Hillerup, som samme Aar fik Bevilling til at frasælge Godset, uden at Gaarden mistede sin Hovedgaardsfrihed; han solgte den i 1800 til et Konsortium for 40,100 Rd. og overtog den igen Aaret efter med Lovns og Alstrup Kirker for 16,000 Rd., efter at der var afhændet en Del Tiender og Fæstegods. Derefter solgtes Hessel til N. J. Agaard, der solgte den til Forvalter N. Rostrup, som frasolgte en Del Parceller; efter at Statsgældsdirektionen havde gjort Udlæg hos hans Enke for Skatterestancer under Landbrugskrisen, solgte denne i 1823 Hessel med 11 og 33 Td. Hrtk. m. m. for 3235 Rbd. Sølv til P. O. Holm og A. Christensen, som i 1829 solgte Gaarden for 5600 Rbd. Sedler til J. L. Elle; efter hans Død i 1863 overtoges den af Sønnen H. C. Elle, ved hvis Død i 1902 den overtoges af Frk. A. Elle og Svigersønnen J. Chr. Jensen, den nuværende Ejer.

GUNDERUPGAARD, Strandby Sogn, Strandby-Farsø Komm., Gislum Hrd., Aalborg A., Ejer Niels Tidemann, Postfb. og nærmeste St. Farsø, Afst. 10 km og godt 15 km til Løgstør. Matr.-Nr. 1a m. fl. af Gunderupgaard, Areal 38 ha.

Gunderupgaard var en gammel Hovedgaard, der allerede nævnes i Historien i 1443; den ejedes da af Ture Ranke, hvis Enke, Fru Anne, i 1470 gav Gods til Farsø Kirke; fra 1477 hørte den med dette under Vitskøl Kloster, hvorefter den ved Reformationen inddroges af Kronen; denne mageskiftede i 1573 Klosteret med Gods, derunder Gunderupgaard med 21 Td. Hrtk., til Rigsrd. Bjørn Andersen, hvis Svigersøn Godslev Budde til Rødslet gjorde Gunderupholm til en Herregaard. De senere Ejere var Gude Galde, dennes Enke Helvig Marsvin, Jomfru Rigborg Arenfeldt, som bragte den til sin Mand Axel Juul, og Sønnen Niels Juul; han mistede den i 1668 tillige med en Del mere Gods, idet hans Slægtning Axel Iversen Juul gjorde Indførsel hos ham for en Gæld af 11,135½ Rd.; denne solgte Gaarden i 1669 med 21 Td. Hrtk. og 166 Td. Hrtk. Bøndergods for 6524 Rd. til Assessor Peder Sørensen Hofman i Randers, hvis Broder Tøger Hofman i 1683 fik Bønderfæstegodsset bragt op til 200 Td. Hrtk. og derved Gaarden gjort komplet. Senere ejedes den af dennes Enke Karen de Hemmer, Svigersønnen Niels Poulsen, Kaptajn Jens de Poulson (senere til Børglum Kloster) og Thomas Lund; i 1758 solgte han den med ialt 345 Td. Hrtk. til Etatsrd. H. Chr. Rosencrone til Nøragergaard; dennes Broder Marcus Gerh. Greve Rosencrone solgte den derefter i 1794 med 31 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 24 Td. Tiendehrtk. og 260 Td. Hrtk. Bønderfæstegods m. m. for 34,000 Rd. til Iver Kjærulf. Efter hans Død i 1826 solgte Boet i 1832 Gaarden for 30,500 Rbd. Sølv til hans Svigersøn, senere Stænderdeputeret Fr. Vilh. Weinschenck, efter hvis Død i 1867 den overtoges af Sønnen Iver K. Weinschenck. Under Landbrugskrisen i 1880'erne blev den ved Auktion i 1885 tillige med Afbyggergaarden Stødesholm og Strandby Kirke overtaget for et Bud paa 50,000 Kr. af Landmandsbanken i København, der senere lod store Strækninger af Gaardens Hedearal Syd for denne beplante med Naaletræer; i 1907 solgte Banken Gaarden til Justitsrd. C. Ewald og Kreaturhandler A. Holst, som frasolgte en Del Jord, hvorefter de i 1912 solgte Gaarden med 265 ha, Invt., men uden Besætn. for 150,000 Kr. til P. Petersen, Christiansminde ved Grenaa. Den var nu en Del i Handelen under Verdenskrigen og ejedes af A. Cappel og I. C. Nielsen; i 1920 købtes den af P. M. Tofte, der udstykkede Gaarden; i 1924 og 1927 er der saaledes udstykket 14 Husmandsbrug ved Hjælp af Statslaan og ét uden Statslaan, hvert Brug paa ca. 7,7 ha; endvidere er der oprettet 4 større Brug, henholdsvis paa 22, 22, 12 og 11 ha; en Del Engarealer er solgt til omboende, og Skoven var allerede frasolgt paa et noget tidligere Tidspunkt. En tilbageværende Hovedparcel paa 38 ha Ager og Eng købtes derefter i 1932 af den nuværende Ejer. (Af Hovedbygningen er den vestlige Fløj nedrevet, og Avlsbygningerne er nedrevet og omdannet, saa de passer til Ejendommens Størrelse.) Gunderupholm laa kønt i det nordlige Skovbryn af Trend Skov mellem denne og Trend Aa.

GØTTRUPGAARD, Farsø Sogn, Strandby-Farsø Komm., Gislum Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer P. M. Hansen, Postfb. og nærmeste St. Farsø, Afst. 4½ km og 22 km til Løgstør, Tlf. Fredbjerg 1.

Matr.-Nr. 5a m. fl. af Gøttrup, samlet Areal 110,3 ha, deraf 71 Ager, 16,5 Eng, 20 Kær, 1,8 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 1 Skp. 0 Fdk. ¼ Alb.; Ejdskv. 77,000 Kr. (83,000), Jordv. 53,000 Kr. (54,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Delco-Light).

Gøttrupgaard ligger ca. 4½ km Nord for Farsø St. ved offentlig Vej mellem Fredbjerg og Støttrup; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Muldjord, dels paa Ler-, dels paa Sandunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1925—30. Engen er af noget uensartet Bonitet, dels Haardbundseng, dels Tørvejord, Skovens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; Forbruget af Kunstgødning har i de senere Aar været skiftende.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Lødrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Farsø Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 5 Plage og Føl af eget

Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 130 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 65 Svin aarlig. Der holdes 10 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Gøttrupgaard har gode, overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1907, ligger mod Nord til den gamle Have; den har høj Kælder, Tegltag og indeholder en stor god Beboelse. Af Avlsbygningerne, af hvilke de 2 Sidelænger er tækket med Pandeplader, rummer den vestlige fritliggende Sidelænge Værelser til Folkene, Hestestald, Vognport og Brændehus, den østlige, som har muret Trimpel og er sammenbygget i Vinkel med den sydlige Længe, Laden, Ko- og Svinestald (sidstnævnte ind mod Gaarden); Laden, der har høj Sokkel, er opført af Træ og tækket med Tagpap; i det sydøstlige Hjørne af Laden, hvor der er indrettet en Ungkvægstald, er Muren af Grundmur. Desuden Øst for Gaarden en Lade med støbt Sokkel og Straatag, som næsten gaar helt til Jorden, samt et Møddinghus af samme Byggemaade. I Ko- og Svinestald er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, en Vind- og Petroleumsmotor leverer Drivkraft til de faste Maskiner, og der hører 2 Huse til Ejendommen.

Gøttrupgaard er en Slægtsgaard, som købtes i 1843 af Peder Hansen, den var da betydelig mindre, men ved Tiløb af en Del Parceller er den bragt op til sin nuværende Størrelse; han overdrog den i 1873 til Sønnen Peder H. Hansen, der i 1904 overdrog den til Sønnen den nuværende Ejer.

HVANSTRUP, Farsø Sogn, Strandby-Farsø Komm., Gislum Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt., Løjtnant G. P. Wetche, Postfb. Aars, nærmeste St. Hornum, Afst. 6 km og 21 km til Løgstør, Tlf. Vester Hornum 1.

Matr.-Nr. 1 af Hvanstrup Hovedgaard, samlet Areal 209,5 ha, deraf 124,8 Ager, 50 Eng, 13,8 Skov, 16,5 Mose og 4,4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.; Ejdskv. 153,000 Kr. (220,000), Jordv. 110,200 Kr. (167,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 133,000 Kr., Løsporet i »Baltica« for 113,000 Kr. plus en Korttids-Forsikring paa 30,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Petroleumsmotor).

Hvanstrup ligger 6 km Sydvest for Hornum St. med Indkørsel fra Landevejen Nibe—Hvalpsund, Ejendommen ligger godt 1/2 km Vest for den nævnte Vej; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld (ret muldrig) paa lys Klæg. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes paa de lavere sidst opdyrkede Jorder (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid (først den gl. Agermark i 1840'erne og -50'erne og paa de opdyrkede noget lavere Jorder i 1850'erne og -60'erne) og nymerglet i Aarene 1926—32. Engen er Lavmose (sort Tørvejord), ret kalkholdig samt drænet og kultiveret. Skovens Bevoksning er Gran med lidt Løvtræ. Før Udstykningen i 1929 laa Gaardens Jorder som en Bakke, omgivet af den bugtede Trend Aa paa de 3 Sider med Fald mod denne og med en Bræmme af Eng mellem Agerjorden og Aaen; mod Syd grænsede Agermarken ligeledes til et lavere Parti med et mindre Vandløb mod Vest og Øst.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede og Rug, 2. Roer, 3. Byg, 4. Havre og Runkelroer, 5. Blandsæd, 6.—7. Kløver og Græs, 8. Grønjordshavre. Af Kunstg. anv. aarlig ca. 210 Sække Superf., 50 Kalig. og 60 Sække Kvælstofg.

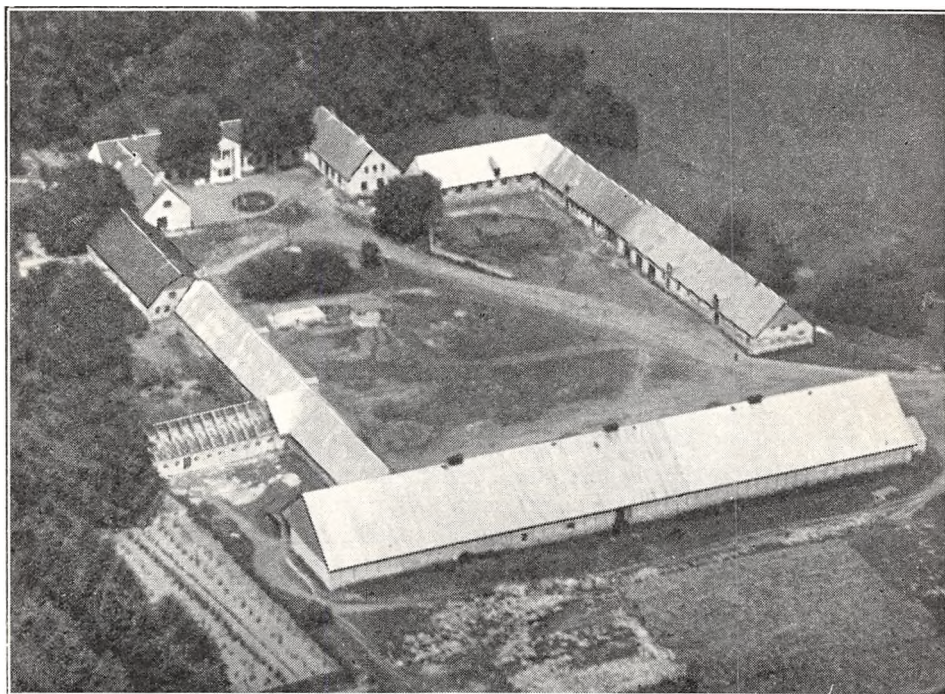
Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 4 Tyre og 75 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, krydset med hollandske Tyre, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørsen græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig med 125 kg Smør, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Ulstrup« ved Hornum St.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 3 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 12—14 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 210 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 140 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Hvanstrup har ældre gode Bygninger, overvejende opført af Grundmur. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gamle, kønne Have, bestaar af 3 teglhængte hvidpudsede Fløje,

som danner en aaben Gaard mod Syd mod Avlsbygningerne; Hoved- eller Midterfløjen, der er ombygget til Grundmur i 1840'erne, har gennemgaaende stor Frontspids, den vender mod Syd til Gaarden med en fremspringende rund Karnap; den vestlige Sidelænge indeholder Værelser, og den østlige, som er opført i 1884, rummer Økonomilejlighed. Der er indlagt Centralvarme i en Del af Hovedbygningen, som rummer en god stor Beboelse.

Af Avlslængerne er den nordlige Del af den vestlige Sidelænge den gamle Mejeribygning, der opførtes i 1847, omtrent samtidig med at Gaardens Drift lagdes om fra Studehold til Mejeridrift; denne, som nu er indrettet til Magasin m. m., er tækket med Tagpap; den øvrige Del af den vestlige Sidelænge rummer Kostald samt Kalvestald i en Sidelænge mod Vest (tidligere Faarestald); Kostalden, der er opført i 1876, er tækket med Pandeplader og sammenbygget i Vinkel med den sydlige Længe, Laden; denne, som opførtes i 1883 efter Arkitekt Knud Borings Jernbuesystem, er mod Syd opført dels af Kamp, dels af Egebindingværk og tækket



Hvanstrup.

med Pandeplader (mod Nord til Gaarden dog endnu med Tagpap); den østlige Sidelænge, der ligger frit, er overvejende opført i 1886, den er tækket med Pandeplader og rummer Hestestald, Mølleri, Vognport og Svinestald, sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Vest ind mod Gaarden. I Ko-, Heste- og en Del af Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk fra en artesisk Boring, udført i 1872, og der hører 3 Huse til Ejendommen.

Hvanstrup kan føres tilbage til 1345, da Peder Lauridsen (Panter) pantsatte 2 Gaarde i Hvanstrup til Gunde Jacobsen; i 1371 pantsattes de til Peder Nielsen; i 1408 overlod Gunde Jacobsens Arvtager deres Rettigheder til de 2 Gaarde til Dronning Margrete. I 1467 synes Gaarden at være kommet til Mikkel Lauridsen Saltensee, som da skødede den til Helligaands-Klostret i Aalborg; ved Mageskifte fra dette kom Hvanstrup i 1643 til Valdemar Lykke (der lod sin Fader Iver Lykke bo paa Gaarden); hans Søster Helveg bragte derefter Gaarden, som ved vor første Matrikel i 1664 havde 24 Td. Hrtk., til sin Mand Chr. Munk; han skødede den i 1683 til Chr. Mikkelsen, efter hvis Død i 1703 den arvedes af Sønnen Jens Christensen. I det 18de Aarh., da selve Gaarden havde omkring 16½ Td. Hrtk. foruden en noget vekslende Mængde Tiender og Bønderfæstegods, skiftede Gaarden Ejer 16 Gange; efter Christensens Død i 1716 solgte Enken, Helle D. Mortensdatter Schnell, den i 1717 med 25 Huse for 3950 Rd. til Forv. Anders Thembsen, derefter fulgte Mogens Brøndum fra 1719—31, Broderen Mads Brøndum, Chr. Meiling, Mathias Lasson til Bjørnsholm, Jacob, Joh. Colding, Majorinde A. C. Stattelønder, Andreas Fugl, Forp. Chr. Biering, der 1768 solgte den med 16½ og 127 Td. Hrtk. til Major Hans Vilh. Kaalund; derefter dennes Enke, Anne Elisabeth Lüttichau, som i 1781

solgte den for 11,000 Rd. til Kancelliassessor Nic. Mathias Høst; han overdrog den straks til sin Svigermoder Maren Andersdatter Quistgaard, der i 1783 for 8650 Rd. afstod den til sin Brodersøn Jens Quistgaard; han overdrog den i 1807 til sin Svigersøn, Kapt. B. Jelstrup, efter hvis Død Enken i 1827 solgte Gaarden for 12,000 Rbd. Sølv med 16½ Td. Hrtk. og 21 Td. Tiendehrtk. til Aalborg offentlige Stiftelsers Inspektør (Fæstegodset var da frasolgt); de solgte den i 1829 paa Auktion for 11,961 Rd. til to Handelsmænd A. Stenild fra Rugtved og Chr. Andersen Nørgaard, som fortrød Handelen, hvorfor de kort efter solgte Gaarden med Hornum og Ulstrup Kirker for 7961 Rbd. Sølv til Godsforv. Joh. Chr. Spliid. Trods den ringe Pris for Gaarden fortrød han ogsaa Handelen, men det lykkedes ham ikke at slippe af med Gaarden; han ombyggede senere Hovedbygningen og solgte i 1847 Hvanstrup for 46,000 Rd.. altsaa med ca. 38,000 Rbd. Fortjeneste, til Forp. Jak. Scavenius Ejlersen, Lykkesholm; i 1851 forpagtede han Gaarden ud paa 10 Aar til Forp. A. G. P. Wetche, Marselisborg, der i Henhold til Forpagtningskontrakten opdyrkede ca. 110 ha Hede og Kær ved Hjælp af Mergling; efter Forpagningstidens Udløb købte Wetche derefter Gaarden for 66,000 Rd. samt en aarlig Livrente paa 700 Rd. til Ejlersen og hans Hustru; fra 1866 forpagtede Wetche ligeledes Gaarden ud for et Tidsrum af 10 Aar med Forpligtelse for Forpagteren til at dræne den nyopdyrkede Jord. I 1876 overtog Ejeren atter Gaardens Drift (se under Bygningerne), og i 1891 afstod han den derefter for 150,000 Kr. til sin Søn, Løjtnant P. A. Wetche, som havde bestyret Gaarden siden 1883. I 1929 fraskiltes Sparregaard, og i 1930 afstod P. A. Wetche derefter Hvanstrup til sin Søn, den nuværende Ejer, der i 1930 afhændede Sparregaard (se denne) til sin Broder.

SPARREGAARD, Farsø Sogn, Strandby-Farsø Komm., Gislum Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt., Løjtn. E. G. P. Wetche, Postfb. Aars, nærmeste St. Hornum, Afst. ca. 6 km og 20 km til Løgstør, Tlf. Vester Hornum 30.

Matr.-Nr. 2 af Hvanstrup Hovedgaard, samlet Areal 93 ha, deraf 76 Ager, 13,8 Eng, 2,2 Skov og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 4 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 70,000 Kr. (77,000), Jordv. 43,000 Kr. (45,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 56,900 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Sparregaard ligger 5 km Sydvest for Hornum St., Øst for Landevejen Nibe—Hvalpsund, hvorfra der er Indkørsel til Ejendommen; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar overvejende af god dyb Muldjord paa sandblandet Lerunderlag, dog er 16 ha lav, men skarpmuldet Jord. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1926—32. Engen er drænet og kultiveret Lavmose, Skovens Bevoksning Bøg og Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Hvede og Rug, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer og Kartoffler, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 15 Kalig. og 25 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 35 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 121 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Ulstrup« pr. Hornum.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 3 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 70 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Sparregaard har grundmurede ny, gode Bygninger, opført i 1929. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den nyanlagte Have, har høj Kælder, Frontspids mod Syd til Gaarden og Tegltag; den rummer en stor køn Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af de 3 Avlslænger, som er tækket med Pandeplader, er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den vestlige Sidelænge; denne, der ligger frit, har Trætrimpel. I de 2 andre, som er sammenbygget i Vinkel, er der Ko- og Svinestald i den østlige Sidelænge (Kostalden ind mod Gaarden) og Lade i Længen mod Syd; mod Syd har denne høj støbt Sokkel samt Væg af Pandeplader. I Staldene er der ildfast Loft af Lægter, dækket med Ler, Gaarden har eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, og der benyttes en Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner.

Sparregaard er oprettet i 1929, udstykket fra Hvanstrup af Ejeren, Løjtnant G. P. Wetche, der i 1930 solgte den til sin Broder, den nuværende Ejer.



AARS HERRED

HAVERSLEVGAARD, Haverslev By og Sogn, Brorstrup-Haverslev Komm., Aars Hrd., Hobro Retskr., Aalborg A., Ejer Jørgen Christensen, Postfb. og nærmeste St. Arden, Afst. 12 km og 21 km til Hobro, Tlf. Haverslev 27.

Matr.-Nr. 4a m. fl. af Haverslev og 6ai m. fl. af Lille Binderup, samlet Areal 120,8 ha, deraf 82,2 Ager, 33,1 Eng, 1,5 Plantage, 0,5 Mose, 2,5 Have og Gaardsplads og 1 ha Veje m. m., Hrtk. 8 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 79,000 Kr. (86,000), Jordv. 54,800 Kr. (60,000); Bygn. er fors. i Himmerlands Brandf. for 59,950 Kr.; Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Haverslevgaard ligger tæt Nordvest for Haverslev By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er noget uensartede, dels Lermuld, dels Sandmuld paa Ler- og sandblandet Lerunderlag. Terrænet er ret jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er for største Delen drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er kalket i de senere Aar. Engen er Muldjord (drænet og kultiveret) paa Ler- og Mergelunderlag, Plantagens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 54 Malkekøer, 2 Tyre og 85 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og enkelte Køer, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Haverslev Fællesmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 2—3 Føl aarlig. Der er hidtil leveret ca. 160 Slagterisvin om Aaret (Pattegrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 95 Svin aarlig. Gaarden har Avlscenter for Faar af Oxforddown-Race; Besætningen er for Øjeblikket 6 Moderfaar; Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Haverslevgaard har ældre, men gode Bygninger, overvejende opført af Grundmur. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den store gamle Have, har Veranda til denne, Frontspids mod Nord til Gaarden og Tag af Cementsten; den rummer en stor Bolig. Af Avlsbygningerne er den vestlige fritliggende Sidelænge tækket med Straa, den rummer Værelser til Folkene, Heste- og Svinestald, sidstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Vest; af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er den østlige Sidelænge, som rummer Ko- og Svinestald, opført af Kamp og tækket med Pandeplader og Tagpap; Længen mod Nord, Laden, er opført af Bindingsværk og tækket med Pandeplader. Desuden Øst for Gaarden en Bygning, tækket med Tagpap, den rummer Redskaber og Maskiner samt Hønsehus, og Vest for Gaarden et Brændehus.

Haverslevgaard er dannet ved Sammenlægning af 4 Bøndergaarde, vistnok af Godsinspektør P. N. Kiærulf i første Halvdel af forrige Aarh.; efter hans Død i 1846 købte Thyge Færch den ca. 1853 for 20,000 Rd.; han solgte den i 1857 med ca. 72 ha Ager, 66 ha Eng, Besætn. og Invt. for 37,000 Rd. til Forp. N. C. Secher, Torstedlund; efter hans Død i 1858 overtoges den af Enken, G. C. I. Brandt, som i 1863 mageskiftede den, vurderet til 37,000 Rd., med Besætn. og Invt. til Kbmd. I. H. Agerup for en Ejendom i Aarhus; han solgte den i 1865 med 12 Td. Hrtk. for 45,000 Rd. til J. M. Svanholm, senere Fredenslund, der i 1876 solgte den med 16 Td. Hrtk. for 154,000 Kr. til Godsejer J. Kjellerup til Visborggaard; efter hans Død i 1891 overtoges den af Enken, Etatsraadinde Kjellerup, som solgte den i 1903 med 187 ha, godt 16 Td. Hrtk., til Forp. Jens Heilskov; han udstykkede kort efter 8 Husmandsbrug med fra 5,5 til 6,5 ha, et enkelt paa 8,5 ha, og solgte derefter Gaarden i 1910 for 100,000 Kr. til Mejeriejer Dejgaard i Aalborg, der agtede at udstykke Gaarden; han solgte den i 1912

for 125,000 Kr. til J. P. Nielsen til Vaar og samme Aar frasolgte ca. 13 ha som Tillægsparceller til de allerede bestaaende Brug; den nuværende Ejer købte derefter Gaarden i 1913.

BRORSTRUPGAARD, Brorstrup By, Brorstrup-Haverslev Komm., Aars Hrd., Aalborg A., Ejer J. Knudsen, Postfb. Arden, nærmeste St. Nørager, Afst. 8 km og godt 20 km til Hobro. Matr.-Nr. 3a m. fl. af Brorstrup.

Brorstrupgaard er dannet ca. 1843 af P. Ryge ved Sammenlægning af 3 Bøndergaarde; han solgte i 1856 Ejendommen med 15 Td. Hrtk. for 32,000 Rd. til P. Toft, efter hvem den senere overtoges af Landmandsbanken i Kbhvn.; i 1890 solgte denne den til P. Krog-Meyer, som ejede den i en Aarrække, Gaarden var da paa 220 ha. Senere blev den købt af Dyrnlæge L. Toft, Thisted, der i 1920—23 sammen med Niels Mogensen udstykkede Gaarden. Ved Udstykningen blev der foruden Hovedparcellen, som er paa ca. 25 ha, og som i 1923 solgtes til den nuværende Ejer, oprettet en Ejendom paa 14 ha og 7 Statshusmandsbrug med fra 8,3—8,8 ha, 2 Huse paa 12 og 8,3 ha uden Statslaan, medens Resten af Jorden solgtes til omboende.

Gaardens Bygninger staar endnu, dog er der nedrevet Dele af Avlsbygningerne, foruden at Resten er omdannet, saaledes at disse passer bedre til den nuværende Ejendom.

KRAGELUND, Haverslev Sogn, Brorstrup-Haverslev Komm., Aars Hrd., Aalborg A., Ejer Chr. Dalum, Postfb. og nærmeste St. Arden, Afst. 12 km og 21 km til Hobro.

Kragelund, der ligger ved Sognevejen mellem Haverslev og Torstedlund, var tidligere Forpagtergaard under Nørlund og havde Ejer fælles med denne (se Nørlund). Kragelund havde da et Tilliggende af ca. 175 ha med godt 12 Td. Hrtk. I 1912 solgte Kommandør H. E. Bluhme Nørlund med Kragelund m. m. til Etatsrd. J. M. C. Ankerstjerne, Randers, efter hvis Død hans Dødsbo i 1913 solgte Gaarden til Landbrugsk. J. Jespersen; han solgte samme Aar Kragelund til Jacob Kjeldsen, som frasolgte en Del Engparceller. Gaarden skiftede nu Ejer gentagne Gange, til den nuværende Ejer købte den i 1919 med 114,5 ha; i 1924 udstykkede han 63 ha, paa hvilket Areal der oprettedes 12 Statshusmandsbrug og ét Brug uden Statslaan, de 10 Huse med et Areal paa 4—6 ha og de 3 Huse med fra 3,5—4 ha; den tilbageværende Hovedparcel fik derved sit nuværende Areal, 51,5 ha.

SMORUPGAARD, Smorup By, Brorstrup Sogn, Brorstrup-Haverslev Komm., Aars Hrd., Aalborg A., Ejer A. Andersen Wiborg, Postfb. Arden, nærmeste St. Aars, Afst. 8½ km og ca. 23 km til Hobro. Matr.-Nr. 1a m. fl. af Smorup, Areal 33 ha.

Smorupgaard var Præstegaard til 1874, da Viborg Stiftsøvrighed solgte den med 444 ha, 16 Td. Hrtk., ved Auktion for 120,200 Kr. til Kaptajn H. E. Bluhme, Nørlund; i 1910 solgte han den efter Avlsbygningernes Brand med samme Areal til Husmændenes Udstykningsforening for Aalborg Amt, der i 1911—12 foretog en Udstykning af Gaarden; ved denne oprettedes der en Hovedparcel paa 33 ha samt 3 mindre Gaarde paa henholdsvis 12, 16 og 11 ha, endvidere 25 Husmandsbrug (enkelte med Statslaan) paa 6,6—8,8 og 10 ha. Den tilbageværende Jord, ca. 110 ha, solgtes derefter samlet til én Mand, som oprettede 2 Gaarde, én paa ca. 40 og én paa 22 ha, medens den resterende Jord ligger hen som Indhegninger.

I 1914 købte den nuværende Ejer Hovedparcellen paa de 33 ha, og senere er den gamle Hovedbygning brændt og en ny opført; der ligger nu en ny grundmuret Gaard paa Stedet.

VEJRHØJGAARD, Brorstrup Sogn, Brorstrup-Haverslev Komm., Aars Hrd., Aalborg A., Postfb. Arden, nærmeste St. Nørager, Afst. ca. 8 km og 14 km til Hobro. Matr.-Nr. 1 m. fl. af Vejrhøj.

Vejrhøjgaard er dannet i 1862 af P. Toft ved Sammenlægning af 3 Bøndergaarde; han solgte den i 1875 til Valdemar Hansen, der i 1884 solgte den til P. Jul. Rohde, Gaarden var da paa 135 ha med godt 7½ Td. Hrtk.; han solgte den i 1911, og i de følgende Aar blev der nu frasolgt ca. 19 ha fra Gaarden. I 1925 købtes den af J. E. Boas, den var da paa 116 ha med godt 7 Td. Hrtk., og den blev derefter, efter at han havde solgt Gaarden, udstykket i 1930. Ved Udstykningen blev der foruden en Hovedparcel paa 10 ha oprettet 10 Statshusmands-

brug, deraf ét paa 16 ha, 2 paa 13,3, ét paa 10 og 6 paa 7,7 ha, og desuden solgtes der nogle Smaaparcer til Naboer. Af Bygningerne benyttes Hovedbygningen til Beboelse og Lade til Hovedparcellen, medens Avlsbygningerne til Dels er nedrevet.

NØRLUND, Ravnkilde Sogn og Komm., Aars Hrd., Hobro Retskr., Aalborg A., Ejer Godsejer G. A. Horneman, Postfb. og nærmeste St. Arden, Afst. 9 km og godt 19 km til Hobro, Tlf. Haverslev 7 (Ejeren) og Rold 9 (Godskontor og Savværk).

Matr.-Nr. 1a af Nørlund (Gaarden), 1g m. fl. af Nørlund, 7b m. fl. af Skaarup, 1h af Torstedlund og 1 m. fl. af Ersted (Skoven), samlet Areal 1499 ha, deraf 69 Ager, 55 Eng, 1367 Skov og 8 Have og Gaardsplads, Hrtk. 11 Td. 5 Skp. 1 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. (Gaarden), 4 Td. 1 Skp. 2 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. Ager og Engs Hrtk. og 11 Td. 6 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Skovskylshrtk. (Skoven); Ejdskv. 171,200 Kr. (195,000) (Gaarden) og 500,000 Kr. (520,000) (Skov og Savværk), Jordv. 65,900 Kr. (77,800) (Gaarden) og 269,000 Kr. (264,000) (Skov og Savværk); Gaardens Bygn. er fors. for 465,000 Kr. og Savværket samt Skovens Bygn. for 150,000 Kr., alt i Landbygn. Brandf., Løvsøret er fors. i Forbindelse med Torstedlund (se denne); Lys og Kraft fra Østhimmerlands Elektricitetsforsyning.

Nørlund ligger 9 km Vest for Arden St. ved Vejen fra Rold til Haverslev; Agermarken, der er samlet ved Gaarden, bestaar af mild Lermuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, men merglet. Engen, som delvis er drænet, bestaar af humusblandet Jord (god Græs jord). Af Skoven er 452 ha bevokset med Bøg, 690 med Naaletræ, 55 med blandet Løvtræ, 5 med Eg, 110 ha er Skov-Enge og -Moser, 11 ha Tjenestejord, og Resten — 44 ha — Veje m. m.; tilsynsførende med Skoven er Skovrider Fl. Junker, Køge.

Gaardens Avlsbrug er bortforpagtet til Forpagter P. Gram Sørensen, Torstedlund, som driver det ved Bestyrer N. Jensen; Forpagtningen omfatter de 69 ha Ager og 69 ha Eng, hvoraf de 14 ha er vurderet sammen med Skoven; Jorden dyrkes i fri Drift, for en Del i Forbindelse med Torstedlund, der er saaledes ingen Malkekøer paa Nørlund. Der avles en Del Frø. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 125 Sække Superf., 75 Kalig. og 100 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen bestaar af 80 Stkr. Ungkreaturer af blandet Race. Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 5 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 2 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 40 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

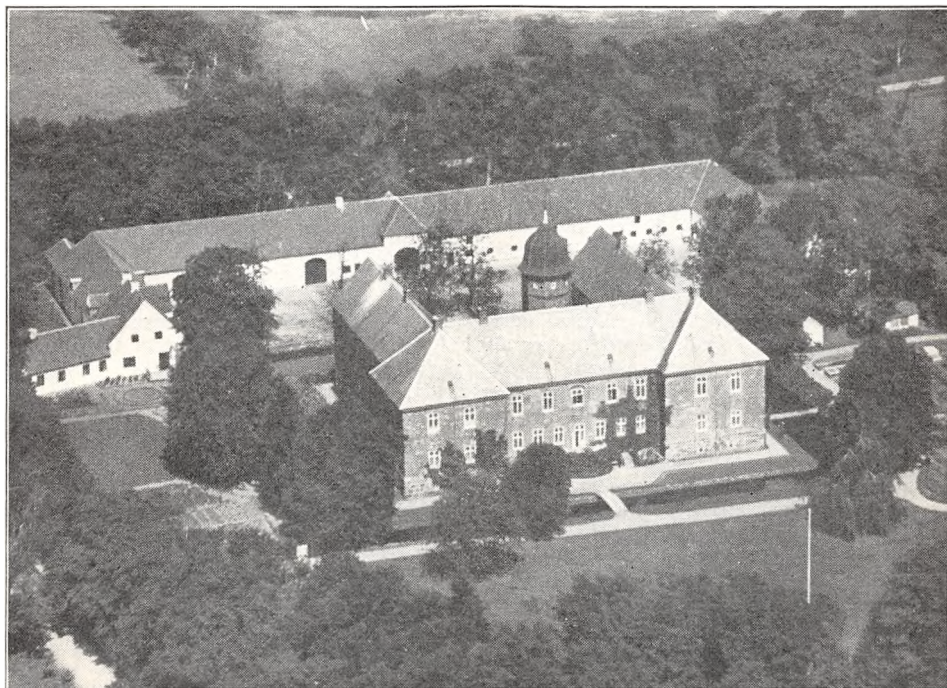
Nørlund Hovedbygning (Slot), der ligger mod Syd til den store Have og Park, er bygget paa et firkantet Voldsted, omgivet af vandfyldte Grave; den er opført i Aarene 1581—97 og bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, en Hovedfløj mod Syd og 2 Sidefløje, som omslutter en Borggaard, aaben mod Nord; den er opført af Munkesten i 2 Etager over hvalvede Kældere paa en Sokkel af Granitkvadre, Hovedfløjen og den vestlige Sidefløj tækket med Skifer, medens den østlige Sidefløj, der rummer Økonomi, er tækket med Tegl. Hoved- eller Midterfløjens Endepartier fremtræder som Pavilloner, der springer noget frem baade i Forhold til Midterpartiet og til de 2 Sidefløje; disse har vistnok tidligere været en Etage højere og da haft en taarnagtig Karakter; paa Hovedfløjen er Murfladen mellem de 2 Etager brudt og pyntet med en Buefrise og inde i Borggaarden foran paa den nordlige Side af Hovedfløjen et højt slankt ottekantet Taarn, opført i 1855; her stod tidligere et rundt Taarn, ligesom Hovedfløjen til Gaardsiden vistnok tidligere har været prydet med et Sandstensgalleri. En Portbygning i 2 Etager mod Nord med Indkørselsportal er forsvundet, den var ved Spærremure forbundet med de 2 Sidefløje. Hovedbygningen, som har Lynafleder, rummer en herskabelig Beboelse i Hovedfløjen med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsbygningerne, der ligger Nord for Hovedbygningen, mellem denne og Sognevejen, er opført af Grundmur med muret Trimpel og Tegtag; de danner en trelænget Gaard, aaben mod Syd mod Hovedbygningen; gennem den lange Fløj mod Nord, som er parallel med Sognevejen, er der Indkørselsport til Gaarden; i Afsnittet Øst for Porten er der indrettet Kostald og Vest for Lade, i hvilken der tillige ind mod Gaarden ved Porten er indrettet Værelser til Folkene.

Den østlige Sidelænge rummer Hestestald og Garage, og fra sidstnævnte udgaar en Sidelænge mod Øst, en Svinestald, tækket med Pandeplader; den vestlige Sidelænge, gennem hvilken der ligeledes er Indkørselsport, rummer Maskiner og Redskaber Nord for denne og Syd for en Bestyrerbolig, der er udvidet i en Sidelænge mod Vest, denne indeholder en god Beboelse med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, og foruden Gartner- og Kusekebolig hører der 2 Huse med 4 Lejligheder til Ejendommen.

Til Skoven hører foruden Dampsavværk med Savværks- og Godskontor Jagthuset Conradsminde med 2 Boliger (et tidligere Glasværk, se Nørlunds Historie) og 3 Skovfogedsteder; Godset, hvis samlede Areal er 1830 ha, omfatter foruden Nørlund med Skoven tillige Hovedgaarden Torstedlund (se denne) samt 17 Huse og mindre Ejendomme med og uden Jord.

Nørlund skal oprindelig være bygget som en Røverborg ifl. et Tingvidnesbyrd af 1484,



Nørlund.

som er fundet i Godsarkivet, og da det var de vejfarende og Købmændene i Aalborg og Randers, det gik ud over, lod Dronning Margrete Borgen indtage og ødelægge ligesom flere andre Borge omkring i Landet (mulig Egholm ved Skørping og Korup mellem Hadsund og Terndrup).

Gaardens først kendte Ejer er Palle Jensen (Munk), Sønsøn af Valdemar Atterdags Marsk af samme Navn; han laa i Strid med Naboen (Slægten) Viffert paa Torstedlund (se denne) om Skellet mellem de 2 Godser, en Strid, der fortsatte under senere Ejere; efter hans Død ca. 1460 arvedes Gaarden af Sønnen, Rigsrd. Ludv. Munk (kaldet Marsk), der døde uden at efterlade Børn, og Nørlund arvedes da af Søstersønnen Joh. Bjørnsen, som ca. 1515 solgte den til Lensmanden paa Aalborghus Slot Peder Lykke til Havnø og Demstrup; han døde i 1535, Aaret efter at Nørlund var afbrændt i Grevens Fejde 1534 (hvor det gl. Nørlund har ligget vides ikke), og Nørlund arvedes nu af hans 2 Døtre Anne Lykke, gift med Anders Bille til Søholm, og Kirsten Lykke, gift med Ludv. Munk til Palsgaard, der døde i 1537, og 2. Gang med Christoffer Urne, Rygaard (en Søstersøn af den tidligere Roskilde-Bisp Joachim Rønnow), som udkøbte sin Svoger. Efter hans Død i 1565 og Enkens Død ca. 1570 overtoges Gaarden af Ludv. Munk, Nørlunds Bygherre, en Søn af Kirsten Lykkes første Ægteskab, og hvis Hustru var den bekendte Ellen Marsvin (deres Datter, den bekendte Kirsten Munk, Christian d. Fjerdes 2. Dronning, fødtes paa Nørlund i 1598). Efter Ludv. Munks Død i 1602 overtoges Nørlund af den energiske Hustru, der overlevede sin Mand i 42 Aar; hun solgte den ca. 1614 til sin Søster Helvig Marsvins Mand, den norske Adelsmand Gude Galde, efter hvis Død i 1626 den overtoges af Hustruen. Med Datteren Anna kom en Arvepart af Gaarden til hendes Mand Verner

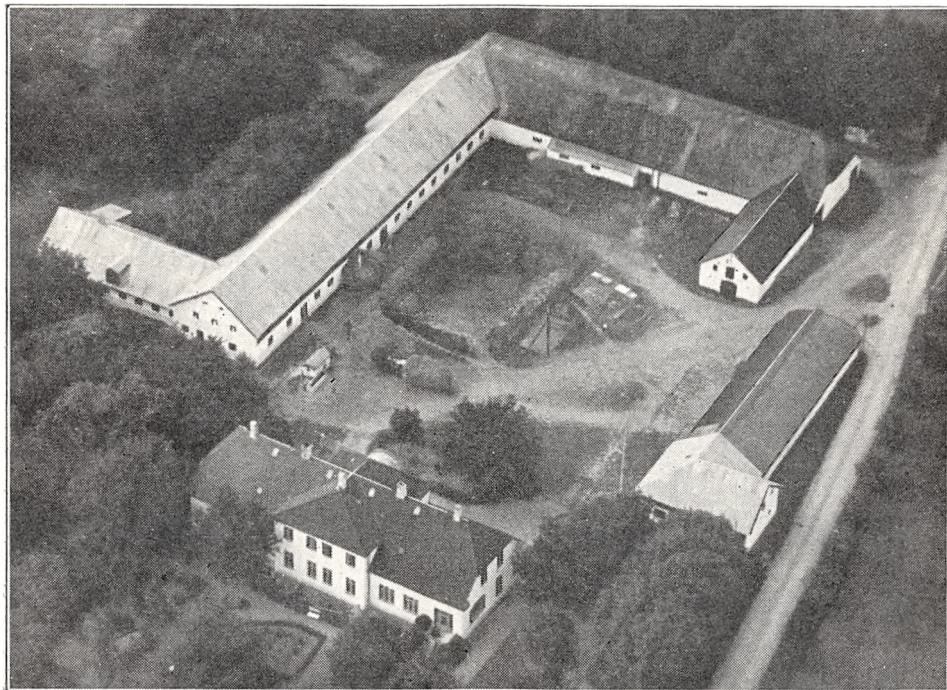
Parsberg, Vraa, som efterhaanden udkøbte sine Svigerinder af Gaarden; under ham led Nør-lund meget i Svenskekrigen, men navnlig under de polske Hjelpetropper, der skal have røvet Gaardens Kobbortage; han udvidede Godset (i 1683 havde Gaarden 48 Td. Hrtk., 63 Td. Tiendehrtk. og 412 Td. Hrtk. Bønderfæstegods). Efter hans Død arvedes den af Sønnen Gude Parsberg og efter ham i 1692 af Enken, Karen Kjeldsdatter Krag, der i 1702 ægtede Admiral Knud Reetz; han øgede Gaarden med Tiender, og efter hans Død i 1734 og Hustruens Død i 1737 solgtes Nørlund samme Aar paa Auktion med 43, 74 og 335 Td. Hrtk. for 15,700 Rd. til Told- og Postforv. i Christianssand Michael Riis; i 1739 druknede han paa en Rejse til Norge, og Enken solgte da i 1741 Nørlund ved Auktion for 21,000 Rd. til Kirsten P. Læssø, Enke efter Kbmd. i Aarhus Marcus Mørch; hun overdrog den i 1746 til Sønnen Jørg. Mørch, efter hvis Død i 1758 den overtoges af Enken, Margr. Grotum Bergh, som i 1778 solgte den med 43, 74 og 407 Td. Hrtk. for 43,000 Rd. til Kmhr. Iver Rosenkrantz-Levetzau til Stamhuset Store Restrup, der var gaet i Arv til ham efter dettes Grundlægger; i 1779 fik han Bevilling til at indlemme Nørlund i dette. Efter ham, der var barnløs, arvedes Stamhuset af Gehejmerd. Siegfried Victor Raben-Levetzau, en Sønnesøn af Erektors Søster, som udskiftede Nørhlunds Bøndergods af Fællesskabet; Stamhuset, der var oprettet i 1756, og til hvilket for-uden St. Restrup tillige hørte Nabogodserne Torstedlund og Albæk m. fl., nedlagde han i 1811 ifl. kgl. Bevilling; det substitueredes med en Fideikommis-Kapital, og samme Aar solgte han Stamhusets Gaarde og Gods for 300,000 Rd. til sin Brodersøn Frederik Sophus Raben, der i 1812 solgte Nørlund, Torstedlund og Albæk til J. M. Neergaard til Høstemark og Etatsrd. Peter Johansen de Neergaard til Gunderslevholm m. fl.; samme Aar solgte de Nørlund med 43, 74 og 370 Td. Hrtk. samt Torstedlund og Albæk til Malte Ulrik Friis, efter hvis Død i 1814 Gaardene overtoges af Enken Mariane, f. Wiborg (se under Torstedlund). I disse økonomisk vanskelige Aar havde en Del af Fæstebønderne købt deres Gaarde til Selveje, men da Bønderne blev ude af Stand til at kunne svare deres Forpligtelser, endte det med, at de blev Fæstere igen, og at det Neergaard'ske Bo atter maatte overtage de 4 Hovedgaarde; fra Boet blev disse i 1824 under Landbrugskrisen udlagt til Fr. S. Rabens Arvinger. Disse afhændede i 1826 ved Auktion Nørlund, Torstedlund og Albæk til Carl de Neergaard (en Søn af Peder Johansen de Neergaard) for henholdsvis 14,200, 12,050 og 7050 Rbd. Sølv samt et næsten lige saa stort Beløb i Skatterestancer, ialt ca. 60,000 Rbd., og siden har Nørlund og Torstedlund haft fælles Ejere. I 1830 solgte Carl de Neergaard de 3 Gaarde for 80,000 Rd. til tidligere Forp. paa Gunderslevholm, senere Krigsrd., Hippologen Rasm. Conradsen, som oprettede et Stutteri paa Nørlund og i 1834 anlagde Glasværket »Conradsminde« i Skoven (dette, der nedlagdes i 1860'erne og flyttedes til Aalborg, er nu Jagthus, se foran). Efter hans Død i 1837 overtoges Gaardene for Prioriteterne af Bestyrelsen for den alm. Enkekasse, som i 1839 solgte Nørlund og Torstedlund med ca. 350 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 168,000 Rd. (altsaa mere end det dobbelte af den Sum, Conradsen havde givet for alle 3 Gaarde 9 Aar tidligere) til senere Kmhr. August Theodor Schütte til Bygholm. Han afhændede det meste af Fæstegodset og forbedrede Godserne meget; han nedbrød det faldefærdige runde Taarn og opførte det nuværende otte-kantede; i 1857 solgte han Nørlund og Torstedlund (Albæk var frasolgt i 1840) med ca. 70 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 625,000 Rd. til Kmhr. S. Mylius til Mylenberg, men i 1861 maatte han igen overtage de 2 Godser; han overdrog dem derefter i 1866 med ialt 157 Td. Hrtk., deraf henholdsvis 39½ og 34 Td. Bønderfæstegods, og 12 Td. Hrtk. Skovskylde, de 5 Kirker i Ravnskilde, Brorstrup, Haverslev, Sønderup og Giver, en Del Tiender samt det mægtige Skovareal for 360,700 Rd. til sin Svigersøn, senere Kommandør, Folketingsmand Hans Emil Bluhme (Søn af Konsejlspræsident C. A. Bluhme). I 1912 solgte han Godserne med 91 Td. Hrtk. for 1,150,000 Kr. til Etatsrd. Joh. M. C. Ankerstjerne i Randers, efter hvis Død i 1913 Dødsboet solgte dem, efter Meddelelser i Pressen for 1 Mill. Kr., til Ejendomshandler, Landbrugsk. J. Jespersen m. fl., der solgte Nørlund Ladegaard for 200,000 Kr. til H. P. Nielsen; senere solgte de Gaarden tillige med Kragelund til Aalborg Amts Udstykningsforening, som udstykkede Gaarden i 1915 (se Nørlund Ladegaard); de solgte dernæst Nørlund, Torstedlund og Conradsminde for ca. 850,000 Kr. til Grosserer A. S. Blom og Direktørerne Chr. Rømer og G. A. Horneman; disse underkastede Hovedbygningen en Restaurering, hvorefter sidst-nævnte i 1929 udkøbte de andre og derved blev Eneejere.

NØRLUND LADEGAARD, Ravnskilde Sogn og Komm., Aars Hrd., Aalborg A., Ejere Jens Bech, Postfb. og nærmeste St. Arden, Afst. ca. 10 km og ca. 20 km til Hobro.

Nørlund Ladegaard, der ligger ved Sognevejen fra Haverslev til Arden St. ca. 1 km Vest for Nørlund, til hvilket Gods den var Avlsgaard, var tidligere paa henvend 300 ha med ca. 27 Td. Hrtk. (se Nørlund). I 1912 solgte Kommandør H. E. Bluhme Nørlund Gods til Etatsrd. J. M. C. Ankerstjerne, Randers, efter hvis Død i 1913 hans Dødsbo samme Aar solgte dette til Landbrugsk. J. Jespersen m. fl.; de solgte Nørlund Ladegaard til Aalborg Amts Udstyknings-

forening, som udstykkede Jorden i 1915. Ved Udstykningen, ved hvilken der blev en Hovedparcel tilbage paa ca. 27 ha, som nu ejes af Jens Bech, oprettedes der 32 Husmandsbrug, hver med 7,5—8 ha (uden Statslaan) og enkelte paa ca. 6 ha med Statslaan; desuden medgik der en Del af Jorden til Vejanlæg, Vandværk, Købmandshandel samt en Skole (opført i 1917) m. m., hvorved den tidligere Ladegaard nu danner Byen »Ladelund«.

POULHOLM, Blære Sogn, Blære-Ejdrup Komm., Aars Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Aars), Aalborg A., Ejer Prpt. O. F. Spliid, Postfb. og nærmeste St. Blære, Afst. 400 m og 18 km til Nibe, Tlf. Blære 1.



Poulholm.

Matr.-Nr. 9a m. fl. af Blære og 1a m. fl. af Troelstrup, samlet Areal 197,5 ha, deraf 78 Ager, 16,5 Eng, 35 Skov, 62 Hede, 1,5 Have og Gaardsplads og 4,5 ha andre Arealer, Hrtk. 11 Td. 4 Skp. 1 Fdk. 0 Alb.; Ejdskv. 88,200 Kr. (93,800), Jordv. 56,700 Kr. (56,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 96,000 Kr., Løspøret i Aalborg-Hjørning A. Brandf. for 98,500 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. (Vandturbin).

Poulholm ligger 400 m Syd for Blære St.; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger 1 km, og Heden, som ligger 3 km fra denne, er 55,5 ha god dyb Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag og 22,5 ha lav Jord fra Lertil Sandmuld og paa meget forskelligt Underlag. Agermarken er ret jævn, Kultur og Gødningskraft god, den lave Jord er drænet (Jorden i øvrigt sund), der er merglet fra ældre Tid og i 1928—34 nymerglet fra eget Mergelleje. Engen er humusblandet Jord, drænet og kultiveret. Skovens Bevoksning er overvejende Naaletræ, dog er 5 ha bevokset med Birk og Eg.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift med Avl af lidt Frø af Rajgræs samt af Kartofler til Spritfabrikerne: 1. Hvede, 2. Kaalroer, 3. Byg, 4. Havre, 5. Roer

og Kartofler, 6. Byg, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 90 Sække Superf., 30 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 40 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3100 kg aarlig, der malkes med Maskine (Alfa-Laval), og Mælken leveres til Blære Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 8 Plage og Føl af eget Tillæg, idet der alm. tillægges 4 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret (Pattegrise indkøbt), Gaarden har Kort til 74 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Poulholm har grundmurede, hvidpudsede gode Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1912, ligger mod Syd til den gamle Have og har stor gennemgaaende Frontspids med Fremspring og Tegtag; den indeholder en stor Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder. Af Avlslængerne rummer den østlige fritliggende Sidelænge, som er tækket med Straa, Hestestald og Vognport og i en kort Sidelænge mod Øst fra den sydlige Gavlfald af Hestestalden Værelser til Folkene; denne, der har Trimpel af Træ, er tækket med Pandeplader. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er Længen mod Nord, Laden, tækket med Straa, og fra den østlige Ende af denne udgaar en kort Sidelænge ind mod Gaarden mod Syd, den rummer Redskaber, Maskiner og Magasin og er tækket med Tagpap; den vestlige Sidelænge, som har Trætrimpel, er opført i 1923, den indeholder Kostald; den er tækket med Pandeplader ligesom en vestlig Sidelænge, en Svinestald, bygget i 1922. I Kostalden samt delvis i Hestestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, Gaardens Vindmotor trækker Kværn m. m., og der hører 2 Huse til Ejendommen, af hvilke det ene er Gaardens gamle Vandmølle, som er nedlagt, idet der i 1913 anlagdes eget Elektricitetsv.

Poulholm nævnes i 1812, da den af Auktionsretten blev overdraget til Petrea Asp, der vistnok straks solgte den til N. Poulsen og A. Frederiksen, af hvilke sidstnævnte døde i 1863; senere ejedes den af Chr. Sahl, som i 1873 solgte den med 14 Td. Hrtk., Invt. og største Delen af Besætn. for 85,000 Kr. til F. L. Spliid, Gl. Skivehus; efter hans Død i 1891 overtoges den af Enkefru Spliid, efter hvis Død i 1901 den ejedes af Børnene til 1906, da den nuværende Ejer købte den af sine Søsken. Gaarden var da paa ca. 230 ha; siden er der tilplantet en stor Del af Heden, idet Ejeren er Medlem af Aktie-Plantage-Selskabet for Aalborg Amt, der efterhaanden tilplanter denne, og som efter endt Tilplantning afgiver fra en Trediedel til Halvdelen af det tilplantede Areal til Ejeren, medens Selskabet beholder Resten; i 1930 er der i Henhold hertil afgivet ca. 15 ha til dette.

LOUISENDAL, Ejdrup Sogn, Blære-Ejdrup Komm., Aars Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Aars), Aalborg A., Ejer Prpt. Hakon Holm, Postfb. og nærmeste St. Halkær, Afst. 2 km og 11 km til Nibe, Tlf. Skørbæk 12.

Matr.-Nr. 2a m. fl. af Halkær Hovedgaard, samlet Areal 122 ha, deraf 69 Ager, 47 Eng og Kær, 4,5 Plantage og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 10 Td. 5 Skp. 0 Fdk. 0 Alb.; Ejdkv. 73,800 Kr. (84,600), Jordv. 46,300 Kr. (50,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 70,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Louisendal ligger 2 km Sydvest for Halkær St.; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af let Sandmuld paa Sand- og Grusunderlag. Agermarken er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid i Aarene 1849—69, og hele Arealet er i de senere Aar kalket af den nuværende Ejer. Engen er Tørveeng, deraf 17 ha drænet og kultiveret, Plantagens Bevoksning Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af forskellige Sorter; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 60 Sække Superf., 5 Kalig. og 20 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 2 Tyre og 45 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne

græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Kobbes Mølle Mejeri« pr. Halkær.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 80 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 61 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Louisendal har gode, overvejende grundmurede Bygninger, opført i 1875—76. Den anselige Hovedbygning, der ligger mod Øst til den gamle Have, bestaar af en Hoved- eller Midterfløj med 2 korte Sidefløje mod Vest (ligger ikke helt solret), Midterfløjen med Veranda til Haven og Frontspids mod Vest til Gaarden; Hovedbygningen, som er tækket med Tagpap, indeholder en stor Lejlighed. Af Avlsbygningerne, der har Trætrimpel, rummer den nordlige fritliggende Sidelænge Heste- og Svinestald; Længen, som er opført af Kamp mod Nord, er her tækket med Tagpap og med Pandeplader mod Syd til Gaarden. Af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er der Værelser til Folkene og Kostald i den sydlige Sidelænge, som har Tag af Pandeplader, og Lade i Længen mod Vest; denne er opført af Kamp og er tækket dels med Pandeplader, dels med Cementtagsten. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som virker ved Stødhævert, der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen. Gaarden ligger kønt ved Engdraget Vest for Halkær Aa.

Louisendal er dannet af en Parcel, udstykket fra Halkær (se denne). Den solgtes i 1812 af H. C. Fridemann til R. Schougaard til Gunderstedgaard; han overdrog den i 1827 til sin Søn, Prokurator J. Schougaard til Mallinggaard, som i 1830 solgte den til A. Tronier; han solgte den i 1831 for 5600 Rbd. Sedler til P. Brix; senere ejedes den af M. Kjærulf, der i 1848 solgte den for 36,000 Kr. til P. B. Herskind; i 1869 solgte han den for 66,000 Kr. samt 10,000 Kr. i Afstaaelse til Forpagteren, til Forv. H. P. J. Holm, Lynderupgaard (senere Ejer af Krastrup); han drev Gaarden stærkt frem og kultiverede, afvandede og drænedede Kæret. Efter hans Død i 1907 overtoges Gaarden af Enkefru Holm, der i 1910 afstod den til Sønnen, den nuværende Ejer; denne har senere frasolgt 2,2 ha Hede.

HALKÆR, Ejdrup Sogn, Blære-Ejdrup Komm., Aars Hrd., Aalborg A., Ejer John Johnsen, Postfb. og nærmeste St. Halkær, Afst. ½ km og godt 9 km til Nibe, Tlf. Skovbæk 4.

Af den gl. Hovedgaard er der nu kun en Parcel, Matr.-Nr. 1a af Halkær Hovedgaard paa 104 ha med ca. 8 Td. Hrtk. tilbage (50 ha Ager, 50,5 Eng, 0,5 Plantage samt 3 ha Have og Gaardsplads). Den gl. 3-fløjede Hovedbygning, der var opført dels af Grundmur, dels af Bindingsværk og var omgivet af Grave, er nedrevet, og Udhusene brændte i 1913; af de nye grundmurede Bygninger ligger den teglhængte Hovedbygning mod Øst til den store Have; de 3 sammenbyggede Avlslænger har Tag af Pandeplader. Gaarden ligger kønt.

Halkær tilhørte den katolske Kirke før Reformationen, og den nævnes allerede i Historien i 1380, Kirken holdt da Lensmænd paa Gaarden. Ved Reformationen inddrog den af Kronen, hvorefter den fra 1544 ejedes af Niels Axelsen Rosenkrantz; fra denne Slægt kom den noget ind i det 17de Aarh. til Rigsrd. Jørg. Friis, der døde i 1616; derefter ejedes Gaarden af Manderup Due, hvis Slægt ejede den det følgende Aarh. I 1726 solgte Christoffer Due den med 31, 98 og 340 Td. Hrtk. for 23,000 Rd. til Fr. Kjær til Børglum, og Gaarden skiftede nu hyp-pigt Ejer i de følgende Slægtled; fra ham kom den kort efter til Anders Kjærulf, Bjørnsholm, derefter til dennes Søn, Kancellird. Søren K., Forv. Chr. Andersen, dennes Søster og hendes Mand Jørg. Pedersen Egeberg, deres Søn Anders E., dennes Svoger, Kmrd. D. Andr. Colding, Math. T. Blegvad og Andr. Dyhr, som i 1798 solgte den med 31, 52 og 340 Td. Hrtk. for 59,000 Rd. til Christen Friis, Lundgaard, der samme Aar fik Bevilling til at afhænde Godset uden Tab af Hovedgaardens Frihed. I 1804 solgte han Halkær for 46,500 Rd. med 29, 52 og 203 Td. Hrtk. til Peder T. Møllerup, som i 1809 solgte den med 27, 24 og 10 Td. Hrtk. m. m. for 32,294 Rd. til Kbmd. Niels Færch og Prokurator Chr. Asp. I 1810 fik disse Tilladelse til at udstykke Gaarden i 42 Parceller, hvorefter Hovedparcellen solgtes til C. C. Møller fra Flensborg; han solgte den i 1818 med 14 Td. Hrtk. og 21 Huse m. m. for 5700 Rbd. Sølvværdi og 8300 Rbd. Navneværdi til Forp. paa Kyø Laur. Christensen, der ejede Gaarden i en Aarrække. Senere ejedes den af Grønbech, Herskind, I. K. Weinschenck til Gunderupgaard, P. M. Langballe, dennes Enke, Fru Langballe, Mølleer S. Christiansen og S. Teilgaard, som i 1907 overdrog den med 138 ha, 11⁷/₈ Td. Hrtk. til sin Søn H. G. Teilgaard; han frasolgte yderligere noget Jord, saaledes i 1910 ca. 14 ha, men der er ikke bygget paa den i indeværende Aarh. frasolgte Jord, der er solgt til omboende; i 1910 solgte han Gaarden med den tilbageværende Hovedparcel til C.

Iversen, og Gaarden skiftede nu hyppigt Ejer i de følgende Aar, til den i 1920 købtes af Niels Frederiksen og John. Johnsen; sidstnævnte, som tillige ejer Vester Lyngdrup pr. Vegger, blev derefter Ene ejer fra 1931; Gaarden drives ved Bestyrer.

MØLGAARD, Havbro Sogn og Komm., Aars Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Aars), Aalborg A., Ejerinde Enkefru Sigrud Jensen, Postfb. og nærmeste St. Havbro, Afst. 3 km og 24 km til Løgstør, Tlf. Havbro 16.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Mølgaard Hovedgaard, samlet Areal 63,4 ha, deraf 39 Ager, 21,4 Eng og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 2 Skp. 3 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 68,300 Kr. (76,500), Jordv. 45,300 Kr. (51,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 75,000 Kr.; Lys og Kraft fra Vesthimmerlands Elektricitetsforsyning.

Mølgaard ligger 3 km Vest-Sydvest for Havbro St. ved offentlig Vej i Retning af Farsø; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, og der er merglet fra ældre Tid. Engen er humusblandet Jord.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 70 Sække Superf. og 30 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 32 Malkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Havbro Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 6 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 1 Føl aarlig. Der holdes nu kun en enkelt Tillægssø; der er hidtil leveret ca. 150 Slagterisvin om Aaret (de fleste Pattegrise indkøbt), Gaarden har Kort til 90 Svin aarlig. Der holdes 8 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 50 Høns.

Mølgaard Hovedbygning, der ligger mod Syd til den store gamle Have, er opført dels af Egebindingsværk, dels af Grundmur og har gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den indeholder en stor god Beboelse med indlagt Centralvarme (det er Resterne af den gl. Hovedbygning, som var opført i Slutningen af det 18de Aarh. og bestod af 3 sammenbyggede Fløje, opført i ét Stokværk). Avlsbygningerne, der er opført i 1870 efter en Brand ved Lynnedslag, bestaar af 3 sammenbyggede Længer, opført af Grundmur og tækket med Pandeplader; af disse er der Rum til forskelligt, Heste- og Svinestald i den østlige Sidelænge, Kostald og Vognport i den vestlige og Lade i Længen mod Nord, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden fra Sognevejen. Der er eget Vandværk, som drives ved Elektricitet, og Gaardens Vindmotor leverer Drivkraft til Kværn m. m.

Mølgaard er Resten af den gl. Hovedgaard Mølgaard, der i sidste Halvdel af det 16de Aarh. ejedes af den rige Rigsrd. Jacob Seefeld til Visborggaard m. m. (se denne Gaard); han mageskiftede i 1581 Mølgaard til Laur. Munk til Nysum, hvis nærmeste Familie ejede den i Fællig i en Række Aar; i 1667 solgte Chr. S. Munk til Hvanstrup den til Claus Harbou til Slemstrup, den havde da kun 9 Td. Hrtk. og af Gods kun én Gaard og 2 Bol; han udlagde den straks for en Gæld paa 1400 Rd. til sin Svoger Anders Schiøning, Havbroggaard. Efter hans Død i 1693 ægtede Enken, Else Pors, senere Chr. Daniel v. Stoltzig, som i 1717 solgte Mølgaard til A. Kjærulf til Bjørnsholm, der øgede Fæstegodsset betydeligt; i 1747 bragte hans Sønnedatter den til sin Mand, Konferensrd. Henr. Hielmstjerne, som i 1749 solgte den med 11, 16 og 257 Td. Hrtk. til Oberstløjtn. Wulff Casp. v. Lüttichau til Lerkenfeld. Efter hans Død i 1765 overtoges Mølgaard af Enken, og efter hendes Død solgte Dødsboet den i 1775 til Svi-gersønnen, senere Generalmajor Fr. Rubeck Chr. Bülow, der i 1774 ægtede Datteren Eva Louise Lüttichau; han, som af sin Samtid benævnedes »Herregaardsslagteren«, forægtede her dette Navn, idet han i 1795 solgte Mølgaard med 11 Td. Hrtk., 63 Td. Tiendehrtk. og 305 Td. Bønderfæstegods for 39,000 Rd. til Hans Juel Glud (senere Dragsgaard i Høllum Hrd.); han solgte i 1803 Gaarden for 51,000 Rd. og 100 Dukater til Peder Kjeldsen, efter hvis Død i 1846 den med komplet Gods overtoges af Sønnerne Mikkil og Niels Kjeldsen, af hvilke sidstnævnte senere blev Enejer. I disse Aar afhændedes det meste af Fæstegodsset, og efter hans Død i 1878 overtoges Gaarden i 1880 af Sønnen Chr. Kjeldsen for ca. 180,000 Kr.; han solgte den i 1907 med 380 ha (deraf 55 ha Hede) $25\frac{3}{4}$ Td. Hrtk. til Aalborg Amts Udstykningsforening for 163,000 Kr. Denne udstykkede Gaarden, saa der foruden en Hovedparcel paa godt 63 ha kun blev en større Hedeparcel tilbage; ved Udstykningen dannedes der 10 Gaarde med fra 11—27,5 ha og 7 Huse med 4,5—11 ha, deraf ét med Statslaan, og desuden solgtes 28 ha til omboende; Prisen paa den afhændede Jord var fra 270—900 Kr. pr. ha. Foreningen solgte

derefter i 1908 Gaarden med den tilbageværende Hovedparcel paa 63,4 ha til Niels Jensen, Tvingstrup, for 60,000 Kr.; ved hans Død i 1932 overtoges Gaarden af Enken, den nuværende Ejende.

STATENS FORSØGSSTATION VED HORNUM, Ulstrup By, Sogn og Komm., Aars Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Staten, Postfb. og nærmeste St. Hornum, Afst. $1\frac{1}{2}$ km, til Løgstør ca. 20 og godt 24 km til Nibe, Tlf. Hornum 67.

Matr.-Nr. 6a m. fl. af Ulstrup, samlet Areal 33 ha, deraf 29 Ager, 3 Eng, 1 Have og Gaardsplads (22 ha af Arealet er inddraget under Forsøgene), Hrtk. 3 Td. o Skp. 2 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdkv. 64,000 Kr. (70,000), Jordv. 24,800 Kr. (34,400); Bygn. er fors. for 107,500 Kr., Løstøret for 40,000 Kr., alt i Stats-Brandforsikringsfonden; Lys og Kraft fra Vesthimmerlands Elektricitetsforsyning.

Gaarden ligger ca. $1\frac{1}{2}$ km Sydøst for Hornum St.; Jorderne, der er samlet ved Ejendommen, bestaar af god let Sandmuld paa noget klægbladet Underlag. Terrænet er overvejende fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet. Engen er god Haardbundseng.

Gaarden drives af Statens Forsøgsvirksomhed for Plantekultur ved Forstander, Havebrugskandidat Hakon Sørensen; Forsøgsstationens Formaal er at udføre Forsøg med Have- og Landbrugsplanter samt at vejlede og gavne Egnen og Befolkningen i økonomisk Havebrug; samtidig skabes der Hygge, Skønhed og Læ omkring Hjem og Bolig til Pryd for Egn og Landskab.

Navnlig de mange i Vesthimmerland i indeværende Aarh. oprettede nye Husmandsbrug kan faa stor Nytte af en saadan Forsøgsvirksomhed ved Havens Anlæg og Drift; dels kan Husmændene med deres Familier bedre faa Tid tilovers til at sysle med Haven, dernæst kan de trænge til de Biindtægter, en velpasset god Have kan yde, men skal Landmændene selv indvinde og gøre deres Erfaringer paa Havebrugets Omraade, gaar det for langsomt, ligesom Haven almindeligvis kommer til at yde for lidt. Opgaverne er mange; der anstilles Gødningsforsøg, Forsøg med Jordbehandling, Stamme- og Sortsforsøg med Frugttræer og Frugtbuque og de forskellige Køkkenurter; ved Plantninger gøres der Iagttagelser over de forskellige Frugtsorter, ligesom der anstilles Forsøg og Undersøgelser vedrørende Befrugtnings- og Variationsforhold, Mellemkulturer, Beskæring og andre Kulturmetoder, plantepatologiske eller Undersøgelser over Haveplanternes Sygdomme og Fjender under Væksten samt med Hjælpemidlerne til at bekæmpe disse, derunder de kemiske Stoffer; endvidere Forsøg og Iagttagelser ved Bjærgning og Høstning, Tilberedning af Træ- og Bærfrugt, Pakning, Forsendelse og Opbevaring, Frøavl og Forædling samt Læforholdenes Betydning for Haven og Havebruget.

Kvægbesætningen, der bestaar af 15 Malkekøer, 1 Tyr og 15 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den er nyindsat, tuberkelfri og agtes fornyet ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Kø er ca. 200 kg aarlig, Mælken leveres til Andelsmejeriet »Ulstrup« ved Hornum.

Der holdes som Regel 4 Arbejdsheste, intet Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 7—8 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 120 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 48 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Statens Forsøgsstation ved Hornum har gode, velholdte, overvejende grundmurede Bygninger. Den nye Hovedbygning, der er opført i 1931, ligger Sydøst for Gaarden, den har høj Kælder, Frontspids mod Syd til Haven og Tegtag; den er Bolig for Forsøgslederen og indeholder Kontorer og en stor køn Lejlighed med indlagt Centralvarme, Bad og moderne Bekvemmeligheder; det tidligere Stuehus, opført ca. 1880, ligger ligeledes mod Syd til den store smukke Have, det har Tag af Cementtagsten, og det er Bolig for Assistenterne ved Forsøgsstationen. Af Avlsbygningerne danner de oprindelige Længer en trelænget sammenbygget Gaard, aaben mod Syd mod Stuehuset; af disse, som er tækket med Straa, er der Værelser til Medhjælperne i den vestlige Sidelænge, Svinestald og Redskabsrum i den østlige og Lade i Længen mod Nord; denne, der er opført af Kampesten, er forlænget mod Øst ud over Svinestalden; fra den østlige Ende af denne Forlængelse udgaar den ny Kostald som en Sidelænge mod Syd og fra den sydlige

Ende af denne igen Hestestalden, som er en Sidelænge, mod Øst; disse 2 er begge tækket med Tegl. Desuden Syd for Hestestalden et Brændehus, opført af Træ og tækket med Pandeplader.

Forsøgsstationen eller Gaarden, som oprindelig hed Svenstrupgaard (se Generalstabens Atlasblade 1:40,000 i Farvetryk, Blad: Bjørnsholm, trykt i 1924), udflyttedes fra Ulstrup By til sin nuværende Plads i 1879; den købtes i 1916 af ledende Landmænd paa Egnen med det Formaal at faa den oprettet til en Forsøgsstation for landøkonomisk Havebrug til Vejledning og Gavn for Egnen, hvorefter de forpagtede den ud til Staten; Stationen, der som foran antydet sorterer under Statens Planteavl udvalg, blev de første Aar til 1920 ledet af en Assistent, men der blev da oprettet en fast Forsøgsleder-Stilling; Staten, som ved Forsøgsstationens Oprettelse sikrede sig Forkøbsret til Jorden og Gaarden, købte denne i 1928.

ØRNDRUP, Vester Hornum Sogn, Vester Hornum-Hyllebjerg-Flejsborg Komm., Aars Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. J. J. Boesen, Postfb. og nærmeste St. Hornum, Afst. 5 km og 17 km til Løgstør, Tlf. Vester Hornum 2.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Ørndrup, samlet Areal 136,8 ha, deraf 110 Ager, 8,8 Eng, 14 Skov og 4 Have og Gaardsplads, Hrtk. 5 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 90,000 Kr. (95,000), Jordv. 60,000 Kr. (54,700); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 137,280 Kr., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 95,400 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Ørndrup ligger 3 km Nord-Nordøst for Vester Hornum By, der er Vej til Ejendommen dels fra Krogstrup By, dels fra Landevejen Aars—Løgstør; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag, en Del er lav Jord, gl. Søbund, ca. 15 ha af noget vekslende Beskaffenhed, Ler-, Dynd- og Sandblanding. Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er dels Dynd-, dels Tørvejord, Skovens Bevoksning 30—35 Aar gl. Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 200 Sække Superf., 15 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

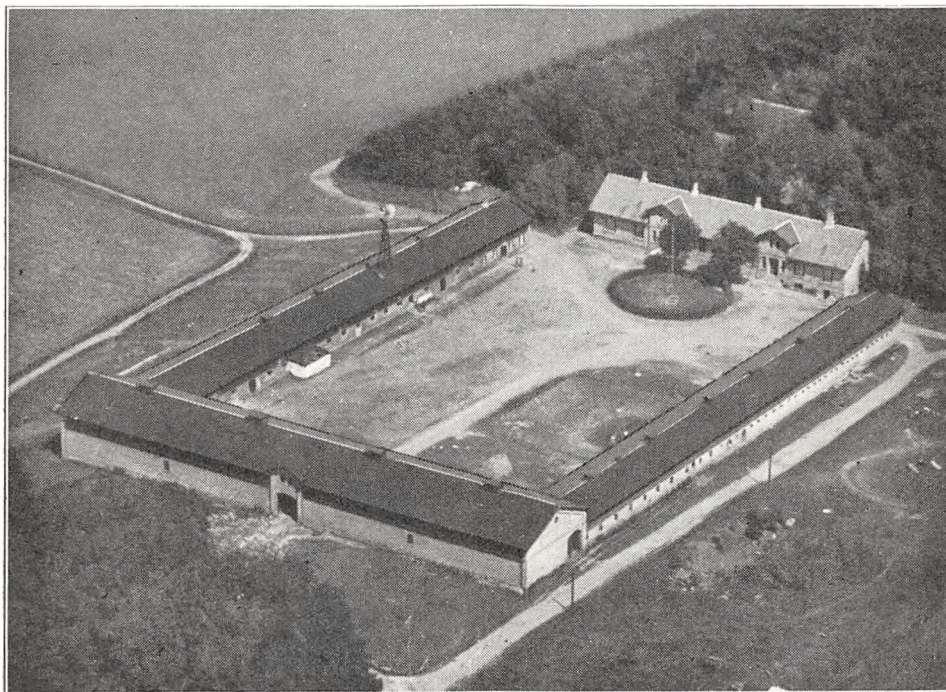
Kvægbesætningen, der bestaar af 48 Malkekøer, 2 Tyre og 50 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyrene og enkelte andre Dyr, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Vester Hornum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 12 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 105 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Ørndrup har grundmurede store, gode Bygninger, opført efter en Brand i 1894. Hovedbygningen, der ligger mod Øst til den store Have, har Veranda til denne, 2 Frontspidser mod Vest til Gaarden, Kælder under den sydlige Ende og Skifertag; den indeholder en stor god Lejlighed. De 3 sammenbyggede Avlslænger, som har høj Trætrimpel, er tækket med Tagpap; af disse rummer den nordlige Sidelænge Bolig til Gaardens Fodermester og Kostald, den sydlige Vognport, Hestestald, Værelser til Folkene og Svinestald og Længen mod Vest, gennem hvilken der er Indkørselsport til Gaarden, Lade. I Kostalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, som drives ved Vindmotor, og der benyttes en Petroleumsmotor til Driften af de faste Maskiner.

Ørndrup er en gl. Gaard, der allerede nævnes i 1345; den blev da ligesom Hvanstrup pantsat af Peder Lauridsen Panter til Gunde Jacobsen og i 1417 af denne til Peder Nielsen; 1408 kom den til Kronen, som Hundrede Aar senere forlenede den til Rigsrd. Niels Clemmentsen og vistnok senere til Christoffer Kruse. I 1558 mageskiftedes den til Jak. Christensen Harbou, som dog skulde svare Landgilde af Gaarden. I 1607 var den beboet af 2 Bønder og laa da under Aalborghus; den ejedes da af Mikkel Nielsen Tornekran, der ved Mageskifte med Kronen i 1610 ogsaa blev Ejer af Landgilden; han solgte i 1624 Gaarden til Anders Friis, men i disse og de følgende Aar var der flere, som havde Part i Gaarden, saaledes Medlemmer af Slægterne Harbou, Worm, Kaas og Krage. I 1667 gav Fru Dorte Daa den til Chr. Jacobsen, hvis Broder Jak. Lambertsen, der var Foged paa Torstedlund, ogsaa erhvervede Part i Gaarden, ialt 9 Td.

Hrtk., som han i 1672 afhændede til Peder Jensen, der i 1679 solgte denne til Licentiat Niels Hofmand; i 1682 erklærede Rentekammeret Ørndrup for en Bondegaard, og i 1686 fik N. Hofmand kgl. Bevilling paa Gaardens Frihed, hvorefter han i 1695 solgte den med 11, 18 og 21 Td. Hrtk. til Chr. Jensen Berregaard i Nibe; efter hans Død i 1710 ægtede Enken i 1713 Hak. Henriksen Kampmann, efter hvis Død i 1743 Gaarden paa Auktion købtes for 2861 Rd. af Stedsønnen Jens Berregaard. Senere ejedes den efter hans Død af Birkedommer Jens Kjær og dennes Enke, Vibeke Marie Cathr. Hagedorn, som i 1765 ægtede Kapt. Chr. Tomsgaard; derefter ejedes Ørndrup af Mads Speitzer, Søren Thomsen Nysum, Major Fr. Rubeck Chr. Bülow til Mølgaard og Major Chr. C. Lüttichau, efter hvis Død i 1797 den Aaret efter paa Auktion solgtes med ialt 62 Td. Hrtk. for 13,690 Rd. til Jens Christensen; efter hans Død i 1846 kom Gaarden til Mikkel Kjeldsen, der i 1872 solgte den med 14 Td. Hrtk. for 90,000 Kr. til Th. Weinschenck; derefter ejedes Gaarden af Per Kjeldsen, som i 1880 solgte den for



Ørndrup.

130.000 Kr. til Forv. A. H. Schjerup, der byggede den nuværende Gaard efter Branden i 1894; han solgte den i 1905 med 274 ha, 14 $\frac{1}{4}$ Td. Hrtk., 2 Huse og et Teglværk til J. H. Spliid, Hornumbro Mølle, som i 1916 solgte Gaarden for 300,000 Kr. til et Konsortium. Fra dette overtoges den af P. E. Hvolbøll, der i 1918 solgte den for 560,000 Kr. til Grosserer A. Dreyer. Senere overtog Hvolbøll atter Gaarden, hvorefter han i 1923—24 foretog en Udstykning fra denne, hvorved der oprettedes 11 Statshusmandsbrug, hver med 7 a 8 ha, ét med 13 og ét med 10 ha, foruden at der solgtes en Del Jord til omboende, og Gaarden fik derved sit nuværende Areal; han solgte derefter i 1924 Ejendommen til Chr. Nielsen, som i 1927 solgte den til Christensen og Jensen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1928.

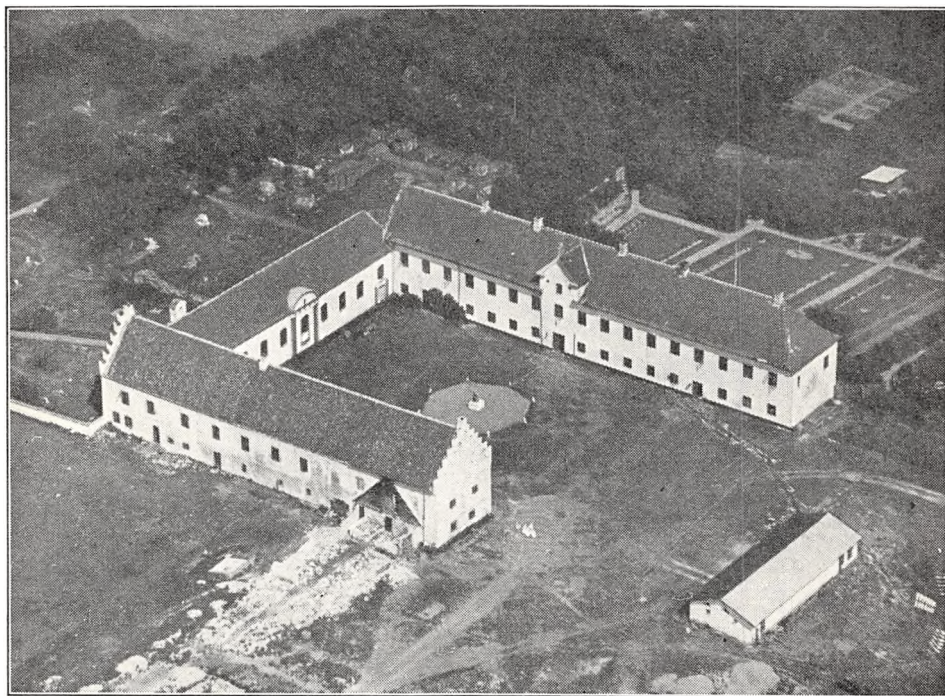
BJØRNSHOLM HOVEDGAARD, Overlade Sogn og Komm., Aars Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Godsejer Rob. Eriksen, Postfb. Ranum, nærmeste St. Løgstør, Afst. 11 km, Tlf. Ranum 5.

Fra 1. April 1931 deltes Ranum-Overlade-Malle Komm. i 2, saa Overlade blev en selvstændig Komm.; da denne ligger i Aars Hrd., ligger Gaardens Bygninger i 2 Komm. og i 2 Hrdr., idet Avlsbygningerne efter Branden i Novbr. 1931 ved Opfø-

relsen i 1932 flyttedes Nord for Bjørnsholm Aa, der delvis danner Skel mellem de 2 Komm. og Hrdr. ud mod Limfjorden.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Bjørnsholm Hovedgaard, samlet Areal 206 ha, deraf 110 Ager, 55 Eng, 25 Skov, 5 Have, Grund og Gaardsplads og 11 ha Overdrev, Hrtk. ca. 14 Td.; Ejdskv. 120,000 Kr. (99,000), Jordv. 57,100 Kr. (51,800); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 150,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Bjørnsholm Hovedgaard ligger ca. 3 km Syd for Ranum By ved Landevejen Løgstør—Viborg; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa Underlag af Lerklæg. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden



Bjørnsholm Hovedgaards Hovedbygning.

er drænet, hvor det tiltrængtes, der er merglet fra ældre Tid og nymerglet i Aarene 1930—34. Af Engarealet er Halvdelen humusblandet Jord af god Bonitet (gl. Fjordbund) og Resten Strandeng. Af Skoven er 14 ha bevokset med Løvtræ og 11 ha med ca. 25 Aar gl. Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 60 Stkr. Ungkreaturer, er af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Overlade Privatmejeri.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste, og desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 250 Slagterisvin om Aaret; Gaarden har Kort til 100 Svin aarlig. Der holdes 60 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Bjørnsholm Hovedbygning, der ligger lidt Syd for Bjørnsholm Aa, Vest for Haven og Skoven, bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, der danner en aaben Gaard mod Syd; det er de gamle Klosterlænger, som er opført af Munkesten og tækket med Tegl. Længen mod Nord, der er i én Etage, er den gamle nu restaurerede, men nedlagte Kirke, som er fredlyst under Nationalmuseet. Af de 2 Sidelænger, der har Granitsokkel og er opført i 2 Etager over denne, har

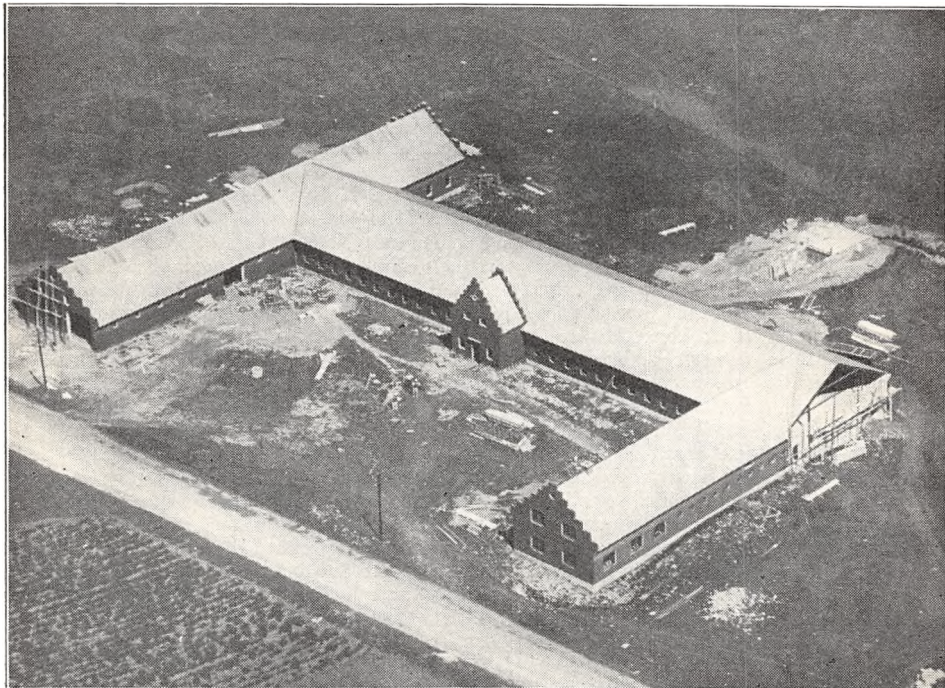
den vestlige Sidelænge, som stammer fra Klostartiden, kamttakkede Gavle, den benyttes nu til forskelligt; den østlige, der nu er Hovedbygning, rummer en stor god Beboelse; den stammer fra forskellige Tidsafsnit og blev restaureret i 1769. Den tidligere Sydfløj, som var fra en nyere Tid, blev nedbrudt omkring Aar 1800. Ruinerne af den gamle, meget store Klosterkirke ses Nord og Øst for de nuværende Længer.

Avlsbygningerne, der laa Syd og Vest for Hovedbygningen, nedbrændte som allerede nævnt i Novbr. 1931, og ved Opførelsen i 1932 flyttedes de Nord for Bjørnsholm Aa ca. 200 m Nord for Hovedbygningen; de er opført af Grundmur med muret Trimpel, har takkede Gavle og Tag af Pandeplader og bestaar af 3 sammenbyggede Fløje, af hvilke den sydlige rummer Bestyrerbolig og Hestestald; denne er med den østlige Ende sammenbygget i Vinkel med Midterlængen, som ligger i Syd—Nord; denne, der rummer Ko- og Svinestald, er med den nordlige Ende sammenbygget i T-Form med den nordlige Længe, Laden, og har mod Vest ind mod Gaardspladsen en kort Sidebygning, et Vandtaarn med takkede Gavle. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, der er eget Vandværk, som drives ved en Petroleums-motor, der tillige leverer Drivkraft til Gaardens faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen.

Gaarden ligger kønt ved sin gamle smukke Have, som grænser til Skoven, og fra Ejendommen er der vid Udsigt mod Vest over Limfjorden (Bjørnsholm Bugt).

Bjørnsholm er Resterne af det tidligere store mægtige og rige Vitskøl Kloster, der blev grundlagt i 1158 af Valdemar d. Store som Tak for, at han Aaret i Forvejen havde undgaaet at blive dræbt i Roskilde ved Overfaldet af Fættøren Svend Grade (Erik Emunes Frillesøn), og faa Maaneder efter vandt han Sejren over denne paa Grade Hede i Hids Hrd. Syd for Viborg; Klostarten, der var viet til Cistercienser-Ordenen, den Munkeorden, som særlig tog sig af Agerbruget, nød i udstrakt Grad Grundlæggerens og de følgende Kongers Gunst, hvorved det voksede sig stort og rigt paa Gods; det ejede saaledes flere Hundrede Gaarde, Bol og Huse samt en Del Kirker og Vandmøller, og det blev senere »Moder« for Øm Kloster. Ved Reformationen inddrogtes det under Kronen som dennes Ejendom, men fik foreløbig Lov at bestaa til 1563, da det indrettedes til et kongeligt Len, som pantsattes til Henr. Gyldenstjerne til Aagaard; i 1573 mageskiftede Frederik d. Anden Kloster med Livø og ca. 125 Gaarde, Bol og Huse samt 3 Vandmøller m. m. til Rigsrd. Bjørn Andersen til Stenalt for Gods paa Sjælland, og han ændrede nu Navnet til Bjørnsholm. Ved hans Død i 1583 arvedes det af Sønnen Trued Bjørn, som allerede døde i 1590; den yngre Broder Jacob B., der fik Stenalt, døde ligeledes ung og som den sidste Mand af den gamle Slægt, idet begge døde uden Livsarvinger; deres 3 Søstre arvede hver en Herregaard i Vesthimmerland, nemlig Vaar, Gunderupgaard og Strandbygaard, som de bragte til deres Mænd. Ca. en Maaned efter Truid Bjørns Død fødte Enken, Ermegaard Gyldenstjerne, en Søn, som døbt med Faderens Navn, men døde samme Dag; hun blev derved Ejer til Bjørnsholm, idet Barnet havde arvet efter Faderen, og hun arvede efter sin Søn; men det kom nu til en pinlig Proces, idet Svogrene og Svigerinderne hævdede, at hun havde begaaet Arvesvig, idet Barnet havde været dødfødt og derfor ikke kunde arve, hun vandt dog Sagen og beholdt Bjørnsholm. Hun ægtede derefter i 1600 Gjord Kaas, en Brodersøn af Christian d. Fjerdens berømte Kansler Niels Kaas til Taarupgaard, men da han kort efter blev overbevist om, at han havde 2 Børn med sin afdøde Fætters Enke, Fru Birgitte Rosenkrantz, et Forhold, der da betragtedes som Blodskam, flygtede han til Udlandet for at undgaa Døden; hun blev derimod halshugget, og da han i 1616 var uforsigtig og vendte hjem, blev han det ogsaa. Ved Fru Ermegaard Gyldenstjernes Død ca. 1608 arvedes Bjørnsholm nu af Broderen Niels G., som døde i 1619, og af Søsteren, Jomfru Sophie G.; fra disse, der døde uden Livsarvinger, gik Bjørnsholm som Arv over til deres nærmeste Slægtninge, og i de følgende 2 Slægtled kæmpede disse, der hørte til de adelige Slægter Friis, Juul, Bille og Ulfeld, en stadig økonomisk Kamp for at bevare Bjørnsholm. Bygningerne forfaldt, Klosterkirken laa hen som Ruin, Godset, hvoraf en Del var øde, afhændedes og indskrænkedes, og i 1689 gled Bjørnsholm ud af adelig Eje og over i borgerlig, idet Gaarden i 1689 solgtes med 45 Td. Hrtk. m. m. til Anders Mortensen Kjørulf, en Herredsfogedsøn fra Kær Hrd. og Broder til Laur. K. til Wiffertsholm (de 2 Brødre adledes i 1724). Han samlede igen en stor Del af Godset og udskilte Afbyggergaarden Lundgaard, Padkær var udskilt et Par Slægtled tidligere. I 1728 afstod han Bjørnsholm til sin Søn, Kancellird. Søren K., ved hvis Død i 1730 den overtoges af Enken, Johanne M. Benzon, hun pantsatte den i 1731 med Tiender og Gods (52, 56 og 380 Td. Hrtk.) for 18,500 Rd. til sin rige Morbroder, Kancelliasessor Peder Thøgersen Lassen til Rødslet, der Aaret efter overtog den som Ejer; ved hans Død i 1737 overtoges Bjørnsholm tillige med Nørre Vosborg af Sønnen Math. Lassen; han tilkøbte Tiender og Fæstegods og restaurerede og byggede nye Bygninger. Efter hans Død i 1756 overtoges B. med Lundgaard og Padkær ved Skiftet i 1759 med 65 Td. Hrtk., hvoraf 13 Mølleskyld, 104 Td. Tiendehrtk. og 454 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 50,010 Rd. af Sønnen Peder Lassen, som ejede Gaarden under de store Landboreformer; han anlagde Haven. Efter hans Død i 1808 solgtes den samlede Ejendom i 1809 ved Auktion for 206,100 Rd. til Kapt., senere Kmhr. Joh. Casp. de Mylius, hvis driftige Virksomhed ogsaa sporedes paa Ejendommen; han fik saaledes Avlsgaarden paa Livø oprettet igen, gik fra Studehold over til Mejeridrift og fortsatte med

Gennemførelsen af Landboreformerne paa Godset. I Slutningen af den strenge Landbrugskrise maatte han dog give op, og i 1828 afhændede han Ejendommen med 648 Td. Hrtk. for 109,356 Rbd. Sølv og rede Sølv samt endvidere sin store Ejendom Aagaard i V. Hanherred; i denne Periode var Bjørnsholm i en Række Aar forpagtet ud til den dygtige Forp. A. C. Nyholm, der merglede en stor Del af Jorderne og opdyrkede Hede m. m. Sidst i 1850'erne frasolgte Staten det meste af Fæstegodset, og i 1867 solgte den derefter Bjørnsholm med 43 Td. Hrtk. for 135,400 Rd. til Ritm. Allan Dahl. Padkær (se denne) solgtes til H. S. Bie, og Lundgaard (se denne) var allerede solgt i 1859 til Gaardens Forp. P. A. Bie. I 1873 solgte Allan Dahl Bjørnsholm for 163,000 Rd. til Premierløjtnant i Flaaden L. R. Thalbitzer, efter hvis Død i 1887 den overtoges af Enken, Fru Ida Marie, f. Hansen; Gaarden var da paa 580 ha, deraf godt 110 ha Forstrand og godt 100 ha Hede, hvoraf en stor Del er tilplantet i den nyere Tid; hun solgte den i Decbr. 1903 til cand. phil A. T. Loehr, som i 1910 foretog en Udstykning, ved



Bjørnsholm Hovedgaards Avlsgaard.

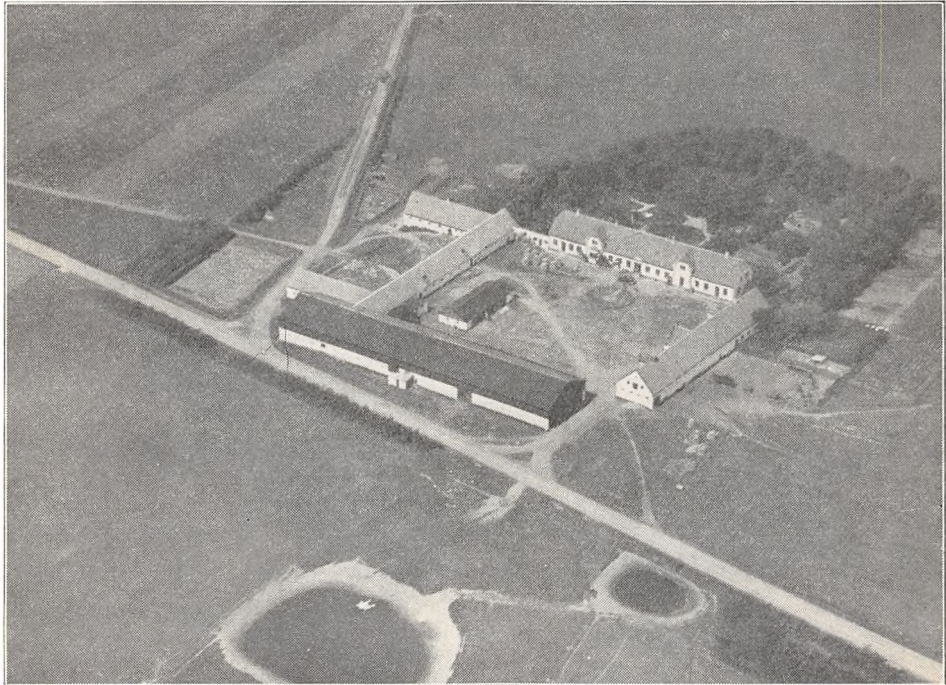
hvilken der oprettedes 10 Statshusmandsbrug, hver med ca. 11 ha; han solgte i 1918 den tilbageværende Hovedparcel til Generalkonsul C. M. Pay, der senere fik Sagfører A. Hansen til Medejere; de solgte Bjørnsholm til et Konsortium, som foretog en ny Udstykning, ligeledes med 10 Statshusmandsbrug, hver paa ca. 11 ha, foruden at der solgtes en Del Jord til omboende, dels Parceller af Tørvejord, dels Forstrand; Konsortiet mageskiftede derefter Resten af Bjørnsholm til Gaardejer J. Ericksen i Ranum, efter hvem den i 1930 overtoges af Sønnen, den nuværende Ejer.

LUNDGAARD, Overlade Sogn og Komm., Aars Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. E. S. Bie, Postfb. Aars, nærmeste St. Hornum, Afst. 13 km og 14 km til Løgstør, Tlf. Overlade 9.

Matr.-Nr. 3a af Bjørnsholm, 9a m. fl. af Overlade og 18ad af Borregaard, samlet Areal 236 ha, deraf 105 Ager, 41 Eng, 88 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 20 Td. o Skp. 2 Fdk. 1 1/2 Alb.; Ejdkv. 139,500 Kr. (144,000) (Gaarden) og 46,000 Kr. (Skoven), Jordv. 81,700 Kr. (73,700) (Gaarden) og 18,000 Kr. (Skoven); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 140,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Petroleumsmotor).

Lundgaard ligger 1 km Vest for Overlade By ved Vejen til Bjørnsholm; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god dyb Lermuld paa et Underlag af Lerklæg. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er stedvis drænet (i øvrigt sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i Aarene 1920—25 kalket med Kalkmergel. Af Engen, som er kultiveret, er 11 ha Højmose, Resten humusblandet Jord. Af Skoven er to Trediedele Løvskov, Resten Granskov.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af Runkelroer og Kaalroer samt Avl af Kartofler til Spritfabrikation, herunder Fremavl af Læggekartofler; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 70 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.



Lundgaard.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race ved Overgang til hollandsk, idet der stadig købes hollandske Tyre, den fornyes ved eget Tillæg, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Andelsmejeriet »Vitskøl Kloster« i Overlade.

Der holdes som Regel 10 Arbejdsheste, og der tillægges 5—6 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og (mest) stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 20 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 97 Svin aarlig. Der holdes 20 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Lundgaard har grundmurede gode Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til den store gamle Have, har Veranda til denne, 2 Frontspidser mod Syd til Gaarden og Tegtag; den indeholder en stor god Beboelse. Af Avlsbygningerne er de 2 Sidelænger tækket med Cementtagsten; den østlige, som ligger frit, rummer Værelser til Folkene og Hestestald; af de 2 andre Længer, der er sammenbygget i Vinkel, er der Ko- og Svinestald i den vestlige Sidelænge, begge udvidet i en Sidelænge mod Vest, samt Lade i Længen mod Syd langs Landevejen; Laden, der har Trætrimpel, er tækket med Tagpap ligesom en Bygning inde paa Gaardspladsen, der rummer Vognport samt Maskin- og Redskabsrum. I Ko- og Svinestald er der Jernbjælker og murede Hvelvinger, der er eget Vandværk og Elektricitetsværk, som drives ved en Petroleums-

motor, og der hører et Hus med 3 ha (Ejdskv. 6500 Kr., Jordv. 1800 Kr.) samt et Hus uden Jord til Ejendommen.

Lundgaard er en Afbyggergaard fra Bjørnsholm, oprettet i første Fjerdedel af det 18de Aarh. af Anders M. Kjærulf; den fulgte det følgende Aarh. med Bjørnsholm til 1859, da Staten, som havde overtaget den i 1828, solgte den med godt 300 ha, deri indbefattet Fredskoven »Lunden« (25 Td. Hrtk. efter Matriklen af 1844, medens den efter Matriklen af 1888 kun havde 17 Td. Hrtk.) for 70,000 Kr. for Gaarden og 18,200 Kr. for Skoven til Gaardens Forp. P. A. Bie, der blev højstbydende ved Auktionen (Besætn. og Invt. tilhørte Forpagteren). Efter hans Død i 1876 overtoges den af Enkefru E. M. Bie, f. Grandjean, efter hvis Død i 1888 den overtoges af Sønnen Chr. Bie; ved hans Død i 1902 overtoges den af Enken H. Bie, f. Vilstrup, og i 1913 af Sønnen, den nuværende Ejer, som havde haft Gaarden i Forpagtning siden 1907.

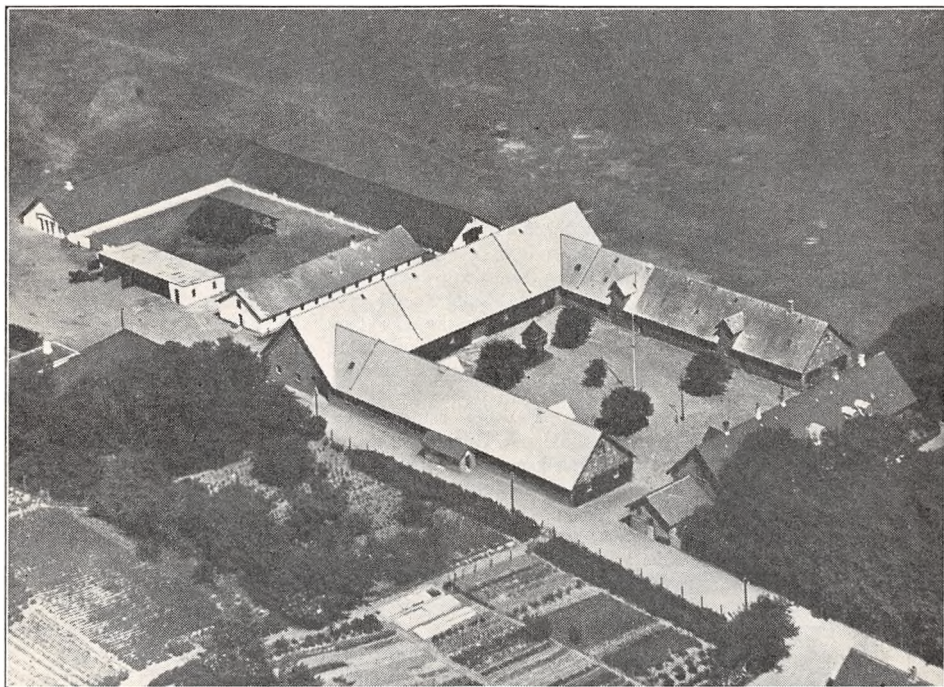
I 1914 og 1918 er der ved Udstykning frasolgt ialt ca. 80 ha, paa hvilket Areal der er oprettet 8 Husmandsbrug, hver med ca. 10 ha (af disse var de 5 med Statslaan); Gaarden fik derved sit nuværende Areal.

PADKÆR, Overlade Sogn og Komm., Aars Hrd., Aalborg A., Postfb. Aars, nærmeste St. Ø. Hornum, Afst. godt 10 km og 17 km til Løgstør.

Padkær er en Afbyggergaard fra Bjørnsholm, der skal være oprettet paa de fra denne længst bortliggende Jorder mod Øst allerede før 1660, men da kun som en mindre Gaard. Da Anders M. Kjærulf i første Fjerdedel af det 18de Aarh. oprettede Afbyggergaarden Lundgaard (se denne) fra Bjørnsholm, lagde han vistnok en hel Del mere Jord til Padkær, og den fulgte derefter med Bjørnsholm (se denne) til 1867, da Staten i Decbr. solgte den ved Auktion til Forv. H. S. Bie, Lundgaard, for 14,650 Rd. (ca. 350 ha tiendefri Jord, deraf godt 200 ha Hede) med $8\frac{1}{4}$ Td. Hrtk., idet knap 60 ha da var opdyrket Agermark (Fjerdedelen af Vilsted Sogns Kongetiende fulgte med); Besætn. var da kun 4 daarlige Heste, 6 Køer, 10 a 12 Ungkreaturer og 20 Faar. Han opdyrkede og merglede godt 150 ha Hede, drænedes pletvis, hvor dette var nødvendigt, samt udgrøftede ca. 17 ha Kær; efter hans Død i 1891 overtoges Gaarden af Brodersønnen P. V. S. Bie, der frasolgte ca. 100 ha, dels til Statshusmandsbrug, dels til omboende, hvorefter han i 1915 solgte Ejendommen med ca. 250 ha for 160,000 Kr. til et Konsortium, Sagfører A. Hansen og en Gaardejer (Avlsbygningerne var da brændt); de udstykkede det meste af Jorden til 20 Statshusmandsbrug, hver med ca. 7,8—11 ha. Derefter kom Hovedparcellen til Løjtnant A. L. Froberg til Østergaard og senere til V. I. Legarth; den ejes nu af Sagfører A. Hansen og er kun paa ca. 27 ha, som drives ved Bestyrer; en usolgt Parcel paa ca. 11,5 ha drives sammen med Hovedparcellen, foruden at der hører ca. 6 ha Plantage til Ejendommen.

Det tidligere Stuehus staar endnu, og Avlsbygningerne er afpasset til Gaardens Størrelse.

SLET HERRED



Livø.

LIVØ, Ranum Sogn, Ranum-Malle Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer De Keller'ske Aandssvageanstalter, Postfb. og nærmeste St. Løgstør, Afst. 15 km (al Forbindelse mellem Øen og Fastlandet foregaar med Anstaltens 20 Tons Motorbaad, som ogsaa er Postbaad), Tlf. Ranum 42.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Livø, samlet Areal 325,5 ha, deraf 90 Ager, 5,5 Eng, 88 Skov, 5,5 Mose, 2,8 Have og Gaardsplads og 133,7 ha Hede, Forstrand m. m., Hrtk. 17 Td. 1 Skp. 3 Fdk. 1 $\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 216,000 Kr. (180,500), Jordv. 96,700 Kr. (109,500); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 604,180 Kr., Løvsøret i »Danmark« for 200,000 Kr.; Lys og Kraft fra eget Elektricitetsv. ved Vindmotor med en 10 HK Petroleumsmotor som Hjælpekraft.

Livø ligger i Løgstør Bredning 4 km fra Stranden Vest ud for Ranum og 12—13 km i lige Linie Sydvest for Løgstør; Agermarken bestaar overvejende af god sund Sandmuld, Forstranden for største Delen af Ral, hvoraf der — i sorteret Stand — udskibes en Del til Salg i de nærmeste Byer. Terrænet er stærkt kuperet (den største Højde er 162 Fod over Havet), Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, og 30 ha er merglet i Aarene 1931—34. Engen er Lavmose paa Tørveunderbund. Af

Skoven er to Trediedele bevokset med Naaetræ, Resten med Løvtræ, mest gl. Eg.

Avlsbruget drives ved Inspektør Viggo Jensen; Jorden dyrkes i følgende 9 Marks Drift med Fremavl af Petkus-Rug til Foreningen af jydsk Landboforeninger: 1. Brak, 2. Rug, 3. Kartofler, 4. Byg, 5. Roer, 6. Havre, 7.—8. Kløver og Græs, 9. Rug. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 150 Sække Superf., 50 Kalig. og 100 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 60 Malkekøer, 3 Tyre og 40 Stkr. Ungkreaturer, er dels af jydsk, dels af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre og er tuberkelfri, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken anvendes i Anstaltens Husholdning, til Personalets Forsyning og til Kalve og Svin, Fløden sælges til Løgstør.

Der holdes som Regel 12 Arbejdsheste og for Øjeblikket 4 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 5 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 125 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 55 Svin aarlig. Der holdes 90 Faar, og Fjerkraeholdet er ca. 70 Høns samt en Del Gæs og Kalkuner.

Livø har gode Bygninger, opført af Kamp, Beton og Grundmur; de danner 2 firelængede Gaarde, Hovedbygningen, der hører til den sydligste Gaard, ligger mod Syd til den store Have; Bygningen, som er opført af Grundmur og tækket med Tegl, rummer Inspektørbolig samt Administrationslokaler; til den vestlige Gavl er der opført en mindre Tilbygning med Tag af Eternit; den rummer Brændsel. Af de 3 sammenbyggede Avslænger, som er opført af Kamp og tækket med Eternit, er der Værelser til Medhjælper og Hestestald samt Kornmagasin paa Loftet i den østlige Sidelænge, Kostald i den vestlige og Lade i Længen mod Nord; af de 4 hvidpudsede Længer, som danner den nordlige Gaard, er Længen mod Syd, Svinestalden, opført af Grundmur og tækket med Eternit; af de andre 3, der er opført af Beton, rummer den nordlige teglhængte Længe Smedie samt Rum til Redskaber og Maskiner; af de 2 Sidelænger, som har Tag af Pandeplader, er der Faarestald i den østlige Sidelænge og Vognport i den vestlige, der er bygget som Halvtag. Desuden inde paa Gaardspladsen en Hølm. Der er brandfri Lofter i Staldene, Gaarden har Køleanlæg til Mælken samt eget Vandværk med Vand fra en højtliggende Kilde i Marken. Foruden Avlsgaardens Bygninger hører der endvidere til Anstalten 4 Pavilloner og 5 andre Bygninger, som indeholder Beboelse til Plejerne og de ca. 95 Alumner. Anstalten ligger kønt lidt Sydøst for Skoven, og der er fra Gaarden køn Udsigt over Vandet.

Livø nævnes i Valdemar Sejrs Jordebog 1231, og i 1252 anføres det, at den hørte med til Vitskøl Klosters mange Besiddelser; med Klostret, der inddrog ved Reformationen, kom den til Kronen og fra denne i 1573 til Bjørn Andersen til Stenalt (se Bjørnsholm, under hvilken den var Ladegaard); i de for Landet og Landbruget meget fattige Tider i sidste Halvdel af det 17de Aarh. blev den pantsat i 2 Halvdele til 2 Kreditorer og kom fra Bjørnsholm, ligesom den i 1688 mistede sin Hovedgaardsfrihed; den kom dog snart tilbage til Bjørnsholm igen, vistnok kort efter at denne var gaaet fra adelig over til borgerlig Eje til den driftige Anders Mortensen Kjærulf, den store Studefeder og Studehandler, men Ejendommen var da delt i 2 Bøndergaarde, hver med 9½ Td. Hrtk. Efter at den dygtige Kaptajn Joh. Casp. de Mylius i 1809 havde købt Bjørnsholm med Afbyggergaarde m. m., fik han i 1826 ved kgl. Bevilling Livø oprettet til en Ladegaard igen (med 19 Td. Hrtk.) under Bjørnsholm; i 1850 solgtes Livø som Arvefæste til Mads Teilbjerg, der i 1852 solgte den for 22,000 Rd. til Chr. Trockmann; i 1857 kom den til P. Schrøder, efter hvis Død i 1872 den paa Tvangsauktion købtes af Aalborg Bys og Omegns Sparekasse; denne solgte den samme Aar for 30,000 Rd. til Kmhr. R. v. Oppen Schilden, som kort efter købte Arvefæsteafgiften for 14,269 Rd. af Bjørnsholm's Ejere; efter hans Død i 1896 solgtes Livø for 120,000 Kr. til den bekendte Direktør J. L. Jensen, »Markfrøkontoret« i Kbhvn., der brugte den til Fremavl af Saasæd m. m. Efter hans Død i 1904 solgte Enken i 1905 Gaarden med Besætn. af Kvæg, Heste og Faar, Invt. samt en Motorbaad for 100,000 Kr. til Lensbaron H. C. D. Rosenkrantz, Rosenholm, og af ham købte De Keller'ske Aandsvageanstalter i Brejning ved Vejle, den nuværende Ejer, den i 1911. Den er nu indrettet til en Filial af Aandssvageanstalten med Plads til 95 samfundsfarlige og aandssvage Mænd.

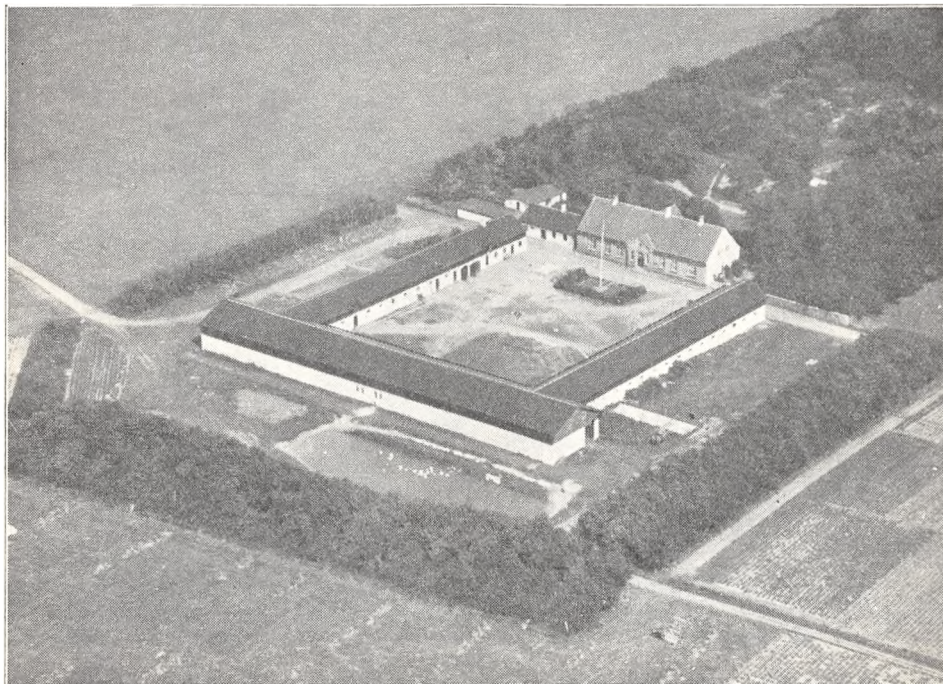
ØSTERGAARD, Ranum Sogn, Ranum-Malle Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. K. K. Holm, Postfb. Ranum, nærmeste St. Løgstør, Afst. 8½ km, Tlf. Næsby 7.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Østergaard, samlet Areal (efter foretaget Udstykning, se

senere) 114 ha, deraf 80 Ager, 7 Plantage, 3 Have og Gaardsplads og 24 ha Græsnings-Hede, Hrtk. 15 Td. 2 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb.; Ejdskv. 115,200 Kr. (127,700), Jordv. 72,600 Kr. (80,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 98,000 Kr., Løsøret i Nye Danske af 1864 for 100,000 Kr. Der er ingen el. Installation paa Gaarden.

Østergaard ligger ½ km Øst for Næsby ved Vejen til Malle; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden, er 55 ha lermuldet Jord paa Lerunderlag og 22 ha lettere Jord paa Underlag af Lerklæg. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (i øvrigt sund Jord), og der er merglet fra ældre Tid. Plantagens Bevoksning er Fyr.

Jorden dyrkes i en alm. 9 Marks Drift, som nu skal omlægges paa Grund af den



Østergaard.

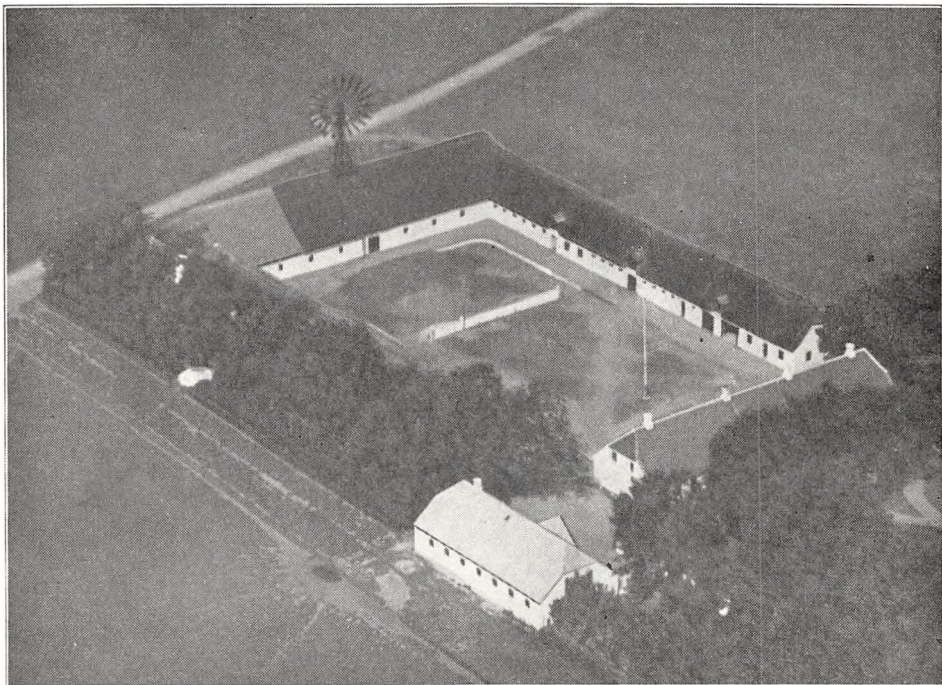
foretagne Udstykning; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 36 Malkekøer, 1 Tyr og 35 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Ranum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste, intet Tillæg. Der er hidtil leveret 70—90 Slagterisvin om Aaret (Pattegrise indkøbt); Gaarden har Kort til 58 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Østergaard har grundmurede store, gode Bygninger. Den teglhængte Hovedbygning, der ligger mod Øst til den kønne gl. Have, har Veranda og stor Frontspids til denne samt en mindre do. til Gaarden; den indeholder en god Lejlighed; en Tilbygning fra den nordlige Gavl rummer Folkestue m. m. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avslænger, som er opført efter en Brand i 1919, til Dels paa de gl. Mure, har Trætrimpel og er tækket med Tagpap. Af disse er der Værelser til Folkene, Vognport, Svine- og Hestestald i den nordlige Sidelænge, Kostald i den sydlige og Lade i Længen mod Vest; desuden Nord for Hovedbygningen et Hønseshus samt et Skrabeskur, ligeledes tækket med Tagpap. I Ko- og Svinestalden er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft til de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen; Gaarden ligger kønt.

Østergaard nævnes allerede i 1552, den laa da under Vitskøl Kloster (Bjørnsholm). Ved vor første Matrikel 1662—64 laa den under Hovedgaarden Vaar, hvorfra den senere (med 11 Td. Hrtk.) atter kom under Bjørnsholm. I sidste Halvdel af forrige Aarh. købtes den af Justitsrd. Jos. Wulff, der øgede Arealet ved Tilkøb; efter hans Død i 1876 købtes den af Jørg. Bech, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1898 med 170 ha (deraf ca. 28 Hede) og knap 19½ Td. Hrtk. I indeværende Aarh. er der frasolgt ca. 20 ha til omboende, og i 1933—34 er der ved Udstykning frasolgt Jord til 4 Statshusmandsbrug, hver med 6,6 ha, samt 8,8 ha til en Nabo, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.



Næsborggaard.

ELKANGAARD, Ranum Sogn, Ranum-Malle Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Chr. Hansen, Postfb. Ranum, nærmeste St. Løgstør, Afst. 11 km, Tlf. Ranum 24.

Elkangaard (Kærgaardene), Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kærgaardene, har nu efter en foretaget Udstykning kun 56 ha med godt 8 Td. Hrtk.; den var tidligere Præstegaard, men blev saa vidt vides ødelagt i Svenskekrigen 1658—60; tidligere havde den ligget under Bjørnsholm som 2 Gaarde, og disse kom nu med 13 Td. Hrtk. under denne igen, efter at Præsten var flyttet til Ranum. I 1856 solgtes de fra Bjørnsholm som Arvefæste til Justitsrd. J. Wulff til Østergaard og Kæmner Fr. Elkan Wulff i Aalborg, der gav Gaarden dens nuværende Navn; de solgte den i 1857 for 65,000 Rd. til P. Schouboe, fra hvem den i 1862 med 18 Td. Hrtk. ved Auktion blev solgt for 34,610 Rd. til Kapt. C. P. Holm; han solgte samme Aar Gaarden til H. J. Roed-Müller, som i 1909 solgte den med 147 ha, 18¼ Td. Hrtk. til Ejler Pedersen, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1918. I 1927 er der udstykket 10 Husmandsbrug med fra 6,6—8,3 ha, alle med Statslaan, og endvidere solgtes der til Naboer 14,3 ha, tilsammen ca. 90 ha, hvorved Gaarden fik sit nuværende Areal.

NÆSBORRGAARD, Næsborg By og Sogn, Næsborg-Salling-Ovtrup Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. Jacob Tvergaard, Postfb. og nærmeste St. Løgstør, Afst. 6½ km, Tlf. Brøndum 1.

Matr.-Nr. 10a m. fl. af Næsborg, 92b m. fl. af Nørkær Enge og 4a m. fl. af Brodshave, samlet Areal 123 ha, deraf 60 Ager, 60 Eng, 1 Skov og 2 Have og Gaardsplads, Hrtk. 14 Td. 6 Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Ejdskv. 117,000 Kr. (129,600), Jordv. 72,500 Kr. (79,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 147,200 Kr., Løbsøret i »Baltica« for 150,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Vind- og Petroleumsmotor).

Næsborggaard ligger ca. 1 km Øst for Næsborg By; Jorderne, som overvejende er samlet ved Gaarden — dog ligger 15 ha lidt adskilt fra det øvrige Areal — bestaar dels af Ler-, dels af Sandmuld, hovedsagelig paa Kridtunderlag. Terrænet er stedvis let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, en Del af Jorden er drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og i Aarenes Løb nymerglet af den nuværende Ejer. Engen er Kærjord paa Ler- og Klægunderlag, god Ler- og Sandmuld, enkelte Steder lidt humusblandet. Skovens Bevoksning er Gran.

Jorden dyrkes i følgende 8 Marks Drift: 1. Byg, 2. Roer, 3. Byg, 4. Roer, 5. Blandsød, 6. Rug, 7. Havre, 8. Kløver og Græs. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 30 Kalig. og 30 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 47 Malkekøer, 1 Tyr og 70 Stkr. Ungkreaturer, er af Korhornsrace, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 150 kg aarlig, Mælken leveres til Brøndum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 9 Arbejdsheste og for Øjeblikket 9 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 120 Svin aarlig. Der holdes 6 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 200 Høns.

Næsborggaard har grundmurede, hvidpudsede, velholdte Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Syd til den gl. Have, har lang lav Kvist til denne, 2 smaa Kviste mod Nord til Gaarden og Tegltag; den indeholder en stor god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede straatækte Avslængere er der Værelser til Folkene, Vognport, Heste- og Kostald i den østlige Sidelænge, Værelser til Folkene og Kostald i den vestlige samt Lade i Længen mod Nord, som har en Vindmotor paa Rygningen; desuden Vest for Hovedbygningen et straatækt Hus, der rummer Brænde- og Hønseshus samt en Svinestald, opført i 1928, denne har Tag af Pandeplader ligesom en Hjelm Øst for Hovedbygningen. I Hestestalden og den ene Kostald er der Jernbjælker og murede Hvalvinger, Gaarden har eget Vandværk, der ligesom Ejendommens Elektricitetsværk og de faste Maskiner drives ved Gaardens Vindmotor og Petroleumsmotor.

Næsborggaard er en gl. Slægtsgaard, som i flere Slægtled er gaaet i Arv fra Fader til Søn; den ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Kr. Godiksen Tvergaard, der afstod den til Sønnen J. C. Tvergaard, og han overdrog i 1898 Gaarden til sin Søn, den nuværende Ejer.

THINGGAARD, Næsborg By og Sogn, Næsborg-Salling-Ovtrup Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. Jørgen H. Sorvad Welling, Postfb. og nærmeste St. Løgstør, Afst. ca. $5\frac{1}{2}$ km, Tlf. Brøndum 3.

Matr.-Nr. 3a m. fl. af Næsborg, 113c m. fl. af Nørkær Enge, 4c af Brøndum og 3f af Vormstrup, samlet Areal 113,6 ha, deraf 52,6 Ager, 60 Eng og Kær og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 15 Td. 2 Skp. 1 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 135,000 Kr. (153,000), Jordv. 76,900 Kr. (86,600); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 140,000 Kr.; Lys fra eget Elektricitetsv. (Petroleumsmotor).

Thinggaard ligger i den sydlige Side af Næsborg By; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen Engen, som ligger paa 4 Steder ca. 3 km fra denne, bestaar af god dyb Muldjord paa Kridtunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid og nymerglet ca. 1930. Engarealet er drænet og kultiveret humusblandet Muldjord, som dyrkes.

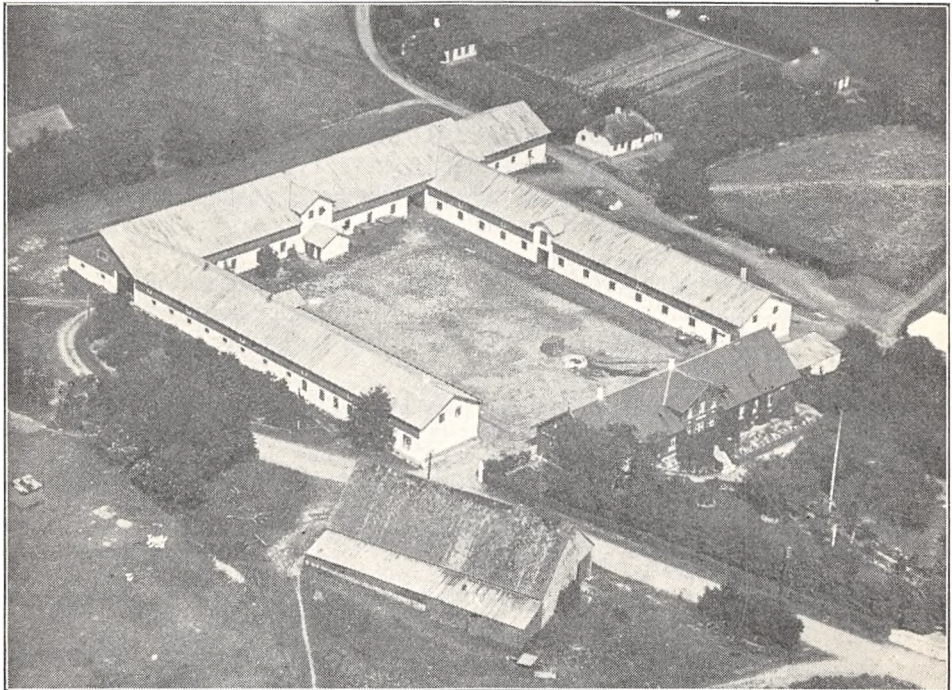
Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift med nogen Frøavl af Engsvingel; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 120 Sække Superf., 50 Kalig. og 50 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 44 Malkekøer, 2 Tyre og 70 Stkr. Ungkreaturer,

er nærmest af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Brøndum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste og for Øjeblikket 2 Plage af eget Tillæg; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 7 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 300 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 160 Svin aarlig. Der holdes 2 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 150 Høns.

Thinggaard har grundmurede gode, nye Bygninger. Hovedbygningen, der er opført i 1899, ligger mod Syd til den kønne Have, har Veranda og Frontspids til denne samt Skifertag; den indeholder en stor god Beboelse. De 3 sammenbyggede hvidpudsede Avslænger, som har Træ-



Thinggaard.

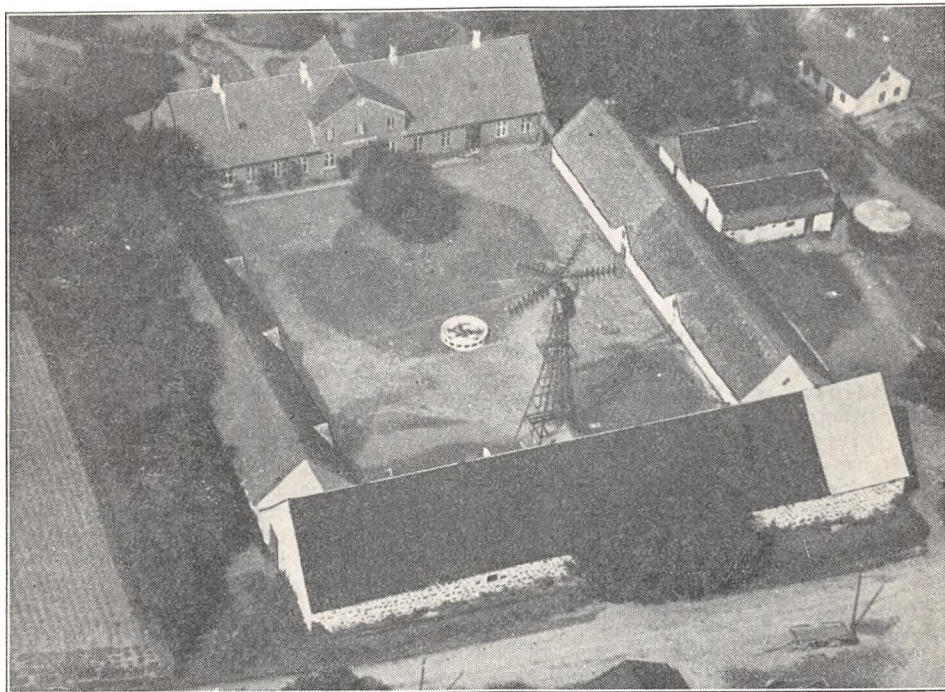
trimpel og Tag af Pukkelpalder, er opført i 1923 efter en Brand; af disse er der Værelser til Folkene og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Kostald i den østlige med Svinestald paa Loftet og Lade i Længen mod Nord; til Laden, som har Frontspids ind mod Gaarden, er der under denne opført et Motorhus, og i en Tilbygning fra den østlige Gavl er der Kalve- og Svinestald. Desuden Øst for Gaarden en Vognport, bygget som Halvtag og tækket med Tagpap, og Øst for Hovedbygningen en Halvtagsbygning med Tag af Pukkelpalder, den rummer Hønsehus m. m.; endvidere Vest for Hovedbygningen og Sognevejen en straatækt ældre Lade, til hvis vestlige Side der er opført en Halvtagsbygning til Redskaber og Maskiner. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner og Elektricitetsværket, og der hører et Hus til Ejendommen.

Thinggaard, som i sin nuværende Størrelse er sammenlagt af 3 Bøndergaarde, købtes oprindelig i 1837 af H. C. Welling; han afstod den senere til Sønnen Rasm. Welling, der tilkøbte de 2 andre Gaarde og i 1896 overdrog Ejendommen for 70,000 Kr. til sin Søn, den nuværende Ejer, som havde drevet Gaarden siden 1881.

WELLINGGAARD, Næsborg By og Sogn, Næsborg-Salling-Ovtrup Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer N. S. Tvergaard, Postfb. og nærmeste St. Løgstør, Afst. godt 5 km, Tlf. Brøndum 2.

Matr.-Nr. 8a m. fl. af Næsborg og 98c m. fl. af Nørkær Enge, samlet Areal 64 ha, deraf 41,5 Ager, 21,5 Eng og Kær og 1 Have og Gaardsplads, Hrtk. 9 Td. 5 Skp. 1 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb.; Ejdskv. 70,300 Kr. (79,200), Jordv. 45,800 Kr. (49,200); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 60,000 Kr., Løsporet i Aalborg-Hjørring A. Brandf. for 62,000 Kr.; Lys fra Vesthimmerlands Elektricitetsforsyning.

Wellinggaard ligger i Næsborg By; Agermarken er samlet ved Gaarden, medens Eng og Kær ligger i nogen Afstand fra denne i Nørkær; Jorden bestaar af god Muldjord paa Ler- og Kridtunderlag. Terrænet er jævnt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet (sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Engen, som dyrkes, er af udmærket Beskaffenhed, Haardbundseng paa Lerunderlag.



Wellinggaard.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 100 Sække Superf., 20 Kalig. og 20 Sække Kvælstof.

Kvægbesætningen, der bestaar af 30 Malkekøer, 1 Tyr og 40 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre; Mælken leveres til Brøndum Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 7 Arbejdsheste og for Øjeblikket 3 Plage og Føl af eget Tillæg. Svinebesætningen er for Tiden 4 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 135 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 70 Svin aarlig. Der holdes 4 Faar.

Wellinggaard har overvejende grundmurede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, har stor gennemgaaende Frontspids og Tegltag; den rummer en god Lejlighed. Af de 3 sammenbyggede hvidpudsede Avslænger er de 2 Sidelænger tækket med Straa; af disse er der Værelser til Folkene, Vognport og Hestestald i den vestlige Sidelænge, Ko- og Svinestald i den østlige og Lade i Længen mod Syd; denne, hvis Væg mod Syd er opført af Kamp, har Indkørselsport til Gaarden fra Vejen gennem Byen; Taget, som for største Delen er af Tagpap, fornyes efterhaanden med Pukkelpalader. Desuden Syd for Gaarden og Vejen et Redskabs-hus og Øst for Gaarden 2 parallelle Huse, af hvilke det sydlige, der har Trætrimpel, rummer Svine- og Kalvestald, det nordlige Rum til forskelligt; de 3 nævnte Bygninger er alle tækket med Tagpap. Der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde, Gaardens Vindmotor samt en

Petroleumsmotor leverer Drivkraft til de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen.

Wellinggaard ejedes i forrige Aarh. af Rasm. Welling, efter hvis Død den overtoges af Enken, Fru Christiane Sorwad Welling; hun afstod den senere til Svigersønnen H. Vilh. Flensborg, af hvis Dødsbo den nuværende Ejer købte den i 1918 for 180,000 Kr.

GUNDERSTEDGAARD, Gundersted Sogn og Komm., Slet Hrd., Aalborg A., laa ved Gundersted Kirke 8 km Vest-Sydvest for Halkær St. og 16 km fra Nibe; den er nu helt udstykket.

Gunderstedgaard var en gl. Hovedgaard, der i 1430 ejedes af Malte Nielsen, som ogsaa ejede Pandum. De senere Ejere var Las Maltesen, Mogens Mogensen Glob, Niels Maltesen, Viborg Bispestol og Malte Lauridsen Viffert; i 1583 solgte Vincents Rosenkrantz Gaarden til Mour. Stygge, hvis Broder Niels S. ejede den i 1504; derefter nævnes Niels Friis, Manderup Due og dennes Enke Anne Skeel, alle til Krastrup. Gunderstedgaard havde i 1662 24 Td. Hrtk. Den fulgte nu Krastrup til 1794, da den solgtes for 28,500 Rd. med 22, 39 og 205 Td. Hrtk. til én af Datidens kendte store Ejendomsspekulanter, Generalkrigskommissær Ulrik Chr. Schmidt til Urup, som frasolgte det meste af Fæstegodset og Halvdelen af Tienderne, hvorefter han i 1804 solgte Gaarden med 21, 20 og 38 Td. Hrtk. for 17,000 Rd. til en anden, ikke mindre kendt Spekulant, Major Joh. Conr. Schuchardt til Nøragergaard og Kapt. Henr. Joh. Leth til Eskjær; de solgte den straks for 17,800 Rd. til Kapt. Fr. Stiernholm til Kjeldgaard og Jak. H. Bjørn til Grinderslev Kloster, der samme Dag solgte den med 17 Td. Hrtk. og 20 Td. Tiendehrtk. for 13,290 Rd. til Rasm. Schougaard. I 1827 solgte han den med Gundersted Konge- og Kirke-tiende for 7700 Rbd. Sedler til sin Svigersøn Niels Laugesen, efter hvis Død i 1850 den overtoges af Enken Marie Elisab. L.; fra hende kom den til P. Lassen, som i 1875 solgte den med de nævnte Tiender, Besætn. og Invt. for 130,000 Kr. til P. A. Bie til Lundgaard; efter hans Død i 1876 kom den til Inspektør Hagen, fra hvem den i 1913 kom til Løjtnant J. K. V. Bie; Gunderstedgaard var da paa ca. 1000 ha, hvoraf største Delen var Hede, men skønt den ny Ejer havde Skøde paa Ejendommen, var der fra gl. Tid det ejendommelige Forhold, at Hovedgaarden Krastrup havde Ret til fra et Areal paa ca. 660 ha Hede og Mose at tage Lyng og Tørv til eget Forbrug af Ildebrændsel og Brusgaard paa lignende Maade paa et Areal af ca. 165 ha; dette Forhold fik Bie nu ændret og afløst ved at afgive Skøde og Ejendomsret for Halvdelen af de 2 nævnte Arealer mod til Gengæld at faa Brugsretten over den anden Halvdel; Krastrup fik derved ca. 330 ha og Brusgaard 82 ha. I 1917 solgte Bie derefter Gunderstedgaard med ca. 660 ha, og den skiftede nu Ejer gentagne Gange, til den i 1921 købtes af Aalborg Amts Udstykningsforening, der i 1921—22 udstykkede den i 24 Husmandsbrug, alle med Statslaan; Brugene fik en Størrelse af fra 6,6—22 ha, alt efter Jordens Beskaffenhed, foruden at de tillige alle fik en Hede- og en Engparcel.

Gaardens Hovedbygning, som er i ét Stokværk, er opført for 125 Aar siden; Halvdelen af denne er nu indrettet til Forsamlingshus, medens den anden Halvdel benyttes til Beboelse for Ejeren af én af de nye Ejendomme; Avlsbygningerne er nedrevet.

HORNSGAARD, Farstrup Sogn og Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejer Prpt. H. H. Welling, Postfb. og nærmeste St. Sebbersund, Afst. godt 6 km og 10½ km til Nibe, Tlf. Barmer 14.

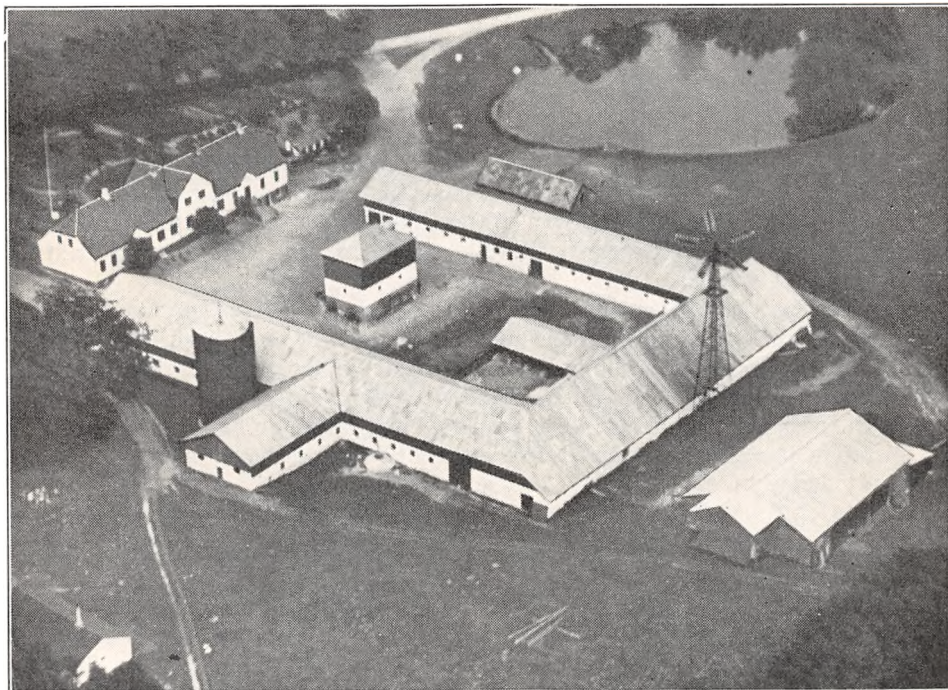
Matr.-Nr. 51 m. fl. af Hornsgaard, 113a m. fl. af Hornskovgaard, 3a af Ørsnæsgaard og 1a m. fl. af Vaar Hovedgaard, samlet Areal 314,5 ha, deraf 176 Ager, 79,5 Eng, 55 Skov, 2,5 Mose og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 19 Td. 4 Skp. 3 Fdk. 1¼ Alb.; Ejdskv. 170,000 Kr. (171,000), Jordv. 95,600 Kr. (106,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 104,800 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Hornsgaard ligger godt 2 km Øst for Farstrup By ved Vejen til Barmer; Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 38,5 ha Eng (tilkøbt i 1923 fra Vaar Hovedgaard), som ligger 5 km fra denne, bestaar af mild Sandmuld paa sandblandet Lerunderlag (Lerklæg). Terrænet er let kuperet, Kultur og Gødningskraft god, ca. Halvdelen af Arealet er drænet (i øvrigt sund Jord), der er merglet fra ældre Tid. Engen er god Haardbundseng paa Lerunderlag, som kan dyrkes. Skoven er anlagt som Læplantning, Bevoksningen er Gran. Foruden de foranævnte Arealer

hører der til Gaarden 33 ha Hede, som er dyrket; dette Areal, der er tilkøbt i 1928, er særskilt vurderet og ikke med i foranstaaende Tal, det ligger ved Gatten, Flejsborg Sogn, Aars Hrd., og drives fra Gaarden; i 1930 er endvidere forpagtet 11 ha, som ligger i Vaar Skov.

Jorden dyrkes i fri Drift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 300 Sække Superf., 70 Kalig. og 70 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 70 Malkekøer, 2 Tyre og 130 Stkr. Ungkreaturer, er af Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Smørydelse pr. Ko er ca. 121 kg aarlig, Mælken leveres til Farstrup Mejeri (privat).



Hornsgaard.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, og der tillægges 8—10 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Der er hidtil leveret ca. 400 Slagterisvin om Aaret (Pattgrisene indkøbt); Gaarden har Kort til 180 Svin aarlig. Der holdes 20 Moderfaar, og Fjerkraeholdet er ca. 100 Høns.

Hornsgaard har store gode Bygninger, opført af hvidpudset Grundmur. Hovedbygningen, der er opført i 1920, ligger mod Nord til den store gamle Have, har høj Kælder, gennemgaaende Frontspids og Tegtag; den indeholder en stor god Beboelse med delvis indlagt Centralvarme. Avlsbygningerne er opført i 1923. Af de 3 sammenbyggede Avlslænger, som har Tag af Pandeplader, har de 2 Sidelænger Trætrimpel; i disse er der Værelser til Folkene og Kostald i den vestlige Sidelænge, Kostalden udvidet i en Sidelænge mod Vest, Nord for hvilken Gaardens Staalsilo er opført; i den østlige Sidelænge er der Heste- og Svinestald samt Hønsehus og Lade i Længen mod Syd; denne er ind mod Gaarden udvidet med en Tilbygning, en Vognport. Desuden Syd for Gaarden en Hjelm med Tag af Pandeplader, Øst for Gaarden en Svinestald af Træ, tækket med Tagpap, og inde paa Gaardspladsen en Magasinbygning med 3 Lofter og med Maskin- og Redskabsrum nederst under disse. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, og der er eget Vandværk med Vand fra en Kilde; Gaardens Vindmotor, som staar Syd for Laden, leverer Drivkraft til Kværn m. m., og der hører 3 Huse til Ejendommen. (I Siloen ensileres alt Græsset fra en Overrislingseng samt af og til en Del Sæd, der skønnes at ville give for lidt Kerne).

Hornsgaard nævnes i 1552 som en større Gaard, der laa under Vitskøl Kloster, og sammen med dette kom den i 1573 til Rigsrd. Bjørn Andersen til Stenalt (se Bjørnsholm). Ved vor første Matrikel havde Hornsgaard 24 Td. Hrtk., og den var da en stor Bondegaard, der hørte under Vaar, under hvilken den noget senere nævnes som en Avlsgaard; den frasolgte omkring 1795 af Ulrik Chr. Schmidten med 16 Td. Hrtk. og 8 Td. Hrtk. Fæstegods samt 10 jordløse Huse for 7000 Rd. til Søren Hauerslev, der i 1796 opførte en Hovedbygning af Egebindingsværk og i 1799 fik Tilladelse til at frasælge nogle Parceller; senere ejedes den af K. Møller og fra 1831 af Ole Winther; efter hans Død i 1837 overtoges den af Sønnen Jacob Wøldike Winther, efter hvis Død i 1862 den overtoges af Enken, som i 1889 afstod den til Sønnen Peder Winther; han anlagde Plantagen og overdrog i 1919 Gaarden til sin Svigersøn, den nuværende Ejer. Som nævnt foran har han i 1923 tilkøbt 38,5 ha Eng og i 1928 33 ha Hede i Gatten (nu dyrket).

KRASTRUP, Farstrup Sogn og Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr., Aalborg A., Ejerinde Enkefru K. Kjeldahl, Postfb. Løgstør, nærmeste St. Vindblæs, Afst. 8 km og 11 km til Løgstør, Tlf. Kølby 5.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Krastrup Hovedgaard og 68a m. fl. af Nørkær, samlet Areal 347,5 ha, deraf 127 Ager, 217 Eng og Kær og 3,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 31 Td. 2 Skp. o Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb.; Ejdskv. 236,000 Kr. (260,000), Jordv. 163,100 Kr. (180,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 184,760 Kr., Løsporet i »Baltica« for 205,000 Kr. plus en Korttidforsikring paa 60,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Krastrup ligger ved Vejen, som fra Kølby fører til Landevejen Løgstør—Nibe; af Jorderne, der er samlet ved Gaarden undtagen 72 ha Eng, som ligger ca. 2 km fra denne, er Agermarken god Muldjord, væsentlig paa Kridtunderlag. Terrænet er fladt, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er drænet, der er merglet og kalket ca. 1925. Af Engen er ca. 110 ha drænet; hele Arealet er kultiveret; 44 ha er Sandjord og 25 ha Tørvejord paa Kalkunderlag, Resten er udmærket Haardbundseng paa Kalk- og Blaalér-Underlag.

Gaarden drives af Ejerindens Broder, Forpagter C. Maarup; Jorden dyrkes i fri Drift. Af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 400 Sække Superf., 100 Kalig. og 200 Sække Kvælstofg.

Af Kvægbesætningen, der bestaar af 120 Malkekøer, 5 Tyre og 130 Stkr. Ungkreaturer, er Halvdelen af Korthorns-, Resten af rød dansk Malke race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; den gennemsnitlige Mælkeydelse pr. Ko er ca. 3000 kg aarlig, Mælken leveres til Farstrup Mejeri (privat).

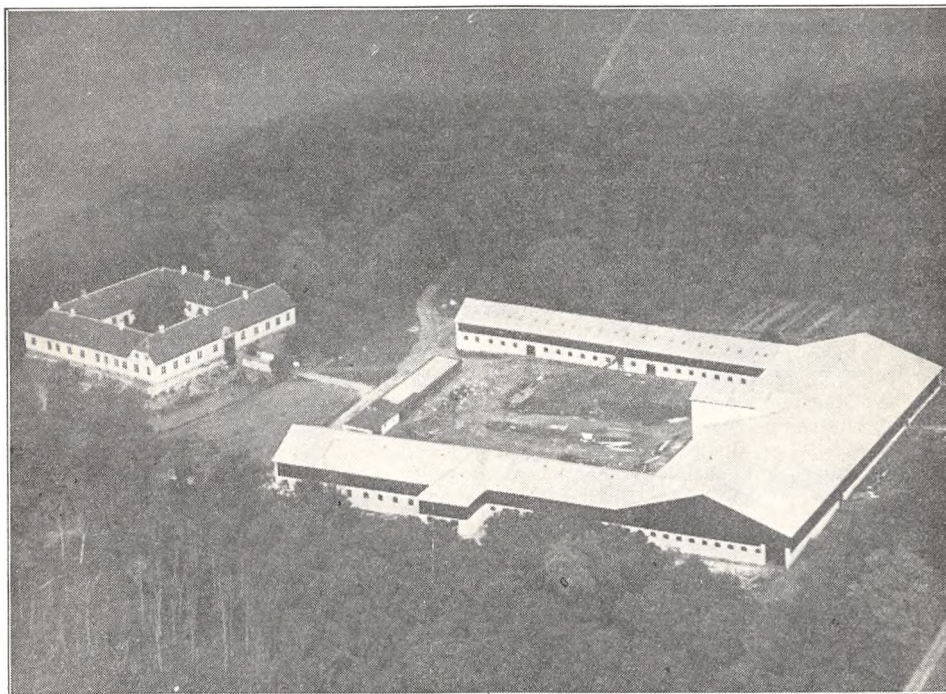
Der holdes som Regel 24 Arbejdsheste, og der tillægges ca. 10 Føl aarlig; desuden anvendes 2 Tractorer baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 25 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 800 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 193 Svin aarlig. Der holdes 5 Faar, og Fjerkræholdet er ca. 40 Høns.

Krastrup kønne Hovedbygning ligger mod Nord til den store gamle Have; den er helt omgivet af Grave, over hvilke der fra Syd fører en muret Bro, flankeret og prydet med 4 Løver af Cement. Hovedbygningen, der er opført dels i det 18de, dels i Begyndelsen af det 19de Aarh., bestaar af 4 sammenbyggede hvidpudsede Fløje, opført i én Etage og tækket med Tegl, de 2 af Grundmur og de 2 delvis af Bindingsværk; den rummer en stor god Lejlighed med indlagt Centralvarme og moderne Bekvemmeligheder.

Avlsbygningerne, som er opført i 1932 efter en Brand i 1931 (de nedbrændte Bygninger var opført i 1917, ligeledes efter en Brand), er af hvidpudset Grundmur, har Trætrimpel og er tækket med Pandeplader. Af de 3 sammenbyggede Længer er der i den vestlige Sidelænge Værelser til Folkene, Heste- og Ungkvægstald, sidstnævnte udvidet med en kort Sidebygning, et Roehus, mod Vest, Kostald i den østlige med Svinestald over denne og Lade i den meget brede Længe mod Syd; i den vestlige Ende af denne, hvor den er sammenbygget med den vestlige Sidelænge, er der indrettet Stald til Søer. Desuden paa Gaardspladsen mod Nord mellem de 2 Sidelænger en Halvtagsbygning, tækket med Pandeplader, den rummer Vognport m. m. I Staldene er der Jernbjælker og murede Hvælvinger, Gaarden har eget Vandværk, og der hører

en Smedie og 2 Huse med 4 Lejligheder til Ejendommen. Gaarden ligger kønt. De i 1917 nedbrændte Avlslænger var delvis opført af Bindingsværk; i Laden, som var af Egebindingsværk, var der meget svære Tømmerkonstruktioner.

Krastrup hørte i Middelalderen under Vitskøl Kloster, som i 1536 (Reformationsaaret) solgte den til den sidste Biskop i Viborg Jørgen Friis; ved hans Død i 1547 arvedes den af Broderen Niels Friis, der døde barnløs i 1561, hvorefter Gaarden arvedes af Svigerinden, Fru Sophie Glob; efter hende gik den i 1568 over til Sønnen, Rigsrd. Jørgen Friis og ved hans Død i 1616 til hans Søn Niels Friis, der døde i 1639 saa forarmet, at Arvingerne gik fra Arv og Gæld. Krastrup overtoges da (vistnok sammen med Gunderstedgaard) af Manderup Due, ved hvis Død i 1660 den overtoges af Enken, Anna Skeel; ved Matriklen i 1664 havde den 43 Td. Hrtk. De 2 Gaarde fulgtes nu ad til 1794 og blev ved Skiftet udlagt til Sønnen Bernt Due og efter hans Død i 1699 til Sønnen, Oberst Manderup Due; efter hans Død i 1710 ægtede Enken,



Krastrup.

Charl. Amalie Gjøe, senere Chr. Rantzau til Brahesborg, som i 1725 paa Auktion købte Krastrup med 42 og Gunderstedgaard med 22 samt 179 og 468 Td. Hrtk. Tiender og Gods for 30,505 Rd.; i 1756 solgte han de 2 Gaarde til Etatsrd. G. de Lichtenberg, som Aaret efter overdrog Skødet til senere Justitsrd. Marc. Pauli Marcussen; i 1794 overdrog han de 2 Gaarde med 42 og 22 samt Vaar med 50 Td. Hrtk. tillige med Tiender og Gods, ialt 252 og 761 Td. Hrtk., til sin Søn Poul Marcussen og sin Svigersøn Ulrik Chr. Schmidten (se Vaar); sidstnævnte afstod straks sin Part i Krastrup til Svogeren, der i 1804 solgte denne med 42 Td. Hrtk. Hovedgaardstakst, 135 Td. Tiendehrtk. og 201 Td. Hrtk. Bønderfæstegods for 148,000 Rd. til Hans Hansen, som frasolgte en stor Del af Fæstegodset. Efter hans Død i 1835 overtoges Gaarden af Enken, Fru Edel, f. Secher, der fortsatte med Afhændelsen af Fæstegodset, og ved hendes Død i 1865 af Sønnen, Amtsraadsmedlem N. E. V. Hansen; ved hans Død i 1875 gik Gaarden over til Broderen Th. S. Hansen til Kærhedebygaard og ved hans Død i 1881 til hans Søn Vald. Hansen, som i 1888 solgte den med 485 ha foruden 43 Td. Hrtk., Besætn. og Invt. for 253,000 Kr. til Forv. E. Tregder; han solgte den i 1892 til Overauditør Wolff, der straks solgte den for 260,000 Kr. til Amtsraadsmedlem H. P. J. C. Holm til Louisendal; ved hans Død i 1907 overtoges Krastrup af Enken, som i 1912 solgte den med samme Areal samt Besætn. og Invt. for 265,000 Kr. til et Konsortium af Gaardejere fra Randers-Eggen, der kort efter afhændede den for samme Sum til Ingeniør H. Mylting, som i 1913 solgte den for 325,000 Kr. til P. Gammeltoft. I 1915 afhændedes Krastrup derefter tillige med Vaar med ca. 950 ha samt Avl og Besætn. for 800,000 Kr. til et Aktieselskab, hvorefter Krastrup i 1918 solgtes for 650,000 Kr. til C. Hansen, Høgholt, og C. Sørensen; de solgte den i 1924 til P. Toft, som

i 1926 solgte den til I. M. Tommerup, af hvem den nuværende Ejerinde købte den i 1930 for 400.000 Kr.

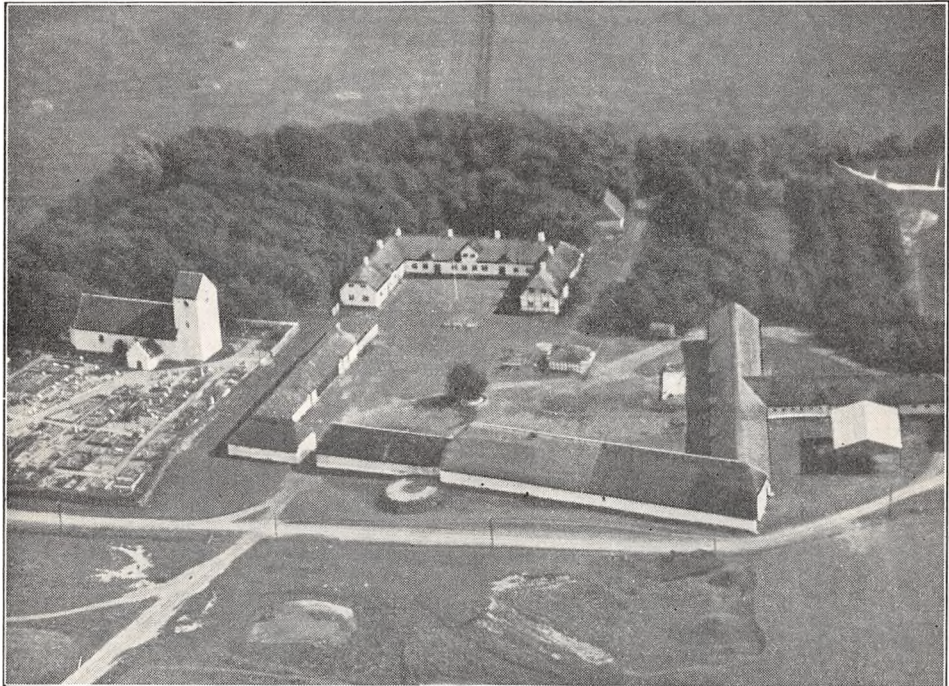
(Under Verdenskrigen og de nærmest følgende Aar efter denne var Gaardens Areal blevet formindsket med ca. 140 ha ved Bortsalg, idet Skoven og godt 25 ha Ager samt ca. 100 ha Kær og Eng var frasolgt.)

VAAR, Farstrup Sogn og Komm., Slet Hrd., Aalborg A., Postfb. Løgstør, nærmeste St. Vindblæs, Afst. 12 km og 15 km til Løgstør og Nibe.

Vaar hørte i Middelalderen som Avlsgaard under Vitskøl Kloster; sammen med dette kom den ved Reformationen til Kronen, der i 1573 mageskiftede begge til Rigsrd. Bjørn Andersen, Stenalt, som oprettede Vaar til en Hovedgaard og opførte nye Bygninger; efter hans Død i 1583 overtoges Gaarden af Enken, Fru Karen Friis, som i Aarene 1587—90 efter en Brand i 1587 opførte en ny anelig 3-fløjet Hovedbygning, aaben mod Vest; denne, der var i 2 Etager, havde hvælvede Kældere, en høj Sokkel af Granitkvadre og et spirprydet Taarn. Efter hendes Død i 1601 overtoges Gaarden af Datteren Margr. Bjørn, Enke efter Jørgen E. Worm, og Datteren Else Bjørn, gift med Jørgen Friis til Krastrup, der senere blev Enejer. Efter hans Død i 1616 kom Vaar i 1622 til deres navnkundige Søn, Christian Friis til Kragerupgaard, Christian d. Fjerdes dygtige Kansler; ved hans Død i 1630 overtoges den af Sønnen Chr. Friis, fra hvem den med 72 Td. Hrtk., deri indbefattet Hornskov til 800 Svins Olden, i 1647 ved Indførsel kom til Svogeren Jørgen Seefeld til Visborggaard; ved hans Død i 1666 overtoges den af Enken, Karen Sehested, Jørg. Seefeld's 2. Hustru, fra hvem den i 1668 ved Indførsel udlagdes til Dr. med. Niels Benzon; efter hans Død i 1674 arvedes den af Sønnen, Gehejmerd. Niels Benzon, og efter hans Død i 1708 af dennes Søn, Konferensrd. Peder Benzon; han solgte den i 1718 til Fæteren, Justitsrd. Jochum Poulsen, der ombyggede Vaar i 1722 og helt omkalfatrede Karen Friis' anelige Hovedbygning. Efter hans Død i 1756 overtoges Vaar af Enken Karen Benzon, som i 1760 solgte den med 50 Td. Hrtk., 73 Td. Tiendehtk. og 275 Td. Hrtk. Bønderfæstegods til M. P. Marcussen til Krastrup; han solgte den i 1794 til sin Søn, Generalkrigskommissær Povl Marcussen, og Svigersøn Ulrik Chr. Schmidten (to af Datidens store Ejendomspekulanter); sidstnævnte, der samme Aar udkøbte sin Svoger, frasolgte en Del af Tienderne, en Del af Arealet og Godset, navnlig af Fæstegodset, ligesom han solgte Gaarden Hornsgaard, hvorefter han i 1803 solgte Vaar med 34, 22 og 54 Td. Hrtk. til Generalauditør H. J. Lindahl til Avnsbjerg, ligeledes en stor Ejendomspekulant, og Birkedommer Bendix Claudi, som i 1809 solgte Vaar til Hamburg-Jøderne Samuel D. Warburg til Kyø og Wulff Salomon. De solgte i 1810 Vaar til Jacob Th. Trojel, der i 1815 udparcellerede en Del af Jorderne; han, som var en Søn af den kendte og dygtige Landøkonom Frants Vilh. Trojel (se Anneberggaard, Bind II, S. 187—88), var en dygtig Landmand; han solgte i 1856 Gaarden for 100.000 Rd. til Konsul P. J. Ørting, Ebeltoft, og dennes Svoger, Forp. Vald. Buchtrup; de solgte i 1873 Vaar til E. N. Helms, som i 1889 solgte Gaarden for 242.000 Kr. til Hfjm. G. Wolff-Sneedorff til Engleholm; han, der øgede Skovarealet ved Tilplantning af en Del af den daarlige Jord med Naaletræ, solgte i 1911 Gaarden med godt 510 ha, 32 Td. Hrtk. for 265.000 Kr. til Ejendoms-handler J. P. Nielsen, Aarhus. Vaar var nu meget i Handelen de følgende Aar; efter Meddelelser i Dagspressen solgtes Gaarden i 1913 for 320.000 Kr. og i 1915 sammen med Krastrup til et Aktieselskab for 800.000 Kr.; dette solgte i 1918 Vaar for 625.000 Kr. til Clausen, der nogle Maaned senere samme Aar solgte den for 710.000 Kr., og i Sommeren 1920 solgtes den (efter Forlydende) for ca. 800.000 Kr. til J. Chr. Jensen og Oscar Christensen. Gaarden blev derefter i 1922 stillet til Tvangsauktion, ved hvilken den efter Meddelelser i Pressen blev tilslaaet Første-Prioritetshaveren for 400.000 Kr.; den kom derefter til V. Hjorth (nu Randrup), som i 1923 solgte den til Aalborg Amts Udstykningsforening, der udstykkede Gaarden helt. Skoven med ca. 116 ha, væsentligt Naaleskov, ejes nu af Skovrider Jørgensen, Hjørring, og Hovedbygningen med ca. 4,5 ha Have og Park er i 1934 købt af Forfatteren Knuth Becker for 6000 Kr. Ved Udstykningen blev der oprettet 22 Husmandsbrug med 7 a 9,3 ha (ét er dog paa 12 ha); af disse er de 21 oprettet med Statslaan og et uden saadant; et Hus har 2 Parceller, ialt 16,5 ha, idet Huset oprindeligt var beregnet til 2 Brug; dette har Statslaan i Huset og den ene Parcel. Der er endvidere solgt en Del mindre Arealer til omboende og i 1923 en Eng paa 38,5 ha til H. H. Welling, Hornsgaard; derimod er der ingen egentlig Hovedparcel. Kansler Christian Friis' gamle Hovedgaard er nu helt sønderlemmet, ligesom hans Farmodens Hovedbygning til Dels er forsvundet; med 3 Slægtsleds Mellemrum var Gaarden i den nyere Tid i dristige og egenyttige Spekulanter Hænder og gik fra Haand til Haand; Povl Marcussen gjorde Opbud i 1822, Svogeren v. Schmidten omtrent samtidig, efter at have omsat flere Tusinde Td. Hrtk., og for en stor Del af Spekulanterne i vort Slægtled gik det paa samme Maade, de forstod ikke at holde op i Tide.

DYBVADGAARD, Lundby Sogn og Komm., Slet Hrd., Aalborg A., Ejer H. Chr. Dollerup Boel, Postfb. og nærmeste St. Vindblæs, Afst. 5 km og 11 km til Løgstør, Tlf. Lundby 4. Matr.-Nr. 10a m. fl. af Mølgaardene, samlet Areal 67,3 ha, Hrtk. 8 Td.; Ejdkv. 62,100 Kr., Jordv. 36,900 Kr.

Dybvadgaard ejedes omkring Midten af forrige Aarh. af Hans Dollerup, der i 1869 afstod den til sin Svigersøn Christian Boel, efter hvis Død den overtoges af Enken og i 1907 af Sønnen, den nuværende Ejer. Gaarden havde da et Tilliggende af 105 ha med ca. 11 Td. Hrtk.; men ved forskellige Magelæg for at samle Gaardens Engareal gik Tilliggendet ned til 99,3 ha; i 1931 udstykkedes dernæst ca. 32 ha til 4 Statshusmandsbrug, hvorved Gaarden fik sin nuværende Størrelse.



Sebbekloster.

SEBBERKLOSTER, Sebbek Sogn og Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejerinde Frk. Signe Svanholm, Postfb. og nærmeste St. Sebbek Sund, Afst. 3½ km og 8 km til Nibe, Tlf. St. Ajstrup 18.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Sebbekloster, 17 af Valsted og 24 af Barmer, samlet Areal 385 ha (ved ny Opmaaling), deraf 116 Ager, 118 Eng og Kær, 55 Skov, 11 Mose, 82 Hede og 3 Have og Gaardsplads, Hrtk. 18 Td. 4 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.; Ejdkv. 139,600 Kr. (126,000), Jordv. 88,900 Kr. (78,100); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 91,400 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Sebbekloster (Gaarden og Kirken) ligger ca. 3 km Vest for Sebbek Sund St. ved offentlig Vej til St. Ajstrup og Skørbæk; Jorderne er for største Delen samlet ved Gaarden, grænsende til Sebbek Sund, dog ligger ca. 20 ha Eng 2 km fra Ejendommen og ca. 24 ha 4 km fra denne i Nibe Bredning; Agermarken er Sandmuld paa Sandunderlag. Terrænet er stedvis noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er ikke drænet, der er merglet fra ældre Tid, og en Del er stedvis kalket i de senere Aar. Engarealet er af noget vekslende Beskaffenhed (22 ha er drænet), det er nærmest dynd- og humusblandet Jord. Af Skoven er 19 ha bevokset med Bøg og 36 ha med Gran.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift; af Kunstgødning anvendes aarlig ca. 250 Sække Superf., 40—50 Kalig. og 55 Sække Kvælstofg.

Kvægbesætningen, der bestaar af 56 Malkekøer, 2 Tyre og 130 Stkr. Ungkreaturer, er af blandet, dog nærmest Korthorns-Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Kørner græsser i Løsdrift; Mælken lev. til Barmer Andelsmejeri.

Der holdes som Regel 14 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 3—5 Føl aarlig; desuden anvendes en Tractor baade til Markarbejde og stationær Brug. Svinebesætningen er for Tiden 8—10 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 200 Slagterisvin om Aaret, Gaarden har Kort til 89 Svin aarlig. Der holdes 35 Moderfaar, og Fjerkræholdet er ca. 100 Høns samt en Del Gæs.

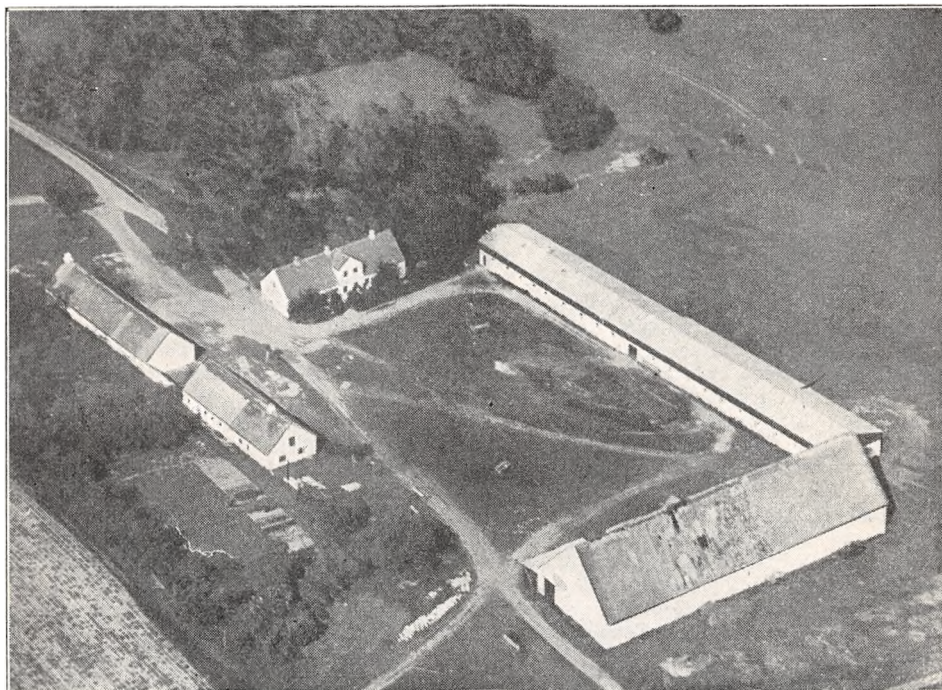
Sebberkloster Hovedbygning, der ligger lidt Sydvest for Kirken, er vistnok opført i det 18de Aarh., men den er senere ombygget, saa det oprindelige Bindingsværk nu kun ses i den vestlige Sidefløj; den ligger mod Syd til Have og Park og bestaar af en Hovedfløj, der sammen med de 2 korte Sidefløje danner en aaben Borggaard mod Nord mod Avlsgaarden; den er tækket med Straa, og Hovedfløjen har en aaben Veranda mod Syd til Haven og Frontspids mod Nord til Gaarden; den indeholder en stor god Lejlighed. Fra den gamle Park og Have samt fra Gaarden er der køn Udsigt over Sebbersund.

Avlsgaardens Bygninger, der ligesom Hovedbygningen er meget velholdte, er ligeledes tækket med Straa. Af disse rummer den grundmurede vestlige Sidelænge Ko- og Svinestald, førstnævnte udvidet i en Sidelænge mod Vest; den er sammenbygget i Vinkel med den nordlige Længe, Laden, som ligeledes er opført af Grundmur; fra den østlige Ende af Laden fortsætter Hestestalden som en Forlængelse mod Øst, den er opført af Bindingsværk ligesom den østlige Sidelænge, der rummer Hønsehus, Vognport og Stald til Søer; sidstnævnte fortsætter i en kort Sidelænge mod Vest mod Hestestalden, og mellem disse er der Indkørsel til Avlsgaarden fra Sognevejen. Desuden Vest for Kostalden og Laden en Hjelm, som er tækket med Pandepåler. I Kostalden er der Jernbælker og murede Hvælvinger, der er eget Vandværk, som drives ved Gaardens Vindmotor, og der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner. Til Ejendommen hører Sebber Kirke, der ligesom Gaarden ligger smukt nær ved Sebbersund, et Skovfogedsted, 2 Huse med Jord; henholdsvis 7,7 og 3,3 ha, samt 3 Huse uden Jord.

Sebberkloster eller Sebbergaard nævnes allerede i 1268; det hørte under Viborg Bispestol og var vistnok viet til og Hjem for Nonner af Benediktiner-Ordenen, men Historien nævner ikke, naar det er grundlagt. Af Klosters Bygninger er nu kun Kirken tilbage. Ved Reformationen inddroges dette ligesom det øvrige katolske Kirkegods under Kronen, der i 1537 gav det i Forlening til Chr. Friis, en Broder til den sidste katolske Bisp i Viborg, den myndige Jørgen Friis. I 1561 forlenede Frederik d. Anden det til Fru Anna Glob, Enke efter Jørg. Urne og Hofmesterinde hos Kongens Moder; i 1581 overdrog hun derefter ved et Mageskifte Sebberkloster til Oluf Brockenhuus, ved hvis Død i 1608 det arvedes af Sønnen Joh. B. og ved hans Død i 1619 af dennes Fætter Jørg. B. Ved hans Død i 1634 overtoges det af Enken, Margr. v. der Lühe, og senere af Ægteparrets mange Sønner Sivert, Johan, Ove og Frands Brockenhuus; sidstnævnte, der var Befalingsmand paa Kbhvns Slot, havde i 1655 ægtet Dronningens Hofdame, den rige Christence Lykke til Overgaard m. fl. Gaarde, Søster til den ulykkelige Kai Lykke. Frands B. døde i 1660, Christence Lykke, som var blevet gift med Fr. v. Arentorff, i 1667 og deres ugifte Datter Sophie Amalie, der var opkaldt efter Frederik d. Tredies Dronning, havde saa nogle Aar Part i Sebberkloster sammen med sine Fætre. I 1697 solgte Christoffer B., der i 1677 havde købt hendes Part, Gaarden til Anders Madsen Klæstrup, Aalborg, for 14,148 Rd., og Sebberkloster gik dermed fra adelig over i borgerlig Eje, Gaarden havde da 26 Td. Hrtk. Hovedgaardstak, 3 Td. Tiendehrtk. og 96 Td. Hrtk. Bønderfæstegods; ved hans Død i 1707 solgte Arvingerne Aaret efter Gaarden til dens tidligere Forpagter Jørg. Gleerup. I disse og de følgende Aar øgedes Godset betydeligt baade med Tiender og Bønderfæstegods. Ved hans Død i 1727 overtoges den af Enken og ved hendes Død i 1731 (Gaarden havde da 26, 23 og 300 Td. Hrtk.) af Sønnen, Assessor Bagge Jørgensen Gleerup. Efter hans Død i 1750 overtoges Sebberkloster af Enken, Henrikke Marg. Holst, som i 1781 solgte Gaarden for 24,000 Rd. med 26, 23 og 220 Td. Hrtk. samt 321 Bundgarnsstader i Limfjorden til Svigersønnen, Prokurator P. Lund til Skivehus; efter hans Død i 1791 ægtede Enken, Marie Gleerup, i 1793 Huslæreren C. P. Swindt, senere til Vesløgsgaard, men de blev skilt i 1797, og hun sad derefter med Ejendommen til sin Død i 1805, hvorefter den paa Auktion i 1806 solgtes med 26, 22 og 261 Td. Hrtk. for 126,050 Rd. til de to Baroner Chr. Fr. Juel-Rysensteen til Lundbæk og Major I. A. L. Juul til Refsnæs; efter at de havde afhændet en Del af Fæstegodset, solgte de Sebberkloster i 1810 med 26, 22 og 182 Td. Hrtk. for 95,200 Rd. til Amtsforv., Kmr. Hans Svanholm i Aalborg. Samme Aar købte han ogsaa Vraa, nu Gl. og Ny Vraa, samt Sdr. Elkær, i 1824 Vesterris i Rinds Hrd., i 1826 Wiffertsholm, nu delt i Gl. og Ny Wiffertsholm, Fredenslund, Ravnborg og Porsgaard og i 1827 Lille Restrup i Rinds Hrd. (se disse Gaarde); Amts-

forv. Svanholm, der var ugift, udparcellerede fra 1816 en Del af Jorderne til Sebberkloster; ved hans Død i 1839 arvedes Gaarden af de 2 Brodersønner Andreas og Peter Svanholm, af hvilke sidstnævnte blev Enejjer i 1838; ved hans Død i 1882 overtoges den af Enken, A. C. M. Qvortrup, og ved hendes Død i 1888 af Sønnen J. Chr. Svanholm; ved hans Død i 1916 overtoges den af Enken, Fru Mette Svanholm, og ved hendes Død i 1922 af Datteren, den nuværende Besidderinde.

KYØ, St. Ajstrup Sogn og Komm., Slet Hrd., Løgstør Retskr. (Bitingsted Nibe), Aalborg A., Ejer Prpt. N. Vestergaard, Postfb. og nærmeste St. Sebbersund, Afst. 6½ km og 11 km til Nibe, Tlf. Skørbæk 15.



Kyø.

Matr.-Nr. 1a m. fl. af Kyø, samlet Areal 126,5 ha, deraf 82,5 Ager, 27,5 Eng, 5,5 Plantage, 9,5 Hede og 1,5 Have og Gaardsplads, Hrtk. 7 Td. 4 Skp. o Fdk. o Alb.; Ejdskv. 63,000 Kr. (90,000), Jordv. 37,100 Kr. (61,000); Bygn. er fors. i Landbygn. Brandf. for 68,000 Kr., Løsoret i Himmerlands Brandf. for 70,000 Kr. Der er ingen elektrisk Installation paa Gaarden.

Kyø ligger ca. 1 km Sydøst for St. Ajstrup Kirke med Indkørsel fra Vejen St. Ajstrup—Skørbæk; Jorderne, der er samlet ved Gaarden, bestaar af god Sandmuld paa sandmuldet Ler- og Sandunderlag (Klæg). Terrænet er noget kuperet, Kultur og Gødningskraft god, Jorden er delvis drænet (sund Jord), der er formentlig merglet fra ældre Tid, og hele Arealet er kalket i de senere Aar. Engen er humusblandet Jord, drænet og kultiveret, Skovens Bevoksning Naaletræ.

Jorden dyrkes i alm. Vekseldrift.

Kvægbesætningen, der bestaar af 65 Malkekøer, 2 Tyre og 30 Stkr. Ungkreaturer, er af jydsk Race, den fornyes ved eget Tillæg med Indkøb af Tyre, Køerne græsser i Løsdrift; Mælken leveres til Farstrup Mejeri (privat).

Der holdes som Regel 8 Arbejdsheste, og der tillægges alm. 2 Føl aarlig. Svinebesætningen er for Tiden 6 Tillægssøer; der er hidtil leveret ca. 230 Slagterisvin

om Aaret (de øvrige Pattegrise indkøbt), Gaarden har Kort til 90 Svin aarlig. Fjerkræholdet er ca. 100 Høns.

Kyø har grundmurede hvidpudsede Bygninger. Hovedbygningen, der ligger mod Nord til Haven, er opført i 1875, den har Tegtag og Frontspids mod Syd til Gaarden; den rummer en alm. Lejlighed. Af Avlsbygningerne, som ligger frit og noget spredt, rummer den østlige Sidelænge, der har Trætrimpel og er tækket med Pandplader, Ko- og Svinestald og Længen mod Syd Lade; denne er tækket med Straa ligesom de 2 andre Længer, den vestlige Sidelænge, som indeholder Værelser til Folkene og Hestestald, og en Længe Vest for Hovedbygningen, der rummer Vognport m. m. Gaarden har eget Vandværk med Vand fra en Kilde, der benyttes Petroleumsmotor som Drivkraft for de faste Maskiner, og der hører et Hus til Ejendommen.

Kyø nævnes allerede omkring Aar 1400, den var da og i de følgende godt to Hundrede Aar Slægtsgaard for den adelige Slægt Tornekrans; i 1401 ejedes den af Mikkel Nielsen Tornekrans, og i 1652 døde hans Navne som Slægtens sidste Mand; han solgte Gaarden til Jørg. Due, der ca. 1611 solgte den til Axel Rosenkrantz; efter ham, som døde i 1623, ejedes den af Svogeren Just Høg, der i 1625 solgte den til Kansler Chr. Friis (se Vaar), og den kom nu ligesom denne til Jørg. Seefeld til Visborggaard; hans Søn Ulrik Seefeld solgte den i 1668 med 36 Td. Hrtk. samt Gods til Albrecht Itzen til Irup. I 1711 solgte dennes Svigersøn Joh. A. de Clerque Kyø med 26 Td. Hrtk., 29 Td. Tiendehrtk. og Fæstegods for 4000 Rd. til Justitsrd. Peder Benzon til Vaar; han øgede Bønderfæstegodset betydeligt og solgte i 1719 Gaarden med 26, 29 og 249 Td. Hrtk. m. m. for 15,800 Rd. til Math. Mørck; efter hans Død i 1741 overtoges den af Enken, Karen Glerup, efter hvis Død i 1748 den Aaret efter paa Auktion købtes for 13,080 Rd. af Assessor Bagge Jørgensen Glerup til Sebberkloster; efter hans Død i 1750 overdrog Enken, H. Margr. Holst, i 1758 Gaarden for 13,080 Rd. med 27, 29 og 250 Td. Hrtk. til sin Svigersøn, Kancellird. Matt. Johs. Wederkinck, men maatte i 1777 atter overtage den for 19,000 Rd.; derefter overdrog hun den i 1779 for 17,800 Rd. til sin anden Svigersøn P. Lund. Efter hans Død i 1791 overtoges Kyø af Enken Marie Glerup (se Sebberkloster), der i 1797 solgte Gaarden med 27, 29 og 265 Td. Hrtk. for 37,000 Rd. til M. N. Monrad; han frasolgte en Del af Tienderne og over 200 Td. Hrtk. Fæstegods, hvorefter han solgte Kyø med 22, 18 og 55 Td. Hrtk. for 22,500 Rd. til Fru Sophie Magdalene Paulsen, f. Dietrich; i 1802 solgte hun Gaarden for 26,000 Rd. til de to Jøder Samuel D. Warburg og Wulff Salomon fra Hamburg (se Vaar). Efter førstnævntes Død i 1826 overtoges Gaarden af en Slætning M. Steinthal, efter hvis Død i 1858 Kyø overtoges af Centralkassen i Kbhvn.; denne solgte den i 1859 med St. Ajstrup Kirke og 2 Teglværker til Kmhr., Hofchef, Greve A. F. L. Tramp, efter hvis Død i 1863 den overtoges af Sønnen, Postmester, Greve Chr. Tramp; han solgte den i 1903 til Sønnen, Forp., Greve Kay T., men overtog den senere igen, Gaarden var da paa ca. 217 ha med 14¼ Td. Hrtk.; han solgte den i 1916 til Grosserer A. C. Petersen, og Gaarden skiftede nu hyppigt Ejer de følgende Aar. I 1917 købtes den af Hansen-Solevad fra Fyn, og han solgte den i 1918 for 270,000 Kr. til Læge V. Schjerup; senere ejedes den af Th. E. Brendstrup, Andersen, og Tømrermester N. P. Hansen, som i 1923 solgte den til et Kon-sortium til Udstykning; dette solgte den senere til Hestehandler Kisum i Viborg, af hvem den nuværende Ejer købte den i 1924. I 1925 har denne frasolgt en Hovedbygning »Helgenæs« tillige med ca. 15 ha Skov og 3,3 ha Ager og Eng; denne ligger kønt i det sydlige Skovbryn af Kyø Skov, og i 1931 er yderligere frasolgt 71,5 ha, der er udstykket i 8 Statshusmandsbrug, og Gaarden har derved faaet sit nuværende Areal. Kyø var i en Aarrække i Slutningen af forrige Aarh. bortforpagtet til Folketingsmand Bertelsen (Kyø).

REGISTER TIL VI. BIND

RANDERS AMT

	Side
Onsild Herred	16
Gerlev Herred	31
Nørhald Herred	59
Støvring Herred	83
Galten Herred	120
Rougsø Herred	191
Sønderhald Herred	210
Øster Lisbjerg Herred	273
Mols Herred	322
Sønder Herred	340
Nørre Herred	394

VIBORG AMT

	Side
Salling Nørre Herred	432
Harre Herred	452
Rødding Herred	450
Hindborg Herred	477
Fjends Herred	498
Rinds Herred	510
Nørlyng Herred	521
Sønderlyng Herred	530
Middelsom Herred	545
Lysgaard Herred	567
Hids Herred	583
Hovlbjerg Herred	595

AALBORG AMT

	Side
Hornum Herred	618
Fleskum Herred	637
Høllum Herred	684
Hindsted Herred	720
Gislum Herred	744
Aars Herred	754
Slet Herred	771

	Side
Aagaardsholm	445
Aalsrodegaard	340
Aa Mølle	31
Aarslev Mølle	253
Aastruplund	293
Albæk Hovedgaard	630
Aldershvile	331
Alkærgaard	65
Allinggaard	583
Allingkloster	585

	Side
Allingskovgaard	586
Alstrupgaard	169
Amaliegaard	42
Amstrupgaard	120
Anderstrup	706
Andrupgaard	27
Asgaard	413
Askildrupgaard	126
Asmildkloster	523
Asmildkloster Landbrugsskole	524

	Side
Astrup Hovedgaard	436
Attrupgaard	375
Avnsbjerg	569

B aadsgaard, Krejberg S., Viborg A.....	464
Baadsgaard, Højslev S., Viborg A.	499
Bajlumgaard	457
Bakkegaarden	637
Bakkely	183
Bakkergaard	145
Ballegaard	307
Balskov	279
Bangsbo	265
Beatesminde	645
Bendstrupgaard	307
Benzon	402
Bidstrup	603
Biesminde	75
Birkeholm	127
Birkelund	411
Birkemosegaard	67
Bisagergaard	68
Bjellerup Ladegaard	86
Bjergbygaard	90
Bjergby Vestergaard	92
Bjørnholm	378
Bjørnhøjgaard	44
Bjørnsholm Hovedgaard	765
Blegvadgaard	99
Bonnesholm	183
Borupgaard	271
Bostrup Østergaard	434
Bredholt	597
Bregendal	508
Brorstrupgaard	755
Bruusgaard	128
Bryggergaarden	16
Brøndumgaard, Brøndum S., Viborg A.	493
Buderupholm	628
Buggesgaard	540
Buggesholm	110
Bustrup	471
Bygballe	316
Bøgely	294
Bøgildgaard, Statsungdomshjemmet ...	580

C arlslund	130
Carlslyst	537
Charlottendal	33
Charlottenlund	594
Christianshøj	654
Christianslund, Ørum S., Randers A. ...	137
Christianslund, Ørsted S., Randers A. ...	207
Christiansminde, Enslev S., Randers A.	402
Christiansminde, Nr. Tranders S., Aal- borg A.	638
Clausholm	161
Constantia	418

D albygaard	48
Dalagergaard	210
Dalsgaard, Hvilsgager S., Randers A. ...	266

	Side
Dalsgaard, Vive S., Aalborg A.	734
Damgaard, Ødum S., Randers A.	172
Damgaard, Vejby S., Randers A.	230
Damgaard, Homaa S., Randers A.	355
Dannevang	76
Danstrupbundgaard	597
Demstrup	49
Djursgaard	398
Dragsgaard	601
Drammelstrupgaard	379
Drastrupgaard	212
Dronningborg	88
Duelund	571
Dybvadgaard	783
Dølbygaard	480

E bbestrupgaard	173
Edderup Skovgaard	18
Edelslund	309
Egegaard	92
Egelund	121
Egense Kloster	677
Eistrupgaard	255
Eldrupgaard	239
Elgaard	174
Elgaardsminde	257
Elkangaard	774
Engelsholm	122
Engkær	44
Engvang	159
Enslevgaard, Enslev S., Randers A.	399
Enslevgaard, Vellev S., Viborg A.	598
Eriksborg, Ølst S., Randers A.	131
Eriksborg, Gødvad S., Viborg A.	589
Erslevgaard	154
Eskjær	438
Essenbæk Ladegaarde	213
Estruplund	197

F abriksgaarden	673
Fannerupgaard	414
Faurbjerggaard	639
Finstrup	647
Fjeld	242
Fladsiggaard	747
Flarupgaard	533
Fogedgaarden	741
Foussingø	542
Frammerslevgaard	485
Frausinggaard	575
Fredenslund, Hobro Købstad, Randers A.	24
Fredenslund, Solbjerg S., Aalborg A....	693
Frederikkesminde	324
Frederiksdal, Haslund S., Randers A....	124
Frederiksdal, Lyngby S., Randers A. ...	359
Frederikshøj	624
Frederikslund	243
Frejlevgaard	623
Frijsendal	607
Frisenvold	144
Frydensberg	373

	Side		Side
Frøholm	191	Halling Nedergaard	188
Fuglsø	34	Halvagergaard	116
Fævejle	361	Hammelevgaard	394
G		Hammergaard	55
Gaard i Albæk By og S., Randers A....	112	Hannerupgaard	745
Gaard i Astrup By, Ødum S., Randers A.	175	Hannesminde	274
Gaard i Bjergby By, Borup S., Randers A.	93	Haraldsmark	175
Gaard i Borup By og S., Randers A. ...	94	Harridslevgaard	109
Gaard i Erslev By, Galten S., Randers A.	156	Haslevgaard	721
Gaard i Frammerslev By, Oddense S., Viborg A.	486	Hastrupgaard	70
Gaard i Gimming By og S., Randers A.	104	Havagergaard	241
Gaard i Hinge By, Galten S., Randers A. (N. J. K. M. Knudsen)	157	Haverslevgaard	754
Gaard i Hinge By, Galten S., Randers A. (A. V. Fisker)	158	Havnø	722
Gaard i Kejlstrup By, Feldballe S., Ran- ders A.	387	Hedegaard	53
Gaard i Ommestrup By, Mørke S., Ran- ders A.	280	Hegelund	448
Gaard i Robdrup By, Ølst S., Randers A. (H. C. Hansen)	132	Hegnet	454
Gaard i Robdrup By, Ølst S. Randers A. (J. Lange)	133	Heldagergaard	270
Gaard i Sejlflod By og S., Aalborg A. (J. Krogh Nielsen)	666	Helstedgaard	95
Gaard i Sejlflod By og S., Aalborg A. (N. C. Lundby)	667	Henriksdal	713
Gaard i Sdr. Onsild By og S., Randers A.	27	Henriksholm	655
Gaard i Vestrup By, Albæk S., Randers A. (R. Skjødt).....	112	Hersomgaard	518
Gaard i Vestrup By, Albæk S., Randers A. (Fr. Knudsen)	113	Hessel, Aalsø S., Randers A.	341
Gl. Estrup Avisgaard	217	Hessel, Lovns S., Aalborg A.	748
Gl. Estrup Hovedbygning (Slot)	218	Hesthave	463
Gl. Estrup Mølle	222	Hevringholm	224
Gl. Estrup Skove og Skovridergaard ...	222	Himmestrup	553
Gammelgaard	482	Hingegaard	159
Gl. Ryomgaard	244	Hjortshøjlund	299
Gammel Wiffertsholm	695	Hoedgaard	351
Gamstrupgaard	457	Holbækgaard	102
Georgsminde	239	Holmegaard, Skødstrup S., Randers A.	295
Gerdinggaard	709	Holmegaard, Ginnerup S., Randers A....	415
Gerhardtslyst (nu St. Løjstrup)	151	Holmgaard	518
Ginnerupgaard	133	Hornsgaard	778
Gjessinggaard	79	Hornum Forsøgsgaard (Statens)	763
Glatvedgaard	349	Horsensgaard	714
Grauballegaard	587	Hostrup Hovedgaard	473
Grinderslev Kloster	440	Hovmark	96
Grove Nørgaard	494	Hvanstrup	751
Gudumlund	676	Hvidtvedgaard	273
Gunderupgaard	750	Hvolrisgaard	517
Gunderstedgaard	778	Høggholm	381
Gøttrupgaard	750	Høggholt	724
H		Høgstedgaard	134
Haarup Overgaard.....	310	Højgaard	189
Hadbjerggaard	184	Højholt	170
Hagsholm	602	Højmark	98
Hald	526	Højslet	83
Halkær	761	Højstrup	177
Hallagergaard	545	Højvang	185
		Høstemark Hovedgaard	679
		I	
		Isgaard	324
		Isøgaard	557
		Ingerslevgaard	194
		Ingvorstrup	352
		Isagergaard	256
		J	
		Jebjerggaard	138
		Johannelund	242
		Johannesbjerg	560
		Johnsminde	77
		Julianeholm	227

	Side		Side
Julielund	230	Levringgaard	575
Jungedgaard	445	Lilholm	154
Justegaard	387	Lillelyst	326
K		Lille Restrup	515
Kaas	475	Liltved Vestergaard	223
Kallestrup	514	Lindenburg	709
Kalstrupgaard	317	Lisedahl	435
Kalø	275	Livø	771
Karmark, Lavrbjerg By og S., Randers A.	145	Louisendal, Hobro Købst. Markj., Ran- ders A.	25
Karmark, Skern S., Viborg A.	560	Louisendal, Gudum S., Aalborg A.	675
Kastrupgaard	513	Louisendal, Ejdrup S., Aalborg A.	760
Katholm	343	Ludvigsminde	322
Kathrinesminde	367	Lundballegaard	201
Kejsegaarden	347	Lundbjerg	139
Kellerup Hovedgaard	21	Lundbygaard	650
Kiddalsgaard	668	Lundbæk	632
Kildegaard	725	Lundgaard, Gammelstrup S., Viborg A.	507
Kirialsminde	394	Lundgaard, Overlade S., Aalborg A.	768
Kirkegaard	211	Lundholm	466
Kirkemosegaard	70	Lundskov	356
Kirstineborg	301	Lykkeseje	640
Kjeldgaard	448	Lykkesholm	362
Kjærsgaard	84	Lynderupgaard	519
Klarupgaard	660	Lyngdalsgaard	357
Klausholm	574	Lyngsbækgaard	326
Klitgaard, Faarup By og S., Randers A.	63	Løjstrup Hovedgaard	147
Klitgaard, Nørholm S., Aalborg A.	623	Løvenholm	235
Knarmovgaard	681	M	
Kollerup	186	Margrethelund	248
Kongsgaard	338	Mariager Klosters Hovedgaard	17
Kongstedlund	684	Mariendal	328
Korsøgaard	512	Marienhof	248
Koustedgaard	66	Marienlyst, Resen S., Viborg A.	478
Krabbesholm	477	Marienlyst, Vinderslev S., Viborg A. ...	577
Kragelund, Vindblæs S., Randers A. ...	32	Mariesminde	432
Kragelund, Haverslev S., Aalborg A. ...	755	Marsvinslund	567
Kragsager	100	Mælgaard	408
Krannestrup	318	Melgaard	664
Krarupgaard	479	Mellem-Mølle	167
Krastrup	780	Moetoft	59
Kristiansholm	670	Mosegaard	388
Krogsagergaard	258	Mostrupgaard	78
Kærager	662	Mylenberg Avlsgaard	739
Kærgaard	203	Mylenberg Ladegaard	740
Kærgaardsholm	470	Mølgaard, Glenstrup S., Randers A. ...	59
Kærhavegaard	234	Mølgaard, Havbro S., Aalborg A.	762
Kærsgaard	574	Møllegaarden	494
Kærsholm, Hovedgaarden	582	Møllerup	389
Kyø	785	N	
L		Nannerupgaard	432
Langaagaard	561	Nedergaard	178
Langaa Søgaard	562	Nedermølle	466
Langagergaard, Tvede S., Randers A. ...	82	Neder Savstrup	487
Langagergaard, Hammelev S., Randers A.	396	Nygaard	364
Langesgaard	442	Nyholm	468
Langevang	85	Ny Ryomgaard	246
Langholm	405	Ny Spøttrup	462
Langtoftegaard	204	Ny Vinderslevgaard	578
Lerbjerggaard	153	Ny Wiffertsholm	697
Lerkenfeld	510	Næsborggaard	774
		Næsgaard	353
		Nøragergaard, Gerlev S., Randers A. ...	56

Side	Side		
Nøragergaard, Durup S., Aalborg A. ...	747	Rosenfeldt	599
Nørgaard	443	Rosenholm	290
Nørkær	656	Rugaard	370
Nørlanggaard	57	Rybjerggaard	450
Nørlund	756	Røndegaard	278
Nørlund Ladegaard	758	Røngegaard	563
Nr. Andrupgaard	465	Rørdal	642
Nørreris	521	Rørholm	400
Nørskov	150		
Nøruplund	383	S cheelsminde	618
O bdrupgaard	365	Schildenseje	165
Ogstrupgaard	320	Sebbekloster	783
Ommestrupgaard	281	Sejl eller Sejlgaard	593
Ommestrupgaarde	282	Sejlfloedgaard	671
Ormstrup	595	Sejlgård eller Sejl	593
Ovegaard	734	Sellinggaard	179
Overgaard, Udbynder S., Randers A. ...	36	Sembygaard	20
Overgaard, Mørke S., Randers A.	284	Sigsgaard	688
Over Løjstrup	143	Sigvansgaard	105
		Sivested Odde	248
P adkær	770	Sjørupgaard	418
Palstrup	572	Skaarupgaard	311
Pandum	635	Skaføgaard	267
Parcelgaarden	367	Skalborggaard	620
Pederstrupgaard	393	Skavngård	552
Petersminde	349	Skern Hovedgaard	558
Pindsminde	259	Skibstedvestergaard	704
Porsgaard	699	Skjødtsminde	106
Postgaarden	646	Skovgaardsgaarden	375
Poulholm	759	Skovlund	171
Poulsenseje	720	Skovlyst	346
		Skovsgaard, Skellerup S., Randers A. ...	25
Q velstrup	336	Skovsgaard, Tapdrup S., Viborg A.	526
		Skramsø	384
R aaballegaard	260	Skudshale	648
Raakillegaard	624	Skæring Munkgaard	303
Raasted Vestergaard	101	Skærsø	329
Rahrseje	89	Skærvad	417
Ramsing Avlsgaard	489	Slemminggaard	400
Ramsinggaard	490	Slotsgaard	705
Ramskovgaard	345	Smorupgaard	755
Randersgaard	160	Sofieholm	658
Randrup, Vinkel S., Viborg A.	547	Sofiekloster	215
Randrup, Skibsted S., Aalborg A.	701	Sohngaardsholm	643
Randrupgaard	74	Sophie Amallegaard	314
Rane Ladegaard	323	Sorvad	239
Ravnborg	700	Sparregaard, Vejlbj S., Randers A.	232
Ravnholt, Hørning S., Randers A.	262	Sparregaard, Farsø S., Aalborg A.	753
Ravnholt, Homaa S., Randers A.	358	Spentrupgaard	72
Refsgaard	495	Spøttrup	459
Refsnæs	686	Staarupgaard	498
Rindsholm Mølle.....	550	Stadsborg	249
Ringgaard	253	Statens Forsøgsstation ved Hornum ...	763
Risagergaard	71	Statsundomshjemmet Bølgildgaard	580
Rodskovgaard	287	Stenalt	205
Rodskov Strandgaard	288	Stenisgaard	689
Rolsøgaard	333	Stensmark	396
Romdrupgaard	657	St. Abildgaard.....	626
Romdrupholm	658	Store Haslundgaard (tidl. Thomasdal)...	125
		St. Hedegaard (nu Veggensund)	103
		Store Lundgaard	140
		St. Løjstrup (tidl. Gerhardslyst)	151
		St. Restrup Husmandsskole	621
		Storgaarden	79

	Side		Side
Stranderholm	663	Vejlbjerggaard	41
Strandet	502	Vejrhøjgaard	755
Studstrupgaard	298	Vellinggaard	41
Støvringgaard Kloster	117	Vellumgaard, Haarum S., Viborg A.	469
Svallinggaard	61	Vellumgaard, Romdrup S., Aalborg A.	659
Svanholmsminde	706	Vestergaard, Nr. Onsilid By og S., Randers A.	28
Svejstrupgaard	102	Vestergaard, Ø. Tørslev By og S. Randers A.	54
Svenstrup Hovgaard	22	Vestergaard, Bjerregrav By og S., Viborg A.	541
Svenstrup Vestergaard	625	Vestergaarde, Oddense By og S., Viborg A. (J. Gudiksen)	491
Søbygaard	368	Vestergaarde, Oddense By og S., Viborg A. (H. J. J. Vestergaard)	492
Sødal	529	Vester Kejlstруп	592
Sødringholm	52	Vester Ladegaard	618
Søholm	369	Vester Skalborg	620
Sølyst	305	Vesterskovgaard	286
Sdr. Tulstrup	555	Vestervang	47
Søvang	506	Vestmarkgaard	651
T aarupgaard	504	Vestrupgaard	115
Taastrupgaard	181	Vidtskue	228
Tammestrupgaard	216	Vigstrupgaard	549
Teglgaarden	715	Vikjærgaard	483
Teglværkskaarden	283	Vildmosegaard	682
Testrupgaard	513	Villendrupgaard	189
Thinggaard	775	Vindbylund	57
Thomasdal (nu Store Haslundgaard).....	125	Vinderslevholm	579
Thorupgaard	556	Vindumovergaard	551
Thostrup Hovgaard.....	742	Vingegaard	536
Thulsted	708	Virupgaard	306
Thustrup, Fræer S., Aalborg A.	717	Visborggaard	727
Thygeslund	731	Viskum Hovedgaard	538
Thykær	284	Vissegaard	653
Tiendegaarden	677	Vium Mølle	456
Tjele	530	Vivebroggaard	732
Tjele Hedegaard	534	Volstedgaard	649
Tjærbylund	107	Volstrup	744
Tjæreby Overgaard	108	Vorgaard	692
Todbjerg Overgaard	315	Vosnæsgaard	295
Toftgaard	484	Vældegaard	182
Toftkærgaard	672	Værumgaard	136
Tornholt, Hem S., Randers A.	17	W ellinggaard	776
Tornholt, Albæk S., Randers A.	114	Willestrup	736
Torstedlund	628	Ø rbækgaard	412
Torum Præstegaard	447	Ørndrup	764
Trinderup	29	Ørnsbjerggaard	167
Tronhjemgaard	385	Ørsløvkloster	500
Trudsholm	45	Ørsted Præstegaard	208
Tulstrupgaard	556	Ørumgaard	143
Tustrup, Hørring S., Randers A.	263	Ørupgaard	376
Tøjstrupgaard	233	Østergaard, Mørke S., Randers A.	286
Tørslevgaard	199	Østergaard, Hjortshøj S., Randers A. ...	302
Tørslev Søndergaard	202	Østergaard, Fjellerup S., Randers A. ...	406
Tøstrupgaard	419	Østergaard, Aasted S., Viborg A.	452
U dbygaard	195	Østergaard, Ranum S., Aalborg A.	772
Ullitsgaard	142	Østergaard Hovedgaard	600
Ulstrup Hovedgaard	564	Øster Kejlstруп	590
Urnholt	726	Østervang	62
V aar	782		
Valdal	39		
Vedø Hovedgaard	251		
Vegersund (tidl. St. Hedegaard)	103		

